

KOLUMBÁN SÁNDOR

A
Magyar Értelmező Kézikönyvtár
torzításainak és hazugságainak leleplezése

*A magyar szavak valós
ősi eredete
fényében*

Útmutatóul a világ azon nyelvészeinek, akik az ősnyelv irányában kutatnak.

I–II. KÖTET

NEM A HÍRNEVET, NEM AZ ELISMERÉST – AZ IGAZSÁGOT KERESSEM!

SZÉKELYUDVARHELY
2011

Kedves Olvasó!

Rendhagyó könyvet tart kezében. Szerénytelenség nélkül állíthatom: ehhez hasonló, ilyen átfogóan elemző anyag nem született még magyar nyelvterületen, mert ebben hangokra lebontva, nyelvbontani módszerekkel elemzem a szavakat. E módszerrel a mai magyar nyelv szavainak ősmag(yar)-nyelvi, ősmag nyelvvi, ősnyelvi eredetét kívánom bizonyítani.

Talán valamikor 2006-ban kezdtem el a szavak komolyabb vizsgálatát, boncolását. Előbb csak játékból, aztán a titkok sorozatos feltárlása nyomán tudatossá vált, és a játékból komoly munka lett.

Megírtam az *E nyelvben győzni fogsz* című könyvet, aztán a *Magyar szógyökök a román nyelvben* címűt, melyet a *Kötött mássalhangzó-párosok* című követett.

Mindig bosszantott az a botor hazugság, amikor a minden elemében érthetően magyar hangzású szavakra rámondták a hivatásos nyelvészek, hogy ezt a szlávoktól, azt a törököktől, amazt a latin nyelvből vettük át. A biztosítékot azonban GLATZ FERENC történelemnek csúfolt hamisítványa (*A magyarok krónikája*. 3. kiad. Officina Nova – Magyar Könyvklub. Bp. 2000) verte ki nálam. Tudniillik azt hazudta ez a magyargyűlölettől füstölgő, szégyentelen alak, hogy a magyarok görbelábú asszony- és gyermekgyilkosok, és hogy mi minden szavunkat csak úgy összelopkodtuk a nálunk sokkal műveltebb szlávoktól. Az idézetet lásd alább.

Bizony megérdemelt volna két igazi magyar pofont a kugli fejére egy honfoglaló magyartól. S a harmadikat fojtásnak, ráadásnak.

A becstelen hazugságáért!

Részemről azonban tisztességesebb válasznak tűnt, ha előveszem a *Magyar Értelmező Kéziszótárt*, és feleletként erre a becstelen hazugságra, feldolgozom a szavakat, és tételesen megcáfolom a szótár minden szóeredet hazugságát, bebizonyítva azon szavak ősmag(yar)-nyelvi eredetét.

A szavak felbontása nyomán rendkívüli – sokszor döbbenetet kiváltó – titkok tárultak föl előttem. A nyelv szerkezeti felépítésének titkai.

Nyilvánvalóvá vált, hogy az ősmag nyelv felsőbb értelem tudatos tervezésének eredménye. Szavai, kifejezései olyan összehangzó értelmi kapcsolatban fűződnek egymásba, hogy azt véletlennek nevezni botorság.

Nyilvánvalóvá vált, hogy a történelmi magyar nyelv megőrizte az ősmag nyelv szerkezeti felépítését, ősi gyökeit, szavait olyannyira, hogy új fogalmat kellett alkotnom a nyelv megnevezésére: ősmag(yar)-nyelv. A világ összes nyelvei az ősmag(yar)-nyelvből alakultak ki, és mai napig megtalálhatóak azok a gyökök, szavak ezekben a magyarutód-nyelvekben. Vagyis a nyelvek eredetét illetően épp fordított a helyzet, nem a magyar nyelv lopkodta össze a szavakat, hanem minden ma beszélt földi nyelv annak gyökeiből épült föl.

Bizonyossá vált, hogy semmi köze eredet szempontjából a finnugor nyelvekhez, avagy csak annyi, hogy azok is az ősmag(yar)-nyelvből erednek, de amely ősi nyelvnek egyenes ágú leszármazottja, és a vérvonal hűségese megőrzője egyedül a mai magyar nyelv.

Bizonyossá vált, hogy a nyelvtudósok becstelenül becsapják a magyar anyanyelvű embereket, és a világot is a magyar nyelv, de világ nyelvei eredetét illetően is.

Nos, itt a válasz GLATZ úr mocskolódására, és a finnugor elmélet megcáfolására – a könyv, melyet kezében tart a Kedves Olvasó.

Olvasóim iránti őszinte tisztelettel,

Kolumbán Sándor

Íme, a finnugor elméletet igazoló „tudományos” érv:

TREFORT ÁGOSTON-nak 1877-ben, közoktatási miniszterként elhangzott szavai (forrás: Dr. OLÁH BÉLA: *Édes Magyar Nyelvünk Szumír Eredete*. Buenos Aires, 1980):

„Tisztelem az urak álláspontját, én azonban – mint miniszter – az ország érdekeit kell nézzem, és ezért a **külső tekintély** szempontjából előnyösebb finn-ugor származás princípiumát (alapelvét) fogadom el, mert nekünk nem ázsiai, hanem európai rokonokra van szükségünk. A **kormány a jövőben csakis** a tudomány ama képviselőit fogja támogatni, akik a **finn-ugor származás mellett** törnek lándzsát!” (Kiem. K. S.)

Nyilvánvaló, hogy akkor a politika – fölrúgva minden valós bizonyítékot – önkényesen közbeszólt. Azt viszont lehet nevezni bárminek, csak tudományosságnak nem! Aztán jöttek a nyelvész mamelukok és torlódnak, lökdösődnek a mellébeszélés moslékos váluja körül az érvényesülésért mind a mai napig.

CZUCZOR GERGELY – FOGARASI JÁNOS: *A Magyar nyelv szótára* (I–VII. Pest-Budapest, 1862–1874) I. kötetében (1862) olvasható a **finn** népről:

„Éjszakeurópában lakó, s az altáji vagy turáni családhoz tartozó régi néptörzs neve. Vétetik mind szélesebb értelemben, a midőn ide tartozik az eszt és lapp is, mind szűkebben, a midőn csak a szuomi vagy szómi értetik alatta. Finn nyelv. Finn irodalom. A külföldön igen elterjedt, például még a HEYSE idegen szótárában is előjön a nyelv némi rokonsága után alakult azon ferde nézet, hogy a magyarok a finnektől származnak. Hazai tudósaink, akik különösen mindkét nyelvben is jártasak, nem leszarmazási, hanem legfőlebb testvéri (noha távolabbi) rokonságot tartanak a finnek és magyarok között. **Történelmi adataink egyébiránt teljesen hiányzanak.**” (Kiem. K. S.)

Vannak, akik azt mondják, hogy a fenti TREFORT-szöveg sosem hangzott el, nincs rá bizonyíték, és az idézetet közlő Dr. OLÁH BÉLÁ-t hiteltelennek tartják. Csak annyi a gond, hogy ezek a bírálók mindannyian a *fokozottan hiteltelenek* soraiba tartoznak. Azok bírálják, akik nyíltan magyarellenesek, magyargyűlölők, gúnyolódók, mocskolódók. Hasonlóak ezek a bent piszkító macskához. Olyan is akad – KOMORÓCZY GÉZA –, aki azt nyilatkozza, hogy a sumér-magyar rokonságot akkor sem fogadná el, ha bizonyítva volna. Az ilyennel hitelesség kérdésében nincs mit tárgyalni, mert az ilyennél nem a valós kutatási eredmény számít, mivel sugárzik belőle az olthatatlan magyartutálat, mely minden szavának, tettének mozgatórugója. De a jöttmentek siserahadának hozzá hasonló többi idegenlelkű, nyál- és egyéb túró mocskolódójával sem érdemes. (Ugyanezek piszkítják a Kassai Kódex körül-ellenében is a helyet.) **Az, hogy a TREFORT-i nyilatkozat elhangozhatott, a következményekből tudható meg! Mert valóban nem kaptak támogatást többé azok, akik nem a finnugorizmus elméletén bábáskodtak.**

Különben nem ez volna az első az eltüntetett bizonyítékok közt, és nem is az utolsó, ha valakik érdeke megkívánja. Hány és hány ügynökakta tűnt el nyomtalanul 1990 óta!!? Soha nem találnak rá többé!

Egy nem is oly régi példa a *Bors* 2011. január 15-i számából:

„[...] mit követett el SCHMITT PÁL 1964-ben. A jelenlegi köztársasági elnököt egy 1969. augusztusi állambiztonsági jelentés szerint – amelyben a vívószövetség sportolóiról jelentettek – 1964-ben négy hónapos felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés és társadalmi tulajdon gondatlan rongálása miatt.”

„Egy neve elhallgatását kérő történész lapunknak elmondta: ez az ítélet már régóta ismert volt szakmai berkekben, de sehol sem találni rá utalást az 1969-es jelentésen kívül. Azt, hogy miért ítélték el az államfőt, vélhetően nem fog kiderülni, legalábbis a feljegyzésekből biztosan nem, mert **a levéltárakban nincs nyoma ennek.**” (Kiem. K. S.)

Nos, a TREFORT-nyilatkozat jegyzőkönyve épp ily rejtélyesen eltűnt.

•

A *Magyar Értelmező Kéziszótár* (Budapest, 1985. Hatodik változatlan kiadás) szóeredet-megállapításai teljesen nélkülöznek minden – valós kutatás nyomán beért, kikristályosodott, bizonyítható, bizonyított – tudományos alapot. Így talán **Magyar**/talan eredet félre-/**Értelmező**

Kéziszótár volna az igazi címe. Szóeredet megállapításai nem komoly szövelemzés eredményei. Kizárólag a valós iránytól félreterelt, bizonyíthatatlan s így elvetendő finnugor elmélet aládúcolását hivatottak szolgálni. Nyilvánvaló értelmi összefüggések látszatára sem adtak a szerzők az azonos gyökön alapuló szavak eredetének megállapításánál.

Néhány dolog, melyre figyelni érdemes.

Az **ősmag(yar)-nyelvből**, a mai magyar nyelv őсібől ered az összes többi nyelv! Mielőtt azzal vágnának vissza, hogy *akkor miért nem hasonlít egyik sem rá, a közel háromezer nyelv közül*, töprengjenek el mélyen ama tény fölött, hogy fizikailag bizonyított: a fehér szín felbomlásából erednek a többi színek, színárnyalatok, közel háromezer.

Nos, hasonlít azok közül valamelyik a fehér színre?

A magyar nyelvet, mint anya-nyelvet, nem a származéknyelvei – a magyar nyelvhez viszonyítva, béna latin, német, angol – grammatikája szerint kell elemezni. Mert **a magyar nyelvnek nem nyelvtana van, hanem nyelv-bonctana!**

A germán, angolszász, latin utód, szláv stb. nyelvek méltatói magasabbrendűségi érzésekkel vannak eltelve, de egy komoly szóbonctani elemzés kimutatja, hogy az összes nyelvek eredete visszavezethető az igazi ERedőre, az ÁRja hungÁR, ősmag(yAR)-nyelvre. Az is világos, hogy ezek a nyelvek béna, hanghiányos nyelvek, olyanok, mint akinek hiányzik valamely végtagja, bár már annyira megszokta, hogy nem zavarja bénaságában. Hiányzik egy sor olyan hang a hangkészletükből, melyet az emberi hangképző szervek képesek kiejteni, de azok nem használják, s ez tulajdonképpen bénaságot, fogyatékoságot jelent.

Miért kellene egy olyan nyelvnek, mely minden ember által képezhető beszédhangot használ, ilyen béna, fogyatékos nyelvek mértéke szerint elemeztetnie?

Kiindulási alapelv a szóeredet kutatásnál: **minden kifejezés ősmag(yar)-nyelvi** eredetű!!! Az **ősmag(yar)-nyelv** több évezreden át világnyelv lévén, rendkívül gazdag kifejezés-kincstárral bírt. Ezeknek egy része teljesen eltűnt, kisodródott a mai magyar nyelvből, viszont nem vesztek el, mert az **ősmag(yar)-nyelv** szétrobbanásakor az utódnyelvekbe jutottak (ezek ma: latin, szláv, germán, angolszász perzsa, tamil, szuahéli, kecsua, dakota és a többi 3000), melyek abból épültek föl, ott vannak azokban bizonyíthatóan mind a mai napig. Komoly kutatással kimutathatók, és eléjük tárhatók: – Lám, honnan ered a ti nyelveitek! (Lásd a teljesen magyar elemekből épülő **fragmentum, spektákulum, bumeráng** címszavakat.)

A legfontosabb, ami a kutatások nyomán kijelenthető minden bizonyossággal:

A magyar nyelv nem ered egyik nyelvből sem. A magyar nyelv maga az EREDET!

A magyar nyelvnek megvannak a maga belső törvényei, melyek szabályozzák azt. Ennek egyike a hangok önmagukban hordozott értelme, a kötött mássalhangzó-párosok felépítése, és ezeknek az értelemalakításban való rendkívül fontos szerepe. Ezenkívül a gyökökön alapuló szóbokor rendszer. A szavak, kifejezések a nyelv felépítési törvénye alapján képződtek, hangzásszabályaival egyezően, és pontosan beilleszkedtek gyökrendszer építményébe. Hasonlóan a méhlepéhez, ahol csak a hatszög alakú, megfelelő méretű sejtek illeszkednek bele a méhek építési tervébe.

Az ősmag(yar)-nyelv egy magasabb értelem által tudatosan megtervezett nyelv, mely egy pontosan megszerkesztett felépítési vázba illeszkedik. Minden hangnak, gyöknek, kötött mássalhangzó-párosnak legkevesebb háromirányú értelemalkotó jellemzője van. Aki ezt nem ismeri fel vagy tagadja álságos álláspontja védelmében, az nem ismeri a nyelvet, nem jutott el a valós felismerést lehetővé tevő mélységig a kutatásban, s csak a felszínen kotorász.

A magyar nyelvnek a fent megemlített felépítési törvényeit a mai finnugrista magyar/talan nyelvészek semmibe veszik, így összes másfél évszázados kócos, zagyva, értelmetlen, zavaros, összefüggéstelen, oktan munkáik egy adott pillanattól a szemébe lesznek dobva örökre.

Lám a **három** rendkívül fontos szempont a szavak eredetének kutatásánál:

1. A **hangok egyéni tulajdonságainak** ismerete, melyek saját jellemzőiket adják a szó végső értelmének kialakításába. Egyetlen hang sem véletlenül kerül egy kifejezésbe, mindegyik értelmet közvetít.

2. A **kötött mássalhangzó-párosok** értelmének ismerete. A kötött mássalhangzó-párosok – két hang értelemalakító szövetsége. Ezek azonosításkor olyanok, mint a magyar születési bizonyítvány, magyar

személyi igazolvány, magyar útleveél, igazolják a szó **ősmag(yar)-nyelvi** eredetét. Egyetlen nyelv sem tud szabadulni az **ősmag(yar)-nyelvből** átvett szavak kötött mássalhangzó-párosaitól.

3. Az **ősgyökök, gyökök**, mint **alapszavak** elemzése. Ehhez tartozik a **gyök-** és **szófordíthatóságra** figyelés, mely csak magyar nyelvi jellegzetesség, mivel ezrével találni kifejezéseket, melyek szófordított alakban jutottak át az utódnyelvekbe, és ott még torzultak. Komoly kutatással kincseket lehet a felszínre hozni. Ne feledjük: a *kutatás* szó jelentése ahhoz hasonló, mint mikor valaki *kutat ás*. A kút ásásánál mélyre kell hatolni ahhoz, hogy az életet jelentő víz forrásához jussunk.

E három szempontot még megfejeleli a nyelv azzal, hogy az ősmag(yar)-nyelv minden egyes kifejezése a **harmónia** szabály szerint alakult ki. Azaz: több (legkevesebb **három**) fő jellemző az alkotója a kifejezésnek, és ebből eredően több értelmezhetősége is lehet a kifejezésnek. Ez alapvető magyar nyelvi jellegzetesség.

Szándékomban áll az egész szótár – eredet szempontjából vitatható – szavainak kutatása, bebizonyítván, hogy minden szó magyar eredetű, sőt idegen nyelvből átvett (visszavett) néhány kifejezés **ősmag(yar)-nyelvi** eredete is igazolható. Ehhez nem kell mást tenni, mint a szavakat felbontani elemeikre és jelentéstartalmuk szerint megvizsgálni.

Meghatározó az eredet meghatározásnál: ***mely nyelvben érthető szó, a két hangból álló ősgyök? Értelmet közvetít, érthető magyarul vagy nem?*** (MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről*)

Nem számít, ha az MTA nyelvészei nem fogadják el a kiigazított anyagot, mivel ebből a szempontból már nem lehet őket komolyan venni. Tekintélyüket teljesen eljátszották a sok ferdítéssel, hazudozással. Amióta az Akadémia eltért az alapító SZÉCHENYI ISTVÁN gróf eredeti gondolatától, szándékaitól, csak annyira hiteles magyar nyelvtörténeti, nyelvkutatási szempontból, amennyire tudományosan megalapozottnak tekinthető a fent idézett TREFORT ÁGOSTON-nyilatkozat tartalma. Még pontosabban: a Magyar Tudományos Akadémia csak annyira tudományos, amennyire magyar szellemű!

Vannak, akik fennhéjázó sértődöttséggel, ahhoz megfelelő fej és szájállással, gögös, lekezelő kincstári gúnnyal kifogásolják, hogy a valós ősi nyelveredetet kutatók (nem finnugor, nem török irány stb.), nem nyelvész végzettségűek, és így munkájuk soha, semmiképp nem lehet hiteles.

Kérdéseim ezzel kapcsolatban:

Ugyan mit ér a Magyar Tudományos Akadémia másfél évszázados magyar nyelveredet-kutatása, ha az a fent idézett treforti gondolat vakvágánya mentén haladt, ***foggal és körömmel védelmezve a tudománytalan állítást. Ha ferdítések és hazugságok hosszú sorának görbe karókkal való aládúcolásában szorgoskodott***: fehérnek bizonyítván a nyilvánvaló, szemmel jól látható feketét, és feketének a fehéret? (Lásd TREFORT ÁGOSTON fenti szavait.)

Mit ér ma a magyarországi felsőfokú nyelvészvégzettséget igazoló oklevél az igazi tudomány terén, ha megszerzésének legfőbb feltétele a ***másfél évszázados kirívó ferdítésekből, hazugságokból való szigorlat***, vizsgatétel egy olyan összetételű vizsgabizottság előtt, amely ezt az ordító ***hazugságot védelmezi foggal és körömmel, az igazság kárára?***

Mit ér annak a felsőfokú végzettségű nyelvésznek tanári munkássága a magyar nyelvoktatás terén, ha követelményei szerint: ***hallgatói fő feladata e hazugságok bemagolása, állandó szajkózása, bizonygatása, védelmezése, a ferde eszmék továbbvitele***, majdani tanítványaikba sulykolása, a való igazság kárára, sőt mi több: az igazság elrejtése, állandó megvető lekezelése, hiteltelenné, nevetségessé tétele, kigúnyolása?

Máshol már írtam, de idekívánkozik a mai magyar nyelvészek képzelt „őszödi beszéde”:

Nyilvánvalóan végighazudtuk az utolsó másfél évszázadot. Teljesen világos volt, hogy amit mondunk, az nem igaz. Annyival vagyunk túl a nyelveredet-hamisítás lehetőségein, amennyiben mi azt nem tudtuk korábban elképzelni, hogy ezt a magyar nép nyakába tudjuk varrni. És közben egyébként nem csináltunk semmit. Semmit. Nem tudtok mondani olyan jelentős nyelvi kutatási megvalósítást, amire büszkék lehetünk azon túl, hogy a minden nyelvből való szóösszeloalkodás elméletének fortyogó üstjében a sz@rt kavargatjuk, és főzzük benne a fennen lobogtatott alkalmassági papírjainkat. Ha egyszer el kell számolni a nemzetnek, hogy mit csináltunk másfél évszázad alatt, akkor mit mondunk?

Mindezek ellenére nem kívánom leértékelni az egész magyar nyelvészetet, hiszen vannak más területen eredményei, de a finnugor elmélet alapján való az eredetkutatás posványba vezette az egészet.

E ferdítés-áradat eredete visszanyúlik a szabadkőműves francia forradalom utáni időkre, ám erőteljesen az 1848–49-es – rejtélyes sötét háttéri erők által elbuktatott – szabadságharc után bontakozott ki. (*Ki pénzelte az orosz cári erők bevonulását?* Hiszen Ausztria oly gyenge anyagi lábakon állt, hogy a komáromi várat nem merete szétlövetni, mert nem tudta volna újjáépíteni, és inkább – fogcsikorgatva bár – alkudozni kényszerült KLAPKÁVAL.)

A levert szabadságharc után az osztrák megbízásban álló PAUL HUNSDORFER és JOSEPH BUDENZ osztotta az észet a magyar nyelv kutatásban, olyanok, akik életük végéig német nyelven gondolkodtak. A gyökelméletet elvetették, de soha nem mertek komoly nyílt vitát vállalni az eredetet igazán kutatókkal. A nyílt küzdelemtől irtóztak, ám maguk mögött tudva az osztrák császári hatalmi gépezetet, annak árnyékában diktálták a vakvágányra tartó félre-irányt.

A Habsburg-udvar német hatalmi szava azt kívánta volna elérni, hogy a magyar nyelvet lealázva, kimutassák sokad rendűségét, jelentéktelenségét, a magyar nemzet történelmi múlt nélküliségét, parlagi szolgáltságát, alávalóságát, és ezzel szemben a német nyelv magasan álló, elsőrendű voltát. Ám ez az egész egy minden valós alapot nélkülöző, bizonyíthatatlan, önző hazugság. Egy komoly gyökelemző és kötött mássalhangzó-páros kutatás a német nyelvben is kimutatandja az ősmag(yar)-nyelvi eredetet, hiszen a német nyelv is abból ered. Hiába verték, verik a mellüket lenézően a nagy árja fél-téglával. Nincs más eredet, csak az ősmag(yar)-nyelvi! És ez bizonyítható az elsőtől az utolsó pontig – a nyelvszerkezeti felépítésével!

A nyelv nem hazudik, mert kialakulásában semminémű elv nem vezette, kizárólag a valóság szavakban való rögzítése. A nyelv híven és kitörölhetetlenül őrzi azokat az elemeket, melyek az ősmag(yar)-nyelvre visszavezetést segítik.

Sokan próbálták, próbálják tisztára mosni HUNFALVYt, BUDENZet. Nehéz művelet. HUNFALVY a szabadságharcban való szerepvállalása után, a Bach-korszakban jött rá: ha érvényesülni akar, akkor meg kell hajolnia. Ekkor döntötte el, hogy beáll a hatalmi árnyékszékre várakozók hosszú sorába. Nem ő az első és utolsó sem, aki megalkudott az elnyomóval, és készséges szolgájává vált annak. Kitűnő szolgálélek lett belőle. A hivatalostól eltérő nyelveredet-nézeteket vallókat kizárták a viták teréről, lesodorták a pályáról, nem engedtek érveket ütköztetni, mivel nekik nem voltak érveik.

Egyetlen érvük a hatalmi szó volt.

Hogy WAMBERGERT, azaz VÁMBÉRYt, a törökeredet-hirdetőt engedték egy ideig közölni, ez azért volt, mert ez is a szédítés-kavaráshoz tartozott. Viszont a szkíta–hun–magyar eredetről szó sem eshetett, mindenhol kitiltották, gúnyolták, megvetették, sőt úgyszólván, elűzték (SZENTKATOLNAI BÁLINT GÁBOR).

És ma is ugyanígy állunk!

A Magyar Tudományos Akadémia alázatos szolgálélekkel működött, működik közre az ordító hamisításokban. A kommunista-cionista, majd a mai cionista-szabadság (liber/o/rális) elvű irányzat ugyanúgy felkarolta, pénzelte, pénzeli a tudománytalan hazugságot, és ontották, ontják magukból ma is. A mai túlélés és bérelvű magyar nyelvészek (tisztelet a kevés kivételnek) mindenben alávetik magukat eme elmélet szajkózása kényszerének az állás megtartása, a megélhetés, a pénz végett.

A cél: a magyar nemzet múltjának meghamisítása, önbizalmának aláásása, nemzettudatának tönkretétele. Kishitűvé tenni azzal e nemzetnek minden egyes magyarját, hogy alja népnek számító nemzete semmit nem valósított meg történelme folyamán, és mindent, még nyelvét is másoktól lopkodta össze. Lásd GLATZ FERENC *A magyarok krónikája* című történelminek nevezett förmedvényében, ahol úgy ír, szinte csorgó nyállal, mintha hétvégi helyszíni tudósítást közvetítene egy faluvégi kurtakocsma asztala mellől valamelyik adóállomáson: „Ezek a primitív hordák, akiknél a gyermek és nőgyilkosság régi tradíció [...] görbelábú gyilkosok, primitív hordák, nyelvük nem lévén csak makognak, s a sokkal műveltebb szláv törzsek szavait lopták el.” [sic!]

S ez a vigyorgó magyargyűlölő, nagy rakás szerencsétlenség történészek mondja magát, és ott tolakodott, könyökölt, lökdösődött a magyar államelnökségért!

Egyébként a gyermek- és nőgyilkosság tekintetében érdemes beleolvasni a *Bibliába*, GLATZ úr ősapja, JÓZSUÉ hadjáratainak leírásába. A *Józsue könyvében* 6. résztől 11. részig, a történetíró minden város elpusztításának leírásakor büszkén említi: „Egyetlen lelket sem hagytak életben.” Az „*egyetlen lelket*

sem” kifejezésbe beleérthető az asszonyok, öregek, gyermekek, terhes nők, minden élő ember, sőt még az állatok legyilkolása is!!! Erre tegyen sebtében lapot a görbelelkű, magyarutáló GLATZ úr!

A visszásságokra rengeteg kirívó példa van a szótárban. A két részben tárgyalt **csap** gyök alapján véve egyetlen fogalmi kört jelöl: **kapcsolat** létrehozását, vagy megszüntetését. Egyikre *német*, másokra *finnugor* eredet van sózva. Hol itt a következetesség? Három szó egymás után: **bódé**, **bodega**, **bodnár**. Ugyanaz a gyök, ugyanaz az alapelv a kiindulásnál. És az eredetük? Egyik *német*, a másik *spanyol–görög* eredetű *vándorszó*, a harmadik *szláv*. Baklövés? ? Nem! Annyira nem buták azok a nyelvészek, akik a szótárt összeállították. Itt tényleg le kell ülnie az embernek, mert nagyon látható, tetten érhető a szándékos ferdítés.

Még kirívóbb szándékos hülyeség az **ádámcsutka**, **vértanú**, **nefelejcs** és más szavak német, latin eredeztetése. Csak azt nem írják oda, hogy a jelenség vagy a szó volna azon nyelvekből eredő.

Egy másik a **cseperedik** szóval, melynek jelentése: *(Gyermek) fejlődik, növekedik, serdül*. Ezt kérdőjellel **török** töből vélik eredni. A **csepp** szónál a **csep** tőszó még *finnugor* volt, de itt már törökre váltott. A **csep**, mely egyik legeredetibb magyar teremőgyök (CS-P)! A valóságban az őseredeti magyar kifejezés három szóból áll: **csep**, **ered**, **ik**. A **csep**, csepp, csöpp kis valami **elered**, növekedésnek indul, **ik**, állandóan, szünet nélkül növekvőn mozog, **iklat**.

A **lak**, **lakás**, **lakat** szavaknál is észrevehető a következetlenség. Ugyanakkor a **székely harisnya**, a **csárda**, **huszár**, **betyár**, **gerlice**, **gyöngy**, **icce**, **járom**, **káposzta**, **kenyér**, **vitorla** stb. szavak idegenből eredeztetése azt bizonyítja, hogy meg sem próbálták kutatni, elemeikre bontva vizsgálni az ezekhez hasonló szavakat.

A sok émelyítő szlávozást, töröközést, németezést, latinozást stb. semmi szín alatt nem lehet komolyan venni. Egy ősidők óta letelepedett, békésen gazdálkodó ősmag(yar)-nyelvű népre rátóduló másnyelvű nép nem hoz használható, maradandó újat, és nem tudja kényszeríteni sem képletesen, sem a valóságban az öntudatos, fejlettebb, nagyobb számú őshonos népet szavainak elfogadására. Egy olyan nyelv, mely minden beszédhangot használ, nem vehet át béna hanghiányos nyelvekből szavakat. A fordítottja már elképzelhető – az érkező veszi át a közhasználatban levő gyakorlati eszközök nevét, helyneveket, folyók, vizek neveit stb. Csak e nyelvek ősmag(yar)-nyelvből megörökölt szavai jönnek vissza torz alakban, de érezhetően kilógnak a magyar kifejezések közül. A szlovák nyelv tulajdonképpen kifecamított, eltorzított magyar kifejezésektől hemzsegő, azokkal teletűzdelt szláv nyelv, de a többi szláv nyelvben is rengeteg magyar nyelvből eredő eltorzult szó található. CIRILL és METÓD innen töltötték fel a szláv nyelvet a náluk akkor még hiányzó fogalmak megnevezéseivel.

Az említett három sarkalatos bizonyítási módról kissé bővebben.

1. A **hangok egyéni tulajdonságainak** ismerete azért fontos, mert döntő az értelem meghatározásában. Például a **d** és **v** hangok szembetűnően képesek a végletek megjelenítésére. A **d** hang a simogatásra ösztönző **domborulatok** (**didi**), **édes**, **kedves**, **véd** stb. kulshangja, De a **vád**, **támad**, **durva** stb. esetében is. A **v** hang szintén: **virág**, **világos**, **véd**, **vidám**, **víg**. De a **vihar**, **vész vadul**, **durva**, **veszett** szavakban épp szöges ellentéte. A hangok értelemalakító szerepe kitűnik minden szóban, de csak elmélyült komoly vizsgálattal értjük meg. Például meglátható az **ug**, **úg** gyök esetében is, mely előhanggal több értelmet közvetít. Hátsó bővítménnyel hang és mozgás leírására alkalmas: **ugat**, **ugrál** stb. Előhangok esetében azok jellemzői szerint alakul értelme. Például a **b** hanggal, hangot megjelenítő: **búg** mely lehet **bol** érzelemtől vezérelt: **boldog** vagy **bolond**. A gerle turbékoló szerelmi **búg**ása, a kan **búg** párzás közben, a **búg**ócsiga is **búg**, de leálláskor **bolondul** kalimpál. A **c** hang elől címkéző hang, mely valamit vonz maga után, és ezzel jelölik a léghuzatot: **cúg**. Ez nem német szó. A **cúg** néha oly erős, hogy hangot ad: **zúg**. Aki **dug**, az valamit elrejt, és azt általában összegomolyítja, csombolyítja, vagyis kerekded értelem rejlik a szóban. A **fug** régi ősmag(yar)-nyelven **futva gördül** vagy nagyokat **felugorva** halad. Itt az **f** – erő kifejtés is. A **húg** **h** hangja a belső érzelmi mélység érzését viszi a szóba. A **lúg** kissé más. A **luc**sok rokona. A **lúg** és az **ég** **g** hangja az égető tulajdonságot is mutatja, melynek fájdalmában **ugrál** az érintett. A **nyug** gyöknel az **ny** hang az **ernyedést** leíró. A **rúg** esetében erő alkalmazásáról van szó. Amit **felrúgnak**, az **felugrik**. A **súg**, a **susogó** **s** hang értelmét viszi a szóba. A régies **szug** ma **zug**, egy kis **szögletet** jelent. A **z** hanggal: **zúg**, mely **zavaró** hanghatás. Az ősmag(yar)-nyelvi **zsug** a **gúzs** fordítottja, mely korlátozottság, megkötöttség.

2. A **kötött mássalhangzó-párosok** értelmének ismerete. A hangpárosok kemény kötődések a magyar nyelvben. Szétválaszthatók szótagolásnál, de nem eltüntethetők. Ezeknél mindkét hang sajátos

értelme jelen van, a kifejezés értelemalakítói, az őket körülvevő hangok befolyásának függvényében. Minden kötött mássalhangzó-páros (eddig 287), hangkieséssel alakult ki az ősmag(yar)-nyelv megváltozhatatlan belső hangzástörvényei szerint. Az utódnelvben könnyen azonosíthatók, még az átlagember számára is. Nem kell ahhoz nyelvésznek lennie, hogy felismerje az angol szövegben az: *anger* – *inger*ültség, *allotment* – elosztott *illetmény*, *altered* – megváltozott, *garden* – *kert*, *dancer* – *táncos*, *lamp* – *lámpa*, *legend* – *legenda* stb. szavakat.

Vagy a román nyelvben: *bârzoit* – borzolt, *bârlog* – *barlang*, *coțruță* – *ketrec*, *curbure* – *görbület*, *dâmb* – *domb*, *urgent* – *sürgős* és más szavakat.

Az olasz nyelvben az: *ablunte* – *öblítő*, *allarmare* – *lármat* csap, *alterazione* – *elváltozás*, *amandola* – *mandula* (növény), *dormire* – *alvás*, *durmolás*. Az *rm* páros hanghatás vonatkozású, pl. a *mormol*, *dörmög*, *lárma* szavakban is. Az alvó ember jellegzetes hangokat bocsát ki: *durmol*.

A francia nyelvben is: *bölcső* – *berceau*, *bőség* – *abondance* (a dús szőr, *bunda* hasonlata), *büntetés* – *punition*, *citrom* – *citron*, *csimpánz* – *chimpanzé*, *kert* – *de jardin*, *tánc* – *danse*, *sürgős* – *urgentes*, *forgalom* – *circulation*, *alvás*, *durmolás* – *dormir*, *kanyar*, *görbület* – *la courbe* és mások.

A párosoknak még van egy bizonyító erejű jelenlétük. Azon szavaknál, melyekben meghatározó a jelenlétük, a páros két hangja szétválasztva is oly gyököt vagy szót alkot, mely hasonló értelmű vagy értelemben kapcsolódik a kifejezéshez. Például a *hajnal* a világosság *érkezése*, ennek *jn* párosával alkotható a *jön* szó. A szó régies alakja, a *holval* ennek *lv* párosa alkotja a *válik*, *világ* gyökszavait. Van eset, hogy néhány hang közbeékelődik, mint a *pajkos* *jk* párosa esetében, de jelenlétük mégis meghatározó: *játék*. Az ősmag(yar)-nyelvben nincsenek véletlenek!

3. Az **ősgyökök**, **gyökök**, mint tő- vagy **alapszavak** elemzése. Ehhez tartozik a **gyök-** és **szófordíthatóságra** figyelés. Csak egy példa, mennyire fontos a szó által leírt akármi jellemzőire is figyelni, és a szavak – esetenként szótagonként is – fordított alakját vizsgálni, hiszen olyan összefüggésekre derül fény, mely mint derült égből villámcsapás hat. A billiárdnál használt *dákó*, a szótár szerint **német** < **spanyol** eredetű, de ha fordítjuk, akkor rögtön mutat valamit magyarul: **dákó** – **okád**. Mi a **dákó**? A **dákó** – **lökésre** való **rúd**. Az **okádás** **durva kilökődés** a szervezetből. S ez akkor német vagy spanyol?

Mint írtam: az ősmag(yar)-nyelvben nincsenek véletlenek, mivel komoly terv alapján alkottatott!

A **harmónia-elv** minden szónál érvényesül, bár nem emelem ki külön minden szónál. Ezt megteheti az olvasó is. Példaként említeném a *haj* szavunkat. Mi a *haj*? Oly valami, ami *kihajt* egy töről, finoman *hajlékony*, és *hajként*, azaz *héjként* fedi a bőrfelületet.

A magyar nyelvnek önvédelmi eszköztára van. Ez a hangzástörvény. Nem enged beleszólni illetékteleneket. Kilóg belőle minden idegen elem. A nyelvújítók által alkotott szavakból is csak azok maradtak fenn, melyek maradéktalanul illeszkedtek ebbe a hangzástörvénybe.

Mindennek egyszerű kezdete volt, csak a vájtfülű nyelvészek próbálják bonyolítani, hogy az egyszerű embert letorkolják: Paraszt, ne szólj bele, mit értesz te ehhez! Pedig az egész nyelvet egyszerű, nyelvészvégtelenség nélküli emberek építették föl a történelem folyamán! A fent említett önvédelmi eszköztár nem engedett rögzülni oly kifejezéseket, melyek nem illettek bele a nyelvbe. Nem kellett egyetlen finnugrász kukacoskodása sem hozzá.

Ma is jellemző rájuk az alábbi eset. Az egyik vezető magyar nyelvész a múlt század '70-es éveiben azt próbálta bizonygatni, hogy a *füred* szónak semmi köze a *fürdő*höz. Ezt egy valami véletlen folytán hozzám is eljutott magyar képeslapban olvastam akkoriban, sajnos a lap nevét nem jegyeztem meg. Olyan, mintha azt akarná bebizonyítani, hogy a csavaranyát nem az *anyaság* valamilyen jellemzőjéről, jellemzői összességéről nevezték el. Pedig a *füred* az a hely, ahol *füredni*, *fürödni*, vízben *firegni*-*forogni* lehet. A csavaranya viszont a magába fogadás, a védelmező körülölelés látványa, az erős érzelmi kötődés fizikai hasonlata nyomán született szó.

Ha végignézzük egész Európa (Az Ibériai-félszigettől, de hangsúlyosan és szinte teljes jelleggel Kelet- és Közép-Európa) hegyeinek, folyóinak neveit: mindannyi magyar nyelvi eredetű! Vagy Havasalföld, Moldva helységeinek, hegyeinek és vizeinek neveit: majd mind magyar nyelvi eredetű. Vagy mehetünk az Urálig. Ezek félremagyarázhatatlan tények.

Sajnos bevett gyakorlat a mai megalkuvó nyelvkatatóknál, hogy ha meglátnak, meghallanak egy idegen szót akárhol, mely hasonlít valamelyik használt szavunkra, azonnal kikiáltják: ezt mi onnan vettük át! Még csak véletlenül sem a fordított irány jut eszükbe.

Az egész szótár olyan, mint egy felállított dominósor, ha egyet borítasz, az egészet viszi magával. Finnugor, szláv, német, török–tatár – vagy magyar? **Úgy hazudnak nekünk, magyar embereknek, a szótár szerkesztői anyanyelvünk szavainak eredetéről, mint a közönséges lócsiszár.**

És ha már a hivatásos nyelvészek nem tartották az ésszerű jó irányt, hát helyettük olyanok fogtak nyelveredet-kutatásba, akik **nem nyelvészek ugyan, de azzá válnak**, és egyre jobban azzá válnak, mert szívükön hordozzák édes magyar anyanyelvük sorsát, és tehetségük is meg van hozzá, hogy végigvigyék azt.

A szótárból kiemelt elemzett szavak egyike sem *finnugor, szláv, német, török-tatár* stb. **Mindannyi bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi eredetű**, mivel magyarul magyarázhatók elemeikre bontva is.

A szótárban levő [szláv < német < latin] zárójelben feltüntetett eredet, legyen az bármelyik [török], [szláv], [latin], [német], vagy akár leszármazási vonal, pl. [szláv < német < latin] stb. elé odatehető az ősmag(yar)-nyelv. Így: [szláv < német < latin < ősmag(yar)-nyelv], mivel mindannyi onnan ered!

KODÁLY ZOLTÁN írta (*Visszatekintés*. I–II. Budapest, 1974):

„... a *nyelvhelyesség ügye nem nyelvészeti szakkérdés, hanem közügy, mindnyájunk ügye.*”

Tegyük hozzá: ugyanúgy a kutatás is. Ehhez csak összehangolás, az eredmények jóhiszemű, szakszerű letisztázása szükséges.

KISS DÉNES véleménye (*Bábel után*, Budapest, Püski Kiadó):

„Mindezek »összehozásához« nem szükséges egy diploma sem, csak kis szorgalom, képesség és tudás! De az igen! Egyébként nemzedékeket csapunk be, hamis, nem igaz feltételezésekkel. És ezt nevezik, gondolják sokan tudománynak! Aligha kell erős szavakat használnunk arra nézve, hogy nemcsak hiba – én így gondolom –, hanem vétek a magyarság, a nyelv és a tudomány ellen! Egyszerre ennyi és nem kevesebb! [...]

Ide kapcsolódik a gerinctelenség, az egyes »tudósok« szolgai hajbókolása, azoké, akiknek papírjuk van az alkalmasságról, de tehetségük igencsak ici-pici vagy semmi!”

Hangsúlyozom: sosem állíthatjuk, hogy mindent tudunk, azt sem, hogy nem tévedhetünk. Ezzel jár minden kutatás. Ám ahogy haladok előre ebben a munkában, a nyelvboncoló tevékenységben, a lépten-nyomon felbukkanó bizonyítékok azt mutatják – jó úton járok. És mindennap új és új dolgok tárulnak föl, jönnek a felszínre.

Az alábbi helyreigazító munkának a *Magyar Értelmező Kéziszótár* 1985-ös, hatodik változatlan kiadása szolgál alapul. Szerkesztői: JUHÁSZ JÓZSEF, SZÖKE ISTVÁN, O. NAGY GÁBOR, KOVALOVSKY MIKLÓS. Lektor: GARAMVÖLGYI JÓZSEF.

Bátran kimondható, hogy **minden, amit a szótár finnugornak ír ősmag(yar)-nyelvi**. A finnugor szó magyar nyelvre alkalmazása képtelenség (abszurdum). És a többi szóeredet megállapítás is mind-mind hanyag hamisítás.

A feldolgozásban a *Magyar Értelmező Kéziszótár* (MÉKSz) eredeti meghatározásait kivonatolva idézem *dőlt betűkkel* a [] zárójel előtt, idézőjel mellőzésével, mivel nem szó szerint, hanem a lényegét kiemelve idézem. A címszavaknál a lények, tárgyak, jelenségek, fogalmak leírásaiban, a meghatározásokban kevés hibát lelni, azok szakszerűek, jók, tartalmasak, valóságosak, kivéve a kommunista ideológia szemszögéből való véleményezéseket. Ám a szóeredet meghatározás borzalmas, és lépten-nyomon tetten érhető a ferdítés szándékossága.

Van a szótárban a délibáb címszónál egy megjegyzésük a szerkesztőknek: „*Csalóka, hamis délibáb nyelvészet: hamis szófejtéseken alapuló (magyarkodó), tudománytalan nyelvészet.*”

Az övék valóban délibábos és durván tudománytalan! Kivéve belőle a magyarkodó jelzöt, mert azzal nem illethetők.

Lám, mivel etetnek minket a [] zárójelben, és mi a való igazság?

•

„Alsó nyelvvállású, hátul képzett, ajakkerekítéses, rövid magánhangzó.”

A hangképzést illető idézetek a **MÉKSz**-ből vannak.

Ajánlom beletekinteni a hangok bevezetőjébe: www.osnyelv.hu a, á

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisd. alakban a, első bötü a magyar ábéczében, honnan átv. ért. jelenti az ismeretek első elemi, vagyis legalsóbb fokát, [...] Hangmértéke időmozzanatra nézve a hosszú á-nak felét teszi, vagyis a mértékes versezetben egy hosszú á két rövid a-val ér föl, [...]”

Kiejtése különféle tájszokások szerint több árnyalatú, majd nyiltabb majd kerekdedb, majd öblösre gömbölyödő ajakkal. Legtisztább az, mely mintegy közép arányt tart [...] Egyébiránt a tiszta hangoztatású rövid a-nak is két nemét különböztetjük meg, t. i. egy nyiltabbat és egy zártabbat. A nyiltabb a-nak két ismertető jellege van, 1) hogy a zártnemű o, u hangzókkal tájejtés szerint sem szokott váltakozni, p. e szók gyökeiben: ag, agg, agár, agy, agyar, aj, ajt, ajtó, ajak, ajándék, [...] némelyek és a következők többé vagy kevésbé elterjedt szokás szerint nyilt e-vel váltakoznak, u. m. aha ehe, alafa elefe, ana ene, apad eped [...]

A zártabb a közép helyet foglal el a nyilt a és o között, melynek ismertető jellege, hogy nyilt e-vel aligha, vagy igen gyéren, ellenben o-val, sőt ennek révén néha a távolabb eső u-val váltakozik, milyen részint a régi nyelvmélekek, részint az élő nyelvdívat tanúsága szerint, több gyökszóban előfordul u. m. a névhatározó és mutató a, az, mely a távolra mutató oda, ott, olyan, onnan, szókkal rokon, s a régi hal. beszédben oz, továbbá ezek: aba oba, ad od, [...] alma olma, arat ort, al ol, alsó olcsó, arló orló olló, arcz orcz, avik ovik, avas ovás

A képzőkben és viszonyító ragokban oly szók után, melyek hangzója hosszú á, mely esetben a tájejtés az általánosb a helyett o-val él, p. nád-ak nád-ok, nád-at nád-ot, [...]

Midőn az a gyökhangú szó ikerítettik, ikertársa i vagy e hangzót veszen föl, s kicsinyítő jelentésű, p. billeg ballag, csihel csahol, [...]

Az **a** hang távolra mutató: **a**, **az**, **amaz**. Első a hangok között: **alfa**, **alef**, élő, eleve, tehát első. Erőteljes, határozott rámutató hangként még szóközben is kiemeli az utána következő mássalhangzó szerepét a szó értelmének alakításában. Határozott mutatószóként úgy lehet elképzelni, mint egy ház erélyes nagyasszonyát, aki mindenkinek határozottan kiadja a munkát (lásd az **akarát** címszónál). Az **a** hang egyik fő szerepe a határozott távolra mutató. Az **a** hang a még feldolgozatlan élményből eredő ámulatnak, emelkedő erejű, határozott rámutató hangja is, a meglepetés első benyomása által kiváltott hang: – Azt **aaa**, de szép! De a vágy kifejezője is: Ah! Alacsonyfekvésű hang, jelen van az alsó szintű jelenségek kifejezésénél (**alap**, **talp**, **gyalog** stb.). Az érem mindkét oldalán rámutató a jelenségek, tulajdonságok, történések leírásánál. Pl.: **ajándék**, **alvás**, **alázat**, **nyugalom** – **alantas**, **alattomos**, **aljas**, **gyalázat**. Az **á** hang: **áldás**, **hála**, **ámulat**. De bonyolódik zavaros, viszályos helyzetbe is: **áradat**, **átok**, **ártó** szándék stb. Meghatározó a szövegösszefüggés. Az **á** nyitottság kifejezője, de a visszatetszésé is, mint ilyen, erőteljes bosszús felkiáltás hangja is.

Ahogy van a különleges **E** hatás a magyar nyelvben, úgy van **A** hatás is (lásd: a www.magtudin.org honlapon, a *Tanulmányok – Nyelvészet* oldalon vagy a www.kolumbansandor.ro: *Ismerjük meg nyelvünk hangjait* című tanulmányt).

abaposztó – 1. *Durva, festetlen posztó* 2. *Abazeke*. [**török** < **arab** + posztó] Előbbi véleményem később összevetve a *Czuczor–Fogarasi Szótárral*^{*}, mely szerint: „...festetlen (fehér), durva, szörféle szövet, honnan abaposztó, abaköntös, abaköponyeg, abanadrág, ily kelméből készített szövet-illetőleg öltözéknekem. A föntebbi ab (l. AB. 2.) elemzése szerint am. haba vagy hava, vagy is hab-, hav-szinű t. i. szövet. »Azon leczke alá fogják a bársonyt az abával.« (FALUDI).” Tehát „**am. haba vagy hava**”, fehér, akár a **hó**, **hab**, a helytálló. Az, hogy első magyar említése 1556-ból való, nem jelenti azt, hogy az ősnyelvet beszélő nép nem ismerte ezt a szövetfélélet, hiszen az eszköz, amelyen szövök, **osztóvata** (mely a MÉKSz szerint szláv) is az ő találmányuk. Az **szt** kötött mássalhangzó-páros jelenléte is magyar eredetű szóként azonosítja. **Osztó-vető**, **osztó-váltó**, aki látott szövőszéket, tudja mi a lényege: a nyüstökbe, bordába befűzött szálak sora szétnyílik, **osztódik**, és közte átdobják, **átvetik** az orsóra csavart fonalat – mondjuk balra – majd a lábítónyomásra újra zár és másik irányba váltva nyit a szálak sora, és az öltő (**vetélő!**) jön vissza jobbra. Ezen az **osztóvetőn**,

* A *CZUCZOR–FOGARASI Szótár*at, mivel nagyon gyakran hivatkozom rá és a címe sokszor fordul elő, a továbbiakban helykímélés végett „CzF Szótár” rövidített kifejezéssel fogom jelölni. A munka során használt személynév- és kiadványcím-kiemelő tipográfiai eljárások (úm. KISKAPITÁLIS vagy *kurzív* betűk; mindig aláhúzott **web-címek**, ritkábban aláhúzott *egyéb címek*) következetes alkalmazása és a szöveggép változatossá tétele végett megengedjük magunknak az első két eljárás használatát a *CzF Szótár*ból vett idézetekben előforduló nevek és címek esetében is, anélkül, hogy ezt minden adott esetben jeleztük volna. Egyéb kiemelésekre a (Kiem. K. S.) zárójellel utalok.

osztóváltón, osztóvátán készül az *abaposztó*, mely nevében hordozza „szülőanyja” nevét. És ezt a beszédes, bontható, részeire osztva is értelmes magyar kifejezést mondják szlávoknak, s a rajta készült *posztót* töröknek, arabnak. Ha megnézünk néhány nyelvet megtaláljuk a *szőttes, takács* gyökszavait azokban. Példaként: angol *tissue*, azerbajdzsáni *toxuma*, filippinó *tisiyu*, francia *tissus*, galíciai *tecido*, görög *istós*, haiti *tisi*, hindi *Ūtaka*, cseh, orosz *tkáň*, horvát *tkivo*, maláj *tisu*, máltai *tessut*, olasz *tessuto*, román *tesut*, szuahéli *tishu*, török *doku* stb. Ezeknél a *szít, szot* vagy *tak* hangugrott alakjait, a hangváltott *dok* (t > d) találjuk meg a világ különböző tájain. Ezek az egyezések mutatják az ugyanazon forrásból való eredetet, mely forrás nem török, nem arab, nem szláv, hanem ősmag(yar)-nyelvi, mivel csak magyar nyelvű szó (*szőttes, takács*) bontása nyomán, a magyar nyelvből adható magyarázat rá.

abál, abárol – *Szalonnát, belső részeket – (ízésített) lében rövid ideig főz. /táj Párol, puhít [abárol] Abál [szláv].* Ezzel kapcsolatban azt kell mondanunk, hogy az *abál, apál* – főzésről, forrázásról lévén szó – a *b* zöngétlen párjával a *p* hanggal, a víz kulcshangjával (*pü*) indult valaha: *párol*. Az *abárol, apárol*, kifejezetten vízre, *párolás*ra utalhat. Etruszk nyelven a *főz, főző* – *párlu*. A CzF Szótár szerint: „A fővő húslé *habzó*, tisztátalan fölét kalánnal leszedi. 2) Ugyan a fazékban, [...] *habarja*, hogy megtisztuljon. Törzse *abár*, alapérteményénél fogva rokon a *habar*, kavarr, zavar igékkel.” (Kiem. K. S.) Egyik is, a másik is – *apárol, habar* – a névadó jellemzők közé tartozik, de nem szláv eredetű! Itt is kivehető a több mint három értelemadó jellemző: *ab* – kerek, *hab* – fehér, de *habar* – kavarr is. Az *abál* – *abárol* – *párol* ősmag(yar)-nyelvi eredetűek..

abbé – *Francia katolikus világi pap. [nk: francia] Az abbé az ősmag(yar)-nyelvi aba – atya jelentésű szóból ered.*

aberráció – *Erkölcsei, nemi eltévelyedés, beteges hajlam. [nk: latin] Az aberráció így nem magyar, de több jel utal az ősmag(yar)-nyelvi eredetre. Az ab ilyen esetben a fordított ba bal értelmet, vagy nagyot, esetleg valami rendkívül visszatetsző nagy balértelmű dolgot jelent. A kulcs mégis az errá. Ez a mai magyar nyelvben iránymutatásra használt arra, erre mutatószavak megfelelője, mely e szóban az irány leírója – rossz irány. Ugyanilyen értelmű az arrogáns szóban is, ahol magasabbrendűségi önteltségből eredő kihívó, pökhendi a jelentése (magas – ez is irány, fölfelé).*

ablak – *Épületen, járművön a világosság és a levegő bebocsátására való nyílás. Kisebb nyílás, lyuk, hézag valamin. Valamire mintegy kitekintést engedő dolog. [szláv] A szó épületről, nyílásról, lyukról ír, az ab kerek (habar, ábrázat), a lakra, lakás. De a lak: luk, lék, lik lyukra, résre utaló jelentésű is. Az ab-lak, a lakás falán levő kerek (ab) lyukat jelentette az ősmag(yar)-nyelven. A bl páros kör alakú tárgyak (öblös, döblec) vagy köröző mozgást leíró szavak tengelyhangzója is (öblít). Az ab többféle jelentéséről volt szó fennebb. A lak lehet lakás, ahol lakom, de lehet lyuk, lik, ahol beszivárog (ok) bejön a fény. Az utódnnyelvek egyik része az ok (fénynyílás), luk gyököt használja. Ilyen a fehérorosz akno, cseh, orosz okno, észt aken, finn ikkuna, izlandi glugga, lengyel okno, lett logu, ukrán vikno és mások. Más nyelveken a fény torzója jelenti az ablakot: francia fenêtre, angol window, dán vindue, holland venster, ír fuinneog, japán U~indou no, katalán finestra, román fereastră, török pencere stb. Ezek mind az ősmag(yar)-nyelvből erednek.*

abortusz – *Emberi magzat vetélése illetve művi eltávolítása. [nk: latin] E latin szót csak az eredete bizonyításául írtam ide. Az ab gyök utal emberre (ábra), de nemlegesség, balosság is. Az ort orot, irt szavakban jelen levő rt páros mutatja, hogy a szó az irtás ősmag(yar)-nyelvi fogalomköréből indult, alakult ilyenné, majd visszajött idegenből. Tehát ez így nem magyar, hanem latin, de ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült szó. Később még esik szó az rt párosról irtással kapcsolatban.*

abrak – *Szemes v. egyéb nem szálal takarmány (ló v. szarvasmarha számára) [szláv]. Az abrak kevert (br) szemestakarmány. Az abrak esetében is érvényes a többértelmű összetétel. Valaha kerek (ab) kosárba, faedénybe, abba rakták. Az abrak összetett szó, mely a habar-hoz is kötődik. A zab (zizegő, babszerű) – ló eledel, elébe rakják, és a ló fölhabzsolja habarójával az h/ab-rakos kosárból, dézsából, tarisznyából. De lehet habar-rág, k > g hangváltással. Azonban sem ez, sem az nem szláv.*

ábrázat – *Emberi arc(kifejezés). Valaminek az arculata. [szláv] Akár az ábra, akár az ábrázat szavakat vesszük, mindkettő kerek (ab, áb) alakú rovás, rajzolat. Az ábrák, ábrázatok is sokfélék. A br páros sokféleséget, köztük az alkotást kifejező. Vagyis a jelképes ábra, azaz ember, alkot. Alkot a saját ábrájára, képére, hasonlatosságára: babrál, fabrikál, szobrász stb. Hol voltak a szlávok, amikor az ősmag(yar)-nyelvűek az első barlangi rovásokat, rajzokat, ábrákat készítették? Állt az élet, várták a szlávok megjelenését a történelem színpadán?*

- abrikol** – *Katonákat kiképez. Gyermeket fegyelmez. Deszkát nagy darabokra fűrész.* [német] Hogy ez így nem magyar szó? Igaz. De magyar elemekből áll! Két magyar nyelvazonosító párost tartalmaz: **br** és **kt**. A szótári meghatározásban **képzésről** van szó. A **kép** – **ábra** (**abrikol**). A **br** páros – főleg az **ab** (kerek) gyökből indulva – alkotó munkát, kerek eredményt felmutató munkavégzést leíró: **babrál**, **fabrikál**, **szobrász**. Ezt még megerősíti, hogy a **br** hangok bontva a teljes felületet **borító bőr** szó alkotó hangjai is! Vagyis: kerek a munka (**ab**), bevégzett (**br**). Az **ik** a mozgás (**iklat**). A **kt** páros a **diktál**, **iktat**, **kukta**, **oktat**, **szoktat**, **szöktet** szavakban leírja a képzés, **katonák** esetében a kiképzés jellegzetes mozzanatait. A **kt** páros hangjaival **alkotható** szavak: **alkot**, **kattan**, **kettő**, **két**, **kot**, **köt**, stb. Ugyanakkor a **tak**, **ták**, **ték** ... gyökök. Kiemelném a **kot** gyököt, melyből a **kotol** szó képződik. A **kotol** **alkotásról** szól. Utódok létrehozásáról, teremtési munka továbbviteléről. Az **abrikol** szóban ez az értelem is megbújik, hiszen a képzés ezt célozza: alkalmas, érett utódképzés (**abri-k/o/tol**). Itt bizonyított dolog az, hogy e német szó teljesen az ősmag(yar)-nyelv elemeire épülő! Sok más szaváról (**abszolút**, **absztrakt** stb.) ugyanez bebizonyítható. Szóval tegyék már félre a felsőbbrendű arroganciát (ez is bontható magyar elemekre), hiszen nyelvük ősanja az ősmag(yar)-nyelv!
- abroncs** – *Valamit gyűrűszerűen szorosán körülfogó, összetartó pánt.* [szláv] Hordó**abroncs**, kerék**abroncs**, stb. Tehát kerek (**ab**), mely összetartja, összerántja (**ránca**) a hordódongákat, kerékfalakat. Az **ncs** páros esetenként **körülölelő**, **tapadó**, **akaszködő** jelenségek leírója: **abroncs**, **bakancs**, **bilincs**, **bogáncs**, **gáncs**, **mancs** stb. Az **ncs** hangokkal **alkothatók**: **csen**, **csont**, **csüng** stb. A **br** páros esetenként különböző dolgok egyetlen képben való megjelenítése. Esetleg azoknak egy helyen összealkotása, összeillesztése, összetartozása: **abrak** (szemestakarmányok), **ábra** (képet alkotó elemek), **abrosz** (teríték sokfélesége), **babrál** (összevissza matát), **cibre** (többféle anyagból) stb. Esetenként összevisszaságot, kavardást leíró (**hebre-hubri**).
- abrosz** – *Étkezéskor használt asztalterítő. Lepel, lepedő, ponyva.* [szláv] Az **abrosz** is lehet kerek (**ab**) **rongy**, és **rá** **osztják** a sokféle (**br**) ételt. Eredetileg lehetett **aborosz**, a **borító** tulajdonságából eredően. Az **asztalt borító**, melyre **osztottak**. Az **asztal** az **osztás** helye (étel-, tanács-, kártya- stb.). A **br** páros **abroszra** illő párhuzamai: **abrak**, **cibre**, **göbre**, **ibrik** stb. A **br** hangokkal **alkothatók**: **abárol**, **borít**, **burok**, **bír**, **bér** stb.
- abszolvál** – *Egyetemi, főiskolai bizonyítványt szerez. Feloldoz, felment.* [nk: latin] Az **abszolvál** szóban két páros van jelen: **bsz** és **lv**. A **bsz** párossal nincs ma használatos magyarnak minősülő kifejezésünk, csak elszármazott szavak (**abszolút**, **absztinens** stb.), de jelentése magyarázható. A **ba**, **bá**, **be**, **bé** stb. gyökök nagyot jelentenek (**barom**, **bácsi**, **bövény**) A **basz**, **bősz**, **busz** is mind nagy: esemény, harag, jármű. Az **lv** páros a **lány l** és a **végletek**, **változatosságok**, **vívódások v** hangjának szövetsége, és többek közt a valamivé változás **pillanatát**, **folyamatát** is leíró. Ilyenek: **alvad**, **élvez**, **halványul**, **holval** (régies hajnal), **nyilvánul**, **olvad**, **olvas** stb. szavakban. Az **lv** hangok bontva a **lévén** vagy a **valami leve**, **válik** belőle gondolatok kifejezésére alkalmasak. Az **abszolválás** nem kis esemény. Bevégzett állapot (**absz** – **szab**: kikerekített). Túllép egy **küszöböt**, megszerez egy végzettséget, **feloldozást** nyer addigi tanulási kötelezettségei alól (**olv** – **old**, ami **olvad** esetenként **oldódik**). És **valamivé válik** (**abszolvál**). Ősmag(yar)-nyelvi elemekből álló latin kifejezés. Komoly elemzéssel bebizonyítható, hogy a latin nyelv majdnem teljes alapvető szókészlete az ősmag(yar)-nyelvből ered!
- acat**, **aszat** – *Bogáncsszerű tüskés szántóföldi gyomnövény.* [szláv] Az **acat** főleg szántóföldi **kacat**, hasonló értelmű a **vacak**, épp ily leértékelő szó a **pacák**, **gezemice**. Itt a **c** hang **cikiző** értelme domborodik ki. Az **aszat sz** hangja a száraz állapot. Semmilyen szláv jellege nincs a kifejezésnek.
- acél** – *Kis széntartalmú (képlékeny) vasötvözet. Acélból készült. Szívós, acélos.* [szláv < latin] A CzF Szótár a szót az **edz** gyökkel kapcsolatban, de az **acint**, **acintos** szavakkal is említi. Az ötvözött, **edzett** vasból van az **acél**. A szó magában hordja az **élre** utaló gyököt is, vagyis **edzett**, **acintos**, **élet** tartó, **éles** hangon pengő fém. A jó **élü**, **élet** tartó **acélkaszat** is az **élesen** pendülő hangja után értékelik ki. Innen a **páncél** is, melyet a MÉKSz német–francia eredetűnek ír. Az értelemadó több jellemző itt is fellelhető.
- ács** – *Építkezések famunkáit végző, fedélszerkezeteket készítő, erre képesített szakember.* [török] Talán az összes szakmák közül a legrégebbi. A csinál, cseál, csiál, **ács**siál, **ács**sol. Az ősmag(yar)-nyelvűek szakmái közül az első egyikének neve. Jelen van a **forgács** szóban is (melléktermék). Ugyanakkor a **szakács**, **kovács**, **takács** szavakban. Mindannyi készít valamit. Vagyis az **ács**olás: alkotás, csinálás, gyártás (alkotács, csinálács, gyártács) stb. Értelme jelen van a **csa**, **csá**, **cse**, **csé**, **csi** stb. gyökökben, melyek mind valamilyen **cselekvéssel** kapcsolatosak. Aki semmit nem tesz, az **ács**orog.

Itt van egy érdekes párhuzam. Az *ácsorog* *r* hangját váltjuk *l* hangra: *ácsolog*. Az *olog* románul *fogyatékos, tehetetlen, béna* jelentésű (ösmag-nyelvi eredetű). A *párológ* szóban is fogyásról van szó, és a *csorog* szóban szintén. Aki *ácsorog*, az a magyar nyelv szerint átvitt értelemben fogyatékkal, valaminek híjával van (munkának), ugyanis az ember cselekvésre, alkotásra teremtett, és ezt a nyelv tudja! A *CzF Szótár* leírása: „Rokonságban látszik lenni a szanszkrit **taksz** (vág) szóval, melytől jön **takszan** (ács), továbbá a latin *ascio, asciarius* szókkal. Azonban eredetileg *álcs, álcsi* volt, mint az *Ács* helység neve I. FERDINÁND 1559-diki oklevelében: „Possessiones Thenyü et Álchi” = *Ács*. Nemde ez az *álcs* fia és *Máriának* fia. *Münch. cod.* Egy *álcs* keresztfákat csinál és farag. Régi *Passio*. Tudniillik a magyar *ól*, több keleti nyelven *aul ula*, jelent aklot, gazdasági hajlékot, épületet, miszerint *álcsi = ól-csi*, azaz *ólcsináló*, mint *zubbon-csi = zubboncsináló*, s valószínűleg ezen hasonlat szerint a *szőcs* is = *szőr-csi*, és a *csizma-zia = csizmacsináló*. Sőt *ács = álcs* egészen egyezik a régies *cseál (= csinál)* szóval, [...] *JÁSZAY PÁL* véleménye szerint (*Münch. cod.* 269. lap) maga az **állít** szó. [...] A *sínai* nyelvben pedig *czíáng* és *csíng*.” (Kiem. K. S.) Két megjegyzés: említi az összefüggést a **tak** (tákol – ácsol – készít) gyökkel. A *sínai* *ciáng, csing* szavak a *csángó* névre is rávilágítanak. *Kínai* nyelven a *csáng* falulakót jelent, a *sínaiban* *ácsoló* alkotót. Vagyis a *csángó* név letelepült dolgozó ember és nem (csángáló) csavargó, ahogyan sokan értelmezik.

ad – *Úgy nyújt vagy tesz oda valakinek valamit, hogy azt átveheti, felhasználhatja, elfogyaszthatja.* [**finnugor**] A határozott *a* rámutat a kedves *d* hangra – *ad*. A *d* hang meghatározó a *kerekded, dundi, didi, edény, hordó, kád* stb. szavakban. Ezek mindegyike gömbölyűt szemléltető, a telítettség látványát nyújtó, s főleg a *didi, edény* melyből valami *adomány, ajándék* jöhet – valamit *ad*. Hasonló gyökre épül a japán *Ataeru*, észt **andma**, finn **antaa**, francia **donnent**, galíciai **dar**, koreai **hada** és mások.

ádámcsutka – *Férfiak nyakán kidudorodó pajzsporc* [**latin < német**]. Hol ebben a szóban (!!!) a sajátos latin vagy német elem? Mert a *csutka (tk)* magyar, még a *MÉKSz* szerint is. A *tk* páros oly szavakban van jelen, melyek kötődnek az *ádámcsutkához*. Például: *étkező* (gégefő), *futkos* (beszéd, nyelés közben). Na, és a *vétkező, átkos*, mert *Ádámnak* állítólag torkán akadt az alma, és emiatt *tikogott (tk)*. *Ádám* most már latin vagy német volt? Esetleg héber (de nem elég éber)? Kissé röhejes megállapítás, mert sem a jelenség nem kizárólagosan latin, német, sem a kifejezés. Hasonló a **vértanú** vagy a **nefelejcs** szavaknál is, ahol szintén megkavarták. (Lásd: **vértanú, nefelejcs**)

addsza – *Nyomósított igealak, add ide.* [**-sza ?**] Tehát az **add** magyar még a *MÉKSz* szerint is, de a *-sza* ismeretlen eredetű. Hasznos dolog, ha a tájszólásokat vizsgáljuk, mert azok sokszor feleletet adnak. Ez sürgető szócska, felszólító módban van. **Addsza** ide! Székelyül: **addca!** Vagyis: **addcsak!** A *csak* szelídült, rövidült *-sza* alakra. Van még egy érdekes szó Erdővidéken: **hoccide**, vagy **hocce ide**. Ez a **hozd csak ide** népies rövidítése. (Hasonlóan alakulhatott ki az **icce** szó – *idd csak ki, iddsze ki, icce ki!* A *cinkotai icce* azért nagyobb, mert ott a legények vezérbikája nagyobb torkú volt, és ő diktálta az iramot.)

aero- – *Idegen szavak előtagja. A levegővel vagy egyéb légnemű anyagokkal kapcsolatos. Légi, repülési.* [**nk_(nemzetközi):görög**] Mivel az élet fenntartásához a legfontosabb anyag, így a kezdetekkor: **él** (**éleny**) **léh, lég**. A **lég** kifejezésben már utal az égre, levegőégre. Mindennek több megnevezése volt az ösmag(yar)-nyelvben a jellemzők különböző szemszögből való megítélése nyomán. Az **á** hang a **táv** hangja, és a hatalmas távolságokban kéklő levegőtömegre az **r** hanggal annak **erejére**, az **é** hanggal a **felérhetetlen** magasságra utalt: **áér, áer**, és volt gyökfordított alakja is: **áer – reá**. Ez a gyök a görög nyelvben ragadt meg. Magyar nyelvben a gyökfordított alakjára – **re** – épült a **repül, repeső** (melynek fordított alakjából – **pesőre** – van a latin nyelvek egy részében a **madár** megnevezése: *paxaro, pasāre* stb), és a hozzá kötődő kifejezések. Ezen kívül a **ledér** is utal rá, de a **rá, reá** igekötők és a **ra-, re-**, ragoknak mondott gyökök szintén az **áer**, fordított **re** gyökéhez kötődnek, mivel értelmükben *fentről, a levegőből valamire érkezés, helyezkedés jelenségét írják le*. A szóösszetételek előtti – levegőre, légre utaló – **aero-** kifejezés joggal mondható ösmag(yar)-nyelvi gyöknek (**aer – reá, áer – reá**).

affinitás – *Rokonság, megfelelés.* [**latin**] Ezt csak a **fin** gyök kapcsán. A **finomítás**, összecsiszolás utolsó műveleti mozzanata, mely által összeillő lesz a többi alkotóelemmel. E **finomított** állapot hasonlata az **affinitás**, mely ösmag(yar)-nyelvi gyökre épült latin kifejezésből van. (Lásd a **finom** címszónál.)

áfonya – *Hegyvidéki erdőkben tenyésző örökzöld levelű kis cserje. Ennek kékesfekete v. piros, savanykás ízű bogyója.* [**román**] Itt annyit helyesbítenék, hogy gyakorlati ismereteim szerint a kétféle **áfonya**

bogyói különféle ízűek. A fekete bogyó édeskés, finom íz készül belőle. A piros annyira savanykás, hogy savanyúság készítésére is használják. A piros **áfonya** (havasi meggy) levelei viaszkos tapintású örökzöldek. E név is több értelmet takar: egyik a gyümölcs neve, vagyis **áfonya**; a másik az aszalhatósága, **fonnyadó**; harmadik **finom** (**finyom**), **ínyre** kellemes. A gyümölcs (kezdeti neve lehetett áfinya is). És ugyanakkor gyógyhatásuk is ismert. Nem román a kifejezés, hiszen a Kárpátokban terem, olyan helyeken, ahol soha román nem járt a tatárjárás előtt. A román nyelv a III–IV. évszázadban kezdett kialakulni a mai Irán területéről római rabszolgaságba elhurcolt nép által még használt, de latinnal keveredett nyelvből, valahol a mai Albánia területén. Az **áfonya** – **afine** szót később, a tatárjárás után, Kunországba telepedésüket követően vehették át.

agár – *Hosszú lábú, hegyes orrú, nyúlánk vadászkutya. [? szláv]* Az **agár** vékonytestű kutya. A névben több értelem van jelen: sovány, azaz **szikár**. Az **agár** fordítva **rága**, kutya, esetleg **harap**. Könnyen fireg-forog s ezért az **agár** név az élénk **fürgeséget** is jelentette, mely jelentést az utódnyelvek öriztek meg. Például az **élénk** jelentésű román **agil**, francia **agile**, katalán **ágil**, latin **agilis**. Ugyanakkor a román **ager** szintén élénk, ürge, eleven, gyors jelentésű. Az **agár** az első háziásított kutyák egyike. Nem az alig több mint ezeröttszáz – kétezer éves szláv nyelvek születték e szót, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

ág – *Fás növény törzséből v. tövéből kinőtt erősebb hajtás. Rokonsági leszármazási vonal. Valaminek kiágazó része, nyúlványa stb. [finnugor]* A **á** hang a **tá**volodás hangja, a **g** erős rögzítés, a **g** ragaszt, **gátol**, meg**fog**, lehorgonyoz, be**végez**, elé**g**. Ezt bontani, magyarázni más nyelven nem lehet. Vagyis az **ág**: növekvően **tá**volodó, tövében szilárdan rögzített, kötött a **gesz**thez, az eredethez. A CzF Szótár hasonlóként említi még a **magasodással** kapcsolatos **hág** szót. Értelme jelen van a gyökér szóban is, hiszen a gyökér lefelé hatoló **ér**, **ág**.

ágál – *Beszéd közben hadonászik, kézzel-lábbal. Hevesen vitázik, tiltakozik valami ellen. [latin]* Benne van a szóban: **ágál**, **ágait**, vagyis karjait lóbálja, hasonló a **csápol**, **csápjait** mozgatja (székelyül az **ágot csapnak** is nevezik), feltűnést kelt. Amint az **ág** nem finnugor, úgy az **ágál** sem latin.

agg – *Nagyon idős, öreg. Nagyon régi (időből eredő). Agg ember. [finnugor]* Az, hogy a finn, észt nyelvekben is az **agg** szóalak van jelen, azt jelenti, hogy ők is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. Ez onnan látható, hogy sok nyelvben jelen van **ag**, **ak**, **ik**. A CzF Szótár szerint szabadon: lapp **aigie** – ős, finnben **akka** – vénasszony, ős anya, szanszkrit **akká**, – anya, nagyanya stb. A magyar **ük** is hasonló. Azonban a magyar nyelvben megmagyarázható az **agg** értelme. Az **agg** ember már nem önfenntartó, hanem leszármazottain, az ő gyermekein, sarjain, **ágain függ**, **aggodalmaktól** nem mentes léte. Sőt az **aggság**, egészségi állapottól **függően** lehet **aggasztó**, ezért neve **aggastyán**, és ezért is ejtjük nyomatékkal. Megfigyelhető még, hogy míg a **bátya**, **atya**, **bástya**, **kutya** szavakban a **tya** a védelem (támasz, tyám, gyám), addig az **aggastyán** szóban a **tyá-n** védelmen nyugvó állapotra utal, vagyis védelemre szorultan **függ** valakiktől. Az **sty** páros hamisíthatatlan magyar azonosító.

agrár – *Mezőgazdasági [német < latin]* Az **agricol** szó a **mag** gyökből indul, és a mozgásra utaló **ik** gyök is jelen van! Az vessen követ rám, aki azt állítja, hogy a mezőgazdaság legfontosabb tevékenysége nem a **magvak** termesztése körül forog. Az első **agrárok** a **mag** népe, az ősmag(yar)-nyelvet beszélő **mag**termesztők voltak. Innen már indulhatunk az **agro-** kezdetű, **mag** sarjadású, **magyar** gyök útján. TOMORY ZSUZSA szerint (levél általi közlés) az **agro ag** gyöke az **ékre**, **ekére** utalhat (g > k), ami nem kizárt, hiszen minden magyar szót három jellemző alakít ki, és a gyök bővítményeivel három, sőt több értelmezést is kaphat a szóba ágyazáskor, akár különböző hangok kölcsönhatása, hangváltások, hangösszefüggések nyomán.

agresszív – *Erőszakos támadó. [nk: latin]* Bár ez latin nyelvben kialakult szó, a **gr** páros kapcsán illesztettem ide. A **gr** páros az **agresszív** szóban már a **tigris** félelmetes **ugrása**. A **szí** az elveszejteni szándékozó gyűlölködő kígyósziszegés – **sziszegve ugró** kobra. Eme összetett jellemzőkből alakult az ősmag(yar)-nyelvi **ugró** szóból a **gr** párossal.

agy – *Agyvelő. A gondolkodás szerve. És, elméleti képesség. Kerékagy. Kézi lőfegyver kiszélesedő, kézbeillő hátulsó vége. [finnugor]* A **gy** a **cselekvés**, **alkotás** kifejező hangja: **gya**, **dja**, **dia**, és mind az **egy**, mind az **agy**, mind a **négy** (a **cselekvés** száma – jól négyelik) esetében elsősorban a **cselekvés**, **alkotás**, **teremtés**, és az ezek mögötti megfoghatatlan **nagy** alkotóerő fogalmát képviseli. A **gyökér** és **gyümölcs**, a folyamat kezdete és vége. A **gy** hang épp a MÉKSz szerint: „Mássalhangzó: a **d** és a **j** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **ty** hang zöngés párja.” Az **AGY** a gondolatok forrása és tárhelye, melyhez bármikor lehet fordulni **atyai**, tehát segítő gondolatért: **Adj** (kettőzött **gy** hangzású – **aggy**) ötletet! És **adja** (**aggya**), esetenként megálmodja

(álmoggya). Vagyis az **agy**, a művet megálmodó, kigondoló, megtervező, gondolatokat finomító, átgúró (átdiuró, átadjúró) alkotóelme fizikai központja, itt már kiérződik a **gyártás** értelme. **Gondja** (gongya) van mindenre. Ezt csak **mAGY**ar nyelven, a legeredetibb, legelmésebb nyelven lehet így felbontani, kielemezni. A finn **aivot**, az észet **aju** némileg hasonlít. Érdekességként az **agy** románul **creier** (**krejer**), mellyel **kreálni**, azaz alkotni lehet. A szó a **kr** párosból láthatóan ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Az **agy** az a képletes **szekrény**, melyből kipattan az ötlet **szikrája**.

ágy – *Fekvőbútor. Emberi fekvőhely Ágynemű Az asztallal együtt a házasság jelképe stb.* [**finnugor**] A magyar nyelvben az **ágy** szó a megalapozott biztos fekvés gondolatát hordozza. Ha fekhelyről van szó, akkor abban a **gy** hangnak a **lág**y értelme rejlik, akár a **gyep** esetében. Ha műszakilag valami be van **ágyazva**, ez alapos körülfogott állapotot jelent. A körülölelő, biztos fekvés értelmét a **csapágy** szóban is adja. A *CzF Szótár* az **alommal** veti össze, és a régies **álgy** alakot említi. Ez a szóalak még a 20. század elején is használatos volt.

agyag – *Ásvány, finom szemcséjű, földpátot tartalmazó, jól formálható üledékes anyag.* [**finnugor**] A magyar szó a **lág**yság, **gyúr**hatóság, képlékenység, a **g** hanggal a rögzítés fogalmát jeleníti meg. Ebből készül a legjobb téglá.

agyar – *Némely emlősállatnak védekező vagy támadó fegyverül használt kiálló szemfoga, metszőfoga.* [**finnugor**] Az **agyar** szó kötődik az **agár**hoz, a **mar rág** szavakhoz, tehát bontott részeiben is világos értelmű. Az **agár** talán az első háziasított kutya – agár rága, ugor. A *CzF Szótár* még említi az **acsar** szót, mint **agyar**hoz kötődőt, az **agyarait csattog**tató, **acsargó** vadkan nyomán. A szófordított alak: **ragya sériülést** jelent. A másik fordított alak: **gyara**. A **gyara marás** jelentésű: **kigyart** – kimart.

ágyék – *Az emberi testnek a hastól lefelé terjedő része, a nemi szerv tájéka.* [**finnugor**] Ehhez talán közelebb van a jellemzők leírásában a latin **lumb**, **lumbus**, de az olasz **lombo** is, mely az ott levő szörzet **lomb**ja nyomán kapott ősmag(yar)-nyelvi megnevezést vitte magával, innen az orvosi **lumbago** megnevezés a deréktáji vagy ágyék-idegzsábára. Az **ágyék** (**lombo-ágyék**) szót is bonthatjuk valódi, őseredeti mondanivalója, és a hangok, gyökök jelentése fényében. Mondják **lág**yéknak is. De a bensőséges testiség, a férfi–nő közti legjobb jó, a legcsodálatosabb **ék**esség, mely az oly vágyott utódokat is eredményezte, az **ágy**ban, és ott, azon a testtájon (**ágyék** – **lombo**) nyilvánul meg. Akár a férfi szerv a **fa**-szerű **fes**esség, úgy a női a **víz**zel – **pi**, **pu** – a **fin**ommal, **na** a **nem**zéssel (a *CzF Szótár* szerint a **nadár**, elfolyó magzatvíz), a **cs** a **cs**intalan **cs**iklandással, kapcsolattal (**csók** – **kócs** – **kulcs**), félre térés – **csá** – jelenségével (nem illik mások előtt) hozható összefüggésbe. Őseink ingeri hatás (hang, kép, íz stb.) és gyakorlati szemszögből adtak megnevezéseket. Semminek nem volt trágár, mocsos jelentése az elején. Aztán „fejlődünk”...

ágyú – *Nagyobb lövedéknek lapos röppályán való kilövésére alkalmas löveg.* [**? török**] Nevét **beágyazott** állapotából kifolyólag kapta. A *CzF Szótár* szerint: „Régiesen álgyu, és elemzésileg helyesen, mert törzse a fekvésre való alkotmányt jelentő álgy azaz ágy, t. i. az ágyu abban különbözik más löszerektől, hogy ágyféle talapon fekszik.” Hol itt a kifejezetten török elem?

ajak – *Az emberi szájnak külső, piros széle. Száj, mint a beszéd szerve stb.* [**aj 'nyílás' < finnugor**] **Ajak**, **száj**, a **j** hang a **jót** jelenti, az **aj** ajándék, **ak** ékesség. Mi tűnik a legmeghatározóbbnak egy női arcon a szemek után? Az **ajkak**. Az **ajkak** a test be- és **kijár**ata, akár az **ajtó** a házon. Az **a** hang **ajakk**erekítéses hang lévén, előtolja az **ajkak** szerepét. Az **ajkak**kal **aján**lunk fel **ajándék**ot, azokkal **ajná**rozunk, azokkal **jajg**atunk, azokkal **aj**tatoskodunk. Az **ajkak** csókja **ajándék**.

ajtó – *Építmény, jármű, bútor stb. falán a ki-bejárást lehetővé tevő.* [**finnugor**] Az **ajtó** összetett szó: **aj-tó**, az **aj** akár az **ajak** esetében ki-bejárat. Az **ajtó** ki- és behajtható. A **tó** a nyithatóságra utal, a **tár** rövidítése (**kitárt** ajtó). Ezt őrzi a német **Tür**, az angol **door**. Volt még más megnevezése is az ősmag(yar)-nyelven: **eső**, **rés**. Az ajtó **határ**vonal (van az a mondás: *a küszöb nagy határ*), van rajta kívül **eső**, és belül **eső** tér. Az **s** hangnak mindenképp fontos itt a szerepe. Az ajtón lehet **kileső**, **beleső** **rés**, a **rés**re nyitott ajtón **beles**, esetleg **kiles**. Van **esélye** bejutni, kijutni a **rés**en. **Rés**en kell lenni, ha **első** be- vagy **kilépő** akarok lenni. Az összetett mondatot elválasztó-összekötő fontos határszócska: **és**. Egyébként innen a román **ușa** is, mely a román nyelv hangzástörvényei miatt váltott **é**, **ő** hangokról **u**, **a** magánhangzókra. Az **ajtó** finnül **ovi**, észtül **oks**. Talán ez utóbbi valamit örökölt az **s** hang nyomán. A **jt** páros a következő szavakban ad párhuzamot: **ahajt** (az **ajtó**ból távolra mutatva). A **bujt** (bebújtat, bújj be), **ehejt** (itt bent, az **ajtó**n belül), **fejt** (átfejt magát a **rés**en). Vagy: **gyújt** (begyújt az ajtón belül) **hajt**, (behajtja az **ajtó**t, vagy behajt valamit), **kujtorog**

(az kutya az *ajtó* előtt), nyújt (be- kinyújt az *ajtón*) stb. Az *ajtó*ból nézi a *tájat*, vagy a *játékos* kedvű gyerekeket, kisállatokat.

akác, ákác – *Páratlanul szárnyalt levelű, tövises ágú, fürtös, illatos virágú fa. Akácvirág. [latin < görög]* Akár a latin, akár a görög szót nézzük, mindkettő az *ak* gyökből indul, mely a túszerűen szűrő tövisekre utal. *Akad, akaszt*, de az *eke, ék, bika, kan, kakas, kankó, kámpó* szavak is tartalmazzák a szúrás, bökés fogalmának gondolatát. E szó *ak* gyökével az ősmag(yar)-nyelvből jutott utódnyelveibe, az ógörögbe, latinba és nem fordítva. Látható a kialakult szóbokrán, a rengeteg értelmileg összefüggő kifejezésen.

akad – *Valamibe ütközve, szorulva nem tud továbbjutni. Valamire felakad, függve marad. Valakire, valamire ráakad, rátalál stb. [finnugor töből]* Magyar nyelvben *ak* (lásd *akác*) gyökből indul, és elég nagy szóbokra van. Itt is következetlenség mutatkozik: *akad, akác*, ha az *ak* tő finnugor, akkor az *akad* hogyan görög, latin?

akar, akarat – *Szándékozik, készül valamit tenni. Szándékos, tudatos [? finnugor]* Az **AKARAT** leghatározottabb, legkifejezőbb magyar szavak egyike! Első és köztes hangként a leghatározottabb rámutató hang van jelen, az **A** hang. Az alkotó mássalhangzók a legkiemelkedőbb emberi hangok: a legkeményebb **K**, a legerősebb **R**, és a *távra* is utaló, alkotásra, *tettre* rugalmasan *pattanó, teremtő T*. Az, hogy a határozottan rámutató **A** hang áll minden hang előtt – **ak, ar, at** – erőteljesen hangsúlyozza a jelenlevő mássalhangzó mögött rejlő értelem szerepét. **ak**: *kell* a hatékony *ék, kőkemény* hatás. **ar**: a mindent elsöprő *erő*, mely *tarol*, sikert *arat*. **at**: *tüzesen kattan, pattan* a *teremtésre, tette kitartóan a táv befejeztéig*. Az **AKARAT** a legerősebb mozgató hatás, és ezt a részvevő hangok sugallják is. Ezekkel a hangokkal fejezi ki a magyar nyelv az életfenntartáshoz szükséges legfontosabb alaptevékenységeket: **arat, takar, rakat, raktár** és az eszköz – **kar**. Ha megfigyeljük, ezek a legfontosabb tevékenységeket leíró szavak az **akarat** alkotó hangjainak átrendezésével jönnek létre, és az **A** hang mindenhol hangsúlyos rámutató. Ez így, ezekkel az erőteljes hangokkal, ilyen összefüggésben, és ilyen hangcserés átrendezéssel, ily döbbenetes eredménnyel, hogy mindig értelmes szót adjon, egyetlen nyelvben sincs jelen! A különböző tevékenységeket leíró szavaknál a mássalhangzók helyezkedése változik azok szerint, mit jelenít meg a szó. Az **akarat** jelentése: **ak, ék**, vagyis kemény ráhatással *arat, betakarítja* a számára szükségeseket. Az *arat* esetében – munkavégzésről lévén szó – az **a** az **r**-re mutat, s az **erő** elsődleges szükségességét emeli ki. A *takarnál* a **t**-re nincs határozott rámutatás, mivel ez *terület, tér*, melyről a begyűjtés folyik. A **k ék**, behatolás a *learatott* termény közé kézzel, *karral*. Tehát *felkarolni, nyalábolni* (nyaláb – *bála*) *karral* (erősen). Majd fordított művelettel kiengedni a *karok* közül, és itt a gyök is fordul: *lerakni* egy helyre, *rakatba*. (*rakat*, Erdővidéken a kévekalangyát ma is *rakásnak* mondják.) Innen a **rakat** biztos helyre viendő, ez a biztos hely egy *tárolásra* alkalmas belső *tér*, a *raktár*, ahol *tárolják*, s ahol *rakatonként* osztályozható. A *rakat* szóban levő *kat* gyök jelöli azt, ami megfelelő helyre *kattan*, illik, talál be, ebből jön az idegen *kategória* szó, mely az ősmag(yar)-nyelvből elment, és megváltozottan hazajött, oly valamit jelent, ami osztályozható, besorolható, vagyis *kategorizálható*.

akna – *Földben levő függőleges vagy lejtős irányú vájat, üreg. [szláv]* A szó a **kn** páros kapcsán csak magyar eredetű lehet. Akár a *teknő*, az *akna* is *üregelés* művelete nyomán jön létre. Az **ak, ok luk, lik lék** mind üreg, nyílás. Még a robbanó**akna** is *üregelést* végez. A *tak* (*ták, ték* stb.) gyök családjába illő, bár itt a **t** hang elmaradt. A szláv nyelv a magyar nyelvből vette át, nem a szláv nyelvből ered.

akó – *Kb fél hektoliteres ürmérték. Valamiből egy akó mennyiség. [szláv]* Az **akó** szintén üreg és *akoló*fával állapítják meg *ürtartalmát*. Az **akona** az *ászokhordó nyílása, lyuka*. Nem szláv! Magyar szó! Nyílás, lyuk, melyen fény árad be, régiesen **ok**. Innen a latin **oculos**, román **ochi** – *szem*. Az **akó, akona** ősmag(yar)-nyelvi szavak.

akol – *Juhok istállója. [szláv]* Ez is egy jelképes bekerített **lyuk, lak** az állatoknak. **Akol**. Fordítsuk meg, mert e szó fordított alakjából sok latinutód nyelven lett *helyet* jelentő szó: **loka**. Köze sincs a szláv nyelvhez, semmilyen formában! A **kol** körértelmű szó is (**kolbász**: keresztmetszet és összkép). A juhok nyári szállásán az **akolhoz** tartozik a **kaliba, koliba** az emberi szálláshely.

akrobata – *Közönséget erő és tornamutatványokkal szórakoztató cirkuszi artista, légtornász, erőművész. [nk: görög]* Ez nem magyar hangzású, de magyar elemekből álló szó. A **kr** hangpáros a magyar nyelvben *szikra, makranc* szavak tengelye, mely kirobbanó erőt, és makacs céltudatosságot **takar**. A **k, r, t**, három erős hang, az **akarat** szó kulcshangjai: *kemény, erős, tette* kész. Az **akrobata** ezeket a

kulcshangokat tartalmazza, és mellé a **b** hangot, mely **balra**, **bajra** utal. Összetett szó, **ak**: benne van a kiemelkedő, magas **fokú** teljesítmény összes veszélyforrásának idegeket kihegyező átérzésével, átélésével, de a mutatványt szemlélő közönség **felfokozott** figyelmének értelme is, a **ro** az **r** hang által képviseli az **erőt**, e gyökből indulnak a **robaj**, **robbanás**, **robusztus** stb. kifejezések, és a **ba**, **bajforrás** a **tettek** nyomán, de a **nagyság** értelme is benne van a **ba** gyökben. Lásd a **B** hangnál.

aktív – *Tevékeny, serényen cselekvő.* [**nk: latin**] Az **aktív** ember étellel van tele, azaz **vitalitása** van. Az **ak** gyök a **hatékony**ság eszköze az **ék** hasonlata, a **tív** – **vit** – **élet**. Az ősmag(yar)-nyelven a **vita** életet jelentett, mely a latinban élt tovább. Magyar nyelvben az élénk szóváltás megnevezéseként maradt fenn. A **kat** gyökszó alaphangjai a **kt** páros, mely a **kattan** szóban is gyors, helyére **pattanás** leírója.

aktus – *Cselekedet, eljárás, művelet.* [**latin**] Az **aktus** magyar szó. Fordítással: **tusak**/odás. A **tusakodás** szoros küzdelem, ugyanis a szó tovább is fordítható: **satu**, ami szorító eszköz neve.

akupunktúra – *Az idegtörzsekre tűszúrásokkal ható kínai eredetű gyógy mód.* [**nk: latin** elemek] Az **akupunktúra** eljárásról mára kiderült, hogy a szintén ősmag(yar)-nyelvet beszélő **hunok**tól jutott a kínaiak birtokába. A szó magyar elemekből épül és nem latinból. Az **ak** – **ék** – **tű**. A **punkt** – **pont** jelentésű szó az ősmag(yar)-nyelvből jutott a latinba. A **kt** páros a pontos **kattanás**, tehát a helyére illesztés fontosságát emeli ki, vagyis fontos az idegtörzs helyének **pontos** ismerete.

al-, alá – *Előtag, alul, alacsonyabban levő, alsó, altalaj, alacsonyabb rangú, alárendelt.* [**finnugor**] Az **al** gyök hatalmas szóbokorral rendelkezik, de szavakban belső értelmi meghatározóként is jelen van. Mindenhol a **legalsó**, **talajszintet** mutatja, ha ennél **alább** van, akkor **alá-** jelölést ad, mely fölötté levőt feltételez. Jó **alakú** (nő) **gyalogol** a **talajon haladva**. A **gyaluval** a **deszkalapon** sima **alapot alakítanak** ki. A **vonat** úgy képződik, hogy a **vont** rúd, pálca stb. a **talajon** nyomot hagy. Oly kiterjedten igazolható **alapvető valóság** az **al** gyök magyar volta, hogy csak szándékos **alávaló** ferdítéssel eredeztethető más nyelvből. A magyar nyelvben az **l** hang szerepeinek egyike a **le** irány, az **alanti** dolgok megjelenítése. Ilyen a **láb**, melynél testrész nincsen **alább**. Példa még az **alku** is (az **l**, **le**, a **ku** még lennebb: **kút**), mely a vételár csökkentésére tett kísérlet, vagy a **lel**, hisz majd minden esetben valahol **lent lelünk** valamit. Az viszont elhíhető, sőt biztos, hogy a finnhez tartozó nyelvek örökölhették az ősmag(yar)-nyelvből, mivel annak utódnyelvei. Kitérnék még itt az **alacsony** szóra, csak a **cs** hang szerepét emelném ki, mely itt is a kicsinység legkifejezőbb hangja.

alabárd – *Hosszú nyelű, szekerceszerű vágó- és szúrófegyver.* [**vándorszó: német**] Az **alabárd** nem a magyar hadak által rendszeresített fegyver volt, de biztos, hogy a kifejezés **bárd** része még az ősmag(yar)-nyelvben fogant. Jelentése hasonló, és hasonlóan használták, mint a **bárdot**. Az **rd** páros – mely nem szívderítő kifejezések értelmi meghatározója – magyar eredetre utal. Az **rd** páros jelenléte fegyverek nevében: **bárd**, **dárda**, **kard**, mely eléggé **mord**, **zord** kicsengést adó.

alabástrom – *Fehéres színű, márványszerűen áttetsző kristályos gipsz.* [**latin < görög**] Idézet a világháló <http://hu.wikipedia.org/wiki/Alabástrom> oldalán levő, a *Tolnai Világlexikonra* utaló leírásából: „Az ókorban Felső-Egyiptomban, Alabastron városa a közelben lévő **Alabástrom-hegységben** talált szép, tömött gipszről kapta a nevét.” Az ókori Egyiptomban a ma magyarnak nevezett nyelvet, az ősmag(yar)-nyelvet beszéltek. A fehér szín régies **halvány** szóalakjából van az **alv** – **alav** – **alab**, a szó előrésze, mely itt az anyag fehér színe. Az **st** páros jelenléte a kristályos szerkezetre, a **tr** páros a **kostró** munkával való kitermelésre, az **om** gyök a könnyen **bomló** tulajdonságára utal. Az **alabástrom** nevet az ősmag(yar)-nyelven adták a jellemzők felvonultatásával, nem görögül, nem latinul. Hol volt a görög és a latin, mint meghatározó nyelv Egyipton kezdetén.

alagya – *Elégia.* [**latin**] Ez elég szerencsétlen torzítás, hiszen az **elégia** ősmag(yar)-nyelvi szóból torzult ógörög, és a visszafordítás kissé röhejes eredményt szült. Az **elégia** voltaképpen **megelégetés**, **megelégedés** értelmű, és a melankolikus hangulatú, emlékező jellegű, hol fáradt beletörődést, hol bizakodó megnyugvást sugárzó lírai költemények, zeneművek gyűjtőneve. Az **alagya** eléggé **alagyi**, **gyagyás**, **gügye** szónak tűnik.

alak – *Tárgy, test térbeli megjelenésének főbb vonalai és méretei együtt.* [? azaz eredete ismeretlen] Az **alak** szó az **al** gyök szóbokrához tartozó, hiszen itt az **alapvető** külső fizikai tulajdonságokról, a szemmel érzékelhető **körvonal** ismertető jegyeiről van szó, melyen **megakad** a szem, és azt rögzíti a tudatban.

alamizsna – *Koldusoknak juttatott csekély (pénz)adomány.* [**latin < görög**] Az ősi időkben nem a pénz volt az adomány tárgya, hanem az élelem vagy ruha. Az **alamizsna** szót komolyabban vizsgálva, az alacsonyabb hangzókat magasabbakkal helyettesítve: **alam** – **elem**. Némi hangugrással: **alamizsna** – **elemózsia**. Az **elemózsia** oly régi magyar szó, melyet az ősmag(yar)-nyelvi népmesék évezredek óta őriznek.

- alap** – Építménynek földbe süllyesztett alsó része, amellyel a talajra támaszkodik. Tárgy alapja. **Stb.** [finnugor] Az *al* jelentése ismert. Az *ap* gyök a *tapad*, *kapcsolat* stb. szavak értelemhordozója. Ugyanakkor az *alap* szó magába foglalja a *lap*, *lapos* gondolatát is.
- alarm** – Harci riadó. Riasztás. [német < olasz] Az *alarm lárma*, mellyel riasztanak. Ösmag(yar)-nyelvből szófordítással vagy inkább hangugrással torzított szó. A szóvégi *a* kerül az élre: **a lárma alárm** – *alarm*. Ha többször mondjuk ki összekötve, íme: *lármaalármalárma*. Idegen nyelvi kiejtése: *álárm*.
- albinó** – Színezékhány miatt fehéres hajú, bőrrű, szőrzetű, vöröses szemű ember, állat. [nk: porugál] A fehéret jelentő *alb* szó ösmag(yar)-nyelvi eredetű, eredetileg *halvány*, majd *apl*, *alv*, *alb*, fordítva *blanc*. A *sápadt* románul **palid**, mely szintén ösmag(yar)-nyelvi eredetű hangugratott szó: *alpid* – *palid*.
- áld**, **áldás** – Hálával emleget valakit. Isten, sors áldása stb. [finnugor többől] A szó hangkieséses rövidítés, a *hálaadás* hangkiesés nyomán rövidült alakja. A *hála* szót délszlávból eredeztetik, az *ad* gyök még szerintük is magyar. Itt megint fölírúgták a következetesség alapjait a szerkesztők. Az *ld* páros többnyire egy bizonyos pályán mozgást, kellemes állapotot, fölengedést stb. jelentő: *boldog*, *föld*, *hold*, *ildom*, *koldul*, *köldök*, *küld*, *old*, *zöld* stb.
- alga** – Moszat. [latin] Az *alga al* gyöke *lenti* értelmű. Legalább vízszint, de *alább* is. Az *lg* páros a mindent benövő, elborító, *uralgó* tulajdonságát mutatja be.
- alkot** – Munkával, tevékenységgel létrehoz valamit. [finnugor többől] Az *al* gyök már érthető, itt *alap*. A *kot* viszont a *tak*, *ták*, *tek*, *ték*, *tik*, **tok**, *tök*, *tuk*, *tük*, munkát jelentő gyökcsalád fordított alakja. A *kotló* is (teremtői) közreműködéssel *kotolva* „*alkot*” a természet törvényei szerint: csirkéket. Ez csak így lehetséges, mivel az *oktalan* (állat), vagyis értelem (*ok*) nélküli szóban sűrítve áll, hogy *alkotásra* képtelen. Az *lk* páros többnyire minősítő vagy cselekvőkészséggel, képességgel, valamint cselekvéssel kapcsolatos kifejezések tengelyhangzója: *alkat*, *alkot*, *alku*, csúf*olkodó*, *emelkedő*, *falka*, *fésülködő*, *filkó*, *lelkes*, *gondolkodó*, *ólalkodó*, *nyalka* stb.
- alku** – Üzletkötésre vagy egyéb megállapodásra törekvő egyezkedés. [finnugor többől] Az *alku* a végső ár megalkotásának egyik módja. Az egész szó, de főleg a *ku* gyök a vásárló szempontját tükrözi, aki mindenképp lefelé tornáztatná az árat. Az *u*, a legalacsonyabb fekvésű hang jelzi ezt.
- áll** – Lábára nehezedeve egy helyben marad stb. stb. [finnugor] *Áll*, lábon *áll*. *Lábbal*, *talppal*, *lent* a földön, a talajon *áll*. Az *l* hang *le* irányú szerepe itt is kitűnik. Tulajdonképpen az *áll* ige az *al* gyök rokonságában van, hiszen *állni* az *alsó* végtag, a *láb talpán* többnyire a *talajon* lehet – *alapon*, *alábon* áll. Vitathatatlanul ösmag(yar)-nyelvi szó.
- áll** – Az arcnak a száj alatt levő, kerekded része. [finnugor] A CzF Szótár szerint: „A dolog természeténél fogva valószínű, hogy az *al* gyökből fejlett ki, ily fokozattal: *aló* = alatt levő, honnan: *alu*, *alv*, *all*, megnyújtva lett *áll*.” Az *áll* az ábrázat alapja.
- alma** – Az *almafa* termése. Gömbölyded húsos termésű gyümölcsfa. [török] Az, hogy a török nyelvben az *alma* – *elma*, ez annyit jelent, hogy az ösmag(yar)-nyelvből örökölték a szót. Bizonyíték az *lm* páros. Az *alma* alapvető az összes gyümölcsök közül. Szükséges vitaminok hordozója. A szó eredetét nehéz megállapítani, de abból, hogy *alapvető*, első, hogy fogyasztása (evés, eme, ama) mindennap szükséges volna: *alap*, *eleve*, enni (ma-ma) *ma* (mindennap). A kezdetekkor csak egy szótagú volt: *am*, *om*. Ebből lehetett később *ama*, *oma*, akár mint a *palóc* megnevezés.
- alom** – Állatoknak fekhelyül leterített szalma, avar. Erdőben a lehullott falevelek tömege. Egy fialásból való utódok összessége. [? finnugor] Az *alom* is *al* gyökből indul. Magyarázatra nincs szükség, mégis megemlíthetjük, hogy összetett, két magyar gyökből épült szó: **al-lom**, a közös hasonló találkozási hangok összeolvadásával. Így: **al-lom**, *alom*. A *lom* gyök nem feltétlenül szemét jelentésű, inkább a laza szerkezetű anyagra utal. Ez akár az *alom* szóban, de a *lom* – *mol* (*molnár mállaszt*) fordításból is érezhető. Az *alom*, mint fekhely, az *alom*, *nyugalom* helye.
- alom** – Alvás közben észlelt (képszerű) képzetek sorozata. [finnugor] Az *á* hang nyitottsága (*tár*) és a *lom* laza jelentése van jelen a szóban. Az alvás, az *alom* is *almon* fekvésben ellazuló pihenés. A finnek is átvették az ösmag(yar).nyelvi szót: *unelma*. A szóban fellelhető *lm* páros az ösmag(yar)-nyelvi eredetet igazolja. Amint szó esett már, az *alom* a fellazulás, ellazulás ideje, amikor sok *limlom* képet is összehord az agykéreg a tárolt anyagból. A két érzelmi töltetű hang: *m* és *l* tökéletesen leírja a *nyugalmi* állapotot, visszaadja a hangulatot. Fordítva *mola*, *molá*, mely a lágy zenei hangsorokat juttatja eszünkbe.

- alpaka** – *Hosszú selymes szőrű dél-amerikai lámafajta.* [nk: spanyol < indián] Van fehér *alpaka*, és elképzelhető, hogy nevét erről kapta, mivel *aly*, *alp* fehéret jelent. Hasonló az *alpakka* fém, mely szintén szürkésfehér. Ezek mind az ősmag(yar)-nyelven kapták nevüket.
- amazon** – *A görög mondákban a harcnak élő asszonyok államának tagja.* [nk: latin < görög] Csak az *am* gyök végett, mivel az ősmag(yar)-nyelvi. Az *am*, *em* ősgyökök a nőre (*emlőből emeti emőjét*), számosodásra utalók. Tehát itt is kimutatható az ősmag(yar)-nyelvi eredet. MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről* című könyvében a szumérok (szemere) fejezetben ír róluk. Íme: „Utóbb e törzsünkben származtak az amazonok, akik harciasakká is lettek [...]”,
- ambíció** – *Becsvágy.* [nk: latin] Az *ambíció* a benne levő *mb* kötött mássalhangzó-párossal azt érzékelteti, hogy sűrítve tartalmaz akaraterőt, hajtóerőt. A *bic* – *becs*. A szó *tömb* jelentésű, és van párhuzama az *mb* párossal épülő szavak közt, melyek szintén valamilyen tartalommal, belső erővel töltöttséget mutatnak. Ilyenek: *bimbó*, *bomba*, *hombár* stb. Vagyis: az *ambíció* elszármazott, eltorzult, visszatért ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.
- ambulancia** – *Járóbeteg-rendelés. Harctéri mozgókórház, kötöző.* [nk: francia] Mozgó, vándor, alapértelem szerint: gördülő, az *mb* páros jelzi, hogy valamilyen *tömb*(intézet), *gömbölyű*, guruló. Az *amb* jelzi a *gömbölyűt*, *rulant* lenne a gördülő, *guruló*. Az összetételnél eltűnik az *r* hang, vagyis hanghiányos összetett szó: *amb/r/ulant*. A *gurul* – *rulant* a *leharapott szóvég* jelenséget mutatja. A szóvégi *nt* páros viszonyító, vagyis olyan, *mint* egy kórház, csak kisebb, és *gurul*. Tehát ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült szó, nem francia eredetű!
- amfora** – *Tojásdad alakú, kétfülű görög vagy római korsó.* [nk: latin < görög] Az *mf* párossal valaha alkotott ősmag(yar)-nyelvi szavak eltávolodtak, idegen nyelvekben élnek tovább, a *somfordál* maradt meg, mely ide-oda *forduló*, lassú járás, *surrán*, *sompolyog* (*f > p*), *oson*. Az *amfora* nevében benne a korsó rendeltetése, a *forrásról* vizet hozni. Az *amforával forrásra* járó lányok lassú sétáló járása hasonló a *somfordál* szóban leírthoz, már ami a járás ütemét illeti. Bár idegen a szó, de alkotó elemei ősmag(yar)-nyelvi eredetűek.
- angol** – *Tömegében Angliában élő, nyugati germán nyelvet beszélő nép.* [anglus 'angol' < latin] Az *angol* nevet még az ősmag(yar)-nyelven kapták. Valószínű, volt egy közösség, egy törzs, mely durva természetéről, ígéretei megtartásában *ingatagságról*, kegyetlen (*marcangoló*) viselkedéséről lett közismert. Az *angolok* háborúikban rendkívül kegyetlen eljárást tanúsító nép volt. *Anglia* kalózái révén lett tengeri, majd világhatalom, és a kalózkodás embertelensége közismert. Embertelenségeikre sok történelmi bizonyíték van. Például említhető Tasmánia őslakosságának teljes levadászása, mint bármilyen vadra, úgy vadásztak a szerencsétlenekre, míg végeztek velük. Az amerikai indiánokkal hasonlóan. A búr háború idején az *angolok* összeterelték a civil búr lakosságot, főleg gyerekeket és nőket, hogy így kényszerítsék megadásra a búr harcosokat. A táborokban kb. 26 000, főleg asszony és gyerek halt meg. Valamikor törzsi eredőik már felmutatták az ilyen borzalmas tulajdonságaikat, amiért az ősmag(yar)-nyelven *marcangolóknak* nevezték őket, ez végül *angolra* rövidült. Ez a név jogosan végigkísérte őket történelmükön. A másik tulajdonságuk a megbízhatatlan *ingatagság*. Soha nem tartják meg vállalt ígéreteiket, ha az egy adott pillanattól érdekeiknek ellentmond (lásd Trianon, de CHURCHILL mondása is kifejező e téren: „Angliának nincsenek barátai, csak érdekei.”). Ők saját nyelvükön *inglish*-nek mondják magukat, és anélkül, hogy értenék, saját fő jellemzőjüket (Adott szavukban, ígéreteikben *ingatagok*.) ismerik el benne. A nyelv nem hazudik, nem politikai irányítással működik, csak az rögzül benne, ami való igaz.
- angolna** – *Kígyó alakú, síkos bőrű hal.* [latin] Az *angolna* (*ingola*) két kötött mássalhangzó-párost tartalmaz, *angolna*, *ng*, *ln*. Az *ng* páros helyváltoztatással is kapcsolatos: *barangol*, *bolyong*, *csatangol*, *csapong*, *cselleng*, *lappang*, *leng* stb. szavakban, de ebben társa a *pisztráng* és *hering* is. A hal alakja a vízben kacskaringós (*ingola*). Az *ln* páros értelme a valamivé alakul, azt elősegítő, vagy alakulási készség, hajlékonyság, puhaság. Ilyen jelentésűek a *dalnok*, *elnök*, *molnár*, *málna* stb. szavakban. Az *ln* hangjaival alkotható szó a *lön*, azaz lesz. De egy másik vízi állat, a *bálna* is, mely nagysága ellenére hajlékonyan ugrándozik a vízben. Ezek nem latin, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetre utalnak!
- ángy** – *Valakinek idősebb asszony rokona, testvérbátyjának felesége.* [? finnugor] Az *any*, *ány*, *ony* magas értéket is (*arany*), s így nőt (*lány*, *asszony*, *anya*) is jelentett az ősmag(yar)-nyelven. (Ennek árnyoldala az: *iszony*, *savanyú*, *vonyár* stb.). A *lány* még lenge fiatal, az *asszony* érett (*aszú*, *aszal*) A *lányból* indult, lett *lánogy*, egyszerűsítve *lángy*, *le/nge/ányból án/y/gy* lesz. De köze van a

gyöngye, gyöngye alakhoz is. Az *ngy* ösnyelv-azonosító páros jelen van még a *gyöngy*, *hangya*, *kalangya*, *kelengye*, *angyal* stb. szavakban is. Az *ngy* a nőiesen rejtélyes zöngéjű, dalolható *n* és a *gyöngye gy* hang párosa.

angyal – *Némely vallás hitvilágában Isten (MÉKSz: isten) környezetéhez tartozó jóságos szellemi lény. [latin < görög]* Az *angyal* ősmag(yar)-nyelvi szó, jelentése *hírvivő*, eredeti alakja *hangel*hordozó. Ennek töredékes alakja az ógörögben *angelosz* alakra torzult. Majd a latinban lett: *angelus*. Innen torzult tovább most már nyelvünk hangzástörvényei szerint *angyal*ra miután visszajött a magyar nyelvbe.

anya – *Az a nő, akinek gyermeke van. [? finnugor]* Az ősmag(yar)-nyelv tömöríteni tudott több jelentést rövid szövegben, akár a mai magyar nyelv is. Például vegyük az Évához intézett, feltételezett első Ádámi mondatot: *Né vagy te*. Arra, hogy ez így elhangozhatott, bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvi eredetű, román nyelvben rögzült *feleség* jelentésű NEVASTA (*Né vasz te, Né vagy te*) kifejezés. NEvasta (né), NEVasta (név), nEVAsTa (Éva). A NEVASTA szó visszafordított alakja VENA/STA, melyben jelen van a másik ősmag(yar)-nyelvi név, az *Ena, Enéh*, de a N/Éva, *Vé/n/a is*, mely latinosan *Vénusz*. Érdekességként: románul a *lenni* ige *van* alakja *este* (*j/eszte*), melyben szintén megjelenik az *st – szt* páros. Ha innen megyünk a *lett, lesztek* szavaink nyomán a *vagytok, vattok, vasztok* irányába, és a *v* zöngétlen párjára, *f* hangra, az *a* hangot *é*-re váltva, a *vasz*ból *fész* lesz: *fészek*. A *vasz*ok is *fész*ek, *vasz*kolódik, *vack*olódik, aki helyet *készít* magának. Az *sz* hang itt jelentős értelmi kulcs: *vac/sz/kolódik fész*kében, *szösz*mötöl, *szedelőz*ködik. A nő *ösz*tönből eredően „*fész*ekrakó”. NEVASTA – *né vasz te, né vagy te, szülő, fész*ekrakó, *vasz*okrakó ÉVA, ENA, ANA, *Any*a. Az *anyai* öl az *eny*he *fész*ek, úgyszólván *menny*ei védelem a kisbaba szemszögéből.

apa – *Az a férfi, akinek gyermeke van. [finnugor tőből]* Az *apa* és *anya* szavak a leghatározottabb magánhangzóval épült szavak, s ez a szerepük komolyságára mutató. Az *apa* szava törvény a családban, *parancs*. Az *apa* kötelessége a családjának *gyarap*ítása, szeretete, *ápol*ása (*apolgat, puszil*) *tápl*álékkal való ellátása, a rossz gyerek *elpá*holása. A család védelme is. Ez az *atya* szóban van megjelenítve, az *atya* védelmezőt jelent (*bástya*), és ő kell legyen a család elméje, *agya*. Mind az *anya*, mind az *apa* oda-vissza olvasva értelmét megőrző tükörszó.

apad – *Folyó vagy állóvíz tömegében csökken, szintje lejjebb száll stb. [finnugor tőből]* Ezzel ellentétben biztosan állítható, hogy ősmag(yar)-nyelvi a tőszó. A víz tulajdonsága: ha a földre öntjük, szétfolyik, ott *lapul, apad*, bármire *tapad*, azzal közvetlen *kapcsolat*ban marad. A *pad*lónál alább nem jut, csak ha a *reped*ésen elszivárog. A szomszéd, vízhiányban szenvedő *eped*, majdnem *elapad*, mint a *láp* vize a nyári *epesztő* forrásokban. Ha megcsapolják a hordót, elered a víz. Ha sokáig marad egy területen, a talajon, akkor *pang*. Ha forr, *párolog*, és *apad*. A kisbaba *püpi*-nek mondja a vizet. Ez is ösnyelvi, mivel ösztöni. A román *apa – víz* szó tartalmazza a kulcshangot, a *p-t*, ez egyezne az olasz *Pó* folyó (polyó) nevével, amely folyóvizet jelent. Ehhez hasonló a magyar *Ipoly*, mely szintén folyó. Románul az *árvíz – PÓtop*, az *Özönvíz – Potopul mare*. Az olasz *Piave (Plavis)* *lapos* sík területen *folyó víz*. A kép még teljesebb a *vápa* szóval, mely völgyet, vizes árkot, mocsaras helyet jelent. Tartalmazza az *ápa* szót is, mely egyezik *apa – víz* jelentésű, az ösztöni *p* hangot tartalmazó román nyelv által átvett ősmag(yar)-nyelvi szóval.

ápol – *Beteg, magatehetetlen embert, állatot gyógyuláshoz segítve gondoz, ellát. Vmit segít egészségesen fejlődni, gyarapodni. Kapcsolatot cselekedeteivel fenntartani igyekszik. [?]* Pedig nem ismeretlen eredetű, hiszen az *ap*, ősmag(yar)-nyelvi gyök, és különböző szavakban szóközi értelmi meghatározóként is jelen van. A meghatározásban a MÉKSz két ilyen szót is említ: *gyarapodni, kapcsolat*. Az *ápol*ás, *apolgat*ás, *gondoskod*ás, a meghitt lelki *kapcsolat*ok, a testi *épülés alap*feltételei is. A *p* itt kulcshang, *apolgat, puszilgat, ápol*, székelyül *pupujgat* stb. A román nyelv által használt *puia, puu* – gyermek (*pulya*) is ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Csángóföldön használt szó, és ez nem a román hatásra, hanem megőrizték, épp mint az ősi *esz-ező* szóvégződést.

apró – *A szokásosnál kisebb darabokból álló. [? török]* A szó a *por* értelmét közvetíti, *aprit, aporit* (így *szaporit*), *parány, por*, tehát a legkisebb fogalma. Ehhez jöhet a *pára* is, mivel a forrásban levő víz *parányi apró* részecskékre bomlik. A *p* hang különben a *pehely, pici, picike, piciny, picinyke, picuri, picurka, pirinyó, pisze, poronty* stb. szavakban is a kicsinység fogalmát jelöli. Nincs kérdőjel, de török eredet sincs. Magyar, ez az *apró* szó!

ár – *Az árunak pénzben kifejezett értéke. [finnugor]* Az *ár, áru, arány, arany, arasz*. Ezek vagy *mértékek*, vagy *értékek*. Az *áru ára* annak *arány*ában volt, hogy milyen volt mennyiségi, minőségi *mértéke*. Az *arasz* *hosszmérték* volt. A megvásárolt *áruért* *értékének arány*ában *mérték aranyat*

miután megfontolták, kialakulták az **ár**át. A **vásár**ok kezdeti **vas** fizetőeszközének szerepét az **arany** vette át. Az **arany arány**ító érték volt, mai nyelven a legnemesebb **váltóérték**, **valuta** (magyar gyök). Tehát az **áru** annyi **aranyat ért**, amennyi **érték**et képviselt. Ezek a megnevezések összefüggőek. Ezt így egyetlen úgynevezett finnugor nyelven, de a világ egyetlen nyelvén sem lehet így levezetni, mivel ezen a nyelven született a fogalmat megnevező kifejezés. A **vásár**, **áru**, **ár**, **arány**, **arany**, **mérték** szerinti **érték**. Az **arany** jelen van minden nép nyelvében az eredeti megnevezés torzójaként, de eredete ősmag(yar)-nyelvi, mivel csak magyarul magyarázható a szó gyakorlati felhasználhatósági értelme. A **vásár** címszónál érdekes adatra lelhetünk, mely a fémeknek az ember általi felhasználása szempontjából nem a jelenleg elfogadott álláspontot támogatja. A **vas** előbb, vagy majdnem egyszerre jelent meg a **réz**zel, és fő fizetőeszköz volt. A nyelv nem hazudik, a nyelv rögzítette a valót.

ár, áradat – *Áramló, hullámzó víztömeg, illetve ennek áramlása, sodrása.* [**finnugor**] Szögezzük le az elején, hogy az **á** hangnak semmi köze a vízhez. A *CzF Szótár* is a magasodással (**har** – hegy) hozza kapcsolatba. Az **á** egy **riadt** és **riasztó** felkiáltás. Kétségtelen, hogy minden nép élt át nagy **árvizet**, de akkora vízözönt, mint az ősmag(yar)-nyelvet beszélők egyik sem. Egyetlen nép nyelvében sincs benne az a kifejezés: **megúsztuk**. Ezt KISS DÉNESTŐL olvastam, sajnos a helyet nem tudom megjelölni. Az, hogy ez a fogalmi meghatározás elhangzott valaha, rögzült a nyelvben, és évezredek óta nap mint nap elhangzik egy nehéz megpróbáltatás sikeres kiállása, túlélése után e nyelvet ma is beszélők ajkain, arra utal, hogy az ezt kiváltó történelmi esemény rendkívül erős nyomot hagyott az ősmag(yar)-nyelvet beszélőkben. Ha **árról**, **áradatról** van szó, akkor a szóeredet csak ebből a nyelvből lehet! Az **r** hang tömören leírja az okozatot is. Az **áradat** szóban a következmény, amit az **ár adott**. Az **ár**: magas vízállás, mely **ártalmakat** okoz.

ara – *Menyasszony* [**finnugor**] A szó a gyöngédség, áldás, emelkedettség, kincs fogalomköréből indulhatott. Ilyen a magas hegyek (**har**) **harmatja**, mely áldás, és **értékes** akár az **arany**, a szép **ara** is az. Az **ara** valószínűleg rövidült szóalak, mely átjutott más nyelvekbe is, de eredete ősmag(yar)-nyelvi. Nem kizárt, hogy az **Arabella** nem **arab** nőt, hanem szép menyasszonyt jelent. A **bell**, **bella** az utódnyelvek által az ősmag(yar)-nyelvből örökölt szó, és a szép járású, szépen **billegő**, **libbenő** nőies járás jelzője volt.

arab – *Tömegében Arábiában, Észak-Afrikában, Szudánban élő, sémi nyelvet beszélő barna bőrű nép.* [**latin** < **arab**] E nép volt, amely az egyiptomi nagy építkezéseknél dolgozott. Egyiptom nyelve az ősmag(yar)-nyelv volt, ők adtak munkát e népnek, és megnevezést is, ezek voltak **a rabok**, a **darabos** munkát végzők, később **arabok**. Az **arab** népnév, és a nyelvük is az ősmag(yar)-nyelvből ered.

arany – *Sárga színű, nagy fajsúlyú nemesfém.* [**finnugor** < **iráni**] Az **arany** értékét hamar felfedezték. Az **arany** nevét onnan kapta, hogy viszonyítási alapként az **arany** volt az **árány** (lásd az **ár** címszónál). Ugyanakkor **a ragyogó** fényvisszaverő tulajdonsága is névadó jellemző, valamint könnyen **gyarolható**, azaz alakítható, könnyen készíthető ékszer belőle. A *CzF Szótár* szerint: „Némelyek szerint elemezve am. ár-any, azaz, ár, vagy érték anyja.” Szerintem, talán többet megértünk belőle, ha az **aranyat** a **kenyér**, **nyereség** szavakkal összevetjük (**arany**, **arány**, **kenyér**, **nyereség**). Ezek mindegyikének köze van az **arány** fogalmához. A **kenyér** a megszerzendő javak sorában, mint legfontosabb életszükségleti elem, **nyereség**ként a sor végére teendő. Az a végcél. Minden egyéb kereskedelmi művelet végső soron azt a célt szolgálta, hogy a legfontosabb életelelem, a végső **nyereség**, a **kenyér** eljusson a megfelelő helyre. Az **arany** csak a közvetítő eszköz volt. Egy régi igazmondó magyar szó erre: **kenyérkereset**. A szó ősmag(yar)-nyelvi, nem iráni. Erre még bizonyíték a **narancs**, mely az **aranyhoz** hasonló színéért kapta a **naranycs** nevet, melyben a **na** gyök a **nedvességre**, a **rany** a **ragyogásra** is utal. Lásd még a **narancs** címszónál.

arasz – *Népi hosszsmértékegység* [**finnugor**] Az első rövid hosszsmértékek: **arasz**, **hüvelyk**. Az első embernek kéznél voltak a mérőeszközei. Volt még a **könyök**, **láb**, **lépés** stb. Az **arasz** **kitért**at jelent (terpesz): egy **szakasz**, melyet a két **széttárt** ujj **átér**. Ilyen értelmű térben a **terasz**, mely a tér egy bizonyos mérhető **szakasza**, **része**. Az **asz** a nemzésnél a kiterjedést, az emberi nemzésnél a **széttártságot** is jelenti.

árboc – *Hajón a vitorlákat vagy a jelzőkészülékeket tartó magas erős rúd.* [**? latin**] Az **árboc** is magas, elvékonyodó rúd. Valószínű a hegyet jelentő **har** gyökből indul. A szó másik fele a **bóra** szóból eredhet, mely szél és a levegő **hábor**a viselkedéséből ered. Akár a magas élőfa, akár az **árboc**, mindkettőnek van széllel kapcsolata. Ugyanakkor az **rb** páros a **cirbolya**, **görbe**, **korbács** szavakban

utal ágas-bogas görbületre is. A *dorbézol* szóban *görbe* estére. Mielőtt a latin nyelv a porondra lépett, már régen volt hajó, *árboc*, vitorla. Az *árboc* esetében talán inkább az első feltevés igaz, hiszen ahhoz egyenes szálfá kell oda, és a szél szükségessége nyilvánvaló.

arc – *Fejünknek az a része, melyen a szem, az orr, a száj van.* [orr+szá(j)] Nem vitatom a zárójelben megállapított eredetet, csak hozzátennék annyit még, hogy az *rc* páros a szavakban jelenthet éles, határozott vonalat (*karc*), csúcsot (*bérc*), mert az emberi *arc* nemcsak az alak legfelső, de legjellemzőbb része is. Az *arcon* kirajzolódnak a fő jellemzők: *durc*áság, *harc*iaság, *kudar*c, lelki *marc*angolás, *more* stb., de a sok *gürc*ölés is meglátszik.

árenda – *Haszonbér(let)* [latin] Azaz *ár* ellenében *bér*be ad-vesz főleg *térséget*, földterületet vagy más javakat. A *DEX* (*Dicționar Explicativ Român*, a MÉKSz román megfelelője) orosz, lengyel eredetet jelöl meg, pedig írhatta volna a latint is. A latinban jelentése *bérösszeg*, *bérleti díj*. A fentiekből látszik, hogy azokba a nyelvekbe is az ősmag(yar)-nyelvből jutott, hiszen a szó csak a magyar nyelv törvényei szerint bontható. A megnevezés összetett, az *árenda* egy meghatározott *bér*, *ár*, díj. Az *ár*, *bér*, akkora, amennyit megér, vagyis van egy *ár rend!* Egy meghatározott *rend* szerint működő terület (*tér*) *bér*beadási gyakorlat, azaz *rendszer* volt. A *bérlő* a haszon egy *része*, vagy *ára* fejében kapott *bér*be földet, az *ár* lehetett a *termény* egy *része*, ez esetben *részes*. Az *árrendszer* szó minden ízében magyar, a latin csak átvette, és bepofozta nyelvébe saját hangzástörvényei szerint: *ár rend*, összevonva, egyik *r* eltűnt, és kapott egy dallamos *a* hangot a végére, így lett *árenda*, de az *nd* ősnyelv azonosító páros nem enged teret a hamisítóknak. *Árenda* alakban akkor jött vissza miután a latin lett a hivatalos nyelv Magyarországon.

árkád – *Pilléreken vagy oszlopokon nyugvó (bolt)ív.* Árkádsor. [nk: francia] Az *ár* a hegy (*har*), vagy magas értelmét hordozza, s ez esetben a magas oszlopkokra utal. A *kád*, itt *kör*, *keret* értelmű, minthogy az *árkád* íve is félkör alakú, és az egész keretszerű. Az *rk* páros a *bárka*, *burka*, *zárka* szavakban belső térre utal. Az *árkádok* alá is *be* kell menni. A *kádár* által készített *kád* is keretszerűen kerek nyílású. A szintén a *kádár* által készített hordó azért volt más névvel nevezve, mivel zárt lévén, szállítható, azaz hordozható volt. Bizony az *árkád* összetett magyar szó. A szófordítás szabálya szerint fordítva: *kádár* – *árkád*. A román nyelvben a *cadru* – keret, és ez letagadhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó a *dr* tengelyhangzóval.

árnyék – *Megvilágított térségben a tárgyak mögött látható sötét felület.* [?] Földi szempontból az *ernyő* által megtört fényerőnek meggyengült osztott fénye az *árnyas* tér, az *árnyék*. A *szárnyék* alatt hűs az *árnyék*. Az *erő* megtörését beszédben egy lágy *ny* hang beiktatásával érzük el: erő – *ernyő*. Így jön létre az *árnyék*, mely a tikkasztó melegben tényleg *ékként*, *értékként* minősíthető. Ugyanakkor a szó fordított alakjában fellelhető a pihenésre is utaló *kény* gyök. Az *árnyék* a *kényes* bőrt is óvja.

árok – *Talajba víz elvezetésére ásott hosszúkás mélyedés.* [török] A *CzF Szótár* válaszol: „Azon ár ar gyökű szók osztályába tartozik, melyek metszésre, hasításra vonatkoznak, mint: ártány, s az előtétes: bárd, dárda, nyárs; ide tartozók: arat, ort, stb. Hasonló hozzá némely hazánkbeli szláv nyelvjárásokban divatozó, s valószínűleg tőlünk kölcsönzött: járek.” Tehát az *árok* földbe mart hosszanti mélyedés. Az említett járek eredeti magyar szó lehetett: bejárható árok.

árpa – *Hosszú szálkás kalászu, kevésbé igényes gabonanövény.* Árpakása, árpakává, árpakenyér stb. [török] Az *árpa* arról kaphatta nevét, hogy igénytelen, hideget tűrő, és így hegyek tövében (*har*), azok lejtőin is megtermő gabonaféle, például a *Hargita* tövében is, s mely ugyanakkor *értékes*, tápláló eledel. A búza már nem szereti a hegyek alatt, csak a síkságot. Ott bő termést nyújt, mondhatnánk: buzog a búza. Lövétén van egy mondás: *Amelyik föld lássa a Hargitát, azon nem terem meg a búza*. De az *árpa* és a zab megerem. Az *rp* páros több irányú értelmezéseinek egyike: kemény, *harc*ias. Ilyen a *hárpia*, *kárpál*. Vagy a száraz igénytelenség: *korpa*, *horpasz*. A *CzF Szótár* szerint az *árszerűen* szűrés kalász is névadó tulajdonság lehet.

árt – *Valamilyen szempontból károsan hat, bajt, kárt okoz. Nem ártana..., vagyis jót tenne.* [finnugor töből] A szó az *ár* gyökből indul, és nem tévedés, ha a hatalmas *áradattal* hozzuk kapcsolatba, mivel utal az *áradat* *ártó* voltára. Erről írtam fennebb az *ár*, *áradat* címszavaknál. Az *árt* *rt* párosában az *r* és a *t* hangnak *tettekben* való rossz irányba *ható* szerepe tűnik ki. Máshol például: *irt*, *börtön*, *csörte*, *fertő*, *sért* stb.

ártány – *Herélt sertés.* [? török] Az *rt* páros –, mely az *irt*, *árt* fent említett értelmének kulcspárosa – igazolja, hogy magyar szó ez. Kiirtották az állat *ártalmára*, annak természetes szaporodási képességét. Az *ány* képző is magyar szóként azonosítja. Az *ány* – *ánt*, az *nt* viszonyít, olyan lett, mint az *irtott*.

- árva** – *Akinek egyik vagy mindkét szülője meghalt. Társtalan, magányos. Szánandó.* [finnugor] A CzF Szótár a megfosztottság fogalmával rokonítja. **Orvul** (**r**) elvett érték, egy kedves, szeretett személy elvesztése. Az **rv** páros az **árva**, **durva**, **hervad**, **lárva**, **orv**, **sorvad** szavakban is hasonló értelmet közvetít. Az **árva** szavunkban a **hervadó**, **sorvadó** lelkiállapotot mutatja be.
- aszó** – *Vízmosta száraz völgy.* [finnugor többől] Az **asz**, az egyik legmagyarabb gyök, melyben az **sz** jelenléte a **száraz** értelmét közvetíti, kulcsszerepe van például az **aszály**, **aszal**, **aszú**, **asztag** szavakban is. Az **sz** hang az éréssel – **ősz**, **ész**, **szüret**, **szed**, **asszony** – kapcsolatos hang. Az **asz** gyök a kiterjedést is jelenti (lásd: **arasz**).
- asszony** – *Férjes, özvegy vagy elvált nő. Felnőtt nő.* [alán] Amint már fennebb említettem, az **sz** hang az éréssel kapcsolatos hang. Az **any**, **ány**, **ony** képzőnek mondatnak, az **nt** párossal való cserélhetőségük a valamihez viszonyítást, de egy folyamat nyomán előálló végső eredményt is jelölhetnek, esetleg arra való alkalmasságot. Ebből azt lehet levonni, hogy az **asszonyi** lét egy érési folyamat végeredménye, amikor az eladósorba jutott **le/nge/ányból** érett nő, **asszony** lesz. Az **sz** kettőzése a fontosságot jelzi. Az **asz** gyök a kiterjedést is jelenti, az **asszonyi** test terebélyesedik. Az áldott állapot idején különösen. Az **asszonyi** lét, melybe az anyaság is beleértendő, a legfontosabb női szerep. Komolyabb elemzés nyomán kitűnik, hogy a **lány**, **asszony** szavak **ány**, **ony** bővítménye az **anyaságra** is utal. Lásd még az **ányg** címszót.
- asztag** – *Gabonakévékből rakott szabályos magas halmoz.* [szláv] Az **asztag asz** gyöke a **száraz** jelentés mellett, a kiterjedés nagysága. Az **szt** páros legfőbb igazolója annak, hogy az **asztag** magyar kifejezés. Az **asztal**, **asztag** szavakban az **sz** a **száraz**, érett jelentést **t** jelenlét **térhatást** sugall, együtt az **osztás** jelölői. Az **asztag** nagy terjedelmű gabonarakásként, **gazdagságot** is jelentett. Egy kis magyarázattal érthető a párosoknál előforduló **zöngés** – **zöngétlen hangcsere**. Van teljes csere: **szk** > **zg**, amely esetben a **zöngétlen** páros cserélődik **zöngésre**: **mászkálás** – **mozgás**. Vagy **asztag** – **gazdag**, melynél szintén **zöngétlenről** **zöngésre** vált mindkét hang. Ugyanakkor értelmi háttéregyezés észlelhető az **szt** > **zd** > **st** váltásnál. Például: **gazdagon** megkent vajás kenyér esetében **vastagon** kenték a vaját. A szóvégi **tag**, **dag** bőséget, kövérséget jelent. Az **asztag** szó magyar eredete vitathatatlan, nem szláv!
- asztal** – *Lábakon nyugvó vízszintes lapból álló bútordarab. Étkezésre stb. használt asztal.* [szláv] Az **asztal asz** gyöke is nagy kiterjedés. Az **szt** páros oly elsöprő bizonyíték a szó magyar eredete mellett, hogy azt az összes finnugrista nyelvész egy kórusba tömörülve sem tudja megcáfolni. Az **szt** páros fő küldetése az **osztás** és az **illesztés** jelölése. A **posztóval** terített **asztal** mellé **tiszteletre** méltó embereket választ, a malomban gabonából mállasztott **lisztből** készült emészthető étel **kiosztása** után, még ott az **asztalnál** tanácsokat **oszt**, gondolatokat **ébreszt**, gondosan **illesztett** szavakkal jóra **öszönöz**, munkára **öszökél**. Az **aszt** gyök **szt** párosa bontva **széttérülést** is jelent. Ugyanakkor az **asztalterítő szőtesből** van. Az **asztaltetón** **aszalták** a gyümölcsöt.
- atom** – *Vegy elemeknek vegyészeti eljárásokkal tovább nem osztható legkisebb része* [nk: latin < görög] A legkisebb vegyielem-alkotó rész, ami **tömörítve** tartalmazza minden vegyi sajátosságát azon elemnek, melynek alkotó része, vagyis amelyből vétetett. Egyes vegyi anyagok esetében (**urán stb.**) döbbenetesen hatalmas energiatartalom **tömörül** benne, amit maghasadási folyamat elindításával szabadítanak föl. A szó az ősmag(yar)-nyelvből jutott ógörögbe, ahol torzult, később ez alakban röppent ki a világba, és ily alakban hozta vissza hozzánk a tudomány nyelve. Érdekes módon, valamilyen rejtélyes forrásból eredően a magyar népmesék őrzik az összesűrített, **tömörített** (**töm**, **tom**) erő fogalmát: **Babszem Jankó**, **Hüvelyk Matyi**, **A két borsszem ökröcske**.
- atya** – *Apa, ősapa. Közösségnek köztiszteletben álló, kiváló vezére, vezetője. Atyaisten.* [finnugor többől] A **gy** hang a **ty** zöngés párja. Az emberi elme fizikai központja az **agya**. Az **atya** egy közösség előrelátó bölcs vezetője, védelmezője (**bástya**), esze, megfontolt gondolkodója – úgymond: **agya**.
- auto-** – *Idegen szavak előtagja. Önmagától, önerejéből való, működő.* [nk: görög többől] **auto** – bővítményei előtagjaként **ható**, **önhatalmi** értelmű, **autentikus** – **hiteles**, az alábbi **auto-** – **ható** jelentéshez hasonlóan, ami **hiteles**, **hatékony**, tehát összefüggés van a kettő közt, a **hitelesség** és **hatékonyság** egy fogalomkörhöz tartozik, mindkettőt **érinti**, mindkettő **fontos**. Az **nt** páros jelzi ezt. Az ősmag(yar)-nyelvből jutott ógörögbe, latinba stb. Vannak nyelvek, melyek hangzástörvényei szerint a szókezdő **h** hangot nem ejtik ki (francia, olasz), az **a** hangot **o**-ként ejtik, az **o**-t **au**-ként írják, némelyik úgy is ejti. Így alakult ki az **h/auto** a **ható**ból.
- ázik** – *Huzamosabb ideig vízben vagy egyéb folyadékban van. Eső hatásának van kitéve. Ázik-fázik.* [finnugor] Ez a megállapítás híven tükrözi azt a felületes módot, ahogyan a finnugrista szerkesztők

elemzik a különböző kifejezéseinket. Meg sem próbáltak a szó keletkezésének valós gyökeréhez jutni. **Á-zik**, mert vizes lett. A z hang kellemetlen zúrós dolgok jelzője, de a vizet is jelzi a **fazék, főz** szavakban. **Átázottan** nem kellemes. Itt az **á** hang szerepe érdekes, mert különben – épp mint az **árban** – nem sok köze van a vízhez. Az **á** bosszús felkiáltó hang, mely az átvizedés miatt tört fel a szenvedő alanyból. Próbáljuk ki, öntsünk hideg vizet valakire. A hirtelen hideg hatástól **á**-t kiált, és nem is akármilyen erővel, azaz **á-zik**. Az átvizedett ember **á**-t kiáltott, azaz **á-zott** bosszúsan. Hasonló a **fázik** kifejezéshez, mely látványi, és a hideghatás miatti tűzkészítés okán való **fá**val foglalkozásból ered. Erről KISS DÉNESnél olvastam (KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres, Püski, Budapest, 2001.*). Ezekhez hasonló még a **néz** szavunk, melynek semmi köze a lát igéhez. A **né** ily esetben mutatószó. Aki valami érdekeset látott, azt kiáltotta: **Né!!!** És addig **né** itt, **né** ott, hogy a környezetében levők megjegyezték: *Ez mit né-z annyit, biztos valamit lát.* Végül a látás fogalmával hozták kapcsolatba a **néz** szót, és így van mind a mai napig.

B

„Mássalhangzó: két ajakkal képzett zárhang, a **p zöngés** párja.”

www.osnyelv.hu b

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kiseded alakban b, harmadik bötü a magyar ábécében, s a mássalhangzók sorában első, kiejtve: bé. Az ajakbötűk osztályába tartozik, a maga nemében lágy, s ennél fogva szervtársai közül legközelebbi rokona v, mennyiben pedig érülköző ajkakkal ejtetik ki, a p és m-hez tartozik. [...] A magyar finom hallérzéke és jól kifejtett szószerve szabatosan megkülönbözteti a lágy b hangot a megfelelő kemény p-től, mely tekintetben a németfajú nyelvek fölött nagy előnye van, pl. bor, por; bab, pap; baba, papa; bogács, pogács; bibi, pipi, stb. [...] A finnben b hang és betű nincsen.”

A **b** hang az egyik legfurcsább hangunk. Értelmezési iránya bizonytalan. Ha kiejtjük, még nem tudható, merre visz el, attól függ, milyen hang követi. A hangkörnyezet fontos, de inkább a **b** hang a meghatározó ott, ahol jelen van. Mondhatnánk: az bánja, aki a társaságába keveredik. Jelenléte úgyszólván felbolydítja, felborítja a rendet. Talán több kifejezés van az érem helyzetbonyolító, kedvezőtlen, mint kedvező oldalán.

Érzelmi, lelki kedélyállapot, élethelyzeti, jellembeli kedvezőtlen megítélésű kifejezések kezdőhangja. Pl.: *badar, baj, bú, bánat, beteg, búsulás, búcsú, bukás, bakó, becsmérel, bitó, bitang, bizonytalan, bomló, bolond, ború, borzalom, borzadály, bosszú, bős, bumfordi, bugyuta, bamba, bárgyú, buta, botor, bűn, babona, baleset, balszerencse, balga, balgatag, balfék, balfogás* stb.

De van a kedvező megítélés oldalán is: *becs, becses, becsület, bátor, béke, békesség, bizakodás, bizalom, biztonság, bölcsesség, boldogság, bók, bor, bohó, bohókás, bölcső, baba, báj, bájmosoly, bébi, bece, bőség, bővelkedés...*

Összegzésként: a **b** hang: szenvedély, szenvedés, hangulat (*bánat, boldog, bolond*), külsín (*báj, buja*) állapot (*birtoklás, bizonytalanság*), sorsszerűség (*bal-*), értelem (*bölcsesség*), erkölcs (*becsület*) fogalmak vagy azok mögötti *indulat, kedélyállapot* kifejezője. *Végletek hangja*, de mindkét irányban erős, meghatározó kulcshang.

Vicesen: a **b** hang olyan, mint a számítógép-vírus, mindent összezavar, megbontja a rendet. Például a rendkívül állhatatos, rögzítő **g** hangot is „gubancolja”. A mély lelkiséget sugalló **h** hangból „bohócot” csinál, de ha még az erős **r** hangot is bevonja harmadiknak, az már kész *háborgás*.

Szóvégi jelenlét: *bab, csáb, dob, eb, gomb, hab, köb, láb, rab, szab, zab* stb.

Előzetesként: a *ba, bá, be, bé, bi, bí, bo, bó, bö, bő, bu, bú, bü, bű* ősgyökök a *nagy* (óriási) fogalmával kapcsolatosak. A magyar nyelvben a *bácsi, báty, bálvány, bajnok, bánat, báró* és még mások. A *baba* szó tulajdonképpen a *kisbaba* ajkán kelt, ám a szót nem önmagára érti, hanem az a vele szemben levő nagyra szól. A szó: *ba-ba*, belső indíttatású, ösztöni, mesterkéletlen. A *bába* is innen kapta nevét.

Idegen nyelvekben: orosz *bolsoj*, angol *big*, török *büyük*, román *bagaj, bolovan* (nagy kő) stb. Ugyanezen gyökök r hangos bővítményei: *bar, bár, ber, bér, bir* stb. erő, esetenként véderő kifejezői.

bab – *Fehér, piros vagy sárgás virágú hüvelyes növény. Ennek termése.* [szláv] Az *ab* kereket jelent, a *bab* esetében kétszeresen, oda-vissza, tehát gömbölyűt. A szláv nyelvű népek a török *fasulye* torzított használatát, mely szintén ősmag(yar)-nyelvi örökség, és a növénynek fára felfutó, *fára szálló* tulajdonságából ered. Ilyen még a *szőlő* (szálló), *szulák* stb. Bolgáruul **bob**, s az még ősnyelvi örökség, hisz a bolgárok valaha az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélték. Lásd még a **paszuly** címszónál.

bába – *Szülész nő, Vénasszony.* [szláv] A *báb* a *CzF Szótár* szerint is ősi magyar gyökszó. A *bába* is. Amikor ezt a szót elemeztem, még nem ismertem föl a *ba* gyök valódi mondanivalóját. Most újra elemezve leírhatom, hogy mind a *baba*, mind a *bába* a *kisbaba* szemszögéből fakadt szó, és **nagy, óriás**, de ugyanakkor kerek értelmű is (*ab* – kerek). A kicsi szemszögéből a szerinte kicsiknek tartott lények, tárgyak **c** hanggal (cici), vagy **cs** hanggal jelöltek. Ami édes **d** (didi), amit szeret nagyon **mmm** (mama), ami pedig játékos mozgású: **glglgl**. A **b** hang nála többnyire nagyot jelent, de van egy kerekességgel (*ab-ab-ab*), gömbölyűséggel kapcsolatos, vagy azzal összefüggő értelme. Továbbmenve, a **b** hang jó oldali kifejezőkörébe beleillők a *bölcső, bece, bice, buci, boci, bocs* stb. szavak, melyek mind a kicsikre vonatkoznak, de felnőtt szemszögéből. Ám a *bába* – minthogy minden szó több értelmet takarhat – a gyerekágyas asszony, a *baba* körüli *téblábolás*, a *bá* (nagy) az *á* hang a figyelemfelkeltés, de az utasítás jó irányú hangja is (állj! ide vagy oda) a *bajban*. Az ilyenkor elengedhetetlen erőt adó kedvesség, segíteni akarás szép gesztusai is bele illenek a *bába* tevékenységébe. (lásd *Babba*).

bábeli – *Bábel (Babilon) városával kapcsolatos.* [...] Itt nincs eredet írva, és csak a név magyarázata végett hoztam át. A **B** hang bevezetőjében írtam a **b** hanggal alkotott gyökök **nagy** jelentéséről. Azt itt újra megemlítem, hogy a nagyon fontos, nagyon jelentős fogalmakat jelölő ősi szavak a magyar nyelvben részarányosak (szimmetrikusak), ilyen az **anya**, **apa** és ez esetben a **bab**, mely részarányos tükörgyök. **Bábel** (Babili, Babilon) az ókor legnagyobb városa volt. **Báb** – nagy, **el** – Isten. A **Bábel**, **Babili** – Nagy Istenek (**Bab**) **belépője** (**bilépője**) kapuja. Ugyanakkor **Bábel** nagy zűrzavart is jelentett: **Bá** (nagy), **bel** – balhé (**bel** – **leb** – **lobbanás**, zavargás).

babér – *Babérfa. Babérlevél.* [?] A babérfát és leveleit valószínűleg rendkívül nagyra (**ba**) értékelték már a kezdetekkor illata, íze és látványi szépsége miatt. A Kislexikon írja róla: „Nagyrabecsültetését örökzöld hervadatlan lombjának köszöni; a dicsőség és érdem jelképe lett. A tébaidak a 9 esztendőnként ünnepelt daphnephoriákon az ajtókat, a házi isteneket, az ősök képeit babéragakkal ékesítették. Apolló papjai is babérkoszorút viseltek, hogy prófétaik álmodni lássanak, e célból vánkosuk alá is babérlevelet tettek.” <http://www.kislexikon.hu/baberfa.html> Az ógörög, mint ősmag(yar)-nyelv utódnyelve viszont a megnevezést örökölte. A **ba**, **bá** az ősmag(yar)-nyelven **nagyot** jelentett (lásd **Bábel**), és a belőle font koszorút **érdemként** (bab-ér) adományoztak a jelentős **értékű** teljesítményt felmutató kiválóságoknak. Gyümölcse is értékes. A *Kislexikonból*: „Gyümölcséből kifőzés és sajtolás útján [...] szép zöld, félig folyékony babérolajat (oleum laurinum) is nyernek, mely közönséges hófoknál szemcsés, zsirnemű állományu, erős fűszeres szagú s babérsztein-sav (laurostearin) tartalmu. Bedörzsölésre és bebalzsamozásra használják. A lappoknak és szamojedeknek kedvelt izgatató és élvezeti szere. A melegebb vidéken a mézárósládát kenik be vele, mert ez az embernek egyáltalában nem kellemetlen szag a legyet elriasztja.” Tehát már a kezdetekkor mindenképp **nagy érték**, azaz **babérték** volt.

babona – *Bizonyos eszközöknek, cselekményeknek és körülményeknek titokzatos (természetfölötti) hatást tulajdonító, és bizonyos jelenségeket természetfölötti erők megnyilvánulásával magyarázó tévhit. Ezen alapuló cselekmény vagy közösségi szokás. Hiedelem.* [szláv] Nem elhízhető, hogy a szótárszerkesztők nem tájékozottak az egyiptomi, görög, római, hindu stb. mitológiákban. Tehát már a szlávok előtti idők bővelkedtek ezekben. A görög dodonai jóskok is ismeretesek előttük. A **b** hang többnyire **balos**: **büvölő**, **bájoló**, **bolond**, **boszorkány**. A **babona** szó bizonyos (bűv) **körre** utaló. A **ba**, **bo** gyökök **nagy** befolyású valamit jelentenek, és tudott, hogy ez a **babonás** ember egész életét kitölti. A titokzatos zöngéjű **n** hang nem véletlenül van a szóban. Az **on** helyragként is ismert. Itt valamin (**ba** – nagy, **ab** – kör), egy fura **körön** belülség rejtélyén nyugvó. De csak az ősmag(yar)-nyelv hangjai adnak némi magyarázatot a szó mögött megbújó rejtélyes árnyakra, mivel a hangok értelme csak magyarul magyarázható. A szóvégi határozott **a** hang, mintegy visszamutatószóként erősít.

bacsó – *Számadó juhász.* [szlovák] Csakhogy e szónak kimutatták sokkal ősbibb eredetét. A **bács**, a palóc nyelvjárásban: **bacso**, vezető pásztor, számadó, juhász (lásd: **ba**, **bá** – nagy). A szó olyannyira régi, hogy már a perzsa nyelvben is jelen volt, mint ősmag(yar)-nyelvi származék. Ebből ered a **bárányka** jelentésű **Csaba** név is és a **bácsi** is (románul juhász – **cioban**, kiejtve csobán). A név fordíthatósága annak magyar eredetét igazolja.

bádog – *Vékony, melegen hengerelt vaslemez. Ebből készült edény.* [?] A szófordítás ad feleletet, **dobog-bodog**, tehát nagy (**bá**), kellemetlen hanggal kapcsolatos. Nem mellesleg **bádogból** készítettek edényt (dedény, **bedény**, **bödön**), mely szintén **dobolható** (**bodog**). Kibocsátott hang nyomán adott megnevezés, akár a **pléh**.

bagoly – *Kerek szemű, horgas csőrű éjjeli ragadozó madár.* [?] A jellemzőkből indul a névadás. A név a **gubbasztó** nagy madár **bagoly** **bog**feje-teste nyomán született: **bogoly**, **bagoly**. A *CzF Szótár* szerint is: „...busa fejénél fogva a csomót jelentő bog-tól vette nevét.” Ugyanakkor a **ba** gyöknek is van mondanivalója, hiszen nagy madárról van szó. Egyes utódnyelvekben a **bag** nagy csomagot, zsákot jelent. Így a **bagázs** szó gyöke ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

baj – *Vesződéses rossz helyzet, állapot. Gondot vagy kárt okozó eset. Párbaj.* [szerb–horvát] A **b** hang **balos** értelméből indul. A **ba** – nagy jelentésű szókezdet a **fáj**, **jaj**, **váj** értelmével zárul. Nincs ennek kizárólagos szerb–horvát jellege. Ez utóbbiak mondhatók nemzetközinek is, hiszen ösztöni hangok, de a **ba** gyök **nagy** jelentése csak a magyar nyelvből vezethető le.

báj – *Megnyerő külsővel párosult kedvesség, szeretetreméltóság. A nő testének azon részei, melyeket nem szokás fedetlenül hagyni. Szelíd, üde szépség. Bűbáj.* [török] Az ellentmondásos **b** hang itt szebbik oldalát mutatja. Ugyanakkor a **nagy** fogalomkörébe vezető (bá). Mind a nő, mind a férfi

számára a legnagyobb jelentőséggel bír a nemek közti viszonynál a **bűvös**, **bájos** jelenség. Az **áj**, a **száj**, az **ajak**, a **jó** értelmét viszi a kifejezésbe. A nőnek azon testrészei, melyek a legnagyobb (**bá**) **elbűvölő** hatással vannak a férfiszemekre, s melyek **ajnározásra**, simogatásra készítenek, melyektől megfájdul a férfiszív, akár a teljes jelképes beleájulásig. A meghatározásnál adott példa, a **búbáj**, nem ad okot a török eredetre, habár a török **bülbül** – csalogány **bűvös** hangú madár, de e szó is magyar ősgyökből (**bű**) indul, és csak magyar nyelven magyarázható. A **báj** és a **buja**, **bujaság**, **bújtatás** közt szoros a kapcsolat, és itt a **j** hang sok rendkívüli **jót** is takar.

bajadér – *Indiai táncosnő*. [nk: portugál] A **bajadér** – nő, lány. A megnevezés elsősorban annak **bájos** voltára utal. Indiában sok magyar gyökkel kezdődő hely elnevezés van, maga **India** is **induló**, **kiinduló** pont volt valaha, valamely népnek, és az **irány Irán** felé vezetett. Nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta. A **bajadér bájait adja**, a szó vége épp, mint a **tündér**.

bajnok – *Az e cím elnyerésére rendezett verseny(sorozat) győztese*. *Harcos, hős*. [szerb–horvát] Valaha a **bajvívók bajt**, **párbajt** vívtak, és a győztes volt a legnagyobb (**ba**), a **bajnok**. A **pohárnok**, **tábornok** stb. képzőnek mondott **nok**, a **nagy** szóból kialakult bővítmény. Nem a részes **-nak**, **-nek**, az más. A **nok** bővítménnyel alkotott, tisztséget jelölő szavak mindegyike férfi nemhez kapcsolódó! A **jn** páros az **ajnároz**, **dajnál** szavakban ad betekintést a **bajnokok** dicsőítéséről, tetteik megénekléséről, vereség esetén **sajnálata**król. A szlávok által használt **vojník**, **bojník** szó innen, a **bajnokból** ered! Tehát innen oda az **irány**, mivel a szó összetevői csak magyarul magyarázhatók.

bajor – *Dél-Németország keleti részén lakó német népcsoport*. [német < kelta szóból] A **bajorokról** már kimutatták, hogy az **avarok** elnémetesedett leszármazottai: **avar** – **bavar** – **Bavaria**. Az **avarok** a legrégebbi (**av**, **avítt**, **avas** – nagyon régi) törzse az ősmag(yar)-nyelvet beszélőknek.

bajusz – *Férfiak felső ajkai fölött meghagyott szőrzet*. [?] A **bajusz ajak** kapcsolata adja nevét is. Aki eszik, régiesen **jászol**. A **ba** – **bá** – férfi. A **bajsz sajátos** **férfibáj**, persze, ha rendezett, és nem olyan, mint egy kötés csombor az orr alatt. Vannak nők, akik bolondulnak a **bajszos** férfiakért. A **bajusz** a férfi **jussa**. A rövid **bajusz szújja** a nő arcát.

bak – *Bakkecske, kisebb kérődzők hímje: őzbak, baknyúl. Két lábazatból és egy összekötő gerendából szerkesztett állvány. Kocsiülés, tornaszer*. [német] Az **ak**, **ka** gyökök a hímállatok megnevezéseinek **bőkésre** utaló szórészei. Ilyen a **bika**, **kakas**, **kan**, **kandúr**, **bak**, **kos** stb. Hol van ebben a jellegzetes német elem?

bakafántos – *Mindenkiben hibát találó, örökké akadémikuskodó*. [?] A **bakafántos** nagyon (**ba**) **akadémikus**, magát **fontos** személynek mutató. Az **nt** páros viszonyító jelentésű. A **bakafántos** ember **akadémikosságában** mindent magához viszonyít, önmagát tartván a legkiválóbbnak.

bakfis – *Serdülőkorú lány*. [német] A **bakfis** nem lehet német eredetű, mert a **kf** páros a magyar nyelvben játékoskosságot kifejező értelmet hordoz. Például a **bakfitty**, **bikfic**, **bukfenc** szavakban. A **bakfis** szóban ugyanez az értelme. Még fordítottja, az **fk** páros is hasonlóan játékos értelmű: **cafka**, **döfköd**, **nyafka**. A **kf** páros hangjaival alkotható a **kófic**, mely **fickó** szófordított alakja. Az **fk** párossal a **fika**, mely **kisfiút** jelent (**fiúka** – **fika**). Nincs itt semmilyen német elem.

bakó – *Hóhér*. [?] A **bakó** szó a **balos** értelmű **b** hanggal indul, de utal mind a lefejezéshez használt **bakra**, mind az **akasztófára**. Vagyis a szó a fő „szakmai” jellemzők tömörítése.

bal – *Azon az oldalon vagy azzal az oldallal azonos irányban levő, ahol a szívdobogást érezzük. Balul üt ki valami, a folyóvíznek a folyás irányába tekintve tőlünk balra levő partja stb*. [? finnugor] Az ősmag(yar)-nyelv első megnevezései közt biztosan ott kellett lennie az **oldalak**, **irány** megnevezéseinek. A dolgok kimenetelére utaló **balság** és **jobbtság** fogalmi köre is korán kialakult.

bál – *Nagyobb szabású táncmulatság*. [német < francia] Írhattak volna olaszt is, de a szó magyar. A **bál** szófordítás eredménye: **láb** – **bál**. A **báli** (s minden) táncot **lábbal** járják. Amint hogy a **tánc** is magyar eredetű, a **tántorgás** játékra utaló **c** hanggal: **tánc** (CzF Szótár). Másik megnevezése **lábálás**. Az utódnyelvekben fordított alakban rögzült. Olaszul: **ballata**, **ballare**. A szó benne van a Biblia által első zenészként említett **Jubál** ősmag(yar)-nyelvű nevében, mely a **jó** érzést keltő zene mellett, utalhat a zenélés közbeni **lábmozgásra**, de a **lábálásra**, azaz **táncre** is.

bála – *Gyapotból, szövetből stb. göngyölt, préselt nagyobb csomag, köteg, göngyöleg. Egy ilyen csomag, mint mértékegység*. [német] A kifejezés ősrégi és szófordítás utáni alakkal jutott az utódnyelvekbe: **bála** – **nyaláb**. Amit két karral **átnyalábol**t. Innen a **bála**. Erre ma a **göngyöleg** szót használjuk. A szóalkotásra az ihletet valaha a szarvasmarha nyelvének evés közbeni jellegzetes mozdulata adhatta, amikor hosszúra nyújtott **nyelvével** mintegy körülfogja, **átnyalábol**ja a szalastakarmányt, és úgy viszi be szájába. Az ő kisebb **bálája**, amit **nyelve** **átnyalábol**. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

- balalajka** – Háromszög alakú orosz népi pengetőhangszer. [nk: orosz] A *balalajka* ősmag(yar)-nyelvi megnevezés, onnan örökölték a többi temérdek mennyiségű szóval, kifejezéssel együtt a szlávok. El kell szomorítanom a szlávímádó szótárszerkesztőket és a görbelelkű GLATZ FERENCet, de mi nem vettünk át a szlávoktól szavakat, ők viszont egész nyelvüket az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A már említett első ősmag(yar)nyelvű muzsikus, **Jubál** neve –, aki tetszik, nem tetszik történelmi személy volt – jelen van minden más értelmével is a **balalajka** szó gyökében. A **jk** páros *játékos* értelmű ősmag(yar)-nyelvi kifejezések kulcsa. Ilyenek: *bujka* (fészek), *bujkál*, *dajka*, *dévajkodó*, *pajkos*, *szajkó*, *tajkol* stb. Lásd még a: **bál**, **muzsika** címszavaknál.
- balett** – Klasszikus, szabályokhoz kötött színpadi táncművészet. [német < olasz] A *balett* szintén a *láb* szófordított alakjából ered: *láb* – *bál*. A *balettet* is *lábbal* járják. Csak a szóvégi *-ett* idegen nyelvű kicsinyítés, a lényeg, a gyökszó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- balhé** – Veszekedés, botrány. [német < ... héber] Írhattak bármit, a balhé ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Elsősorban a *ba* (nagy) gyök kapcsán, de a *bal* is a *b* hang kellemetlen kifejezéseinek része. A *hé* gyök a *heves*ségre utal. Az *lh* páros értelme érdekes itt, mivel a *lazas*ágot is képviselő *l* hang és a belső indulatokat kifejező *h* hang alkotja. (*h* hatás). Az *lh* jelen van a: *bolha*, *felhő*, *málha*, *tolha* szavakban és egyikben sem a szoros kötést, kötődést jelenti. A *bolhánál* az ugrámozást, mely a *balhék* egyik jellemzője. Ugyanakkor a páros hangjai bontva a *léha*, *liheg*, *lohol* szavak értelemhordozói, és ezek is jelen vannak a *balhé* szellemiségében. A *balhé* nem német eredetű szó!
- ballada** – Drámai menettű, rendszerint tragikus tárgyú, szaggatott, homályos előadású rövid elbeszélő költemény, illetve ennek műfaja. Ilyen jellegű zenemű. [nk: angol < ...provanszál] A *balos* kimenetelű történetek egyidősek az emberrel. A szótárak magyarázatai a *ballada* táncos, zenés előadására, mint műfajra, találónak tűnhetnek, de ha elmegyünk a történet gyökeréig, az okig –, amelyet megzenésítenek, táncsal szemléltetnek – akkor a **nagy baj**, a végzetes *baleset* az, mely kiváltja a történet szóban elbeszélését, s mely alapja a műnek. A szótári meghatározásban említett *szaggatott* jelző a lassú, *ballagó* járásra utal. A *ballada* olyan, mint egy gyászmenet: lassú, az elmúlásnak a lélekben kiváltott szomorú méltóságteljességét példázó. A *ballada* szó nem az alig több mint egy évezredes latinutód okcitán (provanszál) nyelven keletkezett, hanem visszanyúlik az őskor homályába, amikor az első megtörtént végzetes, gyászos esetet értelmezni, elbeszélni, méltatni próbálták. Az akkor beszélt ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, mely név fedi jellemzőit, a fogalomra vonatkozó körértelmet. Onnan örökölték az újabbkor nyelvei.
- bálna** – Óceánokban élő, a cetek rendjébe tartozó óriási emlősállat. [latin] A *b* hang, *ba*, *bá*, *be*, *bé*, *bi*, *bo*, *bó*, *bö*, *bő*, *bu*, *bú*, *bü*, *bű* ősgyökök a (jelképes és fizikai) *nagy* fogalmát sugallják: *barátság*, *bácsi*, *báty*, *behemót*, *boglya*, *böhöm*, *bődületes*, *búvár* (nagy mélység) stb. Máshol a tiszteletet érdemlő nagyságok fogalmát: *becsületesség*, *békesség*, *boldogság*, *bölcsesség*. A nagytestű állatok gyűjtőnevében is alapgyökök: *barom*, *bika*, *bivaly*, *bövény*. Ugyanígy a *bálna* nevében is a *nagy*, *hatalmas* jelentését adja. Az *ln* kötött mássalhangzó-páros ugyanakkor utalhat a *bálnát* jellemző (nagytestűség ellenére) hajlékonyságra, úgymond puhaságra. Benne van az angol*na* nevében is, de benne foglaltatik a *málna*, *molnár*, *dálnok* szavakban is, *puha*, *omlasztó ellágyító* jelentéssel. *Bálna* létezett a latinok történelmi megjelenése előtt is, és neve is az ősmag(yar)-nyelven költ.
- balta** – Rövid fanyélbe illesztett, kiszélesedő végén éles, fa aprítására való vas- vagy acélszerszám. [török] Ezzel szemben a *balta* *v* > *b* hangváltással az ősmag(yar)-nyelvi *valta* alakból (*lt*) jön, a megnevezésben benne van, hogy szét*vá*lasztásra, hasításra használták.
- bálvány** – Elképzelt lénynek a szobra, amelyet a természeti népek istenként, vagy az istenség jelképeként tisztelnek. [? szláv < ?] Emlékszünk a *bálnánál* már említett *nagyság* fogalmára. Az ilyen nagyságok közt voltak említhetők az őskori *Baál*, *Bél* (*Ba-él*, *Ba* – nagy, *él* – isten) *bálvány*istenek, melyeknek szobraikat *állvány*ra, emelvényre állították (*Baál/lvány*), és ott ünnepeket istenként imádták. A szóvégi *ny* hang az *nt* viszonyító páros egyszerűsödött alakja. Az *-any*, *-ány*, *-ény*, *-ony* képzők befejezett folyamatot, *tényt* vagy tiszteletre méltó értéket (*lánny*, *asszony*, *erény*, *arany*), vagy azokhoz viszonyítást, de félelmet (*iszony*) is jelölnek. A *bálványt* tisztelték is és félték is tőle. Mindezek az *lv* párossal együtt a magyar, és nem az unott-untalan sugallt szláv eredetet jelentik. Az *lv* páros az *elv*, *élv*, *jelvény*, *nyilván*, *olvad*, *olvás*, *szemelvény* szavakban nyújt párhuzamot.
- balzsam** – Némely forró égövi növénynek illatos olajat tartalmazó gyantás nedve. [vándorszó: sémi] A szó az *lzs* páros jelenlétével igazolja ősnyelvi eredetét. Nem olyan páros ez, mely sok kifejezésben lenne jelen. A *ba* gyök a *nagy* fogalmi körébe sorolja a szót. Hatása *nagyon elzsongító*, *kellemes*. Az *am*, *em* érzelmi gyökök, de az *am* sokasodásra is utaló, tehát a *balzsam* hatása hosszasan

kellemes. A szó az ősmag(yar)-nyelven keletkezett és onnan jutott a sémi nyelvekbe. A *CzF Szótár* megállapítása: „Ha szabad a magyarból elemezni és értelmezni, bal vagy bol vagy bil, az ill gyökhöz hasonlítható, melyből lett illó, illat, a zam pedig zamat szó gyöke, miszerint az egész annyi volna, mint illó, illatozó zamat, öszvehúzva illzam, előtéttel bilzam.” Az *lzs* páros hangjaiból alkotható a *lazsál*. Ha *balzam* lenne, akkor az *lz lazít*, vagyis kellemes hatást vált ki.

bambusz – *Bambusznád*. [nk: portugál < maláj] A *bambusz* szót úgy értjük meg, ha a *bamba* szó értelmét már ismerjük. A *bamba* üresfejűt jelent. A *bambusz*félék némelyikének szára is üreges. Az *mb* páros a gömbölyű, *domború* idomok kulcsa: *domb*, *gömb*, *comb* stb. A *bambusz* nevét ősmag(yar)-nyelven kapta.

bán – *Valamit – lelkiismeret furdalást érezve miatta – szeretne meg nem törtéنتé tenni, bánja tettét. Sajnál, fájlal*. [?] A *bánat*, *bú*, mint a szógyökök is mutatják, *nagy* (*bá*), *mély* szomorúságot jelölő szavak (lásd fennebb). Így hát eredete nem ismeretlen, hanem ősmag(yar)-nyelvi.

bán – *Magyarország déli tartományainak kormányzója. Főrangú személy címe*. [szerb–horvát] A *báni* méltóság nagysága szintén a *bá* gyök által megjelenített *nagyság*, a *nagyságon* nyugvó (*n*) tekintély. Nem kell ezért szomszédba menni. Még akkor is ősmag(yar)-nyelvi az eredet, ha az említett nyelveken is ez a jelentése, mivel azokban a nyelvekben nem bontható, magyarázható, hogy mely hang milyen jellemzőjével vesz részt az értelem alakításában. A *bá* gyök bővítménye a *bárá* is.

banda – *Bűncselekményeket együttesen elkövető csoport. Hitvány, felelőtlen társaság. Együvé tartozó személyek csoportja. Szórakoztató zenészek együttese. Együtt szerződő dolgozók munkacsapata*. [nk: latin] A szó szintén ősmag(yar)-nyelvi. A *ba* gyök itt is a *nagy* fogalmát jelenti. Az *nd* páros változó jelentésű szavak tengelye, véghangzója, de bizonyos szavakban belső tartalmat sejtető: *bendő*, *börönd*, *bunda*, *csend*, *esztendő*, *gond*, *kaland*, *konda*, *körönd*, *legenda*, *monda*, *ondó*, *pendely*, *rend*, *sanda* stb. A *bandát* többen alkotják. A mellette levő szó határozza meg milyenségét. Van hasznos munkát végző: *legénybanda*, *zenészbanda*, *aratóbanda* és van a másik végét: *rablóbanda*, *tolvajbanda*, *politikusbanda*, *bankárbanda* stb.

bank – *Tervszerű pénzforgalomról gondoskodó hitelszervezet. Hitelek nyújtásával és pénz adásvételével foglalkozó vállalat*. [nk: olasz < germán] Tegyük hozzá: kamatokból gazdagodó, azt irgalmatlanul behajtó, hiteltelen uzsoraszervezet. A szó eredetét illetően vissza kell mennünk Jézus idejére, aki annak ellenére, hogy zsidó gyökerű volt, a neveltetése területén (Egyipthon, majd Názáret – Nézörét?) akkor beszélt ősmag(yar)-nyelvi környezetben nőtt fel. Halála előtti napokban a zsidók jeruzsálemi templomában felforgatta az uzsorás zsidó *pénzváltók asztalait*, az azok által rendkívül tisztelt, szemükben ma is a legnagyobb *nagyság* fogalmát megjelenítő *banklit* (lásd fennebb: *ba* jelentését). Annak ellenére, hogy ez a *bankli* szó a történelem folyamán ide-oda vándorolt különböző népek nyelvén, az *nk* páros mutatja, hogy ősmag(yar)-nyelvi kötődésű. A *szépen* csengő, *pengő* (*peng* – *bong* – *bang* – *bank*) arany (s talán a feltaláló ősmag(yar)-nyelvű *föníciai-pun* nép nevéből) van a *pénz* megnevezése. Innen szótorzulás nyomán alakult különböző népek nyelvén: *ban*, *peseta*, *penny* stb. alakra. Eredeti nevét sokáig őrizte a magyar *pengő* (*ng* > *nk*). Az *nk* páros a kedvező – kedvezőtlen jelentésű szavakban háromnegyed részben kedvezőtlen, kellemetlen, sőt, utált kifejezések szóalkotó eleme. Például: *bank*, *bánkódik*, *bunkó*, *cenk*, *csonk*, *fajankó*, *látatlanokodó*, *link*, *mankó*, *ménkö*, *settenkedő*, *siránkozó*, *tönk*, *vinkó*, *zimankó* szavakban. Legtöbb *bankot* átok kísérte a történelem folyamán.

bánya – *Hasznos ásványokat kitermelő üzem. Az ehhez tartozó (föld alatti) munkahely(ek összessége)*. [szláv] A *bá* gyök itt is a *nagyság* fogalmát adja. Az *ny* hang mindig elnyúló valamit jelöl a szóban (*nyáj*, *nyak*, *nyakkendő*, *nyaksál*, *nyakatekert*, *nyakigláb*, *nyurga*, *nyákszerűen nyúlik*, *nyál*, *nyél*. Vagy: *nyerít* a ló, a *menyecske*. A *nyíl messzire elröpi* lövedék, *nyilallás*, *hosszúra nyúló*, *kisugárzó fájdalom*, *nyújt*, *nyújtózik*, *nyúl*, *nyúlik*, *nyúlás*, *nyúló*, *nyúlós*, *nyújtott*, *nyúlánk*, *nyurga*, *nyúlvány*). A *bánya* bejárata egy *nagy* (*ba*, *bá*) üreg, a benti járatok hosszan, *nyakatekerten elnyúlóak*. A *bánya* az *anyaföld* mélyében, méhében van – *anyáb*. A szláv nyelvek közül a szlovák nyelvű hasonlít a *bánya* szóra, és ez egyszerűen azért, mert tőlünk vették át, hiszen nyelvükben nincs magyarázat rá sem hang-, sem gyökelemzés útján. A *CzF Szótár* a *váj*, *vája* alakból vezeti le, ami nem kizárt, de nem ad feleletet mindenre. Talán ez is, az is. A *CzF Szótár* szerint: „Mind az ásványokra, mind a fürdőre vonatkozó *bánya* megvan a szláv nyelvekben is.” Ez igaz ... részben. A román nyelvben, az eltulajdonított területeken levő *bánya* utónevű helységeknek a *Baia* előnevet adták olyan helyen is, ahol nincs fürdő, pedig a *baia* nem *bányát*, hanem fürdőt jelentene. Csak gyökhasonlóság miatt nevezték úgy például *Nagybányát*, *Felsőbányát* stb., ahol fürdőnek nyoma

sincs. Viszont, ahol tényleg fürdők vannak, ott nincs **baia** szó csatolva a helység nevéhez (Szováta – Sovata, Kovászna – Covasna). De ez Trianon természetellenes, visszás következményeihez tartozó.

barack – *Kajsziбарack, őszibarack, barackfa.* [szláv] A **ba** gyök a **nagyon** finom ízre, zamatra célozhat: **ba-ra**. A kicsinyítést, játékoságot kifejező **ck** páros, magyarként azonosítja a gyümölcs nevét, és valószínűleg a gyümölcs finomsága adott ihletet erre a jó értelemben vett **cikizés**re, becézésre. A páros jelenléte: a bohó**ck**odó, **bucka**, **cicka**, **cickó**, **evickél**, **fickándozik**, **fickó**, **kackiás**, **kuckó**, **mackó**, **malacka**, **peckelődik**, **vackol** szavakban, elég bizonyíték volna a szlávozással szemben.

barány – *Fiatal juh.* [szláv] Az *oros*, *ukrán*, *fehérorosz*, *lengyel* nyelvekben valóban hasonlít a kifejezés. Ám nem valószínű, hogy tudnak magyarázatot is adni ama nyelvek a szóra. Az **ány**, tulajdonképpen az **ánt** viszonyító képző lenne, melynek jelenléte magyar eredetet jelöl. A juhászok a tereléskor **brrr** hanggal riasztják mozgásra a juhokat, innen a **birka** szó, és ebből erednek a **bar**, **bár**, **bir**, **bür** gyökök. Ezek beczéséből, a kis állat **b/aranyos** voltából jön a **barány** megnevezés. Tapintásának finomságával való egybevetéséből ered a **barka** szó is.

barát – *Az a személy, különösen férfi (gyermek, ifjú), akit (kölcsonös) ragaszkodás és szeretet köt hozzánk.* [szláv] A szó az **összeborulásból**, az egymás **átkarolásából** jön, mint egy **burokban** levő. A **ba** kezdőgyök az érzelmek erkölcsi **nagysága**, valamint ereje (**r**), nyíltsága (**á**) és tettei (**t**) hangonként a szóban: **ba-r-á-t**, számíthat **rá**, bármilyen veszélyen **át**. Ugyanakkor rendkívül mélyen szántó, **barázdát**, nyomot hagyó érzelmek. Érthetetlen a CzF Szótár következtetése, föl sorol egy sereg hasonlóságot, és akkor odacsapja, hogy a magyar **barát** szó a szlávból származik, mert a *Halotti Beszéd*ben „szerelmes brátim”-ként írta le, a latin írás és a magyar nyelv összeillesztésével küszködő pap. Ahogy sok más kifejezés nem olyan alakú volt, mint ahogyan latin betűkbe nyomorgatott *Halotti Beszéd* egésze sem, úgy a **brátim** is elírás. Ez jól látható még a: gimilictul – gimilftwl vagy zumtuchel – fzumtuchel, esetleg a latiatuc – latiatuv, vimagguc – uimagguc szavak össze-vissza leírásából. Szerintem a CzF Szótár itt téved. Jó néhány helyen, mint például itt is, cáfolható az eredeztetése. Évezredekkel azelőtt köttetnek életre szóló barátságok, és nem volt neve a fogalomnak az ősmag(yar)-nyelvben, míg nem jöttek a szlávok? Volt szava a szanszkrit nyelveknek: **bhratar**. Volt a perzsa **burader**, de a magyar nyelv várt a szlávokig? (Ilyformán tényleg igazat kellene adni a görbelábazó, asszony- és gyermekgyilkosozó GLATZnak.) Nos, biztosan volt szava az ősmag(yar)-nyelvnek a fogalomra, és abból eredt a szanszkrit **bhratar**, perzsa **burader** és a többi hasonló.

barázda – *Ekével a földbe vágott hosszú mélyedés. Valaminek a felületén húzódnó vonal vagy sávyszerű bemélyedés, vájat. Arcon mély ránc. Stb.* [szláv] **Bemart**, **barmolt** hosszú mélységről van szó. A **zd** páros a **barázda**, **garázda**, **gazda**, **gerezd**, **kezd**, **küzd**, **mozdul**, **pozdorja** szavakban is kötődik a **gazdálkodás** fogalmi köréhez. A szlávok csak átvették a már régóta **gazdálkodó** magyar nyelvűektől a kifejezéseket. A szláv nyelvekben megtalálható **mezőgazdasági munkaeszközök** megnevezései mind magyar eredetűek! Ilyenek: a **gereblye**, **villa**, **kasza**, **lapát** stb., melyek csak magyar nyelven bonthatók, magyarázhatók.

barbár – *Műveletlen. Erőszakos, embertelen. Az ókori görögöknél és rómaiaknál: aki idegen tőlük, az ő kultúrájuktól.* [latin < görög] A **bar** mindenképp férfit, így **embert** jelent. A **bár** szórészt a **faragatlansággal**, **bárdolatlansággal** hozzák kapcsolatba. Mindkettő magyar gyökből indul, attól függetlenül, hogy legelőször a görögök használták a fenti értelemben. Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelv utódnelve, így a szó még a régi gyökereken nyugvó. Az **rb** páros különben is magyar nyelvi eredetre utaló, és ezzel a párossal alkotott szavaknak több mint fele kellemetlen kicsengésű: **csorba**, **dorbézol**, **görbe**, **hurbol**, **korbács** stb. Ilyen szó a **barbár** is.

barca – *Valamely pénzüsszeg befizetését igazoló jegy, nyomtatvány vagy érme. Szállítmányt megjelölő papír- vagy fatáblácska. Ruhatári jegy. Kéjnök hatósági igazolványa.* [?] A **barca** első szótagja tekintélytől való eredetre utal (**bá**) s az **r** annak a kibocsátó által biztosított erejére. A **barca** egy tevékenység lefödésére, folytatására kapott engedély, **bár bor**, **borít**. Az **rc** az erős **r** és a becéző, esetenként **cikiző**, **gunyoros** és **célzatos c** hang párosa. Ennek jelenléte a szavakban éles vonalra, csúcsra, kellemetlen állapotra, küzdelemre, bukásra, hangra, megfélemlési kényszerre utal: **arc**, **bérc**, **durcás**, **érc**, **férc**, **gürcöl**, **harc**, **harcias**, **hurcol**, **karc**, **kudarc**, **marcangol**, **mérce**, **morc**, **percen**, **porc**, **purc**, **sarc**, **sercen**, **szekeerce**, **tárca** stb. A **barca** esetenként kötelez a hatóság által megszabott **mérce** szerinti megfelelésre.

- bárka** – *Nagyobb lapos fenekű csónak. Árboc nélküli evezős teherhajó. NOÉ bárkája. [vándorszó: latin]*
A szó jelentését illetően az első **Bárkához** kell visszatérni. A **bá** hatalmas méret, **á** tágas tér, a **borítás**, **burok** védelme, az **r**, **erős**, (**r** – **robosztus**). Az **ár**, sőt **bár** – **nagy ár**, mely ellen készült, az **a** az alacsony felület-közelséget (**alant**, **gyalu**, **gyalog**, **talp**). A szó fordítottja: **kabár**. Ez valami olyan, ami – **kab**, **keb**, **kegy**, ami védőn körülölel, mint a **kabát**. Tovább is fordítható: **árbak**, azaz a pusztító **ár** ellenében nagy (**ba**) akadály. Az **rk** páros – **erős** és **kemény** – néhány szóban zárt, más esetben nyitott körülhatárolt térre, kiemelkedő valamire utal: **árkád**, **burka**, **erkély**, **hurka**, **markáns**, **zárka**. (A **markáns** idegennek tűnő, de mai magyar megfelelői – *jellegetes, határozott*– is azt fejtik ki, hogy az emlékekbe **bemaródó**, mély nyomot hagyó valamiről van szó. Vagyis a gyök magyar!) A CzF Szótár a **bárka** szót is idegenből „hozza”, a latinból. Akkor a latin nyelv volt a kötelezően tisztelendő „szent tehén”, mint később a német, majd a szláv. Érthetetlen, hogy nyelvkutatásban is miért kell mindig kinyalni az épp elénk tartott feneket? Vagy – miért hagyjuk, hogy odatolják?
- barkácsol** – *Ezermesterként fúr-farag (szórakozásul) maga végez különféle kisipari munkákat. Valamit így készített, fabrikál. [?] „A Titanic-ot profik készítették, a Bárkát amatőrök.” Ez a mondás járja. A Bárkát ezermesterek ácsolták, azaz barkácsolták. Itt a barkács szó eredete. Nem ismeretlen. A Bárka készítői az ősmag(yar)-nyelvet beszélték, akik megúszták a nagy áradatot, és vele kikötöttek az árat meghaladó hegyen, a Har árat meghaladó, vagyis az h/Ararát hegyén.*
- barkó** – *Rövidre nyírt keskeny oldalszakáll. [? szláv]* A **bar** gyök férfira (em – nő, **ber** – férfi), általa a szakállra utal. Románul szakáll – **barbă**, de ez a **bar** ősmag(yar)-nyelvi gyökből ered. A **-kó** kicsinyítő. Hol van ebben a szláv nyelvi elem?
- barlang** – *A földkéregben levő nagyobb – a felszín felől rendszerint nyitott – (természetes) üreg. Állatok földbe vájt vagy sziklaüregben levő lakóhelye. Bűnözők állandó rejtékhelye. [szláv]* A sötét, komor (**ború**), **nagy (ba)** nyílás, **barlangüreg**, akár egy nagy tárló. Lakója, „bérölője, bírlaló bitorlója” esetenként a medve, mely szintén ily színe, és **brummogó** hangja nyomán maradt fenn **barna** névvel (több megnevezése is volt az odvában, azaz **medvében** lakó **erős** állatnak) az ősmag(yar)-nyelvben, és így jutott át főleg az északi népek nyelveibe. Az angol **bear**, német **Bar**, dán **baerer**, holland **beer**, izlandi, svéd, norvég **björn** stb., mindannyi **bar** – **nagy erő**, **sötét szín** alapértelméből. A **lan** lehet hosszúságot jelentő, ha megfordítjuk: **nal**, **vonal**, épp mint a román **lung** – **hosszú**, mely a **vonul** leharapott szóvégéből van. A **barlang ng-ang** szóvége lehet **hang**vonatkozású (üregi visszhang) is. De semmiképp nem szláv eredetű.
- barna** – *A gesztenye vagy csokoládé színéhez hasonló színű. Sötét, komor. A nap és szél hatására megsötétedett színű (arc, bőr, ember) [? német]* A szín a **bor** gyök **borús** bővítménye nyomán kaphatta nevét: **barna**. Lásd a **barlang** címszónál. Az **rn** páros (a lány **ln** társa) az **akarnok**, **cérna**, **csarnok**, **hírnök**, **mérnök**, **párna**, **tárna**, **torna**, **zsarnok** szavakban a valamivé, leginkább **naggyá** válást (**válna**), minősülést írja le (**nak**, **nök**, **nok**, **na** – **nagy**, a **cérna** esetében a hosszúság). A CzF Szótár szerint a **bar** ott rejlik a magyar **pir**, **pör**, **por**, **par**, gyökökben, melyekből **pirít**, **pörzsöl**, **porgol**, **parázs**, stb. Például a **pirított kenyér megbarnul**.
- báró** – *A legalacsonyabb rangú főnemes. [latin < germán]* A cím az ősmag(yar)-nyelvben ősidők óta létezett. Nem a latinoktól, s nem a germánoktól ered. A **nagy (bá)** urat (**r**) jelenti. A **ró** mély nyomot hagyó, az **ó** külön lehet hódolati jelző is: **Ó**, nagyuram! Az **úr** – mélyen (**ú**, **kút**, **búvár**) tisztelt **erő**. Az egyiptoniaknál az **f** hang volt a **b** helyett: **fáró**, **fáraó** (fal – ház, forte – erő).
- barom** – *Nagyobb háziállat, Szarvasmarha. Durván, állatiasan viselkedő személy (férfi). Műveletlen, ostoba ember. Baromian nagy valami. [török]* A **ba**, **bá**, **bi**, **bö** stb. gyökök a nagytestű állatok gyűjtőnévében alapgyök **barom (bika, bivaly, bölény)**. Semmiképp nem török eredetű. Az ilyen gyököknek török nyelvben való jelenléte a török nyelv ősmag(yar)-nyelvi kötődését igazolja. Innen – oda! A **barom** szóból – így magyarul – a **rombolás** is kiérződik (**barom** – **romba**).
- bársony** – *Selymesen sima felületű, puha tapintású finom bolyhos szövet. [török]* A **bá** itt is a **nagyság** fogalmát sugallja, a **bí**borszínű **bársony** nagy értékű szövet. A megnevezésben levő **rs** páros szétágazó jellemzők megjelenítője. A **harsan**, **harsány**, **herseg** szavak éles hanghatásra utalóak, a **birs** savanyú, a **borsó** pattogó, a **farsang** mozgalmasság, a **koporsó** gyászos, a **nyers** fanyar. Ám a **bársony** ezek szöges ellentéte, finom, puha, selymes tapintású szövet. Talán csak az **emberség** esetében van párhuzam. A **bár** lehet a **bőr** hasonlata is a finom tapintásra. Az **ony ny** hangja a viszonyító **nt** párost váltja a szóban. A **bársony** asszonyi **bőrként** finom érintésű (bőrsony – **bársony**). A rendkívül nagy élvezetet nyújtó puha tapintás, kellemes érintés bűvös ereje (**bá-r**), a

simogatásra (s) ösztönzés hasonlataként került a finom felületű szövet nevébe még az ősmag(yar)-nyelvben. A férfi a nőt öltöztette **bíborba-bársonyba**.

bástya – *Erődítmény falából kiugró, a várfal oldalozó védelmét szolgáló félkör vagy sokszög alakú védőmű. Valaminek erős védelmezője, támasza. [vándorszó: francia]* A **bá**, **bás** itt is a **nagy** fogalmát adja. A **tya** a védelem, mint az **atya**, **bátya**, **kutya** esetében, és védelmezendő, mint az **aggastyán**. Ez az **sty** páros értelme. Francia? Hány száz éves a francia nemzet? És az előttük eltelt történelmi időben nem voltak várak, őrtornyok, azaz **bástyák**? Jerikó ősmag(yar)-nyelvű lakói is építettek **bástyát**. Ez ősmag(yar)-nyelvi szó, és a frankok, franciák onnan örökölték. Ha az **st** párost vesszük, várépítő mesteri munka, **beste** nagy építmény, **vastag** falak.

baszk – *Zömmel Spanyolország és Franciaország határvidékén élő, ismeretlen eredetű nyelvet beszélő kis nép. [nk: spanyol < latin]* A **baszk** megnevezés eredetét az **szk** páros inkább közel viszi az ősmag(yar)-nyelvhez. Ez az **etruszkok** nevében is jelen van. Az **szk** páros az **ászkol**, **büszke**, **deszka**, **eszköz**, **kapaszkodó**, **mászkál**, **vaszkol** (vackol) szavakban magatartásról, letelepedésről, munkáról, megvalósításról beszél. Spanyolul **vasca** a név alakja, amely a mai magyar nyelvben is fészekrakó, **vackoló**, **vaszkoló**, tehát letelepedett életformában élő, dolgozó, alkotó népre utal, épp, mint az **etruszkoknál** is, akik nyomot hagytak alkotásaikkal az utókornak. Mind a **baszkok**, mind az **etruszkok** jóval régebbi nép, mint a latinok vagy az ellatinosodott spanyolok. Nevet sem ezek adtak nekik, hanem az ősmag(yar)-nyelvhez közel álló nyelven beszélők. Vagy önmagukat nevezték így.

bátor – *Aki veszélyben vagy veszélyes következmények tudatában is félelem nélkül (legjobb) meggyőződése szerint cselekszik. Ilyen személyre valló bátor beszéd. [török]* A **bá** a **nagyság**, a **t** a **tett**. A **tor** körértelmű, vagyis a jól **for**golódást jelző. Nem török, ősmag(yar)-nyelvi!

bázis – *Alap. Talapzat. Támaszpont. [latin < görög]* A szó gyöke, a **bá** mindenképp ősmag(yar)-nyelvi, **nagy** alap. Az **áz nagy** kiterjedés. A görög, latin magyar-utód nyelvek, volt honnan örököljenek.

becs – *Tulajdonított érték. Megbecsülés, tisztelet. [? török]* A **becs be** gyöke a **benne** rejtlőre utal, amit magába foglal. A **cs** itt – **csillogó**, **kincs** – érték jelentésű. Vagyis, mennyi az önmagában hordozott értéke a célzott valaminek. A **becs**, lévén a szintén a **nagy** jelentésű **ba**, **be**, **bi**, **bo**, **bö**, **bú** ősgyökökhöz tartozó, a **becsületesség** jelképes **nagyságára** is mutat, mely valaha a mindennapok tettei fölött állt örökön. Ősmag(yar)-nyelvi.

begy – *Madarak, csigák stb. nyelőcsövének a táplálékot elraktározó és megpuhító kiöblösödött része. [?]* Köze van a **hegy** szóhoz, hiszen az **ujjbegy** egyúttal az **ujjhegy** is, és a **begy** kissé **kihagy**esedő. A **hegyes** mellű nőre is mondják: **begy**es, **bögyös** menyecske. A **begy** a **belső** szervek egyike, **benne** az elfogyasztott **elegy**. Minden eleme magyar.

behemót – *Idomtalan nagytermetű állat vagy ember. [latin < héber]* Csak azért, mert a **Biblia** KÁROLI-fordítása ír a **behemótról** az még nem jelenti, hogy zsidó szó. Különben a **Bibliában** sok magyar név, helynév van, hiszen a történetek helyszínén magyar nyelvű népek éltek. A zsidók minden valószínűség szerint sokáig az ősmag(yar)-nyelvet beszéltek a később kialakuló héber nyelv az ősmag(yar)-nyelvi alapból indult, és az asszír, majd babiloni fogságuk idején lett keveréknyelv (habar, héber). Az özönvíz előtti személynevek mind ősmag(yar)-nyelvűek, annak ellenére, hogy később a kialakuló héber nyelven erős torzítást szenvedtek. Ősmag(yar)-nyelvi szavak a fennebb már említett Ararát, Megiddó hegye, a Tábor-hegy, Názáret (Nézörét). De az Ábrahám, Mózes, Jehova nevek sem héber nyelven, hanem mind ősmag(yar)-nyelven adott nevek. Minthogy a **böhöm** vagy **behemót** szavak is ősmag(yar)-nyelvűek. A szó bontva: a **be** nagy (**ba**, **be**, **bi**, **bo**, **bö**, **bú**), a **h** hang, a **he**, **lomha**, **renyhe** állatot sejtet, a **mót** a **mozgásra** utal (**mosz**kál), s mint az ilyen nagytestű, lomha állattól elvárható: **komótos mozgás** – **be-he-mót**. Hol van ebben a zsidó vagy latin nyelvi jelleg?

béka – *Csupasz, nyirkos bőrrű, düllelt szemű, négy lábú kétéltű állat. [? török]* A **béka** brekegő hangja jellemző rá és talán a névadásnál is számított. A **CzF Szótár** egy másik jellemzője nyomán indult el. Íme: „Elemzésére nézve l. BÉK, hangutánzó. Egyéb iránt azt is vélhetni, hogy a mozgást jelentő baktat ige bak gyökével rokon, mennyiben a békának egyik jellegző sajátja az ugrádozás vagy baktatás. [...] Rokonok vele a szánszkrit bhéka, perzsa bak, török bagha. Hangutánzásilag ide tartozókul tekinthetők a német quacken, s latin coaxo is.” Az egybehangzó megnevezések az ugyanazon forrásból eredést támasztják alá. Ez a forrás az ősmag(yar)-nyelv.

béke – *Államok, népek közt ama állapot, hogy nincs köztük háború. Békekötés, Szatmári béke. Viszálykodás nélküli, nyugalmas együttélés, egyetértés. Stb. [?]* A **bé** gyök kulcs a **nagy** fogalmi kifejezésében. A **béke** szó összetett rövidítés, két gyök: a **bé** és a **ke**. **Nagy**, **kellemes** nyugalmat

árasztó csendesség. Az első része – **bé** – a lélekbeli nagyság kimutatása is két csoport közt. A másik a kellemes, kedves, kebel, kegyelem, kezdet és talán a kettő. **Bék**öltözött hozzánk a kellem, nyugalom. A szívben, lélekben, vagy két fél közti nagy értékű kellemes, kedves állapot – **béke**, mely kebelbeli állapot. Érdekességként a **béke** szó latin utódnyelvekben használatos alakjai (*pax, paix, pace, peace*) a kézfogás, tenyérbe csapás, **pacsi** szó utánzói. Hihetetlennek tűnik, de érdemes végignézni különböző nyelveken. Még a szláv nyelvek **mir** szava is ezt adja, hisz a **mira, miracolo, mirage** csodát jelent, a csoda szó szintén az ámulat következtében történő tenyérösszezsapásból jön (*ecsap – pacse*). A **béke**kötésről. Amikor a ma magyarnak mondott nyelv világnyelv volt, a két egymással szemben álló fél, ha megegyezett, kezet adtak rá. A **kezet rá** felszólítás járja ma is megegyezés esetén. A két egymást markoló kezet, a megegyezés jeleként, jelképesen **békötötték** (**béketették**). Barátságuk **éke** a **béke** lett. A **kötéstevés** más helyzetekben is szokás volt. A gordiuszi csomó mondanivalója is a **béke** bölcsessége volt, elmés kötés, mely a bonyolult emberi kapcsolatokra utalt, s melynek titkát megoldani, megfejteni ugyanolyan bölcsességre, türelemre lett volna szükség, mint annak hosszú időn át való létrehozására. NAGY SÁNDOR –, akinek nem volt hajlama a **békére**, és esze, bölcsessége, türelme sem volt elegendő hozzá – karddal vágta ketté.

béklyó – Lánc vagy kötél, amellyel a (legelésző) ló két (első) lábát egymáshoz kapcsolják, hogy ne tudjon futni. Bilincs, rablánc. A megkötöttség, rabság jelképe. [török] Azért, hogy az állat ne rohangáljon, **békén** maradjon, összekötötték a lábait. Székelyföldön jár a mondás, ha a gyereket csendes viselkedésre intik: maradj **békén**, ülj nyugton. A ló lábára tett eszközt **nyűgnek** mondják. A **béklyó** rabláncként való használatakor nehezen hurcolható nagy vasgolyót (k > g) csatoltak hozzá. Innen a **béklyó** összetett szó, megnevezés. Hogy a törökök is használták? Ez igaz – sok magyar rab kóstolt belőle. De ez nem jelenti, hogy a megnevezést tőlük kölcsönöztük. Sajnos, megvolt az nekünk.

beléndek – A burgonyával rokon, szőrös levelű, sárga virágú, mérges gyomnövény. [szláv] A **beléndek** nem lehet szláv, hiszen az **nd** páros nem engedi ki a magyar eredetű szókészletből. A CzF Szótár leírása: „Máskép: bolondító fű, vagy disznóbab. Eredetére nézve a bolond szónak vékony hangu módosítása.” Tehát nem szláv, hanem magyar eredetű: **beléndek** – **bolondok**.

bél – Az emésztőcsatornának a gyomrot a végbélnyílással összekötő tekervényes csőszerű része. [? finnugor] A **bél**, szintén a **bé** gyök nagy jelentése, hiszen a bevitt ételmezt feldolgozó, abból a testet eltető elemekkel ellátó. Ugyanakkor **belső** laboratórium, melyben komoly élettani vegyi folyamatok játszódnak le. Mi ebben a nem magyar?

bélyeg – Postai küldemények bérmentesítésére való értékcsikk: rajzzal díszített, rendszerint fogazott szélű, enyvezett hátú kis papírlap. Tárgyak, testek felületére ráfestett, rápecsételt megkülönböztető jelzés. Szégyenbélyeg. Különös ismertetőjel. Stb. [török] A **bélyeg** szó régies alakja a **bilog**, mely bevéselt, beégetett jegyet, **béjegy**-zettet jelentett, ebből alakult ki a **bélyeg** szó, a **bilog**. A logikus szó már – az ősmag(yar)-nyelvből – görögösített végződésű kifejezés (*logikos*), de ez nem semmíti meg magyar eredetét, hiszen **bilog** volt magyarul. A **bilog, bélyeg** jelenléte igazolta valaminek hovatartozását, kikövetkeztethető volt az eredet, így ésszerűtlen (*logikátlan*) tettnek minősült a tulajdonjog kétségbevonása. Akár egy **bélyegzővel**, **kézbélyeggyel** ellátott okmány. Személyiség tekintetében utalhat **belső jellemjegy** értékekre is, melyek a viselkedésben, beszédben (nyelv – logo, azaz a szájjban lógó) jönnek a felszínre.

béna – Mozgásra, működésre képtelen (szerv, testrész). Ilyen kezű, lábú. Mozdulatlaná dermedt, tehetetlen. [? szláv] A **b** hang kedvezőtlen értelme indítja a szót. A **bán, bém, bűn** gyökök nagy jelentésű, kedvezőtlen kimenetelű fogalmak alapgyökei. A **bánat, bánalom** lelkileg is **béníthat**, esetenként **bűntudatot** kelthet. Itt is látható, hogy az eredet megállapítása végett a beszédhang jellemzőiből kell kiindulni, az ősgyökök, gyökök értelmi párhuzamainak keresésével folytatva.

bendő – A kérődző emlősök összetett gyomrának az a része, amelybe a megrágott táplálék először kerül. [?] A **be** gyök nagy **belsőre** utal. Az **nd** párosnak valamit tartalmazó jelentése van (lásd: **banda**). Az **ő** szóvégi hangként nagyon sok esetben **bőség** (erdő). Nem ismeretlen eredetű – magyar.

berbécs – Birka, kos, a juh hímje. [román] A **ber** hímségre (em-ber), a **bécs**, tekintélyre (**bé**), de juhokra, **birkákra** is utaló (**bács, bacsó**) ősi magyar szó. A kos, a vezérkos, nagy tekintély (**bé**) a juhok közt. A szóvégi **cs** hang utalhat a párosodás csintalanságára is. Semmilyen román jellege nincs a szónak, ami közös bennük annyi, hogy a román nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a kifejezést, és használja a mai napig **berbec** alakban. A magyar nyelvben csak az erdélyi, főleg székelyföldi és csángó nyelvjárásban maradt fenn ez az ősmag(yar)-nyelvi szó. A CzF Szótár még jobban elmegy:

a latin *vervex*-ből sejtí eredetét. Az **rb** páros az egyenestől eltérő vonal, hang, állapot, mozgás, viselkedés megjelenítője. Ez esetben a kos vagy **berbécs görbe** szarva. Más szavakban is ad párhuzamot: **cirbolya**, **csorba**, **dorbézol**, **turbékol** stb.

bér – *Fizikai munka elvégzéséért juttatott, illetve érte járó díjazás, fizetés, munkabér. Valaminek használatáért járó díj. Stb. [? török]* A **bér**, nagyot jelent annak, aki abból él. A **bér** annyi, amennyit a szerződés, megegyezés fejében a dolgozó **kér**, amennyit **érdemel**, s amennyivel a munka **értékét, árát beéri**. A **b** hang értelme itt mindenképp valami **benti** tartalomra, talán a **beszéd**ben megegyezésre is utalhat.

bérc – *Magasba meredő hegycsúcs, szikla(csúcs).* [szláv] A **bé**, **bér** gyök itt *nagy* jelentésű, az **rc** páros utalhat magas **mércére**, a csúcs jellegzetes **arculatára**, havas vagy sziklás csúcs esetén **érces** csillogásra. Semmiképp nem szláv. A *CzF Szótár* felsorol hasonlóságokat, melyek az ősmag(yar)-nyelvi alakból erednek: „Megegyezik vele a német Berg és szláv werch, mely hasonló alakban a némettel rokon más nyelvekben is divatozik, továbbá a persa barz vagy berz vagy burz (altitudo); zend bereza (altus, sublimis, altitudo); szanszkrit brihat (altus, sublimis); ugyancsak a szanszkrit parvatasz (orom, part), a hellen oroV, parnasov, lapp és finn wari, wuori, szláv hora.”

berék – *Vízparti bokros, cserjés hely, kis erdő.* [szláv] A **berék** a **ber**, **cser**, **ser**, **sar** gyökök bővítményeiben kap párhuzamot: **cserje**, **serken**, **sarjad**. A *CzF Szótár* szerint: „Rokon vele a francia parc, angol és német park, melyet a német nyelvészek bergen, barg szóból származtatnak.” Tulajdonképpen ezekben a nyelvekben felsorolt szavak az ősmag(yar)-nyelvből erednek. Lásd a **park** címszót.

berkenye – *Apró almához vagy körtéhez hasonló, piros vagy barna színű, lisztes, kásás húsú, fanyar ízű gyümölcs.* [szláv] A juhoknál az apró göndör gyapjas juhok **berke** juhok nevezik. A **barka**, **berke**, **bibirka**, **babirka** akár termésben, akár rajzolt mintában mind apróságot jelent. A **berkenye** is apró gyümölcssei miatt kaphatta nevét. A *CzF Szótár* szerint a gyümölcs piros színéből ered a **berkenye** név: „Gyöke ber a vörös, piros, pörzsél stb. szók vör, pir, pör, gyökével rokon, mennyiben ezen fanem bogyói veres vagy piros színűek.” Eredet szempontjából talán ez is, az is, és kereshető a harmadik is névadó jellemző is. Ami biztos, az **rk** páros is igazolja magyar eredetét, tehát a szó nem szláv eredetű.

besenyő – A 9 – 12. században Dél-Oroszország, majd Moldva területén élt, a 11. században részben Magyarországon letelepült török nyelvű nomád nép. [török] A besenyők és a kunok MAGYAR ADORJÁN szerint magyar nyelvű nép volt, a magyar nyelv egy nyelvjárását beszélték (A világhálón fellelhetők MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről*, TOMORY ZSUZSA: *Létünk és nyelvünk közös alapja*). TOMORY ZSUZSA levélben: „besenyő – a vizes elindulásá és szépségé.” A *CzF Szótár* hivatkozással utal arra, hogy nyelvük egy volt a kunokéval. A kunokról már tudott, hogy nem voltak nyelvi gondjaik a magyarokkal való együttélésben. (Lásd *CzF Szótár: besenyő*)

beszéd – *A beszélés, mint a beszélőszervekkel való hallható megnyilatkozás. A nyelvnek, mint objektív létezőnek egyéni felhasználása, illetve ennek eredménye. Ennek tartalma, a kifejezett gondolatok. Kifejezőmód. Beszélgetés. Közölnivaló. Szóbeszéd. Stb.* [szláv] Ez egyik legkövetkezetlenebb – eredetre vonatkozó – megállapításuk. A **beszéd** szó felbontása megközelítőleg: **BE** – **bentről**, **BESZ** – a kifejezési módok legnagyobbika. **SZÉ** – szívből, ésszel mérlegelve, szájon át, tagolt hanggá, szóvá téve, **szél**, azaz levegő által. Az **e** a nyelv, az **é** értelem. **ÉD**, saját, **édes**, **kedves** tulajdonom, **dalolva** vagy **durván mondom**, úgy **adom** elő, ahogyan **tudom**, folyékonyan (**id**) **mondom**, vagy **eldadogom**, **vidulok**, **vádolok**, **támadok** vele, vagy **védem** magamat, és melyet eltulajdonítani nem illik, csak **idézni**. Továbbmenve: **BESZ**, **indulat**, **magatartás** kifejezője, ezt a **basz**, **bosz**, **bősz**, **büsz** gyökök igazolják. **ESZÉ**, az elme, **ész részvétele** a kifejezésben, ugyanakkor az **sz** hang az érettség kifejezője (az **asz**/szonnyá érett lány, **esz**/es, érett, **ősz**, az érések ideje) a gyökökben. Az **esz** nagy nyitást is jelent. **SZEB**, a **beszéd** lehet **szép**, **szabatos**. **SZÉD**, amint **büszke** lehet valaki kiszólt szavai **díszessége** okán, **szidhat**, de **szédíthet** is vele, s ez öntelt **szédületet** is okozhat számára. Ám hozhat magára **szégyent** is vele (gy – dj, MÉKSz). Sőt, **esztelen szavak** által **disznóként** is azonosíthatja magát. Lehet elemezni tovább. Minden állítás, következetes bizonyítást igényel! Ha ezt az elemzést a szlovák **beszeda** szóból szlovák nyelven ugyanígy felbontva levezetik a szerkesztők, akkor elhíhető a többi hamisítás is.

beteg – *Valamely betegségben szenvedő. Betegsége valló, beteges. Megzavart működésű (tudat, lélek).* Stb. [?] A **be** gyök itt a **belsővel**, a **teg** a **távolítással** kapcsolatos gyök (*CzF Szótár: tegnap*, a **távolodó** nap), mivel a **b** hang az étellel kapcsolatos uralkodóhang is: **buja** életerő, annak **tegnapi**,

eltávolodott volta: **be-teg** (*tegnap, téknap*, a már leverítékezett, *letákolt, letávolt* ledolgozott nap). De utalhat a kórtól való szabadulás, attól való *táv*olodás vágyára is. A **b** hang a *balos* állapotot is jelzi. Van Erdővidéken egy kifejezés, mely a balul járás esetére vonatkozik: Na, e' **betett** nekünk, **bétette**, **bétevé** az ajtót nekünk, **béteszi** az ajtót. Mintha elzárna valamitől, egy áldástól. Ezt mindig olyankor mondta nagyanyám, amikor rendkívül súlyos helyzettel álltunk szemben: szárazság, **betegség**, elhalálozás, állatelhullás, jégverés, árvíz, kommunizmus, pénzbeváltás, téészesítés, letartóztatás stb. Talán valahol itt is lehet keresni a fogalom megnevezésének, a kifejezésnek a

gyökerét. Az ajtót néha bevágják, a **g** hang – a gördülés mellett – leszögezett állapotjelölő véghang

is. A **tegnap** – egy betett (becsukott) ajtó. Ha az **eg** gyököt vesszük, a **szeg** rögzített állapot, a **jég** szintén. A **teg**, régi, befellegzett állapot, épp mint a **vég**. A **szepegő** fél valamitől, a **veszteglés** kényszerű álló állapot. Aki **retteg**, talán a **végtől** tart. A **teg** fordítva **get**, **gát** – ami dolgok rendes lefolyását **gátolja**. A **beteg** kifejezést ezeknek fényében kell vizsgálni, de ami biztos, a kifejezés magyar eredetű. Mivel régebb a nehéz, főleg járványos **betegségek** nem voltak gyógyíthatók, így megjelenésük esetén már a sírba **betevés** gondolata rémlett föl. Ez is lehet a – **beteszi** az ajtót, **bétevé** az ajtót – kifejezések mögött, vagyis az „örök lakhely” a sír ajtajának **végleges** bezárulásától való **rettegés**.

beton – *Homok, kavics cement és víz keverékéből készülő nagy szilárdságú építőanyag.* [nk: francia] A **beton** nem francia találmány. A **betont** még a rómaiak, de előttük a magyar nyelv egy változatát beszélő etruszkok már használták **betum** néven, ami **betömést** jelentett. Idézet egy leírásból: „[...] a római építészek gyakran emlegetik: van a Nápoly melletti Vezúv tűzhányó oldalában egy különös homokfajta, amely megnedvesítve, néhány hét múltán sziklaszerű anyagot ad. Ezt elsősorban kikötők építésénél használták fel, mivel különös módon a tenger nemhogy gyengítette, hanem inkább fokozta is a szilárdságát.” Lásd a **cement** címszónál, ahol a forrás is meg van jelölve.

betű – *Valamely beszédhang írott vagy nyomtatott jele, képe.* [török] Más a rovás és más a **betű**. A magyar nyelvterületen, a kora középkori Magyar Királyságban nem írtak magyarul, csak latinul. Így az írásjeleknek nem volt magyar megnevezésük, csak latin (litera, nota). Magyar nyelvű írás csak varrottason jelent meg, amit szépen, igényes vonalvezetéssel **betűztek** a vászonba a varrottóval. Ilyenek a kalotaszegi falvak templomaiban, de talán még másutt is láthatók. „A kalotaszegi varrottások motívumai ősi magyar írásjeleket rejtenek, melyek csak ebben a formában élhették túl a kereszténység csöppet sem zökkenőmentes felvételét.” (Idézet egy ismeretlen szerző leírásából. www.barangolo.com Felszegi pillanatkép, 2009-04-22, Túraleírás) Mire aztán már magyar nyelven is megjelentek papíron írások, az írásjelek megnevezése kialakult a vászonba **betűzött** ősi írásjelek rövidített alakjaként. A **betű** megnevezés semmilyen szín alatt nem török. Annak szemléltetésére, hogy a berakást is **betűnek** nevezték, van egy történet, mely szemléltető hasonlattal szolgál. Szülőfalumban egy tehetős gazdánál többen szolgáltak, és a szolgáltnak külön lakhelyük volt az udvar hátsó részében, ahol étkeztek is. Egy este a szolgálólány hátravitte a vacsorát, melyhez túróspuliszka is tartozott. Az öregszolga, aki a csapat – úgymond – korelnöke volt, felvágta a felgöngyölt puliszkát, és úgy értékelte, hogy abba kevés túrót tettek a konyhán. Visszacsomagolta, és azt mondta a lánynak: – Vidd vissza, s mondd meg, hogy nincs benne elég **betű!** A lány vitte is, s a szolgálak a konyhaablakból lesték, amint az asszony rakta bele a kibontott puliszkába a túrót, miközben morgolódva mondta: – Me' **betű**, me' na, **betű!** Legyen benne elég **betű!** – s rakta lassan, mintha **betűzte** volna, ameddig telerakta. A *CzF Szótár* a **beütés** jelenségét említi névadó hasonlatként. Sem így, sem úgy nem török.

betyár – *Útonálló fosztogató szegénylegény. Hitvány semmirekellő ember. Vásott, csintalan gyerek. Stb.* [szerb–horvát < ...török < perzsa] A szóban levő **ty** hang a kötetlenség, lazaság jelölője. A magyar nyelven a **tyúk**, **tyuhaj**, **tyű** szavak kezdőhangja. Szóközi hangként: **batyu**, **fityeg**, **gatyá**, **ketyeg**, **kotyog**, **kutya**, **lötyög**, **motyog**, **motyó**, **rittyen**, **szottyán**, **totya**, **totyog**, **vartyog**, **zötyög** stb. szavak tengelyhangja. A **betyár**, mivel a társadalomból való számkivetése, kirekesztése valamilyen, személyét sértő történés következménye, ebből eredően a hatalom képviselői iránt megvető, **hetyke**. Kötődése laza a térségben élőkhöz, nagy területet **bejár**, bujkál, alkalmanként **erőszakos**, **ártó** tettekkel tereli a figyelmet magára. Ha csak a tengelyhangzó **ty** hang szerepét figyeljük meg a fenti

szavakban, sok jellemzőt találunk: a *batyu*, *motyó*, *betyár*bútor. A lazán kötődő (*kotyog*, *lötyög*) életmód, a kivert *kutyasors* akár a *rittyegő* viharban, télben, hidegben, fagyban. Azt eszik, ami alkalmanként *szottyán*, *pottyán*. A *CzF Szótár* egy másik vonatkozást tár fel, a *hetyke*, faragatlan legénykedést: „faragatlan, durva [...] a *betyár* szó általános jelentése [...] csavargónak tekintetik, s nyers modora, magaviselete és szokásai miatt megvetetik.” A szó nem szerb-horvát, nem török, nem perzsa, minden eleme magyar. Az említett nyelvek örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

bíbor – A *bíborcsiga mirigyének nedve, illetve az ebből készített vagy hozzá hasonló színben gyártott festékanyag*. [?] A **bíbor**, mint szín magyar szóképzés. A **piros**, **vörös** egy változata. Amint az ősi sumér agyagtáblákon említett Nibiru bolygó neve Nib – Nap, biru – piros (Piros Nap, Vörös Nap), úgy kapta valaha ez a szín is a megnevezést. Lehetett **bírbor**, majd hangkieséssel rövidült **bíbor** alakra. Számtalan ilyen példa van a szavak kialakulásának történetében.

bika – *Szarvasmarha hímje. Vadon élő nagyobb kérődző állat hímje. Szarvasbika. Nemileg erős és gátlástalan férfi*. [török] A **nagytestűség** a **bi** gyök (angolul **big** – **nagy**) által van jelezve. Az **ik** a mozgás, **iklat**. A **ka** a hím **ékje**, mellyel **beakaszt**. Csak innen a török nyelvbe lehet elfogadható az irány.

bikfic – *Kölyök, fickó. Jelzőként: ostoba, oktondi*. [?] Az elsőre csak játékos értelemmel (*bikfic/kó*, *c jelenlét*), a második jelentésre találó a bükk fejű, **bikfejű** szóalak. Székelyföldön gyakran használt.

bio- – *Az életfolyamatokkal kapcsolatos*. [nk: görög tőből] Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a kifejezést a **buja** – *életerőt jelentő szóból*. A **bujka** (valaha fészek) **b** hangja **boldog** jelentésű, az **u**, **ú** legmélyebb hangjaink (**búvár**, **úszó**, **kúszó**, **kút**), a **j** hang a **jót** jelenti. Fészkünkbe **bújni** jó, a kisgyerek anyukájához **bújik**, mert nagyon szereti őt. A szerelmesek fészkükbe (**bujka**) **bújnak** el a világ szeme elől **összebújni**, **bujázkodni**, **bujtatni**. A nyelvészek a görög **bio** szóból eredeztetik a **buja** szavunkat. Persze, van is kapcsolat... csak épp fordítva. Viszont a fenti eszmefuttatást (**bujkában** **összebújni**, **bujázkodni**, **bujtatni**) nem tudják levezetni sem új-, sem ógörögül. A **bu**, **bú** gyöknek a magyar nyelvben van jelentős, változatos szóbokra.

bír – *Valamit tartani vagy vinni képes, van ereje. Képes elviselni valamit. Képessége van, hogy elvégezzen valamit. Stb.* [?] A **bír** szó (erő kifejtésére alkalmas) **bírlal** bővítményében azt jelenti: **ural**. A **bíró**, **báró**, **fáraó**, **úr**, **király**, **cár** szavakban jelen van az **r** hang, **ár**, **ir**, **úr**, **úr** gyökökkel.

birka – *Juh*. [cseh] A **birka** megnevezés valószínűleg hangutánzó. A juhászok a juhokat **brrrr** hangok ismétlésével riasztják. A szóvégi **-ka** kicsinyítő. A kifejezés az ősmag(yar)-nyelvben alakult ki. A *CzF Szótár* még említi a **berke**, **birke**, **bürge** neveket, és a **birka** fireg-forog fürgeségét. Ennek alapján mind az **rk**, mind az **rg** páros jelentése vizsgálható. Mindkét páros mozgásjellemzők jelölője is (**járkál**, **orkán**, **serken** vagy **forgó**, **fürge**, **kerge**, **nyargal** stb.) A csehek pár száz éves nép, addig nem volt a **birka** megnevezés? A szó egyidős az ősmag(yar)-nyelvvél.

birs – *Molyhos, halványsárga, erősen illatos, fanyar gyümölcs. Ezt termő fa*. [?] Amint már a **bársony** címszónál említve volt, az **rs** páros szétágazó jellemzők megjelenítője a **nyers**, **harsány**, **gyors**, **herseg** stb. szavakban. A **birs**ben a **fanyarság** tulajdonságát jeleníti meg. Ez a kötött mássalhangzó-páros is segít a magyar nyelvi azonosításában.

bitang – *Hitvány ember, gazember. Gazdátlan vagy rablott jószág. Gazdátlan, kallódó tárgy. Idegen területen kóborló, legelő állat. Stb.* [német] A meghatározásban minden talál, az **elbitangoló** marha példájából vett kifejezés is, csak az eredet sántít. Akár a **bi** gyököt vesszük, mely a **bizonytalan**, **bicegő**, **billegő** gyöke, akár a **tan** gyököt, mely a **tántorgás** gyökszava, mindkettő az egyenes tartás elvesztését, a jó útról letérést, az **elbitangolást** jelenti. A **g** hang a megbélyegzés (**bilog**) vagy az állapot jelölőhangja lehet ez esetben, **bi-tan-g**, **cselleng**, **barangol**. Az **ng** véghangzó páros is magyar eredetet jelöl. A német nyelv megörökölte, mint annyi más kifejezést.

bitó – *Akasztfőfa. Pellengér. Oszlop, cölöp. Stb.* [?] A szónak köze van a **bitang** viselkedéshez, és mintha e szóból kiérződne az **-it** igeképző szerepe is, egy valamilyen folyamatot **véghezvitt**, **befejez** értelemben. Elrettentő jellegével lehetett **jobbító** hatással is a többire, a későbbiekre vonatkozóan. Ám mindenképp örök **jobbító** hatással van arra, akit kivégeznek rajta, mert az többé nem bűnözik.

bivaly – *Hátrafelé görbülő szarvú, a szarvasmarhánál általában kisebb fekete kérődző (házi)állat. Nagyon ostoba ember*. [szláv < latin] A **bivaly** szó **bi** gyöke a **nagy** fogalmához tartozó, a **va**, **val** vizet jelent, a szóvégi **ly** nem véletlen. Ha valaki ismeri a **bivaly** természetét, tudja, hogy a nyári melegben rendkívül vonzza a **folyóvíz**. A mi falunkban nem volt **bivaly**, de láttam egy esetet Ágostonfalva mellett, amikor a szénásszekér tetején ülő gazda minden ijedten jajveszékkelő ordítózása ellenére letértek az útról, és szekerstől, szénástól belementek az Olt folyóba. A **v** hang, a

va gyök az ősi víz megnevezések fontos hangja, gyökszava: **vand**, **vad**, **Dráva**, **Száva** stb. Nem kell a szó eredetért a rómaiakhoz és a szlávokhoz menni. Tösgyökeres ősmag(yar)-nyelvi szó.

bízik – *Kedvező eseményeket vár, remél, hiszi, hogy bekövetkezik. Meggyőződéssel hisz a jó szándékában vagy a segítségében. Meg van győződve valaminek a hatékonyságáról, eredményes voltáról. [? finnugor]* A **bizalom** szó értelme az **íz**, **ízület** tökéletes összeillő képéből érthető meg. Itt a **b** hang kedvező oldaláról indul az értelmezés, és az összeállítás összhangja tűnik ki az **ízület** gyöke nyomán, ugyanakkor a **bi** nagysága is. A nyugalmi **alap**, és az érzelmet sugárzó **om**. A **bizalom** személyes érzelmi kötődés. A **biztonság** viszont állapot, ennek megőrzése tetteket kíván, a **t** jelenlét is ezt mutatja... az **i** simul, közelít. Ez esetben a **bizalomból** a **z** hang zizegő kedvessége hallik, és a **b** hang értelme is jó irányú. Az **i** hang magához emeli őket. Az **íz** az **ízület** összeillőségére emlékeztet. A **bízik** szóban az **ik** mozgást jelent, vagyis **bízva** tevékenykedik.

blabla – *Zagyva mellébeszélés. [francia]* Az **alb**, **blanc** – **fehér** szín, mely **ürest** is jelent, például a térképészetben. Érdekes módon az üres beszédre is a **bla-bla** megjegyzést tesszük valószínűleg már az ősidők óta. Ez nem francia szó, legfeljebb rájuk jellemző, ők beszélnek a legtöbb **üres** hülyeséget. A **halvány** volt a fehér szín első neve. Ebből az **alp** (**Alpok**, Appennini – **Alvfenn** – **fehérfenn**, **Altáj** – **alvtáj**, **fehértáj**), lett belőle **alb**, fordítva **bla**. Ezek a megnevezések mentek át a magyar utódnyelveibe, némelyik fordított alakban, mint például a francia **blanc**.

bocs – *A medve kölyke. [? török]* És a bivalyé – **bivalybocs**. Nem kell e szóért Isztambulba menni. A **bo** gyök a **bolondos** kis **boci**. A magyar nyelvben a **kicsinység** fogalmát a **cs** hang jeleníti meg. A **csemete**, **csepp**, **csíra**, **csecs**, **csecsemő**, **aprócska**, **csip-csup**, **csekély**, **csenevész**, **kicsi**, **cserje**, **csirke**, **csibe**, **csikló**, **csikó**, **csacsi csikó**, **tacskó**, **bocs**, **öcsi**, **kicsi**, **csikk**, **csutka** szavaink gondolom elég bizonyítéknak.

bocsát – *Engedi vagy elősegíti, hogy valaki, valami, valahova eljusson. Valakibe, valamibe ereszt, juttat valamit. Engedi, hogy valaki valahová menjen. [török]* A **bocsát**, szó régies alakja a *Halotti Beszéd* szerint **bolcsát**, s így a **bol** gyök a kiinduló. A **bolcsát** szó **bol** gyöke azt jelenti, hogy az **elbocsátó** **boldogan** elengedi útjára, melyre ő is **boldogan** indulhat. A **megbocsátás** szintén ezen az alapon van. Vagyis itt a **bol**, **bo** gyök érzelmi jelentést sejtet (**boldog**). A bővítmények határozzák meg a további jelentést. A **csa** gyök, elengedés. Felső-Háromszéken ma is úgy mondják, ha valamit el kell engedni: **csapd** el. A tehenet **kicsapják** a kapun a csordába. A **csá** irány, félre irány. A **bocsát** szóban több értelem is rejlik: **jó** indulattal **elenged** bármely irányba. Vagy **megbocsát** – **elengedi** a büntetést. Ellenkező irányban is működik: a megtévelyedett **bebocsátást** nyer (tékozló fiú).

bocskor – *Felhajtott szélével a lábfejre boruló bőrből álló, szíjjal fölerősíthető kezdetleges lábbeli. [? török]* Ha a bocs török eredetét komolyan vesszük, akkor ez lehetne a kisbocs gyerekkora: bocs kor. Komolyra fordítva: A *Magyar Néprajzi Lexikon* szerint a szó eredete ismeretlen (főszerk. ORTUTAY GYULA: *MNL*. I. Budapest, 1977. 294.). A MÉKSz szerkesztői törökösítették. Az eredethez meg kell vizsgálni a többi **csk** párost tartalmazó szavakat, vagy az azokból alkotható gyök szóbokrát. A **csk** páros kevés kivétellel kissé játékos, kedves **kicsinyítő** értelmet sugall a: **bicska**, **bújócska**, **csacska**, **csicska**, **fecske**, **farietskál**, **fricska**, **fröcsköl**, **fucskó**, **kacskaringó**, **kecske**, **kukucskál**, **lucskos**, **macska**, **méricskél**, **mocskol**, **ócska**, **öcskös**, **paцskol**, **pocskondiáz**, **rücsköz**, **szecska**, **szacska**, **szöcske**, **tacskó**, **zacskó** szavakban. A páros hangjaival alkotható fordítható gyökök, melyek a következő szavak tövei: **csákó**, **cseke**, **csekély**, **csikó**, **csík**, **csók**, **csuk**, **csuka**, vagy **kacs**, **kacsa**, **kacsó**, **kecs**, **kecsege**, **kicsi**, **kocs**, **kócsag**, **kocsány**. Ezek elemzése nyomán egy olyan összkép alakul ki, hogy a **bocskor** a lábat **borító**, **összerücsköszt**, **kacskaringós** szíj kötéssel **összecsukott** bőr, mely **lucskos** időben, **pocsolyában**, ha **csekély** mértékben is, de védi a lábat. A **zacskó** is összekötözött zárt belső tér, a **bicska**, **bicsaklón** **csukható** zsebkes. A **bocskorba** **búj**tatható a láb. Mindenképp magyar eredetű a szó. Ez vitathatatlan. Ejtsünk szót még arról, hogy a labdarúgók viccesen **csukának** mondják a cipőt. És ezt valószínűleg az alakja miatt. Lehetett valaha **bocsuka**, majd **bocskor**? A *CzF Szótár* szerint: „[...] egy eredetű a bakancs, bokancs szóval, s gyöke bok, boka, s átvett szó: bokasor vagy boksor, bokcsor helyett.” Bármi legyen is az eredeti szóalak, de nem török az eredet, azok a nyelvek csak átvevők.

bódé – *Deszkából összerótt, raktárként, vagy utcai árusításhoz használt ideiglenes házika. [német]* A **bódét** mondják még mai nyelven **butik**nak is. A **bod** gyök fordítva **dob**, **doboz**. A **bódé** ilyen **dobozszerű** kis építmény, mely szükség esetén elmozdítható, **hordozható**, **áthelyezhető**, úgymond: ide-oda **dobható** **dibdáb** kis **bódé**. Az ilyen építmény az árnyékszék szerepét is betöltheti, amelyet **budinak** mondunk. Nem kell ezért a szóért Bécsbe menni. Visszatérve a **butikra**, melynek

gyökszava **but**, fordítva **tub**, és amely torzult idegenben, de jól felismerhető, hogy a szülőanyja az ősmag(yar)-nyelv, és hajdan **dobk**ént indult el világtörvénnyel útjára.

bodega – *Hideg ételeket is árusító italmérés.* [vándorszó: spanyol < ...görög] A **bodé** nagyobb testvére, mely mára kőépületté nőtte ki magát, bár helyenként megmaradt elmozdíthatósági jellemzője. Közé van a **bodnár** szakma termékeihez, például a hordóhoz. Persze a szó vándorol a világban, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

bodnár – *Kádár, pintér.* [szláv] Majdnem mindenki előtt ismerős a kád, mint edény, mely alapjában véve egy kör alakú **dob**szerű faedény. A **d** hangnak kulcsszerepe van a kerek**ded** alakzatok megjelölésében. A **bodnár** megnevezés is ebből ered, csak nem **dobnár**, hanem **bodnár**. A szófordíthatóság is magyar eredetre vall. Itt, e három szónál, tényleg nagyon látható, tetten érhető vagy a szándékos ferdtetés, vagy a figyelmetlenség.

bodza – *Átható illatú, fehér ernyős virágzatú cserje.* [szláv] A megnevezés mindig a jellemzőkből adódik. A **bodza**ág belső fele üreges, **doboz**szerű. Kitűnő játék **bodzapuskát** vagy furulyát készítettünk belőle gyerekkoromban. Lehetne **bogza** is, némely növénykutató a pézsmaboglárfélékhez sorolja. Virágjának, majd termésének is csokros, **bokrétás** az alakja, úgymond: **bogzos**, egy **bogban** van. Innen **d** > **g** hangváltással: **bodza**. Több jellemző alapján is kialakulhatott a megnevezés, de nem „szlávul” ... magyarul. A CzF Szótár felsorol néhányat: „Legvalószínűbb, hogy nevét sűrűn termő bogyóitól kapta, s gyöke bod vagy bogy, am. bogyó. Innen lett bod-zik azaz bogyozik, bogyózik, s részesülőben bodzó, bodza = bogyozó, bogyoza. Mennyiben tájejtésileg: borza, némelyek véleménye szerint borzas leveleitől vette volna nevét. Mások erős szaga után a búz szótól származtatják.” A több jellemző alapján nyert megnevezés szabálya itt is igazolva van.

bog – *Kötélen, fonalon kötött csomó. Fán, növényen nőtt bütyök, dudor. Kusza szövevény.* [? finnugor] Lássuk, mit írtam erről évekkal ezelőtt az *E nyelvben győzni fogsz* című, még mindig kiadatlan könyvemben: „A **bog** gyökben a **b** hang kiszámíthatatlan rendszertelenséget, az **o** ponthelyzetet, a **g** csomós állapotot jelez. ... **Bog**, **boglya**, **boglyas**, ágazik-**bogazik**, **bogáncs**, **bagzik** (összeragad), ezek mind összecsomósodást, kuszált állapotot jelölnek. A **b** önmagában is **bakafántos**, de a **g** hanggal együtt **gubancot** jelölő. Ketten együtt olyanok, mint két **gabalyító**, **bogaras bajkeverő bugris**. A **bögöly** kellemetlen légyféle, a **gaborgyás** idő, rossz idő, a **gebe** rossz ló, a **gibernyúz** sovány girhes, a **góbé** csavaros eszű, a **göb** is **bog**. Ketten együtt csak a **gubában** és **gabonában** jók.” (www.magtudin.org) Ily kiterjedtsége, ennyi értelmezése a **bog** gyöknek egész Finnugoriában sincs.

bogár – *Kemény szárnyfedőjű rovar. Stb.[?]* A gyökből kell kiindulni: **bog**. Mi a látvány a **bogár** esetében? Olyan, mint egy kis csomó, **bog**, mely mozog. Az **ár** utalhat a **szárnyra**, levegőben repülésre, mint a madárnál: **áer**. A **bogaras** szó a **bogár** kiszámíthatatlan mozgásából, röptéből, és jelenlétének, csípésének idegesítő voltából ered. A **bogarász**, mialatt **bogarakat** keres, össze-vissza **bogarász**, vagyis a **bogár** kiszámíthatatlan röpködéséhez hasonlóan mozog. Bizony, ez a **bog** bővítménye és magyar szó.

boglár – *Díszruhán, fővegen, övön stb. ékköves vagy arany- és ezüstfonallal átszőtt és ötvösmunkával díszített gomb. Gömbformát alkotó virágzat.* [német] A **boglár bog** gyökének 'nevében az íze.' A **gl** páros a valamihez kötődés, alkalmazás értelmét hordozó a: **foglaló**, **foglár**, **ideiglen**, **míglen**, **nyegle**, **szagló**, **szöglet**, **tagló**, **tégla** szavakban. A **gl**, **lg** párossal alkothatók a: **leg**, **lóg**, **gála**, szavak. Közé nincs a német nyelvhez eredet szempontjából. Sőt, az első ősmag(yar)-nyelvi szavak közt van.

bognár – *Kerékgyártó. 2. Nagyobb gazdaságban kisebb faipari munkákat végző mesterember.* [német] A **bognár** kereket, szekeret gyárt. Persze a bajor **Wagner** szóból erőltetik a magyar **bognárt**, holott fordítva van. Ehhez csak a bajorok eredetét kell ismerni (avar – bavar). A szó tengelyében levő **gn** mássalhangzó-páros eldönti a szó eredetét. Én falun nőttem föl, Székelyföldön, ahol minden gazdaság kötődött a kerekes, azaz **bognár** mesterséghez annyiban, hogy a gazdaember erdőn, mezőn jártában-keltében mindig kutatta az **ágas-bogas** fákat, melyikből lenne jó **lőcs**, **ágasfa**, **kerékfal** (mindannyi görbe, esetenként elágazó, **bogos** fából készül), és ha akadt egy, azt levágta, hazavitte, megnyesegette, száradni tette. Ezt hívták eszközfának, melyekkel tele volt aggatva a szekérszín oldal fala. Ha később szükség volt rá, elvitte a kerekeshez, **bognár**hoz, aki abból elkészítette a kért alkatrészt. Talán ennyi elég a **bogos** fa és a **bognár** mesterség közti kapcsolathoz, és a szónak igazoltan magyar eredetéhez. A bajorok ősei, az avarok magyar nyelvű nép volt, és nekik is voltak **bognár**jaik, mely szó aztán **Wagner**-re torzult. De hát árulkodó nyomként pimasz módon ott ragadt a **gn** páros kihazudhatatlanul a szó tengelyében. Sokkal több ősmag(yar)-nyelvi

gyök van a német nyelvben, mint azt gondolnánk!! Főleg a németek részéről a magyarok megvetése, ócsárlása, hiszen nyelvüknek temérdek mennyiségű szava ősmag(yar)-nyelvi gyökökre épül. Ha azokat kiszednénk onnan, összeomlana a nyelvük!

bogrács – *Félgömb alakú, fogantyújánál fogva tűz fölé akasztható zománczatlan (főző)edény. [szerb–horvát < török]* A **bogrács** a kezdetekkor egy bögreféle főzőedény, mely a faedények kora után jelent meg. Addig *faedényben, fazékban* főztek, kövesztettek. A **bográcsot** már a tűz fölé, **bogra** akasztották, és abban **ácsiólták** az ételt. Erdővidéken gyermekként még használtuk ezt a szót: mit **ácsiólsz?** Az **ács** szó a **faácsolás**, és más alkotómunkák megnevezése. Például: kov-**ács**, tak-**ács**, szak-**ács**, aki a **bográcsban** főzött. Ezek mind **ácsióltak**, **csióltak**, **csináltak**, **cseáltak**, **csenáltak** valamit. A **cs** a **cseles** kézmozgás jelzője, a **kéz** a **csodás cselekvés eszköze**. Bizony, a **bogrács** magyar szó. Ezt a **gr** páros is igazolja.

bohém, bohó – *A társadalmi formákra keveset adó (kissé könnyelmű) kedélyes, művészi vagy írói hajlamú ember. [nk: francia]* A **bohó** szó fordítható, így hát magyar: **bohó** – **hóbortos**. Nem francia szó, bár köztük is felelőtlen, könnyelmű, léha, haszonleső.

bojár – *Orosz, illetve román feudális főnemes. [vándorszó: román < szláv < ? török]* A **bojár** a **bo** – **nagy** jelentésű gyökből indul, és tartalmazza az **ár** gyököt, mely az **erőt** hivatott megjeleníteni az ilyen **úri** tisztséget leíró szavakban, akár a: **báró**, **fáraó**. A szóban levő **jár** gyök, a megkövetelt, úrnak **kijáró** tiszteletéről szólhat. Tehát a szó még az ősmag(yar)-nyelven fogant.

bojt – *Csomóba fogott szálakból, rojtokból való lecsüngő dísz. [?]* A meghatározásban benne rejlik a szó lényege. Csomó, **bog**, mely sok szálból átkötött, **bújtatott**, **rojtos** és **rojtszerűen ejtve** csüng – **bojt**.

bojtár – *Pásztor munkáját segítő legényke. [?]* A **bojtárok** inkább fiatal fiúk soraiból kerültek ki, bár akadt, aki abban öregedett meg. A **j** kulcshang, a **jt** páros tengelyhangzó e szóban. A fiatal növény: **hajtás**. A **bo** is utalhat esetenként kicsire (**bocs**), innen az angol **boy**, mely még ősmag(yar)-nyelvi örökségük. Amint sok más szónál is előfordul, több értelme is van a **hajt** szónak, de az alapértelem az **előrehaladás**. **Hajt**, növekszik a növény, **hajt** valamire, egy eredmény elérésére, **hajtja** az állatokat. Ez volt a **bojtár** dolga. A fiú (**bo**), aki **hajt**, az **ár** képzőnek mondatik, de azt is jelenti, hogy sokat **jár**, és talán azt is, hogy ezért **bér jár** neki. Egyébként lehetne **bojtos** is, főleg, mert **bojtos** ostorral **hajtotta** a gulyát. A **jt** páros a **játék** gyökalkotója. A **bojtár játékos** gyerek.

bojtorján – *Nagy levelű, lila, fészkes virágzatú gyomnövény. Ennek szúrós, tapadó termése. [török]* Csak rá kell nézni a virágra, egy kis **bog**, melyen **rojtszerűen** vannak a szirmok, csak épp fölfelé. Virágzás után ormós, úgymond orjos labdaszerű kis csomó marad, mely beleakaszódik a ruházatba. A sertés gerincének orja van, az állat levágása után a gerinc egy húsosan hagyott részét a felfelé álló csontcsomókkal orjosnak nevezik. **Bojt-orján**, **bojt** van az **orján**, vagyis a mindenbe beleakadó **orján** virágzásokor **bojtszerű** szirmok vannak. A szóvégződés okán a szerkesztők örmény eredetet is (Ambarcum**ján**, Hacsatur**ján**, Petrosz**ján**) írhattak volna, de írhatták volna szingaléznek vagy kurutykikirinek is. A **bojtorján** ősmag(yar)-nyelvi szó, érthető részekre bontható.

boka – *Lábszárunk alsó végén mindkét oldalon levő kidudorodás, illetve ennek környéke. A lábszárat és a lábfejet összekapcsoló ízület. [török]* Ez is a **bog** gyökből indul. Az ízület **boga**, **bogszerű** ízület – **boka**. Hol van itt a török elem?

bokor – *Közvetlen a föld fölött elágazó fás szárú növény, cserje. [?]* Távoli látványként nagyobb csomó vagy **bogszerű kör** alakú tömbcserje: **bokor**. Ez a **kör** gyök szócsaládjához tartozó. Hasonló a **csokor** – csogor (csog, bog), maroknyi egybe, **bogba** kötött növények. Székelyföldön az összekötött bankjegyekre is azt mondják: egy **bog** pénz.

boldog – *A sorsával, körülményeivel való megelégedés érzésétől teljesen áthatott. A teljes megelégedettség érzésével eltöltő. [?]* A **bo** **nagy** jelentése benne rejlik az ősgyökben. A **boldog** és a **bolond** egy gyökből indul, mert van valami közös bennük. Igen, mivel a **boldogság** egy kissé **bolondos** állapot. A **boldog** szó **oldo** tengelye a **boldog** ember **oldott** lelkiállapotára céloz. Az **ld** páros majdnem minden szóban kellemes jelentést adó: **áld**, **ámuldozik**, **éldegél**, **föld**, **hold**, **ildom**, **küld**, **old**, **száguld**, **told**, **zöld**, **zsold**.

bolgár – *Tömegében Bulgáriában élő, déli szláv nyelvű nép. [bolgár < török]* A **bolgárok** nevüket valaha még az általuk is beszélt ősmag(yar)-nyelven kapták, akár a **Volga** folyó melletti létük (**volgai bolgárok**), akár a **bolgyó** életmód nyomán. Erre bizonyíték az **lg** páros.

bolha – *Emberen, kutyán, macskán stb. élősködő apró testű, nagyokat ugró vérszívó rovar. [szláv]* A **b** hang, a **bol** gyök valami **balos bolondságot** sejtet, ami igaz, mert a **bolha** nem a kívánatos házi állatok sorába tartozó. Az **lh** párosban levő két könnyű hang, az **l** és **h** okán valami könnyűre

gondolhatunk. Ez a **bolha** esetében igaz: könnyű, de utálatos, mint a málhacipelés. A **bo** gyök utalhat a **nagyot** ugrásra is, hiszen méretéhez viszonyítva óriásit ugrik. A **bolha** elsőként az ősmag(yar)-nyelvűeket csípte, így ők adtak nevet neki.

bolond – *Zavarodott elméjű. Aki a józan ésszel ellentétes módon gondolkodik, beszél vagy cselekszik. Értelmetlen, meggondolatlan. Szokatlan, értelmetlenné látszó megnyilvánulást mutató. Stb. [szláv]* A szó a **bo** ősgyökből, a **bol** gyökből (mindkettő nagy) indul. A **bolondság** nem egy néhány szóval meghatározható állapot. Mint a **boldog** címszónál már említettem, lehet egy **boldogságot** kifejező állapot is. Aki szerelmes, **bolondul** valakiért. Mondják: *örülten bolondul* érte. De, mit tegyen, ha ő ettől **boldog** és bolyong? Volt egy olasz sláger valaha: *Cuore, matto da legare – Kötni való bolond szív*, vagy SZÉCSI PÁL: *Szeretni bolondulásig* című dala. Érdekes, hogy a *szerelem* latinul *amor* vagy *diligo*. Ez utóbbi gyöke **dil**, és a **dili**, a **billen**, **dől**, **dúl**, a **bolond**hoz, de a **boldogsághoz** is kötődő szó (*tisztelet* értelmű is). Aki nagyon szerelmes, az néha kiszámíthatatlan. Oly dolgokat tesz, melyek arra utalnak, hogy elveszítette a józan esztét. De ez azt is jelenti, hogy az ősmag(yar)-nyelvben e szó – **dili** – ily jelentéssel már létezett. A **bolond** esetében érvényesül az **l** hang lengést, **ki**lengést jelölő szerepe, és az **nd** itt végcsendülő, s mivel a **d** és **t** zöngés-zöngétlen rokonhangzókként válthatják egymást, ez esetben a következmények leírásánál szerepet kap a hangváltás. Mert a **bolond**, ha **belendül**: **ront**, **ont**, **bont**, **dönt**, **ránt**, semmi jó nem várható tőle. A **bolond** esete egy végleges, befejezettné tűnő, kirekesztő állapot, egy **csendre**, **rendre** intő, asztalra leütő ököl vagy bírói kalapács – mintha azt mondaná: nincs több remény, **bolond** vagy, kirekesztett – mely lezárja az ügyet. Az **nd** páros a *vita befejezése* utáni elvárható **csendre**, **napirendre** térésre is utal. Vége! **Lezárand**, **bevégezend** egy folyamatot. Figyeljük meg azonban, mi történik, ha nem ér véget a szó az **nd** párossal? Például a **bolondos** vagy **bolondozó**. Ez már nem egy lealacsonyító állapot, inkább játékosságot jelentő, és köze van a **boldog** állapothoz. De ugyanígy súlyos a **gond** esetében is, ahol végcsengő, de a **gondolat** már lehet termékeny töprengés (**ondó**). Egyébként a **bol/ondo/s** jókedv is elvezethet a fizikai termékenységhez. Hogy ez a szó szláv volna? Nem! Az első **boldog** „**bolondok**” az ősmag(yar)-nyelvűek voltak.

bolt – *Boltozat. Sírbolt. [vándorszó: olasz]* A **bolt** szó a **borít** értelmét adja. A **boltív** alakja látványként is ezt mutatja. Az **lt** páros az **oltalom**, **olt** szavakban is a védelem, **borítás** értelmét nyújtja. Az hogy az olaszok is építenek **boltívet**, még nem jelenti azt, hogy a szó olasz eredetű. Az viszont elhíhető, hogy vándorszó. Az ősmag(yar)-nyelvből vándorolt el több tízezer társával együtt.

bolyh – *Valamiből kiálló, sűrű, puha, finom tapintású (göndör) szál(ak tömege) stb. [?]* Ellentétben a **bog** kemény kötöttségével, melyben a **g** hang összeragaszt, a **bolyh** laza kötődését az **ly** hang mutatja, a **h** hang a **puhaság**, ezek alkotják az **lyh** párost.

bomba – *Szilárd burkolatból és (ütközéskor) robbanó, gyújtó stb. töltésből álló rombolóeszköz. Stb. [nk: német < ...görög]* A **bomba** szó és a vele kapcsolatos kifejezések elsősorban a **baj b** hangjához kötődőek. A **bom** hangutánzó, a robbanás hangja, a **ba** – **nagy**, óriási. Vagyis **nagy bumm**. A **bomba** egy **tömb**, alakja lehet **gömb** vagy **gömbölyű** henger. Használatkor a **bomba** nagyot **robban**, melynek következtében **rombol**, épületeket **bomlaszt**, **omlaszt**. Ezt így ezekkel az alapszót alkotó hangokkal, páros hangzókkal sem a német, sem a görög nyelvben nem lehet kimutatni, mivel a szó nyelvi anyja a magyar nyelv, s a szó minden alkotó hangja „tudja”, miért, mivel vesz részt az értelem alakításában. Viszont nemzetközisége érthető, a hangutánzó **bomm**, **bumm** nyomán. Az **mb** páros kialakulása is ősi ösztönösség nyoma a szóban.

bomlik – *Valaminek kötése, fűzése, varrása kezd szétnyílni, szétválni. Fokozatosan alkotóelemeire válik. Stb. [?]* Az **omlik**, **málik**, **bomlik**, **lom**, **malom**, mind a széttördeléssel kapcsolatos. Rosszabbik változata a **romlik**. Az **emlő**, **emlék**, **zsemle** a lágyság, ellágyulás jelentése nyomán értelmileg egyező. Az **ml** páros két lágymássalhangzóval alkotható **mell**, **meleg**, **méla**, **melódia** stb. szavakban is a lágyság, ellágyulás fogalmát jelenítik meg.

bonta – *Tarka, különösen fehér-fekete színű (lábú) ló. [német]* A **bonta** szó csak magyar eredetű lehet. Az **nt** tengely bizonyíték erre. Jelenti az egyszínűség **megbontott** állapotát, ebből eredően a többszínűséget. A **bonta lábú ló** kifejezésben a játékosság hangulata is megbújik, és ez az **nt** páros egyik szerepe a szavakban. Hasonlók: **csintalan**, **érint**, **hint**, **kacifántos**, **kacsint**, **kurjant**, **lant** stb. Székelyudvarhely alatt, Bikafalva és Bögöz közt van egy **Bonta** nevű erdőrész, mely épp tarkasága okán kapta e nevet. Nem németül, ... székely-magyarul!

bor – *A szőlő levéből erjesztett szeszes ital. Más gyümölcsből erjesztett szeszes ital. [török]* A **bar**, **bár**, **ber**, **bér**, **bir**, **bír**, **bor** stb. gyökök erő kifejezői. A **bor forr**, az **erjedés** is benne van. Egy krónika

szerint a **bor** a nevét színének fehér-szürke elsötétüléséből (**ború**) is nyerhette. „A kínai krónikák szerint a hunok szent hegyét **Bor** Tengrinek nevezték, ahol áldozatot mutattak be az Újjászületés Istenének. Ebből alakult ki lényegében a **bor** szó, hiszen a technológiai folyamatokon keresztül a szőlőlé átváltozik alkoholos itallá, azaz **bor** lesz belőle. Vonatkozott a szürkés-fehér színre is, amely átváltozást és újjászületést is jelentett egyben.” Az alábbi portálon van utalás Dr. CEY-BERT RÓBERT GYULA professzorra, magyar ősvallás-kutatóra és a nemzetközi borakadémia tagjára. <http://www.boraszportalok.hu/index.php?p=cikk&id=35#> A **bor**, **bar** gyök erőt is jelentő. Ez a férfit jelentő **barbát** szó gyöke is, mely az ősmag(yar)-nyelvből az utódnyelveinkbe távozott. E szó két gyök: **bar** – férfi és **bát** – bátor. Székelyföldön ősi családnév a Borbáth.

borbély – *Férfifodrász. Sebész, felcser.* [német < ...latin] Az olasz **barbieri**, a francia **barbier**, spanyol **barbero**, a román **bărbier** szavakban a **férfit** jelentő első szótagok mind az **ember** szó férfit jelentő **ber** gyökéből vették valaha. A latin nyelvek egy részében a **barba** – *szakáll*, vagyis férfi nemi jelleghez kapcsolódó szó. Az eredet tehát magyar, annál is inkább mivel az **rb** páros azonosítja, melynek párhuzama megtalálható még a: **berbécs**, **csorba**, **dorbézol**, **görbe** stb. szavakban. A szóvégi **ély** lehet az **él** lágyított alakja. Tudvalevő, hogy a **borbély**ok régen sebész szerepet is betöltöttek **éles** borotvájukkal.

borbolya – *Sóska. Ennek hosszúkás, piros bogyója.* [? latin] A **borbolya** első hangzásra is magyarnak tűnő szó. És tengelyében jelen van az **rb** páros. A *CzF Szótár* leírása: „Hasonló a latin berberis-hez, de nyelvünkben is elemezhető, s am. bor-bolyó, mert bolyói azaz bolyói borízű savanyúságuk.”

borda – *A hátcsigolyából kiinduló és a mellkast alkotó ívelt páros csontok egyike. Szövőszék alkatrésze. Hajóborda Stb.* [szláv] Ha ez így volna, akkor az **rd** párossal alkotott szavak ilyenformán mind szláv eredetűek lennének. A **bor** gyök itt is az erő megjelenítője. Az **rd** páros többek közt a lassú folyás, eleredés (**csordul**), **erőt** igénylő folyamatok (**gördül**) kulcspárosa. A végletek **d** hangja itt a **derüvel** ellentétes lelkiállapot (**mord**, **zord**). Ugyanakkor a **fordulatot** kifejező szavak tengelyhangzója. Valaminek a **bordázata**, fő **tartó**eleme (**d > t** zöngés > zöngétlen) megerősítésére szolgálnak, és így általában gerinchez kötődnek, ezekre a **bordákra** jönnek a **borító** elemek. Ez érvényes mind az élőlények, mind az építmények esetében. Az **rd** páros hangjai bontva a **redő**, **rúd** szavakban is értelmi párhuzamot adnak a **borda** szóval.

borít – *Úgy dönt fel valakit, valamit, hogy az valahova mélyebbre kerül, dől. Valaminek tartalmát kiborítja. Takarót terít valamire, valakire. Borítót tesz védelemként valamire. Stb.* [török töből] A **bor** gyök itt is az erő – lökő, **felborító** hatóerő, esetenként **leborító**, takaró védőerő – megjelenítője. Ez ősmag(yar)-nyelvi, nem török–tatár eredet. Ők utódnyelvként megörökölték a kifejezést.

borjú – *Fiatal szarvasmarha, illetve más nagyobb (páros ujjú kerdődző) állat kicsinye.* [török] A **bor** gyök jelentése már világos – **erő**. A **jú**, **ifjú**, **fiú** (**fijú**). Erőben **gerjedő**, **növekedő új**(szülött) állat. A népies **bornyú** is jelentéssel bír: **nyú**, **nyúlik**, **nyől**, **nől**, **nő**. A növekvő testben **erjedő** erő megjelenítése szavakban: **burján**, **cserje**, **férj**, **hajrá**, **sarjad**, **terjed**, vagy a régies **virjad**, mely a hajnal fényerejének növekedése. Hol ezekben a török nyelvi elem?

boróka – *Örökzöld túlevelű ciprusféle cserje.* [szlovák] Itt is a **bor** gyök a kulcs. Örökzöld, erős faanyagú cserje, s egyes alfaja terméséből erős pálinkát főznek. Az, hogy pálinkáját a tótok **borovicskának** nevezik, azt jelenti, hogy a magyar **bor** gyökre építették a szót, hisz a **-cska** kicsinyítő is ősmag(yar)-nyelvi eredetű! A szlovák nyelv, cseh–magyar vegyülék. Semmi gond vele, ha nekik jó, csak ne hazudnának manapság annyit rajta.

borona – *Fogakkal, tüskékkel ellátott vontatható talajművelő eszköz.* [szláv] A **felborzol**, **felmar** jelentés a **borona** esetében találó, hiszen a szántott földön végighúzva belemar a rögökbe, összetöri, felmorzsolja azokat. Ha viszont a sima talajon húzzák végig, **felborzolja**, látványra **borzos** felületet hagy maga után. Kézi vetéskor is alkalmazzák a magvak beleforgatására, majd a **borona** által **felborzolt** felületet lehengerlik, hogy a madarak ne tudják kiszedni a magvakat a földből. Gondolom, ezt „szlávul” is el lehet így mondani a **bor** gyök bővítményeinek a műveleteket szemléltető, leíró szavakban való alkalmazásával. A **borona** szó másik jelentése a **gerenda**, de ez is annyira szláv, mint eme fenti. A **gerinc**, **gerenda**, **borda**, **borona** egy fogalomkörbe tartozó, és mind magyar. A *CzF Szótár* szerint: „A szláv nyelvekben: brána, obrona, oroszul: borona, mely kaput és védelmet is jelent. Mennyiben a borona, takaró, földő, borító eszköz, végelemzésben a bor (borít, borul, borogat) gyöktől származtatható, mely a szláv nyelvekben nincs meg, de a kapu értelemben vett borona vagy brána sem egyéb, mint bizonyos nyílást elzáró, befödő, betakaró, beborító alkotmány.” Tiszta? ! Ők megörökölték, és nyelvük hangzástörvényei szerint torzították. Ennyi.

- borosta** – *Kefe, meszelő, a férfi arcán néhány napos szűrős szőrzet.* [német] Az *st* páros némely kellemetlen jelenségek hangpárosa: *beste, fostat, fustély, füst, lusta, ostoroz* stb. A gyökszó erőt jelentő, és mindenképp férfihez köthető (em-*ber*) ugyanúgy, mint a *borotva*. Az *orot, irt* szavak a letarolás műveletét jelentik, ebből az *orot* a *borotva, borosta* szavakban jelen van. Érdekes „következetesség”, hogy a *borotva* szláv szóként jelenik meg a szótárban. Lehet, hogy a németek *borostáját* a szlávok *borotválták*? Érdekes, mivel a rómaiak *borotváltak* voltak, rabszolgáik, a *s(c)lav*, szakállasok. Mivel a latin nyelv szavai zömében az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélő etruszk nyelvből eredt, meglehet, hogy a szkláv (sclav), a szakáll szóból eredt (SZ(a/K/á)LÁV).
- borostyán** – *Sötét tarajos levelű örökzöld kúszónövény. A művészet vagy hadi dicsőség jelképe.* [szláv] Az, hogy a szláv torzó mássalhangzó tömörítés nyomán *brsztan* lett a *borostyán* szóból, még nem jelenti azt, hogy mi vettük át tőlük. Az erős tarajos jellemző jelen van a *b/oros*-ban a *tyán* laza kötődésen nyugvó, mint az *aggastyán, toportyán* esetében is. Az *aggastyán* az élethez, a *toportyán* a helyhez. A szláv nyelveknek meg annyi kötődésük van a *borostyán* szó eredetéhez, mint a *boronához, borotvához*, azaz átvették és nyelvük hangzástörvényei szerint torzították.
- boroszlán** – *Díszcserjeként is ültetett, bogyótermésű erdei növény.* [szerb–horvát] A szláv mássalhangzó tömörítés nyomán *brsztan* lett a *borostyán* szóból. Ezen az alapon írták a *boroszlánt* is délszlávnak. Termése *bornemű*, innen a gyök. Akár a *bor* gyököt, akár az *orosz* szórészt nézzük, mindkettő *erős* (levelei) jelentésű, a *szlán* pedig nyeszlett hosszúkás alakra utalhat. Ha az *oszlán* szórészt vesszük, ez utalhat a szirmok négyirányú kiterjedésére, vagy a levelek egy pontból kiinduló *oszlására*. E jellemzői figyelembevételével adtak nevet régen, és csak azok a megnevezések maradhattak meg, melyek e téren a valóságot írták le. Reméljük, hogy a szerzők mindezt így, szerbül, horvátul is le tudják vezetni.
- borotva** – *Emberi szőrzetnek (többől való) levágására használt, nyelébe behajtható és nagyon éles pengéjű szerszám.* [szláv] Az *arat, orot, irt, tarol* szavak mind a többől vágás értelmét nyújtják. Az *orotás, orotvány, irtvány* erdei legelő, kaszáló, láz melyről ki kellett *irtani, orotni* a bokrokat, cserjéket. Ezek egyikét sem lehet bontani, magyarázni csak magyar nyelven. *Borotva*, mellyel a szakáll le lesz *orotva*. A szakáll időnként *lekaszálandó, leorotandó*, mely művelet *borotválkozásnak* neveznek, mivel a *boronaszerű* szőrt *leorotva, változás* áll be az arckifejezésben, úgymond: új arcot *alkot* (*borotválkozik*). Hol itt a szláv elem?
- bors** – *Apró gömb alakú, fekete héjú, csípős ízű fűszer. Az ezt termő trópusi növény.* [török] A *bor* gyök erőt jelentő, erről már volt szó fennebb. Az *rs* párossal még kap egy *nyers* erőt, hogy „harsányabb, gyorsabb” legyen. A török is kapott belőle, bár nevet nem ő adott neki, csak megörökölte azt.
- borsó** – *Fehér virágú, gömbölyű, sárgászöld magvú hüvelyes növény. Ennek termése, a benne levő mag.* [török] A *borsó* nem a bor gyökhöz kötődő, hanem a kör, a forgás fogalmához: *orsó, korsó, borsó*.
- borz** – *Föld alatti üregben lakó, kisebb kutya nagyságú, hegyes orrú, hosszú sörtésszőrű éjjeli állat.* [török] A *borz* sem a törököktől kapott nevet. Az *rz* páros és a szó bővítményei is igazolják magyar eredetét: *borzad, borzadály, borzalom* stb. Idegen eredetű szóval nem alakul ki egy kiterjedt szóbokor. És akkor mi lesz az *rz* kötött mássalhangzó-párossal kialakult szavakkal? Azok is török-tatár stb. eredetűek? A *berzenkedik, borz, borza, borzalom, cserz, érzelem, érző, karzat, korzó, körző, orzó, párzó, porzó, szerzet, szerző, szorzó, szőrzet, torz, viharzó, zürzavarás* mások?
- borzalom** – *Erős undor, félelem vagy rémület keltette érzés.* [hangfestő] Ezt csak a fenti *borz* folytatásaként írom ide. Az *rz* páros *érzelmet* és sokszorozást kifejező a magyar nyelvben a: *berzenkedik, borzad, borzalom, érzelem, érző, párzó, szerző, szorzó, viharzó, zürzavar* szavakban. A *borzalom* – hatványozott, szorzatokkal felfokozott idegi állapot. A *felborzolódás*, az idegállapot miatti égnek álló szőrzet hasonlatával mutatja be a szörnyű helyzetet. Figyeljük meg az *alom* jelentését. A *bizalom* esetében az összeillőség, *nyugalom*. A *borzalom* esetében viszont ugyanebből az okból más. Itt az *al* gyök lefelé süllyeszt, az *om* *tomboló, romboló* értelmű. Az alacsonyfekvésű *o* és az *r* hang együttes megjelenése a *b* és *z* hangnak is más zöngét és értelmet ad.
- boszorkány** – *A babonában az ördöggel való cimborálása miatt természetfölötti hatalmúnak (és ártó szándékúnak) képzelt nő. Mesékben vénasszony alakjában testet öltött gonosz lény. Boszorka.* [török] A *boszorkány* a *bosz* gyökből jövő képzett szó, *bosszúálló* vén *boszorkány*. Nem véletlen *b* hang *balos* *büvös-bájos* értelmű jelenléte és a kígyósan sziszegő *sz* hang is kifejező, az *o*, az *r* hang, a *kány* végződés. *Bosszú, orkán, kánya*, mindannyi utálatos a jó érzelmű ember előtt. A *boszorkány* majd minden hangja alacsonyfekvésű, súlyos hang. Az *osz nagy* terjedelem jelentésű.

- bosszú** – *Önhatalmú kegyetlen megtorlás valamely elszenvedett vagy vélt sérelemért. Erre sarkalló érzés, indulat. [török]* A **bo** ősgyök nagy jelentéséből indul. A **bosz** gyökből épülő **bosszú**, tartós **bősz** harag (basz, bosz, bősz). A **bosszú** szónak a **hosszú** szóval való hasonlósága az érzelem időtartamára is céloz. Az **osz** nagy terjedelem jelentésű itt is. A **bosszú** sokszor nemzedékeken átívelő **hosszú** folyamat. Eredete nem vihető ki az ősmag(yar)-nyelvből.
- bot** – *Támaszkodásra, ütésre stb. használt kb. hüvelykujjni vastagságú 1–2 m hosszú rúdféle eszköz. [?]* A **bot**, **botorkálás**, **bottal** járás, **botladozás** akár jelképesen is az élet különböző területein. A **t** hang a bizonytalan járás **tántorgás** egyik kulcshangja. Másik értelme **üt**, **ütközik**, **botlik**. Idegen nyelvekben, így a románban a **bot** valaminek (járműnek) az **orr** részét jelenti, mely adott esetben **ütközik**.
- botlik** – *Haladás közben valamibe ütközve vagy rosszul lépve csaknem elesik. Kisebb (erkölcsi) hibát követ el. [?]* A **botlik** szóban az is benne foglaltatik, hogy (jelképes vagy valós) járás, azaz **iklatás** közben, akár a **bottal** járó, érte a baj: vagyis **lába** **ütközött**. Ugyanakkor az ingatagon járó, **botló**, **lik**ba is léphet, akár jelképesen vagy valóságban. A **ló** is lehet **botló** (a százpengős paripa példája). Az italtól becsípett **botladozó** már a **dal** gyököt is viseli jellemzőként. Egyik sem véletlen került a szóba, mindannyi hasonlati jellemző.
- botrány** – *Szélesebb körben megbotránkozást okozó eset. Közfeltűnést keltő lármás vagy rendbontó jelenet. [?]* Valami okból való meg**ütközés** **botrányra** is okot adó lehet. A **tr** páros a **botrány** jellemzőit, párhuzamait, következményeit is jelzi. A **fetreg**, **gyatra**, **gyötrő**, **hátrány**, **ketrec**, **kotródik**, **otromba**, **putri** stb. szavakban sem sok derűltségre ad okot.
- bő** – *Valaminek a befogadására elég nagy űrtartalmú, tágas. [? török]* Az **ő** hang szóvégi jelenléte jelző, a **bő** esetében **nagyot** kifejező belső **tág tér**, vagy **nagy**, **bő** táv, **bőség**. Az **erdő** szóban is a nagy rengeteg beláthatatlan távolságára és **bőségre** utal. Messzire repül, ha **lő**, nagy meleg a **hő**, nincs jelen, messzire távozott **ő**.
- bödön** – *Zsír tartására használt nagyobb fedeles edény. Stb. [szláv < ...görög]* A **bödön** nevében levő **d** hang **dobszerű edényre** utal. Az **edény** szó a (kerek)**ded** szóból jön **dedény**, viszont a **d** hang idővel eltűnt a szó elejéről. Akár fordítható is: **bödön** – **döbön**. A **doboz** is ebbe a családba tartozik. A **d** hang a magyar nyelvben ösztönből jövő hangja a **domb**, **domború**, **dudor**, **duda**, **ded**, **didi**, **dundi**, **dudi**, **dió**, **dob**, **dagad**, **deged**, **degesz**, **duzzad**, **derű**, **dugó**, **döme**, **bödön** stb. szavaknak. A **bödön** **bő** gyöke a beltéri **bő** üregre is utal. A szó eredetének semmi köze sem a szláv, sem a görög nyelvekhez. Ők örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.
- böjt** – *Meghatározott napokra előírt csökkentett táplálkozás, illetve húsevéstől való tartózkodás. Koplálás, éhezés. [?]* A **böjt** a **bőségben** tobzódás ideiglenes **ejtése**, csökkentése, **lejtése**.
- bölcs** – *Nagy tudású tapasztalt, megfontolt és érett ítélőképességű. Okos, higgadt, rugalmas. [török]* A **bő** gyök **nagy** jelentésű. A **bölcs** esetében az **ö** egy behatárolt kör hangjele. Nem a betű alakja okán! A **bölcsesség** előrelátást jelent. A **bölcs** ember távlatokban gondolkodik. Az **ö** benne van az **öböl**, **öl** (főnév), **ölel** (**karol**, **öv**, **övezet** stb. fogalmakban. Az **l** az **élet**, a **lélek** kulcshangja. Ahol jelen van az **ö** hang, ott védettség és **törvény** van. A **törvény** behatárol, szabályoz, és véd egy cselekvési mozgásteret. A **becsületesség**, **bölcsesség** szintén megóv elhamarkodott, vagy rossz döntésektől, mintegy **körülölel**, **erkölcsössé** tesz, oly emberré, aki jó gyümölcsöt terem. Ehhez a **bölcsesség** a **kulcs**. Mindkettő **csillogó kincs**, és azt a célt szolgálná, hogy kiszűrjön minden rosszat, minden botlást. Ugyanakkor a **cs** hang a **cselekvésre** is utal. Az **ölcs** szinte az **ölt** felszólító alakját – **ölts!** – adja, és az összetartozó dolgok szép rendben egymásba fűzöttségének gondolatát is kelti a szavakban. A **bölcs** (előretervezés), **erkölcs** (tisztességes életvitel), **gyümölcs** (beérett eredmények) Biztos, van a törökök közt is **bölcs** ember, de a megnevezés nem tőlük való.
- bölcső** – *Csecsemőnek ív alakú talpra szerelt ringatható ágyacskája. [török]* A **billegő billents** (cs), a kicsi, a **dől** mind beleszőve áll a kifejezésben. A függesztett **bölcsőben** ringatásnak a személyiségre kiható későbbi eredményeit manapság kezdik észlelni az ez irányban kutatók. Úgy tűnik, **bölcs** előrelátás volt valaha annak megtervezése, a kisbaba ringatására. A kisbabákat első ízben az ősmag(yar)-nyelvet beszélők ringatták **bölcsőben**, nem a törökök.
- bölény** – *Vadon élő, barna gyapjas szőrű, széles homlokú európai illetve észak-amerikai szarvasmarhaféle állat. [török]* A **bő**, a **bőhöm** nagy, a **lény** inkább **lént**, viszonyító, mely **nagyként** azonosítja. Ha viszont **lény**, az önmagáért beszél – **élőlény**, **bölény** – **nagy lény**, nagy állat.
- bőr** – *Az ember és az állatok testét külső réteggént borító szövetek összessége. [? finnugor]* **Bőr**, **bor**, **bur**. A **bőr** tulajdonképpen **védőburok** és **őr**, az egész testfelület **öre**: **b-őr**. A **bőrt** **borítja**, védi a

borz, azaz a **szőr**, mely **borzolódva borzad**, és hideg ellen védi, például az állatok bőrét. A **bőr** védhető **burokkal**. A **burok**, **burkol**, körértelmű szó, valami, ami körülvesz, óv, például a hidegtől. Érdekességként – a **burok bur** gyökének fordítottjából lett az orosz **rubáska** (kabát), de a gyöknek csak magyarul van értelme, magyarázata. Csak magyarul bontható.

börtön – Szándékos büntetért vagy ismételt vétségért szabadságvesztésre ítétek fogva tartására létesített intézmény. [?] A CzF Szótár a szó mögöttes értelmét, a mélységet sugalló **barlang** szóval egyezőnek véli. A szó tengelyében levő **rt** páros meghatározó mind a magyar szóeredet, mind az értelem tekintetében. A **börtön**ben az emberek azon csoportja van, akik a természetes együttélési értékeket semmibe veszik, birtokháborítók, belekerülnek valamilyen erkölcsi **fertő**be, nem a tisztességes **mérték** szerint élnek, megsértik az együttélési szabályokat, vagy fölösleges **virtusból vért** ontanak stb. Ezekről való kivétel, a diktatórikus, elnyomó országok, ahol sok tisztességes ember sínylődik **börtönökben**.

bösz – Ádáz gyűlölettől fűtött. Féktelenül tomboló. [?] A **bő** gyök a mérhetetlen **nagy**, az **sz** hang a kígyó sziszegése, vagy kiterjedt **nagy erejű harag**, vagyis távolra ható.

brancs – Gyülekezés népség. Baráti csoport. Zártkörű (úri) társaság. Érdekcsoport. [német < francia] Csak a két kötött mássalhangzó-páros miatt, mely ősmag(yar)-nyelvből eredőként azonosítja. Az **abroncs**, **abrancs** is egy kört ölel. Lásd az **abroncs** címszónál. Ez *leharapott szóvégből* ment idegenbe.

brom – Barnásvörös, csípős szagú, maró hatású, folyékony halogén elem. [nk: francia < görög] A **brom** a **barna** színéről kapta valaha nevét, a **br** szókezdő hangvesztéssel alakult ki később idegen hatásra, épp mint a **bronz** esetében. Lásd alább.

bronz – Réznek és ónnak az ötvözetete. [nk: olasz] A **bronz** **barna** színéről kapta nevét, mely valószínű **barnázott** lehetett. A CzF Szótár a réz címszónál írja: „[...] barnaréz, innen származtatja ZENKER a ‚bronz‘ szót.” Két kötött mássalhangzó-párost tartalmaz. A szókezdő **br**, hasonlóan a **brom** esetéhez, hangvesztéssel alakult ilyenné, a szóvégi **nz** szintén. Az **nz** páros érzelmi hangulatot is hordoz: **önz**ő, **pénz**, **utánzó**, **vonzó** stb. Az **nz** páros hangjai bontva a **néz**, **nőz** szavakat alkotják, és a **bronzot** ékszerek és **pénz** készítésére is használták. Mindannyinak van érzelmre ható töltete.

bú – Bánat, szomorúság. [? török] **Bá**, **bú**, mindkettő **nagyot** jelent. A **bánat**, **búsulás** jóval nyomasztóbb lelkiállapotot jelent egy kis szomorúságnál. A **búsuló** ember **elbújna bújával**.

búcsú – Eltávozáskor, elváláskor szokásos köszöntés. [török] A **búcsú** milyensége is számít: végleges távozás, vagy a visszatérés reményével **búcsúzik**. A **búcsúzó** **bocsánatot** kér, az esetleges elkövetett hibáiért. Ez egyik eredője a szónak. A szóban a **bú** a nagyon szomorú elválás okozta **búsongás**, a **-csú** maga a válás (**csá** – félre), a **csók**, az elválás okozta kellemetlen **ocsúdás**, a lelki **csonkulás**, az **elcsúszás** érzete, az utolsó érzelm teli **csucsujgatás**, a fájdalomtól **elcsukló** hangok, az utána **becsukódó** ajtó mind benne vannak a szó értelmében. Ha **megbocsátást** nyer, könnyebben **búcsúzik**. Ennyi bonthatósága, magyarázhatósága van magyarul a szónak... nem törökül, mongolul, tatárul, kirgizül stb.!

budi – (Kezdetleges) árnyékszék. [német] A **bódé** szónál már esett szó erről a nélkülözhetetlen kis fülkéről. A CzF Szótár **bú-vo-da**, búvóhelyként említi. A **budi** szó ősnyelvi, értelmébe egy kissé bele van szöve, a felhasználása nyomán azt körülhangzó **büz** is. Az **-ud - d > t** hangmódosulással az **utálat** gyökszava. Van egy székely mondás: *Úgy utálok, mint a budit*. Persze a németnek is van **budija**, de a nevet nem ő adta.

budoár – Női öltözőszoba. [nk: francia] A **budoár** az **odú** ősmag(yar)-nyelvi szóból fejlődött ki. Meghitt, bensőséges kis kuckó. Az **otthon** háttéri hangulatát idézi, mely szintén e szóból ered.

bugris – Faragatlan, tanulatlan, alpári viselkedésű alak. [? német] Mondják még, hogy **bugris** paraszt. A **gr** páros magyar eredetüként azonosítja a szót. A **buga** kis szarvú vagy szarvtalan tehén. **Bután ugra-bugráló**, oktondi emberről van szó, és ez aszfaltparaszt is lehet.

buja – Túlfűtötten érzékies. Dús növésű, sűrűn benőtt. [szláv] Van olyan nyelvész, aki görögnek mondja, és ez közelebb áll a valósághoz, mert a **buja** szó előbb jutott az ősmag(yar)-nyelvből ógörögbe, mint a szlávba, azon egyszerű oknál fogva, hogy a szlávok akkor még sehhol sem voltak. Az ógörögben torzult **bio** alakra. A szerelmesek fészükbe (**bujka**) **bújnak** el a világ szeme elől egymást **elbájolva** összebújni, **bujázkodni**, és titokban **bujtatni**. A **buja** szó gyöke **buj**. A szlávok aztán összevissza kialakulásuk idején megörökölték a magyar nyelvüektől. Váljon egészségükre.

- bukéta** – *Virágcsokor.* [nk: francia] A **bukéta** a **bokréta** (bouquet) francia megfelelője, és az úrhatnám franciamajmolás hozta vissza így torzszülöttként a magyar nyelvbe. Hasonló sorsú a **buklé** is, mely csomózott, **bogozott** fonál. Eredete mindkettőnek ősmag(yar)-nyelvi.
- bumeráng** – *Keményfából való görbe hajítófegyver, amely kellő szögben hajítva visszarepül elhajítójához.* [nk: ausztráliai] A szóban levő **ng** páros igazolja, hogy valaha még az egynyelvűség idején keletkezett. Mi jellemző a bumerángra? Ott csüng, leng a gazdája oldalára függesztve, mígnem eldobja a cél irányába, azt akarván, hogy abba „beledöngjön”. Mi történik ezután a bumeránggal? Elröpül, és ha nem talál célba, egy kicsit bolyong, kereng, majd visszatér gazdájához. A szó utal ütésre – **bum**. Utal erőre – **er**. Távolra – **á**. Csavaros pályára, és végső hangra – **ng**. Bizony ősmag(yar)-nyelvi!
- bunda** – *Állat bozontos sűrű szőrzete, prémje.* [?] A **bunda bu** gyöke nagy jelentésű. A párosok közül az **ng** és **nd** párossal van a legtöbb szavunk. A **bu** gyök a **burok** értelmét is adja, az **nd** páros belső tartalomra is utaló (**bandó**, **banda**). A **d > t** zöngés-zöngétlen hangváltás megmutatja, hogy a **benti** tartalmat védi, azaz a testet. A **bunda** szó a szőrzet dús voltának hasonlata okán a **bőség** értelmét nyújtva jelen van a latinutód nyelvekben **abundante** vagy hozzá hasonló alakban.
- bunker** – *Betonból épült, földbe süllyesztett erődítmény.* [német < angol] A **bunker bu** gyökszava ősmag(yar)-nyelvi eredetű, föld alá rejtőzésről, **bújásról** van szó védelem végett. Az **nk** páros a **palánk** szóban ad párhuzamot a védelem fogalmához.
- burján** – *Buján növvő gyom.* [szláv] Az **rj** páros a: **borjú**, **cserje**, **erjed**, **gerjed**, **perje**, **sarjad**, **virjad** szavakban növekvést szemléltető tengelyhangzó. A **burján** valóban buján növvő gyom, csupán annyi a hiba, hogy a szó nem szláv eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi.
- burzsoá, burzsoázia** – *Kizsákmányoló uralkodó osztály.* [nk: francia] A **burzsoá** szó a **nagy** jelentésű **b, bá** gyök és az **úr** szó összevonásából kialakult **bur** gyökből ered, tehát ősmag(yar)-nyelvi. A szóban levő **zs** hang a zsarolót jelenti.
- busz** – *Autóbusz.* [nk: angol] A **busz** a nagyot jelentő **b, bu** gyökből indul, mely ősmag(yar)-nyelvi eredetű, értelmű. Lásd a **B** hang bevezetőjében. Ugyanakkor az **usz** is rendelkezik **nagy kiterjedés** jelentéssel: **bajusz**. Ilyen értelműek még az **asz** (**arasz**, **asztag**, **asztal**), **esz** (**terpesz**) stb.
- buta** – *Gyenge értelmi képességű, nehéz felfogású.* [?] A **buta** szó **bu** gyöke **nagy** jelentésű, **nagyon gyenge** értelmi képességű embert jelöl. **Botfülnék** is mondják azt, aki nehéz felfogású, mert esetében minden neki szánt értelmes szó a szembenállás láthatatlan elűző **botjával** találkozik. Hasonló az **ostoba**, melyben szintén jelen van a **bot**, csak fordított alakban. Ehhez még a **but** – **tub** jelentése, mely zárt helyet jelöl, az ilyen ember bezárja elméjét az ismeretek előtt, és nem engedi be, nem fogadja be azokat.
- butélia** – *Palack, zárt edény.* [német < francia] Erről már esett szó a **bódé** címszó alatt. Bár ez a szó nem a mai magyar nyelvbe illő, mégis ugyanaz a gyökcsalád – **dob-bod, tub-but** – zárt **dobozszerű** edény. A meghatározás találó, de a német, francia eredet nélkül, mely nyelvek csak átvevő nyelvek. A szó gyöke magyar, innen jutott idegenbe, és jött vissza onnan.
- búza** – *A legfinomabb kenyérgabonát termő növény, e növény termése, magvai.* [török] A **búza bú** gyöke **nagy** jelentésű. A legmeghatározóbb kenyérgabonáról van szó! A szó a **bőség** fogalmát is kifejező **buzog** gondolatát is hordozza, abból is eredhet. Az **uz** **nagy** kiterjedés. A *CzF Szótár* szerint: „Eredeti jelentése homályos. Némelyek véleménye szerint a búvik vagy buja szókkal rokonítható, s annyi volna, mint buján, vagy bőven tenyésző (bujázó, bujája). Egyébiránt hasonló hozzá a gabonát jelentő szláv zbozse, továbbá a régi felső német huez, hweizzi, weizze, honnan a mai Weizen, mit Adelug fehér lisztje miatt weiss-ból származtat. Ezen értemény rejlik a magyar boza szóban is, honnan boza gyerek am. szöszke, fehér hajú.” Nem a török, hanem az ősmag(yar)-nyelvűek termesztettek előbb **búzát**, és ők is adtak nevet neki. A török, tatár stb. megörökölte.
- buzogány** – *Rövid nyelű, fémbunkóban végződő, ütésre használt fegyver.* [török] A **buzogány** harci fegyverként az eredményesség nyomán is kaphatta nevét, vagy mert ütése nyomán buzogott a vér, vagy lehetett neve **budzogány**. A *CzF Szótár* szerint: „Alapértelménél fogva jelent valami bogosat, bunkósat, miszerint gyöke boz azon bod, bot, pot gyökökkel rokon, melyekből boda, bodor, botk, pota származtak. Vagy átvette a bog gyöktől am. bog oz-ány, bogozó (csomózdó).” Magyar e szónak minden része a gyöktől a végéig. Az **-ány** (ánt) képző a valamire hasonlítást, vagy a valóság befejezett tényét állapítja meg. Az **uz** ugyanakkor **nagy kiterjedést** is jelent
- bű** – *Bűbáj, varázslat.* [török] A **bű** gyök a valami **nagy** fogalmát sejteti. Székelyül a nagyon nagyra mondják: **bű** nagy. A **bűbáj, bűvös, bűvös-bájos, bűvkör** mind olyan, ahonnan nehezen szabadul a

halandó. Míg a magyar **bűvös** szóban a vonzásra utaló **v** hang is jelen van, a török **büyü** ilyenre nem utal. A **bűbáj**, magába foglalja a **bűvös bujaság elbájoló** ígését is.

bükk – *Sima, hamuszín törzsű, tojásdad levelű, makktermésű erdei fa.* [?] A **bükkfa bű** kemény, vagyis nagyon (**bű**) keményfa. a keményfejű embernek is azt mondják: **bükk** fejű. Oly kemény, hogy a nyelv nyomatékolása okán kettőzött **k** hanggal ejtjük.

bűn – *A törvény vagy erkölcsi szabály megsértése. Isten iránti engedetlenség állapota.* [német] A **bű** gyök itt is nagy jelentést sejtet. A **bűn** egész személyiségre, életre, életsorsra kiható. Nehéz, mint a **bűn**. – így a mondás. A **b** hang a **balosság**, az **ű** hang az **űzöttség**, az **n** helyragként a ránehezítő, nyomasztó állapotot viszi bele a szó végső értelmébe.

bűz – *Erős, bántó bűdösség.* [? iráni] **Bűz**, orrfacsaró, amilyen a **b** hangtól elvárható, az **ű** hang alacsonyfekvésű, a **z** hang zűrös kicsengésű. A **bű nagy** jelentésű, az **űz nagy** kiterjedés. A nagyon **bűdös**, **bűzös**. A **bűz** elűz, ha kell Teheránig, de innen oda az irány, és nem Irántól erre. A magyar vasutasok humora az állomási vécés nénit **bűzről** pattant menyecskének nevezte.

„Mássalhangzó: a *t* és *sz* hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a *dz* **zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu c

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kiseded alakban *cz*, kiejtve *czé*, ötödik bötü a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában harmadik. [...] Kiejtésben egyszerű hangot jelölve, a hangmértan szabályai szerint az előtte álló rövid önhangzóju szótagot egy maga hosszúvá nem teszi, [...]”

Éles, vékony, metsző természeti hangokat utánoz ezen szókban és származékaikban: *czak*, *czakó*, *czik*, *czikákol*, *czib*, *czibe*, *czicz*, *czicza*, *cziczkány*, *czih*, *czihol*, *czin*, *czineg*, *czinke*, *czincz*, *czinczog*, *czip*, *czipeg*, *czopog*, *cziv*, *czivódik*, *czocz*, *czocza*, *czucz*, [...]

A *cz*-vel kezdődő gyökök száma minden árnyalataikkal együtt mintegy 70, az ily végzetűeké pedig körülbelül 40, melyek közül csak kevés önálló, pl. *dacz*, *ducz*, *pocz*, hanem jobbra mint elvontak csak származékaikban élnek, milyenek: *icz*-eg, *bicz*-eg, *czucz*-a, *ficz*-am, *recz*-eg, *döcz*-ög, *kocz*-og, *vacz*-og, *kacz*-ag, *bucz*-kó stb.

Gyökige, mely *cz*-vel kezdődne, vagy végződne, tudunkra nyelvünkben nincsen, valamint *cs*, *ty*, *zs* végzetűek sincsenek. A *cz*-vel kezdődő szók között aránylag sok az idegen eredetű és tájszó.”

A *c* hang: kedveskedő, becéző, finomkodó hangvételű jelzők meghatározó hangja. Valaminek vékony, törékeny, gyámolításra szoruló, dédelgetendő voltát kiemelő hang. Érdemes megfigyelni a kisbaba: *cici*, becéző szavait, vagy a kisgyerekek által, a számukra kedves kisállatok simogatásakor ösztönszerűen kiejtett hangokat. Nemrégén a világhálón kutatva olvastam KISS DÉNES-nek azt a megállapítását, hogy teljes kiterjedésében egyetlen nyelv sem tartalmaz annyi becéző kifejezést, mint a magyar nyelv. Sőt, leginkább csak a magyar nyelv képes erre. (http://www.kincseslada.hu/magyarsag/e107_files/public/KissDenes_Emberszam.pdf)

Néhányat magam is gyűjtöttem. Pl.: *Lackó*, *Katica*, *Ágica*, *Manci*, *kacér*, *hercig*, *kackiás*, *keckena*, *cinka*, *kacarász*, *maci*, *mackó*, *bece*, *bice*, *boci*, *buci*, *inci-finci*, *ici-pici*, *icipici*, *iciri-piciri*, *picuri*, *picurka*, *picu*, *picike*, *piciny*, *picinyke*, *inci-pinci*, *ponci*, *punci*, *cunci*, *cici*, *cicike*, *ciceréz*, *ciciz*, *cicifix*, *cuci*, *cucika*, *cumi*, *cumika*, *cucli*, *cinciri*, *cincog*, *cirpel*, *ciripel*, *cinke*, *cirmos cica*, *cicababa*, *cicázik*, *cicus*, *cicoma*, *cicomáz*, *cicomás*, *combi*, *combika*, *comboska*, *cubák*, *cukibaba*, *cukibabi*, *cukifalatka*, *cucci*, *cókmók*, *cucc* (*csicsás szerelés vagy csomag*), *cocó*, *pacl* (*lovacska*), *cocókázik* (*utazgat, lófogatra utal*), *cuppant*, *cuppog*, *cucorít*, *coca*, *malacka*, *ficánkol*, *fickándozik*, *fickó*, *vickándozik*, *cipellő*, *cipeg-tipeg*, *cipó*, *cirógat*, *ciróka-maróka*, *cifra*, *cifrázott*, *kicifrázott*, *cifraság*, *cafrang*, *cikornya*, *cikornyás*, *ciráda*, *cirádás*, *cimbora*, *cinca* (*kislány elálló hajcsomója*, melyet *cincálnak*, *ráncigálnak*), *cini-cini* stb. A *c* vékonyság (hangban *cincog*, pontban *cél*, vonalban *cérna*).

De a *c* hang is átmegy néha a másik végletbe, és amilyen fokon kedveskedő egyik oldalon, épp olyan gunyoros, szurkáló tud lenni a másik oldalon. Csúfondáros, epés, kedvezőtlen kicsengésű *c* hangot tartalmazó kifejezések: *cafát*, *cudar*, *cikiz*, *cukkol*, *heccel*, *cucáz*, *cucál* (*szúr, bökdös*), *cikáz*, *cibál*, *ráncigál*, *cincál*, *kucibál*, *kacibál* stb.

A *c* hangnak van erőt jelentő értelme, például az *acél* szóban, mely az *edz* szóval rokon, vagy az *acint*, *acintos* szóban. Az *ecetben*, *citromban* a savanyú kulcs hangja.

Ugyanakkor a *c* hang figyelemfelhívó, címkéző hang is a szó elején – *cégér*.

cár – *Oroszország, illetve egy időben Bulgária, Szerbia uralkodója. [orosz < latin]* A *cár ár* gyökszava jelen volt az ősmag(yar)-nyelvben a magas vezetői rangok megnevezéseiben. Ilyenek: *úr*, *báró*, *bíró*, *fáraó*, *kerál* (*király*) stb.

cédrus – *Melegebb éghajlatot kedvelő, sudár törzsű fenyő(fajta). [latin < görög]* A *cédrus* fordítva *sudréc*, ha párost nem fordítjuk. A *dr* párosból építhető szó a *sudár*, mely a *cédrus* jellemzőinek egyike. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

cédula – *Rövidebb szövegek vagy egy-egy adat feljegyzésére használt papírlap. [latin]* A *cé* gyök könnyedséget jelölő a *cérna*, *cékáz*, *céda* szavakban, az *illa* szintén könnyedén szálló valamit jelöl, ez esetben *i* > *u* hangváltás van, ami kissé furcsa ily esetben a magyar nyelvben, de talán azt jelzi, hogy nem fölfelé száll, mint az *illat*, hanem lefelé, hisz *súly* van. Ami biztos, hogy magyar szó elejétől a végéig. A latin csak megörökölte, és onnan terjedt tovább.

cégér – *Valamely mesterség jelvényeként használt, rendszerint a műhely, üzlet stb. bejárata fölül kifüggesztett tárgy vagy címerszerű ábrázolat. [német]* A *CzF Szótár* szerint a *szeg* szóval lehet hasonlósága. Ez annyiból igaz, hogy kötött, rögzített. A *cé* itt a *célt*, a *g* a kötöttséget jelenti (szög, cég). A *céget érintő* jellemzőket bemutató tömör rajzolat, felirat, vagyis a lényegét tartalmazó *logó*. A *logó* is magyar szó, nyelvvel (a nyelv tulajdonságából: *lóg*, *limbál*) adott jel, szójel, *szólog*, melyet fordítva használt az ógörög nyelv: *logosz*. A *cég*, alappal *bíró*, leszögezett *céllal* létrehozott

vállalkozás. A fenti szövegből látszik a **g** hang fontos szerepe: rögzít és gördül. Erre van az a régi mondás: **ér** a nevem, vagyis az vagyok, amit a nevem jelent. Lehet fordítva is, nem **ér** a nevem, azaz nem mond rólam semmit, nem az én jellemzőimről beszél az, ahogyan hívnak.

cékla – *Céklarépa. Ennek gyökere. [szláv < görög]* A **cékla** lilásvörös színe némileg hasonlít a **ciklámen** egy árnyalatához. A **kl** páros mindkettőnek tengelyhangzója, a párossal köréértelmű gyökszó alakítható (kal). Ugyanakkor a **cékla** gyökerének **kereksége** is ihlető volt a névadásban. Lásd **ciklámen**, **ciklus**. Az elgondolkodtató a gyökkel kapcsolatban, hogy a **cékla**, **ciklámen**, **cinóber** mind különleges vörös árnyalatúak. Ezért meglehet az ősmagyar-nyelvben volt egy színárnyalat megnevezés, mely ezzel a gyökkel kezdődött, épp ezért nem áll a CzF Szótár állítása, miszerint latin lenne a szó eredete.

cél – *Amire valamely törekvésünk irányul. [német]* Az **él**, **lé** gyöknek rendkívüli szerepe van az ember, az élőlények szempontjából: **élet**, **élés** (**élelem**), **lé** (**folyadék**), **leh**, **lég** (**levegő**), tehát a **legfontosabbak** (a **leg** is) e két hangból álló ősgyökre épülnek. A címkéző, tehát figyelemfelkeltő, **lényeg**-kiemelést jelző **c** hang után következő **él** az **élettel**, annak fenntartásához szükséges **elemekkel** kapcsolatos, és ez irányú **éles** (nem tompa), hatékony tettek – **cél**. Összevethető még a **léc** címszónál leírt **léc-cél** kapcsolattal. A német nyelv megörökölte.

celebrál – *Misét (ünnepélyes nagy misét) mond. [latin]* Ez a szó így nem magyar, de a magyar **szér** gyökből torzult **sz > c** és **r > l** hangváltásokkal latinra. Alapjában véve jelentése **szertartás**. A szóban levő **br** páros a **valamit alkot**, értelmet hordozza (pl.: **fabrikál**), vagy a vegyes tevékenységi sort leíró.

cement – *Vízzel péppé keverve kőszerűen megszilárduló porszerű építőipari kötőanyag. [német]* Idézet egy leírásból: „Már a régi rómaiak ismerték a betont... Pontosabban szólva: a betum-ot! A rendelkezésre álló források szerint ugyanis [...] a római építészek gyakran emlegetik: van a Nápoly melletti Vezúv tűzhányó oldalában egy különös homokfajta, amely megnedvesítve, néhány hét múltán sziklaszerű anyagot ad. Ezt elsősorban kikötők építésénél használták fel, mivel különös módon a tenger nemhogy gyengítette, hanem inkább fokozta is a szilárdságát.” <http://www.konyvtar.csongrad.hu/gyerekhonlap/hdoc/kivancsiakklubja/talalmanyok.htm> A **cement** szót valaha a magyar nyelv egy változatát beszélő etruszkok használhatták még a latinok előtt, mert a szó a **töm tömen, töment**, tömeny, tömény vagyis **tömés** gyanánt alkalmazható, tömörre, keménnyé váló anyagot jelenti. A szókezdő **c**, **ce** a homokszemek apró voltára utal. A szóban levő **nt** páros (**cement**) hasonító (**mint**). Az **nt** páros és az **ny** hang közös értelme okán mondhatnánk: cemeny, **cemény**, innen csak egy lépés a **kemény**. A fenti idézetből megtudható, hogy a **beton** szót előbb **betum** alakban (etruszk) használták a rómaiak, tehát **betömés**re alkalmas anyag. Az alapozást az ősmag(yar)-nyelven **tömés**nek mondták. Innen ered románul az épületalap neve: **temelie**.

cenk – *Hítvány ember. [?]* Olyan, aki megcsonkult erkölcsileg, és már nem teljes értékű. Az **nk** páros a: **bunkó**, **fajankó**, **konkoly**, **link**, **mankó**, **ménkö**, **rönk**, **tönk**, **vinkó** és más szavakban nyújt párhuzamot. Magyar szó.

cenzor – *Sajtótermékek, filmek stb. tartalmát politikai, vallási stb. szempontból előzetesen ellenőrző intézmény hivatalnok. [nk: latin]* A **cenzor** **c** hangja ez esetben a **cáfoló**, **cikiző** értelmét adja. Az **nz** páros szerepe az **ellenző**, **kínzó** szavakban, a **cenzor** értelmében foglaltakhoz hasonlít. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.

ceremónia – *Társadalmi, hivatali formáság szertartás. [nk: latin]* **Szertartás**, ez is magyar gyökből indult, ugyanakkor van köréértelme is. A **món** – kéz jelentésű.

cérna – *Több szál összesodrásával készült (vékony) fonal. [német]* A könnyed **cé** gyök vezet be a szót. Az **rn** páros a valamivé válás, alakulás értelmét is hordozza. A **cérna** kifejezés: **finomság** és **egy szál** értelmű is. Csak ha a **facér** szót nézzük, mely a személyi különlet egy szál állapotát jelenti, oly személyét, aki fűzhető, akár a **cérna**. Ugyanakkor a **kacér** is, mely a **szabad állapotból személyi kötődést, párt kereső** jelzésértékű viselkedésnek a megnevezése, oly valakié, aki fűzni akarja a másikat (mint a **cérnát**). A magyar nyelvben nincsenek véletlen hang összeállások. Végső megállapításként: a szó nem német, hanem magyar, aminthogy mindkét szó: a **kacér** és **facér** is. Eltérően a CzF Szótár véleményétől a német nyelv tőlünk örökölte. Erre bizonyíték az **rn** páros jelenléte a német **Zwirn** – **cérna** jelentésű szóban.

ceruza – *Fába vagy rugós illetve csavaros tokba foglalt grafit- vagy festékrudacsokból álló író és rajzolóeszköz. [latin < görög]* Összetett szó. A **cer** itt is vitathatatlanul vékony értelmű épp, mint a **cérna** esetében. Használatakor a papíron **húzza** az, aki ír. Így **cer-** (vékony) **uza** (húzott) vonal

marad utána. Ha a két magyar származék nyelvet, a latint és a görögöt nézzük, mindkettő az ősmag(yar)-nyelvből örökölte alapszavainak jelentős részét. A latin **cerula** nem **ceruzát**, hanem viaszdarabkát jelent.

cibak – *Cövek. A kútgém vasrúd tengelye.* [német] A **cibak** – **cövek** esetében **b** > **v** váltás van és magánhangzó felcserélődés, de az értelmi lényeg ugyanaz marad.

cickány – *Egészszerű, nagyon hegyes orrú rovarevő kis állat.* [török] Olyan kisállatról van szó, mely csak úgy fürgén **cikázik**, de a **cincogó** hangja is névadó ihletésű. A megnevezéseket mindig a jellemzők szerint adták. Mind a **ck** páros, mind az **ány**, mely az **nt** párost váltja, magyarként azonosítja a szót.

cidri – *Fázás, reszketés. Remegés, félelem. Hideg zimankó.* [német] A **dr** páros a vízzel, hideggel kapcsolatos magyar eredetű kifejezések tengelyhangzója: **cidri**, **condra**, **gödrös**, **hidro-**, **medres**, **nadrág**, **sodró**, **vidra**, **vedres** stb. A **nadrág** a **cidri** egyik ellenszere. A **dr** páros hangjai bontva a **dér**, **dermed** alkotói. Mindkettő a hidegről beszél. A bőr ősmag(yar)-nyelvi **derme** nevével is kapcsolatos, mert a **dr** párost alkotó hangok a **derme** alaphangjai. A hideggel a bőr, a **derme** kerül kapcsolatba előbb, és **dermed**, **cidrizik** tőle. E jelenségből van a **citera** szó is. Erdővidéken a hidegtől remegő, reszkető emberre mondják: jól **citerázol** a hidegtől.

cifra – *Gazdagon, gyakran feltűnően vagy cikornyásan díszített.* [latin < arab] A **ci** gyök a finom, vékony, **cikornyás** vonalvezetést jelenti, de köze lehet a **ci** gyökű izgató vörös színhez, a **cinóber**hez is. Lásd még a **cékla** címszót. Az **fr** páros **Afrodité** (**Aphrodite**), a szépség görög istennője nevében a szépséggel kapcsolatos. A gyök fordítottja **cif** – **fic**. Székelyföldön, ami **cifra**, az **ficás** is (**ficera**). E névnek **fr** párosa jelen van **cifra**, **cafrinka**, **cafrang** szavunkban, és az egyiptoni **Nofretete** nevében is a szépséggel kapcsolatos. De jelen van a **cifraságot**, **cafrangot** szerető **frankok**, **franciák** nemzetnevében is, mely népnév is ősmag(yar)-nyelvi örökség. Románul: **frumos** – **szép**. A **cifra** ősmag(yar)-nyelvi szó.

cigája – *Fekete fejű és lábú juh.* [román] A **cig** gyök, a **cigája** szó, fekete jelentéssel csak ősmag(yar)-nyelvi örökség lehet a román nyelvben. Lásd alább.

cigány – *Ázsia és Európa országaiban szétszóródva élő, sötétes bőrű, sötét hajú indiai eredetű nép.* [szláv < görög] E népnek neve a fekete szóval hozható kapcsolatba. Albánul fekete – **zi**, törökül **siyah**, maláj nyelven **hitam**. A **cigány** filippino nyelven **hitano**, a többi nyelven is **cigan**, **gitan**, **gypsy** stb. A kezdőszótag a fekete szín kezdőszótagjával sok esetben egyező. Azt jelenti, hogy valaha az ősmag(yar)-nyelven kellett lennie a **fekete** színt jelentő **cig** gyökű szónak, mely a **cigája** juh esetében is a fekete színt jelentette. Van oly vélemény, mely szerint a **szegény** szóból alakult ki a **cigány** népnév. A szegénység sötét jövőt előrevetítő, ami a fekete szín. Ha így van, akkor ez a messzi múlt ősmag(yar)-nyelvből jön. A görög nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből örökölhette, mint szín megnevezést. Ha már az ősmag(yar)-nyelvben kialakult, akkor a **cigány** népnevet maguk a **cigányok** hozhatták magukkal Európába. Ehhez még hozzáadhatjuk az általuk manapság használt **roma** kifejezés jelentését is, mely minden valószínűség szerint a **fekete** jelentésű **kara**, **korom** szavak leharapott szóvégéből alakult. Meglehet, hogy mindkét megnevezés párhuzamosan használatban volt közöttük.

ciha – *Párna vagy dunyha huzata.* [német] Épp a **h** hang, a **ha** szótag az, mely elárulja, hogy a **dunyha** és a **ciha** közt közeli a kapcsolat. Székelyföldön **hajnak** mondják: **párnahaj**, **párnahéj**, melyet rá kell cibálni, **cihálni** a párnára, **dunyhára**. A **ci** gyök a **haj**, **héj**, **huzat** vékonyságát is jelenti. Különben a **cihelődés** szedelőzködést jelent. Semmi köze német eredethez. Fordítva igaz!

cikcakk – *Ismételten megtörő zezzugos vonal.* [német] A **cikcakk**, összevissza, az egyenestől eltérő irányú mozgás, vagy varrásminta jelzője. A szóban a játékos mozgásra a **cik ik** gyöke utal, a **cakk** az **akadályra**, mely az egyenes mozgást megtöri. A **c** hang a játékoság. A **zezzug** hasonló, de az nem vonalban mozgásra, hanem térbeni összevissza elhelyezkedő üregekre utaló, mivel a **zeg** **szegletet**, a **zug** kis lyukat, búvóhelyet jelent. Ezt német eredetűnek írni pénzért sem lett volna szabad. A német nyelv átvevő.

cikk – *Árucikk. Újságcikk. Törvénycikk. Narancscikk. Stb.* [német] Mivel a **c** hang a **t** és **sz** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang (MÉKSz), a **cikk** szó **c** hangját **sz**-re váltva, a **k** hangot zöngés párjára, a **g**-re: **sz-g**. A kettő közé tehetjük az **e**, **ö** hangok közül bármelyiket, **szeg** vagy **szög** lesz. A legszemléletesebb a példaként adottakból a **narancscikk**, mely egy **szögletes** alakzat. Eszerint a **cikk** egy jelképes és valós kis része a nagy egésznek, de **szöglet** is melyet a kérdéses áru-, újság-, törvény-, **narancscikk** elfoglal. Tehát nem német, hanem magyar. Innen van nekik.

- ciklámen** – *Dunántúli (bükk)erdőkben nyíló, illatos lilavirágú gumós növény.* [nk: latin < görög] A *kl* páros az *iklat* szó tengelye. A **ciklámen** annyira figyelemfelhívó gyönyörű, élénk színeivel, hogy szinte *kiabál*. A *ci* a finom játékoság, de mint a **cékla** esetében szó volt, lehet egy különleges szín ősmag(yar)-nyelvi neve. A *kl* páros a latin és latinutód nyelvekben, oly szavakban kulcspáros, melyek felfokozott érzelmi állapotot leírók. Ilyen a latin *acclama*, a román *aclama*, olasz *acclamare*. A szépség lelkileg megmozgat (*iklat*), jó értelemben vett *zaklat*ottságot idéz elő. Az *ám* érzelmi gyök, de sokasodást is jelentő. A virág a nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta, jelentésében körértelmű is.
- ciklus** – *Szabályosan visszatérő időszak, körfolyamat.* [nk: latin < görög] Itt körről, körszeletről van szó, *körcikkről*, melyre visszatér a körbejáró mutató. Az *ik iklat*, mozog. A *kl* páros is mozgásra utaló a *bóklász*, *csukló*, *iklat*, *öklél* stb. szavakban.
- cilinder** – *Magas, henger alakú, lapos tetejű kalap.* Stb. [német < ...görög] A *cil* gyök *kör*értelmű. Csakhogy a *kör* gyök az ősmag(yar)-nyelvben született meg, nem a németben, nem a görögben.
- cím** – *Szellemi alkotásnak a tartalomra utaló (rövid) megjelölése.* [vándorszó: francia] A *cím* szó teljesen magyar, és magyarázata rendkívül egyszerű: A *cím*, mint a meghatározás is írja: tartalomra utaló rövid szöveg. Elöl a figyelemfelkeltő, azaz *cégérellő c* hang, utána a felkínáló: *ím*. Nem is vándorszó, nem is francia!
- cimbalom** – *Asztalszerű húros ütőhangszer.* [latin < görög] Az *mb* páros főleg *tömb* jelentésű szavak kulcspárosa. A *comb*, *domb*, *domború*, *galamb*, *gomb*, *gomba*, *gömbölyű* szavakban. A *cimbalom* is hasonló: egy *tömb*. A *ci* gyök a hangra utal, épp mint a *citeránál*. A szóvégi *lom* (mol) a zene okozta érzelmi fellazulás, ellágyulás.
- cimbora** – *Szórakozásban, játékban stb. gyakori társunk, jó pajtásunk.* [román < ? szláv] Itt is az *mb* a tengelyhangzó. A *cimbora* összetett szó, a *cim* gyök a CzF Szótár szerint a csimpalkodás (csimpaszkodás), az *összeborulást* leíró *bora*, *barát* vagy *pár* torzult alakja. A *cimboraság* bizonyos érdekközösség. Székelyföldön van *legelőcimboraság*. „Minden eszténa-társaság (gazdaság, cimboraság, cimboraszer) élén maguk közül választott eszténaabíró (főgazda, majorbíró) állt, aki a közösség dolgait intézte, a juhászt ellenőrizte és munkájáért némi javadalmazásban is részesült.” (*Magyar Néprajzi Lexikon*. I. Budapest, 1979. 734.). „[...] más cimboraságokkal egyetértésben közösen osztották újra minden évben a legelőtesteket. A cimboraság tagjai juhszám arányában élveztek a juhtrágya hasznát, és az által javították a soványabb szántóföldjeiket.” *Lövete és környéke. Leírás.* (www.lovete.ro). A *cimbora* szó se nem román, se nem szláv. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű!
- címer** – *Valamely közösség megkülönböztetésére használt alakos színes jelvény.* [vándorszó: francia] Egy meghatározás: „A címer olyan, általában pajzson viselt, meghatározott szabályok szerint megszerkesztett színes jelvény, melyet egy család, intézmény vagy testület a saját maga azonosítására örökletes, állandó jelleggel használ.” (www.genealogus.hu). A francia *cimier* – *hátszín*, vagy *vesepecsenye*. Ez nem az ősi hősiesség nyomán kiérdemelt címről szól, melyet – mint Toldinak a májat – csak úgy odadoztak. Sem az *armes*, sem az *armoiries*, sem a *blason* nem hasonlít a *címer* szóalakhoz. A *címer* magyar szó. Jelentése: egy felsőbb hatalom által adományozott *cím* látható jelvénye, mely *erények érdemi elismerésének jutalma*, vagyis: *cím erények* nyomán.
- cinkos** – *Aki a gonosztevők büntársa. Aki valamely csíny elkövetésében velünk tart.* [?] Az *nk* páros kellemes és kellemetlen jelentésű kifejezések alkotója. Például: *cinka*, *cinke*, szavakban kicsinység, a *cink* finom művű munkák alapanyaga. Vannak gyerekekhez kötődő, játékos hangulatúak: *csalínkázik*, *csicsonkázik*, *ficáinkol*, *lábatlankodik*, *nyalánk*, *nyúlánk*, *pánkó*, *pelenka* stb. Van olyan, mely veszélyes helyzetekből kijutásra való óhajt feltételez: *atyánkodik* (csíki szó: imádkozik), *rimánkodik*. Viszont a többi vegyes, vagy nem vonzó: *bank*, *bánkodik*, *bunkó*, *csonk*, *fajánkó* *fullánk*, *konkoly*, *mankó*, *pálinka*, *rönk*, *tönk*, *zimankó* stb. Régen kisgyerekként, amikor csoportos játékokat játszottunk, és ki kellett jelölni valakit egy feladatra, volt egy olyan játékszabály, hogy *cinkust*, azaz *sorsot* kellett húzni. Ez valami olyannak a maradványa a gyerekjátékban, ami csoportos vállalkozásoknál felnőttek közt lehetett szokásban, hiszen a kisgyerek a felnőtteket utánozza. Összegzésül: *cinkosok* a résztvevők, és megbízást kap az, akire a *cinkos*, *sorshúzás* esik. Így, aki *cinkos*, az vállalt egy sorsközösséget, mindennemű előreláthatatlan – veszélyeket is rejtő – velejárójával. Az *nk* páros hangjaival alkotható a *neki*, vagy *-nak*, *-nek* ragok, és ez is arra utal, hogy *sorsosa* lett *valaminek*. Valószínű, hogy az őskori kezdetekkor

felvállalható tisztességes tevékenységről lehetett szó, különben nem maradt volna fenn gyerekjátékként. Később fajulhatott el a romló erkölccsel. Ma már becstelen **cin**kosokkal van tele az üzleti, politikai és pénzvilág. A szó magyar eredetű.

cinóber – *Cinnabarit. Cinóberpiros.* [német < ...görög] Ebből az ásványból nyerik a higanyt. A **cinóber**nél a **ci** gyök, mint a **cikl**ámen vagy a **cék**la esetében a **színt** jelenti. Ugyanakkor az **in** gyök játékos **csint**alan, kellemi hangulatra **in**gerlő. Nem véletlenül **cinóberszínűek** a kéjházak vörös lámpái. A **cinóber** zárószótagja a **-ber, -bar**, biztosan **veres, vörös** jelentésű. Ez magyar elemekből álló szó, vagyis ősmag(yar)-nyelven kapott nevet.

cipel – *Erőlködve visz, hoz, hord valamit. Erőszakkal vagy erőltetve magával visz valakit.* [?] szláv] Nehéz teher **vitele** esetén, vagyis a **cipe**kedésnél, lassabban **típeg, cipeg** az ember, mert csak **cipegve** megy a **vitel** – **cipel**. Nézzék meg a súlyemelőknél a súly felemelése utáni lépteit, vagy az Erőseber – Fekete László és társai lépteit, amikor a nagy súlyokat **cipelik**. Bizony **típegnek, cipegnek**, mivel épp **cipeln**ek. **Cipelik**, régies székelységgel: **elig viszik**, ami azt jelenti, hogy alig bírják. Nem szláv. **Típeg-topog, toporog, tapos, cipel, cepel, cipekedik, alig, elig** – ezekből melyik a szláv?

cipellő – *Könnyű női vagy gyerekcipő.* [**cipő**, < latin] A bibliai Mózes feleségének neve a leírás szerint **Czippóra**. A **CzF Szótár** szerint: a **cip** gyökű **cipeg, típeg** – ebből a **cipő, cipellő**. A **Czippóra** név peckesen lépegető, típegő, kecses kislányt sejtet, másik jelentése énekes madár – **Ciripelő, Csicsergő, Csipogó. Czippóra, Cippóra**, akinek apja **Jetró**, a ma magyarnak nevezett nyelvet beszélte, és **MÓZES** apósaként annak tanácsadója volt. **MÓZES**, épp mint a többi rokona, még az ősmag(yar)-nyelvet beszélte, mint Egyiptonban is az akkor ott használatban levő ősmag(yar)-nyelvet, mely az apósa anyanyelve is volt. Hol voltak akkor a latinok, akik majd később átvették a szót?

cipó – *Kisebb, rendszerint kerek kenyér.* [?] A **ci** gyök játékos sugallatú. Minden **kicsi, pici** gyerek a **cipót** akarta megkezdeni kiskorunkban. Az volt a mienk. Az anyukák szerettek minket, **kicsiket, piciket**, és a **picik** méretéhez is sütöttek mindig, minden sütnél egy kis **cipót**. A **pó** a **púp** rövid hangváltott alakja, vagy pedig a **pici** szó fordított alakja – **cipi** – kapott **ó** jelzöt a végére. Erdővidéken a púpos emberre azt is mondják: **cipós**.

ciprus – *Sötétlombú, hegyes koronájú fenyőféle fa.* [latin < görög] A **ci, cip** gyök kicsire utal (csip), a **pr** páros az **apró** tengelyhangzója. A viszonyítás a magas cédrusfenyő vagy más magas fák szempontjából van. Az **us** végződés latinositott. A **ciprus** alakja a **vízceppet** is idéző.

cirbolya – *Cirbolyafenyő* [német] A **cir** gyök **kör**alakra vagy **ciró**gatásra utaló, a **boly** belső összevisszaságra, de a hajtások szőrösségére, **boly**hosságára is. Az **rb** páros a **görbe, girbegurba** szavakban is jelen van. Idézet a http://hu.wikipedia.org/wiki/Nevadai_cirbolyafenyő honlapról: „Gyakran többtörzsű, koronája szabálytalan alakú. 10–26 m magasra nő. Hajtásai simák, szőrösek, 2,5–10 cm hosszú tűi rugalmasan merevek. Az idősebb fák kérge durván pikkelyes, szürke. 7–22 cm-es tobozai csukottan kúposak, nyitottan hengeres-oválisak, vastag pikkelypajzsuk gyakran felhajlik.” A **cir** gyök **kör**alakra vagy **ciró**gatásra utaló, a **boly** belső összevisszaságra, de a hajtások szőrösségére, **boly**hosságára is. Az **rb** páros a **görbe, girbegurba** szavakban is jelen van.

cirka – *Körülbelül. Mintegy.* [nk: latin] Ez valóban latinból visszatért szó, csak azért írtam ide, mivel a gyök a **kör** értelméből van, akár a **cirkusznál**, de a **ceruza** szavunkhoz is kötődő. A **ceruzával** a gyerek **köröket ír**kál, **firkál, pirkál, cirkál**. Legalábbis Székelyföldön. Az **rk** páros mutatja magyar jellegét a szónak.

cirkusz – *(Kerekporondú) sátorban vagy épületben működő, különleges ügyességi mutatványokkal szórakoztató üzem.* [latin] A **cirkusz cir** gyöke kört jelent. A **kör** ősmag(yar)-nyelvi gyökszó. Az **rk** páros kapcsán is van magyar nyelvi érintettsége a szónak. A **cirkusz** porondja egy zárt kör, mint a **zárka**. A szó eredete mindenképp visszavezethető a magyar nyelvbe.

cirmos – *(Hamvas szürke alapon barna) csíkokkal vagy foltokkal tarkázott macska.* [?] Ennek elég egyszerű lenne a megfejtése: **ciró**gatva **mos**akodó, ha nem lenne annyira **cirmos, kormos**. Minden megnevezés látvány vagy jellemzők nyomán jött létre. Az **rm** páros még benne van a macska jellemzőit leíró szavakban: **durmol, förmed, karmol, karmos, körmös, szörme**. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

citrom – *Sárga héjú savanyú déligyümölcs* [latin] A **tr** páros nem a szívderítő kifejezések tengelye (**fet**reng, **gyat**ra, **gyotró**, **hátrány**, **ket**rec, **ko**tródik, **otr**omba, **put**ri stb.) A **citrom** még a legenyhébb ezek közül. Gondolom, az első harapás íze volt „**botrányt** keltően” kellemetlen érzés. A **ci** gyöknek

a *c* hang kapcsán köze van a savanyú ízhez (ec, ecet, e/*cit*), az *om* szóvég az íz érzése. Nem latin, magyar eredetű szó.

civil – *Polgári, nem katonai.* [**német** < **latin**] A polgár, *civil*, a *cselekvést* jelentő *csinál* *csi* gyökből indul és a *világos vil* gyökével folytatódik, a szó gyöke a *civ*, latinul, és a latin nyelvekben *csi*-nek, esetenként *szi*-nek ejtik, a mi *csi* ősgyökünk a *cselekedettel*, *csinálással*, *csintalankodással*, a *szi-szív*vel kapcsolatos. Mondhatnánk: *tevő*, *tevékenykedő*. A *vil* gyök a *világosságot* jelzi, mely szintén a *művelődés* feltétele. A *ták*, *ték* gyökök nyomán a *tékonyságot*, tehát munka *tevékenységét*, mondjuk úgy *tivikenységet* végző embercsoport, az a réteg, mely munkájával járul hozzá az intézmények fenntartásához, működtetéséhez. A latin szó nem a *tek* gyökkel utalt a *tevékenységre*, hanem a *cselekvés csi* gyökszavával. Az örökös változást jelző *v* maradt a szó tengelyében: **civil**, **csivil**, **csivel**, **müvel**. Tehát a *civilség* a *cselekvő*, *csináló* (nem kell leértékelni ezt a szót), *tevékeny*, *világosságkedvelő*, *müvelt* réteg. A *cselekvést szív*vel (*csiv*-, *szív*-) végző embercsoport. Nem a mai értelemben vett *polgárság*! Az akkor nem létezett, hanem volt egy egyszerű (*vulgár*), de egyszerűségében nem *balga*, hanem *dolgozó*, értelmes munkával *szolgáló*, *dolgos polgári* réteg, az összes termelőmunkát végzők, a települések összetartó népe, főleg azok, akik a föld megművelésével és kézművességgel *tevékenykedtek* (*tev* – *vet*). Ez a réteg hagyta maga után a népdalokat, táncokat, faragványok, varrottasok rajzolatait, szötteket stb. A munka nemesít, a történelem folyamán csak az olyan nép hagyta maga után a *műveltség*, *civilizáció* (*csi*) *világos*, mélyreható, ma is látható nyomait, mely *tevékenyen* foglalkozott a földműveléssel, kézművességgel, megfigyelte a körülötte történő eseményeket, és tapasztalatait írásban, rajzokban közölte utódaival. Ez *világos*, *müvelt* elmével irányított *tevékenységet* követelt meg. Ez a szó nem is német, nem is latin, hiszen minden összetevője, de ezen felül *eredete*, *gyökere* magyarul magyarázható, érthető. Sem németül, sem latinul nem bontható fel értelemmel bíró elemekre. Ami még idetartozik a polgár szó kapcsán: a polgár nem lehetett sátorlakó, mert a megnevezés tartalmazza a *fal*, *falu*, *pol*, *polu*, **pol** gyökszavát.

comb – *Az ember és a madár alsó, illetve az emlősök (hátsó) végtagjának a térdízület fölötti része.* [?**hangfestő szó**] Az *mb* páros a *tömb* jelenség meghatározó hangpárosa. Valójában az *mb* páros is hangfestő, hangszínező jellegű is, mivel tényleg ad egy kellemes vonzatot a *bimbó*, *cimbora*, *cimbalom*, *comb*, *domb*, *domború*, *dorombol*, *ember*, *galamb*, *gömbölyű* szavakban. A női *comb* látványa érzékileg rendkívül felkorbácsoló a férfi számára. Egy különlegesen erős *tomboló* érzéki hatást keltő testrészt.

condra – *Rongyos, piszkos ruha. Fekete daróc felsőkabát. Szajha.* [?**hangfestő szó**] Van egy posztóféle, melyet *condraposztónak* neveznek Székelyföldön. Ebből készültek a miesnap (mívesnap, művesnap, munkanap) gúnyák. Újonnan nem volt piszkos, sem rongyos, de rendeltetése szerint végül azzá vált akár a kiélt, elhasznált nő.

cölöp – *Építmények földbe vagy víz medrébe vert oszlop alakú eleme.* [**szláv**] Az *oszlop* szó összetett. Az *osz* az osztás, a *lop* végződés – tekintetbe véve a *b* és *p* rokonhangzását –, valószínű *láb*. Egy oly *láb*, mely egy távot kettéoszt. Az oszláb helyett lett *oszlop*, akár a *kapuzábé* a *kapuzáp* és *kapuláb* összevonásából. Az *oszlop*, fordítva *szolop*, ebből a *cölöp*. Mondják még *cöveknek*, székelyül *cüveknek*. A *cölöpben* is benne a *löp*, *láb*. A *cölöp* szó az ősmag(yar)-nyelvből ment át az ógörögbe! Az *oszlop*, a szófordítás szabálya szerint *szolop*, *cölöp* lett. Ógörögben: *xolop*, *xilop*, *xüliup*. Hol itt a szláv elem? ? ?

cövek – *Hegyes végű rövid karó.* [**német**] A *cövek* szó, ha figyelembe vesszük a *c* hang és a *tsz* rokonhangzást, akkor *tő*, *tövek* az eredeti alak (*tőlöp*, *tőláb*). Oly *tövek*, melyek mélyen a földbe vannak verve, ágyazva. Ilyen többes számból egyes számmá válásra van még példa: *mák*.

cucli – *Csecsemőknek szopogatásra való kis játékszerű kellék.* [**német**] A kisbaba *cuppantó* szopóhangja, vagy erre vonatkozó kifejezések: *cici*, *cicike*, *cuci*, *cucika*, *cumi*, *cumika* stb. Azért mert a *cucli* végződése németesen hangzik, mint a *spicli*, nem kellene kavarni. A német nyelvben majdnem minden, *c* hanggal kezdődő szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A *cucli* szót nem lehet kifejezetten németnek beállítani. A *kifli* is hasonló és mégsem német, mivel az *fl* páros, és a belőle alakítható gyök a *fül*, melynek külső körvonalai alakjával egyező a *kifli* (*kifüli*) ívelése. *Kifli*, jóval a német nyelv kialakulása előtt létezett. Különben a csecsemők minden kifejezése nyelvtől független, mivel ösztöni: *papa*, *püpi*, *didi*, *cici*, *mama*, *mmmm*, *baba*, *glglgl*, stb. Alapjában véve a *cucli* a becéző *c* hangkörből indul, és ez ősmag(yar)-nyelvi jellegzetesség: *cuci*, *cucili*, *cucli*.

cujka – *Gyenge szilvapálinka.* [román] A *cujka* ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Erre bizonyíték a *jk* tengelyhangzónak beépülése a *bujka*, *dévajk*odó, *duhajk*odó, *hajkurász*, *pajkos* stb. szavakba. Ugyanakkor az is bizonyíték, hogy a páros hangjai bontva a *játék* szóba épülnek. A szó fordítva *kacuj*, a székelyeknél a betört, erjesztendő gyümölcsöt *katyónak* is mondják. A *kacat* szó a rendes használatra alkalmatlant is jelenti. A csemegeként már nem tárolható, de egyébre felhasználható megtört gyümölcsre is alkalmazható szó.

cukor – *Cukorrépból vagy cukornádból készített, fehér, kristályos édesítőszer.* [német < ...óindiai] A *c* hang a magyar nyelvben a finomságok (picinység, vékony, ízes, szép vonalú stb.) meghatározó hangja. A *cuk* (szuk) a csettintés pösze változata. A szó ősmag(yar)-nyelven képződött, erre bizonyíték a *cukros* szóalak és a *kristály*, mindkettőben a *kr* páros. Nincs kizárva, hogy **Indiából** **indult**, de ősmag(yar)-nyelven. Különben **Indiából** **indultak** a magukat árjáknek nevező, még az ősmag(yar)-nyelvet beszélő népek **Irán irányába** nyugatnak.

„Mássalhangzó: a *t* és az *s* hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a *dzs* **zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu cs

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kised alakban cs, kiejtve: csé, negyedik bötü a magyar ábécében, s a mássalhangzók sorában második. [...] Ezen hangunk az árja családhoz, különösebben a szláv fajhoz tartozó nyelvekkel közös, a finnben pedig hiányzik. A gyökszókból vagy elül áll, mint: csa, csal, csap, csat, csel, csök, csuk, vagy végül: acs, ecs, öcs, becs, kecs, locs, vagy elül és végül: csacs, csecs, csëcs, csics, csöcs, csucs. [...] A cs kezdetű gyökszók igen számosak nyelvünkben, mert minden árnyéklati változataikkal együtt mintegy 170-re rugnak, a cs-vel végződők pedig, mint, acs, ecs, ëcs, ics, öcs, bëcs, csecs, bocs, locs, mocs, stb. körülbelül. 50-re. Ily végzetű ige nyelvünk egész birodalmában aligha létezik.”

A *cs* hang kedélyállapotot kifejező hang. Nagyon sok, azon szavak közül, melyek a *cs* hangot tartalmazzák valamilyen: játékos, kicsiny, kicsinyítő, kedves, becses, értékes *kincs*, becsület, bölcsesség, esetleg *cseles*, *csalafinta*, hangulatkeltő, érdekes *kacs*karingós rajzolatot, gubancos képet, helyzetet leíró, kiismerhetetlen, *csodás* jelenségre utaló, érdekes dolgot leíró, vidám háttérrel, kellemes, élvezetet sejtető dolgot fejez ki. Ha egy szóban többször előfordul, az rendkívüli élvezetet jelentő kifejezés (*csecs*, *csöcs*, *csöcsörész*, *csúcs*). Az érem másik oldalán a szenny (*mocsok*, *pocsolya*, *mocsár*), a haragos, ízetlen (*ocsmány*) viselkedés, megnyilvánulás, állapot jelzőhangja.

Íme néhány a *cs* hangot tartalmazó szavaink közül: *Ancsa*, *Marsca*, *Jancsi*, *Teresi*, *Julesi*, *Karcsi*, *kicsi*, *kecs*, *kecses*, *kecse*, *csece*-*becse*, *csecs*, *csöcs*, *csöcsös*-*faros*, *csöcsöz*, *csöcsörész*, *csecesemő*, *csecsbimbó*, *csecesszopó*, *aprócska*, *apró-cseprő*, *csip-csop*, *csip-csup*, *piszlicsáré*, *cseke*, *csekély*, *csekélység*, (*c*)*sekélyedő*, *csökő*, *csenevész*, *kicsi*, *kicsiny*, *csonka*-*bonka*, *csonka*-*boka*, *becs*, *becses*, *becsület*, *belbecs* (lelki érték), *csáb*, *csábos*, *csábít*, *csáberő*, *csábul*, *csacsi*, *csacsiság*, *csacsiskodik*, *csacsika*, *csetten*, *csattan*, *csettint*, *csahol*, *csahos*, *csemege*, *csemegézik*, *csemcseg*, *csámcsog*, *csal*, *csali*, *csalogat*, *csalóka*, *csalárd*, *csalfa*, *csalafinta*, *csalogány*, *Csilicsali* *Csalavári* *Csalavér* (Móra), *csend*, *csendül*, *cseng*, *csöng*, *csenget*, *csönget*, *csengettyű*, *csilingel*, *csingilingi*, *cserje*, *cseplesz*, *csemete*, *csalit*, *csacska*, *csacsog*, *cseveg*, *csivitel*, *csiripel*, *csipeg*, *csipog*, *csicsereg*, *fecseg*, *locsog*, *lepcsel*, *cserfes*, *cserfel*, *cseverész*, *csivog*, *cselekszik*, *pepecsel*, *cselez*, *csélc*csap, *cselevendi*, *cseleskedik*, *csel*fogás, *cselszövés*, *cselgáncs*, *csepű*, *csöpű*, *csüpű*, *csápol*, *csárda*, *csárdás*, *csármál*, *csúszda*, *csúszkál*, *csusszan*, *becsusszan*, *csicsonkázik*, *csetepaté*, *csihi*-*puhi*, *csatangol*, *csatrat*, *csalinkázik*, *csámbolyog*, *csámpál*, *csetlik*-*botlik*, *csattint*, *csettint*, *pacsi*, *pacsiz*, *csavar*, *csavaros*, *csavarog*, *csavarít*, *csavargat*, *csúr*-*csavar*, *csobog*, *csörgedezik*, *csobolyó*, *csermely*, *gáncsos*, *csökönös*, *makacs*, *csög*, *csög*-*bog*, *göcs*, *göcsös*, *csomós*, *göresös*, *göcsörtös*, *rücskös*, *csepeg*, *csöpög*, *cseppen*-*csurran*, *cseperedik*, *csepeccske*, *cseppnyi*, *csöppnyi*, *csöppség*, *tócsa*, *cserren*, *csörren*, *cserget*, *csörget*, *csörög*, *cserke*, *cserkész*, *kicserkész*, *kiscserkész*, *csesz*, *csesztet*, *csiszol*, *csillag*, *csillám*, *csillámlik*, *csillog*, *csilla*, *csirke*, *csibe*, *kicsibe*, *csipog*, *csiripel*, *csikló*, *csiklik*, *csikland*, *csiklandós*, *csiklandoz*, (székelyül: *csiklint*, *csiklant*), *csikó*, *kicsikó* *kicsacs*si, *csacsicsikó*, *csíny*, *csínytevő*, *csintalan*, *csintalankodó*, *csinnadratta*, *csipke*, *csipkéz*, *csipkés*, *csicsés mese*, *csicsikál*, *hajeszik*, *hajcsikál*, *bubucsikál*, *csucsukál*, *csucsujgat* (*altat*), *csucsul a kicsi*, *csipisz* (*pöttöm kisgyerek népiesen*), *csiga*, *csigás*, *csigáz*, *csigolya*, *csigasor*, *csigabiga*, *csigalépcső*, *csigavonal*, *kacs*karingó, *csicsás*, *csiricsáré*, *csíra*, *csír*asejt, *csiribí*-*csiribá*, *csinos*, *csinosodik*, *csinosít*, *csinoska*, *csinosodás*, *csínál*, *csínja*-*bínja* *csinibaba*, *csín*, *külc*csín, *csitri*, *lányoc*cska, *menyecs*ke, *bácsi*, *csoda*, *csodás*, *csodaszerű*, *csodálatos*, *csodálatra méltó*, *csodaszép*, *csokor*, *csokréta*, *csók*, *csókol*, *csókolózik*, *csóva*, *csóvál*, *csíp*, *csipked*, *csípő*, *csípicsóka*, *csípcsípcsóka*, *csip*-*csup*, *csippent*, *csámpáz*, *csimpolya*, *csüng*, *csimpaszkodik* (*akár a csimpánz*), *csúcs*, *csúcsos*, *csuc*sori, *csuc*sorít, *csuc*sorog, *csuc*sorka, *csücs*öri, *csücs*örít, *csücs*örög, *csücs*örke, *csücs*ül, *csücs*cs, *csücs*csen, *csücs*ükél, *szemöcs*, *szemc*se, *tacs*kó, *kecs*ke, *fec*cske, *mac*cska, *lépcs*ő, *hágcs*ó, *becs*iccsent, *becs*íp, *csuk*lik, *csuk*ló stb.

És minden kicsinyítő képző, melyben benne a *csé* hang: *aprócska*, *hajócska*, *tyúoc*cska, *almácska*, *napoc*cska, *holdacska* stb., játékosabban, becézöbben hangzik, s a szóban forgó személy, tárgy, fogalom, kisebbnek, kedvesebbnek képzelhető el, mint azok, melyeket csak a -ka, -ke kicsinyítő képző követhet. A *-cska*, *-cske* kicsinyítőket a szláv nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették át. Itt is útmutató a kisgyerek kedves kicsinyítő beszéde.

Ha megfigyeljük, a *cs* hang bármely mássalhangzóval társul kötött mássalhangzó-párosként, valamilyen, csavaros gubancot képez: *mocs*kol, *bilinc*sel, *rágcs*ál, *pacs*magol, *rücs*köl stb.

Megjegyzendő még, hogy a magyar nyelvben a *cs* hang a kapcsolatok, *csatlakozások*, *csel*, *cselekedet*, *kicsi*, és azok fogalomkörébe tartozó jelenségek *külc*sangja. A *cs* hang sajátosan magyar kifejezések meghatározó hangja, mely kifejezések csak szándékos ferdítéssel, az ésszerű nyelvi következetesség teljes felrúgásával jelölhetők más nyelvből származóknak.

- csáb, csáberő** – *Csábítás. Ennek eszköze (báj, szépség). Csábító vonzerő.* [– **kábít**] Itt a megadott eredet is magyar, tehát jó. Csak azért írtam be, hogy érzékeltessem: mindazon szavak, melyek *csa, csá, cse, csé, csi, csí, cso, csó, cső, cső, csu, csú, csü, csű* gyöksorból erednek, elsőtől utolsóig ősmag(yar)-nyelvi eredetűek. Ez vitathatatlan. És mégis a szerkesztők össze-vissza eredeteket írtak, amint az látható lesz alább.
- csak** – *Szigorú behatárolás. Kicsiny. Nem elég. Nyomatékként stb.* [?] A *csa, cse* ... stb. ősgyökből indul, a *csak* a *csek, csik, csok, csök, csuk, csük* gyöksor része. A *cs* a méret, a *k* a növekedési *akadály, ütköző*. A *csak* lehet *csekély* is. A *csikó* is ló, *csak* még *kicsi*. Ami apad, az *csökken*, vagyis kevesedik. Az ajtó *csukásakor csökken* a rés mérete. A *csak* jelenti: ennyi, semmi több, tehát szűkített kör. Ösztöni ősmag(yar)-nyelvi gyökszó.
- csal** – *Félrevezet, ámt. Tévedést okoz.* [?] A *csa* itt is *kicsi* – *csökkent* lehetőséget vetíti fel háttéri értelemként. Mert *cseles* fogással félre*csal*, így az összes többi feltárulkozó lehetőség kimarad, mert enged a *csábnak* és letér eredeti útjáról.
- csákány** – *Fejtésre, bontásra használt nyeles kéziszerszám. Harci csákány.* [török] Nevéből kiérződik: *ékelve*, vagy *ékként (ák) csap* be a kifejtendő, bontandó anyag rései közé, és csak oda, egy pontba. Az *ány* (*ánt*) a cselekvést viszonyító, *csákánt* használt, *csapó ékként* használt, *csákolás* eszközére utaló. A török is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.
- család** – *Szülők és gyermekek és legközelebbi hozzátartozóik közössége.* [szláv] A *család* szó a *cselekvés* fogalmi körébe tartozó. A *cseléd* is a *cselekvéssel* rokon. A *csel* gyök jelzi, hogy a *család* létrehozása, fenntartása *cselekvő* tevékenységet követel. (CzF Szótár) A jó értelemben vett *csel* a *cselekvésre* vonatkozóan, főleg a kéznek munka közben végzett érdekes, bármilyen bonyolult, fordultatos mozdulatra való képessége. Az elme is *cselekszik*. Utasítást ad. Az azok nyomán véghezvitt tettek beleszövődnek egész alkotó életünkbe, így a *család* létrehozása, fenntartása, megfelelő irányítása is beletartozik *cselekedeteinkbe*. Sőt, az értelmes élet fő *cselekvési* irányzata. A *csa* gyök a *csap, csapat, család* (ez is *csapat* és *kapcsolat*) alapszava, melyet a szótár a meghatározásban *finnugornak* jelöl. A *csap, csa* gyöke a *család* szóban is a *kapcsolatteremtést* jelölő.
- csalán** – *Szõreivel csípõs fájdalmat okozó fûrészes levelû gyomnövény.* [török] A *csalán* neve jellemzők leírása alapján a *csal* igéből indul: szép sötétzöld leveleivel odacs*al*, aztán szúrós bolyhaival megcsíp. Valószínű *csalány* lehetett, mely szóban a csípés utáni *nyalogatással* való enyhítés is benne volt. A székely *csihány* a csípést és az azt követő kiütéseket is leírja. Úgy mondják: a *csípés kihányta* magát a bőrön. Reméljük, hogy törökül-tatárul még mélyebb értelmű magyarázatot tudnak adni a szótárszerkesztők.
- csalit** – *Cserjék, bokrok szövevénye.* [török] A bozót másik neve, mely *csalós* volta miatt kapta nevét. A *csalit* embernél magasabb cserjék, bokrok sűrűje, és kilátás híján bizony el lehet tévedni benne. Gyerekek *tilacs* (tilos) oda bemenni, mert végleg odaveszhet.
- csanak** – *Kis cserépfazék. Fából való (nyeles vízmerő) edény.* [török] Ahányféle edényünk van *cs* hanggal: *csésze, csupor, köcsög, cseber* stb., mindannyi a *loccsanás, csobbanás* *cs* hangját hordozza magában. A *csanakot* a pásztorok, vadászok használták, és *felcsatolva*, övre, szíjra *akasztva* hordták. A szóban levő *na* gyök víz jelentésű (Duna, nedv, nedű). A szó, *loccsanó nedvet* tartalmazó edényről beszél, melyet *felakasztva* hordanak. A *Magyar Néprajzi Lexikon* szerint: „[...] változataival a szomszéd, a balkáni és a többi európai népek pásztorok kultúrájában is találkozunk, a formáknak, a díszítő technikáknak és a díszítményeknek leggazdagabb változatai nálunk alakultak ki.” (*Magyar Néprajzi Lexikon*, *csanak* címszó) Miért? Mert tőlünk ered! Ferdítési szándéktól vagy kishitúségtől vezérelten sokszor állapítják meg néprajzos szakemberek, ha valamelyik nép használati tárgyai közt a mieinkhez hasonlót látnak, hogy azt holtbiztos mi vettük át tőlük, semmiképp azok tőlünk. A nyelvészek hasonlóan. A *csanak* fordítva *kanacs* (kannácska) bizony ősmagyar ivóedény, és az ősmag(yar)-nyelvből vették át a többi népek. Elemeire szedve magyarul magyarázható.
- csángó** – *Bukovinában, Moldvában élő vagy onnan származó magyar népcsoport.* [csáng ’ide s tova kereng’] A *csángók* ősidőktől Moldvában élők, és a mai napig az ősi ógörögös *-esz, -isz* végződésű nyelvjárást megőrző magyar nyelvű nép, mely nép közé később az osztrák üldözés elől menekülőként székelyek is letelepültek. A *csan* gyök a kínaiaknál, *Szecsuan* (Szécsény) földjén letelepült falulakót jelent, ellentétben a vándorló életmódot folytatókkal. Ez valószínű ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Tehát a *csángó* szó nem csavargót jelent, ezt csak belebeszélték a szó

jelentésébe az okoskodók. A csángók nem csavargó nép volt, hanem letelepült őslakók Moldva földjén, akikre később a beszivárgó valachok rátelepültek. Az **ng** páros a magyar nyelvben az egy ponthoz kötődést jelzi, mely ugyan *enged kilengést*, de csak bizonyos határig, és onnan vissza. Ez a letelepült nép mozgásterét jelenti. Ha a csángók oly nagyon szeretnék a vándoréletet, rég eljöttek volna Moldvából az ottani elnyomottságuk miatt. Talán nincs a csángóknál szülőföldjéhez jobban kötődő nép. Jobban kötődnek ősi lakhelyükhöz, ősmagyar eredetükhöz, mint sok más táj magyarsága, hisz a románok évszázadok óta gyomorforgató módon próbálják beolvasztani tüzzel-vassal őket, de ha megőrülnek miatta, akkor sem megy nekik. Nyelvjárásukról, nyelvük eredetéről, az eredeti kiejtések megőrzéséről VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyve bekezdő fejezetében vagy az *sz-ező* csángó és ógörög szavak összehasonlításában a 46. oldalon lehet tájékozódni.

csánk – *Négylábú állat hátulsó lábán a bokának megfelelő ízület. A sonka vastag csontja. [? cigány]* A **csánk**, **csank** értelmű. Biztos, hogy magyar eredetű szó és nem cigány. A **csánk** fordítva **k > g** váltással **gáncs**, **csánkot**, **gáncsot** vetni, hogy elessék. A *CzF Szótár* így írja le: „A négylábú állatok, különösen lovak és szarvasmarhák hátulsó, s kifelé görbedő lábszára. A görhes ló öszveveri csánkjait. Gúnyos nyelven mondják emberi lábszárakról is. Szedte csánkjait, s ellődult. Csánkot vetni, azaz lábát vetni valakinek, hogy elessék. Mint görbedést jelentő használatik csák értelemben is. [...] Rokonai a német Schenkel, és Schinken, dán és svéd skank, skinka, angol shank, holland schonk, schenk, stb.” Ez utóbbi mondatban felsoroltak bizonyítják az egy töről eredést, mely az ősmag(yar)-nyelv.

csap – *Üt, pofon csap. Fejébe csapja kalapját. Villám csap a fába. Átcsap az út túlsó felére. Zajt csap. Stb. [finnugor]* E szó mindenképp két valaminek a találkozása, **kapcsolódása**. Az **apcs** – **csap** – **pacs** hangváltásokkal eljutunk a **pacsihoz**. A **taps** is két tenyér **össze**csapása, és valószínű eredetileg **tapcs** volt. A sort még lehet folytatni: **felcsap** valaminek, **kapcsolatba** kerül egy új foglalkozással, **megcsaptad** egy szekér farakományt, vagyis **csaptató** fával **körbecsavarva** szorosabb **kapcsolatra** kényszeríti a rakomány anyagát. Jóval bőségesebb a kifejezésözön a **csap** – **pacs** fordítható gyökkel, de most itt ez elég. A két részben tárgyalt **csap** gyök alapján véve egyetlen fogalmi kört jelöl a **kapcsolat** létrehozását, vagy megszüntetését. Egyik német, másik finnugor. Hol itt a következetesség?

csap – *Folyadékknak, gáznak csőből való kieresztését lehetővé tevő illetve áramlását szabályozó szerkezet. Növény metszett ága. Illesztések csapja. Tengelycsap. Egy éves szarvasbikának még el nem ágazott szarva. [német]* Ez a **csap** nem az a **csap**, és mégis az, mert ez is **kapcsolat**. A Székelyföldön használt *elenged* értelmű: **elcsap**, **elcsapja** azt, ami a kezében van. Vagy a *kienged* értelmű: **kicsap**, **kicsapja** a tehenet a kapun, hogy **csatlakozzon** a **csordához**. Ez utóbbi azért érdekes, mert a **vízcsap** megnyitása után **csordogál** a víz, a tehen **kicsapása** után a **csordával** elballag. A **csap** szó a **csa** gyökből a **csá** értelméből (félre) indul épp, mint a **csavarás**, és a **csap** megnyitása is félre**csavaró** mozdulat. Ez volt az első **csapok** esetében is, mert azok derékszögben elfordítható, **elcsavarható csapok** voltak, és valószínű a nagy fafeldolgozó, szőlőtermesztő NOÉ apánk találmánya, aki így nevezte meg. **Csepp**, **csap**, **csapadék**. Az **esőcseppek** **odacsapódásának** hangutánzója. A **lecsapódó** **harmatcseppek**, a **csapból** lassan **csöpögő** **vízcseppek**. A **tengelycsap csapágyazott** vége, a korona alatti, foggyökért erősítő **csap**, mindannyi **kapcsolat**. Az állhatatlan, megbízhatatlan **csapodár**, aki **ide-oda csapódik** új **kapcsolatokat** keresve. Mivel a felsorolt szavak mind a gazdag szóbokrú **csa** gyökkel, a **csappal** **kapcsolatosak**, elvárnánk a szerkesztőktől a **csap** szónak ilyenszerű, beható német vonatkozású magyarázatát. Végül is érthető a **csap** többféle, ilyen és olyan jelentése, de az eredet megosztott volta ugyanazzal a gyökkel rendkívül furcsállható.

csaplár – *Csárda, kocsmá férfi italmérője. [? német]* A **csaplár** a hordót **csapoló**, **csapolár**, **csaplár**. Az **ár** képző jelen van a **kádár**, **bognár**, **bodnár**, **búvár** és más szavakban is. Német? A **pl** páros a **picinységek**, **ponthelyzetek**, **pü** (víz) finom **p** hangja a **lágyl** hanggal szétágazó értelmet visz különböző szavakba, pl. **lefejtő**, **irányító**, **felhívó** stb. útmutató a magyar eredethez. Példaként néhány párhuzam: **cséplő**, **gyeplő**, **kereplő**, **napló**, **szereplő**, **táplál** stb.

csárda – *Falun, városon kívüli (országút menti) kocsmá, fogadó. [szerb–horvát < ...perzsa]* A **csá** gyök a félre irányra utal. A félre**csapott csákó**, **csárdás** kiskalap, a **csámpázó** léptek, utak, letérők melletti **csárda** (**rd** páros), olykor **lármas**, **csármás** **kedvtelést** (**d**) lehetővé tevő **időmulató** helyiség. Itt ropták a **csárdást**. Az egyik legmagyarabb, a magyarságra legjellemzőbb vonást igyekeznek szerb–horvátnak, perzsának beállítani. Pedig az **rd** kötött mássalhangzó-páros ősmag(yar)-nyelvi

ismertetőjele a szónak. Lám: *borda*, *csorda*, *erdő*, *ferde*, *fürdő*, *fordul*, *herdál*, *hordó*, *kard*, *korda*, *mord*, *ordas*, *ordít*, *ördög*, *párduc*, *perdül*, *szilárd*, *szurdok*, *zárdá*, *zord* stb. Ezek mind szerb–horvát, perzsa szavak? Igaz a *CzF Szótár* is bizonytalan eredetet ír, de az eredetre való utalásai a *CzF Szótár*nak felülírhatók, mivel ők még akkor nem ismerték a kötött mássalhangzó-párosokat, azok azonosító hitelességét, így tévedhettek e dologban.

csarnok – *Tágas oszlopos terem. Pályaudvari térség. Vásárcsarnok. Tejcsarnok.* [?] A *csarnok* a *csűr*höz hasonló nagy fedett, *zárt űr*, *belső tér*. Az *rn* páros a valamivé alakulás értelmét adja: *méernök*, *hírnök*, *zsarnok* stb. Vagyis: a *mérő*ből lesz *méernök*, a *hírvivő*ből *hírnök*, a *zsaroló*ból *zsarnok*. A *csűr* a szótár szerint, a változatosság kedvéért, német eredetű. A *nok*, bár képzőnek mondatik, itt jelentése nagy.

császár – *Uralkodó.* [szláv < ...C. J. Caesar nevéből] Ez azért nagyon furcsa megállapítás. Hogy mi kaptuk a szlávoktól. Ez a szó minden beavatkozás nélkül alakult ki a különböző nyelvekben. IULIUS CAESAR nem óhajtott magasabb elismerést, mint amilyen NAGY SÁNDORT övezte, és NAGY SÁNDOR csak király volt. Bizonyíték van a történelemben, hogy a nagyzási hóbort, a hiúság miatt törte a nyavalya utódait a *Caesar* név felvételére, viselésére. Az orosz *cár* szó biztosan nem a *Caesar*ból van, s a kínai, japán stb. sem, hanem *bír* címszónál már említett *ár*, *úr*, *ir*, *ír* gyökökből, mint a *bíró*, *báró*, *úr*, *király*, *fáraó*, *cár* szavakban. Viszont, uralkodói címként valószínű nem maradt volna fenn, ha nincs benne, mint végződés, az *erő*re hasonlító *ár* gyök.

csat – *Öv, cipő stb. vagy szíj két végének összekapcsolására való eszköz.* [török] A *csat* összezáráskor *csattan*, *pattan*, *bekattan*, és így *összecsatol*ja a két részt, azaz *csatlakoztat*ja, *összekapcsol*ja. A *pacsi* is *csattan* és *összekapcsol* két kezét. Magyar szó.

csata – *Haderők vagy szembenálló felek jelentősebb összecsapása.* [szerb–horvát] Ismételjük meg a meghatározást: *Haderők vagy szembenálló felek jelentősebb összecsapása*. Tehát a *csata* *összecsapás*. Ez is a *csa*, *cse* gyökök szóbokrához tartozó. A *csatában* *csattannak* az ütések, a *csata* hevében *csattognak* a fegyverek. Esetenként *cseles* fogással *becsapják* az ellenség *csapatait*, majd *lesből lecsapnak* azokra. A *csapatok* a *csatában* nagy *csapást* mérnek egymásra. Na, ezt most így tovább szerbül.

csatorna – *Víz elvezetéséhez vagy öntözéshez való ásott árok. Mesterséges vízi út.* [szerb–horvát < olasz] Szintén a *csatlakozás*, *kapcsolat*, *átcsapolás*, *lecsapolás* létrehozásának alap gondolata van a *csat* gyökkel kezdődő szó mögött. Nincs ebben egy fia szerb–horvát és olasz eredet sincs. A szó a *csatol* ige bővítője, az *rn* páros többnyire a valamivé válás állapotának leírója: *akarnok*, *hírnök*, *méernök*, *tárna*, *zsarnok*, ez esetben *csatorna*/gy.

csáva – *Nyersbőr érlelésére használt lé. Stb.* [szláv] A szó szintén a *csa* ősgyök, annak *csav* bővítője szóbokrához tartozó. A *csávában* *kavarták* (*csavarták*) az áztatott bőrt. A *csáva* szó más jelentést is hordoz: a *savas*, *csávalevet*, melynek *csámpás* *savanyú* íze van.

cseber – *Egyfülű, vödör alakú edény.* [szláv] Megjegyzésként: kétfülű is van, Székelyföldön ilyen az itatócseber. A szó a *cse* ősgyök *cseb*, *csob* (*csep*) bővítője. Nagyobb vizes edény, melyben *csobban* (*csebben*) a víz. Az *er* az emelésnél kifejtendő *erő*re is utal.

cseléd – *Valakihez hosszabb időre elszegődött bérmunkás.* [szláv] Valaha egyet jelentett a *család* szóval. A *szolgálólányt* is *cselédnek* mondták, de sem a *szolga*, sem a *cseléd* nem feltétlenül lealázó értelmű szó. A *cselekvés* *csel* gyökéből indul. Az *éd* szóvég a bensőségesség megnyilvánulása. Székelyföldön kiskoromban az öregek a kisgyerekeket viccesen *fájin cselédnek* vagy *kicsi szógám*-nak (szolgám) szólították.

cselekedik – *Valamilyen cselekvést végez.* [?] A *csel* gyökből induló szó. A kéznek munka közben végzett érdekes, bármilyen bonyolult, fordulatossá váló képessége. Nincs az emberi kéznél érdekesebb, *cselesebb* szerszám az élővilágban, melyet a legbonyolultabbra kifejlesztett számítógép, az emberi agy irányít. *Cselekedet* az ember, az emberi kéz által végzett bármely tett. A *cselekedik* szó több részből áll: *csel*, *ek* (ékesen), *ked* (jó kedvvel), *dik* (dikicsele: valaha csinosít, szépítkezik értelme volt), *ik* (*iklat*), *mozog*.

csemege – *Inkább nyalánkságból, mint táplálkozás végett fogyasztott finom ételféle, ínycsafalat.* [?] A *cs* a finomra *csettintő* ösztöni hang, *eme*, az evés, *emegetés*. A *csemegét* más módon eszi az ember, de még az állat is, mint a más ennivalót, élelmet. Az ínyre való hatása is más. Aki adott kockacukrot kiscsikónak, tudja, mi a különbség még az állat esetében is. Utána orrával bökdösött: kellene még e *csámcsogható csemegéből!*

- csemete** – *Magról kelt vagy nevelt fiatal fa. Kisgyermek. [? olasz]* A *csemete*, édes kis szavunk. Egészében egy kis sarjadék. Felbontva: *cs* – kicsiny, *emet* – külső gondoskodás, táplálás (etet), az *em* evéssel kapcsolatos, a szóvégi *e* további kicsinyítő a *k* hang nélkül (*csemetke*). Olaaaasz? ? ? ? Ez már tényleg minősíthetetlen.
- csend** – *Ama állapot, melyben zaj nem hallik. [?]* Ugyancsak *cse*, a *cselekvés* ősgyökéből indul a *csen*, meghatározó a zöngés *n* jelenlét, de a *cs* az uralkodóhang. A *cse-n* nyugszik a *d*. Mindkét jelenség megjelenítő szava ebből indul: *cseng*, *csend*. A *csen*, *elcsen*, titokban, *g* hatás nélkül (*cseng*, hang), *csend*ben eltulajdonítást jelent. A *cseng* és a *csend* két ellentétes fogalom. A kulcs a szóvégi *g* és *d* hangok jelentésbeli különbözősége. A *csend* szóban a *d* hang, a *csengésnek* (hang) való *ellentmondás* (*de!*). *Csend* a *csengés* vége. Innen ered az angol *end*. Tehát szűnjön meg a *csengés*, legyen *csend*. Ez a szerepe a *d* hangnak a *de* kötőszóban is – ellentmond az addigiaknak, és ellentétes irányú cselekvésre sarkall. Biztos magyar eredet.
- csép** – *Rúdból és a végére szíjazott hadaróból álló, a szemtermés kiverésére való eszköz. Szövőszéken a láncfonalak összekuszálódását gátló léckeret. [szláv]* A *csé* ősgyök bővítményeként a *csép* gyök szintén a *kapcsolódás* fogalomkörébe tartozó. Mert mit tesz a *cséphadaró*? *Csapkod*, *pacskolja*, *csépli*, *csepüli* a csűr földjére leterített gabonát, esetleg borsót, babot, fuszulykát, faszulykát, bükkönyt stb. Ennek nyomán kiperegnek a szemek. A szövőszék vagy osztóváta *csépj*e a hasajóra felcsavart fonál, székelyül *mejjék* rétegei közé helyezett vékony lécek az összekuszálódás, *csepűsödés* elkerülésére. Hol itt a szláv elem?
- csepp**, **csepeg** – *Cseppenként hull. Cseppenként hullat valamit. [? finnugor töből]* Ha a német *csapból* finnugor *vízcsépp* ered, akkor a német közreműködéssel, finnugor *csepp*ekkel kimoshatjuk a török *csipát* a szemünkéből. Azért ez nem akármilyen nemzetközi együttműködés, főleg annak tudatában, hogy mindannyi a CS-P magyar ősgyökből ered.
- cseperedik** – *(Gyermek) fejlődik, növekedik, serdül. [? török töből]* A fenti esetben a *csep* tőszó még finnugor volt, de itt már törökre váltott. A valóságban az őseredeti magyar kifejezés három szóból áll: *csep*, *ered*, *ik*. A *csep*, csepp, csöpp kis valami *elered* növekvőn, mozdul azaz *iklat*.
- csepű** – *Kender, len vagy juta gerebenezésekor keletkező kóc. Kócos. [török]* A gerebennel a rostok közül kitepi a szármaradványokat, és a rövid szálakat. A *csépel*, *csepül* szavak szinte ugyanazt jelentik attól függetlenül, hogy gabona verését vagy rostok tépését végzi. Karmozdulatokról van szó benne, a *csápok* mozgásáról. Am a szótár egyiket szlávnak, a másikat töröknek mondja. Talán, hogy ne legyen harag. A *csepű* a *csepülés* végeredménye.
- cser** – *Cserfa.. Cserzőanyagként használt fakéreg. Cserlé. [déli szláv < latin]* A *cser*, *ser*, *serdül*, nő, itt a *cserfa* magasra növést jelent. A *cserlé* visszautaló – az eredetre következtető névadás. A *cserfa* kérgéből készült *cserzőlé*. Mindez magyarul.
- csere** – *Az a cselekvés, hogy valakit, valamit cserélnek. [?]* Hasonló a *terefere*, ahol szót, gondolatot *cserélnek*. A *terefere* jelentése *térit-fordít*. A *csere*, *cserebere* esete ugyanez: *cséről bére*, innen oda, onnan ide.
- csereklye** – *Fenyőfák lehullott tűlevele. Rőzse. Ágasfa. [?]* A *cser* gyök a *serdült* fáról jövő elhalt *sarjadék*, *serjedék* onnan *eredő*, lehulló. A *cserek*, többes szám, *lye* (a hangzás: *je*), *cserek* származéka, *csereklye*.
- cserep** – *Agyagból formált és kiégetett vékonyfalú készítmény, illetve ennek anyaga. [szláv]* A *cserep* törve *csörren*. A *cserepedény* törékeny, s a *csörrenés* a *cserepedény* *töréséhez* hasonló hang. Ez hangutánzó megnevezés, és mindenképp magyar nyelven. A *rep* a *roppanás*.
- cserepár** – *Oszták hadseregbeli gyalogos. [szerb–horvát]* VIRÁGHALMI FERENC regénye, az *Egy cserepár naplója*, Budapest, 1875. kiadása szerint: „a német gyalog-katonaságot a magyar II. RÁKÓCZI FERENC óta nevezi cserepárnak, amidőn is az elfogott labanczokat páronkint cserélték ki egy kuruczért: innét a csere pár nevezet.” A *CzF Szótár* szerint: „Gúnyos nevek az austriai örökös tartománybeli gyalogoknak, kik egykoron fehér nadrágon fekete harisnyát viseltek. Ugyanez a szerb tsarapár szóval, mert tsarapa szerbül am. harisnya.” Véletlen egybeesés? Lehet.
- cseresznye** – *A cserezsnyefa termése. Cszerezsnyefa. [szláv < ...görög]* A *cser* szó maga a magasra *serdült* fa, *esz*, evés, a *nye* a felkínálás ősi szava (a *nesze* régi változata) – magyarul. Székelyföldön még ma is így szólnak a kutyához, ha valamit odavetnek neki: – *Nye!* Vagyis a *cser*, a nagyra *serdült* fa mintegy kínálja gyönyörű piros termését: *Esz? Nye!* Finom gyümölcs, melyet az ember mindig csak *esznye* (enne). Ennek alátámasztása az *szny* páros jelenléte, mely a *tarisznya* szóban hasonló értelmet sugall, mivel abból is *esznyek* (esznek) és *isznyak* (a benne levő kulacsból). Az *szny* páros

bontott hangjaival alkotható szavak az *asszony* (kívánatos), *nyisszant* (szalonnát, kenyeret), *erszény* (tartalom). Székelyföldön a szomjas állapotra azt is mondják: *szonnyas*.

cserge – *Vastag, bolyhos gyapjú szőttes. Ebből való pokróc. Ebből való sátor. [vándorszó: ... latin]* A *cserge* a *birka*, *berge*, *bürge*, *birge*, *birka* vastagra font gyapjújából készülő takaró. Nevében hordja eredetét. A *cserdít* szónak, vagy inkább a mozdulatnak van egy *terít* értelme is. A *csergét* is kiterítik, esetleg leterítenek vele ágyat vagy mást.

cserje – *Többől szétágazó fás szárú növény, bokor. [? szláv]* Ebből lesz a *cser*, azaz a magasra *serdülő* fa. Az *erj* páros az erő feszítését szemlélteti (*erjed* a bor – *erőre jut*). Itt még kicsi a *cserje*, most *erjed*, *gerjed*, azaz növekszik, még *terjed*, terebélyesedik, míg teljesen *erőre jut*, naggyá válik. Az *erj* páros a *raj* szó, a méhek *kirajzási erejét rejti*. Hol keressük itt a szláv nyelvi elemet?

csésze – *Kisebb füles (porcelán vagy fajansz) ivóedény. Stb. [szláv]* A *cs* hang a *loccsanás* hangja is. De nemcsak az. Az ivóedények közt kiemelkedő a *csésze*, mely rangos ivóedény. Nem a csuporral, bögrével egyenértékű. A *csésze csiszolt*, finomított felületű, anyaga finom, mintázata szép vonalvezetésű. Régen csak ünnepi alkalmakkor került az asztalra. Emelte az együttlét érzelmi értékét, és a viselkedést is ahhoz kellett igazítani, vagyis „csiszoltan” illet viselkedni. Szláv? !! Az oroszok is ihattak teát *csészéből*, ám a szó magyar eredetű.

cséve – *Fonal felgombolyítására való üreges hüvely. Stb. [szláv]* A *cséve* egy *cső*, melyre fonalat *csavarnak*, *csévéznek*. A *csavar* még a szótár szerint is magyar szó, a *kavar* szóval hozza összefüggésbe. Mitől szlávosodik el, mialatt a *csévéig* jut. A *cső*vel kapcsolatban lásd a *cső* címszónál.

csiga – *Puhatestű (hátán meszes héjat hordó) kis állat. Műszaki csiga, emelésre és más célokra. [? török töből]* A *csigavonal* a *csinos*, *csicsás* vonalvezetések egyike. A gyök innen van. A *g* hang a *gubanc*, a kusza vonalak jelölője. A *göcs* (göcs – csög, csig), melyhez hasonlít a *csigavonal*. A *cs* hang a magyar nyelvben a *csavarás* fogalomkörének kulcs hangja. Az emelő*csigát* is *csavarni*, *tekerni* kell. A kulcsot is *csavarják* a zárban. *Csavaros*, *gubancos*, *csigavonal*. Nincs ebben semmi török vagy tatár stb.

csiger – *Áztatott törkölyből erjesztett ital. Savanyú vinkó. [? török]* Idézet a *Magyar Néprajz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001. *Szölművelés, borászat* oldalairól: „Alacsony alkoholtartalma és savanykás íze igen alkalmassá tette arra, hogy a nyári nagy melegben dolgozó emberek szomját oltsa. Az efféle italok ősi, még a honfoglalás előtti korból származó magyar neve a *csüger*, *csinger* vagy *csűgör*.” <http://vmek.oszk.hu/02100/02152/html/02/263.html> A jelölt helyen *Kapásbor* címszó alatt. Szó sincs a török-tatár nyomról, legfeljebb úgy, hogy ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből.

csihés – *Megvetett, kigúnyolt ember. [?]* A *ciha*, *cihelődés* ruházattal kapcsolatos szavak. A *csihés* is. A megvetettség eredhet a ruházat szegényes voltából. Székelyföldön mondják *ruhagyurinak* is az ez okból megvetett embert.

csikk – *Cigarettavég. [vándorszó: ... ? cigány]* A *kicsinység* fogalmi köréből jövő. Legfeljebb azért mondják cigány szónak, mert neki csak a földről felszedett *csikk* jutott. Magyar szó: *kicsike*.

csilla – *Csillagvirág [latin]* A magyar nyelvben az *ill* gyökszó által leírt jelenség orral, szemmel érzékelhető, felfogható: mivel lehet *illat* vagy *villanás*. Jelen van a *csil*, *pil*, *vil*, *il* gyökökben és azok bővítményeiben: *csillog*, *pillant*, *villan*, *illat* stb. A latin nyelv csak megörökölte az ősmag(yar)-nyelvből.

csillag – *Sötét égen fényes pontnak látszó égtest. [? finnugor töből]* Ehhez már nincs mit fűzni. Latin, finnugor s ami eszükbe jut *kapásból*. Ha a *csillag* szótöve finnugor, akkor mitől latin a *csilla*?

csillapít – *Csökent, enyhít. Nyugtat. [? finnugor töből]* A *csillapít* két szó *csil* és *lapít*. A fent tárgyalt *ill* gyök csak akkor illik ide, ha *illanás* értelemben vesszük, *elillan* a harag. A *csil*, *csökkent*, *kicsinyít* értelmű, a *lapít*, a felborzolt állapot elsimítása, *lelapítása*.

csille – *Keskeny vágányon vagy kötélpályán futó kisebb méretű teherkocsi. [? német < szláv]* A *csille*, *kicsi*, *billenő* szállítóeszköz a bányában. A *csille* lehet német gyártmány, de a szó se nem német, se nem szláv, magyar minden eleme.

csimasz – *Pajor. Poloska. [? olasz]* A *csimasz*, *csupasz*, *kicsi*, *máskáló*, *csimbolyodó* stb. Ez mind magyar szóval kifejezhető. A megnevezést a látvány, a jellemzők sugallták. Semmilyen olasz jellege nincs. Hogy az olasz nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott, ez elképzelhető.

csimpánz – *Kisebb termetű afrikai emberszabású majom. [nk: ...afrikai]* A *csimpánz*, *cseles*, *csintalan*, ágakon *csimpaszkodó*, *csámpázó*, *tápászkodó*, *utánzó*. A *cs* hang kicsinyítő és csúfoló. A *csá félre* jelentésű. Az *i* iklátás, az *m mozgás*, e két hangból összeálló *im* érzelmi töltetű gyökként utal e

majomfajta tetszést keltő tulajdonságaira. A **p** a **kapcsolat, tapadás**, az **imp** a figyelemfelhívó, tetszeni akaró mozdulatok kifejezője (kalimpál, innen az **imponál**, mely ősmag(yar)-nyelvi gyökszármazék). Az **á** **ámulat**, vagy arra hangoló, az **án** az **ámulatra** alapozás. A **z** hang a **bizalom**, de **zűr** is. Az **nz** ez esetben **érzelmet**, de máshol **érzést** is kifejező kötött mássalhangzó-páros. Pl.: **vonzó**, de a **csimpánz** **önző** is. Az **mp** páros igazolja a **csimpaszkodó**, **csámpázó** majomnak még az ősmag(yar)-nyelven adott találó nevét. Sok nyelven ez a neve, de egyetlen más nyelven sem bontható értelmes, magyarázható részekre. Angolul chimpanzee, franciául chimpanzé, olaszul scimpanzé, németül Schimpanse, japánul Chinpanjī, velszi tsimpansî, finnül simpanssi stb. És talán innen alakult ki a **szimpatikus** szó, mert a **csimpánz** az ugrándozó, utánzó természetével nagyon rokonszenves kis állat.

csimpolya – Duda. *Tilinkó. Ujjhegyel vert kis dob.* [román] A **csi** gyök a kedvtelés (**csintalan**), az **imp** figyelemfelhívás (kalimpál, **imponál**, **mp** páros), **polya** **folymat** (Ipoly). A **csimpolya** nem román szó, mivel csak magyarul van magyarázata.

csín – *Tetszetős forma, elrendezés.* [szláv] A **cs** hang ez esetben a jó értelemben vett **csel**, az **in** eredeti magyar ősgyök a **csín**, **csinos**, **csintalan**, **csinál**, **kacsint inger**, **indul**, **hinta**, **finom** szavak értelmi meghatározója. A szláv nyelvek csak átvevők.

csín – *Dongákon a fenék beillesztésére való vájat.* [olasz] Ebben minden igaz, csak az eredettel van baj. Nem olasz. Annyira magyar szó ez, hogy akár a **csap** esetében tárgyalt kétféle eredetnél, itt is ugyanaz a megállapítás érvényes. Egy fogalmi kör, a **csintalanhoz** hasonlóan, egy elmés, cseles, **csínyes** megoldás a hordók, kádak befenekelésére szögek, különleges rögzítők használata nélkül. Valamikor, a kezdetekkor, éles elméjű ember komoly találmányának minősült.

csinál – *Valamely cselekvést végez.* [szláv] A **csinál** gyöke a **csi**, gyerekkoromban sokszor kérdeztük egymást játékosan: **micsiálsz?** (**csia** – dia) Azaz: mit csinálsz? Mit **ácsinálsz?** A **csinál**, akár a **csinos**, **csintalan**, **csintalankodás** esetében, élvezettel járó műveletet feltételez, **n**, **in** gyök jelenlét (**nő**, **nóta**, **pina**, **hangulat**). Talán ez okon maradt meg a **nemzés** kifejezéseként, mivel a **csin**, **csintalankodás**, a **nál**, **nől**, növekvés, az érzelmi töltet folytonos növekedését írja le.

csíp – *Két ujjá közé szorítja valakinek a bőrét.* [finnugor] Egy **csöppet csippentve csíp**. A **csi** gyök a **kicsi**. A **p** hang a **tapint**, **tapad**, **tépp** értelmét hordozó – magyarul.

csipa – *A (hurutos) szemnek (alvás után) a szemzugban megszáradt sárgás váladéka.* [török] Egy **csipetnyi parány apróság** a szem sarkában. Mindez magyarul. Hol itt a török?

csiperke – *Csiperkegomba.* [szláv] A **csep** gyökből eredő szó a **cseperedés** kicsinyített alakja: **cseperke**, **csiperke**. Mindannyi magyar.

csipke – *(Finom fonalból készített) mintás, áttört szövedék. (Csipkebokor, vadrózsa. Csipkebogyó.)* [szláv] A szó a **csip** gyökből ered. Olyan, mint egy lyukasra **csipkedett** vászon vagy meg**csipkedett** szegély. A **csipkebogyó** valóban **csipked**. Hol ebben szláv elem?

csíra – *A megtermékenyített petesejtől többszörös osztódással keletkező képződmény, amelyből embrió fejlődhet. A magnak a növényt kezdeményként tartalmazó része.* [finnugor] A **csíra** az **ír** gyökből, **írmag**, az **eredet** a továbbszaporítás magva. Az **íváshoz** is közel áll (**ív**, **életpálya** – **íj/jú**, annak kezdete – **évek** – **av**, **avulás**, a **pálya vége**). A **csíra** **kicsiny írmag**.

csiriz – *Lisztből vagy keményítőből vízzel készített ragasztó.* [török] A ragacs **cs** hangja, **ir**, **ír**, azaz **kenőcs**, **íz**, illeszkedés, tapadás, **ízület** hasonlatként. Csak ez lehet, annak ellenére, hogy rövidek magánhangzói. A **csiriz** a legősibb keményítőalapú ragasztó, és csak ősmag(yar)-nyelvi szó lehet, hiszen elemei külön is érthetőek, magyarázhatóak. Fordítva **zirics**, Ez hasonlít a székely **virics**hez, mely a növény kérge, héja alatti, gyógyhatású, édes, **ragacsos írszerű nedv**, mézga. Nevezik még **macskaméznek**.

csíz – *Sárgászöld tollazatú pintyféle kis madár.* [szláv] Hosszú magánhangzóval csak jelleget kiemelő színező-jelző szó lehet. Valószínű, hangutánzó szóból van, akár a **csóka** és még nagyon sok más madár neve. Hol voltak a szlávok az emberi történelem hajnalán, amikor a **csíz** nevet kapott? ? Nevetséges megállapítás ez a szlávozás.

csizma – *A lábszárát is fedő hengeres szárú lábbeli.* [szerb–horvát < török] A **csizma** a legfinomabb kifizethető, fényesíthető bőrből készül. Nevét a **csiszolt**, fényezett külalak látványa nyomán kapta. A török papucsban, saruban járt, a **csizmát** itt ismerte meg rablóhadjáratai idején. Az is bizonyított, hogy a térség népei közül a magyarság „dobta” el elsőként a bocskort, és váltott cipőre, **csizmára**. Honnan akkor ez a szerb–horvát–török **csizmatáncoltatás** a magyar asztalon?

- csobán** – *Juhász.* [vándorszó: török < perzsa] Ez a szó, és a *bacsó, bacsa, Csaba* (bárányka), *bocs, bocsi, bács, csoba* stb. juhtartáshoz kötődő „szakkifejezések” és mindannyi ősmag(yar)-nyelvi. A később kialakuló nyelvek magukkal vitték, és némelyik ma is használja.
- csobolyó** – *Ital tartására és ivóedényül használt hordozható lapos hordócska.* [? finnugor töből] A szó összetett: *csobog – folyó*. Annyira magyar a szó minden íze, hogy elhazudhatatlan.
- csoda** – *A vallásos hit vagy a képzelet világában a természet törvényeinek, a tapasztalásnak ellentmondó rendkívüli jelenség. Stb.* [szláv] A szó a kapcsolatot, *csap cs* hangjával indul, és valószínű, hogy vagy a nagy *csobbanás*, vagy az eset, esemény hatása nyomán, a látvány okozta döbbenet tényérösszezapása. A *da*, valamit *odanyújt, ad* értelmű.
- csók, csókol** – *Valakinek vagy valaminek szeretet, tisztelet kifejezésére vagy társadalmi szokásból (pl. búcsúzásakor) felpattanó ajakkal való megérintése. Csókkal illet, érint.* [finnugor] A *csók* meghitt emberi kapcsolat *ékes* kifejezője. Az *ok, ók* mozgást kifejezők: *boka, bóklász*. Akár az *ik, iklat*. A *bók* a női lelkek simogató *csiklandása (csik-csók)*. Egy megfelelő pillanatban mondott kedves kis *bók* a nő egész napját szebbé, *boldogabbá* varázsolhatja. A *csók kulcs* a szívhez. A *kulcs* régiesen *kócs*, fordítva *csók*. A *cs* hang jelenléte ösztöni, a *csók csattan*, ha jó volt utána *csettint*, ha erőszakos, akkor *csattan ... a pofon*. A szerelmi *csók csiklandós* élvezettel jár. A *csók szívó* hatású. A *puszi* is. Vagyis *szívvel* kapcsolatos mozzanat, a kedvelt lény személyiségének önmagunkba, lelkivilágunkba fogadása. A legerősebb *szívó* hatású a szerelmi *csók*. Ez már testi-lelki egyesülés. Mindannyi eredeti, elemeire bontva magyarázható magyarul.
- csombor** – *Borsfű.* [szláv] Az *mb* páros a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét igazolja – *csombor*. *Csomós, bokros* növése okán, vagy erős hatása miatt (*bor*) kaphatta nevét valaha. A ránk tóduló (tótuló) szlávok tőlünk vették át.
- csomó** – *Fonalon, kötélen stb. a meghúzott hurokból álló vastagabb rész. Stb.* [? finnugor töből] Lám, a *csombort* még a szlávoktól kaptuk, a *csomót* már Finnugoriából. Csakhogy a *töm, csom, göm, döm, gyöm* a *CzF Szótár* szerint is síkból kiemelkedő. Vagy itt a fenti meghatározás: fonalat vastagító. Mindannyi gyöknek jelentős szóbokra van magyarul. Fordítva *mocsó*, a hímzés, *csomózás*, a *matyó* hímzés is *csomózás*. Székelyföldön, ha valaki sokat bíbelődik egy *csomóval*, kérdezik: Mit *matyókálsz* ott? Ősmag(yar)-nyelvi gyökszóból.
- csónak** – *Sportolásra, halászásra stb. használt, fedélzet nélküli kisebb vízi jármű.* [szláv] Eredeti neve *csolnak*, mely a *locsol (locsol)* szóból ered. Mint a *csanak* címszónál is említve volt, a *na* gyök vizet jelent, épp, mint a *Duna, Rajna, Majna* esetében. Vagyis vízen (*na*) használható jármű, melyet *locsolással hajtanak*, (*locsolnak* a lapátokkal) mondjuk: *tolnak* előre. És amely a vízparton kiköthető, *kiakasztható*. Tehát többféle megközelítése van a *csónak* jellemzői szerinti névadásának a legalább három bizonyíték (harmónia) elve alapján. Próbálják „szlávul” is megmagyarázni ennyire. Kívárujuk, míg találnak magyarázatot rá.
- csonka** – *Aminek jókora része, darabja hiányzik.* [? olasz] Itt talán az olasz *tronco-ra* gondoltak, de ott van a román *ciung (csung)* is, és a latin *trunc, truncus* is. Az a tény föl sem merülhet, hogy azok az ősmag(yar)-nyelvből vették volna át. Pedig az említett szavak csak a jelenséget írják le, a *csonka, sonka* szavak viszont az eredetet, a *csont* szó gyökét is melyből indul. Az *nk* páros valaminek hiányát jelzi: *bánkódik, bunkó, cenk, csonk, mankó, rönk, tönk* szavakban is.
- csont** – *Az ember és a gerinces állatok szilárd vázat alkotó részéből egy darab illetve ennek az anyaga. Stb.* [? finnugor] A *csont*, alapja a *csó* ősgyök. A *cs* hang sok játékos vidám fogalom kezdőhangja, viszont semmiképp nem illik ide a kemény, rideg anyag megnevezésének kezdőhangjaként. Döbbenettel állapítható meg, hogy nincs más magyarázat az ősgyökre, mint a *Biblia I. Mózes 2: 21, 22* versében írtak: „Akkor *kivett* egyet annak oldalbordái közül...” Vagyis titokban: *csen csór*, és a többi is olyan mint..., az *elcsent (csont)*. A *csó* egyike a legelső ősgyököknek, és a *csoda* is e gyökkel indul. Mindenki azt hisz, amit akar, de más magyarázat e gyökre, szóra nincs!
- csór** – *Csen, lop.* [cigány] *Elcsorgat, elcsór, surranón lop*. Magyar a szó, csak cigányra alkalmazták, ameddig még merték megírni róluk a valót. Oly régen átvették ezt a rájuk jellemző szót, hogy már saját szónak tartják.
- csorba** – *Aminek az éléből, széléből hiányzik egy kis darab.* [szláv] Amiből *kicsórt* valami egy részt, amiből *kicsorrant* egy darab, így lett *csorba*. A *ba nagy* azt jelenti, hogy a *csorbaság* a *nagy hiba*, a fordított *ab (ábra, arc)* viszont jelzi, hogy a *csorbaság* arculati jellemző.
- csorda** – *Együtt legeltetett, de nem a legelőn éjszakázó szarvasmarhák csoportja.* [szláv] A *csorda*, lassú, *csordogáláshoz* hasonló mozgásából, annak látványtól ihletve kapta nevét – magyarul. Az *rd* páros

jelzi ezt, mint a *Jordán* folyó esetében is, mely még ősi jász nyelven adott neve a folyónak MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről, Jászok fejezet*: „Jordán (eredeti értelme folyás, víz, jász nyelven” A zsidók csak átvették, miután rátelepültek azokra az ott élő népekre.

csormolya – *Vetésekben tenyésző bíborvörös virágú, mérges magvú gyomnövény.* [? szláv] Semmi köze a szláv nyelvhez a szónak. Nevei még: cserme, csermely, csermelye, csermellye, csermil, csermolya, csörmölye, csomó. (*Kislexikon*) Az *rm* páros az erős *r* és a *m*álló, *omló*, érzelmi ernyedés *m* hangjának párosa, így inkább az *r* akarata érvényesül. Hasonlók: *dörmög*, *förmed*, *karmol*, *körmös*, *lárma*, *ürmös* stb. Ez nem *Csornaja* more „szlávul”, hanem *csormolya*, csermelye... magyarul!

csóró – *Szegényes, elhanyagolt külsejű.* [cigány] Székelyül *csóré* az, akin nincs ruha, vagy nincs elég ruha. Ez nem cigány, hanem magyar szó, viszont rájuk vonatkozott, mivel dologtalan, igénytelen népség volt, melyet öltözetük is tükrözött.

csorog – *Vékony sugárban hull, folyik.* [finnugor] A *cs* a *csobbanás*, *loccsanás*, az *orog* folyamat, esetenként hanggal kísért folyamat (*g*): *forog*, *háborog*, *korog*, *morog* stb. Lásd fennebb: *csorda*, *csordul*, *Jordán*.

csoroszlya – *Ekecsoroszlya.* [? szláv] A *csoroszlya* tulajdonképpen folyamatosan elővágást végző, hasító szerszám az ekénél. Az *oro* vehető *orot*, tehát *vág*, *irt* értelemben, de a *csorog* esetében említett jelenség is érvényes, mivel ez is egy folyamat, vágási folyamat. A vetőgép *csoroszlyája* is hosszan húzza csőrét a földfelszínén, hullatva folyamatosan a magvakat. Az *orosz* jelentése: erős (*oroszlán*). Tehát az erős *csor*, *csorosz* a földbe behatoló ék, a vetőgép esetében *csorgató csőr*, mely a földet bontja, (*orot*) folyamatosan, az *oszlya*, oszlat, választ, szétterít, belecsorgatva a magvakat. Hol itt a szláv elem? Ja, hogy tőlünk vették át! Ez már más!

csótány – *Svábbogár.* [? szláv] Ez inkább lehetne szlávogár, ha már ennyire ragaszkodnak a szláv eredethez, de a *cs* hang itt *ocs*, *mocsok* jelentő, az *ót* az árt, átok értelmét adó, a *tány ny* hangja az *nt* párost váltja. Azonosítás: csótánt minősülő, vagyis *csótány* – mocsokkal, ártalommal azonosító.

cső – *Hengeres, belül üres, viszonylag kis átmérőjű, különösen víz vagy gáz vezetésére való test.* [déli szláv] Tehát a szótár szerint a *cső* is szláv, mert miért ne lenne. Csakhogy a *cs* kapcsolat, és az *ő* hang oly jelző a magyar nyelvben, mely a távot is szemlélteti. A harmadik személy, aki nincs jelen, távol van: *ő*. A távolra terjedő erdő, a felszálló hő. A messzire vivő cső, legyen bár víz-, gázcső vagy a messzire vivő puskacső, mely messzire lő.

csődör – *A ló hímje. Hím számár.* [? török] A *csődör* csövéből a *csúcs*, a *csíra*, innen a *cserj*, *c/sarj*, a *kiscsikó*. Ez mind magyar.

csök – *Állat hímveszője. Bikacsök.* [török] A *CzF Szótár* leírása: „Tuskó, tőke. 2) Hímállatok nemzőtagja, másképp: csék.” Az állat nagyságához képest kis *csök*(evény) ék, mellyel csintalanul belők.

csökik – *Növésében elmarad. Kisebbedik, csökken.* [török] Nevetséges megállapítás, hiszen a *kicsi*, *öcsi*, *öcskös*, *csikó* mind magyar értelmű szavak, melyet a török, tatár csak átvett az ősmag(yar)-nyelvből. Lásd a *cs* hangot tartalmazó magyar szavakat.

csősz – *A határ, a gyümölcsösök termésének őrzésére alkalmazott férfi.* [török] A *csősz* az *ősz* megérkezéssel foglalta el helyét a gyümölcsösökben, *szőlős*ben. Ez így jó következtetésnek tűnt, de a *cs* hang értelmét nem tudtam illeszteni. A legvalószínűbb: lehetett valaha gyümölcsész, majd lett gyümölcsősz, és végül leharapott szóvéggé lett önálló szó lett – *csősz*. A *CzF Szótár* egyszerű feleletet ad rá: *csősz*, mivel *cső*vel, azaz puskával jár. De mi volt mielőtt a puskát fölalták? A fordítás nyomán kapott szó: *csősz* – *szőcs*, azaz szűcs, bekecse, szabó. Ennek alapvető foglalkozása: kiszab valamit, azaz meghatározza valaminek a körvonalait. Valószínű értelme a *csősz* szónak kereshető itt is: bizonyos meghatározott körvonal tiszteletben tartatása, vagy a körvonalon belüli viselkedés megszabása. A török–tatár nyelvekből eredeztetés semmiképp nem állja meg a helyét.

csúcs – *Valaminek többé-kevésbé kúpos hegyes vége. Stb.* [? finnugor] A szó eredete az ajkaknak a *csúcs* szó kiejtésekor felvett *csücs*örítő, *csücs*örítő alakjának hasonlóságából jöhet, mely ilyen esetben *kicsücs*osodik, kihegyesedik és hasonlít a *csúcs*os alakhoz. Az *úcs*, *ucs* (*kicsiny*) gyök azt is jelzi, hogy *csökkenő*, elhegyesedő alakú. Eredet és következmény: amilyen a kép, aminek látszik – az ajkak azt az alakot követve, utánozva ejtik a szót. Tükörgyökszó lévén, önfordító, alak- és értelemváltozás nélkül. Kihazudhatatlan a magyar nyelvből.

csúf – *Visszataszítóan csúnya, rút.* [?] Az *ocsú*, a minőség alja, innen a *csú*. A *csúf* *f* hangja az erőteljességet jelenti, *f* – *forte*, nagyon *csúnya*. A szó fordítottja: *fucs*. Ami *fuccs*ba ment, az

tönkrement, elromlott, elrútult, hasznavehetetlen A *csúnya* enyhébb, mint a *csúf*, ezt az *ny* hanggal érzékelteti, melynek a szárny, árnyék, ernyő szavakban is erőt megtörő szerepe van. Az *ny* további jelentését lásd az *Ny* hangnál.

csuha – *Durva anyagból való) szerzetesi öltözet. [török < ? perzsa]* A *csuha* egy ruhaféle. A *ciha* párnahuzat, a *cihelődés* öltözés. Mindannyi *haj*, *héj* értelmű, vagyis oly valami, ami körülfog. A *csu* jöhet a *csuha* *suhogó* hangjából. Használhatták a törökök, perzsák is, de a szó ősmag(yar)-nyelvi.

csuk – *Ajtót, kaput, ablakot, fedelet ráhajt a nyílásra. [? finnugor]* Ha *becsuk*, s *kulcsra csuk*, akkor nincs *kukucs*. A *k* hang az *ék*, akadály. A *cs* hang értelme a *cseles* mozgás, *csavarás*. Például a *csukló* esetében a laza, könnyed elforduló mozdulat. A nyílászárók is *csuklósan csukódnak*. Ugyanakkor a *cs* hang a kicsiny, kicsinyítés kulcshangja lévén, azt is szemlélteti, hogy az ajtó *csukódásakor* a nyílás részének felülete egyre *csökken*.

csuka – *A kacsza csőrére emlékeztető fejű ragadozó édesvízi hal. [szláv]* „A kökor szava: kép.” (VARGA CSABA: *A kökor élő nyelve*, 16. oldal.). A *csuka* megnevezése a kacsza fejével való hasonlóságból ihletődött – kacsza, *csuka*. De ez nem kancsuka, hogy szláv legyen.

csuklya – *Köpenyféle, illetve felsőkabát nyakrészéhez erősített csúcsos fejrevaló. [latin]* Fejre borítható, *csukható csúcsos* ruhadarab – *csuklya*, amelyet a fejére *csukja*. „Nevében az íze”. Hol itt a latin elem?

csuma – *Gyümölcs vagy egyéb termés kocsánya, illetve magháza. [?]* Az *ocsu*, *maradék*, *csuma*.

csúnya – *Aki, ami kellemetlen látványt nyújt; nem szép. [? török] Csúnya.* Az *ocsú*, vagyis a selejtes alja. Ilyen a gabona harmadjárása a cséplésnél. E minőség hasonlója a külalak ízlési látványa tekintetében. A *cs* az *ú* hanggal a legalsó szinten, az *ny* a *nyamvadt* értelmét adja, és az *a* is alacsonyfekvésű hang. Magyar szó. Azért, mert török nyelven az *ücs* – *három*, még nem jelenti azt, hogy a *csúnya* is török eredetű. Azt jelenti, hogy a török átvette a cséplés harmadjárású gabonaszemeinek megnevezését, az *ucsút*, és azzal nevezi a hármas számát. Az *ny* hang a *szenny*, *szegény*, *gúnya*, *genny* szavaknak is kellemetlen, *nyamvadt*, *nyomorult* kicsengést kölcsönöz, de ez nem kifejezetten török vagy szláv vonás!

csupa – *Személyek, tárgyak egy szóban kifejezett összességére vonatkozik (csupa férfi, csupa nő). Annak kifejezésére, hogy a szóban forgó dologgal tele van valami (csupa por). [?]* A *csupa* és *csak* ugyanaz, ám a *csupa* még hordoz egy háttéri értelmet, és ez a *kapcsolat*, *tapadás*. Ezt a *pa* gyökkel fejezi ki. Amikor azt mondja: *csupa* férfi vagy *csupa* nő van, ez azt jelenti, hogy azok ott pillanatnyilag egy aránylag összetartozó *csoportot* alkotnak. Vagyis a *csupa csoportra* utaló kifejezés.

csupor – *Bögre vagy kisebb (hasas) (cserép) fazék. [? finnugor tőből]* A *cs* lehet *cserép*, de inkább a *loccsan cs* hangja, *csu*, *csubban*, *csobban*. A *po* víz (*pü*, *lpoly*, *Po*), az *or*, a *csorog* szóból. Vízrel kapcsolatos, mint a *csobolyó*, *cseber* stb. Ugyanakkor egy *csupor/t* víz is.

csutka – *Némely gyümölcs és más termés magháza, torzsája. [?]* Ez részben a kicsinység fogalma, de a *csut*, *ucs*, a már nem ehető *ocsut*, használhatatlant is jelenti. A *ka* kicsinyítő. A *tk* páros a *tevékeny*, *pattogó t* és a *kemény k* hang együttese, így szétágazó értelmet képes megjeleníteni különböző szavakban. A *csutka* párhuzamát a *botka*, *csutka*, *étkező*, *fabatka* szavakban találjuk. A *tk* páros hangjai bontva alkotói a *tákol*, *tékozol*, *tukmál*, *botóka*, *botikó*, *játék* stb. szavaknak

csutora – *Kulacs. Pipaszáron szópóka. [vándorszó ... latin < görög]* A *csu*, *csut* gyök itt a kihegyesedő *csúcsosság* megjelenítője. Az *ut* – *át*, *átáramlás*. Az *ora* akár a *csoroszlya*, *csorog*, *csorda* (de az *eresz* is) esetében szintén az *átfolyás*. Nem latin és nem görög, bár lehet vándorszó, de akkor is ... az ősmag(yar)-nyelvből indult.

csüd – *Némely emlősállat lábán a boka és a pata, illetve a csülök közti rész. [?]* A *cs* hang, talán a *csontra* utal, de mind a *cs*, mind az *üü* a vízzel is kapcsolatba hozható, mivel tulajdonképpen az állat lábfejről van szó, mely a *locsos* sárral, vízzel (*üü*) van többnyire érintkezésben. Az emberi lábnak is van *csüdjé*.

csülök – *A szarvasmarha, a juh, a kecske és a sertés 3. és 4. lábujjának utolsó perce. Ilyen állatok (kül. a sertés) lábának fogyasztásra szánt vége. [?]* Az említett két lábujj csak kinövésnek tűnő, nem vesz részt a talajon támaszkodásban. Két kis *ücs* *csücsül* a boka hátulján. Ez többes számban *csülök*.

csűr – *Takarmány, termény raktározására való szellős gazdasági épület. [német]* *Csűrben csépeltek* valaha. A *csűr* hosszú *ü* hangja a nagy befogadó *ürr* tartalommal kapcsolatos. Egy nagy *ürr* tartalmú gazdasági épület vagy munkaterület, például *üvegcsűr*. Mondhatnánk: *cs*(elekvésre való) *ür*. Vagy

csűrés-**csavar**ás, **csépl**és műveletére, ahol **cséphadaró**val **kicsűr**ték a termény magvait. Németek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, mint annyi más szavukat is, mivel a germán nyelvek is, hasonlóan a többihez, az ősmag(yar)-nyelv származékai, abból sarjadtak.

csürhe – *Sokak együtt legeltetett disznóinak csoportja. Fegyelmetlen emberek csoportja. Stb. [?]* Visszatetszést kiváltó, mely visszatetszés a szó fordításából is kiérezhető: **rühell**. A **h** és **cs** hangok még a székelyföldi, disznóra rászólás szavában is benne vannak: **heccs**. A borjúra: **prüccs**.

csütörtök – *A hét 4. napja. [déli szláv]* Ez a hét napra osztott tevékenységi időtáv billenő napja. A tízes számrendszerben a felező **öt** felelne meg lélektanilag a **csütörtök**nek. A **csütörtök** a negyedik nap, utána jön az **ötödik**. Az **ötnél** önkéntelenül jön a bizonytalanság érzete. A félúton leállástól való félelem. Mintha **megettörne** az erő, kérdés merülne föl: mi lesz tovább, vajon képes vagyok rá? Meg tudom tenni? Mi kell ehhez, hogy sikerre vigyem? És **öööö-ötöl** tétován, holott kéznél a folytatás kulcsa. A népi bölcsesség két küszöböt is említ: ahogyan **egyről kettőre**, úgy **ötről hatra** kell jutni. Ha az **öt** már **kötött** lesz, az eszközök megvannak, jöhet egy újrakezdés, egy új kezdet. A félúton van a megtett útra vonatkozó számvetés, az eredmények „újraolvasása”, mérlegelés: van-e esély tovább. Innen ered a román nyelv **citire** (csitire) – *olvasás* szava! Egyébként a román nyelv szavainak megközelítőleg harminc százaléka oly régi, hogy feltételezhető: még a Sineár síkságára visszavezethetőek, tehát a nyelvrobbanás pillanatáig. Ám mindannyi csak a magyar nyelven át magyarázható! Ez azt jelenti, hogy a **citire** szó jóval régebb kötött meg a román nyelv iráni, perzsa elődjében, mint a szlávok **csetire** – *négy* szava. A szó bontva: **csü-tör-tök**. Ebből **csü** gyök utalhat a tétova **csűr**-csavar állapotra, a **tör** mindenképp **törés**, akár az erő **megettörésére**, akár az irányváltásnak egyenest **megettörő** vonalára, esetleg, **töredék**, **tördelés** értelmű. A **tök** a *tak, ták, tek, ték, tok, tök, tuk, tiük*, munkát, tevékenységet, (jó-, kár-) **ték**onyságot jelentő gyökcsalád része, a **tökéletes**, **tökéletlen** tőszava, indító gyöke. A **csülök** – úgymond – a botlás eszköze. A **tücsök** (**csütök**) az értelmetlen, céltalan élet példaszava. Valahol itt van ezekben, a „**csütörtököt** mond”, vagyis a félúti bizonytalanság, botladozás értelmének kulcsa. A legelső beszélt nyelvnek megvoltak a megnevezései a hét minden napjára, és nem kellett a szlávokra várnia évezredekig, hogy nevet adhasson a **csütörtök**nek. És hát, innen van a szláv *négy* – **csetire** szó eredete is!! Nem tőlük erre, hanem az ősmag(yar)-nyelvből oda.

D

„Mássalhangzó: a nyelv elülső részével a felső fogsor mögött képzett zárhang, a t **zöngés** párja.”
www.osnyelv.hu d

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisded alakban d, kiejtve dé, hatodik bötü a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában negyedik. [...] Szervtársai közül legközelebbi rokona a keményebb kiejtésű t, [...] péld. dada, tata; dél, tél; dísz, tíz; domb, tomb; dúl, túl; dől, től. [...] némely szókból fölcserélődnek egymással, mint: dobzódik, tobzódik; dobban, toppan; dobog, topog; devernya, tivornya; dobosz, tobosz; dömböcsöl, tömpe. Nem különben gy, z, zs szervtartásaival, mint: húd, húgy; fedd, fegy; bod, bogy; dömöcsköl, zömöcsköl; búd, búz; meddig, mezzig (= miedzig); domb, zsomb; dong, zsong stb. [...] A nyitavölgyiek és palóczok, majd mindnyájan, í bötü előtt megszokták lágyítani: gyió (dió), gyiák (diák), gyiszón (disznó), ütyi (üti), kergetyi (kergeti), házasogyik (házasodik), verekegyik (verekedik), udvargyi [...] Egyébiránt az utána következő j-vel elegyülve általában is igen könnyen gy-vé változik, pl. mondja így ejtetik: mongya, küldje így: külyge. Ezen összeolvadáskor, ha közvetlenül önhangzó áll előtte, a lágyításban kettősen hangzik, mint adja, agygya; szedje, szegygye. A ki nem fejlett beszédszervű gyermekek, vagy selypesek nyelvén g és gy helyett használtatik, mint: dabona (gabona), daladona (galagonya), dalamb (galamb), dömböjű (gömbölyű), derek (gyerek), dalod (gyalog), medek (megyek)”

A **d** hang ellentmondásossága azért furcsa, mert a szeretet, kedvesség, simogatásra ösztönző domborulatok megjelenítésének legközvetlenebb hangjából vált át a durva vadság képébe. Ezzel ugyan nincs egyedül, hisz minden hang többé-kevésbé képviseli mindkét végletet. A **d** jelöl: folyamatosságot, folytonosságot (*idő*, jövő*idő*), cselekvésre utal (*dia*), jelöli *kedélyt*, hangulatot, az *üde*, *édes*, a jó*kedv* (*dal*) fogalmát, a simogatásra ösztönző *domb*, *ded* alakzatokat. Bódító, élvezeti hang. Az érem másik oldalán a *durvaságot*, ellenvetést, ellentmondást (*de*), így a *vád* és *védelem* hangja is. Az *ad*, *ád*, *ed*, *éd*, *id*, *íd*, *od*, *ód*, *öd*, *őd*, *ud*, *úd*, *üd*, *űd* ősgyök család meghatározó hangja, melyek a **d** hang ellentmondásosságából adódóan a bővítmények hangjaival összefüggésben adnak kedvező vagy kedvezőtlen értelmet a kifejezésnek.

Édes érzelmek, *kedves*, *pajkos* fogalmak kezdő- vagy uralkodóhangja. Ösztönből jövő kezdőhangja a *domb*, *domború*, *dudor*, *duda*, *ded* (kerek*ded*), *didí*, *dundi*, *dudi*, *dió*, *dob*, *dagad*, *deged*, *degesz*, *duzzad*, *derű*, *dugó*, *döme*, *döbön* (*bödön*), *dal*, *danol* stb. szavaknak.

A **d** hanggal végződő helységnevekben *kedves*, *becses tulajdon* jelentése van a hangnak: *Etéd*, *Farád*, *Küsmód*, *Telegd*, *Farcád*, *Fenyéd*, *Lókod*, *Bonyhád*, *Csomád*, *Csinód*, *Csanád* stb.

Végcsengőként: *ad*, *csüd*, *ded*, *fed*, *híd*, *kád*, *lúd*, *mód*, *pad*, *rúd*, *szid*, *tud*, *vad*, *vád*, *véd*, *zöld*, *zsold* stb.

dagad – *Folyadékot magába szív s így térfogatában növekszik. Ütés helyén a testrészt. Tészta. Vitorla stb.* [**? finnugor tóból**] Elvitathatatlan, hogy a magyar nyelvben a **d** hangnak a *dag*, *deg*, *ded* stb. szavakban a térfogat növekedéssel kapcsolatos alapjelentése van: *dagály*, *deged*, *degesz* stb. A vízzel kapcsolatos a *dög* gyökfordított változatából: *gödör*, *gödény*. A *dagad*, *deged* részarányosan felelhető, fordítható tükörszavak.

dajka – *Csecsemő vagy kisgyerek gondozására, felügyeletére felfogadott nő. Aki dajkál.* [**szláv**] A *dajka* szónak magyar eredete elhazudhatatlan. A *jk* párosban ott *bujkál* a *pajkosság*, *játékosság* gondolata, mely a *dajka* szerepében nélkülözhetetlen. Az, hogy a szláv nyelvekben is jelen van *dojka* alakban, csak a szó elvitathatatlan magyar eredetét jelzi.

dák – *Erdély területén az ókorban lakó trák eredetű nép.* [**latin < ? dák**] A dákok azon magyar ajkú népekhez tartoztak, akik a Kárpát-medencét évezredek át belakták. A nyelvükből fennmaradt *dák* szavak magyar nyelven érthetők. Váraik nevei szintén. BÍRÓ LAJOS: *A magyar régmúlt titkai* című könyvében, a *Dákok* fejezetnél ír róluk. **Szármisziget** vára, **Szeredavár** Arad mellett (Ziridava), **Déva**, **Napoka**, a napimádati hely, **Tamaszidava**, mely feltöltéssel, **töméssel** épített **várat** jelent, ilyen Temesvár. Ezek és még mások is mind az ő hagyatékuk. A románoknak semmi közük nincs a *dák*okhoz. A rómaiak sosem házasodtak össze a leigázott népekkel, legfőljebb asszonyaikat erőszakolták meg, de házasságot nem kötöttek velük.

- dákó** – *Biliárdgolyó lökésére való rúd. Tréfásan hímvessző.* [német < spanyol] Az *ak, ák* (akác) ősmag(yar)-nyelvi gyök. Való igaz, ez a szó így nem tűnik magyarnak, de ha fordítjuk, akkor rögtön mutat valamit. A *dákó* – *okád*. A *dákó* lökésre való *rúd*, az *okadás* *durva* kilökődés a szervezetből. És a szó fő elemeinek értelme is. A *dá* hosszú, magas, például: *sudár*. A *dákó*, *támadó* jellegű (*d*), hegyes, *ékszerű (ák)* *rúd*. A *d* és *gy* hangok bizonyos összhangja nyomán: **gyakó** – **dákó** – **dőfő** – **dugó**.
- dakota** – *A sziú indiánok egyik törzse.* [nk: indián] A *dakota* indiánok nyelve magyarul érthető, különösen annak *lakota* ága. DR. SIMON PÉTER: *Ősi magyar nyomok észak-amerikai indián földön* című könyvében ír erről: „[...] rádöbbentem arra, hogy a magyarok és az észak-amerikai indiánok általam vizsgált népcsoportjainak kultúrájában föllelhető nagyon gyanúsán közeli vagy teljes mértékű megegyezéseknek oly magas a számuk, hogy itt magyarázatul csak a közös töről származás jöhet szóba.” <http://csipiblogja.blogspot.com>
- dalia** – *Vitéz harcos, hős. Szép szál férfi.* [szerb–horvát < török] A *dali, deli* szavak szép szál utalása a *déli* nap állásának hasonlatából eredők. Ekkor van egyenesen fölöttünk a legmagasabb ponton, *élén*. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A *diadal* győztese a *dalia*, kinek kemény *küzdelmét* (*dia*), melyben *diadalmaskodott*, győzelmi *dallal* köszöntötték. Aki a magyar nyelvnek ezt a rugalmasságát, szavainak több értelemről eredését, több burkolt értelmet hordozó tulajdonságát, bonthatóságát, részenkénti fordíthatóságát nem ismeri, vagy nem ismeri el, az nem ismerte meg ezt a nyelvet, nem tud semmit róla, és csak megélhetési nyelvész. Az ősmag(yar)-nyelvből gyökerező nyelvek vették át a szót. Tehát, se nem szerb–horvát, se nem török–tatar. Inkább közelebb állna az ógöröghöz, mely egyenesen az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.
- dáma** – *Hölgy, úrinő* [német < francia] Az *ember*, a nőt és a férfit egyetlen kifejezésben említi. *Em* a nő. Ez különböző nyelveken más magánhangzóval is kifejezhető, legtöbb esetben az *e* hang *a, á, o* hangra vált. Így lesz *dame, woman, femme, femeie* stb. Eredete ősmag(yar)-nyelvi, nem német, nem francia. A *dáma d* hangját is csak a magyar nyelvből lehet magyarázni. Nem hiába magyarázó nyelv a magyar nyelv! Egy minden természetes emberi beszédhangot használó nyelv nem kölcsönöz béna, hanghiányos nyelvektől. Amelyeket viszont a mai műveltnék látszani akaró nyelvrombolók használnak, soha nem tud beépülni a nyelvbe igazán.
- dancs** – *Szenny, mocskok. Mocskos, piszkos.* [román < cigány] A *cs* hang szenny jelentésű szavai még: *mocskok, pocsoya, mocsár* stb. Viselkedésben, minőségben az *ocsmány, pocsek* stb. Ezzel a hanggal más nyelvekben megközelítő jelentéssel természetesen jelen van, de az eredet innen vezethető le. A *dancs* esetében csak magyar eredetről beszélhetünk, mivel az *ncs* páros ősmag(yar)-nyelvi azonosítóként a *bilincs, doncs, fancsal, gáncs, kancsal, pancs, roncs* szavakban nyújt kellemetlen állapottal párhuzamot.
- dandár** – *Zászlóaljából álló nagyobb katonai egység. A munka dandárja.* [török < perzsa] A *dandár dan* gyökszava hangutánzó is. Olyan hang, mely *döndülésből* ered. Tehát nagy erő bevetésétől. A munka *dandárja*, aratás *dandárja*, cséplés *dandárja*, mind olyan munkákat leíró kifejezések, ahol nagy erők teljes bedobásával kellett részt venni. Az *nd* egyike a legsűrűbben előforduló párosoknak a nyelvünkben. A kissé titokzatos érzelmi *n* és a végletek kifejezésére képes *d* hangok párosa. Ebből ered az, hogy a körülöttük levő hangok nagyon befolyásolják az értelem alakításban. Így különböző értelmű kifejezések tengely- és véghangzója. A *dandár* párhuzamai tömörülésről, erőről, *lendületről* szólnak: *banda, bendő, dundi, gerenda, gond, indul, kaland, konda, kondér, lendül, minden, rend* stb. A páros hangjai bontva a *nedű, nedves* szavakban a kemény munkával járó izzadásról is szól. Sőt, a kemény munkáról, mivel a *d* hang *gy* hangra válthat (*dia – gya*), és a *négy* a munka száma. Ez nem török, nem perzsa... ősmag(yar)-nyelvi szó.
- dara** – *Takarmánygabonából szemcsésre darált örlemény.* [török] A *tör, aprít, darál* szavakban az *r* hang a kulcs. Az *r* hang az emberi hangkészlet legerősebb hangja, és bármelyik nyelvben jelen lehet, *törést, darabolást* jelentő szavakban, de azok a szavak kötődnek ősmag(yar)-nyelvi gyökerekhez. Lásd alább.
- darab** – *Szilárd testből levált vagy leválasztott rész. Ilyen részt alkotó.* [szláv] A *dara* szóból levezethető az eredet, de a *darab* a sok jellegtelen apró törmeléktől eltérően egy levált különálló rész. Olyannyira, hogy sajátos, egyedi arculata van: *ab, ábra, ábrázat – darab*. Ha „szlávul” is így megmagyarázható – az esetben elfogadjuk.
- darázs** – *A méhvel rokon, fekete-sárga csíkos, fullánkös rovar.* [?] A magyar nyelvben alig egy kézre jutó meghatározás van *zs* hanggal, mely kellemes kicsengésű: *zsenge, zsendül, zsong* stb. A többi *zs*

hangot tartalmazó szó kellemetlen, sőt utálatot kiváltó. Ilyen a *darázs* is. Nevét valószínűleg a rendkívül vékony dereka végett kapta, mely miatt úgy tűnik, hogy két *dar*ából áll. A szóvégi *zs* hang lehet hangutánzó, de csípése nyomán előálló *parázs*ségésre hasonlító fájdalom is.

dárda – *Hosszú nyelvű, fémhegyű hajító vagy szűrőfegyver. [vándorszó... frank]* Ha csak a történelmi korokat nézzük, az ógörögök jóval előbb léptek a történelem színpadára, mint a frankok. És a metszetek tanúsága szerint a dárdák részét képezték fegyverkészletüknek. De ennél régebbi bizonyítékok is vannak bibliai leírásokban. A *dárda* ősmag(yar)-nyelvi eredetű megnevezés. A *dár* hosszú vagy magas, például: *sudár*. De bizonyíték az *rd* páros is, mely a *bárd*, *horda*, *kard*, *mord*, *ordas*, *ordít*, *ördög*, *párduc*, *zord* szavakban ad párhuzamot. Az *rd* páros sem a fegyverek, sem a magatartás vonatkozásában nem nyújt szívderítő jelentést. A szó semmiképp nem frank eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi.

daróc – *Durva, vastag posztó. [?]* A *daróc* a szintén *durva* szövéssű *condra*, régiesen *condora* névből módosulhatott. A *daróc* szóvége összehangzik a *pokróc* szó végével, mely szintén *durva* szövéssű posztó.

daru – *Szürke tollazatú vonuló nagy gázlómadár. [? finnugor]* A *dar* gyöknek *durva* és keverék értelme van. Ilyen értelmű a *dara* szóban. A szürke, keverék szín. A szürke ökröt, lovat *daruszőrűnek* mondják. Valószínű, hogy a színről kapta nevét a madár és nem fordítva. Többes számú alakja *darvak* tartalmazza az *rv* párost, mely a *hervad*, *karvaly*, *lárva*, *murva*, *sorvad* szavakban szintén az elszürkülésre mutató.

datál – *Keltez. [nk: latin]* Kerülendő, béna szó, úgy lóg a magyar nyelvű szövegben, akár egy faláb. Bár eredete magyar, mivel ez leharapott szóvég. Régi keltezéseknél: *adata* e napon... *Adva* van, *adatott* egy időpont, melytől a kezdet számítható. Ettől kelt. Keltez. Ennél rövidebben nem lehet. *Adatol*, vagyis időpontokat bejelöl. Magyar és nem latin. Ez utóbbi csak átvevő.

dátum – *Iraton keltezés. [latin]* E napon *adata*, *adatott*. Magyar eredetű szó. A latin csak átvevő nyelvként jöhet számításba mindig, hiszen jóval fiatalabb és hanghiányos, béna utódnyelv!

de – *Felkiáltó módban foglalt értékelés nyomatékosítására. Egymásnak valamely tekintetben ellentmondó tartalmú mondatok kapcsolására. [?]* A *d* hang ellentmondásos tulajdonságának egyik megnyilvánulása. A *de* bevág a vélemények sűrűjébe. Köötőszóként a *de* ellentmond az előző mondatrészben foglaltaknak, és esetenként más vetületet világít meg, más véleményt fogalmaztat meg, más megoldást, követendő utat ajánl.

deák – *Diák, tanuló. Tanult ember, írődeák. [déli szláv < görög]* A szó eredete a *diák* alakjából érthető meg, mely *gyakorlót* jelent. Az ógörög nyelvben is fölvetta a magyar *gyak*/orló/ból a *diák* alakot. Itt nálunk *deák* lett a szóalak, amely – tanult, írni-olvasni tudó embert jelölt. A *de* szógyök, *tudásra*, és ez okon *kedveltségre*, az *ák ékességre* mutat. A déli szláv nyelvek csak átvevők lehetnek, mivel nyelvükben nem magyarázható. A török *kádi* is a *diák* fordított alakja.

december – *Az év 12. hónapja. [nk: latin]* *December* valaha a tizedik hónap volt. A *tíz* teljes számából indulnak a *tisztesség*, *disz* szavak. A latin nyelv a *decem* szóalakot használja, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

dédanya – *Valamelyik nagyszülőnek az anyja. [szláv + anya]* A szónak a *déd* gyökét akarja a szótár szlávként elfogadtatni. Ez a *dédelgetés* alapértelmét hordozó. A *dédanya* koránál fogva már nem vehet részt az unokák nevelésében, így számára már csak a *dédelgető* szeretet kimutatása marad, és ő is igényt tart *véd*elmező szeretetre. Ez a *déd* jelentése. Tükörgyökshöz ként is ősmag(yar)-nyelvi eredetüként azonosul, nem vehető ki a magyar szavak közül, nem hazudható idegen eredetűnek.

dél – *Nappali 12 óra. Déli étkezés. [török]* Ekkor áll a nap az ég *élén*, azaz tetején, utána kezd *dőlni*, de ez itt még a *dőlés* előtti *él*, a *dél*. Ugyanakkor *kedvelt* pillanat is. Ez onnan tudható, hogy a *d* hang valamelyik végletet megjelenítő, nincs középső értelmezhetősége, vagy *véd*elmez, vagy *vád*ol és *támad*. A *dél* szóban a *kedvező* oldalát mutatja. Nála egyetlen közép állás, amikor *ellentmond* az előző feltörekvő véleménynek (*de* az is szembenállás), és megfogalmaztat egy másikat, mely megnyugvást eredményez. A *dél* a napállás csúcspontja, addig tart az emelkedés, onnan halad a lenyugvás felé. A török, tatár stb. nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették a szót.

délceg – *Magas, arányos termetű és szép egyenes tartású /férfi/. [?]* Az *egyenes*, *magas* jelzők a *dél* szó által képviselt jellemzők hasonlatai. A *ceg g* hangja (szeg) mintegy szöggel rögzített megbízhatóságra utal. Az *lc* páros hangjai a *léc* és *cél* szó alkotóiként emelt mérce és előrelátás. Ezek egy igazi *délceg*, öntudatos férfi jellemzői.

- delfin** – *A cetekhez tartozó, nagy testű, hal alakú tengeri emlős. [latin < görög]* Görögök, latinok még nem léteztek, amikor az ősmag(yar)-nyelvet beszélők élvezettel nézték a **delfinek finom** mozdulatokkal tűzdelt játékos úszkálását a tengerekben. A **del** gyök a szép alakra utalhat, de ha más adat nem is volna, az **lf** páros az ősmag(yar)-nyelvhez köti a szót. És a játékosan **csalfa** emlősök nevében levő **in (fin)** gyök jelenléte is, mely a szívig is elható – érzéshez, érzelemhez kötődő: **inger**, **finom**, **csintalan** fogalmi kör értelmi kulcsa.
- deli** – *Karcsú, magas, arányos termetű (fiatal). /deli legény/ [török]* A **deli** annyira török, mint a **dalia** vagy a **délceg**. Azért, mert jelen van a török nyelvben, még nem jelenti azt, hogy az eredet is onnan van. Magyarozatként szolgálnak a **dalia**, **délceg** címszavaknál leírtak.
- denevér** – *A végtagjai közt szárnyyszerűen kifeszülő bőrhártya segítségével repülni tudó kis emlős. [?] A denevérről a CzF Szótár ezt írja: „[...] eredetileg dana-vér volt a rosz szellemet jelentő dana és vér szóból.”*
- dér** – *A fagypontra alá lehűlt talajra, tárgyakra apró jégkristályokban lecsapódó párából keletkezett csapadék. [?] A dér fehér. „Deres már a határ, szürkül a vén betyár.” A tündér is fehér, eltűnik, mint az elolvadó dér. A dér szó ugyanakkor az ősmag(yar)-nyelvben a bőrt jelentő derma gyökszava. a dér hat a dermára, mert dermed tőle. Bizony, nem tagadható az összefüggés!*
- derce** – *A daránál valamivel finomabb örlemény. [? szláv]* A **derce** apró, de nem a legfinomabb, mert a liszt finomabb örlemény. A **perc** sem a legkisebb időegység, kisebb is van. A **kudarc** még nem teljes összeomlás, a **morc** még nem harag. Lám, az **rc** páros értelmének szerepe a szavakban. Hogy „szlávul” is **derce**? Ósmag(yar)-nyelvi örökség. Becsüljék meg. Egészségükre váljon.
- dereglye** – *Széles, lapos fenekű, nagyméretű csónakszerű vízi jármű. [? taraglya, saroglya < német]* Amint a **saroglya** alapvető értelme sarokja, a **taraglya**, taragja, úgy a **dereglye**, derekja. Vagyis a saroglya esetében csak egy sarok használható, a taraglya esetében az egész területe raktér, a **dereglyének** a derékrésze, különben billen. Megjegyezendő, hogy a saroglya főleg a szekér, kocsis hátsó végében levő sarok (hátral a saroglyában), bár elöl is van. A taraglya négykezes szállítóeszköz, nem billen, csak akarattal. A **gly** páros is igazolja ősmag(yar)-nyelvi eredetüket.
- derék** – *A törzsnek a mellkas és az alsótest közötti része. Megbecsülésre méltó, jóra való, becsületes, derék ember. [? szláv]* Összetett szó: **der-ék**. A **der** egyenest és **jobb**ot is jelent (az utódnnyelvek még használják ebben az értelemben), ugyanakkor a **termettel** kapcsolatos: szép **termetű**, jó bőrben (**derma**). A **derék** a test közepe, a **de** gyök itt a **deli** értelmét is idézi. A **derék** ember szép **sudár** egyenes **termetű** és **ékes**, azaz mutató. Ez az egyenesség (**der**) jellemében is **érték**. Sőt!
- dermatológia** – *Bőrgyógyászat. [nk: görög elemek]* A bőrnek az ősmag(yar)-nyelvben több megnevezése volt. Ilyenek: **lepel**, **derme**, **hüd**, **hide**, **bőr**. Ezek a testet borító felület jellemzőiből adóttak, az élet gyakorlati oldaláról való megfigyelések nyomán. A **bőr** oly **burok**, mely **lepelszerűen borítja** és védi a testet, s a **hideghatás** ellen **dermedéssel** védekezik, bezárva pórusait. Az ősmag(yar)-nyelvből épülő utódnnyelvek – így a görög is – magukkal vitték a **derme**, **hüd**, **lepel** szóalakot. A **lepel** leharapott végét a latinból sarjadó nyelvek használják. A **francia** – **peau**, **galíciai** – **pel**, **katalán** – **pell**, **olasz** – **pello**. Vagy a **portugál** – **pele**, **román** – **piele**, **spanyol** – **piel** stb. Az északi országok nyelvében már a **hideggel** és a **vízzel** (hud, ud, hide – hi-de, a de ellenáll) kapcsolatos névalak ragadt meg: **dán**, **svéd** – **hud**, **norvég** – **huden**, **angol** – **hide**, **derm**, **holland** – **huid** stb. Figyeljük meg az **rm** páros szerepét. A **derme** szereti, ha cirógatják, **cirmolják**, mint a **cirmost**. Szereti nagy melegben a **hűs permetet**, a finom **szörme** érintését, és **szörmentén** simogatást (szörme – meszőr – masször, ez is ősmag(yar)-nyelvi eredetű). Nem szereti a hirtelen **hideghatást**, ha a nagy **hidegben dermedni**, **dideregni**, **cidrizni** kényszerül, s nem szereti, ha **karmolják**. A **bőr**, **derme** fontosságát jelzi, hogy mind élettanilag, mind szépérezék szempontjából fontos tényező, mivel az **rm** pároson kívül, bontva a **dr** is (**derme**) kapcsolatba hozható a **bőrrel**, sőt a **br** is (**borít**, **burok**). Ugyanakkor ezek a párosok az ősmag(yar)-nyelvi eredetet is igazolják.
- deszka** – *Fatörzsből fűrészelt lapos faipari termék. [szláv < ...görög]* A **deszka szk** párosa néhány kifejezésben mozgásra utaló, például: **ászkol**, **csimpaszkodik**, **csúszkál**, **ereszkedik**, **eszköz**, **fészkelődik**, **iszkol**, **kapaszkodik**, **mászkál**, **nyüszköl**, **poroszkál**, **reszket**, **tuszkol**, **vaszkol** stb. Az **sz** hang, az **szk** páros mindannyinál értelmezési kulcs. Az **sz** súrlódási hang, a **k** behatoló **ék**. A **csesz**, **csisz** gyökök – és főleg az **sz** hang – a felületi simításra utal. A **de** ellentétes kötőszó, bevág a vélemények közé. A **desz** gyök, főleg a **deszk**, **szétválasztás**, **nyitás**. A tőkét **eldeszkeltek**. A román nyelvben a **nyit**, **kinyit**, **szétnyit** valamit: **deschide**, azaz **deszkide**, olaszul **discinte**. Ezek ősmag(yar)-nyelvi örökségeik. A tőke szétvágásánál szétnyitás történik, több lapra. **Deszka**

románul: *scândură* (**sc** – **szk**). A *deszka* eredeti ősmag(yar)-nyelvi kifejezés, és a *deszkelés*, azaz nyitás innen jutott az utódnyelvekbe. Az *esz* a *rekesz* esetében is *szétválaszt*, fordítottja *sze*, a *szel* gyökszava. A *terpesz*, *arasz* is nyitás. A *dia* **d** hangja tevékenységre utaló, a *dikics* a csizmadia *szelő*kése, mellyel a *széleken*, *szegélyeken* egyengeti a bőrt, *szépítve* a munkát. Egy dolog bizonyos, hogy a szó eredetéhez semmi közük, sem a szlávoknak, sem a görögöknek. A *deszkel* oly állítmány, mely az idők folyamán kisodródott a magyar nyelvből, és akár vissza is lehetne hozni. Egy dolgot még megtudunk a román *scândură* szóból. Azt, hogy a deszkavágás műveletét az ősmag(yar)-nyelvben *deszkendelésnek*, vagy rövidebben *szkendelésnek* nevezték, mivel az **nd** páros is benne van a román szóban, és ez az átvétel idején fagyott be ilyen alakra. És azt is megtudjuk, hogy az alföldi *Deszk* nevű helység, melyet a magyarországi szerb művelődési élet egyik fellegvárának mondanak, nem szerb eredetű szó. Magyar minden eleme!

dévaj – *Incselkedően pajkos, pajzán. Nagyon vidám.* [?] Ez a **d** és **v** hangok kedves kifejezéseinek egyike. Ilyenek még a *vidám*, *kedves*, *vidít*, *vigad*, *virrad*, de a *díva*, *divat* is. Az *év* egy szakasz, *ív*, mely elmúlik. A *dévaj* a nőre utal (*dÉvaj* menyecske), a **j** a *játékosságra*, a *jóra*. Minden ízében magyar szó.

dézsza – *Dongákból összeállított, nyitott, kétfülű (nagyobb) faedény. Stb.* [szláv] A **d** hang a *kerekded* alakra, de vízre is (id) utalhat. A **zs** hang (zsil, zsend – Zsil folyó, Zsilava vizes bőrtöne!) szintén vízre utal. A **é** hang az edény felül nyitottsága, az **a**, alacsonyan tárolás.

diadal – *Elsőprő nagy győzelem. Nagy siker, nagyon kedvező eredmény.* [?] A *dia* (gya, gyak) cselekvés, tett. Ez esetben oly tett, mely a legnagyobb, és talán nem is várt sikert hozta. *Diadalé*nek, győzelmi *dal*, de ez benne van a szóban is, *dalol*ható cselekedet, azaz megénekelhető hőstett, egyetlen szóban: *diadal*.

diák – (*Közép*)iskolai tanuló. *Deák.* [déli szláv < görög] Csak hát, mielőtt az ógörög nyelv átvette, már létezett az ősmag(yar)-nyelvben, mint *gyakorló gyerek*. Benne van a csizmadia szóban is, csizmagyártó. A *diakónus* egyházi szolgálatot teljesítő, vagyis *gyakorló*, *diakorló*. Ősmag(yar)-nyelvből jutott az ógörögbe.

dialóg – *Párbeszéd. Párbeszédes értekezés.* [nk: latin < örmény] Ez szintén ógörög volna, az *ör*. rövidítés lehet elírás, de ez oly mindegy. Az ősmag(yar)-nyelvben a *log*, *lóg* nyelvet jelentett, azon egyszerű oknál fogva, mivel a szájban igen könnyedén ide-oda *lóg*, *himbál*ózik, azaz *limbál*. Ezek a szavak ma több nyelven *nyelv* jelentésűek. Az ógörög nyelv által átvett *dia* egyes szókapcsolatokban az *át* magyar igekötőnek felel meg. Végső soron az összetett szó mindkét része magyar eredetű. Tehát a nyersfordítás: *átnyelvelés*.

dicső – *Dicsőséges. Dicséretre méltó. Fenséges, nagyszerű.* [?] Ez a *di* gyökből jön, szorosan kötődik a *diadal* fogalmához. A **cs** hang a *csodálatos* tett, az **ő** a *hosszú időre emlékezetes lesz* értelmét viszi a szóba, melyről majd az utókor is megemlékezik, de a tett végrehajtójára is mutat: **ő**, aki *dicséretet* érdemel.

díj – *Szolgáltatásért, valaminek az igénybevételéért fizetett, illetve kapott pénzösszeg. Kimagasló teljesítmény jutalma.* [?] Ez is a *di* gyök bővítése, és szintén kötődik a *dia*, cselekvés fogalmához. A szóvégi **j** hang, lehet *jövedelem*, lehet *jó*, de lehet *jövő* is, valami, aminek érkezése várható valamilyen jó vagy rossz tett nyomán.

dikics – *Cipéskés.* [?] Ez *di* gyökbővítés a *dia*, *gya*, vagyis a szakmai *gyakorl*áshoz kötődik. Az *ik* gyök mozgásra (*iklat*) és behatásra (*ék*) utal. A **cs** hang a *csinosítás*, hiszen ezzel végmegmunkálást végez, utolsó simításokat. A *dikicselés* valaha *szépítést* jelentett. Nem véletlen, hogy a román nyelvben a *dichiș* egyik értelme *cifraság*, és *dichișeală*, *dichișire* szavakkal fejezi ki a női *szépítkezést*, *csinosítgatást*. A magyar nyelvben ma gúnyolódóan használják, épp mint *ták* és *mák* szavakat. Mondják: *dikicsel*, *tákol*, *mákol*, *mókol* (*technika* – *mechanika*, *teknika* – *mekanika* volna, de nekünk mindig majmolni kell!), holott ezek valaha jó, értékes munkát jelentettek.

diktál – *Szöveget olvas, mond valakinek, hogy az leírja.* [nk: latin] Aki másol, vagy tollbamondás után ír, az *baktat* a papíron, azt *iktatja* bele írásába, amit mondanak, olyan, mint a *kukta*, aki a szakács utasítása szerint dolgozik. Aki *diktál*, az *oktat* és *szoktat* is egy munkautemhez, hogy ne *vaktából* dolgozzunk. Aki *diktál* az *mondikál*. A **kt** párossal alkotható a *köt*, *kút* szavak, de a *két*, azaz *kettő* is. A diktálás legkevesebb *két* személyt feltételez. A **kt** páros fordítottjával a *tak*, *ták*, *ték* stb. gyökök *alkothatók*. Ősmag(yar)-nyelvi alaphoz induló szó, nem latin. A latin csak átvette.

dili, dilinós – *Bolond, dilis. Bolondság, bolondéria. Hóbortos, ütődött.* [cigány] Az ősmag(yar)-nyelvben a *di* ősgyök a *diadal*, *dicséret*, *dicsőség* alapgyöke. Ám volt **l** hangos bővítése is: *dili*, melynek

bolondos jelentése lehetett. A latin nyelv is átvette **diligo** alakban, alapjelentése *szeret, élvezetet talál* valamiben. A szerelem is bolondos állapot, szerelmes, bolondul valakiért. Nem cigány eredetű kifejezés, csak ők is használják. A cigány nyelv is ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

dinamika – *A mechanikának a mozgásokkal és az azt előidéző erőkkel foglalkozó ága.* [nk: görög] Ez is a munkát, cselekedetet jelentő **di** ősgyök bővítője, mely ógörög nyelvben vette fel ezen alakját. A **dinamika** (mik, mech, mek, muk) **mechanika**, **mekanika** az ősmag(yar)-nyelvi *ták* szóval együtt említett: *ták-mák* (lásd még a **dikics** címszónál). Ezt ma leócsárló, megbélyegző értelemben használják, de valamikor a mindenhez értő ezermester jelzője volt. Ezekből a szavakból vannak a **takács**, **technikus** és a **mekanikus** (így volna helyesen írva) szavaink.

dinnye – *Indás növényen termő nagy húsos, édes gyümölcs, sárga- vagy görögdinnye.* [szláv] Ha **d** és gyümölcs, akkor a kerekded alakú, gömbölyű. A továbbiakban az **ínyre** való kellemes hatást írja le, és ez így teljesen magyar. Hol itt a szláv elem?

dió – *A diófa termése.* [török] Hol itt a török elem a szóban? A **d** hang itt is a gömbölyűség, tovább a gyümölcs **jó** voltát emeli ki (**dijó** hangzás), de még azt is, hogy meg kell dolgozni (dia) ahhoz, hogy hozzájuss az ehető belső részhez. A **dió**, **dia** több értelmet takar a már említett **jó** mellett. A **di gy** hangra váltva **gyó**, **gya**. A **dióbél** alakra hasonlít az **agy** (agy – gya) képéhez, és rendkívül **jó** (gyó) hatással van az **agyműködésre**. Érdekes párhuzam. **Valaki** eleve tudta, hogy mit, miért teremt, és milyen alakban, milyen névvel tár az ember elé annak hasznára! És ez biztosan nem Darwin volt!

dísz – *Valamit széppé vagy szebbé tevő tárgy. Dicsőség, becsület, díszére válik a dolog. Stb.* [?] Ez a **di** a **diadal** gyökszava is. A **dísz** és **tisztelet** alapértelme hasonló bizonyos értelemben. A **csiszolt**, **tisztességes** viselkedés **díszére** válik az embernek. Az **sz** hang a csiszoltság és terjedelem kiemelője.

disznó – *Sertés. Vaddisznó.* [török] Ez nem dísz semmiképp. A **disznó szn** párosa a **hasznos** szóban mutat a lényegre, mely a **disznóra** is találó. Ily értelemben biztosan nem köthető **hasznos**ként a moszlimvallású török-tatár népekhez, hisz azok nem fogyasztják húsát. **Hasznos** volt még gazdai szempontból az uradalmi **kasznár** is, aki **hasznára** volt urának. Lásd a **kasznár** címszónál.

díva – *Ünnepelt színésznő, táncosnő, énekesnő.* [nk: olasz < latin] A szóban a **d** és **v** hangok kellemes megvidámító jelentése tűnik ki. A **díva** szereti a megmutatkozást, mondják rá: **vívja** magát. Az **ív** egy bizonyos pályára szól, mely egyszer véget ér. Se nem latin, se nem olasz... magyar szó.

divat – *Az élet külső formáit, a társas érintkezést, de különösen a viseletet, az öltözködés módját irányító és koronként változó szokások összessége, rendszere.* [?] A **divat** is tett. A **divat**, a **dia** = **át** értelméből eredően **átmeneti megmutatkozási irányzat**, mely meghatározó lesz egy **évadon** át, az alatt **dívik**. A **divat** jelenti a **világ**ot, a **világosságban**, fényben sütkérezést. Mondhatnánk – a **divat** teszi **dialgát** (dolgát). A **v** hang jelzi a **változatosságot**, de az **avulást** is. Előbb vagy utóbb sorsa beteljesül. Ismerős a szó: múltó **divat**.

dob – *Valamit meglódítva úgy enged el, hogy az valahova repül, esik. Dobással eredményt ér el.* [finnugor] A CzF Szótár a **tova**, a **távolodás** gondolatához köti a **dob** gyököt. Tulajdonképpen zöngés-zöngétlen hangváltás nyomán jön létre a **dob** – **tova** alakváltás. A **dob** másik jelentése kerekded tárgy, **dob**, mely **dobolható**. Fordítva, hangváltással: **bödön**.

doh – *Szellőzetlen nedves helyiség, penészes tárgy kellemetlen szaga.* [szláv] A **d** hang itt a kellemetlen oldalát mutatja. Az **o** hang alacsony fekvésű, a **h** hang **leh**, azaz levegő. Már a szó kiejtése is ösztöni visszatetszést előidéző. A **rohadásból** is eredhet. A CzF Szótár szerint: „Bűznek, rohadásnak, megpállásnak neme, midőn valamely test leginkább a szabad levegő járásától elzárva sajátságos romlásnak indul, és nehéz, penészes szagot kap. Különösen a nem szellőzött gabonát, és lisztet rongálja a doh. Érzik a régi búza doha. Száj doha. Rohadt fa doha. [...] Származékai: dohány, dohos, dohol, dohollik stb.” Semmilyen szláv jellege nincs a szónak.

dohány – *Nikotint tartalmazó gazdasági növény.* [török < arab] Idézet egy leírásból: „A „tobacco” szó eredete lehet az arab tabbaq szó is, melyet a 9. századtól a különböző növények megnevezésére alkalmaztak. A nicotiana szó (csakúgy, mint a nikotin) JEAN NICOT Franciaország portugáliai nagykövete nevéből ered, aki 1559-ben gyógyszerként küldött dohányt MEDICI KATALIN udvarába.” (<http://hu.pandapedia.com/wiki/Dohány>). Nincs említve, hogy a **dohány** megnevezés arab, vagy török volna! Mert nem is lehet más, mint **szaghatásra** utaló magyar szó. A szó alakja **dohánt** lenne, azaz **dohként** ható. A szóvégi **ny** hang ezt a viszonyító **nt** párost váltja. Így lett **dohány**. A CzF Szótár szerint: „A magyar nyelvből elemezve azt vélhetnők, hogy a nehéz füledt szagot jelentő doh gyöktől származott.”

- dolog** – *Elvégzendő feladat. Munka. Elintézésre váró ügy. Cselekedet, tett, magatartás. Esemény, történet. Helyzet, sors. Tényállás. Tárgy, holmi, eszköz. Tapasztalati, gondolati, képzeleti tárgy.* [szláv] A CzF Szótár a *tol* igével hozza kapcsolatba. A *tologatás* is munka. A *dolog* lehet elméleti, eszmei, de lehet a térben is mozgatható tárgy, s az ezekhez kötött minőségi állapot sajátos ismertető jegyét (*log*) hordozó. Sok *dolog*, nagy *dolog*, szép *dolog*, jó *dolog*, új *dolog*, nehéz *dolog*, sajátos *dolog* stb. A *log* – *nyelv, ige, szó* jelentésű volt az ősmag(yar)-nyelvben: *szólogat*, tehát nyelvel (*széllel lógat*). Az *lg* páros meghatározó a szó értelmének boncolásánál. A *dolgozó*, *gondol/g/k/ozott*, a *szolgára szó* bízott, ő *beszélgetve* tett, a *polgár ápolgatott*. Ezek munkavégzésre vonatkoznak, de kiérthető belőle, hogy a *dolgozó*, *gondolkozva alkotó*. Bővebben: *dolgozó* (az elme akkor *dolgozik*, amikor *gondolkozik*). *Ápolgat* – a mindenkori *vulgár* (köznépi *polgár*) *ápolgatta* évezredekén át az emberiség fizikai, szellemi kincseit. Ugyanaz a réteg *szolgáltatta* a fejlődéshez szükséges lelki, fizikai, szellemi erőt. Ők hordozták, majd hagyták az utókorra a gondolataikban megfogalmazódó, és alkotó tetteik nyomán fennmaradt tárgyi, azaz *dologi* emlékek azonosító jegyét, bélyegét, *bilogját*, azaz *logóját*, vagyis az értékes *dologi* jegyek hagyatékát. A *ték*, jó *ték*, *érték* (*érték* – arták – arta – művészet), munka, azaz *dolog*. Hol van itt a szláv elem? !
- domb** – *Lejtős oldalú, 200 m-nél nem magasabb földfelszíni kiemelkedés.* [finnugor] Ez a szó a *kerekded* fogalomkörhöz tartozó, és az *mb* páros is azokhoz sorolja, melyek esetenként kellemes érzetet, simogatási vágyat keltezők: *bimbó, comb, domború, galamb, gomb, gömbölyű* stb.
- donga** – *Hordó, dézsa stb. oldalát alkotó (hajlított) deszkák közül valamelyik.* [szláv] A *hordó, kád, dézsa*, mind *kerekded, domború*. Jelen van az erre utaló *d* hang. Kész állapotában *döngetésre kongó* hangot ad – *dong*. Az *ng* páros hanghatás jelölő is: *bing-bang, bong, cseng, csilingel, csöng, dong, donga, döng, fing, hang, jajong, kong, peng, zajong, zeng, zöng, zsibong, zsong* stb. Akkor e felsorolt szavak is mind szláv?
- doromb** – *Szájba vehető kis lant alakú keretből és pengethető acélnyelvből álló népi hangszer.* [?] **doromblya 'ua' < szláv** A szó hanghatást jelölő. És ha szláv eredetű, akkor valószínű, hogy a *bomba, bömböl, cimbalom, dorombol, dörömböl, rombol, tombol, zsémbel* szavakat mind a szlávoktól kaptuk. Viccnek sem jó. Ám az *mb* páros magyar nyelveredetet bizonyít, melyet a szlávok is átvettek.
- dózse** – *Az egykori velencei illetve genovai köztársaság államfője.* [olasz] A *dózse dözölt* a gazdagságban. Ez még az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélő etruszkoktól maradt az olasz nyelvben. A szó olaszos *doge* alakja is fellelhető a magyar nyelvben, amiből sok van, az *dögivel*. De a kirívóan szép nő is bájainak *bősége* okán kapja a *dögös* jelzőt.
- döf** – *(Hegyes tárgyat) nagy erővel beleszúr valakibe, valamibe.* [?] A *d* hang itt balos értelmű. Az *ölésre* utaló *ö* hang, és az erő (*forte*) *f* hangja alkotja a szót.
- dög** – *Állati hulla.* [?] A *d* hang a tetem *felduzzadt, felpuffadt* állapotára, az *ög* a mozdulatlanságra utalhat, mint a *rögzít, szögez* szavakban. Ez utóbbi okon Székelyföldön a megmozdulni nem akaró lusta emberre is mondják: *dög ember*. Vagy: a *dögség* nagy betegség. De az utálat érzését is kelti, mint az *ördög* szóban. Rokon a *doh* szóval, mely *bűz* jelentésű.
- dögönyöz** – *Két öklével felváltva ütöget. Páhol, püföl.* [török] Régen *dögönynek* mondták a mozsárütőt. A téglavetésnél végzett *sárdagonyázás* hasonlata. A *dag, deg, dög, dug* gyökcsaládnak nagy szóbokra van a magyar nyelvben. Mitől lenne török ez?
- dől** – *Függőleges helyzetéből mindinkább ferde helyzetbe kerül.* [török] A *d* itt az egyenesnek ellentmondás hangja. Az *l* a *láb, áll, él* szavakban az egyenes tartásra utal. Ha valami az *élére* van *állítva*, rögtön az egyensúly szükségességének képzetét kelti. Az *ő* ijedős hang is, *hőköl*, aki fél – *dől!* A másik jelentése a *bő b > d* hangváltása nyomán létrejövő *dő* gyökből induló – a vitatható színezetű – *dől a pénz* kifejezésben, és a *dőre, dözsol, döllyf* szavakban mutatkozik meg, melyek előrelátás nélküli, gögös, fennhéjázó magatartást sejtetnek.
- döllyf** – *Sértő önteltség, gög.* *Bántóan öntelt, gögös.* [?] Lehet folytatni a fenti eszme-futtatást egy annyival, hogy az *öntelt, gögös* egyént, aki mindenki mást legszívesebben *feldöllyfne*, de akit mindenki szívéből utál, mint a csirkerabló *ölyvöt*, és azt kívánják neki: *döllyf föl, te nyavalyás!* Amint a *gög* szó a *gögös* egyén magas fejtartása következtében jól kivethető *gégéjének* látványa nyomán jött létre (*gégés*), úgy a *döllyf* szó a fentiekben említettek nyomán.

- dózsöl** – (*Dáridózva*) mértéktelenül eszik, iszik, tivornyázik. [?] német] A *dózsölő* mindenben mértéktelen. Innen, e szóból a velencei *doge*, azaz *dózsé*. Ez *dózsé* lenne, de a magánhangzókban szegény olasz nyelvben nincs *ő* hang. A németek is csak megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből.
- drága** – *Ami sok pénzbe kerül. Sokat érő, becses, értékes.* [szláv] A *drága* szó azért tűnik szlávosnak, mivel a magyar kifejezésekre nem jellemző a szókezdeti mássalhangzó torlódás. De épp innen a megfejtés. Románul *drăgălaş* – kedves, bájos. A szó gyökere az ősnyelvben keresendő. Hozzuk előbb az *ă* hangot a *d* és *r* hangok közé: *d/ă/rgălaş*. A szeretet egyik kifejezése ember-ember, állat-állat, vagy ember-állat közt is az egymáshoz simulás, odadörgölözés, *dörgizés*. Ez a mindenkor megnyilvánuló jelenség, az ősmagyarban kifejezésként is élt a szeretet (szerelem) kinyilvánításának szemléltetésére. A mai magyar nyelvben erre ritkán használjuk, de az utódnyelvekben megmaradt. A *drăgălăşenie* – kedvesség, kecsesség, cirógatás, (*d/ă/rgălaş*, *dörgölős*). Vagy a *drăgăstos* – szerelmes, gyengéd. A *d/ă/rgăstos*, szóban az *st – szt* páros az *illeszt*, illeszkedés értelmét adja, és a szerelmesek nagyon tudnak egymáshoz illeszkedni. A *drága* szó fizikai tárgyak értékének jelölésére csak hasonlatként, ahhoz való viszonyításként maradt fenn az emberi, élőlényi kedves *dörgölőző* jelenségből eredően. A CzF Szótár: „Magyarból elemezve hasonló derék (derága) vagy darék szóhoz, mely a maga nemében szintén valami kitünőt, becses jelent.” Ez is benne van, de a valóság inkább a *dörgölőzni* ige oldalán áll. Érdekes, hogy a székelyföldi Erdővidéken ma is használják a derága (*drága*) kifejezést.
- duda** – *Börduda. Gépjármű éles, erős hangot adó jelzőkészüléke.* [szláv] Gömbölyű, *ded, dud, duda*. A *du* lehet kiáramló levegő bősége is, *dúdol* a szél (székelyül, ha sok omlik valamiből, akkor: *duvad*). A bentről kibocsátott levegő hangja. Hangutánzó, mitől lenne szláv?
- dudva** – *Gyom, trágya* [?] A *du* itt is a bőséget érzékelteti. A *dv* páros a förmedvény, *odvas*, ragadvány stb. szavakban ad párhuzamot a kellemetlen kicsengésű szóra.
- dug** – *Résbe, nyílásba, illetve laza vagy folyékony anyagba illeszt.* [finnugor] *Zugba bujtat*, rejt. *Dugványoz*. A *dagonyázás*nál ugyanez a jelenség, belemélyed a laza anyagba. Magyar gyökök.
- dúl** – (*Ellenség*) *kíméletlenül pusztít, rombol.* [?] A *dől, dúl, dúl* rombolást jelölők. Hasonló a *zúdul*, mely a *z* hanggal, zömmel többet jelent.
- duma** – *Haszontalan beszéd.* [cigány < déli szláv] A *du* itt is bőség, épp mint a Duna nevében (*Du* – bő, sok; *na* – víz), a *ma* szájtévékenységek jelölője. Ha a *duma* cigány szó, akkor az orosz parlament cigány társaság? A *duma* sok beszéd, bő (du) *magyarázkodás*. Jelen lehet bármely nép szókészletében, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.
- dunya** – *Takarózásra használt pehelytollal töltött tokból és huzatból álló ágynemű.* [szláv] A *du* a bőség, hiszen tollal bőven tömött. Az *ny* hang, épp mint az *árny*, *ernyő* esetében *enyhítő*. A *dunnyogó*, *dünnyögő* hang sem éles, hanem lágy, elmosódó. A *ha*, *puha*, de akár a *ciha*, *ruha* – a *dunya* is egy *haj* (héj), tehát burkoló takaró. Hagyjuk – hadd használják a szlávok is, hogy ne fázzanak, hisz ők is emberek.
- durva** – *Egyetlen felületű, érdes. Viselkedés. Stb.* [?] A *du* – sok, az *rv* páros majd minden szóban száraz, merev értelmű: *árva*, *hervad*, *karvaly*, *morva*, *murva*, *sarval*, *sérv*, *sorvad*, *szarv*, *törvény* stb. A *d* és *v* hangoknak az erő *r* hangjával való társulása nem a *vidám*, *dévaj*, hanem a kedvezőtlen kicsengésű, *vad*, *durva* (*durvad*) kifejezést eredményezte.
- dús** – *Sűrűn, buján nőtt. Duzzadó, telt (kebel).* [szerb–horvát < olasz] A *dú* itt is bőség, olasz eredettel a dózsé szóból próbálják levezetni, csakhogy az épp fordítva történt. Lásd, fenn a *dózsöl* címszónál. Mind a *dús*, mind a *bőség* szóban jelen van a sok *s* hangja. Van hely, ahol hasonlatként mondják: annyi a pénze, mint a sár. Az *s* hang mennyiség és súly jelölő. Jelen van a bőséget szemléltető, felvonultató vásár szóban is. Különbösen az *s* hang végletek kifejezője is, hiszen a *silány*, *sovány* szavakban is értelemhordozó.
- düh** – *Hirtelen támadó nagyon erős harag. Kitörő vad indulat.* [?] A *düh* *d* hangja az ellenállás hangja (*vád*, *támad*), az *ü* az *üröm*, *ürügy*, *üvölt* szavakban is visszás, kellemetlen jelentést hordoz. Indulathang is: *hűűűű!* A *düh* mélyről induló érzelmi kitörés, ezt a mélyről jövő *h* hang szemlélteti. A *düh* – *hüd* fordítás a *bőr* régies nevét adja. A *düh* nagyon láthatóan kiül az *arcbőrön*. Magyar eredetű szó.

E, É

„Alsó nyelvvállású, ajakkerekítés nélkül elüli képzett rövid, illetve hosszú magánhangzó.”

www.osnyelv.hu e, é

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisd ed alakban e, nyolczadik bötü a magyar ábéczében s az önhangzók sorában harmadik. Jelen elfogadott betürendszerünkben a vastag vagy mély hangu rövid a-nak párhuzamos társa, azonban valósággal azon a- (vagyis ä-)nak, melyet ezen betü tárgyalásánál, nyiltnak nevezénk (a tompább vagy zárt a ellenében); azon nyilt e, mely ez, emez szókbán hallatszík, s mely vékonyabb v. magasabb hangon szól, mint azon zártabb hangu ě, mely az ö-höz közeledík és számos szókbán tájejtésileg ö-vel is cseréltetik fel, pl, pěr pör, csěrĕg csörög, pĕng pöng, pĕczék pöczök. Mindkettő különbözík egy harmadík, úgy nevezhető éles ě-től, mely majd i-vel, majd o-val szokott váltakozni, mint: egyenes, igyenes, esmét, ismét, a régies ely, ede, es, a mai ily, ide, is helyett, továbbá sehol sohol, fazekas fazokas, mely t. i. a vastaghangokkal is megfér egy szóban. Ellenben a fõntebbi két (nyilt és zárt) e az általános nyelvben (minthogy némely nyelvjárások igen érdekes kivételt tesznek, mirõl alább) vastaghangu ragot vagy képzõt nem tûr, s csak õszvetett szókbán állhat együtt, pl. aranyperecz, ekebontó, fejdaganat. Az ikerszókbán vagy ismétli magamagát, pl. elegybelegy, csecsebecse, cserebere, tereferere, vagy vastaghanguakkal (t. i. mint az a rokona) nem más vékonyhanguakkal párosul, mint: egyebugya, hebehurgia, hetlehotla, cselecsala, hejehuja, teretura.

A zárt ě-tõl nem csupán kiejtésben különbözík, de gyakran a szónak egészen más értelmet is ad, minélfogva e két hangot õszvezavarni, illetõleg egymással fölcserélni nem lehet. Így különböznek a gyökszókbán: Aki tûzbe ugrik, bele vesz, Péter a vásárban lovat vész, Ő a kenyérbõl karéjt szeg, Ruháját kiszakasztotta a szĕg.”

Az *e* hang közelre mutató szó: *e, ez*. Helyvonatkozású irányt mutató: *be, fel, le, el*. Kérdõ szócska: *-e ? , -é ?* Leggyakoribb magánhangzónk. Az *e* hanggal kezdõdõ szavaknál az *e* mutat rá a lényegre. Az *e* hang jellem vagy állapot megnyugtató egyensúlyhelyzetét is jelzi. Az *é* hang szerepe helyenként *ujjongó, figyelemfelhívó kedélyhang*, máshol magasra mutató, *élettel, értelemmel, értékkel, mértékkel* kapcsolatos. Az *é* birtokot jelölõ hang is: *Évié Feri, Ferié Évi*.

Az *E* hang határozott előre, hátra vethetõ mutatószó, bemutató hang a szó elején, közepén vagy végén: *E* nélkül, nélkül*E*, *EmErrE*. Amikor *E* hanggal mutatunk, olyankor már megközelítettük a bemutatandót. Az *EmEz* a számos többi hasonló közül a legközelebbi.

Az *E* nem csak egy hang a magyar nyelvben! Mély értelmű fogalmi tényező! De ezt a rendkívüli tulajdonságát csak a nyelvek õsanyjának egyenes ági leszármazottjában, a magyar nyelvben tudja kimutatni. Az *E, É* hangok rendkívüli jelentőségérõl írt tanulmányt lásd a www.magtudin.org honlap *Nyelvészet* oldalán.

- e** – *Simuló kérdõszócska. [? finnugor]* Az *E* hang szerepének egyik oldala e kérdésfeltevés: van-*e*? !
- eb** – *Kutya [finnugor]* A *b* hang balos értelmére mutat rá az *e* hang: *e b, eb*. Ez az egyik minõsítése a kutyának: *eszik bomolva. Ebül* van dolga: *balul* sikerült élete. Az *eb* szó leértékelõ hangnemű a *CzF Szótár* szerint: „Ěb szóval élünk, midõn valamit tagadunk, cselekedni nem akarunk. Eb hiszi. Eb ád. Eb megy, nem én. Némely közmondásokban am. semmit sem ér. Eb a varga talp nélkül. Eb a diák könyv nélkül. Eb a király ország nélkül. Eb, aki nem barát.”
- ebéd** – *Déli vagy kora délutáni fõétkezés. [szláv]* A *CzF Szótár* az *esz, evés* szóból vezetí le: *evéd – ebéd*. Itt *v > b* hangváltás van, de az *e* (mutató) *bé* (befelé), *éd* (testnek kedvezõ) értelem is jelen van a szóban. Az *enni* ige esetében az *e, é* hangok különbözõ szóalakban, más-más mássalhangzóval együtt fejezik ki az *élethez* szükséges fizikai *elem* utáni vágyat, e vágy kielégítését, annak *bevételét* a testbe. Például: *étvágy, ebéd, eledel, éhes, ehét, élelem, emik, emet, enni, eszik, etet, evõ, evett, evék* stb. Semmilyen más tevékenységet nem lehet kifejezni ennyiféle alakban, és ezt azért, mivel csak a lélegzetvétel fontosabb ennél, az életfenntartó tevékenységek között. És ezt csak az *E, É*

hangokkal lehetséges. Szláv? Ha ezt így elfogadnánk, azt jelentené, hogy a magyar nyelvben az oly nagy súllyal bíró **E, É** hangoknak a szerepe csak a szlávok megjelenésével – alig több mint ezer éve – nyerte el erejét. Ez az unos-untalan szlávozás a legnagyobb szakmaiatlansága a szótárnak! A finnugorozás viszont a végtelen lehetetlenségbe vezet.

ébrén – *Nem az alvás állapotában. Nem lankadó állapotban.* [?] A CzF Szótár, eredetre vonatkozó leírása: „Eredetére nézve egynek látszik vir vagy virr gyökkel, ezekben: virad, viraszt stb. t. i. az i hang helyet cserélvén, vagy középről előre nyomulván, lesz: ivr v. évr v. ébr; a minthogy régebben mindig ez vala a tőszó, például ezekben: ébr-en, ébr-ed, ébr-eszt, és csak újabb időben keletkezett az önálló éber alak.” Alvásra elbújik az ember, állat. Elrejtje magát. Amikor **felébred**, tudatra **ébred**, előjön, megmutatja arcát, azaz **ábrázatát**. A **br** páros kapcsolatot teremt a két kifejezés mögötti értelem között. Az **é** a magyar nyelvben a legmagasabb szintet jelölő hang. Az **éb** gyökben az értelem **bontott**, nyitott, felfogásra kész állapotát, az **r** hang az **erőt** jelzi. Különösen az **éber** változatban érződik ez. Az **ébred br** párosa a hirtelen **ébredő** zavart állapotát is jelzi, mivel a **br** az összevisszaság, kavarodás jelzőpárosa is. Lásd még a **zebra** címszónál.

ecet – *Ecetsavnak (ételtésítőül használt) híg, vizes oldata.* [szláv < ... latin] CzF Szótár: „Magyar nyelvből elemezve am. eszet vagy etet, azaz evő, étető, maró szer.” A **c** hang a **cuppantás** hangja, a **cuppantás** összehúzott ajkakkal történik. A savanyú ízre ugyanúgy összehúzzuk ajkunkat. Tehát ez egy ösztönös cselekvés, vagyis a savanyú íz **c** hangot vált ki. Ezért lett a **c** hang az **ecet**, a **citrom** kulcshangja, s ez a magyarázata, hogy más nyelvekben jelen van a **c** kulcshangként, még ha más hangok társaságában is. Olaszul: aceto, bár ők ezt **cs** hangnak ejtik. Románul: oțet (ocet).

ecset – *Nyelbe erősített sörtéből, szörpamatból álló (festésre is haszn.) eszköz.* [? szláv] A **cs** itt kulcshang. Az **ecsettel** lehet a **cseppet** szétkenni, pacsmagolni, de lehet **mocskolni** is, pocskéval össze-vissza kenni. Az **ecset** szóban az **et** főnévképző és mégis úgy tűnik igerag – **ecset** vele. Hasonló az **élet** szóhoz, melynél az **et** főnévképző, de az is kihangzik belőle, hogy **élet** valaki (feltételt és esélyt ad).

éden – *Paradicsom, édenkert.* [latin < héber] **Éden**kert. Ez olyan magyar szó, mint akár a csárdás vagy huszár! Az **éden** szó vizsgálatánál mindenképp az **édes** jelző, a zavartalanul élvezhető élet jut eszünkbe, mivel ez azt is jelenti. A **d** hang a folyamatosság, mely szerint hosszú időre tervezett állapot helyszíne lett volna. Az **n** a **hang** szóban is **zöngét** adó, **éneklő** hang, tehát **érzelmi, hangulati** töltete van, ugyanakkor az **n** a **nő, nőiség** kezdőhangja. Az **en** helyrag is. Ismerve az **E** hang különleges szerepét a magyar nyelvben, ez azt jelenti, hogy **egyenletes, szereteten (éd)** nyugvó állapot. A **d** hangnak itt valami olyan értelme is van, mely biztonságot sugall – **véd**. **Édenben éden/get/ve** (székelyül am. szeretve), **véd/en/ve** (**védelen** alapuló állapot) vagy. **Édenben védenc** vagy, aki **védve, édve** van. Semmi köze sem a latin, sem a héber nyelvhez, hiszen azok évezredek múltán alakultak ki. Csak magyarul bontható elemeire, és magyarul – a világ nyelvei eredetének **megmagyarázó** nyelvén – magyarázható! Ez rendkívüli fontosságú, mert kérdések sokaságát nyitja meg, és ad rá választ!! Más kérdés, hogy elfogadjuk-e az egyedüli **jó** választ. Ez világnézet kérdése. CzF Szótár: „Vannak, pl. KRESZNERICS, kik a magyar **éd** szóból származtatják.” (Kiem. K. S.)

edény – *Szilárd anyagú üreges tárgy folyadékok vagy szemes, darabos anyagok tárolására. A keringő testnedveket tartalmazó csövecske (véredény) stb.* [?] Az **edény** is az evés fogalmából indul – amiből **eszünk eledelt**. Az **e** itt nem lehet rámutató: **e dény**, mivel a viszonyító **é/nt** páros (**edént**) **ény**-re váltott alakja. Ilyenformán csak a **d** jelentené azt, amiben ételt tartunk. Inkább a gömbölyűséget jelentő **ded**, tehát **dedény**, viszont a **d** hang idővel eltűnt a szó elejéről. Az **eledel** az **éledés**hez, erőre jutáshoz szükséges, a **d** az ízes **eledel** fogyasztásának **kedvező** hatását is jelenti.

ég – *Hőt, fényt bocsát ki, és közben pusztul, illetve vegyileg átalakul.* [finnugor] **Ég**, tűzben **ég**. Itt az **é** a felkiáltás hangja, a legmagasabb figyelemfelkeltő hang. A **g** a kulcshang, mivel a tűz a **vég**. A **végleges** megsemmisítés folyamata. CzF Szótár: „[...] némelyek szerint ég már nem tiszta gyök, hanem származék, még pedig hő v. hé gyökből, azaz ég = hé-ég v. hev-ég, azaz hevet v. meleget ad folytonosan.” Ez is lehet, hiszen a **hé**, riasztó figyelem felhívó kiáltás is.

ég – *A föld felett a magasban boltozatnak látszó térség.* [finnugor] **Ég**, egek, **égi** itt is a **g** a kulcshang, mert az **é** váltható **í** hangra: **íg**. A **g** a rögzítés hangja. Ha a világegyetemet értjük, akkor **tengely**, körülötte **forog** a kör többi része. A **g** a középpont. Erről bővebben: <http://osnyelv.hu/czuczor/> az **é** hangnál, az **ég** címszónál.

egér – *Maga vájta üregben élő kis szürke, fúrge rágcsáló. Fehér egér.* [finnugor] Az **egér** fő jellemzői: **fúrge, motoszkáló, mászkáló, surranó, rágcsáló**. Az ősmag(yar)-nyelv mindannyit használta. A

mai magyar nyelvben a *fürge, firege, egeri* elevensége okán kapott neve, az *egér* név maradt fenn. A többi jellemzők szerinti megnevezés idegen nyelvekben alakult ki. Francia, olasz, román a *surranóból*: *souris, sorcino, șoarece*. Angol, német *motoszkáló, mászkáló*: *mouse, Maus*. A spanyol, katalán, galíciai, de némely észak-germán nyelv is a *rágcsálásból*: *ratón, rato, ratoli*. Ez ősmag(yar)-nyelvi örökségük.

egész – *Ami eredeti alakjában, nagyságában van. Összetartozó dolgok teljes egységükben tekintve* [? **alán**] Mindenek alapja az *EGY*, ez az *ésszerű* alap a világmindenségben, az *egy egész*. Aki megbontja az egy *egész* igazságának egységét, azt fél elemekre osztja, és az ésszerű egy *egész* igazság egységének megbontásáért *fél elem, félelem* lesz a bére. *Félelemre* lesz oka a továbbiakban. Nézzenek végig az *EGY EGÉSZ*et apró darabokra rágó, mindennap marcangoló emberi világon: *egység* van vagy *félelem*?

egres – *Zöldes-fehér vagy pirosas színű bogyó alakú savanykás gyümölcs. [vándorszó: ... latin]* Hogy vándorszó ez biztos, és hogy nem latin, az is. Egyik nagy bizonyíték a *gr* páros, a másik az *s* hang, vagy inkább a *res* végződés. A *res* – *ser*, nyálserkentő hatású savanyú íz. A *gr* páros jelen van a cseh (*angrest*), szlovák (*egrese*) francia, galíciai, horvát, katalán, lengyel (*agrest*), litván (*agrastas*), román (*agrișă*), portugál, spanyol stb. nyelvű, *egrest* jelentő szavakban. A *gr* párossal alkothatók a *gör, gur* gyökök és fordítottjaik *rög, rug*, vagyis ez G-R, R-G teremtőgyök. Az *ugrik, gördül* szavak a bogyó külső fizikai jellemzőit érintik. Nevét a savanyú, fanyar íze okozta *rágóizom* összehúzás, *fogra* hatás (foga vásott az *egres* evésben), viccesen nyál *bogra* futás okán kaphatta. Ez oly jellemző rá, hogy sok nyelvben a *savanyú* szót fejezi ki. A spanyol *agrío*, a román *acru* (akru, *g* > *k* váltás), francia *aigre* mind savanyú. Eredete viszont magyar, a latin megörökölte. A savanyú íz mozgásra serkentő. A *gr* párosnak ilyen irányú értelme van a: *bugris, grádics, igric, tigris, ugrál, ugrabugra* A *gr* páros jelen van még a *bogrács, bögre, bugris, grádics, igric, m/agrár, szegről-végről, tigris, ugrál, ugrabugra, végre* szavakban is, és ezek egyike sem latin.

éj – *Éjszaka. [finnugor]* A szó többértelmű összetételben jelenik meg. A hangzásra kell figyelni. Az *éj* a sötétség *mély*sege, a sötét *mély szaka*. Ha *éj* van, akkor kell a *héj* (hajlék, takaró), hogy ne fázz, és ne *félj*. És az *éj* a *kéj* ideje is. A magyar nyelv értelmet tömörítő. Ez a nyelv alkotójának érdeme.

ék – *Szilárd test részeinek széthasítására való, hegyesszöget bezáró síklapokkal határolt eszköz. Feszítésre, gépek alkatrészeinek rögzítésére való ilyenféle eszköz. [? finnugor]* Az *ék* behatol. Ezt lehet *érzékeltetni* fizikailag is (lásd alább: *eke*), és jelképesen is. *Ékkel ékelik a léket*. A fizikai behatolás lehet műszaki, feszítés, rögzítés, amint a meghatározásban is olvasható, de lehet érzelmi, és ebből következően nemi értelmű is. A jelképes értelem: egy gyönyörű, *ékkövekkel* díszített tárgy elnyeri az ember tetszését. Egy *ékszer*ekkel *ékesített ékes* szépségű nő *ékként* behatol a férfiszívbe, és felforgatja az addig ott uralkodó nyugalmat. *Ég* (*k* > *g* váltás) a szíve érte, *kéjes* gondolatokat ébreszt. A szerelem is *ékes*, és *kéjes* gondolatokat ébreszt. Erre a férfi *éke* a válasz.

eke – *A föld lazítására és megforgatására való vontatásos talajművelő eszköz. [török]* Az *eke* egy fizikai *ék*, mely bele*akad*, *behatol*, és felforgatja a földfelszínét. Nincs egy fia török elem se e szóban. Ez az *AKARAT* fogalom-együttes összetevői közé tartozó cselekmény, melynek sem fogalmi körét, sem eszközeit nem lehet kihazudni az ősmag(yar)-nyelvből.

él – *Életműködést fejt ki, életben van. [finnugor]* Az *e, é, l* hangok a legjelentősebbek az *élettel*, és feltételeivel kapcsolatosan: az *élet, szül, lét, él, lég, lé, élés*. Az *l, é, e* hangok az: *első, lélek, lélegzet, levegő, elme, eledel*, de főleg az *élet, a lét, létezés* kulcshangjai. Ugyanakkor az elmúlással az *l* hangnak: *öl, gyilkol, hal, múl* szavakban. És ez az összesség csak e nyelvben mutatható ki. Ez nem tőlünk van, ezt a nyelv alkotója alakította így. Lehet prüszkölni ellene, de attól még örökre, megcáfolhatatlanul, megfellebbezhetetlenül igaz marad.

él – *Vágásra használt eszköz, szerszám vékonyra köszörült széle. [finnugor]* Az *éles* kés és az *éles* ész is jól vág. Ha valaminek *éles* a *széle éle*, jól lehet *szeletet szelni véle*. A felhozott példa is *éles* kell legyen, ez a *cél*, különben nem hatékony. A *példa* szóban a *p* jelképezi azt a *célpontot*, melyre rávilágít a *példa éle*.

elefánt – *A legnagyobb szárazföldi, ormányos emlős. [nk: latin < görög]* Az *elefánt* nevében az *ele, eleve, emelve*, ormányával *elől emelő*. A *fánt, font, fontos*, mely szó benne van a *fontos* vízlelő *pont*, hely, (lat. *fontanus* – forrás, *nt*) ősnyelvi eredetű *kút* jelentésű szóban, mely az *elefánt* nevében az ormányából *elől* kilövellő vízszugárnak az ilyen feltörő vízhez való hasonlításából is lehet. „A kőkor szava: kép.” V. Cs. Az *nt* kötött páros, mely jellemzőket is takaró szavak hasonlítója, mindenképp ősnyelvi eredetre vall. Minden sűrűn előforduló állat ősmag(yar)-nyelven

kapta nevét, és abból torzult a világ többi nyelvére. Lásd *csimpánz, kenguru, angolna, bálna, delfin, rozmár, oroszlán, tigris, hiéna* stb.

- elegáns** – *Ízlésesen, választékosan öltözött. Ilyen személyre jellemző. Előkelő. [nk: latin]* Az *elegáns* (e/legén/ye/s), a fokozás *leg* gyökéből, a *leg*ből jön. Innen a magyar *legény* szó is – a *leg én* vagyok –, de e gyök fordításából származik a *gáláns* is *e > á* hangváltással. Ógörögbe is e gyökből jutott át (*elegain* – e legény). Az előkelő *elégedettsége* is kiérezhető a szóból.
- elementáris** – *Elemi erejű, viharos, robbanásszerű. [német < ... latin]* Az *elem* ősmag(yar)-nyelvi szó. Az *nt* páros magyar eredetre mutató, hasonító. **Elem-ent-áris**: olyan *erős elem, mint* például a sodró *ár*, vagy a vihar. Viszont egymagában a szó nem fejezi ki a magyar nyelvben ezt, hozzá kell tenni: *elementáris* erő. Így jobb, rövidebb, magyarabb az *elemi* erő kifejezés. Az idegenből visszatérő szavak kényszerítve vannak a beilleszkedésre a hangzástörvény keretein belül, de azért egymagukban bénák maradnak. Olyanok, mint a lógó törött végtag.
- elevátor** – *Szemcsés vagy szálas anyagot végtelen láncon magasabb helyre szállító felvonókészülék. [nk: angol < latin]* Benne van az *eleve* (kezdet), a mozgás (*eleve/n*) és az *emel* értelme. A *távolságot* a *táv* fordított gyökével (elevátor) érzékelteti. A *tor* körforgásra utal. Magyar elemekből épült idegenből érkezett szó. Van erre nekünk más szavunk is: emelősor, szállítószalag.
- elit** – *Több hasonló közül a legkiválóbb. Különlegesen rangos, előkelő. [francia]* Magyarul *első*. A gyök mindenképp ősmag(yar)-nyelvi: *el, elit* körön belüli, azaz *első*k közt.
- elixír** – *Bölcsek köve. Életelixír, csodaszer. [nk. arab]* Ha az *x* jelt alkotó hangjaira bontjuk *ksz* – *eliksír*. A cselekszik szóban a *ksz* páros a hatást írja le. *El* – *élet*, *ik* – mozgás (*iklat*), *szír* – *szer*, *szorzati* hatás, *ír* – *gyógyír*, összességében: az *élet* *elemeit mozgásba hozó szer*, hatóanyag. Ez ősmag(yar)-nyelvi elemekre épült szó, melyet az arabok megörököltek.
- elme** – *Ész, értelem. Az ember agymunkája. [?]* Az *elme* fogalma is az *élő*höz kötődő, az *m* hang lehet a *mag* az *em* gyökök (*magas értelem, ember*) vonatkozása, az értelem *eleme*, röviden *elme*. Az értelem *emberi* tulajdonság. Az *elme* szóban az *e* hangok az *egyensúly* hangjai.
- ember** – *Termelőeszközök készítésére, kultúra teremtésére való képességével ... kiemelkedő, legfelsőbb rendű élőlény. [? em 'nő' + ber 'férfi']* Itt a zárójelben a valóság van. Az *em* gyök szétszóródott az összes nyelvekbe, és beépült a nőt jelentő szavakba. Az *m* hang a kulcs, mivel esetenként az *e* hang változik: *femme, woman, emakumea* stb. Bár az *m* is változhat *n* hangra: *nő, donna, zena* stb. A *ber* férfi: románul – *bárbat*, de a *bor* (erő), *borz* (szakáll), *borotva* stb. is ehhez kötődök.
- embrió** – *A szervezetnek a petesejtből kifejlődő korai alakja. A méhben az első három hónapban levő magzat. [nk: latin < görög].* Az *embrió* ősnyelvi gyökből ered, csak torzult a latinban, akár a *tömörített* erő *atomra* facsart alakja az ógörögben. Az *embrió*: *emberbimbó*. Két kötött mássalhangzó-páros összevont alakja van jelen a szóban. Az *mb* páros az *ember, bimbó* szavak – a *br* páros az *ábra, ébred* szavak tengelyhangzója. Az *embrió* *emberi ábrázatra ébredő* kis *bimbó*. A többi magzat ennek nyomán kapta e nevet.
- emel** – *Fölfelé mozgat. Magasabb helyre, helyzetbe juttat. [finnugor]* Az *m* a *magasság*, az *l* a *lég*, mindkettő fenti. Az állat *marja* a legmagasabb pont, a *létra* *magasba* juttat. Az áldott állapotban levő nő *emeli* terhét, ezért *emes* (Emese), s miután megszüli kis *csemetéjét*, ölébe *emelve emlőjéből emeti*, hogy nőjön nagyra, *magasra*. *Finom* tejet ad *neki*, hogy erős legyen, és majd *emelkedjen, ugorjon magasra*. Na lám, hát mégis van *finnugor* kötődés.
- emlék** – *Az emlékezetben őrzött tudattartalom. [?]* Az *ml* lágy hangok, ezt az *omló, bomló, málló, emlő* stb. szavakban is *szemléltetik*. A *kellemes emlékek* ellágyítják az embert. Az *emlékező* elméből kibomló, csillámló *emlékek szemléje*, szíven átáramló *meleg* érzést keltő. Az *emlék* szóban a *lék* gyök az elmúltakra való rálátás megnyíló rése, *léke, ablaka*. Egy régen történt, az elmében felrémlő esemény, melyet az elme valaha rögzített, és most *előemeli, előemli, előtüremlik, előhossa* rejtekéből – *emlékezik*.
- emlő** – *A nők mellkasi páros tej kiválasztó szerve. [finnugor]* Az *emlő*ből *emik*, szopik a kis *emő*, melyből, mint egy *tömlő*ből *áramlik, ömlik* a tej, és nem csak a magyar, de a finn és ugor nőknél is. Ám a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű!
- emse** – *Nőstény disznó, nyúl. [finnugor tőből]* Az *emes*, azaz *terhes*, ez esetben *vemhességre, fialásra* képes nőstény állat – *emse*.
- én** – *Egyes szám első személy névmása. [? finnugor]* Az *én* a *van* ige fogalomkörébe tartozó. Az *én* kulcs hangja az *é*, az *n* helyrag. Az *E, É* hangokról szóló tanulmányban utólag írtam róla: *ÉN: magas értelem alapján álló, nyugvó. Ragozhatnánk így is: ÉN VAN, TE léTEZel, Ő élŐ.*

- ének** – *Emberi hanggal megszólaltatott szöveges zene.* [finnugor többől] Az *ének* érzelmi kitárulkozás. Általában nem magának *énekel* az ember, mert ha egyedül van is, valakinek szól az *ének*. Lehet értelme: *én neked*. A *zene* is ugyanez az értelmű: *énekem zengem* (z/engem, magam, lelkiségem adom), *neked zendül dől a dal*. A kifeszített állapotban megfűjt falevél hangot adva berezzen. Mit mondhatott örömeiben: rezZEN E! Így aztán rezZENEtel szerzett másoknak és magának örömet.
- enged** – *Könnyebben mozdítható lesz, ellenállása csökken.* [?] Az *eng* a vele alkotott szavakba bővítményekkel több jelentést vihet be. Például a *zeng*, kellemes *zöng*e, jó kedv. A *feszeng* esetében feszes a helyzet, és szabadulna. A *kereng* körértelmű, lehet tánc. A *leng* oda-vissza hintázás. Az *enged* szóban esetenként az *ed* *édes*, *könnyed*. Az *engedelmes* szóban még többet tár föl: okosan *enged*, *elmés*en, *engedelmes*. A hangokat elemezve az *en g* van, ami köti, ám az *e* a *d* védelmében elvonzza a *g*-t (ged, g > k, ked, kedvesen), s így az *en* (*én*, *egyén*) szabaddá válik – *enged*.
- enyh** – *Oltalom, a fájdalom enyhítője. Megbékélés, vigasztalás.* [? finnugor] Az *nyh* páros az *enyhe*, *gunyhó*, *konyha*, *kunyhó*, *kunyhád*, *lanyha*, *renyhe* szavakban ellazulást vagy arra alkalmas helyet ír le. A párossal alkotható szavak: *hányaveti*, *hanyag*, *henye*, *hunyor* stb. sem szilárdságra, keménységre mutató.
- ép** – *Eredeti állapotában levő, sértetlen.* [?] A *p* álló, rögzült *p*onthehelyzet, szilárd támpont, melyhez köthetők, ragaszthatók, melyre *építhetők* dolgok: *alap*, *talp*, *záp*, *oszlop*, *cölöp*. A *p* hang véghangzóként kijelent, megállapít bizonyos kötöttséget, tehát meghatározó a szóvégi jelenléte. Együtt az *é* hanggal: *csép*, *gép*, *kép*, *lép*, *nép*, *pép*, *szép*, *tép*. Ezeket a *p* lezárja, úgyszólván, *p*ontot, *pecsétet* tesz rá. *Ép* az a valami, ami nem romlott. Az egészségre törekvés, *épülés*, ezt segíti elő az *ápolás*, mely meghitt *kapcsolat*, és együtt az emberi együttélés „*építményének* kötőelemei.” Az *ép testben*, *ép lélek* *alapján* a lelki *kapcsolatok* a testi *épülés* *alapfeltételei* is. Ösmag(yar)-nyelvi szó.
- epe** – *A máj termelte zöldessárga, keserű emésztőnedv.* [finnugor] A *p* hang a víz, folyadék kulcshangja (kisbaba: *püpi*), és az *epe*váladék is vizet tartalmaz 82%-ban.
- eper** – *Faeper, eperfa. Földieper.* [finnugor] A megnevezés a *lepergő* szemek látványából is adódhatott. Ugyanakkor a *p* és *r* hangok az *apró* megjelenítői is lehetnek. Nagyon finom – úgymond – *epedve* kívánt, egyik legfinomabb, bő nedvességtartalmú (ep – pü) gyümölcs.
- ér** – *Mozgás közben valakihez, valamihez eljut, és azt érinti.* [török] Az *ér* az *eredő* kezdet. Hasonló a *forrásból csordogáló erecskére*, mely naggyá duzzad. Az *érintés* egy másik test *finom* (*in* gyök) illétése, a később (talán) *erőssé* váló kapcsolat kezdete. A folyamat *eleje*, *eredete* az *érintés*.
- ér** – *A vérkeringést vezető csőrendszer egy szakasza.* [finnugor] A *vérér* vékony szállítóedény. Az *ér* az *erő* vékony *eredője*. Ugyanez a gyökszó – *ér* – az *érintésre*, és a vékony *erecskére*. Alapjában véve ugyanazt jelenti mindkettő. Mindkettő folyamat: kezdet és folytatás. A *vérérrendszer érinti* (!!) a test minden részét, így látva el a szöveteket, *életerőt* szállító *vérrel*.
- érc** – *Fémet tartalmazó ásvány, kőzet.* [német] Az *rc* páros kemény jelenségek, dolgok, állapot stb. kifejezője. A legmeghatározóbb azonosító az *arc*. A durva örlésű *derce*, a durva öltésű *férc*. Kemény munka, a *gürcölés*. A vérre menő a *marcangoló harc*. A mélyre ható a *karc*. Rideg a magas, havas *bérc*. Keményen odasújt a *szekerce*. Talán elég ennyi, annak érzékeltetésére: a magyar nyelv oly kifejezési öserővel bír, hogy nevet adhat a kemény kőzetnek, és nem kell a németektől kölcsönözni azt. A németek vehették át az ösmag(yar)-nyelvből.
- érdem** – *Valakinek vagy a közösségnek a megbecsülésére méltó tett, magatartás.* [török] Az *rd* párossal alkotott kifejezések majd mindegyike kemény, *rideg* (*rd*) hangulatú: *bárd*, *erdő*, *ferde*, *hord*, *hordó*, *kard*, *korda*, *kordé*, *mord*, *ordas*, *ordít*, *párduc*, *szilárd*, *szurdok*, *zárda*, *zord* stb. Egyetlen kifejezést nem találni, melyben a *d* hang *kedves*, *vidám* oldalát mutatná. Ebből következtethető, hogy *érdemeket* szerezni csak *határozott*, *kemény*, céltudatos hozzáállással, munkával lehet. Nincs itt semmilyen idegen elem a szóban.
- erkély** – *(Emeleti) helyiségből nyíló, a fal síkjából kiugró, korláttal körülvett nyitott épületrész.* [német < francia] Az *erkély* bizonyos kört zár be. Erre az *rk* páros is utal, mivel alkotó hangjaival nem szabályos körértelemre utaló. A meghatározásban is említi a *korlátot*. Ilyenek: *árkád*, *bárka* stb. A kifejezés magyar és nem német vagy francia. Párhuzam az *erkélyre rk* párossal: *burka*, *párkány*, *szerkezet*, *zárka*.
- erkölcs** – *Valaki, valami magatartását irányító, annak megítélését segítő, társadalmilag helyesnek tekintett szabályok összessége illetve ezek megvalósulása.* [?] Az isteni és emberi törvények *eredeti*,

- természetes tisztelete, és a cselekvések azokhoz igazítása. Az **erkölcs erő**, bizonyos jelképes **kör (köl)** által behatárolt szabályokra épülő viselkedési formához való **bölcs** ragaszkodás.
- ernyő** – *Kifeszíthető vázra erősített vízhatlan anyagból való, eső vagy tűző nap ellen védő eszköz.* [?] Az **árnyék** az **ernyő**vel rokonfogalmú, itt **á** > **e** hangváltás van, az **árnyék** egy **szárny (ernyő)** által megtört, **erőtlen**é, hatástalanná tett, **ernyed**t **fénysugár**.
- erotikus** – *Érzéki szerelemmel foglalkozó.* [nk: latin < görög] Az **erotikus** szó szerinti értelme **örömködő**. Ez értelemmel jutott az ősmag(yar)-nyelvből az ógörögbe és ragadt meg ott. Az **ik** a személyt, esetleg a mozgást (**iklat**) jelenti. A **tik** tett, tevékenység.
- erő** – *Élőlények fizikai és fiziológiai tevékenységre való képessége.* [török] Van egy mondás: A **merő erő** a **nyerő**, itt minden szóban benne van az **erő**. Az **er**, **eredő**, az **r** hang, legerősebb hangként kiejtve (er), egymagában is gyök, az **er**, **erőt**. Az **ő** hang külön a **bő** kiterjedést jelképezi.
- erszény** – *Ércpénz tartására való zárható kis bőrtárca vagy zacskó.* [?] Az **rsz** páros hangutánzó a **cserszeg** szóban, de az **ország** szóban már kiterjedést és tartalmat sejtető. A szó eredetileg lehetett **eresztény** (tarisznya: tartó iszák), melybe beleereszthetők voltak apróbb tárgyak, pénzérmék. Az **sz** hang test-fizikai kiterjedések leírásának kulcshangja: **széles**, **asztag**, **terpesz**, **aszó**, **arasz** stb.
- ész** – *Értelmi képesség.* [török] Az **é** az értelmi magasság és kiterjedés, az **sz** a kiforrottság, érett állapot is, az **ész**, **szüret**, **szed**, **aszal**, **aszú**, **asszony**, **kész** stb. Az **sz** itt átfogóan kiterjedt érettséget jelölő hang.
- eszkimó** – *Ázsia, Észak-Amerika legészakibb részén, Grönlandon élő mongoloid nép.* [nk: dán < indián] Az **eszkimó**k befészkelte, a környezethez illeszkedő, ott megkapaszkodó nép. Akiknek van **ész**, **kéz** a különleges életvitelükhöz, melyhez hozzátartozik a sok mozgás, jelképes **máskálás**, **deszkán** (szán) **csúszkálás**, **iszkolás**, és néha bizony a hidegtől **reszketés** is. Oly nép, melynek megvannak azon **szűkös**, **szigorú** (**k** > **g**) életvitelhez **szükséges** lelki-fizikai **eszköz**ei. Az **esz** gyök ugyanakkor területi kiterjedést is jelent. Az **eszkimó** messzi nagy területet bejár a megélhetés biztosítására. Ők nem így nevezik magukat, tehát ez kívülállóktól származó, megfigyelés alapján a velük kapcsolatos jelenségeket, viselkedést, életmódot érintő jellemzők nyomán kelt megnevezés. Ők magukat **embernek** – **hombre** – mondják.
- eszköz** – *Valamely művelet elvégzését lehetővé tevő, megkönnyítő tárgy, szerszám, gép.* [?] Mozgást igénylő alkotó alkalmasság. Összetett szó: **ész** és **kéz**. Ugyanakkor alkotás **közvetett** kelléke, mivel **számba** jöhet **kézbe** vehető, mozgást **közvetítő szerként** (**szerszám**), mely segít az **ész** által adott ötletet megalkotni, kézzel készsége tenni. A vonal: **ész** – **kéz** – **szer** – mű. Az **esz** gyök a használati **széleskörűség** jelölője is.
- esztena** – *Juhok hegyi karámja. Hegyi juhász kunyhója.* [román < ? szláv] Az **esztena** tulajdonképpen legelő. Az **esz** gyök itt a területi kiterjedés (**terpesz**, **fesz**). A letarolt erdő helyén, a vágottban alakulnak ki a **vésznek** nevezett területek. Az **esztena** szó a **kivesztett** aljnövényzet helyén **esztendőre** (**esztén** – időkiterjedés, idő **fesztáv** alatt) kialakuló legelő neve. Mind az **esz** gyöknek, mind az **sz** párosnak szerepe van a szó érthetővé tételében. Erdő**vesztén** alakuló, annak helyén létrejövő legelő. A hegyvidéki ligetes erdő irtásával megfosztjuk a helyet a bokroktól, így cserjéktől, bokroktól megfosztott, lefosztott lesz, mely legelőnek kiváló. Ez az **esztena**. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Lásd még a **tanya** címszót.
- esztendő** – *Év.* [? **esztén** 'ugyanezen' < **ez** + **idő**] Ha az eredeti –, és nem a nyelvújított – magyar nyelvet vesszük alapul, akkor az **oktat** szó jövő ideje **oktatánd**. Az évek teltevel az ember sok tapasztalatot szerzend, elméje, esze megérend, eszesebbé válánd. Tehát az évek tapasztalatai **esztendének**, **esztendő** (észélesítő) hatással vannak ránk, oktatándanak. Így hát az **esztendő** valaha nemcsak az évet jelentette, hanem az egy év (tavasztól tavaszig – idő **fesztáv**olság) alatt szerzett, tárolt ismeret és tapasztalat, észre, elmére való hatását. Az **esz** gyök itt az időben való kiterjedést (ív) jelöli. Az **esztendő** a későbbiekben hasznosítható tapasztalati anyag észre gyakorolt hatásának meghatározó jelzője. Ez a tapasztalat minden egyes év elteltével szélesedik, gyarapodik. Ez összeadva adja az okosító, **esztendő** évek számát. Ezek az **ész** évgyűrűi. A fákhöz viszonyítva, nem sok jut belőle az embernek.
- esztergályos** – *Esztergán fémanyagot megmunkáló szakmunkás.* [esztergár 'ua' < szláv] Az **esz** gyök a felületi kiterjedés, a teljes felület **leszelése**, **reszelése**. Az **sz** az **osztás**ra, valószínű az **esztergályos** szakmához szükséges **számtani** ismeretekre is utal, de a művelet folyamán való daraboló **osztás**ra is. Az **esztergapadok** régen marógépi munkát is végeztek, melynél a fogaskerekek készítéséhez **osztófejr**e volt szükség. Az **rg** páros a **forgás**.

- eszterhéj** – *Nádból vagy szalmából készült háztető.* [szláv] Ez szófordítás eredménye: mint vízleeresztő, ereszt – eszter. A tető, mint vízleeresztő burok, *eszterhéj*, mondják még *ereszhéj*nek is. Az *esz* itt mindenképp a térben *kiterjedés* leíró gyökszava. A *héj* a *hajlék héja*, fedele, alatta van a *híjú*, mely nagy üres *hely*, tehát mivel üres, így *híja* van. Az *eszterhéj térség* is: *eszter* – *teresz* – *terasz*. Mondta valaki, hogy a *terasz* idegen szó? !
- esztétika** – *A filozófiának a széppel, és a művészetek elméletével foglalkozó ága.* [nk: latin < görög] Az *esztétika* – ízléstan. Köze van az *eszik*, ízlel cselekvéshez. Az *szt* páros az *osztás*, *választás* tengelyhangzója. Az *esztétika* a *választékos* szépségek, a művészi alkotások kiválóságainak magyarázó tudománya. Az *esz* gyök itt a *kiterjedés* jelölője is, hiszen az *esztétika*, ízléstan a művészi szépségek mélységeinek széleskörű tanulmányozása, kiértékelése az élet minden területét felöleli. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű nem csak az *esz* gyök mélyebb jelentése okán, nem csak az *szt* páros, de a *tik* gyök nyomán is, mely *alkotásról* szól (*tak, ták, tek, ték, tik, tok – kot* stb.).
- esztováta, osztováta** – *Szövőszék. Vetelő.* [szláv] Ha valaki látott *osztovátát*, melyet még szövőszéknek is neveznek, ismeri működését, tudja hogy működése teljesen az *osztás* elvein alapszik, hogy *vetelő, vetőlő* is kell hozzá, és a *motolla* is a szövési eszközrendszerhez tartozik, akkor arra is rájön, hogy tősgyökeres magyar gyökökre épült színmagyar szóval van dolga. *Osztóvető. CzF Szótár:* „SZABÓ DÁVID elemzése szerint am. *osztóváltó*, minthogy a fonalakat mintegy *osztva váltva* szövi egybe.” (Kiem. K. S.) Nagyanyám, mint minden székely asszony, értett ezekhez, tizenkét nyüstös szövést is beállított. Emlékszem különböző minták beállításánál mennyit számolgattak, osztottak, szoroztak, ameddig minden szálát az osztott, és a szálak állandó osztását szabályozó nyüst megfelelő oldalára fűztek be. Az *esz* gyök a *szövedék kiterjedtségét* is jelenti. *Szováta* neve is innen vezethető le.
- esztrenga** – *Akol juhfejő rekesze. Eszténa.* [román] Előrebocsátom a *CzF Szótárból:* „A magyarból így lehetne elemezni: *ösz-terengő*, azaz korlátolt szűk hely, hová a juhokat öszveterengetik.” (Kiem. K. S.) Az *eszténa* címszónál már említve volt: a letarolt fenyves erdő helyén, a vágottban alakulnak ki a *vésznek* nevezett területek. Továbbmenve, az *szl* páros kulcsa az *oszlás*, *foszlás*, *nyeszlettség*, *szelés* szavaknak. A *láz* Székelyföldön, *lazított*, ligetes erdőből *kaszálóvá*, legelővé alakított hely. Az *esztrenga, esztronga* (románul *strungă*) megértéséhez szintén a kötött mássalhangzó-párosokba rejtett értelmet kell kibontani. Az *sztr* két összeolvadt páros: *szt* és *tr*. Így együtt az *istráng* szóban rejlő *korlátoltság* értelmét adják. A juhok ott *szorongnak* bekerítve, tömörülve, s onnan nem menekülhetnek, csak miután leadták a tejet. Külön az *szt, osztás, illesztés*. A *tr* ez esetben a *ketrec*. A juhok *osztottan*, tehát egyenként érkeznek a *ketrec* fejőnyílásához, ahol *engedik*, hogy megfejéjk őket. Ezt így a román nyelvben felbontani érthető összetevőkre nem megy. Összetevőit magyarázni csak magyarul lehet. Tehát a szó ősmag(yar)-nyelvi.
- etruszk** – *A rómaiak előtt a mai Toszkána területén uralkodó nagy műveltségű ókori nép.* [latin < ? etruszk] Az *szk* kötött mássalhangzó-páros, tevékenységre, mozgásra (hasonló a *zg – zk – ck* is) utaló. Az *etruszkok*on kívül a *baszkok, eszkimók* népnevei tartalmazzák. Ez az *etruszkok* esetében letelepedett, megkapaszkodott, befészkelte, eredményeire büszke, megfelelő *eszközökkel* alkotó munkát végző népre utal. A *tr* páros szerepe nem egyértelmű. Nem találok e nép jellemzői közt a *botrány, csatrat, fetreng, gyatra, gyötrő, hátrány, istráng, otromba, putri* szavak által hordozott értelmet. Talán inkább a *citrom, kátrány, katrinca, ketrec, kotró, létra, matring, petrence* szavakban van alkotásra utaló értelem. A páros hangzóival alkotható gyökökben (*tar, tár, terem, tér, tor, tör, túr, tūr*) található némi párhuzam. A páros fordított – *rt* – alakja inkább kínál párhuzamot az *etruszk* nép jellemzőivel, foglalkozásával, az *érték, kert, mérték, portéka, sertepertél* kifejezésekben.
- év** – *12 hónapból, 365 napból álló időszak, amely alatt a Föld egyszer megkerüli a Napot.* [finnugor] Az *év* egy *ív*. Az *ív* körív (lehet egy szakasz is). Az *öv* is kör, és akkor zár, amikor összeér a két vége. Az *év* kerek és mégis csak egy szakasz a nagy körből, az életidőből, mely akkor lesz teljes, amikor bezárul.
- evakuál** – *Helységet kiürít. Valamit légüressé tesz.* [nk: latin] Az ürességet *vakságnak* is mondták az ősmag(yar)-nyelven. Ha valaki nem beszél, akkor egy *vak* hangot sem ad. A *vak* szóból van a *vakáció* szó is – üres, tevékenység nélküli időszak. *Vakablak. Evakuál*, kiüresít. Ez is ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.
- evangélium** – *Az Újszövetségben a Jézus életét leíró négy könyv valamelyike. Ezekbe foglalt erkölcsi tanítás.* [nk: latin < görög] A jó hír, örömhír, görögül: eüangelion, ebből az eü – jó, az angel – angyal, jelentése hírnök, szóvivő, hírvivő. Ez a magyar hANGELhordozó, hangelvívő, hangelosztó

szavakból torzított görög *ANGEL*osz. Az ógörög *eü* jelentése: jó, *jav*. Az *angelos*ban kihagyta a *h* hangot, h/*angelos*. A gyök: *hang*, ez esetben a szó, a *hang* hordozója, oly szót, *hangot* hordoz mely *javunkra* váló: *j/av*, *ev*, *ev/h/angélium*, *evangélium* – jó *hang*, jó hír. Az *ng* páros *hang*vonatkozású szavak véghangzója. Például: *bong*, *kong*, *zeng*, *harang*, *döng*, *zsong* stb.

ezüst – *Szürkésfehér, fényes felületű nemesfém. [? permi]* Hol olvasztották az alacsony olvadáspontú fémeket? Az *üstben*. És mondták: *ez üstben* olvadt. És lett *ezüst*. Ennyi, semmi más. A vele kapcsolatos körülmények jellemzőinek okán kapott nevet Alacsony olvadási hőfoka miatt akár rézüstben is olvaszthatták. A *CzF Szótár* szerint: „Eredetileg talán az ez gyök am. ősz, s az egész őszes v. őszesded, azaz fehéres, fehérlő, valamint a latin *argentum*, s hellen *arguroV* is, úgy látszik *argoV* szóból eredtek, mely ragyogót, fehéret jelent; így szanszkritul is ezüst: *rásat*, v. *radsatan*, *rads* v. *ránds* igéből, mely am. a magyar *ragy-og*.” A ragyogása (*ragy* – *arg*) okán kapott nevét örökölte meg az utódnelvek egy része. És még mindig kell lennie legalább egy névadó jellemzőnek, bár az említett *őszes*, *őszüs* is az.

F

„Mássalhangzó: a felső fogsorral és az alsó ajkakkal képzett réshang, a **v zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu f

A Czuczor–Fogarasi Szótárból: „kised alakban f, tizenegyedik bötü a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában hatodik. Mint folytonos, (folytonosan ejthető) mássalhangzó a vele járó e önhangzót elül veszi föl (ef v. eff) ezért a félhangzókhoz is soroltatik. Különb. fuvással járó kiejtése után fuvó hangnak is nevezzük, s hangszervi általános minőségénél fogva az ajkhangok osztályában van helye, s némely szóokban rokon társaival, ú. m. b, p, v, m hangokkal föl szokott cseréltetni, mint fodor bodor, filling billing, fige bige, [...] Mint fuvó hang, a szívási sz-vel vagy s-vel és a lehelési h-val is rokonítható, pl. fűzfa Baranyában szűzfa, foh-ász soh-aj, fanyar sanyar, fűrög sűrög; fedd szid; fő hő. Egyébiránt a magyar mindig szabatosan ejti ki, s különösen a legrokonabb, de nála szelidebb v-vel sem szokta fölcserélni, mi általában minden szelid és kemény rokon hangokról áll. Különböztetésül az ajkakat bezáró b p szervrokonoktól, mint imént érintők, fuvó betűnek, illetőleg hangnak is mondatik. Némely hangutánzóokban zárbotü gyanánt hallatszik, mint: pif, paf, puf, nyif, nyaf, rőf. A dölf, csörf, csalf(a) kajf, csűf szóokban alkalmasint a részesülő ó ő változott f betűvé, dőlő dölf, csörő csörf, csáló csalf stb. [...] f-vel kezdődő gyökszóink száma mintegy 80-ra rúg. A szanszkrit s finn nyelvekben teljesen hiányzik.[...]

1) A melegséget, beltömörödést jelentő szóokban kifelé fúvó: fő v. föl, föz, füt, fül., fojt, fúl; a hideget s más kellemetlen érzést vagy bizonyos visszatartózkodást jelentőkben a lélekzést behúzó fagy, fáj, fázik, fél (ige).

2) Távolra hatást vagy élénk mozgást (fuvási, lehelési fokozódást) fejez ki ezekben: fut, ficzánkol, ficzkand, fityeg, foly, forr, forog.

3) Emelkedést (a fölfelé törekvésben szintén fuvási fokozódást) vagy magassági távolságot ezekben: far, fe, fej, fel, fenn, főd, fal, fa, fű.

4) Az ajkak mozgására vonatkozik ebben: fal (igeszó).”

Az **f** hang a törzsi erőre – **fa, férfi**; keményre – **fal**, magasra – **fent, fény** stb. vonatkozó, tárgyra, vagy esetenként kellemetlen fogalomra utal. Idegen nyelvekbe is átment az erő értelmű kifejezés kezdőhangjaként: **fa – forte** – erő (erdő – **forest, foresta**). Ez az ősmag(yar)-nyelvi szó a mai magyar nyelvben már ez alakban nincs jelen.

Az ijedős **i** hanggal éberségre intő ösztöni figyelmi (figyelmeztető) hang is: **figyelj!** Rokonhangzója a **v**, vigyázz! Esetenként cserélődnek, vagy ugyanolyan értelmet hordozó szavakban kulcshangként vannak jelen. Pl.: **firtat** – **vitat**, **figyel** – **vigyáz**, **fortyog** – **vartyog**, **fanyar** – **vonyár**, **felez** – **választ**, **fészkel** – **vackol**, **ficánkol** – **vickándozik**, **fürge** – **virgonc**, **fonal** – **vonal**, **fonnyad** – **ványad**, **forradás** – **varrat**, **felel** – **vall**, **fénylik** – **világít**, **fial** – **ívik**, **fergeteg** – **vihar**, **fekete** – **vakság**, **feslett** – **vásott**, **fájdalom** – **vajlódás**, **fed** – **véd** stb.

Még van egy párhuzam, de ez nem oly szembeütő – az **s**, **sz** hang. Pl.: **firtat** – **szóvá tesz**, **figyel** – **szemez**, **fortyog** – **szüüllög**, **fanyar** – **savanyú**, **felez** – **szétválaszt**, **fészkel** – **szöszmötöl**, **ficánkol** – **szökken**, **fürge** – **serény**, **fonal** – **z/sinór**, **fonnyad** – **senyved**, **forradás** – **sebhely**, **felel** – **szól**, **fénylik** – **szikrázik**, **fial** – **szüül**, **fergeteg** – **szélvihar**, **fekete** – **színtelen**, **feslett** – **szabados**, **fájdalom** – **szenvedés**, **fuvalat** – **szél** stb.

Megfigyelhető az erőre utaló **f** hanggal kezdődő szavaknál –, melyek mind ősmag(yar)-nyelvűek –, a szótár szerkesztői nem tudtak mást tenni, mint befinnugorozni, latinozni hiszen különben komoly szóelemzés után magyar eredetűnek kellett volna bejelölni azokat. (sűrög – fűrög, sóhaj – fohász, sül – fül)

fa – Kemény, vastag törzsű, ágakat csak bizonyos magasságban fejlesztő fás szárú növény. [**finnugor**] Az **f** a **fesz**es erő hangja. Az **a** vagy **e** hangok által követve, **l** hang társaságában, **magas** (**fa, fal**), **emelkedő** (**fel**) a **feszesség**, keménység értelmét adó (**fasz**). A **fa** magas **fesz**es, kemény, és **fal**, házak **fal**ának építésére alkalmas. Az **f** hang ösztönszerűen jöhetett egyforma kezdő kulcshangként a **férfi**, **fa, fal** megnevezésében. A **fa, fal** általában magas, egyenes, kemény. Ami kemény, **fesz**es, **férfi**as. Itt a **törzsi erő** (**forte**) a közös vonás.

fabrikál – Aprólékos munkával készít valamit. [**latin**] Magyar szóelemekből álló szó. Az **f** hang, az alkotóerő kifejező hangja. A **fa** ősgyök jelenléte cselekvésre utal, és az **alkotót**, a **tényezőt** is jelöli a **faktor** szóban. A **kt** páros a legkeményebb **k** és a pattanó **t** párosa. A **diktál**, **iktat**, **kukta**, **laktat**, **lüktet**, **oktat**, **szoktat**, **szöktet** szavakban is mutatja jellemzőit. A **fa, ab** (**kerek**) összevont gyökként jelen van a **fabrikál** (latin: **fabricare**) szóban. Az **ab, ábr**ázat, kép. Valamit **alkot**ni a saját képre, annak hasonlatosságára. Isten az embert a maga képére, hasonlatosságára **alkotta**. A **br** páros kulcs tengelyhangzó az **ábra**, **babrál**, **fabrikál**, **ibrik** szavakban, melyekben vegyes, változatos dolgok

alkotását sejteti. Ezenfelül az **ibrík** esetében tartalommal tölthetőséget jelent. Az ember a Földön mindent a maga képére, hasonlatosságára alkotott, hogy hasznát vehesse. A szépet szeretők csodálatos műalkotásokat – olyan az ő képük. A gyilkos hajlamúak fegyvereket, s ahogy romlottak erkölcsileg egyre hatékonyabbakat. A legaljasabbak már tömegpusztító fegyvereket. Az ő képük (ábra) azt tükrözi vissza. A **fabri** fejezi ki ezt. De tovább menve, a **rik** tartalmazza az **erőt** jelentő **r** hangot, mely akár egyedül is gyököt képez, az **ik** a mozgást (**riktol**, innen a német **abricht**). Aki nem ül helyben, **iklat**, állandóan mozog. Az **ik** ősgyök emberi vonatkozásban jelenti a személyt is. **Ki** vagy? **Ik** vagyok, **aki** itt **iklatok**. Én egy **ik** vagyok, te más **ik** vagy. Sokasodás jelölője is: **iker**, **ikra**, **tizedik**, **sokadik**, tehát a sorozat értelme is jelen van. A **fabrikál** szavunkat a latinutód nyelveken kívül más nyelvek is megörökölték. Így ha magyarul valaki azt mondja: **fabrikál**, nem megy ki a magyar nyelvi gyökterületről, hiszen négy összevont ősgyök: **fa**, **ab**, **r**, **ik**. Ám ezen kívül van a cselekvésre nekünk annyi kifejezésünk, amennyi egy nyelvben sincs, és bár az ősmag(yar)-nyelv része volt, mégsem kell erre a – kissé idegenül hangzó – szóra szorulnunk. Ámbár – e magyarázattal – vissza is hozhatnánk közhasználatba.

fabula – *Tanítói célzatú állatmese.* [latin] A **fa** a **faktor** – **tényező** ősgyöke itt a mesélőre vonatkozik. A **fab** gyök **ab** ősgyöke (**ab** – kerek: **ábra**, **habar**, **kavarog** stb.) a képzeletben élénk képsorok (**ábra** – **kép**) létrejöttét, elmében kivetíthető elvont **ábrázolást**, végső tanulság levonását lehetővé tevő oktató történet elbeszélését jelenti – **fabulázás**. A latin nyelv a kialakulásakor megörökölte, hátrahagyva fióknyelveinek is, bár sem a **fa**, sem az **ab** gyök értelmét nem ismerik. A mély **u** hang az elmélyülés, az **ul** igeképző, így a **tanul**, **okul** értelmét hordozza. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

fácán – *Színes tollazatú tyúkféle erdei madár.* [vándorszó: görög] A szónak a madár és életmódja jellemzőit kell összesítenie. Erdei madár, köze van a **fákhoz**. Éjszakáit a **fán** tölti, ott érzi jól magát. A **c** becéző hang, és a madár hímjének szépségére utalhatott. A görög nyelv, mint az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve, az ősmag(yar)-nyelvből vette át a kifejezést, mivel megfogalmazása csak ezen a nyelven történhetett. A **fácán** nem a görög néppel, nyelvvel jött a világra. NOÉ nem volt görög, a teremtés nyelvén, ősmag(yar)-nyelven beszélt.

facér – *Állástalan. Éppen nem használt.* [német] A **fa** egy szálként a magány képzetét keltő. A **cérna** vékony, különálló, **fűzésre** alkalmas szál. Az egyedül álló férfi, nő is szabadon fűzhető. Meglehet, hogy a németek is használják e szót – **facér** –, ám mivel eredete magyar, magyarázhatósága csak magyar nyelven lehetséges, akár a **kacér** szónak.

facsar – *Erős csavarással vagy szorítással valamiből a nedvességet kisajtolja.* [finnugor] Fordítható szóként kizárólag magyar eredetű lehet: **facsar** – **csavar**. A **csa** ősgyök szóbokrához tartozó. **Facsar**áskor, **csavar**áskor a folyadék **kiloccsan** az anyagból.

fagy – *A természetben a hőmérséklet 0 fok alatt van.* [finnugor] A **fagy** talán a **fog** ige változata, hiszen ami oda**fagy**, az oda van **fogva**. A **fagy fogva** tart. Ne feledjük: az ősmag(yar)-nyelv nem emberi elme találánya! A szavak előre meghatározott **teremtői** nyelvhangzási törvény által szabályozva jöttek, jöhettek létre, melyek a magyar nyelvűeknek nem engednek eltérést. Amint a méhek csak hatszögű sejteket építhetnek, úgy a nyelv kivetné magából azt, mely nem belső szabályai szerint alakul. A **fagy** megváltozhatatlan teremtői törvények nyomán előálló jelenség, teremtői művelet – **fa** (**faktor**, **forte**) – melybe ember nem szólhat bele! A víz egy adott hőfokon egyszerre, minden átmenet nélkül meg**fagy**. Bizonyíték rá a tél, és az összes vele járó ilyen jelenség, mely megbénítja az emberi dolgok menetét. És bizonyíték rá a Föld két sarkán levő megváltozhatatlan állapot is. Lehet prüszkölni a **teremtői** megjegyzés ellen, akár a Galilei elmélete ellen hajdanán, de attól még a Föld forog tovább zavartalanul, és a teremtői törvények maradnak. A lágy **gy** hang a szóban viszont azt jelenti, hogy kezelhető, és az ember által elviselhető mértéke is van, s általa is utánozható a jelenség kis mértékben. Ugyanakkor a **fagy** lágy **gy** hangja a kiengedésre utal, **fog**ása enyhül, olvadás esetén **gyengül**, elmozdítható.

fagyal – *Fehér bugás virágzatú, fekete bogyótermésű, sövénynek is ültetett cserje.* [finnugor többől] A CzF Szótár így ír róla: „Igen szilárd, kemény fája van, olyan mint valamely fagyott test, s talán innen vette nevét, vagy pedig onnan, hogy a fagyot sokáig kiállja, s későn hullatja leveleit.”

fagyú – *A kérődző állatok zsírja. Bőrmirigy.* [finnugor többől] A **fagyú** mirigyek általában a szőrtüszők mellett helyezkednek el. Zsíros váladéka a szőrnek rugalmasságot, a bőrnek vízlepergető tulajdonságot ad. A szó valószínűleg e zsírszerű anyag kikeményedéséből, úgymond **fagy**ásából jöhet. A CzF Szótár is ezt írja: „Nevét kétségen kívül a fagy szótól vette jú képzővel megtoldva,

mint sarjú, borjú, gyapjú stb. mely képző tulajdonságot jelent; faggyú tehát annyit tesz, fagyó tulajdonságú, mely könnyen fagy.”

- fáj** – *Élőlény testének valamely részében fájdalom érződik. Valami lelki fájdalmat okoz. [? finnugor]* Az *f* az érzés ereje, az *áj* annak az érzésnek ösztöni hangban (jaj) való visszaigazolása.
- fajd** – *Nyírfajd. Siketfajd. [finnugor]* A CzF Szótár szerint *fai tyúk*. Ez esetben a *jd* páros, mely az alanyhoz kötődő valamilyen sajátos tulajdonságot idéző, nem jöhet számításba. Ilyen lenne a *fájdalom*, *gajdol*, *hajdan* stb. szavakban. A megnevezés eredete viszont nem kétséges – ősmag(yar)-nyelvi szó.
- fájin** – *Finom, nagyszerű. [német < francia]* A *fájin* a *finom* szóból alakult át a germán nyelvekben, azok hangzástörvényei szerint erre az alakra. Visszatért szó, de az eredet vitathatatlanul ősmag(yar)-nyelvi!
- fakad** – *Folyadék felszínre tör, kibuggyan. [finnugor többől]* A teremtési folyamatban közreműködő, azt továbbvivő tényezők a természeti fizikai hatóerők. Ezek is *faktorok*. A *fakad* szóban jelen van a *faktor* és az *adomány ad* gyöke – *fakad*. A *felfakadó*, kellemes ízű vízforrások, hévizek stb. mind *adományok*. Ez a szó keletkezésének alapja. A többi, a *fakad* szóhoz kötődő hasonlatok mind e jelenségből indulnak ki.
- fakír** – *Csodatevőnek hitt kolduló hindu aszkéta és bűvész. Érzéketlen, igénytelen ember. [nk: arab]* A *fakír* szó a *vak* gyökből ered. Olyan irányzat, amely minden más egyéb iránt *vak*, minden más irányzat *fakó*, színtelen előtte, de saját nézetei irányában *elvakult*. Ősmag(yar)-nyelvi gyökerű szó.
- fáklya** – *Egyik végén nagy lánggal égethető, rúd alakú világítóeszköz. [latin]* Bár a CzF Szótár idegen eredetűnek jelöli, a szó eredete – úgy tűnik – egyértelműen *fa*, vagyis a *fával* kapcsolatos. Gyantával átitatott éghető anyag egy *farúd* végén. De mivel az *f* és *v* hang rokonhangzók, mindkettő figyelmi hang is (vigyázz! figyelj!), ugyanakkor a figyelemfelhívó *fény* és *világosság* fogalmak kezdőhangjai, és mivel a *fáklya*, úgymond: *figyelmeztető, fényfakasztó* csóvaként *világító*, a *fekete* sötétséget, *vakságot* enyhítő tényező (*faktor*), így talán itt is lehet keresni a szó eredetét, de nem latin – hanem ősmag(yar)-nyelvi kötődésben. A *kly* páros a *kemény k* (*keményen kézben*, vagy *kifüggesztve tartandó*) és a *lágyl* hang még *lágylítottabb ly*, esetleg *j* hangzással, a hordozhatóságot, *lágylan imbolygó lángjó* fényhatását szemlélteti. A *béklyó*, *csáklya*, *csuklya* is egy pontban rögzített, de elmozduló.
- faktor** – *Tényező. [latin]* A *faktor* közreműködő *tényező* a teremtői *alkotás* műveletében. Az *f* hang egy rendkívüli *fontosságú* hangunk az erő kifejtés *forrásának* kifejezésére, de így e szó nem tud nyelvünkben ma megnyilvánulni. Úgy tűnik, mintha egy fontos kifejezésünk elveszett volna, vagy megfelelő helyen való használata mellékvágányra futott nyelvünkben. A *fak* ma is ott van a *fakad* szóban, de nincs nagy szóbokra. A *faktor* hangjai jelen vannak az *alkot* szóban is. A *fabrikál* címszónál már írtam: a *kt* páros a legkeményebb *k* és a *pattanó t* párosa. A *diktál*, *iktat*, *kukta*, *laktat*, *lüktet*, *oktat*, *szoktat*, *szöktet* szavakban is mutatja jellemzőit. A *kt* páros jelzi a valaha magyar nyelvhez tartozást, annál is inkább, mert összetevői a cselekvést jelentő gyökök: a *tak*, *ták*, *tek*, *ték* stb. és fordítottjaik fő alkotó hangjai. Eredetileg ez sem latin, hanem ősmag(yar)!
- fal** – *Mohón eszik. [finnugor]* A *fal* szóban az *f* a *fog*, az *a* nyitott száj, az *l* hang *nyelvhang*. Tehát (nyal) *fal*, és persze utána majd *nyel*.
- fal** – *Építőanyagból függőleges síkban emelt, teret határoló és tagoló, teherhordó épületszerkezet. Stb. [finnugor]* Az épített *fal* egyik jelentése *fel*, hisz amint a meghatározásban is írja „*függőleges síkban emelt*”. Az elején inkább az ideiglenes sátor volt használatban, de a későbbiekben a *fából* épített *fal* vette át az addig használt *lepel* (sátor) helyét, és a továbbiakban ez takarta el a bensőséges családi együttlétet a kívülállók elől, valamint nyújtott védelmet. A *fal* ugyanakkor *választó* is (*f* > *v* váltás, lásd a bevezetőt).
- valu** – *Mezőgazdasági jellegű, nem zárt építkezésű csoportos település. [finnugor]* A CzF Szótár a *fol* gyökről írja, íme: „*fol – fal : folka, falka, folu, valu*”, tehát a *fol* tovább bővítve: *folk, folka, falka*. A *valu* a régen embercsoportra is alkalmazott *falka* szóból alakult, de szerepe van a *fal* szónak is, hiszen a *valu* építmények összessége. A *falkát* egy közös célból összeálló, talán rokoni kapcsolatokkal is összefűzött tömeg *falkot*. Egy összetartó csoport, *falka* által *alkotott*, épített *lakok*, *hajlékok falai* közt *lakók* települését jelöli, oly helyet, ahová mindennap visszatértek találkozni szeretteikkel, megpihenni, nyugalomra hajtani fejüket.
- família** – *Népesebb család. [latin]* Csak azért emeltem be e szótárba, hogy a kifejezés ősmag(yar)-nyelvi eredetét bizonyítsam. A szó – *fa* – teremtésre, cselekvésre utaló ősgyökből indul. A *fa* a törzs. Az

- am** a számosodás, mint *Ádám* nevében, az *il, él*, azaz *Él* általi alapítását jelenti. A **família** teremtői szemszögből való megnevezés. A **család** viszont **emberi, cselekvési** szempontból való megnevezés.
- fan** – *Fanször.* [finnugor] A *fanször*ről a *CzF Szótár* ezt írja: „[...] ször, mely a szeméremtest körül nő, szeméremször. Különösen, némely vidékeken, egyedül a nők szemérme körül növvő ször nevezetik így. Némely régiyeknél pedig az ifjak és szüzek szeméremtestén sarjadzó gyöngye pehely.”
- fanatikus** – *Megszállottan rajongó, vakbuzgó. A szenvedélyig, rögeszméig fokozódó.* [nk: latin] A *fanatikus* szó megértéséhez a *fanször*höz kell visszamenni. Az köztudott, hogy semmi másnak nincs olyan mozgó ereje az élőlények, de főleg az ember akaratára, mint a nemiség. Örületbe, halálba lehet kergetni egy embert a másik nem rá gyakorolt vonzerejével. Vezetni lehet vele, mint a bikát az orrkarikával. Nos, a *fanatikus*ság jelenségének megnevezése ennek párhuzamán született. Ha valakinek hihetetlen, hogy e szóból alakult volna, akkor gondoljon arra: főleg a latin nyelvekben az ágyék szó megfelelője **lombo, lumbo** stb. Ez is ősnyelvi szó volt: **lomb**, és épp az ágyékszövet látványa nyomán kapta e nevet, akár a *fanatizmus* a nemiség óriási vonzerejének párhuzamával.
- fánk** – *Gömbölyűre formált, bő zsírban kisütött tészta.* [német] Ez a szó magyar, mert a *fánk, pánkó* is ősmagyar találmány. Bizonyíték az **nk** páros, mely itt a játékos oldalát mutatja. A kisgyerek, a kis nyalánk, ott lábatlankodik anyukája mellett a *fánk, pánkó* sütések, és nézi, hogyan *ficá*nkolnak a bő zsírban, olajban a piruló finomságok. Hasonló játékos párhuzam érezhető a: *cinka, cinke, csalinkázik, csicsonkázik, szánkó, tilinkó, vánkó* stb. szavakban. A német nyelv nem eredő, csak átvevő. Ennyi.
- fantázia** – *Képzlet, képzelőerő.* [nk: latin < görög] A *fantázia* megnevezés is a *fan*, a nemiség gondolatából kiinduló. Semmilyen más jelenség nem hagy oly mély nyomot az emberi képzeletben, mint a nemiség.
- far** – *Emberen és némely emlősön a medence hátsó részén levő húsos domborulat.* [finnugor] Ez a szó tulajdonképpen erőt jelentő: *far, for* stb. Az állatnak a *fara* és a *marja* erőt kifejtő részek. Embernél is. Ugyanakkor a *far* csontozata az emberi felsőtest *kifordulásának* alapjául szolgáló testrészt. Állat esetében a *farok* védelmet is jelent az élősködők ellen. A *páva* mintegy borító, takaró, tyúkjait védő *falként* terjeszti ki ösztönből *farktollazatát*.
- fárad** – *Fokozatosan fáradttá válik.* [finnugor] A *forte* erőt jelentő, ma már nem használt szavunk. Lásd a *forte* címszónál. Innen a *fárad*, mely összetett szó. Jelentése: erőt (*forte*) *ad* le – *fár-ad*. Persze, ennek következtében *ernyed*, vagyis az *erő hanyatlik*. Itt említhető párhuzamként a *fonnyad* szó is. A *fo* a *forte* – erő gyökszava, az *ny* hang, mint az *ernyed, árnyék* szavakban, a megtört erő állapotának kifejező hangja. Valaha lehetett *fornyad*, épp mint a székely *kornyad, kornyadozik*), aztán ez esetben az *r* hang kimaradt.
- farag** – *Valamely tárgyról, anyagról éles szerszámmal apró darabokat vagdal le.* [finnugor többől] A *faragás*, a *fa rágása* (*r*) megmunkálása is *fér*fimunka volt, ide kellett a *fejsze*. Később már más anyagokat is róttak, „rágtak”, mely műveletet az előző nyomán *faragás*nak mondták. Például a *kőfaragás*, mely *kőragás* kellene legyen. Ugyanakkor a *far, for, fúr* gyökszavak társak is.
- fáraó** – *Ókori egyiptomi uralkodó.* [latin < görög < egyiptomi] Amikor az első *fáraó* elfoglalta trónját, még tojásban sem volt sem görög, sem latin nyelv a földön, így közük nincs a név eredetéhez. (Ezt nem gondolhatták komolyan a szerkesztők, csak odadobták, mint egy kártyalapot az ultiban – hátha fog.) A *fáraó* szóban jelen van az *erő – fár – Rá* napistenük neve, de a szó összetetten *királyt, bírót, bárót*, nagy házat (*fal*), azaz erős családot (*família*) is jelentett. A *bá* nagyság, az *r*, erő, a *ró* erős, mély nyomot hagyó. A *báró uralkodói rangot* jelentő ősmag(yar)-nyelvi szó, mely Egyiptonban a másik erőt jelentő hangot olvasztotta magába, a szó élére, az *f* hangot (*fal*: nagy ház) – *fáraó* – mindent *uraló* nagyság, *báró, fáró, fáraó*. Ősmag(yar)-nyelvi kifejezés.
- farmakológia** – *Gyógyszertan.* [nk: görög elemek] A *farma* szó a *varázs var* gyökének *v > f* hangváltott alakjából indul. Régen a gyógyítás *varázslás* körébe tartozó tevékenységnek számított, főleg az ógörögöknél, akik akkor még az ősmag(yar)-nyelvből frissen levált nyelvként őrizték a magyar gyököket. Az *rm* páros – lévén az erős *r*, és a málló *m* hang „szövetsége” – esetenként a titokzatos, rejtett, bonyolult dolgok megjelenítője is. Ilyenek: *ármány, harmónia, mormol, sperma, származó, természet* stb.
- farsang** – *Vízkeresztől hamvazószerdáig tartó időszak, a bálók, multságok ideje. Ennek utolsó három napja.* [német] A *farsang* nem német, hanem ősmag(yar)-nyelvi kifejezés, és még abból az időből való, amikor német nyelv nem is volt a földön! Két kötött mássalhangzó-páros van a szóban: *rs* és *ng*. Mi a *farsang*? Vidám multságok, álarcos jövés-menés, régiesen: *fartatás, farkalás, marsolás*

(ez is ősmag(yar)-nyelvi gyökre épül), vigalmas *sürgés-forgás*, *hangoskodás*, *zajongás*, *zengés*, a jó *hangulatú társaságok* ideje. Az *rs*, *ng* párosok esetenként épp a *társas*, *páros* kapcsolatok, a *harsány*, *hangoskodó* vigalmak megjelenítői. Még az én gyerekkoromban is, csak úgy megszervezetlenül, pár ember kezdeményezéséből, maskarában, kecsketáncoltatók mentek házról házra szórakozni, szórakoztatni, mulattatni. A távolabbi rokonok meglátogatása, egy kis *bolyongás* (itt minálunk szánkózás a vastagon behavazott utakon). Egy kis félrefaragás a munkától. A *farsang* azon időszak, amikor jelképesen: jól hámlik a *hárs*, vagyis jól mennek a dolgok. Kézről kézre jár a *boroskorsó*, a finom fűszeres, paprikás-borsos húsételek után, a *társas* összejöveteleken, A *farsang* végén, a *farsang*temetésen *verssel* búcsúztatták azt az arra képes emberek. A *CzF Szótár* szerint: „[...] német Farsching, bajorosan Farschang [...]” Ezt az ősmag(yar)-nyelvből örökölték meg egy az egyben.

- fásli** – *Kötözőpólya*. [német < olasz] A *fásli* egy géz vagy puha szövött anyag *sávja*. A *fásli* – *sáv* szófordítás és *f* > *v* hangváltás eredménye. A *fáslit* mondták *tépésnek*, mivel tiszta vászonból *tépték* a sérülésre tett rongyot. *Kihasították* egy *szövött* anyagból. A *fásli feslett*, tehát *hasított* anyag volt. A szó magyar eredetű.
- fátyol** – *Selyemből vagy pamutból szőtt lenge, áttetsző, hálószerű szövet*. [vándorszó: ...latin] A *ty* hang mindenképp *laza*, *löttyögő*, *fityegő* valamit jelöl. Mint *lágylító* hang, a *ty* árnyalja a pattanó *t* hang erejét. A *ty* hang a *fityulában* a *fityegést*, a *fátyolban* az *áttetszőség* *lágyságát* hivatott megjeleníteni. Megemlíthető példaként, hogy a *kattan* (jelentése: keményen pattan) gyengített alakja a *k* > *g* *zöngétlen* > *zöngés* hangváltással, és enyhített *t* > *ty* váltással: *gatya*, mely a testen *löttyögő* – tehát nem egy pontosan helyére *kattanó* ruhadarab. A *ty* hang mindig könnyen elmozduló *lazát* jelent: *löttyög*, *kotyog*, *fityeg*, *motyog* stb. Állatok esetében: *tyúk*, *kutya* és más, össze-vissza céltalanul járkáló állat nevében.
- fazék** – *Átmérőjénél magasabb kétfülű hengeres főzőedény*. [finnugor tóból] A *fazék* (etruszk *fase* – *fazék*, ebből az olasz *vaso*, *vasi*, román *vas*, francia *vase*) szó a *főzés*ssel van kapcsolatban, de csak a magyar nyelvből tudható meg, hogy *fa* volt az anyaga. Ez az idegen nyelvi szavakból nem tudható meg, bár a hajónak is *vas* a neve, az is *fából* készült. A *fazékban*, *faedényben* vizet tartottak és forró kővel főztek (lásd *kövesztés*). A *főzés*hez víz kell, a *z* hang az ízet is jelentette, mely a *fazékban* főtt ételt jellemezte. Amikor megjelent az agyagedény, akkorra a *fazék* szó meghonosodott, és megkülönböztetésként adták a *cserépfazék* nevet.
- fázik** – *Hidegtől kellemetlen testi érzése van*. [finnugor] Ez a szó kakukkojtás a *hidegérzet* többi szavai közt. Értelmét KISS DÉNES fejtette meg (KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres*). Amikor az ember hideget érzett, tudta, hogy tüzet kell gyújtania. A tüzhöz fára volt szüksége, így elment fát gyűjteni. Amikor volt már száraz fája, akkor vett két száraz fát, melyet addig dörzsölt össze, ameddig lángot fogott. Vagy egy lyukban forgatta gyorsan, és ott hevült tüzesre. Ezt a fával foglalkozást – mely a hideg beálltával együtt járó látványi jelenség lett – tehát a tűz előkészítését nevezték előbb *fázásnak*, később már azt a látványt, hogy valaki fával foglalkozott, a hideg érzetével azonosították – *fázik*. Még ma is él Erdővidéken az a mondás: *Aki fázik, fogjon fát*. Ehhez hasonló az *ázik* és a *néz* szavak keletkezése.
- fecske** – *Villás farkú, gyors röptű, rovarokkal élő madár*. [finnugor] Az édesen csivitelő, *fecsego* kedveske. Valaha: *fecsege*.
- fed** – *Úgy van rajta valamin, hogy az nem látszik ki alóla; takar*. [finnugor] Ami *fed*, az *véd*. Akár az *f* akár a *v* hangot vesszük, egyik *fed*, a másik óv, *véd*. A *d* hang itt a jó oldalt képviseli.
- fedd** – *Enyhén dorgál*. [?] Ez már *fegyelmezés*. A *gy* hang a *d* és *j* hangok bizonyos tulajdonságait egyesítő zárhang, tehát itt érthető a hangváltás. Az *f* erő, az *e* egyenesség, a *d* itt *vád* és *védelem* együtt. Azért *dorgál*, mert *védene* a következő botlástól.
- fedél** – *Épület tetőzete. Valaminek felnyitható vagy leemelhető fedele*. [finnugor] Valószínű *fedőelem*ből rövidült a szó: *fedőelem* – *fed-elem* – *fedél*. Esetleg oly jelképes *él*, mely szembeáll a kellemetlen (természeti) erővel, ellenáll azoknak.
- fegyver** – *Élőlények megsebzésére, megölésére alkalmas, támadásra és védekezésre való eszköz*. [?] Összetett szó: *fegyelmez* és *ver*. A *CzF Szótár* szerint: „Eredetét mint főntebb láttuk, némelyek szerint, a *fegy* és *ver* igék öszvetételéből vette; mások szerint am. *fegyő* er, (azaz *fegyverő*), melyből hangváltozással lett *fegyü*-er, *fegyver*.”
- fehér** – *Olyan színű, mint amilyen a tiszta hó*. [finnugor tóból] A *fehérség* fogalmának régi megnevezésében is jelen volt a légies könnyed, a felszálló lehetetet idéző *h* hang: *halvány*, *felhő*. A

fa, fá, fe, fé, fi, fo, fő, fű stb. gyöksor, széles körű, nagy terítésű szóbokor ősgyöke, mely szóbokor kifejezéseinek alapvető jellemzői közt a **fő** *teremtői erőhöz kötődés* is jelen van. A **fehér** a **fény** szóból eredő. A **fehér**, a színek összessége, és amelynek teremtői szétrobbantásából jöttek létre a többi színek. Ennek titkát csak némileg nyitja meg a prizma fénytörése. Kissé fellebbenti a fátlyat a titokról, de vissza is takarja. Csak azt mutatja meg, ahonnan, ahogyan indulhatott. Hasonlít a folyadékban előhívott fényképhez, de amelyet, ha nem rögzítünk, eltűnik. Tudjuk, hogy a **fehértől** van a többi, ám rögzítés módjáról – ahogyan létrejött a természetnek az embert körülvevő csodálatos színes világa –, nem tudunk semmit. Semmit! Az teremtői tett! Amikor szó kerül arról, hogy az ősmag(yar)-nyelvből alakult ki a világ összes többi nyelve, sokan hozzák fel ellenérvként, hogy akkor miért nem hasonlít egyik sem rá? ! Nos, a **fehért** színre hasonlítanak a többiek? ! ? Pedig belőle valók!

- fej** – *Tejelő állatot teje leadására készített. [? finnugor]* A **kifejtés** erőt kíván (*f*). Ez esetben a **kifejtett** folyadék – a **tej** – is **fehért**, régiesen: **fejér**. Mondhatjuk: **fejér tejet fej a tejéből**.
- fej, fő** – *Ember, állat testének (az agyvelőt), szájnylást és a legfőbb érzékszerveket magába foglaló legfelső, illetve elülső része. [finnugor]* A test **fő** része, mivel egészének irányítására itt vannak a fontos szervek. E **fő** szervekkel fogja föl a kívülről jövő ingerhatások egy részét, **ejti** meg azok elemzését, és **fejti** meg a kapott **rejtett** jeleket. Innen **fejti** ki szellemi erőt az élet különböző gondjainak megoldására. És most következik egy nagy furcsaság! Van a szótárban egy címszó:
- fej/fa** – *Aztán fölsorol a fejjel kapcsolatos különböző jelenségeket, mint: fejfájás, fejforgatás, fejfedő, fejhallgató, fejjáték, fejkendő és mások, majd odairja [német]* Most akkor a jelenség német vagy a szó? Ez teljességgel érthetetlen, mivel egyik sem az!!!
- fejsze** – *Favágásra használt, hosszúnyelű, ék alakú éles vasszerszám. [finnugor]* A **fejsze** összetett szó – **fejto** **szekerce**, mely **fejteshez**, **szétfeszítéshez**, **szeléshez**, **szakaszoláshoz**, **leválasztáshoz** használatos.
- fék** – *Gépen, járművön a mozgás lassítására vagy megállítására való szerkezet. [finnugor]* A **fék ék**je a **megakasztó** hatóeszköz. Ha a **fék** hangjait zöngés megfelelőikre (*f > v, k > g*) váltjuk: **vég**. Az *f* hangnak főszerepe van a befejezésben: **fog, fék, be/fejez**. Szuahéli nyelven **fék** – *akaumega*. Mintha azt mondaná: *akadj meg*. A CzF Szótár a ló kötő**fék**je vonatkozásában fejti ki véleményét, és a **főhöz** köti a fogalom eredetét. Ez a *gondolatok gyökerénél visszafogni* alapértelme.
- fekete** – *Olyan színű, mint amilyen a korom. [finnugor töből]* A **fekete** nem is szín, hanem a színek és a fény teljes hiánya, maga a sivárság, a tökéletes **vakság**. A **fek** gyökben az *f* hang mellett a *k* a másodrangú meghatározóhang, és ez a **kemény** hang itt lefelé, a mélybe mutat, mint a **kút** mélyébe hulló **kő**. (A fehér esetében a *h* hang a felszálló könnyed **lehelet**, tehát az irány más.) A **fekete fek** gyökéhez kötődik a **fekély** is. A **fekete** a gyász színe a világ népességének jelentős hányadánál. Nem mellesleg: az örök **vakság**, a halál állapotában, **fekvő** helyzetben van az ember.
- fekszik** – *Vízszintes helyzetben elnyúlva nyugszik, illetve nem tud fölkelni. [? finnugor töből]* A **ksz** páros általában valamilyen cselevést fejez ki, és az **ik** gyök is mozgásra utaló. Ez esetben mégis nyugalmi állapot. A **fekszik** oly kifejezés, mely csak igekötők irányt adó felszólító parancsára lendül mozgásba: *rá-, le-, fel-, be-* stb. A **fek** gyök fordítva: **kef**. Az emberi (**fekve**) közösülés egyik megnevezése: **kefél**.
- fél** – *Két egyenlő részre osztott tárgynak, dolognak egyik fele. [finnugor]* Az egy, a két **félből** összeálló egész. Ez nem az alább említett **fél** elem. Ez az egészséges egyet alkotó egyik oldal – **fél**. A teljes, ép kör, burok egyik fele. A házasság a legjobb példa rá. Két **fél** életre szóló **egysége**.
- fél** – *Nyugtalan, szorongó érzése van, hogy baj éri. [finnugor]* Ez **félségi** állapot, ehhez kötődő kifejezés, a **félelem**. Nem érzi egészsnek önmagát, a megmaradt **félnek** óriási hiányérzete van, nincs meg a másik **fele**, így egyik oldalról teljesen védtelen, sebezhető. Jelképesen vagy valósan elveszítette **egészségét**. **Félbetört** a kör, a jelképes védelmi burok. A **félelem** oly elem, mely uralja a helyzetet, az egyén lelki világát. Nem tud, vagy csak nehezen tud felülkerekedni rajta. Az egészséges lelki **egység félbetörik**, s megjelenik a **fél**-elem, a **félelem**.
- felhérc** – *Kocsin a hámfák ráakasztására való megvasalt fa. [?]* A **felhérc**, székelyül **felhőc** a szekérről felhágásból kapta megnevezését, bár valóban a vontatás egyik fő kapcsolati pontja. A CzF Szótár a **hércet** a **hercehurca** gondolatával is társítja, vagyis a szekérről, kocsira **felhurcolkodás** egyik eszköze. A székely változata is ezt látszik igazolni: **hőc**, ez fölfelé irány.

- felsál** – *A marhacomb felső részéből való hús (mint étel).* [< ... német] Ezt a szót indokolatlan német eredetűnek nevezni, hisz mind a marha, mind a sertés esetében a különböző részek megnevezései eredeti magyar szavak.
- feminin** – *Nőies. Női jelleget mutató.* [nk: latin] Csak az ősmag(yar)-nyelvi eredet bizonyítása végett hozom fel. Az **em** gyök nőt jelent: **em**-ber. Az **emessége** alatt magzatának terhét **emelő**, majd megszült **csemetéjét emlőiből emető**. Ő a nő. E szóban van még egy érdekes vonás, az **f** hang, a **feszés** (forte) erő hangja, melynek benne kellett lennie az ősmag(yar)-nyelvi szóban is, ha az asszonyi tűrőképességet akarta kifejezni szóval. Az **in** gyök is ősmag(yar)-nyelvi eredetet jelent. Felbontani csak az ősnyelv egyedüli egyenes ágú örökösén, a magyar nyelven lehet. A többi csak a gyököt örökölte meg, értelmét, magyarázatát nem ismeri.
- fen** – *Kövön, szíjon stb. csiszolva élesít.* [finnugor] A **fen**, hasonlóan a **ken** szóhoz, felületi vonatkozású. A **fen** felületre vonatkozó. Az **egyenetlen**, **kenetlen**, **fenetlen** stb. szavakban található **net** gyök is felületi vonatkozású. Az *Ismerjük meg nyelvünk hangjait* című még kiadatlan tanulmányban – amely megtalálható a www.magtudin.org Nyelvészeti oldalán, és itt e könyvben a függelékben is – írtam erről. Íme, azt idézve, (idehozva): „Az **egyenetlen** szót alkotó elemeire felbontva érdekes jelenségekre bukkanunk. A **netlen** különvéve azt jelzi, hogy **net nélküli**. A **net**, a **ned** (lásd: **id**, **üd**, **ed**, **nedv**) rokongyöke, és a **sima**, **világos**, **fénylő**, **csillogó**, **tiszta** jelentése a vízfelület hasonlóságából indul, tehát felületvonatkozású. E jelentéssel jutott át az utódnyelvek közül a latinba (**nit**, **niteo**, **nitida**) és származéknyelveibe (román: **net**, **neted**; olasz: **netto**, **nettamento**, **nettare**; francia **nettement** stb.). A **netlen** jelentése, durva felületű, nem sima, nem tiszta, nem fénylő stb. Ez a **kenetlen** esetében is érvényes, mely szintén felületi vonatkozású.” A **fen** szónak nincs köze az élhez, ez oly művelet, mely folytán – másodlagos eredményként – éles lesz a kés, fejsze borotva stb. (Más a célirányos élezés szó.) Például van, aki járás közben összefeni a combjait. Ez esetben nem beszélhetünk élezésről. TERESCSÉNYI GYÖRGY: *Hősök* című regényében (Budapest, 1931. 55. oldal.) írja egy lóról: „Feni a csüdjit.” Tehát a **fenés** két **felület** –, de legalább egyik elmozduló – érintkezése.
- fenék** – *Edénynek, üreges tárgynak alsó része. Mélyen levő helyiség legalsó része. Ember, állat fara.* [finnugor] A **fenék** A *CzF Szótár* szerint: „[...] valamely test alsó része, mely az alatta szilárdul állóhoz, pl. földhöz fenődik vagy nyomódik; rokonságok a latin fundus, szláv bednék) fn. tt. feneket. Némelyek szerint e szó annyi, mint a vékony hangon ejtett fonák, mivel a tárgy fölének, tetejének csakugyan fonákját, visszáját jelenti.” Ez teljesen magyar szó.
- fenomén** – *Ritka tüneményes jelenség, tehetség.* [nk: görög] Csak mert magyar eredetű szó. A **fenomén** jelentése: **fényes** (jelenség) **mint** a, és utána jött a viszonyítás: **csillag**, **nap** stb. Ezzel a jelentéssel rögzült az ógörög nyelvben. Tehát **fényesmint** – **fenomén**. Mivel az **nt** viszonyító páros az **ny** hanggal is kifejezhető: **fényesmény** – **fenomén**. Ősmag(yar)-nyelvi szó.
- fény** – *Látható sugárzó energia.* [?] Jó példa arra, ahogyan az **ny** hang, az **nt** viszonyító kötött mássalhangzó-párost helyettesíti. A **fény** felülről jön. Tehát: világos, mint **fant**. Vagyis: mint **feny**, **fény**.
- fenyő** – *A nyitvatermők törzsébe tartozó tűlevelű örökzöld fa.* [finnugor töből] A **fenyő** magasra **felnyő**, **fényre** törő. A **fenyő** nyílhegyszerűen tör **fenti**, **fenyi** irányba, a **fény** irányába. Innen a neve.
- fér** – *Valamiben elegendő helyet talál, van hely benne neki.* [? finnugor] Addig **fészkelődik**, amíg arra a helyre **befér** úgy, hogy elegendő helye lesz, esetleg annyira, hogy semmihez hozzá nem **ér**. A gyök értelme beépül a **férj** szóba is. A **férfi** alkatából, élettani szerepéből adódik, hogy **beférkőzik** nője kegyeibe, érzelmi életébe, burkába, **férjként** fizikailag is törekszik, hogy **beférkőzzön**, **férjen** asszonya ölébe, testébe. Ez is nyelvhez tartozó.
- fércel** – *Ideiglenesen összeölt.* [német] Ez esetben a **fér** – **finom ér**, de a **fenti** gondolat szerinti is, kis helyre **befér**, mivel vékony szálról van szó. A nyelvprobanás következményeként ez a gyök sok nyelvben jelen van, és vékony, **finom szál**at jelent. Németül **cérna** – **Zwirn**. Az **rn** páros magyar nyelvi jellegzetesség, magyar nyelvet azonosító. Románul **szál** – **fír**, katalánul **cérna** – **fil**, olaszul – **filetto**, spanyolul – **hilo** stb. A **c** szintén a vékonyságot jelenti. Románul **cérna** – **ařă** (ř – c). Tehát **fércel**, **fircel** – vékony szállal ölt. A német nyelv nem eredő, csak átvevő, még a **fír**hang (**fír** – vékony, áttetsző, fény és hang is átjut rajta) is magyar gyökre épülő szó, az sem német. Egy komoly gyökelemző és kötött mássalhangzó-páros kutatás a német nyelvben is kimutatja rengeteg szóban az ősmag(yar)-nyelvi eredetet.

- féreg** – *Megnyúlt, puhatestű gerinctelen állat. [finnugor] Fireg, forog, és minden kis lyukba befér – féreg.* Ide tartozik a **fertő** értelme is.
- férfi** – *Hímnemű felnőtt személy. [finnugor] A férfi az ember hímnemű fele. Egyik az em, a nő, a másik a ber, a férfi. A házasság két fél egysége: egyik a feleség, a másik a félfi. Nem lehetetlen, hogy ez alakban is használatban volt a megnevezés ...magyarul.*
- férj** – *Férfi házastárs. [finnugor] A fe, magasság, nagyság, erő, fer, melyből a férfi, férj. Az rj páros az erjed tengelyhangzója. Az erjedő erő, a belső feszültség, feszesség állandó készenlétét is jelenti, és ez jellemzi a férfit. A férfi –, ha férfi – állandó készenlétben van. A férjnek családfői – erőt sugárzó, oltalmazó – szerepében be kell férközzön, férjen felesége szívébe, kegyeibe. Fizikailag a testébe is be kell férjen. Íme, ez a magyar nyelv! Lásd még a fér címszónál.*
- fermán** – *A szultán írásos parancsa. [török < perzsa] Ezt a török szót csak az rm páros jelenléte miatti bizonyítás végett írtam be. Az rm páros hangvonatkozású is a dörmög, durmol, förmed, lárma, mormol szavakban. A fermán írásos parancs, kiáltvány (förmed), egy parancsközlési forma az uralkodó (kormány) részéről. Mint ilyen jelentésű szó, bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi elemet tartalmazó szó. A török nyelvek, mind az ősmag(yar)-nyelvből váltak le, és torzultak, torzulnak mind a mai napig.*
- fertály** – *Valaminek a negyede. [német] A fertály a mértékek közé sorolható. Meglehet, hogy a német nyelv használja, de eredete, fő eleme, tengelye ősmag(yar)-nyelvi elem, mivel a fertály az érték, mérték fogalomkörhöz tartozó.*
- fess** – *Jó alakú, szép testtartású, csinosan öltözött. [német, angol szóból] Ha valaki jól fest, tehát a róla kialakuló összkép kellemes hatású, ez esetben fess. Miért kell ezért Bécsbe vagy Londonba menni? A magyarok öltözet szempontjából mutatósabbak voltak, mint a bugyogós angolok, vagy hózenetrágeres németek. Vajon miért öltöztette lovas katonáit a magyar huszárokéhoz hasonló egyenruhába sok európai uralkodó? Mert szép látvány volt, jól festett!! Azaz fess volt! Akár egy festett kép. Egyetlen nyalka kuruc mutatósabb volt az egész nyimnyám, harisnyás–parókás, papucsos-hózenetrágeres bécsi udvarnál.*
- fest** – *Valamit megfelelő vegyi anyaggal bekenve vagy átitatva meghatározott színűvé tesz. [? finnugor tőből] Az st páros esetenként szétterjedő, vagy nagyobb terjedelmű dolgokat megjelenítő szavak meghatározó értelmi kulcsa. Ilyenek: borosta, este, fostat, füst, istálló (és szaga), kastély, palást, sistereg, test, üst, vastag stb. Ugyanakkor az s hang a szétkenhető, szétkenődő, szétfolyó, szétterjedő híg anyagok kulcshangja is: sár, fos, seprő stb. A festék szó még tartalmazza az ék gyököt, vagyis, ami festett az ékessé válik.*
- fésű** – *Haj rendezésére vagy haj leszorítására való, sűrűn álló fogakkal ellátott eszköz. [? fej] A fésű alapszava a fés, és akár a fest esetében szétterjedést jelent. A fésű a szétterjesztést szolgálja, a gubancos haj szétozlatására, a szálak párhuzamos rendezésére való. Az ű hang a sűrűség jelölője, a fű sűrűsége is ihlette a névadást. Erdővidéken fűsűnek mondják (fű sűrűségű fogak).*
- fészek** – *Madaraknak (maguk építette) lakóhelye, melyben tojásaikat költik. [finnugor] Fészek, vaszok, vacok. A fé ősgyök a már említett fér szónak is kiinduló tőszava. A fészek sz hangja a szöszmötöl, szedelőzködik, tehát fészkelődik, és annyira, hogy jól férjen benne (székelyül: férkelőzik). Az ész jelentése itt: kiterjedés bizonyos határig. A szó látszatra többes számúnak tűnő – fészek –, de azért ilyen az alakja, mert legkevesebb kettő számára készül. Más példák erre az egyes szám, többes szám jelenségre: mák, cövek.*
- feszt** – *Folyton, szüntelenül. Kitartóan. Szilárdan, erősen. [német] A feszt magyar gyökszó. Az állandó igénybevétel, a kitartó, szilárd, kemény hozzáállás feszültséget idéz elő az emberben. A feszt, mint ennek a rövidített alakja, a német nyelvben is jelen lehet, de az eredet innen van. Különben a tartósan felhangolt, szétterült (esz) lelkiállapotot jelenti a latin festivitas (vidámság, jókedv, szórakozás) is. Ez azt jelenti, hogy a latin nyelvbe a jó értelmű feszültség, a németbe ezenfelül a komoly hozzáállás feszültségének értelme jutott, de főnévként (Fest) már ott is ünnepet jelent. Mindkettőben jelen van az azonosító szt páros, mely nem engedi kihazudni a magyar nyelvből. A feszt szónak van még társa, melyet szintén németnek mondanak: furtonfurt, de az is magyar.*
- feudális** – *A feudalizmushoz tartozó, vele kapcsolatos. [nk: latin] A latin az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a feudalis kifejezést. Ha egy francia olvassa a feud szót, azt mondja: föld. Nagypármnak is a föld vót a mindene. A feudális rendszer földbirtokon alapult. A szó bizony ősmag(yar)-nyelvből való latin torzítás.*

- ficsúr** – *Piperkőc, nyegle fiatalember.* [román] Ez a szó a román nyelvbe a magyar nyelvből jutott és nem fordítva. Olyan úrfi, aki felcicomázott (régiesen: *csicsomázott*), innen a **ficsúr**. A CzF Szótár szerint: „Nyalka fi, úrfi, ki igen ki van cziczomázva, piperézve; piperkőcz. Hangváltozva: fityúr; tájszóalással: ficsór.” Ugyanakkor a **fi-csúr**, **fi-csór** utal arra is, hogy fiatalkorban **csórók**, székelyül **csurdék** vagyunk, azaz nincs számottevő vagyunkunk.
- fikarc** – *Egy karcot sem. Egyáltalán semmit.* [?] A szó kicsit jelent. Hasonlítja a **karc**oláshoz, de hogy azt is kicsinyítse, így csak annak **fi**ához – **fikarc**. A **karc** **kisfia** vagy a **fiúkarc**.
- filé** – *Szeletben kisütött bélszín, borjúhús. Ugyanilyen szeletelt, szálkáitól megtisztított halhús.* [nk: francia] A szó gyöke a **fi**, mely a nagy kicsinye, de a **finom** töszava is. A nagydarabból **finom** vékonyra **szelé**. Így lett **filé**. Magyar nyelvtani szabály szerint alakult, idegenbe szakadt szó.
- filc** – *Nemez.* [német] Ez a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű, a német nyelv csak átvevő. Az **lc** a lágy **l** és a vékony, de erős **c** hang párosa. A **filc** érdekes megoldással készül. Az **l** hang a lágyságot, a **c** hang a rugalmas erőt (cél, acél) jelenti, akár a **délceg**, **élc**, **pálca** szavakban.
- filiálé** – *Leányvállalat. Fiókcég.* [nk: latin] **Fi**-liálé. A latin nyelv a **fília** – lány, **filius** – fiú szavak **fi** gyökét az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. A magyar nyelvben ez fordítható: **fi** – **if**, azaz **ifjú**, Az **ifjú** jelentésű latin **iuvenis**, az **ifjú** leharapott szóvégéből van.
- filkó** – *Tökfilkó, tökféj. Kártyában: felső.* [szlovák] Az **lk** páros nem szlovák jellegű. Az **alkat**, **alkot**, **alku**, csúf**olkodó**, **falka**, **filkó**, **lelkes**, **gondolkodó**, **hivalkodó**, **hurcolkodó**, **kínálkozó**, **ólalkodó**, **nyalka**, **szálka**, **szilke**, **tálka** stb. szavakban semmiképp. A **filkó** szóból alakult ki, a **filkó** – **kofil** fordításból a román **copil** – gyermek (fil – pil). Akár a **kófic** a **fickó** szóból. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- fillér** – *Váltópénzként a magyar pénzegység századrésze. Stb.* [német] Ez is a **fi** gyök származéka, még akkor is, ha más népek is használják. Aprópénz, **fiúpénz**, a tallér **kisfia** – tallér – **fillér**.
- film** – *Filmszalag. Erre felvett képek hosszú sora.* [nk: angol] Ez a szó az ősmag(yar)-nyelv törvényei alapján jött létre. A **fi** a **finom** szó gyöke, az **lm** páros a **lemez** szó gyökének alkotó hangjai. A **film** **finom** (vékonyságú) **lemez**. Az **lm** páros a **kelme** szóban is hasonló értelmet ad, ám ott a **kellemes** **kel** gyökéből indul, mivel ott nem a **finom** vékonyságra, hanem a tapintás, érintés **kellemességére** utal.
- filo-** – *Idegen szavak előtagja. Valakit, valamit kedvelő.* [nk: görög szóból] E szó jelenthet kicsit, de gyermekszeretet példázót is (fi). Mindenképp a vonzalomról szól. A **fil** gyökre épülő a **filkó**, mely fordítva **kofil**, melyből **f > p** váltással **kopil**. A **copil** – gyermek románul. Ezek mind az ősmag(yar)-nyelvből erednek.
- finak** – *Nyeles vízmerő edény.* [? – fiú] Ezt csak a **csanakra** vonatkozólag említtem, melyet török eredetüként jelöltek meg. **Finak**, **csanak**. Ott is, itt is a **na** vizet jelent. Az is, ez is **felakasztható**. Az nagyobb, ez kisebb, a **finak** mintegy **fia** a **csanak**nak. A CzF Szótár szerint: „Túl a Dunán a molnárok kicsi, mintegy fia edénye, s a pozsonyi mérőnek néhol nyolcad, másutt tized, 12-ed sőt 16-od része, mellyel az őrlésre hozott gabonából vámot vesznek.” Ugyanakkor vizes edény is.
- finálé** – *Befejező tétel.* [nk: olasz] A **final**, **finálé** szónak köze van a **finom** fogalmához. Ha egy műveleti sorrendről van szó, az mindig a durvából indul, és a **végső** cél a **finomítás**. Egy munkadarabot a munkafolyamat **végső** szakaszában csiszolnak, **fényesítenek**, **finomítanak**, hogy illeszthető legyen a többi alkatrészhez. Visszatérve a **finom**hoz, az étel is akkor éri el a **finom** ízek teljességét, amikor minden ízesítés **véget** ért. Az utolsó csipetnyi só, és kész, **vége**, **finom**! A latin gyökerű nyelvek zömében a **fin**, **fine** – **vége**. De az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- finánc** – *Pénzügyőr.* [német < francia] A **pengő pénz** szó a **föníciai**akhoz (közülük váltak ki a **punok**) kötődő, akik a magyar nyelv egy változatát beszélték. Innen gyökerezik a **finánc** szó. A szó **c** hangja lehet a **föníciai** szó **c** hangja is, de inkább a magyar nyelvazonosító **nc** páros jelenléte ez, mivel a népnyelvben ez részben csipkelődő, gunyorosságot is kifejező: **gönc**, **henceg**, **huncut**, **konc**, és a **finánc**okat sosem övezte a nép szeretete, inkább gúnnyal, **élc**elődve beszéltek róluk. Ez már korán kialakult szó lehetett az ősmag(yar)-nyelvben, ahonnan később a mindent megfertőző pénz fogalmával szétfröccsent a világ nyelveibe.
- fing** – *A végbélen (hang kíséretében) távozó bélgáz.* [finnugor] A **fin**, **vég**, magyar szó. A **fing** semmiképp nem **finomat**, inkább **véget** jelent, mivel az emésztési sor **vég**terméke. Az **ng** páros a **hangra** utal: **véghang**, **finhang**, egyszerűsítve: **fing**.
- finnugor** – *Az uráli nyelvcsalád egyik ágát alkotó, a magyarokat, észteket, finneket és nyelvrokonaikat magába foglaló nyelvcsalád.* [000] Hamis állítás! Az egész elméletnek magyar nyelvvel kapcsolatos része egyenlő három nullával. Ebben a szótárban felsorolt szavak, melyeket finnugor

eredettel jegyezték a szerkesztők, mindannyi vitathatatlanul ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A finnekkel semmi bajom, derék nép, de a származás, a nyelv más kérdés.

finom – *Kellemesen sima, puha felületű, tapintású.* [latin] A **finom** külön is említendő a szükséges dolgok közt, mert ez az élet megszépítői közé tartozik. Az **f** hang mellett a kellemes és kissé bűvös zöngéjű **n** (hangulat, **nő**, **ének**, **zene**) másodlagos fontosságú kulcshang, köztük a *felhangoló i* (izgalom), majd az **om**, mely fellazító érzelmi jelentésű (**omló**). Ebből csak valami nagyon jó jöhet ki: **finom**. Az **in** gyök szóelemként beépült oly megnevezésekbe, melyek kellemes érzetet keltők: **csinos**, **csintalan**, **innap** (ünnep) **indul**, **hinta**, **kacsint**, **pina** és más **inger**hatásokat jelölő szavakba. Az **ínyre** ható **ízinger** megnevezésekbe, mely így alakul: **íz-íny-inger**, **finom**. Abból is kilátszik, mivelhogy idegen nyelvekben is e gyökkel kezdődik a **finom** megfelelője. Olaszul a *delizioso*, *delicato* mellett, mely inkább az édes-**finom** felé hajlik: **fine**, **fino**. Románul *delicat*, de **finete** is. Németül **fein**. Franciául a *délicat* mellett a **fin** is ezt jelenti. Annyira meghatározó volt, hogy átment az ősnyelvi gyökből ezekbe a nyelvi rendszerességet nélkülöző nyelvekbe is, de magyarázat csak a magyarázó magyar nyelven adható.

finta – *Csel, furfang.* [német < olasz] Ez is a magyar **fin** gyökből jön, a **finom** cselesség jelzőjeként: csalafinta. Az egyébként viszonyító (*mint*, *minta*, *szinte*) **nt** páros a **bakafántos**, **csintalan**, **hinta**, **kacifántos**, **kacsint**, **kurjant**, **lant**, **palacsinta** szavakban is **finom** játékos hangulatot keltő. A román nyelvben a **fenta**, az olaszban **finta** alak ragadt meg, mely **cselt** jelent.

firkál – *Összevissza vonalakat húzogató.* [latin] A játékos csalafinta szó, **finta**, **fi** gyöke az **irkál** szóval olvad össze. **Irkafirkál**, ehhez semmi köze a latin nyelvnek.

fiú – *Hímnemű gyermek. Fiatal férfi.* [finnugor] A **fiú**, ifjú (régiesen: **éfiú**) ősmag(yar)-nyelvi szavak, az **f** hang a **fesz**es törzsi erő, az **i** ívott, a **jú** – **új**, **jó**.

fizika – *A mozgó anyag általánosságai, alak, térfogat és halmazállapotbeli változásaival, törvényeivel foglalkozó tudomány.* [nk: latin < görög] A **fizika** is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Mozgás, erő, méret, keménység. A helyváltozás kifejezésére levő szavaink: **izeg-mozog**, **fészkelődik**, **feszeng**, **nyüzsög**, **ficánkol**, **szökdel**, **iklat**. Az **iz**, **fesz**, **fész**, **fic**, **szök**, **ik** gyökök jelen vannak a **fizika** szóban. A **fizika** – mozgás és erőtan. Az erő ősmag(yar)-nyelvi megnevezése: **forca**, a testek **izmai**, azok **iklatása**, azaz mozgása. Ezeket vette át az ősmag(yar)-nyelvből kialakuló ógörög nyelv.

flangál – *Dologtalanul kószál.* [’ua’ < német] E szó is örzi ősmag(yar)-nyelvi vonásait. Kötetlen, céltalan járkálás. Az **fl** párossal alkotható szavakból csak a **szuf**la szót nézzük, mely a lélegzet egyik ősmag(yar)-nyelvi megnevezése, s melyben az **fl** a könnyedséget is jelentette. A **flangál ng** párosa jelen van a **barangol**, **bolyong**, és más hasonló jelentésű szavakban. Az **fl** páros hangjaival a **fül** szavunk, mely könnyedén mozgó testrészt az állatoknál, hiszen legyezőnek, levegőt mozgatónak is használják. Az **fl** párossal kialakult szavak egy része az utódnelvekben van jelen, és majdnem mind a **fül**formát (virágszirom), könnyedséget írja le. Ilyenek a virág megfelelői, a latin **flos**, a francia **fleurs**, spanyol **flor**, román **floare** stb. A növénylevél alakja is **fül**alakot idéző. Ezt is megtaláljuk az utódnelvekben, ahol néha bontva jelenik meg az **fl** páros, máskor **l** > **r** hangváltással. Ilyenek: a francia **feuilles**, olasz **foglia**, galíciai **folla**, román **frunze** stb. A szótárban még felsorolt **fl** párossal kezdődő szavak is tartalmazzák az ősmag(yar)-nyelvi jellemzőket. Például a **flanell** – bolyhos szövet, a **flanc** – jómódot könnyedén fitogtató, **flegma** – minden könnyedén vevő nemtörődöm ember, a **flekk**, mely kis (**fül**alakú) **folt**, és más szavak.

fodor – *Női ruhadarabon, függönyön, stb. díszül rávarrt, dúsan redőzött szalag. Vízhullám. Fodros, göndör.* [?] Hasonló a **bodor**. A **d** hang mindenképp hajlatok, domborulatok érzékeltetője. Az **r** a szemléltetőre gyakorolt erős érzelmi hatás. A **dor**, **dör** a **bodor**, **göndör** szavakban is kellemi hatású. A szóban eltávolodva jelen vannak a szép leírásában kulcsfontosságú **fr** páros bontott hangjai (**fodor**). Épp mint a **játék** szóban a **pajkos jk** párosa. Az **fr** párosról többet a **cifra** címszónál.

fog – *Kezével, esetleg testének más részével vagy valamely eszközzel szorítva tart.* [finnugor] **Fogva** **folyamatot gátol**, **folyót gátol**, **forte-t (erőt) gátol**, **forgót gátol**. Tehát a **g** hang itt mindenképp a mozgóerőt **gátol**, leállító mozdíthatatlan **góc**. Hang esetében az elhaló hang utolsó kongása, hangvég.

fog – *Az embernek és a gerinces állatoknak a szájüregében egymás mellé sorakozó, harapásra, rágásra való csontszerű képződmény. Fogazott szél. Fogaskerek. Stb.* [finnugor] **Foggal** is lehet szorosan **fogni**. A **fog** szó az **ék** alakot is jelentő **fok** szóból alakult **k** > **g** hangváltással. A **g** a rögzítéssel kapcsolatos legkifejezőbb hang (ragad, horgony, gát).

- fogy** – *Egyre kevesebb, kisebb lesz.* [**finnugor**] A *fog* és *fogy* szavaknál jól észlelhető a kemény és lágy hangok közti jelentésbeli különbség. Ha egy köteget erősen *fogunk*, egyben marad, nem csúszik ki kezünkől, ha viszont *gyengül* a szorítás, kihullhatnak belőle, és *fogy*ni kezdenek. Érződik az erős rögzítő *g*, és a *lág*y, *gyenge gy* hang közti jelentésbeli különbség.
- fok** – *Éles, hegyes eszköznek az él nélküli tompa fele.* [?**finnugor**] A különbség az *é* és *o* hangok jelentésében rejlik. *Ék*, *él*, és a másik oldalon a *fok* tompasága.
- fókusz** – *Gyújtópont.* [**latin**] Mi a *fókusz*? A *fókusz* oly pont, melyet *fokozottan* megvilágít az összefogott sugarak nyalábja. Ösmag(yar)-nyelvi gyökre épülő latin szó.
- folklór** – *Szellemi, szóban élő néphagyomány.* [**nk: angol**] Nem angol szó. A *CzF Szótár* gyökszótárhoz kell folyamodnunk, mely a *fol* gyökről írja, íme: „*fol – fal : folka, falka, folu, falu*”, tehát a *fol* tovább bővítve: *folk, folka, falka*. Innen van a *folk*, mely nem is angol, nem is német, hanem ösmag(yar)-nyelvi szó. Az *lk* páros a nép (*folk*) alkotó tehetségét jelzi. Többek közt az *alkot*, *alku*, *emelkedő*, *lelkes*, *gondolkodó* szavakban utal erre.
- folyik** – *Folyadék lefelé mozog, halad.* [?**finnugor**] A *foly*, *fúj*, mindkét gyök egy bizonyos pontból eleredit jelöl, az *f* az *eredő erő (for)* jelzőhangja. Az *oly* (ol) hang a laza, kötetlen, *oldott* halmazállapotra utal. Az *ik* a mozgás. Némely tájnyelven *folyik* helyett, *folik* alakot használnak.
- fon** – *Fonallá sodor.* [**finnugor**] Az *on* gyöknek van egy titokzatos érzelmi zöngéje a *zsong*, *bong*, *ront*, *fondorlat*, *babona*, *gondolat*, *ondó* szavakban. Mintha belső rejtélyt takarna. A kulcs hang az *o*, melyen, *on*, sőt a teremtőerő *f* hangjával valami összeépülő *fo-n*, *fontos* dolgot jelöl, *fonalat fon*. A *fonás* művelete összehoz, egyesít különálló szálakat. A *fon* szó *f* hangja teremtőerő, a *fo* gyök *forgás* felé mutató. A *fon* egy *fontos* termékeny művelet. Ugyanis *fonal*ból készültek, készülnek a ruhák. A *CzF Szótár* idegen nyelvi hasonlóságokat sorol fel: „Rokonok vele a latin *funis*, *pannus*, szanszkrit *pan* v. *pan*. (öszveket, öszvefoglal), hellen *phno-V*, *phnh*, *phn-io-n*, dóriaiasan *panio-n* [CURTIUS szerint *Einschlagfaden*, *Gewebe*], német *spinnen*, *Spindel*, finn *punon*, magyar *von* stb.)” Ezek az egyetlen forrásból eredés bizonyítékai.
- fonetika** – *Az emberi hangok sajátosságaival foglalkozó tudományág.* [**nk: görög**] A hang jelenségének leírására, kifejezésére az *n* az alap (a *g* itt záróhang). A magánhangzók változnak: *hang*, *csáng*, *cseng*, *csingilíngi*, *kong*, *döng*, *dongó*, *dungó* (székelyül). A *fonás* folyamat, a *fonal* végtelenül hosszúnak tűnő szál. A *fonetika* esetében az *f* hang a *folyamatot*, de a *hangerőt (forca)* is jelenti. A szóban levő *ik* gyök a mozgást, a *tik* az *alkotást* írja le. A *fonetika* magyar szóelemekből áll.
- font** – *Régi, néhol ma is használt súlymérték kb. fél kg.* [**német < ... latin**] A *font* ösmagyar szó. Ezt az *nt* páros igazolja és magyarázza. Az *f*, a *fo* gyök a kiinduló pont. A *fo* gyökből indul ki a *forte* – erő, mely létrehozza az alapot – *fond*. A *fo-nd*: az alap, a talap. Jelképesen ez a dolgok mélyére visz, a *fond fund* valaminek a *fenekét*, alját is jelentette az ösmag(yar)-nyelvben. Ezt az utódnyelvekben fellelhető értelmezés is igazolja. A *font*, mint súly a mély (*fund*) felé húz. Az ember látja, érzi, hogy a talap, a *fond vonánd* (*von*z) a maga irányába, azaz felfedezi a tömegvonzást. A legelső *pont* a *lent*. Az a *fond*, az alap. Ott *véget érend* a leívelő pálya. Ott *lent vége leend*. (angol *end*, német *Ende* stb.) Az a *nyugvópont*. Ehhez viszonyul és viszonyítja a súlyt – *font*. Az a rejtély: mi volt az a súlytömeg, mely a *font* mértékegységét adta. Talán egy olyan *kő*, mely elfért egy tenyérben. Az első mérleg a két kéz, egyikben a mérendő, a másikban a viszonyító súly. A két kéz fel-alá mozdulattal mérlegel. Ismerős a mozdulat, ma is történik ilyen. Van egy elméleti pont középen, melyhez viszonyítva elmozdulnak, egyikben *kő*, másikban az *alany*, melyet *kőlimpal* a két kéz. Ez *pont* annyi, mint... Aztán középen egy *pontban* felkötött ág, rúd lett a mérlegkar. Ez lett a *kompon/all*. Egyik oldalon a *kő*, a másikon a *pontosan* megfelelő súlyú mérendő *alany*. Az *nt* páros viszonyító jelentésű: *pontos*, *fontos* – *fondos* – *alapos*. A *fon*, *fonat* szövevény. A megnevezés is mutatja a bonyolultságot. De a *fontosság*ot is. Ami *fontos*, elsődleges, a *fontos* – súllyal bíró valami. (A régmúltban a csaló mértékért halálbüntetés járt.) A *fontos*, *fontosság*, *fontossági* sorrend, a megoldandó feladat súlyát, súlyosságát, súlyfüggvényi helyzetét jelzik. A *fontol*gatás azt jelenti, hogy a mérleg nyelvén a *fontot*, súlyt ide-oda *tologatják* mindaddig, amíg az egyensúlyhelyzet kialakul. A *font* fizikai súlymérték megnevezése lett, súlyegységként, ezzel viszonyították, hasonították az árut – esetenként a súlyát – a fizetendő értékkel. Annak bizonyítására, hogy az utódnyelvek egy forrásból örökölték, íme a *CzF Szótár*: „(latinul *pondus*, *pondo*, németül *Pfund*, lengyelül *fun*) 1) A mázsának század része.” De idetartozó az angol *pound*, albán *fun*t, dán *pund*, finn *punta*, indonéz *pon*, maláj *paun*, welszi *punt* stb.

- fontos** – *Ami különös gondot, figyelmet érdemel. Ami valamiért nélkülözhetetlen.* [a **font** szóból] A **fontos** szó akkor érthető meg, ha a **fon**-ról leválasztva az **on** gyök értelmét próbáljuk megtalálni. Az **on** gyök teremtőerőt is takar, **gondolat**, **ondó fontosak**, ezekből valami új keletkezik. Megfigyelhető mindhárom szónak a tengelye: **gondolat**, **ondó**, **fontos**. A **gondolatban**, **ondóban** rejlik a csíra. Lehetne **fondos**, ami alapvetőt jelent. Ez esetben a **d** hang **t**-re vált – **fontos** –, mert csak további **tettek** által lehet eredményes a **gondolati** vagy **ondó** csíra. Be kell következnie egy **fontos** eseménynek, mely elindítja az alkotási folyamatot. Ez a megtermékenyítés. Itt van a **d > t** váltás! Abban a pillanatban két valami össze**fon**ódik és egy új születésére van kilátás. A **fontos** két gyök összetétele. A **tas**, **tás**,... **tos**... gyöksor, tartalom tárolására alkalmas tárgy nevének szógyöke: **tasak**, **táska**. A gyök fordított alakjával is van példa rá: **sut**, mely rejtek, vagy **süüt**. Az elmében levő **gondolati** tartalom tárolása (**tasakolása**) kapcsolatos a **fontos** szóval. Néha mondják: valamit **kisüüt** a fejében. Vagy: van elég **süüt**nivalója. Ezek nem véletlen megnevezések.
- fordít** – *Képzelt tengelye körül más irányba mozdít.* [**finnugor** töből] A **for** gyök körértelmű. A **d** hang itt szembehelyezkedő értelmével van jelen. Az **rd** páros ritkán fejez ki vidámságot. A **fordulás** párhuzamát a következő szavakban adja: **csorda**, **fürdő**, **gördül**, **hordó**, **perdül**.
- forma** – *Tárgy, test alakja.* [**nk: latin**] A **for** itt **körvonal** értelmű, de bizonyos mértékben az **erő** jelentését is hordozza. Az **rm** páros elég széleskörű értelmezésű. Az **rm** hangokkal alkotott szavak közül a **ráma**, azaz keret illene ide. A **forma**, vagyis alak kifejezésére van még egy **rm** párossal alkotott szó: **termet**. A **for**, **forte**, **forca** – **erő**. A **teremtőerő**, mely jó **termetű**, **formájú erő**s embert **teremtett**. Az **rm** páros egyben és bontva is jelen van, mint értelemmeghatározó. A fizikai **teremtés** meghatározó hangjai: **r** – **erő**, **m** – **anyag**, **mater**. Ez is ősmag(yar)-nyelvi szó. Az anya/g és a benne levő irányított teremtő (hő)erő: **terma** (ma-ter – ter-ma). Mély értelmű kapcsolat. Épp mint a **teremtés** valósága. A nyelv tudja, és megőrizte.
- forr** – *Folyadék meghatározott fokú hő hatására légneművé kezd válni, és bugyborékolva mozgásban van. Heves, kitörni készülő hangulat.* [**finnugor**] A **forr** esetében az erő – **for** – **r** hangja nyomatékolt, ami a rendkívüli **erőt** jelzi.
- forte** – *A zenében: erősen, hangosan.* [**nk: olasz**] Az **f** az erő hangjaként a **forte** kifejezés kulcshangja. A **for** gyök megvan: a **forr**, **forrad**, **fortyan**, **förmed**, **forog**, **fúr**, **farag**, **fárad** stb. szavakban, azonban alkotó**erő** megnevezésére **forte** alakban már nem illik bele nyelvünkbe, pedig ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. A **forca** lehetett az ősmag(yar)-nyelvi alakja, ezt még az **rc** páros is alátámasztja. A **forcál** jelentése: valamit **erőltet**. Románul az **erő** – **forța** (forca), és ez a román nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott örökség, ugyanis sok szavunk van az **rc** párossal, és mindannyi fontosságot, erőt kifejező. Ilyenek: **arc**, **bérc**, **érc**, **harc**, **marcangol**, **mérce**, **sarc**, **szekerce** és mások.
- fortély** – *Ravasz ötlet, furfang. Valami kezelésének vagy megoldásának ötletes, különleges módja.* [**német**] A **fortély** a CzF Szótár szerint **fortény** is. Valami csavaros tény, tett. Az **rt** páros az **árt**, **fertő**, **irt** és még más szavakban rossz kimenetelre utaló. Viszont a **mérték** szóban határt szab, az **érték** esetében fölemel, a **vért** kifejezetten véd. Tehát különböző hangok társaságában, azoknak alapjelentésével való összefüggésben változik jelentése. A **fortély**, ha **érték** védelmében használják – jó. Ha az **árt**, **irt**, **fertő** stb., akkor rossz. A szó második fele – **tély** – a már említett CzF Szótár vélemény szerint **tény**, **tettre** utaló, és a **tak**, **ták**, **ték** stb. gyökcsaládhoz tartozó. Nem német.
- fórum** – *Hivatalos hely, hatóság. Valamilyen fokú bíróság.* [**latin**] A kiindulás a **for** – **erőt** jelentő – ősmag(yar)-nyelvi gyök. Az **um** hatalomra, kiterjedésre utaló latinus végződés.
- fos** – *Híg széklet.* [**finnugor**] Az **f** forrás, az **os** a rossz úton járás – **osonás**. Az **s** hang a sár, sérelem, súly, sürgős, siet szavak kulcshangja. A **fos**ásra majd mind jellemző. A **fos**, **fes**(ték), **fös**(tet), **fu**(tá)s laza, híg szétterjedést is jelent. A CzF Szótár a **poshad**, **posvány**, **pocsolya** szavakkal rokonítja. Ha viccesek akarunk lenni, akkor ez nem finnugor, csak kellemetlen fingugró kapcsolata van.
- foszlik** – *Valaminek szálai, rostjai fokozatosan szétmennek.* [**finnugor** töből] A **foszlás** a **fonás** ellentéte, és az **sz** hangnak az oszlás folyamatának kifejezésében való kulcsszerepét mutatja. Az **sz** hang a **szó**, **szól** (mint: nő, nől, fő, föl) egyik kulcshangja, de a másik véglet, a **foszlásé** is (**szl** – **szál**). Ami **foszlik**, az **oszlik** (székelyül: **foszol** is), szétesik (**sz** értelem). Azon előbb-utóbb **lik** (lyuk) is képződik, mely mozgásból (**iklatás**) is eredhet.
- foto** – *Fénnyel kapcsolatos.* [**nk: görög** szóból] A **fény** és a **luk**, **ok**, melyen **át** beszűrődik a **fény**. A szó ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.
- fő** – *Forrásban levő vízben esetleg más lében elveszti nyers voltát. Régiesen föl.* [**finnugor**] Erre a régies **föl**, **főlő** kifejezés adja meg a kulcsot. Az **f** a **forraló** erő, az **ő** a létrejött **hő**, az **l**, **lő** a közeg, a **lé**.

fösvény – *Aki görcsösen ragaszkodik javaihoz, és lehetőleg nem ad belőlük senkinek. [?]* A **fösvény** szó a rendkívüli megtakarítás értelmét is hordozza magában. Olyan, aki önmagára sem költ, másokra még kevésbé. A **fösvénység**nek van értékelendő oldala is. Erre bizonyíték a rövidítő gyalogút megnevezése: **ösvény** (gyaloglási **fösvénység**). Az **sv** párossal alkotható szavak: **sovány**, **sövény**. Az **ösvény** szó, mely nem rossz értelmű, a nem egészen tiszta indítékú **oson** szóból alakult. Ez kiérezhető a **sövény mellett oson** kifejezésből.

fragmentum – *Töredék. [nk: olasz]* Csak a kötött mássalhangzó-párosok rendkívüli bizonyító erejét akarom szemléltetni e szó felbontásával. E szó nem magyaros hangzású. Így nem. Magyar szó nem, vagy ritkán kezdődhet két mássalhangzóval. Ez idegen eredetű hangtömörítés eredménye, mint az alábbi szavakban is. Az **fr** páros jelen van a mai magyar nyelvben a: **cafra**, **cafrang**, **cafrinka**, **cifra**, **cefre**, **lófrál**, **páfrány**, **sáfrány** szavakban, és egy kicsit mindegyikben hordozza a **törtség** vagy **részlet** értelmét. A **cifraság** is egy töredéke a többi dísznek. A **cefre**, tört gyümölcs. A **cafra**, megtört erkölcsűt is jelent. Mégis, az ősmag(yar)-nyelvben a szépséggel is kapcsolatos volt, mint a fent említett **cifra** szóban. Talán az apró **tört** részletek kidolgozásával, azok kiemelésével elért összkép szépségének fogalmát rejti sűrítve az **fr** páros. **Afrodité**, a szépség istennője, **Noffretete**, szépségéről híres királynő. A román nyelv még őrzi ezt a jelentését: szép – **frumos**. A **refrén**, az ének szebb dallamú, kellemesebb része, mely ismétlődő. A **fru-fru**, a **frizura** része, mely a szépséget kívánja emelni. Az **Eufrátesz** folyó jelzője: **édes**, **kellemes**. A **gm** páros eddigi tapasztalataim szerint végleg kiesett a mai magyar nyelvből, nem találtam vele egyetlen kifejezést sem. Ez a szó **fragmentum** három párost tartalmaz, ami erős bizonyíték ősmag(yar)-nyelvi eredete mellett. A **faragvány** szóhoz hasonló, mely valaha lehetett **faragmány** is. **Faragvány** – **faragmány** – **faragmentum**, **fragmentum**. Kiesett a **far** (forgács) **a** hangja, maradt **fr**, és a **gv** páros **v** hangját **m** hang váltotta, az **ny**-ből viszonyító páros **nt** lett (**szintén**, **mint**). Valaminek töredéke, **faragmánya** – **fragmentuma**. Egy bizonyos – nem olasz eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi!

frank – *Kora középkori nép. [nk: latin < germán]* A **frankok** is szerették a **cifraságot**, **cafrangot**, bár öntelt, nagyravágyó, nagyzási hóbotban szenvedő, durva **bunkók** voltak. A történelmük a példa rá. A népnév a **cafrang** szóból alakulhatott, hisz eleik – részben gallok (ők is **legeknek** képzelték magukat, **leg** – **gel** – **gal**) – még magyar közeli nyelvet beszéltek. **Cafrangos** – **frangos** – **frang** – **frank** – **francia**.

fránya – *Huncutul ármányos, furfangos. [?]* Olyan, aki megfúr mindenkit, **fura**, **furmányos**, **furánya**, **cafra** alak – **ca/fránya** pofa. Magyar elemekből álló szó. Itt az **fr** páros balos értelme tűnik elő.

fricska – *Az összeszorított mutató és hüvelykujj pattintásával orra, földre adott kis ütés. [szlovák]* **Firicska**, **faricska**, apró faragás forgácsai. Innen a hasonlat. Nem a szlovákoktól van, hisz még a **csk** párost is a magyar nyelvből örökölték. Sőt a szláv kicsinyítők mind ősmag(yar)-nyelvi eredetűek az utolsó szálig még az orosz nyelvben is. A szlovák nyelv szavainak jó része magyar eredetű, nem ősmag(yar)-nyelvi, hanem az utóbbi ezer évben átvett, szlávokra torzított szavak. Ebből – a magyar nyelvből – épült föl a nyelvük. Ez nem volna szégyen, de a mostani „fajtisztálkodási” örületükben nekik kellemetlen volna beismerni.

frigy – *Szövetség, szerződés. Házasság. [német]* A **CzF Szótár** szerint: „Ha a frigy szót a magyar nyelvből elemezni szabad, az annyi volna, mint: vérügy = vrügy = vrigy = frigy. A föntebbi héber szó is a nyelvüvároktól az állatok öléséből értelmeztetik, melyet t. i. a régiek frigykötéskor használtak; épen őseinkről pedig ki nem tudja, vagy ki nem hallotta? hogy frigykötéskor, illetőleg ennek esküvel megerősítésekor, saját testökből valamely edénybe vért bocsátottak, annak jeléül, hogy épen úgy folyjon annak vére, ki a frigyet megszegendi.” Ehhez még annyit, hogy a **frigykötés** idején a zsidók még az ősmag(yar)-nyelvet beszéltek. Az **fr** páros itt az elkötelezettség felemelő érzésének szépségét jelenti, épp mint a magyar törzsi vérszerződésben. Lásd még az www.osnyelv.hu az **F** hangnál, a **frigy** címszót.

friss – *Fürge, élénk mozgású. Üde. Stb. [német]* A németek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A szó a **for** (erő) szó változata, és a **firiss** alakból érthető meg, hogy körértelmű (**fireg**, **fürge**). Aki **friss**, az jól **forog**ódik. Az **s** hang a siet, gyors jelzőhangja a magyar nyelvben. A **gyors** szóban megfigyelhető az **rs** páros értelme, mely az **i** (**siet**, **iszkol**, **ijed**, **iklat**) hang közbeiktatásával van jelen a **friss** szóban. Ide csatolható a **früstök**, mely németül reggeli, s amely a reggeli üdeséggel, jókedvű evéssel, **frissességgel** kapcsolatos. A **friss fr** párosa sugallja a szépséget is. Ami **friss**, az szép is. Az ellentétet is az **fr** páros fejezi ki – bontva: **fárad**. Nem lehet kihazudni a magyar nyelvből.

- front** – Az a vonal, amelynek mentén az ellenséges harcoló csapatok egymással szemben állnak. Lehet bányai széles munkafront is. [nk: ...latin] A **for** (erő) gyök bővítménye – erővonal, kieső **o** hanggal. A viszonyító **nt** páros jelenléte utalhat bizonyos **pontra**, de a háttérből kiérződik a **ront**, **ont** értelme is.
- fúj** – Orrán vagy száján nagy erővel, hallhatóan szorítja ki a levegőt. Áramlik a levegő. Fúj a szél. [finnugor] Itt is az erő **f** hangja a szótó, de tulajdonképpen a **fúj** egészében hangutánzó.
- fúl** – Valamibe fullad: vízbe, botrányba. [? finnugor töből] A **fúl** az **él** ellentéte. Az **f** valamilyen erő behatása, az **ú** a mélység, az **l** a léttel, nemléttel kapcsolatos (**él**, **hal**). A **fulladás** **halál**. Az **l** hang szerepéről még az **él** címszónál
- fullajtár** – Nagyúr kocsija előtt lovagló. [német] A **fullajtár** szó megértéséhez régi olvasmányainkhoz is fordulhatunk. A **fullajtár fő hajtó** volt az uradalmi fogaton. A CzF Szótár szerint: „Egy a német Vorreiter szóval, s jelent lovast, ki a kocsi előtt nyargal vagy ki a hatos fogatnál az első nyergesen ül, magyarosan: előlovas. Győr vidékén: **főljajtár**.” Nem osztom a CzF Szótár véleményét a német eredetre vonatkozólag. Tulajdonképpen a **fullajtár** vezette a fogatot, akár nyergesen ült, akár elől lovagolt. A **fu** a **futni** gyökszava. A **jt** páros is magyar szóként azonosítja. Párhuzam ezzel kapcsolatban: **bojt**, **hajt**, **pajta**, **rajt**, **sújt**, **tajték** szavakban található, és ezek kötődnek is ehhez a foglalkozáshoz. Valahogy így alakulhatott ez a **futvahajtó** foglalkozás megnevezése: **főhajtó** – **főhajtár** – **főljajtár** – **fullajtár**.
- fúr** – Lyukat, mélyedést, üreget úgy hoz létre, hogy forgó, forgácsoló eszközzel egyre mélyebbre hatol az anyagba. [? finnugor] Az **f**, **r** a **forgóerő** kifejező hangjai, az **ú** a mélység (**búvár**, **kút**).
- fúria** – A bosszú istennőinek egyike. [nk: latin] A bosszú orkánszerű **fú**vása. A **fúr** körértelmű, **furán** **forog**, mint a szélvész. A bosszús személy állandóan keresi a **furkálási** lehetőséget. Ösmag(yar)-nyelvi eredetű szó, melyet megörökölt az ógörög nyelv.
- furulya** – Ajaksípos, hangképző nyílásokkal ellátott egyszerű népi fafúvós hangszer. [vándorszó: román] Nevében van a keletkezésére utaló művelet, **kifúrták** a fát, így **kifúrva** lett **furulya**, melyet aztán **fúni**, **fújni** kell, hogy gurgulyázó hangot adjon ki. Az **ly** hang a **folyékony** hangja is. A **furulya** az első hangszerek egyike. Hol voltak a románok az első **furulya** készítésekor? És főleg: hol van e szóban a román elem?
- fustély** – Furkósbot. [román] A **fus** gyök körértelmű. A **furkós** is gömbölyű. Mitől lenne román eredetű szó, mikor a román nyelv is az ösmag(yar)-nyelvből ered? KÁROLI GÁSPÁR gönczi prédikátor használta a **fustély** szót az 1590-ben kiadott Biblia fordításában. Talán Gönc környékén annyi román élt, hogy a közhasználatban még a legműveltebbek is átvettek tőlük szavakat? Az **st** páros jelenléte is magyar nyelvi azonosító. A **lusta**, **rest** ember hátára való biztatónak. Az **alig vastag** **fustély**nak –, melytől **tüstént**, **üstöllést** beindul – az **ostor** szóban is van párhuzama.
- fuszulyka** – Bab. [– fuszuly 'ua' (román < ... görög)] A leírás megtalálható a **paszuly** címszónál, ahol a változatosság kedvéért **szerb-horvát görög** eredet van bejelölve.
- fut** – Szaporán ugró léptekkel gyorsan halad. [finnugor] Az **f** erő kifejtés, az **u** a legalacsonyabb hang, a **t** a **talp**, a **táv**, együtt, az **út**. E szóból az angol **foot** (fut) – **láb**.
- futurologia** – Jövőkutatás. [nk: latin és görög elemek] Szintén csak bizonyítására annak, hogy a latin nyelv az ösmag(yar)-nyelv gyermeke. **Futurum**, latinul – **jövő**. A **jövő**, az előttünk **futó** idő. Innen a latin **futurum** szó eredete.
- fuvar** – Járműn bérért való áruszállítás. [német] A szó a **fu**vallattal kapcsolatos. A **fuvar** szó társítható a **fu**vallat szóval, egy a gyök. Mivel **áruról** van szó (**fuvar**), annak egy régi megnevezése: **portéka**. Ez nem idegen kifejezés, hanem az ősi vándorkereskedelem idején keletkezett szó. Két szóból áll: **por** és **téka**. A **por**, **szaporaságra**, az áru bőségére utalhatott (még lehet a **porlepte** is, de **rop** törekeny is, a magyar szógyökök kifejező erejük több irányba is), mely munka – **ték** eredménye. A **port** – szállítás, **hord**. A **por** a **fu**vallatot juttatja eszünkbe, mely szállítja, **szórja** a **port**, mondhatnánk: **ráfuvall**, és viszi. Ez is szállítás, **forgalmazás**, **szórás**. A **spórát** is így **szórja** a szél. Tehát a **fuvar** útján **szórjuk** a **portékát** a világban, akár a **fu**vallat a **port**. Hol itt a német elem?
- fuzsitos** – Hóbortos. [román szóból] A **fuzsitos** nem román eredetű, hiszen a **zsúfol** szó **zsu**f gyökének fordított alakjából indul. Általában a **zsúfolás** anyagok sűrítése rendetlen összevisszaságban, mely művelet gyors mozgást, esetleg **futkározást** is igényel. Mivel fordítható szó, nem lehet kihazudni a magyar szókincsből.
- fű** – Alacsony, lágyszárú, keskeny levelű, egy szikú növény. [finnugor] Az **f**, **fel**, a **fö**ldből **fel**növő, az **ű** a **sűrűség**.

- füge** – Melegebb égtájakon termő, édes, húsos, sok apró magvú gyümölcs. [olasz] A fent levő dolgok **függenek**, **fütyegnek**, a **füge** is **függ**. A fülön is **függ** a fülön**függő**. Néha a fogason **függ** a kabát, esernyő, ha nem használjuk. Mitől lenne olasz e szó? Az ősmag(yar)-nyelvből eredő, latin közvetítéssel olasz nyelvbe jutott szó. Erre bizonyíték a különböző nyelvekben előforduló **füge** jelentésű szóalak: albán 'fig', angol 'figs', baszk 'piku', cseh 'fiky', dán 'figner', francia 'figues', holland 'vijgen', latin 'ficus', német 'Feigen', olasz 'fichi', szlovák 'figy', velszi 'ffigys'. Ezek mind bizonyítékai az egynyelvűség idején való eredetnek. Vagyis ősmag(yar)-nyelvi szó.
- fül** – A hallás páros érzékszerve. [finnugor] A **fül** a koponya két oldalán **függ** és **ül**, mint egy **üreges** kapualji ülő**fülke**, melynek innen van a hasonlata.
- fülemüle** – Szürke vagy barna tollazatú, szép hangú kis énekesmadár. [latin < görög] A szónak köze van a **fül**höz, hiszen a madárdalról szól, melyet a **fül** hall. A **mü**, **müle** a zene, **melódia**, a lágy **dallam**. Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a szót, hiszen a gyerek örököl a szülőtől, nem fordítva. A CzF Szótár szerkesztői is görögből eredeztették, nem ismerték föl magyar eredetét. Pedig az eredetirány: ősmag(yar)-nyelvből ógörögbe.
- fülik** – Valahogyan **fűthető**. [finnugor] A **fütéssel** kapcsolatos, az **f** hang ebben a vonatkozásban a **fára** utal. **Befülik** – **behevül** (**f** > **v**) – bemelegszik. Az **ü** a túltelítettség érzete, **sűrűség** látványa által kiváltott ösztöni hang: **hűűű!** (lásd **fű**) Ez nem féltétlenül elégedetlenkedés. Az **l** hang a **lág**y, **kelle**mes, **meleg** kulcshangja. Az **ik**, **mozgás**, **tevékenység** (**iklat**).
- füllent** – **Ártalmatlanul valótlant állít**. [?] A **füllent** CzF Szótár szerint: „Kicsit hazud, finom hazugságot mond. Szépitő kifejezés gyanánt is használtatik hazud helyett.” A kifejezés hasonló, mintha a **fület** játékosan fricskázva meg**billentené**. Magyar kifejezés.
- fűrész** – **Fa, fém stb. darabolására való, fogazott pengéjű forgácsoló szerszám**. [?] A **für** gyök, **erő**-, de **köré**rtelmű is (**fireg**, **forog**, **fűrög**). Itt a **fűrész**elésre jellemző, oda-vissza váltó, a mozgásirány **fordítását** jelöli. A **fűrész**elés, **darabok lesz**elése, tehát az **sz** hang ezt is jelzi csökevényként, amellett, hogy **csúszó**, **reszelő** hangutánzó. Az **esz**, **ész** gyök **szé**tterjesztést jelent, a **fűrész**elésnél ez is történik. Lásd **deszka**.
- fürt** – **Hajnak, szőrnek összeálló csomója. Fürtvirágzat. Szőlőfürt**. [? finnugor **töb**ből] A **fürt** **für** gyöke **köré**rtelmű, az **rt** páros viszont **tömörülést** jelöl. Hasonlók: **birtok**, **börtön**, **csoport**, **kert**, **kevert**, **párt**, **portéka**, **tartalom**, **tárt**, **tért**, **torta**, **tört**, **történelem** stb.
- füst** – **Égéskor keletkező gázoknak a levegőben (fölfelé) szálló (korommal, vízgőzzel stb. keveredett) tömege**. [finnugor **töb**ből] A **fa** égéséből az **üst** alól felszálló. A **füst** **st** párosa **csípőst** jelent, **siettetően csípőst**. Ilyen értelme van a **tüstént**, **üstöllést**, de a fokhagyma régies – **üstölő** – megnevezésében is. A **füsthöz** kötődik az **üst**. A **füst** az **üst** **fütése** közben az **üst** alatt levő **fáról** jövő, az **üstöt** **körül**ölelő, **körül**melegítő, **körmelő**, **koromoló**, **felszálló égéstermék**. A magyar nyelv magyarzó nyelv, csak érteni kell játszani húrjain.
- fűz** – **Több egynemű tárgyat fonallal, dróttal sorban egymáshoz erősít, a rajtuk levő lyukon a fonalra, drótra húzva őket**. [finnugor] Folytatható: **folyamatosan húzza**, **tűzi**, melyek egymást **űzik**, azaz követik a sorban. A **tűzés**, **fűzés** folyamat, egymást követő (**űző**) mozdulatok. Itt mutatkozik meg a **z** hang szerepe. Ilyen a **betűzés**, azaz **bevarrás** (**sor**) is, melyet említettem a **betű** címszónál.
- fűz** – **Nedves helyen növő, barkás virágú fa**. [? finnugor] Annyira finnugor, mint a cselekvést jelentő **fűz**. A megnevezés valószínű a hajlékony ágak **fűz**hetőségéből adódott.

Egy érdekes megjegyzés a **Fülep** névvel kapcsolatban, melyről a CzF Szótár így ír:

„**FÜLEP (1)** (hellen eredetű, am. lókedvelő, lovag) férfi.”

Tehát az a **Férfi**, aki **ÜLEP**ével **felül**, **felhuppan** a lóra, mivel szeret lovagolni. A névnek világos értelme van magyar nyelven. A görög Philippus már nem biztos ennyire bontható értelmes részekre. A lóversenypálya francia neve: **HIPPO**drome.

Ki vett át szavakat, kitől ? !!

G

„Mássalhangzó: a nyelv háta és a szájpadlás között képzett zárhang, a **k zöngés** párja.”

www.osnyelv.hu g

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisded alakban g, tizenkettedik betű a magyar ábécében, s a mássalhangzók sorában hetedik, neve: gé. A torokbetűk közé tartozik, miért a vele szervrokon k és h betűkkel nem ritkán fölcseréltetik, mint: gamó, kamó; gajmó, kajmó; gajdol, kajdász; galagolyó, kalatolyó [...]

. Némely nyelvészek a g és k betűket a j-vel együtt ínybetűknek tartják. Egyébiránt a g betű a k ellenében szelidnek neveztetik, a h pedig lágynak. Némi rokonságban áll a t és d hangokkal, amarra példa: ismét = ismég, sőt = sög; emerre, hogy legrégebb nyelvemlékünkben de helyett ge van írva, [...] megjegyzésre méltó, - minthogy a magyar nyelvben gyakran fordul elő - e következő szószármazati jegyzet: midőn a g [...] helyébe, az inkább általános jelentésű d lép, [...] pl. mozog, mozdul, mozdít, (mozgól, mozgól helyett); így forog, fordul, fordít; [...]

1) Ezen torokból szakadó hangutánzó vezérhangja: gab, gabos, gáborca (madárnevek), gág, gágog; gács, gácsér; gagy, gagyog; gaj, gajdol; gal, galagolyó, galagolyó; gil, gili, gilicze; [...] stb.

2) Általán valamely hajlottat, görbültet jelent több szóban, mint: gajmó, gárgya, giber, göbör, gém, geryne, görbe, gúzs stb.

3) Különösebben gömbölyű testeket jelentő számos gyökszó és származékok előhangja, kivált a zárt önhangzók (o, ö, u, ü) kíséretében, mint: gob, gol, gom, göb, göl, göm, gomb, gömb stb.

4) Mint képző, s különösebben igeképző, jelent együttességet, gyakorlatot. l. ~G, mint képző.”

A **g** hang olyan, mint a bevert szög. Rögzít, megfog, leragaszt, lehorgonyoz, lezár. (elég!). A **g** hang a **gát**. A **g** hang a **góc**, **gubanc**, a kusza vonalak jelölője. A **g** hang, az **igazságosság**, **megingathatatlanság**. A **gördülő** jelenségek, a **mozgás**, a **hang** és **állapot** jelölések egyik kulcsa.

Ugyanakkor szókezdőként, szívet érintő – kedves és bántó – látványi, testi, érzelmi ellentétek szavainak kezdőhangja. Az érem kedvező oldala: **gida**, **gödölye**, **gerle**, **gilice**, **golyó**, **gombóc**, **göcög**, **göndör** stb.

Az érem túoldalán: **gaz**, **gézengúz**, **hazug**, **lézeng**, **galád**, **gamat**, **gáncs**, **garázda**, **gög**, **gubanc**, **gúny** stb.

Sok más esetben is szózáró, végső, befejező hang, mint ilyennek van ünnepélyes kicsengése is. A **g** az utolsó kondulás – a **vég**.

Végcsengők: **ág**, **bog**, **cég**, **cseng**, **döng**, **ég**, **fog**, **gög**, **híg**, **ing**, **jog**, **kong**, **leng**, **míg**, **nyög**, **pang**, **reng**, **súg**, **szag**, **szeg**, **tag**, **vég**, **zug**, **zúg**, **zsong** stb.

gabona – *Liszt*es magvú gazdasági növény, illetve ezek összessége. [déli szláv] A **g** a mag, az **ab** kerek (gab, gub), vagyis **gab-on** alapuló élelmezés, megélhetés, jövedelem. Hasonló a **babon** alapuló jövendőmondás – babona. Ösmag(yar)-nyelvi.

gácsér – A *kacs*a hímje. [szlovák] Ez eredetileg *kacsér* volt, a hímiségre utaló *ka* gyökkel, amely a magyar nyelv törvényei szerinti kifejezés. A szlovák, mint szláv-magyar vegyüléknyelv is használja a szót.

gádor – *Különálló pince, verem boltozott bejárata, előtere. Tornác. Stb.* [német] A **gádor** a pince **száda**, le- és bejárata. A *CzF Szótár* szerint: „Általán, lécekből vagy vasrudakból hézagosan alkotott kerítés valamely épület, kert stb. előtt vagy körül, mely némileg gát gyanánt szolgál...pinczegátor, azaz a pincze eleje, pincze torka előtt emelt tető vagy tornác.” A **dor** gyök „*metszés, vágás, hasítás*” értelmű, tehát ajtó. Az **és** (rés) régen *ajtót* is jelentett, mely *kitárható* volt, mely a *tornác*ból, *gátor*ból, *gádor*ból nyílt. Innen ered a német **Tür**, az angol **door**.

gála – *Gálaruha, gálaestre.* [német < spanyol] A **gála** az ágazat **leg**jeinek felvonultatása. A *CzF Szótár* leírása: „Megegyezik a spanyol, olasz, francia gala szóval, (különösen az olaszban egyik jelentése: szalag, csík, azaz a magyar galand, továbbá, mell- v. ingbadar, s általában ékesség). Am. díszruha, díszöltöny. Gálában tenni tiszteletet a főúrnak. Szélesb ért. jelent külső dísz, pompát vagy inkább díszszel, pompával felkészített valamit, s ekkor öszvetételképen áll, pl. gálahintó (díszhintó), gálaruha (díszruha), gálalovak stb.” Egy másik magyarázat is van. A magyar nyelvi kifejezések között a **leg**ek egyetlene a **legény**. Minden **legény** törekszik arra, hogy a lányok szemében ő legyen a **legesleg**. Ezért igyekeznek valami olyant mutatni, amit más nem tud. A **legény** szóból van az **elegáns** (*e/legén/ye/s*). A **legény** a szófordítás törvénye szerint: **gelény**. Ebből torzult **e > á** hangváltással a **gáláns** szó, melyben a **gála** alapgondolata is benne van. Például **gálajellegű** az, amiben **ágál**ni lehet. Lásd a fenti *CzF Szótár* idézetet. És még egy nyomatékos bizonyíték. A **gála fényűzést** jelent, fényes esemény, a **fény** éles, emelkedett **világosság**. A **lág** – **gál**, **gála** önmagáért

beszél. Vehetjük mindkét általam említett névadó jellemzőt, és tegyük hozzá a CzF Szótár által említettet, a névadás harmóniája tökéletes. A szó magyar eredetű, és nem német, nem spanyol, nem francia! Az öröklési vonal a **kelta** ágon is történhetett, sőt ez valószínűbb. Ógörögbe is e gyökökből jutott át: *elegain* – e legény, *világ* – *gála*.

galacsin – *Puha anyagból gyúrt kis golyó.* [?] A **galacsin** körértelmű (gal, gol, goló, golyó). A **csin** gyök játékos gondolatot takar (*csintalan*). Ösmag(yar)-nyelvi.

galád – *Alávaló, becstelen, aljas.* [? latin] Ez a szó összetett. A **g** itt a megbélyegzés hangja. Magyar nyelvben ilyen esetben a **ganéj** az első gondolat. A **galád** fő mondanivalója az **alávalóság** kifejezése. A szóvégi **d** hang a kedvezőtlen *vád, támad* kifejezője, talán a **d**iszno kezdőhangja lenne. A CzF Szótár szerint: „Pizskos, szennyes, mocskos, lucskos, tisztátalan.” Meglehet, hogy a **galloknak** viselkedésük nyomán is van köztük a **gal** gyökhöz. A latin nyelvben **galád** – **calliditas**, de ez ott inkább *ravasz, furfangos, alattomos* jelentésű, és valószínű a latinok által átvett, torzított, és így értelmében valamennyit változott szó jelentése.

galagonya – *Fehér virágú, piros vagy fekete termésű, tövises cserje.* [szláv] A **galagonya** bogyói gömbölyűek, így a szótó **kör**értelmű. Neve még **gelegenye**, **gelegónya** is. Begyűjtése a bokor alá bújva is nehézkes, **bonnyodalmas** szűrő tövissei miatt. A CzF Szótár szerint: „Rokonítható a **gyalog** szóval, (gyalog növény), mennyiben kivált növényekre vonatkozólag a maga nemében alacsont jelent.” (Kiem. K. S.) Neve a jellemzői alapján adatott, nem „szlávul”... – magyarul.

galaktika – *Tejútrendszer.* [nk: görög] A **galaktika** körértelmű gyökből induló kifejezés. Az első hangja a **g**, mely a legszilárdabb rögzítést jelölő hang. A csillagrendszerek központi magjai, tengelyei egy-egy **g**-vel szemléltethetők. Az egész világegyetem is egy valahol létező, **G**-vel jelölhető középpont körül forog. A **g** hang ugyanakkor az értelmezése másik végletén a **gördülés** alaphangja. A **kt** páros a **lüktet** szóban fejezi ki a mozgás állandóságát. A **galaktika** is forog, **lüktet**, **tágul**, **úgymond** **lélegzik**.

galamb – *Szürkés, barnás, fehér stb. tollazatú, gyors röptű, erdőben vagy lakott helyeken élő, illetve tenyésztett madár.* [szláv] A szó ösmag(yar)-nyelvi eredetű. A **gal** gyök **kör**öző repülésre utaló, az **mb** páros a szelíd domborulatok jelölője, melyek simogatásra ösztönöznek: **bimbó**, **comb**, **domb**, **domború**, **galamb**, **gömbölyű** (idomok). A latin (*columba*), majd származéknyelvei, köztük az olasz (**colombo**) az **mb** párossal vették át a szót. A szlovák *holub* kevés hasonlóságot mutat, de az is a magyar **galamb** szóból ered, csak rosszul másolták.

gáláns – *Könnyedén udvarias, finoman előzékeny.* [nk: francia] Ugyanúgy, mint az **elegáns** a fokozás **leg** gyökeből, mint a **legény** szó is, itt **e** > **á** hangváltással, és gyökfordítással. Lásd a **gála** címszónál. Ez a **legigazibb**, **legvonzóbb legényes**, **udvarias**, **férfias viselkedés** – nemcsak a nővel –, mindenkivel szemben. A szó magyar eredetű, és nem francia. A franciák nem **gálánsak**, hanem számítóan huncutul, ravaszul simulékonyak céljaik elérése érdekében, s ha erre nem jön össze a számítás, akkor nagyon durvák, így hát nem sajátosan francia vonás. Ha a nagyképűséget jelölnék e szóval, akkor van francia-**gall** vonatkozása is.

galaxis – *Tejútrendszer.* [latin < görög] A **galaktika** címszónál elmondottak érvényesek. Azon felül az **x** betűvel jelzett **ksz** páros kapcsán még annyi hozzátehető, hogy ez állandó mozgást (cselekszik, furakszik, igyekszik, tolakszik), a **galaxis** esetében állandó mozgást, **körmozgást** jelölő.

galéri – *Huligánok bandája.* [német < olasz] A **gal** itt is egy kört jelöl meg. Oly emberek köre, akik hitvány tettek elkövetésére verődtek össze. Itt más nem, csak az alapszó, a **gal** körértelmű, ebből eredően ösmag(yar)-nyelvi gyökerű.

galiba – *Bonyodalom, baj.* [?] A **galiba gal** gyöke szintén körértelmű. A CzF Szótár a **kaliba** szóval indítja magyarázatát, szerinte: „Holmi apró nehézségek, alkalmatlanságok, veszélyeségek, bajok. A cselédekkel sok galibája van. Te is csak galibát csinálsz nekem.” Igaz, a **kaliba** (görbe, faragatlan lábakon álló, könnyen **libbenő**) kezdetleges, sok gondot okozó (rések, befolyik az eső, bejön a hideg, döngölt földpadló stb.) kis idétlen hajlék, de nem egészen fedi a szó értelmét. Nagyon csodálkoznék, ha valaha a szó eredeti kialakulásakor nem a **libák** viselkedése lett volna egyik ihlető, mert aki ismeri a **libák** viselkedését, az megérti, hogy a **liba** miért kerülhetett bele a **galiba** kifejezésbe. Ugyanakkor a **gal** gyök többféle értelmezése közül is némelyik fellelhető a szóban. Mivel legalább három jellemzőből alakultak ki a megnevezések, így még ezen kívül is kell lennie. A szófordítás szabálya szerint **galiba** – **baliga**. Az utódnelvek közt a román nyelvben **bălega** *trágyát, ganéjt* jelent.

- gall** – *Galliában élt kelta nyelvű nép.* [latin] Ez a kelta torzója, a kis-ázsiai keltákat **gal**atáknak nevezték. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Magyar Tud. Akadémiától független nyelvi kutatások a magyar nyelvhez közeli nyelvet beszélő népként azonosították a keltákat (TIMARU KAST SÁNDOR: *Kelta magyarok, magyar kelták* <http://www.angelfire.com/realm3/hmult1/konyv2/keltmaaa.htm>). Továbbá: *Magyarságtudományi tanulmányok*, 2008 Budapest, 643. oldal, Kelták és magyarok fejezet. A **gallok** – a kelták egyik törzse – ősmag(yar)-nyelven kapták nevüket, mely valószínűleg **ágál** jelentésű lehetett. A **gallok** utódai is nagyon szeretik a cifraságot, **cafrangot**, és abban **ágálni**. Székelyföldön van egy régi jelző, melyet a nagyképű emberre használnak: nagy**galléros**. A **galléros** ruha valaha a kezdetekkor rangot jelentett, viselője büszke volt. A **gallok** sem a szerénységükről voltak ismertek és utódaik sem. Ám a **gal** gyökhöz másképp is lehetett közük. Lásd fennebb, de a történelmüket is.
- gallér** – *Ingnék, kabátnak, ruhának nyak körüli visszahajtott része.* [német < ...latin] **Kör**értelmű szó: **kal**, **gal**. Függetlenül, hogy mely nyelvek határain belül alakult ki a szó, a **kör** gyök nyomán ősmag(yar)-nyelv törvénye szerinti.
- galopp** – *Vágtatás.* [német < francia] E szó a magyar nyargal szavunk leharapott szóvégéből alakult ki. Lám, mit mond ARANY JÁNOS a *Toldi estéje Második énekének* 31. szakaszában: „Megeresztí fékét és vágtatva nyargal. Az olaszra, kivont széles görbe karddal.” Nyargal – galopp. A németek, franciák saját nyelvük hangzástörvényei szerint torzították a szó „leharapott” végét.
- galuska** – *Keveréssel vagy fölveréssel készített, apró darabokra szaggatott főtt tészta.* [lengyel] A **gal** itt is **kör**. Akár a **keverés**, **kavarás** műveletét nézzük, akár a **galuska** alakját, a körértelem valós. A **galuska** kicsinyítése is magyaros, mert a szláv népek nyelvei is az ősmag(yar)-nyelvi kicsinyítést használják. Valószínű, a lengyelek és mások is esznek **galuskát**, de az eredete az **sk** páros okán is letagadhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi.
- gálya** – *A 18. század végéig sok evezővel (és vitorlával) felszerelt nagy hajó.* [vándorszó: latin vagy olasz < ?] Ez a hajó az akkori hajóépítés csúcsa, **legje** volt. **Gálya**, mint egy **gála legjeinek** felvonulása. A spanyol királyi hadiflotta, a **dagályosan** Legyőzhetetlen Armada névvel illetett hadihajóraj ilyen egykori csúcsmoделlekből állt, és tényleg **dagályos** önbizalommal, **gálat**felvonulással haladtak **gályái** Anglia partjai felé. A szó gyöke, és mondanivalójának lényege ősmag(yar)-nyelvi.
- gally** – *Vékonyabb faág.* [szláv] **Ág** – **gally**. Attól is függ zöld **gally**, vagy száraz **gally**. Ugyanaz, mint az ág, csak a **gally** esetében az erdők évenként szaporodó lombaljzatának eredetére is mutató. Ez a régi tanyalakó székelyeknél állatok **alj**zására is használható lehullt **gally**levelekből állt (cserekl^{ye}). Ősmag(yar)-nyelvi szó.
- ganéj** – *Állati vagy emberi ürülék. Istállótrágya.* [szláv] Ennek értelmét csak a tájszóláshoz visszatérve fejthetjük meg. A **ganéj** Székelyföldön **ganyé**. A **gany**, **geny**, **gény**, **gúny** gyökök kellemetlen, utált kifejezések alapszavai. A **genny**, fertőzés eredményeként képződő utálatos, bűzös váladék. A **ganyé**, a fent említett értelem mellett a gyenge teljesítményű, vagy becstelen ember **gúnyos** jelzője is. A **gúnya**, a gyenge, **szegényes**, szakadt ruházat megnevezése. Nem szláv eredetű egyetlen szó sem ezek közül.
- gantár** – *Ászokfa.* [német < latin] „A pincében történő bortárolásnál a hordók alatti talpgerenda változatos elnevezésekben él máig: **csántérfa** (Balaton-mellék, Duna–Tisza köze), **gadnár**, **gantár**, **kantár** vagy **kantárfa**.” (*Magyar Néprajzi Lexikon*. I. 148. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/>) A megnevezési kifejezés, az eszköz használhatósági szerepe nyomán alakult ki. **Tár**olásnál használt **tartófa**. A ló **kantárja** annak irányítására, fékezésére használt eszköz. Ha a szófordítás szabálya szerint olvassuk, **ránt/ak**, vagyis lovat (vissza)**ránt**, **akadályoz**. Az ászokfa is visszatartó, hogy a hordó ne guruljon el. Nevét nagyon régen kaphatta, mivel avar őseiktől örökölhették a bajorok (bavar) is: **Ganter (nt)** talpgerenda. (Lásd: **kantár**)
- garaboly** – *Kerek füles kosár.* [német < latin szóból] A **gar kört** jelent, az **ab** kereket, a **boly** csomót. Talán ez utóbbi a tartalomra, rakományra utal. A *CzF Szótár* szerint: „Kerek, gömbölyű kosár.” A **gar-ab-oly** kétszeres kerekiség erre utalhat.
- garád** – *Felhányt földből és sövényből álló kerítés.* [szláv] Ez bizonyosan **kör**értelmű szó: **gar**, **gör**, **gur** stb. magyar gyökök. Tehát **kerítés**, **gar**. Az **ád** tulajdonra utaló. A **gar gör** – **rög** a **föld**, a **ga** gyök pedig az **ágak**, **gallyak**, a sövény anyaga. Mindkét alkotó anyag megjelenítve a szóban. Mi az, hogy szláv? Magyar gyök, magyar szó.

- garat** – Szájüregnek a gége, nyelőcső felé folytatódó része. Malom tölcsérgarat. [szláv] A **garat** is a **gar**, **gör**, **gur** körértelmű, ősmag(yar)-nyelvi gyökcsalád származéka.
- garázda** – Durván erőszakos, kárt okozóan féktelen. [?] A **garázda** ember mindent lerombol maga **körül** (**gar**, **gör**, **gur**). Az **ar** gyök külön is utal erőbehataásra. A **ráz** gyök a rend zavarása. A **zd** páros a pozdorja szóban ad megközelítően hasonló értelmű párhuzamot, de a páros hangjaival alkotható a **zúdul** szó.
- gárda** – Testőrség. Ezzel a címmel kitüntetett alakulat. [nk: ...germán] Alapjában véve a **gárda** szerepe a **körültekintő** felvigyázás, valaminek épségben megőrzése a rábízott területen (**gar**, **gör**, **gur**). Tevékenységében benne foglaltatik az erő alkalmazása is. Néhány jellemző kifejezés **rd** párossal, mely az időben visszamenve érinti a **gárda** szerepkörét: **alabárd**, **érdem**, **fordul**, **kard**, **mord**, **ordít**, **perdül**, **szilárd**, **zord** stb.
- gargalizál** – Bugyborékoló hangot adva torkát öblögeti. [latin < görög] Két **kör**értelmű gyök is van a szóban: **gar-gal**. Az **rg** páros a **forgó**, **kavargó**, **morgó** szavakban ad párhuzamot. Hasonló a **gurgulázik**. Se nem görög, se nem latin eredetű – ősmag(yar)-nyelvi hangutánzó.
- garmada** – Gabonával kapcsolatos nagy halom, kupac. [szláv] A **garmada kör** alakú nagy csomó (**gar**, **gör**, **gur**). Az **rm** páros a **forma**, **termet** szavakban utal fizikai test alakra. Szófordítás nyomán: **dagarma**, mely a **dag** gyökben anyagok **vastag** csomóba tömörülését leíró. De lehet a szónak **adagarm** fordítása is, mely valakinek osztályrészül jutott csomóját (**adag**) jelenti.
- garníroz** – Ételt körít. [német < francia] A **körít** (környez), a **garníroz** társa. Az **rn** páros a valamivé alakulás, alakítás kifejezője is.
- garnitúra** – Összetartozó, egymást kiegészítő bútorok összessége.[nk: francia] Vagyis egy készlet körítése. Továbbá, ami **körülvesz** (a lakásban). Amitől lakhatóbbá, otthonossá válik. A szó nem magyar elejétől végéig, de a gyök és az **rn** páros igazolja magyar eredetét. Ha az **rn** páros szerepét, értelmét vesszük a **csatorna**, **párna**, **tárna**, **torna** szavakban, a **na** mindannyinál **nagy** jelentésű. Ha **garna** alakot íránk az **nagy kör**, fordítva **körnagy** Ehhez hasonló a jelentése a **garnérung** – körítés esetében, de a szobában levő bútor berendezés **nagy körének** összességénél is.
- garral** – Nagy-nagy hangon, hangoskodva. [?] Ez a **garat** szerepe. Nagy **garral**, nagy hanggal, nagy **körben**, tele **torokkal**. Ezek mind **kör**.
- gát** – Víz lefolyását elzáró vagy kiáradását akadályozó építmény. [szláv] Annyira magyar szó, hogy megdöbbsent ez a szlávozás. A **g** hang bevezetőjében áll: A **g** hang olyan, mint a bevert szög. Rögzít, megfog, lehorgonyoz, lezár. (elé~~g~~!). A **g** hang a **gát**. A **g** az utolsó kondulás – a **vég**. Továbbá még oly szavakban **végcsengő**, mint: **bog**, **fog**, **szeg**, **vég** stb. Az **á** hang **állj**! A **t** hang az **ütköző**. A kifejezés minden hangja tisztán, érthetően jelen van értelmével ez ősmag(yar)-nyelvi szóban.
- gatya** – Vászonból készült, térden alul érő, bő, közvetlenül a testen nadrággként viselt férfiruhadarab. 2. Alsónadrág. [szerb–horvát] Nem elhihető, hogy a szerkesztő nyelvészek nem ismerik a **ty** hang szerepét a magyar nyelvben. Az alábbi néhány – **ty** hangot tartalmazó – szóból kiérződik, hogy mi nyelvünkben játszott szerepe. Ami nem kötött vagy lazán kötött, **kotyog**, **löttyög**. Minden, ami laza, vagy a kemény állapotot megtörő – lágy hanggal van szemléltetve. A **ty** hang magyar nyelven szóközi hangként: **batyu**, **battyog**, **fityeg**, **fütyög**, **gatya**, **hártya**, **hortyog**, **kártya**, **ketyeg**, **kotyog**, **löttyög**, **lottyán**, **motyog**, **motyó**, **szottyán**, **totyá**, **totyog**, **vartyog**, **zöttyög**, és hasonló szavakban fordul elő. A **gatya** is ilyen. Alapjelentése: **aggatott**, **ráaggatott**, lazán álló, **löttyögő** ruhaféle – **gatya**. Löttyöghet a szerben, horvátan, magyaron stb., de az eredete magyar!
- gaz** – Hasznavehetetlen növény, gyom, dudva. Hulladék, szemét. [? szláv] A **gaz** hasznavehetetlen. Ami nem igaz, az a **gaz**. Aki nem igaz ember, **gazember**, és semmi jóra nem fogható. Ennyi egyszerűen. A gyökszó fordítottja is összevisszaságot leíró: **zegzug**. És nem szláv, hanem magyar szó.
- gáz** – Légnemű anyag. [nk: latin szóból] Ez a szó a **gőz** hasonlatából alakulhatott valaha, de gyökere az ősmag(yar)-nyelvben van. A latin béna nyelv, nincs **ő** hangja, és a **gőz** – **vapor**, vagyis **pára**. A **gáz** mégiscsak ebből az alapból indulhatott. (A **gáz** másik értelme az **átgázol**, **átvág** valamin, például folyón – **gázló**. Ám ez inkább a **zegzug** értelmi köréhez tartozó, mivel meg kell keresni, kikutatni mintegy **zugot**, ahol **átgázolhat** a folyón.)
- gazda** – Valaminek a tulajdonosa. Gazdálkodó földműves. [? szláv] A **ga** gyök a **mag** származéka: **magoz**, vagyis **vet**, **ültet**. A **mag** népe újra és újra **bemaGOZTA**, bevetette a földet. Ez az egyik értelmi tartalom a **GAZDA** szó mondanivalójában. Ezt a sok félremagyarázás ellenében írtam nagy betűkkel. A **magvak** embere **igaz** érzelmű, békés ember. Ápolja (szereti, a **d** jelentése: **kedveli**) a

növényt, körülé irtja a **gazt**. A **gazda**, **gazdag** szavak **zd** párosa is igazolja magyar nyelvi eredetét. Hasonlóak a küzdelmi tér, hozzáállás, kártevők, gyümölcs, hullás stb.: **barázda**, **kezd**, **küzd**, **mozdul**, **buzdul**, **garázda**, **gerezd**, **pozdorja**, **rázda**, **rezdül** és talán még más szavak is. A szláv **gospodar** is innen eredt, hiszen a mezőgazdasági szerszámok megnevezéseit is a magyar nyelvből örökölték. Az összeset! A magyar nyelvűektől tanultak meg **gazdálkodni**, reggelit, ebédet, vacsorát megnevezni. Minden erre vonatkozó szavuk innen, a magyar nyelvből ered. A **gazdag** szó leharapott vége még tartalmaz egy, a **gazdagot** jellemzőt: **dagad** – a vagyona (mája, hája stb.).

gejzír – *Melegvízű magasra felszökő időszaki forrás.* [nk: az izlandi **Geysir** szökőforrás nevéből] Ama forrás ősmag(yar)-nyelven kapta nevét. A **jz** páros a feszültséget is kifejező. Például a felajzott íj kifeszített állapotban van. A **pajzán** kisgyerek tele van életerővel. A kirajzó méhek esetében a megnövekedett család már nem fér az üregben, kasban, kaptárban, kitör, kirajzik. Az ősmag(yar)-nyelven beszélők adták, a belső altalaji feszültségtől forró vizet kilövellő forrásnak a **Gejzír**, **Geysir** nevet. Valószínű ez volt az első, mellyel ott találkoztak. Függetlenül attól, hogyan írjuk le, a szó ősmag(yar)-nyelvi eredete elvitathatatlan.

gém – *Hosszú nyakú és lábú, a gólyánál kisebb és karcsúbb gázlómadár.* [?] Meddig nő még a **gém**, hisz így is **magasról kémleli** mocsári áldozatát? Hasonló ösztöni megnevezés lehet, mint az ikrek esetében. Lásd alább. Viszont a CzF Szótár szerint: „A gázlók osztályához tartozó, alakjára a fentebbi tárgyakhoz hasonló.” Vagyis a madár kapta volna nevét az emelőkarról (mint kútgém, mely messziről kémleli a tájat). A CzF Szótár által kínált sorrend vitatható. Általában a természet kínálja a névadási ötletet, és **gém** – a madár – előbb volt, mint a kútgém.

gemináció – *Ikerítés.* [nk: latin] Amikor az első ikerszülésnél az első gyerek után megjelent a második buksi, akkor a meglepett baba nem mondhatott mást: **még indul** egy (még in... – gém in), a másod/ik/ered (ik er). És **indult** a következő szülés. Az ikerszülés megindulásának látványleíró szava szófordított alakkal ment át a latin nyelvbe: **még indul** – **gemindul**. Innen a latin **geminus**. A **gemináció** a **ná** gyökben a szülést is rögzíti a szóban.

genny – *A szervezet gyulladással részében keletkező fehér vagy sárgás váladék.* [? szláv] A **ganéj** címszónál kifejtettem a lényegét. A **gany**, **geny**, **gúny** gyökök kellemetlen, utált kifejezések alapszavai. A **genny** fertőzés eredményeként képződő utálatos, bűzös váladék. Nem szláv, hiszen az egész családja magyar!

geo- *Idegen szavak előtagja. A földtalajjal kapcsolatos. A Földdel kapcsolatos.* [nk: görög szóból] A **g** hang **tengelyhang**, olyan **tengely** jelölője, mely emberi szempontból megingathatatlan. A **ten-ger**, nagy körben (**ger**) mindent uraló. A világegyetem valahol levő középpontja egy **G**-vel jelölhető rögzített pont. A **ge** ősgyök (**gerinc**, **tengely**) a szilárdságot, szilárd talajt is jelölő. A Földről, a földről van szó. Az ógörög nyelvbe átmenvén, onnan bővített gyökként **geo** alakban visszajött. A **g** hang az ógörögben is a szilárd kötés állapotának jelölőhangja.

gép – *Energiát átalakító, munkát végző szerkezet.* [német] A CzF Szótár szerint: „Legközelebbi rokonsággal van a **gém** szóval, melynek eredeti jelentése: **emelcső**, **emelő rúd**, a legelső és legegyszerűbb erőmű.” (Kiem. K. S.) A **gép** szót elemeire bontva: a **g** hang a helyhez kötöttséget jelenti. (Az első **gépek** egyhelyben álltak.) Az **ép** mozgást jelent: **lép**, **tép**, **repül**, **csépel**, **kelepel**, mindezt önmagától. Németül nem ez a megnevezése, hanem: **Maschine**, mely szintén ősmag(yar)-nyelvi gyökre épülő szó (tákol – **mákol**, **mozog**).

gereben – *Növényi rostok fésülésére és tisztítására való fogazott eszköz.* [szláv] A **gereben** **gerében** (**gerincfájában**) levő szögekkel, mely **gerebennel** göröznyölték ki a csepűt a kenderrostok közül. Egy régi, de Székelyföldön ma is használt szó: **gereznyel**, **göröznyöl**. Tehát nem csak **ger**, vagyis **váz**, melyben szögek vannak, hanem a szögekkel való **körmölés** is. A szlávok csak átvették „a náluk sokkal műveltebb” magyaroktól (Lásd GLATZ úr mocskolódását a bevezetőben.).

gereblye – *Széna, szalma stb. gyűjtésére, illetve talaj egyengetésére való. Fésűszerűen fogazott, nyeles eszköz.* [szláv] Hasonlóan a **gereben**hez, a **gereblye** is ősmag(yar)-nyelvi szó. **Gerincbe** (**ebbe**) **illesztett** (**ilyeszt**) fogak. Ezt a **bly** kötött mássalhangzó-páros is igazolja. **Gereblyél**, vagyis **gereznyeli**, **göröznyöli** a földet. Akár a **gereben**, ez is magyarul magyarázható, bontható szó.

gerely – *Dárdánál rövidebb hajító és szűrőfegyver.* [? német] A **ger** egyenes szálfá (**gerenda**), ugyanakkor körértelmű, mert keresztmetszete kör alakú. Mitől német?

gerencsér – *Fazekas.* [szláv] A **gerencsér** szó gyöke körértelmű **ger**, és utal a fazekas **köröző** mozgással végzett munkájára. Az **ncs** páros, mely elmés, érdekes, kissé gubancos jelenségek kifejezője,

magyar szóként igazolja (*incselkedik, kilincs, kincs, mancs, pancs, tincs*). Régen a kéz egyik megnevezése: *mancs*. A *gerencsér* – úgymond – *mancsaival pancsol* a vizes agyagban.

gerenda – *Négy élűre fűrészelt, hosszú, vastag szálfá.* [szláv] Ezt pénzért sem lett volna szabad kihazudni a magyar nyelvi szókincsből. A szilárd kötés *g* hangjából *eredő, rendet, erőt* tartó központi vonalvezető elem. Ilyen a *gerinc* (a nyelvésznél is, ha van), a *gerezd* hosszanti váza, a *gerendely* és ha erőről van szó: a *tenger ereje*.

gerendely – *Ekegerendely.* [szláv] Az ekének fő tartó- és vázeleme, *melybe illeszkednek (ill, ily, ely, hely)* a tartozékok. Tulajdonképpen *gerenda*. Annyira szláv, mint a *gerenda*.

gerezd – *Némely gömbölyded termésnek, hagymának természetesen elkülönülő kifejtethető része. Szőlőfürt. Stb.* [déli szláv] Egy közös száron (kocsányon, *ger*) *g/eredő*, csüngő terméscsomó. Se nem déli, se nem északi, se nem keleti, se nem nyugati szláv eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi szó (*zd* páros).

gerezna – *Szőrmének is kikészíthető, lenyúzott prémes állatbőr.* [szláv] Kisállat kikészített bőre. A *zn* páros a *vézna* szóban ad párhuzamot.

gerjed – *Tűz gyullad. Érzelem, indulat ébred, támad, születik.* [?] A sorrend: *gerjed* (egy pontból, körből – *ger*), *erjed* (forr önmagában), majd *terjed* (betölt egy területet). A szó a *ger* gyökkel az egy körből induló *erjedést* szemlélteti. Hogy mennyi mindenben *gerjed* az erő: *borjú, burján, cserje, férj, hajrá, kurjant, marja, őrjítő, perje, sarj, túrja, virjad* stb. És ez mind magyar.

gerlice – *Gerle.* [szláv] A *gerlice* a *gerjed ger* gyökéből indul. A *gerlice* a szerelemre *gerjedés* példájaként örökösen felhozható kismadár. Szinte nincs ennél magyarabb madárnév, népdalok tucatjai szólnak róla. És ezt, akár a *csárdást, huszárt* kivennék a magyar nyelvi kincsből alaptalanul. Az *rl* páros nagyrészt mozgásra, esetenként belső mozgásra utaló. A szóvégi becézés is sajátos magyar nyelvi vonás. Ha a *gerlice* szláv, akkor az alábbiak is: *érlél, hírlík, kérlel, kóborló, őrlő, pazarló, párló, perlő, porlad, porló, sarló, sárló, surló, törlő, vándorló, vásárló, vitorla* stb. Ám, sem ezek, sem a *gerlice* nem szláv szó.

germán – *Az indoeurópai nyelvcsalád egyik ágát alkotó, tömegében Közép-, Észak- és Nyugat-Európában élő vagy onnan származó illetve e népekhez tartozó, velük, nyelvükkel kapcsolatos.* [nk: latin < ? germán] Feltehető, hogy a *germán*oknak az ősmag(yar)-nyelven beszélők adták ezt a nevet, mivel ők nem ezen a néven nevezték magukat. És az is kikövetkeztethető, hogy a hungÁR, magyAR ÁRja vonal *gyermek*e a *germán* ág. A *ger* gyök egy elágazó *gerin*cre utalhat, és akár a *gyermek* esetében az *rm* páros a *származásra* célzó. A nyelv erre mutat, és a nyelv sosem hazudik. Az *rm* párossal sok szava van a magyar nyelvnek. Például: *ármány, csermely, gyarmat, gyermek, karmol, lárma, származik, természet* stb. Az sem kizárt, hogy *ármánykodó* katonanépként is kiérdemelték a nevet.

gerúzia – *Görög városállamokban az öregek tanácsa, vezető testülete.* [nk: görög] A *gerúzia* az *öreg* szó leharapott szóvégeinek szófordított alakjából alakult az ógörög nyelvben: *öreg – gerúzia*. Innen az orvosi *gerontológia*.

geszt – *A fa testének belső, sötétebb színű része.* [?] A *geszt* magyar szó. A *geszt* a fa hasznosítható része, lényege. Ez *osztható, szeghető deszkelhető* (deszkának szeletelhető). Tulajdonképpen ez maga a fa. A hordó, dézsa, cseber, kád stb. dongákat csak a fa *gesztjéből* készítik. Ezeket – elkészültük után – vízben *degesztik*, hogy a szivárgó rések eltűnjenek. A *degesztés* a fa térfogatának duzzadása a rostok vízzel való telítődése nyomán. A *geszt*: az eredet, a vérvonal, a *kaszt*, a nagybetűs nemzetségi vagy család-FA jelképe is.

gesztenye – *A szelídgesztenyének tüskésburkú, barna, ehető termése.* [német < latin < görög] Ez már a fenti *geszt*ből eredő. Az *enye* szóvég a terebélyes fa *enyhítő* árnyára utalhat, a szelíd*gesztenye* ehetőségére, vagy a vad*gesztenye* virágának kellemes illatára.

gesztikulál – *Beszédét élénk taglejtéssel kíséri.* [nk: latin] A *geszt*nek, a fának ágai vannak, melyek erő hatására mozognak, *iklatnak*. A kifejezés hasonlati. A taglejtés mozdulatai hasonlítanak az ágak mozgásához. A szó vége latinosított.

gesztus – *Taglejtés, kifejező kézmozdulat. Valamilyen magatartásra, álláspontra valló cselekedet.* [nk: latin] Ez is latinosított végű, de a gyök magyar, sőt ősmag(yar)-nyelvi. Az *szt* páros kapcsán lehetne választékos viselkedési mód is.

giccs – *Olcsó hatásokra törekvő, felszínes, érzélgős, gyakran hazug mű.* [német] Minden, ami alacsony minőségi szintű, *olcsó, pocsek, mocskok, ócska*, ugyanaz, amit nyakba akasztott tálcán kínáltak hajdanán, s amit ma is élénk tolnak: *olcsó hatásokra törekvő, hangulatkeltő, felszínes, hazug, jellegtelen portéka*. Tulajdonképpen *giccs* és szemét a művészeti ágazatok (színmű, film, bohózat,

festmény, szobor stb.) ma felkínált – a valóságtól messzire elrugaszkodott, satnya, nyamvadt, ágyékközpontú, ennek ellenére agyondicsért, művészinek mondott – termékeinek oroszlánrésze!

góc – *Ahol valami ered, összpontosul.* [?] A *CzF Szótár* szerint: „Általán tűzhely, tüzelő, valamely térségre kőből, sárból stb. emelve. 2) Különösen a tűzhely közepén levő tüzfészek, melybe tüzet raknak. 3) Katlan. 4) Átv. ért. a napnak középpontja, továbbá a gyújtó üvegeknél és tükröknél azon pont, melyben az üveg vagy tükör által megtörött vagy visszaverődött napsugarak összeválnak, a gyújtó erővel birnak.” A **góc** az, ahová minden összefut, és ahonnan minden kiindul. Ebből a szempontból van párhuzam a **go koponya-elme** jelentésével is, az oda összefutó ismeretanyag, onnan távozó gondolati tevékenység. A **góc g** hangja az erős kötöttség, a vonzó és távolító **ó** hanggal. A **c** a kocog-mocorog esetében is mozgás, hisz a **gócban** nincs megállás, vagyis nem a nyugalmi állapot jellemző rá, arra ott a rév.

golyó – *Gömb alakú (kisebb tömör) tárgy. Tűzfegyver lövedéke.* [? olasz] A **golyó gömbölyű** alakú, folytonosan gördülő, egyenletes mozgású, akár az **elfolyó** víz. Bácska némely helyeiben **goló**, fordítva **logó**, mely a könnyed mozgásra utaló. Persze, van olasz kötődése is, a latin örökölte az ősmag(yar)-nyelvből, majd onnan jutott az olasz nyelvbe.

golyva – *Pajzsmirigy megnagyobbodása. Ettől a nyakon keletkező duzzanat.* [szerb–horvát] A **golyó** alakúvá, **golyó/vá** vált duzzanatok a külalaki látványból jövő megnevezése... magyarul. A szlávok csak átvevők.

gomba – *Húsos, puha testű rendszerint tönkből és kalapból, süvegből álló növény.* [szláv] A **gomba gom** gyökből ered. A **göm, gum** változatai bővítményeivel: **domború gömbölyű, gombalakú** testeket jelölnek. Az **mb** páros ősmag(yar)-nyelvi azonosító, és a **domború, gömbölyű** idomok kulcsfontosságú hangpárosa. Ilyenek: **bimbó, comb, domb, domború, gomb, gombóc** stb. A **gombának** semmi köze eredet szempontjából a szláv nyelvekhez.

gond – *Nyugtalanító, nehezen megoldható kérdéssel való foglalkozás, az ezzel járó lelkiállapot.*[?] A **gond** szó felbontása nyomán megtudható, hogy a **g**, a **go** egy pont (lásd **góc**), egy alap, melyen rajta van a **d** – **gon d**. A **d** ellentmondásos hang, és ez esetben az élet ellentmondásainak jó és rossz összességét jelenti, melyek ott kavargva, teljes súllyal nehezednek a **go**-ra. Mi a **go**? A **go g > k** váltással **ko**, mely az **ok, ész, elme** helye. A **gon** (ránehezede) van a **d** egész (egyik végétől a másikig) kifejezési terjedelmével. Mondhatnánk: a **gon dongnak** a **gondok**. A Jeruzsálem melletti **Koponya** hegyének régies neve **Golgota**, mely magyar eredetű szó. Valószínű olyan hely volt, ahová **gondolkodni, elmélyedni** mentek föl valaha az ősmag(yar)nyelvek, mielőtt a zsidók elfoglalták tőlük a területet. Ezt az **lg** páros jelenléte igazolja. Jelentése: **gondolkozó (gondolgozó)**, azaz **g/ond/olgota**, összevonva: **Golgota**, melyben kétszer van jelen a **go** tőszó. Tehát a **d** hang által képviselt végletek ellentmondásainak összessége terheli a **go**-t, az elmét. A benti tartalomra a **gond** szónak az **nd** kötött mássalhangzó-párosa utal. Lásd még a **fontos** címszót az **on** gyökről.

gondola – *Felgömbülő orrú, hosszú velencei csónak. Léghajó kosara.* [nk: olasz < ? görög] Lehet **kondorodó** orrú csónak, **k > g** hangváltással, de lehet teherviselő kosár, mely a **gond** hasonlatából ered. Az **nd** páros, a belsejében valamit tartalmazót, rejtőt is jelent. Például: **bendő, bőrönd, bunda, csend, gond, jövendő, kaland, kendő, monda, pendely, rend, szándék** stb. A **gondola** is ilyen, tehát az alapszó a magyarul értelmezhető gyökből (tartalomra utalás) indul ki.

gong – *Jeladásra használt, ütésre megkonduló, felfüggesztett fémkorong.* [nk: angol < maláj] E szó ősmag(yar)-nyelvi és **hang** végcsengője: **bing-bang, bong, cseng, dong, döng, jajong, kong, peng, zajong, zeng, zibong, zsong** stb. Ennyi bizonyítékra még a törvényszék is ősmag(yar)-nyelvi eredetűnek ítélné a szót.

gonosz – *Aki, ami hajlamánál fogva szokott másoknak ártani, kárt okozni.* [szláv] Itt újra a **go** jelenséggel találkozunk: **gon osz**, vagyis az elme jó irányú **gondolatmenetére** nehezedő, azt megosztó, felkavaró, **rossz** irányba terelő tényező (**gon/r/osz**).

goromba – *Másokkal való érintkezésben durva, kíméletlen, modortalan.* [szláv] A **go** itt is lehet elmevonatkozású, bár a viselkedésre vonatkozóan nem is a kezdőhang, hanem az **or** gyök a meghatározó: **morcos, korhely, borús, forrongó, ordas** stb. A **romba** bővítmény a viselkedés lelki-érzelmi vagy fizikai **romboló** hatása. A **ba, bo** – nagy.

gödény – *Csőre alatt bőrzacskót viselő vízimadár.* [? török] A **göd** gyök egyértelműen **víz**et tartalmazót (**gödör**) –, fordított alakja a **dög, sokat** jelent (**dögivel**), főleg a **d** hang kapcsán (**id, üd, öd** – víz). Annyit iszik, mint a **gödény** – **dögivel**.

- görbe** – Az egyenestől törés nélkül eltérő. [déli szláv] A szó körértelmű – **gör** –, a **b** hang **balos** értelme van jelen, az **rb** páros a **dorbé**zol (**görbe** este), **korbács** (**görbe** fájdalom) szavakban ad párhuzamot.
- görcs** – Fában a letört, levágott ág benőtt maradványa vagy más csomós képződmény. Az izmok fájdalmas összehúzódása. Hirtelen támadó éles fájdalom. [szláv] A **gör** gyök itt a fentihez hasonló kavargó körértelmet vezet be, de az **r** és **cs** hang együtt (**rcs**) folyamatvégi erőteljes csavarásra utalnak. Ez viszont csak magyar nyelven értelmezhető, magyarázható, nem „szlávul”.
- görény** – Barna szőrű, büzmirigyos menyétféle ragadozó. [török] A CzF Szótár szerint: „A háta rendszerént fel van görnyedve, s alkalmasint innen van neve is.” (Kiem. K. S.) Emberi, gazdai, kisállattartó szempontból ez egy görbe utakon járó állat, mivel sunyin támad, és kárt tesz a baromfiban, nyulakban. Nevének jelentését itt is lehet keresni. Nem török.
- gőz** – Párolgással keletkező légnemű anyag. [?] A rőzsével főzésnél egy pontból (g, góc) bőven áramlik a gőz, mely hő eredménye, és felszállva a felhő felé hőköng el. Az ő hang a kulcs, mely a messzire távozást is jelenti, a z hang az izeg-mozog cselekvés. A győzelem is forró helyzet eredménye. A nőzés forró helyzeteket szül. A tőzeg is fő. A vőlegény is fő.
- grácia** – Kecesség, báj. [nk: latin] Ha az őzikét vesszük, vagy a kiskecskét, annak kecses ugrádozását (**gr** páros), akkor megtudjuk, honnan a kifejezés gyökere. A **c** hang a játékos finomság, a jelenség becézése. Tehát a szó gyökerét az ősmag(yar)-nyelvben leljük meg. A szó elején levő mássalhangzó torlódás nem magyar jellegzetesség, ám ez a szó a kezdőhangot idegen környezetben vesztette el (akár az u/**grandi**ózus), és úgy tért vissza. Így van a szó elején két mássalhangzó.
- grafika** – A képzőművészetnek a rézkarc, réz, fa, linóleummetszet stb. készítését és a rajzolást, a víz, pasztellfestést magában foglaló ága. [nk: görög] A szó alapja a **rovás**, **graf**, az **ik** mozgás. A **grafika** a rovások közt kiemelt értékű. Lehetne csak **rafika**, **rovika**, de mivel művészileg a **legek** közé sorolható így a szó elején a **g** a fokozás **leg** gyökének maradványa. Vagyis minden rovások közt a **legrovottabb**, legjobban kidolgozott a le/**grafika** (**leggrafikább**) Még hozzátehetnénk, hogy a **gróf** szó is innen ered (**gr** páros). Lásd a **gróf** címszót.
- granárium** – Magtár. [latin] A **agrár**, **magrár**, a **mag** népének elsődleges tevékenysége a **mag**vak termesztése volt és maradt. Ez a szó eredete, gyöke. Aztán torzult a latinok ajkán, de a **gr** párostól ők sem tudtak szabadulni, minthogy egyetlen nyelv sem tud szabadulni a párosoktól, mely bizonyítja, hogy eredete elhazudhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi.
- gránát** – Tüzérségi robbanó lövedék. [német < olasz] Oly – nagy robbanóhatású – lövedék, amelynek találatakor mindenképpen (ember, állat, ház, föld stb.) **ugranak**. Nagyon nagyot **ugrant** (**grand**). Ősmag(yar)-nyelvi gyökből ered.
- grand** – Spanyol főnemes. [nk: spanyol] A szó a magasra, nagyra **ugrádozásból** ered. A **gr** és **nd** páros együttes jelenlétére nincs más bizonyíték. A **grand** szó jelentése: *nagy*, és nemcsak a spanyol nyelvben. Tehát magasra **ugrádozás** nyomán kialakult ősmag(yar)-nyelvi szó, mely aztán az utódnyelvekbe jutott: **grand** – *nagy*.
- gróf** – A bárónál eggyel magasabb rangú főnemes. [német] A **grófság** egy rang, oly embert tüntettek ki vele, akinek nemzete irányában való jöttetei mélyen beiródtak, **berovottak**, kiemelten **legrovottabbak**, **legrafáltabbak** az emlékezés elméleti márványlapjába. Tehát az alap itt is az ősmag(yar)-nyelvben keresendő. Lásd még a **grafika** címszót. Ha fordítjuk a szót **farg**, **forg**. A **főúri** méltóság az egyiptoniaknál **fáraó**.
- gulya** – Szarvasmarháknak éjjel-nappal legelőn tartott csoportja. [? kaukázusi] **Gulyában**, golyószerű, gomolyszerű összecsoportosulásban, gúlában azaz egy csomóban, csoportban. A **g** góc. Ősmag(yar)-nyelvi.
- gúnár** – A lúd hímje. [német] A **gúnár gú** gyöke a hímség **ka** gyökéből indul (kan, kun). Van vidék, ahol **ganárnak**, **gáncsérnak** mondják. Ez a **ga**, **gá** gyök **k** > **g** hangváltással alakult a magyar nyelvben a **kacsérből** és nem a német nyelvben. Az észak-germán nyelvekben férfinévként is használatos: Gunnar. A hímség **ka** gyökszava **Kan** (héberesítve: Káin, Tubálkain) nevekben, de a **bika**, **kan** szavakban is jelen **vangúnya** – Szegényes felsőruha. [szláv] A **gany**, **geny**, **gény**, **gúny** gyökök bővítményeiből létrejövő szavak visszatetszést, megvetést esetleg utálatot keltők. Semmiképp nem szláv a szó. Szegényes **gúnya** – magyar eredetű magyar szavak.
- gusztál** – Élvezettel, vágyakozva nézeget. [latin] Ízlel, választ, majd fogyaszt, aztán – a **gusztálás** tárgyától függően –, ha élelmiszer, akkor talán emészt. Az **szt** párost itt sem tudták kihazudni nyelvből az átvett szavaknál. A **gusztál** a **kóstol** szónak **g** és **sz** hangos változata. Székelyföldön **kóst** a neve az állati takarmánynak. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

gúzs – Ágból, szalmából, kenderből, bőrből csavart kötél. [szláv] **Gúzs** vagy zsúpkötél. A zsúpkévét is **gúzs**ba kötötték. A **g** a mozdíthatatlan (rögzít), a **zs** zömében **ut**álatos helyzetek meghatározó kifejező hangja, az **ú** hanggal együtt a **zsúfol** szóban. A **gúzs** szemléltető hasonlata az **uzsora** is (g/uzsora), bank**uzsora**, mely **gúzs**ba köthet egy életre. A **gúzs**, **zsugorodik** fordítás is magyar eredetre vall, nem szlávra.

guzsaly – Kézi fonáshoz használt eszköz, amelynek rúdja rá tekerik a kendert, gyapjút. [szláv] A **guzsaly** csak a körülcsavarás műveletében hasonlít a **gúzs**hoz. Ösmag(yar)-nyelvi szó.

gürcöl – Megerőltető munkában (kedvetlenül) fáradozik. [?] A **gürcöl** szó **rc** párosa nyomot hagyó. Ha valamit nehezen viszünk és az kicsúszva kezünkől, földet ér, **karc**ol. Ez a **hurcolás**, azaz **húz**va **karc**olás. Az ember ilyenkor **durc**ás, **morc**os, esetenként **harci**assá váló, főleg ha nem a **gürcölés mércéje** szerinti a bér. Itt a **gür** köréértelmű, és a jelenség hasonlítható a körbejáró igavonó állathoz, mely megerőltető egyhangú pályáját rója.

GY

„Mássalhangzó: a **d** és a **j** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **ty** hang zöngés párja.”

www.osnyelv.hu gy

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kised alakban gy, tizenharmadik betű a magyar ábéczében, neve: gyé. A mássalhangzók sorában nyolczadik, az öszvetettek vagyis elegyültek között negyedik helyen áll. Kiválólág a betűk egyik vagy másik különös osztályához nem tartozik, hanem, mint minden elegyült hangú betű, a benne rejlő mindenik egyes hang természetét követi. Ezen gy betűben pedig legközelebből a d és j betűk hangjai elegyülvők, minthogy az ily ragozott szók kiejtésében, mint mondja, hordja, toldja, gondjaim, porondjaim stb. a dj valóságos gy hanggá alakul. Innen közelebbi rokonsága van

1) a d-vel, miből magyarázandó, hogy néhutt, különösen nyittravölgyi, garanvidéki, s több palóczos kiejtés szerént a d is gy-re változik, valahányszor i járul utána, pl. másogyik, harmagyik, gyiák, udvargyi, [...] stb. második, udvardi, [...]

2) Tájszólásilag több szavakban j helyett áll, pl. borgyú, vargyú, sargyú, pergye, gyön, hagyít stb. Némely szókban pedig a közelebbi szokás és írói nyelv kizárólag használja j gyanánt, mint gyön, gyógy, gyógyul, (a székeleyknél gyavúl = javúl), bogyó, jön, jógy, jógyúl, bojó (bolyó) helyett. Ide tartoznak a gyártó (jártó), gyász (jász) és hagyma (hajma) szók is.

3) További rokonság szerént a g is szokott, bár nem oly sokszor mint a d, gy-vé változni, s mintegy lágyulni, - a j - (mint egyik alkotó része a gy-nek) a g-vel [...] a gy néha g-vel is, fölcseréltetik, mint a tájdivatos genge (gyenge), [...] Végre fölcseréltetik még a másik alkotó betű a d (mint fogbetű) rokonságait is, t. i. sz betűvel a szapora (gyapora), erdélyies szalu (gyalu); t-vel a butor (bugyor), tám (gyám); z-vel a buzog (bugyog); zs-vel a zsenge (gyenge) szókban, és némely másokban.”

A **gy** akár a **g** hang – kedves és bántó – látványi, testi, érzelmi ellentétek szavainak kezdőhangja olykor. A lágy **gy** gyöngéd kéjhang is. Rokonítható a **d** hanggal. Az egyenes fogalmának kifejező hangja, de a gyengeségnek is. A **gyökér** és **gyümölcs**, kezdet és vég. Cselekvés – **gya**, bontva: dja, dia – kifejezője.

Ha megfigyeljük a kisgyerek beszédét, észleljük, hogy gyakran mossa össze a **d** és **gy** hangot. Ő *kisdejek*, és *udes*.

A **gy** hang – bár teljesen más nyelvvállással képződik – a **g** lágy alakja, sok esetben kifejezhetők azonos fogalmak mindkét hangon. Például: **gyúl** – ég, **egyenes** – igaz, **gyümölcs** – gumó, **gyalázatos** – galád, **gyámolít** – gondoz, **gyömöszöl** – gomolyoz stb.

A szókezdő **gya**, **gyá**, **gye**, **gyé**, **gyi**, **gyí**, **gyo**, **gyó**, **gyö**, **győ**, **gyu**, **gyú**, **gyü**, **gyű** gyökökön alapuló kifejezések csak a **gy** hang összetevői, **d** és **j** hangok külön-külön bevonásával végzett elemzések nyomán válnak érthetőkké. Vagyis, amikor a **gy** külön nem értelmezhető teljes mélységig, akkor meg kell próbálni elemeire bontva. A **d** hang ellentmondás erejéről már írtam a **D** hangnál. A **j** hang inkább a **jó** fogalmához kötődő, de a **jaj** is jelen van.

A **gya** gyökből esetenként a valamit kinyerni (javak) értelem is megbújik, és ez a **dj** páros – mint **gy** alkotók – értelmi háttere: **adj** (gyalom, gyarmat, gyárt stb.).

gyakori – Többször ismétlődő, gyakran megtörténő. [**finnugor**] A **gya** (dia) gyök a cselekvés gyöke. A **gyak**, cselekvés, többszöri egymásutánosság. Szúrás, bökés (dákó) fogalmát adja (**ak**). Régen a nemi közösülés megnevezése (**gyakni**) a folytonosan ismétlődő **gyakori** mozdulatok okán. Az **ak** (ék) a hatás, az **or**, **szorziati**, a **kor** körértelmű, vagyis visszatérő, ismétlődő. A **gyak** mint szógyök a *CzF Szótár* szerint több nyelvben van jelen. Íme: „Rokon vele a szanszkrit tag, tig, [érint, szúr], taga (gyilok, dákos), daç (vág), sztak (döf, szúr), hellen dakw, daknw, latin tango, német Stecken, Stock, stechen, Stachel, Degen, franczia dague, olasz és spa nyol daga, holland dagge, persa teg, tig, portugál adaga, angol dagger, izland doggard stb. Ezek az egyetlen forrásból eredés bizonyítékai. A dák nép is a Kárpát-medence magyar nyelvű népeinek egyike volt.

gyaláz – Túlzó és durva szavakkal szid, becsmérel. [**török szóból**] A **gya** gyök itt ellentmondó (de) cselekvés, tett. A szó **aláz** része érthető – lefelé irányuló (alá) utasítás. Valakit megaláz – **gyaláz**. A szóvégi **áz** hasonlóan az **ázik** szóhoz, indulati hangkifejezés. Mi ebben török?

gyalog – Valaki saját lábán jár, megy. [**finnugor** többől] A **gyalog** kifejezésben a **gya** a cselekvés, az **al** az alsó szinten, talajon talpalva halad – **gyalog**. A **log** állapotjelző (hasonló: **balog**), a cselekvés milyenségére utaló bélyeg (**bilog**), jelleg. A **gy** hang alkotóira bontva (**d**, **j**) is kifejezi a jelenséget, de kissé más színt ad. A **dj** hanggal: **djalog**, **dolog** (dia). Ebből kiérződik, hogy a **dolog** kézi oldala olyan, mint a **gyaloglás**: aprólékos, lépésről lépésre vitt eljárás (jár, járóg, járógol). A **dologi** oldalon a **jár** gyök a **járom**, **iga**, a legalacsonyabb szintű teherviselés értelmét is beleszövi.

- gyalom** – Nagy kerítőháló. [török] A *gyal* akár a *gyalognál*, *alsó* szint, ez esetben víz alatti. Az *alom*, lehet *halom* (sok), hisz a *gyalommal*, a kerítőhálóval nagy mennyiséget lehet kifogni. Ugyanakkor a *lom* végződés értelme a laza állapot. Ez a háló nem keretre erősített, hanem lazán kivont, nagy területet befogó, lassan közelítő, kerítő, és végül az alul levő zsákjában tömörítő.
- gyalu** – *Sík felületek forgácsolásra való famegmunkáló kéziszerszám.* [? török] A *gya* gyök itt is cselekvés, tett. A *gyaluban* az *alsó* szinten (*u*) húzás-tolás van leírva. A simítandó felületen *gyalul*, *alul tolul* a deszka felszínén, és közben minőségét *javítja* (*gya*). Csak magyarul bontható értelmes alkotó elemeire.
- gyám** – *Szülői gondoskodást nélkülöző kiskorú személy gondviselője, vagyonának kezelője és törvényes képviselője.* [?] A *gyám* a *tám* gyökkel rokon. *Gyámolít*, *támogat*, mindkét esetben jelen van az *ám* érzelmi gyök, mely gondoskodásra, érzelemre utaló. A *gy* cselekvés, a *t tett*, *j (dj)* értelme: jó tett. A *gy* hang a *gyengéd*, *gyógyít* szavakban is kulcshang, a *gyógyít* régies alakja: *jógyít*. A *gyám* tehát *jó támasz*.
- gyanta** – *Némely növényből, különösen fenyőből szívárgó ragacsos, megszilárdulva üvegszerű anyag.* [? latin < ? litván] A gyantáról a CzF Szótár így ír: „GYÁNTA, (alkalmasint am. gyap-ont-ó, gyap-ont-a, azaz gyulasztó; V. ö. GYAPONT; vagy pedig gyan gyöknek vétetvén, ekkor egészen megegyezik a latin cando igével; oroszul jantár) fn. tt. gyantát v. gyántát.” Vagyis nevét *gyúlékonyságából* kapta. Ez a hasonítás az *nt* viszonyító párosból is kivehető. A CzF Szótár által idézett orosz *jantár* szóban is jelen van az ősmag(yar)-nyelvi azonosító *nt* páros.
- gyanú** – *Árulkodó mozzanatokra alapozott föltevés, sejtés.* [?] Fölmerült a *gyanú*. Ugyan! Hogyan? A *gyanú* hangulatbefolyásoló, gondolati mérlegelő állapot. Feltevés, képzelődés kétes helyzetben, valaminek valamivel összevetése, hasonlítása, azonosítása kapcsán. *Hogyan?* – Ez a *nagy* kérdés, mely bizonyításra vár. Rá kell mutatni, *hogyan* igen, vagy *hogyan* nem. A bizonyítással a *gyanú* vagy igazolódik, vagy megszűnik. Esetleg *tanú* is kell a *gyanú* beigazolására, a bizonyításra. A *gy* a helyzet képlékenységre utal (*agyag*, *gyúr*), a *gya* az, melyen (-n) az *ú mély* nyomasztó hatása van. A *gyan* elterülő háttéri *hangulat*, a szóvégi *ú* elméleti, gondolati *mélység* a bizonyítékok keresésére (*kút*, *búvár*). Ha a *gyanú* a *kutatás* nyomán nem igazolódik be, a *kutakodásnak* vége, akkor a mély *ú* eltűnik a szó végéről, és lehet mondani a vádra: nincs *gyanú*, *ugyan* már, *hogyan* gondolták, ez egy *nagy* rágalom.
- gyapjú** – *Juh göndör, fürtös szőrzete.* [török] *Lágy*, *puha tapintású* – *gyap* – és talán, hogy *juhtól* származó. Mindenképp érződik a *j* hatás is, a *gyapjú javadalmazási alap* is, ezzel fizet a *juh* a gondozásért. Az *ap* még a jó vízlevezető tulajdonságára, a *p* külön a téphetőségre is utalhat. A *pj* páros inkább tulajdonra utaló: *gyapja*, *apja*, *lapja*, *zápja* stb. Ez mitől török?
- gyapot** – *A gyapot magvának finom szőre, mint textilipari nyersanyag.* [?] Ez is *lágy* (jó) *tapintású*: *gyepes*, *gyapos*, *gyapot*. A *gyapjúhoz* hasonlítható, begyűjtése *tépés* útján.
- gyárt** – *Iparcikket gyárilag készít. Kisipari úton rendszeresen készít valamit.* [török] Aki *jártas* egy elkészítési módban, az tud *gyártani* (*djárt*), *értéket* előállítani. A *gyártásból* nyeresége is van, ha *portékáját eladja*. Ez mitől volna török?
- gyarapít** – *Valaminek nagyságát, mennyiségét, értékét növeli.* [’gyarapodik’ < ?] E szó régiesen *gyaporít* és egyezik a *szaporít* értelemmel. A *gyap* gyök a *gyapjú*, *gyapot* esetében is a *szapora* mennyiséget leíró.
- gyarló** – *Kis képességű, tévedésekre hajlamos.* [török] A *gyarló*: *törekeny*, *kopott*, *repedékeny*, *enyészetre hajlamos* (le/*jár*/l/ó) anyag. Az *ar* gyök szerepe jól érződik, hasonló a *mart*, *sarvalt*, *sarabolt*, *tarolt*. A *gyarló* jelentheti az egyént, aki *gyenge teljesítményt* nyújtó, *gyenge udvarló* (nem csak a férfi – nő esetben, hanem a régi uradalmi udvari tevékenységre alkalmatlan), *pazarló*, *susárló*, (*békétlenséget gerjesztő*, *alattomban embereket egymás ellen ugrasztó*), *maró*, mint a *sarló*, mely után csak a *tarló* marad. Az *rl* páros: a *perlő*, *porlad*, *porló* stb. szavakban mutat még párhuzamot.
- gyarmat** – *Valamely tőkés (egy erősebb) állam által meghódított, igazgatott, kizsákmányolt terület. Ausztria gyarmata voltunk.* [?] A CzF Szótár szerint: „[...] gyar, mennyiben zarándokolást és szaporodást, vagy gyarapodást is jelent... az elavult gyar-am-ik, s ebből gyar-am-ás, gyar-am-at, s összevonva gyarmat [...] családokból álló szállítmány, mely más vidékről, országból, világrészből elköltözve, valahol megtelepedik [...] Vidék, térség, határ, melyet idegen földről jött emberek, családok megszállnak, és mívelnek.” De lehet *javaitól* kifosztott, *legyarolt kimart* terület. A leigázó *gyermekként* kezeli a *gyarmatot*, népét, mialatt jóindulatú *gyám*jaként mutatja be magát. Kell ehhez

a leigázó *ármánykodása*, a *gyarmat* javainak összekarmolása, körmölése, *gyarmolása* (*adjarmat*).
Onnan *gyarapodik*, javai onnan *származnak*.

gyász – *Szeretett személy, hozzátartozó halálán érzett fájdalom.* [török] A *gyász* a *jajszavak* összessége. A CzF Szótár szerint: „jajász, a mély fájdalomtól kitörő jaj! szótól.” A szó a fájdalom ösztönösen feltörő gyökszavából indul, így ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

gyatra – *Rossz minőségű, silány, gyarló.* [?] A *gyatra*, ugyanaz, mégis különbözik. A *gyarló* esetében az *l* hang az esendő *lágyságot* jelzi. A *gyatra* kissé mégis más. Az elvégzett munkára mondják: *gyatra* munka, tehát itt a *t* hang a *tett* jelölője (a *lejár*t szavatosság párhuzama). A *tr* páros: a *botrány*, *gyötrő*, *hátrány*, *otromba* stb. szavakban nyújt hasonló értelmet.

gyáva – *Természeténél, jelleménél fogva félős.* [?] A *gyáva*, *ványadt*, *nyamvadt*. A *v* hangnak, a *va* gyöknek itt van egy leértékelő értelme (leszarva). A *gyáva* lehet *lágymeleg*, megalkuvó, akár *javit* is odahagyó.

gyehenna – *Pokol, Kárhozat.* [nk: latin < görög < héber] A *gyehenna* a Ge Hinnom völgye nevéből torzított szó. Azon a vidéken magyar nyelvű nép élt, és a megnevezések tőlük maradtak. Ilyenek még a Tábor hegy, Megiddó hegy, Golgota, Arad, Názáreth (Nézórét), a Kison, Kidron, Jordán folyók és mások. A *gye* a *völgye* szó leharapott vége, Hinnom a völgy névadója – *Völgye Hinnomnak* – Gye Hinnom – Ge Hinnom, mely visszamagyarítva, nyomorítva: *gyehenna*.

gyékény – *Állóvizek barna buzogányos virágzatú, éles levelű, egyszikű növénye.* [török] A CzF Szótár szerint *takarót* jelentő szó. „Így nevezik némely tájakon azon kákafajt is, melyből gyékényeket kötnek.” A káka *gyékényként* *takarja* az állóvíz felszínét dús növényzetével, ezért mondják *gyékénynek* is. Az embernek először az *ágyékára* kellett *takaró*. Azt kellett elrejténie, *dug*nia mások szeme elől. Innen a *gyék* tőszó *takarót* jelentő értelme: *ágyékként* *takarva*. Végző soron a *gyékényterítő* készülhetett szalmából is. Később fekhelytakaró, *ágytakaró* is készülhetett belőle, *ágyék*, *ágyat* díszítő terítő, *ágyékként*, *ágyékény*, *gyékény*. A CzF Szótár a *gyék* tőszóról: „Jelent valamely fedőt, takarót, s rokon *dug*, *tok* szókkal s *tak* gyökkel (*takar* szóban), továbbá a latin *tego*, hellén *stegw*, szanszkrit *tvacs* (födöz, *takar*), innen: *tvacsan* (ernyő, fedél), német *decken*, *Dach*, persa *tak*, dán *tag*, ónémet *theken*, *dhecchan*, *tagan*, angolszász *thac*, *thaec*, *thaecen*, *theccen*, *gedekan*, holland *dekken*, angol (to) *deck* stb. szókkal.” Ezek mind ugyanazon forrásból, az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

gyémánt – *A szénnek kristályos, nagyon kemény módosulata.* [német < francia] A CzF Szótár szerint a név *lágúíthatatlant* jelent. A *lágúítás*, *gyámolítás* lenne. Ha nem *gyámolítható*, akkor a *d* hang ellenálló értelmével van jelen: *de*, *dje* *nem*, *gyem*! Az *nt* viszonyító, nem *gyám*ható *gyanánt* – *gyémánt*. A szónak az ősmag(yar)-nyelven kellett kialakulnia, és valahogy így, e fenti formában. Az *nt* páros viszonyító: *gyémánt* vagyis nem *lágúítható* *gyanánt*.

gyenge – *Csekély erejű.* [?] A *gyenge* szóban benne az *eng*, *enged*, *engedékenység* (*jenged*), mely a szókezdő *lágú* *gy* hanggal még esendőbbnek tűnik. (lásd: *zsenge*!)

gyep – *Füvel benőtt terület.* [?] A CzF Szótár a *gyep*ről: „Tömöttebb ajakkal *gyöp*, *gyöpöt*. Rokon a *gyap* gyökkel, s jelent eredetileg szinte valamely *lágú*at, *puhát*.” A *gyep* szóban a *gy* a *lágú*, a *p* a *puhaságát* sugallja, de lehet a *lágú* füvel *belepett* föld értelme is (*ágy e puha* fű). Ugyanakkor a *gye* ősgyök, sőt a *gyep* gyök beépült a *mezgye*, *gyepű* szavakba, és mindkettőben az *elgyepesedett* terület gyakorlati hasznavehetetlenségét jelentik. Székelyföldön a *gyepes* udvar *hanyag*, *rossz gazdát* sejtetett. A *begyepesedett* *agyú* ember *haladásra*, *tanulásra* képtelen.

gyeplő – *Két végével kétoldalt zablához kapcsolt hosszú szíjkötél, amellyel a befogott állatot irányítják.* [török] A CzF Szótár szerint: „Eredetileg hosszú kötél vagy szíj, melynél fogva a *gyepen* *legelő* barmot, különösen lovakat mintegy *pányván* tartották, s *etették*.” (Kiem. K. S.) A *gyeplő*ben a *gy* hang a *rendfenntartó* *fegy*, *fegyelem*, *fékezésre* utasítás. Egy szabály betartatásának eszköze a *gyeplő*. A mai értelemben az *egyenes* *járás*, *irányítása*. A *p* a *kapcsolat*, de a *gyors* *mozgás* is: *paripa*, *parittyá*, *pergő*. A *pl* páros: *caplat*, *szeplet* szavakban *utal* *mozgásra*. A *p* hang *zöngés* *párja* a *b* hang, a *bl* páros a *zabla* szó *tengelye*, a *gyeplő* és *zabla* kapcsolódik egymáshoz. A *gyeplő* magában rejti azt az értelmet is, hogy *határt* (*gyepűt*) *szab* a *mozgásnak*.

gyepmester – *Állati tetemeiket eltakarító, kóbor kutyákat összefogdosó, emészteőgödröket tisztító hatásági alkalmazott.* [< német] A *gyepmester* *dögeltemető* munkáját a falu *gyepűjén* végezte. Olyan hely volt kijelölve *döggút* és hasonló *célokra*, amely *termesztésre* nem volt *használható*. Itt *mesterkedhetett* *kedvére* *sintér*, *pecér* *legényeivel*. A *mester* szó szintén *igazi ősmag(yar)-nyelvi* *eredetű*, erről az *M* hangnál. Tehát sem a *gyep*, sem *mester* nem *német* szó.

- gyepű** – Sövény. *Birtokhatárokat védő, járhatatlanná tett területsáv.* [< finnugor] *Begyepesedett, elhanyagolt mezsgyesáv. Esetleg országhatár védelmi vonala. A gyepűk védelme a határőrök feladata volt. Itt mindenképp érződik a gy hangban rejlő d ellenálló értelme. (A szó a fent említett gyephez kötődő, melynek eredete ismeretlen a szótárszerkesztők szerint, de a gyepűnél már megvilágosodott a finnugor északi fény.)*
- gyér** – *Ritkán, elszórtan nőtt, ritkás.* [?] A gy hang itt a lazaságot jelenti, az ér ez esetben köztes tér, az egymáshoz nem ér gondolatát sugallja.
- gyere** – *A jön ige felszólító alakja.* [?] A gy hang mozgásra, eleredésre serkentő. A ló biztató gyí is mutatja. A gy hang j (dj) alkotója szintén: *jer, jere.* Ez utóbbi, hangsorrend cserével az *erjed, gerjed, terjed* szavakban, de a *sarjad* mélyhangú alakjában is jelen van.
- gyermek** – *Nem felnőtt személy, gyerek.* [?] *Gyermek, a gerjed, ered, serdül, mindannyiban benne az er gyök, mely eredet. A gy itt a gyöngye jelzőhangja lenne, és j jó (ifjú, fijú, sarj, jermek) hatású, tehát gyöngye eredet, de a növekvő állapot is, a fölfelé hajtás rejtett biztatóhangja (gyerünk, nőni!). Hasonló a jérce, jerke, gyerkóc, melyekben a gy > j hangra vált, de a jó, gyenge eredetről szól. A cserje, sarj szintén hasonló. Az em gyök (emő – szopó) fordítva me, a k, kicsi. A kelta eredetű brit nyelvekben a családnév előtti mac (mek) – fi, a valaha közös nyelvünk gyermek szavából ered, mek. Mac (mek) Arthur – Arthur gyermeke, fia.*
- gyertya** – *Könnyen olvadó anyagból készült, rúd alakú, kanóccal égő világítóeszköz.* [török] A CzF Szótár szerint: „GÉR, am, gerjedő, ebből lett: gerjetyű, öszvébb húzva: gyertyü v. gyertyú, gyertya.” A gyer a gerjedés (fény, hő), sercegő hangon égő. Az rty páros a két véglet találkozása: az erő és a lötytenés. A gyertyában megvan mindkettő: fényerő a láng fénye, melyet kibocsát, lötytenés az anyag, mely megolvad az égés folytán. Csak a török nincs meg benne. Párhuzam az erő és a laza löty kifejezőivel: *fortyog, hortyog, kortyol, szortyog, vartyog* stb.
- gyík** – *Hosszú farkú, pikkelyes testű, gyors mozgású rovarevő hüllő.* [?] *Gyík (kígyó). Gyorsan sikamló hüllő. Ik, iklat, gyors iklató, igyekvő (igyikvő) mozgás.*
- gyilkos** – *Aki, ami gyilkolt.* [?] A gy-il – öl, életet olt, illó élet, a k (ék) az eszköz, gyilok, a tör régi neve. A szóban a gy hang (dj) d alkotóhangjának ellenálló értelme érvényesül.
- gyolcs** – *Finom fehér vászon.* [német] Az lcs páros az olcsó és a mérhetetlen értékű erkölcs, bölcs meghatározó kulcsa. A *gyolcs* gy hangja lehet a finom tapintás, de minthogy a gyógyít szóban a jógyít, javít jelentése bújik meg, itt j > gy hangcserés a szó – lehetett *jolcs*. A CzF Szótár szerint a fehérre (hol) utalva *holcs* is. A *gyolcs* az egyházi ruhák anyaga, és a tisztaságot szemléltette. Tehát az lcs páros jelképesen itt nem annyira az olcsóságot, hanem inkább a bölcs erkölcsiséget, annak jó/(lcs) gyümölcseit szemlélteti. A szóalkotáshoz szükséges három jellemző itt is jelen van, mint minden ősmag(yar)-nyelvi szónál. Csak rá kell keresni azokra.
- gyom** – *A természetett és haszonnövények közt vadon tenyésző haszontalan vagy káros növény.* [török] Ha a d (ellenálló) hatást figyeljük (a *gyom* a természetett hasznos növények elnyomó ellensége), akkor *d/j/om*, az összevissza kuszált növények *csomó*ja, mely eltiprandó. Az egyáltalán nem művelt területeken, hasznavehetetlen gaznövények átláthatatlan *csomó*ja. A szóból kiérződik a *kinyomni* értelem is. Székelyföldön a *nyomkodást* *gyomrozásnak* is mondják. A CzF Szótár „öszve-gombolyodó”-nak írja.
- gyomor** – *A tápcsatorna kiöblösödött része.* [török] A *gyom, gyöm gyöm*öszöl, *teleyenomorít, teletöm. Gömbölyű, gombolyag* része az emésztőrendszernek, melybe *belenyomjuk, belegyomrozzuk* az ételt. Tele *gyomorról* álmodik a *nyomor*. Hol ebben a török elem, ha magyarul bontható, magyarázható, és elemei felhasználásával körülírható szó?
- gyón** – *Gyónik, az ebben elhangzó vallomás.* [? török] *Gyónik* – lerakja bűnös terhét (*d/j/ón*), és *jó (d/jón)* irányba indul. Régen *jonh, jonhó* – a szív, belső indulat. A CzF Szótár szerint: „A Müncheneri codexben *jonhó* és *jonh* am. szív. »Bódogok tiszta jonhóúak.« (MÁTÉ 5). »Mojzes ti jonhotok keménységére engedte tui nektek tui feleségeket elhagynotok.« (MÁTÉ 19). A *Nádor-codex*ben *jonh* am. belső rész. »Megháboróla en jonhom és megfogyatkozék az en lelköm« (TOLDY F.)”. Ez értelemben a *gyónás* a szívben levők (jók, rosszak) jelképes *kiöntése, ontása, megvallása, a nyomasztó (n > m) gondoktól való szabadulás.* Hol itt a török elem, mikor a j ösztöni hanggal, annak a *kimondott* szavakban való szerepével magyarul magyarázható kifejezés? Hogy a török nyelvek is örökölték az ősmag(yar)-nyelvből, így elfogadható.
- gyopár** – *Magas hegyek szikláin termő, fehér szőrrel fedett fészkes virágú növény.* [török] Idézet egy leírásból: www.faiskola.hu/index.php?option=com_catalog&controller=item&id=572&Itemid

= 70 *Faiskola, kert, kertépítés*: „Fehér, gyapjas, filcszerű, évelő növény. Keskeny, hosszúkás leveleinek különösen az alsó oldala szőrös.” A *CzF Szótár* szerint: „[...] némely fajai gyapottal tőkocsányúak, s keskeny levelűek.” Neve – minden más törököző erőlködés ellenére – a szőrös, **gyapjas** levelei és fő lelőhelyének **kopár** környezete nyomán alakult, egyszerűen az ősmag(yar)-nyelven.

gyors – *Rövid idő alatt nagy távolságot megtevő.* [?] **Gyors**, ez a **serény**, az **iram** társa. Itt az **r** (röpül) és **s** (**serény**) hangok a kulcshangok, s a szónak egészében szorzati értelme is van.

gyökér – *Növénynek a földben lefelé növő része.* [**finnugor**] **Gyökér**, a **gyök**, **csök** kis **csökevény**, az **ér** eredet. Ettől is függ a növény felszíni részének állapota.

gyömbér – *Egyszikű ázsiai növény.* [**latin** < **görög** < ... **óindiai**] Ez a név mindenképp magyar eredetű, ősmag(yar)-nyelven adott név. Az **mb** páros igazolja ezt. A **gömbölyű** gyökere okán, valószínű a két szó keveréséből: **gyökér** és **gömb**. **Gyö** (k, gö)-**mb-ér**. Az óindiai elé oda lehet írni az ősmag(yar)-nyelvet [**latin** < **görög** < ... **óindiai** < **ősmag(yar)**], mert abból torzult zingiber, gingiber alakra az ottani nyelvekben. A valaha volt Liptó megyében van egy hegy: **Gyömbér** hegye. Ez nem az óindiai zingiber, gingiberből alakult.

gyöngy – *Igazgyöngy. Üvegből vagy más anyagból készült felfűzhető apró golyó, kocka.* [**török** < **kínai**] A *CzF Szótár* szerint: „Az eredeti göm-gy v. gön-gy szóból, melynek jelentése gömbölyűség, lett meglágyítva gyöngy, mely ennél fogva a gömbölyűség fogalma mellett, a lágyság, finomság értelmét is fölvette.” A **gyön** gyökéből jön a **gyöngy**, **gyön**géség, **gyönyör**, **gyönyörűség**. A **gyöngy** **ngy** párosa különböző hangok, gyökök társaságában, gömb értelme mellett, egy helyre gyűjtést (**göngyöleg**, **kalangya**, **kelengye**), kellemes érzetet (**langyos**), de utálatos, lealacsonyító dolgokat (**ringyó**, **rongy**, **tongyó**, **varangy**) is jelent. Török nyelvek és kínai vonatkozása? Igen... **ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből**, mert ezzel a gyökkel, ekkora szóbokorral és az **ngy** párossal ez elhazudhatatlan, tősgyökeres magyar szó. Vagy netán az: **angyal**, **ángy**, **göngyöleg**, **göröngy**, **hangya**, **ingyen**, **kalangya**, **kelengye**, **kengyel**, **langyos**, **ringyó**, **rongy**, **tongyó**, **varangy** szavaink is mind kínai, török-tatár stb. szavak? Ez a kínai török eredet sugallása visszavezetés a lehetetlenségre (reductio ad absurdum). Nem is próbáltak kutatni a valós eredet irányába.

gyötör – *Tartósan bánít, kínoz valakit.* [?] **török**] Ha valakit **gyötör**nek, az **összetörtség** **gyötörő** fájdalmát okozza. A **gyö** gyök a **göngyöleg** szó alkotó részeként az összecsavarodást jelenti. A **gyöt** **gy** hangja **d** értelmű – **dj**, **djö** – cselekményre utal, a **t** **tett**, a **tör** jelzi a kellemetlen következményt, az **összetörtség**, a **gyatraság** érzetét. A **gyöt** – **tögy** fordítás az eljárás mélyreható értelmét is hangsúlyozza. Hogy ez török? Vicesen: azért, mert valakit **gyötörök**, attól talán még nem vagyok török.

győz – *Küzdelemben minden ellenségénél, ellenfelénél erősebbnek, jobbnak bizonyul.* [?] Jobban főz, jobban nőz. A **gy** itt a cselekvést jelentő dia, dja **dj** hangja. Az **ő** az **erő**, a **bő** jelzőhangja, a **z** hang mozgás, izeg-mozog.

gyújt – *Előidézi valaminek a meggyulladását.* [?] A *CzF Szótár* szerint a **gyu** hangutánzó, a hirtelen **gyúlás** hangja. A **jt** páros esetenként alapkezdet értelmét hordozó: **ajtó**, **bujt**, **hajt**, **ojt**, **nyújt**, **rajt**, **sejt**. A **gyújtás** az indulás, a tűz kezdete. A **begyullad** más értelemben is heves indulást jelentő kifejezés.

gyula – *A honfoglaló magyarságban a legfőbb bíró vagy hadvezér.* [**török**] Ezt etruszknak is írhatták volna. Azonban a szó ősmag(yar)-nyelvi. A **gyu** gyökből indul, mely a **sok** (du, Duna, **gyúr**, tömörít, **gyűjt**) értelmét takarja. A **gyula** sok ember fölött rendelkezett. Ugyanakkor a **gyúl** bővítményeiből következtetve, mint hadvezérnek a harci kedvre **gyújtás**, **gyullasztás**, hevítés is alapvető feladata volt. Ez szigorúan csak a szó elemzéséből. Tovább lehet játszani a feltételezésekkel.

gyúr – *Képlékeny anyagot nyomkodással tömörít, alakít.* [**török**] **Gyúr**. Valamit **gyúr**. Kenyértésztát, agyagot. Fordítva **rúgy**, azaz gyúrva tömöríti, **rogyasztja** az anyagot. Erő alkalmazása útján **belegyúr**, **legyömöszöl** valamit valamibe. Erős az, aki **gyúr**, ő az **úr**. **Lágy** az, amit **gyúr**. A **gy** **lág**, az **ú** le, az **r** erő.

gyurgyalag – *Földbe vájt üregben fészkelő színpompás madár.* [?] „Nevében az íze.” Sarat **gyúr**, mialatt ürege fészket készít, és **gyalog**lakása van, azaz **alag**ban fészkel (1,5 – 2 m **alag**utat ás).

gyújt – *Valamit egy helyre hord, egy helyen egyesít.* [?] **török**] A **gyű**, **gyö**, **gyú** stb. gyökök egyes bővítményeikben tömörítést leírók. A **jt** párosnak a tömörítés mellett van elkülönítés értelme is az: **ajtó**, **bojt**, **bujtat fajta**, **rejt**, **rojt**, **sajt**, **szakajtó** stb. szavakban.

- gyűlöl** – *Ellenséges indulatot, heves ellenszenvet érez valaki, valami iránt.* [?] **Gyűlöl**: oly sok a felgyülemlett harag, hogy **ölni** is tud tőle. De **öletni** is: **gyűlölet**. A nyelv pontosan rögzíti az érzés minden jellemzőjét. Vegyük példának továbbra is e **gyűlölet** szót. Van az a kifejezés: **gyűlölettel tele**. Ez **gyűlölet teli** állapot. A **gyűlölettel** szónak a vége nem csak határozórag: **-tel**. Ez értelmileg tartalmazza az elveszejtő érzéssel **telítettséget** is. Vagyis olyannyira felhalmozódott, **gyűlt** benne az elveszejtő (öl) érzés, oly **teli** van, hogy képes **tettre** váltani (gyűlölet-**telített**).
- gyümölcs** – *Növénynek általában nyersen fogyasztott termése.* [török] **Gyümölcs**. Gömb alakú, gumótermés, gum, **gyüm**, az **ölc**s valaminek a kisebbje, úgyszólván, **öccse**. A szemölcs is ilyen. A **gyüm** mintha a benne levő tápanyag összegyűlt, **tömörített** mennyiségét is jelentené.
- gyűrű** – *Ujjon viselt karika alakú ékszer.* [török] Körértelmű szó, a **rügy** fordított alakja. A **gyű** gyök **gyűr**, **tűr** értelműre bővíthető. Alapértelme: egy fém rudacska összegyűrése két végének összeéréséig kör alakúra.
- gyűszű** – *Varráskor a tűt nyomó ujj végét védő kis tok.* [török] Gyűszöl, gyömöszöl. Az ujjat **gyömöszöli** a kis **tűsző**szerű fémtokba, a **gyűszű**be, mellyel a tűt **gyömöszöli**, gyűszöli (gyí, gyú), tuszkolja a vászonba.

H

„Mássalhangzó: a hangszalagok részében képződő gégehang.”

www.osnyelv.hu h

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kiseded alakban h, tizennegyedik betű a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában kilencedik. Neve: há. Nevezik különösen szelleti vagy lehelő betűnek is. Különben a torokbetűk osztályába tartozván, fölcserélődik 1-ör a g és k rokonszervű betűkkel, mint: hankalék, kankalék; hurít, hurogat, kurjant, kurjogat; hömbölyög, gömbölyög; 2-or a szinte szelleti, tehát rokon v és j mássalhangzókkal, pl. hirhed, hirjed; ahítatos, ajtatos; hiacint, jácint; hóhér, hóvér; sáholy, sávoly; purha, purva; kohács, kovács; bihal, bival; kegyilméhel, (régi halotti beszéd), e helyett: kegyelmével; eh hámbor doctor, (a Góry-codexben), e helyett: e jámbor doctor; segéh, segéjj; (Tatrosi codes) stb. 1. J és V betűket. 3-or ritkábban az s, sz és zs sziszegőkkel, mint: hápog, sápag; hörpöl, szörpöl; hervad, sorvad; húnnyik, szúnyik; hinár, zsínár. Mint oly betű, mely torkon kinyomuló hangot fejez ki, eléfordul a) lehelést, [...] pihegést, lélekzést, fuvást, sohajt, ohajtást [...] Eléfordul üres vagy könnyű tárgyak neveiben, [...] ilyenek: pehely v. pelyh, hab, hó, hólyag, hamu, haj, héj, hám, hár, hártya, hazud, hegedés, hever, henye, hely, híg, hiány, hiú, hón, homály, héla stb. Így a szanszkritban is több gyökök, mint há, had, hal, hu stb. ürességet jelentenek. e) Minthogy a fölfelé törekvés erősebb leheléssel vagy lélekzéssel jár, megvan a h oly szókbán, [...] mint: hág, hány, haj, háj, halom, has, hát, ház, hegy, héja, héjáz, kupa, had, hagy, hosz, hoporcs, horog, hóri horgas stb[...] A hinár, hinta, hintó, himbál szókbán a h csak előtétül használt lehelet, melyek in(og) gyökből származván, eredetileg: in-ár, in-ta, in-tó, in-bál.”

Egy **hang**, melyet nem kizárólag **hangszál** képez. Csak a hangszálak közt átsuhanó levegő hangja, a lehelő torokhang hallszik. Inkább a vele együtt kiejtett **á** hang rezzenti meg a hangszálat. Egyes nyelvészek szerint, nem teljes értékű mássalhangzó. Oly **hang**, mellyel legbelső önmagunkat adjuk. Mélyről jön, a mellkas közepéből, a lelki, szívbeli érzelmek, indulatok – a jó vagy rossz **hangulat** fészke közeléből. Ezért nevezem az ilyen jelenségeket a továbbiakban **h tünet**nek. A mélyről jövő érzelmek, indulatok „legilletékesebb” kifejezője. A **h** hanggal kezdődő gyökök a **h** hang létrejöttének szellemiségéből indulnak ki.

Visszaborzadási hang is: **hú, hüh, huj, hühú, uhú!**

A **h** hangot a *CzF Szótár* kedélyhangként is jelöli. Szívbeli fakadó vidámság: **ha-ha-ha, hahota, hejhaj, hejehuja, hahó**. Biztatószó, idetartozik a svédek labdarúgó mérkőzéseken kiáltott: **heja, heja** bekiáltása, vagy a rosszemlékű ruszki csatakiáltás: **hurra**, de a mi **hajrá** szavunk is, mely két szó: **hajts rá!** A honfoglaló, majd kalandozó magyarok Európa-szerte rettegett csatakiáltása ANONYMUS szerint: **huj-huj-hajrá!**

A **ha** gyök cselekvést jelentő bővítményeiben mögöttesen a **kéz**, a cselekvő **kar** értelme is megbújik. A **hón** – **kart** jelent a magyar nyelvben, de nem használjuk így, csak az alatti részt nevezzük meg: **hónalj**. Innen a germán, angolszász nyelvek **hand** – **kéz** szavai.

A **h** hang ugyanakkor a lefelé süllyedést jelentő szavak kulcshangja. Például: **hever, hideg, hiba, hull, hal, hál, halál, hülye** stb. A **h** hang a **hi** gyök a **hiány** fogalmát kifejező alapszó: **hív, hfjú, hír** stb.

hab – *Folyadék felszínén buborékokból összeálló laza képződmény.* [**finnugor**] A **hab** általában erős körülkavaró **habarás** (kar, kéz) eredménye, amikor is levegő verődik a folyadék közé és így **buborékok** képződnek. Ebből áll a **hab**. A *CzF Szótár* megemlíti a **hab** gyökszónál, miszerint: „törökül köp-ük; a szanszkritban és zendben ap, a perzsában áb v. áv, vizet jelentenek.” A **habarva, háborodott, háború** szavak felkavart állapotot jelentenek. Kicseng belőlük a **b** hang **hebehurgya balossága**.

habitus – *Lelkialkat. Érzület, magatartás. Külső megjelenés. Jellegzetes alaki jegyek összessége.* [**nk: latin**] A **hab h** hangja a belső érzelmi összesség **h tünetét** megjelenítő. Az **ab** kerekesség, egy oly kör, melyen belül érvényesülnek a sajátos felismerhetőségi jegyek összessége, a vonatkozó jellemzők. Az **ab ábra, arculat** – külső megmutatkozási jellemzők összessége egy körön belül. Ez lehet élethely, öltözet, viselkedési, életviteli forma stb. Jellemzője lehet egyénnek, közösségnek, népcsoportnak, nemzetnek. A **habitus** – bár latin nyelvben volt használatos – ősmag(yar)-nyelvi gyökre épülő. Onnan is tudható, hogy a **habitud** érintő történések, azok következményei e gyökkel magyarul megjeleníthetők. A **habitus** megbontására tett kísérlet, **háborítás**nak minősül, sőt **háborús** tettnek is nevezhető. Ezt a Trianon miatt az anyaországtól leszakadt magyarsággal lehetne példázni, hiszen több mint kilencven éve a bitorló hatalmak állandóan **háborítják**: megváltoztatni akarják sajátos felismerhetőségi külső jegyeinek összességét, arra vonatkozó jellemzőit, sőt már belső, lelki

érzelmi összességét is célozzák. Ezek megőrzésére mindennapi küzdelmet (*háború*) kénytelen folytatni.

had – *Katonaság, hadsereg.* [finnugor] Az alapszó valaha a **karral, kézzel** (h) *had*onászásból indult. Ugyanakkor a belső **h** *tünet, harag* lehet indító oka. A *had*ban a **d** hangnak a *gyülekezés, tömeg* (**du, Duna**) *támadás, ellenállás, védelmezés* jelentése is benne van. A *CzF Szótár* „család vagy nemzetség” értelemben is használja. A *had* gyökről ezt írja: „elvont gyöke hadar, hadász, hadonáz stb. szónak. Ezek után ítélve jelentése: ide-oda kapkodás, verdesés. Megegyezik viad törzsszel (viadal szóban). A szanszkritban hath am. gyötör. Talán az (1) alatti had szónak 2) és 3) jelentései is ide tartoznak. PESTI GÁBOR CI. meséjében had am. viad-al.” Az „ide-oda kapkodás, verdesés” a fent említett – **kézzel** (**han, hón**) kapcsolatos – értelem.

hág – *Valamin fölfelé haladva magasabbra jut. Tetőpontjára hág.* [finnugor] A **há** gyök a hegyet jelenti, a **g** annak legfelső (**ég**) pontja. **Hág, hág**dos, a *CzF Szótár* rokonítja az **ág**askodással: „Hágnak a csődörök, kosok. A bika meghágta az üzelkedő tehenet.” Hasonlóak a *CzF Szótár* szerint: „[...] a sínai ’áng [altum; extollere], a német steigen, hoch, magyar hegy.” A holland omhoog, izlandi stígur upp, máltai jogħla, norvég stiger opp, a svéd stiger, török yükselir stb. A fehérorosz ũzychodzic, a szerb uzdiže, de az angol ascends, a latin ascendit, s a latin nyelvek hasonló kifejezései épp a párzó állat felemelkedésének képi látványa nyomán adott **üzekedés** szó torzója.

hagy – *Nem vesz el, nem visz magával valamit. Stb.* [finnugor] A **kéz** háttéri értelme itt is kiérződik (**ha**). A **gy** hang (rogy) a helyben maradáást jelenti. A *CzF Szótár* a túlhaladással, kiengedéssel is kapcsolatba hozza. A **g** hang meglágyulására példa még: fog – fogy, kiengedés, **elhagyás**.

hagyma – *Vöröshagyma, fehérhagyma, lilahagyma.* [finnugor többől] Régiesen **hajma** alakja volt a szónak. A **héjszerű** rétegek, **hajak** egymásra boruló, kintről befelé sorjában egymást **marokszerűen** lazán **magukba** ölelő látványából jött a névadási ihlet. A **gym** páros a **gyenge gy** és **málló** vagy **érzelmi** (omló, mell, emlő) **m** hangokból áll, s így laza kötődést jelent. Ilyen a **hagyma** felépítése, de a **lagymatag** is laza állapot. A páros hangjai bontva is laza kötődést jelölők: **gyám, gyom** stb. Nem finnugor, ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

haj – *A fejünk bőrét borító, vékony szálakból álló képződmény.* [finnugor] A **haj** szó **h** hangjának keletkezése magyarázza: mélyről, bentről tör fel, **hajt** ki, de **hajlékony** is. Innen a **sóhaj** megnevezés is. A levegő **susogása h** kíséretében, melyet halkán követ az **a** (és **j**) Innen a **ha** ősgyök, melyből a **haj** bővítmény minden valamilyen felületből **előbújó, kihajtó** jelenség megnevezésének alapja lett. Majd innen az egész felületet beborító képződmény összességének, a **haj** (héj) jelenségnek a neve is. **Fejbőrből kihajtó**, azt teljesen **beborító hajszálak sokszorozott, héjszerű, burokszerű számszorozati** jelentéséből a **szőr**, a **borz** megnevezés. A **hajzat, héjzat** aztán minden fedett, borított felület borítójának megnevezése lett: **hajlék** (fedett lakhely), **hajma** (egymást **magukba** foglaló **hajak, héjak, rétegek**) stb. Itt is –, mint mindenhol – érvényesül a **harmónia** szabály a több jellemző alapján kialakuló megnevezés, több értelmezhetőség, mely magyar nyelvi jellegzetesség.

háj – *Elhízott emberen zsírpárna.* [finnugor] A **háj** is egy **haj, héj**, azaz borítóréteg, csak ez zsírból van.

hajnal – *Napkelte körüli napszak.* [? finnugor] A **hajnal haj** gyöke indulás, **kihajt** a növény, növekedésnek indul, aztán **hajt, halad** tovább. A **halad** szó gyökének értelme az **elhal**, vagyis amikor már messzire **haladt**, távol van, alakja **elhal**, körvonala elmosódik, nem látszik, **láthatatlanná** válik. Ugyanakkor a **halvány** szó értelme is ott rejlik, mely fehéret is jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. A **hajnal** régi neve **holval**, és ez is több értelmet takar. A *CzF Szótár* leírásából kivehető: „Eredetileg időhatározó, s am. reggel, korán reggel, nap költe előtt. [...] „Tikszó koron, avagy holval.” [...] Holval gyöke kétségtelenül hol, [...] S hol-val épen úgy lett, mint reggel, éj-vel (v. éjjel), és napval (vagy nappal). Ellenben haj-nal gyöke haj, vagyis a nyilást jelentő aj, innen lett: aj-on-val v. haj-on-val, v. haj-on-nal, s öszvébbhúzva: haj-n-nal, haj-n-al. Innen e szójárás is: hajnal hasad, azaz nyílik. [...] A sínai nyelvben is hiao am. hajnal, reggel; továbbá: világos, és hi am. kétfelé nyíló ajtó vagy ablak (valvae).” A **holval hol** gyöke folytatódik az **lv** párossal, mely **folyamat indulását és folytatását** jelző az **alvad, halvány, olvad, olvas, süvölvény** szavakban. Ugyanakkor a páros hangjai bontva, fordítva a **válik, világ, levő** szavak alaphangjai. A szó a **val** gyökkel folytatódik, mely **szétválás, megnyílás, azaz a világoosság, fény beengedése**. A **hajnal** is beszédes szó. A **haj héj**, mely beborít. Ez esetben a sötétség leple. A **nal, nél, nélkül**, vagyis a sötétség addig mindent beborító leple (**haj**) **nélkül**. A **haj**, indulás után a **jn** páros érzelmi töltetű folyamatot jelent: **ajnároz, dajnál, sajnál**. Aki a **hajnal** folyamatában, egymagában, a

csendben valaha megfigyelte a természet, az élővilág ébredező életének apró, egyre erősödő jeleit, az nem tudja elválasztani a **hajnal**hasadást az érzelemtől. A **jn** páros hangjai alkotják a **jön** szót. A folyamatra még jó példa az ősmag(yar)-nyelvű folyók: **Majna**, **Rajna**, **Szajna** nevei.

- hajó** – *Nagyobb vízi közlekedési és szállítóeszköz. [? török]* A vízi eszköz **hatalmas** vázát borító **hajlított héjazat** lehet a névadó. A *CzF Szótár* szerint: „Eredetileg oly jármű vagy alkotvány, melyet vízen vagy léghen valamely erő, pl. vízfolyás, szél, vitorla, evező mintegy hajlodozva terel. Széles ért. tehát hajónak mondható és mondatik a ladik, csónak, sajka, komp, dereglye, gálya stb. pl. halászhajó, révészhajó, csille-, boronahajó (talp), postahajó stb.” Tehát: szél vagy evező által **hajtott**, **hajlított héjjal** borított **hatalmas** vízi jármű – **hajó**. A **hajó hajlék** is a rajta tartózkodóknak.
- hajt** – *Behajlít, elfordít. [finnugor többől] Héj* alakúra ívelve torzít (**hannal**, **hónnal**, azaz **karral**, **kézzel**) – **hajlít**, **hajt**.
- hajt** – *Menésre késztet. [finnugor többől]* A **hajt** – üz, kerget. Székelyül: arra **hajt**, ami **ahajt** (távol) van. A **jt** páros esetenként **járás**, valamint **átjutás** valahová **bejutás**, arra várakozás értelmét hordozó: **rajt**ol, **ajtó** (előtt) **kujtorog**. A nagy **hajtás**nak **tajték** az ára. A **lajtorján** **feljut**. (a létra igazi szerepét takaró eredeti név – a **lejtő orja**, vagyis teteje). A **lajtorja** szó ma is közhasználatban van Székelyföldön.
- hal** – *Meghal. [finnugor]* Él hal. Az **l** hangnak jelentős szerepe van az **élet** és **halál** fogalmainak kifejezésében. Az **é** a magasság (**ég**), az **l** a lét alapvető feltételei: **lég**, **lé** (víz), **élelem**, **vil** (fény) kifejezéseinek kulcshangja. Ezek jelenléte esetén felfelé ível: **él** (**kél**, **dél**, **cél**), nem **fél**. Ezek hiánya nyomán lefelé **hull**, **hal**, **kimúl**, **dől**, erőszak esetén: **öl**. A **h** hang a bensőben levő lét, de a **lehanyatló** kéz is (**han** – hany – ernyed).
- hal** – *Vízben élő kopolyús, pikkelyes, gerinces állat. [finnugor]* Ez a szó a vízben elsüllyedést jelenti: **elhal**, eltűnik a vízben. A **h** hang lefelé süllyedést jelentő szavak kulcshangja is. Például: **hideg**, **hiba**, **hull**, **hal**, **halál**, **hül** stb.
- hál** – *Éjszakára valahol megszáll, alszik. Valakivel hál, szeretkezve. [finnugor]* **Hál**, vagyis **lefekszik**. A **hál ál** gyöke, az **alvás**. A **h** ugyanakkor az egész bensőnk (**h** tünet) **nyugalmát** is jelenti ez esetben.
- hála** – *A köszönetnek és lekötelezettségnek jótevőnk iránti érzése. [déli szláv]* A **h** mélyen a bensőből jövő (**h** tünet) érzés, érzelem. Az **ál**, az **áldás** gyökszava. A szó **alázat**ot is kifejező, ősmag(yar)-nyelvi.
- halad** – *Térben mozogva egyre előbbre jut. [finnugor többől]* A **halad** szóban a **ha**, a **kéz** is (**han/d**), és a belső indulat **hajtása**. A **ha** (**hajnalhasadás**) a kezdet is, de a feltételek meglétének fontosságára is mutat. Az **al**, indulás az **alsó** fokról, az **l** a **láb** (indul, áll) az **ad** gyök azt jelzi, hogy az **al**-hoz mindig **hozzáadunk** még **valamit**, és úgy jutunk előre. Rokona: **szalad**
- hall** – *Hangot fülével érzékel. [finnugor]* A *CzF Szótár* szerint: „Eredetire nézve úgy látszik, a hang szóval közös gyökkel bír; t. i. ennek is tiszta gyöke han, ebből ol képzővel lett han-ol, öszvevonva hanl, s könnyebb kiejtés kedvéért az n rokon szervü l betűhangra változva: hall. Így képződtek a nagyoll = nagyon-ol, nagyon-l, nagy-oll), sokall = sokan-ol, sokan-l, sokall, kevesell kevesen-el, kevesen-l, kevesell. Különbben is nem példa nélküli, hogy az n betü l-lel cseréltetik fel, mint: Nándor Lándor; gyanánt gyalánt; danol dalol; régies nám, ma: lám stb. Ezen hasonlat szerént lett a dan gyökből dan-ol, dan-l, dall, a van-ból van-ol, van-l, vall.” Az első hanghatás visszahatása: **ha!** Második a zöngé: **n-n-n**. Harmadik a csengés: **g-g-g**. Valami hanog, hanolom. Vagyis **ha** ősgyökből **ha-n-g**. A későbbi **l**-re alakulást a belső nyelvi kilengés törvényszerűsége hozta, mindkettő (n, l) éneklő hang. A két **ll**, beépülve más szavakba is, a **felfogást**, **kiértékelést**, **elismerést** jelenti: **hall**, **sokall**, **kevesell**, **átall**, **megvall** stb. A magyar nyelvben mássalhangzó nyomatékolása, kettőzése (ez esetben az **ll**) két vagy több személy közti állapotra, vagy oda-vissza jelenségre is utal. Van még egy érdekesség. A **vesz** ige, mely a **kéz**hez kapcsolódik. Üzenetet kapok, **veszem** az üzenetet. Ez lehet **hang** is. **Veszem** az adást, mely ez esetben **hang**. **Vesz**, **kéz**, **han**. A **hón**, **han** – **kéz** is. Tehát a **hangot** is vehetem jelképesen **kéz**hez (**han**).
- hallucináció** – *Az idegek zavara miatti (hallási) érzéksalódás. [nk: latin]* A szó – **hallucináció** – bővítményében lehet latin kötődésű, de magyar eredetű, mert magyar gyökre épült. Hasonló a telefonos bejelentkező-kérdező szócskához, mely Puskás Tivadar és a telefonos kisasszonyok oda-vissza kérdegetése nyomán maradt fenn az egész világon: **Hall ? Hall** engem? **Halló ? !**
- hályog** – *A szemlencsének látászavart okozó betegsége. [finnugor többől]* A **hályog** is egy **haj**. Egy **héjszerű** képződmény a szem látófelületén (kiejtve: **hájog**). A **lyog** ugyanakkor jegyként, **bélyegként** (**g**) rögzült állapot.

- hám** – *Igásló szerszáma.* [német] A **hám** jelentése: *haj* (héjazat), mely *magába* foglal, tehát körülvesz. Ilyen a bőr **hámja** is, és a (ló) **hám** is bőrből készül.
- hamar** – *Rövid idő alatt, illetve rövid idő múlva.* [?] A gyors *magába* foglalás jelensége **ham**, a valami szánkba vétele, a gyors falás: **ham**, *bekapta* jelenség hasonlata. Innen jön a **hamar** jelenségének megnevezése: **ham mar**, azaz bekap és rág, összeépülve – **hamar**. Van egy székely mondás az indokolatlan *elhamarkodásra*, sietésre. Mondja a habari, hamari (székely szavak): – *Falunk, s futunk*. Mire a higgadt: – *Nem, eszünk, s menyünk*. A CzF Szótár közli a véleményeket: „Hamar idő. Hamar munka. Ritkán szokott a hamar munka jó lenni. Hamar tanácsnak hamar bánás a vége. A hamarban egy betűje sincs a jónak.”
- hámlik** – *Valaminek külső hámrétege darabokban leválik.* [finnugor többől] A felső borító *héj*, **hám**felület elvesztése. Az **ik** mozgás. A sok **hám** elvesztésének eredménye lehet a **lik**, azaz lyuk. sérülés. Az **ik** mozgást is jelent, de az egyént is.
- hamu** – *Szilárd szerves anyagok elégeése után maradó szürke porszerű anyag.* [finnugor többől] A **hamu** szó a **hom**, **ham** gyökből indul. A **h** hang a könnyed tulajdonság kiemelője. A **hom**, *omlékonyság*. Tulajdonképpen a **haj**, **héj**, **hám** fogalmi körébe is beillő. Talán: ami végül, **ha** marad. A *valami*, *valaha* élőnek a **hamva**, *maradványa*, mely csak *porhám*ként borul rá valamire. „*Kezdi hunyorgatni hamvas szempilláit.*” (ARANY JÁNOS: *Családi kör*). A **hamu** szóvégi **u** hangja a **le** irány.
- hanga** – *Rózsaszín virágú örökzöld törpecserje.* [?] A **hanga han** gyökére a CzF Szótár világít rá: „ugyanazon han szótól, mely láposat jelent, s melytől hanság is származik.” A **hanga ng** tengelyhangzó párosa *gyengeségében* is erőt jelentő. A *gyengének* látszó **hanga**, *zsenge* hajtásaiban *zsongó* életerő *feszeng*. A növény másik neve is igazolja ezt: **erika**. Az **Erika** nőnévként is megjelent az ősmag(yar)-nyelvet beszélő népnél (sem az Erik, sem az Erika nem germán név). Az **er** életerő, az **ik**, **ika** mozgás (németül nem bontható, magyarázható). A kis örökzöld cserje, a **hanga**, **erika**, alkotó hangjainak jelentésével úgymond: megvédi ősmag(yar)-nyelven adott nevét.
- hangya** – *Szervezett közösségekben élő kis fekete, barna vagy vörös rovar.* [finnugor] A CzF Szótár a a **han** és **ham** (hemzseg) gyökből vezeti le. „Némely tájszólás szerént hanggál.” Ez a „hanggál” az **ng** párosnak a mozgással kapcsolatos értelmét adja (*barangol*, *bolyong*, *csatangol*, *kereng*, *rohangál*). A **hangya** rengeteget mozog. Viszont a **hangyaszorgalom** emberi vonatkoztatásánál szerintem a **han** gyök átmege **kéz** jelentésbe is (**han**, **hón** – kar, kéz jelentésű, **hón** alatt, kar alatt, innen a germán **hand** – kéz, a **gyal** – láb). Ez azt is jelentheti, hogy nem a **hangya** ihlette a **szorgalmas** jellemzőt, hanem a **szorgalmas kézről-lábról** kaphatta nevét a **hangya**. A **hangya gya** gyökszava a cselekvés: **gyakorol**, **gyárt**, vagyis **szorgalmas kézzel (han)** dolgozik (**gya**), de a lábat is jelenti. (**gyal**). Lásd a **jár** címszónál. Az **ngy** kötött mássalhangzó-párosnak szavakba beépülve van kedvező, de kedvezőtlen jelentése is. A kedvező talán 2/3, tehát több. A **hangyaszorgalom** közhely. A **gyöngyértékű** asszonyszemély, a férjéhez **kelengyével** érkező **ányg**, **ányika**, aki **szorgalmasan göngyöl**, **göröngyöl** (kapál), **kalangyál**, tehát **hangyaszorgalommal** végzi munkáját. Az **ngy** esetenként tagadással is értékel jó irányba. Például: nem járhatja **rongyokban** férjét, gyerekeit, nem lesz **ringyó**, és öregségére sem vén **varangyos** boszorkány. Az **ngy** párossal alkotható a **négy**, mely a munka száma. Például: jól **négyelik** – keményen, kézzel-lábbal (**hannal-gyallal**) dolgoznak. SZABÓ Szilvia írásszakértő (grafológus) szerint: „a négyes a cselekvés, a munka száma” (SZABÓ Szilvia: *Az írás tükrében*. <http://www.azirastukreben.hu/grafologiai-szamok-4>)
- hány** – *Valamit valahová dobál, szór. Ételet kihány. Stb.* [finnugor] Itt a **kar**, **kéz** értelme a szóba épülve: **hány**, **széthány**. Ugyanez az értelme a **hanyag**, **trehány** szóban is, mely a **hátrány** szóból rövidült, alakult. (Az étel **kihányása** már betegségre utaló, kivéve, ha nem alkohol koholmánya.)
- hány** – *Szám szerint mennyi?* [finnugor többől] **Hányat hánytál** (dobtál) ide? Né, (rámutat) **hányat!** A kéz kar jelentés mellett az **ny** hang kulcs ez esetben. **Ennyi** a **köze** (kéz – hán) a számrendszerhez. A **mennyi** is találó, ez is a **menő**, **elmenők**, az e célra kiválasztottak számát jelzi – **mennyi menyjen**, azaz **hány**.
- hara** – *Szörposztó. Ebből vart zsák.* [vándorszó: török < arab] Az ősmag(yar)-nyelvben a **haj** és **ször** közös neve lehetett a **har**. Az **ször** erősebb a hajnál, egyenesebben álló, esetenként szűrös (**har** – magas, **ar** – hegyes). Bizonyíték, hogy a német, holland, angol, észak-germán nyelvekben majdnem azonos alakban jelenik meg a **haj** és a **ször** (Haar, Haare, hair, hairs stb.). Ezek (akár az említett **han** – kéz, kar) mind ősmag(yar)-nyelvi származékok. Persze a török nyelvek és az arab is örökölte az ősmag(yar)-nyelvből.

- harács** – Az oszmán-török birodalomban a nem mohamedánokra kivetett adó. [török < arab < perzsa] A CzF Szótár nem a törökből örökíti: „Egyezik vele hangban a török kharads, mely adót jelent azonban a magyar **har** gyök egészen hasonló **zsar** gyökhöz (zsar-ol szóban), valamint **sar** gyökhöz is (sar-cz szóban),... a lényeges **r** hang, mely jelenti főképen a **horzsolást**, **sértést**, **rovást**, **irtást** [...] Eredeti jelentése tehát általában **zsarolás**, és ami ezzel együtt jár: **dúlás**, **pazarlás**.” (Kiem. K. S.) Hozzátehetjük még a **herdál** szót is, és a **harap**, **mar** sem áll messzire. Háttéri értelmében a lenyúló **han**, kéz is jelen van. Tehát magyar szó.
- harag** – *Bosszús indulat vagy indulatos lelkiállapot.* [finnugor többől] A **har** magas. Ez esetben bosszús érzelmi magasság. Oly bosszús, hogy **rág**ni is tud, ha kell – **harag**. A **g** jelenthet végleg rögzült, megváltoztathatatlan érzelmi állapotot is – örök **harag**. A **harag** a legrombolóbb lelki érzés. Egyike a nagyon sok jelzővel ellátható főneveknek.
- harang** – *Fémből öntött, fordított serleg alakú, rendszerint toronyban felfüggesztett érces hangú jeladó eszköz.* [török] **Har** – hegy, magas. Az **ang** – hang. A valóságban is magas helyen áll, és magas hangon is szól. Tehát éles **hangon kongó** eszköz. Az **ng** páros hangvonatkozású szavak végszengője is: **bing-bang**, **bong**, **cseng**, **csöng**, **dong**, **döng**, **fiing**, **hang**, **kong**, **peng**, **zajong**, **zeng**, **zöng**, **zsibong**, **zsong**. Valószínű, hogy a török nyelvűek is **harangoznak**, de a szó, a megnevezés nem sajátjuk – ősmag(yar)-nyelvi.
- harap** – *Fogát belemélyesztí valakibe, valamibe.* [? finnugor] Hegyes (**har**) fogaival teremt **kapcsolatot**.
- haraszt** – *Avar. Száraz fű.* [szláv] **Elhalt**, **száraz**, **aszott** növényi maradvány – **haraszt**, vagy ezen nőtt cserjés. A CzF Szótár említi **haraszterdőt** is: „Jelent általában erdős helyet. V. ö. HAR. Különösen 1) Fialat, sarjadzó, cserjés erdő, melyet a barom jár, miért nagyra soha sem nőhet.” Az **asz** jelenthet **széletterjedést** is, a **harasztot** **szétfújja** a **szél**.
- harc** – *Fegyveres erők összecsapása.* [finnugor többől] A **harc** magyar szó. A **har** gyökből indul, épp mint a **harap**. Az **rc** páros véghangzóként éles vonalat, keménységet jelöl. Ilyenek: **arc**, **bérc**, **érc**, **karc** stb. A **harcban** benne van a **kudarc** lehetősége. A **harcban** egymást **marcangolják** a felek.
- harcsa** – *Pikkelyek nélküli, hosszú bajuszú édesvízi ragadozó hal.* [?] A **har** a **harap** gyöke, jelentheti a **harcias** támadó tulajdonságot, lévén **ragadozó**. Esetenként gyermeket is megharap. A **rca** páros feltételezhetően a pikkelyek hiányának **korcsos furcsasága** (**korcs**hal – **halkorcsa** – **harcsa**). Esetleg hasonlati megnevezés: a halak **vércseszerű** elragadása.
- hárfa** – *Háromszögletű keretre feszített húrokból álló pengetőhangszer.* [német] A **hár** magaslat, némely nyelvekben ősmag(yar)-nyelvi eredetű, áldást jelentő szó (román – **har**). A **hárfa** Istent dicsőítő **hálaadó** (**l** > **r**) hangszer volt a régi időkben. Tehát magaslatok irányába elhangzó **hálazenét** játszottak rajta. Az ilyen imádati események is a magaslatokon (hegy – **har**) történtek. A **hárfa** második szótagja **fa**, az anyag, amiből készült. Minden ellenkező irányba terelő erőlködő magyarózkodás dacára, az ősmag(yar)-nyelvben alakult ki a szó: **fáb**ól készült dicsőítő hangszer. Erre bizonyíték a több nyelvben való jelenlét majdnem eredeti alakban. A CzF Szótár felsorol néhányat: „Megvan a német Harfe, Harpfe, ó német harpha, angol harp, svéd harpa, francia harpe, olasz harpa, spanyol, portugall arpa szóiban. **Háromszögü** nagyobb lantféle **húros** zeneeszköz, melyet a játzó ujjjaival penget. [...] Heyse szerint lehetett a régi németben harfan ige, mert a svédben harfwa [...]”. (Kiem. K. S.) A hangszer **háromszög** alakja is névadó tényező. Összegezve: **fáb**ól készült, **háromszög** alakú, dicsőítő (**har**), **húros** hangszer. **Orfeusz** neve is innen eredő. Ő **hárfa**zó zenész volt, ógörög nyelven előbb **Hárfeusz**, **Horfeusz**, majd **Orfeusz**.
- harisnya** – *Lábra simuló, térdén felül érő, kötött páros ruhadarab. Fehér házi posztóból varrt szűk székely férfinadrág.* [ukrán] A **ha** ősgyök bővítményei közül egyik a **haj** (háj) – burkolat. A **ha** gyök része a **ruha** szónak. A **ciha**, **dunya**, **cihelődés** mind tartalmazza a gyököt. A **hár** gyök a CzF Szótár szerint egyenlő a **hám** gyökkel. Vagyis felszíni burok. Ugyanakkor a CzF Szótár a **har** gyök kapcsán a szörből is eredezteteti: „Eredetileg szörből szótt vagy kötött lábbravaló. Gyöke egy a hars szóéval. V. ö. HARA. Eljön a szláv nyelvben is harusnya alakban. Különösen. 1) A székelyeknél am. szörnadrág, mely durva szúrposztóból készült, milyent az erdélyi köznépek viselnek.” A tarisnya, mely székelyül kiejtve **tarisnya**, szúrposztóból készült zsákszerű füles táskák, melyben **tartani**, **ismételten nyakba** vetve szállítani lehet valamit. Tehát a **tarisnya** szótöve használati, bővítményei annak módját leírók. A **harisnya** szótöve (**har**) eredői és használati jellemző. A lágyított mássalhangzók laza, puha dolgok megjelenítői. Ilyen női ruhadarab a **szoknya**, mely szintén a lábakat takarja, szintén **nya** végződésű. És van női **harisnya** is. A **nya** mindenképp a **nyújtott** hosszúság (nyak). Az **isnya** esetében az **i** hang a mozgás (izeg, iklat), az **is** lehet **ismétlő**,

gyakorító. A **harisnya** – hosszú ruhadarab, melyet mindennap, *ismét* és *ismét*, felhúznak a lábakra. Fölöttébb érdekes, hogy a szerkesztők szerint a zárt társadalmi szervezetben élő székelység a legjellegzetesebb ruhadarabjai egyikének a jóval később kialakuló *ukrán* nyelven adott nevet! Ha az ukránoknak megvan ez a szó, ily értelemmel, akkor az ősmag(yar)-nyelvből (mely egy és ugyanaz a székely nyelvvel) örökölték.

harkály – *Tarka tollazatú, fában élő rovarokkal táplálkozó, a fák törzsén kúszó és kopácsoló madár.* [finnugor] A **har** hegy, ez a hegyes csőr. Az **rk** páros a madár jellemzőinek felsorolásában kulcshangzó. A **harkály** *tarka* ruhájában ott **sarkal** a fán, a **farkára** támaszkodva **fürkés**, mintha az **erkély** **párkányán** kapaszkodna, és a fát **szurkálva** **torkoskodik**. A CzF Szótár szerint: „Nevét vagy az erdőt jelentő **har**, vagy hihetőbben a hangutánzó **har** szóktól kapta.” Ehhez még annyit: székelyül némely helyeken **horokály** a neve, s ez hangutánzónak tűnik. Sok a névadó jellemző, de mind magyar.

harmat – *A szabadban, hajnalban vagy alkonyatkor lecsapódó légköri nedvesség.* [?] Hegyek **harmatja**. A **har** – hegy, a **mat** a **med** (ned), vizet jelentő gyök módosulata. A régi székely forramat szó, forrást jelent, tehát a **mat** itt is víz.

harminc – *Háromszor tíz.* [finnugor elemek] Eredete a **három** szóból levezethető. A CzF Szótár szerint: „[...] tőszámnev, mely a tizedek sorában harmadik fokon áll [...]” A tíz a tűz (tűzháromszög). A húsz szónak köze van a húzás fogalmához. A **harminc** **rm** párosa többnyire komoly, szigorú, de van hang-, eredet-, alaki stb. vonatkozása is. A szó **farkincája** játékos hangzást idéző, az **nc** páros szerepéből eredően. Ha az **nc** játékos hangulatú végződést nézzük, akkor az **rm** páros nem az **ármány**, **förmed** szavakban való értelmét, hanem inkább a **harmat**, **harmónia** értelmét viszi a szóba. A három jelentős szám az ősmag(yar)-nyelvben, három tanú a biztos igazolás, három a/z (magyar) igazság, a hármás kötés a legbiztosabb kötés, hármás támasz nem billen, hármás kiterjedésű a világegyetem stb. A hármás szám oly jelentőséggel bírt, hogy az egész népmesekincsünk erre a számra épülő. Tehát már a három szónál érződik az összhangra (harmónia) utalás. A számok nevei nem véletlen alakultak ki. Erről, az egytől tízig számokról már írtam, és a leírást érdemes elolvasni a www.magtudin.org nyelvészeti oldalán. Ha a **tízzel** elértünk egy **kitűzött** célt, tovább megy a küzdelem, húzunk a húzig, de mivel az ésszerűség törvénye megköveteli, nem állhatunk le a kétszer tíznél, az összhang elérése végett el kell jutnunk a **tízesek harmadik fokáig**, a három igazságáig, és e megvalósított összhangzat nyomán feltör a játékos jókedv, s ez az **nc** párosban fejeződik ki – **harminc**, ez a vége, a **farkincája**. Ha megfigyeljük az **nc** páros szerepét a kifejezéseinkben, többnyire játékos hangulatot idéz (bukfenc, cincog, hancúrozó, henceg, huncut, incifinci, kanca, katrinca, kence, lánc, magonc, punci, tánc, s az **nc** hangokkal alkotható szavak a **cini**, **cuni**). Ezekből arra következtethetünk, hogy a számok megnevezései a nemzéshez kötődőek, s elsősorban a család létszámának szaporodása nyomán alakultak ki. A hármás igazság összhangjának törvényéhez ragaszkodva a tízesek harmadik fokáig, a **harmincig** tartott a küzdelem. A **harminc** elérése fölött érzett öröm, a bukfenc, az ünneplő **tánc** arra enged következtetni, hogy az emberben már eredetileg benne volt a háromirányú kiterjedés, a három igazság ösztöni érzete. A további tízes csoportok számainak megnevezése is igazolja ezt, melyek már csak besoroló, nyugtázó értelműek, és a létezését jelentő **van** igéhez kötődőek: **negyven**, **ötven**, **hatvan**, **hetven** stb.

három – *A kettőnél eggyel több.* [finnugor] A **har** hegyet jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. A hegyek **harmatja** áldás volt. A **harmat** szó, bontásban **har-mat**. A **mat**, **mad**, **med**, **ned** vizet jelentő gyökök. A **harmat** olyannyira volt áldás, hogy az **áldás**, **kegyelem** szó a román nyelvben az ősmag(yar)-nyelvből átvett gyök – **har** – mind a mai napig. Az **egyén** (egy) és a **kedves** (kettő), a **két fél** együttműködésének **kegyelmi áldása**, a sarjadék, a gyermek, a **har-mad**-ik, mely a hegyek **harmat**, **harmad** áldásához hasonlítható. A **harmadik** megérkezésével családdá válik a házasság. **Három** a magyar igazság. Innen a **harmónia** (összhang) szó eredete. Lásd a **harminc** címszónál.

hárpia – *Madártestű ártó istennő. Dél-amerikai sólyomféle ragadozó madár.* [nk: latin < görög] A madártestű **Hárpia** a valódi **hárpia**ról kapta-e nevét, vagy fordítva, azt nehéz lenne eldönteni, de az biztos, hogy közös jellemzők adtak okot a közös megnevezésre. A **hárpia** (a madár) már támadott emberre. Az **rp** páros minden szóban tengelyhangzó, leginkább a **kárpál** szóban ad emberi megfelelőt, hasonlót a ragadozó madár tulajdonságaival. Az **rp** párossal alkotható a **repül** szó, mely a madárra jellemző.

hárs – *Mézillatú virágú, szív alakú levelű fa.* [finnugor] **Hár** – magas, a **hársfa** virága gyógyító erejű főzetre jó. Vagyis kórság elleni. A **hársfa** puha, könnyű faanyaga gyorsan száradó és könnyen

művelhető. De meglehet, hogy a fa forgácsolásakor adott **hersegő** hangja is névadó jellemző (hársolható, azaz hársa, felszíne szépen szeletelhető). A CzF Szótár is ily módon értékeli: „Általán, valamely testnek, különösen fáknak haja, kérge, mely foszlik, hámlik, hárlík. Innen mondjuk fát hársolni, azaz hámtani, kérgét lehúzni. Feslik a hárs, azaz jól megy a dolog.” Elhárítani azt jelenti: eltávolítani.

hártya – A folyadék felszínén képződő réteg. Élő szervezetben bizonyos részeket borító vékony burok. Pergamen. [vándorszó: görög < ? egyiptomi] Lám, mit ír erről MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem az ősműveltségünkről* című művében. „Birtokomban egy „tudományos” cikk, amely pontosan ugyanilyet állít, vagyis a magyar HÁRTYA szót a latin charta = papiros szóból származtatja. Pedig a magyar hártya szó vékony, bőrszerű valamit jelent, de emellett még specializálatlan természeti szó, mert jelenthet úgy állati, mint növényi, valamint mesterségesen előállított hárttyát, mint például filmet is. Rokona a magyar KÉREG szó, amely szintén bőrszerű, de vastagabb dolgot jelent. Viszont kétségtelen, hogy a magyar hártya és a latin charta szó egymásnak úgy hangtani, mint jelentésbeli rokona is. Ámde a magyar hártya szónak a kéreg szó is közvetlen rokona (H-R, K-R). Sokan gondolkoztak már azon, miért nevezik Erdélyben a fából készülő vizeskorsót KÁRTYA néven. Pedig ez igen világos: azért mert régi nyelvünkben a KÁRTYA szavunknak KÉREG értelme volt, és mert az ilyen korsó régen fakéregből készült, ugyanúgy, mint a KÁSZÚ, amely fakéregből ma is készülő edény. De hogy hártya szavunk, nyelvünk ősrégi saját szava, ezt nemcsak az bizonyítja, hogy nyelvünkben számos hangtani és jelentésbeli rokona van — holott az idegen nyelvből átvett szavak a nyelvben egyedül állanak, rokontalanul — hanem még az is, hogy északi rokonnépeink nyelvében is kerta = kéreg, amellyel azonban pontosan egyezik az olasz corteccia (kortecca) = kéreg. De ezenkívül a németben is Kork, a szlávban kora = kéreg, amely utóbbi kettő meg azonnal KORSÓ szavunkat kell eszünkbe juttassa, amely edény pedig, amint láttuk, régen valóban fakéregből készült. Holott Ázsiában a törökben a kéreg neve kabuk, tehát egészen más szóalakú. De más alakú a török gisa = hártya szó is. Viszont ez utóbbi török szót illetőleg a következő megjegyzést kell tennünk: E török gisa szó hangtanilag azonos a magyar KÁSZÚ fakéregből való edényt jelentő szóval, amiszert a magyar szó eredeti értelme KÉREG kellett legyen. Mindkét szó pedig hangtanilag azonos a szláv kozsa = bőr szóval (G-S, K-SZ, K-ZS). Miután pedig kétségtelen, hogy a törökség gisa szavát nem vehette a szlávból, eszerint kitűnik, hogy e szláv szó vagy a törökből származik, (miként számtalan más szláv szó is a törökből, vagy tatárból) vagy pedig közvetlenül a magyarból. Ámde ismeretes az is, hogy a régi egyiptomiak a papirosz növény vékony hárttyáját használták írópapirosként, amely növény nevéből a mai papiros szó is származik. Utóbb ugyanaz anyagot a görögök, majd a rómaiak is használták írópapirosként. Ezt azonban a rómaiak charta, harta néven nevezték, a görögök pedig hartesz kartesz néven, amely nevek a legpontosabban a magyar hártya szóval, de meglehetősen a finnugor kerta szóval is egyeznek. Miután pedig a magyar és finnugor szó még ő-szó, amely természeti dolgot jelent, a görög és latin szó ellenben igen késői műveltségi szó, amely már az írástudást is föltételezi, eszerint tehát csakis a görög és latin szó származhatott a magyar hártya szóból.” Ehhez még annyit hozzáfűznék, hogy az **rt**, **rty** párosok is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szóként azonosítják mindannyit.

has – A törzsnek az emésztőszerveket és az ivarszerveket magában foglaló része. Ennek külső fala. [?] A **has** szókezdő **h** hangja a bentről induló hang utánzója. Az **as**, **ás** nagy terjedelmű üreg, befogadó, vagy erős jelentésű: **kas**, **vas**, **vásár**, **óriás** stb.

hasad – Anyag, erő hatására egyenes vonalban kettéválk. Hajnalhasadás, Maghasadás. [finnugor töből] Lám a **has** szónál még ismeretlen az eredet, de itt, a **hasad**nál már finnugor tő. A szó eredetileg nem beszél tulajdonképpen repedés általi **hasad**ásról, mert a **hasad**, szó szerint nem is azt jelenti. Inkább a nagy befogadóképességű **has ad**akozó megnyílásáról – hajnal **hasad**, gyönyörű napra ébredünk. Mára azonban ez a köztudatban repedést is jelent.

haszon – Anyagi előny, nyereség. Szellemi nyereség. [? finnugor töből] A **haszon** szóban is benne az alkotó, cselekvő **kar**, **kéz** jelentése: **ha**, mely **hoz**, innen a **hozam**, mely **haszon** is. Az **asz** az érett termés (**asztag**), az **on** az alkotó, cselekvő **kezek munkáján** alapuló nyereség. A szorgalmas **asszony** a legnagyobb **haszon**, erkölcsi nyereség. Az **asz** gyök szélesedő terjedelem, a **szo** szorziati jelentésű is. Régen a nyereséget a **kenyér** jelentette – /ke/nyer/eség. Ma is kenyérkeresetre megy a magyar ember, ha dolgozni jár.

hat – Valami a természetének, rendeltetésének megfelelően működik. [finnugor] A **hat ha** gyöke a **kéz**, a **kar**, ami az **ötön felül** van. Úgy is érthető, hogy az öt ujj folytatása a **ható** han (kar). Amihez nem

elég a kéz **öt** ujjá, ahhoz be kell lendülnie a **hat**odiknak, a karnak is. Szerintem, itt van a tétovázó **ötölés határa!** Tehát innen jön a szerepe a **ható hannak, hónnak** (A **hón** alatt: a **kar** alatt értelméből kikövetkeztethető régi megnevezés. innen a germán hand – kéz), ami **hatékony**, vagyis **hatást** fejt ki egy bizonyos **határig**. Ám csak addig fejthet ki **hatást**, ameddig ereje van, ameddig elér, és érvényesítheti megtervezett **hatásfokát**. A jelképes és valós erős **kéz** szerez érvényt a **hatalomnak**. A **h** a belső indíték is, a **t** a **tett**. Ez az egész összefolyik a **hat** számmal. Lásd alább.

hat – *Ötmél eggyel több.* [finnugor] A **hat** tökéletes szám, mivel osztható alkotóival: 1 + 2 + 3. A **hatalom hatóerő**, az erős **kéz, kar**. A szó eredete a Szemúr népéig visszavezethető. Idézet TOMORY ZSUZSA egy korábbi leveléből: „A szemerék (sumérok, sumírok) a hatos számrendszer szerint számoltak – náluk a hat és ennek hatványai voltak a tökéletesség számai.” Ezek nyomán szerintem a valószínű eredet: **hat** törzsi vén **hat** ülőalmon hozta meg döntéseit. A **hat alom** szentélye (akár a trónterem) jelkép volt, a kötelezően tiszteletben tartandó döntések meghozatalának színhelyeként. Ami a **hat alom** színhelyéről származott az a **hat alom** kötelező érvényű utasítása volt, és **hatalommal** bíró az emberek mindennapjai, élete fölött. Bizonyíték a **hat** (szám) megnevezésének **kar**ral való kapcsolatára még a **karhatalom** elnevezés is. Ez lehet kutatás tárgya a továbbiakban, de a nyelvből erre lehet következtetni, és a nyelv téves megállapításokat meghatározásként nem enged rögzülni.

hát – *A törzsnek a hasi résszel ellentétes, a nyaktőtől a gerincoszlop végéig terjedő része. Akkor lássam, amikor a hátam közepét.* [finnugor] A **h** a nem **látható hasi** –, de főként a mellkasi mélység, lelkeség, érzelmek – belső összességeinek legkifejezőbb hangja (**h** tünet). A **hát** hasonlata: a vállunkon **át**-, túlvetett, vége nem **látható** fonál, melynek állapotáról nincs **látható** képünk. A **hátunkat** szabad szemmel nem **láthatjuk**. Ezért van, hogy a hasonlatokban a bizonytalan képpel kapcsolatos megjegyzések kezdőszava: **hát** (**hát**, nem tudom, **hát**, ki tudja). Mintha azt mondaná: **Hát ti tudhatjátok, milyen a hátam, mert én még nem láttam**. Szintiszta ősmag(yar)-nyelvi eredet, érthető, magyarázható.

hattyú – *Hosszú, íveltnyakú, kecses fehér, lúdféle vízimadár.* [német] A **hattyú** nem csak egy szép állású hosszúnyakú lúd- vagy kacsaféle. A magyar nyelvben különlegesen nyomatékolják a mondandó kifejező erejét a kettős mássalhangzók. De ritka eset, amikor lágyított mássalhangzónál áll elő ez, mivel a lágyított mássalhangzók enyhe, finom, laza árnyaltság jelenségeinek kifejezői. Ilyenkor nagyon akarja hangsúlyozni, kiemelni a nyelv e kifejezési eszközével a fennforgó jelenséget. Azt kell mondanunk, hogy a nyelv kivételesen kevés esetben nyúl eme sajátos eszközéhez. A **ty** hanggal a **fütty**, **riittyen** szavak mellett a **dugattyú**, **forgattyú**, **fergettyú**, **pörgettyú**, **sikattyú**, **szivattyú** szavakban, mozgásban kifejtett erő esetére találtam. A **dugató**, **forgató**, **pörgető**, **szívató** háta mögött van egy alany, aki végezi a munkát. A **dugattyú**, **forgattyú**, **fergettyú**, **pörgettyú**, **sikattyú**, **szivattyú** különleges munkavégző alannyá lépnek elő. Ezekhez társul a **hattyú**? Hogyan, hiszen a **hattyú** akkor éri el a legnagyobb látványi **hatást**, ha szinte alig mozdul. Ez a kulcs! A **hattyú** maga a könnyed, költői hófehér kecsesség látványának megtestesítője. Egy különleges, **hatványozottan** szép, elbűvölő **hatású** hófehér (**halv**, **hó**) jelenség – **hattyú**. A szó fordítottja a szépség látványa nyomán keletkező felkiáltás: **tyúha!** (tyúha). A CzF Szótár így ír: „Gyöke vagy a hangutánzó hatty, miből lett hattyó, hattyú, (mint dar-ó, dar-u), vagy pedig hó v. hav-tól: havadó, (eléjön a székeleyknél havadi, szintén hó- v. hav-tól), havadú v. havadjú, havtjú, vagy csak egyszerűen: havjú, havtyú (mint sarjú tájdivatosan: sargyú), végre a v hasonulván hattyú [...] Tollai igen fehérek, s deli alakja és tartásánál fogva a költők már gyakran megénekeltek.” Aki ezt a szót idegen eredetűnek mondja, az nem ismerte meg mélységeiben a magyar nyelvet, keveset tud e nyelv rejtelméről. A harmónia elv: eredet és értelem – a magyar nyelv rugalmassága – itt is nyilvánvaló.

ház – *Állandó lakhelynek való épület.* [finnugor] A **há** gyök itt is **kar, kéz**. **Hárít**. Mit **hárít**? Mit zár ki? Mi marad kívül? A zivatar, zimankó, zűr, zaklatás, zaj, zavar, zápor, zuhé, gaz, gazfickó, gazember stb. A CzF Szótár felsorolja néhány nyelv **házat** jelentő szóalakjait. Íme: „Megvan a latin-olasz casa, spanyol casa, caza, német Haus, dán, svéd hus, angol house, wend hisha, horvát kusha, kutja, a szanszkrit kutisz, kutasz (bekerítés, ház); kut (föd, tartalmaz) gyöktől; továbbá a különféle finn ágakban előforduló: koti, kota, kat, chot, choat, koat szókban. Mind ezeket öszve hasonlítván látjuk, hogy köz gyökük ha, ho, hi, vagy keményebben kiejtve cho, ko, ka, ku, melyek a magasságot, födelet, tetőt, takarót, héjat, kérget jelentő ha, he, hi, ho, haj, héj, magyar gyökökkel részént rokonok, részént ugyanazok.” Ezek a nyelvek mind nyelvrokaink. A nyelvrokonság abból áll, hogy a gyökereink ugyanazok: az ősmag(yar)-nyelv. Ebből sok gyököt vagy kész szavakat

örökölték, és nyelvük hangzástörvényei szerint alakították. A magyar nyelv viszont megőrizte eredeti alakban az ősmag(yar)-nyelv felépítését és szavait, bár nem mindannyit. Vannak olyan ősmag(yar)-nyelvi szavak, melyek csak az utódnyelvekben élnek tovább. Ám magyarázatot csak a titkokat megmagyarázó magyar nyelven lehet azokra adni. Ez annak bizonyítéka, hogy innen arra az irány.

hazárd – *Nagy kockázattal járó.* [vándorszó: francia < arab] A **hazárd rd** párosa ősmag(yar)-nyelvi vonás a szóban. De nemcsak az, hanem a **haz** gyök szintén. Aki életében mindig a bizonytalanra játszik rá, az nem egyenes ember. A szó gyöke jelen van a **hazug** szóban is. Az **rd** páros a: **ferde**, **fordul**, **herdál**, **ördög**, **szeleburdi**, **zord** szavakban ad párhuzamot. Tehát a szó magyar eredetű.

hazug – *Tudatosan valótlan mond.* [?] A **hazug** nem a nyílt terepen áll egyenesen, hanem rejtett **zug**ban szorong, és attól fél szüntelen, hogy rajtakapják. Igazzal szemben gaz a **hazug**. A **h**, a **ha** gyök itt is belső indíték, de talán **kar**, **kéz** is, mert a **hazugság** tettekben is megnyilvánul. A további hangcserékkel bármerre forgatjuk, az **igaz** szó nem jön ki, mivel nincs benne a felemelő égi **i**, csak a csúszó, hullámokba süllyedő **u** hang.

házsártos – *Minden apróságért veszekedő, zsörtölődő.* [vándorszó: arab] Az igaz, hogy a **zs** hang közeli utálatossággal hozható kapcsolatba, de a **házsártos** szó nem arab eredetű. A **h** jelenlét belső indíték, a ritkán kellemes, inkább többnyire utálatos **zs** hang (zsémbes, zsörtös, zsvaj, zsarol, kapzsi, zsarnok, zsugori, zsvány, zsvorás), az **rt** párosnak az **árt**, **csörte**, **fertő**, **hóbort**, **irt**, **sért** stb. szavakban való jelenléte sem szívderítő. Az **á** hangok a hangoskodást jelzik. Az **ártos** – **ártó**, **zsártos** – **zsörtös**. A szó még az ősmag(yar)-nyelven fogantatott. A **zs** hang alapvető utálatosságának gyökerei már a messzi ókorban is jelen voltak, mára már terjedelmes lombozatai borulnak a világ fölé.

hecsepecs – *Csipkelekvár.* [német] Nem tudom, hol ebben a német elem, mivel a szónak minden eleme magyar. A *CzF Szótár* a német Hagebutte szóból ihletettnek véli. Szerintem itt nagyot tévedtek. Ugyanis Székelyföldön leginkább a tanyalakó székelyeknél használatos, akiknek kevés közük van a német szóhoz. Ez hamisítatlan játékos tájnyelvi megnevezés. A **cs** hang sűrű használata az ilyen könnyen **cseppenő** anyagoknál jellemző: **pöcsög**, **pacsmagol**, **locsol**, **fröcsköl**. A **cs** hang a **csipkebogyó** nevében is jelen van több jellemző okán. Ősmag(yar)-nyelvi származék lehet a német nyelvben.

hedonizmus – *Az élet értelmét az élvezetekben kereső ókori görög tan.* [nk: görög szóból] A szó – torz világunk fintora – épp az ellenkezőjét fejezi ki az **éden** szó jelentésének. Az **éden** szó hallatára mindenki Éva pucérságán csámcsog, holott a szó bibliai magyar értelme a **védelmesített ártatlan egyszerűség**. Az **édeni védencek**. A **hedonizmus** messzemenő élvhajhászás. Ami magyar vonatkozású a szóban: **Éden**, egy meghatározott fizikai hely. Lásd az **éden** címszónál.

heg – *Seben keletkező var.* [?] Ami széttört és újra h/egészé válik, egy lesz. A **h** a belső óhaj (h tünet), de lehet gondoskodó **kéz** (hón, han) is, a **g** az összefogás, kötés. Ez esetben a seb gyógyuló varrata.

hegedű – *A vállhoz szorítva megszólaltatott négyhúrú, legmagasabb hangolású vonós hangszer.* [?] A szó a húz-tol, **hege-dege** szójátékból indulhatott valaha – **hegedő**, **hegedű**. A *CzF Szótár* leírása: „eredetileg hed-eg-ű, mely alakban Hegyalján, a székelyeknél és Somogyban divatozik is; t. i. gyöke a vonást, ide-oda rántást, rezegetést, fordítást jelentő hed [hedereg, hederít]; ebből lett: hed-eg [von-og], innen ismét: hedegő v. hedegű, azaz oly eszköz, zeneszer, melynek húrjait újjakkal rezegetve vagy vonóval (nyirettyűvel) ide-oda ránczizálva, húzgálva hangoztatják; Kassay József ideg szóból származtatja); fn. tt. hegedű-t.” Székelyföldön az ide-oda járó emberre is mondják: itt-ott **hedereg**.

hegy – *A dombnál magasabb és meredekebb földfelszíni kiemelkedés.* [? finnugor] A **gy** hang szóvégi jelenléte többnyire jelképes vagy valós kiemelkedő, kicsúcsosodó, éles jelenségek leírója: **agy**, **begy**, **fagy**, **gyógy**, **hegy**, **irigy**, **jegy**, **kegy**, **nagy**, **rügy**, **szegy**, **szügy**, **tögy**, **ügy**, **ürügy**, **vágy** stb. A *CzF Szótár* szerint: „Rokonok vele a sínai ho, német hoch, Hóhe, Hügel, Höcker, angol high, huge, svéd hög, ha, dán hoj, höi stb.” Ez az egy közös nyelvből, az ősmag(yar)-nyelvből eredés bizonyítéka.

héj – *Gyümölcs, termés külső védőburka.* [? finnugor] A **héj** nem egészen ugyanaz, mint a **haj**. Van gyümölcshéj, mely lehámozható, tehát a **héj**, **hám** némileg hasonló. A hajléknak, mely fedett lakhely, van szilárd teteje, **héja**, alatta a hímű, azaz a padlás üressége, hímű. A háztetőt még nevezték eresztőhéjnak, rövidítve eszterhéjnak, ereszhéjának, zsinhéjnek, majd zsinhelynek, zsendelynek, zsúphéjnak mely a vizet a helyére, a földre ereszti le.

- hektikás** – *Tüdőbajos, köhögős.* [nk: francia (görög szóból)] Két magyar szó összetett alakja: **hek**, fordítva **keh**, vagyis **köhögés**. A másik **tik**, **tikog**, vagyis krákog, köhög. Nem is francia, nem is görög eredetű. Görög nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott szófordított alakban.
- hely** – *A térnek az a része, melyet valaki, valami elfoglalhat.* [?]Egy **hely** lehet *esetleges* (esetleg) vagy *kijelölt*. Itt is megjelenik a **kéz** értelme, de a **h** hang bensőséges kifejező értelme is. Az esetlegesség kifejezés tartalmazza létrejötté körülményeit – oda *esett* (*eséjt*). Véletlen esetén (esetlegesség) *odaéjtették*, így oda *éjtve*, ott lett véletlen *heje*, azaz **helye**. Kijelölt **hely**: az emberi történelem hajnalán a **hely** kijelölése lelki tényezőktől függött. A kijelölt **hely**: az emberi történelem hajnalán a **hely** kijelölése lelki tényezőktől függött. A **hely** bensőséges viszonylatú volt, és mint ilyen, erkölcsi magaslat. Mire jelöltek **helyet**? *Otthon, imádat, végső nyugalom* céljaira. Mindannyi bensőséges hangulatú, „magyarul”: intimszféra. Ezekon kívül a testi szükség dolgának **helye**, ahol szintén egymagában illő lennie az embernek. A szó eredete nem ismeretlen, hanem magyarázható, ősmag(yar)-nyelvi.
- hemzseg** – *Tömegesen ide-oda mozog, tolong, nyüzsög.* [?] **szlovák**] A **nyüzsög** szó a szótár szerint nem szlovák, hanem hangutánzó-hangfestő. A **hempereg** is hangutánzó-hangfestő. A **hemzseg** viszont szlovák. Szerintük. Érdekes átvedlés. (Apám, anyám ismeretlen, de én tót vagyok. Ez akkor felvidéki, állami gondozott, árvaházi szó?) Különb a **hemzseg** szó a hangya (hamgya) megnevezésének egyik eredő jellemzője.
- hentes** – *Sertés levágásával, feldolgozásával (árusításával) foglalkozó, erre képesített szakember.* [?] **cseh**] A CzF Szótár megállapítása szerint: „Némelyek hántos szóból származtatják, aki mintegy hántja, lehántja a leölt disznót, vagyis elválasztja annak szalonnáját a húsától, s minden egyéb és nagyobb részeket egymástól.” Ez az egyik jellemző, de van más is. A **hentes** a sertés levágásakor és utána **hentergeti**, azaz forgatja egyik oldaláról a másikra a forrázáskor, perzeléskor a talajon, padlón az állatot. Miután a daraboló-asztalra kerül a levágott, szörtelenített, pörzsölt állat, ott is **hentergetni** kell ide-oda, darabokra szedni, azaz **hántani**. Tulajdonképpen minden darabot megforgat, **henterget** a **hentes**. Hol ebben a cseh nyelvi jelleg? Vagy mi az, ami nem magyar?
- henyél** – *Tétlenkedik.* [?] **szlovák**] Aki **henyél**, az **árnyékba** húzódik, **enyhe** helyen, **enyh**helyen, **renyhén**, **lanyhán** **henyél** hanyagul, tunyán..., de nem szlovákul. Az **ny** hang a **nyavalygó**, **nyafka**, **nyifinyafi**, **nyávogó**, **nyivogó**, **vinnyogó**, **nyafogó**, **kényeskedő** szavakban értelemmeghatározó hang. Az **ernyed**, **gernyác**, **kornyadozó** szavakban is a **henye** lustaság vetületeit mutatja be... magyarul!!! A szlovák nyelv megörökölte, mint annyi más kifejezést.
- herceg** – *Rangban az uralkodó család tagjai után következő legmagasabb rangú főnemes.* [német] A **herceg** nem német eredetű szó, az ősmag(yar)-nyelven kellett kialakulnia. Eredete, annak magyarázata több oldalról közelíthető. A történelem a **harcok** kora. Az uralkodó, a király után rangsorban a hadak vezére következett (lásd a törököknél: szultán – nagyvezír). A **harcok**ban ő volt a vezér, az **ék**, aki elől haladt – **harcék**, **herceg**. A **har** – hegy, magaslat, az **rc** páros a szóban jelentheti az erős **karral**, **kézzel** a **harcok**ban szerzett **bércnyi** magasságú hírnevet, mely mélyen van **karc**olva az emlékezetek jelképes ércfalába. A **herceg** egy **arc**, melyre tekintenek. Az **eg** a **leg**, a magasság, a csúcs a **délceg** szóban is. A **henceg** szóban az önhitt magasabbrendűség jelzője. A szó még a nyelvrobbanás előtt kialakult, aztán a germánok, a német nyelv örökölte és használta, s most a magyartalan nyelvészek a magyar nyelv által kölcsönvettnek próbálják hazudni.
- hercig** – *Kedves, helyes.* [német] A **her** itt is azonos a **har** – hegy, magasság értelmével, de a **cig** becéző, jó értelemben **cikiző**, játékos hangulatot kölcsönöz. A szót általában a **kis** jelzővel együtt használják (**c** hatás, becézés): **hercig kis** teremtés, **hercig kis** nő, **hercig** kislány, vagy **kisfiú**. Vagyis: kiemelkedően (jó értelemben) **cikis** (k > g).
- here** – *Férfinak, illetve hím emlősállatnak páros hím ivarmirigye.* [finnugor] A hímnél ez a **helye** az **eredetnek**, a nemző**erő**nek – **eredet**, **h/eredet**. A **h** hang a nemzékör meghatározó belső ösztöni indulatot jelenti a szóban.
- hering** – *Az északi tengerekben élő ezüstös testű kis hal.* [német] Nagy rajokban **keringő** halfaj. Könnyen lehet, hogy az ősmag(yar)-nyelvet beszélők erről a tulajdonságáról nevezték el, majd az átvevő nyelven **h** kezdőhanggal rögzült. A CzF Szótár felsorol néhány idegen változatot: „Németül Häring, angolszászul haering, angolul herring, hollandul harink, francziául hareng, olaszul arenga, középkori latinul harenga.” Ezek bizonyítják az ugyanazon forrásból eredést. A forrás az ősmag(yar)-nyelv. Lám, az **ng** páros nem hazudható ki a szóból. Lásd még **pisztráng**.

- hermelin** – *Nyáron barna, télen hófehér menyétféle ragadozó.* [német] Valószínű, hogy nem mindig ez volt a neve, változhattak a hangok mind a szó elején, mind a végén, de az **rm** páros ott volt elejétől mostanáig. Az ősmag(yar)-nyelvi *bőr* jelentésű *derma* vagy a *szörme* is tartalmazza. A **hermelin** szóban levő **mel** gyök a *meleg* szótöve. Az **rm** páros jelenlétére bizonyíték az: angol *ermine*, albán *herminë*, francia *hermine*, galíciai *arminho*, holland *hermelijn*, német *Hermelin* és mások.
- hervad** – *Növény nedveit veszítve fonnyad, szárad.* [? finnugor] A **hervad** **rv** párosa az *árva*, *lárva*, *sorvad*, *kurva* szavakban is az egyre fonnyadó, száradó élettelenység értelmét közvetíti. A **hervad** értelemadó hangjai megtalálhatók a **redves** szóban is.
- hét** – *A hatnál eggyel több.* [finnugor] A **hét** egy szám. Ám több is, mint egy szám, mivel a szóösszetételekben – beépült **-het-** gyökként – arra utal, ami messze van tőlünk, vagyis elérhetetlen vagy felérhetetlen, vagy adott esetben elérhető, felérhető. Itt is jelen van a **kar**, **kéz** értelem. Az **öt** ujjal mintegy kötve, markolva, a **hannal**, karral **hatékonyabbá** téve, **jöhet** a próba: a **hét**. A **hét**, a már birtokolt **hat** (*hatalom*) tudatában felkínált cél, melynek elérése képességi mérce. A **hetedik** próba sikeres kiállása után megpihenhet a *nyugalom polcán*, padján (nyolc). Neki már nyolc. A **hetes** jelölhet távoléti állapotot, mivel mindig a messzeségre mutat, mint a mesebeli a **hetedhét** ország. Az **-etlen**, **-atlan** fosztóképzőknek a **hat** és **hét** (nem tőszámnevi jelentésben) gyökökkel való kapcsolatukban széleskörű értelemmélyítő szerepük van (**hatatlan**, **hetetlen**). Ezt a hivatalos nyelvten meg sem említi, mivel a hivatalos nyelvten csak száraz szabályokkal foglalkozik, és nem néz a hangok, gyökök rejtett értelme mögé. Bővebben lásd a www.magtudin.org *Tanulmányok* – *Nyelvészet* oldal KOLUMBÁN SÁNDOR: *Kötött mássalhangzó-párosok – Számok a magyar nyelvben* című fejezetében, vagy az *E, É* hangokról szóló tanulmányban. E könyv végén a Függelékben szintén csatolva.
- hetven** – *Hétszer tíz.* [finnugor elemek] A **hetven** **hétszer tíz** mennyiség meglétének nyugtázó megállapítása: tízesből **hét van** – **hetven**. A **hetven** is több mint szám. De csak a magyar nyelvben. A **hetven** a véglet. A nehezen elérhető cél, a **hetvenhetedik** ország. A **hetvenkedő** legény a legerősebbnek képzei magát, aki a **hetvenhetedik** ország hétféjú sárkányát is legyőzné. Lásd még a **negyven** címszót!
- hever** – *Kényelmesen, tétlenül fekszik. Tehetetlenül, elhagyatottan.* [?] A hő **he**véssége miatt is **heverhet** (és így **verhető**). A **h** itt a lesüllyedés, de lehet a jelképes alkotó **kéz**, **kar** (**he**) **vert** állapota is, mely tétlenségre kárhoztatja az egész testet.
- hiátus** – *A beszédben két magánhangzó egymás mellé kerülésével keletkező hangrés. Gondolatmenetbeli hézag.* [nk: latin] A **hiátus**ban **hiány**ról van szó, és így magyar gyökre épülő.
- hiba** – *Mulasztás, kifogásolható tett.* [szláv] A *CzF Szótár.* szerint a **hib** gyök az alásüppedéssel, süllyedéssel kapcsolatos. Lásd fennebb a **H** hang bevezetőjét. Ugyanakkor lehet a **hiány** és a **haj** gyökeiből összetett szó is. Nincs ebben semmilyen szláv vonás! A szláv nyelvek is a magyar nyelvből építkeztek.
- híd** – *Folyóvíz, szakadék, út fölött az átkelést lehetővé tevő építmény.* [alán] **H**ágó az **id** (folyó) fölött – **híd**. Magyar szó, nem kellett ezért az alánokhoz menni! Az alánokról Freising püspöke, OTTÓ azt írja 1145-ben, hogy nem tudtak átkelni a Tigrisen. Egy hadsereg sem a múltban, sem a jelenben nem létezhet **hidászok** nélkül. Akkor a **híd** szót hogyan örököltük tőlük, ha még **hidat** sem tudott verni magának egy alán hadsereg? ! (OTTO http://sermones.elte.hu/?az=356tan_plaus_szdaniel_ftnref4 VON FREISING: *Chronica sive Historia*)
- hideg** – *Alacsonyabb hőmérsékletű.* [?] Az **id**, az első vízbenyúlás nyomán kiejtett ösztöni szó. A **hű** (hűvös) a levegőre utaló.
- hidra** – *Parányi, polip alakú édes vízi tömlős állat.* [latin < görög] Lásd alább a **hidro** szónál.
- hidro-** – [nk: görög szóból] Az **id**, víz, ez ősmag(yar)-nyelvi gyök, a **h** előhangos változatából van a **húd**, azaz **húgy** szó is, ógörögben **hüd**, de hát az is víz (a **d** és **gy** rokonhangzók, az **i** hangot gyakran váltja **ü**, pl.: **idves**, **üdvös**). Így lett a **Feketeid**-ből **Feketeügy**. Jelen van az összes vízzel kapcsolatos kifejezésben, az összes kultúrnyelvben. Minden **h/id** gyökre épülő szó **magyar gyökből** indul a világ minden nyelvén. Az **r** hang **erőre** – **idro-**, **hidro-** – tehát a víz (folyadék) **erejének** (**dr**) kihasználására, az első – vízre, **idre** épített –, víz erejét kihasználó szerkezetre is mutat.
- hiéna** – *A kutyára emlékeztető, Afrikában, Ázsiában élő dögevő állat.* [nk: latin szóból] Örökös éhségével, élelemért koslatásával úgy tűnik, mintha állandó fizikai (gyomor)**hiány**érzet gyötörné. E végig üres tulajdonsága okán kapta valaha nevét még az ősmag(yar)-nyelven: **hiánya** – **hiéna**.

Ugyanakkor hangutánzó megnevezésként is elképzelhető, mivel a hiéna hi-hi-hi kacagásszerű hangot bocsát ki.

híg – *Nem sűrű vagy a szokottnál folyósabb. [?]* Ami a folyadéknál a szétterülő **híg**, az a széles jókedvnél a **vígság**, és az a jégen a **síkság**, melyen könnyű elterülni –, mindannyi laza, könnyen szétterülő. A kulcshang az **í, íg** (g > k) gyök.

higrométer – *A levegő nedvességtartalmát mérő műszer. [nk: görög elemek]* Alapjában véve a hig (hig, híg, nedvesség), szó magyarul érthető, a **méter** is az ősmag(yar)-nyelvi **méret** hangcserés változata. Eredetként inkább magyar elemek illettek volna oda, hiszen az ógörög az ősmag(yar)-nyelvből alakult ki.

hím – *Megtermékenyítő ivarsejteket termelő élőlény. [finnugor]* A **hí** gyök a fellazuló (**híguló**), **híz**elgő érzelmi magatartásra utalhat. A **hímez**-hámoz ígéretést, a **simul**, **rím**el a másikkal **összeillést** vagy **összeillést keresőt** jelent. Ez mind jelen van a **hím** jellemzői közt. A **h** hang itt is, mint a **here** esetében, a nemzékör meghatározó belső ösztöni indulatot jelenti.

hínár – *Állóvizeken szétterülő indás, virágos növénytársulás. [?]* A *CzF Szótár* szerint: „Eredetileg talán inár (in-ár, mintegy inogó), h előtétellel, mint himbál inbál, himpók inpók. Mocsáros vizekben tenyésző növényfaj, melynek némely fajtái hosszú vékony száakkal lebegnek, inognak a víz színén. Minthogy a hínár mély iszapok fölött tenyészik leginkább, innét átv. ért. jelent oly bajt, melyből nehéz kivergődni.” A **hi** a **híg** szétterülő tulajdonsága, a **ná, nár** – a víz.

hindi – *Az ind nyelvek közé tartozó, Indiában beszélt és hivatalos nyelvként is használt. [nk: indiai]* Ezt csak azért írtam be, hogy megemlítsen: **India** valaha **kiinduló (nd)** pont volt egyes népek és nyelvek számára. Nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta, és **Indiában** sok magyar nyelvi emlékkü helységnév található „Indiában található Bihar-megyére... megtaláljuk az Arad nevű települést, amelynek közelében – mily érdekes! – folyóvizet jelöl az Árpa név, néhány további település neve pedig (Indiában!): Avar, Bánát, Csaba, Csitár, illetve a Gyula nevezetű falu.” (CÚTH JÁNOS: *Volt egyszer egy világnyelv.* <http://www.magymegmaradas.eoldal.hu/cikkek/igaz-tortenelmunk-szalai/5197>)Lásd még VÁMOSI TÓTH BÁTOR munkásságát (Tamana).

hiper – *Fokozott, túlságosan nagy vagy magas szintű. [nk: görög]* A gyök a **hipp**-hopp magasra ugrás biztatószavából van.

hír – *Valakiről, valamiről szerzett első értesülés. [?]* A **hír**, értesülés, **hiány**ótló, mindig egy **űrt** tölt ki. Más értelmű –, de ebből gyökerező – valakinek a **hír**neve, jó **híre**. Mindkettő beillő a tér, terjed fogalomkörbe is.

história – *Történelem. [nk: latin < görög]* A **hi hiány**érzet, ismeretlen űr. A **história**, a régen történt, de általunk ismeretlen események **hiány**ának, űrjének kitöltésére hivatott tudomány. Az **s** hang fontos, súllyal bíró. A **tór**: ami **tárolja** a **tér**ben **törté**nteket. A héber Tóra is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó: Táró. A Törvények Tára. Az **st** páros szétterültséget jelentő is, így a terjedelemmel kapcsolatos értelmű. Ezt igazolja jelenléte: **beste**, **füstély**, **füst**, **istálló**, **istápol**, **istráng**, **kastély**, **mostoha**, **ostor**, **palást**, **pást**, **sistereg**, **sustorog** stb. szavakban. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű a szó, idegenben kissé torzult alakja.

hit – *Olyasmiről való meggyőződés, amit nem tudunk igazolni. [?]*A **hi hiány**érzet is, mely mindig feltöltést igényel. A *Biblia* szerint: „...a nem látott dolgokról való meggyőződés.” A **h** a benső, a **jonho**, a szív (**h** tünet). Az **i** belső **igazoltság**. A **t** belső meggyőződést igazoló külső **tettek**.

hitvány – *Rossz minőségű, csekély értékű. [?]* A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke a hiányt, ürességet jelentő.” A **hi**, **hiány**, alásüppedés, a **t** **tette**re utalás, a **vány**, nyamvadt, **ványadt**. A **tv** páros esetenként minősítő értelmű megnevezés: **bizonyítvány**, **hitves**, **kiáltvány**, **kötvény**, **látvány**, **oltvány**, **tetves** stb. A **hiány** szó tengelyébe ültetett **tv** párossal a szó minősítővé alakul: **hi-tv-ány**

hiú – *Padlás. Hézag. [?]*A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke az ürességet, nem lételet, fogyatkozást jelentő **hi**.” (Kiem. K. S.) A ház **héja** és a mennyezet padolása közti üres tér. A **hi** üresség, az **ú** mélység. A **hiú** egyébként is ürességet jelölő. Például: **hiú** remény, melynek nincs alapja. A **hiú** beszéd, tartalom nélküli. A **hiú** asszony büszke szépségére, **hiú** módon öltözködik, ám lehet, hogy feje **húján** van okos gondolatnak, **üres** a teljes mélységig.

hív – *Szól, üzen valakinek, hogy jöjjön. [? finnugor]* A **hi** az üresség, a hely, melyet a **meghív**ottnak be kell töltenie, a **v** vonzás. Hasonló értelmű az **elhív**atás. Ez viszont értelmében kötődik a régies **hív**, **hív**ség a **hű**ség fogalmi köréhez.

- hízkelkedik** – *Kedvesen hízeleg.* [?] Simul, be akar férközni valaki kegyeibe. A **hí** itt is úr, a jelképes hely, ahová be akar férközni. Az **íz** az illeszkedő **íz**ület példája. A **ked**, **kedvesség**. Az **ik** a magakellettő mozgás – **iklat**. Az **lk** páros a valamit létrehoz, **alkot** értelmű is, ez esetben a kapcsolat teremtése.
- hízik** – *Kövérébbé válik.* [finnugor] A **h** hiány. A szó inkább az **íz**leléssel kapcsolatos, mely vágy kielégítve előidézi a hájasodást. Az **ik** mozgás az **íz** igény kielégítésére. Van, aki a jóízű nevetéstől is **hízik** – tartja a mondás. Az **ik** ugyanakkor személy is: egy **ik**, más **ik**.
- hó** – *Jégkristályokból összetapadt, pelyhenként lehulló fehér téli csapadék.* [finnugor] A szó a **halvány**, **holvány** rövidült **hó** alakja. Majdnem minden magas hegység a **hó**val földöttségéből nyerte nevét. A **halványból** az **Alvok**, **Alpok**, szintén az **Alvfenn** (fehér hó fenn) **Alpenn**, **Appennin**. A **holtáj**, **haltáj**, **Altáj**. A szanszkrit **hi** gyök a **hi**-ma-sz, **hi**-má-ni, ebből a **Himalája**.
- hód** – *Nagy testű, értékes prémű rágcsló vízi állat.* [finnugor] A CzF Szótár szerint: „Gyöke a fehéret jelentő hó, mert homlokán fehér foltja van.” De meglehet nem csak ez volt a névadó jellemző. Többnyire vízben élő állatról van szó. A **hód**, **hid** (hüd) vízvonatkozású szó. És a **hód** komoly **otthont**, saját **hodályt** építő állat is. Az **ód** ezt is jelentheti nevében. Három névadó tényező, a három az igazság, három bizonyító tanú, tökéletes nyelvi harmónia.
- hodály** – Juhakol. Pajta. [vándorszó: török] Az **odú** szóból alakult. **Odú**, **odor**, **udor**, **udvar**. A **d** hang a **kedves**, megszokott **otthont**, **odút**, **udvart**, körbekerített birtokot, várat is jelenthet. Az állatok részére épített otthon a **hodály**. A **h** a bensőségesség jelzőhangja itt, de az **otthont** alkotó **hón**, kar értelme is megbújik a szóban. Az **ly** a mélység, azaz nagy tér.
- hóдол** – *Aláveti magát valakinek, valaminek.* [német] A **h** belső indulat (**h** tünet), az **od**, **odaadás**, **hóдолat** – tiszteletadás. A **hóдолat** esetenként a segítő kar (**hón**) felajánlása is. Hol van itt a német elem?
- hogy** – *Hogyan? (Dehogy. Nehogy. Ahogy. Stb.)* [finnugor többől] A szókezdő **ho** értelme a térképészetben alkalmazott **fehér ismeretlen**. Vagyis a kérdező előtt ismeretlen (fehér) a kérdés tárgya. Ha a cselekvést jelentő **gy** hangot elemeire bontjuk, a **d** és **j** nyomán, a **mi módon jár** értelme bontakozik ki. A **hol** kérdésnél még jobban érződik a fehér üresség értelme.
- Hold** – *Földünk mellékbolygója.* [hol 'hajnal' < finnugor] A **Hold** ezüstösen **halvány**. A **Hold** az égbolt vándora – **halad**, **holad**, **Hold**. Mind a **halvány**, mind a **halad** fogalom benne van a névadásban. Nem véletlen, hogy mind a **Föld**, mind a **Hold** nevében ott van az **ld** páros, mely háromnegyed részben kellemes kifejezésekben van jelen: **áld**, **boldog**, **ildom**, **köldök**, **old**, **zöld** stb.
- holnap** – *A maira következő napon.* [hol 'hajnal' < finnugor] A **hol** – **halvány**, azaz **fehér**, **üres ismeretlen**. A másnap még ismeretlen, a **holnap** elhozza az ő titkait megjelenésekor. Az **ln** páros minden esetben tengelyhangzó, és minősítést, képesítést megjelenítő: **asztalnok**, **dalnok**, **elnök**, **molnár**, **tolnok**, **ülnök** stb. Az **ln** hangok a **lőn** (lett, van) meghatározó hangjai. A **hol** szóösszetételekben lehet **ismeretlen hely** jelentésű is: **valahol**.
- hólyag** – *Élő szervezetben vékony falú, tömlőszerű képződmény.* [?] A CzF Szótár szerint: „Gyöke, vagyis gyökeleme a fuvás által keletkezett emelkedést, üresfélét jelentő ho.” **Hól** a belső üresség. A **lyag**, a **g** hang kapcsán kötöttség a létrehozó szervhez, anyaghoz, melyből áll. Rokon értelmű a **hályog**gal, mely vékony képződmény, és szintén kötődik az őt kitermelő testhez. Az **ólya**, **ályo** (**homályos**) szóelemek nehezen átlátható, áthatolható jelentésűek. Ilyen értelmű még a **pólya**, vagy a **vályog** szavakban való jelenlétük. A **tályog**, épp mint a **hályog**, élettanilag kóros jelenség.
- homály** – *A világosság és a sötétség közti átmeneti állapot.* [finnugor többől] A **homály** jelenségkor – legyen por, köd vagy est leszállta által előidézett – a **homorú mélység** érzete kerít hatalmába. Haladsz befelé, és az **homorodik**, **mélyül** tovább, nem akar véget érni.
- hombár** – *Gabona tárolására használt nagy láda.* [szerb-horvát < török < perzsa] A **hom** itt is **mély**. Bökkenő, hogy jelen van az **mb** páros, és így a **szerb-horvát-török-perzsa** bányából nem lehet az eredetet igazolni. Meglehet, hogy azoknál is jelen van, de a származási irány fordított – innen oda. Az **mb** páros a **bimbó**, **tömb**, **gömb** szavakban belső tartalommal is kapcsolatos jelentést hordozó. Egy nagy **homorú** belső tér. A **bár** szóelem **nagyot** jelentő. Kisgyerekkoromban engem küldtek bele cséplés előtt a háromfedeles **hombárt** kisépenni. Irdatlan **mély** (**hom**) és **nagy** (**bár**) űrnek tűnt. Szinte ellakhattam volna benne.
- homok** – *Közetek elmállásából keletkezett, parányi szemcsékből álló laza anyag.* [török] Könnyen **bomló**, **omló** anyag. Az egyes számra is használt többes számú szóalak, hasonló a mákhoz. **Homok** (apró szemcsék). Mák (magvak). Innen vezet a török nyelvekbe a származási irány.
- homorú** – *A közepe felé mélyülve görbülő.* [finnugor többől] A **homorú** mélyülést jelent. A hasonlat: **romol**, **bomol**, **omol** le a mélybe. A **szomorú**, **nyomorú** szóban is nehezen leküzdhető, mélyülő

állapotot ír le. A *gyomor* is egy mély űr. A *komorság*ot kedvezőtlenül mélyülő lelki-érzelmi állapot váltja ki. A *komoly* ember gondolataiba mélyül, merül. A *homok* is idetartozó lenne, hisz az is *omol*, de a szerkesztők töröknek sorolták be a változatos kavarássá kedvéért. Ha itt finnugor töről beszélünk, akkor csak a *homály* jöhetne szóba, de az is magyar szótó.

hón – *Valakinek a hóna alatt.* [finnugor] A *hó*, *hón* a *kar*, *kéz*. A *hón* a *kar* töve, törésze. Ezen (*ón*) lóg a *kar*, *kéz* (*han*).

hopp – *Ugrással, gyors mozdulatokkal kapcsolatos.* [német] *Hipp-hopp*, ez legfeljebb ösztöni, és így nyelvtől független, nem kizárólagosan német jellegű, hanem nemzetközi, ősmag(yar)-nyelvi!

hord – *Rendszeresen, folyamatosan visz, hoz.* [finnugor] *Hord*, szállít. Folyamatról lévén szó, a *ho* gyök a *hosszú* alapszava, de a *h* jelenti az eszközt, a *kart*, a *kezet* is. Kapcsolatba hozható a port vivő fuvalattal. A *hord rd* párosa többnyire mogorva szavak alkotó eleme. Az *rd* párossal alkotható szó a *rúd*, mely a szállításnál, nehéz tárgyak *hordozásánál* használt eszköz.

horka – *A magyar törzsszövetségben törzsi méltóságú személy esetleg bíró.* [finnugor] *Hor*, *har*, magas. Az *rk* páros szerteágazó jelentéssel bír. Vele alkotható szavak: *rokon*, *rikkan*. A törzset *rokoni* szálak is összekötötték, tehát *körről* van szó. A törzset egy vezető tekintély, méltóság irányította, és parancsolt (*rikkan*) fölöttük, rájuk *horkant*.

horony – *Munkadarabon, alkatrészben hosszúkás, téglalap keresztmetszetű bemélyedés, váját, amelybe az ellendarab beleilleszkedik.* [finnugor többől] A *horony*, az *or*, *orot* (*bemar*, *árkol*) alapján képzett szó. A *ho* itt is lehet a *hosszú* alapszava.

hosszú – *Vízszintesen egy irányban nagy kiterjedésű.* [finnugor többől] Tulajdonképpen a *hoz*, *hord*, *hosszú* ugyanaz az alapértelmű, és a *kar*, *kéz* jelentése is megbújik a gyök mögött (*hosszúra* kinyúló kar). Az *ú* az *út*, a *táv*. Az *esz*, *osz* gyök terjedelem, kiterjedés. A nyomatékolt *ssz* hangnak *szorzati* értelme van, ez a *hosszúra*, vagy *messzire* szavakból tűnik ki jobban.

hoz – *Ide közelünkbe juttat, szállít.* [finnugor] *Hoz*, *húz* a *z* hang a *közelítés*. A *ho* a *kar*, *kéz* is. *Kézzel közelít*, *hoz*. Ugyanakkor a *ho* a *hosszú* szógyöke. A *nehéz* szóban is jelen van *o > e* hangváltással. A *nehéz* esetében a *neh* lélegzeti hang (*nehez*), tehát a szó hangutánzó, a súly emelése, *hordása*, *hozása* közbeni *lihegő* hang nyomán.

hő – *Atomok, molekulák mozgási energiájából összetevődő, melegként érzékelhető erő.* [finnugor] A *hő* gyök ösztöni ősgyök. Így a jelenség megnevezése is ösztöni. A forrótól ijedés *hőköl*tető érzésének kifejező ősgyökszava: – *hő!*

hölgy – *Jelenlevő (szóban forgó) nő.* [finnugor] Valaha a menyétet, hermelint nevezték *hölgynek* – *hölgy*menyét. A *nők hölgyként* való megnevezése csak az úri körökben volt elterjedve. Oka talán a hermelin, *hölgy*menyét szörmegallér, nyakkörítő feltűnően elterjedt használata az úri társaságbeli nők körében. Mára már csak a nőkre alkalmazott. Az *lgy* páros a *völgy* szóban nyújt párhuzamot. Kissé merész, de valós nyelvhez tartozóan: a *hölgy völgye* is beszédes kifejezés.

hőrcsög – *Kb. 30 cm hosszú, nagy pofazacskójú kártékony mezei rágcsáló.* [szláv] A *szőrcsögő*, horkoló kisállat nevét jellemzőiből nyerte valaha az ősmag(yar)-nyelven akkor, amikor a szlávok még nem voltak e világon. Ők vették át a magyar nyelvből.

hős – *Halálra is elszánt vitéz katona. Hősi halott.* [finnugor] A *hős* a forróság alapértelméből induló kifejezés. A lángoló szívnek egy ügyért való elkötelezettsége, és a vele járó következmények vállalása.

húg – *A fiatalabbik nőtestvér.* [finnugor] A *h* hang itt a *hátmögöttit*, az utánam következőt –, aki utánam *húz* – jelenti, az *ú* mélyen alanti, tehát kisebb, a *g* erős kötődés, ez esetben vérségi, családi, érzelmi.

húgy – *Vizelet.* [finnugor] *Húd*, *hüd* – víz. A *gy* hangra váltás a használhatatlanságot jelenti, mint például a *gyom*, *gyarló*, *gyagya*, *gyáva* stb.

hull – *Valamiből egymást követőleg vagy sűrű tömegben valahová esik.* [finnugor] Mind a *h*, mind az *l* hangokból ítélve *lassú*, *enyhe* lefelé mozgás (nem becsapódás, odavágódás stb.), az *u* a mélység (*kút*), a kettőzés – *ll* – *valahonnan*, *valahová*, egyik *helyről*, a másik *helyre* száll. *Hull* a hó, eső, száll, majd *lehull* a pihetoll.

humor – *Szellemes tréfálkozásban megnyilvánuló, mélyről fakadó derű megnyilatkozása.* [nk: latin] A *mámor*, *gyomor*, *komor*, *szomor*, *tomor* stb. szavak *mor* szóeleme a telítődést vagy telíthetőséget jelenti. A szó eleji *hu?* *Hu-hu*-ha-ha-he-he-hi-hi..., vagyis tömény jókedvvel telíthető, telítő, telített. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült magyar szó, melyet a latin nyelv is megörökölt.

huncut – *Csalafinta, furfangos.* [német] A CzF Szótár szerint: „[...] a magyar 'gonosz' szó többféle értelmében. Legkeményebb értelemben hozzá a gazember, akasztófára való, s hasonló címek is

szoktak adatni. Hunczut gazember [...] Annyit is tesz, mint szövevényes, különös, nehéz. Egyébiránt e szónak nem csak írásban, de nemesebb társalgási beszédben sincs helye.” Ez volt akkor, azóta változott. Ma már a **huncut**, ravasz, körmönfont embereké a világ. Csak a politikai, gazdasági, társadalmi élet szereplőit kell megnézni. Valamennyi **huncut**, fondorkodó, rókaelkű, valósággal hemzsegnek, mint a férgek a rohadó húsban. Úsznak a közélet felszínén, mint a ganéj a víz tetején. A szó elemzése: csavaros eszű, agyafúrt, ötletes, cseles, ravaszkodó, dörzsölt, **hunyor**gató, **huncut** ember, aki keresi, hol (*hun*) tud **hencegni**, gubancot kavarni, a kiskancák hiúságát **kencézni**, azok **katrincái** közt **incifinci** buk**fencezni**, utána meg sunyin **kuncogni**, hogy: na, ezt is megcsináltam. A fenti értelmezésben a szóvégi **ut**, a bármilyen **úton** való érvényesülés, vagy a másokból kiváltott **utálat**. Egyébként van egy másik értelmezés is, mely azért enyhébb, nem elítélő, például a **huncut** kisgyerek. Ez játékoságot jelent. Bár még a *CzF Szótár* is németből átvettnek ítéli, ezzel nagyot téved, e szó magyar elemekből épült, a német nyelv csak átvevő lehet. CZUCZOR GERGELY és FOGARASI JÁNOS a kötött mássalhangzó-párosokat akkor még nem ismerték fel. A kötött mássalhangzó párosokra 2006-ban találtam rá, gyűjteni kezdtem, de a nyelvészek nem akarnak tudni róla még ma – 2011-ben – sem.

huny – *Bújócskában szemét eltakarja. Szundít egyet.* [**finnugor**] A szó lefelé hajlást jelent. Van **h** és **k** hangos változata. A **k** hangos változata **konyul**, kajla stb. A **h** hangos változata a **hun**y, hajlik. Tehát lehajló, **lehun**yó szemhéj.

húr – *Állat beléből, fémből stb. készült kifeszíthető rugalmas szál.* [?] Valaha **húrolva** tisztított, szárított bélből készültek a **húrok**. A **hurka** **kör**értelmű szó, ez a béltartalom **burka**. A **húrol**áskor **kihúzták** a belet, levakarták róla a bélbolyhokat, és csak a közvetlen **hurka**anyag maradt. Ezt szárították, feszítették ki hosszában.

hurok – *Kötélen, madzagon stb. karikában visszahajtható, szűkíthető és tágítható kötés.* [**török**] A **hurok** nem a **húr** többes száma, de a **húr** is **hurkol**ható. Ez is **kör**értelmű szó, az igei alakjában – **hurkol** – levő **rk** páros csomóba fogottságot, vagy kiskörben (esetenként nagyobb – **orkán**) történést leíró szavak tengelyhangzója is. Körértelműek: **árkád**, **bárka**, **burka**, **erkély**, **fürkész**, **hurka**, **markol**, **torkos**, **zárka** stb.

hús – *Az ember és az állatok testének izomzatból és vérbő szövetekből álló része.* [?] A **h** hang belső tartalomra utaló (h tünet), az **ú** mélység, ez esetben vastagság, tömörség és ebből már az **s** hang szerepe is érthető.

huszár – *A huszársághoz tartozó lovas katona.* [**szerb–horvát**] A **huszár**, mint lovas katona neve, 1458-ra, Mátyás király korába nyúlik vissza, amikor a király rendelkezése szerint **húsz** telkenként egy lovas katona kiállítására kötelezte alattvalóit. Vagyis a telkek **húszára** jut egy lovas a király seregébe. Persze, voltak szerb és horvát **huszár**ai is a királynak.

huta – *Kisebb kohó.* [**német**] A **hó**, **hő** szóból ered. A fémolvasztó kemencében fűjni, **lehelni**, azaz **kohol**ni kellett a tüzet. Innen a **kohó** megnevezés, és innen vitték tovább leharapott szóvéggel: **kohó** – **huta**. Az eredet magyar.

húz – *Úgy mozgat valakit, valamit, hogy az utána halad.* [**finnugor**] A **háta** mögött, vagy maga felé **hozva**, **kézzel**, **karral** **hosszan csúszva** von. A **kar**, **kéz** értelme (h) jelen van a szóban. A *CzF Szótár* a lehelettel hozza összefüggésbe, a nehéz vonszolás nyomán magát kifújó ember hangja. Valószínű mindkét értelmezés helytálló, sőt ha egy harmadik volna az sem meglepő. Ne feledjük: a magyar nyelvben a három különleges szerepű. Jöhetnek értelmezések három irányból, ez a harmónia elv értelmében.

hülni – *Töltényhüvely.* [**német**] A magyar **hüil** gyökből induló szó, mely ürességet jelent: **hült** hely. Az **lz** páros a **laza**, **láz** szavakban ad párhuzamot a hézagosan üres térre. Az **nz** páros a lenyúzott üres gerez**na** szóban. Vagy azt, amit ráhú**z**na burokként valamire. Kitéltendő úrt: az örökösen párját kereső pará**z**na, ki mindig a páro**z**na, s a hézagot (**hü**velyt) kitéltő pó**z**na után jár. A szó ösmag(yar)-nyelvi eredetre vezethető vissza.

hűvös – *Egy kissé hideg.* [?] A **hű** ugyanúgy, mint a **hő** ösztöni hang. A **hőtől** ijedten **hőköl**, a **hűvöstől** csak visszalép: **Hű**, de nem jó idő van! A **v** hang a visszás érzés kifejezője. A szó fordítva: **sövűh**. A **hűvös** vagy hideg szél **süvít**.

I, Í

„Felső nyelvvállású, ajakkerekítés nélkül elül képzett, zárt, rövid magánhangzó.”

www.osnyelv.hu i, í

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisded alakban i, röviden ejtve; tizenötödik betű a magyar ábéczében, s az önhangzók sorában hatodik. Az éles vagy legmagasb hangyak közé tartozik. Éles hangja által egyebek közül kitűnő. [...] nyelvszokási tekintetben négyféle i-t különböztetünk meg.

1) Vastaghangu i (igazabban: î) rejlik oly gyökökben, melyek vastaghangu ragokat és képzőket vonzanak, pl. ill, illan, in, inal, szid, szitok, til, tilalom stb.

2) Vékonyhangu i, mely ismét háromféle:

a) mely tájejtési vagy közösebb, vagy különösebb nyelvszokás szerint ü-re változik mint: idv üdv, fizet fűzet, ing üng, dicső dücső, izen üzen, siket süket, hit hüt, igyekszik ügyekszik;

b) mely kivált a régiéknél éles ë-vel váltakozik, pl. mind mënd, is ës, ide ëde, ily ëly, sziget szëget [...]

c) a legtisztább i, mely se ü-re, se e-re nem változik, pl. icz iczeg, bicz biczeg, ill illik, csir csirke stb. [...] Hasonló változatok: lik lyuk, tik tyuk, lidércz ludvércz, csikló csukló.

Valamennyi hosszú í könnyen változik rövid i-vé, pl. íge ige, ígér ígér, kígyó kigyó, hív hiv, [...]

Némely szók elején fölveszi

a) a leheleti h betűt, mint: inbál hinbál, inta hinta, inpók hinpók;

b) az ajakbetűket, pl. izgat bizgat, ingó bingó, iczeg biczeg, illeg billeg, irka firka, [...] imád, régiesen vimád.

Fölcseréltetik j betűvel is, a szükséghez képest kivált mélyhangú szókban még egy hangzó járulván hozzá, pl. ig jog, irgat, régiesen jorgat, inkáb, régiesen jonkább, ih = juh, a Carthausi névtelennél: ihait = juhait, ihász = juhász, iszalag = juhszalag; magas hangú szókban is mint ieszke jeszke, iedés, iesztés, a székelyeknél: jedés, jesztés. [...]

Nevezetes tünemény - mert a sínai nyelvre emlékeztet - Balatonmelléken, Göcsej- s Rábaközben azon tájszokás, mely szerént, az é önhangzó előtt, [...] i hangzik, pl. ién = én, iédes édes, biéres béres, gyiékiény gyékény, kiép kép, kiérdez kérdez, kiés kés, niéniém néném stb.” (Ez a hétfalusi csángóknál is így van. K. S.)

Az *i* hang közelre mutató: *itt, ide, íhol*. Félelmi hang: *ijed, ijeszt, ijedelmi, iszonyodó, irtózatot*, de *irgalmat* kifejező szavakban is kulcshang. Az *i* hang a *mutató, helyjelölő, igazsági, irgalmi, felhangoló vidám érzelmeket, mozgást, illeszkedést* kifejező gyökökben is kulcshang. Előre mozgást *indul, nyíl*. Szétterülés: *víz, víg, híg, sík*. Gyors mozgás: *iklat, ireg, izeg, iram*.

ibrik – *Öblös, füles, korsószerű kisebb ivóedény. Csupor. [török < arab < perzsa]* Az *ibriket* a *fabrikáló* fazekas agyagból *szobrozza*, s megfelelő *ábrát* ad neki, hogy *göbre*-szerű, hasznavehető ivóedény legyen. Ha a szükség úgy hozza, még a *cibrét* is megihatjuk belőle. Bizony a *br* páros a magyar nyelvhez köti nemcsak a szó, de az *ibrik*, a *görbe-bögre* edény eredetét is. Nem kell ezért Sztambulba, Mekkába vagy Teheránba menni. Különböznél az arab, török, perzsa *ibrik* szóval a *CzF Szótár* szerint is. Ez azt jelenti, hogy azok is ősmag(yar)-nyelvi az eredetűek.

icce – *Kb. 8 dl-es ürmérték. A cinkotai nagyicce a rendesnél nagyobb icce. [? latin]* Van egy nagyon régi mondás: az italhoz vagy edény, vagy legény kell. Na, te legény, itt van 8 decinyi bor, idd sze ki! Na, *icce* ki *eccerre*, ha legény vagy! Bizonyíték a régies *itce*, *d > t* és *sz > c* váltás az *idd sze* ki szóalakból – *itce*. Valószínű Cinkotán nagyobb torkú volt a legények közti vezérbika, így ő diktálta az iramot. Ez olyan, mint az *egyszerre – eccerre, hozd sze ide – hocceide, hoccide* vagy *add sze ide – accide*. Vitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete, a latin nyelvbe is onnan jutott, és ez azt jelenti, hogy az *itce, icce* már a latin nyelv kialakulása előtt létezett, mint ürmérték. Körülbelül, amióta bor és borivó ember él a Földön. Mondjuk: NOÉ óta.

ideg – *A szervezetnek az érzékelés sejtjeit az idegközpontokkal összekötő szál vagy rostos köteg alakú eleme. [finnugor töből]* Az *id* gyök oly szavakba épült be, melyeknek közük van az *idegek*hez, *ideg*állapothoz, az érzékekhez, érzelmekhez. A *hideg* (víz, levegő stb.), *idegenség, idő, idétlén, idill, idom, idült, időjárás* stb. mind *idegek*re hatók. Az *idegszál* jeleket *ide*-oda szállító szerv. A *dege-dege*, a *hegedű* (régén: *hedegű*) vonójának az *idegek*en (húrokon) *ide*-oda mozgása. A *g* hang erős kötődés vagy gyors gördülés.

idill – *Derűs, érzelmes helyzetet, történetet életképszerűen ábrázoló mű. [nk: latin < görög]* Lám, itt a szótár szerint már nem finnugor a tö, mint az *ideg* címszónál! Pedig *id* ott is, itt is. Két magyar

gyökből összetevődő szó: *id-ill*. Ami *ildomos*, *illő*, *édes (ides)*, vagyis *ide*gekre, érzelmekre *kellemesen* ható. Nemzetközisége, a valaha volt világnyelv ősmag(yar)-nyelvből indult.

idióta – *Gyengeelméjű. [nk: latin < görög] Ide*gileg fejletlen valós értékítéletre képtelen. A fogalom alapja az *egyénnek (iden, Ádám)* a sajátos, vele azonosítható eszmék (*idea*) terhe alatt megroppant elmei állapota, esetleg születési rendellenesség. A gyök ősmag(yar)-nyelvi.

idom – *Síkban vagy térben körülhatárolt forma. [nk: latin < görög]* Ez lehet egy megtervezett sajátos (*id*), folytatólagos alaki körvonal, az *m*, az *idom* esetében, akár a kerámiánál a körvonal *simítással* való alakítását is jelenti, ugyanakkor érzelmi tényező jelenlétét mutatja. Egy előretervezett viselkedési formába kényszerítés – *idomítás* (ember, állat) –, mely nevelési folyamat (*id*) eredménye. *Ideális idomok* kialakítása minden nő rejtett *ideája*. Az *id* gyök ősi, *egyidős* az emberrel, a beszéddel. A latin *idealis* is ez ősgyökre épül.

idő – *A valóságnak az a vonása, hogy azt egymás után következő mozzanatok összefüggő folyamatának, történésnek fogjuk fel. [? török]* Az *id* a legelső kiejtett ösztöni gyökyszavak egyike, és folyamatot is jelent. Az *ő* a folytonosan távolodó. A mérhetetlen rengeteg, távolba vesző erdő. A vissza nem térő (vissza nem tér *ő*) távolodás. Nem török, se nem tatár, ősmag(yar)-nyelvi!

ifjú – *Fiatal. [< finnugor + fiú] If* – ív, *jú* – új. *Fi-jú*. Ha fordítva olvassuk: *újfi*. *Új* ívpálya veszi kezdetét, *új* élet indul. Tömör ősmag(yar)-nyelvi kifejezés.

iga – *Járom, hám. [szláv]* Az *iga* nem jelent mindig elviselhetetlen terhet. *Ig*azságos, ha mindenki visel *igát*, mivel úgy megoszlik a teher. Értelmes, hasznos *igát* nem csak *eddig-addig*, hanem *mindig*, akár életünk végéig viselnünk kell. Az *igaz* ember kiskorától a *magabíró (igabíró) öregkoráig* részt vesz a legkisebb társadalmi sejt, a család munkájában. Tehát mondhatnánk: *joga* van mindenkinek hozzá, de egyesek kihúzzák nyakukat belőle, mert a *dögök* nem szeretnek *igát* viselni. A sajátjukat is mással, másokkal vitetik, viseltetik. Az állatoknál az *igavonó* állatnak *iga lóg nyakába akasztva (g > k)*, *nyaggatja nyakát*, de mert *igavonó* barom, viselnie kell. A fenti szláv eredeztetés is baromság. Lásd tovább a „szláv” szófejtést a *járom* címszónál

ige – *Cselekvést, történést, állapotot, létezést kifejező szó. [török]* Ez maga a *SZÓ*, a beszéd. Az *ige*, *ígi E*, vagyis az *égi ige*. (Lásd az *E, É* hangok különleges szerepét a magyar nyelvben, a Függelékben) A magyar nyelv mindenre kiterjedő mély elemzése nyomán arra a következtetésre jutni, hogy ez a nyelv egy felső, emberfeletti értelem szülte nyelv. Nyugodtan leírható: Isteni nyelv! Nem a hazugok számára alkotott nyelv, mert a hazugot zugba küldi: húzzon el. Az ezen a nyelven beszélő, *igaz* ember kell(ene) legyen, ha valamibe beleegyeznek – *igent* mond, és az legyen adott *ige*! Egy ősmag(yar)-nyelvet is beszélő *igaz* ember mondta az ő tanítványainak az ókorban: „*A ti igenetek legyen igen.*” Csak arra mondhat *igent*, ami *igaz ige*, azaz *SZÓ. Igen, égi ige*. Ez az első nyelv, az ősmag(yar)-nyelv lényege.

ígér – *Többé-kevésbé kötelező erővel kinyilvánítja, hogy valakit részesíteni fog valamiben, illetve, hogy valamit megtesz. [? finnugor]* Aki *ígér, ígét* szól ki a száján, csak *igaz ígét* szólhatna, mely *értékes*, kiáll minden vihart, mivel gyökeréig *igaz*. Ezzel azt is bemutatja, hogy adott szava, *ígéje*, milyen *érték*, mennyit és *meddig ér*. Az *ígér* összetett szó, egyik jelentése: az adott szóval egy *ér* indul el annak beteljesedéséig. A másik: *igaz értékes* fogadalom, mely bármilyen régen hangzott el (*ígér – régi*) akkor valódi *érték*, ha betartják.

iglice – *Lilás virágú, tövises réti törpe cserje. [szláv]* Az *iglice* nem szláv szó, és ezt több bizonyíték támasztja alá. A szó fordítható: *iglice – gílice*. A *gl* páros, mely a *boglár* szónak is tengelye. A szóvégi kicsinyítő becézés, mely nem szláv nyelvi jellegzetesség, hanem ősmag(yar)-nyelvi öröksége a szláv nyelvcsaládnak.

igrice – *Középkori énekmondó. [szláv]* Az *igricek*, a középkor szórakoztató dalnokai mozgással érzékeltették dalaik mondandóját, *ugrándoztak* is. A *gr* páros magyar gyökerű kifejezésként azonosítja: *bogrács, bögre, egres, m/agrár, ugrabugra* stb. Nem szláv.

új – *Nyílvessző kiröptetésére való, rugalmas ívű húros fegyver. [? finnugor]* Ív – *új*. Íves – *újas*. Az *új* ugyanakkor *szújas*, feszíjthető, azaz rugalmas. A *j* hang a *gejzír, erjed, ajz* szavakban is a feszültségről szól.

ijed – *Halálra ijed, nagyon megijed. [?]* Az *ije, ie, ia* gyors mozgást jelölők, vagy arra ösztönzők. Például az *ijed, siet, riad* szavakban. Az *ijedés* feszült állapot.

iker – *Egy terhességből született két vagy több magzat. [török]* Születik egy *ik*, majd egy más *ik*, a harmad *ik*, sokad *ik* stb. Ezek mind *ik* eredet. Mindannyian *ik* vagyunk: én egy *ik*, te más *ik*. Nem

- török, magyar **ik**. Valószínű, ebből is eredhetett szófordítással az **Erik** név: **iker** – **er-ik** – **Erik**. Az **Erik erős** embert (**ik**) is jelent... magyarul. Lásd még a **geminus** és **hanga** címszókánál.
- ikes** – Az *-ik ragra végződő ige*. [**ik**] Ez csak latin-német grammatica szerint **ikes** ige. Tulajdonképpen az az **ik** főként személyre (én egy **ik**, te más **ik** vagy) valamint mozgásra utaló (**iklat**). Az **ikes** jelző csak megjelenési külsőség, látványi alakzat szerinti.
- ikon** – *Bizánci stílusú szentkép*. [**vszó: görög**] Az **ikon** egy **valaki**, azaz **ik** (személy) ábrázolása. Kissé humorosan, de valós kérdés: **noki**?
- ikra** – *A hal petéje*. [**szláv**] Az **ik** hamisítatlan magyar ősgyök. Egyik, másik sokadik. Mozgást is jelöl: **iklat**, **szikra**, **sikla** (boka). Az **ik** ez esetben **sok** is. A **kr** páros valami sokadmagával együtt rejlt, rejtőt is jelöl: **bokros**, **csokros**, **ikra**, **szekrény**, **szikra** stb. Reméljük „szlávul” is van ennyi bizonyíték.
- ildom** – *Illem*. [**török** szóból] Ahogy **illik**, **módjával** (**mód** – **il/om**), ahogy a **mód(1)i**. Az **ld** páros kevés kivétellel kellemes kifejezések alkotóeleme: **áld**, **boldog**, **föld**, **hold**, **old**, **zöld** stb. Annyi köze a török, tatár nyelvekhez, amennyit örökölték azok az ősmag(yar)-nyelvből.
- imola** – *Búzavirágféle, pirosan lilás vagy kék virágú gyomnövény*. [?] A növény jellemzőiből adott neve is, a **mol** lány **omló** jellemzőt fed. Az **imola**: **mocsár**, **hínár** jelentésű. Valóban az **imola** kedvelt talaja a **laza** kötésű, **omlékony** lösztalaj. A lila színe is lány (**mol**) tónusú.
- ím** – *Íme*. [?] **finnugor** elemek] E szónak nincs sok eleme, de ami van, az magyar. Nem tudom, melyikre gondoltak a szerkesztők. Az **í** bemutató (**így**, **itt**), az **m** felkínáló hang (régies **kínálás**: **me**, **eme-eme**). Ezek mind magyar elemek.
- imád** – *Istenként tisztel*. [?] **finnugor**] Az **im** (**am**, **em**, **om**) érzelmi gyök (szanszkrit **am** – tisztelet), az **ád**, **odaadás**. Aki **imád**, legbensőbb érzelmeit **adja** a felettebb tisztelt hatalomnak. A **mad**, **mád** gyökök felemelkedést jelentenek (lásd: **madár**). Az **imádat** emelkedett lelki-érzelmi állapot.
- imponál** – *Bámulatot keltően tetszik. Tekintélye van valaki előtt*. [**latin**] A szó így nem magyar hangzású, de az **mp** páros jelzi magyar eredetét. A szó alapértelme: valamivel felhívja, magára tereli a figyelmet. Az **mp** páros párhuzamai e tekintetben: **csimpolya**, **kalimpál**, **kolomp**, **lámpa**, **pompa** stb. Mindannyi figyelemfelhívó.
- ín** – *Izmot a csontokhoz rögzítő csontos képződmény*. [**finnugor**] Az **ín** **indulás**, **kezdet**, az erőt kifejtő izom **indulása** a csontról. Külön az **i** hang **izog**-mozog, az **n** hang, **noszog**atás, **nóg**atás. Vagyis, mozgásról van szó, az **ín**, izom ezt teszi.
- inda** – *A földön elfekvő, kapaszkodó, hosszú szártagú hajtás*. [?] Az **inda** is **indul** (**i**), és **állandóan**, **lendületesen** folytonosan halad, olyan, mint a **fondorlatos gondolat**, sosem áll meg. Az **ondó**, melyből egy hosszú élet szövődménye indul. A **kender**, melynek rostjaiból akár a Földet átfogó hosszú kötél is készülhetne. A **mesemondó** végtelen **mondókája**, a **zarándok** hosszú útja.
- indít** – *Mozgásba, működésbe kezd hozni*. [?] **finnugor** töből] **Indít**, **lendít**. Folyamat **indul** valaki által. Az **in** a **kezdet** a **d** folyamat (id, idő), az **i**, **í** egyenes, igyenes, igyenős előre (nyíl), de szétterülést is jelent (vidám, vigad, víg, sík, víz stb.)
- infekció** – *Fertőzés*. [**latin**] A szó így nem magyar, de elemei magyar eredetűek. Az **in** – befelé irány. A **fek** – **fekély**, **fekete**, **fekve** gyökszava. A szóban levő **kc** páros inkább a **ksz** páros jelentését hordozza, és párhuzama van a fertőzés előretörésével: a **fekszik**, **furakszik**, **tolakszik** szavakban. Ugyanakkor a **ksz** páros hangjaiból állnak a **kosz**, **kúszó** szavak, melyek egyike a fertőzés okozójára, a másik a terjedésre utal.
- ing** – *Férfiaktól a felsőtesten viselt, galléros fehérenemű*. [?] Laza fehérenemű, ami **inog**, régiesen **ümeg**, **leng**, **ing** a testen. Az **ng** páros jelenléte nem hagy kétséget a szó magyar eredete felől.
- inger** – *Az élő szervezetet érő, annak valamilyen válaszát keltő külső vagy belső hatás*. [?] Az **inger**hatás, behatás. Az **in** gyök **be** irányt is jelent. A **ger** – kör. Tehát **be** (**in**), a **testbe** (ahol gerjed, terjed). Az **inger**keltés **minden** érzékre ható. Például a bőrre: **érint**, **tapint**. A szaglás: **illatinger**. Ízlelés: **finom**. Látás: **szín**. Hallás: **hang**. Az **inger**érzetre jellemzők, vele kapcsolatosak: **bolyong** (a testben), **megborzong**, **enged**, **hözöng**, **jajong**, **kering**, **meleng**et, **ráng**, **ring**, **zajong**, **zeng** stb.
- inka** – *Az ősi inka birodalom uralkodója*. [**nk: spanyol < indián**] Az **inkák** az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélték. Ezért irtották őket oly nagy előszeretettel Habsburg uralom alatt levő spanyol kalandorok. Az **nk** páros minősítő a szóban. Lehetett: **atyánk**, akihez **rimánk**odtak, s **akinek** (**neki** – **inke** – **inka**) kijárt a tisztelet.
- int** – *Kéz vagy fejmozdulattal, szemhunyorítással illetve valamely tárgy mozgatásával jelt ad valakinek, valaminek*. [?] Az **int** szó az **inog**, **leng** gondolatát nyújtja a szóban. Az **in** gyök révén közvetíthet,

és gerjeszthet: érzést (*finom*) érzelmet (*indulat*), érzéket (*pina*) stb. A *t* hang *tett* kifejezője a szóban.

intim – *Bizalmas, csak legszűkebb környezetünkre tartozó.* [nk: latin] Az *in, int, benti*. Az *in* gyök e jelentése legbeszédesebb a legintimebb *pina* szóban. Az *im* érzelem. Tehát bensőséges, személyre szóló, sajátosan egyedi érzelmi kör. Az *nt* páros a csintalan, érint, fontos, kacsint, köntös, lant szavakban egyéni vagy érzelmi jelentésű.

íny – *A száj nyálkahártyájának a fogakra ráfekvő része.* [finnugor] Az *íny* is részt vesz a *finom* ízek kiértékelésében. *Ínyére* van, vagy nincs *ínyére*. Attól függ, mennyire *finnyás*. Tehát ingerérezékelő. Az *íny ny* hangja azt jelenti, hogy hosszú, *nyújtott* értékelésre képes, akár a *nyelv*.

ipa – *Após.* [? finnugor többől] Az *i* hang néha ellentétes értelemre utaló bekezdő hang. Nem *apa*, hanem *ipa*, azaz *após*, a másik oldal.

iparkodás – *Igyekvés, igyekezet.* [?] Az *iparkodik* szóban a *par* gyök a *parázs* gyorsaságot szemlélteti. A *parázs* jelenet jelképesen égő és gyors. A *par, per, pír, pör* gyökök mozgalmas tevékenységet kifejező szavak tövei. *Parázs* módra *perdül, pörög* már *pirkadatkor*. Még a *piruett* (*pörgés*) is magyar eredetű. Az *rk* páros ily jelentésben: *árkol, barkácsol, burkol, hurkol, járkál, markol*, mesterkedik, *sarkall, serken, szerkeszt* stb. Szanszkrit nyelvben *par* – elő- (előremozdít). A *paripa* is *iparkodik, pariparkodik*.

ipse – (*lekicsinylő*) *Férfi.* [latin] Ez is ősmag(yar)-nyelvi, mivel a *ps* páros a *csöppség, népség* stb. szavakban is a *lekicsinylést* jelzi.

ír – *Betűket, számokat, nyomot hagyó eszközzel valamely felületen látható alakban folyamatosan létrehoz.* [török] A rovás munkáját végzőre mondták: ő, aki *ró, aki ró, ki ró*, és így lassan *író* lett. Majd megjelent az *írás*. Az egyiptomiaknál alakult ki a papírnádra *írás*, melyet a papok végeztek. A pap *írt*. Pap *ír, papír*. A *papirosz* szót a görögök alakították ki, úgy hogy odaragasztották az -osz végződést. Az ősi Egyiptomban az ősmag(yar)-nyelvet beszélték, Hermész nyelvét. Hogy kerül erre az asztalra a török csizma?

ír – *Gyógykenőcs. Enyhítő hatás.* [? finnugor] Az *ír* gyök a *nyirok* mellett *gyógyerőt* jelentene. Előbb a növények kérge alól *eredő nyirok* (gyanta) volt az alapanyaga a *gyógykenőcsöknek*.

iram – *Mozgásban, munkában stb. gyorsaság, lendület.* [? finnugor többől] Aki *nekiered, megíramodik*. Az első magyar nevek egyike az *Özönvíz* előttről – *Írad* vagy *Járed*, aki jó futóteljesítményéről kaphatta nevét. *Ir, jár* – ugyanaz a jelentése. *Járni*, jó *iram*ban lenni a jó dolgok egyike. Az *am, számost*, sokat, vagyis az alapnál többet jelentő gyök a *roham, futam, folyam* szavakban is.

iramsvarvas – *Rénszarvas.* [német] Nem jöttem rá, hogy mi ebben a német. Az állat nem német. A *svarvas* szó biztos nem, mivel annak alapanyagát (szaru) finnugor < indoírani képlettel jegyzi a szótár. Akkor marad a *rén, iram, tarand*. Egyik sem tűnik németesnek. Ha a *tarand* alakra gondoltak, ott az *nd* páros magyar azonosító olyannyira, hogy minden *nd* tartalmú idegen szó is visszavezethető a magyar nyelvbe (*land – lent, end – végezend, addend – adand, lavender – levendula, legend – legenda, wanderer – vándor*). Vagy, mindegy, csak hogy magyar ne legyen?!

iránt – *Valaki, valami felé, irányában.* [finnugor többől] E szóban az *i* előremutatás, *ír* a lendület, *irá* a cél. Az *nt* viszonyító jellegű és cserélhető *ny* hangra. Ez esetben *irány*. De a régies *nd*-re is, *t > d*, zöngétlen > zöngés csere. A *ír* gyök *jár* értelmű is, akár az *iram* vagy az *irgalom* esetében: *iránt – jaránt, irány – jarány*. Magyar minden ízében e szó!

irgalom – *Segítő könyörület, szánalom. Megbocsátás.* [? finnugor többől] Az *ír* gyök a *CzF Szótár* szerint kedélyszó. Ez három irányba mehet el: *irgalom, irigység, irtózat*. Az *irgalom*, a *jorgalom* régies alak szerint a jó dolgokhoz tartozó. Az *irg, jorg, szorg* bővített gyökök mind a folytonosság értelmét adják, akár a *forgalom* esetében. Az *irg* bővített gyök *ir, ireg*, forog értelmű, ez esetben a kegyelem érdekében való *forgolódást* jelzi. A kedvező kifejezéseknél az *alom* megnyugtató jelentésű. Például: *bizalom, nyugalom*.

irha – *Prémes állatbőr. Hús felőli oldalán bársonyossá kidolgozott.* [német < latin] A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke valószínűleg a metszést, betüvetést, betübevágást jelentő *ír* ige, minthogy az *irha* oly bőr, melyre a régiek *írni* szoktak. Az *ír* gyökből lett *író* (író bőr), ebből *ir-a*, s h lehelletti betű közbevetésével *ir-h-a*.” (Kiem K. S.) *Írható*. Kutyabőrre, *irhára* írták a nemesi oklevelet.

író – *Szépirodalmi műveket alkotó személy.* [török] Az *ír* címszónál említettem: A rovás munkáját végzőre mondták: ő aki *ró, aki ró, ki ró*, és így lassan *író* lett. Ebben semmilyen török, tatár, kirgiz, üzbégi elem nem lehet uralkodó jellegű, ha egyszer a szótótól, ősgyöktől magyar füllel magyarul érthető, és e nyelven magyarázható, bontható. Ők örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

irt – Növényt, állatot, különlegesen kártevőket tömegesen pusztít. [finnugor többől] Az **rt** páros döntő az értelmezésben: **árt**, **börtön**, **csörte**, **fertő**, **házsártos**, **sért**, **vert**, **zsörtöl** stb. A *CzF Szótár* így ír: „Gyöke az elvonást, húzást, ránczigálást jelentő, s természeti hangot utánzó ír, am. elmetelés, vagdalás, szakgatás által valamit tövétől, gyökerétől elválaszt, elront, megsemmisít. Mondják különösen a növényekről. Fákat, bokrokat irtani az erdőben. Gazt, gyomot irtani [...] Irtani a bűnöket, rossz szokásokat.” Magyar szó.

iskola – *Gyermeknek, serdülőknek rendszeres oktatást nyújtó intézmény.* [vándorszó: latin < görög] Annyiban latin vagy görög, hogy azok a nyelvek is átvették, saját hangzástörvényeik szerint torzították, használták. Az **is** – a tudás, ismeret védőhatalma (**Isten**). Ez az ismeretek **lakában**, **lokában**, **kolában** (**kaliba**), házában, az **iskolában** szerezhető meg. A régies **oskola** is beszédes: **ok/os/kola**, **ok/os loka**, **ok/os akol**, **ok/os lak**. Aki **oskolába** jár, nem marad **ostoba**. Az **ostoba** szóban fordíthatóan jelen van a **bot**, **buta** jelző töredéke. Az **st** páros esetenként rossz vetületű: **beste**, **lusta**, **ostor**, **röstell**, **rest**, **rosta** stb. Tudás nélkül az ember **suta**. Az **sk** páros értelemalakító szerepét figyelembe véve, az **oskola**, **iskola** a gyerekekkel szemben atyáskodó, a gyerek érdeklődése az ismeretek felé ágaskodó, az oktató a teljesítményt illetően bíraskodó, a gyerek dúskál az ismeretek tárházában, a tudás ösvénye keskeny és göröngyös. A gyereket, ha nem tanul megpaskolja anyukája, néha nehéz az **iskolatáska**, és sokat kell vakoskodni a könyvek fölött. Az **sk** párossal alkotható szavakkal: **sok sikerélmény** részese lesz, aki jól tanul. A szó eredete lehetett az **iszkol** is, lévén mentesítve minden más alól a tanulás érdekében, és **iszkolhatott** a tanodába. Az **szk** páros majdnem mindig tengelyhangzó a tevékenységet kifejező szavakban: **ászkol**, **csimpaszkodó**, **csúszkál**, **fészkel**, **illeszkedik**, **kapaszkodik**, **máskál**, **nyüszkölődik**, **piszkál**, **poroszkál**, **tuszkol** stb. Lehet több eredetű (legalább három) a megközelítés, és többértelmű a kifejezés. Ez a magyar nyelv sajátos rugalmasságát bizonyítja (harmónia elv).

ismer – *Valakiről, valamiről tudja, hogy kicsoda, micsoda vagy milyen.* [?] Az **is** itt is tudás védőhatalom. Az **ismeret**, **üsmert**, **ösmert**, **esméret** szavak mind ugyanazt fejezik ki. Ám mégis van egy árnyalatnyi különbség köztük. Az **is** a folytonos újrázást (**ismét**), az **üs** az elmélyedést (**sülyyed**, az **üst** is mélység, az **úr** fogalomkörébe tartozó), az **ös** az átfogó teljességet (**körös**), az **esméret** a teljességhez való **esméglő**, **mérhető** hozzáadás halvány árnyalatát tükrözi. Ezekhez adódik: a **mer**, azaz a kutatás, felfedezés **merészsége**.

ispán – *A nagybirtok munkásaira közvetlenül felügyelő alkalmazott.* [szláv] A szerkesztők szláv eredetre esküsznek a **zsupán** szó nyomán. ROLAND VON BAGRATUNI örmény történész szerint (A magyarság és a Kelet, Budapest, 2008. 127. oldal.) örmény szó (**ishan** – herceg, de egy ízletes halféle is). A törökben is eléjön: **iszpán** alakban. Németül: **Gespann**. Az **ispán** összetett szó: **is-pán**. Az **is**, **ös**, (**is-is-is**) örök **ös** (**Isten**) védőhatalom. A *CzF Szótár* a **bán** alakot véli eredetinek a **pán** helyett. A **ba**, **bá** stb. nagyot jelentő, tehát nem ellentétes a fogalommal. Ez esetben **isbán** lenne, melynek **sb** párosa az **erősbít**, **helyesbít**, **kevesbít**, **nemesbít**, **súlyosbít** kifejezésekben az utolsó szó jogát megillető döntéshozót jelöl. A **pán** oly valami, ami megtelepedik valamin, **uralja** azt (**pang**), és elűzhetetlenségével bizonyos félelmet kelt (**páni**). A **pán** ösmag(yar)-nyelvi **úr**. Innen a szláv nyelvek **pán**, **zsupán** szavai. De ösmag(yar)-nyelvi eredetű az örmény **ishán** is. A Magyar Királyságban az **ispán** úr volt a beosztottjai fölött. Lehetett csak gazdatiszt, majd később királyi kinevezés nyomán vármegyék kormányzó ura. Az **ispán** a beszédett adó egyharmadát kapta (kétharmada a királyt illette). Szláv vagy örmény, német, török-tatár? Szerintem mindnél az első beszélt nyelv, az ösmag(yar)-nyelvi **ispán** szó torzult. Nézzük a legilletékesebb tanút, a nyelvet az azonosító **sp** párossal. Az **áspis** egy mérges viperakígyó féle. Aki **aspirál**, **vágyódik**, **törekszik** valamire, és ha körüljárva csigavonalban is, vagy kígyózva, de halad célja felé, akár az **áspis**. A **spirál** körvonal, hasonlít a nyugalomban levő **áspiskígyó**hoz. A **náspágot**, **fegyelmezés**, melybe a **vesszőzés** (**vesz** – **fesz**) is belefér. A **spárga** nyugalmi helyzetben csavarodott is lehet, mint az **áspis**, más esetben **kifeszített** zsinór, kötél, ez lehet jelképes igazodási vonalmérce is. A **ráspoly durva** felületet kiképző reszelő. A **tesped**, nyomasztóan szétterül. Az **sp** párossal alkotható szavak – **sápol**, **supákol**, **seper**, **sopánkodik**, **süpped** – is beleillenek a témakörbe. Az **ispán** szerepkörében mindannyi érvényesült. Az **ispán** **fesz**es úr volt, felfelé törekvő, aki megkövetelt egyes dolgokat ellentmondás nélkül, és **sápol**t, **seper**t a saját hatáskörében. A **náspágot**olás, egy jó **fesz**es kötéllel (**spárga**) **supákol**ás a kalodába **kifeszítés** mellézköngéjeként nem volt ismeretlen fogalom a gonosztevők számára, és nem segített a **sopánkodás**. A hivatalába **süppedő** **ispán** hatalma széttespedt a hatáskörébe tartozó területen, és ő maga is lehetett esetenként egy **tespedt** kényúr.

Ezen túlmenően az is megállapítható, hogy a *spanyol* nemzetnév is ősmag(yar)-nyelven adatott – *hispan*. A *hi* többek közt jelenthet *hiút*. Meglehet, hogy egy feszes, önérzetes, *hiú* kelta-gall népréteg verődött össze, és elkülönülve a többitől, alább (*hi* – le irány is, pl.: *hideg*) költözött az üres (hiús, his) területre a Tűz hegyéről (*Pireneusok*) *Hibéria* földjére, a tenger irányába (*hib* alásüppedés *CzF Szótár*), és új életet kezdett. (Lásd még a *kelta – gall* kötődést, Gallpart, Porto Gallo, ma Portugália stb.) Az *sp* páros által tömörített feszeség (*spannolt*) mindig érzékelhető volt a *spanyol* életvitelben. Aki ismeri részben a *spanyol* udvari etikett, sokszor kínosan feszélyezett, lépésre kiszabott szabályait, az tudja, miről szól az *sp* páros által megjelenített, viselkedésre jellemző állapot, mely nemzetnévvé alakult.

istálló – *Gazdaságban nagyobb állatok tartására használt épület. [olasz < germán]* Olaszul *stalla* – *istálló*, *stalliere* – lovasz, *stallone* – mén (ló). Az *is* itt védelem. Az *sz* páros az *osztás*, illesztés tengelyhangzója. Az ólban minden állat beillesztett, mert neki helyet *osztanak*, vizet, élelmet *osztanak*, aljazót *osztanak*. Az *st* páros jelentései: védelem, táplálék, gondozás, fegyelem. Az *istállóban* (esetenként) megkötve (*istráng*) hál a *settenkedő beste* vadak elleni *esti* éjszakai védelem végett. Az *istálló* védelmi palást a *sistergő* villámok, vihar ellen. Az *istállóban* *istápolják*, *kóstit* (takarmányt, abrakot) kap a *pástról* kaszált takarmányból. Mi a *stallo*? (latin *stabulum*, német *Stall*, tót *mastal*, spanyol *estala*, francia *étable*, régiesen *éstable* stb. szókkal. *CzF Szótár*) Lám, nem tudtak szabadulni az *st* párostól. Szilárd *talapra* épült, azon *álló ól* lovak részére. Az *ol, ól* gyökből több kifejezés is indul, de megfigyelhető, hogy mindannyi esetében valami (tető) *alatti* állapotról van szó, tehát elképzelhető egy korábbi *a > o* hangváltás ezekben a kifejezésekben. *Ól*, lehetett *tyúkól*, *disznóól*. Ez VARGA CSABA: Ógörög: régies csángó nyelv című könyvében is megtalálható a 257. oldalon. (Budapest, 2006.). Valaha többre becsült helyiségek neve is volt. Az ógörög nyelven, a ma magyarnak nevezett ősnyelvből átvett *ól – aülé, ólat* is jelentett, de *palotát* is. Hogy olasz-germán? Igen, azok megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből, és torzították saját hangzástörvényük szerint. Ennyi a kötődés.

istáp – *Segítség, oltalom. [német]* Mi ebben a német, ha a *táp* szó tősgyökeres magyar? Bár a szótárírók szerint annak eredete ismeretlen. A *táp, táplálás, gondozás, ápolás, apolgatás, pátyolgatás, építés* magyar gyökre épülő, magyarul érthető szavak. Mi ebben ismeretlen eredet? Az *is* itt is védelem. Ha valakit *istápolnak*, akkor védik, óvják, és *táplálják*.

Isten – *Emberfölötti lény. [? Is 'ős' < finnugor]* Az *Ős Ten*, azaz *IsTen* (*CzF Szótár*). Az *IS* védő, *TEN* kiterjedt hatalom. *TEN* a legfelső vég $TE_{1e}N$ – a véges emberi értelemmel fel nem fogható – *hatalom*. Innen a *ten-ger* is, mely összetett szó, a *ten* itt is a *hatalom*, mint nagy *kör – ger*-ben mindent borító, uraló, végtelen, hatalmas *vízömeg*. A *határtalanul* félt, azaz *ISzt TEN* (*CzF Szótár: isz*, a félelem gyökszava). Talán a szumér *iz* – isteni lélek, vagy a biza, iza, isa, a *Teremtőre* esküvés szava, *Isa Ten*magadban létező, *Élő* – azaz *IsTen*, kinek neve: *Él*. (Jézus szavai halála előtti pillanatokban: *Éli, Éli!* Azaz *Élő! Élő!*) Jézus mondta: „Senki sem *jó*, csak egy az Isten.” (Márk 10:18). *Hajlék*, védelem a Zsolt. 90:1 szerint. Mózesnél: „*Vagyok*.” (II. Mózes 3:14). Minden eleme magyar nyelvi eredetű. Összességében csak magyarul érthető, bontható, magyarázható: *Ja/h/vatokra JóHaVa*/gyok. A zsidók ezért nem ejtették, s nem ejtik ki ma sem. Irtóznak tőle magyar hangzása miatt. Sőt, utálják! Mégis azt tartják, hogy nekik adta a világot, hogy uralkodjanak fölötte.

istráng – *A hámot a hámfával összekötő kötél, lánc, szíj. [német]* A szóban három kötött mássalhangzó-páros van: *st, tr, ng*. Székelyföldön az *istrángot* nem csak a hám – hámfa csatlakozóra mondják, hanem *istrángra* kötik ki az állatot is. Az *st* páros értelme az *istálló* bekötés célja-oka (lásd fennebb). A *tr* azt jelenti, hogy a *csatratással* okozható zavar, *botrány*, az állat megkötésével elkerülhető. Ez estben nem *tör, túr botor* módra, de *túrnie* kell az *istrángot*. A *ráng* a teher húzásánál való erő kifejtés, *rándítás*. És akárhogy nem tetszik, hiába *forrong, borzong, lázong* ellene, *túrnie* kell a *nógot*ást. A szó elemeinek szerepe más magyar szavak alkotásában, csírájában elfojt minden idege eredetre való utalást!

iszák – *Átalvető. [vszó: latin]* Mivel az *iszáknak* van szófordított alakja is a magyar nyelvben, így nem lehet latin eredetű! A szófordítás magyar nyelvi jellegű. A fordítható szavak nem hazudhatók ki a magyar nyelvből. A *kászú* is egy edény, bár nem bőr és nem szövött anyag, hanem kéregedény. Hasonló még a *szakajtó*, de a *szakaszolás* művelete is ideillő, az anyjától *elszakajtott* malacot *iszákba* tették, és úgy vitték tovább. A *szekrényben* is *szakaszolva* vannak a dolgok. Vándorszó úgy, hogy az ősmag(yar)-nyelvből eredt. *CzF Szótár*. int: „Ugyanaz a latin Saccus, német Sack, hellén

sakoz, lapp tsakes stb.” Persze, mert örökölték más nyelvek is. Érdekes a lapp „tsakes” kifejezés, egy a hang betoldásával: **tasak/**es.

iszap – *Folyó és állóvizek finom szemcséjű, tapadós, pépes üledéke.* [szláv] Az *iszap*on el lehet *iszamodni*, azaz csúszni, mivel hasonlóan a *szappan*hoz kissé nyálkás anyag. Az *ap* – víz. Ha kezet mosunk a finom *iszappal*, leviszi a szennyet róla, akár a *szappan*. Az *iszap* fordítottja *passzív* (idegennek tűnik, de magyar), ami álló, elfekvő, nyugalmi helyzetben levő, és mégis értéket termelő. A Nílus *iszapja szapora* volt, sok ülepedett le, majd a visszahúzódó vizek után termékeny talajjá vált. Tehát az *iszapban szaporább* volt a termés, így az *iszap*, akár a *szappan* szorzati értelmű. Az *iszap* bármilyen terepre *passzol*, mivel ráülepedik annak egyenetlen felületére is. Nem szláv eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi szó, mivel csak **magyarul**, a titkokat **magyarázó** nyelven **magyarázható**, azaz **rázható** bele az **agyakba**.

iszik – *Folyadékot nyelve a gyomrába juttat.* [finnugor] A szó gyöke *isz*, értelme szerint gyorsan *leiszamodik* a torkán, nyelőcsövén. Az *inni* főnévi igenév alakjának *in* gyöke az *indulás*, ez esetben a torkon lefelé. Ugyanakkor az *in* gyök kellemi hatást is leíró. Alapjában véve a ragozáskor a múlt, jelen és jövő időben, sűrűn változnak az első *i* hang után következő hangok. Tehát úgy tűnik, hogy a művelet leírása egy alaphangra – *i* – és egy állandóan változó segédhangra hárul (*iszik*, *inna*, *ihat*, *ivó*, *ítat* stb.) Nem vitatható a magyar eredet.

itáliai – *A római birodalomnak az appennini-félszigeti területével kapcsolatos.* [olasz] *Itália* ősmag(yar)-nyelvi megnevezés volt. Jelentése: vizek (ital) közti terület. Hasonló volt a CzF Szótár szerint: „a régi Etelköz (régies írással: Atelkuzu), azaz Italköz, Vízköz.”

ívik – *A hal szaporodási tevékenységét végzi.* [finnugor] Új életív elindítása. Az *ív* kezdete. *Ifjabb* nemzedék jön létre. A *fiálás* kezdetének pillanata.

íz – *Étel, ital vagy nyálban oldódó anyag által a nyelven, az ízlelőszervben keltett érzés.* [finnugor] Tulajdonképpen mind az *ízlelhető íz*, mind a csuklók *ízülete* összhangi, illeszkedési milyenség. Az illeszkedés más esetben lehet pontos, találó, de lehet annak fordítottja is. Ami nem *ízlik*, az nem illeszkedik az egyén *kívánalmaihoz*.

íz – *A végtagnak külön mozgatható része.* [finnugor] *Ízület*, mely tökéletes a teremtői alkotás mértéke szerint, de amely megromolhat külső behatásra (baleset, kóros elváltozás).

izé – *Olyan nevet, szót helyettesítő, pótló szócska, mely nem jut eszünkbe, illetve amit nem akarunk kimondani.* [finnugor] Ez lehet a feledő elmét gyorsabb mozgásra fogni akaró felszólítás. (*ízibe mondd!*) De lehet az *ízink*, *ízék*, takarmánymaradvány hasonlata is, ami nem *ízlik*. Nem *ízlik* a feledékenység.

izgága – *Akadékoskodó, kötekedő, nyugtalan természetű.* [szláv] Ha már a mozgásnál vagyunk, ezt a *zg* páros hivatott megjeleníteni. Itt a *z* zűrös zaklatottsága befolyásolja a *g* gördülékenységét, esetleg *gátlásosságát*, és ebből eredően nem tud helyben maradni, *izgatott*, *izgó-mozgó* természetű (*izg-mozog*).

izgat – *Valami kórosan ingerel, izgalomba hoz.* [finnugor] Szintén a *zg* páros szerepe tűnik ki. Ez esetben belső, idegi, feszült, *izgalmi* állapot előidézésében. A *zg* páros bontva a *zúg* szóban vagy a *zegzug* összevissza helyek, esetleg a *g > k* váltás nyomán *cikcakk* (*zigzag*) összevissza vonalak által okozott idegesítő állapottal is *izgat*.

J

„Mássalhangzó: a nyelv háta és a szájpaddlás között képzett réshang.”

www.osnyelv.hu j

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kisded alakban j, tizenhetedik betű a magyar ábéczerendben, a mássalhangzók sorában tizedik, neve: jé. Legrokonabb az i önhangzóval, pl. a tárgymutató sajátlag: i, (mely közelségre mutat, mint i-hol, i-ly, i-tt, i-de stb. szókban is), [...] Rokon továbbá h és v mássalhangzókkal is, melyekkel együtt fuvó vagy lehelő és lágy betűnek s félhangzó-nak is neveztetik. Mint a mássalhangzók leglágyabbika nagyobb hangzatosság végett más többé-kevésbé rokonokkal fölcserélődik, ú. m.

a) h-val: aj, ah; ajítatos, ahítatos; éjom, éhom; jeged, heged; suj, suh; a régiéknél: szabadója, szabadóha; teremője, teremő-he;

b) v-vel: búj, búv; fúj, fúv; saj, sav; kéjes a göcseji tájbeszédben: kéves; és viszont: a Tatrosi codexben: feketéje = feketévé, barlangája = barlangává; a székelyeknél: kőmíjes = kőmíves; küjel = küvel v. kívül, v. kívül;

c) néha sziszegő- vagy susogó-val váltakozik: szalaszt, szalajt; szakaszt, szakajt; hullaszt, hullajt; esik, ejt; feslik, fejt; különösen a parancsoló módban: mos-j lesz: mos-s, hoz-j lesz: hoz-z stb. lásd: ~J, (2).

Némely szók elején is az i változata: jed, ied; jeszke, ieszke; jesztés, iesztés; jász, iász; jut, iut; jön, iön; jog, ig; jogtat, igtat; jorgat, irgat [...] Több szóban utólehes toldalék: é, éj; á, áj!; bá, báj; szá (régies), száj; tá, táj; hé, héj; ké, kéj; karé, karéj; taré, taréj; paré, paréj; gané, ganéj; vatalé, vataléj.

Mint lágy betű leginkább tájzokás szerint fölcserélődik a szintén lágy gy-vel és ny-vel: jász, gyász; jön, gyön; jer, gyer [...] hajma, hagyma [...]

Nagy terjedelmű tájzokás szerint, hanyag kiejtéssel ly helyett használtatik, mint: juk, lyuk; jány, lány; mij, mily; mej, mely; szabáj, szabály; akadáj, akadály; homáj, homály. Hasonlóan j-re szokták lágyítani, az l-t, mint az imént is érintők, midőn j következik utána: tojja, tolja; gondojja, gondolja; engeszteje, engesztelje stb.

Jelentése, mint az i hangzójé: mozgékony, folyékony, hajlékony, pl. jó, jár, játszik, jég, jegénye, jó, jut, tej, vaj, haj, ij szókban. Mint fuvó betűnek, hangutánzó jelentése is van, pl. jaj, juj, ej, ejnye, juh.

J hanggal kevés szavunk kezdődik. Míg a k hanggal kezdődő gyökeink a MÉKSz lapjain 180 oldalt foglalnak el, a j-vel kezdődők alig 20 oldalt. Mégis jelentős hang: a jó, ezen belül a jog és jövő fogalmai, tevékenységek, tulajdonságok megnevezésének kezdő és köztes kulcsfontosságú hangja.

Kedélyhang, fájdalom és ujjongás hangja: **jaj, ajaj, juj, ujujuj, jééé, éjéé!**

jacht – Sportolásra, fényűző szórakozásra használt, lakható gyors kis hajó. [vszó: német és holland] A *jacht* az ősrégi ősmag(yar)-nyelvi *hajó*, szófordított (ójah), leharapott szóvégéből képződött. Az ősmag(yar)-nyelv utódnnyelvei soha és sehol nem tudják kikerülni az ősmagnyelv szóképző törvényeinek rájuk gyakorolt hatását.

jácint – Erős illatú, lila, fehér, rózsaszín stb. fürtös virágzatú hagymás dísznövény. [nk: latin < görög] A *jácint já* gyöke mindenképp a jó tulajdonság, *jác* a játékra, *játszó* hangulatra ösztönző kellemes illat, az *in* gyök a *finom*, *innap*, a *gondolati indulatot* a nő irányába terelő, ilyen benyomás hatásaként érvényesülő összesség. A *já*, *ci*, *in* ősgyökök és az *nt* páros külön-külön is mind magyar nyelvi azonosítók.

jámbor – Szelíd, békés, jóindulatú. [jó+ember] A *jámbor* ember (állat) jó tulajdonságokkal bír. A *jámbor* szóban a j a jó, az *ám* a szelídség jelölője (*am*, *ám* – galamb), de a *bor* gyök furcsán hat. Itt azonban hangváltásról lehet szó, mivel az egésznek a szelídség a sugallata. Az *E nyelvben győzni fogsz* című könyvemben (www.magtudin.org) még én is a *jámbor* – jó ember mellett voltam, de azóta sokat tanultam. Mert akkor mi lesz a *jámbor* tehénnel? A *CzF Szótár* is ezt veti fel. Itt az *mb* páros szerepe sem kikerülendő. Hasonló szavak, melyek tartalmazzák az *mbor* végződést: *cimbora*, *csombor*, *domború*. A *cimbora* mértéktartó barátságos összeborulás, a *csombor* kellemes íz, a *domború*, szelíd, enyhe ívelésű hajlat. A *jámbor* is hasonló értelmet takar: *barátságos, kellemes, szelíd*. Első szótagjának jelentése: *jó*.

jár – Lábai illetve végtagjai segítségével folyamatosan helyét változtatja. [? finnugor] A *já* gyök egyértelműen *jó* jelentésű. A kisgyerek első kitörő öröme bizonyíték erre, a segítség nélküli első léptei megtételekor. A *járás* a *jó* dolgok egyike. Az *r* hang kikerülhetetlen a pörgés, *járás* és a mozgás fogalomkörében levő szavakban: *gyors*, *serény*, *sürög*, *forog* stb. A *jár* szó a *láb*ra vonatkozó. Ha a *gy* hangot, a *j* hang váltóhangját vesszük **gyár, gyar**. Valamit **legyarolni** – **lejárni**

ugyanaz. És ha az *r* hangot lágy párjával, az *l* hanggal cseréljük: *gyal*. Vagyis *járó* – *gyaló*, mely *lát*at jelent, mellyel *járunk*, *gyalogolunk*. Lásd még a *hangya* címszónál.

járom – Az *igavonó állat, különösen szarvasmarha nyakára tehető fakeret, amelyhez a szekérrúd kapcsolódik. [déli szláv]* Boncoljuk kissé. *Járom*, melyet viselve, terhes életem útját *járom*. A *járom* az *igavonó barom állat marját* (székelyül: *morját*) nyomja (*morját* – *jármot*). Tehát a szó fordítható: a *járom* a szarvasmarha *marjára, morjára jár*, és azzal *jár*, neki ez *járja*, mert ez az ő *járma*, és azzal *jár ma* és holnap és mindenkor. A *járom* egy *járó ráma*, melyet alanyi *barom marhaként* kap *marjára, morjára*, mert neki, mint *marhának* azért van *marja, morja*, hogy azt találja a *járom járó rámája*, mely néha *felmarja a marját, morját*. S talán még folytathatnánk a szójátékot. Ha ez déli szláv eredetű szó, akkor elvárnánk egy ehhez hasonló bizonyítást „déli szlávul”. Nagy *baromság, marhaság* volt a *járom* szót „beszlávozni”.

jász – Magyarországon a 13 – 14. században betelepült és a mai jászok területén élő, alán eredetű, utóbb magyarrá vált néptörzs. [orosz < iráni] A jászok egy ősmagyar néptörzs volt, akik MAGYAR ADORJÁN szerint a Földközi tenger mellett is éltek. (*Elméletem ősműveltségünkről, Jászok fejezet*). http://hirforras.blog.hu/2010/01/01/magyar_adorjan_elmeletem_osmuvelteseunkrol „Sokszorosán igaz ez az állítás magyar ősnépünk történelmével kapcsolatban, melynek ásatási emlékei az idők hajnaláig vezető, egységes műveltségi kör emlékét dajkálják a Kárpát-medencében. Minél mélyebbre hatolunk időben a történelem ősi rétegeibe, annál közelebb kerülünk térben a Kárpát-medencéhez és magyar műveltségünkhöz. A felszínre kerülő adatok alapján pedig fel kell ismernünk, hogy az európai történelem különböző neveken ismert szereplői: a hunok, alánok, szarmaták, jazigok, pannonok, ionok éppen úgy magyarok, mint ma a jászok, palócok, székelyek, matyók, sárköziek, csángók.” (TOMORY ZSUZSA: *Az Arthur legendakör magyar kapcsolatai* <http://www.magtudin.org/Arthur%20hung.htm>)

jászol – Szarvasmarhának, lónak stb. lábakon álló, gyakran az istálló falához rögzített vályúszerű etetője. [szláv] A *jászolnál* eszik, jeszik, *jászol* (ige). Ez is a szófordítás nyomán alakult szó: *száj* – *jász*. Vagyis letagadhatatlanul magyar! A *szájával jászol*, azaz *j/eszik*. Az *sz* hang hangutánzó kulcshang a szóban, de kiterjedést is jelent. Visszatérve a *jeszik* szóra. Ez régies, mondhatnánk: eredeti alak, mert a *száj* szó fordítottja. Ez kapcsolódik a *léthez, élethez*, mert ha *jeszik*, akkor *lesz* (*esz* – *lesz*) tovább *léte*, azaz *van* további napja. Ez az *esz, lesz* az utódnelvben, a román nyelvben is megjelenik. Ugyanis a *van* – *este* (kiejtve: *jeszte*). Ez az ige jelen idejű, egyes szám első személyi alakja. Tovább is mehetnénk: az élettéri kapcsolatokban (a magyar nyelvben) nagy szerepe van az *SZ* hangnak. A náSZ, Születés, eSZ, leSZ, féSZek, vaSZok, náSZ, SZületés stb. szavakban.

játék – Gyermekeknek időtöltésül, szórakozásképp végzett szabad tevékenysége. [? finnugor] A *játék*, összetett szó: *jó ték*. Kellemes, *jó tevékenység*. Ugyanakkor a *ját* – *táj* szófordítás a helyre is rámutat. A legjobb hely a *játéka* a szabadtéri *táj, tájék*.

játszik – *Játékkal szórakozásul, időtöltésül (csoportosan) foglalkozik, foglalatoskodik. [? finnugor]* *Játék* közben *játszi* könnyedséggel *iklat, mozog*. A *tsz* páros bontva a *tiszta* szóban a *tisztességes* játék *tisztaságának* fontosságára mutat. Tehát a csaló *játék* nem az ősmag(yar)-nyelv szellemiségéhez tartozó!

jég – *Megfagyott folyadéknak különlegesen víznek szilárd tömege. [finnugor]* A víz minden átmenet nélkül, egyik pillanatról a másikra megy át szilárd halmazállapotba, azaz egyszerre fagy. A *jég* e hirtelen képződés meglepetése nyomán, ösztöni megnyilvánulásként kaphatta nevét. *Jééééé*, mi lett a vízből! Odafogott mindent, nem enged! A *g* hang az erős rögzülés jele. Innen a *fagyott* szó (fog), ahol azonban a *gy* hang jelzi, hogy az odafogottság nem *végleges*, mert *lágylulás* is esedékes. Az ősmag(yar)-nyelv pontosan rögzítette a valót.

jegenye – *A nyáráknak csúcsosan magasra növő, sorfának használt fajtája. [déli szláv]* A *jegenye* a CzF *Szótár* szerint „igényes fa”, „egyenes”, mondhatnánk még: *igyenés*. Van példa arra, hogy a szó elején levő *e* vagy *i* hang *j* előtetet kap: *jegyenes*, majd *jegenye*. Az *ny* hang a szóban a nyújtottság kifejezője. Vagyis, több jellemző összetétele játszott közre a szó kialakulásában (a névadás harmóniája). Annyi biztos: nem szláv.

jegy – *Valakin, valamin a felismerést, azonosítást, a megkülönböztetést lehetővé tevő jel, tárgy, ábra. Számjegy, hangjegy, érdemjegy. Stb. [finnugor]* A *bélyeg*, beégetett *jegy*, *bilog, log, logo*. Az *egy* a legfontosabb szám. Az *egy* én *vagyok* (egyén), a magam *jegyét* hordozom. A megismételhetetlen *egyedi*, azonosító *jegy* oly *kegy*, melyet *egyedül* viselek a hétmilliárd emberből.

- jel** – Valamely cselekvésre, magatartásra felhívó mozdulat, cselekvés illetve szándékosan előidézett ilyen jelenség. [finnugor] Jeladás: *jééé! Jer ide! Jel, jó jel!* Eredetileg talán a *jé* kedélyszót követő kézmozdulatot, *jel*adást fejezte ki. A *jel* írásban is rögzíthető. Ez a lejegyzett *jel*. Megjegyzendő: a *jeles jellem* nemes *jellege* a *legjobb* személyiségi ismertető*jel* (nem kód). A *jellem* kettős *ll* hangja, akár az *illem* esetében, a másokra is kiható fontos belső értékre hívja fel a figyelmet.
- jérce** – *Fiatal, még nem kotló növendék tyúk vagy hasonló szárnyas.* [szláv] A *j* hang új, ifjú jelentésű, *ér* – *erő*, életerő, *eredet*, a *ce* becézés. Az *rc* páros határozott *erőt* jelölő. Itt feltörő életerő.
- jerke** – *Egy évesnél fiatalabb nőstény bárány esetleg kecske.* [szlovák vagy ukrán] A magyarázat ugyanaz, mint *jérce* esetében, kivéve az *rk* páros más árnyalatú jelentését. Az *rk* páros a *birka*, *csirke*, *serken* szavakban, úgymond a növekvő „pályán” marad. A *jerke* a *birka* kicsinye, és ugyanúgy *serken*, mint a *csirke*, vagy a *jérce*.
- jó** – *Kívánalmainknak, illetve rendeltetésének, hivatásának megfelelő.* [finnugor] *Jó*, ösztöni ősgyök, nincs mit fűzni hozzá, pusztán annyit, hogy ősmag(yar)-nyelvi szó.
- jön** – *Felénk, a beszélő felé közeledik.* [finnugor] A *j* hang a jár *j* hangja. Ha hosszú *ő*-vel ejtjük, akkor nincs is szükség az *n* hangra, ez esetben az *ő* az egyes szám, harmadik személye: *ő*. Egyetlen kéthangos szóban elmondjuk, hogy *ő jön – jő*. Ha a *jön* szóalakot ejtjük, akkor a *jön*: *ő* is, *én* is. Egy szóban: *ő jő énhez – jön*. Ugyanakkor háttéri értelemként az *ő* a kettőnk közötti táv – a *köz*, mely *enyészik* (az *n* – *ny*-re váltva) közeledtével. Az *ő* szerepét a *közeledik* szóból értjük meg, ha *köz*esik alakot ejtünk, írunk: *köz* elesik, kiesik. Tehát *köz* el *edik*, úgymond: az *iklató ide* mozgás nyomán *fodik*, *fogy*, vagyis *elesik*, *összeesik*, egyre kisebb lesz a *köz*.
- juh** – *Gyapjáért, tejéért és húzáért tenyésztett, páros ujjú, kérődző emlősállat.* [?] A *juh* szóban a *j* a *juh* jó, szelíd tulajdonságát akarja kiemelni. A CzF Szótár írja: „Somogy megyében, (Balaton) Endréd helységének határában van egy dülő, melyet ihállásnak neveznek, mert egykor ott ihaklok voltak. Az ih lehelet mintegy kifejezni akarja azon állatnak, melyet jelent, egy részről feltünőleg sebesen léleklő természetét, kivált meleg időben, más részről annak gyöngeségét és szelidségét is. A *juh* azonban nagyobb hangzatossága miatt divatosabb.” Az ihállás – *juh*állás, ihaklok – *juh*aklok.
- juhar** – *Iharfa, juharfa.* [szláv] Elsősorban a szláv nyelvek nem a *juhar*, hanem a *javor* alakot ejtik, melyet szintén a magyar nyelvből vettek át. A *juhar* faanyagának kiváló tulajdonsága okán kaphatta nevét. *Jól* megmunkálható, és szép az erezte, főleg, ha úgynevezett habos mintájú. Ugyanakkor kongatható, rezgő, visszhangzó. Ebből készül a hegedű, és általában a vonós hangszerek hátlapja. Érdekes módon épp, mint a juh esetében itt is van *i*-re váltás: *juhar* – *ihar*. A másik neve *javor*, mely szintén a fa *javára* szól, a jó tulajdonságát jelenti a névben, s melyet a szláv nyelvek is átvettek, használnak. Válgék *jáv/or/ukra*.
- juházik** – *Felindult ember, állat csillapodik, engesztelődik.* [finnugor elemek] Az ősmag(yar)-nyelvben és még később is a belső indulatokat, s a fizikai belsőségeket *jonh*, *joh*, *juh* névvel illették. A belső érzelmek felindulásának csillapodását ezért, *juházik* szóval fejezték ki.
- jut** – *Útja során valahova érkezik, valameddig elér.* [finnugor] A *j* itt is a jár ige kezdőhangja. *Jut*, ebben az *út* is jelen van. Az *u* mély fekvésű hang, egyre mélyebbre visz a *távon*.

K

„Mássalhangzó: a nyelvhát és a szájpadlás közt képzett zárhang, a **g zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu k

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kised alakban k, tizennyolczadik betű a magyar ábéczében, a mássalhangzók sorában tizenegyedik, kiejtve: ká. A keményhanguak közé tartozik. Mint torok hang a g és h betűk rokona, melyek között legkeményebb, s velök több szóban, s kivált g-vel több képzőben is fölcserélődik.

a) g-vel: kajmó, gajmó; kajdász, gajdol; kalatyol, galatyol; kaliba, galiba; kondor, gondor; [...]

b) h-val: kankalék, hankalék; komp, homp; kompol, hompol; korhol, horhol; kuka, huka; [...]

c) némely más szerviekkal, de szintén keményneműekkel, nevezetesen cs-vel és t-vel: ka, ke, kics. csa, cse; kába, csába; kámp, csámp; kopasz, csupasz; köp, töp; köpörödik, csöpörödik, töpörödik; [...]

Ezen betűvel kezdődő gyökszók értelmét illetőleg

1) Számos hangutánzó vezérhangja, u. m. kacs! kacska, kácsér; kacz, kaczag, kaczaj; kaff, kaffog, kaffan, kaffant; kah, kahol, kahácsol; kaj, kajált, kajabál; kajdász, kajdacs; kak, kakas, kakuk; kák stb. [...]

2) Valamely görbe alakot, vagy tekervényes mozgást jelentő szók előhangja: kacs, kacska, kacskaringó, kacsiba, kacsint; kacz, kacza, kaczor; kaj, kajcs, kajcsos, kajács, kajmó, kajla; kal, kalács [...]

3) Gömbölyű alakra, vagy kerekben forgó mozgásra vonatkozó szókban: kad, kada, kád; kar, karaj, karika, karima, karám; kas, kasornya; keb, kebel; ker, kerít, kerül, kerge, kerget, kergeteg; kér, kéreg; [...]

4) Következők azon alapforgalomban egyeznek, hogy a kedélynek tetsző kedves érzelemre vagy dologra vonatkoznak, u. m. ke v. ki, kecs, kics; ké, kéj; kecs, kecsgetet, kecses; ked, kedv, kedves, kedvez; kegy, kegyel, kegyelem, kegyelet, kegyes; kel, kell, (tetszik) kellem, kellemes; kém, kémél, kémélet [...]

5) Oly gyökök előhangja, melyek és származékaik r-rel párosulva valami éleset, metszót, szurósat jelentenek: kar, karcz, karczol, karm, karmol, karamzsol, karó, kardács, kárt, kártol, kard [...]

6) Némely szókban előtételi hang, u. m. kancza = anyca, anyaló, káprázik = ábrázik, kákombákom = ákombákom, kém = ém, mert émett = vigilans, émetten, vigilancio, a kém is vigyázó; [...]

A k-val kezdődő gyökszók különféle nemei és változatai a 200-at jóval fölülhaladják, az így végződők pedig, u. m. ak, ek, ék, ik, ok, ük, bak, bek, bék, bik, bok, bök, buk, бүk stb. a 80-at.”

K, a legkeményebb hang. Akár a **kő**. **K** hanggal kezdődő szavainkból van a legtöbb. Az **akar**at keménységét hangsúlyozó. A behatolás (kan) **ék**je, a **kút** mélységét (ismeretlen ür, lyuk) feltáró **kut**ató. A **k** hang ott van mindenhol, ahol valami **elak**ad, **üt**közik, **kemény**, **konok**. A **kör**rel, **bök**éssel, **alkot**ással, a **ki** irányú kifejezések egyik kulshangja. **Köte**lesség, **kev**élység, **kín**, **bika**, **küsz**öb. De nem csak a keménység, de a **kics**inyiség, a **kics**inyítő -ka, -ke alaphangja, **kellem**, **kinc**s stb. A **k** hang a többes szám jele. A **k** hang az **ak**, **ák**, **ek**, **ék**, **ik**, **ík**, **ok**, **ók**, **ök**, **ők**. **uk**, **úk**, **ük**, **űk** ősgyök sor meghatározó része.

kabak, **kobak** – *Tökfélék børszerű héjú termése. Lopótök. Keménykalap. [török]* A **kab**, **kap**, **kob**, **kop** ezek körértelmű gyökök és a fejre, **kopony**ára vonatkoznak. Ósmag(yar)-nyelvi eredetű.

kabát – *Ruha fölött viselt, ujjas, elül gombolható bélelt ruhadarab. [nyugati szláv < ... perzsa]* A **keblet** (**kab**) is takaró, testet körülvevő (**ab**) felsőtestre **kapt**atható, nagyobb (**bá**) ruhadarab. Az ősmag(yar)-nyelvben a **kab** takarót is jelentett. A szó fordítottja **bátak**, **bá** nagy, **tak** takaró. A *CzF Szótár* idegen eredetűnek véli, de nem az.

kacabajka – *Derékig érő női ruhadarab. Ócska vagy rikító ruhadarab. [szláv < német]* A **kaca** szókezdetből és a **jk** párosból ítélve, kis, **játékos**nak ítéhető (dévajkódó, pajkos), kihívóan szép kivitelű, tákolmányból (szövetből) **tajk**olt (szabott-varrt) kabátka. (A **tajk**oló (tak, ták, ték) régebben **szabó**, innen az angol **tailor** – szabó és a román **taie** – vág.)

kacagány – *Régi magyar férfiviseletben: vadállat bőréből készült a (bal) vállra vetve hordott ruhadarab. [vszó francia v. olasz]* A **kaca**, **kacag** itt is bekezdő, és összességében is olyan értelme van a szónak, ami kellemes háttéri hangulatot sejtet. A **kacagány** zsinórral lazán a testhez rögzített, fél/vállon viselt kabátféle, mely lovaglás közben röpködött a viselője hátán vidám látványként. Jól meg**kacag**tattak a szótárírók. Ők kellett tudják, hogy a franciáknál csak a Bercsényi László által, kuruc-magyar mintára megszervezett, felállított huszárezredek létezése óta viseltek **kacagányt**, azelőtt soha. A francia királyi hadak öltözetéről nem a filmekből kell tájékozódni, mert azokban sok az utólagosan bemesélő, cifrázó, szépítő hazugság. Ha vándorszó, akkor innen oda az irány, és nem francia, sem nem olasz az eredet.

- kacér** – *Magát kihívó érzékiséggel kellető nő, menyecske.* [vándorszó ... görög] A CzF Szótár szerint: „Kacér tehát eredetileg vagy am. vigan szökdelő, ficzánkoló, mi az állatoknál kivált tavasz nyitán s a nemi ösztön felgerjedésekor szemlélhető; vagy kacs gyöktől (honnan kacsint is ered): kacér am. kacsingató; innen kaczéznak mondatik [...]” Tehát a **kac** – **kacs** azonos töről, s mindkettő körértelmű, kissé csavaros, cseles viselkedés. Ez a két gyök annyira magyar kötődésű, hogy eredete elhazudhatatlan. Csak az ősmag(yar)-nyelvből kiindulva válhatott vándorszóvá.
- kacor** – *Fanyelű görbe kés.* [szláv] A **kac** gyök itt is körértelmet, görbületet jelent. Az **or** gyök az **irt**, **orot**, **borotva**, **arat** szavakban a **vágás** értelmének meghatározója. A **kacor** – görbe vágó él.
- kacsa** – *A lúdnál kisebb, rövid nyakú, rövid lábú, hízékony lúdféle háziszárnyas. Vadkacsa.* [szlovák] A **kacsa** nyaka **kacsos**, azaz görbe. Innen a neve. Hímje a **gácsér**, mely a **kacsérből** van **k > g** hangváltás nyomán. Ez is ősmag(yar)-nyelvi szó.
- kád** – *Fából, fémből, kőből stb. való hosszúkás vagy kerek nagy edény vagy tartály.* [szláv < görög < héber] E megállapítás azért érdekes, mert NOÉ, aki bortermelő volt, és kitűnő famunkás, biztosan **fakád**akba gyűjtötte a termést, és fahordókban érlelte. A CzF Szótár így ír róla: „[...] ka-ad v. ka-ed azaz gömbölyü edény, gömbölyü eszköz vagy tartó) fn. tt. kád-at, harm. szr. ~ja. Megegyezik vele a héber kad, arab kadda, latin cadus, hellén cadoV szanszkrit kud v. kut (tartalmaz), innen; kutasz (edény), továbbá szinte a szanszkrit cshad (föd, takar) stb.” Tehát a **ka** gyök görbe jelentésű (**kajla**, **kanyar**, **kalány**). A felsorolt nyelvek mind az ősmag(yar)-nyelvből örökölték meg a kifejezést. Abban az időben egyetlen nyelv volt, az ősmag(yar)-nyelv. Akkor hogyan voltak a héberek az első **kádárok**, ha ők még nem is léteztek. (A **héber** nyelv később az ősmag(yar)-nyelvből alakult ki a többi nyelvvel keveredve.) A **kád** gyök, bővítménnyel **keret**et is jelent idegen nyelvben, pl.: **cadru** – keret románul. Külön a **d** hang a **kerekded**, **domború** kulcshangja, ugyanakkor folyadékra is utaló (**id**). A **kád** fordított alakja **dák**. Ha a **d** zöngétlen párjára váltunk: **ták**. A **ták** jelentése **tevékenység**, munka. Vagyis **tevékeny alkotó** munkával előállított **domború edény**: **kád**. Se nem szláv, se nem görög, se nem héber... ősmag(yar)-nyelvi szó!
- kádár** – *Hordókat, kádakat, dézsákat készítő iparos.* [szláv] A szlávok a **kád**, **kádár** szavakat a magyar nyelvből örökölték, mivel a **kád** és a **kádár** is magyar szó.
- kadarka** – *Vörös borszőlőfajta. Az ebből készített vörös bor.* [szerb-horvát] A **kadarka** teljesen magyar hangzású és kicsinyítőképzős szó. A vörös szín –, mint a legszebb az összes színek közül – az ősmag(yar)-nyelven több megnevezést kapott: **vörös**, **rőt**, **ris(ka)**, **piros**, **roska**, **borodó** (Bordeaux, ez is ősmag(yar)-nyelvi eredetű, mint a Szajna) stb. A lenyugvó nap visszaverődő fénye is a **veresből** ered. A **kadarka** **darka**, **radka** **borodó vörös** leve.
- kaftán** – *Keleti népek és ortodox zsidók férfiviseletében: bokáig érő bő fekete kabát.* [vszó: török < perzsa] A CzF Szótár véleménye: „[...] kaptan mint ruhanemű, melynek gyöke kap már jobban egyezik a kaput szó, sőt magas hangon a köpeny szó gyökével is.” Ennek neve ősmag(yar)-nyelven fogalmaztatott meg valaha, majd örökölték az utódnyelvek. Szintén a CzF Szótárból: „Nyitravölgyében az ott lakó magyarok a posztódolmányt kaftánkáznak is hívják. Adjon az úr egy kaftánkát, akkora lánycsikának, kihez már legények járcsikálnak.” A **kaftán** **f** hangja válthat **p** hangra, de **b** hangra is. Ez esetben a **kabát** **kab** gyökét kapjuk.
- kagyló** – *Vízben élő, nyitható-csukható kemény héjjal védett puhatestű állat.[? olasz < görög]* A **kagy** gyök a **d > gy** módosulás nyomán **kádból** lett **kagy**. A **gyl** páros egy helyre **gyűlt** valamit jelöl, az **ügylet**, **egylet** szavakban is. A **fagylalt** esetében állapotjelölő. Hol itt az olasz vagy görög elem?
- kajak** – *Az eszkimók (bálna gerincéből készült) fedett csónakja.* [nk: eszkimó] A **kajak** **kajla** **hajból** készült kis **hajó**. A **kajak** közepén részarányosan elválasztható tükörszó.
- kajsi** – *Kajszibarack.* [vszó: török < ? perzsa] E szó ősmag(yar)-nyelvi, a régies kajsz melléknévből. A CzF Szótár megjegyzése a kajsz szóval kapcsolatban: „[...] kajsza [...] Jelenti a nyárnak előrésztét (vagyis a napnak hajlását). A finnben kesä am. nyár. Származéka: kajsi, mely mint nyári baraczk (Apricose) a persa s török nyelvben is eljőn.” Tehát azok is megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből! Szintén a CzF Szótár a gyümölcsről: „Így nevezetik a sárga baraczk, mely nyár elején kajszszal szokott érni, különböztetésül az őszi baraczkától.” Világos!
- káka** – *Hengeres, csomónélküli, levéltelen szárú, 1-2 méterre megnövő sásféle vízinvénny.* [? török] A kákáról a CzF Szótár: „kák-a vagyis kaj-ka = kaj-ga = kaj-og-ó azaz hajlóka, ami hajlik, hajladozik.” Ez viszont magyar eredetre vall.

- kakas** – *A tyúkfélék hímje.* [szláv] A hím állatok bökésre utaló *ka* (*kakas, bika, kan, kandúr* stb.) szógyöke remélhetőleg a szláv nyelvekben is jelen van minden esetben, de ez azért, mivel az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- kaktusz** – *Sivatagos, sziklás trópusi tájakon honos, nálunk dísznövényként tartott levéltelen, húsos szárú, pozsgás, tüskés növény.* [nk: latin < görög] A növény szúrós tüskéire az *ak* (ak, ék) gyök utal: *kaktusz*. Tehát megvan benne az ősmag(yar)-nyelvi nyom. A *kt* páros a *bukta, iktat, laktat, lüktet*, stb. szavakban összetevőkre és bizonyos belső tartalomra utal. A páros hangjaival épül a *kettő, két, köt* szavak, melyek összetevőkre utalnak. A *kaktusz* belső nedvességtartalmára mutat a *tusz* szóvég *tu*, gyöke. Ez a *t* zöngés *d* párjával *du – ud* és így *nedűt* jelent.
- kalács** – *Finomlisztből tejjel, vajjal, tojással készített, tepsiben süített kelt tészta.* [szláv] A *kalács* *kal* gyökszava *kör*értelmű, és így ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A szóvégi *ács* az *ács*ál, csiál, csinál rövid alakja, akár a *szakács* esetében. Székelyföldön, ha valaki ültében keresztbe rakja egyik lábát a másikra, azt mondják: *felkalácsolta a lábát*. Ezt a keresztbe font *kalács* látványa nyomán. Hol van itt szláv jelleg? Sehol! Ők csak átvették a *kolácet* a magyaroktól!
- kaláka** – *Nagyobb munka, például házépítés elvégzésére összeállt önkéntes segítő munkaközösség.* [román < déli szláv] A székely *kaláka* a legtermészetesebb, állandóan napirenden tartott, *körbemenő* (kal – kör) segítségnyújtási gyakorlat volt a faluközösségeken belül, sőt természeti csapások esetén, a faluközösségen kívül is. Ha a helyzet úgy hozta, idővel minden segítségre szoruló családra sor *került*. A szó második része: *áka*. Ez a *ták, táka*, vagyis *tevékenység* rövidült és a *kal* gyökkel összeépülő szóalakja, lehetett *kaltáka*, majd egyszerűsödött. A román értelmező szótár, a *DEX* magyarázata szerint a románoknál a földesúrnak végzett szolgálatot jelentette (*DEX, clacă* címszó). Mivel románul nem bontható, nem magyarázható, így világos a magyar eredet, melyet csak átvettek a szomszédos népek, és más értelemmel alkalmazták.
- kalamajka** – *Zűrzarvar, kavarodás. Gyors ütemű lengyel, ukrán tánc.* [ukrán] Meglehet, hogy ma már inkább náluk használatos a szó, de ősmag(yar)-nyelvi eredetére a *kal* gyök és a *jk* kötött mássalhangzó-páros a bizonyíték, mely a *dévajkodó, duhajkodó, hajkurász, pajkos* szavakban hasonló értelmi párhuzamot ad.
- kalamáris** – *Tintatartó.* [latin] E szó is magyar. A *kalamol* (azaz *kalányol, kotorászik*) hangutánzó a szótár szerint. A *kalamáris*ba belekotor a tollal, vagy inkább *belemártja*. Hol itt a latin nyelvi elem?
- kalán** – *Kanál.* [?] Ebből is látszik, mennyire nem érdekelte a szerkesztőket a valós eredet kutatása. A *kalán, kalány, kanyál, kanál* szóalakok önmagukban hordozzák, úgymond: *kínálják* értelmüket. A *kal* körértelmű, a *kalánnal* kavarnak, *kalánolnak* az ételben. A *kalányt nyelvvel lenyalják*. A *kanyál* is kapcsolatba kerül a *nyállal, nyelvvel*. A *kanállal kínálják* az ételt. Ismeretlen eredetű? Talán nincs ennél könnyebben magyarázható szavunk. Lásd *kanál*.
- kalangya** – *Kévékből rakott kereszt.* [szláv] A *kal* gyök körértelmű. Mondhatnánk, hogy itt nem körről, hanem kereszttről van szó. Ez igaz, de a *kereszt körosztó*, innen a neve is. Erre is van székely hasonlat: *felkalangyálta a lábát*, vagyis keresztbe tette. Az *ngy* páros a *göngyöleg, hangya, kelengye* szavakban, valamit a vele alkotható *négy* szóval, mely a munka száma, utal a *kalangya* körüli tevékenységre – magyarul és nem „szlávul”.
- kalap** – *Merevebb tartású anyagból készített karimás fejfedő.* [német] A *kal* itt is kereket, kör alakút jelent Az *ap* a *tapadást*, a főhöz illeszkedést.
- kalapács** – *Kovácsolásra, ütögetésre használt fémből készült nyeles kéziszerszám.* [szláv] Kip-kop, klapp, kelep. A golya kelepelés közben összeveri csőrét. A *kalapolás* így annak hasonlata. *Kopácsol, kalpácsol, azaz kalapácsol*. Meglehet, hogy a *kalapáccsal* való körbeütögetést jelentheti a *kal* gyök, az *ap* a sűrű *kapcsolat* a felülettel vagy a *lapogat* szóból, majd az *ács, ácsiál, ácsol*. Az első fémműves, kovács, a Vízözön előtti *Tubálkan* volt, akinek nevében a *tubál* (dobol) szó utalt a legjellemzőbb szakmai műveletre, a *kalapálásra*.
- kaliba** – *Sebtében összetákolta kunyhó.* [vszó: görög] *Kal-iba*. A *kal*, amit belső térként körülkerít. Az *iba* a *hibás*, azaz hevenyészett. A *kaliba* alap nélküli, és könnyen *libbenő, billenő*. Fordítottja: *balika*, mely *bal*, azaz nem a legjobb, hiányosságai vannak. A *lik, lika*, kis *lyukra*, odúra céloz.
- kaliber** – *Lőfegyver csövének, illetve lövedékének átmérője. Hengeres furat belső mérete.* [nk: arab < görög] A *kaliber* annyi mint: *kal* – kör, *ib* – öb, *ber* – bel. Vagyis *kör öb bel* mérete. Ez ógörögben eltorzult, s így ez alakban visszatért szó.
- kalitka** – *Madár vagy kisebb állat fogságban tartására való, drótból vagy vesszőből készült hordozható kis házikó.* [szláv] Ebben a *kalitban*, azaz körben tartják fogva a kisállatot, madarat, melynek ott

bent van az *étkezője*, ott *futkos*, de fogoly lévén, mindegyre beleütközik a rácsba. A *kt* páros itt értelemalakító tengelyhangzó.

kalmár – *Kereskedő*. [német] Ma már nem használt, és kissé rosszízű megnevezés. A *kalmár*, *kalamár* szó *kal* gyökszava a jár-*kel*, *kalandoz* szavakban jelenik meg. Idegen nyelvekben a leharapott szóvégekből alakult a **marketing**, **merkantil** stb. szóalak. Az *lm* páros az *élelmes*, *halmoz*, *kelme* stb. szavakban mutat párhuzamot, valamint a vele alkotható *lim-lom* szavak utalnak a foglalkozásra. De annyi biztos, hogy nem a német Kramerből ered, hanem az ősmag(yar)-nyelvi *kalmár*ból.

kaloda – *Olyan faalkotmány, melynek kerek nyílásaiba beszorították a megszegyenítésre ítélt ember végtagjait és nyakát*. [szláv] Könnyen lehet, hogy az eszköz az ősmag(yar)-nyelvi jelentésben eredetileg *kallódó* egyének jobb útra térítését szolgálta. A *CzF Szótár* a perzsa *kalidan* és héber *galuth* szavakat említi. Ugyanakkor a *kalafa* szó is ezt jelenti. A *CzF Szótár* leírása: „Eredetileg kaló-fa az elavult *kal* igétől vagy *kal* gyöktől, mely görbeséget jelent. Am. kaloda. Kalafának nevezik, mert, akit kalodába zárnak, midőn kezét lábát becsiptetik, meggömbülve kénytelen ülni.” A havasalföldi Calafat (Kalafát) helység neve, mely a kun időkből maradt fenn, valami hasonló okon kapta nevét még kun-magyar nyelven. A *kaloda* nem szláv szó, minthogy az eddig elemzett szavak egyike sem. Ez már sok más példa közt a szláv eredetűnek kikiáltott **csütörtök** szónál is észrevehető volt. (lásd a **csütörtök** címszónál)

kályha – *Helyiségek fűtésére való, cserépből vagy fémből készült, zárt tűzterű berendezés*. [német < latin < görög] A *kályha* valaha *kő*vel kirakott tűzhely volt, és a faedényekben is az izzított *kő*vel főztek, *kövesztettek*. A *kő*nek oly nagy volt az ételkészítés körüli szerepe, hogy szinte minden nyelv *konyhát*, *szakácsot* jelentő szava tartalmazza a *kő* szó torzóját. Így a német (*kochen*), latin (*coco*) és görög (*kouzina*) is. A kályha a *CzF Szótárban* kaholy alakban is említve van. A tüzet fűjni, lehelni, *koholni*, *kaholyni* kellett, hogy jól égjen. A *kályha* szóvégi *ha* része a *hőt* is jelentheti. A tűzhely *kő*vel kapcsolatos neve az ősmag(yar)-nyelven alakult ki, és az összes utódnyelv megörökölte.

kamra – *Éléskamra*. [vándorszó: latin < görög] A *kamra*, mint éléstár, lehetett valaha *gamraktár*, *magraktár*, *magtár* (innen a *magazin*), mivel magvakat és gumókat azaz gyümölcsöt tároltak benne élelemként. A fordítható *gam* – *mag* szóalakok bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvi eredetre (*gam* – gumó). Ésszerű, hogy kialakulásukkor mind a latin, mind a görög, mint fióknelvek magukkal vitték a kifejezést.

kan – (*Vad*)*disznó hímje*. [? északi szláv < török] A hím állatok bökésre utaló *ka* (*kakas*, *bika*, *kan*, *kandúr* stb.) szógyökei megtalálhatók az északi szláv és török nyelvekben, de az eredet ősmag(yar)-nyelvi, mivel a *ka* gyök magyar nyelvben értelmezhető így bármely hímségi szóösszetételben.

kán – *Mongol illetve török fejedelmi cím*. [nk: török] Az első született fiúgyermek neve: *Kan*, héberesítve *Káin*. Az ősmag(yar)-nyelvben az előljáró férfiszemélyt jelölte. Innen származott át más nyelvekbe. Hogy kései magyar vonatkozása is volt, arra bizonyíték, hogy magyar családnév volt a középkorban (*KÁN LÁSZLÓ* erdélyi vajda, 12? ? –1315 k.). Mindenképp ősmag(yar)-nyelvi. Valaha finemű bálvány istenek mellékneve is volt. Innen a *Balkán* hegység neve – Baál *kán* bálvány istenségről.

kanál, **kalán**, **kalány** – *Étel kavaráására, merésére, evésére való kerek vagy tojásdad öblös fejben végződő nyeles eszköz*. [?] Ebből is látszik, mennyire nem érdekelte a szerkesztőket a valós eredet kutatása. A *kalán*, *kalány*, *kanyál*, *kanál* szóalakok önmagukban hordozzák, úgymond: *kínálják* értelmüket. A *kal* körértelmű, a *kalánnal* kavarnak, *kalánolnak* az ételben. A *kanál* eredetileg, és magyarázhatóan: (fa)*kalány* – *kal-lány*. Ebből a *kal* körértelmű: *kalányol* (*kanalaz*), *kavar*, ebből a gyökből indul a *kalimpál*, *kalács* stb. A *kalányt nyelvvel lenyalják*. A *kanyál* kapcsolatba kerül a *nyállal*, *nyel*vel. A *kanállal kínálják* az ételt. A (ka)*lán*y, gyökfordítással: *nyál*, *nyel*, *nyelv*, valamennyi a szájjal, evéssel, ízleléssel kapcsolatos: *kalányol*, *kanalaz*, *kalánnyal*, *kanállal kalányozás*, *kanalazás*, *kavarás* stb. Az első igazi, összes jellemzőre utaló nevei a *kanyál*, *kalány* voltak. Ismeretlen eredetű? Talán nincs ennél könnyebben magyarázható szavunk!

kanca – *Ló, számár illetve teve nőténye*. [szláv] A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke valószínűleg an (any), innen lett ancza, s k (ch) előtéttel kancza. Rokon a vékony hangú eme, ene, emse, ünő szókkal.” Ami viszont agyonvágja a szlávozó hazugságot, az a *c* hang, a kicsinyítő, becéző elem a szóban, mely a *kac*érságra utaló, és a *cn* páros jelenléte, mint értelemponosító tengelyhangzó. A magyar szavakban minden hangnak értelemalakító szerepe van, egyetlen hang sem véletlen a szavakban. Ha ismeri valaki a lovak párzási szokásait, tudja, hogy a *kanca*, mielőtt enged a ménnek, bizony *ka/n/cér*kodik, játszik (jáccik) a ménnel, *nőtényesen táncol*, *huncutul csipkedi*, *nyerítget*, *fincálva*

dörzsölődik hozzá, makrancosan elhúzza a farát, udvaroltat a ménnel, majd félrecsavarja farkát. Tehát a szó ezt is tartalmazza. A nyelv a legapróbb részletekre menően is utal, ez esetben a játékos **nc** párossal: buk**fenc**, **incifinci**, **kanca**, **kence**, **punci**, (román**c**). A **cn** párossal alkotható szó a **cuna**. Remélhetőleg, ez az okfejtés bármelyik szláv nyelven még bővíthető. Legalábbis elvárható, ha már tőlük származik.

kancsó – *Ivóvíz, bor stb. tartására való nagyobb füles, csőrös edény.* [?] A **kancsó** alapszava a **kanna**, melyben a **na** gyök vízre utal (**Duna**, **Majna**, **Szajna** stb.). A **kanna** füles edény. A **ka** szógyök az **akaszthatóság**ra utal, mint füles edényre, mely „szabadidejében” ott csüng az **agancson**. Meglehet, hogy a galileai Kána, melynek nevét még az ősmag(yar)-nyelvet beszélők adták – lévén bortermelő vidék –, ugyanezt jelentette (kana, kanna). A **kannában** hordják a vizet, bort, a **kancsó** viszont olyan edény, mely az asztalon áll, és abból szolgálják föl a vizet, vagy a bort stb. Ahhoz, hogy kiönthessen belőle, **ferdíteni** kell az állását, azaz dönteni kell. Az **ncs** páros szerepe itt lesz érthető. A **kancsalság**, szemhiba, **ferde** nézés, a **fancsalság** ferde állás. Székelyudvarhelytől nem messzire van egy domboldalra épült falu: **Fancsal**. Tehát a kiskannát **ferdíteni**, **kancsalítani**, **fancsalítani** kell, hogy kifolyjon a tartalma. E jellemző is jelen van a **kancsó** névben. Az **ncs** páros meghatározó tengelye a szónak. Például a – döntséd s öntsél a kancsóból – hangzás szerint: **döncsed** s **öncsél** a **kancsóból**.

kandúr – *A macska hímje.* [? **északi szláv**] A szerkesztők szerint a **kan** megnevezéshez volt köztük a török nyelveknek, a **kandúr**hoz már nincs. Lehet, a török nyelvűek nem szeretik a macskát, így ott a házban más **kandúr** az úr. A **dúr** szóvég utalhat a párosodásnál nőstény viselkedésére, úgy tűnik, mintha a **kandúr** bántaná, és attól rikolt, bár ez talán nem így van, de ez a hangkép. Az **nd** páros jelenléte a szóban meghatározó. A **kandúr** éjszakai kalandjainak a párosodáskor (**ondó**) a nőstény csiklandása nyomán **zendülő undok** visítása, mely felborítja az emberi alvás **rendjét**. Már én is ragadtam seprűt macskahangverseny okán, nem is egyszer.

kanna – *Folyadéknak, különösen víznek tartására való hengeres, bő nyakú, füles edény.* [**német** < **latin** < **görög** < **sumér** < **akkád**] A **kannáról** a **kancsó** címszónál leírtam mindent. A **kanna** **kampóra akasztható (ka)** vízhordó edény (**na**). A *CzF Szótár* szerint: „Megegyezik vele a hellén caneon, német: Kanne, s rokon a magyar kanta, és hellén-latin: cantharus.” Igen, mivel mindannyian az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A zárjelben levő nyelvek is. Az öröklési sorrendből kifejejtették az eredőt, az **ősmag(yar)**-nyelvet.

kanóc – *Gyertyának, petróleumlámpának pamutszálból, vastag szalagból levő része, mely meggyújtva világít.* [**német**] A **kanóc** megszívja magát olajjal, **kenőccel**, **kencével** és úgy ég. A **kanóc** szófordított alakjában – **cónak** – jelen van a **con** gyök, mely a **conda**, vagyis egy szövettípus alapszava. Hol itt a német elem a szóban? A változatosság kedvéért a *CzF Szótár* szerint: „A szláv: knot v. knotecz szóból kölcsönzöttnek látszik.” Ők sem vizsgáloztak sokat.

kantár – *A lószerszámnak a fejen levő, a zablát is magában foglaló része.* [? **török**] A **kantár**, fogó, tartóeszköz, a ló esetében visszatartó, visszafogó, mivel ebben van a zabla, mellyel irányítják, és fékezik. A **kantáros** fazekat is a fogantyúja miatt nevezték így. Ha fordítjuk a szót: **rántak**, vagyis a **kantár** **visszaránt**. A *CzF Szótárt* idézve: „Erősen tartani, **visszarántani**, neki **ereszteni a kantárt**.” (Kiem. K. S.)

kánya – *A hollónál nagyobb testű, villás farkú dögevő, ragadozó madár.* [**szláv**] A *CzF Szótár*ból: „Nevét vagy csavargó, karingós repülésétől, és így a görbülést jelentő ka gyökelemtől, s közelebb kany gyöktől vette, vagy hangutánzó a ká-ká hangtól; ká-jú-ból lett: ká-ny-ó, ebből ismét: ká-ny-a.” A **kánya** nevét tehát a jellemzőiből kapta, **kanyargós** repüléséről, görbe (**kany**) csőréről. Ugyanakkor **kártevő**, dögevő és emiatt undok, mint egy boszor/**kány**/a. Az undokság végett összevethető az -any, -eny, -úny képzőkkel (banya, ganyé, genyó, genny, gúny).

káosz – *Hitregékben a világ keletkezését megelőző rendezetlen állapot.* [**nk: latin** < **görög**] Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvi **kósza**, **kusza** szóalakokból örökölte, torzította a **káosz** szót.

kápa – *Nyeregkápa. Stb.* [**vándorszó: latin**] A **káp** fejet jelentett az **ősmag(yar)**-nyelven, példa rá a **káposzta**, mely **osztható fejet** jelent. A meghatározásban más dolgokat is felsorolnak, de mindegyik a **megfejelés** értelmét hordozza. Tehát a **kápa**, nyeregfej, egyben **kapaszkodó** fogódzó. **Ősmag(yar)**-nyelvi szó, melyet megörökölhettek a latin nyelv és más nyelvek is.

kapál – *Kapával megmunkál valamit. A patás állat első lábával kapál. Kapálódzik. Kapkod.* [**szláv**] Ha azokban a mindentudó szláv nyelvekben megmagyarázható volna a **kap** gyök hangonként, akkor elhihető volna a szláv eredet. Mi az, hogy **kap**? **Kap**, **kapkod**, **kapar**, **kapál**. A **ka** behatást jelentő

gyökszó: **Káin** (eredetileg **Kan**, csak héberesítve lett), **bika**, **kan** stb. esetében is. Azok behatolva teremtenek **kapcsolatot**. Az alapértelem a **kapcsolat**, **kapcsolódás**. Ez lehet személyi, érzelmi, ez esetben az **a** hangnál említett **ap** gyök mutat érzelemre: **ápol** – gondoz, **apolgat** – csókolgat. De lehet műszaki, dologi, tárgyi: **kapcsol**. **Kapcsolat** az is, amikor **két kéz** egymásba **tapad**. A **kapa** is **kapcsolatot** teremtve hatol be a földbe. A **p** hangnak különleges szerepe van az **alap**, **tapad** kifejezésében. A **cölöp** is a földbe hatol, az **oszlop** is. Jelképesen úgy értendő, hogy az a vége jut a földbe, ahol a **p** van. A **lapát lapos**, és az is **kapcsolatba** kerül a talajjal. Például **alapásásnál**, ahol az árokásó **kapa** is szerepet **kap**. Az **ap** gyök az **alap** szóban is kulcs, hisz azzal **kapcsolódik** a talajhoz az építmény. Tehát a **kapa** mikor **kapál**, sűrűn ismétlődő **kapcsolatot** létesít a talajjal, és közben a növény**ápolás** egyik eszköze is. Hol itt a „szláv” elem? Mi az, ami nem magyarázható meg magyarul a **kapa**, **kapál** szavak, azok hangjai esetében, amiért segítségül kellene hívni a szláv nyelvek valamelyikét?

kapca – *Cszimában, bakancsban viselt, harisnya helyett a lábfejre tekert ruhadarab.* [szláv] A CzF Szótárból: „A kapca gyöke a burokot, takarót jelentő gömbölyű kap, mely rokon a koponya, kopács, kopik szókkal.” A **pc** páros hasonlóan ad párhuzamot a körülfogásra a **kelepce** szóban. A **kapca** feszesre tekerendő, különben felsérti a lábat. Lásd még egy másik vonatkozást alább a **kapta** címszónál.

káposzta – *Szorosan egymásra boruló nagy leveleiért természetett kétéves konyhakerti növény.* [szlovén vagy szlovák < latin] A **káposzta** megnevezés a növény fejforma gömbölyűségéből (**káp**, **koponya**) leveleinek szép rendben illesztettségéből és levelenkénti **oszthatóság**ból ered – **káp osztva**. A latin eredet furcsa felvetés, mivel latinul *caulis* vagy *brassica*. A szlovák **kapuszta** láttán föl sem vetődött a szerkesztőkben, hogy esetleg magyar nyelvből vették azok át. Érdekességként: a román **varza** kifejezés a növény borzolt felületének képi látványa szerint adott ősnyelvi változatát (**borzas**) őrizte meg, melyet némileg talán a latin *brassica* is őriz, viszont a szó bontott elemei csak magyarul magyarázhatóak. Mind az **sz**t, mind az **rz** kötött mássalhangzó-páros az ősmag(yar)-nyelv azonosítói.

káprázik – *Fény és színfoltok vibrálnak a szeme előtt.* [?] Amikor ilyen jelenség lép fel az ember önkéntelen megrázza a fejét, azaz **káp(ját) rázza**, hogy megszűnjön a látási zavar. A CzF Szótár szerint **ábrázik**. Különböző szempontok okán, de mindkettő. A **káposzta**, a **kapta** (lábfej minta), nyereg**kápa**, és idegenben jelenlevő más **káp** – **fej** jelentésű szavunk igazolja, hogy a **káp** ősmag(yar)-nyelven **fej** jelentéssel bírt. Érdekességként megemlíthető a **réz rezgő** tulajdonsága, mely névadási jellemző, de a **kápráz** is a **réz** ősmag(yar)-nyelvi megnevezéseinek egyike volt (cooper, kupper, cupru stb.). Lásd még a **réz** címszónál.

kapta – *Kaptafa. Lábfej alakú keményfa.* [szláv] A **kap**, **káp** – **fej**, itt **lábfej**. A székelyeknél a **csaptat** szó **feszítést**, **szorítást** jelent. A **kapta** szerepe szintén ez – **kifeszíteni**, **feszesen tartani** a készülő lábbeli bőrét leendő **lábfej** alakjára. A **pt** páros, az **apta**, **aptá** értelemadó hangnyaláb szerepe is ennek bemutatása, a katona hamar összek**apta** magát, és **haptákba** (feszes vigyázz) állt. A **kaptárban** is rend van, akár a **naptárban**. A **kaptány** kifeszíthető **csapda** (**t > d**).

kaptány – *Kisebb állat fogására való rugós csapda.* [török] Erre Székelyföldön **csaptatót** is mondanak. A **pt** páros meghatározó tengely. A szóban jelen van az eredet értelme: **elkapta** a **kaptány**.

kapta – *Méhek tartására való ládaszerű építmény, amelyben a lép kiszedhető keretekben van. Méhkas.* [? német < latin < görög] A **kapta** alapvető szerepe hasonló a **kaptányéhoz** – befogni. A befogott méhcsalád aztán mézet termelt. Ezt a méhészk munkájáért **kapta** a **kaptár**ból. Ősmag(yar)-nyelvi szó, ezt a **pt** páros is bizonyítja.

kapu – *Épületen, kerítésen a szabadba vezető nagyobb nyílás illetve annak zárható ajtószzerű szerkezete.* [török] A szó mindenképp a **kap** gyök bővítettje. **Bekap**, **kiköp**. **Bekapó**, **kapó**, **kapu**. (Előbb talán hosszú **ú** hanggal ejtve **ó > ú**). Valaha a **kapunak**, egy helység, város **kapu**jának nagy szerepe volt, mivel oda gyűltek össze megbeszélésre a helység előjárói. Ott adták meg az idegennek az engedélyt a belépésre. Itt a **p** hang értelme kiemelt. A **kapun** belép, kilép. A külvilággal való **kapcsolat** fontos **pontja**. Akár egy áteresztő **szelep**. A szó magyar nyelven bontható, magyarázható. A török nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

kar – *Az ember páros felső végtagja.* [török] A **kar** az **akar**at végrehajtója. A **K** a legkeményebb, az **R** a legerősebb, az **A** leghatározottabb mutatóhangunk. A **karral** **takarj**ák be a termést, **karral** **rakj**ák be a **raktár**ba. Jelképesen **felkar**olják a gyengét, **karbantartj**ák a lakást, a gépeket stb., de **karj**ában tartja a férfi szép nőjét is, igyekezőn jól **karbantartani** őt is, magát is ... érte. Amit **karj**ából

végképp kienged, *kár*ba vész. Ilyen értelmi kapcsolat egyetlen nyelvben sem létezik. Akkor honnan az eredet?

kár – *Valamiben beálló veszteség.* [szláv] A *kár*, kínkeserves *ár*. A szó alapja az *ár*, *áradat*. *Vízkar*, *tűzkár*, időjárás *kár*, vásári *kár*... stb. Ezekben mind kemény *árat* fizet a szenvedő alany. *Harag*, *harc*, *marakodás*, mind *kárforrás*. A veszteség: *kár*, *haraggal jár*, s ez mindig sötét színt idéz. A *kar*, *kár*, *har* – *feketét* is jelentett az ősmag(yar)-nyelvben, bizonyos összefüggésekben ma is jelen van kifejezéseinkben. Előidézői és következményei magyarul magyarázhatóak.

karácsony – *Jézus születésének keresztény ünnepe.* [szláv] Csak a megnevezésre vonatkozóan: Az 1267-es *Kassai Kódex* szerint a magyar *kerecsen*, *kerecseny* szóból származik e szó. Ez időben tartották a *karácsonnyal* egy időben, régi magyar szokás szerinti sólyomröptetést. A magas-alacsony magánhangzó váltás a *szaracén* – *szerecsen* szavaknál is megfigyelhető. A *kar* – fekete, sötét jelentése a december 21-i legrövidebb nappal okán is lehet. Nem a krisztusi hitvalláshoz köthető szó! A latin nyelvnek nincs szava erre. Az legyen a szlávok gondja, honnan van nekik a szó, ám a magyar *karácsony* szó nem tőlük való. A szóban levő *ács* gyök cselekvést, az *ony* képző átalakulás nyomán előálló állapot minősítését leíró.

karaj – *Karéj, szelet.* [szláv] A szó körértelmű és így csak ősmag(yar)-nyelvi lehet, mivel a *kör* egy szótagú gyök (a *kő* ősgyökből), a *karéj* már műveleti szó, mely változáson esett át. Az eredet mindig egyszerűből induló. A szláv kifejezés az ősmag(yar)-nyelvből származó.

karalábé – *Húsos gumószerű száráért termesztett, káposztával rokon konyhakerti növény.* [német < olasz] A *karalábé* szót elemeire bontva: *kara* (kör), *karó*. A *lábé* a *karószerű láb*, melyből kivastagodik annak gömbölyű fogyasztható része. Csak rá kell nézni a növényre, és jellemzőiből következtetni. Valaha lehetett *karóláb*, *karólábú* a neve. Se nem német, se nem olasz, hanem a *káposztához* hasonlóan (*káp osztva*, levelenként osztható fej) magyarázható, érthető elemekre bontható (karó, láb) magyar nyelvű szó.

karám – *A szabadban legelő állatokat védő körülkerített fedetlen hely.* [? török] Korlát, körlet, körém, *karám*, ezért nem kell Anatóliába menni. A *karám* *karó*kából készült *korlát*okkal *körülkarolt*, *elkerített* hely. Ha az állat szempontjából vesszük: egy körém kerített *karám*. Érthetően magyarázható ... magyarul.

karaván – *A sivatagban teve- vagy öszvérháton utazó kereskedők, zarándokok stb. csoportja. Karavánút.* [nk: perzsa] A kereskedő *karaván*ok ugyanazt az utat járták állandóan oda-vissza. Életük állandó körforgása volt a *karaván*élet. Ez egy *kör*értelmű szó, és mint ilyen ősmag(yar)-nyelvi gyökre, sőt magyar értelmű szóra vezethető vissza: *körülvándorló*, *körvándor*, *karavándor*, *karaván*. A *karavánt* sokszor fenyegette veszély a sivatag mostoha körülményei, vagy rablók miatt, ezért a *kara* – fekete jelentése is ott lebeg a szóban.

karcol – *Éles kemény eszközzel vonalszerű bemélyedő nyomot hagy.* [német] Ilyen éles jelképes nyomot hagyó az *arc*vonás, mely szintén ábrázolható *karc*ban. Éles nyomot hagy bennünk a kudarc. A fájdalom lehet *marc*angoló, mely szintén mély nyomot hagy. De éles nyomot hagy a fában a *szeke*rc. Kemény, éles nyomot hagyó a győztesek *sarca*. Éles pengő hangja van az *é*rcnek. Éles vonal a ruhán a *korc*, melyet előbb rögzítés végett *férc*elnek. Éles fénylő fehérséggel villan a *bérc*ek hava. Éles vonal lenne a tisztesség *mérc*éje. Nos, ezek mind német? Továbbá: *bárca*, *derce*, *durcás*, *gürcöl*, *harc*, *harcias*, *hercehurca*, *hurcol*, *hurcolkodik*, *jérce*, *lidérc*, *morc*, *nerc*, *perc*, *porc*, *purc*, *sercen*, *szömörce*, *tárca* stb. Ezek is?

karcsú – *Nyúlánk, de nem sovány.* [?] Összetett szó. Valószínű a *karnyi* vékonyságra utalhat, esetleg a *csóva* hajlékonyságára, vékonyságára – *karcsóvá* serdült, azaz *karcsú*.

kard – *Markolattal ellátott, a tőrnél hosszabb pengéjű, vágásra és szúrásra való fegyver.* [vándorszó: iráni] Van egy régi mondás: Ha rövid a karod (kardod), told meg egy lépéssel. Az addigi rövid fegyvert megtoldták egy karnyi hosszúsággal, *kardnyira*. Az efféle fegyverek elterjedése idején még az ősmag(yar)-nyelv volt az uralkodó világnyelv, így a megnevezés is azon adatott, és onnan terjedt tovább. Az *rd* páros hasonló vagy vonatkozó párhuzamot kínál. A *bárd*, mint vágóeszköz, fegyver. A *kard*dal szerzett *é*rdem fogalma. De a *harcias*: *mord*, *ordas*, *ordít*, *ördög*, *párduc*, *perdül*, *szilárd*, *zord* stb. szavakban is. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

karima – *Kerekded hengeres tárgyon elálló szegély, perem.* [északi szláv] A *kar* *kör*értelmű szó. Feltehetően körpánt, mint a kalap *karimája*. Hasonló a ráamához, vagyis körkeret, *körráma* – *karima*. Ez semmiképp nem szláv.

- karó** – Növények megtámasztására való vékonyabb farúd. [török] A *karó* lévén *karnyi* vastagságú farúd, nevét is innen kapta.
- kárókatona** – A halakat pusztító, lúd nagyságú fekete vízimadár. [török] A *kárókatona* vagy *kormorán* mindkét neve érthető magyar név. A *kormorán* fekete, mint a *korom*. A *káro*gó, *katonás* sorban vonuló madarat *kárókatonának* is nevezik. A CzF Szótár így ír róla: „[...] kormos gém. Egyik fajának tartják a nálunk tartózkodó kora katona, vagy némely kiejtés szerént kára katona nevű vízi madarat, mely a Tisza alsó vidékén katonák módjára hosszú sorban és kara vagy kára kiáltozással (mely a holló [= horlól] hangja is) szokott járni.” A megnevezések mindig a jellemzőkből, vagy a jellemzők összességéből sarjadnak. Az ősmag(yar)-nyelven *kar*, *kor*, *kur*, *hor*, *hár*, *hur* a fekete színt is jelentette. Természetes, hogy a *káro*gó, csőrét *kattog*tató fekete (*kar*) madár összes jellemzőit sűrítették a megnevezésbe.
- káromol** – Durván gyaláz, szidalmaz valakit, valamit. [? szláv] *Kár* okozás miatti szidalmazás. Talán a rá *omló kár* miatt szitkozódik, vagy a *káromol* szóban levő *omol*, mintha arra utalna, hogy a szitkozódó azt sem bánja, ha minden a fejére *omol* is, de szitkokban kiönti szíve bűját, vagy azt kívánja, hogy a másakra *kár omol*jon, *károk* sokasága. A *káromlás* ugyanakkor sötét dolognak (*kar* – fekete) minősült, minősül. A *holló*, régiesen *horló* is fekete és *káro*g. (ARANY JÁNOS: *Vörös Rébék*)
- kárpál** – Pöröl, veszekszik. [latin] A *kárpál rp* párosa a *hárpia* szóban is ad párhuzamot. *Hárpia*, a *repülő*, boszorkány-istennő fekete volt. Aki kárpál, annak szájából *röpködnek* a *parázs*, *perlő* szavak. Az *rp* párossal alkotható szavak mutatnak még párhuzamot: *reped*, *repül*, *rápirít*, *pirongat*, *perel*, *pöröl* stb.
- kárpit** – Vastag, nehéz függöny. [vándorszó: olasz] A *kárpit* a *takar* szó leharapott végéből alakult, bővítménnyel. Az *rp* párosnak van egy szétválasztást jelölő értelme is. Például a *terpesz* szóban. A *kárpit* lepel. *Elkőrítő*, *elkerítő*, térelválasztó lepel is volt használatos a múltban, és helyenként még ma is. Ilyen a spanyolfal. *Kör/le/pel*, *körpel*? A *pel*, *pol* az ógörög nyelvben *fal* jelentéssel rögzült. A CzF Szótár honosult szóként említi, de volt egy ősmag(yar)-nyelvi alakja a történelem hajnalán, a sátorlakások idején. Még hozzátehető, hogy a szemléltető számára a *kárpit* mögötti tárgyak, események „fekete doboz” (*kár* – fekete), nem lát mögéje.
- kartográfia** – Térképészet. [nk: francia (latin és görög elemek)] A *kart* – kártya – *hártya*. A *gráfia* – ráf – rovás. Ezt csak annak bizonyítására, hogy ez is ősmag(yar)-nyelvi gyökök torzóira és két kötött mássalhangzó-párosra – *rt*, *gr* – épülő. Lásd még a *hártya* címszót.
- kártya** – Fajtánként meghatározott számú és ábrájú szabványos kartonlapból álló játékeszköz. [vszó: latin < görög] A *kár* gyök többféle jellemzőt takar. A *kártyák*ba nem lehet belelátni (*kár* – fekete, nem látható). A *kártyából* jóslás *ártalmas károkoz*ás, csalás, vagyis fekete ügy, *kár* vele foglalkozni, mert nem célravezető, nem old meg semmit. A *kártya* szó külalaki tulajdonságot is leíró, *kéregszerűen* kemény, de hajlékony anyagból készült (a lágy *ty* hang).
- kártya** – Fölfelé szűkülő faedény, kanna. [latin] Székelyföldön volt használatban a *kártya*, mely kéregből készült, s melyből *kortyol*ni, azaz inni is lehetett. Gyerekkoromban én is készítettem *kártyát* fenyő és nyír kéregből. Nedvességgel kapcsolatos *rty* párost tartalmazó szavak: *fortyog*, *hortyog*, *szortyog*, *vartyog*. Bö tartalmat is jelentett: úgy esik, mintha *kártyából* öntenék. Lásd még a *hártya* címszónál MAGYAR ADORJÁN szövejtését.
- karusszel** – Körhinta. Vízszintes eszterga. [nk: francia < olasz] A *karusszel kar* gyöke *kör*értelmű, a *karusszel* ehhez kapcsolódó műveleti szó. Jelentése *köröző*. Ősmag(yar)-nyelvi elemekre épülő.
- karvaly** – A héjához hasonló, galamb nagyságú, palaszürke tollazatú ragadozó madár. [török] Az *rv* páros nem a szívderítő kifejezések kötött mássalhangzó-párosa: *árva*, *durva*, *hervad*, *lárva*, *murva*, *örvény*, *sérv*, *sorvad*, *zárvány* stb. Az *rv* páros hangjaival alkothatók: *ravas*, *merev*, *var*, *ver*, *vér* stb. Ezek közül némelyek a *karvaly* jellemzőivel párhuzamosak.
- kas** – Méhkas. Nagyobb kosár. [szláv] A *kajla* vagy köralak görbülete meghatározó a *ka* gyök értelmében. Az *s* hang a súly, *sok*, ami a *kas*ban elfér. A *kas* fordítható: *sok*, ez is magyar. Ugyanakkor a fonat sűrűsége is. A *kas* fonatainak keresztirányú fektetéséből jön a keresztül-*kasul* hasonlat. A szlávok tőlünk örökölték a szót. Bizony! A CzF Szótár hozza példaként a perzsa: *kasztr* szót is, mely *tartót* jelent. Ebben az *sztr* a két összeolvadt *sz*t és *tr* kötött mássalhangzó-párosok szerepét emelném ki, melyek igazolják a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét. A *tartó*ba illesztett anyag értelme van a szóban. A *kötött mássalhangzó-párosok* rendkívül megbízható nyomravezetők elszármazott szavaink kutatásában.

- kása** – *Gabonadarából pépszerűvé főzött étel.* [szláv] A **ká** gyök arra utalhat, hogy sokat kell **kavarni**, **kacsolni**, **kotorni**, **kasmatolni**, hogy ne égjen oda a **kása**. Az **s** hang a **sok**, a sűrűség is.
- kasornya** – *Füles kézikosár.* [szláv] Székelyföldön jelzőként használják arra, aki sokat jön-megy: **kasornyázik**, **kosornyázik**. Vagyis, mintha egy **kasornyával** kószálna ide-oda. Székelyeknek nem volt kapcsolatuk szlávokkal. A **kas** gyökből indul és a **sorjázás** vagy egymást követés értelme a **sornya**. Vagyis a **kasornyával** sokat, sokszor lehetett szállítani.
- kastély** – *Parkkal körülvett előkelő, fényűző vidéki lakóház.* [német < latin] Ez visszatért szó. Bár a latin castellum nem **kastélyt**, hanem erődítményt (várkastély) jelent, de valaha az ősmag(yar)-nyelvi **lakás** szó leharapott szóvégéből alakult. Innen a **casa** – **ház** szó is (**lakása** – **casa**). Az **st** páros szétterjedt állapot leírója is, például a **füst** szóban. Vagy lomhán elfekvő a **rest**, **lusta** szavakban. A kastély is terjedelmes épület, de az **istálló** is.
- kasza** – *Hosszú fanyélre kb. merőlegesen szerelt pengéjével szálas növény tömeges levágására való szerszám.* [szláv] A **kasza** neve a **kajsza** görbületéből ered. A *CzF Szótár* leírása: „Gyöke: kasz vagy a hajlást, görbedést jelentő ka gyökelemből eredett, mely megvan a kacs, kacsos, kasziba, kacsiba, kaczor, kajcs, kajcsos, kajsza, kajmó stb. szókban, s ekkor jelent hosszukás, kevéssé görbére hajlott pengéjü valamit, [...] melylyel a földmivesek szénát, fület vágnak, a timárok, tobakok, szücsök bőrt faragnak, s ezt máskép: kaczá-nak is nevezik; [...] továbbá a **szanszkrit: kasz**, magyar kés, **török kez**-mek, [...] melyek szintén hasítást, metszést, vágást jelentenek, s e szerént kasza am. kaszó azaz metsző, vágó eszköz. Szláv nyelven: kosza.” (Kiem. K. S.) Egyszerű: a szlávok átvették a magyar nyelvből a szerszámot nevével együtt, és nyelvükhöz torzították. Vagy talán a szanszkrit **kasz** is a szlávoktól ered?
- kaszárnya** – *Laktanya.* [vándorszó: francia < provanszál] Ez szintén a **kastély**hoz hasonló, a **lakás** leharapott szóvégéből való. A *CzF Szótár* leírása: „a francia caserne után honosult, ez pedig a latin **casa** szóból, hihetőleg casa d’arme összetétel által képeztetett németül: Caserne; olaszul: caserma)” (Kiem. K. S.) Igazolt a magyar nyelvből eredés a leharapott szóvég jelenség nyomán. Visszamágyarosodva bontható szó: **kas** – lakás, **szá** – szállás, **szárnya** – szárnyakkal bővített épülettömb. Vagyis a visszamágyarosított alakja csak a magyar nyelv felépítményi vázszerkezete és hangzástörvényei alapján ment végbe. Az **rny** páros ad még párhuzamot: **tivornya** (katonaélet), **tornyos** (épület). Az **rny** hangokkal alkotható a (valaha volt) katonai **erény**.
- kasznár** – *A tisztartónál egy fokozattal alacsonyabb rangú képesített uradalmi alkalmazott.* [német] Más kiindulási pont nincs, csak az **szn** páros, de ez is elég ahhoz, hogy nem a német Kastnerből van. Az **szn** páros a **hasznos** szó tengelyhangzója. A **kasznár**, mint uradalmi alkalmazott a gabonaraktárak (legfontosabb élelem) felügyeletével tehetette magát **hasznossá** urai előtt. Valószínű a **disznó** megnevezése (a sertés mellett) az állat **hasznos** volta miatti. A *CzF Szótár* így ír: „[...] a német Kastner szóból honosultnak tartják, egyébiránt khazine [hazna] a törökben, khazneh az arabban kincset jelent, innen az arab, persa khazander, török khazinedar v. haznadar am. kincstartó); fn. tt. kasznár-t [...]” Az idézetben kiemeltem a páros hangzókat, melyek bizonyítják azon szavak ősmag(yar)-nyelvi kötődését, eredetét. Vagyis a **kasznár** szó lehetett valaha **hasznár** szóalak is, de mindenképp magyar eredetű.
- kaszt** – *Szigorúan elkülönült, zárt társadalmi csoport.* [nk: portugál < ?] Az **szt** páros a szó ősmag(yar)-nyelvi kötődését igazolja. Vissza lehet menni a **geszt** – **fa** hasonlatra (**geszt** – **kaszt**), a családfa fogalmához, mely az **osztás**, **osztódás**, **elágazódás** jelenségét szemléltető. A zárójelbeli kérdőjel helyére lehetne írni a kelta-gall < ősmag(yar) sort így: [nk: portugál < kelta-gall < ősmag(yar)].
- kasztrál** – *Ivartalanít, herél.* [nk: latin] Mind az **abortusz** és az **ártány** címszavaknál említett **rt** páros –, mely az **irt**, **árt**, **ivartalanít** szavak értelmének kulcspárosa, mind a **tr** páros, mely a **kasztrál** értelemadó tengelye – igazolja, hogy ősmag(yar)-nyelvi kötődésű, eredetű szó ez. A **kasztrálás** **otromba**, **botrányos** beavatkozás egy test normális működésébe. Egy soha nem kijavítható **hátrány**. **Kiirtják** a természetes szaporodási képességet. Ettől kezdve megszakad a természetes **geszt** – **kaszt** családfeépítés folyamata.
- katáng** – *Égszínkék fészkes virágzatú, kórós növény; cikória.* [? török] A **kat** és **csat** gyökök rokonok a *CzF Szótár*. szerint is (kattan – csattan). A **katáng** paragon hagyott területeken és utak mentén elterjedő, elszóródó növény, hasonlít az ide-oda **csatangoló** állathoz, **barangoló** emberhez. **Hajlongó**, **gyenge** lágyszárú növény.
- kategória** – *A valóság alapvető formáit és viszonyait kifejező legáltalánosabb fogalom. Egynemű vagy azonos jellegű személyek, dolgok csoportja.* [nk: latin < görög] Ez a magyar **kat** gyök, **kattan** szó

alapvető értelmét hordozó. Aki, ami, ahová pontosan talál, oda **bekattan**, azaz elfoglalja helyét. A **kategória**, bontva: **kat-egó-ria**, egyéni szemszög (**egó**). A másik nézet: a **kategória** inkább a **köteg** szóból eredő, ugyanazon fajták egy **kötegelésben**. Eredete mindenképp ősmag(yar)-nyelvi.

katlan – *Földbe vájt vagy épített üst alá való tűzhely. Tűzhányó krátere. Völgykatlan.* [szláv] A **katlan** szó bontva: **kat-lan**. Ebből a **lan** fordítva **nal**, a **nélkül e > a** hangváltott gyökszava. A **kat** viszont a tetejére járó, oda **kattanó borító, tető** volna, de ami ez esetben nincs. A **tl** párossal épülő, -an, -en képzős szavak a hiányállapotot írják le: **étlen**, **fedetlen**, **hűtlen**, **idétlen**, **lábatlan**, **nőtlen**, **pofátlan**, **sóttlan**, **szóttlan**, **tétlen**, **vétlen** stb. Tehát: tető nélküli tűzhely. Van még másik is, és ez is beszédes. Mivel földbe vájt tűzhely, így nem kellett **kövek közé** rakni a tüzet, **kőtlen** tűzhely volt – **katlan**. Mindenképp magyar eredetű.

katona – *Hadseregben szolgálatot teljesítő személy.* [vándorszó: görög < ? trák-illír] A **katona** **katonásan pattan, kattan** a parancsra. A **katona** szóban a **k** hang a keménység a **t** a pattanó jelleg jelölője. A **katona** rendezhez szokott, szoktatott, **kötött**, mindig készen áll, hogy oda „**kattanjon**”, ahová a parancs szerint kell, ... a helyére. A szó bontva: **kat-on-a**. A **kat** az alap, ezen (**on**) van az **a**. Az **a** hang (a határozott névelő szerepéből érthető meg) a **határozottság** kifejezője a **katona** szóban ugyanúgy, mint az **akarat** esetében. Tehát (fegyelmezett) pontosságon, (**kat**)**on** alapuló határozottság (**a**). A *CzF Szótár* leírása: „Már a XVI. századbeli nyelvemlékekben gyakran eljön, pl. „Egy néhány katona vagyon, kiknek soha netalán szakálos (puska) sem volt kezébe, nem hogy lúni tudna” (1555-diki levél. SZALAY Á. gyűjt.). „Fényes sok szép szerszám, vitézlő nagy szépség, katona találmány.” (BALASSA BÁLINTTÓL, szintén a XVI. században. TOLDY F. kézikönyve.) „Katona szerszámában jó lovaknak hátán.” (RIMAY J. a XVII. században. Ugyanott.) Szokott jelentései 1) Széles ért. bizonyos hadsereghez esküvel **lekötött** fegyveres ember. [...] A török nyelv szintén ez értelemben vette át [...] a ‚katona’ nevezetét.” (Kiem. K. S.) Tehát a **katona** **kötelékben** harcol. Bizonyítottan magyar eredetű szó!

kátrány – *Szén illetve fa lepárlásából eredő sűrű, fekete, olajos termék.* [vándorszó: török < arab] A **kátrány** talán azért kapta ezt a nevet, mert első előállításakor **ko**tró eljárással, fából kikutort gyantából vagy természetes **kátrány**-lelőhelyből (ilyen az Am. Egy. Államokban levő La Brea **kátránytő**) kikutort anyagból nyerték.

katrinca – *Szoknyaként viselt, két kötényszerű részből álló, házi szövésű, színes női ruhadarab.* [román] Két kötött mássalhangzó-páros van a szóban, mely igazolja ősmag(yar)-nyelvi kötődését, eredetét. A **kat** itt **köt** is. Két összeillő (kattanó) **kötött kötény**. A **tr** páros a **ké**trét. A **rinca**: **rin**, **ringó**, **in**, **incifinci**, **csinos**, **csintalan**. Az **nc** páros a **gönc**, **fincál**, **huncut**, **punci**, **ránc**, **tánc** stb. szavakban ad párhuzamot. Székelyföldön **karinca** néven is használják. Sem a nőhöz való kapcsolatát, sem az ősmag(yar)-nyelvből való eredetét nem lehet elvitatni. A *CzF Szótár* szerint: „Erdélyben am. kötény, különösen az oláh leányoké, melyet elül is hátul is kötnek. 2) A kis gyermek mellére akasztott kendő, hogy evéskor a ruháját be ne mocskolja. Máskép: katrinka. A Nádor- és Müncheneri codexekben am. kezkenő (sudarium): Uram, ime te pénzed, kit tartottam katrincazába takarván. Luk. 19. Csekély eltéréssel egeyzik a karinca szóval is.”

káva – *Valaminek abroncsszerű pereme.* [alán] A **káva** köréértelmű. Ilyen **k**-val és **v**-vel még a **kéve** (körülkötve, -véve), **kóvályog** (csavarog), **kavar** (kanyargó körmozgás). A *CzF Szótár* szerint: „Általán jelent valami kereken hajlót, kerítőt, milyen a lőcs kávája; különösen.” Ősmag(yar)-nyelvi szó.

kazal – *Szálas takarmányból, szalmából rakott több méter magas szabályos rakás.* [szlovák] A **kaz** gyök a régies **kazdag** alapszava. A **h** előtétes **haszon**, ezen az alapgondolaton nyugvó **kasznár** is találó. A *CzF Szótár* leírása: „Gyöke **kaz** azonosnak látszik a perzsa gaza (kincs, kincshalom, összehalmozott vagyon) szóval, s rokon a régies **kazda**, **kazdag** szók gyökével. Széles ért. összehalmozott valami, különösen oly rakásba halmozott gabona, takarmány stb. u. m. széna, szalma, mely hosszasan nyúlik el, vagyis melynek négyszögletesen, nem gömbölyűen felnyúló alakja van. [...] Némelyek a ‚ház’ vagy latin ‚casa’ szótól származottnak vélik, mivel közönséges ház alakja van. Tótul: **kozel**.” Vagyis nagy, ház nagyságú takarmány **halom**. A szó fordított alakban a **halom** állagára is utal: **kazal** – **lazak**. A **kazal laza** kötődésű, vagyis sajtolás, kötés nélkül **halomba** rakott **szálastakarmány**: **széna** vagy **szalma**. A **kaszált** értelme is megbújik a szóban, hiszen **kaszált száraz**, **szálas széna**, **szalma**, **lazán** halmozott terméke. Székelyföldön, Erdővidéken **kaszaj** a neve, melyben a **száj**, **jászol** is jelen van. Ezek olyan összefüggések, melyeket nem lehet félremagyarázni. A szlovák nyelv, mint oly sok más gazdasági vonatkozású, gazdaságban **használt** szerszámok megnevezését, egyszerűen átvette és

nyelvi hangzástörvényei szerint torzította. Ez természetes, senkinek nem lehet és nincs kifogása ez ellen. Az ordító hamisító hazudozások, a tények tagadása utálatosak.

- kebel** – *Az ember melle. Női mell. [?]* A **keb**, **köb** gyökök űrt jelentenek, a **bel** egyértelműen **belső**. Vagyis, amikor **kebelről** beszélünk, mellet, mellkast értünk, de a benső, **belső** érzelmek tárházát is.
- kecske** – *A juhval rokon, állán szakállszerű szőrzetet viselő, jól tejelő háziállat. [török]* A **kecske** kitűnően mozog bármilyen sziklás, köves, egyenetlen talajon. Állandóan kapaszkodik, **kecmereg**, **kekeckedik** a fák törzsén, bokrokon mellső lábaival a zöld rügyek végett. Az ugrándozó kislányt **keckenának** is mondják. A **kecskefélék** **kecses** mozgású, ugrándozó állatok, és ezt nevükben hordozzák: **kecseske**, **kecske**. Biztos, nem a törökök és nyelvtestvéreik a névadók, hanem az ősmag(yar)-nyelvű nép.
- kedv** – *Valakinek valamely időpontban uralkodó hangulata, érzelmi állapota. [finnugor]* A **ke** ősgyök bővítményeiben, legtöbb esetben **belső** érzelem, hangulat kifejezője (**keb**, **ked**, **kecs**, **kegy**, **kel** stb.). A **kedv**, régiesen **kedű**. A **kedv** szóban a **v** hanggal bővülve a **vidámság** gondolata szövődik hozzá. A **d** és **v** ellentmondásos érzelmeket kifejező hangok: **véd**enek, **vád**olnak, **vidám**ak, de **vadulni** is tudnak. A régies **kedű** szintén jó hangulatot hordozó, és burkoltan még arra is rámutat, hogy nem a kiszáradt, hanem az élet**nedv**vel telt embernek van **jókedve**, sőt arra is, hogy a jó **nedű**, **nedv** (**bor**) is idézhet elő **jókedűt**, **jókedvet**.
- kefe** – *Sűrűn kiálló rövid, merev szálaival külsőleg ruha, haj, lábbeli, padló tisztogatására alkalmas eszköz. [török]* A szó alapértelme a **vakarás**, hangváltásokkal **vekerés**, **fekerés**, fordítva **kefe**. **Kefével** vakar, simít, csikland. A **ke** gyök **kéj**vel kapcsolatos szavak tőszava is: **kecses**, **kedves**, **kellemes**, **kegyes**. A **kefével** való érintése, kezelése a bőrnek, szőrzetnek, kellemes érzés embernek, állatnak egyaránt. Talán ezért maradt fenn a nemi közösülés jelképes megnevezéseként. Jöhet a **kence** és **felület** szavak rövidítéseinek összeolvadásából is, de mindenképp magyarul magyarázható, bontható szó, még akkor is, ha a török nyelvben is így ejtik. Ők az első beszélt nyelvből, az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- kehely** – *Díszes, talpas ivópohár. [német < latin]* A **kehely** és **pohár** szavak tengelyében levő **h** hang a **leheletet** jelenti. A poháron maradó külső ujjlenyomatokat régen ráleheléssel (**poh**) párasítva törülgették le. Valószínű, hogy megnevezése innen van. A **kehely** esetében sem kizárt a rálehelés (**keh**) művelete nyomán való névadás. Ugyanakkor a **kehelynek** régen is volt vallásos **kegyhelyi**, templomi használata, talán itt is lehet keresni a szó eredetét – **kegyhelyi** edény, mellyel az áldozatra öntöttek italt. Végül a szóból kiesett a **gy** hang, és úgy lett **ke(gy)helyi** edényből **kehely**. Eredete az egynyelvűség idejére vezethető vissza, mivel a *CzF Szótár* szerint: „Azonos a hellén kulh, kulix, latin calyx és német Kelch szókkal.” Ez azt jelenti, hogy eredetük azonos helyről való, az ősmag(yar)-nyelvből.
- kéj** – *Beteljesült (nemi) kielégüléssel járó jó érzés, gyönyör. Nagy élvezet. [finnugor]* A **ké** – **ék** **k** hangja a mélyreható **érezkíség**, az **é** a legmagasabb magánhangzó, itt a csúcs, a **j** a **jó**, ez esetben a **legjobb jó**, melyhez nincs fogható. A **kéj** ideje az **éj**. *CzF Szótár*: „Gyökeleme a kedves vágyat, tetszést jelentő **ke**, mely ö v. e képző hozzájárultával lett **keö** v. **kee**, s a két önhangzó összeolvadván, a megnyújtott **ké**, végre **j** toldalékkal **kéj**, mint **éj**; [...] szá **száj**; bá **báj**; tá **táj**; [...] A kedélynek gyönyör- vagy öröme, melyet bizonyos kecsgetető benyomások szülnek. Jelent különösen finomabb érzéki és szellemi gyönyört. Szerelmi **kéj**. Mennyei, égi **kéj**.” (Kiem K. S.)
- kék** – *A derült ég színéhez hasonló színű. [török]* A **kék** szín a fehér szín felbontása utáni tiszta színek egyike. Nem kevert. A **kék** tükörszó. Ennek azért van jelentősége, mivel a magyar nyelv jellegzetes tulajdonsága, hogy szavait lehet változtatni szófordítással, ám vannak oly szavai, melyek oda-vissza olvasata azonos. Ilyen a **kék** is, és ezt nem lehet kihazudni a nyelvből, ha beleőrül a hamisító, akkor sem! A **kék** az **ékes égbolt** színe. **Kék** az **ég**. Meghatározó **ékes** szín (vizek, égbolt). A török nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- kel** – *Fölbredve fekvőhelyét elhagyja. [finnugor]* Eredetileg **kél**. A **k** hang itt azt jelentheti: **kunkorodik**, és **élvén**, **életre** ébred. **Fölkel**, és útra **kél**, **kalandra**. (Innen a román **cale** – **út**, és abból a **cal** – **ló**.)
- kelengye** – *Férjhez menő leánynak ruha és fehérneműből, ágyneműből stb. álló hozománya. [? latin]* Mi történik a férjhez menő lánnyal? Útra **kelend**. Mit visz magával? Ami vele együtt útra **kelendő**, azaz a **kelendőjét**, **kelengyét**. Összekelengyálják (csomagolják) a **kelengyét**, és viszi új otthonába. Ha őszinték vagyunk, a házasság bizonyos szemszögből nézve **kaland**. Erre vállalkozik mindkét fél, jó vagy rossz kimenetellel. Mind a **kel**, mind a **kal** körértelmű, bontva is magyarázható, magyar értelmű magyar szó. Hol van itt a latin elem?

- kelepce** – *Csapda, tör. [szláv]* A *kel* gyök körértelmű. A *kelepce* bontva: *kel* – kör, *lep* – lép, *ce* – csel. Vagyis, aki *kelepce*be lép, az egy *cselvetett körbe lép*, mely meg*lepetésként* éri. Mi az, hogy szláv?
- kell** – *Valakinek, valaminek szüksége van rá, szükséges.* [finnugor] A *kell* nyomatékkal ejtve, bővítményeiben vagy a *rendkívüli szükségesre* vagy a tetszés *kellemességére* utaló. A *CzF Szótár* leírása: „[...] első értelemben a *kell* jelenti a kedélynek önkényes hajlamát, a másokban mint vágnak, kívánságnak, szükségnek megfelelő működését, a harmadikban kényszerített külső erőnél fogva meghatározott állapotát. [...] szükség, szükséges szókkal is fölcserélhető.” Annyit még, hogy a **szükség** szó **szük** gyöke, a kényszerítő állapotra mutat, és fordítva **küzdelem** kilátását vetíti elő. Úgy tűnik, mintha valaha *szükell* lett volna a hiányt jelentő szóalak, és ebből vált le a *szükellés* megszüntetését követelő *kell* kifejezés.
- kelme** – *Felsőruhának való méteráru, szövet.* [?] A *kelme* szóban a *kellemes meleg* értelme rejlik, *g > k* hangváltással, és egyféle szófordítással (*kel-me – me-lek*). A *kelme* a *dolmány* alapanyaga, mely majd *melegben* tartja a testet. A *szalmával almozott* istálló *melegebb*, otthonosabb, mint a kopáran tartott. Az *értelmes* ember kimutatja *érzelmei melegségét* szerettei iránt, így *kellemes* társnak minősül. Az *lm* a *lág*y, *leng*e *l* és az *érzelmi meleg m* hangok párosa. Eltérően a *filmtől*, mely vékony *lemez*, a *kelme* a tapintásra *kellemes*. A *CzF Szótár* érdekes megvilágításba helyezi: „Gyöke vagy az eredést, származást jelentő *kel*, mintha azt akarná jelenteni, hogy a [...] a szövevből a ruha mintegy kikel, ered, keletkezik, [...] vagy ha a keme vétetik eredeti szóul, úgy törzsöke talán eme (anya) mint a latin *materia-é* a *mater*, s e szerént *kelme* tenne anyagot, melyből valami keletkezik, készül.” Ez a másik névadó jellemző.
- kelta** – *Az ókorban Nyugat-Európa területén, és a brit szigeteken élt, indoeurópai nyelvű népek csoportja.* [latin < kelta] A *kelta* nyelv sok vonatkozásban hasonlított az ősmag(yar)-nyelvhez és nem indoeurópai, mint azt rákényszerítik valami okon. Rengeteg hazugság terjed tudományos álcába öltöztetve a világon. Csömört keltően sok. TIMARU KAST SÁNDOR skóciai kutatásai kimutatták, hogy rendkívül sok közös vonatkozás van a mai magyar nyelv és az ősbrit szigeti *kelta* nyelv sok-sok szava közt. És azt is kimutatta, hogy nem indogermán nyelv a *kelta* (TIMARU KAST SÁNDOR: *Kelta magyarok, magyar kelták* <http://www.angelfire.com/realml3/hmult1/konyv2/keltmaaa.htm>). Egyébként, az indogermánnak nevezett nyelvek is az ősmag(yar)-nyelvből erednek. Ez lépten, nyomon kimutatható!
- kém** – *Idegen államok, érdekeltségek szolgálatában álló, nekik titkos katonai, politikai, gazdasági adatokat kiszolgáltató személy.* [?] A szó alapja *ém, ím, ímette*, eszmélés. A *kutató* elme előtt *felrémlik* a valaha tárolt gondolat, kép tartalma, vagyis *kéml*eli a múltat. A *kém* állandóan vizsgálódik. Például: az *émelygő* gyomor (gazdája) *ráébred*, hogy *ímé*, valami rosszat fogyasztott. A *kém* egyik legfontosabb, mondhatni létfontosságú tulajdonsága az *éberség*.
- kemence** – *Téglából, cserépből stb. rakott, általában fűtésre, illetve kenyérsütésre használt nagyobb térfogatú zárt tűzhely.* [? szláv] Minden tűzhely, de főleg minden élelemkészítő tűzhely alap gondolata a *kő* körül forog. Előbb fázással, azaz fával, két fa dörzsölésével keltettek tüzet, a későbbiekben már *kövekkel*, *kovával* csiholták, szájjal *koholták* (fűjták). A *katlan kőtlen* tűzhely. A *kemence kemény kő*alapra épült. A világ minden nyelvében a *konyhával*, *főzéssel*, *szakáccsal* kapcsolatos szó alapja a *kő* (esetleg *k > g* módosulás) Az *nc* páros esetenként az ésszerűség, játékoság, leleményesség, vagy talán az ésszerű játékos leleményes felfedezések jelölője. Az *n* a *nóta*, *ének*, *tánc*, *nő* (ihlet) stb. szavak kulcshangja, a *c* játékos, becéző. A leleményes ember, bár meglehet, hogy gondolatai különként azonosítják őt, de megoldja a *gubancot*. Képes gondolati buk*fencekre*, *huncut* elmés megoldásokra. Nem kevés leleményesség kellett az első *lánc* megalkotására. Az első – beomlás veszélye nélküli – *pince* megépítéséhez, és az első hólyag*kemence* megalkotásához is szükséges volt, kellett a lehetőségek mélyreható *boncolása*. A számok neveinek kialakulásáról a www.magtudin.org honlapján fellelhető *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben írtam, de e kötet függelékében kibővítve csatoltam. A számokat nemcsak egyszerűen megnevezték, azoknak története volt, van. A csúcson levő tűz, tűz eléréséig tartó *küzdelem* félútján való *ötölés* (gondolati *küzdelem*) nyomán a *hatékony* megoldás megtalálása a *hét* (hétszer hét vagy hetvenhét) akadály leküzdésére, a megnyugtató *nyolc* polcára (az utolsó dobantás helye) való eljutás után, szükség volt egy külön/c/leges fogantyúra, kapaszkodóra, leleményes megoldásra a végső *cél* eléréséhez. Ez a *kilenc*, a *kilincs*, a titkok ajtajának nyitó fogantyúja (Idézzük fel népmesei emlékeinket: a *kilencedik* próba az utolsó.). Ne feledjük: a férfi küzdelmében az elsődleges és legfontosabb *cél* mindig *önmagának a szeretett nő általi*

elfogadtatása. Ez ama *tűz*, melyet keres, és azon át gyújt éltető világot, fényt a virágos világra. Tehát az **nc** páros szerepe a **kemence** szóban ezek fényében keresendő. Nincs helye itt semmilyen kérdőjelnek és szlávozásnak. Felkiáltójelnek, vagy sokszor inkább felordító jelnek volna helye, hiszen ezzel a sok felületes szlávozással, tiszta eredeti ősmag(yar)-nyelvi szavak becstelen elhazudása a cél.

kemény – *Nyomásnak, megmunkálásnak ellenálló szilárd anyag.* [**finnugor** többől] Vitathatatlan, hogy a **kő** ősgyök bővítője a **kemény**. Mivel a szóvégi **ny** a viszonyító **nt** páros módosulata, így az eredeti szó: **kőként, kőmént**. A későbbiekben alakult ki a **kemény** szóalak.

kémény – *A füstgázokat a tűztérből a szabadba kivezető csatornaszerű építmény.* [**szláv** < **német** < **latin** < **görög**] A **kémény** a magasban van, ahonnan a messzeséget **kéml**eli, és messziről látható, azaz **kéml**elhető. Az **ny** itt is a viszonyító **nt** páros módosulata. Örként áll, **kémként** áll a magasban, **kéml**eli, vagy mondhatjuk szóalkotói kedvünkben: **kéményli** a messzeséget.

kémia – *Vegytan.* [**nk: latin** < **arab**] Az anyagok különböző vegyi tulajdonságait, összetételét megfigyelő, megleső, **kéml**elő tudomány. Magyarul érthető, hisz azon a nyelven költ szó.

ken – *Lágy anyagot valamivel vékony rétegben úgy nyomkod, illetve rak valamire, hogy hozzátapadjon.* [?] A **k** hang itt a felületi **kapcsolat**, az **en enged**, tehát **ken**hető. A felülettel való értelmi kapcsolata a **kenetlen** szóalakban mutatkozik meg legjobban. A **net** gyök felületvonatkozású. Erről a **fen** címszónál találnak magyarázatot. A **ken** gyök a **kence** alapszava. A **kence** a nők által használt szépitőszerek egyik gyűjtőneve. A **kence** esetében a **c** játékos felhangot ad a szónak (kacér).

kende – *Levédiában és Etelközben az ősmagyar törzsszövetség feje.* [**török**] A **kende**, mint fő vezető, felelős volt alattvalóiért. **Szándéka**, célja népe jólétének biztosítása volt. Olyan volt, mint egy erős tartógerenda, rajta fordult meg **minden**, **állandó gond** volt a belső törzsi **rend** megőrzése, különböző cselekmények megfelelő időben való **elindítása**. (Együtt **lendült** csatába népével, együtt **örvendtek** a győzelemnek.) Az ő **gondja** volt a belső **fondorlatok** semlegesítése. Az **nd** páros tehát segít a **kende** tisztségéhez fűződő tevékenységek azonosításában is. A magyar nyelv szófordítási szabályai szerint a **kende** szó is fordítható: **deken**. Mint rendkívüli tiszteletet érdemlő személy és korban is előrehaladott, e tisztség megnevezéséből – mivel minden szó eredete visszavezethető az ősmag(yar)-nyelvre – eredhet a ma használt **dékán** – körelnök megnevezés.

kenguru – *Ausztráliában honos ugrólábú növényevő erszéyes emlősállat.* [**nk: angol** < **ausztráliai**] A **kenguru** valaha még az ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, mely torzulhatott mára némileg, de az **ng** páros biztos benne volt akkor is. Nem tudjuk az akkori pontos megnevezést, de biztos, hogy **ugráló** tulajdonsága belefoglaltatott. A **kenguru**: **ugrál**, **ácsingózik**, **barangol**, **csatangol**, **csapong**, **rohangál** stb.

kengyel – *A nyeregről kétoldalt lecsüngő fém lábtartó.* [< **finnugor**] A **k** hang itt az **akad** értelme. A **kengyel** hosszú szíjon csüng, és a lábakat akasztják bele. A **kengyel** **kilengést enged**, lehetne **kenyel**, de mivel a **kengyel** tartja a lábat, tehát izompihentető, feszültségnyhító, nyugvást adó eszköz, ezért a nyelv hangzástörvénye lágyított hanggal sorolja be. A szó ősmag(yar)-nyelvi, hiszen a **kengyel** magyar találmány.

kenyér – *Gabonalisztból vízzel dagasztott, sózott, kelesztett tésztából kemencében süített fontos emberi táplálék.* [? **permi**] A **kenyér** nevében a **kanyarítás**. A dagasztott tésztából **kikanyarított**, szakajtott darab, melyet aztán a bevető lapátra, s azzal a kemencébe tesznek, ahol **kerekre**, gömbölyűre sül. A kész **kenyér**ből szintén lehet **kanyarítani** (**kenyeríteni**) szeleteket. A *CzF Szótár* szerint van, ahol **kerenynek** ejtik. A **kenyér nyereség**. Csíkbán **kinyer**. A fontos dolgoknak mindig több megnevezésük van, több oldalról vannak megvilágítva. Így például: a **kinyer** a munkából **kinyert** eleség. A jó **kenyér aranyat** ér. Sőt többet. Az **arany** fordítva **nyara**. A **nara** arabul forróság, tűz. Az ember **kenyere**, amit forró **nyara erényes** munkája után **nyere**. A tiszta **erény** értékesebb az **arany**nál. A mai világban azonban az **aranyért** eldobják az **erényt**. A **kenyér**, **erény** és **arany** szavak elemzésekor rájövünk, hogy mindannyi szorosan összefügg, és hogy mindannyi **értékről** szól. Az **erény** (tiszta erény, becsület) oly **érték**, melynek nincs **ára**, és ha eladják, utána bármennyi **aranyért** soha vissza nem váltható. A **kenyér** igazi **érték**, az **arany** csak az **ár**, így összemérhető **arányérték** lenne. Ám a mai kifordított világban nem így van. Nem a **kenyér** a végállomás, amelyhez az **arany** árán eljuthatnak, hanem fordítva. A világ minden **kenyere**, **erénye** az **aranyért** vesz oda. Erre a világ sokmilliárd éhezője a bizonyíték. Ez esetben **erényről** már nem is beszélhetünk.

- kép** – *Valakinek, valaminek síkban ábrázolt mása.* [**török**] Bármilyen eredetűnek írhatták volna. A *CzF Szótár* több mint tíz hasonló példát hoz föl: „Szükebb értelemben az emberi alaknak legjellemzetesebb része, t. i. az arc, s ez értelemben rokonok vele közelebről a latin *caput*, hellén *kephalé*, német *Kopf*, *Haupt*, svéd *kopp*, *kappe*, talán általános értelemben a finn *kaapa* (= minta), *kuva*, *lapp kov*, *gov*, eszt *kujo*, *kojo*, magyar *koponya*, *kápa*, *kúp*.” A szó azonban ősmag(yar)-nyelvi, és az említett nyelvek mind onnan örökölték. Valaki, valami *külsőjének épp az ép, szép* hasonmási ábrázolása. A *kép* rögzített *p*onthehelyzet, egy *építmény* (lehet arc, test stb.) látható *külső* *körvonal* ábrája.
- kér** – *Udvarias formában kifejezi, hogy szeretne megkapni valamit.* [**finnugor**] A *k* hang lehet kemény jelentésű (mindig a gyengébb járul az erőshöz), melyhez folyamodik, s melynek *érzéseire* hatni kíván. A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke vagy gyökeleme a kedélyre vonatkozó *ke*, melyhez *ér* = érint szó járulván, értelme: *kedet érint*, vagyis valakinek mintegy *kedére*, *kedélyére* hivatkozik. Vagy pedig az egész maga a *ker*, kör szó, mellyel rokon: görbe; minthogy a kérő ember meggörcsül, meghajol. Hangban s értelemben legközelebbi rokonságban áll a könyör szóval.” (Kiem. K. S.) A *kér* szóban az is, meg ez is benne van... magyarul.
- kerámia** – *Kerámia, agyagművesség.* [**vándorszó: görög**] A körbeforgó korongon *kerengő simítással* készülő agyagedény. Az *am, ám* érzelmi gyökszó (*mámor*), a *simogatás* is érzelem kifejezője. A *kerámia* így magyar elemekből épülő szó. Nem feledendő, hogy végső anyaga *cserép*. A latin nyelvekben (*ceramie*) a *cser* gyökre épül a kifejezés. Az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélő etruszk fazekasoktól átvett latin kifejezés inkább épült a *cserép cser* gyökére, mint a *kerengő korong ker* gyökére. Bár ez is, az is meglehet. A lényeg az ősmag(yar)-nyelvi eredet.
- kerecsen** – *Szürkésbarna tollú sólyomféle ragadozó madár.* [**órosz**] A névadás a tulajdonságokra vezethető vissza. *Keringő* röptű madár. A *CzF Szótár* szerint: „Mi e szó eredetét illeti, legvalószínűbbnek látszik, hogy gyöke a *köröskörül* mozgást, *keringő* szállongást jelentő *ker*, melyből lett *keres*, azaz körös (körben mozog), *kereső*, *kerecse*, s. n. toldalékkal *kerecsen*, [...]” (Kiem. K. S.) Az oroszról származtatás azért sem állja meg a helyét, mert nem bontható, magyarázható csak a magyar nyelven. Különben minden *kör* gyökre épülő szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- kéreg** – *Fás növény leváló vastag burka.* [**kér 'ua' < finnugor**] A *kéreg* védőn körülveszi a fát, régiesen *körüleg*, *körleg* veszi. Ebből alakult ki idővel a *kéreg* szóalak. A *reg* a rögzített állapot. A fordítottja, a *ger* körértelmű.
- kereszt** – *Egymást merőlegesen metsző két rövid vonal.* [**szláv < germán < görög**] Valójában ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Ezt az *szt* páros is jelzi. A *kereszt* körosztó. Az *szt* páros nagyobb részben a megosztást, illesztést írja le a magyar nyelvben: *asztal*, *fosztó*, *liszt*, *omlaszt*, *riaszt* illetve *emészt*, *kotyvaszt*, *tészta*, *tisztel* stb. Ugyanilyen értelmet hordoz az elszármazott szavakban is: *stog* (*asztag*), *ajustare* (megigazítás, illesztés), *devastare* (feldúlás, kifosztás) stb. Az *szt* hangokkal alkotható *szét* szó is elválasztásra utaló. A *szít* főleg következményeiben ugyanezt a jelenséget írja le (megosztás). A *szöttes* szóban a *kereszt* gondolata is benne van, hisz a szálak *keresztben* fektetve alkotják meg a *posztót*, *vásznat*. A szláv, germán, görög nyelvek örökölték a szót.
- kering** – *Meghatározott körpályán halad.* [**finnugor töről**] Járásról van szó, *körben* járásról. Az *ng* páros a *barangol*, *bitangol*, *bolyong*, *csatangol*, *cselleng*, *dülöngél*, *kereng*, *ring*, *rohangál* stb. szavakban is a járás, mozgás különböző módozatait írja le. Vagyis itt nemcsak a *tő* – a szóvég is magyar. Ehhez köti a szótár a *kerék*, *kerül*, *kerít* kifejezéseket is.
- kés** – *Nyeles, vágó illetve szűrő szerszám, háztartási eszköz.* [**finnugor**] A *k* valamint az *s* hang meghatározók. A *k* ékelő, az *s* süllyedő. *Lökéssel ékelő* éles *kés*, mely *vés*, *hasít*. Az ősmag(yar)-nyelvben az ajtó egyik neve *és*, mivel az egy *rés*, *nyílás* (torzója megtalálható a román nyelvben: *ușa* – ajtó). Mind a *véső*, mind a *kés* ilyen résnyitó műveletre való, vagyis *hasítanak* vele.
- keselyű** – *A sólyomfélék családjába tartozó nagy testű dögevő madár.* [**? török**] A *keselyű* megnevezés megértéséhez a *kese* szó ad támpontot. A *keselyű* lábú lónak fehér a bokája környéke. Emberi *kese*: világosbarna, szürkés szőke hajsزín. A *kese* szőlő: félig érett. A *CzF Szótár* szerint: „[...] a ,kese' annyit is tesz, mint tarka vagyis vegyes színű, de olyan, melyben a világos szín kitűnik.” A *keselyű*ről: „Eredeti értelménél fogva melléknév, mint szigorú, keserű, domború, szomorú stb. am. *kese* vagy *keselyű* színű, tollazatú. Általános neve azon sasfajnak, melynek vörnyeges vagy fakó tollai fehér pettyekkel tarkázvák, s e szerint törzsöke *kese* v. *keselyű*.” Mitől török ez a szó, ha

elemeire bontva érthető, és ily bőven magyarázható a magyar nyelven? Az elfogadható, hogy a török nyelvek örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

kesereg – *Nagyon bánkódik, szomorkodik. [finnugor többől]* A *kesere* szín érzelmre váltva. Aki *kesereg*, annak minden színtelen, szürke, hamuszínű. A *kesergő* szerint kilátásai beszűkülnek. Erdővidéken a *kesergőre* azt mondják: jól el van *keskenyedve*. A *reg* szóvég egy folyamat eleredése. Egy régi szó *eregel* – elindulva lassan halad. Ehhez hasonló a *reggel*. A *kesereg* is folyamat. Csak az érthetetlen, hogy a szótárírók szerint a *keselyű török*, a *kesereg* szótöve *finnugor*. Fura.

keshedt – *Nyeszlett, göthös. Kopott, foszlott. [? finnugor többől]* A *nyeszlett* szót a sovány emberre mondják hasonlatként: mintha lenyesték volna róla a fölösleget. A *keshedtség*, színe vesztés, fakulás, mely a *kesere* értelmét hordozza, tehát inkább kopott, foszlott. A *keselyű, kesereg, keshedt, kesere*, mind a *kes* gyök bővítményei, de szótárírók felosztották finnugorra, törökre. Valószínű azért, hogy ne legyen harag.

késik – *Még nincs ott, ahol lennie kellene. [török]* Aki *késik*, mások nyomában jár. Ilyen az is, aki *kísér*, néhány lépéssel hátrább van. Az *s* hang a *siet*, *sebes* kulcshangja. A *k* hang az *ék*, mely elől halad, az *s* a *siető*, *ki* hátul van, és *iklat*, hogy nyomába érjen. Köztük van az elválasztó tér, az *és*, mely összeköt és elválaszt: K-É(s)-S-IK. A *CzF Szótár* a *késik* gyökre a *futkos* igét hozza párhuzamként.

kész – *Aminék a készítése már befejeződött. [? finnugor]* Az emberi *kéz* csodálatos szerszám. Benne van az *eszköz* szavunkban is. Van oly vidék, ahol az *eszköz*, *eszkez*. Az *ész* megtervezi, a *kéz* használja az *eszközt*. Ezzel *készíti* el csinálmányát. Az *sz* hang az érett állapot jelölőhangja: *ész* (szüret), *asszony* (szülésre érett nő), *ész* (érett gondolat helye). A *kész*, a beérett állapot. Az, amikor valaki *kész* valamit megtenni, már kedély kérdése, de ott is egy érési folyamat végéről beszélhetünk, mivel vagy önszántából, vagy ráhatásra jutott el arra a *kész*ségi, *készenléti* állapotra. Az *ész* gyök szétterültséget is jelent. Érzékeltetésként: a *küzdelem* szűk, akadályokkal tele, zsúfolt völgyéből siker esetén mintha egy szétterülő békét sugalló síkságra érnénk. A *CzF Szótár* leírása: „Gyöke a kedélyre vonatkozó, különösen hajlamot, tevékenységi ösztönt, kedvet jelentő *ke* v. *ké*, [...] Kész akarát, önkéntes akarát, mely nem huzódozik, nem vonakodik, ha tenni kell; kész akarva, azaz belső indulat ösztönzésére; kész kedvvel am. örömet, szívesen; kész. [...]”

két – *Egynél több. [finnugor]* Igen. Egynél több a *kettő*. Honnan a megnevezés? *Egyén* a férfi, *egy én*. De jön még egy személy, aki nagyon hiányzott, aki szintén *számít*: ő a nő. Ő is ember, mint *Egyén*, vele *egyenlő fél*, de ő más, *Egyén* mindene, *kedvese* (*kedd* is kettedik)! A *kettős* összetevőre tervezett élővilág másik fontos – tényezője. Valójában az *egy* folytatása, a nagy *eg(y)ész* összetevője, másik *fele*, hiszen a *kettő* szoros együttműködése alkot *egy*et, egy *párt*, melyben a felek össze vannak *ketve*, *kötve*. Ez egy oly egység, melyben külön-külön a *kettő* csak egy-egy fél, vagyis alkotó felek, elemek, az *egy* egész részei! (Lásd még a www.magtudin.org honlapon KOLUMBÁN SÁNDOR: *Kötött mássalhangzó-párosok* című tanulmányának A számok mondanivalója fejezetét, de e kötet végén a függelékben is.)

ketrec – *Állatok tartására, szállítására való rácsos építmény. [szlovák]* *Ketrecben* lenni hátrányos helyzet, még a *putrinál* is rosszabb, esetenként *gyötrő* állapot, van olyan, aki *botrányt* csap ez okból, *csatrat*, *fetreng*. Az ilyent még *istránggal* is megkötik az *otromba* viselkedése miatt. Ezt a szöveget annak szemléltetésére írtam, hogy a *tr* páros több szóban való jelenlétét bizonyítsam. Magyar szó ez, nem szlovák. A szlovák nyelvben egyébként nyüzsögnek a torzított magyar kifejezések. A *ketrec* körértelmű *kör* gyökből induló *kert*, az *rt* páros fordított *tr* alakjával. Az *ec* kicsinyít.

kéve – *Levágott gabonából, ipari növényből összekötött nyaláb. [? török]* A *CzF Szótár* a *két* szóból, kötésből, *s* a kötél *két* végével összekötött állapotból vezeti le. Ehhez még hozzáteendő a *kévé*hez hasonló *káva*, mely alapgondolatilag ugyanaz a jelenség, bár a *káva* az övet, a *kéve* az övezettet jelöli. Azonban mindkettő körértelmű és magyar szó.

kevény – *Gögös, dolyfös, pöffeszkedő. [?]* A *kevény* állapot kedélyhez kapcsolódó. Ismeretes, hogy a *d* és *v* hangok a *vég*letek kifejezésére alkalmas hangok. A *kevény* felfuvalkodott *kérkedő*, *kényeskedő*, másokat *keveslő*.

kever – *Folyékony, pépszerű vagy szemcsés anyagot valamely eszközzel forgat. [?]* A *kever*, *kavar*, *habar*, mindannyi körmozgás. A *v* hang az *r* hanggal együtt *örvény*, *vihar*, tehát *keverés*, *kavarás* magas fokon.

kevés – *Csekély számú, kis mennyiségű, illetve kis mennyiség valamiből. [? finnugor többől]* A *kevés* *ke* gyöke a *cseke*, *csekély* *kis* mennyiségére céloz. A *v* hang itt a nagy egészéből leváló *valamicske*

szemléltetője. A *valamicske* szó 360 fokos körgörbületével összeér a két vég *ke va*. A *kevés* – *kis evés*. A szó végződése is hiányjelző: *és*. Vagyis: *és* a többi? (Az ógörög utódnyelvben az *ev* gyök jót is jelentett: *ev* – *eü* – *jeü* – *jeühang* – jóhang – evang).

kéz – *A karnak a csuklótól az ujjak hegyéig terjedő folytatása. [finnugor]* A *kéz* a kezdő és a végző, elvégző, bevégző – kész.. A *z* hang az *izeg*-mozog (*zeg* – *gez*, *g* > *k*, *kez*), ízület (*k/ízület*) szavakban ad rajzot a kéz lényegéről, az összekapcsolódásról (*kéz* a *kézben*). A *ké* a hatékonyság, az *ék*. Az *ész*ből jön az *eszköz*, mely *k/ésszel* használt szerszám. Az *ész* a *kiindulás*, a *kéz* a *közvetítő*, *készítő*.

kezd – *A cselekvés, folyamat első mozzanatát megteszi. [?]* Minden *küzdelemnek*, *mozdulatnak kezdete* van, és mindenben a cselekvő *kéznek* kell *kezdenie*. A *d* folyamat (*idő*).

ki – *Melyik személy? [finnugor]* *Ki* vagy? *Ik* vagyok. Egy *ik*. Te más *ik* vagy. Ő a harmad *ik*. Mindannyian *ik* vagyunk, *mik* is, *tik* is, *ők* is, *akik* *iklatunk*.

ki – *Kint levő helyre. [finnugor]* A *ki* (felé) szó körértelmű, elhajlást ír le. Ezt könnyebben meg lehet jegyezni a gyökszó bővítményéből: *külső*, *kívül*, a többi *közül* *kiváló*, a többitől *távolodó*. A *CzF Szótár*: „általán am. bizonyos térből, körből, helyből elhajló, eltérő irányban. Tehát a *k* itt is elhajlást jelent.”

kígyó – *Hosszú, hengeres testű, lábatlan, gerinces csúszómászó. [finnugor többől]* A *kígyó* szó a fordítottjával összevetve még jobban megérthető – *gyík*. Az *ik* az *iklató* mozgás, az *így* *ígyekvés*. Mindkettő gyors mozgású.

kilenc – *Nyolcnál eggyel több. [finnugor elemek]* A nyolc után szükség van egy fogantyúra, kapaszkodóra, leleményes megoldásra a végső *cél*, a tíz eléréséhez. Ez a *kilenc*, a *kilincs*, a *titkok* ajtajának nyitó fogantyúja. A *kell* jelentése itt válik érthetőbbé. A *cél* előtt mindig van valamilyen *gubanc*. A *kilences* az utolsó *külön/c/leges* próba a mesékben. Az utolsó fal, kapu, akadály, *küszöb*, melynek *leküzdéséhez* kapaszkodóra, fogantyúra van *szükség* (*kell*). Eléréséhez föl *kell nyúlni*, *nyólni* magasan, az addig végcélnak hitt *ny/p/olc* fölé. Fogózkodni *kell*. *Kell* egy *kellék*, a *kilincs* (székelyül *kelincs*), mely egyúttal nyitja is az utolsó zárt a *cél* (a szint *léce*) előtt, s mely segít át(*k*)*illen*(*c/él*)ni a *küszöbön*, a *kilencedik* próbán. A *CzF Szótár* szerint: „a magyar a kilenczet kerek számul szereti használni, mint a hármast, és hetet is.” Ennek ellenére mindegyik a teljesség tízes száma felé való törekvés vágját szemlélteti a mesékben.

kilincs – *Ajtó, ablak zárjának fogantyúja. [? francia]* A *kilincs* egy fogózkodó, egy *kellék*, (székelyül helyenként: *kelincs*), mely egyúttal nyitja is az utolsó zárt a *cél*, a belépés előtt. Görbeség, *kil*, *kal*, *kel*, *kul* stb. Alapjában véve a *kulcs* is ilyen, és mindkettő szerepe az elfordítással, csavarással, *kalantással* való nyitás. Hol itt egy fia francia elem e szóban? A *CzF Szótárban*: „Rokonok vele még a magyar kolcs, kulcs, a szláv klucs, klinecz, a német Klinke, a latin clavis, claudó, a görög kleiw, kleiV. A régi kulcsok, illetőleg zárok úgy sem voltak egyebek, mint görbe szegek, innen a latin clavus és clavis rokonszók is.” A sok hasonlóság az egy közös ősnyelvből eredés bizonyítéka.

kímél – *Tapintatosan óv valakit, valamit kellemtelenségtől, bántástól. [?]* A *kímél* több értelemben bontható. Erdővidéken: *ki méltat* vonni a nehézségekből, de ugyanott *kéméli* is. A *mél* ott *méltóság* értelmű. A régies *kémél* alak a *ké* gyökből, *kéj*, *kegyel*. A *mél* lehet *méltó* vagy *melegség*.

kín – *Gyötrő fájdalom, szenvedés. [török]* A hosszú *í* hanggal épülő *kín ín* gyöke nem ugyanaz, mint a *csinos*, *finom*, *hinta*, *pina* stb. röviden ejtett *in* gyökszava. Ez onnan is tudható, hogy ez *é* hanggal is váltható: *kén*, *kénoz*, *kénos*, míg az előbbieket nem. A *kínzás* *konok* ellenállást válthat ki, de amely meg is töretik általa. A *kín*, *kén* a *kény* ellenpárja. A *kínzás* ellen *könyörgéssel* próbálkozhat. Fordítva, hangváltással a következményt is kifejezi: *nyög*. Semmi török elem nincs e szóban.

kincs – *Felhalmozott pénz vagy értéke, vagyontárgyak összessége. [?]* A régies *kéncs* közelebb visz a megértéshez. Köze van a *kény*, vágy fogalmához. A *CzF Szótár* összeveti más nyelvek hasonló értelmű szavaival. Íme: „török és persa nyelven kends, arabul kenz, ismét törökül khazine, khazna, hazna [...]” Végső soron a *kincs* a munka haszna. Az utódnyelvi szavak az ősmag(yar)-nyelv szavait vitték tovább. Például az arab kenz kissé hasonlít a nők által oly nagyra becsült *kencé*hez, vagy amit az jelent számukra a szépség fokozásának műveleteiben. Végül is a szépség – *kincs*.

király – *Monarchikus állam uralkodója. [szláv < német]* Az ősmag(yar)-nyelvben az *ár*, *úr*, *ír* gyökök magas rangot jelentő címek szótartozékai voltak. A *báró*, *bíró*, *fáraó*, *király*, *úr* címekben főleg az *r* hang *erőt* jelentő. A *király* szó nem szláv, nem német. A *CzF Szótár* említi néhány idegen nyelvi hasonlót: „Eléjön a török nyelvben is keral, a bizanci görög nyelvben krales, a mandsuban kuron, a szlávban král, król, de mindenenk fölött egyezik vele a régi tatár khánok pénzein eléforduló kiraj.” Ezek mind az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, majd hangzástörvényeik szerint alakult át a szó.

- kis** – *Csekély kiterjedésű. [török]* Azért, mert a török nyelvekben is így ejtik, nem jelenti azt, hogy mi onnan vettük, inkább azt, hogy ők is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. (A *ki* gyök fordított *ik*. Például: csök*ik* azt jelenti: méreteiben csökkenő *ik*, vagy csekélyedő *ik*. Ezt a dörzsölt hét diplomás finnugrista nyelvészek megmosolyogják, merthogy *ikes* ige! De mi az, hogy *ikes* ige, és mi az *ik*? Igaz ez az elemzés nem a latin–német grammatica szerinti, hanem a magyar nyelvbonctan szerinti, mely a hangok mögött rejtőző értelmet is kutatja boncolva. A fentebb említett **egy ik, más ik** a bizonyíték. Vannak/ ki/c/s *ik* és nagy *ik*, ezek *ők*.) A *ki* gyökhöz (mely a személy – ik) csatolt *s* hang jelző. Székelyül a milyen kérdés esetenként így hangzik el: **mis**? Vagyis: **milyen**? Ugyanakkor az *s* hang, oly dolgokat jelöl, melyek lefelé irányulnak, vagy alant helyezkednek el: súly, süllyed, suvad, só, eső, salak, sár, ellentétben a **növekvést** szemléltető **nagy**, emelkedő irányával. Ez a **kis** értelme.
- kísér** – *Védelem nyújtása végett vagy tisztelet, udvariasság jeléül együtt megy, jön valakivel. [finnugor töből]* **Kis**sé hátrébb, de majdnem vele *ér*, így **kis sor** alakul ki. Mondják **késér** alakban is. Ez jobban kifejezi a jelenség értelmét: **kés**ve, de nyomába *ér*. Hivatalos **kíséret** esetén nem feltétlenül csak követik, előtte is mennek **kísérők**. De ott is egymást **kísérik**. Lásd még a **késik** címszónál.
- kíván** – *Szeretne megkapni valamit, vágyik rá. [?]* A **kíván** összetett szó. A CzF Szótár szerint: „Gyöke kiv v. kev, mely egy a ké, kéj szókkal, s rokonok hozzá a kedélyre vonatkozó, kies, kees, kedv, kegy, kecs, kell, kény, kér, kenál, kínál stb. Egyezik a kiv v. kév törzsszel a latin ‚cupio‘ cup gyöke is. A persa nyelvben pedig kháh-íden, v. khász-ten am. kívánni, akarni, s ezzel tétetik öszve a jövő idő is, pl. kháhem resid fogok (vagy akarok) érkezni. Megjegyzést érdemel, hogy a persa írásban ezen szónál a kh után v is található, s az egész szó írva így áll: khváhem = kívánom.” Ezek a felsorolt egyezések az egyetlen forrásból eredést támasztják alá, és ez a közös forrás az eredeti ősmag(yar)-nyelv. A **kéván** szóalaknál a **kéj ké** gyöke van jelen. A **vá** a **vágy** és **választ** értelmét viszi a szóba. Az **n** rag, a **választáson**, **vágyon** alapuló érzélem. Annak ellenére, hogy hosszú *í*-vel ejtjük, a **ki** igekötő értelme is benne rejlik, mert a háttéri értelem azt is sugallja, hogy legszívesebben **kivonná** onnan, hogy magával ragadja. Ha egy személy – főleg egy nő – valamire nagyon **vágyik**, olyankor mondja: egészen **kivagyok** érte.
- klastrom** – *Kolostor. [vándorszó: latin]* A kolostor, **klastrom** (kalastrom) **kal** gyöke körértelmű, minthogy ezek az épületegyüttesek valóban **körül**épített udvart zárnak közre. Az **st** páros a nagy terjedelem (kastély, istálló, üst, füst), de a különválasztottság, zártság értelmét is hordozza (kastély, istálló). A **klastrom**, (népies **kalastrom**, a latin **claustrum**) **trom** hangnyalábja a rendkívüli hatékony, esetenként óriási nagyság értelmű (**monstrum**). Hasonló értelemmel van jelen az **ostrom**, **otromba**, **salétrom**, **trombita** stb. szavakban. A **kolostor** szó a nyelvújítás idején keletkezett nem természetes nyelvalkotói, hanem mesterséges úton, így a szó elveszítette eredeti jelentést tartalmazó alkati felépítését. A latin **claustrum** ősmag(yar)-nyelvi szóból torzult kifejezés. Az eredeti szó erődített körépület (kalastorony, kalastrom, köröstorony), mely hatalmas ormójú (torony, torom, **trom**), nem mutatós (**otromba**), **ostrom**nak is ellenálló, és nem mellesleg: fülsiketítően **otromba** hangú **trombita**val riasztották az őrséget.
- kóbor** – *Szekér fedele. [német]* A **kó**, görbeség értelmű, a **bor** viszont **borító**. A **kob** az ősmag(yar)-nyelvben takarót is jelentett. A **kabát**, régiesen **kobát**, Székelyföldön helyenként ma is így nevezik. A **kóbor** félkörívű fedélként **borítja** a szekér rakfelületét. Hol itt a német elem?
- kóborog** – *Kóborol. [? német < ? latin]* A **kó**, görbeség, a **borog**. Ha a **háborog** szóból emeljük ki, és úgy elemezzük, akkor valamilyen elégedetlenségből eredő céltalan ide-oda járás.
- kobra** – *Főlemelt nyakát olykor korongszerűen kiszélesítő dél-ázsiai mérges kígyó. [nk: portugál]* Csak a **br** páros kapcsán. A pápaszemes kígyó kiszélesedő nyakán rajzolat látszik, egy **ábra**. Ha nyugalmi helyzetben van, **abroncs**szerűen csavarodik össze. Az ősmag(yar)-nyelvi névadásnál ezek a jellemzők döntőek voltak.
- kóc** – *Kender, len, juta gerebenezésekor fennmaradó, összegubancolódott szálak csomója.[szláv]* A **kó** görbeséget jelent, a **c** vékonyság (hangban **cincog**, pontban **cél**, vonalban **cérna**). A **kóc** a **góc** társa.
- kocka** – *Hat egybevágó négyzetlappal határolt mértani test. [szláv]* A **kocka** érdekes mértani test. A szó tengelyhangzója a játékra utaló **ck** páros. Eldobva, elvetve, **kocogva** gurul, ide-oda **fickándozik**, mígnem egyik oldalára borul. Ősidők óta játék, jövőkutatás, jóslás eszköze. A **kocka koc** gyöke, az ütközési **ko**ccanó hangon kívül, titokzatos tartalmat sejtet a **k > g** váltással képződő **góc** párhuzamban. A benne rejlő fizikai lehetőséget – egy **kockában** sok **kocka** – Rubik Ernő magyar feltaláló látta meg, és rendkívül elmés szerkezetet épített a hat oldalon belül. A **ck** páros hangjaival

alkotható szavak: *ciki*, *kacagány*, *kacag*, *kacér*, *koccan*, *kocog* stb. Ezt nem lehet kihazudni a magyar nyelvből. A többi utódn nyelv is használja a szó torzóit.

kócsag – *A gémelek rendjébe tartozó, tiszta fehér tollazatú vízimadár. [?]* Nevét – a kacsához hasonlóan – *kacsos*, *kócsos*, *kacs* karingós nyakának és görbe testállásának köszönheti – *kócsag*.

kocsány – *Virágnak vagy termésnek nyele. [török]* A *ko* görbe, *csá* félre. Akár virág, levél, termés, a nyele, *kocsánya*, a főtörzsből görbülve (*ko*) félre irányban kiágazó (*csá*). Az *ny* az *nt* viszonyító páros módosulata. Magyarul bontható, magyarázható magyar szó.

kocma – *Kisebb, egyszerűbb italmérés, ahol rendszerint ételek is kaphatók. [szláv]* Van *kocma*, *korcsma*, *korcsoma* szóalak is. Bármelyiket vesszük: *kocma*, *korcsma*, *korcsoma*, megtaláljuk bennük a *csm*, vagy a *rcs* kötött mássalhangzó-párosokat, a *korcsm*ában eggyé olvadva mindkettőt. Mindkét páros jelenlétével leírja a *kocma*, *korcsma* légkörét. A *csm*: *becsmérel*, *ocsmány*, *pacsmag*. De a páros hangjaiból alkotható szavak is bizonyítanak a légkört, viselkedést, utóhatást illetően: *csámcsog*, *csemcseg*, *csemege* (az ital a részegesnek), *csimasz*, *csimpolya*, *csömör*, *csuma*, *mocsok*, *mocsár* stb. Az *rcs*: *görcs*, *hőbörccs*, *hörcsög*, *korcs*, *szürccsöl*. Az *rcs*-vel alkothatók: *raccsol*, *recseg*, *ricsaj* *rücskös*, *csárog*, *csór*, *csurran* stb. A *cs* hang kellemetlen, visszatetszést kiváltó kifejezésekben: *pocsolya*, *mocsok*, *dancs* stb. A fenti szavak híven tükrözik a *kocsmák*, *korcsmák*, *korcsomák* légkörét, hangulatát, mely ősidők óta körüllegi azokat, kitermelvén az *elkorcsosult*, *söpredékké* váló, *semmirekellő*, *semmirevaló*, elvtelen ember válfaját. Sajnos, nem lehet kihazudni a magyar nyelvből eredők közül ezt a szót. Pedig szívesen adnánk pultostól-csapostól. A *kocma* „szlávra” a *korcsma* alakból torzult: *kercsma*, *kracsma*. Lám nem tűnik el belőle az *rcsm* összevont két *rcs*, *csm* páros, igazolván eredetüket. A szó románul: *cârciumă*

kocsonya – *Állat csontos, bőrs részeiből főzött étel, amelyet hidegen fogyasztanak, amikor leve már áttetsző, rezgő anyaggá dermedt. [?]* A dermedt embernek *kocog* a foga és reszket. A *kocsonya* is reszket, bár nem *koccan*, mivel összeragad önmagában. A *kacsos* növények, mint a szőlő, komló, liánok, szulák stb. szintén összeálló szövevény. A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke rokon a *kacs*, *kocsány* szókkal, melyek fogódzást, egymásba ragadást jelentenek. »Kocsonya« is talán innen vette nevét, mivel részei enyv gyanánt öszveragadnak.” Ez is, az is. Több jellemző alapján adott megnevezés.

kohó – *Ércekben levő fémek kiolvasztására való olvasztókemence. [– koh 'ua' < német]* A szó eredete: *fúj*, *fuvall*, *lehel*, *kohol*. A kemence tüzeit befújt levegővel kell *koholni*, hogy magas hőfokot érjen el. Innen a *kohó* ... magyarul. Az első fémolvasztók ősmag(yar)-nyelvűek voltak, név szerint Tubálcain, Czilla fia, még a *Vízözön* előtt. Nevének jelentése mai értelemben *ütögetés*, *Tubálc* a *tubál*, *dobol*, *butál*, *botol*, vagyis üt. De a *Tubálc* a *koholó* fújtató *lábbal* mozgatásával is. A *kan* egyértelműen: *férfi*.

kokojsza – *Áfonya. [román < ?]* A *kokojsza*, *kukujza*, *áfonya* ugyanaz a növény különböző nevei, de egyik sem román eredetű. Valójában *jz*-vel ejtik, ezt első kézből tudom, ismerem. Kerek kis bogyóterméséről kapta népnyelven a *kok*, *kuk* szógyököt megnevezésként. A *kokojsza*, *kukujza*, törpecserjeként a megritkult, ritkás fenyvesek *aljzati* növénye. Innen a megnevezés második tagja. A *jz* páros belső feszítő erőt, vagy ez állapotból kitörést leíró a *gejzír*, *ajzott*, *rajzás* stb. szavakban. Valószínű, ismerték az életfontosságú tulajdonságait e kis cserje gyümölcsének, és azért kapta e nevet. Ha a *kokojsza* alakot nézzük, akkor a *jsz* páros a termés ehetőségét, *szájjal jászolását* jelenti. Ennek a szónak egyetlen eleme sem román. Lásd még az *áfonya* címszónál.

kolbász – *Bélbe vagy műanyag burokba töltött, fűszerezett darált hús, amelyet főve, sültve, nyersen füstölve fogyasztanak. [szláv < ?]* A zárjelben levő kérdőjel azt jelenti: nem tudni honnan érkezett a szlávokhoz a kifejezés. Pedig egyszerű: a magyar nyelvből! A *kolbász* szó gyöke *kol*, körértelmű. Az *lb* párossal nincs sok szavunk, de az *lb*, *bl* hangokkal alkotható szavak is beszédesek. A *kolbász* hosszú, hajlékony hentes termék. Ebben hasonlít a *libanyakhoz*. A készítésnél, a hurolás után meglóbálják a *bélben* levő vizet, hogy jó kiöblített, tiszta legyen. A *kolbász* is *lóbálható*. Ismerős: *kolbászt lóbálva* jön a padlásról. A *kolbász* szóban van még jellemző magyar gyök, mely a *rendkívüli jó* értelmét hordozza: *bász*. A *bá* nagyot, az *ász* itt az ínnyen és nyelven érezhető ízek terjedelmét, de annak nagy voltát is jelenti. Az egész világon senki nem tud olyan valódi ízletes *kolbászt* készíteni, mint a magyarok. A *kolbász* igazi hazája a Nagy Magyar Alföld, ha úgy tetszik Debrecenről Aradig. Bár most Békéscsabán tarják a *kolbász* nagy évi ünnepét, nem jelenti azt, hogy tót eredetű termék. Annyira igaz ez, mint Békéscsaba nevében levő *Csaba* szó szlovák eredetét igazolni a *béka* jelentésű *žaba* szóval, mivel ott mocsaras volt a vidék. És akkor Békésszentandrás,

Békéssámson és a többiek? A Békés sem magyarázható a béka szóval. Visszatérve a kolbászra: amíg Győrön túl, Abdán állt a bazársor, és ott vezetett a Nyugat felé a fő útvonal, csomagtartónyi *kolbásszal* megrakodva indultak a különböző országokból való autók Hegyeshalom, Rajka felé. És az autók közt sok volt a cseh, szlovák rendszámú is. Irdatlan mennyiségű hentes árú cserélt gazdát nap, mint nap. Miért innen vitték a csehek, tótok, ha ők a szülőatyjai a terméknek?! *Csárdást, huszárt, kolbászt*, mind elhazudja a szótár idegen nyelvek javára.

kólíka – *Hascsikarás*. [nk: latin < görög] A *kól* körértelmű magyar gyök. A *kólíka* körértelmű szó. A *kólíka*, hasi szervek, főleg az emésztőszervek görcse. A görcs is körértelmű szó. Az *ik* mozgás. A *csikarásban* is jelen van. Hol itt a görög, latin elem? Ja, hogy nekik is megvan...az ősmag(yar)-nyelvből.

kollár – *Kerékgyártó, bognár*. [szlovák] A *kol* lévén magyar gyök, már a kiindulás is magyar nyelvből örökölt. A keréknek *küllői* vannak. Van olyan hely, ahol *köllőnek* mondják melyek *körben* elhelyezve *kötik* össze a kerékagyat a kerékfallal, keréktalppal. Ezek kerékagyból *kiálló* rudak. Bizony magyar eredetű ez a szó, csak a szlovákok a náluk sokkal műveltebb magyaroktól vették át. Lásd GLATZ FERENC főrmedvényét e témáról a Magyarok krónikája c. könyvében.

kolléga – *Kartárs*. [vándorszó: latin] A szótó – *kol* – magyar. Mivel a *kol* körértelmű magyar gyök, és az ősmag(yar)-nyelvből származik, így a latin csak átvevő. A *leg* – *gél* összeálló kötöttséggel kapcsolatos. A szó jelentése egy *kör*, azaz *kol* kötelékében tevékenykedő. A szó így latin eredetűnek minősíthető, de magyar elemekből álló.

koma – *Keresztkoma*. [szláv] A *komaság* fogalma kereszténység előtti, és szoros, bensőséges viszony jelölője. A *koma* szó leharapott szóvég kell legyen. A *CzF Szótár* leírása is erre nyit fényt: „Minthogy a komai eljárás eredménye rendszeren paszita, *lakoma*, családi vigalom szokott lenni, hol az örömapa, és a kedves koma között vidám, tréfás, enyelgő szóváltások történnek: innen a koma jelent átv. ért. tréfás elméskedő, jókedvű embert. Ő tiszta koma, egész tréfából áll. Nagy koma ember ő. Kötve kell hinni a komának.” (Kiem. K. S.) Vagyis a szó a valaha volt nagycsaládi, törzsi társasági együttélésben a közös *lakoma* vidám, bensőséges emberi kapcsolataiban keresendő. Azokkal *lakomázom* együtt, akikkel egy az öröömöm, bánatom, akikkel egy körben *lakom*. A szó eredete tehát az ősmag(yar)-nyelvből keresendő, nem a szláv nyelvekben.

komló – *Tobozszerű terméséért termesztett, vadon is élő kúszónövény*. [török] Az *ml* páros szerepe többnyire jellemzők leírása: *áramló*, *bomló*, *csillámló* stb. A *komló* *kacsos*, *kapaszkodó*, *kúszónövény*, támasz hiányában *összeomló*.

komor – *Mogorvaságra hajló, zárkózott és rideg*. [?] A *komor* ember lelkivilága *romok*ban hever. A harcok elől elmenekült, visszatérő lakosságot *komor romok* fogadták. A fenti mondatok választ adnak a szó mondanivalójára. A *komor* ember *morog*, *mérges*, *marós* kedvű. A *komor* itt a reménytelenség *fekete* (kar, kor) színét is idézi (*korom*). Ebből leharapott szóvéggé a *morbid* is. Vagyis nem ismeretlen eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi.

kondás – *Disznópásztor*. [?] Az *nd* páros egy bizonyos körben csoportosult (emberi, állati) társaságra is utal: *banda*, *konda*. A *konda* szó a vezér *kan* nevéből induló kifejezés. A *kondás* másik neve *kanász*.

kondér – *Nagyméretű üst*. [szerb–horvát < görög] Az *nd* páros tárolásra alkalmas befogadó ürre is utaló: *bendő*, *börönd*, *kendő*. Ilyen a *kondér* is. A nevét még az üres állapotában ütésre *konduló* tulajdonságáról is kaphatta.

kondor – *Göndör, fodros kunkorodó*. [szláv] A *kon*, körértelmű gyök, *kondorodó*, *kunkorodó*. A *göndör* is hasonló. Magyar gyökből, a magyar nyelvi azonosító *nd* párossal. Hol itt a szláv elem?

konkoly – *Lilás szírmű mérgező gyomnövény*. [szláv] Az *nk* páros szavakban való jelenléte többnyire kellemetlen értelmet közvetítő. Például: *bank*, *bánkódik*, *bunkó*, *cenk*, *cinkos*, *csonk*, *fajankó*, *fullánk*, *látatlankodik*, *link*, *mankó*, *ménkö*, *settenkedik*, *siránkozik*, *zimankó* stb. Egyik sem szívderítő, ahogy a *konkoly* sem. A *konkoly* mindkét szótagja gömbölyű jelentésű. A *CzF Szótárból*: „A köz ismeretű *konkoly* gyöke a gömbölyűt jelentő *kom* v. *gom*, melyből lett az elavult *komog* (*gomog*) ige, s ebből *komogó* (*gomogó*), *komogoly* (*gomolyog*), *komgoly*, *komkoly*, *konkoly*.” Ez is hasra ütős eredet megállapítás volt a MÉKSz részéről.

konok – *Megátalkodottan makacs*. [?] A szógyök – *kon* – görbületet jelent. A makacs ember, állat megszegi nyakát. A *nok* szóvég *nyakra* utaló. Ez is méretarányos tükörszó.

konyha – *Az a helyiség, épületrész, ahol főzni szoktak*. [szláv < német < latin] A tűzhellyel, főzéssel, ételkészítéssel kapcsolatosan már említettem a *kő* meghatározó szerepét a *katlan*, *kemence*

címszóknál. Ugyanez áll a **konyha** esetében is. Ezen túlmenően azonban van még más értelme is, és ez az **nyh** párosból. A régi időkben a **konyha** volt az a **hely**, ahol a munkában megfáradt férfi hazatérve leült, megpihenni, **enyh**ülést keresni, asszonya főztjét megízlelni. Az **nyh** páros mindkét hangja lágy hang, és a **gunyhó**, **konyha**, **kunyhó**, **lanyha** szavakban a megfeszített munka utáni, a szerető, gondos asszonyi otthonteremtő kezek nyomán kellemes **környezetben** való **nyugalomra**, **pihenésre** is utal. Megfigyelhető az **ny** és **h** hangok jelenléte a körülírásban is. A *CzF Szótár* a **kő** mellett egy másik szerepét is említi a **ko** gyöknek: „egyezik a latin coquina, középkori latin cocina, cochia, olasz cucina, francia cuisine, német Küchen, bajor Kuchen, Kuchel, régi felső német chuchina, cuhino, svéd koek, angol kitchen, cseh-tót kuchine, kuchina stb. szókkal. Gyöke a főzésnek kotyogását utánzó ko hang, mely megvan a hőre, hevítésre, illetőleg főzésre vonatkozó koh, kohó, kóficz, kohvszt, kotyfol, kotyvaszt, koty bele! kotyneyes magyar, valamint a szanszkrit kvath, latin coquo, német kochen, szláv kuchar stb. szókban.” Ez a sok gyökegyezés mind az egy forrásból, nyelvből eredést bizonyítja. A zárójelben levők elé nyugodtan odatehető eredő forrásként az **ősmag(yar)**-nyelv.

kópé – *Furfangos fickó. Pajkos, huncut fiúgyerek.* [?] Jó fej (**káp**, **kop**), vált az esze, kiismeri magát minden helyzetben, kivágja magát. A szó a **káp**, **kop** (**koponya**) gyök bővítettje. Innen a székely **góbé** szó is (**k** > **g**, **p** > **b** váltás)

koponya – *Az ember illetve az állatok fejének csontos váza.* [? **déli szláv**] A **káp**, **kop** ősmag(yar)-nyelvi gyökök. Erre bizonyíték többek közt a **káposzta**, mely *osztható fej* jelentésű.

koporsó – *Holttest eltemetésére való hosszúkás, fából, ércből való láda, tartó.* [**török**] A forrást már nem tudom, de régen olvastam, hogy a középkorban a **koporsó** szót ékszeres kis dobozra is alkalmazták, melyben keresgélve **kapartak**, **kaparásztak**. Az **rs** páros jelenlétére figyelve, a **persely** szó is talál ide. Van egy mondás Székelyföldön: Ha meghalok, **elkapartok** a földbe. Az étellel-halállal kapcsolatos szavak: **sors**, **kórság**. Az **rs** páros hangjaival épülő szavak egyike a **sír**. A *CzF Szótár* szerint: „E szónak gyöke a burkot vagyis öblös üreget jelentő kop v. kob, melytől kopolya vagy kobolya (am. kivájt üreg) is származik.” Kivájt – **kikapart**. A **kapar**, **kopor** értelme mindenképp jelen van. A török nyelveknek annyi közük van ehhez, hogy ők átvevők az ősmag(yar)-nyelvből.

kor – *A történelem valamely időszaka.* [**török**] A **kor** szóra egy eredeti magyar kérdőszóval lehet rákérdezni: **mikor?** Ez önmagában eldönti az eredetet, mivel érvényes a mely időpontban (**hétkor**), mely élet**korban** (ifjú**kor**) és a mely **korban** (**ókor**) szavakra egyaránt. Van még egy jelentése: a messzi múlt, a régi, beláthatatlan **őskor** és a távoli, előreláthatatlan jövő **kora**, mely homályba, sötétségbe vesző (**kor** – fekete is, **korom**).

korc – *Gatya, szoknya derekán levarrott és a belefűzött madzaggal, gumival ráncba szedett szegély.* [**francia**] Kik öltöztek előbb az ősmag(yar)-nyelvet beszélők vagy az alig több mint ezer éves francia nyelvűek? A **korc** körértelmű. Körülvarrt, éles, elhatároló szegély. Az **rc** páros erőteljes értelemhordozó. Esetenként oly dolgokat jelenít meg, melyek jellemvonások, tulajdonságok meghatározói stb.: **arc**, **bérc**, **durcás**, **érces**, **férc**, **harcias**, **karc**ol, **kudarc**, **marc**angoló, **mérce**, **morc**, **perc** stb. Mindezek magyar szavak, épp, mint a **korc**. Semmilyen francia elem nincs a szóban.

korcsolya – *A cipő talpára erősíthető eszköz, mellyel a jégen siklanak.* [?] Szerintem, ennek megnevezése a **karc**olásból indult, bár a *CzF Szótár* a **horzsol**, **korzsol** igékből származtatja. Talán ez is, az is. Az **rcs** párossal alkotott szavak közé nem illeszkedik, tehát **rzs** > **rcs** hangváltott páros.

kordé – *Kétkerekű taliga.* [? **német**] A **kor** körértelmű gyök. Oly jármű, melyen **hord**anak, szállítanak valamit. Az **rd** páros a **fordul**, **gördül**, **hord** szavakban nyújt párhuzamot. De az eredet nem német.

korlát – *Teret elhatároló, valamit lezáró kerítésszerű építmény.* [?] A **kor** **kör**, a **korlát** körülkerítésre alkalmas térelválasztó. Az **rl** páros **uralkodással**, alárendeléssel kapcsolatos kifejezések értelemmeghatározója: **bérlő**, **bírlal**, **bitorló**, **kérlel**, **pazarló**, **perlő**, **tarló**, **tárló** stb. Az **rl** hangokkal alkotható az **ural**. A hatalom **korlát**okat szab alattvalóinak.

kormány – *Az a szerkezet, mellyel némely jármű menetirányát szabályozzák. Az államhatalom központi irányító szerve.* [**déli szláv**] A körértelmű **kor** és a kezét jelentő **mán**, a szóvégi **ny** hang a viszonyító **nt** páros módosulata. A szó körmozgásra utal – **körmént** forog, körbe megy (**kormány**). A régi idők kishajóit rudakkal **kormányozták**, később kerékkel. A körértelem akkor rögzült a szóban, és a körültekintésre is vonatkozott. Az **rm** páros néhány szóban a politikai **kormány**nyal kapcsolatos párhuzamot is mutat. Például: **ármánykodás**, **förmed**, **gyarmat**.

- korom** – Tökéletlen égéskor keletkező finom porszerű szén. [török] Talán a *kormos* kifejezéssel jobban megérthető a száraz leülepedett *korom*, mely nehezen körmölhető föl a felületről. Az ősmag(yar)-nyelven *kar, kor, kur* a fekete színt is jelentette. A török nyelvek is innen örökölték.
- korona** – Uralkodói hatalmat, főúri vagy nemesi rangot jelképező nemesfémből készült fejdísz. [vándorszó: latin] A *korona* körértelmű, kör alakú. Eredete mindenképp magyar nyelvi, letagadhatatlan a *kör* gyök óriási szóbokra, és innen elszármazása minden nyelvbe. A latin nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.
- korong** – Lapos henger alakú tárgy. [szláv] A *korong* kör alakú. A cselekvést, hangot, ezekből eredő jellemzőket jelölő *ng* párossal alkotott szavak kihazudhatatlanok a magyar nyelvből. A *korong kereng, kering*, néha *bolyong*, csapong (jégkorong), ütközve *döng, hengerel*, két összeforgó *korong mángorol*. Nincs ebben semmi szláv! Vagy talán ennyire magyarázható „szlávul” is?
- korpa** – A gabona héjából őrléskor keletkező, takarmánynak való melléktermék. [szláv] Az *rp* párossal alkotható szavak, a *reped, ropog*, a szárazság értelmét közvetítik. A *korpa* is száraz, a gebe horpaszsága is kiszáradtság jele, s a *hárpia* is egy kiszáradt vén boszorkány. Hol itt a szláv elem?
- korsó** – Öblös, szűknyakú, egyfülű cserépedény. [szlovák] A szó gyöke *kor*, körértelmű. A *korsó* valóban kör alakú, a fazekas *korongján* forgatva alakított, kör alakú vizes edény. Az *rs* páros a legerősebb hangból és a kissé ellentmondó *s* hangból (serény, súlyos) áll össze. A *korsóra*, főleg a sörre gondolva az jut az ember eszébe, hogy gyorsan használható, harsány társaságban körbe adható, tehát az *rs* páros különböző jellemzői is kidomborodnak. Az *rs* párossal alkothatók: *sár* (agyag, a *korsó* alapanyaga), *ser, sör* (erre való), *törös* (ez a hátránya), *rest* stb. szavak. És szlovákul fel lehet ezeket sorolni?
- kos** – A juh hímje. [török] Ősmag(yar)-nyelvi hímek: a *kan, kos, bika, bak, kakas, kandúr* stb. Törökül: *domuzu, koç, boğa, keçi, horoz, erkek*. Nyilván az ősmag(yar)-nyelvből örököelve, torzítva.
- kosár** – Vesszőből, gyékényből stb. font, egyfülű, kétfülű tartó vagy szállítóeszköz. [szláv] Alapszava: *kas*. A *kosár* műveleti szó. A *kas* szó a keresztül-*kasul* összefont, *kacsszerűen* egymásba *akasztott*, font vesszők nyomán alakult ki. Tehát kialakulására van magyar magyarázat.
- kóstol** – Étel, italt ízlel. Tapasztalatot szerez valamiről, ízelítőt kap belőle. [német] Székelyül a takarmánynak a neve: *kóst*. Ez ősmag(yar)-nyelvből való szó. Megkockáztatható, hogy az *istápol, istálló* neveknek is közük van ehhez. A *kóst* – táp, *kóstápol, kóstoló, kóstálló*. Az *st* párossal étel- és táplálékvonatkozású még: *üst, test*. *Aki nem dolgozik ne is egyék* közmondás átvitt értelemben: *Aki rest, lusta az ne kóstoljon*.
- koszorú** – Virágokból, lombokból font kör alakú füzér. [?] A *ko(szo)r* gyökből lévén, mindenképp körértelmű, hisz alakja is kör alakú. Ugyanakkor *szorzati* is, ami talán azt jelenti, hogy több összetevőből álló.
- kovács** – Kalapálással formált vasalások, tárgyak, alkatrészek készítésével, illetve patkolással foglalkozó iparos. [szláv] Mi kellett valaha a tűzgyújtáshoz? *Kova! Kovács*. Mi kell a tűz felfokozásához? *Koholás. Kohács*. Mely fém a legjobban *kovácsolható*? *Vas, vaskó. Kovas*. Mi a *csinál* szó egyik ősi változata? *Ácsial, ácsol. Kovácsol*. Hol itt a szláv elem?
- kozma** – Odaégett ételnek kesernyés szagú és ízű alja. [török] A CzF Szótár szerint az edény fenekére odaégett *koszból* eredő szó. Lehetett *koszmaradék*, melyből rövidült *kozma* alakra, majd *kozma* lett. Az *szm* párossal alkotható a *szimat* szó, mely a szag érzékelése. Ne töröközzünk, magyar e szónak minden eleme.
- kő** – Kemény, törhető, nem nyújtható, nem égethető ásványi anyag darabja. [finnugor] A *kő* őanyag, ősmag(yar)-nyelvi ösztöni ősgyök.
- köböl** – Koronként és helyenként változó nagyságú űrmérték. [szláv < német < latin] A *kő* körre utaló gyök. A *b* hang egymagában is *belső*, ez esetben az *öb*, fordítva *bö* nagy tésre utal (*böhöm*, lásd a **B** hang bevezetőjében). Az *öl* kiterjedt mélység. A kútnak is *köble* van – *kútköböl*. A szláv < német < latin átszármaztatási vonal elé nyugodtan odatehető ősmag(yar), mivel a *köböl*, mint mérték ott, abban a nyelvben fogalmazódott meg. Magyarul bontható, elemeiben is magyarázható kifejezés. A CzF Szótár magyarázata: „Széles ért. dongákból gömbölyűen alakított, vagy kivájt faderékből csinált edény, pl. milyet kútfalul használnak. [...] Régen teledék-mérőt is jelentett. »Itt pegig (pegyig) az bort kilemben (különben) nem adják öt köblénél, az köblét tudja k(egyelmed) hogy tizenhat pintet teszen.« (azaz félakót). (Levé 1553-ból).” A *köböl* szóból származik a latin *cubulus* és a német *Kübel*, semmiképp fordítva!

- köcsög** – *Magas, bő szájú, nyakánál szűkebb, öblös, füles cserépedény.* [finnugor többől] A **köcsög** összehegyesedő, **csücsörített** szájú edény. Az **öcs**, **köcs** kicsit jelent. Az **ocsú** a cséplésnél az utójárás. A **köcsög** is jelképesen hátul van a sorban. A **köcsög** lévén folyadéktároló, a **cs** hang utal a loccsanásra is. Székelyföldön használt szó, ivásra utalva: **köttyencs** egyet belőle. A **köcsög-locsog** nem véletlen társítható hangzás, a **köcs** a loccsanást jelenti.
- köd** – *A föld felszíne fölött parányi vízcseppekből keletkező, a páránál sűrűbb képződmény.* [finnugor] A **kö** a **kör** ősgyöke. Az **ö** hang a **tömör**, **tömörített** fogalmának kulcsangja. A **d** hang folyamat (akadály is) és víz is (*id, ud, öd*), különösen az *öd*. Vagyis a **köd** a **körülvevő**, **tömött**, **összetömörült**, **röpködő** vízcseppekből álló, végeláthatatlan, átláthatatlan természeti jelenség, mely a **kedélyt** is befolyásolja. Az orvosi **ödéma** (vizenyő) szóeredete innen is magyarázható.
- ködmön** – *Gyapjas birkabőröből készült rövidebb-hosszabb ujjas felsőkabát.* [török] A **ködmön** a testhez szorosan simuló kabát. Az **ö** hang itt a **tömöttség**. A CzF Szótár szerint: „Eredetére nézve gyöke köt, s az egész am. Kötme.” Így a **dm** páros **d** hangja **t > d** hangváltás, de nem véletlenül alakult így, mivel a **d**, a (ded) gömbölyűség körülhatárolása jelentését viszi be. A **dm** páros hangjaival alkotók a **domború**, **medve** szavak, melyek bizonyos mértékben a **ködmön** látványi párhuzamát nyújtják. Az **m** a **ködmön** esetében a körülölelő **melegség**.
- kölcsön** – *Valaminek, különlegesen pénznek ideiglenes átengedése valaki számára, illetve a visszaadás kötelezettségével való átvétele valaki által.* [török] A **kölcsön** szó tengelyében levő **lcs** páros meghatározó értelemhordozó a fogalommal kapcsolatos kifejezésekben. A hangzásra kell figyelni. Tessék a **kölcsön**, hogy legyen mit **elkölcsön** (**kölcsön**), és a megbeszélte időre hozzám vissza **töltsön** (**tölcsön**). Nem a **bölcsesség** jele a **kölcsön**vétel (attól függ, kitől), de **erkölcsi** kötelesség visszaadni akkor is, ha nem **gyümölcsözött**. Lám a nyelv mily változatosan nyilvánul meg a fogalommal kapcsolatos jelenségek nyomvonalán. Ez is bizonyíték, hogy az ősmag(yar)-nyelvben **költ** szó, és innen örökölték az **ö** hangzókkal is rendelkező nyelvek. A **köl** gyökben a **kel**, **köl** (elkel, **elkölt**), de a **kell** (szükség, **köll**) értelme is jelen van. Az **lcs** páros többnyire (elmés) **megoldás** értelmű (**bölcs**, **kulcs**, **tölcsér**). Az **ön** határozóragnak mondatik, de háttérben ott a személyes névmás értelmének árnyéka: (*ön*) *sokat ne költsön, és ne kérjen kölcsön*. Az **lcs** párossal alkotók: **locs**, **kalács**, **kulacs**, fordítva **csal**, **csel** stb. Erdővidéki mondás: 'A **kölcsön** (kért) **kalács** visszajár.'
- köldök** – *Az ember és az emlősök hasa közepén levő kis kerek betüiremlés, a köldökzsinór kiindulásának helye.* [török] A **köldök** szó a kellemes tápláltság (**ld > lt**), ellátás jelképe is. Hasonló a **küld**. Az anyai test a **köldökzsinór**on át **küldi** a szükséges táplálékot magzatának – **küldözsinór**. A Föld **köldökén** **éldegélni** **áldott boldog** állapotot, az **állandó** ellátottságot jelenti. A **köl** körértelmű, az **öldök** viszont folyamatot jelölő, vonal, pálya (**Hold**). Példa rá a **szemöldök**, mely a szem fölött van félkör alakban. Varrat értelmű is – **öltöget** (**ld > lt**). A **d** hang itt a folyamatosság, és az **l** hanggal az **állandó** ellátás megjelenítője. Ez az értelme a Föld szóban is, mivel a Föld a természetes életforrások megújuló körforgása nyomán önellátó. A fenti **töröközések** azt jelentik, hogy a szótárszerkesztők nem is próbálták a szót bontani és összefüggéseiben vizsgálni.
- köles** – *Apró gömbölyded szemtermésű takarmány- és gabonanövény.* [finnugor] A **köles** **köl** gyöke körértelmű, mely utalhat a gömbölyű termésre. A CzF Szótár, tulajdonságaiból eredően nevezi **kelősnek**, buján **kelő**, bőven termőnek. Innen a mondás: *fizet, mint a köles*.
- kölyök** – *Főként kutya-, macskafélék kicsinye. Fiúgyermekre is mondják.* [török] A **köl**, **kel** gyökből induló szó. A szóvégi **ök**, **ik**, **i > ö** hangmódosulás, az **örök**mozgó, **iklató** tulajdonság megjelenítője. A CzF Szótár szerint: „E szónak gyöke köl (lányítva köly) egy értelmű az életre hozást jelentő költ igének gyökével.” Ez is, az is.
- kölyű** – *Szemes termények összezúzására használt kézi eszköz.* [török] Az **ökölként** ütő malom megnevezése a kezdetekkor. A CzF Szótár szerint: „Kézi malom. Valószínű, hogy eredetileg vagy lükü, azaz lökö, minthogy lökések által működik.”
- kömény** – *Vadon is tenyésző, apró olajos magvú fűszernövény* [vszó: latin < görög < sémi] Mivel a **konyha**, főzés megnevezései mind **kő** gyökből indulók, lévén **kövesztés** a főzés neve, feltehetően ez volt az első olyan **konyhafűszer**, melyet **kömént** (ny – nt – ny), azaz **kövesztésnél ment**, **kövesztésnél menő**, **kövesztésnél ményő** főzési ízesítőként használtak hajdan. Minden ősmag(yar) utódnyelvnel **ka**, **ke**, **ki**, **ku** gyökkel induló szó. CzF Szótár: „latinul: cuminum, cyminum, németül: Kümmel, hellénül: kuminon, arabul: kamum, kemum, kamin, törökül: kiemmun” Bizonyíték arra, hogy mindannyian az ősmag(yar)-nyelvi **kő**, **kövesztés** műveletéből örökölték, torzították **konyhára**,

főzésre, ételkészítésre vonatkozó szavaikat, köztük az első ízesítő, a **kömény** nevét is. Tehát a zárójelben odatehető, mint különben mindenhová így: [vszó: latin < görög < sémi < **ősmag(yar)**].

köntös – *Felsőruha, hosszú, bő kabát, bő pongyola stb.* [vszó: ... ? **iráni**] Köpeny gyanánt magára **köntött**. A **kent**, **öntött** hasonlatából, olyan, mintha teljesen lefödné, betakarná a testet. Van oly mondás a jól találó ruhára: mintha rá**öntötték** volna. A *CzF Szótár* szerint: „A köntös úri diszruha volt. Köntös tisztesség. (Km.). Köntös czifrázata, galléra. Hosszu köntös port csinál. (Km.). A szép köntöst inkább mocskolja a rosz erkölcs, mint a sár. (Km.). Beinná a Krisztus köntösét is, változattal: palástját. Rokon hozzá a görög szótárakban följegyzett **canduV** mint a perzsák s médoknál divatozott hosszú felöltő, tájszokásilag: **kantus**; törökül: **kontos**. Minthogy a köpeny-féle ruhának fő rendeltetése a testet beburkolni, innen látható, hogy a köntös gyöke a testre gömbölyödő burkot jelentő **kön** v. **köm**, melyből lett, **köm-t** elavult ige, s ebből **kömt-ös** v. **könt-ös**.” (Kiem. K. S.) Az **nt** páros viszonyító, hasonító, **mintaként** bemutató. A **köntös** szinte pontosan olyan, mintha rád **öntötték** volna. S ami **fontos** (!!!): [vszó: ... ? **iráni** < **ősmag(yar)**]. Ez a **pontos** meghatározás. Lám az **nt** páros ott van az idegen kifejezésekben, mint azonosító!

könny – *A könnymirigy átlátszó sós nedve.* [finnugor] A **könny** több jelentést foglal magába. Ha az ember kisírja bánatát, úgy érzi, meg**könnyebbül**. Vagy esetenként sírva **könnyörög**. A **könnyörgő** ember **görnyedve** kér. A **könny** megtört lelki-testi állapot kifejezője is. A *CzF Szótár* szerint: „Minthogy a köny, mint folyadéksepp gömbölyü, bizvást azon szókhöz számítható, melyekben a **kön**, **köm**, **gön**, **göm** gyök gömbölyüt jelent. A könyről azt mondja a magyar, hogy kigördül, leperreg, lehömpörög az arczon; továbbá a kedves könyeket gyöngyhöz hasonlítja, s mivelhogy változattal **göny** is mondatott, mindezek oda mutatnak, hogy a 'köny' gömbölyüséget utánzó kiejtés.” A szeretett személy **könnyei**, érte hullatott **könnyek**, az érzelmek jelképes **gyöngyszemei**. Többféle értelmet, jellemzőt összegző, mint minden magyar kifejezés.

könnyű – *Csekély súlyú.* [finnugor] Köze van a **könnyök** szóhoz, bár a *CzF Szótár* nem tér ki erre. Mivel súlyról van szó, az emelés műveletére kell gondolnunk. Vannak rendkívül súlyos tárgyak, melyeket derékból meghajolva, egész testünkből emelünk lihegve, **neh**-ezve. Ezek **neh**ezek. Vannak **könnyű**ek, melyeket **könnyökből** emelintünk meg. A **csuklóból** emelhetők a **csékely** súlyúak. A magyar nyelv részletekbe menően kifejező az élet valóságainak megjelenítésében. Az értelmi felfogás nehézsége-**könnyű**sége **székely** kifejezője: **konyít** hozzá. A csavaros észjárás jól veszi a **kanyart**. A nem létező finnugorból eredeztetni botorság.

könnyök – *Az alkart a felkarral összekötő ízület, különösen ennek a hajlással szemközti oldalon kidudorodó része.* [finnugor **töböl**] A **könnyök** köréértelmű szó, **görbülő**, **kanyarodó** testrész. A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke a **görbét** vagy **kerekedet** jelentő **köny**, **vastag hangon köny**, **melyből konya**, **konyúl stb. ered.**” A szóvégi **ök** utalhat arra is, hogy behajlítva **ék** alakú (könyék), de arra is, hogy **öklelni** lehet vele.

könyv – *Egybekötött, lapozható ívekből álló, rendszerint fedéllel ellátott írásmű.* [vszó: **török** < **kínai**] Valaha a könyv tekercs alakban létezett. Vagyis **kanyarszerűen** hajlított, fölcsavart, **göngyöltett** (g > k, hangzásilag: **könygyölyít**) tekercsben. A *CzF Szótár* szerint: „[...] állíthatjuk, hogy a könyv gyöke a gömbölyüt vagy göngyöltet jelentő **köny**, **lágábban göny**, melyből lett: **könyő** (s ebből: **könyö**, **könyv**, [...])” Ami még érdekessé teszi, az **nyv** páros jelenléte. A **könyv** a későbbi időkben egybefűzött, kötött, **enyvezett** tömb, kötet, melyet vásárokon, **ponyván** kiterítve kínáltak. Az első **könyvtekercs** az első beszélt nyelven, az **ősmag(yar)**-nyelven íratlak.

köpü – *Fából készült, csonka kúp alakú köpülő. Odú, méhek köpüje.* [török] A kisbaba ösztöni szava a vízre: **pü**. Ez ösztöni ősnyelvi gyök. Nincs oly nyelvész, aki ezt cáfolni merné. Hozzátehetjük, a kút köblének **székely** megnevezése is **köpü**, **küpü**. Ugyanígy **köpü**, **küpü** a réteken, erdőkben ma is felelhető borvíz, ásványvíz források fa vagy kőkerettel körülvett öble. Fa vagy kő öblében, **köpüben**, **küpüben** buzog föl a forrásvíz. Ezek oly régi kifejezések, mint maga az ember. A Kormos völgyében van olyan üdítő borvízforrás, mely a patak közepében levő nagy kőtömbből tör elő, tehát természetes **kőöble**, **kő**-ben **püje** (vize), **küpüje** van. A **köpü** szónak a **kőrforgáshoz** is köze van, mivel a dézsa **kőöblében** **kavarva köpülték** (tejből, folyékony tejszínből) a vajat. A kifejezés egyben, bontva és összefüggéseiben vizsgálható, értelmezhető, bontható, magyarázható magyarul. Hol itt a kifejezetten török nyelvi elem?

kör – *Olyan zárt görbe vonal, melynek minden pontja egyenlő távolságra van a középponttól.* [finnugor **töböl**] A **kör örök**. A végtelen örökkévalóság jelképe. A **kör** gyöknek van a legnagyobb szóbokra, és ez ment át minden nyelvbe a világon. A **kör** az **örökösen keringő**, **gördülő** **kő** végtelen pályája.

Térben és körben élünk. A mi pályánk a behatárolt körben, a kör a térben, a tér az ūrben van. Minden, ami létezik körben mozgó. A nyugvó tárgy atomjaiban sem áll le soha a körforgás. Itt az ő hang a meghatározó, mely a térben is törvényt szab! A törvény behatárol egy mozgásteret. Akár a kör. Vagyis a parányi atomtól a legnagyobb csillagig minden körben mozog, ahol mindent a körmozgásra érvényes, szigorú, megmásíthatatlan fizikai törvények irányítanak. S ahol törvény van, ott van törvényhozó, de betartató, végrehajtó is, aki felülvigyázza annak tiszteletben tartását, műve működését! Aki megszegi a törvényt, vállalja, szenvedni következményeit. Ezt a világűr kutatói, és az ūrbe kilépő ūrhajósok érzik át legjobban akkor, amikor a siker érdekében kizárólag az égitestek körmozgásának örökérvényűen megszabott isteni törvényeire hagyatkozhatnak.

köröm – *Szaruból való lapos képződmény az ujjak utolsó íze fölött. [?] A köröm a kör gyök bővítménye. Alakja okán van megnevezése. Kör alakú perem.*

körte – *A körtefa termése. [török] A körte kör keresztmetszetű gyümölcs. Az rt páros többnyire a valami okból, valamilyen természeti vagy emberi tevékenység folytán létrejött dolgokat jelöl. Például: birtok, érték, kert stb. A körte kerthez kötődő, vagyis értékes kertí gyümölcs. . A gyümölcs nevének magyarázata még érthetőbb a körtöve szóból. Ez két szó: kör-töve, vagyis a töve kör alakú. CzF Szótár fejtegeti a névkialakulás állomásait: „A kör gyökből lett az elavult ige körd v. kört, és ebből körtő körte részesülő név. Így képződött a sörte, s a vastag hangu laptá (lobta a lob gyöktől) finta, sánta stb. [...] A latin pyrum, melylyel a német Birn is egyezik, inkább a pyramis, prgoV szókkal látszik rokonságban lenni, mintha a pyrum szóban a körtének azon tulajdonsága vétegett volna tekintetbe, mely szerint a gúlához (pyramishoz) hasonlítható. A körte megtoldva körtély, melynek közvetlen törzsöke az igeneves körté, [...]. Így alakultak: sörte, sörté, sörtély, gerdély, gurdély stb. [...] a körtvély is, melyhez hasonlók a sörtvély, görvély. Ennek közvetlen törzsöke a kettőztetett képzőjű igenév körteve, összevonva körtve, mint hal igéből lett haló, halu, halava, halavány v. halvány, el igéből elő, ele, eleve, eleven, mer igéből merő, mere, mereve, mereven, merevény, gör elavult igéből görő, göre, göreve, görve, görvély stb.” Igen ez a nyelv játékos, rugalmas és mélységeig kifejező. A fent említett pyrum, Birn, de sok nyelven pear, per stb. nevek a körte körtől, pörgő, pörgethető alakjára utalhatnak. Ezek szerint az ősmag(yar)-nyelvben ilyen neve is volt. Az ősmag(yar)-nyelv utódnnyelveként a török nyelvek is megörökölték.*

köszméte – *Egres. [szláv] Az egres szöszös termése okán kapta a köszméte, pöszméte megnevezéseket. Semmiképp nem szláv. Azok vették át a magyar nyelvből a több ezernyi szóval együtt. Lásd még az egres címszónál.*

köszön, köszönet – *Háláját fejezi ki valamiért. [?] A kö ősgyök a kör, köt szótöve is. A kör befejezett, bekötött végtelen vonal. Köszönetet, hálát általában a kész, elkészült, készen levő, vagyis köszön levő, hasznavehető, számunkra kedves, hasznos dolgokért, vagy az elkészültség reményében mondunk. Az sz kulcshang ezekben a szavakban, de az ősz, szö gyökök kiterjedést megjelenítők (összes vagy szövetség). Az elhangzó köszönet, hála kifejezése. A szóvégi net, mint külön szó, itt összetett szó része. A net valaha az ősmag(yar)-nyelven sima, világos, fénylő, csillogó, tiszta jelentésű volt, és a vízfelület hasonlóságából indulván, felületvonatkozású. E jelentéssel jutott át az utódnnyelvek közül a latinba (nit, niteo, nitida), származéknyelveibe (román: net, neted; olasz: netto, nettamento, nettare; francia nettement stb.). A netlen, durva felületű, nem sima, nem tiszta, nem fénylő stb. (pl: kenetlen, egyenetlen). A megköszönetlen valami a befejezetlenség érzetét keltő. Nincs készen. Akkor lesz készen, a cselekmény akkor lesz befejezett tény, akkor lesz sima, világos, fénylő, csillogó, tisztességes, és jelképesen megnyugtatóan szétterülő, ha elhangzik a köszönet érte. Bizony. A magyar nyelvnek nyelvbontana van, minden ízület számít! A CzF Szótár a szó feltételezett kialakulásáról: „E szónak jelentéseiből kitelezik, hogy alapfogalom benne a ked, melytől kedü, kedv, kedély szók származnak. E nyomon indulva, valószínű, hogy a köszön, igének kösz gyöke azonos, vagy legalább rokon kegy (kögy) v. ked szókkal, az utóbbiból lett: ked-en v. kez-en, s hangváltozattal közön, köszön [...]” Vagyis a köszönet lelki tényezők, mint kegy, kedv beteljesülése, ami szintén elvezet a kör bezárulásához, a net értelmének kiteljesedéséhez. Az angolszász, germán nyelvek csók jelentésű kiss kus, kys, Kuss és más kifejezései a kösz-önet kimutatásának egyik módjáról szólnak.*

köszörű – *Köszörűkővel működő eszköz szerszámok, kések élezésére. [finnugor] A köszörű mai értelemben olyan körforgó csiszoló homokkő, mellyel éleznnek, simítanak, fényeznek. Az sz hang jelenléte hangutánzó, csusszan, csesszen, csoszog, mint a szisszen, nyöszörög, vagyis köszörög. A köszörűnek szorzati értelme is van szörű, mint eredményeiben utolérhetetlen, hatványozottan*

csiszoló, élező. Ugyanakkor nem minden fenés, ami **köszörülés**, mint ahogy nem minden élezés, ami fenés. Aki összefeni lábait, azzal még nem élez, ha a kerék **köszörüli** a szekér oldaldeszkáját, azzal bár feni, de nem élezi, hanem koptatja. Ilyenformán a **köszörülés** összevethető a **koszolással** is. A *CzF Szótár* szerint: „Egyébiránt sem a nyelvszokással, sem a tárgy tulajdonságával nem ellenkeznek azon elemzés is, mely szerint köszörü annyi volna, mint átvetett köröszű, körösző, azaz köröző (t. i. kö), minthogy köralakú, s körben forgó.” Felsorolva a névadó jellemzők.

köt – *Szorosra húzott hurokkal, csomóval valamihez erősít, rögzít valamit. [finnugor tóból]* A legkeményebb és a tettekre **pattanó** hang – **k** és **t** – köztük a zártságot, törvényt képviselő **ö** hanggal. A **kötés** lehet **alkotás**, a *tak, ták, tek, ték, tik, tok, tők, tuk teremtőgyök* családhoz tartozó, ami azt jelenti, hogy fordított alakban is szavak képzésére alkalmas. **Tökéletes kötés**. A **köt** szó körértelmű is. A **kötés**nél sok kanyarulatot hozunk létre, legyen akár csomózás vagy öltözet **kötése**, de mindig teljes a kör. Románul **cot, cotitură** – **könyök, kanyarulat**. Ugyanígy még sok nyelvben jelen van. A **kötöttáru** nemzetközi neve **textil**. Ha hangjaira bontjuk: **tekszil**. Benne van a **köt** fordított **tek** alakban. Rengeteg **kötés**forma van az ember életében, s minden **kötés**hez legkevesebb **két** fél kell (pl. házasság). De három az igazság. Mi úgy mondjuk: magyar igazság, de ez nem egészen így van. Három az isteni igazság. Az már más, hogy a tisztességes magyar ember ehhez az isteni hármashoz tartja magát körömszakadtáig, már az a kevés, aki még megmaradt tisztességes magyarnak, és nem csak beszél a nyelvet. Tehát az isteni hármásban a harmadik fizikai tényező – a **két kötéstevő** félen kívül –, mely által áll a **kötés** (ha két tárgyról, esetleg két állatról van szó) – a **kötél**. Ha emberek közti **kötés** – akkor a jelképes **kötél** a *becsület, tisztesség, hűség, szeretet*. Ezek viszont ma hiánycikkek, és azért rúgnak föl oly könnyen minden szerződést, minden **kötést**. A **köt, rögzít leg (r > l)** gyökkel is kifejeztetett az ősmag(yar)-nyelven: **legel** (Pl. **rögtön** – **legott**). Valószínű, volt egy **kötlegel** kifejezés, mint az **ütlegel**. Erre bizonyíték a latin **ligo** vagy a latinutód nyelvek **legat, legato** stb. szavai. Lásd még a **legel** címszónál.

kövér – *Az izomzatára lerakódott zsírszövetből vastag. [?] A kövér körértelmű szó. Úgy öleli a bőr és izom alatti hártya a testet, mint az **öv** – **kövé**r. A *CzF Szótár* szerint: „[...] palócosan ejtve köbér, rokon a köb, köböl, köpczös (köbczös) stb. szókkal, melyekben alapfogalom a gömbölyűség, s ezt az alakutánzó köb v. köv fejezi ki, melyhez legközelebb áll a göb v. göb gyök a göboly (hizott marha) szóban.”*

köveszt – *Abál. [finnugor tóból]* Csodálom, hogy a *CzF Szótár* nem tér ki erre az ősrégi konyhai műveletre, melyet a faedények idején napi rendszerességgel alkalmaztak. A faedényben is főztek, de mivel nem teheték tűz fölé, így kemény, tűz és vízálló követ forrosítottak meg tűzben, és a már elkészített, minden szükséges adalékkal ellátott, összekotyvasztott, vízzel feltöltött edénybe belegörgették, belekottyantották, és felforralták azt. Ez volt a **kövesztés**. KISS DÉNES írja, hogy a nagyanyja Zalában még **kövesztett** szalonnának nevezte a főtt, abált szalonnát (KISS DÉNES: *Bábel után*). Az **sz**t páros az eledellel kapcsolatos szavak meghatározó hangzópárosa: **asztag, asztal, dagaszt, emészt, koszt, kotyvaszt, köveszt, liszt, oszt, tészta, tiszta** stb.

követ – *Valaki, valami után megy. [finnugor tóból]* A **követ** szó sokoldalú, több jelentéssel bír. A **követés** kíséret, kísérettel kapcsolatos jelenség is. A **követség** megbízás. A meg**követés** bocsánatkérés. A szó körértelmű, **kö** ösgyökből indul, az **öv** szintén kör, a **vet**, valami magvat **elvet**, melyből **következmény**ként kikel, gyümölcsé, és újra maggá válik, bezárul a **kör**. Lássunk egy saját példamondatot: A **követ** kinevezése annak az óhajnak **következtében** történt, hogy **következetesen** kívánták ápolni a két fél közti kapcsolatokat. A **követ** megérkezett állomáshelyére és elfoglalta **követsége** fizikai helyét. Egy idő után arra lett figyelmes, hogy bármerre jár, mindenhol nyomában vannak, **követik**. Ebből arra **következtetett**, hogy a **követők** a **követi** munkájával kapcsolatos dolgaiból akarnak **következtetéseket** levonni, és azért **követik**. Egy alkalommal, mikor azonosította az őt **követőket**, a **követ** lehajolt, fölvetta a földről egy nagy **követ**, és – bár nem illett **követként** –, odavágta az őt **követők** közé. Ezt az újságok másnap úgy hozták le, hogy a **követ** **következetlenül** viselkedett. Ez okból aztán a **követ** meg**követte** a helyi kormányzati szerveket. Nos, ebben talán benne van a bővítményekkel a **követ** szó majd minden értelme. Egy idegen eredetű szó nem illik bele így egy nyelvbe, nem játszható meg így.

köz – *Két dolog közötti kisebb tér, hézag. [finnugor]* A **köz** körértelmű és minden, ami a **kör** címszónál említve volt érvényes rá. Ezen felül a **z** hang adja hozzá saját értelmét. A **z** hang lehet ízületi illeszkedés értelmű, ez a bizalom, de lehet zúr is. A **köz** körüli értelmezésben ez is, az is jelen van. A **köz** – az **összesség** érdeke, **közéleti, közbirtokossági** stb. Van idő**köz**, tevékenységet megszakító **köz**.

Van személyi és érdekközösség, ez már összetartó. Van fizikai **köz**. A *CzF Szótár* szerint: „[...] folyók által bekerített nagyobb térségek, mint: Bodrogköz, Csalóköz, Szamosköz, Muraköz, Rábaköz, Körösköz [...] a régi Etelköz (régies írással: Atelkuzu), azaz Italköz, Vízköz.” Aztán van oly jelképes **köz**, mely térértelmű, nem illesztő, hanem elválasztó, távolságtartó, például két ismeretlen, nő és férfi **közti** jelképes **köz**. A távolságot az **ö** hang képviseli a szóban. Ez a **közeledik** szó felbontásával válik érthetővé, ahogyan **közeledik**, úgy a **táv**, a **köz** rövidül, azaz a **köz elesik** (d > s) és létrejön az ízület által szemléltethető jelképes személyiségi illeszkedés.

kristály – *Térrácsos szerkezetű anyag.* [**német** < **latin** < **görög**] A **kristály** idegennek tűnő szó. Például **jégkristály**. A víznek minden átmenet nélküli hirtelen **kristályosodó** kikeményedése a kezdetekkor rendkívül nagy titkot zárt magába, emberi szempontból nézve. De a többi kristályosodás is ily „kicsapódó” módon, másodperc töredéke alatt ment végbe. A gyémánt**kristály** mesterséges előállításra példa rá. A **kr** páros olyan **kör**, mely magában rejt valamit, ami kibontakozhat, kiugorhat, kipattanhat onnan. A **bokor** bokros, a **csokor** csokros, az **iker** ikra, mind körértelmű szavak, melyeknél a **kör** összezárult, és tartalmazhat valami meglepetést önmagában. Ezen felül a **makranc**, **pokróc**, **szekrény**, **szikra** stb. rejthetnek eltakart dolgokat. A **kristály** isteni csoda, mivel kialakulása teremői törvényen alapul. Állítólag nem található két teljesen azonos hópehely, **hó-kristály**. Az **st** páros többek közt elkülönít (**rosta**), de az azonosakat csoportosítja (**nőstény**, **test**, **testvér**, **kastély**), óv, gondoz, táplál (**nőstény**, **istálló**, **istápol**, **kóstol**, **üst**), kitörni készül (**sistereg**, **sustorog**), csipked, **tüskeként** szurkál és így **sürget** (**füst**, **tüstént**, **üstöllést**) stb. Bárki bármit okozhat – a szó ősmag(yar)-nyelven fogant.

kritérium – *Ismérv, ismertetőjegy.* [**nk: latin** < **görög**] Bővebben: körmegítélés összessége. A jellemzők felmérése. A **kritériumban**, a **kr** – kör, **itéri** – ítélő, **um** – összesség (**tömeg**, **summa**). Mint annyi más elvándorolt szó, ez is az ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosított alakja.

kritika – *Bírálat.* [**nk: latin** < **görög**] A **kritériumok** ítélete, bírálata. A **kr** – kör, **itika** – ítélet. Ez is ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosított alakja.

krónika – *Az eseményeket időrendben, tényközlő formában rögzítő történeti mű.* [**nk: latin** < **görög**] Szintén ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosított alakja. A **krónikák**: valaha a regösök a régi **korok** nagyjainak tetteit énekelték, úgymond **kornyikálták**. **Krónika** – **kornyika**, régmúlt idők nagyjai **szárnyainak árnyai**. Az **rny** páros az: **arany**, **erény**, **irány**, **nyer**, **kenyér** szavakban örök értékekről beszél. Az ógörög **kronosz** az ősmag(yar)-nyelvi: **kor**, **korfelosztás**, **korosztás** szóból torzult. A **kr** páros **izgalmas tartalom** értelmet is rejt az **ikra**, **szikra**, **kristály** szavakban, ugyanakkor bontva a: **kar** (tettek), **kár** (veszteségek), **kerék** (sorsok), **kor** (idő), **kór** (bajok) kifejezések kulcshangjai, melyek kötődnek a **krónika** fogalmához.

kucsma – *Prémből készült karimátlan fejfedő.* [**szláv**] A **csm** páros bizonyos mértékben lealacsonyító jelleget kölcsönöz a szónak. Olyan szavak tartozéka, mint: **becsmérel**, **kocsma**, **kucsma**, **ocsmány**, **pacsmag**. A *CzF Szótár* szerint: „E szónak törzsöke kucs, mint a szuszma, tutyma, kuszma, duzma szóké, szusz, tuty, kusz, duz. A kucs gyökhöz legközelebb áll a kuncs, melyből kuncsor, a kucz, melyből kuczor, kuczorog, kuczorodik, mind görbés hajlongást jelentő szók erednek. Ennél fogva valószínű, hogy az eredeti kucsma azon szőrös föveget jelentené, melynek leffentyűje legörbedt s mintegy lekutyorodott. Másképp: gucsma, melyhez rokon a gúzs, mintha volna guzsma, t. i. a gúzsban is alapfogalom a görbedés.” Talán fölösleges tovább fűzni. A **csm** páros hangjaival alkotható szavakból a **csomag**, **csomó** ad párhuzamot a **kucsma** alakjára. A **csámcsog**, **csemcseg**, **csimpolya** a **kocsma** világát, a közönséges **ocsmány** viselkedést idéző. Ám van vele **csemege**, **csemete** kifejezés is. Én valaha kis **csemeteként** rendkívül örültem az első **kiskucsám**nak. Ebben a szóban nincs semmilyen külön szláv elem.

kudarc – *Valamely terv, szándék megghiúsulása.* [**? német** < **latin**] Vitatni lehet a – különben általam nagyra becsült – *CzF Szótár* szóeredet álláspontját, a *Heltai-krónika* alapján való, német **kurz** szóból származtatás miatt. HELTAI származása szerint szász volt (Heltau), ő a sajátjából szólt. Ám az **rc** páros nem engedi ki a magyar eredetű szavak közül. Sőt azt bizonyítja, hogy német nyelvbe is ősmag(yar)-nyelvből jutott. A német **kurz** kurtát, **rövidet** jelent. Van egy olyan székelly mondás: a gyengébbik húzza a kurtát. Előfordulhat, hogy HELTAI is erre gondolt. Az **rc** páros a szavakban kemény, éles, esetenként fájdalmas nyomokat jelző hangpáros. A **kudarc** fájdalmas bukás. Valószínű, sok **gürcölés**, **hurcolkodás**, **harc** előzi meg a megvalósításra készülődve. A veszteséget **lidérces**, **marcangoló**, **érces** rideg fájdalom, esetleg még **sarc** is követheti. A **kudarc** **karcnyomot**

hagy a lélekben, de az *arcon* is meglátszik. Olyannyira hamisítatlanul magyar ez a szó, mint a sajtós – keserű kudarcokkal, bukásokkal tele – történelmi magyar nemzeti sors.

kukorica – *1 – 2 méter magasra növő, szemes termést hozó növény. Emberi táplálék és takarmány. [szerb–horvát és román]* A *kukorica* az első azon termények között, melyet emberi táplálékul használtak. A *CzF Szótár* véleménye: „Hozzánk keletről hozott közismeretű növény, melynek gyümölcse, hosszukás gömbölyű csövön bogyók gyanánt öszvetömülő magokból áll. Mint alakja mutatja, nevét a kukora szótól vette, melyhez leginkább hasonló; a cza kicsinyező képző, mint a Katicza, Gyuricza, gánicza, és a cze a kendericze szókban. Tájszokásilag hol törökbúza, hol tengeri, hol málé. Kukoriczát ültetni, kapálni, szedni, fosztani, morzsolni. Tejes, nyers, főtt, sült, piros, tarka kukoricza.” A *kukorica* annyira román, mint Hunyadi János, Mátyás király vagy Kinizsi Pál. A torzsát *kőkemény (ku)* szemek veszik *körül (kor)*, melyek lepörgetve rázhatók, *riszálhatók (rica)*. A magvak könnyen gurulnak, úgymond: *kóricálnak*. Ám van még egy fölöttébb érdekes jelenség! A szó fordított alakja: *acirokuk*, és tartalmazza a *cirok* nevű növény nevét, mely hasonlít a *kukoricára* (a *CIROKuk* – *CIROK*). További érdekességként: a *cirok* Etiópia és Szudán sztyepp-szavanna területein őshonos, a *kukorica* Amerikában. Európába a gyarmatosítással került. Tehát nincs szó „összebeszélésről”! Akkor hogyan hasonlít a két növény neve? Talán, mert a nyelv nem ad más megnevezési lehetőséget, mint amelyet tervezője, alkotója által gondosan felépített illeszkedési váza és belső hangzástörvényei a növények jellemzőiből kiindulva az adott esetben megengednek? És ez nem felülírható!

kukta – *A szakácsnak segédkező, a sütés-főzés mesterségét tanuló fiú. [szlovák]* Itt újra szláv örvénybe került a *CzF Szótár* is. Ám a *kt* páros mást mutat. A *ku* gyök a *kő* hangváltott alakja, és a világ minden nyelvébe az ősmag(yar)-nyelvből jutott. A *szakács* szónak az angol cook (kuk), az afrikaans *kook* megfelelője is szlovák eredetű lenne? A sosemvolt Morva Birodalom kezei a Brit szigetekig és Dél-Afrikáig értek? Mert biztosan a hosszú egymás mellett élés nyomán vették át az angolok és a búrok a tótoktól. A *kt* párossal épülő magyar szavakból néhány: *baktat*, *iktat*, *lüktet* stb. A *szakács* a *kuktának* *diktál*, megtanítja, hogyan készül a *bukta*, néha *jóllaktatja*, *oktatja*, *szoktatja*, hogy ne *vaktából*, hanem a *szakácskönyvből* tanultak nyomán főzzön. A *kt* hangokkal alkotható gyökök: *kat*, *két*, *kot*, *köt*, *kút*, *tak*, *ták*, *ték*, *tik*, *tok*, *tök*, *tuk*, *tük* stb. Ezek mind szlovák nyelvi gyöksszavak? Az anyukák szlovákul *kötnek*, a *kotló* tótul *kotol*, a *kútból* szlovák vizet nyerünk, a *tök* is tótul gurul?

kulacs – *Kerek vagy ovális, lapos, szűk nyakú italtartó vagy ivóedény. [? szláv]* A *kul* gyök alapján véve a görbületet jelzi a szóban. A *lacs* a *loccsanás*, *locsogás*. Többek közt a *kulacsot* és a nevét is megörökölték a szlávok a magyaroktól.

kulcs – *Zár nyitására, csukására használt nyeles fémeszköz. [szláv]* A *kul* gyök körértelmű, és a *kulcs* is, mivel csavarható, de képletesen és a valóságban is csavaros eszköz. Az *lcs* páros a *bölcs* szóban is jelen van és a *kulcs* elmés megoldásokra is utaló. Jelen van még a: *bölcső*, *erkölcs*, *gyölcs*, *gyümölcs*, *kölcsön*, *olcsó* stb. szavakban. Az *lcs* hangokkal alkothatók a *kalács*, *kulacs*, *loccsan* szavak, melyek egy részét szintén használják a szlávok. Még egy érdekesség: a *kulcs* régen *kócs*, fordítva *csók*, mely a szívet is nyitja. Ez is szláv? ? !

kullancs – *Különlegesen emlősök bőrébe fúródó vérszívó apró atka. [? szláv]* A *CzF Szótár* fölöslegesnek írja a *kullancs* egyik *l* és az *n* hangjait, pedig nem azok. A *kull* a kettőzött *ll* hanggal tekervényes lassú mozgást szemlélteti (*kullog*). Az *n* is fontos, ezt a nyelv belső hangzástörvénye szabályozza. Példa rá a sok *ncs* párost tartalmazó szavunk. Az *ncs* páros *nehezen* leválasztható kacsosságot szemlélteti. A *kullancs* valóban *nehezen* eltávolítható, szakértelem kell, különben súlyos fertőzés léphet föl. Szorosan kötődő, *nehezen* eltávolítható még az *abroncs*, *agancs*, *bakancs*, *bilincs*, *bogáncs* stb.

kun – *Európában a 10 – 11. sz.-ban feltűnt s később a magyarságba beolvadt török nép. [török]* MAGYAR ADORJÁN *Elméletem ősműveltségünkről* című művében írja: „A kunok nyelve eredetileg a magyarokéval teljesen azonos volt, később azonban a lágy G, GY, D hangok helyett a kemény K és T hangokat szokták ejteni. Számrendszerük azonban a három-hat-tizenkettes lett, amelynek mai életünkben már csak nyomai vannak: a tucat, a régebbi hatos pénzrendszer, a 12 óra és a 12 hónap.” A krónikák nem számolnak be a kunoknak magyarok közé telepedése utáni nyelvi nehézségekről. (http://hirforras.blog.hu/2010/01/01/magyar_adorjan_elmeletem_osmuveltsegunkrol) A *kunok* nem voltak török nép. Havasalföldön a korábbi *Kunországban* folyók, hegyek térségek nevei őrzik a *kun* nyelvi eredetet, melyek ma is érthetők a magyar fülnek. Ezekből én is mutattam be néhányat a

Magyar szógyökök a román nyelvben valamint a Kötött mássalhangzó-párosok című könyvekben, melyek megtalálhatók a www.kolumbansandor.ro és a www.magtudin.org honlapokon.

- kúp** – *Kör alakú alappal és ehhez tartozó csúcsos palásttal határolt test.* [szerb–horvát és szlovén] A **kúp** *ék* alakú **púpos** mértani idom. Hol itt a szláv elem? A *CzF Szótár* felsorol néhány idegen nyelvű hasonmást: „Idegen nyelvekben rokon vele a szanszkrit kup, kub (fedez, emel), német Kuppe, Kuppel, Giebel, arab gibel (hegy), hellén xubh stb.” A szó, ezeken a felsorolt nyelveken, a keletkezése idején még nem létező délszláv nyelvekből, vagy tán az ősmag(yar)-nyelvből ered.
- kupa** – *Kehely vagy kancsó alakú nagyobb ivóedény.* [latin] A **kupa** öblöt is jelent, ilyen a gödrös úton a **huppanó**. **Kupát** húztak régen a tengely végére védőként. *CzF Szótár*: „Megegyeznek vele a török kopa, küp, küpedsik (kupácska), latin cupa, persa khub, khum, és a hellen xuplíV, xnpellon.” Ezek a hasonlóságok is mutatják, hogy mind az ősmag(yar)-nyelvből erednek.
- kurbli** – *Indítókar.* [német] Csak a kötött mássalhangzó-párosok szerepe végett a magyar kifejezések felismerésében. A szóban két összeolvadt páros van: **rb** és **bl**. Az **rb** páros a **görbe** azonosítója. Milyen a **kurbli**? Két derékszöges **görbülete** van. A **bl** páros körmozgás jelölője. Ilyen az **öblít**, melynél körmozgással tisztálja a ruhát, edényt, és a **bl** hangokkal alakítható szó a **billen**. A **kurbli** is **billentve** indul körmozgásba. Tehát ez is visszavezethető a magyarへ nyelvre.
- kúria** – *Udvarház.* [nk: latin] A **kur** körértelmű. A **kúria** az udvarházat és a körülötte levő egész gazdasági körudvart jelenti. Ugyanakkor hivatalos fórumokat is neveztek **kúriának**. A **kör** gyök kapcsán kötődik a magyar nyelvhez, hiszen az innen ered.
- kurta** – *Térben, időben rövid.* [latin] A rövid, **kurta**, a kifejezés **kör**értelme akkor érthető meg jobban, ha egy régi állattartói gyakorlatot idézünk föl: ha olyan **gyepes** helyen akarták az állatot legeltetni, ahol **körül** gabonanövényzet vagy más termőnövényzet volt, akkor kikötötték. A pányva, **gyeplő** hosszát úgy szabták meg, hogy ne tudjon kárt tenni a **körül** levő kapásnövényekben, gabonában, csak a **gyepen** legeljen. Így az állat a pányva, **gyeplő** engedte **körben** (**kur**) legelt le egy szabályos **kör** alakú területet, melynek sugara a pányva, a **gyeplő** hosszával volt egyenlő. Ez különösen a lovakra, kecskékre alkalmazták. Ha egy sarokrészt kellett lelegeltetni vele, akkor **kurtára** kötötték, hogy kis **körben** legeljen. Mivel a **kör** szó még az egynyelvűség idején született, így minden más nyelv mellett a latinba is az ősmag(yar)-nyelvből jutott át az összes **körre** vonatkozó kifejezés. Az **rt** páros kapcsán **érték mérték** is lehet, például a **kurta** arasz vagy bakarasz, vagy **kurta**, rendes lépés, nem nyújtott lábbal. De **kurta kert** (kerítés) **mart**, **part** stb. is. Ebből az is kiderül, hogy amit **kurtítanak**, azt rövidítik. A **kör** sugara **kurtítva** kisebb **kört** ír le. A **kordában** tartás is **kurta** értelmű. A *CzF Szótár*: „Megegyezik vele a persa khord v. hhurd, görög xortóV, latin curtus, német kurz, szláv kratki, olasz curte, oláh curtu, francia court, angol short stb.” Ezek mind az ősmag(yar)-nyelvből eredés nyomait viselik.
- kuruc** – *Aki Thököly, Rákóczi szabadságharcával rokonszenvezett, abban részt vett.* [?] Latinból visszatért szó, ahová, mint **kereszt**, az ősmag(yar)-nyelvből jutott. A *CzF Szótár* szerint: „A latin crucius, cruciatus (miles) után alakult szó, mely valószínűleg egykoru a keresztes háborúk kezdetével, s jelentett vitézt, ki kereszttel jelölve a szentföldre ment csatázni. Ilyen célból keletkeztek DÓZSA GYÖRGY kuruczai is.” Később az osztrák hatalommal szembenállók megjelölése.
- kurva** – *Kéjnő. Testét pénzért áruba bocsátó nő.* [szláv] Hát ez bizony nem szláv. Bár lenne. A **kur** kör, a túlvadultságot jelentheti, vagy az ilyen nő állandó **körül**futkosását a kalandkeresésben. Nagyobb a szerepe az **rv** párosnak, mely az ilyen **örvénybe** kerülő, ilyen életet követőnek a törvénnyel ütközéseit, effajta életből eredő korai **hervadást**, **sorvadást**, **elárvuló** öregkorát szemlélteti. Az **rv** párossal alakul a **virág** szó, de a **reves** is. A **viruló** szép **virágból** **hervadt**, **reves** vén **kurva** lesz.
- kút** – *Ivóvíz felszínre hozatalára való mély hengeres gödör, a hozzávaló tartozékokkal együtt.* [? török] A **kút** szó kapcsolódik a **kutatás** fogalmához. A víz után **kutatást** követte a **kútásás**. Az **ú** mély fekvésű hang, lefelé irányul. A **bűvár** szóban is. A **kút** a vízhez vezető **kikutatott út**. Török? Ugyan már.
- kutács** – *Piszkavas.* [szlovák] Az, hogy **kotor**, **kutat** magyar szavak, és a **kutács**, mint piszkavas közt lenne kapcsolat, a szótárszerkesztők szerint el sem hihető. Ezért kell Tótországból elhozni kölcsönbe e szót? A szóvégi **ács** is magyarként azonosítja. Röhejes a szerkesztők idétlen szlovákosító szándéka.
- kutya** – *A ragadozók közé tartozó, ház- és nyájörzésre, vadászatra használt vagy kedvtelésből tartott háziállat.* [kutya + ?] A **kutya** szó bontható, magyarázható ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A meghunyászkodás jelölése is a **ku** gyökből indul: **kunyorál**, **kunnyog**, **kunyaszkodó**, **kujtorog**, **kunyerál**, vagy **k > h** hangváltással **hunyaszkodó**. (PETŐFI SÁNDOR: *A kutyák dala*) A **ku** gyök

megalázó kicsengésű, a *kutyára* találóan jellemző, nem véletlen a *ku* szótaggal induló névadása. A rászólás is: *kuss!* A *ty* hang magyar nyelven a *tyúk*, *tyuhaj*, *tyű* szavak kezdőhangja. Szóközi hangként a *totyakodó*, *gatya* és hasonló szavakban fordul elő. Lazán kötődő, lötyögő állapotot jelöl. Ezek a kifejezések a gazdája mellett lötyögő *kutyára*, de a *kutyája* mellett lötyögő elfogult *kutyaimádó* gazdira is vonatkoznak. A mániákus *kutyaimádó kutyatartó* olyan, mint a *kutya*. *Kutyával élsz, kutyává válsz*. Az állatot lehet, kell szeretni, gondozni, de nem lehet imádati bálvány. A magyar valaha lovas népként, lóhátról büszkén felülről szemlélte a világot. Ma a *kutya* fenekétől néz fölfelé *kujtorogva*, *meghunyászkodva*, gyáván.

küld – *Felszólít valakit, hogy menjen valahova illetve valamit csinálni.* [?] A *künt*, *kint*, *kül* kifelé irányuló. Az *ld* páros az *üldöz* tengelyhangzója is. Attól is függ, hová *küld*? *Üldözni*, *öldökölni*, *koldulni*? Kit kell *üldözni*? Azt, aki gyorsan száguld vagy azt, aki *üldögélne*, és *boldogan* élne az *áldott földön*, ha hagynák? A **küld** bizonyos mértékben a *köldök*szinórra emlékeztet, hiszen az anyai test azon *küldi* az életető elemeket a magzatnak. Magyar szó, nem ismeretlen eredetű.

küllő – *A kerékagyat a talppal sugarasan összekötő támasztó rudak egyike.* [? **török**] A középtől kifelé, *külfelé*. A *CzF Szótár* így írja le: „Gyöke *kül*, honnan igazán *kül-ő*, t. i. mintegy *külfelé* nyomuló. Ebben valaminek *küllő* közepe, másképp: *kellő* közepe, a *kör* *ker* szótól származik: *körlő* közepe.” Ezeket Székelyföldön **fontónak** is mondják. Valószínű a kerékagy és kerékfal közti távolság *töb*ől induló **fenntartó**jaként kapta e nevet. A mezei zsurlót épp ezért a sugarasan kifelé irányuló ágazata okán **fontófünek**. Hol itt a török elem?

kürt – *Többszörösen hajlított csövű, tölcészerűen kiöblösödő végű, rendszerint billentyűs szerkezetű rézfúvós hangszer.* [?] A **kürt**, **kürtő** levegővezető. A *CzF Szótár* a **kürtöt** a szaruval együtt magyarázza, mivel innen indult a név valaha: „A kürt és szaru lényegben egyet jelentenek; innen vajjas szarvas, néhutt: vajjas kürt. Használtatik fordítva is tájszokásilag türk v. tülk.” Vagyis **kürtöl-türköl**, fordítható szó, így csak *ösmag(yar)*-nyelvi szó lehet. Lágy hangon: *tülköl*. A *tülök* a *tulok* szarvából van. Ilyenből volt Lehel **kürtje**. A mai **kürtök** már rézből vannak.

küszöb – *Az ajtókeret alsó része.* [? **permi**] A **küszöb** hamisíthatatlan magyar szó! A szóban benne a **küzd**elem, mely a **küszöb** legyőzését megköveteli. Benne a *botlások* lehetősége, a végkifejlet bizonytalansága. Az életben sok **küszöb**bel találkozunk, van, amelyen átlépünk, van olyan, mely visszavet. De, ha átlépünk nehéz **küzd**elmek árán egy **küszöböt**, az azon túl megtalálni vélt **boldogulás** ezzel még nincs szavatolva. Még sok-sok **küszöb**bel találkozunk, míg végül... a legutolsót is „átlépjük”. Az *ö* hang nem véletlen van jelen. A **küszöb** a belső élettér és külső tér közti határ, *köz*. Az *ö* a *kör*, az *öb*, *öb-öl* védettség, a szeretet *ölelése* és a szeretet *törvénye* a **küszöbön** belüli térben. De talán jelzi azt is, hogy odakint a nagy térben bizony más *törvények* uralkodnak. A nehézségek *kiküszöbölése*, akár **küzd**elem árán is, azoknak a **küszöbön**, életterünk határán kívülre távolítását jelenti. Egy régi mondás: *A küszöb nagy határ*. E mondás oly régi, mint amilyen régi a **küszöb**. Érzelmi vonatkozásban is határ, és annak jelentése döbbenetes. Átlépni utoljára az édes szülőház **küszöbét**, elhagyni végképp, talán a visszatérés reménye nélkül. Vagy hosszú évek után újra átlépni rajta, találkozni szeretteinkkel, és a régi életterünk számunkra oly kedves, évek hosszú során édes emlékként dédelgetett tárgyaival.

küzd, **küzd**elem – *Szívósan viaskodik.* [? **finnugor** töből] A **küzd**elemről a fenti **küszöb** címszónál már esett szó. A **küzd**, *gyöz* szavakban a *z* hangnak meghatározó az értelme. A gondosabb vizsgálata nyomán arra a megállapításra jutunk, hogy az ember az **elem**ekkel **küzdött** a megélhetésért, és ezért ilyen a kifejezés alakja: **küzd**elem. Esetleg a **küzdés** módozatait, eszközeit jelöli az **elem** szó. Két fél **köz**ti **küzd**elem zúrral jár, egyik talán úzi a másikat. A *k* az *ék*, az *üz* az *űzés-űzés*, a *d* *támadás*, *védekezés*. A *zd* páros a mindennapi élet **küzd**elmeit sorolja föl különböző szavakban: *barázda*, *buzdul*, *garázda*, *gazdaság*, *gerezd*, *kezd*, *mozdul*, *pozdorja* stb.

L

„Mássalhangzó: a nyelv (két) oldalsó pereme és a szájpaddás közötti réssel képzett **zöngés**, folyékony hang.”

www.osnyelv.hu I

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „kised alakban l, tizenkilencedik betű a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában tizenkettedik, kiejtve el, mint egyes hang a nyelvnek előtolása és mozgatása által képződik, s mint olyan a nyelvhangok osztályába tartozván, legtöbb szóknak oly jelentést kölcsönöz, melyben alapfogalom az előhaladó mozgás, előhaladás.

1) Majd könnyü, gyöngéd, és többnyire zajtalan, majd valamivel sebesebb mozgás értelmé rejlik: a segédhangzóval: lab, (labda), láb, lából, lábado, lábodon, [...] stb., e segédhangzóval: leány, legény, lebeg, lepke, ledér, [...] i segédhangzóval: libánczol, libócz, libeg, lidércz, lindik, linkó, limba, lifeg, [...] stb., o, ö, ü segédhangzókkal: ló, lob, lobog, lób, lóbál, lód, lódít, [...]

2) Szenvedőleges, lassu, élénktelen mozgást jelent ezekben: lanka, lankad, lankaszt, lankatag, lajha, lajhár, lágy, langy, lép, lassu, legel, lézeg, lom, lomha, lusta.

3) Terjedést, kinyúlást ezekben: laboda, lap, lapu, lapály, lapos, lapác, lapát, laposka, laska, lancz, lep, lepedő, lepel, lepény.

4) Eléfordul némely hangutánzó gyökökben is, mint laf, laty, lecs, lety, lih, lity, leh, lél(ek) liba, locs, loty, lőty, lucs, melyekről megjegyzendő, hogy jobbára oly hangot jelentenek, mely könnyü mozgás következtében ered, minél fogva ezek mozhangutánzóknak nevezhetők.

Bár e hanggal kezdődnek a **lázad**, **legény**, **lovag**, **lövés** szavak is, de ennek ellenére elmondható, hogy az **l** hang a legkönnyebben kiejthető mássalhangzó, és a vele kezdődő szavak a **lét**, **légiesség**, **lazítás**, könnyedség érzetét sugallják.

Az **l** hang az **al**, **ál**, **el**, **él**, **il**, **ül**, **ol**, **ól**, **öl**, **ől**, **ul**, **úl**, **ül**, **ül** ősgyök család tagja, és részvétele különböző kifejezésekben, akár fordított alakban is értelemmeghatározó.

A **lazítás** egyik kifejezője a **lágyl** hang. Például: a **méla** továbbviteléből a **lanka**, **lenge**, **ledér**, **lány**, **lágyl**, **lagymatag**, **légiés**, **lapos**, **leveles**, **lehelet**, **lányos**, **libbenő**, **léha**, **lassú**, **lusta**, **lé**, **leves**, **löre**, **lézeng**, **limlom**, **lőtyög**, **lohad**, **lefetyel**, **lajha**, **lajhár**, **laza**, **lazsál**, **lankad**, **lepény**, **lehelet**, **levegő**, **léhelő**, **legel**, **labda**, **légiés**, **légl**, **lebeg**, **lebben**, **lebeny**, **lebernyeg**, **lebbencs**, **lepke**, **leng**, **lengő**, **lenget**, **lepedő**, **libikóka**, **lidérc**, **link**, **lóg**, **lomb**, **lomha**, **lőtyög** stb.

Az **l** a **dalolás** hangja, a zenei skálázás is e **dallamos** hanggal a legkönnyebb: **la-la-la**. Az **ll** kettőzése a másoknak is okozott **kellemes** érzést jelzi (**dallam**).

A cselekvést kifejező szavak végén az **l** hang jelentheti a leírt tettek meg nem szűnő, hosszú ideig tartó folytonosságát. Például: **kel**, **telik**, **tol**, **áll** stb.

Az **l** könnyü hang, és ezért van, hogy a fent említett szavak mind könnyü, könnyed tárgyak, jelenségek, cselekvés kifejezői. Ösztönből ez a hang tolul az ajkakra egy, a fentiekhez hasonló jelenség szóban való kifejezésekor.

Ez azért van így, mert a megnevezések az emberi szem által észlelt **látvány** (**élőlények**, tárgyak, tünemények) **elmében** kiváltott hatására alakulnak ki. Így születtek az ősgyökök. Azok, az ebből következő természetes ráérzés nyomán bentről feltörő ösztöni hangnak a nyelv által értelmes tagolt beszéddé alakított szóképei.

láb – *Embernek szárazföldi állatnak állásra és helyváltoztatásra való végtagja. [? finnugor] A láb az alsó végtag. Az l hang az alanti dolgok megjelenítője. A lábnál nincs alább. A láb on állni lehet. A lábat lóbálni (lóbálni), himbálni lehet. A lábbal bálozni lehet. A láb az emberi testből kiágazó végtagok nagyobbika, a naGY ALSÓ végtag, mellyel gyalogolunk. Lásd a hangya címszónál. A b hanggal kezdődő ősgyökök mindegyike nagy jelentésű (bőlény, bika, bálna, behemót stb.). Lóbál, nagy kilengést ad (a lábnak). Bál, nagyméretű lálaló, azaz táncos vigalom.*

labda – *Bőrből, gumiból készült gömbölyű rugalmas játékszer vagy sporteszköz. [szláv] A labda nem feltétlenül a láb gyökszavából eredő, bár játékszerként van kapcsolat. A CzF Szótár szerkesztése idején még nem volt divat rúgni a labdát, sőt a rúgás művelete lealacsonyító mozdulatnak számított. Szerintük: „Gyöke lab, gömbölyűbben lob, rokon a könnyü vagy sebes mozgást jelentő ló, ló, lóbál, lódít, lobog szókkal. A lab lob gyökből eredt az elavult labad lobad, innen az igenév labadó, lobadó, labada, lobada s öszvevonva, labda, lobda” A szónak van lapta alakja is. A labda (lapta) feszesre felfújt játékszer. Ezzel kapcsolatban lásd még a kapta címszót. A bd és a pt kötött mássalhangzó-párosok alkotó hangjai rokonhangzók: zöngés-zöngétlen. A bd páros hangjaival alkotható szavak közül a bődön, dob utal a gömbölyű alakra, a dobál a játéokra. A lapta esetében a pt*

párost tartalmazó szavak közül a **röptet** ad párhuzamot. Azonban bármelyiket vesszük, mindannyi magyar eredetű szó és nem szláv.

láda – *Deszkából vagy más lemezekből hasáb vagy kocka alakú tartó, árú szállítására vagy tárolására.* [német] Bárhogy nézzük, a **ládának**, és így a megnevezésnek is, eredetileg köze volt a vízhez. A könnyű, lengő **l** hang, a **tárt**, nyitott **á**. Mivel a **láda** szögletes, így a **d** hang csak vízre utaló lehet. A szóvégi **a** határozott visszamutató, leszögező. A *CzF Szótár* így vélekedik róla: „Ha tekintetbe vesszük, hogy a német **Kasten** és latin **arca** nemcsak szekrényt, hanem bizonyos alaku hajót is jelentenek, és a szerb nyelvben *latya* am. hajó, melyhez ismét rokon a magyar *ladik*; valószínű, hogy a láda eredetileg a magyarnál is hajó neműt jelentett [...]” Azért emeltem ki a latin **arca** (arka, bárka, azaz Bárka) szót, mert **láda** szó kulcsa itt keresendő. NOÉ Bárkája, melyhez mintát kapott: **Ládd**, az ilyen legyen. Nincs más magyarázat, és egyetlen nyelvben sem lehet megmagyarázni! Ez volt az eszköz, mellyel megúsztta az Özönvizet, és amely szó mai napig fennmaradt az ősmagnyelv egyenes leszármazott utódjában, a mai magyar nyelvben. Egyetlen más nyelvben sincs jelen ez a vésztúlélő fogalom – *megúsztuk*.

ladik – *Lapos fenekű csónak.* [szláv] A **ladik** némileg bizonyítja is a **láda** vízzel való kapcsolatát. Ami többlet, a szóvégi **ik**, mely szinte kicsinyítő is (*ladik/a*), de a gyors mozgásra is utal (*iklat*) a nagy **láda** ellenében.

lagúna – *Tengernek homokszigetekkel részben elzárt öble.* [nk: olasz] A **lagúna**, a tengerpart mellett kialakult, de a tengerrel kapcsolatban levő tó, öböl. A **tó** tulajdonképpen egy vízzel teli nagy bemélyedés, lyuk, lak, lék, luk. Mivel az ősmag(yar)-nyelvben mindennek több megnevezése volt, így a **tó** neve lehetett még: (tenger)**szem**, **ok**, **lak**, **lék**, **luk** is. E gyökből torzult a latin nyelvben **lacus**, **lacuna** alakra. Ebből van az angol *lake*, román *lac*, olasz *lago*, **laguna**. Tehát e szó ősmag(yar)-nyelvi gyökre épült, és visszatért a magyar nyelvbe.

lágý – *Könnyen alakítható, gyakran nedvességet tartalmazó.* [finnugor] Az **l** hang dallamos, dalolható, könnyen hajlítható. A **gy** puha, *enged*. A **gy** hang **lágý**ságát a keményebb **g** segít magyarázni. Az *enged* második szótagja – **ged** – víz értelmű (fordítva **deg**). A **gödény**, **gödör** is vízzel kapcsolatos. Átázva: **deged**, **dagad**, *enged* száraz merevségéből **lágý**ul. A **lad**, **lád** **d** hangja a **gy** hang egyik alkotója (**dj**). Az **ágy** is **lágý**, puha. Vagyis a hangok részt vesznek az értelem alakításában.

lajhár – *Közép- és Dél-Amerikában fákon élő, lombbal táplálkozó emlősállat.* [?] Ez az állat még az ősmag(yar)-nyelvi nevét hordja, melynek gyöke és azonosító **jh** hangpárosa néhány utódnelvben is fellelhető. Például a holland **luiaard**, horvát **lijenost**, afrikaans **luiheid**. A **jh** páros a **hajhász**, **ejha**, **hejh**, **ejhaj**, **szajha** szavakban a lusta, vagy nemtörődöm magatartásról ad képet. A **lajhár** lustaságáról, lassú mozgásáról ismert.

lak – *Különálló kisebb lakóház vagy valakiről elnevezett villa.* [? finnugor] Van egy **kislak**, rajta **ablak**. Kis **luk**, de jó **hajlék**. A **lak** fordítva **kal**, **kaliba**. **Akol**, ahol **lakol**, de nem **lokál**. A **lak** szóban levő hangok kis bővítésével leírható az is, aki építi. Például: egy **alkotó** kedvű **alak**, jó **alakú lakot alkot**. Az **alkot** szó tartalmazza a **lakot** és a műveletet is: **alkot** – **alk**, hang átvetve **lak**. A **kot**, fordítva **tok**. Ez a **tak**, **ták**, **tek**, **ték** ...**tok** gyökcsaládból van – **tákol**, készít, vagyis: **alkot**. Ha ez nem győz meg egy nyelvészt a szó magyar eredetéről, akkor az nem ismeri a magyar nyelvet, annak rejtélyeit, nem tud semmit róla. Tegyük még hozzá azt a számtalan helységet, melyet valakikről neveztek el valaha: **Farkaslaka**, **Zetelaka**, **Énlaka**, **Mikalaka** stb.

lakás – *Ama állapot, hogy valaki valahol lakik.* [?] Az a **luk** a **lakom**, ahol **lakom**, ahol mindennap jó**llakom**. Az a **lakásom**, ahol kényelmes a **lakásom**. Ez a fogalom letagadhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi, a megnevezéssel együtt.

lakat – *Kulcsra járó, kampójával sasszemre csukódó zár.* [szerb–horvát v. francia] A jó kezű **lakatos lakás**ára, ahol **lakott**, több jó **alakú**, elmés, jól **kattanó lakatot alkotott**, mellyel minden nyíló ajtót, **ablakot lelakatolt**. Érdekességként, a **lakat** szóban benne van a **lak**, melyre alkalmazzák, a **bekattanást** leíró **kat**, fordítva **tak**, **ták**, **tákol**, azaz készít. Ennél beszédesebb tömörebben kifejező szó nem is lehet. Ha megnézzük néhány más nyelvi változatát, látható, hogy mind az ősmag(yar)-nyelvből vagy a magyar nyelvből torzult, tartalmazza a **lak** vagy a **kat** gyökök torzóit. Például: szerb **katanac**, horvát **lokot**, francia **cadenas**, angol **padlock** (**pad** – **pattan**), bolgár **katinar**, észt **tabalukk**, finn **riippulukko**, román **lacăt**, olasz **lucchetto**, török **asma kilit**, görög **loukéto** és még lehetne keresni. A fentiek bizonyítják, hogy a **lakat** már az egynyelvűség idején létezett, egy töről ered, mely **tó** az ősmag(yar)-nyelv..

- lámpa** – *Lángot vagy izzó fényforrást magában foglaló világítóeszköz.* [német] A *lámpa* elnevezése valaha kezdetekkor a *látással* volt kapcsolatos. A *CzF Szótár* idegennek véli, de rátapint a lényegre: „Idegen eredetű szónak látszik, egy a hellén-latin *lampas*, és német *Lampe* szókkal, egyébiránt ha közvetlenül idegennek tartjuk is, de közvetőleges törzse ’lán’ vagyis az *n* ajakhang előtt *m*-mé változván *lám*; megvan a magyar *láng*, *lángol* szókban is.” A *lá* ösztöni ősgyök, épp mint a *ha* (hall). A *lán*, a *láng*. A *lám*: hadd *lám*, tehát *lássam* a *lángot*. E kifejezésünk tartalmazza a *lá* ösztöni ősgyököt, a *lát*ni ige gyökszavát. A *p* hang itt is a *p*onthezettel jelzi, a *fénypont*, ahol a *lámpa* áll, *lám pont* onnan jön a fény. A *támpont* is hasonló szóösszetétel. Ez itt *fénypont*, vagyis *lámpont*. Tovább a *lát* címszónál.
- lánc** – *Egymásba kapcsolt fémkarikák vagy más alakú szemek sora valaminek a megkötésére, felfüggesztésére.* [? északi szláv] A *lánc*, a *vonat* fordított *lan* gyökéből indul, a *c* hang vagy csengést utánzó, vagy a játékoság díszítő *c* hangja. A *la* gyök utalhat a *laza* kötődésre is. A *lánc* lehet néha *gubancos*. A megnevezésből az is feltételezhető, hogy a *lánc* első alkalmazása: díszítő elem. Ez a becéző *c* hang, a játékos *nc* páros jelenléte okán. Később a rabság jelképévé vált: a megkötözöttnek a *lánc* mindig *kölönc*.
- láng** – *Égéskor keletkező, nyelv alakú, lobogó fényjelenség.* [? finnugor töből] A *láng* a *látás lá* ösztöni ősgyökéből indul. A *láng* is *világít*. Egyik tulajdonsága: imbolyog, inog, *leng a láng*. Ezt az *ng* páros jelzi a névben. Erdővidéken én még hallottam öregembertől oly szavakat: *vilángol*, *villáncsol*, *villámodik*. Nincs itt semmilyen mondvacsinált finnugor vonás. A *láng* ösmag(yar)-nyelvi szó!
- lanka** – *Enyhén lejtős.* [szláv] A *lanka* lejtő. A *linkó* lágy inogó talaj, de a *lanka* nem mindig ilyen értelmű. Lehet csak enyhe, kellemes hajlat. Lefelé irányuló, magasságából veszítő. A *CzF Szótár* szerint: „Vizek melletti liget, berek, bozótos, nádas hely. Néhutt am. fensík. Minthogy az ily helyek feneke nedves, vizes, süppedékeny, ingoványos szokott lenni: innen valószínű, hogy e szó *lan* gyöke am. lágy, mely a nyomásnak enged, s lelapad; ebből lett az elavult gyakorlatos ige *lanog*, azaz *lágysága* miatt enged, süpped, továbbá *lanogó*, *lanoga*, *langa*, *lanka*.” Az alábbi *lankad* is hordozza ezt az értelmet némiképp. Nem szláv.
- lankad** – *Fárad, bágyad.* [?] Erejét veszítő. Az *nk* páros többnyire elcsuszamló, lefelé irányuló, értékcsökkenő, megfogyatkozó, hanyatló erejű jelentést kölcsönöz. Néhány szó az *nk* párossal, mely párhuzamot mutat: *bánkodik*, *csontk*, *mankó*, *pálinka*, *rönk*, *settenkedő*, *siránkozó*, *vinkó*, *zimankó* stb. Az idegenből visszatért *melankólia* is tartalmazza. A *melankólia* lelki hanyatlás, érzelmi belefáradás állapota.
- lant** – *Domború hátú, fogólapos ősi pengető hangszer.* [német < francia < ...arab] A *la* gyök itt a *dal*, a *la-la-la* kapcsolata. Mi a *lant*? KÁROLI GÁSPÁR szerint: *vígasság tevő* szerszám. Mi jellemző a *lantra*? A *lant*nak vannak érintői, zenéjével köszöntöttek valakiket. A győztesek köszöntő zenéjét kurjantások is kísérelték. A zenész kiöntötte lelkét a *dallal*, melyet valaki emlékének szánt. Ez az *nt* páros szerepe a *lant* viszonylatában. Arra, hogy az *nt* páros értelemalkotó a szóban, megfellebbezhetetlen bizonyíték, hogy e két hanggal bontva alkotható a *nóta*. A *CzF Szótár* leírása: „E szó hangutánzóknak látszik, s gyöke a csaknem minden népeknél, énekhangul divatozó *la! la!* és csekély eltéréssel egyezik a megfordított magyar dal szóval is. Egyébiránt szót, hangot jelent a latin *lallo*, *laus*, hellén *lalw*, német *lallen*, *Laut*, arab *alaud*, héber *olal* szókban. Különben a *lant*-hoz legközelebb áll a német *Laute*.” Nem hazudható ki az ösmag(yar)-nyelvi eredetű szavak közül.
- lány, leány** – *Nőnemű gyermek* [? finnugor elemek] A *lány* szó hangjai ugyanúgy, mint a *lág*y esetében kellemes puhaságot sugallók. A *lány* a *lengő*, *illanó*, *illatos*, *daloló l* hang, a nyílt *á* (*lá-lá-lá*), és az *enyhülést* nyújtó *ny* hang. Ezek alkotják a *lány* szót. A *lány* többnyire *talány*, nehezen kiismerhető. Jól áll kezében a *kalány*, vagyis jó ha idejében készül későbbi szerepére. A *kalány* szónál írtam, hogy a *legény* a *lányt* csókolva a *nyelvén*, *nyálán* ízleli, kóstolja. A *lány* végső szerepe: *anya lesz*. Ez a *lesz* ige *le* gyökszava indítja a *leány* szót. A *leány* esetében a *le* gyök a *lehet*, *lesz* értelmét hordozó. Mi *lesz*, *lehet*? *Lehet*, *lesz* *ány*, *leány*, *ánygy*, azaz *ánygy*. Ha megérik az *ány*, *lesz* *érett* *ány*. A *leányból*, *lesz* *anya*. Az *asz* – *érett* (ösz). Ha megérett, *asz* *ány*, vagyis *asszony lesz*. Ezek nem finnugor, hanem mind-mind ösmag(yar)-nyelvi elemek.
- láp** – *Vízínövényekkel teljesen benőtt mocsár.* [finnugor] A *láp* *p* hangja már tudatja, hogy vízről van szó (kisgyerek: *püpi*). A *lá* gyök viszont jelzi a *talaj lágyságát*.
- lapát** – *Darabos vagy szemcsés anyag továbbítására, rakására való nyeles eszköz.* [szláv] A *lapát* elsődleges tulajdonsága: *lapos*. A másik, hogy egyik helyről a másikra helyeznek, raknak *át*.

Innen a *lap-át, lapát*. Az evező*lapátot* szintén állandóan *áthelyezik*. Mindez magyarul. A *CzF Szótár* is igazolja: „Megegyezik vele a szláv lopata, de azért eredeti magyarságát annál kevésbé lehet kétségbe hozni, mivel a magyarban nemcsak gyöke közismeretű, hanem számos rokonhangú, s értelmű szók nemzetségével áll öszveköttetésben, holott a szláv nyelvben ezt nem találjuk.” Tehát ne *lapátoljunk* át a szomszédba! Vagy inkább: ne *lopjuk át* a szomszédból!

lárma – *Emberi, állati eredetű hangos, tartós kellemetlen zaj.* [német < olasz] A *lá* magas hang, az éneklés hangja. A *lárifári* fölösleges hangoskodás. Az *rm* többnyire hangvonatkozású kötött mássalhangzó-páros. Példa rá: *csárma, förmed, mormol*, de a *durmol* is a hangos alvást jelenti. A szó elemei ősmag(yar)-nyelvi gyökök. Külön és együtt is magyar nyelvi jellemzőik vannak.

lárva – *Átalakulással fejlődő állat átmeneti fejlődési alakja.* [nk: latin] A *lárva* a hernyónak oly burokképződménye, mely száraz mozdulatlan. Külsőre száraz. A latin nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott. Az *rv* páros léte a bizonyíték eredetére, mely a *lárva* száraz, rideg párhuzamát adja néhány szóban: *árva, durva, hervad, márvány, mogorva, murva, sorvad, szarv* stb. A páros hangjaival alkotható hasonló értelmű szavak: *merev, reves*. Tehát [nk: latin < ősmag(yar)]. Bizony.

laska – *Metélt tészta.* [északi szláv < török < perzsa] Egyértelmű, hogy nagyon vékonyra, *laposra* kinyújtott tészta a *laska* alapanyaga. Abból metélik szárítás után, majd tovább szárítják. Tehát a *laska* szó a magyar *laposka* rövidült alakja. Az *sk* párosnak van némi kicsinyítő jellege, bár nem oly mértékben, mint *csk* hangokból álló párosnak. Ilyenek: *galuska, sáska, sóska, suska, táska, tuskó, tüske* stb. Ha fordítjuk: *kalas*. Ez nem értelmes szó így, de rávilágít a *laskatészta* készítési módjára. A *kal* körértelmű, és a tészta *körforgó* hengeres fával nyújtják vékonyra. A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke vagy *las*, melyből lett *lasogó, lasgó, laskó, laska*, mely a magyar *laskával* szinte rokonítható, vagy talán inkább a *lap* gyökből származott *laposka* hasonló értelmű szónak megrövidített mása, mely a székelyeknél ma is divatozik. Az olasz *lasagna* vékony és széles metéltet jelent. Mindenesetre alapfogalom benne a terjeszkedést jelentő *la*.” Ősmag(yar)-nyelvi szó, melyet örökölték az utódnyelvek.

lassú – *Kis sebességű.* [? finnugor töből] A *la* gyök ugyanaz, mint a *lankad* esetében, de itt a *sebes, siet, gyors s* hangjának hatását *lankasztja*. Nyomatékkal ejthető: *lassú*. Az *ú* hang legalacsonyabb fekvésű hangunk, itt a lefelé irányt, a lendület visszaesését jelzi. Különben az *úttal* is kapcsolatos, itt az ütem fékezését szemlélteti, röviden ejtett alakja a *nyugalom* szó értelemmeghatározó hangja.

lát – *Valakit, valamit szemével érzeke, s róla képet alkot a tudatában.* [? finnugor] Tulajdonképpen sem a *lát*, sem a *tekint*, sem a *néz* igéknek nincs egyenesen közük a szemhez. A szemmel érzékelés, észrevétel, észlelés tényével van kapcsolatuk. Az *á* hang észlelést jelző: *ááá*. Az *l* hang képzése behajlított nyelvvel, ösztöni (mondhatnánk: játékos) nyelvmozdulat az eldöntendő dolgok fölötti töprengésnél (innen a *latol* szó). Az érdekes tünemény – *villám* – észlelése pillanatának ösztöni felkiáltása: *lá!* (ugyanígy: *né!*) Tehát így indul a *lá* ösztöni ősgyök, és a *látvány* élményének ízlelgetése, feldolgozása után csatlakozik ehhez a lecsillapodó érzelmek megnyugvását is jelző érzelmi *m* hang, s lesz belőle: *lám*. A *lát* ige még a szemlést tart, *létet*, nemlétet megállapít, nyomán is kialakulhatott. A szemmel számlál, számlát készít, *latol*, mérlegel, s a következtetés nyomán tapasztalatot szerez. És innen van, hogy *lát*ni, több mint szemmel érzékelni. Ezt az *ellát*ni szóalakból is tudjuk. Viszont az *ellát*mány szükségessége az előzetes szemle nyomán lesz nyilvánvalóvá, és ehhez jó *belátás* is kell.

láva – *A tűzhányó kráterén át feltörő folyékony kőzet.* [nk: olasz] A tűzhányó *leve*. Ha székelyösön, falusiason mondom: *lává*. Ez magyar, és nem olasz. Az etruskok, siculusok ősmag(yar)-nyelvből kialakuló latin, majd olasz megörökölte azoktól a szót.

lavór – *Mosdótál.* [német < francia] Eltérően a magyar nyelvtől, melynél a szappan szóban mind a szappan, mind a mosólé benne foglaltatik, a latinutód nyelvek a szappan s a *mosás* műveletét külön írják le, melyre szintén a *lé* gyököt, a *levet* használják: olasz *lavaggio*, spanyol *lavado*, francia *lavage*, portugál *lavagem*. A francia *lavoír* – *mosókonyha*, innen van a *lavór* szó, de amelynek az eredete a magyar *lé* gyökből indult hajdanán, átvette a latin (*lavor*), majd a francia (*lásd: láva*). Tehát ennél is így jönne a származási vonal: francia < latin < ősmag(yar).

láz – *Erdei tisztás, hegyi rét.* [szláv] Tulajdonképpen bokrok, cserjék, fák gyér, *laza* jelenléte jellemzi a *láz* jellegű erdei tisztásokat. Esetenként a székely közösségek, a közbirtokosság megbízásából kiirtották, gyérítették, azaz *lazítottak* a területet benövő bokrok sűrűségét. Innen a *láz* megnevezés.

A székelyeknek semmi közük nem volt a szlávokhoz, hogy onnan vették volna át a megnevezést. Ez épp olyan következetlen hamisítás, mint a székely **harisnya** ukrán származtatása.

- laza** – *Nem szorosan összetapadó részekből álló.* [?] **finnugor** többől] A **laza** szóban a **z** hang jelenléte a szétrázottság, ziláltság, felborzolttság – az **l** hang meg a **libegő**, **szállongó** értelmét viszi be a szóba.
- le** – *Lentebb levő helyre.* [?] **finnugor**] Az **l** hang alanti dolgok megjelenítője. Például, **lelni** is a földön szoktunk. Tehát a **le**, irányt jelző igekötőnk.
- léc** – *4 cm-nél vékonyabb, 5 cm-nél keskenyebb faipari termék.* [?] **német** vagy **szláv**] A **l** hang könnyű, az **é** hang magas fekvésű, együtt – **lé** – a könnyed értelme (lég). A **c** a vékonyság, akár a **cérna** szóban. A szófordítás nyomán: **cél**. Egy vékony **léc** mutatóeszköz is lehet. Mutathatunk vele valahová egy **cél** irányába. **S** ha a sportra tereljük a szót: a magasugró **célja** a **léc** fölé jutni. A szótár a **cél** szót is németből származtatja, pedig a német nyelv örökölte az ősmag(yar)-nyelvből, hiszen azt is csak magyarul lehet bontani, magyarázni. Lásd a **cél** címszót.
- lecke** – *Oktatási időn kívüli megtanulásra, illetve elvégzésre kijelölt feladat.* [**latin**] Tulajdonképpen rosszul használt szó. A **lecke** nem egy a lekcével. A latin *lectio*, a *selectio* – kiválasztás szóból ered, és a tanulásra kiválasztott, felhasznált anyagot jelentette. A *CzF Szótár* szerint: „A debreczeni legendáskönyvben, valamint néhutt a nép szájában ma is az eredetihez hivebben: lecce; jelent általában oktató előadást, különösen iskolai felolvasást, valamint azon kiszabott tantárgyat, melyet a tanuló növendék bizonyos idő alatt megtanulni köteles.” **Megleckéz**tetni annyit jelentett: egy kis **léccel** megfenekelni. Lehetne úgy is írni: **lécke**. A **ck** páros értelméből adódóan, nem egy súlyos büntetés, inkább egy játékos fenytetés. A következő szavak mutatnak párhuzamot: bohó**ck**odó, fic**ck**ádozik, **fickó**, **kackiás**, **kuckó**, **mackó**, **malacka**, **packa**, **peckelődik** stb. Vagyis: a **lecke**nek semmi köze a latin nyelvhez.
- ledér** – *Laza erkölcsű, csapodár személy, különösen nő.* [?] **német**] A **ledér** szóban a szókezdő **le** gyök bővítve **leng**, könnyen inogó, az ellentmondó **d** hang utal a változékony érzelmi viselkedésre, az **ér**, mint a **madár** esetében **úér**, levegő, könnyű lég. A **led** gyök **d** hangját **gy**-re váltva **legy**, **legyel**, ideoda csapong, mint a légy, vagy, mint a legyet elhajtani akaró hadonászó. Összességében a könnyűség, könnyelműség értelmét képviseli.
- legel** – *Állatok csoportja a földről füvet esetleg más növényi részt tépegetve eszik.* [?] A *CzF Szótár* magyarázatot ad a **legel** szó kialakulására: „Kilegel a göcseji tájszólásban am. kiismer, kitanul, pl. gazdámnak egész természetét kilegeltem. (VASS JÓZSEF). Ezen igében a folytatva gyakorolt evés, élés alapfogalma rejlik; ennél fogva igen valószínű, hogy gyöke el (azaz él) melyből lett eleség, eledel is, és a gyakorlatos elég, v. éleg, továbbá el képzővel: elegend, mintegy éldegel, végre az e önhangzó elhagyásával legel, mint a székelyeknél lak am. alak s mint leg fokozati szó am. elig v. régiesen 'ig' helyett 'eg' állván: elég. Mátyusföldén a legelőt baromélőnek mondják, miből világos, hogy a legelés egy értelmű az éléssel.” Vagyis a **legelő** állat **elegend**, **elegend** eszik, addig, amíg **megelégeli**. Van még egy értelmezés. A fenti „kilegel” – kiismer, kitanul értelme azt is jelenti: megfejt, megold egy rejtélyt. Példa a fenti Vass József idézet: „gazdámnak egész természetét kilegeltem.” Ez úgy hangzana: gazdámnak egész rejtélyes természetét megfejtettem, titkait megoldottam. Vagyis, ami személyében titkosan kötött volt (**leg**), azt kioldoztam (**kileg**). Ez pontosan illeszkedik a **köt** címszónál leírt **köt**, **rögzít**, **leg** értelemezéshez. Ebből még az is kiérthető, hogy az állat **kötve** van a **legelő**höz. Valaha, olyan helyen született a kifejezés, ahol nem volt tél, és az állat kint a **legelő**n élte le életét. Szorosan oda **kötötték** (**leg**) életfeltételei.
- legenda** – *Vallási tárgyú, különösen valamely szent életéről szóló csodás történet, illetve ennek műfaja.* [**nk: latin**] Miről szól a **legenda**? Olyan emberekről, akik kiemelkedők voltak, kiemelkedőt alkottak, vagy velük kapcsolatban kiemelkedő események történtek. A **leget**ről szól a **monda** – **legenda**. A **legenda** szó régebbi a kereszténységénél. Az ősi **regösök** **regöltek**, ha úgy tetszik: az ősi **legökről** **mond**tak **regöt** akkor, amikor a latin nyelv még kilátásban sem volt.
- legény** – *Nőtlen fiatalember. Nőtlen férfi.* [?] Ki a **legény**? A **legügyesebb**, a **legleg**, **legesleg**. A **legként**, **legként** minősülő. Minden **legény** törekszik arra, hogy a lányok szemében ő legyen a **legesleg**. Ezért igyekezik valami olyant mutatni, amit más nem tud. A **legény** szóból van az **elegáns** (**e/legén/ye/s**). Mi a párviadalok, erőfitogtatások lényege? A **legerősebb**, **legügyesebb** kiválasztása. A **leg én** vagyok! A viszonyító **nt** páros sokszor vált **ny**-re más esetekben is. Így lett a **legként**, **legként** minősülő fiú, **legény**. Vagy önminősítésként: a **leg én** vagyok!
- légy** – *Szerves hulladékok közelében tömegesen élő, fertőzést terjesztő, apró kétszárnyú rovar.* [**finnugor**] A *CzF Szótár*hoz fordulva, kapunk magyarázatot: „Nem lehet kételkedni róla, hogy több ékvesztő

társával együtt eredetileg rövid volt: **legy**, keményebb hangon: **led**, melyből a csapongást, **ide-oda** szállongást jelentő **ledér**, s hangváltozattal **lidércz** is erednek. Tehát alapfogalom benne a könnyed mozgás, melyet a **le** gyök-elem képvisel.”

lehet – *Megtörténhet, hogy van.* [**finnugor**] A **lehet** szóból a **lehelet**, a levegő változékonyságát szemléltetve, sugallja a bizonytalanságot: **lehet**, de... A szóból a **het** a kulcs. Ha a **hetes** jelen van a próba kimenetele jó – **lehet**. Ha nincs, akkor **hetetlen**, és **lehetetlen**. Itt a **hat**ékonyság számít. Ha a **hat hat**őerejével túllépi a **hetet**, vagy még a **le/hetetlent** is akkor neki már nyolc. A számok rendkívüli mondanivalóját a www.magtudin.org honlapon, a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben találják. De itt a kötet végén a függelékben is.

lék – *Jégen, hajó víz alatti részén, hordón, dinnyén, koponyán vágott nyílás.* [**? finnugor**] A **lék** oly **luk**, melyet **éles ék**kel vágnak – **lékelnek**.

lekvár – *Gyümölcsből cukorral főzött édes, pépes élelmiszer.* [**szlovák < német < latin < görög**] Ha végigmegyünk az említett nyelvek szótárain egyedül a szlovákkal talál a **lekvár** szó, mert azok meg a magyarból vették, ami azt jelenti, hogy nekik sem **lekvárjuk**, sem szavuk nem volt hozzá. Hasonló a máramarosi román **silvoiz**, azaz szilvaíz. Hogyan készült valaha, vagy készül ma is a **lekvár**? Azért ez a kérdés, mivel a görögöket is említi, sőt főeredőként jelöli. Ógörögökről lehet szó. A szóban tengelyhangzó a **kv** páros. Bevezetőként, bemelegítőként néhány **kv** páros vonatkozás, amelyek nem meghatározók a megnevezésben, de mégis ott vannak. A **lekvár** főzéshez tüzet kellett tenni, melyet **ková**val csiholtak. Szükség volt egy darab egy- vagy kétvékás üstre (ez nagyon régi űrmérték), melybe egyre növekvő mennyiségben bele lett **rakva** a gyümölcs. A **lekvár** főzése cselekvő munka. És most jön a névadó! A legjellemzőbb, elejétől végig **KaVarni** kell. És nemcsak akárhogy! Kötelező **LE** végig, az aljáig, fenekéig állandóan **kavarni** (**LEKaVAR**), különben odaég menthetetlenül. Innen a **lekvár** név. (Szegény nagyanyám elmondása szerint, nagy családjának főzvéen egész éjszaka **kavarta** – **lekavarta** – **lekvarta**, míg **lekvár** lett.) Az már természetes, hogy a végén még az üst **kávájáról** is **levakarni**. Az a legfinomabb, épp mint a lábas oldalán a tejföl. Ezt a későbbi időkben rám bízta nagyanyám. Gondolom, hogy ezt az okfejtést a görög **marmelada**, német **marmelade**, vagy a latin **pulpa prunorum** (szilvaíz) és a szlovák **lekvár** (sic) szavakkal is végig lehet vezetni az illető nyelveken addig, ameddig **lekvár** lesz belőle.

lel – *Talál.* [**finnugor**] A *CzF Szótár* kibontja értelmét: „Gyöke lenne azon **le**, mely több szavainkban mozgást, menést jelent, pl. a lép, lebeg, lézzeg származékokban. Az **l** képző, mint a szól, tol igékben, melyek gyöke szó, to. 2) Átv. ért. am. bizonyos baj, betegség éri, találja, jön rá, pl. Mi lelt, édes fiam? mi baj ért, mi talált? Különösen mondatik változó gyomorlázról, mely időnként jár, innen: Leli a hideg am. járja. Ez értelemben palóczos kiejtés után elrontva mondják némely vidékeken: kilötte (= kilölte) a hideg, lövi (= löli) a hideg, ezek helyett: kilelte, leli a hideg.” A **lel** meg**lelte** helyét a magyar nyelvben. A fentiekben a *CzF Szótár* a jelenség egyik vetületéről ír. A másik a **talál**. A **talál** összetett szó. Általában **lent** a **talajon lelünk** valamit, amiért **le** kell hajolni. A **talál** erről is szól: **talajon lel**, mondhatnánk: **tal-lel**. De a nyelv hangzástörvényei így kéri: **talál**. A közös **l** hangok összeolvadnak. **Altalaji lelés** esetén még mélyebbre kell „hajolni”.

lélek – *Az emberben az életnek és a személyiségnek a testtől független, anyagtalan létezőként képzelt hordozója.* [**finnugor töből**] A testnek nincs külön lelke. A test-**lélek** egy, az ember egész valója. Az élő szervezetben levő életerő, az elme, szív, érzelmek összessége az, amit **lélek**nek nevezhetnénk. Az **élet** szó gyöke **ÉL**. Főnév. Az **ET** a műveltető (t/et), de nincs jelen egészében, viszont mégis azt sugallja, hogy kívülről kapok lehetőséget, **élet** engem valaki. Nem kell jelen lennie minden mozdulatánál, de el kell indítania. Vagyis az **et** igerag itt, és a létrejött szóalak nem főnév. Ádám ott fekszik készen, mint egy: mozgásra, gondolkodásra, tettek véghezvitelére képes alkotás. Mint egy motor a próbapadon. El kell indítani. Hatni kell rá. Meg kell adni az első lökést. Megnyomni a gombot, elfordítani a kulcsot. El kell indítani a **lélegzést**. Ez megtörténik annak részéről, aki létrehozta. Él, **lélegzik**! Megindultak az önműködés különböző folyamatai, a belső sejti mozgássorozat. A **lélek** a **lélegzet** elindításával megindult az életműködés, a test mozgásban tartása végett minden szerv teszi a dolgát. Az értelem, érzélem személyiséget, egyéniséget is meghatározó. A behatásokra való visszahatás **lelki**állapot, mely ilyen vagy olyan irányú lehet: vonzás vagy elutasítás, **szerelem** vagy **utálat**. Ez is **lélek**, az egyéniség egészének dolga, de az eredet a **lélegzet** (**lélegzet**). Ezt mondja a nyelv, és a nyelv nem téved, mivel nem elvek és dogmák nyomán épült fel, hanem az élő valóság nyomán rögzítette azt, ami igaz.

- lemez** – *Valamiből hengerelt, préselt, csiszolt vagy vágott vékony lap.* [szláv] A **lemez** szóban a **lem** gyök talán a **kellemes** érintésű, vékony **simaságra**, de inkább a nagy lapos terjedelemlere utal, azaz kiterjedő **elemre**. Mivel az első **lemez**ek fából készülhettek, a szó a **lemetsz** műveletből is eredhet. Egy harmadik: a darabolt faanyag felhasználási neve a **meleggel** egybehangzó volt, innen örökölte a román nyelv a **lemn** vagy az olasz a **legno** (lenio, lenyo) szót. Sem így, sem úgy nem találni benne eredőként szláv elemet? Még a féMLEMEZ nevét is a magyar **pléh** szóból vették. Cseh és szlovák plech, német Blech és még ki tudja.
- len** – *Rostjáért és olajos magváért termesztett, kék virágú növény.* [szláv] A **len** szó jelzi az önmagában hosszúra **nőtt, nyúlt** növényt. Ehhez hasonló a **vonul, vonal**. Hosszú a **nyél** és hosszúra **nyúlik** a **nyelv, a nyál** is. A **len** jelentős tulajdonsága a **finomság, finomra nyúló** hosszú rostjai vannak. Olaszul **lin**, románul **in**. Mindkettőben jelen van a **finom in** gyöke. A szláv nyelveken is hasonló a neve. Az **in** gyök összes jelentésbeli értelme csak magyarul magyarázható. A *CzF Szótár* leírásából: „Egyezik vele a görög linon, latin linum, német Lein, szláv len lan stb. Ha tekintetbe vesszük, hogy ezen növénynek legkitünőbb és leghasznosb tulajdonsága az emberi nemre nézve abban áll, hogy finom s hosszúra nyuló héjszállai vannak, okszerűleg állíthatjuk, hogy nevét ezen tulajdonságától kapta, s ennél fogva alapfogalom benne a finomság, finomra nyúlás, foszlás.” A hasonlóságok itt is az egy nyelvből eredés bizonyítékai.
- lencse** – *Lilás pillangós virágú, magváért termesztett hüvelyes növény.* [déli szláv] A *CzF Szótár* magyarázata szerint: „[...] alapfogalom benne a lapos alak, minek tökéletesen megfelel az alacsonra mutató magyar le és len (lent); t. i. lencse jelent oly magot, mely lelapul. Innen a közmondás: Nem mind lencse, ami lapos.” Az biztos, hogy a **lencse**étel, a készítésétől függően ízletes (**fincsi** azaz finom). Az **ncs** páros sok szóban értelemhordozó, de hangösszefüggésekből eredően jelentése változó. Jelen van a **lencse** mellett a **kincs, szerencse** szavakban is, és valószínű innen a **lencsével** kapcsolatos hiedelem, mely szerint újesztendőre **lencsét** kell főzni, mivel **kincs**et, bőséget hoz. (Remélhetőleg a déli szláv nyelvekben is ennyire körülírható.)
- lénia** – *Vonal. Vonalzó.* [latin] Ez valóban lehet a latin **linea** szóból, csak hogy oda meg az ősmag(yar)-nyelvből jutott, és épp a meghatározásban levő **von**al szó leharapott szóvégének fordított alakjából torzulva: **lan, lin, lén**. Magyar nyelvben még van a **szélén** húzott **von**al, a **szélén** levő **él**.
- lep** – *Valamire ráarakódva elborít, takar valamit.* [finnugor] A **lep** szó a **lap** rokona. Ami **l**apos, azt **belepi** a víz. A jelenlevő **p** hang, de az **ep** vagy **ap** gyökök is a vízre utalók. Gondoljunk az **eped, apad** szavakra. Mind a **lep**, mind a **lap** szó a vízfelülettel való hasonlatból született.
- lép** – *Lábát járás mozdulataként egy kissé megemelve odább teszi és testsúlyával ráereszkedik.* [finnugor] A **lép** szóban az **l** hang a **láb**. Az **é** magas hang, a **lépés**nél emelni kell a **láb**at. A **p** tapadás a talajjal – **tapos**. Idegen nyelvekbe is átjutott a **lépés** szavunk leharapott szóvége. Íme: **léPÉS, tapos, tapas** – románul **PAS** – **lépés, pasager** – utas, **paşaport** – útlevél.
- les** – *Titokban néz, figyel.* [finnugor] A szó alapértelme –, mivel látásról van szó – jöhet a szem**le**, szem**lész** szóból. Am a **les**ből figyelő **les**unyít, esetleg **lehasal**, hogy láthatatlan legyen. Ha az **s** hangot **cs** hangra váltva fordítjuk: **csel**. A **leskelődés** mindig titokban történik és általában a gyávák foglalkozása. Talán innen maradt a gyáva – **laş** román megnevezése, mely a magyar **les** szóból torzult.
- lesz** – *Keletkezik, létrejön.* [finnugor] A lehet szónál még a legyőzendő akadályról volt szó, itt már **kész**, biztos az ígéret (bár még csak ígéret). Az **sz** hang az érett állapot jelölője: **ész, ősz, asszony, asztag** stb. gyökei kiterjedést leírók. A bizonytalanságnak vége, eldöntött, **lesz**ögezett ígéret: **lesz**. Ha a GÁBOR ÁRON: **Lészen** ágyú! szavait vesszük, akkor a már **kész**re utaló, **lész-e-n** nyugvó ígéret. E szót lehetne boncolni az **E** hang kapcsán. Lásd az **E, É** hangokról szóló tanulmányt a Függelékben.
- létra** – *Két hosszú rúdból és ezeket egymással párhuzamosan összekötő fokokból álló, magasabban fekvő hely megközelítésére való eszköz.* [német] A **létra** a magasság hátrányának legyőzésére való. Sokkal kifejezőbb a **lajtorja** szóalakja. A **lajt, lejt**, emelkedés, ereszkedés jelenségekről szól. A létra mindig ferdén áll, kissé **éjt**etten a felső vége – **lejt**. Az **orja** valaminek a legmagasabb pontja. Ilyen az állat **marja**, székelyül: **morja**. Tehát a **lajtorja** emelkedés föl a csúcsra, az **orja** tetejére, és onnan **lejtés** vissza.
- levél** – *A magasabb rendű növények zöld, lemezszerű szerve.* [finnugor töből] A **levél** szó tengelyében levő **v** hang a meghatározó. **Levél**hez hasonló a vékony **ív**, vagy az **ívre** írt **vevény**, folyamodvány. A **levél**, legyen növényi **levél**, vagy írott **levél**, az **él** gyökben jelzi, hogy **élőtől** származott.

- levente** – *Daliás harcos.* [szerb–horvát < török < perzsa] Dalia *levénd*, győztes *levénd*. Valaha innen indulhatott a szó. A viszonyító, hasonító *nt* páros vagy *nd*-re váltott alakja is erre utal. Vagy *lévén te* dalia, győztes *levénd*. Semmilyen perzsa, török, szerb–horvát jellege nincs a szónak. A ferdítés szándékos az egyik legmagyarabb szó esetében.
- lezser** – *Kényelmesen bő (ruha).* [német < francia] Az ősmag(yar)-nyelvi *laza* szóból torzult idegenben erre a *lezser* alakra.
- liga** – *Pártok, államok közti szövetség. Egyesület. Országos bajnokság valamely osztálya.* [nk: spanyol és olasz] A szó alapjelentése kötés, kötődés. Ősmag(yar)-nyelvi kifejezés volt a *rögzit* *r > l* váltásból eredő *leg*. A *rögzítés* kötés, kötődés. Innen az utódnyelvek némelyikében a *törvény* megnevezése. Például a román *lege*, olasz *legge* vagy a francia *législation* – törvénykezés megnevezés. A törvény is egy kötött állapot. Ismerős: a törvény *köti* a kezét, tehát nem szabadon rendelkezik. Lásd még a *legelő* címszónál.
- lila** – *A kék és a vörös keveredéséből adódó szín.* [német < francia ... < indiai] A *lila* kifejezés az ősmag(yar)-nyelven képződött szó. A *lila* szín érdekes lágy, könnyű, nőies szín. Szinte dallamra, trillázó kedvre hangoló. Érzéki hangulatot is gerjeszt. Évezredekkel vártak volna, hogy megjelenjenek az indiai, német, francia utódnyelvek, és az egyik leggyönyörűbb színnek ők adjanak nevet. Képtelen gondolat!
- liliom** – *Magas szárú, illatos, tölcészerű virágú kerti dísznövény.* [latin < hamita] Nem lehet idegen a *liliom*. A *lili* könnyed hangulatú (ili, cili, illó, illan, csillan, villan, illeg, billeg, libeg) az *om* érzelmi gyök a magyar nyelvben. Akkor sem idegen, ha a *CzF Szótár* tévesen a latinból eredezteti: „Közvetlenül a latin liliom-ból származott, melyhez rokon a hellen leirion, német Lilie, francia lis stb. A persa nyelvben lalah v. alalah, s a törökben lale am. tulipán.” Ez a sok gyökegyezés visszamutat az ősmag(yar)-nyelvre.
- limbus** – *Süppedékes hely, posványos ingovány.* [latin] A *himbál* szóban is jelen van az *mb* páros. De ugyanezt a mozgást érzékelteti, az *imbolyog*, a székely *ámbolyog*, az *mb > mp* váltással a *hömpölyög*, *limbál*. A nyelv is *limbál*, és innen a különböző nyelvek *limba* – nyelv jelentésű szava. A *limbus* latinul a pokol tornácát jelenti, s bár latinos vége van, de az *mb* páros igazolja a valaha volt magyar eredetét. Sok szavunk van ezzel a kötött mássalhangzó-párossal. Íme: *bamba*, *bimbó*, *cimbora*, *cimbalom*, *comb*, *csombor*, *domb*, *domború*, *dorombol*, *ember*, *galamb*, *gomb*, *gomba*, *gömbölyű*, *iromba*, *jámbor*, *némbor*, *tombol*, *tömb* stb.
- lingvisztika** – Nyelvtudomány. [nk: latin szóból] A nyelv a szájban *leng*, *lóg*, *limbál*. Innen az utódnyelvi *ling*, *logo*, *limba* szavak. A szóban három kötött mássalhangzó-páros van: *ng*, *gv*, *szt*. Ezek bizonyítják, hogy a magyar nyelvi szóalkotás törvényei szerint született szó. A *ling* – *leng* – *nyelv*. A *gv* páros esetenként művi alkotást jelent, például *faragvány*. Az *szt* páros a *széletterjedő* kutatás, az eredmények megosztása.
- liszt** – *Gabonaféle magvából őrléssel készített porszerű élelmiszer.* [? finnugor töből] A *li* gyök itt is a *könnyű* értelmét nyújtja, mint a *liliom*-nál. Az *szt* páros a magvak omlasztó, mállasztó osztását jelzi. A *liszt*-ből készült *tésztát* dagasztják, kelesztik, megsütik, majd az *asztalra* teszik és fogyasztják, majd emésztik. Az *szt* páros hangjaival alkotható a *szét*, *tészta* szó is.
- ló** – *Vontatásra és lovaglásra használt páratlan ujjú patás háziállat.* – [finnugor] A *CzF Szótár* a *ló* szavunkat a *lohol*, *lobog* stb. szavakhoz köti. Ha elemezzük néhány útra keléssel kapcsolatos szavunkat, arra a megállapításra jutunk, hogy a *ló* szavunk háttéri árnyékként beépül a *kel*, *kelend*, *kaland*, *halad*, *élénk*, *kaló* fogalmi kör szavaiba is. Ez még jobban akkor tűnik ki, ha utódnyelvi megfelelőiket vizsgálva a *ló* megnevezése egyezik az utat jelentő szóval. Románul *cale* – út, *cal* – *ló*. A *CzF Szótár* leírása: „Rokonok a föntemlített csagataj ulag-on kívül a sínai lo (eqnus albus cujus caudae crines sunt nigri. SEHOTT VILMOS); továbbá a vogul lu v. lo, a déli orosz loska; kaukazi nyelven: czo, czu, mely öszvevág a gyermeknyelvi magyar czoczó szóval, mely nem más mint a lovat mozgásra biztató czo kettőztetése. Már ADELUNG jól vette észre, hogy a ló több népek nyelvén kitűnő gyorsaságától kapta nevét. Így a német: Ross régiesen: ors, hors, az angolban ma is: horse Adelung szerint rokon a német hurtig, Hirsch szókkal; tehát a magyar poroszka, gyors, borbát szókkal is. Rokonok továbbá értelemben a latin equus, aóliai hellen ikkoV (melyből ippoV is módosultnak látszik), lithván aihvus, szanszkrit açvas açvá, melyekben BENFEY szerint alapfogalom a gyorsaság, innen a szanszkrit açu (= gyors, sebes), latin acer, hellen wkknV stb. ADELUNG pedig a görög ippoV és német hüpfen szókat is egy származásuaknak tartja. Mi magyarok ide sorozhatjuk a

mozgásra biztató, hip, hop indulatszót, valamint különösen a lóbiztató hi! szócskát.” E fentiek szerint a lónak az ősmag(yar)-nyelven több megnevezése volt: gyors, hipp-hopp, cocó és mások.

lóg – *Fent rögzített, súlypontján alul, megtámasztás nélküli helyzetben van. [finnugor töből]* A **g** hang a rögzítés hangja (ragad, horgony, gát). Az **l** a könnyed *libegés, lengés*, az **ó** régiesen *nyóló*, hosszúra köthető.

lom – *Limlom. [szláv]* A **lom** gyök könnyű, laza kötődésű, vagy kötetlen dolgokat leíró. Fordítva **mol**, ami **omol** az már laza. A **lom** ha ember hanyag, elhagyja magát, lóg rajta a ruha, **lomos** a haja stb. A **lom** gyökből van a **lomb**, mely letagadhatatlan magyar szó, hiszen az **mb** páros azonosítja. A magyar nyelvből eredő az olasz **lombo** – ágyék szó is, mely az ágyéki szörzet ősmag(yar)-nyelvi **lomb** megnevezéséből ered. Semmi közük ehhez a szláv nyelveknek eredet szempontjából.

lomha – *Nehézkes, lusta mozgású. [?]* Ez is **lom** gyökbővítmény. Ha az **mh** páros párhuzamát nézzük, példaként a **vemhes** szót, az állapottól eredően találó a nehézkes mozgás oka.

lop – *Más ingóságát a tulajdonos tudta és beleegyezése nélkül jogtalanul, eltulajdonítás végett elveszi. [?]* A **lop** szó a **lo** gyök bővítménye, mely gyök a könnyű, laza, kötetlen dolgokat leíró. A **lop** szó értelemadó hangja a **p**. A tolvaj **lapul**, titokban meglep, azaz meglepetésszerűen jelenik meg, **tapad** a kezéhez minden elvihető értékes ingóság. Székelyül még használják a megcsap kifejezést is a **lopás**ra. A tolvaj, úgymond, magához csatolja, **csapja** az ellopott holmit, **elcsapja** a lovat stb. A **lopás** kötődik a háztáji gazdaságokat dézsmáló két ragadozóhoz is: farkas és róka. Mindkettőnek volt másik neve is az ősmag(yar)-nyelven. Ez az utódnyelvi megnevezésükből látható: **volpe, vulpe, lup, lupus**. Mindkét névben jelen vannak az **lp** hangok, a **lopva, lapulva, lopós** alaphangjai.

lót – *Fut. [?]* A **ló** gyök a **lóbál, lóg**, de ékvesztőn a **lohol, lobog** stb. szavakban is mozgásra utaló. A *CzF Szótár* még a **lódul** szót említi vele kapcsolatban. Talán erről kapta nevét a még ősmag(yar)-nyelvet beszélő bibliai **Lót**, aki a Szodomából kimeneküléséről, **lótás-futásáról** lett ismert.

lő – *Lőfegyverből lövedéket röpít. [finnugor]* A szó a **lőkés** fogalmi körbe tartozó. Hatalmas erővel, erőteljes nyomással **kilöködő, kiröpülő, kilőtt lövedék**.

lőcs – *A szekéroldal felső részét a tengely külső végével összekötő vasalt görbe rúd. [német]* A **lőcs** esetében a **cs** a milyenség jelzője, a **lőcs csámpás csavarosságát** mutatja. Szerepe szerint, mint a meghatározás is leírja, **összekötő** a tengelyvég és a szekéroldal közt. Ha komolyan töprengünk fölötte, úgy tűnik, mintha valamilyen szónak leharapott vége lenne, melyhez a **cs csavarodást** jelzőként kapcsolódik. A *CzF Szótár* szerint a **léc** szóból eredő. Sem így, sem úgy nem német eredetű.

lök – *Valakit, valamit hirtelen erőteljes nyomással valahova, valamerre mozdít. [finnugor]* **Lök, bök, öklel**, mind a **k** hang kemény jelentését emeli ki.

lúd – *Fehér tollú, úszóhártyás lábú, nagy testű, hosszúnyakú háziszárnyas. [finnugor]* A **lúd** e néven az **l** hang könnyedség, a **lú** lehet hangutánzó is **lu-lu-lu**, az **ú** lehet **úszás** is, az **úd, ud** – víz. Az ősmag(yar)-nyelven több neve lehetett hangutánzás alapján: **lúd, liba, gaga**.

lúg – *Erős bázis vizes oldata. Lúgos kémhatású sóoldat. [szláv < német]* A **lúg lú, lu** gyöke a **lé, locs, lucsok** rokona. A **g** hang a rögzítés hangja, a **lúg** különböző sókat köt meg. Egyes régi példabeszédekben, a **lúggal** való jelképes megtisztítás a megigazulás elérésének módja. A **lúg** és az **ég g** hangja az égető tulajdonságot is mutatja. Sok nyelvben indul a **lu** gyökből, ez is bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvből való közös eredetre. A *CzF Szótár*: „A lúg németül: Lauge, lengyelül: lug, csehül lauch, dánul: lud, svédül: lut, latinul: lixium, melyből az olasz: liscia, francia: lessive, és spanyol lexia. Adelung véleménye szerint e szóban a mosás, szélesb ért. a folyó testnek alapfogalma az uralkodó, mely megvan a **luo lavo** igékben is. [...] Mi magyarok ide tehetjük, hogy a lúg rokon a mozgásba hozott és átáztató nedvet jelentő **lucs, locs, lucskos, locskos, locsol**, [...] E szerint mind azon gyökök, melyek különféle módosulattal a fennemlített nyelvekben elszórva és egyenként léteznek, a magyarban együtt, és öszvesen megvannak, vagy legalább a 'lúg' szó nem olyan nyelvünkben, mely számos egyénü magyar szócsaláddal nem állana rokonságban.”

lurkó – *Pajkos fiú. [latin]* A **lurkó** szókezdő **l** hangja a könnyedség. Az **ur – ru** az ugránczó **rugalmasság**. A szóban levő **rk** páros a fejlődő fiatal testben levő **erő** és **keményesség** csíráját jelzi. Ez a **gyerkőc** szóból is kiérződik. A fiatal testre vonatkozóak még a **csirke, jerke** szavak. A **pirkad, serken** szavakban is az ébredő erőt jelöli. Hol van itt latin elem?

lusta – *Munkára, tevékenység végzésére nem hajlandó vagy csak nehezen rávehető ember. [?]* A **lusta** a **rest** testvére. A **lusta** férfi borostás, lakása **füstös**, de ezért nem **röstelli** magát. A **lusta, beste** állatot **ostorral** nógatják.

A CzF Szótárból: „kisded alakban ly, huszadik betű a magyar ábéczerendben. Az öszvetett vagyis elegyhanguak egyike, kiejtve a keményebb l-nek lágyított módosulata, az l és j hangok legszorosabb egybeolvadásából alakulván, honnan a hanyag kiejtésben majd l-vel, majd j-vel cseréltetik fel, mint: gólya góla, gója; go lyó, goló, gojó; folyó, foló, fojó; [...] stb. Az ily hangoztatást művelt beszédben, nevezetesen szószéken, szinpadon helyeselni nem lehet. E mássalhangzóval kezdődő gyökszó csak kettő van nyelvünkben: lyány, mely inkább tájdivatos a szokottabb leány helyett, és lyuk, másképp lik. Ellenben fölös számmal eléfordúl

- 1) mint középkepző, ú. m. boglya, béklya, csáklya, csereklye, [...] stb.
- 2) némely gyökszók végén: boly, foly, galy, hely, moly, mély, súly, süllly
- 3) igékből származott nevek képzőjiben: akadály, aszály, bögyöly (bökö), fogoly, kopály, [...] stb.
- 4) névgyökökből alkotott nevek képzőjiben: ally, cikkely, guzsaly, göboly, hüvely, kesely, körtely, lapály, pehely, [...] stb. Ide tartozik az önálló mi gyökből képzett: mily
- 5) elavult vagy elvont gyökökből származott nevek képzőjiben: apály, bagoly, csekély, dagály, fekély, gomoly, görvély, homály, [...], továbbá a me, i, o elvont gyökökből eredt: mely, ily, oly.
- 6) Kölcsönzött idegen szókban az l, r, és n változata, ú. m. bokály, borbély, bordély, Drinápoly, fertály, Gergely, karabély, kristály, Keresztély, kvártély, Károly, kastély, Mihály, mordály, muskatály, légely, Nápoly, persely, sindely, sámoly, tarsoly, tégely, stb.

Hangzásilag a **j** hang megfelelője, így annak jellemzői is érvényesek rá, de azért más értelmet hordoz, különben nem volna szükség rá. A mélységre, titkokat takaró hályogra, rejtélyre utaló hang. Szóközi hangként több kifejezés kulcshangja.

lyuk – *Valamin átmenő kisebb nyílás vagy folytonossági hiány. [finnugor]* Azok a szavak, melyek **j** hanggal kezdődnek valamelyik véglethez tartozók. Vagy nagyon **jó**, vagy **fájóan** hiányos. Azonban a **lyuk** szót eredetileg nem ez alakban, hanem a lik, luk alakban ejthették. Ha a **ly** hangnál maradunk, ez a **mélység** egyik meghatározó hangja. Az **u** hang, lévén a legmélyebb fekvésű magánhangzó szintén mélységre utal. A **k** hang az **ékelés keménysége**.

Az első kötet vége

Az első kötet végére érve úgy érzem, megérte foglalkozni ezzel a munkával, mert rengeteg titok fátyla lebbent föl, és sokkal tisztábban látható a sok ferdítés, hazugság, mely a nyelveredetre vonatkozó hivatalos magyar nyelvészi pályát uralja.

A munka folyamán, az elején nem, de aztán ráálltam, és visszamenőleg is végig egyeztettem a *Czuczor–Fogarasi Szótárral*. A szótár óriási segítség volt, hiszen kizárólagosan ott található komoly magyarázatok a kifejezésekről, és óriási ismeretanyag van lapjain. Némely dolgokban azonban nem egyezett velem véleményem, mert néhány helyen cáfolhatók az eredeztetései. Ám a *CzF Szótár* szerzőit nem szándékos ferdítési vágy vezérelte. E tévedéseik abból adódtak, hogy az akkori ismeretek szintjén még nem volt több, mélyebb következtetésre lehetőség. A kötött mássalhangzó-párosokat alig pár éve, 2006-ban fedeztem föl. Ezeknek rendkívüli jelentőségük van az eredetazonosításban. Ugyanakkor ők többnyire a szóképből, és nem a hangok egyenkénti jelentéseiből indultak ki. Ennek ellenére mindig tisztelettel nyitottam, nyitok rá, mert a *Czuczor–Fogarasi Szótár* rendkívüli értékkel bíró mű.

M

„Mássalhangzó: két ajak zárjával képzett orrhangú zöngés hang.”

www.osnvelv.hu m

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A huszonegyedik betű a magyar ábéczerendben, s a mássalhangzók sorában tizennegyedik, magán ejtve: em. Mint az ajkak zárásával képzett, az ajkhang, de rokonságban van a nyelvhangok közül az **n**-nel is, mint a mádra és nádra, meder és neder, mevet és nevet, medves és nedves [...]. Sőt általában az **n**, közvetlenül ajkhangok, pl. **b** előtt **m**-mé, az **m** pedig némely mások pl. **t** előtt (mint alább) **n**-né változik, pl. különb, azonban a kiejtésben különb, azomban; [...]. az **m** és **n** mint orrhangok is oly közel állnak egymáshoz, hogy ha az **m** kiejtésénél ajkainkat be nem zárjuk, **n** hallatszik, az **n** kiejtésénél pedig az ajkak bezárta mellett **m**. Mint gyök vagy törzsbeli végbetű, a **b**, **p** képzővel szeret párosulni, pl. csom-**b**, czom-**b**, dom-**b**, gom-**b**, lom-**b**, rom-**b**, tom-**b**, csöm-**b**, göm-**b**, csim-**b**, zsém-**b**, dorom-**b**, döröm-**b**, zöröm-**b**, [...] stb. A **d**, **g**, **t**, **s** ezekből alakult **cs**, **gy** képzők előtt könnyebb kiejtés végett gyakran **n**-re változva ejtik **s** rendesen iratják is, mint, ronda (rom-**d**-a), gondor (gom-**d**-or), göngy (göm-**gy**), göndör (göm-**d**ör), ron-**cs** (rom-**cs**), rongy (rom-**gy**), rongál (rom-**g**ál), [...]. Így a latinban is: condo, cum-**do**, congero, contero stb.

Az **m**-vel kezdődő gyökök száma, mint **ma**, **mad**, **mag**, **magy**, stb. mintegy százra, az **m** végzetűeké pedig, mint: **om**, **bom**, **rom**, **som** stb. körülbelül kilenczvenre megy. Amazok közül némelyek

1) hangutánzók: **má**, **máv**, **mávog**, **mám**, **mám**, **mámmám**, **mámog**, **macska**, **mamuk**, **mahó** (mohó), **máhol**, **makog**, **majzol**, **málé** (méla), **mekeg**, **mú**, **mumus**, **mufla**, **mukk**, **mukkan**.

2) gömbölyüded vagy csomós testeket jelentenek: **mag**, **magy**, **magyal**, **makk**, **mancs**, **mogy**, **mogyoró**, **mony**, **monyorú**, **motyó** stb.

3) folyós testre, nedvességre vonatkoznak, egyszersmind **p**, **b**-vel fölcserélődnek: **mocs**, **pocs**, **mocsár**, **bocsár**, **mocsok**, **pocsék**, **mocsolya**, **pocsolya**, **maszat**, **paszat**.

4) mozgásra vonatkoznak: **moczczan**, **mozog**, **mozzan**, **motoz**, **motóla**, **matat**, **ma**, **mász**, **megy**, **munka**, **mű**.

5) emelkedésre mutatnak: **magas**, **magasztal**, **madár**.

Többször rokonszervü betűkkel fölcserélődik, mint: **má bá**; **mamlasz bamba**; **madár badár**; **med ned**; **makog bakog**; **makacs bekacsol**; **mekeg bekeg**; **molyh polyh**; **mankó bankó**; **mese besze**; **magas nagy** stb.

Némely **m** kezdetű szavaink hasonló értelmű idegenekkel rokonok, pl. a latin nyelvben: **magas magnus**; **máhol mandit**, **manducat**; **mar mordet**; **maradoz moratur**; **marha** (jószág, áru) **merx**; **med mador**; **megy meat**; **merít**, **márt mergit**; **metsz metit**; **meddő mutilus**; **mérték metrum**; **muszog mussit**; **mocs mucus**; **moh muscus**; **mond mandat**; **mord mordax**; **morog murmurat**; **motoz motitat**; **mukkan mutit** stb.”

Az **m** hang képzése némileg hasonlít a **h** hanghoz, nem a hangszálak közt képződik, hanem az ajkak közt. Tehát mélyről, akár a **h**, és közvetlen az ajkak képezik hanggá. Képzésekor nagyobb belső odaadást kér. Az **ember**, **férfi**, **nő**, a **mag**, az **élet csírája** egyik legjelentősebb kifejező hangja. Az **m** meghatározó hangja az emberrel kapcsolatos szavaknak. Összességében elmondható, hogy az **m** hang, a **mag kifelését utánozó ajaknyitó hang**, az **emberhez**, **nemiséghez**, a **testi gyöngédséghez**, a **megújulás fogalmához kötődő** hangok egyik legfontosabbika, legközelebb álló hangja. A **szájtevékenység**, **mozgás**, **mérlegelés**, **indulatok**, **tevékenység** kifejezésének kulcshangja, vagy azoknak következményeivel kapcsolatos. Ugyanakkor minden **ma**, **mo**, **mu** vagy **man**, **mon**, **mun** kezdetű szó **kéz** vagy **kéz**szel végzett **munkát**, mozdulatot is jelent. Innen ered az utódnyelvek **kéz**, **fogantyú** stb. kézzel kezelt eszközök megnevezése.

macher – *Csalafintán ügyes, agyafúrt ember.* [**német**] Valóban német ebben az alakban. De a **ták-mák** (**tákol-mákol**) szópáros, melyet ma lealázó megjegyzésként mondanak a gyenge minőségű **munkát** végző emberre, az ösmag(yar)-nyelvben, a **tak**, **ták**, **tek**, **ték** stb. gyökcsalád bővítményével kifejezett jól végzett, komoly kézi (mun) **munkát**, eredményt jelölt. A **takács** osztovátán **tákolta** a szövetet (**teksztilt**), **jóteknonykodott**, volt ideje **játékra** is. Az **ügyes**, **agyafúrt lakatos tákolt**, de **mákolt**, **mókolt** is valamilyen kis szerkentyűt, például jól **kattanó lakatot**. Ez már egy cseles **móka** (**kamó** – **kanyaros**, **kacsos**, **csavaros ész**; **mó** – **munka**) volt, vagyis **munka**. Mai szóval egy kis gép,

mechanika, helyesebben *mekanika* volna. Az ősmag(yar)-nyelvből eredő, magyar értelmű elemekből épülő, az utódnyelvek által használt szó.

mackó – *Kis, fiatal medve. Játékszer. Mackóruha. [szlovák]* A magyar szavakban az *ck* páros játékos színezetet ad a szónak. Ilyenek: bohóckodó, bucka, cicka, cickó, evickél, fickándozik, fickó, kackiás, keckena, kuckó, malacka, peckelődik stb. A *ck* páros hangjaival alkotható szavak: *ciki, cuki, kacagány, kacag, kacér* stb. A szláv nyelvek örökölték az ősmag(yar)-nyelvből a kicsinyítő képzőket. Ám az, hogy ott is jelen vannak, nem jelenti, hogy a magyar nyelv tőlük vette át a szót.

macska – *Kerek fejű, nyúlánk testű, hosszú farkú, behúzható karmú ragadozó háziállat. [szláv]* Az ősmag(yar)-nyelvi nevét kaphatta a magát napjában többször *pacsmagoló mosakodásáról* is – *pamacska*. A *csk* páros játékosan kicsinyítő (bújócska, csacska, fecske, kacskaringó, pacskol, szöcske, tacskozó), és elképzelhető, hogy a játékos, hajlékony *kismacska* ennek alapján kapta nevét. A *macska* az első háziállatok egyike még a történelem hajnalán. Vajon őseink megvárták a szlávok nyelvének kialakulását, addig nem adtak nevet ennek a háziállatnak?

madár – *Tollas, kétlábú, szárnyas, tojással szaporodó, melegvérű állat. [?]* A **madár** összetett szó, mint minden több szótagú szavunk. Eredetét összetevőiben kell keresni. Az *ár* mindenképp a levegő, az *áer*. Magyarázata: az *aer* gyök a görög nyelvben ragadt meg, magyar nyelvben a gyökfordított alakjára – *re* – épült a *repül* és a hozzá kötődő kifejezések, ezen kívül a *ledér* is utal rá könnyedség jelentésében, de a *rá, reá* igekötők és a *-ra, -re*, ragoknak mondott gyökök szintén az *áer, re* gyökéhez kötődnek, mivel értelmükben a levegőből valamire *ráérkezés* jelenségét írják le. Az *ár* gyök *áramlat, légáramlat*. A szóösszetételek előtti – levegőre, légre utaló – *aero-* kifejezés joggal mondható ősmagyar gyöknek, mivel fordítható: *aer – rea, áer – reá*. A *mad, támad, feltámad*. Feltámad a szél, feltámad poraiból a fönix**madár**, feltámad a halott. A *medve* két lábra *emelkedik*, mikor *támadni* akar. JÁNOS ZSIGMOND szerint: „Székely *támadt* ...” – mikor a székelyek *felkeltek* jogaikért. Ezek mindegyike *felemelkedésről* szól. A **madár** is *felemelkedik* a légbe, *áer*be. Valaha, a kezdetekkor a *támad* szóból alakult ki szófordítással a *madár* megnevezés. A kisgyerek így mondja: *matá*. A *t* hang beleolvadt a *d* hangba: *madtá, madá* az *árba* (áer).

madzag – *Zsineg. [?]* A **madzag** *mad* gyöke is közel áll az *emel, fel* fogalomhoz, hiszen *madzaggal* kötöznek, emelnek, függesztenek föl tárgyakat. Például a szalonnát, sonkát, gömböcöt és egyebeket a füstre. A szóvégi *g*, akár a *zsineg* esetében, *rögzítést* jelent. Közé van a *gazdálkodás, háztartás* köréhez, mivel szófordított alakja *gazdam, gazdam*.

mafla – *Ügyetlen, élhetetlen, bamba. [? német]* A **mafla** szó a *fül*lel kapcsolatos. Az *fl* páros sok elszármazott szó magyar azonosító párosa. Az *fl* párossal alakítható a *fül* szó, és ez meghatározó az idegen nyelvű szavakban, a párossal leírtak alakját illetően. Például a román *floare – virág*, az *o* hangot átvetve, *fol*, a virágszirmok *fül*formáját idézi. Ez latinban: *effloresco – virág*, a *florulent – virágzó* (de a *virent, virens – virágzó, virágos* is). A másik a *szirmok* kapcsán, a simogatásra ösztönző finom *szőr*zet, a *floc – szőr* (a *szírom* mássalhangzói egyezés, a *szírom* és a *cirógatás* összhangja), a következő a *fluture – lepke*, melynek *szárnyai fül*höz (*szirmok*hoz) hasonlóak. A növények levelei katalánul *full*, albánul *flete*, latinul, angolul *leaf*, galíciaiul *folla*, portugálul *folha*, **fl > fr** párossal románul *frunza* stb. A buta **mafla** *fü*lel, hogy jobban megértsen valamit, a **maflának** húzzák a *fül*ét. Különben a *kifli* is *fül*alakú péksütemény (*kifüli*). Az *fl* párossal még van az ősmag(yar)-nyelvi *szufla* szavunk, melyben az *fl* páros a *fül* igét takarja, de a *fülés fül*lel is érzékelhető. Erről a **szufla** címszónál. Van egy mondás: Kapsz egy **maflást** vagy *fü*lest, itt az *fl* páros egyben és bontva.

mag – *Virágos növény termésében képződő, a csírárt rejtő szaporítószerv. [finnugor]* Három hang: **mag** – **M A G**, és e három hang írja le azt a piciny tömörülést, mely **mag**ában (érdekes nyelv) rejtí a leendő élő minden örökletes tulajdonságát, jellemzőit. Az **M** hang ajaknyitó hang, figyeljük meg a kiejtésekor, mintha a csíra nyílna, mintha bimbó bomlana. Az **A** hang a leghatározottabb magánhangzóként, mint a *magánhangzók szigorú nagyasszonya*, határozott mutatószó, és a **G** hangra mutat. A **G** hang, a **k** zöngés párhangja, ama hang, mely mindent megköt, rögzít. Lehetne **MAK**, de így túl kemény lenne és rideg. A zöngés **G** hanggal költőibb és kifejezőbb. A zöngés **G** rejtí a csírárt, a gént, a jövő tervét a leendő élőre vonatkozóan. A hatalmas mamutfenyő teljes felépítési terve benne rejlik egy lencsényi **MAG**ban. Mintha egy csodálatos háttéri zene szólalna meg a megtermékenyülés pillanatában, amikor az **A** jelzést ad a **G**-nek a zöld útra, az felreped, beindul a csíra, és a nyíló **M**-en át elindul a leendő élő felépítésének hosszú folyamata. Az **M** a *szám*osodás kulcshangja a **MAG** nyelvében, a *magyar* nyelvben (Sokasodjál **Ádám**, töltsd be a

Földet!). Az összeadás MEG, a hozzáadás MÉG szavai, mind a szaporítással kapcsolatosak. Az A hang a nAgy bAmm, a Nagy Robbanás, az österemtés, az AkArAt hangja.

máglya – *Keresztben egymásra rakott, majd meggyújtott fahasábok halmaza.* [szláv] A *gly* páros a *boglya*, *dereglye*, *saroglya*, *taraglya* szavakban is különböző helyeken fölhalmozott rakományra utal. A *gly* páros bontott hangjaival nagy terjedelmű, annak része vagy magas dolgokat leíró: *gálya*, *gally*, *gólya*, *golyó*, *golyhó*, *golyva* stb. A CzF Szótár szerint: „Gyöke mág, röviden mag egy a magas szónak gyökével, mert a máglyában is alapfogalom a magasság. Mag gyökből lett az elavult magol, am. magassá alakít, csinál, innen magoló, magola s öszvevonva: magla, s ékezte: mágla.” A *máglya* szónak semmilyen szláv kötődése nincs, legfeljebb annyi, hogy átvették a magyar nyelvből. Azt nem tiltja senki.

magma – *A Föld belsejében levő izzón cseppfolyós anyag.* [nk: latin < görög] A *magma* a *mag* gyökre épülő szó. A Föld *magva*. Ilyen *gm* > *gv* váltásra van példa a *dugvány*, *faragvány* esetében, mely *dugmány*, *faragmány* régies kiejtéssel, de a *rögvest* szónak is volt egy *rögmént* (*rögtön*, *menten*) alakja. Tehát a *magma* a Föld *magva*, *ösmag*(*yar*)-nyelvi szó, melyet később a görög és latin nyelvek is átvettek.

mágnás – *Nagybirtokos, főnemes.* [nk: latin] A *gn* páros a valamivé alakult vagy képességgel bíró jelentést viszi a szóba. A *bognár* bogos, göcsös fából (löcs, ágasfa stb.) szekeret készítő mesterember. A *mágnés* vonzóerővel rendelkező ásvány. A *mágnás* a *magá*hoz vonzott anyagi javak nyomán *magas rangú* (*gn* – *ng*) társadalmi állásban levő. A latin nyelvben *nagy* jelentésű, ami a magyar *magasnak* is megfelel. Valószínű, hogy az *ösmag*(*yar*)-nyelvben a *magas*, *nagy* öszvevonva lett *magna*/gy. A kifejezés – hasonlóan a *szappan*, *szapuló* (*szappanlé*) szavakhoz – még az utódnelvek – köztük a latin nyelv – kialakulása előtti, hiszen csak így tudták átvenni a már kész szóalakot.

mágnés – *Olyan anyag, test, melynek mágneses tere van, és amely bizonyos fémeket magához vonz.* [nk: latin < görög] A különleges képességgel bíró fém, a *mágnés*, melynek *enged* az ellenoldali *gyengébb* fél, hiszen mindig az erősebb diadalmaskodik a *gyengébb* fölött. Érdekes módon a nyelv is mutatja a vonzás ellenhatás fordított sarki állapotát *gn* < *ng*. Vagyis: *mágnés* < *engedékeny* fém. De miért csak a magyar nyelven? Mert ezen a nyelven született a fogalom megnevezése!

magyar – *Tömegében Magyarországon élő finnugor nyelvű nép, és a rá jellemzők.* [finnugor elemek] A finnugor jelző ránk nézve elvetendő. Az ÖSMAG nyelvet majdnem egészében a mai napig megőrző nép, Európa őslakói. Az Ibériai félszigettől az Urál hegységig (Ibériától Szibériáig) kimutatható földrajzi helyek névadói. A MAG népe, mely MAGva a föld népének. Mert miért MAGYAR a nép és a nyelv neve? Ez nem véletlen. Azért, hogy *magyaráz*at (magyar rázatot) adjon minden felvetődő kérdésre. Hogy *agyar*ával megrágja, majd *belerázza*, (*zárja*) elméjébe a tudnivalót. A MAGYAR, MEGYER név nem véletlen. Benne rejlik a MAG, az AGY, a *gyakorlat* GYA gyöke, az *erő* R hangja, mely együtt GYÁRtó, alkotó képességét, de GYARló voltát is jelzi, de amelyek a dolgok lényegét tartalmazó, tudó és az azt kifejtő képességet is jelentik. De azt is, hogy GYARló GYEngeségében van az EReje. Az AR tűz volt az *ösmag*(*yar*)-nyelvben, és ez látszik e nép viseletében, kiérződik zenéjéből, táncaiból, életviteléből. A MAGY fordított szóalakja GYAM, *gyám*, *gyám*olít. A magyar befogadó, segítő, *gyám*olító. Ebbe pusztul bele a nemzet. A MEG az összeadás, sokasodás kulcsszava, különben nem maradt volna MEG a történelem viharai közt több ezer éven át. Az EGY a világ alapja (KISS DÉNES: *Az ÖSEGY titka*), az ER az *erő*, a GYER a megújuló sarjadás, a MEGYER szófordított alakja a sokasodás titka, alapja a GYER-ME, azaz gyermek. Az a felső hatalom – *Isten* – aki e nyelvet teremtette, nem engedi kiveszni! Ezt jó megjegyezni!! Akkor sem, ha a világ összes mocskos, nemtelen erői összefognak e nyelvet beszélők ellen! E pusztító szándék véghezvitelekor törik meg erejük. E nyelv nem veszt el, Világnyelv volt több évezreden át, és újra világnyelvé kell válnia az emberi történelem hatezer éves kisiklása, ámokfutása utáni időben! Nem a béna, hanghiányos nyelveké a jövő, hanem oly nyelv, mely minden hangot használ és birtokol!

magyaráz – *Szavakkal érthetővé igyekszik tenni.* [a magyar szó bővítménye] Csak a jelenség érthetőbbé tétele végett. A magyar népmesékben van az a pillanat, amikor a kis lenézett szőrös-gyapjas lovacska *megrázza* magát, és aranyszörű táltossá válik. Továbbá máskor is, ha valamilyen különleges erőn felüli dolgot kell megtennie – esetleg némi *parázsevés* után – *megrázza* magát, és átugorja a nagy folyóvizet, tengert, szakadékot stb. Emlékszem olyan sportbeszámolóra még gyerekkoromból, hogy 'gyengén ment a játék', de PUSKÁS egyszer csak *megrázta* magát, és rúgott

két gólt egymásután. Ez a **rázás** a nyelvben az önmaga valós értékeinek kidomborítása, nyilvánosságra, felszínre hozatala. Olyannyira sajátos kifejezése ez a magyar nyelvnek, és oly háttéri értelmet takar, mint a **megúsztuk** kifejezés, mely egyetlen nyelvben sincs jelen, mivel csak a magyar nyelvűek élték át – úszták meg szárazon – az Özönvizet. A beszédben a **magyarázás** ugyanez: – a lényeg, a valós érték kiemelése, érthetővé tétele. És ez nincs meg egyetlen nyelvnél se, mert nem németezi, nem angolozza, nem franciázza bele a másik fejébe a lényeget. Csak az eredeti **ősmag nyelv** egyenes ágú utóda, a **magyar** nyelv képes ily kifejezésre. **Magyarán**, kereken, alaposan, mintegy önmagát megrázva, megtáltosodva körül-magya-rázza, a **magvát**, a lényeget, a csírát a/z m/ **agy/áb/a rázza** az érthetővé tétel végett. Íme, mit jelent a **nyelvbontan**, melyet még csak szóba sem ejtenek a magukat mindenekfelett állóan okosoknak tudó, magyar/talan akadémikus nyelvészek!

máj – *A has jobb oldalán levő, az epét kiválasztó, az anyagcserében fontos szerepű barna-vörös nagy mirigy.* [finnugor] A CzF Szótár szerint: „A májnak domború magas alakja gyaníttatja, hogy nevét e tulajdonságától kapta, miszerént gyöke **má** v. ma rokon a **mag**, mogy szókkal; elemelve ma-ó, **ma-a, má, máj**, mint sza-ó, sza-a, szá, száj, taó, taa, tá, táj, a ta gyöktől.” (Kiem. K. S.) A szóban a **j** hang a régies jonhó, a benső indulatok fészke. A **máj** lévén az epe kiválasztója, nagy hatással van a kedélyállapotr. Mondják a mérges emberre, hogy epés kedvében van, vagy a rosszindulatúra: rosszmájú.

majom – *Az emberhez leginkább hasonló, meleg égövi, fákon élő emlős.* [vándorszó: arab < perzsa] A CzF Szótár szerint: „[...] ez állatban igen jellemzetes; vagy talán fogalmi viszonyban áll a szájtátást jelentő gaffen (régii felső német chapfen) igével, mert a majom igen szereti száját vonogatni és nyitogatni. Úgy látszik, a magyar ezen tulajdonságot vette tekintetbe a majom elnevezésénél, mert gyöke egy a rágicsálást, szájmozgatást jelentő majzol és máhol igék mah gyökével, minél fogva majom annyi volna, mint mahó (máskép mohó), mahov, mahom, majom, azaz maholó, majzóló állat.” Ehhez nincs mit hozzátenni, talán csak annyit, hogy manapság idétlenül tátoztató, mohó, **majszoló**, néha elszunnyadó példányok mutogatják magukat a különböző országok Házában. Ez a legártalmasabb **majom**fajta, az emberi faj legnagyobb ellensége. A neve: politikus.

mák – *Gömbölyded toktermést hozó lila, piros vagy fehér virágú gazdasági növény. Apró magvainak tömege.* [szláv] A **mák** a magvak többes számú szóalakjának rövidülése: magvak – **mák**. A CzF Szótár szerint: „E szóval egyezik a régi felső német mago, maho, bajorul ma is: Magen, Mahen, tót mak [...]”. A **mák** szó még e nyelvek megszületése előtt kialakult, mert ők az ősmag(yar)-nyelvből vették át. A latin papaver a pipacs szóból ered. Az is egy **mák**féle.

makacs – *Véleményéhez, szándékához az ésszerűség ellenére is ragaszkodó személy.* [?] A CzF Szótár szerint: „Mondjuk emberről, [...] leginkább lórol, [...] midőn ellenszegül, **akaratoskodik**, **nyakaskodik**, fejeskedik. [...] rokon hozzá [...] **makrancz**, s a székelyes **makúj**, továbbá a vakmerő [...]. Sok helyütt a **makacs** és csökönyös lórol azt mondják, megbikacsolja magát [...]. E jelentéseknél fogva a **makacs** gyöke vagy az átalakult vak, melyből lett vak-merő, tehát mintegy **vakacs**, vakas, azaz a mozdulni nem akaró vak lóhoz hasonló; vagy hihetőbben eredetileg am. **bakacs**, a ‚bak’ gyöktől, mivel a baknak különös tulajdonsága az ellenszegülés, öklelődés, [...]. Hogy az **m**, **v** és **b** hangok mint szervokonok egymással fölcseréltenek, több példa van rá nyelvünkben is, pl. Visegrád Misegrád, vacsora, bacsora, ebéd evéd, vézna mázna, vakog makog, bekeg mekeg, bakcsó máskép vakvarjú stb. Némelyek **nyakas** szóval azonosítják, m és n (lágýtva ny) szinte rokonok lévén. Ismét mások szerént: magacs, mintegy magafejű.” (Kiem. K. S.) A **makacs** ember **akadékos** is, **kötekedő**, **mokány** is. A **k** hang szerepe kulcs ez esetben. A **kacs**, **kacsos** növény mindenbe bele**akad**, a **cs** és **k** hangok még a **csökönyös** szóban adnak párhuzamot. A **kacs** – **csak** fordítás a **makacs** ember **csak**azértis kiállítására is rámutat.

makk – *A tölgyfának csésze alakú kis kupacsban ülő, barna, tojásdad termése. Valaminek makkja, kiálló része.* [?] A CzF Szótár szerint: „E szó eredetileg nem egyéb, mint a mag mog, magy mogy szók módosulata. Az egy tagu szók végén a g és k hangokat szereti a magyar kettőztetni, mint az agg, lógg, csügg, függ, bükk, czikk szókban.” Hozzátenném: ez a kettőztetés mindig az erőteljesebb hangsúlyozás végett van. Műszaki értelemben azért képezik a **makkot**, hogy abban **elakad**jon valami.

makro – *Előtag, főként idegen szavakban: nagy méretű.* [nk: görög szóból] A **magas** szavunk **mag** gyökéből indul, van egy **g** > **k** hangváltás, ebből a **mak**, ha végigkeresünk a szótárakban, azokban a **nagy**, **magas** szavunkból a **g** hangot nagyon soknál megtaláljuk. Mind a **g**, mind a **k** hang kemény,

erőteljes kifejezések hangjai. A **g** hang mindent rögzít, minden hang végkondulója (kong, döng), de leszögez, ragaszt, lehorgonyoz, magasságban az évig jut. A **k** hang hímjellegű: kan, bika, kos, bak stb. kemény, ékes, és ékként akaszt. Lehetett ez a **magasra** rövidítése: **magra**. Tehát mindegy, hogy **magro**, vagy **makro** az eredet **magyar**, mert **magyar** **magról** kelt! A **ro** erőt jelentő, erőteljes kifejezés, az **r** hang a legerősebb hang az emberi hangkészletben, sziklába róni kemény munka, a **ro** gyökből jön a **robusztus** szó, mely görögből, latinból hazatért hozzánk, mert innen származott. És akkor rakjuk egymás mellé őket **mak-ro**, **makro**. Érthető így is: **MA**gas, **KE**mény, **eRŐ**s – sűrítve. A **kr** páros az **ikra**, **makranc**, **szikra**, valamint a **tigris**, **ugró** szavakban rejtett erőket szemléltet.

makula – *Szennyfolt, mocskok. Erkölcsi fogyatkozás. [latin]* A **ma** ősgyökből indulnak: a **maszatol**, **mákál**, **mázol**, **mocskol**. Székelyföldön, ami nem tiszta, az *essze-vissza van mákálva*. Még a latin nyelv kialakulása előtti ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

mál – *Állatnak has alatti prémje. [finnugor]* A **mál** gyök puhaságot jelentő. A has alatti prém szőre a legpuhább. A **mál** puhasága még a **málna**, **mállik**, **mállaszt**, **maláta** szavakban is. De a **molnár**, a gabonát lisztté **omlasztó** is idetartozó.

malac – *Sertés kicsinye, fiatal disznó. [szlovén]* A **mangalica** disznó lehetett az első hasznos házi sertés. A sertés szó a külső jellemzőkre, a sörtére utaló megnevezés. A **disznó** a belső értékek, élelem szempontú – **hasznos** – megnevezés. A **mangalica** szó a viselkedésből eredő, hiszen ez a göndörszörű állat rettenetesen össze tudja **maszatolni**, **makulálni**, **mángálni** **magát**. Ebből ered a **mangalica** név. A **malac** a kis **mangalac**. Lám a *CzF Szótár* véleményét a szó eredetéről: „A malász szóban jelent sűrű levet, mocskot, iszapos sárt, melyben közelebbi értelem a szétmállás. Ha a malacz szót ezzel hasonlítjuk össze, s tekintetbe vesszük azon sajátmű tulajdonságot, melynél fogva a disznók általán sárban, iszapban, zákányban, más szóval, malászban heverni, henteregni szeretnek (honnan a mocskos, szurtos embert is malacznak mondjuk): ez alap szerént malacz am. malas v. malos, azaz iszapos, sáros állat.” A fenti szófejtést szlovén nyelven kérnénk ily nagy hasonlati bőséggel a szótár szerkesztőitől.

malaszt – *Isteni kegyelem. [szláv]* A **malaszt** ősmag(yar)-nyelvi szó. A **mal** gyökből indul. A **mal** gyök lágy értelmű, a **kegyelem** is érzelmi ellágyulás. A **mal**, **mál**, **mel**, **mél**, **mil**, **mol** stb. gyökök mind a **kellem**, lágy lelki-fizikai **omló** érzületet, állapotot írják le. A **malom** (**malom**) **bomlasztja**, **omlasztja**, **mállasztja** lisztté a gabonát, a **melász**, **maláta**, **méz** kellemes ízűek. A **málé** lágy, pépes étel, sülvé **omlós**. A **dallam**, **melódia** kellemes zene, főleg, ha **mol** hangsorra épül. Az **oszt** páros az **osztás** tengelye. A **malaszt** az **osztályrészül** jutott isteni **kegyelem**. Nem szláv eredetű! Még akkor sem, ha a *CzF Szótár* is ezt írja! Ilyenformán azt is lehetne állítani, hogy **Matuzsálem** szláv eredetű név. Az ő nevében is jelen van a **kegyelemre** utaló **lem** – **mel** gyök (bár héberesítették már erre és arra is kitekerve, csavarva, facsarva), mivel ő még az ősmag(yar)-nyelven beszélt, és azon is nevezték meg. A **malaszt** annyira szláv, amennyire szlovén a **malac**.

maláta – *Csíráztatott aszalt gabona, különösen árpa. Malátacukor. [szláv]* A *CzF Szótár* véleménye: „A **maláta** természeténél fogva **málló**, **szétmálló**. [...] Ez értelemben is az eredeti **malátának** **elmálló** kövér nedve szolgál alapfogalomul. [...] egyezik a német **Malz**, és dán, svéd, izland, ángolszász **malt** stb. szókkal, melyek Adelung szerint vagy a latin **mollis**, svéd **mjäll**, ángol **mellow**, görög **malakoV**, **maJakoV**, német **Schmelzen** stb. vagy pedig a latin **molere**, német **mahlen** stb. szókkal vannak származati rokonságban; de a magyarban is, mint érintők, **'mállik'**, valamint **'malász'** szók értelme szintén idevág; s a magyarban nemcsak **'maláta'** hanem **'malaj'** is fordul elé hasonló jelentéssel.” (Kiem. K. S.) Nos, a fent felsorolt nyelvek mind a később kialakuló szláv nyelvből örökölték a szót, vagy inkább mindannyi az eredeti **ősmag(yar)-nyelvből**?

málé – *Kukoricamálé. Puliszka. [román]* A fentiekben már kifejtve a **mal**, **mál** stb. gyökök ősmag(yar)-nyelvi értelme, eredete. Tehát kerülendő a román nyelvből eredeztetés, mivel az egy nagy hazugság. Természetes, hogy a kukoricával az ősmag(yar)-nyelvet beszélők nem Amerika felfedezése után ismerkedtek meg, hanem a **málé** az első étkeik között volt valamikor az őskorban, a messzi múltban. A **kukorica** nevének kell legyen egy olyan értelmezése, melyet a **kő**vel zúzott, **morzsolt**, **mállasztott** lisztből, vízzel keverve készült tészta, forró **kő**vön megsütése nyomán nyerhetett. Tudván, hogy minden ételkészítéssel kapcsolatos művelet a világ minden nyelvén a **kő** szóhoz kapcsolódik, mivel a tűzhely **kő**ből épült, és az első ilyen sütéseket forró **kő**vön ejtették meg, az első süthető anyagot is a **kőről** nevezték meg – **ku-ko-rica**. A **kukorica** kemény **kő**vel porrá tört, **mállasztott** lisztjéből vízzel kavart, mézzel ízesített pépjét forró **kő**vön sütötték **omlós**, könnyen **málló**, **málé** süteménnyé. Mind a **kukorica**, mind a **málé** szó az ősmag(yar)-nyelvből terjedt szét az

utódnelvekbe. Amikor a magyar nyelv látványi, használhatósági jellemzői alapján újra megnevezni kényszerült csöves-szemes terményt (XVI. sz.), ugyanazon nyelvi kötelezvény alapján adott nevet, mint az őskorban, másként nem tehetvén. Lásd még a **kukorica** címszónál a **kukorica** – **acirokuk** – **cirok** összefüggést.

málha – *Nagyobb poggyász.* [**német**] A szó nem német, hanem magyar, ugyanis az **lh** párosnak a szavakban való jelentése egyértelműen *nagy terjedelmű, laza kötelékben*. Ilyenek: **balhé**, **bolha** (ugrása), **felhő**, **tolha** stb.

málna – *Apró piros bogyókból összetett, gömbölyded illatos gyümölcs. Ezt termő cserje.* [**szláv**] A **málna** a **mál** gyökből indul, mely a puha, **omló** tulajdonságából adódik. A **na** nedvességre utal, mivel a **málna** lédús gyümölcs. Az **ln** páros minősítő és hasznosság jellemző szereppel vesz részt a szó értelmének alakításában. Például: **asztalnok**, **álnok**, **dalnok**, **elnök**, **molnár**, **tolnok** stb. Nem szláv.

malom – *Kenyér-magvakat őrlő mezőgazdasági ipari üzem.* [**szláv** < **német** < **latin**] A szó magyar, az említett nyelvek csak átvevők lehetnek. A **mol**, **mál** gyökök változataira épülő tevékenység. Gabonát **mállaszt** (**málliszt**). A **malomban** **magvakat bomlaszt**, azokat **omlasztva**, **omló** lisztet őrl. A *CzF Szótár* leírása: „Mi eredetét és rokonságát illeti, megegyezik vele a görög *mulh* és *mulon*, latin *mola*, német *Mühle*, cseh-tót *mlin*, finn *mylli*, sőt a héber nyelvben is *mal* am. őrleni. A fennemlített nyelvekben a malom és őrlés nevei jobbra egy gyökről származnak, pl. *mola* és *molere*, *Mühle* és *mahlen*, *mlin*, és *melem*. A magyarban a malom másképen, és régiesen *moln*, *molna*, s öszvehúzva, *món*, *móna*. Ezek gyökével alapfogalomban megegyezik a rágó férget jelentő *moly*, mely am. *moló*, s kicsinyezve *moli*, *moly*, melynek tulajdonsága némely testeket megrágni, megőrleni, elmállasztani. Minthogy a legelső természeti őrlő eszközök a fogak voltak, innen a *mal* *mol* gyököt azon szókkal is állíthatjuk rokonságba, melyek szájjal, illetőleg fogakkal való rágást, őrlést, (mállasztást) jelentenek milyenek a magyarban: *máhol*, *majzol*, *mar*, *moly*; ide tartozik, mint érintve volt, különösen *mállik*, pl. *elmállik* a szájban a porhanyós étel; a latinban: *mando*, *manduco*, *mandibulum*; a németben: *Malm*, *malmen*, *Malter* (kötőredék) stb.” Az utódnelvekben levő azonos gyök igazolja a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét.

malter – *Habarcs.* [**német** < **latin**] A szó idegennek tűnő, de a **mal** gyök a **mállékony**, lágy anyagra utal, mely még későbbiekben is **mállhat**. Ismeretes kifejezés: **málló** vakolat. Az **lt** páros, mely állapotról, folyamatban levő vagy elvégzett műveletről, minősítésről szól, magyar eredetűnek minősíti. Ilyenek: **altat**, **áltat**, **dölt**, **használt**, **leltár**, **méltó**, **múlt**, **nyílt**, **nyúlt**, **oltott**, **tölt**, **tömült**, **ültet** stb. A **malter** **oltott** mészből és homokból készül, ezzel **töltik** ki a téglák közti hézagot. Vagyis magyar elemekből épült szó.

mamlasz – *Ügyefogyott, tehetetlen.* [**szlovák**] A *CzF Szótár* szerint: „A ‚mamlasz‘ közvetlen törzsöke az elavult *mamol* ige, az *asz* képző *as-sal* azonos, mint a *kopasz*, *horpasz*, *dobasz*, *csupasz* szókban.” A **mamlasz** **ml** párosa többnyire tulajdonságot, jellemzőket leíró. Példaként: **bomló**, **hámló**, **káromló**, **komló**, **omló**, **romló** stb. A páros hangjaival alkothatók a **malac**, **málé** szavak. Nincs itt szlovák nyelvi elem.

mámor – *Kellemes bódulat. Enyhe ittasság.* [**török** szóból (< **arab**)] A *CzF Szótár* a kijózanodó állapot szerint értékeli: „Legvalószínűbb, hogy nevét a szájtátással járó kábulást, kábultságot jelentő **mám** gyöktől kapta. Innen a mondás: *kialunni a mámort*, [...] jelent álomkórságot is, melynek főjelleme szintén a kábultság. [...] Törökül *makhmur* v. *mahmur*, am. a mámortól fejfájós; innen *makhmurluk* fejfájás a **mámor** után.” (Kiem. K. S.) Az a kábulat, mely kellemesen **mámorító**, hasonló a felemelő, elragadó szerelmi bódulathoz (**mámor** – **amor**), ősmag(yar)-nyelvi kifejezés, ez a latin nyelvben *szeretet*, *bámulat* *elfogultság*, *rajongás* jelentésű. Ebből is lehet a *CzF Szótár* idézetben leírthoz hasonló kiábrándulás, kijózanodás.

mandula – *A mandulafa lapos, tojásdad, csonthéjas termése.* [**olasz** < **latin** < **görög**] Az **nd** páros szétágazó jelentésű, de egyike ezeknek a belső tartalomra utalás, mint: **bandó**, **börönd**, **bunda**, **kondér**, **pendely** szavaknál, melyeknél a tartalom csak kibontás után hozzáférhető. A zárjelben eredőként, közvetítőként nevezett nyelvek is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a kifejezést.

mangalica – *Göndörszörű, lógófülű zsírsertés.* [**szerb**–**horvát**] A **mangalica** sertés magyar élettérben élő háziállatként ismert. Az állatot jellemző kifejezésekből ítélve elmondható, hogy ez volt az ősmag(yar)-nyelvűek első házi sertésfajtája. A név felbontható: a **ma** ősgyök a **maszatos**, **maszatos** jelentés mellett szájtévékenység is: **majszol**. Az **ng** páros különböző cselekmények tengelye, jellemzők véghangja: a **disznó** a ház körül **kerengő**, **bolyongó**, **röfögve hangoskodó**, a sárban **fetrengve mángálja**, azaz *keni*, *sikálja* **simongatja** (székely) magát feketére, **ma(nga)lacként cingár**,

de ha felhizlalják, akár a *henger*. A húsa *zsenge* élvezhető. Az *nd* párosra váltva: szőre *göndör*, nyáron *kondában* jár a makkra, sárosan *rondán* néz ki, de a belőle készült hentes termék *kelendő*, a *vendég* is *örvend*, ha azzal kínálják. A szóvégi *ica*, akár a malacnál, *becézés*.

mángorol – *Mosott ruhaneműt mángorlóval simít. Fémiparban két nyomóhenger közt forgat. [német]* Az *ng* páros a *mángorol* szónál a *marcangol*, *szorongat*, *hengerel* és *mongorol* értelmét írja le. A *mán* gyök kéz értelmű is (*mancs*, *mun/ka*). A német nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte meg.

mankó – *Sánta, sérült lábú személy hóna vagy könyöke alá illeszthető páros botszerű támasz. [?]* A *man* gyök *kezet* jelent. Az *nk* páros többnyire megvetést keltő vagy hiányosságot jelentő szavak tengely- és véghangzója. Ilyenek: *bank*, *bánkodik*, *bunkó*, *cenk*, *cinkos*, *csonka*, *fajankó* *fullánk*, *ménkö*, *settenkedő*, *siránkozó*, *tönk*, *zimankó* stb. A *mankó* valamilyen *csonkaság* elviselhetőbbé tételének segédeszköze. A *CzF Szótár* szerint: „Szorosb ért. támaszbot, melylyel a sánták, bénák, nyomorékok a járásban segítik magukat. Hónali mankó, melyet hón alá vesznek. Kézi mankó, melyet kézben tartanak. Térd- vagy lábmankó, mely a térdhez van csatolva. A mankó lényegéhez tartozik, hogy támaszos vége többé-kevesebbé öblös görbeségű legyen, honnan a közmondás is: A beszédnek egyenese jó, s a mankónak horgasa. Dunán túli tájszokás szerént bankó, melyhez közel állnak a bunkó, buczkó, [...]. A hajósoknál a csáklya, evező stb. [...], tehát am. fogantyú, markolat; de ez értelemben alkalmasint az olasz *manico*-ból módosult.” Itt a *CzF Szótár* téved. Az olasz *manico* eredt a *mankóból*. A *man* gyök az ősmag(yar)-nyelvből ment át a latinba, s onnan az utódnyelveibe. A *man* – *kéz*, *hón* – *kar* volt az ősmag(yar)-nyelvben. A kéz latinul *manibus*, olaszul, spanyolul *mano*, franciául *main*, portugálul *mão*, románul *mână*, angolul, hollandul *hand*, dánul *hånd*, németül *Hand*, szuahéli nyelven *mkono*, finnül, észtil *käsi* stb. Ezek mind ősmag(yar)-nyelvi örökség.

manufaktúra – *Kézműves technikával, de munkamegosztás alapján termelő üzem. [nk: latin]* E szó egyik mintapéldánya a magyar elemekből épülő, de idegenként hangzó szavaknak. A *man* – kéz (*mancs*). A *faktúra*, *faktor* – tényező (a *faktor* szó szerint: *alkotó* *tettekben* *forgolódó*), ősmag(yar)-nyelvi, de a mai magyar nyelvbe világos értelmi illeszkedéssel (ragozás, képzés, fordíthatóság) nem besimuló szó. (A *fak*, *fák*, *fek*... stb. gyöksor a *tak*, *ták*, *tek*... gyöksor párhuzama) Erre ma az *alkotás*, *alkotó* (a kezdetekben talán *falkotó*) szavakat használjuk. De tartalmazza a *fakad* *fak* gyökét, valamint a *kt* párost, mely ma használt szavainkban is jelen van tengelyhangzóként, és többnyire tevékenységet jelöl. Ilyenek: *baktat*, *diktál*, *iktat*, *laktat*, *lüktet*, *oktat*, *szoktat* stb. A páros hangjaival építhető szavak is többnyire tevékenységet jelölök: *kotol*, *köt*, *kutat*, *takarít*, *tákol*, *jótékonykodik*, vagy a régies *toklat* stb. A latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a szóelemeket.

mar – *Fogával tép, harap. [finnugor]* Az *m* ajakhang lévén, szájra utaló. A határozott *a* az *r* hangra mutat, mely ez esetben az *irt*, *orot*, *ront* értelmet vetíti elénk. Ha valami *mar*, keserű fájdalom követi. Ilyen értelemben van jelen idegenbe szakadt kifejezésekben. A Mária név valaha még az ősmag(yar)-nyelven fogalmazódott, keserű lelkű nőt nevez meg. A *mar* gyök az idegen nyelvekbe jutván, például az *amar*, *amaro* stb. szavakban keserűt jelent. A keserű szó tartalmazza a *ser* gyököt, mely a *sérül* alapszava, s amely eshetett *marás* nyomán is. Mellesleg a *ser* is keserű ital, bár az nem *mar*.

mar – *Állat hátán: a lapocka fölött kidomborodó rész. [finnugor]* A *mar* az állat *marja*, *tarja*, *orja*, *magasra* kiemelkedő rész. Az *ar*, *or*, a *mart*, *orom*, a régies hegy – *har* szavakban is kiemelkedő magasságot jelentett.

marad – *Továbbra is ott van, nem megy el, nem viszik el. [? finnugor tőből]* A *CzF Szótár* szerint: „Ezen igében alapfogalom azonosság az állapotban; és tartósság az időben.” A szó elemei: *ma*, *ad* és az *r* hang, mely talány, mivel az mindig forgásra, pörgésre, mozgásra és nem nyugalomra utaló. Viszont van állóállapotú jelentése a *tart* szóban. Ebből kiindulva az *ar* gyök válik érdekessé. Mit *akar*? Halad, szalad vagy *marad*? Itt úgy tűnik, hogy nem a kilendülő *l*-nek, hanem a rögzülő *r*-nek jut szerep. Tehát ellentétes a szaladó, haladó tömeggel, *kimarja* azok közül magát – ott *marad*, *leragad*. Az *ad* itt az *adott* állapot. A továbbiakban az igekötők mutatják, hogyan *marad*. A *megmarad* esetében *megmenekül*. Ilyen értelemben van, hogy az *Arad* név *menekül*, *menekvés*, *menedék* jelentésű (megmaARAD, megmaRADNA). Egyetlen név sem értelem nélküli, csak kutatni kell.

- marék** – *Behajlított tenyér, marok. Maroknyi, egy marék. [finnugor többől]* A **marék, marok** a **mar** gyök bővítetténe. **Maréknyi, maroknyi**, ami **markolással** **kimarható, markolható**, s **markoláskor** a **marokban** **maradó maradék**.
- margó** – *Lapszél. Füzetben lapszélet határoló függőleges vonal. [latin]* A **margó** ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Erre az **rg** páros a bizonyíték. A latin megörökölte az **rg** párossal együtt. A latin **margin** változatai fellelhetők a latinutód nyelvekben is. A román, olasz **margin**e, a francia **marge**, a spanyol **margen**. De tartalmazza az angol **margin**, a svéd **marginal** is. Egyik sem küszöbölheti ki az ősmag(yar)-nyelvi azonosító **rg** párost. Az **rg** páros még a **varga** szóban is a szélelvarrás jelenségét rögzíti. A **barázda** is **bemarádás, árok**, esetenként **határjelölő**. A **mar, bar** gyökök értelmi közelsége a **marha** és **barom** szavak rokonértelmi állapotából is észlelhető. A **margó** **bemart, barázdált**, esetleg **elvarrt** széljelölés.
- marha** – *Szarvasmarha. Háziállat, jószág. Vagyontárgy, értéktárgy. [német < latin]* A **marha** szó nem német és nem latin. Ezt az **rh** páros is szavatolja. A **marhaféle** csordában, **csürhében** jár, **terhelhető**, bőre **irhaként** kikészíthető. Az **rh** páros két ellentétes hangból áll: a legerősebb **r** és a legbensőségebb **h** hangból. Tudvalevő, hogy **marhaként** csak a háziállatot nevezik, mely az ember körüli létezésben él. Az **r** az **erőt**, a **h** a **hűséget** jelentené, s ebben a háziállatnak ember iránti és az embernek állatai iránti hűsége is értendő. A **marhaféle** háziállat **barom** szóval is kifejezhető, és az **aprómarhát** **baromfinak** is mondják. Mind a **mar** (marsol), mind a **bar** (barangol) gyökök kapcsolatosak a **járással**, **menéssel**. A **kimarjult** végtag **kimegy** helyéből. A folyó **partja, martja** a folyó **járásának** nyoma. A középkorban a **marha** szót az ember összes – ingó és ingatlan – javaira is értették. Az **rh** páros a hangok értelméből következtethetően: erős (**r**) bensőséges, **hűséges** (**h**) kötődés.
- markáns** – *Éles metszésű, határozott arcvonás. Olyan személyiség, akinek személyisége határozott, jellegzetes. [német < francia]* Az **rk** páros a **kr** fordított alakja. Mindkettő a **kör** gyök **kemény** és **erős** mássalhangzóiból áll. Ami élesen **bemart**, az jól látható, **markáns**. Lehet egy határozott **benső, erkölcsi** érték is, mely **biztonságot** sugall. A határozottan **bemarádó** vonal **éles metszésű, karc**. Az **arcon** is lehet, határozott jellemre utaló, jelképes **markáns karc**. Az, hogy az ősmag(yar)-nyelvből örökölte mind a német, mind a francia, vitathatatlan tény a fenti bizonyítékok nyomán.
- márt** – *Szilárd testet folyadékba merít. Híg ételt belemártott kenyérrrel felszívatra eszik. [finnugor többől]* A **márt, bemárt** a tálba, kézselekvés, s így a **má** gyök a **mancsra**, kézre utal. Az **rt** páros szétágazó jelentésű a kifejezésekben. Lehet **érték, értelem, mérték**. A folyadékba **bemártással**, **elsüllyesztéssel** való térfogatmérés jóval ARKHIMÉDÉSZ előtt ismert volt, különben nem volnának benne a magyar szókészletben a **márt, mérték, érték**, szavak. De lehet **ártalom** („Aki elsőként **mártja** kezét a tálba, az **árul** el engem.”), mely **virtus** nyomán **sért, irt**, s **ezért** **börtön** járhat. **Belemártja** **kenyerét** a tálba, lehet **fizikai**, de **jelképes** is. Lehet akár **csoport, párt** stb. Valamibe **beleártja** magát. Ez esetben még kívül áll, csak **beleszól**. De ha továbbmegy, **belemártja** magát egy kellemetlen ügybe, aztán **sertepertélhet**, amíg **kimászik** belőle. Ez ősmag(yar)-nyelvi kifejezés. Persze átvehették a finnek, lappok, észtek, görögök stb.
- mártír** – *Vértanú. Sokat szenvedő ember. Valakiért, valamiért sok áldozatot hozó. [nk: latin < görög]* Mitől válik valaki egy esemény szem- vagy fültanújává? Ott kell lennie látó- vagy hallótávolságon belül, vagyis az események partvonalán, **martján**. Az ősmag(yar)-nyelvben erre kellett legyen szó. Az események közelében **maradó**, a látóhatáron belül, azok **martján** álló, mindegy melyik oldalról, **martról, partról** látta, de **hiteles tanú**. Ez a **marton, martun** álló lett, aki egyik oldal felé sem hajolva, egyenesen, pártatlanul, **martalanul** elmondta a történet lefolyását az ő szemszögéből nézve. Ezzel ő is bele lett **mártva** az ügybe. Ezért kellett legkevesebb két tanú a különböző szemszögi, oldali, parti, **marti** meglátás végett. Esetenként írásban kellett rögzíteni. Ilyenkor a **martun** álló leírta vagy leíratta, s ez **marton irt** bizonyíték lett. Talán így lehetett, lett **martír, mártír**. A **tanú** viszont eredhetett a **láttam, láttam úgy** volt **m > n** váltással, leharapott szóvégből. Volt, aki súlyos eseteknél, minden más hamis bizonyíték ellenében kiállt az általa igaznak vélt dolgok bizonyítására, akár vére árán is, **vérevel tanúskodva** az igazságért – **vértanú** lett, **mártír**. E szó ősmag(yar)-nyelvi kifejezés, ebből eredt a görög **martur**. Érdekességként: a **vértanú** kifejezést németnek írja a szótár. Csak azt nem magyarázza meg: mitől német?
- márvány** – *A mészkőnek különféle színű, kristályos, fényesre csiszolható változata. [német < latin < görög]* A **márvány** szó tartalmazza azokat a körülményeket, műveleteket, melyek megnevezéséhez vezettek. A kőzetet ki kellett vésni, **marni**, **bányászni** a nagy tömbből. A kinyert rész, **mart** darab,

marvány volt. Az *rv* páros mutat a jellemzőkre. A nagy tömbtől eltávolított kötömb *durva* darab volt. Ugyanakkor *árva* lett, mivel ki lett *marva* előző helyéről. Ezután bizonyos *terv* nyomán felhasználásra került, Akár épületanyagként használták, akár szobrot készítettek belőle, felülete *marva* lett mindaddig, amíg *tervezett* alakot el nem érték. A munka folyamán keletkezett a *murva* a *marvány* körül *hevert* szétszórva, ezek azon apró kőzetdarabok, melyek a *márvány*tömbből le lettek *marva*. Meglehet, hogy már az ősmag(yar)-nyelvből *rv* páros *rm*-re váltva is használatban volt *marmány* szóalakban. Így jutott át az ógörög nyelvbe *marmaro* alakban, majd a kialakuló latin nyelven *marmore* lett, később német nyelven *marmor*. Ám az eredet az ősmag(yar)-nyelvi *marvány*, *márvány*, *marmány*. Az ilyen kötött mássalhangzó-páros váltásra sok példa van, többek közt a *faragmány* – *faragvány*, ahol oda-vissza fordítva történt: *rm* > *rv* váltás.

más – *Valakivel, valamivel nem azonos, nem ő, nem az.* [finnugor töből] Másnemű. Vegyük az első embert. Ő volt a földi **EGY**. *Első GY*. *Első földi alkotó, cselekvő. Első Gyártó, ÉN – EGYÉN, ÁDÁM. ÁD* – alkot és juttat. *ÁM* – számossá tesz. Ez feltételezi, hogy jön még *számos*, *számas*, sok *más*, **EGYÉN** *mása*. Jön még egy *személy*, aki szintén *számít*: ő a nő. Ő is ember, mint **EGYÉN**, vele *egyenlő fél*, de aki mégis **MÁS**. A **MÁS**ik *fél*, az *egy(én) fele*(sége), *párja*. Nos, innen, kettőjüktől ered a sok *más*. Ez az egészséges emberi **MÁSS**ág. A mai, jogokért ordító, fröcsögő többi *másság* kretén, beteg agyak torzszüleménye.

masina – *Gép. Cséplőgép, mozdony, gyufa, takaréktűzhely.* [német < francia < latin < görög] Ami jár. Fennebb már volt említve a **mar** gyöknél a **marsol** – *megy*. Ugyanígy a **mas** gyök is jelent *jár*ást. A fenti **más** címszónál is észlelhető: az *egy más* alakba *megy* át. A **mas** fordított alakja **sam**, **sompolyog**, **somfordál**, *m* > *n* váltással *sántikál*. Tehát a **masina** ősmag(yar)-nyelvi gyökből induló kifejezés. Ez jelenthet *járót*. Ha megfigyeljük, az **osonó** – **masina** szintén erre mutató. Az *in* gyökből ered az *indul* szavunk. Ugyancsak hasonló *s* > *sz* váltással a *mászni* ige: *mászik*, *mászás*. Ezt a gyököt örökölték az ősmag(yar)-nyelvből a zárójelben említett utódnyelvek.

maszlag – *A burgonyával rokon, tölcseeres fehér virágú, szúrós termésű, mérgező gyomnövény. Valakinek az elbolondítására kieszelt dolog.* [vszó: török < arab] Lám, mit ír róla a *CzF Szótár*: „[...] szára két-két águ, magrejtői tojásdadok, tövisesek, felálló, levelei tojáskerekek [...], virága fehér. [...] Minthogy a *maszlag* szóban alapfogalom a bódulás, kábulás, mely tántorgással, tapogatódzással szokott járni: innen gyöke *masz* rokonságban van a *maszog*, *matat*, *matikál*, továbbá a *motat*, *motoz* igék *masz*, *mat*, *mot* gyökeivel.” A **maszlag** *masz*, *mász* gyökből indul. Az *szl* páros többnyire a *megoszlás*, *feloszlás* jelenségét leíró szavak tengelyhangzója: *foszló*, *foszlány*, *oszlop*, *oszló* stb. A szó – ha a **mat** gyököt vesszük – fordítva *lagmat*, *lagymat*, *lagymatag*. (A **matto** olaszul *bolond*.) A bódult ember *ellágyul*. Az *szl* páros hangjaival alkothatók: *szál*, *szel*, *szél*, melyek szintén a *leszelés*hez, *leválasztás*hoz kötődnek. A **maszlagolt**, bódult mintegy *leszelve* a *szél*ről külön *szál*ként elválik a többiektől. Az arab, török nyelveknek is az ősmag(yar)-nyelvből van e szavuk.

mátka – *Menyasszony. Vőlegény.* [szláv] A magyar nyelvben mind a menyasszony, mind a vőlegény **mátka**. Ha a szóvégi **ka** kicsinyítő, akkor az értelemhordozó a **mát** gyök. A szó alakulhatott az *imádni* igéből is – *imádott*, *imádottka*, *d* > *t* váltással **mádka**, **mátka**. Egy másik oldalról közelítve: az egész életre szóló kölcsönös elkötelezettség azt jelenti, hogy *mátkái*, *támaszai* kívánnak lenni egymásnak. A **mad** gyök felemelkedést jelent (lásd: **madár**). A **mátkasági** állapot, őszinte szerelem esetén egy állandó lelki-szívbéli emelkedett állapot. A *CzF Szótár* szerint: „Szorosb ért. jegyben járó szerető. E szóban a *ka* kedvességet jelentő kicsinyítést látszik mutatni. Talán *am*. *máska* v. *másodka*, azaz *valakinek* kedves *mása*, *társa*, *párja*; pl. *mátkám* *am*. *máskám* v. *másodkám*, mintegy *második* *énem*, *kedvesem*, *feletársam*, *kit úgy szeretek*, *mint enmagamat*. [...] Vagy pedig lehet, hogy *törzsöke* *mát* *matatból* húzatott *özve*, mely *mozgást*, *menést*, *utánjárást* jelent, *s* *e* szerént *mátka* (= *matatka* v. *matatóka*) oly személy, ki *más* után jár, vagy *ki* után járnak.” Sem így, sem úgy nem szláv.

matring – *Meghatározott mennyiségű illetve súlyú fonal karikába gombolyítva.* [?] A **matring** összetett szó: **mat** és **ring**. A **matring**, **motring** **mat**, **mot** gyöke *mozgást* jelent: *matat*, *mosz*kál. A **matring** fektetett nyolcas alakját *keringő* mozdulatokkal alakítják ki a *motollán*, *keringve* – **matring**. A *tr* páros a *pattanó t* és az *erős r* hangok párosa. Itt a *mozgást* emeli ki, mint a *csatrat*, *fetring*, *kotró*, *satrat* szavakban. Az **ng** páros az érzelmi (nő, nóta) *n* hang és a *gubancos g* hang párosa. Ebből eredően nagyon szétágazóan csavaros a jelentése különböző szavakban. Ez esetben a *bolyongó*, *csapongó* (*angolna* *mozgás*) *kézmozgás* megjelenítője a szóban.

- matróna** – *Tisztas idős nő.* [nk: latin] A szó gyöke, a *mat*, *anya* jelentésű volt az ősmag(yar)-nyelvben. A *mat* – *tam*, *támasz* egy életre. A *mater* alak ment át az utódnyelvekbe: *mater*, *materia* – *anya*, *anyag*. Azt, hogy idős nőről van szó a *tr* páros jelzi, hátrányos helyzetű, aki *botra* juthat, s így neki is *támaszra* lesz szüksége. Románul: *bătrân* – *öreg*, aki *görnyedt*, és *botra támaszkodó*. E szó a román nyelvben nem latin eredetű. A valachusok római rabszolgasága előtti, s még az eredeti ázsiai – iráni – életterükből hozták, ahová valaha a nyelvrobbanáskor jutott. Megkockáztatható, hogy az anyajogú társadalmakban a *matróna* rang volt – a nagycsalád vezetője. A *tr* páros jelen van az *átrium*, *trón*, *létra* (emelkedés, magaslat) szavakban. A *tr* páros hangjaival alkotathatók a: *terem*, *tér*, *túr* szavak, s elképzelhető, hogy e szavaknak közük volt a *matróna* rangjához, állásához: *átriumban*, *teremben*, *trónon*, magas fokon (*létra*), anyai *türelemmel* stb.
- máz** – *Kerámián ráégetett üvegszerű bevonat. Felületi bevonat: zománc, lakk. Süteményen felületi bevonat.* [szláv] A CzF Szótár szerint: „Ha a máz szóban alapfogalmul azon tulajdonságát vesszük, hogy eredetileg híg és folyó természetű, úgy azon szókkal áll rokonságban, melyeknek maz, masz gyöke valami folyóst, nedveset jelent, mint maszat, maszog, mazúr [...]” A *máz*, *masz* valóban folyós anyag. A fordítottja *zám*. Ez az ősmag(yar)-nyelvben ízletes *nyám*olható (nyámi, nyámi) szirupszerű levet jelenthetett, mert az utódnyelvekben, így a román nyelvben *zeamă* valaminek a kifőzött levét jelenti. Vagyis a *mázol* szó a *maszatol* rokona, és innen ered a *máz* kifejezés.
- mazna** – *Elkényeztetett, nyafka. Erőtlen, bágyadt. Vézna, nyápic.* [szlovák] Ez a szó a magyar *mihaszna* rövidített torzója, melyet a szlovák nyelv átvett. Ennyi.
- mechanika** – *A fizikának a testek mozgási törvényeivel foglalkozó ága. Az iparnak szerkezetek gyártásával foglalkozó ága.* [nk: latin < görög] Az ősmag(yar)-nyelven a különböző munkavégzés foglalkozási ágai: *tákolás*, *mákolás*. *Tákolás* volt a szövés, melynek *takács* a művelője. *Tákász* volt a lábbeli készítő. *Tajkoló*, aki ruhát készített a szövetből. Aki valami elmés szerkezetet készített, az is *tákolt*, de *mákol*t vagy *mókol*t is. Ezek akkor nem voltak lealázó megnevezések. Minthogy a *tákol* szóból eredt a görög szűrőn áttört *teknika*, *technika*, úgy a *mákol*, *mókol* kifejezésből eredt a *mekanika*, azaz *mechanika*. Vagyis a szó gyöke és eredete ősmag(yar)-nyelvi.
- mécs** – *Mécses.* [francia] Nem csak a francia, hanem más nyelvben is van hasonló szó, ami azt jelenti, hogy egy közös gyökből indult valaha. A CzF Szótár szerint: „[...] egyezik vele a francia: *mèche*, mely kanóczot jelent, spanyol: *mecha*, latin: *myxus* = mécsnek a csöve [...]” A *cs* hang a *tocsog*, *pocsolya*, *pacskol* szavakban folyadékkal kapcsolatos, és a *mécs* szóban biztos, hogy ez az olajban, faggyúban, zsírban *tocsogásra* utal. Ahhoz, hogy egy hang megragadjon egy kifejezésben, hangzása, jelentése több szempontból kell egyezzen a megnevezendő képpel. („A kőkor szava: kép.” VARGA CSABA: *i. m.*) A *mé* gyök, mint a *mákol*, *mókol* esetében: készít. Itt megoldást talál a világításra. Az őskorban vagyunk az egyszerű életet megkönnyítő apró és mégis jelentős találmányok gyökerénél. Tudták már, hogy ég az olaj, a zsír, de az egész felületet nem volt értelme meggyújtani. És itt jött az *elmés* megoldás, egy száraz kenderfoszlányt beletocsogtatni, mely kis fénycsóvát eredményez. Ez *pislog*, *mislog*, *miclog*, *csillog* – világít. A CzF Szótár még ezt is írja: „szegényebbféle, takarékos világító, mely zsírba vagy olajba mártott fonalból áll, s egyszerű cserép vagy másnemű edénykébe téve és meggyújtva csak vékonyan pislog. A szegény emberek mécsse holmi hulladékfagygyúból, avas zsírból, kifőzött csontvelőből stb. készül, s rendes tartalékédénye valamely törött fazék vagy bögre feneke. Ezt mécses-nek, mécses cserép-nek hívják.” Valahol itt kell keresni a szó eredetét, és nem egy alig több mint ezer éves nyelvben.
- meddő** – *Fogamzásra, szaporodásra képtelen. Nem termő. Eredménytelen.* [?] A *meddő*, *meddőség* fogalma ürességet is jelent. A *meder* szó gyöke *med*, mely a *medence* alapszava is, szintén vízzel kapcsolatos, esetenként az üres állapotot is jelzi, akár a bányák *meddőhányói*, melyekben nincs értékes, használható ásvány. Ha a kohóban, valami hiba okán megköt az olvadt fém, *meddő* a munka – *medvét* fogtak. Tehát lehet üres, *meddő meder*.
- medence** – *Uszodában, strandon nagyobb víztartó építmény. Víztároló. Földfelszín nagyobb természetes mélyedése.* [szláv] A *meder* szó gyöke *med*, mely a *medence* alapszava is. Az *nc* párosból arra lehet következtetni, hogy a *medence* kedvtelésre készített hely, a szóvégi *e* hang *k* hiányos kicsinyítő: *medenc/k/e*. Földrajzilag is kellemes életteret biztosító, védett hely – Kárpát-*medence*, melyet mindenki bitorolni akar. Az *nc* játékosága: *bukfenc*, *cincog*, *fincál*, *huncut*, *incifinci*, *kanca*, *kence*, *punci*, *tánc*, *zománc* stb. A nyelv nem téveszti össze a fogalmakat. Minden, amit megőrzött rejtett értelmeket is hordoz magában. A nyelv nem pártpolitika mentén épült, alakult, hanem a kendőzetlen igaz valóságot örökítette meg szavaiban.

- meder** – A földfelszínen folyó- vagy állóvíznek helyet adó mélyedés. [?] A *meder* szó gyöke *med*, mely a *medence* alapszava is, szintén vízzel kapcsolatos. A *meder* lehet üres is – *meddő meder*. Ugyanakkor a *meder* lehet üreg is. Ez abból is következtethető, hogy a latin nyelvek többségében a csontvelő –, mely üregben található – *med* gyökből indul. Például: román *măduva*, katalán *medul*, galíciai, portugál *medula*, spanyol *médula*, olasz *midollo*. Ezek mind az *üreg, odú* nyomán kialakult kifejezések, melyek arra utalnak, hogy ezt régen, az ősmag(yar)-nyelven *med*-nek is nevezték.
- medve** – Nagy termetű, sűrű bundájú, növényi táplálékkal is élő ragadozó. [szláv] A *med* gyök valószínű az *odúra* céloz, *medüben*, *odúban*, saját *odvában*, *medvében* lakó *medves*, *medve* (*dv* páros). A *medve* román neve, az *urs* is innen ered, valószínű az *odúőrző*, *odúurzú* régies alakjából, de lehet az *erős* szóból is (urus), melyből az *oroszlán*, de *orosz* népnév is eredt, mely szintén *erős* jelentésű. A szó gyökének eredete ősmag(yar)-nyelvi, magyarázata csak magyar nyelven lehetséges. A *CzF Szótár* szerint: „A magyarban is a méz és med rokonok, minthogy a z és d többször felcseréltetnek, mint gondolkodik és gondolkozik, foglalkodik és -kozik, meddig, tájszokásilag mezzig stb. E szerint medve a magyarban is lehet med-eve (medevő), v. méz-eve (méz-evő). Vagy pedig a nedv másképpen medv szótól származtatva am. nedvi vagy medvi (t. i. állat), azaz nedves, hideg tájéket, égaljat kedvelő, ott lakozó.” A szláv nyelvek *medved* szava, annak összetevői is szintén az ősmag(yar)-nyelvből eredőek. A *dv* páros a két legellentmondásosabb hangot tartalmazza. A velük alkotott szavak: *vad, vád, véd* stb. igazolják izgága voltukat. Ugyanakkor a *vedlik*, *átvedlik* is. A *medve* növényevő, de ragadozó is. Békésnek látszó viselkedésből könnyen vált át *támadóvá*. Amikor *támad*, akkor két lábra áll, fölemelkedik (*medik* – *emelkedik* – *madár*)
- megy** – Egyik helyről a másikra halad, mozog. [finnugor] Mind a hozzáadás (*meg*), mind a maga mögött hagyás (*hagy*) gondolata ott rejlik a szó értelme mögött – *megy*. A menni ige a távolodáshoz, a jönni a közeledéshez kötődő.
- megye** – Több járást magában foglaló államigazgatási egység. [szerb–horvát vagy szlovén] Ezt az ősi magyar szót is kilopnák a magyar szókincsből a szerkesztők akár a *csárda*, *huszár*, *székely harisnya* stb. szavakat. Mert, hogy magyar, arra itt a magyarázat a *CzF Szótár* szerint: „E szerint a megye nem egyéb, mint határ, s minthogy ezt ősi szokás szerint lépve, s körüljárva jelelik ki, innen e szó gyöke a megye ige (valamint a járásé jár), s a megyének kijelölése csakugyan határjárásnak mondatik.” Mind a járás, mind a *megye* a menéshez kötődő magyar szó.
- méh** – Mézet gyűjtő, családokban élő, hártvány szárnyú tenyésztett rovar. [finnugor] Hogy miért lett *méh* a neve ennek a szorgalmas rovarnak? Talán az odaadón szorgalmas *mancs*, *kéz* hasonlata, a *még*, *még*, *még* – állandó, szüntelen újra kiröpülés? A szóvégi *h* hang a munkához való *hűség*, a bőséges *hozam*, hogy saját *házába* *hordja* be termését? Egy ősmag(yar)-nyelvi szóba egyetlen hang sem véletlenül került be. A *méhek* háza egy csodálatos *hely*, *műhely* (méhely), ahol komoly élelmiszervegyészeti gyártási folyamat játszódik le a beszállított alapanyagokból. S a végeredmény egy csodálatos – *m-m-m* – ízű édesség: *micsoda íz, méz*, ah! Ezen kívül még sok hasznos melléktermék (viasz, virágpor, propolisz stb.) A *CzF Szótár* így írja le: „[...] azon szavaink közé tartozik, melyekben a vég h gyöngéd utóleh, mint a moh, doh, roh, düh, rüh, vagy mint a j a fej, hij, paréj, karéj, a v a lév, bév, hév, nyüv stb. szókban. Az éles mé, úgy látszik, ezen rovarnak vékony hangját utánozza. [...] A finnben Fábíán István szerint mehi vagy mesi am. még, és mehiläinen am. méh.”
- méh** – Anyaméh. A föld méhe, mélyen levő belső része. [szláv] Az *anyaméh* megnevezésben a szintén mélyről jövő *m* hanggal, a *mélyen* fekvő női belső szervet, a csodálatos megújulás, átörökítés, újratereptődés, a *mag*, *meg*, *még* fogalmak *mélyes* titkainak *hordozóját* jelöli. Egy olyan élettani alkotóhelyet, melyben létrejön egy új *ember*, mindkét szülő jellegzetes, átörökített vonásainak *hordozója*, egyikhez sem teljesen *hasonló*, hanem egy új, megismételhetetlen egyed. A *méh* a teremtés megismétlődésének titokzatos *műhelye*, *mély* titkokat rejt még ma is. Megfigyelhető, hogy a *h* hang kiejtésékor az egész belső önmagunkat adjuk. A *h* itt a *mély* szó *ly* hangjának *helyét* veszi át, ennek értelmét sugallja – ejthetnénk *méhly*-ként is –, de nemcsak a test, hanem a lélek *mélyiségének*, a női lény egész belső önmagának odaadó voltával. Ez a *h* a csodálatos anyai ösztöni rajongásnak a magzati állapot idején kialakuló, a lélek legbensőjéhez kötött, rögzített, soha le nem választható jelképes lelki köldökszinórja, mely a belőle kiszakadó magzathoz köti őt, a legmélyebb anyai szeretet érzelmével, elszakíthatatlanul egy egész életen át. A szó ősmag(yar)-nyelvi és nem szláv!

- méla** – Szótlánul elgondolkozó. Szomorkás hangulat. [?] A *mél*, *mál* különösen a két lágy hang okán *málló*, *omló* jelentést kölcsönöz. A *málé* is puha sütemény. Aki *mélázik*, az szinte szájtátva *bámul*. Székelyföldön az ilyent *mulának* is mondják, mely szó a *bámul* leharapott szóvégeiből ered. Ugyanakkor köze van a *mély* szóhoz, mivel a *mélázás* lehet *elmélyülő* gondolkodási állapot is.
- meleg** – A hideghez viszonyítva magasabb hőmérsékletű. [finnugor többől] Az elviselhető kellemes *meleg* ellágyító hatású. A *meleg* szó a *kellem* fordítottja *g>k* hangváltással és az *l* hang kettőzésével: *meleg* – *kellem* – *mellek*. Ebből a jelképes kebel*melegség* is kiérthető. A kebel, *mell*, *mellkas* a *meleg* emberi érzelmek fészke. Ugyanakkor a *meleg*, *leg* a fokozás, fokozhatóság jelölője is. Például *melegít*, *legít*, fokozza az ellágyító kellemes hatást.
- mell** – Az emberi törzs felső felének elülső része. [finnugor] Szinte folytatása lehet a fenti szövegnek. Az a mondás, hogy 'kígyót melenget a keblén', azaz *mellén*, sugallja: a *mellen* meleg van. A lágy *melegséget* a női *mell*, kebel külsején a csecsemő értékeli a legjobban, és iránta az anyai *mell* belsejében is *melegség* érzése tombol. Az első ősmag(yar)-nyelvi szavak egyike lehet.
- melódia** – Dallam. [nk: latin < görög] A *dal* magas hangú, hullámzó hangerejű beszédmód. A *dél* szóból indulhat, mely a legmagasabb napállás. *Dallam*, lehetett valaha birtokos raggal ellátott: *dal*, mely az enyém, *dalom*, *dallam*. Hogy lágy, *meleg* (mol) hang, ez is benne van a szóban: *lam*, *lom*. E *meleg* hangú megnyilvánulás a kebel, *mell* benső *meleg* érzéseit közvetíti. Ez értelemben használta az ógörög nyelv is. Ha megfordítjuk a *melódia* szót: ai/*dólem*, megtaláljuk eredő szóalakja torzóját. Az ősmag(yar)-nyelvi *dal*, *dalom*, *dallam* szónak görög nyelvben kialakult torzója tért vissza a *melódia* szóalakban.
- méltó** – Valamire érdemes, valamit érdemlő. [finnugor többől] Az *lt* páros esetenként kiértékelő, minősítő értelmű a szóban. Például: *bonyolult*, *dólt*, *fennkölt*, *használt*, *nyílt*, *nyúlt*, *zilált* stb. A *méltatás* egy tevékenységnek *elmében* való kiértékelése. A *remélt* eredmény beigazolódása nyomán kifejtett értékelés valakik részéről. Így lesz elismerésre *méltó*, jutalomra *méltó*.
- mély** – Lefelé viszonylag nagy kiterjedésű. [finnugor] A *me* gyök ür jelentésű a *meddő*, *meder*, *medence* szavakban. A CzF Szótár a *megy* ige *me* gyökével véli indulni a szót. Ehhez jön még az *ly* hang, mely a magyar nyelvben egyetlen szónak kezdőhangja: *lyuk*. Ez is *mélységet* jelentő.
- memória** – Emlékezőtehetség. [latin] A *memória* így, ez alakban tényleg latin, de ősmag(yar)-nyelvi *em* gyökre épülő. Az *em* gyök az *emberhez* köti e tulajdonságot, és annak is női feléhez (*em* – nő). Vitathatatlan, hogy a nők lelkük *mélyén* hívebben *örzik* *emlékeiket*, mivel érzelmi telítettségük teljesebb. A *memória mély emlékezet*, *messzemenő*, a régmúltban történt kiemelkedő *emlékek* megőrzésére való képesség. Az *ória* – orja – óriás. Tehát a régmúltban történt kiemelkedő – *ória* – *emlékek* megőrzésére való képesség.
- mén** – Hím ló; csődör. [? finnugor] Minden megnevezés az érzékszervek által felfogott jelzésekből indult, amit látott, hallott, érzett az ember, abból adott nevet, és csak az a megnevezés maradt fenn, mely tökéletesen találó volt. A *mén* szó látványi hatásból indult. Íme mit ír a CzF Szótár: „Mi e szó elemzését illeti, valamint monyas a mony, csődör a cső, (csév, csék) gyököktől, mint ezen hímállat lényeges jegyeitől vette nevét; valószínűen a mén szóban is oly minőség alapfogalma rejlik, mely a hímállat tulajdona. Véleményünk szerint gyöke azon me, melyből a megy, és men származnak. [...] E szerint mén am. menő, (kanczára menő), hágó, [...]” Régies kiejtéssel: *ráméne* a kanczára.
- menstruáció** – orv. Havi vérzés. [nk: latin] A szó semmiképp nem tűnik magyarosnak, és így nem is az. Viszont magyar szóelemek összetétele. Ez is jelzi a latin nyelvnek a magyarhoz viszonyított alárendeltségét. A *me* gyök, mint fennebb már volt szó, a *menni* ige tőszava. Két kötött mássalhangzó-páros van a szóban *st* és *tr* összeolvadó *t* hanggal. A *st* páros idegen nyelvben *szt* hangzású, de ez nem számít, mivel úgy is van értelme. A szó a magyar nyelvbe visszatértekor váltott *st*-re. Az *st* páros értelme itt az esemény *testtel* való kapcsolata. És az, hogy megjelenésekor *tüstént* tenni kell, mert különben *röstellheti* magát mások előtt. Mi történik a fent nevezett esetben? Valami *elmegy*, *menni* kényszerül egy felülírhatatlan teremtési törvény következményeként. Az *szt* páros a *tisztáz*, *osztás*, *választás* értelemadó tengelyhangzója. Mit *tisztáz*? Elsősorban *tisztázza*, hogy nem történt megtermékenyítés. Ugyanakkor *osztó* határvonal, vagyis két termékenységi időszakot (ciklust) *osztó*, *elválasztó*. Lehet *aggasztó* a meg nem jelenése, bár nem egy szívderítő *testi* állapot a nő részére – *uá* (utál) –, ezt a *tr* páros is kifejezi: *gyötrő* (gond egy kislánynak) *hátrány* szavakban. Sőt az *istráng* szóban a megkötöttség állapotát is szemlélteti. Bizonyos dolgokat meg kell vonnia magától. Talán a fentiek elég bizonyíték arra, hogy a szó nemzetközi használata valaha az ősmag(yar)-nyelvből indult.

- mentalitás** – *Észjárás gondolkodásmód.* [nk: latin szóból] A magyar *elme* szó idegen nyelvekbe leharapott szóvéggként jutott át. Az olasz, galíciai, portugál, spanyol – **mente**. A katalán – **ment**, a román – **mint**. A cseh – **mysl**, szlovák – **mysel**, angol – **mind**, walesi – **meddwl** stb. Az **nt** páros minősítő, viszonyító.
- meny** – *Fiunknak a felesége.* [finnugor] A **meny** szó kapcsolódik a **menni** igéhez és a **lány**, **asszony**, **ágy** (**ánygy**) szavak értelmi köréhez. Lásd az **ágy** címszónál. A CzF Szótár szerint: „Ha azon népies szójárást veszszük, mely szerént a leány férjhez megy, v. men, önként eszünkbe ötlük, hogy a meny gyöke men, melyből lett igenév menő, mene, meni, s öszvébbhúzva meny, mi szerént menyaszszony am. (férjhez) menő aszszony, [...]”
- menny** – *A keresztény hitben az ég, mint az Isten, az angyalok és az üdvözültek lakóhelye.* [finnugor] A szó kulcsa az **en**, **eny** gyök. A **menny**, Isten lakhelye, ez **fenn** van, ahonnan a **fény** jön, az a **menedék**, **enyhülés** helye, némely ember odamenendőnek érzi magát. Onnan vár **enyhülést** a bajban levő. Az égbolt láthatára, **amennyire** ellát a szem. Attól arra – vagyis tovább, ahová már szem nem láthat – van a **menny**. Az Özönvíz előtt a Földre látogató angyalok, akiknek az óriás gyermekei születtek földi asszonyoktól, szíriusziaknak, a Szíriusz-ból jövőknek mondták magukat. Nyomaikat itt hagyták a Földön. A különleges, hatalmas egyiptomi, boszniai, mexikói piramisépítmények, az egyiptomi templomok egyetlen tömbből állóalapzata, mennyezete, a Nasca-sivatag rajzolatai, a Stonehenge kőköre stb. Gyermekeik csontvázaik előkerültek a földfelszín alól, a tenger homokjából. Némelyik több mint 15 méter magas volt. A képes beszámoló fellelt csontvázaikról az alábbi címen található: <http://www.youtube.com/watch?v=B-8bVEIVUh8&feature=related> (*Giant humans. they were real!, Giants of the old World*) Ezek az előbb felsoroltak hitelességét bizonyítják, de ugyanúgy elhallgatás áldozatai, mint a magyar nép, a magyar nyelv ősisége.
- mer** – *Van bátorsága valamit tenni.* [? finnugor] A **mer** a **menni** és az **erő** szavak összetétele. Tulajdonképpen mindenféle **mer** ebből a gondolatból indul. A **merít** is bele kell **menjen** **erő**vel a kanállal a folyadékba, szemes gabonába. A **merülő** is **belemegy** **erő**t kifejtve a vízbe. Az **ismeretszerzés** is **belemenést**, **merülést**, **elmei erőbedobást** igénylő.
- mér** – *Nagyságot számokban meghatároz.* [? finnugor] A **mér** szónak köze van a **merít** igéhez. Az első **mérések** **bemerítő** magasságmérések lehettek, akár lábbal, karral (könyök). A kérdés az volt: **meddig ér?** Ez érdekes azért is, mert a **meddig** elsősorban **mélységre** utaló, **mederről** lehetett szó. A későbbiekben minden távra ezt alkalmazták. A **bemerítéses mértékvétel** nem Arkhimédész találmánya volt, mert akkor nem volnának jelen a **mérték**, **érték** szavak a magyar nyelvben. Ő csak újra felfedezte. Ez nem csökkenti lángelméjű felfedezésének értékét, **mértékét** mivel egy teljesen feledésbe ment módszer felfedezésében nullaponttól indult. Ám ősei, az ősmag(yar)-nyelvet beszélők ezt már tudták jóval előtte.
- mérce** – *Hosszúság, magasság mérésére való, a mértékegység törtrészeit, illetve többszörösét is jelölő eszköz.* [szláv] A **rc** páros esetenként ízekre bontott dolgokat is jelöl. Ilyenek: **perc**, **porc**, **purc**, **derce** stb. A **mérce** szó apró, finom léptékű mérték. Az **rc** párosból alkotott szavak: **rece**, **cérna**, **ceruza** mind finom, vékony vonallal kapcsolatosak. Nem szláv eredetű. Ők vették át a magyar nyelvből!
- méreg** – *Az egészségre káros esetenként halált okozó anyag.* [? finnugor] Az **m** hang ajakhangként ez esetben szájra, **marásra** utal. A **méreg**: **mar** és **erő**, a **reg** ez esetben hatás, valaminek kezdete: **eregel** – elindul, **reggel** – indul a nap. A **méreg** önmagában nem jelent veszélyt, csak amikor elindul (**eregel**) az élő szövetek közt, behatol azok közé.
- mérges** – *Mérgező.* [? finnugor] A **mérges** **rg** párosa esetenként gyors: **fergeteg**, **forgó**, **fürge**, **pergő**, **sürgős**, **szorgalom**, **ürge** stb. jelenségek, más esetben a **mérges** állapot párhuzamainak: **háborgó**, **hörgő**, **kerge**, **kesergő**, **vergődő** stb. megjelenítője.
- merkantil** – *Kereskedelemmel kapcsolatos.* [nk: francia < olasz] Ez a szó a **kalmár** szavunkból eredt. Idegen nyelvekben a leharapott szóvégből alakult a **marketing**, **merkantil** stb. szóalak. A magyar szóból eredést a két kötött mássalhangzó-páros jelenléte (**rk**, **nt**) is nyomatékosítja, mivel a magyar nyelv hangzástörvénye idegenbe is elkísérte. Nem alkothatott új szót azok nélkül! Az **rk** páros a **kalmárszellemű viselkedésmódot**: **fondorkodó**, **fürkész**, **iparkodó**, **járkál**, **kérkedő**, **markol**, **mesterkelt**, **torkos** szavakban jellemzi. Az **rk** hangokkal alkotható szó a **róka** (ravasz). Az **nt** páros minősítő. Vagyis a **merkantil** szó magyar szóelemekből épülő, bár nem magyar kifejezés, és használata kerülendő. Hasonló a **spektákulum** szóhoz, mely szintén magyar elemekből épül.

mese – Csodás elbeszéléseket tartalmazó, naiv hangú, költött elbeszélés. [finnugor töből] A *mese* szó kezdőhangja az *m*, a kisbaba első ajkhangjainak egyike, és azokkal szemben használja akiket, amiket nagyon szeret: *m-m-m-m-m*. Ilyenek az anyukája, anyukája didije, kedvenc játéka, mondókái. A *mese* nem véletlenül kezdődik az *m* hanggal. Az *E, É* hangok szerepének ismerete az emberi beszédben az élet egyensúlyhelyezeteinek megértésében, kezelésében fontos. Erre vonatkozóan a www.magtudin.org nyelvészeti oldalán, az *Ismerjük meg nyelvünk hangjait* című, az *E, É* hangokról szóló tanulmányban írtam, e könyv függelékében is megjelenik. Van Székelyföldön egy mondás, mely a *mese* egyik jellemzője lehet: *mesze semmi* (nesze), fogd meg jól. A *mese* a *sehol sem* volt ország, *sosem* volt királyáról, és a *meg sem* született hősről szól. A *mesében* sűrűn előfordul sok-sok csodás *esemény*. A *mese* oda-vissza is fordítható és játszható szó (*mese* – *m/esem-ény* – *esme/ret*), ez is igazolja magyar eredetét. Hozzáteendő még, hogy a *mese* alapjául megtörtént *események* is szolgáltak. Ilyenek az **óriások**, akik léteztek: Fanyüvő, Kőmorzsoló stb. Ha megnézzük az egyik óriásnak a múzeumban elfektetve kiállított csontvázát a mellette mozgó látogatókkal – GULLIVER és a lilliputiak jutnak eszünkbe. A néptudat mélyén élő, valaha lejátszódott igaz történetek felszínre buknak a *mesékben* egy-egy *mesélő*kedvű ember jóvoltából: <http://www.youtube.com/watch?v=B-8bVEIVUh8&feature=related> (Giant humans. they were real!, Giants of the old Wordl). A képek láttán nem tűnik valótlannak, hogy az ember elért az óriás tenyerén (PETŐFI Sándor: János vitéz). Erre most már varrogathatják a gombot a hitetlenkedők. A *mese* tanulsággal is szolgál: a kisgyerek elméjében elülteti az igazságosság érzetének magvát, mert egy életre beivódik tiszta elméjébe, kicsiny szívébe az, amit hallott. A CzF Szótár szerint: a „mese nem egyéb mint a módosított hangú besze, melyből el képzővel lett beszél, mint a mese törzsokből mesél. Hogy a b és m mint rokonszervü hangok fölcseréltetnek, bizonyítják a bekeg mekeg, bee! mee! bankó mankó, banya manya, bámbám mámmám stb. változatok.” Van még egy magyarázat. VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvének 93. oldalán, ahol a szájmozgás, motoszkálás, mot > mod > mond változásairól ír. „Mo magas hangon me, ebből a csángó kiejtésű mesze – mese [...] Aki mesél, annak mozog [...] motog a szája. Ez a mozgás motyosz. És éppen ez az ősgörög müthosz. [...] Bármennyire is viccesnek hat [...] mítosz pedig motyosz. [...] müthe mese.” Ógörögbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott a szó. Végezetül: az *es* (*esz*) gyök *kiterjedést* is jelent. A *mese* egyik jellemzője terjengősség, nagy térre és időre kiterjedés.

mester – Mesterlevelet szerzett önálló iparos. Tanítómester. A toll mestere. Stb. [francia] A *mester*, első látásra nem tűnik magyar szónak, végződését inkább németesnek véljük, bár itt francia eredetet ajánlnak. Ennek ellenére bebizonyítható, hogy a *mester* szó – ősnyelvi magyar. Valaha, nagyon régen, még az egynyelvűség idején képzett szóösszetétel. Az első szótag – *mes* – mindenképp az *ismerettel*, sőt a *kiterjedt* ismerettel kapcsolatos, *értelmes*, *elmés* megoldásokra képes emberről szól, a második a *tér*, ahol az *ismeret* *teremtő* ereje érvényesül, s amelyet az *értelmES TERemTő elme* befog, és a megvalósítási képesség kiteljesít. Az *s* hang mindig ott van, a *sűrű*, *dús*, *bőség* fogalomkörhöz tartozó jelöléseknél. Itt *dús* ismereti, tapasztalati *bőségről* van szó, mely értelmi, értékű szint meghatározója a cím viselőjénél. A *mester* valaha a legmagasabb, legkitüntetőbb cím volt az emberek közt. Ebből: a *magister*, *master*, *Meister*, *maître*, *mestre*, *meester*, *mistr*, *mastro*, *maestro*, *majster*, *maístir*, *meistr* stb. idegen nyelvű szavak. Ezeket felbontani, rájuk *értelmes* magyarázatot adni csak magyar nyelven lehet. És lám, ha viccesek akarunk lenni a *Halotti Beszéd* szavaival: „nüm így nyelv múlhatja” ez *szt* párost. Még a török *usztá* sem, és VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* 338. oldalán említett ógörög *mésztor* sem. Bizony. Benne marad a szóban örök bizonyítékául annak, hogy az ősmag(yar)-nyelvből indult. A CzF Szótár szerint latin vagy német eredetű. Téves, nem elfogadható megállapítás.

mész – Mészköből égetett, az építő- és a vegyiparban használt fehér anyag. [?] A CzF Szótár szerint: „Ha alapfogalmul fehérségét veszszük, hajlandók vagyunk azt tartani, hogy alapgyökhang benne a nyílt e, mely szinte megvan a fehér tulajdonságu szepe, vese, kese, keszeg, tej, tel (tél), del (dél), der (dér) szókban; s közelebről rokon a szanszkrit bhasz és bhászasz szókkal, melyek szintén világosságot, fényt jelentenek, honnan származtatható a német weisz is. Ha pedig azt veszszük jellemzőnek benne, hogy valamennyi földnem között legmelegebb, úgy rokonságban látszik lenni a meleg (me) gyökével, mint a latinban is a calx és calidus gyökei úgy látszik, azon egy gyökhangból alkotvák.” Még hozzátehető a napfényben fürdő fehér *messzeség* fogalma, mely szintén a névadás ihletője lehetett.

mészáros – Szarvasmarha, juh és ló levágásával és húsának kimérésével foglalkozó iparos. [**mészár** 'ua' < szláv] A szó a *met* (*metél*), *metsz* alapszóból induló. Az első *mészáros* a leírások szerint az ősmag(yar)-nyelvet beszélő NOÉ. A szóban rejtve a hús, az *izom* – *meszá* – *eszám* – *izom* – *mozi* – *mozog*. Az *izom* mozgóerő forrása. A *mészáros* a *húsrá suhint* bárdjával. Húsként szétmetszve szállanként bontható. Van egy mondás: *szemenszedett*, vagyis apróra. Egy másik nagy súllyal bíró bizonyíték a magyar nyelvi eredetre, az *ész*, *szá*, *szé* stb. gyökök *kiterjedés* jelentése az *összes* (*össz-sze*) magyar szavakban (*arasz*, *terpesz*, *asztag*, *asztal*, *esztendő*, *száz*, *ész*, *vész*, *szél*, *szel*, *meszel* stb.). A *mészáros* szétszedi, kiterjeszti, szétteríti, szeleteli a húanyagot. Az *r* hang szerepe az erőszakos behatás. A *mész* gyök alacsonyhangú változata – *masz* – a gyúrhatóságot is jelenti (massza). Az utódnnyelvek némelyikében a *mészár* fordított alakja (*mészár* – *szármé*) adja a darált húsból készült, levélbe csavart töltelék nevét: sarmale – szármále. A szónak egy másik fordított alakja *szémáros* a *szétmarás* gondolatát rejt. A *mészáros* szó elemeire szedve csak magyarul magyarázható. Az ősmag(yar)-nyelvből örökölte az összes többi. A *CzF Szótár* szerint: „Ezen szó tótul meszár v. maszár, a meszo v. maszo (hús) törzstől s am. hússalbánó, husvágó. Némelyek szerint ebből lett mészáros, [...] Mások szerint a héberben beszár () am. hús, innen lenne beszáros vagy meszáros, mészáros am. hússal bánó, húsáruló. Mások ismét metsz-áros összetételből vonják le a mészáros szót, honnan mészár-szék annyi volna, mint metszárszék stb.” Ez a kavarás annak magyarázata, hogy sokak számára az ősmag(yar)-nyelvből eredőként elfogadni nehéz. De ez legyen az ő gondjuk. Senki nem kötelezi őket ennek elfogadására, de attól még igaz marad. Nem meglepő, hogy a fent említett nyelvekben, kisebb hangtorzításokkal, a hús neve is benne van. A minta az ősmag(yar)-nyelvből vétetett.

mesztic – Indián és fehér szülőkől származó személy. [**nk: spanyol**] Csak az *szt* páros kapcsán. Keverék vagy megosztott. Két különböző faj közt osztozik őseit illetően. Itt sem kerülhetik el a *kötött mássalhangzó-páros* értelemformáló szerepét és az *esz* gyök *kiterjedés* jelentése is bizonyíték.

méter – Az egyenlítőnek illetve egy délkörnek a negyvenmilliomod része mint hossz mérték. [**nk: francia** < latin < görög] Az ógörög nyelvben a: „mega – nagy, hatalmas. A megasz – magas, megisztoz – magasztos, mér – mér, mérietosz – mérő zsinég, mérosz – mérés, kimért rész. A métron – métrony, azaz mérőeszköz, talán a *méter* is a *méret* szóból lett hangátvetéssel” (Kiem. K. S.) A felsorolást VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvének 286–288. oldalairól idéztem. Nekem is volt egy ilyen megállapításom a *méter* – *méret* szavak kapcsán, de jónak láttam egy tekintélyesebb alátámasztást keresni. Nincs kétely. Mai görögben a méret – mégethos, méter – métra. Végkövetkeztetés: minden, amit a szótár a görög nyelvből eredeztet, azokat az ógörögök az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A franciák? Ők a legfiatalabbak, ők vannak a sor végén.

méz – A méhek által virágokból gyűjtött sárga, sűrű, édes folyadék. [**finnugor**] A *méh* címszónál írtam róla. A *méz* neve úgy alakult ki, hogy nagyon ízlett: – Mi ez? Ez, *m-m-m* – ízletes! Micsoda íz! Édes *míz*, *méz*. Még a pontos kifejezést kereső *izé*, *mizé* szó is beillik ide. A névadásoknál az érkeket érő pillanatnyi hatás azonnali ösztöni visszahatása (reakció) döntött. Az *éz* szintén *kiterjedés* jelentésű (az *sz*, *s*, *z* hangokkal alkotott gyökök). A *CzF Szótár* leírása: „Megegyezik vele a szanszkrit: madhu, finn és eszth nessi, lengyel: miod, miodz, orosz és szlavon: med, latin: mel, hellen: mhli stb. Hogy a méz és méh mind hangra, mind belső öszveköttetésre egy eredetűek, kételkedni nem lehet; a méz t. i. a méh-nek müve, készítménye, és így a magyarból értelmezve valószínűleg am. méh-íz, azaz méh készítette íz.”

mézga – Némely fa kérgéből szívárgó nyúlós, a levegőn megszilárduló anyag. [**szláv**] A *mézga* nem szláv szó, mert „szlávul” nem bontható érthető elemekre. Mikor jön elő a *mézga*? Mi okozza? Mit tud erről a szláv a saját nyelvén magyarázni? A tavaszi kellemesen melegedő napsugár birizsgálja a növényeket, és ennek hatására izgalomba jönnek, életnedveik a kéreg alatt mozgásba lendülnek. Székelyül szólva: megindul a *mezgésedés*, vagyis megered a *mézga*. „Eljön a szláv nyelvekben is mezga, mjzaga, mjza, mesga miezga alakokban.” – írja a *CzF Szótár*. Lám, egy szláv nyelv sem „múlhatja” a *zg* párost. De van-e nekik *zg* párossal: birizgál, bizgat, borozgat, buzgó, cselezget, falatozgat, igazgat, izgatott, izgága, mozgó, mezgérel, mézga, rezgő, szemezget, utazgat stb. szavaik, melyek felvilágosítást adnak a *mézga*, mozgással magyarázható eredetére? És a fa kérge alól kifolyó anyagnak, *terjedő*, *szétterülő* – az *éz* (*mézga*) gyökben rejlő – értelme magyarázható-e a szláv nyelveken?

mező – Alacsony növényzetű, különösen füves sík terület. [**finnugor** töből] A *mez* befödi a testet, különben *meztelen*. A *mező* növényzete befödi, *mezt* von a kopár földre. A *mező* egy nagy kiterjedő

térség (*ez*). Így lett *mező* a neve. Az *m* hang, *me*, *mé* gyök szerepe szintén meghatározó, hiszen a *mér*, *méretes*, *messzeség* szavak indító hangja.

mi – *Személyes névmás.* [**finnugor**] Az *m* hang a *magasság*, *mélyesség* mellett a *tömeg*, a *hozzáadás*, *számosodás* kulcs hangja. Nem véletlen, ha a többes szám első személy névmásának is kezdőhangja lett. Az *i* a személy. – *Ki* vagy? – *Ik*. – És ha többen vagytok, *ikik*? – Nem, *ink*, *mink*.

mi – *Kérdőszó.* [**finnugor**] *Mi* ez? A válasz: *Ím*, ez! A *mi* ugyanakkor takarószó is, sok minden befér alája. *Ki mit* tud? *Mindenki mindent.* *Mit* eszel? *Mikor mit.* *Mi* történik itt? *Mikor mi.*

mikro – *Szóelőtag.* *Parányi, szabad szemmel nem látható.* [**nk: görög** szóból] A *mikro* *kicsi*, *apró*. A latin, germán stb. nyelvek a *c* betűt *k*-nak olvassák, és így fordított gyökként vehetjük, de az *ici*, *pici*, *mici* is kiérződik belőle. Idetartozik az összes *mic*, *micro* (*mikro*, *apró*) kezdetű szó is, melyek mind magyar gyökből indulnak. A *kr* páros ősnyelv azonosító az *ikra*, *szikra* szavakban is jelen van és tömör rejtett erőt sejtet.

mímel – *Színlel, tettet.* [**francia** vagy **német** (latin < görög) szóból] *Ím*, így teszel, ez a *mímelés* alapja. Vagyis valakit utánozni, arc- és testmozdulatait, hangját, öltözetét. Ez magyarul majmolás. Ez lehetett az alapszó valaha az ősmag(yar)-nyelvben, amelyhez köthető *utánoz* szó latinban *imito*, az újraalkotás – *faximile* szóból ha elhagyjuk a *fax* – *okozó, tényező* szót, marad az *imile*. A *CzF Szótár* így ír: „E szónak gyöke *mim*, melyhez értelemre is leghasonlóbb a latin *mimus*, s hangváltozattal a magyar majmol; minthogy pedig a majomnak kitűnő sajátja az utánzás, valószínű, hogy a *mim* és *majm* egy eredetűek, mert az *i* nyelvünkben *aj* *oj* hangokkal szeret váltakozni (Az angolban is, ez is ősmag(yar)-nyelvi örökségük. K. S.), pl. kiált, kajált, alít alajt, megfordítva: *ihar*, *juhar*, *ig* *jog*, *irgat*, *forгат* stb.” A latin *mimus* a színpadi színjátékra utal, színházi alakításként a *mímelés*, *mímika*, érzelmeket kimutató arc-, testmozdulati játék. A magyar nyelvben az *im* érzelmi gyök, az *ik* mozgást jelentő. Tehát a szó alapja az ősmag(yar)-nyelvben keresendő, és található.

mirigy – *Váladékot termelő szerv.* [?] Mint minden több szótagú szó, ez is összetett. Oly *csomó*, melyből testnedv *ered*. Az *ir* nedv, testnedv, mely a *mirigy*ből ered – eregy. A *mirigy* szó valaha lehetett meregy, miregy, mirigy. A *CzF Szótár* így ír róla: „Mennyiben a mirigy veszélyes kifakadást jelent, hasonló hozzá a mérge, s gyökük *mir* vagy *mér* mély hangon azonos mar gyökkel; alakjánál fogva pedig, mint csomószerű gömbölyű test rokon a *rügy*, *rigya* szókhöz.” Több jellemzőből összetevődő megnevezés a nyelvi harmónia elv (legkevesebb három jellemző) szerint.

mismás – *Bizonytalan egyveleg.* [**német**] Székelyföldön, ha valamire folt esik, azt kérdezik: – E *mis* lett? Vagyis: *milyen*es, *mi*vel való elkenés. S erre lehet mondani azt is, hogy nem ilyen, hanem *más*. Épeszű emberben föl sem merülne az, hogy két jól érthető eredeti magyar szóból álló összetett szót kinevezzék német eredetűnek. A MÉKSz *mismás* (de nem magyar érzelmű) nyelvészek munkája. Ha ez a szó így létezik a német nyelvben, akkor az csak a magyar nyelvből kerülhetett oda, és még nem is az ősmag(yar)-nyelvből, hanem az utóbbi ezerévi kapcsolat nyomán. De nincs mit csodálkozni, hiszen a *vértanú*, *nefelejcs*, beszédes magyar szavakat is németnek kiáltották ki.

miszlik – *Apró, apró részekre szakad.* [**latin**] A *miszlik* szó pontosan illeszkedik azon szavak közé, melyek az *szl* páros értelmét hordozók. Az *szl* páros az *oszló*, *foszló*, *oszlop*, *oszló* stb. szavakban a felosztás, darabokra *oszlás*, széthullás, szétosztódás gondolatát hordozó. Társa az *szt* párosnak. Az *szl* az *oszlás* folyamatáról, az *szt* az *osztás* tettéről beszél. A *miszlik*be szakadó, *miszlik*re hull. A *mi* gyök az alany, *ami* *oszlik*. A szóvégi *ik*, a mozgás. Az *isz* a szétterjedés. Hol ebben a latin elem? Az *szl* páros hangjaival alkotható szavak: *száll*, *szél*, *szól*, *szül*. Mindannyi az *oszlás*, szétterjedés értelme körüli. A felosztott anyag *elszál* a *szél*lel. Aki *szól*, belső *szél*lel beszél, *szól*, és *szót* *oszlát*, *szór*, *oszt*. A *szülés*, egyből több egyedre *oszló*. A MÉKSz szerkesztői itt sem voltak hivatásuk magaslatán. Bele sem tekintettek a dolgok mélyébe, pedig ezért egyetlen latin szótárt sem kell felütni.

misztikus, **misztifikál** – *Titokzatos, rejtélyes. Megtévesztően homályba burkol, ködösít.* [**nk: francia** < latin < görög] A megtévesztő csalók a messzi ókorban is a *híszékenyek* együgyűségére játszottak (*szt* – *tsz*) rá. Az eléjük tárt tanítást titokzatosá tették azzal, hogy *részekre osztották*, megkavarták, érthetlenné tették (lásd utódaikat: politika, jog, fizetési számlák stb.), leírták tekercekre, és utána dogmának nyilvánították, ezt mondván: Meg vagyon írva! Ez még az együgyűség idején megtörtént, különben nem lenne jelen az *szt* páros a fogalom megnevezésében. Manapság a politika, szolgáltatók (kifizetési számlák), jogászat, sajtó kavár eme ősrégi gyakorlat szerint. Úgy keverik meg a törvényeket, számokat, cikkelyeket, híreket, ahogy nekik tetszik, és találják az együgyű nép

elé, mely elhiszi, azon betokosodott régi érv mai változata szerint: – Írta az újság! Bemondta a rádió! Mutatta a tévé! Ez a hatalom *misztifikációja, misztikuma*. . Az *ik* mozgást, de személyt is jelent. A *fik* cselekvést.

mítosz – *Isteni lényekről, hősookról, az ősidők eseményeiről szóló monda.* [nk: latin < görög] Az ógörög müthe – mese. Ugyanebből kiinduló a müthosz, mely a mítosz alakban van jelen ma a magyar nyelvben. VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvének 93. oldalán, ahol a szájmozgás, motoszkálás, mot > mod > mond változásairól ír. „Aki mesél, annak mozog [...] motog a szája. Ez a mozgás motyosz. És éppen ez az ógörög müthosz. [...] Bármennyire is viccesnek hat [...] mítosz pedig motyosz. [...] müthe mese.” Látható a hasonlóság. Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvnek a mai csángók által még beszélt sz-ező szárnyából vált ki, és lassan torzult el mai alakjára.

mocsár – *Növényzettel lepett sekély állóvíz.* [szláv] A **mocsár** szó összetett: **mocsok** és **sár**. A CzF Szótár is ezt írja: „E szerint mocsár am. mocsó t. i. víz. Vagy végre öszve van téve a mocs és sár szókból, mintha volna mocssár. Mongolul: mocsagi am. káka. Egyébiránt eléjön ugyanazon vagy rokon alakban a szláv nyelvekben is.” Ám az eredet ősmag(yar)-nyelvi! A **cs** hang összes kedvezőtlen magyar nyelvi vonatkozását meg kell vizsgálni, ezt mindenki megteheti magának. Lásd a **Cs** hang bevezetőjét.

mocsok – *Sűrű, ragadós piszok.* [?] A szóban az **mo** gyök kézvonatkozású is lehet. A **mocsok**tól csak **mos**ással lehet szabadulni, mely kézművelet. Az **ocs** gyök az **ocsú, ócska, ocsmány** stb. szavakban igazolja a **mocsok, mocsár** szavakban adott értelmét. Ugyanígy a **pocsék, pocsolya** stb. szavakban is. Óseredeti magyar szó, nem ismeretlen eredetű!

mód – *Cselekvés, eljárás, folyamat sajátos rendje, formája.* [latin] Érdekes, hogy itt már a CzF Szótár is szabadkozik: „[...] ha eredeti magyarnak szabad tekintenünk, rokon a mutat igével, vagyis ennek mut gyökével. Muti a tiszai vidékeken am. mutasd. V. ö. MUTAT, MÓDOS. Egyezik vele megfordított alakban idom is.” Erdővidéken is jár a *muti meg* szó. Akinek van **módja**, azaz gazdasága, az **mutatja** is büszkén. A szép nő is **mutatja** a **módi** szerinti legújabb ruháját. Székelyföldi mondás: *Mindennek van módja, csak a szegény embernek nincs.* Az **m** hang lehet a **milyenség**, a **mu** gyök az alakító, formáló kéz (idom). A **t** hang a tett. A **d** a **gazdag** a művészi érték, de lehet még a **dagadtra duzzadt gazdagság** is. A **dús, dőre, dőzsöl, dőlyf, dögivel dől** (a pénz), **dőf** szavakban jellemzi a **módos gazdagságot** és a **gazdag viselkedését**. Az utódnelvek, így a latin által is megörökölt ősmag(yar)-nyelvi szó.

modell – *Mintadarab.* [nk: olasz] A **modell** megmutatja, milyenek legyenek a sorozat darabjai. A **mód** gyökből, mely ősmag(yar)-nyelvi.

mogorva – *Rosszkedvű, barátságtalan.* [?] Morgó, durva – **mogorva**. A **mogorva** ember magába forduló, a **mog** – **gom** gyök is érzékelteti **összegomolyodó, magába roskadó**. Az **rv** páros többnyire kellemetlen kicsengésű értelemhordozó a szavakban. Íme: **árva, durva, hervad, karvaly, kurva, lárva, murva, orv, örvény, sérv** stb. A páros hangjaival épülő szavak sem épp szívderítők: **ravasz, merev, reves, rivall, rovott** stb.

moh – *Moha.* [szláv] Az **m** hang az **omló lazaságot, emlő lágyágát**, a **h** hang a **lehelet hangja**, mely **puha**, akár a halk susogó szellő. A **moha** is puha, kellemes tapintású akár az **emlő**. A szó fordítottja **hom**. Ez a puha anyagnak érintésre, **nyomásra behomoruló** tulajdonságát jelenti.

mohó – *Vágyát hevesen kielégíteni igyekvő.* [?] Az **m** ajakhang. A **h** hang vissza, befelé irányú képzése még nagyobb erőt igénylő, mint kiejtése. A **mohó habzsol, hamar harap**. A CzF Szótár szerint: „Ezen szó eredetileg az evésre vonatkozván, azokkal áll származási viszonyban, melyek szintén evésre, és az evvel járó szájtátogatásra emlékeztetnek, milyenek a mohón rágicsáló mókus, a ruhanemű és más testeket megrágó moly, a szájmozgatás által történő igestő: mond; továbbá hangváltozattal a majzol, máhol, mámmog, mamóka, a francia: mâcher, manger, latin: mando (mandere) stb. melyek mind az evés, rágicsálás alapfogalma alá tartoznak. E szerint egészen különbözik azon moh szótól, mely nedves helyeken termő lopvanőszöket jelent. V. ö. MOH. Alakjára nézve olyan, mint bohó, kohó, tarhó, golyhó, gunyhó, lehó, felhő, [...]” A szó fordítva **óhom**. Így kiérződik belőle a mindent kívánó, **óhajtó, éh, homorúra magába szívó vágy**.

móka – *Tréfa, bohóság. Tréfás mutatvány.* [olasz] A **móka, cókómók, mókol**. A régies **tákol, mákol** kézügyességről szól. És főleg a kis rágcsáló **mókus**, mely a **móka** egyik ihletője is, mind a **mókol, mákol** magyar szavakból ered. Hogy kerül az asztalra az olasz csizma?

- mokány** – *Kis termetű, zömök, szívós ló. Önérzetes, határozott, de kissé nyers modorú mokány paraszt.* [román] A CzF Szótár szerint: „Gyöke mok, melynél fogva rokon a makacs, makuj, makrancz, makranczos szók mak gyökével.” Nem román szó a **mokány**, bár román nyelvben is jelen van **mocan** alakban. A **mak** – **kam** – **kan** mutatnak **kemény** – **mokány** fordítható szó irányába. E fordíthatóság is magyar jelleg.
- molnár** – *Gabonát iparszerűen őrlő személy, szakmunkás.* [szláv] A **mol** – **lom** puha, a **molnár** így puhító, **omlasztó** jelentésű. Az **ln** páros többnyire használható képesítésre, képességre utal. Ilyenek: **asztalnok**, **dalnok**, **elnök**, **szólnok**, **tollnok**, **ülnök** stb. A CzF Szótár leírása szerint: „Eredetre nézve egy a latin molitor, olasz molinaro, német Müllner, szláv malinar, mlinár stb. szókkal.” Azok mind a **mol** gyök származékaiból indulók. A **molnár** szakma még a nyelvrobbanás előtti foglalkozás volt, így természetes a gyök jelenléte az utódnyelvekben, így a szláv nyelvekben is.
- moly** – *Molylepke.* [szláv] A CzF Szótár pontosan leírja: „Mínt hogy a molynak legkitünőbb tulajdonsága a rágás, mintegy mállasztás v. őrlés; gyöke mol közelebb azon rokon gyökű szók közé sorozható, melyek szintén rágást, őrlést, evést jelentenek, milyenek mohó, moha, mókus; rokon továbbá a mállik, mállaszt máll törzsével is.” A szlávok az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- mond** – *Gondolatokat élőszóban, vagy írásban kifejez, közöl.* [finnugor töből] A **mo** gyök a **mozog**, **mocan**, **motyog** szájmogzásra utal. Az **nd** páros jelen van a **sanda** szándékú, **fondorlatos** **gondolatban**, majd a **csöndet** megtörő **mond**atban, a harang **kondulásában** stb.
- mongol** – *Mongóliában élő, altáji nyelvű mongoloid népek.* [nk: mongol] A CzF Szótár írja: „Mongolul mong (= durczás), melyből származtatják némely történetírók a ‚mongol’ szót.” A **mongol** durva, vadállati kegyetlen nép volt. Ezt a magyarok bőrükön érezték. Az **ng** páros nem véletlen került a nép megnevezésébe. Az ősmag(yar)-nyelvről leváló törzsek, népek jellemzőik szerint csoportosultak, megnevezésük még az ősmag(yar)-nyelven született, és tökéletesen fedi jellemzőiket. Ezt egy külön tanulmányban bontom ki. Ugyanígy irgalmatlanok voltak háborúikban az **angolok** is. Példa rá a Tasmánia őslakóinak állatokként levadászása, Észak-Amerika őslakosságának kiirtása. A búrok asszonyainak, gyermekeinek lemészárlása. Az **ng** páros jelenléte: **marcangol**, **mángorol**, **mongorol** szavakban nagyon közeli jellemzőket takaró tevékenységet ír le erről a két fajzatról, főleg a **marcangol**, **mongorol**.
- mono-** – *Előtag. Egy valamiből álló.* [nk: görög szóból] Idegen nyelvekben az **on** – **egy** jelentéssel az **én** egyes szám, első személy névmásából indul. A többi csak ógörög díszletként került rá.
- mony** – *Tojás. Here. Hímvesző.* [finnugor] Mind a tojás, mind a hímvesző kapcsolatos a **nyomással** (**nyom** – **mony**). Egyiket befelé **nyomják** a tojóba, a másikat ennek **nyomán** kifelé **nyomja** a tojó. Kissé pöre leírás, de tömören ennyi.
- mordály** – *Régimódi pisztoly. Tölcsérszerűen kiszélesedő csövű puska.* [német] Az **rd** páros nem engedi ki a magyar szókészletből. Az **rd** páros nem szívderítő kifejezések értelem-meghatározó alkotója: **bárd**, **herdál**, **horda**, **kard**, **korda**, **mord**, **ordas**, **ordít**, **ördög**, **párduc**, **zord**, stb. A CzF Szótár a **mordály** szót a **mord**ból vezeti le: „Titkos boszuálló, ki mord haragból követ el valami gonoszt. Mordály áruló. Mordály gyujtogató.” A fegyvert mordány néven említi.
- mormota** – *Ürgéhez hasonló, téli álmat alvó hegyi rágcsáló állat. Héttalvó.* [latin] A **mormota** nevét nem adhatták más nyelven, csak magyarul még az ősmag(yar)-nyelven. Erre az **rm** páros a bizonyíték a **durmol**, **durmog**, **mormol**, **mormog** szavakban, melyek a **mormota** alvásának látható, hallható jegeit leíró szavak.
- mos** – *Vízzel és mosószerrel tisztít valamit.* [finnugor] A **mo** gyök kéz (mancs) jelentésű is, de a **mocsokra** is utalhat. Az **s** hang a **mosással** járó súroló, susogó hang. Ez az **eső** szóban is a suhogást jelenti, tehát hangutánzó. A **mos** elvont gyök is. Erről alább.
- mosoly** – *Derűs érzelmnek a száj és a szem körüli kifejeződése.* [finnugor töből] A **mos** gyökből indul, és ebből jön a tiszta **mosoly** fogalma. A CzF Szótár még hozzáteszi: „[...] gyöke mos a gömbölyödő vagy széthúzó ajkak mozgását utánozza, s rokon a mocz, moczczan és moz, mozog szókhoz.” A **mosoly** fordítottjai: **somoly**, **olymos**. A **somoly** a **komoly** ellentéte. Az **olymos** értelme: **olyan**, mint a tisztán **mosott**, vagyis üde, szép, jó kedélyre hangoló.
- mostoha** – *Szeretetlen, hideg, kedvezőtlen.* [bolgár] Az **st** páros kiterjedt jelentést hordozó különböző szavakban. A **mostoha** szón kívül kellemetlen, visszatetsző jelenséget leíró még a: **beste**, **borosta**, **füst**, **lusta**, **ostor**, **rest**, **sistereg** szavakban. A **mostoha** szó kialakulása a CzF Szótár szerint: „[...] a mostoha valami új, s ellentéte a réginek, [...] a mostoha szóban [...] legújabb időt jelentő most, [...] Ha itt a ha am. a valaha, mindenha, néha, soha, időhatározókban létező ha, úgy mostoha annyit

tenne, mint mostani időbeli, ellentétben a régi, a megholt, az elmúlt apával vagy anyával.” Lehet úgy is érteni: **most ha** nincs az édes, **most ha** ez van, jó kell legyen. Vagy: **ó ha most** volna, **most ó ha** volna az édes! Viszont, ha az **st** párost tartalmazó szavakkal való párhuzamot nézzük, akkor az **st** által kifejezett kellemetlen, nehezen elviselhető háttéri értelem találó. Talán a következmény szülte az óhajtó sóhajt: **ó ha most** volna, **most ó ha** volna az édes! Aki elveszítve az édest, ette az árvaság kenyerét, az tudja, milyen érzés! Visszatérve a zárójelre: ha a bolgár nyelvben is ennyi bizonyíték van mellette, ha így kifejtethető, akkor onnan van, de ezt nagyon kétlem. Egyébként a bolgárok valaha az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélték, és így a szó maradhatott onnan is, de mindenképp ősmag(yar)-nyelvi

motolla (matolla, matóla) – *Fonalnak pászmákba szedésére használt, két végén T alakú rúd. Fonal föltekérésére való hatoldalú, forgatható keret.* [szláv] A CzF Szótár leírása szerint: „[...] a matóla forgatva és forogva használtatik, innen gyöke mat azon szókkal áll rokonságban, melyekben a mat (mot) gyök mozgást, itt különösen forgó, forgolódó mozgást jelent, mint matat, matikál, motat, motoz származékok is.” A **ma** gyök kéz jelentésű: **mancs**, a **mo** mozgás.

motor – *Energiát mozgási energiává alakító gép.* [nk: latin] A **mozgás** kifejezője a magyar nyelvben, mint a **motolla** címszónál látható: **motol**, **motorász**, **motorkál**, **motoz**, **matat**, **matol**, **matikál** stb. Idézve a CzF Szótárból: „[...] mat (mot) gyök mozgást, itt különösen forgó, forgolódó mozgást jelent.” A **motor** körforgássá alakítja az üzemanyagban szunnyadó erőt. Nem latin a szó eredete, csak ráfogták szegényre. Ártatlan ebben. Mind a **mot**, mind a **tor** gyököt örökölte az ősmag(yar)-nyelvből.

mozog – *Helyét folyamatosan változtatja.* [? finnugor töből] Itt érdekes a megállapítás: talán finnugor töből. És akkor az előző, a **motor**? Mert a **mo** a tőszó! Lehet nem ugyanaz a személy írta. A **mo** a **mozgás** alapszava, a **z** hang a **zűr**, **izeg**, **rezeget** stb. szavakban sem a nyugodt pihenést szemlélteti. A szóvégi **g** hang ez esetben nem rögzítést, hanem **gördülést** jelent.

mozsár – *Anyagok apróra zúzására használt vastag falú hengeres edény.* [vszó: német < latin] A **mozsár** valaha lehetett **morzsára** törő, és idővel rövidült a név. A CzF Szótár is erre mutat, bár érthetetlen ez az ódzkodás a magyar eredet gyanújának árnyékától: „Ámbár vitatni nem akarjuk, hogy a mozsár mint eszköznek neve eredetileg magyar volna: de azt bátran állíthatjuk, hogy a morzsa, morzsol, mint hangutánzó a magyarnak is sajátja, s hogy a mozsár v. morzsár (azaz morzsoló) és a morzsa között nem csupán hangig, hanem valóságos tárgyi rokonság létezik, minthogy a mozsárnak első rendeltetése, hogy valamit morzsákra zúzzanak benne, hogy morzsoljon.” Egy akármely szóban az **r** hang három jelentést hordozhat: **forgás**, **törés** és **erőkifejtés**. Ebben az esetben **törés erő** által. A **morzsa rzs** párosa a **dörzsöl**, **horzsol**, **morzsol**, **porzsol** szavakban ezt sugallja. Apróra **morzsol**, **dörzsölve**, **horzsolva** **morzsálóban**, azaz **mozsárban**. Nincs itt az égvilágon semmilyen latin vagy német elem.

mögé – *Valaki, valami mögött levő helyre.* [finnugor töből] A **mögé** az összeadás **meg** szavából ered, és a felsorakoztatás értelmét hordozza. Egy, **mögé** egy... vagy több.

múl, **múló** – *Hamar elmúl.* [finnugor] A **múl** **m** hangja a **mozog**, **menni** ige kezdőhangja, az **ú út**, **úszó**, az **l** a **halad**, **távol**, **szalad** stb. **l** hangja. Összességében távozó pont az időben.

munka – *Az embernek – szükségletei kielégítésére irányuló – tudatos, célszerű termelőtevékenysége.* [szláv] A **munka** szó hosszú idő alatt kapta meg mai alakját. A CzF Szótár a **mozgás** alapgyökéből vezeti le: **mo**, **mu**, **mű** – **mozog**, **munkál**, **művel**. Ez nem zárható ki, hiszen a **ták**, **mák**, **muk**, **gyak** stb. **munkavégzést** jelentő szavak gyökei. Azonban szerény véleményem szerint a **kéz** – **mancs** is jelen van a **munka** szóban. A **mun** – **kéz**, **ták**, **táka** – **tevékenység**, **munatáka** – **kéztevékenység**, rövidítve: **munka**. Erre bizonyíték a **kéz** megnevezése néhány utódnnyelven: francia – **main**, galíciai – **man**, katalán – **ma**, olasz – **mano**, portugál – **mao**, román – **mână**, spanyol – **mano** stb. Amint a **mankó**, **kézvontakozású**, úgy a **munka** is. Az **nk** páros tevékenységet kifejező a **csalinkázik**, **ficáncol**, **látatlankodik**, **settenkedik** stb. szavakban.

murok – *Fehér, ernyős virágú, két éves parlagi növény. Ebből nemesített sárgarépa.* [szláv] A **murok** neve ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Ez a magyarázata annak is, hogy a székelyek őrizték meg e nevet. A **murok** keresztmetszete a szemünk alakját mutatja, és benne levő tápanyag a szemre rendkívül jó hatással van. A szem az a **lyuk**, **luk**, **ok**, melyen keresztül fény árad be. Innen az **ablak** szavunk, mely kerek lyukat jelent. A **murok** fordítva **korum**, és a **murok** **karós** gyökerű. A **mur** gyök a rágáskor keletkező **morajra**, **zajra**, a **ru**, **rum** a **murok** vörös színére utal (**rúzs**). A **murok**nak, mint

növénynek, semmi köze a répafélékhez. A répával való hasonlóság külső látványi és hangvonalatkozású: karós gyökér, mely rágáskor ropogós hangot ad.

murva – *Zúzott kő, szalma, széna, nád törmeléke.* [szláv] A **murva rv** párosa a hasonló értelmű **törmelék** szóban **rm**-re (lehetett törvelék) vált akár a márvány, marmore esetében. A *CzF Szótár* szerint: „[...] alapjelentésre rokon a morzsa szóval, minthogy a kavics, göbics is mintegy más kövek morzsájául tekinthető, különben is gyökük mor vagy mur teljesen azonos, [...]” Tehát a zúzalék értelmű **morzsa**, **murva** esetében **rzs > rv** páros váltás van. Tulajdonképpen mindkét szónál a **mar** gyök **mor**, **mur** változatából indít, mert mindkettő zúzott **maradék**. Az **rv** páros az **árva**, **durva**, **hervad**, **lárva**, **sorvad** szavakban mutat párhuzamot. Semmiképp nem szláv eredetű a szó. Eredete ősmag(yar)-nyelvből való.

must – *Szőlő kisajtolt, még nem erjedő édes leve.* [vszó: latin] A **must** nem latin szó, hanem a latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. A *CzF Szótár* szerint: „Egészen egyezik vele a latin mustum, a német, holland, dán most, olasz, spanyol, portugál mosto, angol, svéd must stb. Mind valamennyiben közös gyök a hangutánzó mus, mely különösen megvan a magyar moszt, mosztol, továbbá musz, muszol szóokban is; és rokonai a mocs és mos mint hangutánzók innen ‚must’ magyarból értelmezve annyi volna mint muszolt azaz zúzolt, sajtolt gyümölcs leve. A ‚must’ alak épen olyan, mint ‚lust’; honnan amabból: mustos, ebből: lustos; és hogy alakja magyaros, mutatják az üst, füst, rest, nyest, nyust, rost, és némely más eredeti magyar szók.” Még a **gyömöszöl** szó is jelen van az eredet vonalán. Van azonban még egy szempont: az **st** páros értelme. Az **st** páros a különböző hangösszetételű szavakban, különböző kölcsönhatások nyomán szerteágazó értelmezésű lehet. Az **m** ajakhang és az ízlelés örömhanga. A kisbaba **m-m-m-m** hanggal értékeli azt, akit, amit nagyon szeret. A szőlő édes levét nagy örömmel ízleli, kóstolja, mustolja, mustrálja az ember. A **must** szó így nem csak az édes gyümölcsle, hanem más, ízzel, ízleléssel, kiértékeléssel is kapcsolatos. Az **st** páros az érzéki ízlelésben is szerepet kap. Ez megérthető, kikövetkeztethető a **nőstény**, **test**, **kóstol**, **most** összefüggésből. A *CzF Szótár* által fent megnevezett nyelvek mind az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a szót.

mustár – *Olajos magváért és zöldtakarmányként termesztett keresztes virágú növény.* [vszó: francia] Itt is az íz az egyik fő szempont. A **mustár** öröklött magvát **musttal** keverik, hogy ízes mártást nyerjenek. Köze van a **kóstolás**hoz. Ezt is örökölték az utódnelvek. A *CzF Szótár* fölsorolja: „Egy vele a középkori latin: **mustarda**, olasz és portugál: **mostarda**, francia: **moutarde**, angol: **mustard** stb. A **must** (**mustum**) szóból látszik eredetnek, minthogy főleg **musttal** készítve szokott használni. A persában BEREGSZÁSZI szerint, **musztár**’ egészen véve am. **must**.” És a **must** szónak az ízzel, ízleléssel kapcsolatos értelme, csak magyar nyelven magyarázható az **st** páros segítségével, mely páros jelen van a fent említett szavakban bizonyítékul az ősmag(yar)-nyelvi eredetnek.

mustra – *Mintakép, példakép. Állatok selejtezése. Katonai szemle.* [olasz] A **mustra** is egyféle jelképes ízlelés, **kóstolás**, **mustolás** – **mustra**. Megnézi, kiértékeli –, úgymond – „megízleli”, ha szempontja, igénye szerint: üti a mércét, jó. Ellenkező esetben, nem elfogadható. Kiselejtezi belőle a rosszat. Ez – a mércét nem ütő, kiselejtezendő oldal részére **hátrányos** állapot – is benne van a szóban. A **tr** páros érzékelteti: **mustra**. Kiselejtezi a **gyatra**, **otromba** alakokat, darabokat stb. Ez adott esetben **gyötrően hátrányos** a szenvedő félnek, és lehet belőle **botrány** is. Hol ebben az olasz elem? Az ősmag(yar)-nyelvből örökölték ők is! A *CzF Szótár* fölsorolja, mely nyelvekben milyen a kiejtése: „a német **Muster** vagy olasz **mostra**, közvetőleg s latin **monstro** [...]. A törökben **mostra**.” Oly régen kimaradt a magyar nyelvből ez az ősmag(yar)-nyelvi szó, hogy Czuczor és Fogarasi is teljesen idegenből kölcsönözöttnek tekinti. És még a **selejt** szót is, holott az is magyarul bontható, magyarázható. Nos, ennyivel könnyebb a kötött mássalhangzó-párosokkal való szóeredet megállapítás!

mutat – *Valamilyen mozdulattal, különösen az ujjával, kezével, a benne tartott tárggyal valakire, valamire irányítja a figyelmet.* [mut 'ua' < finnugor többől] Az **m** a **mancs**, kéz, az **ut**, az irány, a szemmel látható **út**, melynek követésére **módot ad** az irány megjelölésével. Lásd a **mód** címszónál.

muzsika – *Népi vagy szórakoztató zene.* [latin < görög] Ezt a szót is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték mind az ógörög, mind a latin nyelv és nem fordítva. Sajnálatos módon a *CzF Szótár* is görögből eredezteteti, pedig látható, hogy a fogalom minden kifejezése bonthatóan, magyarázhatóan igazolható ősmag(yar)-nyelvi gyökerű. A magyar nyelvben több kifejezés van a **fennen hullámzó hangok** fogalmának kifejezésére, és mindannyi bontható, magyarázható akár hangonként is, mely szerintem sem görögül, sem latinul nem tehető meg, mivel ők csak a szó rideg másolatát örökölték a hangok

értelmének magyarázhatósága nélkül. Mi az *ének*, mi a *zene*, *muzsika*? Az ember sosem magára gondol az *énekléssel*, azt minden esetben címezi valakinek: *én neked*. Ezt csak emberi hanggal közvetítve. Aztán rájött, hogy a falevél hangot adva berezzen, ha azt kifeszítve szájával fújja. Mit mondhatott örömeiben: *rezen e!* Így aztán *rezenettel* szerzett másoknak és magának örömet. A szárított juhbél *rezenő* tulajdonságára is hamar rájött, és hangszert készített belőle. Jubálnak hívták, a Biblia ír róla, első zenészként nevezve meg őt. Ő is ősmag(yar)-nyelven beszélt. (Mivel az ősmag(yar)-nyelv majdnem minden szava az isteni hármasság (harmónia) alapján három jellemzőből alakul, a Jubál nevének másik jelentése bontva: **Ju-**, **jó**, ez a zenére értendő. A **bál** viszont a fordított **láb**. Minden zenésznek ütemesen jár a lába, midőn zenél, és a zenére táncolni is lehet – lábbal. A bál(ozni) szó innen ered.) Aztán hallotta a méhek *züm*mögését, és száját, ajkait *re*zgettetve utánozta őket s a falevél hangját: *z-z-z-z*, *züm*mögött, ajka *re*zgett, *moz*gott, *züm*-*mü*zzögött, *mü*zölt, *mü*zilt, *mü*zolt, *mü*zikolt, *mü*zikált. Ez a hang oly kellemes lágy volt a fülnek, mint az ínynek a *züm*mögő méhek által gyűjtött *méz*. Aztán megtanulta a szélről annak lágyan zúgó, dongó, dúdoló hangját, és kezeit domborítva összetéve, belefújva utánozta a szél hangját, dúdolt, *dúdalt*, fújt. Ez még kellemesebben hangzott, ha többen ugyanígy tettek, és egymásnak mondták: hallgasd, ahogy én *dúdalom*, az én *dallam* szebb. Valahogy így ment végbe a folyamat egy bizonyos idő lefolyása alatt. Később, mikor rájöttek, hogy van egy fém, melynek rendkívül jó *rezenete* van, azt elnevezték *réz*nek, és abból is készítették hangszert.

mű – Általában alkotó tevékenység eredménye. [? finnugor] A *mű* munka eredménye. Székelyudvarhely melletti falvakban a munkanapot *mies*napnak, azaz *mű*vesnapnak mondják. Öltözékre, ha munkanapi, *mies*napos. A szó a kézhez kötődik. Lásd a **munka** címszónál. A *mű ü* hangja az elmélyülést szemlélteti. Meg*mű*velni többet jelent, mint megmunkálni. Az utódnelvék egy részén a *mű*vészet – **art**, **arta**, **arte** stb., ami a magyar *érték* szó megfelelője. Az **arta** szó is létezett, az **ar**, **har** jelentése hegy, magasság. A **ták**, **ték** munka. Összetett jelentése: **arták**, **arta** – magas minőségű **ták**, azaz munka – *mű*. A *mű* elmélyült *minőség*.

N

„Mássalhangzó: a nyelv elülső részének és a felső foghúsnak, szájpadrásnak a zárjával képzett orrhangú **zöngés** hang.”

www.osnyelv.hu n

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A huszonkettedik betű a magyar ábécében, s a mássalhangzók sorában tizenötödik, kiejtve: en. Hangszervileg legközelebb rokonai az m mint orrhang, innen nevet, régen: mevet, nedves, tájdivatosan: medves; és l mint nyelvhang; innen nám = lám, gyanánt, régiesen: gyalánt, onnan, régiesen: onnal. T. i. az n is részint orr-, részint nyelvhangnak tekinthető. A magyar nyelvben is, leginkább közvetlen a k és g torokhangok előtt álló n kimondásában a nyelv mint szerv vagy épen nem, vagy csak alig veszen részt, pl. hang, peng szókban; de más esetekben többé-kevésbé a nyelv is megmozdul illetőleg a felső inyhez ér. Magában az n-et mint orrhangot úgy tüntethetjük elé, ha amidőn m-et akarunk ejteni, ajkainkat nyitva hagyjuk. V. ö. M. - A szanszkritban a torok-, iny-, nyelv- és fogbetűk sorában, illetőleg azok előtt, az n hangnak mind külön jegye van; [...]

a) Oly szókban fordul elé, az m hanggal is rokonságánál fogva, melyek a magasság, fenség, emeltség fogalma alá vonhatók, mint: nagy, nád, nap, negéd, nevel, nő és származékaik, s e tekintetben egyezik velők a felszínre vonatkozó on, ön, ön rag, [...] Mellékfogalomban, mint általán nagyobbodásra, terjedésre vonatkozók, rokonok a nő, né, nem, nemz, nevel, nevendék. Ide tartoznak azon indulatszók, melyek figyelmeztetnek és biztatnak valamire, mint ni! és no! [...] nosza rajta! munkára, menésre nógatni.

b) Mint nyelvhang vagyis nyelvmozgatás által képzett folyékony hang, mozgékonyosság fogalmát fejezi ki a ned, mint folyó testet jelentő szóban, melyből nedű, nedv, nedves, neder, nedencze, vastaghangon nad, nadály, nadár, nátha származnak. De megjegyzendő, hogy a ned és származékai m változattal is divatoztak részint ma is divatoznak: med, meder, medves, medencze. A nevet szó a régieknél: mevet, úgy látszik az ajkak mozgására is vonatkozik, tehát alakutánzó szó. Mint nyelvhangból magyarázható, hogy az n és l mint rokonszervőü folyékony hangok, némely szókban szintén fölcserélődnek, pl. a föntebbieken kívül: négely, légely; Nandor, Landor; nódul, lódul, ne! le!; süin, sül (disznó).

c) Némely idegen eredetű kölcsönzött szókban átalakult m, mint: mespilum nespolya, mandragora nadragulya, madra nádra.

d) Előtt a Náni, Nanicza, (Anicza), nincs (incs) szókban.

e) Eredeti indulathang a hívó ne! az adó ne, nesze, neh, a tiltó, tagadó ne, nem, a fáradt nyögést jelentő nehez szókban. Az n kezdetű gyökök száma, minden árnyalataikkal együtt, mintegy harmincz; ellenben az n végzetűeké nyolczvannál több, melyek közül sok önálló, mint; bán, csen, fen, fon, jön, gyón, ken, men, szán, szün, tün, van, von, ún igék; én, in, ön (hal), bűn, csin, fan, hon, kan, szén, szín nevek; továbbá egyszerű hangutánzó gyökök: bon-g, don-g, dön-g, csèn-g, pèn-g, kon-g, ren-g, zèn-g, zson-g stb.”

Az **n** hang a jó és rossz *hangulat*, a *szenvedély*, borzongó hangja, az **an, án, en, én, in, ín, on, ón, ön, őn, un, ún, ün, ún** ösgyökökben és fordított változataikban, az ezekből képzett gyökökben, szavakban *hangulat*, *érzelem* megjelenítésének fő alkotó hangja. Így jelen van a *hang, tánc, zene, nem, ének, finom, inger, pina, gond, nóta, nő, unszol, ünnep, szünet, szűnő*, de a titokzatos *babona, monda* szavakban is. Ezek valamilyen fizikai vagy lelki *zöngét* nyújtanak. A *zenei* skálázásra használt könnyű hangok az **l, n**.

Az **n** hang kiejtésénél megfigyelhető egy koponyán belüli furcsa, orrhangszerű *zöngés* rezzenés. A mai, viccesen *nózinak* nevezett orr, az ősmag(yar)-nyelven is az orr neve – *noz* – kellett legyen, mert mind az **n**, mind a **z** hangot (*nő*, *érzelem*) magába foglalja.

Az **n** az *indulás*, a *noszogató* hangja. Az **n** hangnak a **na, no**, biztató szavakban való jelenléte, a kiindulással hozza kapcsolatba, *nógat: na, no, indulj!* Az *indulás*, *eredés*, folyamat kezdete, ezt az itt levő **d** hang is jelzi. Az *ered* a **d** hanggal lezárja a jelenség leírását, de az *indul* esetében a szó folytatódik. A folytatás az **u** hang, mely az *unszolás* hangja is. Az **l** értelme azonos a *kel* szó **l** hangjával: *útra kel*, vagyis: *indul*. Az **n** a *név* kezdőhangja is, ami szintén egyfajta *indulás*.

Az **n** a *tagadás*, *tiltás* hangja is.

- nábob** – *Dúsgazdag ember. Indiai helytartó. [nk: angol < indiai < arab]* E szó az ősmag(yar)-nyelvi **bán** szóból (**bán** – **nábob**) alakult ki a szófordítás ősmag(yar)-nyelvi szabálya alapján, valószínűleg az egynyelvűség idején. A szó *nagyurat* jelent. Lásd a **bán** címszót.
- náció** – *Nép, nemzet. [nk: latin]* Minden *nem*, *nemzet* és idegenbe jutott (*nacional*) szóalakja kivétel nélkül a *nő* ősgyökből ered. A **náció** latin, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.
- nádor** – *A rendi Magyarországon a király után a legmagasabb közjogi méltóság. Nádorispán. [szláv szószerkezetből]* Körülbelül annyi közük van a szlávoknak a **nádor** szóhoz, mint a kenguru fiókának a bevásárlószatyorhoz. A **nádor** a király és a nép közt álló **nagy úr** volt. A *CzF Szótár* több véleményt hoz föl: „PODHORSZKY LAJOS [...] a japan nadori szóval hozza viszonyba, mely szerénte am. békebiró. [...] ezen főméltóság teljes neve régebben tulajdonkép ‚nádorispán’ (néha: nándorispán) volt, s Timon, Dankovszky, és SÁNDOR ISTVÁN azt a tót ‚nadvor zsupán’-tól származtatják (tótok voltak, hazabeszéltek K. S.). OROSZ FERENCZ, PERGER JÁNOS és többek szerénte am. ‚nagyúr ispán’, [...] NÉMET J. által már 1839-ben nyilvánított és okadatolt azon véleményét, mely szerint ‚nádorispán’ ‚nagy udvari ispán’-ból vette öszvehuzás utján eredetét, [...] T. i. SZ. ISTVÁN és utódai udvarukban két főtisztet tartottak, kiknek egyikét ‚comes palatinus’, másikát ‚comes curialis’ néven nevezték az akkori diplomatai latin nyelven. Minthogy pedig a ‚comes’ a régieknél am. ‚ispán’ pl., comes parochianus’ vármegye (fő)ispánja, a ‚palatinus’ pedig am. palotai vagy udvari, ennél fogva a comes palatinust udvari ispánnak nevezték el őseink. De minthogy továbbá a ‚comes curialis’ is mint külön hatóságu udvari tiszt szó szerénte magyarra fordítva szintén ‚udvari ispán’: megkülönböztetés végett a ‚comes palatinus’-t jelentő udvari ispánt, nagy udvari ispánnak, a ‚curialis comes’-t pedig egyszerűen ‚udvari ispán’-nak nevezték. Végre a, **nagy udvari ispán**’ öszvehuzva lett ‚nádorispán’ s még rövidebben ‚nádor’. Hogy magyar értelmezéssel, melyet eldobni semmi okunk nincs, az első részben mindenesetre ‚nagy’ rejlik, abból látszik bizonyosnak, mert némely régi nyelvemlékeinkben épen e szónál d helyett g is fordul elé. „En nagyryspan (= nagirispán) uramnak leginagyobban amiben tudok szolgálnom, mindenkoron ketteles (= köteles) szolgálja vagyok.” (Levél 1558-ból. SZALAY Á. 400 m. 1.). Ime itt (a g gy-nek vétetvén, mint számtalanszor a régieknél) már csak egyetlenegy betű különbség van a ‚nagyúrispán’ és ‚nagirispán’ (vagy ottani írásmóddal: ‚nagyryspan’) között. Ezen levelekben sokszor olvasható ‚nádrispán’ is. [...] Hasonló módon változott által ‚naddélig’ szóban (a *Nádor-codex*ben) a gy szintén d-vé, e helyett nagy délig. „Hanem valamint naddéligh imádkozik vala” ‚Nagyság’ is egy 1559-iki levélben többször nadság. „Nádorispán uram ő nadsága,” (SZALAY Á. 400 m. 1.).” (Kiemelések K. S.) *A saját nyelvét hivatalos nyelvként használni tiltott, nemzeti írásjeleitől megfosztott nép évszázadokon át küszködött a szóban világosan megfogalmazott kifejezései papírra vetésével, mivel egy béna, nyomorék, hanghiányos nyelvet és annak fogyatékos írásjel rendszerét erőltették rá. Ez a Halotti Beszéd-től vissza és erre majdnem minden korai latin betűs magyar nyelvű írásra érvényes megállapítás. Nem a nyelvvél volt baj, nem azt jelenti, hogy olyan volt a beszéd, ahogyan leírva találjuk. A beszéd ékes volt, az írásjel-rendszer volt csonka, torz, nyomorék. Olyan ez, mintha egy teljesen ép testű embert arra köteleznénk, hogy nem méretéhez illő, szűk ruhában, vastag szemüveggel, fülhallgatóval, kezében mankóval, sántítva járjon, mert csak így lesz elfogadott, mivel ez a menő, és tudományosan jól néz ki.* A mindig is zsidó befolyás alatt levő pápai udvar azt hitte, hogy a magyar közéletben, hivatali ügyvitelben a latin nyelvet erőltetve, végre eltüntetheti az utált őshonos népet nyelvével együtt Európából, a világból. Csak hogy e nép ösztönből – tudva, tudatlanul – nem kívánta feladni a világ legszebb nyelvét olyan gyengénfejlődött fogyatékos, nyelvekért, mint a latin vagy német. És most azzal jönnek a nyelvtolvajok, görbelelkű glatzok, hogy nem is volt nyelvünk, s ami volt az is tagolatlan, hasznavehetetlen, leírhatatlan torokhang nyelv, holott ebből ered a világ összes nyelve!
- nadrág** – *Deréktől combig, térdig vagy bokáig érő, a két combot és lábszárát külön-külön beburkoló felső ruhadarab. [szláv]* A **nadrág**ot – az ősnyelvet, annak bölcsességeit hangjai, gyökei, szavai, sorai közt megőrző – magyarok találták föl, használatát a magyaroktól tanulták el a többi európai népek, tehát a megnevezés is ősnyelvi, magyar. Magyarul bontható, magyarázható szó. Meg kell jegyeznünk, hogy a **nadrág nagy** (nad, nád) találmány volt a kezdetekkor. Az addigi lepelruha, burok, burka, a mindennapi sürgés-forgás közepette gyakorlatiatlan volt, munka közben mindig föl kellett hajtani az alját, és egy madzaggal a derékrésznel körülövezni. Hideg éghajlatú tájakon egészségtelen. Ágyékban nem védett. A női viseletnél megoldották a több réteggel. A férfi viszont erdőn-mezőn járt, s különböző foglalatosságában gátolta a lepelszerű burka. Ezért volt szükség erre

a ruhadarabra! Milyen követelménynek kellett megfelelnie? Több ok képzelhető el, több névalkotó jellemzőt takar. Egyik: az ébrenlétének jelentős részét lóháton töltő ember összeizzadt a ló hátával vagy a nyereggel, és csupasz lábszárát fújta a hideg szél. A kifejezésben a **d** a kulcshang, mely jelen van mind a *nedves*, mind a *hideg* szavakban. Az első szótag – **nad** – egyképp a *nedvesség*vel kapcsolatos. Itt még az is belefér, amit a *CzF Szótár* ír róla: „a magyar nád röviden nad és nadrág gyöke között először hangazonságot lelünk, továbbá azt gyanítjuk, hogy a magyar is a nadrág nevű ruhát azon tulajdonságáról nevezte, mely szerint szárának csövei mint a nád üresek, nádminőségűek.” Ez is egy szempont, névalkotó jellemző, mivel a hasonlóság valós, hasonlít a **nádra**, de nem ad egyebekre magyarázatot. A **dr** páros például a *hideg*vel kapcsolatos. Szülőföldemen, Erdővidéken, aki fázik, az *cidrizik* és *didereg*. És az **r**, a **rág**? Talán, mert a **nadrág** gyakorlati haszna összetettebb: nem *rágta* a fájdalom, mint addig az izzadástól felpállott ülepén keletkező sérülés miatt. Azt mindenki tudja, hogy övön aluli ügyeink, melyekről nem illik beszélni, legkényesebbek, befolyásolják egészségünket, kényelmünket, közérzetünket mindennapjainkban. Ha ott nincs rendben valami, nagyon idegesítő tud lenni. A szóvégi **ág** jelenti a ruhadarab két **ágát**. A **dr** hangpáros tengelyhangzó, jelen van a vízzel kapcsolatos *hidro*, *vidra* szavakban. De a *condra* szóban is, mely *condraposztóból* **nadrágot** varrnak. A *condra* tengelyében levő **ndr** összevont két páros (nd, dr) a **nadrág** szó három hangzóját tartalmazza. Ugyanakkor a **dr** értelme bővül az ezt a párost tartalmazó idegen szavak értelmének ismeretében, ahol sok esetben a körülfogás, keretben tartást jelenti, amely jelentés a magyar nyelvből indult (a román *cadru* – keret). Az **nd** kapcsolat a *condra* posztóban, a *vándor* szóban is jelen van. A **nadrág** megnevezésénél az ősmagyar nyelvet beszélők ötletszerűen: a gyakorlati érték, képi látvány, hatásokban kiváltott érzések alapján adták a megnevezést. A **nad** gyöknek a *nedvesség*hez kötődését az is bizonyítja, hogy az utódnyelvekben a **nad** gyök, izzadást kifejező szavak alapja. Példa rá a román a **năduși** – izzadni. Még fontos megjegyezni, hogy ez a szó nem egyik napról a másikra alakult ilyenné. Egy pillanat alatt csak az ősztöni ősgyökök (id, hú, hó, jó, jé stb.) születtek meg. Ez esetben a használat során a jellemzők beleépültek a névbe. Mint mindennek a **nadrágnak** is több neve volt az ősmag(yar)-nyelven. Például: **hosszú**, **pántos**, **burok**, **bujtató**, esetleg **belebújó**. Erre példa lehet a székely **ujjas**, mely tulajdonképpen a mellény egyik változataként indult. Van **ujjatlan** mellény és **ujjas**, mely nem már mellény, annál nagyobb – kabát, keblet takaró nagyobb (bá) – melyet röviden csak **ujjasnak** mondanak. Megvizsgálva néhány **nadrágot** jelentő – idegen nyelvek által örökölt, torzított – szóalakot találtam összefüggéseket. Például a finn **housut**, német **Hose** a **hosszú** jelentésre. Továbbá a **pánt**, **pántos** (**pánttal** felkötött) jelentésre: a görög **pantelóni**, japán **Pantsu**, angol **pants**, francia **pantalons**, olasz **pantalon**i. A **burokra** a latin **bracæ**, orosz **bryuki**, ukrán **bryuky**. Az észt **püksid**, norvég **bukse**, dán **bukser**, izlandi **buxur** a **bu** gyök (burok) mellett **ksz** párost is tartalmaznak, mely párossal bontva alkothatók a **kászú** (üreges), **kúszó** (belekúsztatni a lábat) szavak. A **belebújóra** a koreai **baji**. A román nyelv által használt **nădrag** nem lehet ősnyelvi átvétel, hanem új keletű, az utóbbi évszázadok együttélése nyomán alakult szó.

nadrágulya – *Erős szárú, harang alakú virágú, fekete bogyótermésű mérgező növény.* [**vszó: latin < görög**] A **nadrágulya**, maszlagos **nadrágulya** nyirkos lomb- és elegyes erdők növénye. A nyirkosságra utaló a **dr** páros, mely vízzel, nedvességgel kapcsolatos szavak meghatározó tengelye. Ilyenek: **gödrös** tócsás, **hidro-**, azaz vízi vagy széles, esetleg keskeny **medres** folyó. De a **sodró** ár, a vízben élő **vidra** vagy a **vedres** kút is.

nagy – *Jelentékeny kiterjedésű, jókora terjedelmű.* [**? finnugor**] A **nagy** szó a **nő**, **nől**, **nád**, magas gondolatából kiinduló. Lám, a *CzF Szótár* okfejtése: „Ha a nagy szóban alapfogalomul a magasságot, vagyis fölfelé terjedést veszszük, úgy legközelebb rokonai nád, és magas, [...]. Vékony hangon ide tartozik a nő ige (szanszkritul mah), és nővel gyöke is (l. alább); továbbá a neh, a ,nehéz’, és neg, a ,negéd’ szóban, valamint a nyi névképző is.”

nála – *A jelzett személynél.* [**? finnugor** töből] A **nála**, **-nál**, **-nél**, mind a **lenni** ige változatai. Régies alakban a **lőn** is.

nandu – *A strucchoz hasonló, de kisebb madár.* [**nk: spanyol < indián**] A **nandu** futómadár. Az ember megjelenésekor, akár a tuzok, **beindul**, **belendül**, eliramodik. Az **nd** páros ilyen értelme bújik meg a szóban, mely még az ősmag(yar)-nyelven fogant.

nap – *A Nap, hőt és fényt sugárzó égitest, amely körül a Föld forog. Éjjeltől éjjelig időegység.* [**? finnugor** töből] A **na** gyök a **nagyság** fogalmának szótöve, köze van az életadó **nő**, **anya** (a/na – **anya**) értelmi köréhez. Az **ap** a létfontosságú **kapcsolat**, az **ápol**, **apa**, az élet feltétele

alapszükséglete. A **p** és **b** hangok rokonhangzók, így érthető, hogy a sumérok *Nib*, a japán őslakók *Nip* névvel illették. A babiloni Nabukodonozor király a *napról* nevezte magát, és nevének első szótagja – **Nab** – az **ab** gyököt is tartalmazza, mely *kereket* jelent.

narancs – *Alma nagyságú, narancssárga héjú, gerezdes, illatos és leves déligyümölcs.* [**olasz** < **arab** < **perzsa** < **indiai**] A gyümölcs a nevét az **arany**sárga színéről, és az arany értékéhez mérhető csodálatosan, csetinhetően finom ízéről nyerte. Az **ncs** páros a szó véghangzójaként *incselkedő*, játékos (kismancsával *pancsol*), kicsinyítő, becéző, az ínynek íz*kincset* jelentő, mintha *n/aranycs-*ot mondana. A **narancs** gerezdesként elemeire bontható, Székelyföldön erre azt mondják: *fonszikára* szedhető. A **narancs** az ősmag(yar)-nyelven, jellemzői nyomán kapta nevét, majd az utódnyelvek átvették, és torzították a saját hangzástörvényeik szerint, de a szó eredeti értelmét nem ismerik. A *CzF Szótár* felsorol néhány idegen megnevezést, és mindegyikből kiérzik az **arany**színű magyar hasonlat nyelvükbe fagyott alakja: „Az arab nyelvben *narands* v. *narang*, [...] a törökben és persában eljön: *narinds*, másképen persául: *parands*, *parank*, *narank*, [...] a közép latin *arangia* vagy *aurantia*, olasz *arancia*, *arancio*, venéciai *naranza*, spanyol *naranja*, francia *orange* szókat.” (Kiem. K. S.) Minden ősmag(yar)-nyelvi eredetet cáfoló magyarázkodás fölösleges, hisz az ugyanazon gyökérről eredés a hasonlóságokból látható. Magyarázat azonban csak a magyarzó nyelven, magyarul adható.

nárcisz – *Nagy fehér vagy sárga virágú hagymás dísznövény.* [**német** < **latin** < **görög**] Nárciszszusz a saját *arc*ának tükörképébe lett szerelmes, *énarcába*, *önarcába*, *öNarcos* szerelmes lett. Ám a történet és a **nárcisz** szó még az ősmag(yar)-nyelven született, és az ógörög örökölte, mint mindent a nyelvvel együtt. Az **rc** páros szerepe meghatározó az **arccal** kapcsolatos jelenségek leírásában. Íme: az *arc* tud *durcás*, *morcos* vagy *harcias* kifejezést öltetni, de meglátszik rajta a *kudarc* miatti ön*marc*angoló fájdalom is. A német, latin görög nyelvek az ősmag(yar)-nyelv utódnyelveiként nyelvanyjuktól örökölték.

nargilé – *Vízipipa.* [**nk: perzsa**] A **nargilé na** gyökszava vizet jelent: *Duna*, *Majna*, *Szajna* stb. Az **rg** páros, mely ősmag(yar)-nyelvi azonosító és a *forgalom* tengelye, azt jelzi, hogy valami átmegy. Például a *kavargó* füst. Az **il, ilé** az illanás. Valaha az ősmag(yar)-nyelven fogant szó.

náspácol – *Ver, püföl valakit.* [?] Az **sp** páros hangjaival alkotható a *supácol* szó, mely Székelyföldön, Erdővidéken szintén azt jelenti, mint a **náspácol**. Mondják régiesen még *náspáholnak* is, utalva ezzel a *supácolás* helyére, a fenékre, mellyel pihenve *páholyban* ülünk. Ha a kifeszített fenékre sújtó *spárga* jut eszünkbe, ... na ez az igazi *elnáspácolás*. A szóban az **sp** a feszeséget is jelenti. Idegenül hangzók a *spannol*, *spengol*, de ha a *spárga* kifeszítésére gondolunk, már rémlik a magyar eredet. A *spárga* szót olasz eredetűnek írja a szótár, pedig a benne levő értelemhordozó két kötött mássalhangzó-páros bizonyítja magyar eredetét. Az **sp** a feszíthetőség, de az **rg** párossal együtt az elkészítési, gyártási módra is utal. A *spárgát* folytonos *csavargatással*, tehát *forगतva*, *sodorgatva* és közben állandóan feszesen – *spannolva* – tartva készítik. Ez a kötélverő mesterség lényege. A **sp** páros még más ősmag(yar)-nyelvi eredetű szavaink értelemhordozója is. Például: *ispán* feszes magyar úr (lásd az **ispán** címszót), *áspiskigyó* (*spárgaszerű*), *ráspoly* (nagyoló felületegyengető), de a *spanyol* nép is ősmag(yar)-nyelvű népként kapta nevét, és ama népréteg magatartásbeli feszeségét jelenti. A feszes, merev *spanyol* grandok, a feszes, merev *spanyol* udvari etikett, ahol még a léptek, meghajlások száma is meg volt szabva, a bizonyíték erre. Egyébként a *grand* is magasságra utaló ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó (Lásd az **ugrand** címszónál).

nász – *Házasságkötés. Testi egyesülés.* [? **német**] A **nász** egy *indulás*. A párkapcsolat *induló* eseménye. Az egész életre kiterjedő agy esemény (*ász*). A **ná** gyök a *nőre* is utal, ilyen eseménynél a **nő** a fénypont. Az **sz** hang a szülés, szaporodás, *szorzatokkal* növekedés jelölője (ezt a *szerelem* is jelzi). A **nász** latinul **nuptias**, olaszul **nozze**, románul **nuntă**. A *dinasztia* szóban is jelen van a **nász** szavunk, mely egyező idegen nyelvi *szülni* jelentéssel is például románul *naște* – szül (nőstény), olaszul születés – *nascimento*, születik – *nascere*. Ezt alátámasztani látszik a *dinasztia* szóban levő **szt** páros, mely az *osztás* tengelye, és a szülés folyamán ez történik: egy élőből még egy élő. Hol van itt a német elem? Csak örökölte az ősmag(yar)-nyelvből. Ennyi a német kötődés.

nátha – *Az orr nyálkahártyájának és a garatnak váladékos gyulladás.* [**szláv**] Mi a **nátha**? A **nátha** egyik tünete a *testnedvek* egy részének az orron át távozása. Ez a **nad**, azaz *nedv*, *nát*. A másik a sűrű tüszentés, a **hapci**! Hol itt a szláv nyelvi elem?

natúr – *A maga nyers valóságában, szépítés nélkül.* [**német** < **latin**] A **natúr** szó is a **nő** alapértelme szerinti, abból ered, annak bővítője. A természet ősiségéből való, mesterkéletlenül,

kendőzetlenül, ahogyan a hím-nő *nemzés* nyomán, a nő által szült, azaz *nő ter-mő* vonalon megszületett. A szó majd később torzult a *natúr* alakra, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

ne – A *tiltás, tagadás kifejezésére*. [**finnugor**] A *ne* tiltása kapcsolódik a *nő* szóhoz. *Né, ne* tedd! A tiltás szava a legkorábbiak egyike. A *CzF Szótár* leírása: „A tiltó ne, s tagadó nem szókbán, mintha a menés vagy távozás, távolítás fogalma rejlenék, s azok csakugyan közel rokonok, ha nem azonosak, a megy, vagy megyen vagy mert szó me gyökével. Ily távolító értelem van a többi tagadó szókbán és szóvészekben is, mint magában tagad szóban a tag gyökben és ta gyökelemben, továbbá a tilt szó til gyökében; a talan, telen képző utóbbi része is (lan, len) egynek látszik az ellen névutóval, sőt egyszerűbben az el igekötővel, honnan kedvetlen am. kedvtől (mintegy) elmenő, eltérő, vagy elmenve, eltérve, mértékletlen mértéklet ellen v. elleni, mértéktől elmenő stb.” Ez is, az is, de semmiképp nem finnugor.

nedű – *Folyadék, nedv. Tokaj nedűje*. [?] A *ned* gyök folyadékot jelent. Ugyanígy az *üd, id, ud* folyóvíz (*d* jelenség – *folyamat* – *idő*), de egyben utal a hőmérsékletére is: *űdítően hideg*. Az *üd, üde* gyökfordításából jön az *edű*, ha viszont összeolvad a *ned* gyökkel – *nedű*, lett nyelven *víz – üdens*. Fordítsuk meg az *üdens* lett szót – *snedü*. Az *n* hang is kulcs a vízzel kapcsolatos kifejezéseknél. Thai nyelven a *víz – na*. Ha valami *nedűs, nedűes, nedves*, akkor *vizes*. Az *üe* hangok esetében máskor is vált *v*-re az *ű*. Például *kedűs, kedűes, kedves, jókedvű*. És ez mind az ősmag(yar)-nyelvből eredő.

nefelejcs – *Érdes levelű, apró, halványkék virágú növény*. [**német**] A növény nem német, hiszen annak nincs nemzetisége. Nem is a növényről van szó, hanem a névről, és úgy tűnik, a szerkesztők szerint teljesen érthető, hogy német eredetet írtak, ugyebár, ha *nefelejcs* magyar szó? ! Az, hogy fordítása megegyezik, ez nem azt jelenti, hogy onnan vette a magyar nyelv. A német *vergiss – felejt, mein – enyém, nicht – nem. Vergissmeinnicht – nefelejcs*. De akkor a magyar nyelv miért nem szó szerint vette volna át: *nemenyémfelejt*, hanem: *nefelejcs*. Mert a magyar nyelv nem vette sehonnan, és mert a magyar nyelv tömören fogalmaz. A *nefelejcs* szóban benne van az is, hogy rólad, rólam, vagyis kettőnkéről van szó, hogy te engem ne felejts el. Ehhez nem kell mást mondania: *ne felejts, virágként nefelejcs*. E szó az ősmag(yar)-nyelven alakult ki, és majd minden nyelv szó szerint ily értelemmel nevezte meg saját nyelvén ezt a rokonszenves, szerény, szép kisvirágot. Így a román *numă-uita*, az angol *forget-me-not*, holland *vergeet-mij-niet*, szuahéli *kusahau-me-si*, maláj *lupa-saya-tidak*, tamil *Maṛakka-ḩḩḩai-illai* stb. A magyar nyelv miért ne tehetne volna német segédlet nélkül?

neglizsé – *Házi ruha, pongyola. Hiányos öltözet*. [**német**] A szó a *nyegle* és a *laza* (ebből a lezser) összetételéből alakult ki valaha, és úgy örökölték meg az utódnelvek. Például a latin, majd onnan annak származéknyelvei. A *gl* páros, mely a végletek kifejezésére alkalmas *g* (rögzít – gördül) és a *lazaságot* is kifejező, könnyed *l* hangokból áll, némely szavakban a *laza* kötődést, mozgást szemlélteti. Például: *boglar, ideiglenes, rigli, vonagló*

négy – *A háromnál eggyel több*. [**finnugor**] Előbb a *gy* hangot kell megismernünk. A *gy* kulcshang, az *egy, agy, nagyság* fogalmi háttérében. A *gy* a *cselekvés, alkotás* kifejező hangja: *gya, dja, dia*, és mind az *egy*, mind az *agy* esetében elsősorban a *cselekvés, alkotás, teremtés*, és az ezek mögötti megfoghatatlan *nagyság* fogalmát képviseli. A szám magyarázható. A teremtett világ *négy* fő jellemzője: teljessége, tökéletessége, összhangja, szilárdsága. Vagy a *négy* fő isteni tulajdonság: igazság, szeretet, hatalom, bölcsesség. A *négy* égtáj, *négy* évszak, *négy* őselem, a *négy* végtag, a *négy* ponton támaszkodás biztonsága stb. A *négy* mint megnevezés már nehezebben magyarázható, de mint minden számnak, a *négynek* is köze van az *egyhez*. A *né!* rámutató felkiáltás, az *é* magasra, ez esetben a *gy* hangra utaló. A *gy* szerepe összetett. *Négy* az *egyben*, egy a *négyben*, a *nagy* *véggy, tégy, légy* (munka) a megvalósult *egy* összessége. Ugyanakkor az *n* hang a *növekvés, nagyság, az é* az *égi magasság, a cél* kulcshangzója, a *gy* a *gyökér* a *gyenge sarj, a gyermek, de a gyakorol, gyárt, gyümölcs* is. Csak ebben a megközelítésben lehet keresni azt. A család, annak *nagyra – négy* tagra – növekedése is lehet a megnevezés kulcsa. A *nagy* család munkát, teljesítményt igényel. SZABÓ SZILVIA írásszakértő (grafológus) szerint: „a négyes a cselekvés, a munka száma” SZABÓ SZILVIA: *Az írás tükrében* <http://www.azirastukreben.hu/blog>. A már említett *véggy, tégy, légy* is munkához kötődő. Ehhez talál a *kézzel-lábbal dolgozó* kifejezés, mely szintén *négy*, és talán ennek maradványa a Székelyföldön ma is használt kifejezés megjegyzésként többek kemény munkájára: – Na, jól *négyelik*. Vagy, ha a kisgyerek rosszkodik, mondják: – Ma *megnégyellek!* Tehát: *EGY nagy (négytagú) család*. „A *négyes* szám maga a kiegyensúlyozottság, a tökéletes rend megnyilvánulása. Kifejződik benne a teremtett, az érzékelhető világ teljessége, tökéletessége,

harmóniája és szilárdsága.” <http://www.azirastukreben.hu/category/grafologia/szamok-az-irasban> (Kiem. K. S.)

negyven – *Négyszer tíz.* [**finnugor elemek**] A **harminc** címszónál említettem, hogy úgy tűnik, a harmincig volt a családepítési küzdelem, a hármas igazság betöltése miatt. A **harminc** **fin**cáló, játékos szóvége ünnepre utal. A harminc fölötti számok már – úgy tűnik – *nyugtázó, besoroló* minősítésűek, mivel a **van** ige (**ven**) zárja a számjegyek nevét. A **negyven** a fizikai munkában szükséges kemény családi összefogás száma. Ám itt jön egy érdekesség: TOMORY ZSUZSA, Amerikában élő nyelvész asszonytól kaptam levélben néhány ősrégi, Árpád-kor elejéről származó kifejezést. És ezek közül egyik a **testvért** jelentő akkori szó: **egyveng**. Sokáig töprengtem, honnan jöhet, mi a jelentés szerinti gyökere, mivel lehet összefüggésbe hozni ezt a szót? És a **negyven** adta meg a választ. Ez a szó bizonyíték arra, hogy jó helyen kerestem a természetes számok nevei kialakulásának titkát – a **család számának növekedésében**. Az **egyveng** jelentése: **egyvér**, azaz **egyvérből** valók. A szó két kötött mássalhangzó-párost is tartalmaz: **gyv** és **ng**. Az **egyveleg**, **zagyva** szavak több valaminek egy csoportban létét leírók. A páros hangjaival alkotóhatók a: **vágy**, **vegyes**, **vigyáz** szavak, és ezek egy érzelmileg kötődő testvéri közösségben, jellemzőket takaró kifejezések. Az **ng** páros értelmezése nagy kiterjedésű. Itt sok emberről van szó, akik együtt **barangol**nak, **bolyong**nak, **csatangol**nak, vannak köztük **hangoskodók**, de **csilingelő hangú** kicsinyek is, akik anyjuk nyakában **csüng**nek vagy kis **gézengúz** csínytevők. A nagycsaládot az egymás közti **gyöngéd** szeretet, sőt **rajongás** is jellemzi, de azért vannak **ingerkedések**, néha egyik vagy másik **jajong**. A testvérek közt **rangkülönbség** van szülöttségi vonatkozásban. Amikor együtt van a család, **zeng** a lég körülöttük a **zsibongástól**. Itt párhuzamot kell vonnunk a **víz vand** megnevezése és a **veng** közt. Az utódnyelvek közül a latin és leánynyelvei a **vér** szót, **ng** párost tartalmazó szóval fejezik ki: **sanguis**, **sang**, **sangue**, **sangre**, **sânge**. Talán egy erős, összetartó, együtt dolgozó, bevehetetlen közösség – **egyveng**, több mint **negyven egyveng** (egyvér) együtt. Ez azt is jelenti, hogy a további számoknál a **van**, **ven** nem besoroló, vagy nem csak besoroló, hanem a családnál maradván, összevontan: öttíz veng (ötven), hattíz veng (hatvan), héttíz veng (hetven) stb. Aki hetvenkedett, az a mögötte levő hetven vengjének (egyvérből való testvérei) tudatában bátorzkodott, hangoskodott nagyképpen.

néha – *Hosszabb időközönként.* [**? finnugor + ha**] Az összetett szóban a **né** mutatószó, a **ha** feltételes kötőszó. Hasonló az **egynéhány**, mely határozatlan szám szerinti.

nehéz – *Nagy súlyú.* [**?**] A **neh** gyök a nagy súlyt emelő ember nagy, mély lélegzetvételének hangutánzója. Mikor nagy súlyt emel, akkor **nehez** (ige), vagyis sokszor vesz mély lélegzetet. A **könnyű** címszónál írtam, hogy az a **könyökből** emelés nyomán kapott megnevezés. Nem kellett nagy erőfeszítés, még csak nem is karból, csak könyökből emelt. A nehéz esete más. Itt egész testből – láb, derék kar – emel, és közben többször nagyon mély lélegzetet vesz: **neh** – azaz **nehez** (ige). Így kapta a nagy súly, a **nehéz** megnevezést.

neki – *A jelzett személynek, dolognak, annak szánva, az ő számára, előnyére illetve kárára.* [**finnugor** töből] A szóbonctani elemzés mindig az ősgyökből indul. A kérdés: **ki-nek**? A felelet: **ne-ki**. Az **ik** a személy: **ik** vagyok, egy **ik**. Te más **ik** vagy. A **ne** adott esetben felkínáló szó: **ne**, **nesze**, **nesze ik**. Az **ik** fordulhat, mint majd minden magyar szó: **ik** – **ki**. Tehát lehet **ne ki**, **neki**.

nektár – *A görög hitregékben az istenek itala.* [**nk: latin < görög**] A **ne** gyök a **nedv**. A **kt** páros a **kemény k** és a **tetterős, teremő t** hangok párosa. Némely szavakban belső tartalomra utal. Például: **bukta**, **kaktusz**, **lüktet** és mások. A **nek** fordítható: **ken**. Oly valami, ami **szétkenhető**. A **tár** gyök önmagáért beszél, valamit **tárol** vagy **feltár**. A szó még az ősmag(yar)-nyelven fogant, az ógörög megörökölte.

nem – *Élőlénynek hím illetve férfiúi vagy nőstény illetve női jellege.* [**? alán**] A CzF Szótár szerint: „Mínt hogy e szónak minden tulajd. értelmű jelentései származási rokonságra vonatkoznak: innen legokoskerübb dolog azt állítani, hogy gyöke azon ne, melyből a nevel, nevelkedik, nevendék, nő, továbbá a nép, népség származnak.” Továbbmenvén a gondolattal: a **ne** gyök a nő, aki eredő forrása minden élő embernek, és a nő az **ember em** oldala. Összevonva a **ne** és az **em** – **nem**. Van még egy fejtegetés, szójáték. A besoroláskor, osztályozáskor néha téved az ember, olyankor mondja: nem jó, ez nem ide illő, vagy nem oda illő, ide nem, oda nem, egyik nem, másik nem. Azt jelenti, hogy nem abba a **nembe** tartozó. Ez is nem, de nem az a nem. Nemde nem? És ezek mind magyar kifejezések.

- nem** – *Tagadás kifejezése. [finnugor]* A tagadás is a nő, a **ne** gyökhöz, a tiltáshoz köthető. Elég egyszerű magyarázat a kezdetekre, de valószínűsége nagy. A kellemetlen napokra utaló. Hagyj ma! **Ma ne**, ma **ne em**, nincs **em** (nő) – **nem!**
- néma** – *Beszélni nem tudó. Beszélni nem akaró. [szláv]* Két ember egy harmadikról: – Nem beszél? – **Nem a!** A tagadás **nem** szava hamarabb kialakult, mint megjelent volna a **némaság**, így a **néma** megnevezés ez egyszerű módon alakulhatott ki. Mindennek egyszerű kezdete volt, csak a vájtfülűek próbálják bonyolítani, hogy az egyszerű embert letorkolják. Hasonlóan ahhoz, amikor az egyik vezető magyar nyelvész a múlt század '70-es éveiben azt próbálta bizonygatni, hogy a **füred** szónak semmi köze a **fürdő**hoz. Ezt egy valami véletlen folytán hozzám is eljutott magyar képeslapban olvastam akkoriban, sajnos a nevet nem jegyeztem meg. Olyan, mintha azt akarná bebizonyítani, hogy a csavaranyát nem az **anya** valamilyen jellemzőjéről nevezték el. Pedig a füred az a hely, ahol fürödni, fürödni, vízben firegni-forogni lehet. A csavaranya viszont a magába fogadás, a védelmező körülölelés látványa, az erős érzelmi kötődés fizikai hasonlata nyomán született szó.
- német** – *A tömegében Németországban élő germán nyelvű nép. [szláv]* Több vélemény is van e név kialakulásáról. A *CzF Szótár* leírása: „Mi e szónak eredetét illeti, már TACITUSnál eléfordul, (*De Moribus Germanorum*) a germán népnek egy ága nemet-es név alatt (az es latin többes). Úgy látszik, hogy a szomszéd szláv népek ezekről nevezték el az egész germánságot nemeck, njemeckeknek. A törökben nemeck am. Némethon, és nemeckelű, német. Hihetőleg a szlávból kölcsönözött a magyar német is. Horvát István s némely mások véleménye szerint a német szónak eredeti jelentése néma volna, mely a szlávban is nemavi, (nemuvi, nemlivi = nem beszél), minthogy kevésbeszédűek voltak, s maga a deutsch név a deuten igével rokon levén, ez a főntebbi vélemény szerint oda mutatna, hogy inkább jelek által, mint szóval beszéltek.” A néma kifejezésért nem kellett a szlávokhoz menni, hisz az már megvolt.
- neo-** – *Előtag. Idegen szavakban új jelentéssel. [nk: görög szóból]* Az **új** fogalmának ógörög megnevezése a **nem ó**, azaz **nem régi** szavakból rövidült **neo** alakra. Tehát minden **neo-** kezdetű szó két összevont magyar gyököt tartalmaz.
- nép** – *Nagyobb emberi közösség, melyet a közös nyelv, közös eredet, közös hagyományok kötnek össze. [? né, nő + p]* Itt jó az eredet megállapítás. A **nép** szó is a **né, nő** gyök bővítetté. A **p** hang a szoros kötelék, kötődés, kapcsolat és a teljesség összképe.
- nerc** – *Nyérc. Ennek értékes prémje. [német < szláv]* Az **rc** páros a különleges nyomot hagyó képi vagy hanghatások, különleges nyomot hagyó élethelyzetek, élőlényi jellemvonások, éles nyomot hagyó műveletek, eszközök stb. jelölője. A **nerc, nyérc** ilyen különleges jellemzőkkel bír. A **nyérc** szóalak jobban kifejezi az állat **nyúl**ánk alakját.
- nesztor** – *Testület, közösség legidősebb tagja. [nk: a görög mitológia beli Nesztór király nevéből]* A király neve sem lehetett véletlen. Az őskortól mai napig minden embernek legkevesebb két neve volt, van. Egyiket kapta születésekor. Ez a szülő óhaját, tetszését fejezte ki. Oly nevet adott, amilyennek szerette volna látni gyermekét. Aztán a gyermek felnőtt, és felnőtt korban még ráragadt egy név. Ezt környezete adta, amilyennek őt látták jellemzői alapján. Ez az igazi egyéniségét, tulajdonságait, rangját tükrözte. A **nesztor** sem születéskor kapott név. Ő volt a közösség rangidős tekintélyes férfiúja. Ez a megnevezés még az ősmag(yar)-nyelven született. Az **esz** gyök kiterjedés, a **nesztor** tevékenysége egy (kisebb vagy nagyobb) embercsoportot érintett. Az **sz** páros is beszédes tengelyhangzó a szóban. A rangidőst **tisztelet** övezte. Ő élt át a legtöbb észérlelő **esztendőt**, ő ült az **asztalfőn**, és feltételezhetően, **tiszta** lelkiismerettel ő **osztotta szét** a javakat sarjadékainak. A közös **asztagból** is ő **osztotta** a gabonát, vagy őrlés után a **lisztet**. De ő **osztotta** a tanácsot is a nála fiatalabbaknak. Ő volt a családi **geszt** törzse. Mit mondhatott a **szétoosztás**nál? – **Nesze, nesztek**. Ő volt az **osztó, nesztó** – **nesztor**.
- neutrális** – *Semleges. [nk: latin]* A szó így nem tűnik magyarnak, de eredete ősmag(yar)-nyelvi. Íme a magyarázat: Van két világosan kirajzolt **út**, választani kell: jobbra vagy balra! Ki erre, ki arra megy el, de marad még egy tétovázó, aki nem megy sem balra, sem jobbra. Elindul a két **út** közti téren, a **sem úton**, mely járatlan, **nem út**, nem jó azon járni, sehová nem vezet. Arra **ne!** Ő mégis rálép a **ne útra**. Ősmag(yar)-nyelvi kifejezés torzult latinra. A szó tengelyében levő **tr** páros kapcsán még annyi hozzátehető, hogy az ilyen lágymeleg, sem itt sem ott állapotnak megvannak a **hátrányos** oldalai. Világosan megítélhető helyzeteknél **botrányos** a semleges hozzáállás, és ilyen esetben **gyatra**, gyarló, sehonnai személyiségre vall. A nyelv ezt pontosan rögzítette.

- név** – Valaminek a megjelölésére, azonosítására, és másoktól való megkülönböztetésére használt szó, kifejezés. **[finnugor]** A *né* figyelemfelhívó szó. A *hív* szó a *híj* hí gyöke, mely a teljes ürességet jelzi. A *hív hí* ennek az ürességnek a betöltésére szólít föl valakit, vonzaná oda. – *Né, vigyázz, figyelj, te valaki: balog, sánta, szőke* stb.! Így hívják őt, ez az ő **hívója**, az ő **névója**. Ha **néven** szólítanak, hívnak valakit, akkor várják, hogy jön. A *jön* ige latinul **veni**, franciául **viennent**, olaszul **venire**, **vengono**, románul **vine**. Valakit csak akkor hívnak, ha *szükség* van rá. Román nyelven a *szükség* – **nevoia**. Ez a szó az ősmag(yar)-nyelvből öröklődött még a perzsa tájakon használt ősnyelvükbe, onnan hozták és így ez megmaradt ősi szavuk, ugyanis a latinutód nyelvek egyikében sincs jelen. Tehát a **név**, **hív** és az üresség betöltésének *szüksége* azonos értelmi kör.
- nevet** – Szájának széthúzásával, gyors, szaggatott hangadással jókedvet vagy gúnyt fejez ki. **[finnugor** többől] A *nevetés* *megvetést* jelent jó és rossz értelemben is. A régies *mevet*, a gondok *megvetését* jelenti. A CzF Szótár felsorolja a nevetésen kívüli jó kedélyállapot megnyilvánulásokat is: „vihog, ihog, mosolyog, kaczag, hahotáz, röhög” Ugyancsak ott: „Valamivel nem gondol, s a komoly dolgot könnyen veszi. Nevetem a világot, a világ bolondságát. Mások török, marják magokat, ő meg neveti az egész dolgot.” Sem a szótó, sem a szó egészében nem finnugor, főleg, mert olyan nincs is. A magyar nyelv vonatkozásában semmiképp.
- néz** – Szemét, tekintetét úgy irányítja, hogy lásson valakit, valamit. **[finnugor** többől] Tulajdonképpen a **néz** szónak semmi köze a szemhez. Hasonlóan a **fázik**, **ázik** szavakhoz, eredete következményi. Erről írtam az **ázik** címszónál. A *né* ősztöni ősgyök, ily esetben felkiáltó mutatószó. Aki valami érdekeset látott, azt kiáltotta: *Né!!!* És addig *né* itt, *né* ott, hogy a környezetében levők megjegyezték: *Ez mit né-z annyit, biztos valamit lát.* Végül a látás fogalmával hozták kapcsolatba a **néz** szót, és így van mind a mai napig, olyannyira, hogy a szófordított alakja az utódnyelvek némelyikében (a német **siehe**, **sehn**, **sehen**, az angol **see**) jelen van, bár azokat a **szem** szavunk torzóinak is nevezhetnénk.
- nimbusz** – Nagy tekintély, megbecsülés. Dicsfény. **[nk: latin]** Csak az **mb** páros kapcsán, mely ősmag(yar)-nyelvi azonosító. Az **mb** **gömb**, **domborulat**, **körmozgás**, nagy **tömb** értelmű szavak értelemadó hangpárosa. A **nimbusz** körértelmű, és csak ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó lehet. Mintha egy tiszteletet ébresztő fénykoszorú burok venné körül a köz**meg**becsülésnek örvendő egyént. Az **mb** páros hangjaival alkotható szó a **bámul**. Az ilyen személyt **bámulat** övezi.
- nimfa** – Természeti erőt megszemélyesítő alsóbbrendű istennő. Könnyű erkölcsű nő. **[nk: latin < görög]** A **ni**, **nim** – **nő**, **nem**. A **nimfa fa** gyökszava többértelmű lehet. Lehet csak **faktor**, tényező értelmű szó rövid alakja. A **nimfák** a mitológiai leírások szerint szerettek a buja növényzettel körülvett **források**, **fák** közelében megjelenni, tartózkodni. Ha a **nimfomania** szót vesszük alapul, mely a kielégítetlen női nemi vágyat jelenti, akkor itt a **fa** a **férfi**as **feszességről** is szólhat. Ugyanakkor a nimfa: **fa** – **tő** – **ágazás**, **nimfa** – **nőfi** – **nőlán**y – **nemtő**. A szó magyar nyelven bontható, magyarázható, mivel ezen a nyelven alkottatott. Az **mf** páros a **nimfa** rejtőzködő, hirtelen tündérléteként feltűnő jelenségét a **somfordál** szóban adja vissza. A megjelenést az **amfiteátrum** szóban, az illanó tünemény jellemzőjét a **kámfor** szóban írja le. Az ógörög nyelv lassú kialakulásakor továbbvitte.
- nirvána** – A buddhizmusban az egyéni lét megszűnése, a tökéletes nyugalom. **[nk: óindiai]** Csak az **rv** páros okán. A **nirvána** egy **hervadó**, **sorvadó**, **lárvaszerű** állapot. Az **rv** páros hangjaival alkothatók a **merev**, **vár** szavak, melyek kapcsolódnak a **nirvána** szellemiségéhez. Ez nem magyar szó, ám valaha az ősmag(yar)-nyelvből levált, de akkor még alapvető jellegzetességeit őrző nyelvben született szó lehet, mivel az egészséges életszemléletű magyar ember ilyen dolgokban nem hisz.
- nívó** – Szint. Szintvonal. **[francia]** A **nívó** a **von**al szófordított alakjából jutott a latinba, majd onnan tovább. A **von**al – **nalvo** – **nilvo** – **niveau**, ilyeszerű fejlődésen ment át talán még a kelta–gallok idején, majd a francia nyelv megörökölte, és megörököltette.
- nomád** – Vándor életmódot folytatva pásztorkodó és sátorlakó. **[nk: latin < görög]** A **nomád** szó alkotóhangjai a **vándor** szóban is jelen vannak. A **v>m** váltásra már volt példa a márvány – marmány vagy a faragvány – faragmány szavaknál. A vándor esetében a **r** hang a többlet. A vándor a vízhez is kötődő szó, mivel az ősmag(yar)-nyelvben a víz egyik neve **va**, **van**, **vand** volt. A **nomád** szót vizsgálva: a **no** nemleges értelmű, a **mád** szófordított alakja **dám**, **dom**, **odum** (birtokos eset), innen a **domus** is, mely **odhont**, **otthont** jelent. A **no** – **nem** tagadás nyomán: **no dom**, **nem od** – **nom od** – nincs otthona – **nyomul odébb** – **nomád** – vándor.

- norma** – A társadalmi együttélés nyomán kialakult szabály, irányelv. [nk: latin] Jóllehet a *norma* idegenbe szakadt, eltorzult szó, az *rm* páros jelenléte azt sugallja, hogy a szó a természetes életforma alapvető értékéről szól. A *forma* szót véve alapul, mely biztosan ősmag(yar)-nyelvi, a *norma* szó is ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- nő** – Élőlény, élő szervezet, képződmény, természetes módon nagyobbodik. [?] A *nő, nől, nyúl, nád*, felfelé magasodik. A CzF Szótár szerint: „Ez igének gyöke lenne azon nő v. félzárt ajakkal ejtett *ně*, melyben alapfogalom a magasodás, mellékfogalom pedig a terjedés, szaporodás. Innen vannak a nővel, nevel, növendék, nevendék, nő né változatok.”
- nő** – *Nőnemű felnőtt* [finnugor] A *nő* szóba az *n* hang titokzatos, bűvös, zenei *zöngét* visz be. Az *n* hang a *bensőséges otthon, finom, andalító* stb. szavakba is beviszi a *női* szellem különleges varázsát. A férfi számára mindig a *nő* a nagy *Ő*. A CzF Szótár szerint: „Ezen értelmekből kitetszik, hogy a nő főnév egy alapfogalom alá tartozik a nő igével, mennyiben mindkettőben alapfogalom az önmagából fejlődő szaporodás, terjeszkedés, nagyobbodás. A nőnek, legyen az ember vagy oktalan állat, vagy növény, életszervi rendeltetése, hogy nemét közvetlenül szaporítsa, terjeszsze, tenyészse, növessze. [...] E szerint a ‚nő‘ főnév nem más, mint cselekvőleg értett igenév nővő.”
- nukleusz** – *Sejtmag. Atommag.* [nk: latin] Erre a *kl* páros kapcsán figyeltem föl. A *kl* esetenként mozgást, belső mozgást leíró: *bóklászó, csukló, iklat, öklel, zaklat*. A *kl* hangokkal alkotott szavak is mozgást leírók: *kalány, kel, kelep, kél, kullancs kullog, küld*. A *kulcs* titkok nyitója. Az ősmag(yar)-nyelvet beszélők tudtak a parányi helyen *tömörített erők* létezéséről. Erre bizonyíték népmeséink: *Hüvelyk Matyi, A két borsszem ökröcske, Babszem Jankó*.
- null, nulla** – *Mérkőzés eredményében : nulla gól. Az egynél eggyel kevesebb. Semmi.* [német < olasz < latin] Ez az ősmag(yar)-nyelvből jön a *semmi nélkül* fogalmi háttérből. Lehet az eredménytelenül leharapott szóvége is. A *nulla* felismerése nem a latinokhoz kötődik! Manapság fény derül olyan ókori megvalósításokra, melyeknek kiszámítása lehetetlen lett volna a *nulla* ismerete nélkül. Néhány másik nyelven: *zéró*, melyet a magyar nyelv is használ. Nem a magyarok által ellopott (lásd GLATZ hazugságait) szó. A *zár* értelméből jön. Ha viszont fordítjuk a *zéró, zero* szót *óréz, orez*, néhány rokonhangzó váltásával az *üres* mását találjuk.
- nutria** – *Dél-Amerikában honos patkányféle rágcsáló.* [nk: spanyol] Ez is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, ezt a *tr* páros igazolja. A *nu* gyök a *nutria* vízi életére is mutathat. A *nutria* elég visszatetsző *otromba* állat külalakra. A *tr* páros utal kártevő voltára, és arra is, hogy emberre támadva hatalmas sebet tud ejteni *gyötrő* fájdalmat okozva.

„Mássalhangzó: a szájpaddlás elülső részének és a nyelvhat középső széles felületének zárjával képzett orrhangú **zöngés** hang.”

www.osnyelv.hu ny

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „Az ny, huszonharmadik betű a magyar ábéczerendben, s a mássalhangzók sorában tizenhatodik. Az egyszerű s keményebb n hangnak lágyított módosulata, mint nyő (nő), nyőstény (nőstény), nyavalya (nevola), fenyeget (feneget) szókban; némely [...] járnai, ülnyi, karácsonyi, balatonyi; sőt néha az i el is marad mint csaknem az általános szokásszerént: innya (= innia), továbbá hinya, melyek Torkos Sándor szerint a göcseji nyelvjárásban kétségtelenül am. ‚innia‘, ‚hínia‘, és pedig az egyszerű ‚inni‘, ‚híni‘ helyett, mikre elég példánk van a régieknél. Általán a szók végén némely tájnyelvek lágyítva szokták ejteni az n-t, mint: keny, feny, fony, vony, szány, sőt néhány szókban mint fennyen az általános nyelvszokás is lágyan ejti. Több szóban j-ből alakult, mint: nyargal régiesen jargal, bornyu borju, varnyu varju, sarnyu sarju. Hasonlóan j raggal öszveolvadva, nny (= nyny) gyanánt hangzik az ily általános kiejtésekben: bánnya (= bánja), szánnya (= szánja), fonnya (= fonja), kennyé (= ken-je) stb. [...] A meny (nurus) szóban am. ~ni, meni (= menő, férjhez menő).

Mint gyökhang

1) hangutánzóknak szolgál alapul, s az illető hangnak némi erőködéssel járó kinyomását fejezi ki, s jobbra kelletlen vagy fájdalmas érzésekre vonatkozik, mint: nyaf, nyafog; nyif, nyifa; nyifog, nyiffancs; nyef, nyefeg; nyám, nyámog, nyámándi, nyáv, nyávog; nyek, nyekeg, nyekken; nyerít; nyihog, nyiharász; nyikog, nyikkan, nyikácsol, nyikorog; [...] Ide sorozhatók a nyal, nyel igék, s a nyál főnév. [...]

2) Mint előtetes hang némely rövid gyökszóknak némi nyomatékot, s határozottabb értelmet kölcsönöz, mint: nyanya (anya), nyárs, melyben a szűrő eszközt jelentő ár v. ár rejlik, nyir fn. honnan nyirok, nyirkos, nyiring, hangváltozattal nyers, melyekben a híg, nedves testet jelentő ir lappang. Az ny kezdetű gyökszók száma, mint: nyaf, nyak, nyám, nyif stb. mintegy negyven, s az ily végzetűeké, mint: ó any, eny, íny, gúny szintén körülbelül annyi.”

Minden, ami a **nyúlás**, **nyújtás** fogalmával rokon, megtalálható az **ny** hang vonzáskörében. Állapot, viselkedés, erő megtörése, enyhítés.

A visszatetsző viselkedés jelzői gyakran kezdődnek, vagy tartalmaznak **ny** hangot: **nyafka**, **nyifi-nyafi**, **nyávog**, **nyivog**, **vinnyog**, **nyafog** (*Nyaviga úr – Jókai*). Megfigyelhető, hogy a **kényeskedő** hangadásra vonatkozó szavaknál jelen vannak a figyelemfelhívó **f** és **v** hangok. És nem véletlenül! Mert ebből az is kiérződik, hogy a kényeskedő alaptermészetéből adódóan a **figyelem** középpontjában akar lenni.

Az **ny** hang az **enyhítés**, **enyelgés** hangja is. Az **ernyő** **árnyéka** is **enyhíti** a hőt. Különbösen is, minden lágyított hangnak erőt megtörő szerepe van. Az érem másik oldalán ugyanakkor a **nyomasztó** hatást is az **ny** hang fejezi ki. Az **enyelgés** nyelvi kifejezéshez való kötődése kiérezhető a **-nyel-** szótagból.

Az **any**, **ány**, **eny**, **ény**, **iny**, **íny**, **ony**, **óny**, **öny**, **őny**, **uny**, **úny**, **üny**, **űny** gyökök többnyire hátrányos, hiányos állapotok értelemhordozói a magyar nyelvben. Például: **cigány**, **szegény**, **trhány**, **ganyé**, **genny**, **dünnnyögő** stb.

nyáj – *Juhok, kecskék, ritkábban disznók összetartozó nagyobb csoportja.* [?] A **nyáj** szó **nyá** gyöke a legelőn **elnyúló** juhsereg látványát írja le egy szótagban. A szóvégi **j** hang szintén **nyújtó** értelmű.

nyak – *A testnek a fejet a törzssel összekötő része.* [? **finnugor**] A **nyak** is tartalmazza a **nyúlás**, a **vékony** értelmet. Ami **vékony** az az **könnyebben konyul**, hajlik. Lám, itt a **nyak**, **kony** – **nyok**, **köny** – **nyök** gyökök értelmi összefüggést mutatnak. A *CzF Szótár* is hoz példát: „Ha e szóban alapfogalmul a hajlékonyságot veszszük, a **nyak** am. a megfordított **kany**, melyből **kanya** v. **konya**, **kanyar**, **konyul** stb. származnak, s rokon hozzájuk: **könyök** gyöke **köny**, minthogy a **könyök** is hajlást, kinyulást jelent.” Ezek mind magyar szavak, sőt ősmag(yar)-nyelvek. Bizonyíték, hogy a **nyak** szó ősmag(yar)-nyelvi, a *CzF Szótár* felsorolja a **nyak** néhány utódnyelvi változatát: „[...] a német **Nacken**, angol **neck**, svéd **nacke**, dán **nakke**, olasz **nuca**, **nocco**, finn **lapp nikke**, francia **nuque**, [...]”

nyal – *Nyelvével többször végigsimít valamit.* [**finnugor**] A lágy **ny** hangból kiérződik a puha érintés kellemessége. A **nyal** szó rokona a **nyelv**, **nyál**, **kalány**, **lány**, tehát minden, amit a nyelv naponta érinthet.

nyál – *A szájban képződő, az emésztést segítő színtelen váladék.* [**finnugor**] A **nyál** a szájüreg síkos nedveként **elnyúló**. Nem csak az **ny**, de az **l** hang is érzékelteti ezt. **Nyelv**, **nyál** kapcsolata van a **kanyálnak**, **kalánynak**, de a **lányt** is így ízeleli a legény.

- nyaláb** – Valamiből, különösen szálas anyagból két karral összefogható nagyobb csomó. [finnugor többől] A **nyaláb** szó képi látványa a tehén hosszúra nyúló nyelvének körülölelő mozdulata, amint egy tenyérszerű takarmányt akar befalni. A **nyaláb** fordítva **bála/ny**, tehát a **bála** is magyar eredetű szó, nem német.
- nyár** – A *legmelegebb évszak*. [finnugor] Ha **ny** hang van egy szóban, és főleg, ha kezdőhang, akkor **nyúlás**, hosszúság értelmű. A **nyár** szó **ny** hangja elsősorban a hosszú **nyári** napokra utal. Ez közmondásban is jelen van: Hosszú, mint a **nyári** nap. Az **ár** tüzet, meleget, **forrót** jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. Ezt az **ár** gyököt örökölte meg a román nyelv az **arde – ég** szóban, és az arab **nar** is tüzet jelent. Ez a magyar nyelvben is bizonyítható épp az **enyhítés** kulcshangjával az **ny** hanggal. Érdekes a nyelv eszköze erre a fordulatra. Csak az **ny** hangot helyezi a szó másik végére az **árny** szóban (**nyár – árny**). A CzF Szótár az **aratással** hozza kapcsolatba, idézve néhány nyelv idevonatkozó kifejezéseit: „[...] a régi német nyelvjárásokban [...] a nyarat az aratástól nevezték volna el. A görögben is [...] nyár és aratás. Ily mind fogalmi, mind hangbeli rokonság létezik a magyar nyar és aratás között is, melyeknek közgyökük: ar v. or, melyből lett arat, ort, és amely s előttéssel megvan a sarol, sarabol, s t előttéssel a tarol igében. [...] Egyébiránt különös figyelmet érdemel az arab: nár, mely tüzet, és núr, mely meleget, továbbá a mongol naran, mely napot jelent s ezek szerént a lényeges r hangban a ‚tűz‘ (pír) vagy meleg értelme rejlenék.” Tehát nem finnugor, hisz olyan nincs is, hanem ősmag(yar)-nyelvi szó.
- nyár** – *Nyárfa*. [finnugor] A CzF Szótár leírása: „Minthogy a nyárfák leginkább a nyirkos, vizenyős helyeket kedvelik, valószínűnek látszik, hogy a nyár szóban a nedvesség alapfogalma rejlik, melynek vékony hangon megfelel a nedvet jelentő nyír a nyírfa, nyírok, nyirkos szókban, t. i. az így váltakozik a hanggal az ír és ár szókban is, melyek mint folyékony valamit jelentő szók szintén rokonok. V. ö. NYIR fn.” Érthető magyar szó.
- nyavalya** – *Betegség*. [szláv] A **nyavalya** szó **nya** gyöke hosszú, elnyúló bajra utal. A **nyav**, **nyávog**, **nyafog**, **nyavalyog** inkább **kényeskedés**. Ha a szó **valy** részének hangzását vesszük: **vaj**, **váj**, **jaj**. Vagyis: jajong, vajong, jajog, vajog – nyavajog – **nyavalyog**. Tehát hosszán (nya) jajong (valyog). Az **nyavalyog**, akinek **nyavalyája** van. Íme a CzF Szótár szófejtése: „[...] állíthatni, hogy a nevola öszvetett szó, melynek első része a tagadó ne, a második a birtokot jelentő vola v. vala; mert a régi nyelvben vol v. val annyit tett, mint vanol azaz van neki (habet), és valál am. possessio; honnan az igenév voló v. való am. habens, possidens, és a vola v. vala am. possessio, [...] tehát nevola v. nevala am. nem-vola, nemvala, nem-birtok, non-possessio [...] és nevolás, nevalás am. non habens, non possidens, szegény, szükölködő. Végre hangrend szerint lett navala, nyavalya, [...] Ezen elemzés szerint a nyavalya első eredeti értelme: **szükölködés**, vagyontalanság. Mivel pedig a szükölködéssel karöltve szokott járnai a **nyomorúság**: innen szélesb átv. ért. jelenteni kezdett nyomorú állapotot, és ez volt a történet szerint közvetlenül kifolyó második jelentése. Végre minthogy a nyomorú állapot mind a testet, mind a lelket elgyengíti, s gyakran beteggé is teszi, harmadik, még újabb közvetett értelme: **kórság**, **betegség**. A fentebbi elemzés mellett figyelmet érdemel azon nézet is, hogy nyav elvont gyökként és nyaf gyökkel (nyafog szóban) azonosnak tekinthető, mit igazolni látszik a nyavalyog (nyafalyog) származék [...]” (Kiem. K. S.) A román nyelvbeli jelenléte: **nevoie** – szükség, **nevoias** – szükölködő. Ezt a kifejezést a románok ősei az ősmag(yar)-nyelvből még a mezopotámiai nyelvrobbanás után, a római rabságba hurcolásul előtt, valachus koruk előtti messzi múltban, és előző életterükben, a mai Iránban már használhatták. A szónak eredet szempontjából semmi köze a szlávokhoz. Lásd a **név** címszót.
- nyegle** – *Kihívóan hányaveti, hetyke*. [?] A **gl** páros többnyire laza kötődést jelölő. A **nyegle** ifjú is laza viselkedésű, **hanyag**. Az utódnyelvekben a **hanyag**, **nyegle**: románul **neglijat**, olaszul **negligente**, franciául **négligent** stb. A mai úrhatnám **nyegle** beszédmodorban használt **neglizsé** szó a **nyegle** torzszülött utóda. Lám, az utódnyelvek sem tudják kiküszöbölni a **gl** párost.
- nyel** – *Nyelvével és nyelvőcsöve izmaival szájából gyomrába juttat valamit*. [finnugor] A **nyelv**, **nyál**, **nyel** összefüggés nem tagadható, és ez mind magyar.
- nyelv** – *Az ízlelésnek, rágáskor a táplálék keverésének, a nyelésnek, embernél a beszédnek, a szájban levő izmos, mozgékony szerve*. [finnugor] A **nyelv** rendkívül **nyúlékony** izomzat, olyan ízlelő izomnyúlvány, melyen szétolvad az **étel**, szétterjed az íz. A **nyelvv**el **nyaljuk** le a **kalányt**. A **nyelvv**el **elvezeti** a falatot a szájüregben. A **nyelvv** érzi és **élvezi** ki **elsőként** az **étel** ízét. Utána az is küldi **el** a garaton **le**. A **nyelvv**el beszédben **megnyilvánulunk** (NYeLV, NYuLV, NYiLV). A **nyelvv**el kifejezzük **elveinket**, **érvelünk** védelmükben. A **nyelvv** elválasztja egymástól, azaz tagolja a hangokat.

A *nyelvvel enyelgünk*. A *nyelvvel* ízleljük a *lányt*. Az *lv* páros hangjai bontva: *nyelv*vel teszünk *vallomást*, nyilvánítunk *véleményt*, *válaszolunk* kérdésre, ezzel tesszük *világossá* mások előtt gondolatainkat. A *nyelv* megpróbálja azokat, melyek átmennek rajta. Csak azt *nyeljük* le, ami a *nyelv*nek *ízlik*, és csak azt mondjuk ki a *nyelv*vel, ami *illik*.

nyél – *Eszköznek, szerszámnak az a része, mellyel kézbe vesszük.* [finnugor] A *nyél* szóban az *ny* hang hosszúra *nyúlót* jelent. Az *él* szintén hordoz egy ilyen értelmet, a *szél*, az *él*, a *bél*, a *cél* (-ig a pálya) szavakban.

nyer – *Üzleti vállalkozással, játékban vagy fogadásban ügyességgel vagy szerencséivel anyagi haszonra tesz szert.* [? finnugor] Az *ny* hang itt az értékért *nyúlás* hangja. Az *er erő*, ha valaki *nyerő*, *erősnek*, győztesnek érzi magát. Ehhez még hozzátartozik a *versenyben* való részvétel értelme is. A *nyer* az alábbi *nyereg* szó gyöke is. A *nyereg* az indulás eszköze. A *nyerés* egy valamiféle *versenyben* való részvétel függvénye. Mind a *verseny* mind a *nyerés* szóban jelen van az *s* hang is, mely a verseny gyorsaságát, nyersességét szemlélteti. Aki *nyer*, azé a *nyereség*, mely lehet *kenyér*(re való), lehet *arany*, s melyet *tenyerébe* helyeznek.

nyereg – *Az a lószerszám, melyen lovagláskor ülnek* [finnugor többől] A *nyereg*, *nyergel*, *nyargal* összefüggnek. Az *ny* itt is *elnyúló*, *elnyúló* út. Az *ereg*, *eredés*, *járás*. Székelyföldön ma is használt szó: *eregel*, azaz *eleredve* halad. Hasonló a régies *járogol* szóhoz, de ilyen az *ireg*-(forog) is. A Biblia beszél egy *Járed* vagy *Irád* nevű emberről (I. Mózes 5: 16). Ő még az ősmag(yar)-nyelven beszélt, és neve ma is érthető magyarul. Biztosan könnyüléptű, jól szaladó, *iramodó* ember volt, mely okon kiérdemelte a nevet. Tehát a szó őskori. A *nyereg* szóban benne rejlik az útra indulás értelme: *nyergel*, és *eregel*, *nyargal*. A lóra csak indulás előtt tettek, tesznek *nyerget*. A *nyergelés* az *eregelés*, azaz útra indulás előjele. Érdekességként: a *nyargal* leharapott szóvégéből ered az utódnyelvek által használt *galopp* szó.

nyers – *Sütéssel, főzéssel el nem készített ételnemű.* [?] *Nyers*. A természetből *nyert*, megmunkálatlan, esetleg *frissen lenyestett* darab, mely még nedves, *íres*, *éres*, mint a *csermely*, a vékony *erű* elfolyó forrásvíz. Az *rs* a *nyersvágás* hersegő hangutánzója. A *nyers* párhuzama: *harsan*, *harsány*, *herseg*.

nyikhaj – *Felelőtlen, semmirekellő fiatalember.* [cigány] A *nyikhaj* összetett szó: *nyik-haj*. Különös értelme egyiknek sincs, hasonló a jelzőként viselőjéhez. Meg sem *nyikkan* – mondják a buta, mafla emberre. Nincs értelme, ami részéről meg~~nyilvánulhatna~~. A *haj* az *ejhaj*, *duhaj* szavakban viselkedést minősítő. A *kh* páros a *nyikhajra* a *pökhendi* szóban ad párhuzamot. A *nyikhaj* nem cigány szó.

nyíl – *Nyílvesző.* [finnugor] Az *i* hang a mozgás hangja: *ireg*, *iklat*, *illan*, *inal* stb. Az *í* a gyorsabb, élesebb, keskenyebb, feszesebb: *szíj*, *íj*, *nyíl*, *sivít*, *süvít*, *nyílás* stb. Az *ny* hang az előrenyomulás, az *l* a *lég*. Ugyanakkor *nyél* értelmű is. A legeredetibb ősmagyar fegyver. Mi az, hogy finnugor?

nyír – *Szálas anyagot, illetve sűrű növényzetet kurtít, alakítva vág.* [?] Az *ny* itt a *nyikkanó*, *nyisszanó* hang, az *ír*, a *tarol*, *orot*, *arat* műveletek *i* hangos alakja. Az *r* a *rombolás*, hisz egy növekedési folyamatot állít meg, *tör* le.

nyír – *Nyírfa.* [finnugor] A *CzF Szótár* leírása: „Legvalószínűbbnek látszik, hogy ezen fát őseink onnan nevezték nyír-nek, mivel igen sok nyírka, azaz nedve, vize van, minthogy a vizes nedvesség némely esetekben nyirk v. nyirok-nak is hivatik. Ezen levét az illető vidékiek tavaszkor lecsapolni és inni szokták; miszerént gyöke volna a hig, olvadékony testet jelentő ir honnan az író, t. i. a vajjas tejfölnek hig része, továbbá előtétel által a nyirk, nyiring, nyirkos, czirom, csiriz, virics, zsir mind nedves, leves, olvadó testekre vonatkozó szók származnak.” Vagyis a *nyírfa* kérgének *elnyírása* után a *nyírből* hasznos *írt nyerünk*.

nyiszlett, nyeszlett – *Csenevész, vézna.* [?] A *nyesz*, *nyisz*, *nyiszál*, *nyeszlett*, a *nyes* értelméből indulva, jelzőként használatos a sovány, girhes emberre, állatra. A *nyeszlett*, mintha *lenyesték*, *leszelték* volna róla a húst. Itt az *sz* és *s* hangok a *nyesésnél* hallható hangokat utánozzák. Az *szl* páros a *foszló*, *foszlány*, *miszlik*, *oszló* szavakban ad párhuzamot. A páros hangjaival alkotható szavak: *szel*, *szél*. A *nyiszlett*, *nyeszlett*, *miszliket* a *szél* is elfújja. Magyar szó.

nyolc – *Hétnél eggyel több.* [finnugor] A *nyolc* a magyar nyelvben nem csak számnév. Az *ny* lágy hang lévén, az erőtlenséget kifejező *ernyed*t, *nyamvad*t, *hanyag*, *nyegle* stb. szavak mellett, kulcshangja a *nyújtottság*, a ráérő *nyugalom*, a terjeszkedő mozdulat, régiesen *nyól*, azaz *nyúl* (valamiért), *nyújtózás*, vagy *növekedést* leíró *nől*, *nyől*, *nyúl* (föfelé) szavaknak is. Az *o* hang természetéből adódóan oldottságot, kedélyállapotot kifejező, de bizonytalan kimenetelre utaló is. Ha a *boldog*, *bolond*, *borong*, *dohog*, *fodor*, *folyondár*, *fondorlat*, *korog*, *loczog*, *lomha*, *mocorog*, *motyog*,

nyomott, oldott, rotyog, totyog, zsong szavakat vesszük, bizonyos enyhén hullámzó hajlam, de egyhangúság, ingatag határozatlanság is érződik. Az *o* lehet egy kitörő felkiáltás, de lehet beletörődő, egykedvű, halk sóhaj is. Az *l* lágy, énekelhető hang. A *c* címkéző, cégérellő, becéző de *célt* jelölő is. Az *lc* páros az *álca, délceg, élc, filc, polc, tálca* szavakban külön-külön minden jellemzőjét mutatja. A '*nekem nyolc*' kijelentésben bujkálhat egy háttéri *álc*ázott állapot, egy kulcsíni *délcegség* tudatából eredő *élc*elődő, *hanyag, renyhe könnyelműség*, akinek csak a *polcra* kell *könnyedén fölnyúlnia*, mivel *tálcán* kínálja számára az élet a jót. Mondhatnánk – számodra minden elérhető, csak érte *nyúlsz*, régiesen: *nyólsz*. Van akinek *végcélnak* is megfelelő, leáll, nem akar továbbjutni a tisztesség tízes számáig. A *kényelmes* életet választó egyén száma a *nyolc*. Neki mindegy, azaz *nyolc*, a *nyolc* a *cél*, elég az, amit a már általa elért *polc* nyújt. A dolgok teljessége úgy válik *érthetővé*, ha *határozottsággal* erőt fejtünk ki, *nyújtjuk* érte kezünket, *nyúlik* értelmi képességünk is a teljesség megismerése irányában. A déli nap földi, emberi szempontból a legmagasabb pont, a *délceg* ember magas, *felnyúlhat* magasra, *elérhető* számára az értékeket tároló *polc*. Ha elég *határozott*, *elérhetővé* válik számára az ott rejlő érték, ám *nyújtóznia, nyólnia* kell érte. A *nyolc*, a *nől, nyől, nyúl* jelentéséből adódóan azt fejezi ki, hogy bár a *hét* is messzire mutat, van tovább is, még nincs vége a küzdelemnek. Még *nyúlik* a küzdelem a tökéletes teljes tisztességig. Tehát a *hatékony*ság, a *cél elérhető*ése érdekében *nyújtóznia* kell, *nyólnia* kell még tovább. Csak így közelíthető a *cél*, a csúcs.

nyolcvan – *Nyolcszor tíz. [finnugor elemek]* A tízes számok *nyolcas* csoportja. Jelentése: tízes csoportból *nyolc van* – *nyolc tíz van*. **Fontos:** lásd még a **negyven** címszónál adott magyarázatot.

nyom – *Súlyával ránehezedik valamire, valakire. [? finnugor]* A *nyom* – *mony*, M-NY teremtőgyök, mivel mindkét irányban alkothatók vele szavak. A *nyom* – bármilyen *nyomás*. A *mony* – ki- vagy betolás: *hímvessző be, tojás ki*.

nyomor – *A legszükségesebb anyagi javak tartós nélkülözése. [– nyom]* Csak a szó magva, az *omor* szórész kifejező erejére példaként. A *homorú* esetében egy befelé görbülő, mélyülő (h hatás) valamit ír le, az üres *gyomor* is hasonló. A *nyomor ny* hangjával kialakuló *nyom* gyök érezteti: súllyal nehezedező, mely (főleg lelkileg) a mélybe tol. Az *om* gyök *omol, omlás*. Az *or, orot, irt* értelmű. A szó alkotó hangjai ebben a csoportosulásban az *r* hanggal, nehéz fizikai és lelki állapotot is írhatnak le. Más szavakba épülve, különböző kezdőhangokkal változik a mondanivaló értelme. A kemény *k* hanggal kökemény lelkiállapot: *komor*. A száraz *sz* hanggal: *szomor/ú*. A *t* hanggal *tomor*, mely tömörülés leírója régiesen (innen az orvosi tumor). A szó magva az *omor* oly sötét kifejező erővel bír, hogy az utódnelvek közül a román nyelvben ez így önmagában *gyilkosságot* jelent.

nyoszolya – *Ágy. [déli szláv]* A *nyoszolya nyo* gyöke itt, ebben a hangösszefüggésben, a *kényelmesen elnyúló nyújtózás*ra utal. Az *sz* hang a fészekben *szöszmötölés* hangutánzója is a magyar nyelvben. Az *osz, oszol* – szétterülés, ez esetben fekvé elterülés. A *nyoszolyán* lehet negédesen *nyöszörögve* – székelyesen szólva – *nyüszkölődni, nászolódni*. A szó egyfajta fordításban: *aszonyoly*. Vagyis a házas ágy egyik szerepéről szól. Íme a *CzF Szótár* szófejtése: „a nyoszolya gyöke rokonnak látszik, a nyugszik, nyújt, nyúlik, nyújtózkodik, igék gyökével. Ezen szó eredeti alakban nyoszoló [...] Más vélemény szerint a nyoszolya szoros ért. annyi volna, mint nőszülő, vastag hangon nászó, azaz: házasok ágya; s ez értelemben szoros viszonyban áll a nász, nyoszolyóasszony és nyoszolyóleány, székelyesen nyüszüasszony, nyüszüleány, s Nagy-Bánya vidékén nyuszóleány szókkal.” Sem így, sem úgy nem délszláv eredetű.

nyugszik – *A nyugalom állapotában mozdulatlanul van, pihen. [finnugor többől]* A *nyugszik nyu* gyöke a *nyugalom, nyújtózás* tőszava. A *gsz* páros a révbe érés: *öregszik, megelegszik*. A *g* hang a lehorgonyzás, rögzülés. Az NY-G teremtőgyök: *nyug – guny, nyugszik – gunnyaszt*.

nyújt – *Alakítható testet hosszúságban, szélességben növel. [finnugor többől]* A *jt* páros többnyire vagy egy ponthoz közeledést, tömörülést, vagy attól való távolodást szemléltet. Ilyenek: *bojt, ejt, fajta, gyújt, hajt, kujtorog, lejt, ojt, pajta, rajt, rejt, sajt, sajtár, sejt, szakajtó* stb. A *nyújt* esetében megmarad mint egység, de kiszélesedik – *nyújtva elnyúlik*.

nyúl – *Mezei nyúl. [finnugor]* Úgymond: „nevében az íze”, vagyis legfőbb jellemzőjéről, a hosszan *elnyúló* testtel való futásáról kapta nevét még az ősmag(yar)-nyelven talán már az első látásra. Vagyis a *nyú, jú* ösztöni ősgyök.

nyú – *Nyő. [finnugor]* A *nyü*vés tulajdonképpen tépés, kitépi tövestől a lent, kendent a földből, *kinyüvi*, székelyesen *kinyővi*. A sokat hordott ruhát is *elnyüvik*, azaz szétfoszlik, eltépődik. A *nyü* a

nyűzsög, nyűstől, nyű, nyűg szavak gyöke is, és mégis milyen változatos eredetet firkantottak a szótárszerkesztők egyik, másik után. Megjegyzendő: itt érződik az *u, ú* és az *ü, ű* hangok jelentéskülönbözősége a szavakba beépülésükkel. Míg az *u* a *nyugalom* egyik alaphangja, addig az *ü* épp az ellentéte: *nyűzsög, nyűstől* stb.

nyű – *A legyek lábatlan lárvája.* [finnugor] Ezek a *nyűzsgésükről* kapták nevüket ... magyarul.

nyűg – *Béklyóként, gúzsként használt kötél.* [?] A béklyó, gúzs azért *nyűg*, mert meggátol a *nyűzsgésben*. A szóvégi *g* hang a rögzítés, gátolás hangja.

nyüst – *A szövőszéknek vagy szövőgépnek a láncfonalak között szádát nyitó alkatrésze.* [bolgár] Ha valamit a jellemzőiről neveztek el, akkor ez a szövés közben örökösen mozgó *nyüst*, mely állandóan *nyűzsög*, minden lábítómozdulatra *tüstént, üstöllést nyüstől*. Ha a bolgár nyelvben ez a neve, akkor ez ősmag(yar)-nyelvi örökségük. Az *st* a *siető, sürgölődő s* hang és a *tettek t* hangjának párosa, de amely végletek megjelenítője is (*nyüstől, tüstént – lusta, rest*). Ez magyar eredetű szóként azonosítja. Épp mint a: *beste, borosta, festő, fostat, fustély, füst, história, istálló, istápol, lusta, mester, most, must, mustár, nőstény, nyest, ostor, rest, rosta, sistereg, sustorog, tüstént, üst, üstöllést* stb. szavakat.

O, Ó

„Magánhangzó: középső nyelvallású ajakkerekítéses, hátul képzett rövid hang.”

www.osnyelv.hu o, ó

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „O, huszonnegyedik betű a magyar ábéczében, s az önhangzók sorában nyolczadik. Rövid vastag vagy mély hang, mely a zárt a és u között, mintegy középhelyet foglal, honnan ezekkel különféle tájéjtés szerént némely szavakban váltakozik, mint: adu, odu, udu; avas, ovas; bagár, bogár, bugár; baglya, boglya, buglya; taszít, toszit, tuszkol [...] Mint vastaghangunak hangrendi párhuzamban a vékonyhangu ő felel meg, és pedig

a) magukban a törzsszókbán, mint: ont, önt; omol, ömöl; gomb, gömb; gombolyag, gömbölyeg; [...]

b) a képzőkben részint ő pl. nyaf-og, nyöf-ög; fuld-okol, tünd-ököl; kap-kod, köp-köd; [...] stb.

c) a ragozásban szinte: ház-on, kert-én, öbl-ön; fal-hoz, kert-höz, öböl-höz; Kolosvár-ott, Pécs-ett, Győr-ött; száz-szor, egy-ször, öt-ször; áll-ok, kel-ék, ül-ök; [...] A szók végén nem fordul elő, kivéve a sürgetést, hajtást, nógatást jelentő czo! no! to! [...] Mint gömbölyü ajakkal ejtett hang nagy számú gyökök alaphangzója, melyek valami gömbölyüt, kerekdedet jelentenek, mint: bob, boborcsó, boczkó, bod, bodor, bogy, [...]

Távolra mutató gyökhang, mely (pl. o-da, o-ly, o-tt, o-n-n-at stb.) mint a közelre mutató i hangnak (i-de, i-ly, i-tt, i-n-n-et stb. szókbán) ellentéte, [...] Viszonyban áll vele az előleges kérdő ho, mint gyök, melynek származékai: a helyre vonatkozó ho-v-a? ho-l? v. ho-n? és ho-nn-an? továbbá a móddal viszonyuló ho-gy? v. ho-gy-an? és a minőségi ho-ly? v. ho-ly-an? mely a palóczoknál, a Hegyalján és a barkóknál divatozik, az országos mily v. milyen értelmében. A távolra mutató o-val rokon jelentésű a mutató a, valamint a közeli mutató i-nek rokona a mutató e, [...] Hova? Felelet: oda, v. oda a, v. amoda, v. amoda a, t. i. távolhelyre; ide, v. ide e, [...] Hol, v. hon? Felelet: ott, v. ott a, v. amott a, v. amottan, t. i. távol helyen; itt, v. itt e, v. emitt e, v. emitten, t. i. közel helyen; így ahol, ahon; és ihol, ihon.

Honnan? Felelet: onnan, v. onnan a, v. amonnan, v. amonnan a; módosítva, honnét? Felelet: onnét, onnét a, amonnét, amonnét a; tájdivatosan van onnand, onnant, onnajd, távol helyről [...]

Hogy, v. hogyan? Felelet: úgy, mely a nyelvszokás szerént úgy, melyből úgy a, úgyan, amúgy a, amúgyan, vagyis ama távol levőnek módjára [...]

Holy v. holyan? Felelet: oly, v. oly a, v. olyan, v. amoly, v. amoly a, v. amolyan, azaz: bizonyos tulajdonságra ama távollevőhöz hasonló; [...]

Ó, huszonötödik betű a magyar ábéczében, s az önhangzók sorában kilencedik. Megnyújtott, zárt vastaghang, melyet a rövid o-tól szabatosan meg kell különböztetnünk, nem csak azért, hogy némely szók értelmét változtatja, pl. kor kór, koros kóros, boka bóka, bob bób, hanem hangmértani okból is, mennyiben a hosszú ó két rövid o-nak felel meg, pl. „ónosodik” szóban. [...] Mint mély, vastag hangzónak hangrendileg megfelelő magas vékonyhangu társa ő, pl. gum-ó güm-ő, jár-ó kel-ő, járand-ó kelend-ő, hány-ó-dik vet-ő-dik. Sok vidéken terjedt tájéjtéssel ol al szótagból húzódott össze, mint: ódon oldoz, ócsó olcsó, ódal és ódó oldal, bódog boldog, fót folt, tót told, ót olt, dógozik dolgozik; szóga szolgál; ótár oltár; óma alma; szóma szalma stb.”

Az **o, ó** hangok alacsonyfekvésű hangok, különböző mássalhangzókkal társulva jelölnek alaphelyzetet (odú, otthon), de az alaphelyzettől való eltérést (borul, bolond), eltávolodást (oda), távolságot (ott), kellemetlen kifejeletet (rombol, tombol, rozsan) is. Jelölnek vágyat (óhaj, sóhaj), fellazulást (omló, bomló), kellemeset (boldog, zsong), rejtélyt (babona, monda) stb. Az **ó** hang hangulatkifejező. Melléknevek szóvégi jelzőhangja.

óbégat – *Hangosan jajgat és sír.* [német] A *CzF Szótár* is a német **au weh!** felkiáltásából alakult szónak véli, pedig a **bé** gyök a *nagy fogalmának* (lásd a **B** hang bevezetőjét) jelentésével van jelen a szóban, vagyis nagy, erős kiabálás. A **béget**, **bőget**, **kiabál** szavak kapcsolódnak értelemben az **óbégatás** jelenségéhez. Ez valami okból kikerült a CZUCZOR és FOGARASI figyelmét. A valószínű inkább az, hogy az **au weh!** német felkiáltás indult az ősmag(ar)-nyelvi kifejezésből, és semmiképp nem fordítva!

ocsmány – *Visszataszítóan rút, ronda.* [?] Az **ocs** (ucs) gyökből indul, mely ez esetben az erkölcsi, minőségi vagy látványi **alacsony**ságot mutatja be. A **csm** páros jelenléte más szavakban is párhuzammal szolgál: **becsmérel**, **kocsmá**, **pacsmag** stb. Ugyanakkor a páros hangjaival alkotott szavak némelyike is: **csámcsog**, **csemcseg**, **csimasz**, **csömör**, **csuma** stb. A **cs** hang is végletek kifejezője: **csodálatos**, **csinos**, **csók** – **ocsmány**, **mocsok**, **pocsék** stb.

- ocsú** – *A kicsévelt gabonának rostáláskor különváló szemetes alja.* [**török**] Székelyföldön az **ocsú**, **ucsú** kifejezést a gyenge, alja minőségre alkalmazzák. Az **ocsú** gabonát a baromfinknak adják. Az **ocs** gyök a **cs** hangnak játékos **kicsinyítő** jellegét is hordozza. Ez a kis vadnyúl **ocsó** nevéből is kitűnik. A török nyelvek az ősmag(ar)-nyelvből örökölték a kifejezést, és nem megfordítva.
- ocsúdik** – *Álomból, bódulatból magához tér.* [?] Az **ocsúdik** nem az **ocs** gyökből indul. A **felocsúdás** – ébredés. Az ébresztés, ébredés pillanatában az élőlény, de főleg az ember első arckifejeződése a **rácsodálkozás**. Tehát ez a **csoda** gyökéből induló szó. Ugyanakkor hozzátehető az **oldódás** érzete is, midőn az ébredő **oldódni** kezd a való irányába. Tehát a szókezdő **o** hang inkább az **oldó o** hangja, de a **d** hang is jelen van az **ud** – **üdtő** víz jelentésével, hiszen a **locsolás** – **felüdtés**. Tehát több oldalról közelíthető értelmezés szempontjából a kifejezés. A legkevesebb három jellemzőből kialakuló megnevezés törvénytörő a magyar nyelvben.
- oda** – *Magasztos tárgyú, emelkedett hangú lírai költemény.* [**nk: latin < görög**] Ha a szó mondanivalóját vesszük alapul – márpedig a gyökök, szavak kialakulásánál ez a döntő – akkor a lelki **odaadás** hangulata övezi. Se nem latin, se nem görög eredetű, hanem jóval régebbi – ősmag(ar)-nyelvi. Magasztos hangvétellű verses megnyilvánulások jóval HORATIUS vagy SZAPPHÓ és nyelveik kialakulása előtt már voltak, még akkor is, ha nem maradtak fenn az utókor számára.
- odaliszk** – *A hárem úrnőjének szolgálólánya, esetleg az úr ágyasa.* [**nk: francia < török**] Az **szk** páros szerepe a szavakban szétágazó jelentésű. Némelyike ezeknek az **odaliszk** rabnők jellemzői közé is beillő. A török lányok **büszkék** voltak, ha bekerültek egy nagyúr háremébe. Viszont a **diszke** (székelyül: fiatal) idegen rablány fogságként, és lelki fájdalmában **reszketve** élte meg a **beilleszkedést**. Bizony **tuszkolni** kellett az úr ágya irányába a szerencsétlent, nehezen **vaszkolta** be magát az idegen környezetbe, inkább **iszkolt** volna onnan. Az **szk** hangokkal bontva alkotható, idevonatkozó szavak: lelkileg **küszködve szokni** (az úri rabságot), mert **szökni** nem lehetett. Tehát a kötött mássalhangzó-páros a török szóban is közvetítette ősmag(yar)-nyelvi értelmét. Meglehet, sőt nagy a valószínűsége, hogy a török nyelvek kialakulása előtt már létezett ez az állapot, és a szó az ősmag(yar)-nyelvet beszélők körében alakult ki (törökül: **odalik**), hisz a szó felbontásakor az **oda**, **odú**, **otthon**, **odaadás**, a **dali**, **diszke**, deli (szűz)lét, a **dallal** mulattatás is kitetszik belőle. Hogy mi köze van a francia nyelvhez erre nem találtam forrást, ugyanis az **odaliszk** nem kurva volt.
- odium** – *Valamivel járó kellemetlenség, harag.* [**latin**] A latin nyelvbe az ősmag(ar)-nyelvi, **regit** jelentő **ó**, **ódon** szóból jutva torzult el. A régi, **ódon** dolgoknak jellegzetes szaguk van, az **odium** szagfélét is jelent (**od** – **doh**). Az **ódon** tárgyak kellemetlen, **dohos** bűzét jelképes értelemben az állapotokra is kivetíti. A latin nyelv megörökölte.
- odú** – *Természetes úton keletkezett üreg.* [**finnugor**] Az **odú** keletkezhet mesterségesen is, hiszen sok állat van, mely így készít otthont (odúhon) magának. Az **od** ősgyök lévén, az **ad**, **ád**, **ed**, **éd**, **id**, **íd**, **od**, **ód**, **öd**, **őd**, **ud**, **úd**, **üd**, **úd** ősgyök család része, és sok kifejezésben szóközi jelenléttel, akár fordított alakban is fontos értelemmeghatározó. Az **odú** alkotható voltát a **kotor** ige is mutatja, mert a **kot** gyök **t** hangja **d** váltásban **kod**, **od** (**dokk**, a hajók otthona). Az **odú védelem** is. Ilyen **védelem** az **erdő** az állatok számára. Az erdőnek az ősmag(yar)-nyelvben volt fordított szóalakja is. Ezt a román nyelvű, **erdőt** jelentő **codru** szó igazolja, melyről már írtam máshol. A **codru** – **urdo/c** – **erdő**, a jelen levő **rd**, **dr** párossal igazolja ősmag(yar)-nyelvi eredetét, de a szóban jelen levő **od** gyök (**codru**) a **védelemről** szól.
- ok** – *Mozgás, változás, történés előidézője.* [**török**] Az **ok** talán az első ősgyökök közé tartozó, és semmiképp nem török eredetű, hiszen a török nyelvek is az ősmag(yar)-nyelvből leágazó nyelvek. Az **ok** jelképesen hatás, behatás előidéző: hely, idő függvényben, mely lehet valós is, akár személyi, akár eszközi részvétellel. Az **ak**, **ák**, **ek**, **ék**, **ik**, **ík**, **ok**, **ók**, **ök**, **ők**. **uk**, **úk**, **ük**, **űk** ősgyök sor része, és sok kifejezésben szóközi jelenléte így, vagy fordított alakban is fontos. A **k** hanggal alkotott ősgyökök: **ka**, **ká**, **ke**, **ké**, **ki**, **kí**, **ko**, **kó**, **kö**, **kó**, **ku**, **kú**, **kü**, **kű**. Ezek kiterjedt szókrok alapszavai: személy, tárgy, cselekmény, ezek jelzőinek leírásában. Közülük a **ki** személyt, az **ik** mozgást, az **ok** előidézőt (pl.: **okozó**, **aki** **tevékeny értük** stb.) is jelent. Semmiképp nem lehet török eredetű. Az alábbi szavakban is fő értelemmeghatározó.
- okkupáció** – *A cselekvés, hogy valamit elfoglalnak.* [**nk: latin**] Az **okkupáció** **ok** gyöke tulajdonképpen kezdőhang-hiányos, mivel az **l** hangelötétes **lak**, **lék**, **lik**, **lok**, **luk** stb. gyökcsaládból ered, mely idegen nyelvekben **helyet** jelent, ám ősmag(yar)-nyelvi eredete nem vitatható, mivel csak itt élnek egy szótagú, különböző szavakba oda-vissza alakban is értelemmeghatározó szereppel beépülő gyökváltozatai. Az **okkupáció** jelentése: **helyfoglalás**, **helyszerzés**. Sőt, mivel a szóban levő **kup**

gyök a meg**kap**arint magyar **kap** gyökének **a > u** hangváltott alakja (felkúpolás, halmozás kúp alakú csomóba), valós értelme: **helykap**arintás. Emlékezzünk Trianonra.

okuláré – *Szemüveg.* [latin] Az **ok** gyök a fényt áteresztő **lukat**, nyílást, de az azon besugárzó fényt is jelentette. Innen a fényes elme **okos** megnevezése. Jelentette a távont kémlelő **szemet** is az ősmag(yar)-nyelven. Az **ablak** szavunk: kerek (**ab**) **luk a lakon**, a ház szeme. Innen erednek a különböző nyelvek **szemet** jelentő szavai: a bolgár, cseh, horvát, szerb, lengyel, makedón, szlovák **oko**, a latin **oculus**, a holland, az afrikaans **oog**, a román **ochi** stb. Tehát a gyök ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

olaj – *Növényi eredetű, szobahőmérsékleten folyékony zsiradék.* [szláv < latin < görög] Az **ol** gyök fontos kifejezések alapszava a magyar nyelvben. Az **al, ál, el, él, il, íl, ol, ól, öl, ől, ul, úl, ül, ül** ősgyök család tagja, és mint a fent említettek is, részvétele különböző kifejezésekben, akár fordított alakban is értelemmeghatározó. Az **l** hang társaságában **dolg**okkal kapcsolatos, az **old, olvad, folyik**, de a lelki **oldottság**, a **boldogság** esetében is. Az **olaj** szó két ősgyökből összetett szó: **ol-aj**. Az **aj** gyök a jó fogalomkörébe tartozó: **ajak, ajánl, ajándék, ajnároz** stb. A szép nő **ajkai** jelképesen és a valóságban is simábbak, sikamlósabbak az **olajnál (ajjaj, vigyázat!)** Tehát az **olaj** – úgymond – **olvadt, oldott, folyadék**, mely **jó** tulajdonságaival **ajánlja** magát. Az **olaj** régen illatos szépítőszerként volt használatos. Ez ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, onnan örökölték az ógörögök, latinok, germánok, szlávok stb.

olcsó – *Ami nem sokba kerül.* [?] A **cs** hang az **alacsony, csekély** minősítő hangja. Az **olcsó, ocsó, kicsi, öcsi**, ezek nem feltétlenül **pocsék, mocsok, ócska** valamik. Az **olcsó** szóalak az **alacsony** szóból rövidülhetett: **alacsony, alcsony, alcsó, olcsó, olcsó**. Az **lcs** páros a **bölcs, bölcső, erkölcs, gyölcs, gyümölcs, kölcsön, kulcs, szemölcs, tölcsér** szavakban nem értéktelen dolgokat jelöl. Az **lcs** páros a jó **megoldás**ra mutat, vagy annak módját (mód-jó) ajánlja. Mintamondatként: **bölcsen kulcsot** nyújt az **erkölcs** jó gyümölcse megszerzésére, akár **kölcsönt** is ad **olcsón** (nem a bankok mocskos uzsorája szerint), hogy feltöltsed (tölcsér) készleteidet.

old – *Folyadék valamely anyagra úgy hat, hogy az széteszolva látszólag eltűnik. Kötést old meg.* [finnugor töből] Itt megint nem tudni a szerkesztők gondolatmenetét. Az **ol** gyököt itt finnugornak írják, de az **olaj** szó szintén **ol** gyökére görög, latin, szláv eredetű, az **olcsó ol** gyökénél szerintük az eredet ismeretlen. Az ember néha összebonyolódik a sok mellébeszélésben, és vakvágányra fut. Az **old ol** gyökszava ugyanazt az értelmet hordozza, mint az **olaj ol** gyöke. Fellazulásról van szó. Az **ld** páros bővíti az értelmet a **d** hang kellemes oldali jelentésével, mely az **l** hanggal többnyire kellemesség értelmét viszi a szóba. Az **oldott** lelkiállapot szóban kifejezve: **boldog**. Ilyenek még az: **áld, ámuldozik, éldegél, föld, hold, ildom, köldök, küld, süldő, zöld** stb. Ugyanakkor vannak **oldódó** anyagok, melyek egyes folyadékokban **feloldódnak**.

oldal – *Testnek, tárgynak, térnek a középvonaltól balra illetve jobbra levő része, fele.* [? finnugor] Az **oldal** a test külső része. Minden nagyobb testnek, testületnek, szervezetnek stb. a középpontjában van a nagyobb tömörülés, és kifelé **haladva** (régiesen: **holad**) gyérül, lazul a szerkezet, vagyis **távolodva oldódik** a sűrűség, mígnem elér a legtávolabbi pontig, az **oldalig**, majd onnan ki. Az **l** hang a **lenge, laza** alaphangja, a **d** a **védelem**. Tehát az **oldal** bizonyos védelmi vagy védendő **vonall** is.

oligarchia – *Kis létszámú uralkodó osztály, illetve ennek hatalmán alapuló kormányzati forma.* [nk: görög] Az **oligarchia** szóról ír VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvében a 294. oldalon. „oligarchia olig = alig, archia = kiemelkedő, lásd még (h)arché; együtt: kevés kiemelkedő, értsd: kevesek uralma” Ehhez még hozzátehető: a **har** szó a magyar nyelvben máshol is hegyet, magaslatot, magasat jelentett (Hargita, Harsány, hársfa). Az **rk (kr)** párosból eredően: hogy a **kiemelkedők köre** általában egy **alig** kis **rokoni körből** állt, hiszen ezek a saját **körük**ből házasodtak, s így rokoni kapcsolatban álltak. Tehát ez a szó így ebben az alakban valóban nem magyar, de ősmag(yar)-nyelvi eredetű, ógörögre torzult szóelemekből áll.

olt – *Növényt úgy nemesít, hogy vesszejébe más nemes növény hajtását illeszti.* [finnugor] Az **ol** a **folyamat** szó alapgyöke. A **fol** gyök **f** hangja könnyen váltható **v** hangra lévén zöngétlen – zöngés rokonhangok (lásd az **F** hang bevezetőjét). A növény nemesítésekor az **életfolyamatot** nem szakítjuk meg, csak bizonyos **változást** idézünk elő. Az **lt** páros hangjaival alkotható a **lét** szó, és ez nem szakad meg, csak **elültetünk, beleöltünk** egy **eltérő** tulajdonságú növényrészt az alanyba, **elfojtjuk** annak régi jellemzőit, új tulajdonságokkal **töltjük** föl. Úgymond **költünk** egy új, nemesített növényt. Ha a régies, de egyes tájakon ma is használt **ojt** szóalakot vesszük, akkor még érthetőbb:

elfojtom az előző állapotot, de az életfolyamat már nemesített állapotban *folytatódik* (figy. a hangzást: *foj*atódik) a növénynél.

oltár – *Asztalszerű templomi építmény, amelynél a szertartásokat végzik.* [vszó: latin] Az *oltár* szó az első beszélt nyelven, az ősmag(yar)-nyelven alakult ki. Ha az *oltár*állítás elsődleges célját vesszük alapul: Isten haragjának *oltás*át, bűnök alóli *feloldozás*t szolgálta volna a rajta bemutatott áldozat. Egy másik szempont a tisztaság. Az *oltár* tiszta kellett legyen, ezért világos színű kövekből épült, melyeken jól látható volt a szenny, tehát mindig tisztára mosták. A fehér szín megnevezése *halvány* volt, innen a *hó* (Holle anyó, az északi népek mesealakja). A fehér-*halvány*ból kapta nevét az Alvok hegye (Alpok), az Alvfenn, Alpenn, Fehérfenn (Appennini), Alvtáj, Fehértáj (Altáj). Vagyis a *halvány*ból *alvány*, *olvány*, *oltány* (mész). Innen, e jellemzőből jött a *holtár*, *oltár* megnevezés. A latin nyelv csak megörökölte, mint annyi más ősmag(yar)-nyelvi kifejezést.

olvad – *Szilárd test cseppfolyóssá alakul.* [finnugor többől] Az *olvad* összetett szó: *ol*, ez a *folyékonnyá* válás folyamata, és a *vad*, mely valaha az ősmag(yar)-nyelvből vizet jelentett. A víz nevei: *id*, *üd*, *nad*, *ned*, *med*, *vad*, *vand*, *pü*, *pi*, *po*, *fo*, *zi* és ezek változatai, melyek a világ nyelveibe szétszóródtak. Az *olvad* szó fordítva: *vádol*. Akit *vádol*nak valamivel, azt jelképesen *bemártják* egy dologba. Azt is mondják, hogy *eláztatják*. Tehát a fogalomnak köze van a vízhez.

olvas – *Írásjelek során szemével végighaladva a szöveg értelmét felfogja.* [? finnugor] Az *olvas* és *olvad* szavak rokonfogalmúak. Az *olvasás* egy *folyamat* (ismerős szó: mint a *vízfolyás*). *Olvas*áskor az *olvasottak* elménkbe *olvad*nak. Olykor egygé *olvadunk* a főhőssel. Az *olvas* szó is összetett: *ol-vas*. Az *s* hang a súlyos, sebes, sok, segít stb. szavak értelmi meghatározója. A *vas*, *vás* gyökökről: a *vásár* értékek cseréjéről szól, vannak oly értékek, melyek *elvásnak* a *vásáron*. Ha elad valamit, *felvasalja* az árát. Ha valakitől *bevasal* valamit, akkor azt maga tulajdonává teszi. Ha valami *elvászik*, az elfogy, szinte nyomtalanul eltűnik. Az *olvasás* alatt ismereteket *vasalunk* be, és az *olvasott* anyag is elfogy, *elvászik* nyomtalanul. Persze jelképesen, mivel magunkba *olvasztjuk* (*olvasva*).

ondó – *Hím ivarmirigyek váladéka.* [török] Az *ondó* szónál jól érződik a magyar nyelv kifejezési gazdagsága, és az árnyalatok értelemmegosztó bősége. Az *ondó* a hím nemi szerv által *kiontott* (*d > t*) folyadék. Az *ondó* – bár fontos szerepe van a szaporításban – nem az a valami, amiről igazán művelt körökben beszélni illik. (Nem a mai szabad szájú értelmiségre gondolok itt – tisztelet a kevés kivételnek. A parasztnak mondott, tisztességes, egyszerű falusi ember sem beszél erről komoly társaságban.) *Ronda* ember hozakodik elő ezzel, és *undort* vált ki, mind a róla való beszéd, mind a látványa. Alapjában véve, mint *nedv* is *undok* jelenség. Megfigyelhető, hogy a fenti szavakban alacsony fekvésű magánhangzókkal társul az *nd* páros, és ez visszatetsző értelmet ad a szónak. Ha magasabb fekvésű az előtte levő magánhangzó, vagy a szóban ilyen előtte, esetleg utána áll, értelme kellemesre változik: csikland, fickándozik, vendég, örvend, pindurka, pendely, penderül, kendő stb. Az *ondó* szónak eredet szempontjából semmi köze a török nyelvekhez. Azok csak örökölték. Az *nd* páros az egyik leggyakoribb a magyar nyelvben, és idegen nyelvekben is nagyon könnyen azonosíthatók vele az elszármazott szavak. Például a latin *fecundatio* – *termékenyítés* *nd* párosa utal az *ondóra*, az *abbondante* – *bőséges* is. Az utóbbi *nd* párosa a szó tengelyében a *bunda* dús, sűrű szőrzetének hasonlatát vitte magával, s általa a bőségre utal (az olaszok ezt nem érthetik).

ondolál – *Hajat valamivel tartósan hullámossá tesz.* [nk: francia] A szó a *fonál f* előttét nélküli alakjából indul. A *CzF Szótár* így ír: „ondók [...] A székelyeknél jelenti a gyapotfonó keréknek azon középfáját, melybe a hűrt behúzzák. Hogy e szót némi valószínűséggel elemezhesük, ide mellékeljük az ontok és ontora szók értelmezését is. Ontok-nak nevezik a takácsok azon fonalat, melyet az úgynevezett vetelő által a mellébe öltenek [...] ez másképpen: bélfonal. Ontora v. ontra jelenti azon behajtott varrást a pendelyen vagy gatyán, melybe a madzagot húzzák (mely másképpen: korcz); továbbá a kádároknál a hordó csinján vagyis a hordó oldaldongáinak végén azon behornyolt rovatéket, melybe a fenékdongákat csiptetik [...]” Nos, ebből kiérthető, hogy hullámos fonalról, vonalról van szó. Az *nd* páros az *andalog* szóban lassú, ide-oda sétáló járásra utal. A fickándozás is hullámos mozgás, a *fondorlat* nem egyenes viselkedés. A *gondolat* is hullámozó, a *bolond* kiszámíthatatlan, a *göndör* természetes hullám a hajban, az *inda* is kuszált vonalú, a *kaland* szintén kusza történet. A *vándorlás*, *zarándoklat* sem egyenes vonalú. Tehát a szó eredetének kutatására nem kell Párizsba menni, a francia nyelv valamilyen közvetítéssel az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

- onkológia** – Az orvostudományak a daganatos betegségekkel foglalkozó ága. [nk: görög elemek] Az *nk* páros többnyire kellemetlen jelenségeket leíró szavak értelemhordozója. Például: *bánkódik*, *bunkó*, *cenk*, *csonk*, *fullánk*, *konkoly*, *mankó*, *rönk*, *siránkozik*, *tönk*, *zimankó* stb. Az (m)*ankó*, (b)*ánkó*(dik), (c)*enk*, (cs)*onka* stb. az *nk* páros köré csoportosuló olyan hangnyalábok, melyek valamilyen behatás nyomán előálló hátrányos állapotot írnak le. Ez nem ógörög, mert magyarul bontható, magyarázható. Az ógörög az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.
- opál** – *Vörös, kék stb. színű, áttetsző kovaféle ásvány.* [nk: latin < görög < óindiai] A szókezdő *o* hang, az *op* gyök a szemre, látásra utal ugyanúgy, mint az alább található *optika* szóban. Mindkettő az *ok* – fényáteresztő nyílás fogalomköréből indul. A *p* hang a látással kapcsolatos: *kép*, *pont*, de a víznek a *po*, *pá* megnevezése is az átláthatóságot jelenti. A *pá* köszönés is a látással kapcsolatos. Ugyanakkor a *pát* szóból is kitetszik ez, mert például a méz*pát* nevű ásvány víztiszta, üvegfényű. Az áttetszőség fénytörésre is alkalmassá teszi. Az *opál* hasonlóan áttetsző, bár nem oly mértékben, viszont a szó szerkezetében a *pá* gyök erre utal. Az *opál* keletkezése is a vízhez kötődik. Olvassuk fordítva a szót: *lápo*, ez is víz jelentésű. Az már csak természetes, hogy az első beszélt nyelven, ősmag(yar)-nyelven kapta nevét az ásvány, ahonnan továbbment a többi nyelvbe.
- optika** – *Fénytan. Lencserendszer.* [nk: latin < görög] Az *opálnál* már szó esett az *op* gyök jelentéséről, így nincs ok a különleges bizonyításra. A szóban még van egy magyar gyök, a *tik*, mely a tevékenységet jelentő *tak*, *ták*, *tek*, *ték*, *tik* stb. ősmag(yar)-nyelvi gyökcsaládhoz tartozik. A görög, latin nyelvek megörökölték.
- óra** – *Az idő mérésére való, számlappal és mutatókkal ellátott szerkezet.* [latin] A CzF Szótár írja: „Ha szabad azon magyar or gyököt venni alapul, mely az or-s-ó szóban is megvan, úgy eredeti jelentése körü, vagy for-g-ó.” Az első ősmag(yar)-nyelven beszélő emberek már ismerték az égitestek forgásának tényét, hiszen az önmagukat Szíriusziaknak nevező földre szállt angyalok beszéltek erről nekik még az özönvíz előtt. Fennebb írtam már, hogy ezektől eredtek a Nazca sivatag rajzai, a Stonehenge kőköre és egyebek, valamint ezeknek fiai voltak a 15 méter magasra is megnőtt óriások, melyekről a magyar népmesék emlékeznek meg: Fanyüvő, Kötörő, Vasgyúró, Rézvágó, Kómorzsoló, Hegyhányó, és mások. Ezekről hallottak a parányi helyre *tömörített* iszonyatos erőről (*atom*), melyről képletesen a *Hüvelyk Matyi, Babszem Jankó Két borszem ökröcske* című mesékben esik utalás. A magyar nyelv szavaiban megőrizte a valós történelmi képeket. Hol volt akkor még a latin nyelv? ! Lásd az alábbi címet: (<http://www.youtube.com/watch?v=B-8bVEIVU8&feature=related>) (*Giant humans. they were real!, Giants of the old World* stb.)
- orangután** – *Barnászvörös színű, Borneó és Szumátra őserdeiben élő emberszabású majom.* [nk: maláj] Az *orángután* is, akár a *csimpánz* vagy a többi állat, ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, erre utal az *ng* páros, mely jellemzőt takarhat. Például az ágakon ácsingózik, székelyül csingiózik. Ugyanakkor *barangol*, *csatangol* egyik helyről a másikra, ha nem épp a fán csüng. A hím 2 – 10 négyzetkilométert bolyong be pázás végett, és ha talál egy másik hímet bitangolni a területén, akkor nagyon tud hőzöngeni, dühöngeni. Két lábon dülöngélve, ringatózva megy. Nagyokat tud ugrani, ugrándozni (*ng > nd*). Most a maláj nyelven erdei embert jelent a neve, viszont amikor a nevét kapta, még nem létezett maláj nyelv.
- orda** – *Juhtej savójának forralásakor kiváló sajtyszerű tejtermék.* [román] Az *orda* nem román szó. Sőt a juhászattal kapcsolatos egyetlen szó sem román nyelvi eredetű! Egy sem! Azt mind az ősmag(yar)-nyelvből vették át. Ha valaki ismeri az *orda* képződésének képi látványát, akkor tudja, hogy a kiválasztódás, kicsapódás pillanatában tördelten darabos, borzos, bordos, egyetlen felületű részekként jönnek föl az *orda* darabok a forró savó felületére. Innen kapta nevét. Az *oi* – juhok a *juh* gyök hangzasi fordítottjából alakult ki, épp mint a *buja* – *iubii* (jubi, szeretni) A *B* hangnál írtam a *berbécs*, az *E* hangnál az *esztena*, *esztrenga* szavakról. A *sajt*, *túró* szavaknál alább kifejtem a román elnevezések (*caș*, *brânză*) eredetét. Sem a *bács*, sem a *pakulár*, de még a *csobán* szó sem román eredetű. A *pakulár* teendője a dolgok rendben tartása, *pakolása*. A *pakol* magyar szó, mely a pók csomagoló tulajdonságának megfigyeléséből ihletődött – pókol, pakol. Székelyföldön ma is járja ez a szó: bépókálta (TOMORY ZSUZSA nyomán, MAGYAR ADORJÁN-tól). A terelő, melyet ők *mânător*-nak mondanak, a *mancs* szóból indul, alapértelme a jelképes kézzel terelgetés, mind a legelőn, mind a fejéknél az *esztrenga* nyílása irányába. Ezek a szavak bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi eredetűek. Ennek ellenkezője felületes, szakszerűtlen, hanyag, nemtörődöm, odavetett megállapítás.

- ordas** – *Fekete, barna szőrszálaktól tarka.* [?] Ez színbeli egyenetlenséget jelent, mondhatnánk: színben bordázott. A CzF Szótár szerint: „[...] ordas annyi volna, mint irtas, v. iratos, azaz: beirt. Ugyanezen alapfogalom és alaphang rejlik az iromba szóban, mely a székelyeknél és Abaujban sötétes barna, kendermagos pettyüt jelent a tyukok között, pl. midőn egyik székelynő mondja a másiknak: Ej be szép iromba tyúkjá van kegyelmednek.”
- orfeum** – *Varietéműsort adó zenés szórakozóhely, mulató.* [német (a görög mitológiai ORPHEUSZ nevéből)] Az **rf** páros vezet a megoldáshoz. **Orpheusz** zenész volt, aki **hárfával** zenélt. Megnevezése: **Hárfás**. Ez lett görögösítve: **Harfeusz**, **Horfeusz**, **Orpheusz** (lásd az oligarchia címszónál: alig – oligosz), innen torzult neve az akkor még az ősmag(yar)-nyelvhez közelálló ógörög nyelven. A magyar nyelv nem a németektől örökölte, hiszen azok akkor, mint nép még nem is léteztek.
- organikus** – *Szerves.* [nk: latin < görög] Minden szervezet, szerkezet szorzati, vagyis több elemből álló, melyek kapcsolódnak egymáshoz. Az **rg** páros a fizikai szerkezeteknél **forgó**, **görgő**, **csikorgó**, **dübörgő**, **kanyargó** részekből áll, legyen az **járgány**, **orgona**, **eszterga** stb. Az élő szervezet szervei ugyanígy: **árgus** szemek, légző **hörgők**, **kanyargó** belek, **vérerek**, **bizsergő** idegek. Továbbá: **dörgő** hang, **forgó** derék, **csuklók**, **kérges** tenyerek, **kesergő** szív, **nyurga** alkat, **pergő** nyelv, **virgonc** mozgás stb. Ez az **organikus**, vagyis szerves szervezet, **organizmus**, mely az ógörög nyelvbe átmenetkor lehetett szorzati **szorg**- szókezdetű, hiszen a mai magyar nyelvben is szorzati alakja van: **szervezet**. Melyek a fenti szavak közül görög vagy latin?
- óriás** – *Emberhez hasonló, de nála sokkal nagyobb mesebeli lény.* [?] Har, hór – magas, hórihorgas, orjas, marjas, uriás. Volt egy hatalmas termetű, ősmag(yar)-nyelvű vitéze a bibliai DÁVID zsidó királynak – URIÁS –, akit megöletett, hogy elvegye gyönyörű, de ribanc, zsidó feleségét. (Azt, hogy huncut, számító, érdeknő volt onnan ismerhető föl: tudta a király szokását, mikor áll ki a palota tetejére, és a nő akkorra időzítette pucérkodó fürdőzését az udvaron, ahová a király fentről belátott.) A **hóriások** nevüket még az özönvíz előttről kapták, hiszen akkor éltek (lásd fennebb az **óra** címszónál).
- orkán** – *Heves, pusztító erejű szélvihar.* [német < holland < spanyol < indián] Az **orkán** valaha az ősmag(yar)-nyelven a forgással kapcsolatos jellemzője szerint kapott nevet, és nem az **rk**, hanem az **rg** páros volt a tengelyhangzója. Van ugyan az **rk** párossal épülő szavak közt is az **acsarkodó**, **boszorkány**, **sárkány** szavak, melyek hasonló romboló értelműek, de a **dörgő**, **kavargóan dübörgő**, **fergeteges**, **forगतagos**, **orkánszerű forgószelel** valódi képét az **rg** páros rajzolja meg a leghívebben. Az eredet mindenképp ősmag(yar)-nyelvi, bármelyik kötött mássalhangzó-párost vesszük. Az angol **hurrikane**, a francia **ouragan** közbeiktat egy magánhangzót az **rk**, **rg** párosok közé, de az azonosítást nem tudja meggátolni. Ha az indiánokat vesszük kezdetnek, akkor csak az ősmag(yar)-nyelvhez jutunk vissza, ami épp megfelel.
- orosz** – *Zömében Oroszországban élő szláv nyelvet beszélő nép.* [török < óorosz < óészaki germán] Az **orosz** népnév az **urus**, **urusz** – erős jelentéséből alakult ki, ugyanúgy, mint az **oroszlán** esetében. E csoport első képviselői mokány, kemény emberek voltak, akik erős, **urusz** voltukban, meglehet **oroztak**, azaz raboltak is. De e nevüket még az ősmag(yar)-nyelven kapták.
- oroszlán** – *Afrikában és Dél-Ázsiában élő, macskaféle nagy ragadozó állat.* [török] Az **erős** állat régies megnevezése az **urusz**, **orosz**. Úgy néz ki, mintha külön kapta volna a megnevezését az állat első, majd a hátsó fele. A **hímoroszlán** sörényes nyaka, első lábai, marja **erősnek** látszó, de a hátsó fele ezekhez mérten **nyeszlettnek** tűnik. Így lett **oroszlán**. A török aslan, vagy régiesen arslan az ősmag(yar)-nyelv származéka. A CzF Szótár szerint: „Mi e szónak eredeti jelentését illeti, legvalószínűbb, hogy nevét ezen állatnak ragadozó (orzó) tulajdonságától vette, ámbár azt is lehetne gyanítani, hogy az ordít igével áll fogalmi viszonyban. [...] s ugyan ilyesmit sejtünk a magyar orozlán és oroz között, mi szerént orozlán annyi volna, mint orozló, részesülő az elavult orozol (ragadoz) tözsöktől.” Az **erős**, **ordító oroszlán** ismert jelenség, viszont nem valószínű, hogy az **oroszlán** megnevezése pillanatában már ragadozó volt, hiszen a szó tengelyében levő **szl** párossal alkotható a **szelíd** szó! Hasonlóan a **tigris**hez, melynek **gr** párosával egyetlen erőszakos szót sem találni a magyar nyelvben. A nyelv történelmi valóságrögzítése nem felülírható!
- orr** – *A szaglásnak a száj fölött kiemelkedő porcos szerve.* [finnugor] **Har**, **or**, magaslat, kiálló **orom** az arcon – **orr**. De nem **finnugorr**? A CzF Szótár így ír: „Az orr elemi tekintetben azon szók osztályába tartozik, melyekben az or ar er ir ur gyök magasságot, kiállást, kidudorodást jelent, milyenek: orom, orj, óriás, mor, morj stb. Kettőztetett r-vel nagyobb szabatosság és különböztetés végett írjuk, [...] A hellen rin vagy riV, és latin naris szókban is alaphang az r.”

- orsó** – Kézi fonásban a fonal ideiglenes föltekérésére használt pálcikaszerű eszköz. [török] Az *orsó* körforgó eszköz. E szempontból hasonló a *borsó*, *korsó*. A török nyelvek csak megörökölték, nem tőlük származik. Bizonyíték az *rs* páros, mely más szavakban is ad párhuzamot, mivel az *r* hang vagy forgást, vagy erőt, az *s* vagy súlyt, vagy sebes, gyors mozgást jelent. Ilyenek a *gyors*, *sűrű* mozgást serkentő, azt leíró szavak: *bors*, *farsang*, *harsan*, *harsány*, *herseg*, *nyárs*, *nyers*, *persely*, *pörsen*, *sors*, *vers* stb.
- orv** – *Alattomos gonosztevőre jellemző.* [török] Az *rv* párossal alig van szívderítő kifejezés. Az *árva*, *durva*, *hervad*, *karvaly*, *kurva*, *lárva*, *márvány*, *mogorva*, *morva*, *murva* szavak kellemetlen jelenségeket fednek. Talán csak a *darvak*, *szívárvány*. Sem az *orv*, sem a többi nem török eredetű.
- ostor** – *Botra erősített szíjból vagy fonott zsinemből álló, állatok serkentésére való eszköz.* [finnugor] A CzF Szótár az *os* gyökből vezeti le, és az *oson* szóhoz köti. Az *s* súly, suhan, sérelem, segítség, a *t* a *tett*. Az *ostor* lesújt. Az *st* ebben a szóban a kíméletlen oldalát mutatja, akár a *beste*, *borosta*, *fustély*, *füst*, *mostoha*. A túloldalon van szebb kifejezés is. Például: *este*, *istápol*, *kastély*, *kóstol*, *mester*, *must*, *nöstény*, *testvér*. Az *ostor* sújtásának csípős érzése beépült a román nyelv által megörökölt *usturoi* – fokhagyma szóba, és ez a szó ad magyarázatot a sürgető *üstöllést* szavunkra is. Azért sürgős, mert *üstöllő*, azaz csíp. Valószínű, *üstöllő* volt a másik neve az ősmag(yar)-nyelven a fokhagymának. (Ilyen, mára nyelvünkől kiesett megnevezésre több példa van.) Ismerős sürgető mondás: *jöjjön, de üstöllést!* A másik: *siessen, csipkedje magát!* Ez párhuzamot ad a *füst* szóhoz, hisz az is csípi az ember szemét. Hasonló a *tüstént*, mely a tűz égető sürgetéséből indul. Ezek elég nyomós érvek bizonyítéknak az ősmag(yar)-nyelvi eredetre.
- ostrom** – *Körülzárt város, erőd elfoglalására irányuló huzamos harci tevékenység.* [német] A CzF Szótár a német *Sturm* szóból eredőnek véli. Ez azonban épp fordítva van! Ha jobban megfigyeljük, a szónak minden ízében van magyar értelme. Az *ost* szókezdet egyezik az *ostoréval*, ami a lesújtó, támadó *ostrom* kíméletlenségét teszi érthetővé. A régi *ostromokat* a *fustély*, *füst*, *sistergés*, *sustorgás*, *beste* kemény harc jellemezte bármilyen *mostoha* körülmények közt (Lásd a történelmi leírásokat vagy: GÁRDONYI GÉZA *Egri csillagok*). Itt nem hármassalhangzó torlódás van, hanem két kötött mássalhangzó-párosnak a közös hasonló hangban való összeolvadása. A másik páros a *tr*, és ez sem szívderítő. A *botrány*, *fetren*, *gyötrő*, *hátrány*, *istráng*, *kátrány*, *létra*, *otromba* szavakban sok párhuzamot találunk a történelmi beszámolók által ismertetett *ostromok* légkörével. Szerintem, ez az ősmag(yar)-nyelvben már létezett, és a német nyelv onnan örökölte, a saját hangzástörvényei szerint torzította.
- oszlík** – *Légnemű vagy porszerű anyag részére bomolva fokozatosan szem elől vész.* [? finnugor töből] Az *szl* páros a *foszlík*, *foszlány*, *miszlík*, *oszlík*, *zászló* szavakban a szétválást, elválasztást, megoszlást, elkülönülést jelző tengelyhangzó.
- oszlop** – *Gerendázatot vagy ívet tartó kör vagy sokszög keresztmetszetű építészeti elem.* [szláv] Az *oszlop* is oszt. Kettéoszt egy távot. A szláv nyelvekhez csak annyi köze van, hogy azok hasonló jelentésű szavai innen származnak, és mégis a CzF Szótár így ír róla: „Eredetére nézve közvetőleg vagy a hellen *stuloV* és a szláv *sztlp*, *szloup*, *szlup* szóból, vagy a homéri *skoloy* szóból származottnak látszik; közelebb a *szlup*-ból lehetett vékony hangon *czölöp*, vastag hangon pedig és előtéttel *oszlop*. A magyar *osz* gyökü szókkal csakugyan alig van más fogalmi rokonságban annál, hogy *oszlopok* mind a természetben, mind a művészetben, rendszeren több számmal levén, mintegy a részekre *oszlás* fejeztetnék ki általa. Minden esetre viszonyban áll szobor főnévvel is, mely némi áttétellel: *oszrob* közel rokon hangokban egyezik *oszlop* szóval.” Erre azt kell írnom, hogy a CzF Szótár nagy értékű munka, de a szóeredet-megállapításai nem szentírás. Mentségük, hogy akkor még az kötött mássalhangzó-párosokról semmit sem tudtak, hiszen alig pár éves felfedezés. Azonban a CzF Szótár szerkesztői nem csalás szándékával tették ezt. Az *oszlop* szó összetett. Az *osz* az *osztás*, a *lop* végződés – tekintetbe véve a *b* és *p* rokonhangzását –, valószínű *láb*. Egy oly *láb*, mely egy távot kettéoszt. Az *oszláb* helyett lett *oszlop*, akár a *kapuzábé* a *kapuzáp* és *kapuláb* összevonásából. Mondják még *cölöpnek*, *cöveknek*, székelyül *cüveknek*. A *cölöpben* is benne a *löp*, *láb*. A *cövek* szó, ha figyelembe vesszük a *c* hang és a *tsz* közös hangzás közti rokonságot, akkor *tölöp*, *töláb*, *tő*, *tövek* az eredeti alak. Oly *tövek*, melyek mélyen a földbe vannak ágyazva. Ilyen többes számból egyes számmá válásra van még példa: *mák*. A *cölöp* szó az ősmag(yar)-nyelvből ment át az *ógörögbe!* Ha jól megnézzük a *cölöp*, *szölöp*, *szolop*, ebből az ógörög *xolop*, *xilop*, *xülüp*. Az *oszlop* szónak van köze a *szobor* szóhoz, de az inkább a *szab* igéből ered. Kőből,

márványból **szabott** állókép. A régies magyar nyelvet véve figyelembe: a **szobor** neve a KÁROLI GÁSPÁR idejében még **állókép** vagy **faragott kép** volt. Lásd a BIBLIA, Dániel könyve 3. részét.

osztováta – *Szövőszék. Vetelő.* [szláv] Ha valaki látott **osztovátát**, melyet még szövőszéknek is neveznek, ismeri működését, akkor azt is tudja, hogy működése teljesen az **osztás** elvein alapszik, hogy **vetelő**, **vetelő** is kell hozzá, és a **motolla** is a szövési eszközrendszerhez tartozik, akkor arra is rájön, hogy tősgyökeres magyar gyökökre épült színmagyar szóval van dolga. **Osztóvető.** *CzF Szótár:* „SZABÓ DÁVID elemzése szerint am. **osztóváltó**, minthogy a fonalakat mintegy **osztva váltva** szövi egybe.” (Kiem. K. S.) Nagyanyám, mint minden székely asszony, értett ezekhez, tizenkét nyüstös szövést is beállított. Emlékszem különböző minták beállításánál mennyit számolgattak, osztottak, szoroztak, ameddig minden szálát az osztott, és a szálak állandó osztását szabályozó nyüst megfelelő oldalára fűztek be. A székelyföldi *Szováta* neve is innen vezethető le.

otromba – *Aránytalanul nagy és formátlan.* [?] A **tr** párosról már esett szó az **ostrom** címszónál. Az **otromba** valami **botrán**yanosan csúnya, **goromba**, romos, esetleg **csimbókos**, **imbolygó** nagy testtömb. Az **otromba** szónak a *CzF Szótár* szerint van fordított alakja is: **toromba**. Íme: „[...] toromba jelent magas kupba öszverakott nádat, [...]” Azt még hozzátenném, hogy a szóvégi **ba** gyök hasonlóan **nagy** test jelentésével bír, mint a **barom**, **böhöm**, **bövény**, vagy idegenben a **balsoj**, **big** stb.. Lásd a **B** hang bevezetőjét.

óv – *Épségben megtartani igyekszik, féltően véd.* [? finnugor] Az **ó** felkiáltó hang, a **v** hang védelem. Az **óvadék** szóból is kiérthető. A helyzet **óvása**, védhetősége okán pénzt **adék**.

ovális – *Tojásdad.* [nk: latin] A **tojás** világra jötte képi folyamatának igei része: **tol** – **tolás**, **kitolás** útján történik, **kitolul**. A **tojásdad** **ovális**, a kisgyerek **toácsnak**, **továcsnak**, **továcskának** is mondja. Tehát az **ovális** szó a **tojás** alakjából indul ki, és ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Ezt őrzí a peteérés latin **ovulation**, a román **ovulație**, portugál **ovulação**, spanyol, galíciai **ovulación**, francia l’**ovulation**, angol **ovulation**, cseh **ovulace**, szlovák **ovulácie** szavaiban. De lehet még rákeresni más nyelvekben is.

Ö, Ő

„Magánhangzó: középső nyelvallású ajakkerekítéses, elül képzett rövid hang.”

www.osnvelv.hu ö, ő

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „Ö, huszonhatodik betű a magyar ábéczében s az önhangzók sorában tizedik. Gömbölyűre zárt ajakkal ejtett rövid hang, a vékonyak osztályából, melynek a magyar hangrend szerént párhuzamos társa a vastaghangu o, pl. egyes szókban: gömb, gomb; göndör, gondor; döbbög, dobog; döbben, dobban; ömlik, omlik; önt, ont. Képzőkben és ragokban pedig általánosan. Legközelebbi rokona a félig zárt ajakkal ejtett ő, melylyel mind gyökszóban, mind képző és módosító ragokban, részint szűkebb, részint terjedelmes szokás szerént s a régieknél is váltakozni szokott. Mint gyökhangzó, előtéttel, vagy annélkül, értelemre nézve következő osztályu szókban fordul elé:

1) Valami kerekdedet, gömbölyűt jelentenek: öb, öböl, csöb, csöbör, döb, döbön, döbör, döbörke, göb, göbör, göbre, göbös, köb, köböl, böd, bödön, göd, gödör, dödőle, pöf, pöfék, pöfeteg, bög, bögre, csög fordítva göcs, döngönyöz (dökönyöz) ököllet ütöget; öl, midőn am. sinus, ulna, ölel, köldök, gölödör, csömör, csömbölyék, dömbicz, göm, gömb, gömböly, gömböcz, [...]. Ide tartoznak azon szók, melyekben az r gyökhang görbe hajlásra, forgásra vonatkozik, mint: ör, örv, örvény, csörcse, csörlő, förög, förgeteg, [...] stb. Ezek közül többen különböző szóejtés szerént majd ě-vel hangzanak, mint: csëbër, dëbërke, gëbre, dëdële, esëmër[...] stb. majd o-val, mint: bodon, bog, bogoz, gomb, gomolyú, gyomoszol, zomok, gondor, kondor, stb.

2) Valami hegyeset, csúcsosat, szurást jelentenek: köcsöge, pöcz, pöczök, pöczkös, högy, (cuspis), öl ige, honnan ööl, öölü ölv, bölön, höle, pöle, döf, bök, lök stb.

3) Egybehalmozott, öszveszorult, vagy gyűjtött sokaságnak értelme rejlik ezekben: töm, tömör, tömérdek, tömöszöl, tömzsi, csöpörödik, töpörödik, töpörtő, csöröge, ösz, öszve, ösztövér stb. Egyszersmind.

4) Távolodásra, széteszlásra, meszszeségre vonatkoznak: ön, öm, ömt, ömlik, ös, ösvény, özön, özönlik, stb.

5) Hangutánzó: ökor; ökrödik, ökrend, ökredez, és az öröm (röhög).

Ó, huszonhetedik betű a magyar ábéczerendben, s az önhangzók sorában tizenegyedik. Hangmértanilag hosszú, s két röviddel ér föl, pl. „A reszketve jövő nyílnak gonosz éle ledöntött.” VÖRÖSMARTY.

Vastaghangon párhuzamos társa a hosszú ó; pl. az igenévképzőben: ver-ó, varr-ó; mer-ó, mar-ó; ehét-ó, ihát-ó; sziszég-ó, susog-ó; továbbá az ódik, ódik igeképzőkben: teng-ódik, agg-ódik; vet-ódik, hány-ódik stb. Tájéjtéssel némely szókban fölcseréltetik ű-vel, mint: bö, bú; nyő, nyű; lö, lű; kő, kű. Tunya kiejtéssel a szabályos öl, öly helyett hangzik, pl. ölt, őt; költ, kőt; törköly, törkő; bögyöl, bögyő; kell, v. köll, kő; dörgöl, dörgő; elcsúfit, őcsúfit stb. A palóczos tájbeszédben ikerhangzóként: eő, eü, eő, öő, öü, üö, üe. Ó-vel kezdődő gyökszók: ögy, ön, ör, ős, ősz, őz; gyakorabbi a mássalhangzóval kezdődő szókban, mint: bőr, cső, dőre, fő, lö, nő, szőr, tő, tör, bög, csőd stb.”

Melléknevek, és jelzők szóvégi *ő* hangja. Az *ő* hang bizonyos szabályok létére utal, melyeken belül kell maradni: kör, gömb, törvény. Az *ö* hang védelmet is jelent – ölel. Az *ö* szépítő kedélyhang is: este – öste, fent – fönt stb.

Ő, személynév más, távolra mutat, utal a távozó vagy már távol levő harmadik személyre. *Bő*, az *ő* a terjedő tág tér. Sok szóban szintén ez a szerepe, mint például az erdő, eső szavakban. *Nő*, emelkedő, a felfelé irányt jelzi, fenti dolgokat jelöl, felszáll a gőz, a hő, fenn a felhő, fentről hull az eső. A *fő* felül van, mert fontos. Az *őr* vigyázó szeme távolba lát.

öblít – *Edényt, testüreget úgy mos, hogy vizet vagy más folyadékot mozgat benne.. [? hangutánzó]* E szót azért hoztam be, mert vannak idegen, vagyis utódnyelvekbe elszármazott szavak, melyek a **bl** párossal visszavezethetők az ősmag(yar)-nyelv egyenes ágú örökösébe, a mai magyar nyelvbe. Különben ez minden ilyen kötött mássalhangzó-párost tartalmazó idegen szóval megtehető. Óriási erejű, hatékonyságú, egyszerű, könnyen kezelhető bizonyítvány került a magyar nyelv gyökereit kutató nyelvészek kezébe ezzel a felfedezéssel. Csak épp élni kellene vele. A **bl** páros az olasz **ablunte** szóban van jelen és **mosót** jelent, vagyis **öblít, mos**.

öböl – *Tónak, tengernek szárazföldbe benyúló része. [?]* A nevében tartalma: **öblös öl**, tehát nagy kiterjedésű, nagy területen fekvő, a szárazföldbe benyúló, **ölszerűen** körülhatárolt tengerrész. A **b** hang a mennyiséget, mélységet, az **öl** a védettséget jelzi. Az **ö** behatárolt terület, innen az **öl**. A belső tér **köböl**. Az **öböl** is háromirányú kiterjedés, akár a gömb. Van szélesség, hosszúság, mélység. A gömb behatárolt minden irányból. Akár az anyaméh burkában levő magzat esetében.

- öcs** – Valakinek fiatalabb fivére. [finnugor] **Öcs**, a *cs* a kicsinység. Az *ocs*, *ecs*, *ucs*, mint nagynál csenevészebb, a *kicsit*, *öcsit* jelenti.
- ödéma** – Vizenyő. [nk: latin < görög] Az ősmag(yar)-nyelvben az *ad*, *ád ed*, *éd*, *id*, *íd*, *od*, *ód*, *öd*, *öd*, *ud*, *úd*, *üd*, *úd* és fordított alakjai vizet, nedvességet jelentettek és így, ezzel a jelentéssel épültek be szavakba. Példaként: *kád*, *nedv*, *vidra*, *hód*, *gödény*, *vödör*, *Duna*, *üde* stb. Tehát az *ödéma* *öd* gyöke ősmag(yar)-nyelvi örökség a görög nyelvben.
- ögyeleg, ödöng** – Cél és terv nélkül báméskodva járkal. [?] Aki *ögyeleg*, *gyalog*szerrel van. A CzF Szótár véleménye: „Első értelemben valószínűen am. ingyeleg = öngyeleg, (i ö-vel cseréltetvén fel, mint ismer, ösmer), végre ögyeleg (mint áncsorog = ácsorog); rokon az öd-öng igének is öd, vastag hangon pedig és b előtéttel bód-orog igének bód gyökével; az utóbbiban, úgy látszik, mintha eredetileg édeleg vagy enyeleg volt volna.” A szóból kicseng az esetleges kedvtelésből történő báméskodó sétálás, *ödöngés* értelme is. Ám épp a *d* vagy *gy* hang végleteket megjeleníteni képességéből eredően, lehet unalmas, idegőrlő is. Az (ögy)eleg két gyököt tartalmaz: *el* és *eg*. Az *el*, *el* ide, *el* oda, az *eg* (ig) véghatár, együtt *eleg*, *elege* van. Az *ödöng* esetében az *ng* beszédesebb, mert az ilyen helyváltoztatások kulcs párosa. Aki *ödöng*, az: ácsingózik, barangol, bolyong, csatangol, cselleng, dülöngél, fallangéroz, flangál, kereng, kering stb. Az *ng* páros bontott hangjaival: *inog*, *nógat*.
- ököl** – Összeszorított kézfej. [?]Az *ököl*, mint előretolt ütőköző, *ök*lelő *ék*, mely az összecsucskott tenyér *öl*lét zsugorítva zárja. Az *ököl* fordítva *lökő*, de kemény ütéssel *ököl*lel *ölk* is. A CzF Szótár szerint: „Az ököl szóban alapfogalom a lökés, bökés, szurás, mellékesen; ütés: honnan gyöke ök egy az öklik, öklel, öklel igék gyökével. Másod jelentése gömbölyűség, dudorodás, kinyomulás, minthogy az ökölbe szorított kéz ilyen alakot ölt; továbbá: mennyiben a tenyérhez képest kisebb térbe szorul, hasonlatkép jelent kicsit is, pl. oly kis gyermek, mint az öklöm [...] Sínai nyelven: kiu.” Az *ököl*nyi gyerek megnevezése: *kölk*.
- ökör** – Kifejlett, herélt szarvasmarha. [török] *Ökör*, *ököl*, *ök*lel, mindhárom az *ök*lelés fogalmából jön, *ök*lelő *é*kkal, *tülök*kel rendelkező *tulok*. Az *ökör* hangutánzó is, ha valaki feltűnően hangosan ordít, *bög*, akkor *ökör*ködik. Az *ökör*nek, mint nagytestű állatnak a *bög*, *bögő* volt a *b* hanggal kezdődő megnevezése. Hízott *bögő* – *göboly*. Az utódnyelvekben a *bő* gyökből alakult a megnevezés torzója. Ilyen a latin *bos*, ógörög *bousz*, angol *bullock*, francia *boeuf*, román *bou*, galíciai *boi* stb. Hasonlóan a *bö*lényhez, *biv*alyhoz (lásd a **B** hang bevezetőjét). Ez is ősmag(yar)-nyelvi örökségük. A török *öküz* is a magyar *ök* gyökből ered.
- öl** – Az ülő ember combjától és hasától határolt homorulat. [finnugor] *Öl*, *ölel*, *átölel*, ez belső indíttatású, külső érzelmi megnyilvánulás. A szóban levő *l* hang is ezt a *lág*y *lel*kiséget sugallja. Az *ölel*és *védelem* (véd-*ölem*), mint az anyai *öl*ben ülő a kisbabának, aki minden irányból védve van. Az *l* hangnak kulcsszerepe van az életfeltételeket kifejező szavakban: *levegő*, *ital*, *élelem*, *védelem*, *ölelés*, *kellemes* (*kölle*mes).
- ölyv** – Sólyomhoz hasonló alkatú ragadozó madár. [? török] A CzF Szótár szerint: „[...] nem kétkelhetni, hogy gyöke *öl* ige, minthogy más állatokat öldös, fojtogat, ragadoz, s innen lett *öl*, módosítva *öli*, *ölv*; mint *nyel*, *nyelő*, *nyelv*; *el*, *elő*, *elv*; *fenyő*, *fenyü*, *fenyv*; *hamu*, *hamv* stb. Ez elemzésből az is kitűnik, hogy helyesebben iratik *lág*yítás nélkül: *ölv*, mint *lág*yítva: *ölyv*.” Székelyföldön az *ölyv*, *ülü*, tehát *ölő*. A szó magyar gyökből eredő, tökéletes értelmet adó szó, nem török.
- önt** – Tartály, edény szándékos vagy véletlen megdöntésével valahova ömölni készlet valamit. [? finnugor többl] *Önt*, cselekvés, a *t* hang jelzi. Az *öml*ik viszont magától *megy*. *Özöml*ik, zúdul óriási mennyiségben. A *zöm*, a nagyobbik rész. Minden hangnak értelemalkotó szerepe van a magyar nyelvben. Az *önt*, *ont*, *öml*ik, *öml*ik magyar gyökből induló szavak, semmi finnugor segítség nélkül. A *dönt* – *önt* szavak összefüggése is bizonyíték, ugyanis a *d* hang az *edény*t (*hordó*, *bödön*, *vödör* stb.) is jelzi. Hasonló a *kancsó* megnevezése, ahol a *ferdítés*, *kancsalítás* (*kan*, *kanyar*), *fancsalítás* (*facsar*) és a *loccsanás* képi-hangi jellemzők az együttes névadó. Ezt csak az nem ismeri el, aki a megmagyarázhatatlan finnugor csöcsön nevelkedett, és semmi köze az igazi magyar nyelvelemzéshez.
- ör** – Az aki hivatásszerűen vagy megbízásból vigyáz, felügyel valamire. [török] *Ör*, ez a *kör*üljáró vigyázó. (A kerge bolond is kering, ő több az *ör*nél, ő az *ör*ült, aki *ör*jöng, mint az *ördöngös ördög*.) A CzF Szótár írja: „Alapértelme nézve azon szók osztályába sorozhatjuk, melyekben az ör or ur ür körös mozgást, kerekiséget, forgást jelent, s rokonok hozzá a kerülő (circitor), cserkelő,

czirkáló, azaz: körüljáró, körülgető, t. i. az örnek is ez a fő rendeltetése.” Az **ör rója** a **körök**et, miközben szemmel vigyázza a **terület**et.

ördög – *Bűnre csábító gonosz szellem. [? finnugor töből]* Mint a **dög**re gyűlő keselyű. Az **rd** páros nem szívderítő kellemes tárgyak, fogalmak, cselekmény értelemadója: **bárd**, **borda**, **bumfordi**, **csorda**, **ferde**, **gepárd**, **herdál**, **horda**, **kard**, **korda**, **mord**, **ordas**, **ordít**, **párduc**, **zárda**, **zord**, és hasonló szavakban. Ilyen az **ördög** szó is. Az **ördög** szó többfelé fordítható: **dörög**, **dörgő**, **gödör**. A **gödör** szó, melyben elrejthető, **eldugható** (ördög, **urdug**) az **elorzott** valami. Az **ördög** szó **ör** gyökszava az **oroz** gyökének rokona. A *CzF Szótár* így ír: „A régi halotti beszédben: n közbetéttel: urdung = ördög, melyből a ma is divatos ördögös származott. Hangokban rokon az örjög szóval, a talán ebből alakult át. Csagataj nyelven VÁMBÉRY szerint örtüng am. elrejtett, vagy rejtekezett.” Ez az „elrejtett, rejtekezett” egyezik a **gödör**ben elrejthető, **eldugható**, vagy lesben megbújás jelenséggel. Az **elorzás** a Biblia szerint az isteni felségjog **elbitorlás**ának szándéka. Az **ördög** névben a működés eredménye is jelen van: halál, **dögvész** kíséri munkáját.

öreg – *Élete késői, hanyatló korszakában levő idősebb. [? török]* A hajdani **regösök** a régi nagy **öregekről regöltek**. Az **ör** az **er** gyök változata. Ami **ered**, az **érik**, **éretté** válik, azaz **öregszik**. Volt neki valaha **reggele**, vagyis **eredete**, de eljött a **görnyedt öregkor**. Az **öreg**, **görnyed** szavak a **kor** gyökkel rokon: **görnyed**, **korhad**, **rokkán**, mivel **korban** már ott van. Az **öregség** a **kor kereksége**, amikor nemsokára bezárul a **kör** (kör, ger, gör). Nem csak a török nyelvek, de a görög is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. Innen ered a **gerontológia**, az **öregkori** betegségekkel foglalkozó ágazat megnevezése, mely az ógörög nyelvből vált orvosi kifejezéssé. A *CzF Szótár* fejtegetése: „[...] az öreg szóban eredeti alapfogalom a nagyság, és pedig tulajd. ért. a térbeli, átv. ért. az időbeli nagyság. Ennél fogva gyöke ör azon szók osztályába sorozható, melyekben a rokon vastaghangu or v. ór nagyot, magasat jelent, mint az orj, orom, mor, morj, óriás, hóri, gór, góre szókban. Mi alkatát illeti, arra nézve kétféle vélemény lehetséges, vagy az ör tiszta gyökből lett eg képzővel ör-eg, [...] vagy pedig eredetileg göre volt, melynek vastag hangon megfelel: góre, s átvetve lett belőle öreg. Így változkodik a gör és rög, a ger és reg, honnan gerjed am. ég, és reggel, midőn a nap lángja fölemelkedik. Az öreg szóhoz legközelebbi rokon a csagataj ireg, mely ugyancsak ezen nyelvben reggelt is jelent (VÁMBÉRY);”

örök – *Aminek időben nincs kezdete vége. [? török]* A **kör** végtelen és **örök**, de a szó nem török! A *CzF Szótár* szerint: „Az örök szónak mindkét nemü értelmében alapfogalom bizonyos állapotnak folytonos tartása, bizonyos körben való forgása, keringése, melyet soha el nem hagy az illető tárgy; miért valószínűleg állíthatjuk, hogy azon ör gyökű szókkal áll fogalmi rokonságban, melyek valami köröset, forgót, keringőt jelentenek, milyenek: örv, örvény, örvös; előtéttel: kör körös, gör görbe stb. Tudniillik a régiek az örökkévalóság fogalmát gyűrű, vagy karika jelvével fejezték ki.” A kör a végtelen, vég nélküli **örök** állapotot jelenti.

öröl – *Malomban vagy más berendezéssel folyamatosan porszerűvé morzsol, zúz valamit. [török]* A malom köve **körözve tör**, **dörzsöl**, **morzsol**, **horzsol** – **öröl**. Magyar szavakkal leírható a jelenetsor, mely az **örölést** jellemzi. Hol itt a török elem?

öröm – *Kellemes esemény hatásaként támadó kellemes érzés, derűs, vidám lelkiállapot. [finnugor töből]* Itt megint elrepült a szerkesztők sulyokja. Mert ha az **öreg**, **örök**, **öröl** teljességében török szavak volnának, akkor mitől finnugor az **öröm** szótöve. Lehetne inkább görög, az **erotika örömszerző** fogalomkörében, de azt meg az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a görögök. Ha viszont az **ördög** finnugor töből ered, mi köze az **ördögnek** az **öröm** fogalmához? Az **ör**, **er**, **ir**, **öröm**, **eredő**, **irgalom**. Az **öm** viszont érzelmi gyök, az emlőt birtokló kisbaba a **m-m-m-m** hangokat a szeretet **öröm**hangján ismétli. Ismerem a jelenséget, és nem csak én, minden szülő, aki megfigyelte gyermekét.

ösvény – *Keskeny kitaposott, nem épített gyalogút. [?Ösvény]*, mondhatnánk: **taposvány**, valami ilyent jelent. **Kitaposott ösvény**, gyalogút, mely általában a **sövény** mellett fut. Az **sv** párossal alkothatók a **sáv**, **sövény**, **sovány**, **suvad**, **süveg** stb. szavak, melyek némelyike az **ösvény** jellemzőit hordozza. A *CzF Szótár* szerint az **oson** szóval rokon, az meg a **tapos** leharapott szóvége. Mintha **osonó út** volna, **osvány**, **ösvény**, hiszen az **ösvény** mindig a főútvonaltól eltérő pályán vezet. De vehetjük úgy is, hogy a gyalogút, gyalog**ösvény**, útrövidítés, távmegtakarítás, egy kis gyaloglási **fösvénység**. Érdekes!

ősz – *A nyár után következő évszak. [finnugor]* Az **sz** hang az érést jelölő hang. A **száraz**, **aszal**, **asztag**, **asztal**, **széna**, **szalma**, **ősz**, az éréssel kapcsolatosak, akár az **asszony**, **szülő**, **ész**, de az **ősz**

összegyűjtésről beszél. Az *ősz* kiterjedt állapotot is jelent, hisz ekkor gyűjthető be az egész évre szükséges élelem. Magyar szó.

ősz – *Eredeti színét veszített fehér vagy szürkés haj emberi szőrzet.* [?] Ez esetben is az *sz* hang az érettség jele. Az *ő* viszont a távolba viszi – *ősi*. Ez az *ősz* is hordozza a kiterjedtség értelmét, hiszen aki *ősz*, az érett, széles látókörű.

össze – *Egymáshoz közelebb, összébb.* [finnugor többől] Az *ö* hang a *töm*, *tömör*, *tömörít*, *zömít*, *gömb* stb. kulcshangja. Az *sz* hangnak is van egy hasonló szerepe, főleg az *ö* hang társaságában: *gyömöszöl*. Az *össze* szorziati értelmű. Sem a *tő*, sem a *toldalék* nem finnugor.

ösztoke – *Vasvégű bot, amellyel szántás közben az eke kormánylemezét tisztogatják, vagy az ökröt bökdösik.* [szláv] Az *ösztoke*, székelyül *üszkütölő*, ez egy gyorsabb mozgásra készítő eszköz. *Noszogató, ösztönző*. Az *sz* hang szerepe kiemelhető, mely még az *uszít* szóban is benne van, mint *szító*, tette serkentő. Mellette a *t* tettelegesség. Az *szt* páros nem a szláv nyelvek jellegzetessége, mert azokban a nyelvekben nem magyarázható értelme. Ha ezzel a párossal vannak szavaik, azok mind a magyar nyelvből erednek.

öszton – *Élőlények veleszületett, öröklődő készsége.* [szláv] *Öszton*, belső megérezés, erre a megérezésre hagyatkozó döntéshozás, mely nem mindig vezet eredményre. Az *ö* az *ön*, *én*, az *sz* itt minden, csak nem az ész jelzője, inkább a *szív*, az érzelmi tényező. A *tön*, *ten*, hatalom (*Isten*, *tenger*) nem lehet más, mint belső megérezés ereje, hatalma, a hatodik érzék. Semmi köze a szláv nyelvhez eredet szempontjából.

öszvér – *Ló és szamár kereszteződéséből származó állat.*[?] *Öszvér*. *Össz* és *vér*. Az *öszvér* vérkeveredésből születő állat – *ösz*-szekevert *vér*.

öt – *A négynél eggyel több.* [finnugor] Van *öt* érzékszerv. Az *ö* hang az *öl*, *öböl*, *kör*, *öv* szavakból kicsengő védelmi *övezet* kulcshangja. A teljesség, *tökéletesség* isteni *köre* (a betű alakjától függetlenül). A *t* hang a *tett*. Ebből érződik, hogy az *öt* fogalma a tettekhez *kötődő*. *Felötlik*, hirtelen *előtűnik*. Jön az *ötlet*, *kiötöl*, *köt*. Ha a család fogalmában maradunk, akkor szintén a *növekedést* jelzi: a *két* fél és a *három* gyerek egy meghitt családi *kör* védő *öleiben*, *növekvő övében* való *tökéletes kötődése*. EGY *nagycsalád*, erős *kötélék*. Az *ötnél* önkéntelenül jön a bizonytalanság érzete. A félúton leállástól való félelem. Mintha kérdés merülne föl: vajon képes vagyok rá? Meg tudom tenni? Mi kell ehhez, hogy sikerre vigyem? És *öööö*, *ötöl* tétován, holott kéznél a folytatás kulcsa: *ötlet* kell! A népi mondásban a bölcsesség: ahogyan *egyről kettőre*, úgy *ötről hatra* kell jutni. Ezek döntően fontos küszöbök. Az *öt* már *kötött*, az eszközök megvannak, mintha egy továbblépő újrakezdés, egy új kezdet indulna. Szerintem, itt van a tétovázó *ötölés határa*! A nyelv azt mutatja, hogy mind az *öt* előtt, mind az *öt* után van tétovázás (ötovázás). A kéz csak az *ötödik* ujjal (hüvelyk) tud *kötöten* fogni. Van amihez elég ez, viszont amihez nem elég a kéz *öt* ujját ott be kell lendülnie *hatodikként* a *hatékony* karnak (*han*, *hón* – kar). Amihez nem elég az *öt* érzék, ott elő kell venni a *hatodik*at. Tehát innen jön a szerepe a *ható hannak*, *hónnak* (A *hón* alatt: a *kar* alatt értelméből kikövetkeztethető régi megnevezés. innen a germán *hand* – kéz). A *kar hatékonyabb* a kéz *öt* ujjával együtt. Nagyobb *hatást* fejt ki. Így lépi át az *ötölés* küszöbét, és jut *ötről hatra*.

ötven – *Ötször tíz.* [finnugor elemek] Tízecsoporthoz öt van, azaz *öt tíz egyveng* (egyvér – testvér) *van*. Lásd a *negyven* címszót.

öv – *A ruhát derékban összefogó, szövetből, bőrből készült pánt* [finnugor] Az *öv*, körértelmű szó, *övez*, *körülövez*. Mintha az *ív*, *óv* rokona volna, mert ez is *ívelve körülvevő*, itt is a *v* hangnak a védelmező kicsengése a kulcs. Ilyen a *heveder* (heveder – öveder – a *has*, a *derék öve*) is.

öz – *Szarvassal rokon, de kisebb, kecses termetű kérődző állat.* [?] A CzF Szótár szerint:” Szelid, félnék öz. Nevét hihetőleg szürkés szőrétől vette, a mennyiben a szürke az őszhöz rokon, innen az öz, és ősz szók rokonoknak tekinthetők.” Még ide tehető az *öz* megriadó, örökösen veszélytől *őrizkedő*, *ódzkodó* természetű.

özön – *Nagy tömegben áradó víz, folyadék.* [? török] Az *össz*, *összön*, mint a zalai tájszólás szerinti *öszütt* vagyunk (KISS DÉNES). Mind az *ö*, mind a *z* hangnak szerepe van a nagy *tömörült* mennyiség kifejezésében: *zöm*, *zömmel*, *zúdul*, *zaporoz* – *özönével zúdul*. A *vad* – *víz* jelentése nyomán: *vadul zúduló*, *tóduló* vizek *özöne*.

özvegy – *Akinek a házastársa meghalt.* [?] *Özvegy*. Ha figyelembe vesszük, hogy az *össze* régies változata *öszve*, és az egyik fél halálával *összeomlik* a házasság, akkor innen levezethető az *öszve rogy*, *özvegy* állapot egyik jellemzője. Ily esetben felbomlik az addig *egységes szövetség* (régiesen

szövegység), mely egy életre szólt (holtomiglan). Ugyanakkor az addigi *öszvesség*ből csak *egyik* marad életben. A szóvégi *gy* a vigasztalan vagy vigasztalásra váró *gyászos gyarló, gyámoltalan lét, gyengeségi* állapot jelzője lehet. Ha fiatakorban jut *özvegységre* – bármelyik fél is lenne – új *szövegységre*, azaz házasságra alkalmassá válik. A *CzF Szótár* egy családba sorolja az *oszlik, foszlik* fogalmával, mivel az ilyen esetben a házasság, az egyik fél halálával feloszlik, szétfoszlik. Az *szv* páros inkább kifejező e fogalommal kapcsolatban, mint az *zv*, és ebből is látszik, hogy e hangok az alapszó alkotói. A *veszve, részvét* szavakban ad párhuzamot. A páros hangjaival alkothatók a *szív, szűv, szövetség, szavak* kifejezések, melyek szintén kötődnek az *özvegységi* lelkiállapot, vigasztalás értelmi köréhez.

„Mássalhangzó: két ajakkal képzett zárhang, a **b zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu p

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A huszonnyolcadik betű a magyar ábécében, s a mássalhangzók sorában tizenhetedik; kiejtve: pé. Mint ajakhang a lágyabb b-nek keményített szervtársa; de mint az alábbiakból is láthatni, rokon és néha fölcseréltetik a többi ajakhangokkal is. Ezen p-ről nevezetesebb észrevételeink, hogy ez

1) a következő természeti hangzók alapja: pacz, paczka; pacs, pacskol, pacsangol, pacsirta, pacsmag; páhol; pall (ver); paskol, paskolás, paskoló, passogat; pattog, pattan, pattant, pattantyú, pattogat, pattogzik, patvar, patvarkodik, (csete) paté; páva; pecz, peczeget, peczegtet, peczczent; pelyh v. pehely, pihe (a lehelő h-val, mint könnyen elfúható); pelyp, pelypeg, pelypes; pëng, pëngtet, pëndit, pëndül; perczen, perczeg; petike (a malomban, máskép: perpenche); [...] stb.

2) Előhangja némely puffadtat, dudorodottat, felfuvódottat jelentő szóknak: pocz, poczok, polc, pohos, podgyász, pofa, ponk, pók, pota, púp, potroh, potrohos, pad. V. ö. PAD.

3) Előtéti hang ezekben: palaj (alaj), papa (apa), pap (ap?), penyv, Panna (Anna), Pere, Perzsi (Erzsi), pikó, pikós, Pila, pillog, pillangó, pillant, pille, pindely (ingaly), pióca, pióka, Pista, pislog, piszkál [...]

4) Azon r gyökhangú szóknak, melyek forgásra, kerekiségre vonatkoznak, rokon f-hez, ez az r-vel hasonló értelmű szót képez, mint: paracskó, szaglászva ide-oda forgó vadászeb, paripa, parittyá, pereg, [...].

5) Tűzre, égésre, sütésre, illetőleg vörös színre vonatkozó némely r alaphangú szók előhangja, ú. m. parázs, parácsol, párol, párna, pergyó, përy, përyeszt, përked, përyne, përyeszt, përysz, përyszél, pir, pirít, piritos, [...]

6) néha fölcseréltetik szervtársaival, mint m ajakhanggal, mint: part mart, pocs mocs, pocsolya mocsolya, paczi, maczi; paszat, maszat; továbbá f szintén ajakhanggal: përg, fërg; patying, fatying; patyolat, fátyol; hasonlóképp b-vel, mint: pótor, bódor, terepély, terebély, pezderkedik, bëzderkedik, stb. [...]

P betűvel kezdődő részint önálló, részint elvont gyökök száma mintegy 100-ra, p-vel végződőké pedig, mint: ap, ep, ép, ip, áp, csáp, csip, csup stb. körülbelül 80-ra megy. P. v. pl. rövidítése például, és p. o. rövidítése példának okáért szóknak.”

A **p** hang finom, játékos, ragaszkodást is kifejező. Könnyű, pici, de pergő is. A **p** hangnak különleges szerepe van a bensőséges viszonyok kifejezésében. Ezt különösen, de nem kizárólagosan az **a** és **á** hangokkal közösen: *táplál, apolgat, ápol, pátyol*. Az u hanggal: *puszil, pupujgat* stb. Ezek mind olyan kifejezések, melyek közeli kapcsolatra utalnak.

Mivel a **b** hang rokonhangzója, így bizonyos mértékben annak tulajdonságait is hordozza. Kedves és bosszantó kifejezések alkotója is. Megfigyelhető a **b** és **p** rokonhangzók esetében, hogy míg a **b** hang a **nagy** terjedelmű testek, jelenségek leírója, addig a **p** hang a **picinységek** megjelenítő kulcshangja.

Néhány **p** hanggal kezdődő szó, melyek többnyire játékoságot fejeznek ki: *Piroska, pajtás, pajtika, pajkos, pajzán, papál, parány, paskol, pacsiz, pacskol, pátyol, patymagol, pehely, penderít, pepecsel, perdül, pici, picike, piciny, picinyke, picuri, picurka, pirinyó, pillangó, pille, pihe, pinty, pipi, pipiske, pisze, pólya, poccen, pödör, pottyán, poronty, pötyög, prücsök, pufók, puha, pinci, ponci, punci, pá, puszi stb.*

A **p** hangnál is van meghatározó szóvégi jelenlét: *alap, csap, csép, gép, kap, kép, kúp, lap, lép, lép, nap, nép, pép, szép, táp, tép, záp, zsúp*. Ezek mind fontosak, és a **p** lezárja, úgy szólván, **pontot** tesz a végükre. A **p** álló, rögzült **p**onhelyzet – **kép**. Záró hangként szilárd **támpontot** jelöl, melyhez köthetők, ragaszthatók, melyre **építhetők** dolgok: *alap, talp, záp, oszlop, cölöp*.

Mint minden hang, a **p** hang is jelöl kellemetlen dolgokat. A **pöce** büdös, a **piszok** **pocok** nem rokonszenves, a **pofon**, **páholás** még úgysem. A **páholást** **panasz** követi. A róka, nyuszi nem imádja a **puskát**. A lónak sem kell **pányva**, és az elején a **patáját** a **patkó**, vékonyát a **pengő** sarkantyú bántja. A **patkó**, **patára** **kovácsolt** vas.

Az **r** és **p**, de főleg az **r** akkor is meghatározó, ha fontos, mély nyomot hagyó jelenségről van szó. Ilyen az értelmes emberi **arc**, az emberi **ábrázat**, **kép**, **pofa** is. Az **ábrázat** – **arc**. Az **áb-ra** – **rajzolat** – **kerek rovás**, valaminek a **képmása**. A **képződés**, valószerűtlen, valószínűtlen **képzelt ábrák** sora.

pác – *Élelmiszerek ízesítésére, ipari anyagok színezésére használt oldat. [német]* Ha a konyhát vesszük alapul, akkor a **pác**olt húsok tekintetében mérföldnyi előnye van a magyar konyhának a némettel szemben. A németek nem a főzés mesterei, a német konyha jó műszakilag, de a többi gyenge. A németek, ha finomat akarnak enni Magyarországra jönnek. A **pác** oly régi, mint a húsevés, és akkor – az egy nyelvűség idején – még német népről nem is eshetett szó. A húst meg**pöckölték**, meg**pedzették**, meg**pácolták** az ősmag(yar)-nyelvűek a konyhán. A műszaki oldalt nézve: már a fát is átítatták, pácolták a német nyelv megjelenése előtt az ősmag(yar)-nyelvű hajókészítők. Lásd a

Biblia, I MÓZES: 6. rész. A *CzF Szótár* leírása: „Éles csipősségü, eczetes vagy sós folyadék, mely az érintett s általjárt testet mintegy megrágya, megeszi, megpuhítja, s néha színét is megváltoztatja. Különösen ilyenmü folyadék, melylyel a vadak húsait, vagy más szívosabb húsokat megpuhítják. Közvetlenül a német Beize után alakult, egyébiránt rokon hozzá a vékonyhangu magyar edz, pedz.” Na, itt a *CzF Szótár* nagyot téved a **pác** eredetét illetőleg. A dolog fordítva igaz. A **pác p** hangja az alapkapcsolat jelölőhangja. Az **á** nyitottság, befogadás – a **pác** behatol a rostok közé. A **c** hang a finom ízérzet cuppantó hangja. A német nyelv megörökölte az ősmag(yar)-nyelvből.

pacal – *Szarvasmarha, juh recés gyomra. [?] A pacalról a CzF Szótár:* „E szónak gyöke pacz egy azon pocz szóval, melyből poczok, poczokos származnak, miért a poczokos, vagyis hasas embert paczakos-nak is mondják. E szerint azon szók osztályába tartozik, melyek po pö, bo bö gyöküknél fogva valami felfuvottat, dudorút, gömbölyút jelentenek, mint: poh, pohos, potroh, potrohos, pók, pöfeteg, pofa, bog, boglya, bödön, bög stb.” Tehát az eredet nem ismeretlen, hanem magyar.

pacifizmus – *Mindenféle háborút ellenző polgári nézet, irányzat. [nk. latin]* A béke, angolul **peace**, franciául **paix**, latinul **pacem**, olaszul, románul **pace** stb. Mindannyi a kézfogás, tenyérbe **csapás**, **pacsi** szóból eredők. Hihetetlennek tűnő, de érdemes végignézni különböző nyelveken. Még a szláv nyelvek **mir** szava is ezt adja, hisz a **mir**, **mira**, **miracolo**, **mirage** csodát jelent, a csoda szó pedig szintén az ámulat következtében történő tenyérösszecsapásból jön (**ecsap** – **pac/s/e**). Ugyanakkor a **cs** hangnak a becses, kincs, becsület, bölcsesség, esetleg **csend** szavakban való szerepét is figyelembe kell venni, s mivel minden nyelv az ősnyelvből indult ki, és a hangok jelentését magába építette az utódnyelv, így a **cs** hang is átvitte egyes nyelvekbe ezt az értelmezést, noha nem minden idegen kifejezésben tud kibontakozni a hang valódi értelme. A magyar nyelvben a **béke** szó összetett rövidítés, két gyök: a **be** régies **bé** alakja, és a **ke**. Az első: **bent**, a lélekben, közösségen belül. A **B** hangnál kifejtett nagyság értelme is jelen van a nagyjelentőségű és **nagy** jelentésű **béke** és **barátság** szavak gyökeiben. A másik: **két** csoport közt, **kellemes**, **kedves**, **kebel**, **kegyelem**, **kezdet**, **kettő**. **Bé**költözött hozzánk a **kellem**, nyugalom. A szívben, lélekben, vagy **két** fél közti **kellemes**, **kedves** állapot – **béke**. **Békekötés**, amikor a ma magyarnak mondott nyelv világnyelv volt, a két egymással szemben álló fél, ha megegyezett, kezét adtak rá. *Kezet rá!* – e felszólítás járja ma is megegyezés esetén. A két egymást markoló kezét, a megegyezés jeleként, jelképesen bekötötték. **Barátságuk éke** a **béke** lett. A **kötéstevés** más helyzetekben is szokás volt. **pacific** – békés, csendes (**pacsi**), **pacifica** – lecsillapít, lecsendesít. A **fica** a **face** latin szóból, de amely cselekvés **csifál**, **csefál** – csinál ősmag(yar)-nyelvi szóalak torzója. A latin nyelv még alvó csírában sem létezett a világon, amikor az első békekötést tenyérbecsapással megpecsételték. Ugyancsak találó a **béke** szó fordítása: **kebé**. A **kebé** – **kebel**, **belső kegyes** szívbeli állapot.

packa – *Nyitott tenyérbe pálcával mért ütés. [? szláv]* A **packa** a régies **páca** (**pálca**) szó nyomán keletkezett. Vagy a *CzF Szótár* szerint: „Lapoczkaféle eszközzel a nyílt tenyérre ütött csapás, egyszersmind ennek hangja. Kicsinyítve paczka.” A **ck** párossal alkotott szavak inkább játékos hangvétellük (bohóckodó, fickándozik, fickó, kackiás, mackó, malacka stb. A páros hangjaival alkotott szavak: **ciki**, **cuki**, **kacag**, **koccan**), épp ezért a **packázás** nem lehetett durva fenyítés. A **nem packázunk** mondás értelme: nem játszunk. Semmi szláv nyelvi vonás nincs benne.

pacsi – *Tenyérbe tenyérrel való belecsapás gyermeki üdvözlésként. [német]* **Pacskol**, **pacsiz**, mindkettő a **csap** gyök megfordításából eredő szó, és a **pajkosság**, **játékosság p** hangja mellett tartalmazza a **lepcsenés**, **csattanás**, **hangutánzó cs** hangját. E szó elsősorban hangutánzó, és így nem lehet egyetlen nyelvtől függő. Vagyis, semmi köze kizárólag a német nyelvhez. Ez a szó az első beszélt nyelven alakult ki. Lásd fent a **békekötéssel** kapcsolatosan.

pacsirta – *A verébnél nagyobb, barnásszürke, hasznos énekesmadár. [?] A pacsirta név valójában a kismadár játékos, pajkos csicsergéséből eredő szó. Az rt páros az érték, birtok, gyakorta, kürt, szórt szavakban ad jellemző párhuzamot a kis hangoskodó virtuózzal. Ugyanakkor lehet k > t hangváltott becézés is (pacsirka – pacsirta). A CzF Szótár leírása: „Törzse: pacsir, rokon a magashangu pityer törzsszel, s tájdivatosan a pacsirtát pityernek is hívják.”*

pacsni – *Tőkehús lágyszéle. [német]* Ez szintén a **csap** gyök fordított alakjából ered, az **odacsapott** tőkehús lenyesett lágyszéle. **Pacsni**, melyet oda lehet **csapni**. Az is a magyar eredetet jelzi, hogy fordítható, a CS-P teremtőgyökből. Semmi német jellege nincs a szónak.

pad – *Ülőbútor. Padlás. Padló. Lapos tetejű domb. [szláv]* A jobb megértés végett tisztázandó a **pad**, **fed** gyökök értelmi kapcsolata. A **fed** szó mondanivalója: a **fenti** irányból. A **pad**, **padlás**, **padolás**, **padlózat**, az alapot **befedő**, az **alapszinttel** kapcsolatos. **Rátapad**, **befedi**. A talajt **befedő** víz is az

alapig *apad*hat. A talajon *taposó* lábbal *tapos*ható a *padló*. A *padlón tapos* a láb. A *talaj*, az azon *talpaló*, *taposó*, ahhoz *tapadó lábbal* kapcsolatos. Innen ered a latin *pedalum* – lábító, taposó, melyet *pedálnak* mondunk, s mely *pedált* a gépkocsinál *padlóig* nyomunk *padlógáz*, *padlófék* esetén. Az *ülőpad* tulajdonképpen emelt *padolat*, mert a *pad* szó a fent kifejtettek szerinti *alapszint*. Ehhez kötődő, ősmag(yar)-nyelvi gyökből idegenbe vetődött, visszajött kifejezések a *pedológia* – talajtan, a már említett *pedál* – taposó, lábító, *pedikür* – lábápolás (két idegenből visszajött magyar eredetű szó: *ped* – láb, *kür* – kúra), *pedáns* – kínosan rendszerető, sarkára álló, lábával parancsolóan a *padlóra* dobantó, *feddő* – többnyire – nő. A *CzF Szótár* is ír erről: „Alaphangra és értelemre megegyezik vele a német *Boden*, cseh *puda*, lengyel *spod*, latin *fund-us*, hellén *pnJ-mhn* (*Boden*), szanszkrit *budh-na-sz* (*Boden*. *CURTIVS*). Eredeti jelentésénél fogva am. *alap*, *fenék*, úgy hogy a háztetőben is tulajdonképpen ennek fenekét jelenti (*padlás* K. S.). Ezen alapfogalomból kiindulva, valószínűnek tartjuk, hogy gyökhangja a *p*, mely, miként általában az ajakhangok (amennyiben nem hangutánzóknak találtak) valamely puffadtat, dudorút jelent, milyenek különösen a fenékek, az alapok, talapatok is szoktak lenni. Úgy hogy *ap-ad* szóban is feneket jelent, és az egész am. a fenékre, alapra száll, mélyed. A persában *pá v. páj* am. láb, nyom; talap; melylyel egyezik *Vullers* szerint a zendben *pádha*, s az ékiratokban *páta*. Továbbá a persában *pácsa* am. lábszár. Így ütnek össze a cseh *pod* (alá), és *puda* (*pad*).” A gyökazonosság a bizonyítéka, hogy a felsorolt nyelvek ugyanazon forrásból örökölték, az ősmag(yar)-nyelvből.

padisah – *Perzsa uralkodó. Török szultán. [nk: perzsa]* A szó még ősmag(yar)-nyelvi eredetű, a *pa*, *pad* gyökből ered, mely az alattvalókat atyaián *ápoló* vezetői tulajdonságot rögzíti a szóban. Az *Árpád* név is tartalmazza, melyben az *Ár* magaslatot (*har* – hegy) jelent, *pád* – *vezéred*, *gondozód*, *atyád*, *apád*, *ápolód*. Az *isah* szóból az *is* utal a magas rangú úrra – *Isten*. Összességében az *ispán*, *isbán*, tehát nagyúr a jelentése. Vagyis a *padisah* – vezető, gondoskodó atyai rangú nagyúr. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó..

paduc – *A pontyfélékhez tartozó hal. [szláv]* Nevét a *pad*malyból kapta, mert a *part* alji, *part* menti *odúkban*, üregekben szeret tanyázni. A szóvégi *c* kicsinyítő. Nem szláv, hanem magyar szó.

páfrány – *Nyirkos helyet kedvelő, szárnyas levelű, virágtalan növény. [szláv]* A *pá* gyök esetenként a játékos *pihegő*, *puha* könnyedség. Az *f* hang, mint az erő (*forca*) meghatározó hangja, a szétterjedtség állapotában mutatott szépség hatékony látványi ereje, de a *fed* szóban védelmi erő jelentése is van. Ha *f > v* váltásban nézzük, a *páva* farktollazatának szétterjedtségében, mozgásában, szépségében mutat hasonlóságot. A *páva* mintegy takaró – tyúkjait *védő* – falként terjeszti ki ösztönből farktollazatát. Van némi alakzati hasonlóság a *pávafarok* tollazata és a *páfrány* alakja közt. Az *fr* párost tartalmazó szavaknak is kapcsolatuk van a *könnyedség*, *szépség* fogalmával. Eredet szempontjából semmi közük a szláv nyelvekhez, ugyanis az *fr* páros ugyanezzel a jelentéssel az *Eufrátesz*, *Nofretete*, *Afrodité* nevek meghatározó tengelye. A *páfrány* *szimmetrikusan*, azaz *szemmértékesen*, *arányosan* kiterjedt, legyezőszerű, talajt befedő, betakaró levelei is meghatározó jellemzők a névadásban.

páholy – *Nézőtéren, lelátón, több néző számára való elkerített drágább hely, fülke. [?]* A *páh*, *peh*, *pih*, *poh*, *puh* stb. gyökök a könnyedséggel, *pihenéssel* állnak kapcsolatban: *pehely*, *pihen*, *pohár*, *puha*. A *páhol* szót az elfenekelésre is mondják. Vagyis a *páh* gyöknek az ülésre használt testrészünkkel is van kapcsolata. A *puha páholyban páhol*hatónkon ülve *pihenünk pihegve* egy *pohár* üdítővel kezünkben. A *páholy* és a *hely* is kapcsolatban áll értelmileg. A *CzF Szótár* szerint: „Szinházakban, vagy bizonyos látványokra épített körben szobaforma külön rekesz, kivált az előkelőbb nézők számára. Udvari páholy, társulati páholy. Földszinti, első, másod emeleti páholy. Ujabb korban alkotott, de általában elfogadott szó, mely hasonlat után a köznépies páhó-tól kölcsönözöttetett.”

pajkos – *Jókedvűen, játékosan fürge, szertelen, csintalan. [?]* A *pajkos jk* párosában benne van *játékosságra* utaló *j* hang, a *k* kicsinyítő. Többnyire a *játékkal* kapcsolatos szavak tengelyhangzója. A gyerekeknek, kis állatoknak, ameddig kicsi, addig a *bujka* – fészek az otthona. Szereti, ha *dajkálják*, játékosan *bujkál*. A *szajkó pajkos* fiókái is az anyjuk által *tajkolt bujkájukban* vannak, ameddig kicsik. A felnőttkori *pajkosság* már lehet legényesen *duhajkodó*, *hajkurászó* természetű is, ami durvaságra utal. A nőknél a *pajkoskodás* *dévajkodó* vidámságban nyilvánul meg.

pajta – *Tágas, néha nyitott gazdasági épület különféle holmik tartására. Istálló, ól. [déli szláv]* A *pajta* nem idegen szó. A *jt* páros is magyar kifejezésként azonosítja. A *pajta* legtöbb esetben *ajtóval* ellátott helyiség. Lehet raktár, ahová *begyűjtik* a termények egy részét, *fajtánként* osztályozva. Ide *hajtják* be az állatokat, hogy védelmet *nyújtson* az időjárás viszontagságai ellen. A *begyűjtött*

kukoricát itt *fejti* le. Több *fajta* állatot tartanak bent. Ide *rejtik* el az eső, hó elől a takarmányt. Itt *fejti* ki a tejet az állatok tögyéből a *sajtárba*, melyből aztán *sajtot* is készítenek. A *jt* páros hangjaival alkotható szavak is kapcsolódnak hozzá. Ilyenek a *tej*, *tojás*. A déli szlávok csak átvehették a magyar nyelvből, mert ennyi összefüggés bizonyítékként nem található nyelveikben.

pajtás – *Valakivel bizalmas, de nem benső baráti kapcsolatban álló személy.* [? **török**] Ez egy összetett szó, a *pajkos társ* szavakból. *Pajkosságban társak*, míg kicsik. Ebből rövidült, és az *r* hang kimaradásával egyszerűsödött *pajtás* alakra. Majd amikor megnőnek, a *bajban* lesznek *társak* – *bajtársak*. A szó elemeire, gyökeire, sőt hangjaira bontva magyarázható, érthető, akkor mi ebben a török elem? A *p* hang vagy rokonhangzója a *b*, az első gyermekhangok egyike: *pü-pü*, *baba*, *papa*. A *j* hang a *jó*, a *játékosság* hangja, az *a* határozott mutatószó, és a *j* hangra mutat, kiemelve azt, mint jelentős értelmet hordozót a szóban. A gyermek életeleme a *játék*, a *pajkosság*.

pajzán – *Pajkos, csintalan.* [**török** < **perzsa**] A *pajzán* játékos *erőt* leíró szó, egy életteli kisgyereknél. Egy *pajzán* fiatal nő esetében a *z* hang különleges zöngét nyújt. A *jz* belső feszülő erő *rejtőzését* leíró páros, és olyanról is *jelez*, amiben állandó készenléti feszültségben van a kitörni készülő erő. Ennek egyike a *felajzott íj* vagy a *rajzásra* készülő méhcsalád. Ám van ezeken kívül a hatalmas elemi erő *rejtő*, *izzó* (a valóságban: *ijző*), *kitörni* készülő, majd *kitörő* magma olvadék *lávája* (leve), vagy a szintén *kitörő* forró víz, a *gejzír*. A *jz* páros bontott hangjaival alkotható a *zaj* szó, mely a fenti jelenségek velejárója. Elvitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete ezeknek a felsorolt szavaknak. A török nyelvek, a perzsa és más nyelvek csak átvevői ezeknek.

pajzs – *Ütést, vágást, szúrást felfogó, a karon viselt védőfegyver.* [**vándorszó: olasz**] E szót a MÉKSz olasz Pavia város nevéből eredezteti. De a *jzs* páros többek közt a *jz* által leírt *kitörő erő* kivédését szolgálja, és a szó nem véletlenül alakult így, ez alakban, ugyanakkor jóval régebbi védőeszköz Pavia városánál, a latin népnél, a rómaiaknál. A *CzF Szótár* kifejti: „Mínt hogy a pais bajvívási védőeszköz, legvalószínűbb, hogy a baj szóval rokon, s eredetileg bajis (bajos, t. i. bajhoz, bajvíváshoz tartozó fegyver) volt, s az ajakhang megkeményítése, és némi rövidítés által alakult belőle a pais v. paizs. Hangi és fogalmi rokonságban állanak vele: pajk, pajkos, és a régies pajktárs, ma pajtás v. bajtárs, továbbá a pajzán, t. i. mind a pajkos, mind a pajzán alapértelemben jelentenek nyugtalanodót, baj-okozót, szilajt, másokat békén nem hagyót, kicsapongót, s ugyan ezt jelenti a tájdivatos bajza, bajzát. Dankovszky szerint paizs olaszul: pevese, spanyolul: paves, románul: pavez, tótul: paveza.” A *p* zöngés párja a *b* hang. A *pajzs pa* gyöke az *apa* védelmi szerepét is érezteti, aki a *bajtól* véd.

pakol – *Csomagol. Beburkol, vastagon beken.* [**német**] A *pók* szövi be áldozatát sűrűn, vastagon. A szó e képből alakult: *pókál*, *pókol*, *pakol*. TOMORY ZSUZSA írta levélben, hogy MAGYAR ADORJÁN megállapítása volt a *pakol* – *pókol* értelmi kapcsolat. Semmiképp nem német eredetű.

palack – *Ital tartására való hosszúnyakú üveg.* [**szláv** < **germán**] A *pal* gyök fordítva *lap*. A *pallos lapos* kard. A *palló lapos* deszkából készül. Régen *lapos* alakú, fából faragott vagy cserépből készült kulacs, *palack* – *lapack* volt használatban. A *palack ck* páros véghangzója jelzi, hogy kedvenc edény lehetett, mivel becézett végű a szó. A *ck* páros a magyar becéző hangkészlet része. Bizonyítékként, íme: *barack*, *bohóckodó*, *bucka*, *cicka*, *cickó*, *evickél*, *fickándozik*, *fickó*, *kackiás*, *keckena*, *keckedik*, *kuckó*, *lapocka*, *lecke*, *mackó*, *malacka*, *packa*, *palack*, *peckelődik*, *racka*, *tarack*, *vackol* stb. Semmilyen szláv vagy germán elemet nem lehet felfedezni ezekben a szavakban. Ha azokban a nyelvekben hasonlóak vannak, akkor azok az ősmag(yar)-nyelvből eredők.

palacsinta – *Liszt, tej, tojás, cukor híg keverékéből zsírban kisütött vékony összegöngyölt, ízesített tészta.* [**román**] A *palacsinta* játékos hangszínű, és nem véletlen. Már az ötlet játékos volt hajdanán, csak egy talpraesett, ötletekkel teli szerelmes asszony találhatta ki ezt a csipkézett szélű, néha belső lyukmintákat kiadó, vékony, kerek költeményt, melynek végül sok változata alakult ki az idők folyamán. A *csintalan* tészta *laposka* végül *palacsinta* lett. A latin nyelvbe is az ősmagyarból ment át *placenta* alakban, ami *lepényt*, ez esetben *lapos* tésztaüteményt jelent. A szó *centa* része a magyar *csi*, *cse* gyökből jön, mely *csintalanságra*, *cseles* játékoságra utal. A *lepénysütés* nem az alig több mint kétezer éves latinoktól, vagy a még jóval fiatalabb románoktól ered, hiszen ez az egyszerűen elkészíthető ötletes tészta-termék már a történelem hajnalán részét képezte az étrendnek, persze nem a mai formában. Íratlan törvény, hogy az egyszerűtől haladunk a bonyolult felé. És még egy személyes megfigyelés alapján kialakult vélemény: ma is csak az olyan nő tud finom, ízletes, vékony *palacsintát* sütni, aki érzelmileg gazdag, netán szerelmes. Azaz: lássam az általad sült *palacsintát*, és megmondom milyen nő vagy. Mert a *palacsinta* egy szerelmes költemény!

- palánk** – *Deszka, léckerítés.* [német < latin < görög] A **palánk**, a *lapos* fordított **pal** gyökéből indul és a **fal** (szintén *lapos*) **f** > **p** hangváltásából ered. Az **nk** páros egyik jelentése a szavakban a nem teljes érték: **csonk**, **tönk**, **rönk**. A **palánk** esetében is ez lehet. Nem igazi **fal**, **kőfal**, csak egy **lepel**hez hasonló vékony, ingó, lengő, **linkó** kerítés. Egyébként játékosan fordítható: **palánk** – **lapánk**, és ez is magyar eredetre vall.
- palánta** – *Meleg ágyban, meleg helyen magról átültetésre nevelt fiatal növény.* [latin] A **palánta** szó **pa** gyökszava a: **pa**, **pe**, **pi**, **po**, **pö**, **pu**, **pü**, gyenge könnyedséget leíró ősgyökök része. Ezekkel alkotható a **palló** (könnyű lengőhíd), az elszálló **pálló pára**. A **pihe**, **pille**, **pillant** szavak. A **pa** gyök az **apa**, **pátyol** szavakban a gondoskodás értelmét rögzíti. A szónak a **lánta** része a könnyen pengethető **lant**, a **pillantás**, **villantás** könnyedsége párhuzamát adja. A **p** hangnak különleges jelentése van a **kapcsolat** fogalmi körében, ez esetben a talajjal való **kapcsolat**ban. Az **nt** páros **fontos**, **bent** eldöntendő dolgokat érintő kifejezések alkotója, nem csak a **palánta**, de a **szánt**, **szent** szavakban is. E szóból ered a latin növény megfelelője: **planta**. De a román **plantă**, francia **plantes**, galíciai, izlandi, katalán, filippínó, portugál, spanyol **planta**, holland **plantaardige**, ír **plandai**, német **Pflanze**, olasz **impianto**, walesi **planhigion**, szuahéli **kupanda** stb. Érdekességként mindegyikben jelen van az azonosító **nt** páros, helyenként a **t** más hangra váltva. És a holland kifejezésben – **plantaardige** – jelen van az **erdő rd** párosa. Tősgyökeres ősmag(yar)-nyelvi eredete elvitathatatlan.
- paláver** – *Afrikai négerek tanácskozása. Tárgyalás.* [nk: angol < afrikai < portugál] A **paláver** szó is az ősmag(yar)-nyelvre vezethető vissza. A nyelv **lapos** voltából induló szó. Aki sokat beszél, az székelnyűl: **lepcsel**, **lepecsel**. Dicsőszentmárton környékén, aki sokat beszél, az **veri** a száját. Ez ősmag(yar)-nyelvi gyök, innen a latin **verba**, **verbum**, az angol **word**. A **pal** gyökéből a portugál **palavra**, spanyol **palabra** stb. De **l** > **r** váltással az olasz **parola**, **parlare**, a katalán **paraula**, **parla** stb. A fűrj **pitypalatty** nevében is jelen van a **pal** gyökszó. Írhatnak bármilyen eredetet a szónak, jól látható, füllel érzékelhető, hogy magyar nyelvi elemekből épül, és hangzása is magyar. Komoly vizsgálat nélkül is visszavezethető az ősmag(yar)-nyelvi eredetre.
- pálca** – *Vékony, egyenes bot. Karmesteri pálca. Fenyítő eszköz.* [szláv] Az **lc** páros kapcsolatban áll a hangjaiból alkotható **léc** és **cél** szavakkal. Mindkettő egyenes kell legyen. Ilyen egyenes tartású a **délcég** legény. Aki **délcég**, az egyenes, szép szál ember, könnyen eléri a **polcot**, mely mintegy **tálcán** kínálja a jót, s akkor neki már **nyolc**, elérte **célj**át. Az **élcél**ődés is **célt** követ. Az **álcázás** **célja** a megtévesztés. A **pálca** vagy **léc** meghatározó, egyenes fegyelmi tekintélyt képvisel. Azt, aki a végét fogja, és akinek az a **célja**, hogy sikerre vigyen egy tevékenységet. Ezért, mint fenyítő eszközzel még el is **pállhat**. A magasugró **célja** a **léc** fölé kerülni, és akkor ér **célt**, ha a **léc** – a **pálca**, mely a **célt** mutatja – a helyén marad. A szláv nyelveknek semmi közük eredet szempontjából a **pálca** szóhoz. Semmi. Viszont **palica** szavuk alaki hasonlósága arra utal, hogy a magyar nyelvből örökölték.
- paletta** – *A festék kikeverésére való kézben tartható eszköz.* [nk: francia és olasz] A **paletta** is a **pal** – **lap** magyar gyökéből indul. A **paletta** **lapos** síkfelületű lemez. Az **-etta** végződés kicsinyítő olasz nyelven. Tehát kis **lapoc**ska.
- pálinka** – *Borból, cefréből lepárlással készített, 40 – 60% alkoholtartalmú szeszes ital.* [szlovák] A **pálinka** szó eredetét nincs miért vitatnia senkinek, hisz az igazolhatóan magyar szó. A *CzF Szótár* szerint a **linka**, **linkó**, **linkás** ingoványos talajt jelent. A **palánk** szónál is említettem: az **nk** páros a nem teljes érték jelölője. A **leng**, **kileng**, **ingó**, **ng** párosa az **nk** > **ng** váltása, bizonytalan, inogó járás. A szó eleji **pá**? A **p** a **b** hang zöngétlen párja. Aki kissé több **pálinkát** iszik, néha **kileng** vagy **beleng**, **bólongat**, **bólingat**, **pálingat**, de inog alatta az anyaföld, így néha a **palánkon**, máskor az orrán támaszkodik. A **pálló**, **pállik**, vagyis **fülled**, **erjed**, vagy a **párolog** szavak utalnak a cefre erjedési, főzési műveletére, mely nyomán előállítják a **pálinkát**. Ám neve lehetett valaha **bólinga** is, mert hiszen a szóban benne van a következmények teljes leírása. A **g** és **k** hangok váltását ismerjük. Az **in** kedélygyök a **finom**, **csintalan** és más szavakban, de az **inog**, **hinta** szavakban az ide-oda mozgás gyökszava is. **Bólingat**, **pálingat**, mindenképp **megingat** a **pálinka**. A *CzF Szótár* szerint: „Eredetileg szláv szó, s 'égettet' jelent, **pálim** = égetek; honnan égettbor-nak is nevezzük.” A **pálló**, **pállik**, **párolog** magyar szavakból ered a szlovák **pálim**, vagyis az sem saját szavuk, hanem a magyar nyelvből átvett. A **pálinkának** semmi köze a szlovák nyelvhez eredet szempontjából. Hol voltak a tótok – néhány száz éves, össze-visszakevert nyelvű nép – az első **pálinka** főzésekor? A *CzF Szótár* itt nagyot téved!

- pall** – *Üt, ütöget.* [szláv] Ez a **páhol** szóhoz kötődő, és ugyanúgy ősmag(yar)-nyelvi hangutánzó még a CzF Szótár szerint is.
- pallér** – *Kőműves- és ácsszakmában munkavezető.* [német] A **pal** gyök a **lapos**, sík, sima felületet jelenti. Ugyanakkor a sima, egyenes felület mellett a **fel, fal** jelentést is hordozza, tehát épületről szól. A **fal** az ógörög nyelvben is **f > p** váltással lett **pol**. Egy elvégzett munka jelképesen elegyengetett, elsimított, csiszolt felületet feltételez – **pallérozást**. Székelyföldön a **palléroz** szót az ide-oda mozgással való **porolás** jelenségére is használják, mely szintén végmegmunkálás, letisztítás. A **pallér** munkájába beleértendő a **falak** építése (**palló, padlás**). Ha ez a szó így, ebben az alakban német nyelvből jött volna a magyar nyelvbe vissza – bár ez vitatható – eredetileg akkor is az ősmag(yar)-nyelvből indult.
- pallos** – *Széles pengéjű, egyenes, hosszú kard.* [? török (< perzsa szóból)] A CzF Szótár szerint: „Különösen a hóhérok nyakazó fegyvere. Egyezik vele a szláv pales, palos, palas, régi francia palache, palanche, olasz palascio, német Pallasch. [...] VÁMBÉRY szerint a törökben palla kétélű kurta kard. HEYSE *Idegen szótár*’-ban (*Fremdwörterbuch*, 12-ik kiadás) a magyar vétetik eredetinek. A magyar szóelemzés nyomán azon szókkal rokonítható, melyekben a pal gyök ütést, csapást jelent, s mely szintén rokon bal gyökkel ‚balta’ szóban. V. ö. PAL, PALL.” Ehhez mindenképp hozzájön a szó **lapos** jelentése: **pallos** – **lapos**, mely szintén magyar eredetű szóként azonosítja. Harmadik jellemző a **pallos** fordítva **sollap**, vagyis **súlyos lap**.
- palota** – *Nagy, díszes városi épület.* [szláv < görög < latin] A **palota** alapszava a **pal**, mely a sima, egyenes felület mellett a **fel, fal** jelentést is hordozza. A **palota** szó indulhatott a **falakból** épült **falvak**, **falkaszerűen** egy csoportban élők **falu** nevéből is. Valaha **ól, al, alo**, ahol **alomra** lehetett dőlni, de a megnevezéshez köze lehetett, a sátrak ellenképeként, **lapos falakból, palánkokból** épített házak látványának is. A CzF Szótár véleménye: „Úgy látszik, hogy közelebből a latin palatium után módosított szó; így a német Pallast, régi felső német: palas, palice, palinza, falanzo, orosz: palata stb. is. Azonban kérdés, ha nincsen-e az eredetileg összeköttetésben a magyar falu szóval, mely régen ‚oppidum’-ot jelentett, s melynek a szanszkritban pallí, s görögben poliV felel meg? Szintén figyelmet érdemel BEREGSZÁSZI szerint az arab balath, és chaldäai pallatin (Pallast, Schloss).” Vagyis a gyöknek a felsorolt nyelvekben való jelenléte az egynyelvűség idejéből való eredetet támasztja alá.
- pálya** – *Valamely test mozgásának útvonala. Ez lehet életpálya, sportpálya stb.* [olasz] A CzF Szótár így ír: „Ha e szóban magyar nyomozással alapfogalomul a folytonos menést, sietést, futást vesszük; úgy a rokon jelentésű palázol, palácsol, palangol szókhöz, illetőleg ballag szóhoz köthetjük.” Különben, ha a példa sportpálya volna, legyen az lóverseny, labdasportok stb., a küzdőpást általában **lapályos** terület. Nem kell e szó eredetéért Rómába menni.
- pamac** – *Nagyobb ecset.* [? szláv] A **cs** hang a kulcs a szóban. A **pamac**, **ecset**, mellyel lehet locsolni, **pacskol**ni, **mocskol**ódni, **pacsmagol**ni, **ecsetel**ni kenegetéssel vagy **rácsap**kodással. A **macska** is ezzel rokon, mivel az állandó **pacsmagol**ó mosakodásából kapta nevét: **pacsmagol**ó **pa/macska**. Semmi szláv elem nincs a szóban.
- pampuska** – *Fánk.* [szlovák] A CzF Szótár szerint: „A pampuska mint gömbölyű alaku sütemény, rokon a szintén gömbölyűt, dudorút jelentő púp, púpos, búb, buborék szókhöz; a ka kicsinyítő képző, s törzsöke pampus v. pompos = púpos, búbos.” A szláv nyelvek a kicsinyítőket az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, különösen a szlovák a magyar nyelvből, és ezért van a hasonlóság ezekben. Az eredet azonban magyar, ezt az **mp** és **sk** párosok is igazolják.
- pampa** – *Dél-amerikai füves puszta.* [nk: spanyol < indián] A **pampa** szó is ősmag(yar)-nyelvi megnevezés maradványa. A vékony szálatat, azok csomóit **pemeté**nek, **pamacsnak** nevezük. A **pampa pam** gyöke erről beszél. Különös jelentőségű, mivelhogy a kecsua nyelvben sok, magyar nyelvi szóhasonlóság fedezhető fel. Az **mp** páros is magyar nyelvazonosító. A vele alkotott szavainkból: **csimpánz**, **kalimpál** (megmutatkozási szándékkal, innen az **imponál** és a tetszetős külsejű **impala** neve is magyarázható ezzel), **kampó**, **komp**, **kompót**, **lámpa**, **pempő**, **pimpó**, **pompa**, **pumpa**, **pumpol**, **sompolyog**, **templom**, **tompa**, **tömpe** stb. A **pampa** lehetett a **pompás**, szép füves rét, mező megnevezése .is.
- panasz** – *Kellemtelenség, fájdalom, sérelem elmondása.* [szláv] A **panasz pan** gyöke a **p** zöngés párjával, a **b** hanggal a **bánat** gyökszava. A **b** és **p** hangok még abban is rokonok, hogy a **b** hang magánhangzókkal nagyot, hatalmasat leíró szavak ősgyöke. Például: **barom**, **bálna**, **bánat**,

- behemót, bölény** stb. A **p** hang viszont az ellenpont, az apró, könnyű dolgokat leíró: **parány, pehely, pici, pont, poronty, pöttöm, puha** stb. A szlovák ponosz a magyar **panasz** torzója.
- páncél** – *Fémből készült védőöltözet.* [német < francia] A **páncél** az **acélból** ered, mely az **edz** bővítménye. Semmilyen német, francia íze nincs a szónak. Különben az **nc** páros védelmet is jelent a magyar nyelvben, nemcsak a **páncél**, hanem a **katrinca, sánc, zománc** szavakban is!
- pancs** – *Folyadék, különösen víz kilocsantása, illetve az így keletkező tócsa.* [német] A **cs** hangnak a vízzel kapcsolatos szerepe a magyar nyelvben meghatározó, és nem a vérszegény német nyelvből kölcsönözte. Íme a bőség: **csap, csepp, csepeg, csöpög, cseppen-csurran, cseppecske, cseppnyi, csöppnyi, csöppség, tócsa, locsog, csobog, csörgedezik, csobolyó, csanak, csónak, csermely, csapadék, harmatcsepp, esőcsepp, csorog-locsog** stb. Ezen kívül a szétágazó értelmű **ncs** páros is magyar szóként azonosítja. Néhány közülük: **bogáncs, fincsi, foncsika, incselkedik, kincs, lencse, mancs, narancs, nincs, pancs, pancser, szerencse, tincs, villáncs** stb. Hol van ezekben német nyelvi elem? A német nyelvvel az osztrák hatalom megpróbálta elnyomni a magyar nyelvet évszázadokon át, sikertelenül. A német nyelvben rengeteg ősmag(yar)-nyelvi alapelem van, mely nélkül összeomlana a német nyelv. Még a germán megnevezés is ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Akkor? !
- pancser** – *Maflán ügyetlen kétbalkezes egyén.* [német] A fentiekben már megfosztottuk dicsfényétől a német eredetre utalást. A **pancser** olyan, mint a tudatlan kisgyerek, amikor két kézzel **pancsol** bele egyszerre a tócsába, nem gondolva, hogy magát is szembefröcsköli. A **pancser** eredménye is hasonló a tudatlanságából eredően. Az, hogy az **-er** képző német ízű volna? A **mester** szónál is úgy tűnik, és még sincs semmi köze az odavetett francia eredethez vagy a német nyelvhez, száz százalékgig magyar. A **pancser cserreg, csörög, recseg, fröcsög**, de eredménye nulla. Az **ncs** páros a **bogáncs, dancs, fancsal, kancsal, roncs** szavakban mutat némi párhuzamot.
- pandúr** – *A 19. sz-ban rendfenntartó fegyveres alakulat tagja.* [vszó: ? szerb-horvát] A **pandúrok** **band**ába verődött szerb-horvát rablók voltak. A *CzF Szótár* szerint: „Így neveztek ama híres neves, rabló szabad csapatok, melyeket MÁRIA TERÉZIA uralkodása alatt Trenk Horvát- és Szlavonországban összetoborzott. 2) Utóbb a vármegyéknek, nevezetesen túl a Dunán, azon szolgálja, kik a köz bátorságra felügyelnek, s a pusztai vagy erdei kóborlókat üldözőbe veszik, kiknek nevei másutt: megyekatonák, hadnagyok, csetnekek (Bácskában), látók, latinosan: persecutorok. – Elemére nézve a banda, bandíta, Banner szókkal van rokonságban.” A szónak az **nd** páros nyomán van köze a magyar nyelvhez: **pandúr** – **banda**. Vagyis magyar nyelvű szóból torzult. Ezt a **p** és **b** hangok zöngétlen – zöngés rokonsága is alátámasztja.
- pang** – *Víz, folyadék nem folyik, egy helyben áll.* [?] A **p** hang, **pa** gyök a vizet jelenti. Az **ng** páros mindkét végletet megjeleníti: a menést és az álló helyzetet. Az előbbire sok, az utóbbira kevesebb példa van: **csüng, lap/pang, teng, töpreng**.
- pánkó** – *Fánk.* [német] A *CzF Szótár* szerint a: „(fán-k, azaz fonék v. fonadék, fonott sütemény), fn. tt. fánkot. Tésztából leginkább fonottan vagy fonott alakban készült sütemény. 1) Szélesebb ért. többféle sütemények neveztetnek így, milyenek: dorongos fánk, kürtös fánk, forgács fánk, toló fánk, tölcéses fánk, csillag fánk, lelkes fánk, velős fánk, mogyoró fánk stb. Vannak, kik a német Pfannkuchen szóból származtatják, de ez erőltetett és egészen mást is jelent. 2) Különösen finom, leginkább farsangban kelendő tésztasütemény, gömbölyű alakban, s töltelékkel vagy a nélkül; némely vidékesen siska, másutt pampuska. 3) Mátyusföldön kizárólag fánknak mondják azon süteményt, melyet másutt forgácsfánknak vagy csörögének s herőczének is hírnak. Megvan az illír nyelvben is.” Ehhez csak annyit fűznék hozzá, hogy KRIZA JÁNOS földjén, Erdővidéken is **pánkó**. Az **nk** páros nem engedi ki a magyar eredetű szavak közül, sőt mivel a német (összetett) Pfannkuchen – palacsinta szóban is jelen van, így bizonyítható annak magyar eredete.
- pánt** – *Valamit keresztben vagy félkörben összefogó, megerősítő szalagszerű alkatrész.* [német] A *CzF Szótár* is a német **Band**-ből származtatja, csak hát a **band** szó is magyar eredetű, és összefogást, egy helyen tömörülést jelent. Erre példa a **banda, bendő, bunda** stb. Ilyen **pánt**szerű körülfogásra **nt** párossal a **kantár, mente, köntös** szavak utalnak. Mivel régen a nadrágot **pánttal** kötötték föl, így **pánttal** kötökként is neveztek, melyből az utódnnyelvek egy részén ma a nadrág – **pants, pantalon**.
- pántlika** – *Díszül használt szalag.* [pántli „szalag” < német] Itt két összeolvadt kötött mássalhangzó-páros van: **nt, tl**. Hallottam ezt a szót **pándlika** alakban is ejteni, mely felidézi az **nd** párost. Lehetett ez az ősi alakja, és abban az alakban jutott át a germán nyelvekbe. Egyébként a **pánt** és **átló** összevonásának tűnik, kicsinyítővel a végén. A **tl** páros kapcsán még van párhuzam a **csatló** szóban is.

panyóka – *Ujjas felsőruhát vállára vet.* [szláv] A lágy hangok, köztük az **ny** nem a feszes, erős, kemény dolgok megjelenítői. Az **ny** többek közt a **hanyag** tengelyhangja. Figyeljük meg, hogy az egész **panyóka** jelenség legfőbb értelemhordozó hangja. A könnyedén **panyókára** vetett mellény, kabát, köpeny stb. **hanyagul** viselt ruhadarab a régi, **panyókán** hordott dolmány, mente, kacagány képét őrzi. A **pany** gyök a fon változata, fonat, zsinór, kötél, mely lazán megeresztve rögzített. A lovat **pányvára** kötve engedik legelni egy behatárolt helyen. A **panyókára** kötött mente egy zsinórral volt átkötve, hogy ne tudjon lecsúszni a vállról. A félvállon hordott dolmány, mente, hogy modern szóval fejezzük ki – **vagányul** festett viselőjén, és ez a hagyományos magyar öltözet része. A magyarok szépen, díszesen öltöztek. Ezt már a görög történetírók is megjegyezték. Egy jó vágású, délceg, díszmagyarba öltözött, **panyókára** vetett dolmányos magyar vitéz, az egész – rizssporral sápasztott, térdnadrágos, fuszeklis, nyápic, fejtetűfészek-parókával cifrított – bécsi császári udvari csordával fölért. MÁRIA TERÉZIÁNAK volt ízlése – miért ilyen magyar fiatalokat választott testőrsége tagjainak az utolsó szálig, és nem hóentrágeres raccsoló németeket, lepcsőgő cseheket vagy hápogó tótokat. Eredet szempontjából nincs közük ehhez a szóhoz a szláv nyelveknek.

pap – *Vallási szertartásokat végző képesített egyházi személy.* [déli szláv < germán < görög] A **pap** a népért szót emelő, érte beszélő. A **p** hang a levegőmozgással is kapcsolatos. Ilyen a **poh** (leh), a ráfújás hangja, mely a **pohárban** is jelen van. A **beszél** szó is levegőmozgást (leh, **poh**) leíró. A **p** hang, **pa** gyök, a **kapcsolat**, **tapad** szavakban két oldalt feltételez. Nevelő munkája révén az **apa**, **ápol** szavak értelme is jelen van burkoltan. A szó kialakulásakor a **p** hang mélyebb értelme ösztönszerűen beépült: **oszlop**, **támpont**, vagyis erő, akihez vonzódnak, akibe **kapaszkodnak** (apa értelem). A **példa**, akire tekintenek. Tükörgyök, oda-vissza ugyanaz. Ösmag(yar)-nyelvi eredetű.

papagáj – *Színes tollazatú, kampós csőrű, rikácsoló hangú, emberi beszéd utánzására képes trópusi madár.* [vszó: francia < görög < arab < ? afrikai] A **papagáj** ösmag(yar)-nyelven kapta nevét. A **pa** gyök a beszéddel is kapcsolatos. a **paláver**, **pap** szavakban is megjelenik. A **papagáj** nevében az **áj** gyök a **szájat** jelenti. Bővebben: beszélő szájú madár. Ez a madár színeivel és rikácsolásával felkeltette az első emberek érdeklődését, és az ösmag(yar)-nyelven legkorábban nevet kapott állatok közé sorolható.

papír – *Cellulózttartalmú növényi rostból, rongyból töltőanyaggal és enyvvel készült, írásra, nyomtatásra, csomagolásra használt vékony, hajlékony lap.* [latin < görög] A szó kialakulása még az ösmag(yar)-nyelvű egyiptthoni korra tehető. Lásd alább a **papirusz** címszót.

papirusz – *A Nílus mocsaraiban élő sásféle növény.* [nk: latin < görög] Az ókori ösmag(yar)-nyelvet beszélő egyiptthoniak által **papirusz** nádból készített, **papírosnak**, **papirosnak**, **papirusnak** nevezett, az egyiptthoni írnokok által **írásra** használt, arra alkalmas rostos anyag, melynek nyomán később az **írásra** alkalmas anyagot **papírnak** nevezték. A legvalószínűbb, hogy az ösmag(yar)-nyelvet beszélő egyiptthoniak ama látvány nyomán, hogy a **papok** **írásra** használták – **pap ír** – nevezték-e el a nádat **papíros**, **papiros** fának (CzF Szótár). Majd később az ösmag(yar)-nyelvről leváló, sz-ező ógörög nyelv kialakulásakor lett sz-es vége a szónak – **papirusz**. Az öreg csángók ma is **papírosznak** mondják.

paplan – *Pehellyel, vattával töltött takaró.* [vándorszó: görög] A CzF Szótár szerint: „Rendesen pamukkal, vagyis gyapottal bélelt ágytakaró, különféle kelmeszövetből, pl. cziczből, selyemből, stb. E szó leginkább hasonló a palóczoknál divatos bablon-hoz, mely pamukot jelent, mi szerint a paplan sem egyéb, mint pamukból való takaró.” Vagyis a **pamut** **pa** gyökszavából, a **leplez**, (takar) **pl** párosával és a **lan** szóvéggel, mely a **langyos** gyökszava, s mely itt a meleget, lágyságot jelenti. A **pl** páros hangjaiból alkotható a **lap** szó, mely a **lapos** takaró, a **paplan** látványa is. A sok összefüggés is bizonyítja, hogy ösmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

paprika – *Halványsárga vagy zöld, éretten piros termésű fűszernövény.* [szerb-horvát] A lexikonok dél-amerikai eredetű növényként írják le, melyet elsőként Kolumbusz orvosa hozott Európába. Hogyan lett magyar különlegesség? A mára már nyilvánvalóvá vált igazság, miszerint az inkák, kecsuák, sziúk, dakoták magyar nyelvű népek voltak, tehát alkati, belső szervi felépítésük hozzánk hasonló, s mivel ők szerették, kívánták, használták, szervezetüknek, belső szerveiknek szükségük volt rá, így a magyarság rálelvén, és ugyanolyan belső szervi felépítéséből eredően rendkívüli szükségét érezte, meglepő gyorsasággal általánosan átvette, konyháját teljesen erre építette föl. Úgy tűnik, mintha ez már megvolt nekünk valaha (akár a **kukorica**, **pityóka**), de ekkor találtunk rá újra, s mivel élettani igény volt rá, villámgyorsan terjedt a magyar konyhákban. Ezt a megnevezést nem is torzítják el más nyelvekben sem, mivel meghatározó magyar konyhaművészeti szakkifejezés, magyar konyhára

jellemző, úgynevezett hungarikum. A nevééről írtak, mondtak már ilyent-olyant. A szerkesztők eredet megállapítása szándékos ferdítés, mellyel teljesen lejáratták magukat, e szempontból nem szabad komolyan venni őket. A szegedi ferencesek, tehát **papok** kertjéből terjedt el az országban, és mondják, hogy csípőssége miatt **pap ríkató**-nak nevezték. A **pr** párost véve alapul kapcsolatba hozható a tűzzel, **perzs**, (románul ardei, **arde – ég**), a színnel: **pír**. (A **pr** az **apró** szó tengelye az örölt, **aprított**, **porított** értelmét is adja.) Az **r** hang ösztönösen ajakra törő hang az erős dolgok tapasztalásánál. Az **ik** gyök jelenléte gyors mozgásra (csípés) utaló: **iklat**. **Pap ríkató**? Egyszerű, de meglehet. Az összes elnevezéseket nyelvünkben egyszerű emberek adták ötletszerűen, pillanatnyi benyomás, látvány, érzés alapján, mint mindennek a történelem folyamán, nem hívtak tudálékos, okoskodó nyelvészeket. Nem volt szükség rájuk. A nyelv belső, íratlan hangzástörvényei meghatározott kereten belül megfelelő teret adtak a szóképzésre, és csak az oda beillő maradhatott meg a használatban. Lásd még a **kukorica**, **cirok** címszavaknál az érdekes névadó jelenséget.

Paradicsom – A Biblia szerint az első emberpár boldog életének színhelye. [latin < görög] A **par** gyök jelent tüzet, vöröset, de jelent keringő körmozgást, **iparkodást**, serénységet. Jelenti a **párta** ártatlanságát, a **párkány** keskeny voltát (hibázni életveszélyes), a **pára** nedvesítő hatását. Jelent **p>b** váltással **barangolást**, **barkácsolást**, **barátságot**. Az **ar**, **er** gyökök értelmével **erjedést**, **terjedést**, a **parlag** szóban a növényzet buja sokaságát. Benne van a **parancs** értelme, a **partvonal** határa. Jelen van a **por**, a **parány** fogalma is. Az is, hogy egy szép, üdvös, **dicső** lakhely. Az Éden a védelmet, a **védenci** állapotot. (Lásd az **Éden** címszót) A CzF Szótár felsorolja a különböző nyelvekre torzult szót: „[...] a hellen paradeisrs, latinosan: paradisus, mely azonban szintén a régi perzsa vagy más régi néptől kölcsönözött, minthogy a perzsában paradaészasz, a szanszkritban paradésza jelent idegen és legjobb, legszebb tartományt [...] a héberben pedig pardész, az arabban firdausz (többese: farádísz) am. kéjkert [...]” A CzF Szótár szerint a szóalak **Paradics-hon** lehetett, mint Egyipton is. Összegezve: A **Paradicsom** helyesebben **Paradics-hon**, gyönyörű, felüdítő, minden **dicséretet** megérdemlő hely. A **par**, a piros, a leggyönyörűbb szín, az utolérhetetlen szépséget jelenti. A növényzetet a felszálló **pára** nedvesítette meg, vagyis az éjszakai **harmat**. Nem a lustálkodás helye, hanem az **iparkodó** értelmes nemesítő, gondozó örökösen, jó értelemben vett **barkácsoló** munkáé. **Megmaradni** az isteni védelem törvényében (**arad** – menekülés, menedék, menekvés), a **párta** ártatlanságában, mert könnyű lecsúzni a **párkányról** a mélybe. A kert gyönyörű **parkszerű birodalma** országnyi nagyságával bejárható, **barangolható** volt, az állatok szelídek, **barátságosak**. Az ember feladatul kapta, hogy **terjessze** ki a növényzet rendezettségét, szépségét **harmonikusan** az egész Földre. Ugyanakkor tudatában kellett lennie **parányságának**, **por** voltának az óriási világegyetemhez viszonyítva. És nem utolsósorban, kapott egy, a felsőbbiséggel szembeni – de saját javára is – magatartásra, viselkedésre vonatkozó **parancsot**, törvényt egy meghatározott átléphetetlen **partvonal**lal. Csak így őrizhette meg a csodálatos szépségű, **dicső** természet közepén való boldog lét állapotát maga és utódai részére. Egy magas rangú jóságos Úr **parancsának** megtartása felemelő hatású. A **parancs**, **porancs** **ar**, **or** gyökei felemelést jelentenek (**har**, **hor** – hegy, magaslat) A **Paradics-hon** megnevezés az első ember nyelvén a **mag** nyelvén adatott. Ebből eredően – mi **magyarok** – nem kell visszaforgassuk héberből, perzsából, latinból, görögből, mert egyenesen az angyalok nyelvén kaptuk a szót. Illenék megbecsülni emelt rangú állapotunkat tisztességgel, becsülettel, egyenes tartással, isteni hittel. Ha ezt nem tesszük, egyenlők vagyunk a Jézust kivégző zsidókkal, akiket Isten kétezer éve végleg és visszavonhatatlanul elvetett magától.

paradicsom – *Húsos, leves, piros bogyótermésű konyhakerti növény.* [paradicsom alma 'ua' német] A **paradicsom**, lévén a legízletesebb konyhakerti termés, és a szívre legjobb hatással levő gyümölcs, megnevezésével párhuzamot élvez az őskori dicső lakhellyel. Német? Minden eleme magyar!

paraj – *Hosszúkás leveleiért termesztett konyhakerti növény.* [francia] A CzF Szótár röviden így ír: „Hangelemre és értelemre legközelebb rokonai a perje, bervény, porczfü, burján, mint buján tenyésző növények. Gyöke par, melyből é v. éj, aj képzővel lett paré, paréj, paraj.” A **paraj** a termőföldön, a feltört **parlagon** a földművelő **paraszt** által termesztett növény. Ezenkívül – mivel alacsony –, mondhatjuk **aljnövénynek** is (aj), mely ehető (száj, **majszol**).. Ebben semmilyen francia elem nincs.

parancsol – *Parancsként elrendel valamit.* [szláv] A **parancs** **par** gyöke valamilyen tevékenység elvégzésére vonatkozó (**iparkodni!**). Behatárolt területre vonatkozik. Csak azon a téren érvényes, ahol és ameddig a kibocsátó hatalma tart, vagyis benne a fizikai **partvonal** értelme. De a viselkedési **partvonalé** is. A **rancs** akár felszólítás is lehetne: **ránsts** (hangzás: **ráncs**) rá. Ha megfigyeljük, a **cs**

hang bármely mássalhangzóval társul, valamilyen gubancot képez. Az *ncs* párossal esetenként, a *parancs*-on kívül kemény akadályok záró vagy nyitó kulcsa: *abroncs*, *agancs*, *bilincs*, *bogáncs*, *gáncs*, *roncs* stb. Ha a *parancs* szó szláv, akkor az alábbiak? Például: *bakancs*, *csincsilla*, *dancs*, *fancsal*, *fincsi*, *foncsika*, *foncsor*, *furdancs*, *gelencsér*, *gerencsér*, *incselkedik*, *kancsal*, *kilincs*, *kincs*, *lencse*, *mancs*, *narancs*, *nincs*, *pancs*, *sincs*, *szerencse*, *tincs*, *villáncs* stb. Viccnek sem jó ez a sok szlávozás.

paraszt – *Földet művelő, mezőgazdasági munkát végző személy.* [szláv] A *CzF Szótár* írja: „Mennyiben a paraszt földmivelőt jelent, gyökre egyezik vele *parlag*.” Vagyis a *paraszt* a *parlag* embere. Ezt bizonyítja a *parlag rl* párosa is, mely a mezőgazdasággal kapcsolatos szavak értelmi meghatározója. Többek közt: *bérlő*, *bírlal*, *érlel*, *gerle*, *gyarló*, *örlő*, *pazarló*, *porlad*, *sarló*, *tarló*, *tárló* és mások. Ugyanakkor a *paraszt* szóban levő *aszt* páros is értelemhordozó e témában. Lám: az *aggasztó* időjárás az *asztag*ba rakott gabona, a családi *asztal*, a *tésztát* dagasztó asszony, a kádat, csebret a kútnál *degestő* gazda, az *emésztő* gondok az *esztendő* munkájának hozama végett. Ha kell *fagyasztó* hidegben is helyt állni, rettegni a *termésfosztó* fagytól, várni a *rügyfakasztó* tavaszt, a *fűnövesztő* nyarat, hogy a jó *legelőre* hajtsa ki a *pásztor* a tehéncsordát, vagy a havasra a juhokat. Várni a betakarítást, hány *kereszt* búza, árpa, rozs, zab lesz, lesz-e elég *kenyérliszt*, mennyit *omlaszt* a cséplőgép? Télen az asszonyok az *osztováta* lábítóját tapossák, hogy legyen *posztó* ruhára. Tisztelni kell a földet művelő *parasztot*, mert nélküle nincs élet! Ez csak ízelítő, mert még lehetne sorolni az elvégzendőket. És ezt a szót mondják szlávoknak? Még annyit: ha valaki egy székelyt nyilvános helyen parasztnak kíván szólítani..., talán jobb, ha eleve testőrével és ügyvédjével érkezik.

parázna – *Erkölcstelen, buja.* [szláv] A *parázna par* gyöke az izzó testi vágy. A *parázna* mindig *pározna*, azaz *párosodna*. Még akkor is, ha *fázna*, bármilyen *vézna*, ha bírná a *gerezna*, és állna a *pózna*. Ez a mondat kissé fura, de kell annak bizonyítására, hogy magyar a szó. A *CzF Szótár* így ír: „[...] valószínű, hogy a *parázna* szóban is a nő kerülgetésének alapértelme rejlik, s gyöke *par* v. *por* rokonságban van azon szókkal, melyekben a *par* *por* forgásra, keringésre, körre vonatkozik; [...]. Mi e szónak alakját illeti, magyar elemzés alapján több oly szóval áll képzői rokonságban, melyek a maguk nemében valami alávalót jelentenek, mint: *vézna*, [...] A szláv *prázni* v. *prázdni* csak hangban egyezik vele, mert értelemre am. üres (JANCSOVICS *Szláv-magyar szótára*), a magyar „*parázna*” pedig szlávul: szmilní,” Magyarázat fölösleges.

parázs – *Izzó tüzelőanyag.* [szláv] A *parázs*, *perzs*, *pörzs*, égetés, tűz. Jelentős a szóbokra van a magyar nyelvben: *par*, *per*, *pír*, *pír*, *pör*, *ver*, *vör* stb. gyökökre épülve. Az izzón *vöröslő parázon* *piruló* hús finom illata. *Megperzsel*, *felpörzsöl*, *perzselés*. A fordítottja *zsarát*, *zsarátnok*, de ez inkább a már kihunyó *parázs* megnevezése. A *CzF Szótár* értelmezése: „E szó első értelmében alapfogalom az égés, tüzeesség, melegség, s gyöke *par* rokon a *pára*, *párol* szók gyökéhez. Ugyanezen alapfogalom rejlik a *porzsol*, *pérszél*, *pörzsöl*, *pérgél*, *pörgöl*, *pörköl*, *pérnye*, *pörnye* szókban, s általában azon szók osztályába tartozik, melyekben az *ar*, *er*, *or*, *ör*, *ur*, *alaphang* tüzre, égésre vonatkozik, melyek az árja és más családú nyelvekben nagy számmal találhatunk. Közelebb rokonok hozzá a szanszkrit *prus* (*brennen*, *flammen*), hellen *prhJein* (*verbrennen*), persa *parváz* (*fény*, *világ*), *purszúz* (*égő*), német *braten*, szláv *prázsen* stb.” A felsorolt nyelvek szavai az ösmag(yar)-nyelvi gyökszóból erednek.

párduc – *Afrikában, Ázsiában élő, sárga alapon fekete foltos, néha fekete bundájú macskaféle ragadozó.* [vszó: görög] Nem véletlen az *rd* páros jelenléte a szóban, mert *ragadozó*ról van szó. Az *rd* páros többnyire kellemetlen jelenségek értelemalakító párosa, akár *tengely*-, akár *véghangzó*. Ilyenek: *bárd*, *borda*, *csorda*, *erdő*, *ferde*, *gepárd*, *herdál*, *horda*, *irdatlan*, *kard*, *korda*, *kordé*, *mord*, *ordas*, *ordít*, *ördög*, *szurdok*, *zárd*, *zord* stb. Az *rd* páros e szavakban való értelemalakító jelenléte meghatározó, és bizonyítja az összesnek ösmag(yar)-nyelvi eredetét.

paripa – *Szép mozgású, nemes hátszló.* [vszó: görög] Az *iparkodni* igéből, melynek alapértelme a *por* sokaságából jön, sokasítani a mozgást, azaz *poroszkálásból* lendülni, *i-por*-kodni *szaporán*, ugyanakkor a *per*, *pör*, *pergő*, *pörgő*, tehát *tüzes (pir)*, gyorslábú, gyorsforgású, táncosan *perdülő*, *elporzó paripa* szó is ebből az értelem-ből való. Így hát a *paripa* a *por*, *par* gyökből indult. A *CzF Szótár* így fejt ki: „Alapértelménél fogva azon *par*, *por*, *per* gyökű szók osztályába sorozható, melyek *forgó*, *keringő* mozgásra, vagy általában *körre* vonatkoznak, mint: *paracska*, *paritty*a, *párta*, *perdül*, *pereszlen*, *porgolat*, *pörget*, *pörgetyü*. [...] E szerint *paripa* am. *parava*, *pariva*, mint a *kar* gyöktől *karava*, *karama*, *karima*. Tudnivaló, hogy a *b*, *p*, *v*, *f*, *m*, mint *ajakhangok* rokonok. A görög

parippos szót, [...] lehetetlen ide vonszolni. A szláv nyelvekben előforduló parip, paripa, parippa, alkalmasint a magyarból ment által, úgy hogy Jancsovics István a szláv-magyar részben fel sem hozza.” Jellemző: amikor nincs igazuk, akkor sunyítanak, mint a szar/zat a fűben.

paritty – *Bőrdarabból és két végén hozzáerősített szíjakkól álló, a benne elhelyezett követ gyors forgatás és az egyik szíj eleresztése után kiröpítő egyszerű hajítófegyver.* [szerb–horvát vagy szlovén] A **paritty** leírása a *CzF Szótár*ból: „Ezen eszköznek magyar neve kétségtelenül a pergetés, forgatástól vétetett, s gyöke azon par, mely per, por rokonaival forgásra vagy körre vonatkozik, melyből lett az elavult ige parít v. parint, azaz: perít, perint, abból paritó, parintó, parittó, végre paritty.” Ehhez hozzákívánkozik bővítésként, pontosításként, hogy a **par** gyök után, mely a forgást jelenti, következik a másik lényeges mozzanat, a **rittyenés**, amikor elengedi az egyik szíjat. Ragozáson kívül lágy mássalhangzót ritkán kettőz a magyar nyelv, csak amikor az értelem pontos kifejtése végett szükséges.

park – *Nagyobb díszkert.* [nk... latin] A **park** **par** gyöke a feltöretlen gyepre, **par**lagra utal. A **park** szó eredete az **rk** páros segítségével érthető meg. Az **rk** szűk **kört** zár be, legyen az **bárka**, **burka**, **erkély**, **hurka**, **hurkol**, **markol**, **zárka** vagy **árkadók** közti tér. Ilyen a **park** is, nem túl nagy, körülhatárolt tér. Lásd még a **berek** címszónál, mellyel a *CzF Szótár* szerint rokon: „a francia parc, angol és német park, melyet a német nyelvészek bergen, barg szóból származtatnak.”

parlag – *Megműveletlen termőföld.* [szláv] A **paraszt** címszónál már ejtettem szót róla. A **par** gyök után az **rl** páros meghatározó a vele kapcsolatos szavakban. A **parlagon** hagyott földnek a mezei nyulak a **bitorlói**, **gyarló** fűvén **kóborló**, **vándorló** állatokat, néhány **hecserli** bokrot (székelyül a csipkebokor) látni. Nem növeszt gabonát, műveletlenül áll, így nem járja **sarló**, nem marad **tarló**. Legfeljebb **zsurló** terem rajta. Nem tudom, hogyan **sorolhatnám** ezt „szlávul”?

párna – *Tollal vagy más puha rugalmas anyaggal töltött, kényelmes fekvéshez, üléshez használt tok huzattal együtt.* [szláv] E szónak valaha **páhna** vagy **pálna** lehetett az alakja, hiszen a jó **párna** **pihével**, **pillével** töltött, **páholható**, **puha** tömésű ágynemű. Hogy miként kapott **rn** párost tengelyébe, nehéz megmagyarázni. A fordítottját könnyebb volna, mert a selypítő beszédű ember az **r** hang helyett **l** vagy **h** hangot ejt. Az emberpár **párnája**. Így érthető volna, de nem jellemző minden párnára a **párként** használat. Ez egyelőre nyitott kérdés marad, mivel nem elhíhető, hogy egy alig kétezer éves nyelven nevezzenek meg egy olyan fontos kelléket, mely már az emberi történelem hajnalán, első estéjén az ember feje alá kíváncozott, tehát létezett. Az **rn** páros valamivé vált minősítést jelöl. Az **rn** páros hangjaival alkotható szavakból a **rongy** szó ad puha tapintásra hasonlatot.

part – *A szárazföldnek vízzel határos része, széle.* [olasz] A szó alapja a kettő, a **pár**. A két **mart**, melyek **párhuzamosan** futnak a messzeségbe a folyót közrefogva, ezek a **partok**. Értelmezhető, megmagyarázható magyar szó, és nem olasz.

párt – *Valamely társadalmi osztály, csoport érdekeiért küzdő politikai szervezet.* [német < francia] A **párt** szintén a két oldal hasonlatából született. Nincs itt semmilyen német vagy francia eredet. Amióta két ember, azóta két különböző vélemény van. Két rész, két **parton** álló **pár** **pártoskodó** szembenállása. Mai gyakorlat szerint nem képviselnek senkit, csak saját érdekeiket. A közért való kiállás csupán álca. A **rész** megfelelője angol, baszk, latin és a latinutód nyelveken **parte**. Vagyis átvették a két **részre** osztott, két fél, egy **pár** jelentését, ebből a **párt**. A **pártoskodás** „áldásait” szemlélteti az **rt** párossal alkotott néhány szó, mely párhuzamot mutat: **árt**, **csörte**, **fertő**, **házsártos**, **hóbort**, **irt**, **sért**, **virtus** stb.

pasas, **pasasér** – *Utas, utazó.* [német < olasz] A szó valóban nem magyar ebben az alakban, de eredete magyar. A **lépés**, **tapos** szavaink leharapott szóvégéből alakult a **pes**, **pas**, így vagy fordított alakban. A latin **pasus**, olasz **passo**, katalán, francia, román **pas**, spanyol **passo**. stb. Ebből alakult a **pasas**, **pasasér** azaz utas, sőt az útlevel – **pasaport**, **pasport**, **passport** is.

paszita – *Keresztelői lakoma.* [szláv] E szó magyar, és gyökfordítás nyomán jött létre. A gyermekágyas **szoptató** anyához vitt vendégkosár, vagy az ott együtt elköltött ételek, vendégeskedés, örömműnepe a gyermek születése alkalmával. A **paszita**, **poszita** a **szoptató**, **szoptati**, **szopati** (szop – **posz**, ati – **ita**) szavak fordítottja. Tudvalevő, hogy a szó- vagy gyökfordítás csak a magyar nyelv jellegzetessége. Tehát ez a szó fordított alakjában ment át az utódnyelvekbe, de a magyarban is megmaradt. A **p** hang a **picinységek**, az **ápolás**, **apolgatás** – **puszilgatás** (**puszi** – **paszi**, **puszit ad** – **paszita**), **pátyolgatás**, **pupujgatás**, az **sz** a **szereket** **szorzati** növekedésének értelemformáló hangja. Névadó jellemző még a **szaporodás**, a **szapora**, mivel legkevesebb három névadó jellemzőből jön létre a név.

- paszkonca** – *Nemzésre képtelen. Nem teljes virág.* [szlovák] E szó sem szlovák. A *szaporításra* képtelenséget jelent embernél, állatnál, növénynél. Nem *szapora*, hanem fordítottja: *passz*. Innen a tehetetlenség *passz* szava is. A szóban levő kötött mássalhangzó-párosok is értelmet adók. Hiába *kapaszzkodik*, *nyüszkölődik*, *kapiszkál*, *tuszkol*, *fészkel*, *illeszkedik*, nem megy neki, mert csak egy terméketlen *konc*, *gönc*, *kölönc*. Semmi köze a szlovák nyelvhez eredet szempontjából.
- pászma** – *Meghatározott nagyságú fonalköteg. Szántó föld keskeny darabja.* [szláv] A *pászma szm* párosa igazít útba. Az *sz* hang az osztás, szélesztés kulcshangja. Az *szm* páros elkülönített, körülhatárolt dolgokat jelöl. A *játszma*nak van kezdete és vége. Az *eszme* egy irányt követ, és nincs félre út. Aki *szöszmötöl*, az csak egyetlen dologgal foglalkozik. A *pászma* egy behatárolható szakasz, a terület felosztható *pázmákra*. Az *szm* páros hangjaival alkothatók többek közt a *szám*, *szem* szavak. A *pázmák* lehetnek *számozottak*, és általában nem hosszabbak, mint ameddig *szemmel* beláthatók. A szó nem szláv.
- paszomány** – *Ruhát díszítő zsinór.* [olasz < francia] A *passz* itt illesztett, *tapasztott* jelentésű. Ruhára illesztett, *tapasztott* zsinóros dísz. A *p* hang a *tapadást*, az *sz* a szépet képviseli ebben a szóban. Mondhatnánk, hogy *díszemént* van a ruhán, azaz *a végett* – *-mánt*, *-mént*. Vagyis a *paszomány* oly *tapadmány*, mely *díszemént* van a ruhán. Ez az olaszozás, franciázás (sic) azért nevetséges, mert egyik nemzetre sem volt jellemző a *paszományos* ruhadísz. A gróf BERCSÉNYI LÁSZLÓ által alapított francia huszárezredek után, és főleg Napóleon rablóhadjáratai nyomán terjedt el nyugaton, de eredete magyar. Azoknál ott nem volt használatos, mert azok az urak bugyogóban, térdharisnyában, papucsban jártak, zsinórt legfeljebb gatyá- vagy pendelykötőnek használtak.
- passzol** – *Illik valakihez, valamihez, valahova.* [német < francia] Ami *passzol*, az jól *tapad*, *illeszkedik*. Ez a *tapasz* szavunk leharapott szóvégéből képzett idegen szó, mely visszatért ez alakban.
- pásztor** – *Háziállatokat őrző, legeltető személy.* [szláv] A *pásztor* szó *sz*t párosa tanú rá, hogy ősmag(yar)-nyelvi kifejezés. A *pásztor* *oszt*, *választ*, *illeszt* stb. A *pá* *pázs*it gyökszava. Ugyanakkor, ha a *pá* gyök fordított alakját nézzük *áp*, akkor *ápol* is, hiszen a rábízott állatok gondozója.
- paszuly** – *Bab.* [szerb–horvát < görög] A *paszuly* szó és változatai több jelentést takarnak, mivel a *p* és *f*, lévén ajakhangok, néha fölcserélődhetnek. Ez az idegenbe átment alakból látszik. A görög *fasólia*, török *fasulye* szóalakok a *fa* gyököt örökítették meg. Felső-Háromszéken is *faszulyka* a neve. Ez összetett szó. Ismert a bab, *fuszulyka*, *faszulyka* *kapaszkodó* tulajdonsága, *fára* mászó. Az ősmag(yar)-nyelven a *kúszás* fordítottja is használatos volt, és a *szu* gyök bővítménye lágy hang volt, néha *j* hang, máskor *l*. Példa a *szulák*, *szőlő*, melyek szintén *kúszónövények*. Idegen nyelvekben, így például a románban *suie* (szuje) – felemelkedik, felmászik, ez is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. A *fára* mászó *paszuly*, *faszulyka* a török, görög, román és más nyelvekben *fasulye*, *fasólia*, *fasole*. A *fuszulyka* annyiban más, hogy itt a *futó* tulajdonságát kiemelve kezdi a szót (*futórózsa*). Letagadhatatlan a magyar eredete! A *paszuly* szó a *kapaszkodó*, *tápászzkodó* *passz* gyökéből indul, de a 'hová mászol, mászuly' (székely) *szuly* gyöke is beleszáradt a szóba. Tehát ne nézzük le azt az embert se, aki *fuszulykát*, netán *faszulykát* mond, mert ő még ÁDÁM, NOÉ nevű ősei nyelvén beszél. A CzF Szótárból: „Némely tájakon fuszuly, fuszulyka, melyből azt is lehetne következtetni, hogy eredetére nézve am. fozsol vagy fozsló, t. i. mint hüvelyes vetemény, éréskor hüvelyből önmagától kifoszlik.” Nos, ez is a több jellemző egyike, és ez is magyar.
- pata** – *Többfajta állat, különösen a lófélék lábának végét, illetve ujjait borító vastag szaruképződmény.* [szláv] A *pata* a *talajhoz tapad*, azon *tapos*, azon *trappol*, és közben *pattogó* hangot ad. A *patára* *kovácsolják* a *patkót*, mely alól még a kavicsok is *kipattannak*. Nem tudom, „szlávul” is ugyanilyen a nyelvi összhang? Ebből is látszik a több jellemzőből kialakulás, az isteni, az ősmag(yar)-nyelvi névképzési harmónia.
- patak** – *Csermelynél nagyobb, folyónál kisebb folyóvíz.* [szláv] A *patak* *pa* gyöke a kisbaba nemzetnyelvtől független *püpi* szavát idézi. Letagadhatatlan ősnyelvi kifejezés, mert csak magyarul bontható, magyarázható. Az *ap*, *pa*, *po*, *pi* stb. mind ősnyelvi vízzel kapcsolatos gyökszavak. Ezek beépültek folyók neveibe is: *Ipoly*, *Pó*, de a *pocsolya* is víz. A *kispatak* csörgedező hangja, mintha beszélne, duruzsolna. Az ősmag(yar)-nyelven a beszélgetést *tukmálásnak* is mondták, *tukmál*, *tokmál*, *takmál*. A kis vízfolyás, a *pa takmál*, beszél. Magyarul beszél. A moldvai Tekucs (Tecuci), valaha Takocs város neve a *patakocska* szóból alakult. A szláv nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

- páter** – *Felszentelt katolikus szerzetes vagy pap megszólítása.* [latin] Az *apa* szóból származó szó, mely még az ősmag(yar)-nyelven is használt lehetett. Ugyanis az *apa* a családját szereti, *ápolja*, *tápolja* stb. Ennek, a gondoskodást, ellátást kifejező *táp*, *tápol* szónak a fordítottja a *pát*, melyből latinosa torzult az *-er* képzővel. Hasonló eredetű az *apát* szó is. Magyar gyökből eredő.
- patkány** – *Arasznyi nagyságú, hosszúfarkú, barnás szőrű, hulladékon élő kártevő rágcsáló.* [vándorszó: olasz < latin < görög] Hogy, hogy nem, itt elkerülte a szerkesztők figyelmét a szláv potkan szó. Nagy kihagyás. Ez az utálatos rágcsáló, ropogtató állat, mely ott *patog*, *futkos*, *futkározik* a gabonásban, pincében, padláson, disznóólban, malomban, és mindenhol *átkozzák*, mert csak kárt tesz mindenben. A *patkány átok* a háznál, és *átkozzák* is eléggé. Megfigyelhető a *t*, mint *szitok*hang, és a *tk* páros akár hangjaira bontva hányszor fordul elő ebben a szövegben is vele kapcsolatban. Ez az ősmag(yar)-nyelv önműködő jellemzőkészsége.
- patkó** – *A patát rászögezve kopástól védő.* [szláv] Már megijedtem, hogy a patkánynál elveszítették a szláv vonalat a szerkesztők, de nincs gond, előkerült. A *patkó patára kovácsolt*, és ők mondják: a *patát kopástól védő*. A *tk* párosok a gyökösszetételeknél alakulnak ki, de mindig meghatározó a mondanivalója. A *patkóval futkos* a ló, a *patkó ütközik* a talajba, kövezetbe. Hol itt a szláv nyelvi jelleg?
- patvar** – *Perpatvar* [szláv] A *tv* páros többnyire minősítések, ténymegállapítások meghatározó hangpárosa. A *pat* gyök a csetepaté, *patogó* magatartás, a *var* körértelmű akár az *udvar*, *pitvar* esetében. Székelyföldön értik alatta a tűz *patogását* is a parázs „*varizsolásakor*” (lásd, *kavar*). De így nevezik a seben képződő heget: *var* (ez a *varrat* hasonlata) Esetleg bőrbetegséget: *varas* lett (ez viszont a *veres* hasonlata). A *patvar* olyan, mint a bőrbetegség, a *varasság*. A felszín bántja, de lehet komoly következménye is. A *CzF Szótár* szerint: „[...] hamis vád, rágalom, (calumnia), l. PATVARSÁG; továbbá, másnak boszontására célzó szóbeli ingerkedés, bökdösés (cavillum). Minthogy ez ily patvar rendesen perrel, és lármás patogó hanggal jár, innen a hangra vonatkozó pat gyökű szókhoz rokonítható, s ezen fogalmi rokonságra mutat a perpatvar, valamint a csitipati is. [...] Képzésre olyan mint udvar, pitvar, fegyver. 2) Így nevezetik némely mesteremberek azon rejtekhelye, zug, szurdék, hová holmi hulladékokat bedobni szoktak, pl. a szabók a posztönyiredékeket. A kovácsoknál azon edény, melybe az apró vasdarabokat hányják. Ezen értelménél fogva azon rokonhangú szók közé sorozandó, melyek üreget, szugolyt jelentenek, mint: putri, padmaly, pudva, puczok, mely jelent néhány szurdékot, másutt pedig, pl. a székelyeknél lyukat a tűzhelyen, mely fölé a tüzet rakják, s melybe a hamut hidorják. 3) Valamely rémes, ijesztő lény, gonosz szellemféle. Erre mutatnak az ily mondatok: Vigyen a patvar! Menj patvarba! Mi a patvar! Patvar tudja, hol van.”
- páva** – *Pompás tollazatú, hosszú farkú, rikácsoló hangú fácánféle madár.* [latin] A *p* hang, az *ápolás*, könnyed szépség kifejezője is. Ilyen jelentéssel a *páván* kívül még a *páfrány*, *palacsinta*, *palánta*, *pajtás*, *palota*, *paripa*, *pázsit*, *pátyol*, *pompás* stb. A *páva pazar* szépség. A *páva* mintegy borító, takaró, tyúkjait védő *falként* (*fal* – *val*) terjeszti ki ösztönből *farktollazatát* (*f* > *v*). A *CzF Szótár* szerint: „Hangja rú, csaknem a macska nyávogásához hasonló. Úgy látszik, hogy nevét nyávogásától vette.” Ez esetben talán igaz, hogy a *páva* – a szépsége mellett – tényleg a nyávogáshoz hasonló hangjáról is kapta nevét, de nem latinul... ősmag(yar)-nyelven. A latin csak átvevő utódnelv. A *pa*, *pá* gyök esetenként *takaró* jelentésű szavak meghatározó indító gyökszava. Csak ha a *paplan*, *pázsit*, *palánk* szavakra gondolunk. Idegen nyelvekben is takaró, borító értelmű. Például a román *pavăză* – pajzs, oltalom, a szó viszont ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- pazar** – *Fényűzően díszes, gazdag. Pompás.* [? szerb–horvát] A *pazar* jelentése *szorzi*, hasonló a *záporhoz*, olyannyira bőség van, hogy *szórni* lehet. A *pazar* szépség, az ékesség bőségében, annak *zavarba* ejtő túltengésében felemelő érzést előidéző. Ez nem szerb, s nem is horvát. Magyar szó.
- pázsit** – *Gondozott gyep.* [szláv] A *pázsit* (nem csak a gondozott) bőven növény. A *zs* hang a bő *zsenge* életnedvet jelent a szóban (*zsil* – víz). Gyermekkoromban ősszel, amikor már a csűr mögötti kertből minden be volt gyűjtve, nem kellett félteni a terményt, néha mondta nagyanyám, hogy csapjam ki a Sári tehenünket a kertbe „egy harapásra”. Gondolom, valaha, a kezdetekkor ez is egyike volt a jellemzőknek, melyből születhetett a legelőnek a *pást*, majd *pázsit* megnevezése. Ugyanakkor a fent már említett *takaró* jelentés.
- pecsenye** – *Sült hús. Táplálékul alkalmas hús.* [szláv] A *pecsenye* semmiképp nem lehet szláv eredetű szó, csak azért, mert azon nyelvek egy részén hasonló a neve. A CS-P, P-CS magyar teremőgyök, és nagy szóbokra van a magyar nyelvben. Azon is érdemes elgondolkozni, hogy csak a

magyarokkal állandó érintkezésben levő szláv népek nyelvében hasonló a neve. Az orosz, fehérorosz nyelvekben nem. Eszerint ők az átvevők és nem a magyar. A *pecsenyének* való húst *laposra nyesik*, és szó szerint *odacsapják*, régiesen *lepcsentik* a többi közé. A *p* és *cs* a *csap*, *csep* kulcshangjai, az *ny* vékony, *nyújtott*. Még bontható: *pecs e nye*. Vagyis *odacsapva – pecs e nye*, azaz *cseppeske* hús *ez, nesze*.

pecsét – *Lágy vagy olvasható anyagba nyomott azonosító, hitelesítő jegy.* [szláv] A viasz**pecsét** készítésekor olvadt viaszt *cseppentettek* az összehajtott levélre, és a vésett gyűrűt vagy bélyegzőt, bilogot belenyomták a *cseppentett* olvadt viaszba. Így készült a **pecsét** lenyomat. A *CzF Szótár* leírása: „E szóval egyezik a szláv pecset v. pecsat, s a német Petschaft, melyről Adelung azt tartja, hogy szláv eredetű. Lehet, hogy a cseh-szláv pecset az égetést, sütést jelentő pecsem (Jancsovicznál: pecsjem) igével áll fogalmi viszonyban, minthogy a pecsét egy nemét sütés, égetés által eszközlik; azonban a magyar nyelvben oly szókhöz rokon, melyek foltos jegyet, pontozást, szurást jelentenek, ú. m. petty, pettyeget, pött, pöttöget, pegymet, pécze, ide tartozik a bök, mely ismét szlávul: pichnem, latinul: pungo. Ha továbbá azt vesszük tekintetbe, hogy a pecsétet rá szokás ütni valamire, e szónak gyöke hangi és fogalmi rokonságban áll több magyar, latin, német, szláv hangutánzó szókkal, melyek ütésre vonatkoznak. I. PACS, PECZ, PECZCZENT.” A viasz**pecsétet** nem égették, hanem a képlékeny viaszba nyomták a címet. A fent említett sok gyökegyezés az egynyelvűségre vezethető vissza.

pedagógus – *Neveléssel, oktatással hivatásosan foglalkozó személy.* [nk: latin < görög] Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelv leánynyelve. VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyve 297. oldalán így írja le:

„paidagógosz – pedagógus = pajtikákkal, pajkosokkal foglalkozó
paidikosz – pajtikás = gyermeki
paidiské – pajtáska = leány, fiatal rabszolganő, kéjné
paidiká = pajtika, fiú”

Megjegyzésként: Székelyföldön a fiatal nőtényjuhra a **diszke** szóval utalnak ma is, és valószínű, hogy az ősmag(yar)-nyelvben ezzel a szóval emelték ki a fiatal lányok szépségét – **diszesek** és **büszkék** voltak ifjúságuk szépségében, azaz **diszkék**. Ezt szóösszetételekben az ógörög nyelv is használta tovább.

pedál – *Valamely szerkezet működését irányító, szabályozó, lábbal működtethető alkatrész.* [vszó: olasz] A **pedál** *ped* gyöke a **pata** változata, és eredetileg magyar szó. A *tapos* régies alakja a *tapod* (a *padlón*). Erdővidéken ma is így mondják. A **pedál** mindig *padló* közelben van. Magyarul van még a *taposó*, *lábító*. Az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a latin, majd onnan az olasz.

pék – *Kenyeret, péksüteményt készítő iparos, szakmunkás.* [német] A *CzF Szótár* így ír a pékről: „Általán elterjedt divatú idegen szó, németül Bäck, Bäcker, magyarul: sütő.” Majd a **pokol** szónál: „a német backen törzse (back) is egyezik a ‚pokol’ pok törzsével.” A **backen** jelentése *süt*. Ki süt? A **pék**. A **páka** sütővas. Vagyis a P-K gyökcsaládhoz tartozik a **pék** (**pák**, **pok**) szó is, mely szintén magyar. A tűzzel, parázssal kapcsolatos jelenség: **ropog**, **pattog**, **pukkan**. Az égő gyertyát **koppantóval** tisztítják meg az elégett kanóctól. A pír, parázs, pörzsöl, perzsel stb. szavak alaphangjából indul a **pék** szó, épp mint a **páka**, **pokol**. Tűzről van szó, hőről, égetésről, sütésről. A **P-K** gyökcsoport **tűzzel** kapcsolatos jelentésű. Ilyen még a **pikírt** – éles, csípős, ingerült, sértődött, hegyes vagyis tüzesen tűző, kellemetlen hatású. Vagy a **pikíroz** – **tűzdel**, ezt a kertészek használják erre mifelénk. **Kipikírozzák** a palántákat, amikor **kitűzdelik** az ágyásokba. Tehát a **P-K** gyökcsoport a **tűz** gyökkel kapcsolatos. A jelenség megnevezése innen jutott a német nyelvbe, mely évezredekkel később alakult ki az eredeti ősmag(yar)-nyelvből.

példa – *Követendő cselekvés, magatartás, személy, közösség.* [német] A magyar **példa** szóösszetétel. A **pél** és **da**. A **da** az **ad** gyök fordított alakja: **da**, **példa**. A **pél**, **cél**, mindkettő az **él** gyökből ered. A **p** hangnak **ponthelyzetet** jelölő értelme van (**kép**). A **pél**, az **éles** vagy **élő** **pont**, a **cél**, melyre tekinteni, s melynek irányába **lépni** kell, mert az ott **életcél képe** (**lép** – **pél**). Miért? Mert az **él** ősgyök a legfontosabb gyök, az **élettel** kapcsolatos kifejezésekben: **élet**, **élés** (**élelem**), **lé** (**folyadék**), **leh**, **lég** (**levegő**), a fokozás **leg** szava is mind e két hangból álló ősgyökre épülnek. Mind a **cél**, mind a **példa** szavak az **élettel** kapcsolatosak. Mint **célkép adva: példa**. Vagy tanulságos történetként elmondott eset nyomán: itt a **kép éld** azt át, és megtudod. Mint **kép**, melyre tekinteni kellett a múltbeli népeknél, a **bálvány** (KÁROLI GÁSPÁR: ’állókép’). Kellemes szavak az **ld** párossal: **föld**, **zöld**, **áld**, **boldog**, **old**. Rossz: **koldul**, **üldöz**. Nem német szó! Az **ld** páros megadja a származás irányát – innen

oda. Megfejelhetjük e németezést az alábbi CzF Szótárból vett idézettel: „Némelyek a hangot tekintve a német Bild szóval rokonítják. Azonban a rokon mongol és kalmuk nyelvben is megvan: bilder am. alak [...], melyet, hogy a mongolok is a németből vettek volna által, nem hihetjük.” Minden további magyarázat fölösleges. Az eredet ősmag(yar)-nyelvi.

pele – *Mókushoz hasonló, de kisebb, erdőkben élő, téli álmat alvó rágcsáló.* [szláv] A **pele** az éj leple (lepele) alatt tevékeny, olyankor indul beszerző útjára. Ugyanakkor, kis állat lévén, könnyű, mint a **pehely**, **pille**. Gyermekkoromban volt egy játék, melyet estefelé, a hazainduláskor játszottunk, melynek lényege az volt, hogy az utolsó érintettel hál a **pele**, vagy ahogyan mi mondtuk – **pulu**. *Pulu háljon veled!* Nevét valószínűleg ennek a sötétség által **leplezett** életvitelnek is köszönhette: **pele** – **lepel**. A CzF Szótár így ír róla: „[...] a közönséges pele, a mókushoz nagyságra, s életmódjára hasonló, [...] Ezen állat neve másképp pöle, pöle, pölye, pölyü. [...] Minthogy pedig a pele vagy pöle hegyes orru, sőt a közönséges pöle az apró madarakat meg is öli, valószínű, hogy gyöke a szurást jelentő öl, melyből lett öle, pöle, ölü, pölü.” A megnevezéshez járuló több jellemző jelenléte nem zavaró, hiszen ez igazolja a *három népképző jellemző* elméletét.

pelenka – *Csecsemő, kisgyerek alsótestének beburkolására használt ruhadarab.* [szláv] A **pelenka** is egy **lepel** – **lepelenka**. Az **nk** páros esetenként olyan jelenségek, jellemzők, eszközök stb. leírásának nélkülözhetetlen értelemhordozója, melyek akár következményeikben is, kellemetlen, félszeg, tökéletlen, fogyatékos, zavaró hatásúak. Például: **konkoly**, **mankó**, **csonka**, **bunkó**, **fullánk**, **pálinka**, **tönk**, **zimankó** és mások. A **pelenka** is egy kellemetlen jelenség utóhatásainak könnyebb kezelhetőségét szolgálja. A történelem hajnalán az első gyermekek is bepisiltek, bekakáltak. Vajon a szlávok megjelenéséig több ezer éven át az ősmag(yar)-nyelvet beszélő nép nem adott nevet a **pelenkának**? Valójában ők, vagyis a szlávok vették át a magyar nyelvből a **pelenka** szót.

pelyva, **polyva** – *A pázsitfüvek és a sásfélék virágát körülvevő hártyás levélke.* [szláv] A **pelyva**, **polyva** beburkolja a virágot, termést, mintegy **bepölyv** **pehelyszerű vékony** levélkeként. Valószínű valamikori neve **pehelyva** lehetett, majd egyszerűsödött, rövidült. A **pelyvát**, **polyvát** könnyen viszi a szél, vagyis jól **repül**. E tulajdonság párhuzama van az **ölyv** szóban. Nem szláv, ők vették át a magyar nyelvből.

pemete – *Rúd végére kötött csutak, rongycsomó a kemence kitisztítására.* [bolgár] A **pemete** egy **pamacs** féle. Esetenként szalmaköteg (csutak), kukoricaháncs stb. az alapanyaga. A szálai közt fennmaradó vízzel **permetet** is lehet szórní, mely hasonló a **harmathoz**. A **pemete** szóban levő **met** gyök vizet, **nedvet** jelent, akár a **harmatban** a **mat**. Ezek a bizonyítékok világossá teszik, hogy: magyar elemekből épülő, használati jellemzőit nevében tartalmazó, magyarul érthető kifejezés, nem bolgár. Ha a kifejezés jelen van a bolgár nyelvben, akkor ősmag(yar)-nyelvi eredetű örökség.

pendely – *Vászon alsószoknya.* [német] A CzF Szótár leírja a **pendely** szó kialakulását: „Kicsinzőleg pendelyke, tájdivatosan: pendi, és pendike, pentőke stb. Mind ezek arra mutattak, hogy eredeti alakját elvesztette, mely valószínűleg a tájdivatos ingaly volt, t. i. ezen alakban a székelyeknél maiglan divatozik és csakugyan a pendely nem egyéb, mint az ingnek atyja, vagyis alsó ing, s ‚fersing’ am. felsing, felsőing. Véleményünk, és a szóátalakulási hasonlat szerint az ingaly szóból következő fokozatokon keletkezhetett a pendely: ingaly, a magas hangu előszó (ing) miatt vékonyhangosítva, ingely, (mint fejaly = vánkös Nyittravölgyében: fejel; sőt Pantaleon egész szó is a magyarban Pentele alakra módosult), p előtéttel, pingely, innen: pindely, mint ingerkedik, [...] Egyébiránt helyet foglalhat azon vélemény is, miszerént pendel am. pengyel vagy pengyele, vastaghangon: pongyola.” Ehhez még hozzátehető, hogy az **nd** páros meghatározó a szó tengelyében, mint belső tartalmat rejtő, magába ölelő, ilyen a **bunda** is. De a **pendely** egy másik tulajdonsága is leírva benne: ha gazdája táncra perdül, a **pendely** is **penderül**.

penész – *Nedves anyagon fonalas gombákból képződő zöldes, szürkés réteg.* [szláv] A CzF Szótár leírása nem sorolja a szláv szavak közé. Íme: „[...] gyökre nézve megegyezik a pesvedést jelentő pemhed (penhed) igével, valamint, a peny szóval is (l. PĚNY); tájdivatosan mondják is penyész-nek; továbbá, igen vékony szőrszálaira, testére nézve rokonai a pehely, pihe, pili, pilis, a tejet takaró igen vékony hártyaféle pille, melyhez ismét hasonló a penészt jelentő tájdivatos pilisz, pilisznye. Mind ezek alapját az elfűhatásra vonatkozó p ajakhang teszi, melyhez a lehelő h, vagy libegő l járulva az alapeszmét festőileg jellemzi.” Vagyis nem szláv, hiszen több jellemzőből épülő szó, mely bontható, magyarázható magyarul.

péntek – *A hétfővel kezdődő hét 5. napja.* [szláv] Még véletlenül sem hihető, hogy szláv eredetű szó lenne. A **csütörtök** címszónál rávilágítottam, hogy értelme szerint miért eredeti magyar kifejezés,

melyből aztán a szláv nyelv a **négyes** számot nevezte, valamint onnan a román nyelvben levő olvas (a **citi** – olvasni, **citire** – olvasás) szó eredete (lásd a **csütörtök** címszót). A hét ötödik napjának megnevezésével nem vártak évezredek a szláv nyelv megjelenéséig, sőt még a görögök megjelenéséig sem. Az ősmag(yar)-nyelven kapott nevet, és ez olyan értelmű kell legyen, mely a tétovázó, botladozó, sikertelennek induló **csütörtök** utáni felszabadulás tényét, érzetét foglalja magában. Az eredeti magyar megnevezésnek semmi köze nincs a bűn, bűnbánat szóhoz. A **ű** és az **é** hangok mögötti lelkiség különbözősége kizár minden ilyen irányú okoskodást. Az **é** hang tiszta és felfelé mutat (ég). Az **ü, ű** alanti hangok (ül, süllyed, bűn, sűrű). A **péntek** szó a kellemes érzés **penderülő** hangulatát árasztja. A szóban levő **nt** páros is inkább kellemes hangulatot árasztó szavak tengelyhangzója. A szó vége **ek**, és ez sem lefelé irányt mutat, hanem inkább **jókedvet**, lehet **éknek** is érteni, sőt helyenként úgy is ejtik. **Péntek** hosszabb, mint szombat, kilátszik a vasárnap – így szól egy, ki tudja milyen régi mondás. Lányról van szó. Mondjuk másképp: A **pendely** hosszabb, mint a combja, de a **penderülésnél** mégis kilátszik az eladó lány csintalan szépsége. (A **péntek** nap után az eredményeket összegző (tömböző, **combozó**) **szombat** nap jött, melynek semmi köze a zsidó sabbath-hoz. A zsidók jóval később jelentek meg a történelem színpadán. A **szombat** szóban az **mb** páros **tömb** jelentésű. A heti eredmények összegzése – tehát a **szombat** nap után – kinek milyen fölöslege volt, azzal másnap mentek a vásárba, **vásárnapon**. Akkor még a **szerda** volt a szertartások napja) Bizonyítékkal idecsatolom az összes eddig fellelt **nt** párost tartalmazó szót, és a sor végére a páros hangjaival alkotható szavakat is, melyek szintén a jókedvre utalnak. Íme: bakafántos, **bent**, **bont**, **csintalan**, **csont**, **dönt**, **elefánt**, **érint**, **font**, **fontos**, **gyanánt**, **gyanta**, **gyémánt**, **hentes**, **hint**, **hintá**, **int**, **jelent**, **kacifántos**, **kacsint**, **kantár**, **kint**, **köntös**, **köszönt**, **kurjant**, **lant**, **levente**, **ment**, **menta**, **mente**, **mint**, **minta**, **ont**, **önt**, **palacsinta**, **palánta**, **pánt**, **péntek**, **pont**, **ránt**, **rettent**, **ront**, **sánta**, **szánt**, **szent**, **szinte**, **tüstént**, **viszont...**, és **nóta**, **tánc**. TOMORY ZSUZSA amerikai nyelvész (levélben közölt anyag) szerint a **pén fény**, ami nem kizárt, mivel a **p** és **f**, mint ajkhangok fölcserélődhetnek. Ez sem mond ellent a fentieknek, hiszen a **péntek** örömről, és ily módon: **fényről** is szól. És bizonyíték az is, hogy némely utódnelvben a szabadság fogalmában gyökerezik a nap megnevezése, az ősmag(yar)-nyelvi eredetű név gondolatából indulva. Példa az angol Friday, a német Freitag és lehet keresni még.

pénz – A gazdasági életben általános értékmérőként és csereeszközként használt érme, bankjegy, államjegy. [szláv < germán] Mindkét nép az írott történelem derekán jelent meg, a germán előbb, a szláv jóval később. Két nép, melynél szóba sem jöhetett semmiféle kereskedelmi, ipari műveltség, mely a **pénz** fogalmának kigondolásához, előállításához kellett. Sem a durva római rabszolga létből szabaduló, egységesnek semmiképp nem mondható szlávok, sem az örökösen **ármánykodó germánok** nem voltak annyira műveltek. A pénzürmét az ősmag(yar)-nyelvet beszélő föníciaiak, punok találták fel. De az arany, mint szépen csengő, **pengő** fém már jóval azelőtt arányító, értékvtő nemesfém volt, és a **peng** szó már akkor megragadt az emberek tudatában, még a nyelvrobbanás előtt! (Egy kis kitérével még elmondható, hogy az arany színéhez való hasonlóságból kapta nevét a **narancs**, mely a világ majd minden nyelvében hasonló.) Az arany érmékbe öntve is **pengő**, **zengő** hangot adó fém. Ez is benne van a névben, és a világ sok nyelvében erre a gyökre épül a **pénz** szó. Figyeljük meg az alább felsoroltaknál vagy a **pen** gyökszó vagy a **pengő** hangutánzó **ng** párosa jelen van: cseh peníze, dán **penge**, izlandi **peningar**, indonéz **uang**, latin pecunia, litván **pinigai**, maláj **wang**, norvég **peng**, orosz **dengi**, román **bani**, svéd **pengar**, szlovák **peniaze**, thai **Ngei** stb. Sok nyelven az aranyra utaló para, a wallei nyelven arian. De az angol penny is innen indul. Ezek mind a szlávoktól, germánoktól vették át? Nem! A **pénz**, a **pengő**, **zengő arany** oly mélyen élt már az ősmag(yar)-nyelv idején az emberek tudatában, hogy a nyelvrobbanáskor minden nyelv magával vitte valamilyen formában.

per – Bírói eljárás, jogi vita eldöntésére. [szerb–horvát] A **per** bővítményekkel tüzet is jelenthet: **perzsel**, **pergel**. Ha valaki, főleg nőszemély élesen vitázik valakivel, arra mondják: jól **pörög** a nyelve, jól tud **perelni**. A vita, ha elmérgesedik, **perzselően** tüzes is lehet. A bírósági **per**ek majdnem mindegyike vélt vagy valós sérelem miatt indul. A testi sérülés égő fájdalommal járhat. A lelki sérelem hasonlóan. Ezt a tüzes **perzselő** lelki állapotot egy másik tüzettel, a jogi vitával, **perrel** próbálják orvosolni. Semmilyen szerb, vagy horvát elem nincs e szóban. Velejéig magyar kifejezés.

perec – Kenyértésztából kettőshurokba vagy karikába font vékony rúd alakú ropogós sütemény. [német] A **perec per** gyöke körértelmű, és így ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Ismeretes mondás: kerek **perec**. A

német nyelv csak átvette. A szóvégződés is magyar *becézési* forma. A *perec*, mint enyhén kérges héjú sütemény *perceg*, ropog a fogak közt, így hangutánzó jellege is van a szónak.

perem – *Meredek oldalú tárgy vízszintes lapjának széle. ruha széle, pereme.* [német] A *perem* lehet a kör széle, *karimája*, mint ilyen körértelmű. A *perem* a ruha széle, esetenként *prémje* (*p/e/rém*), a kép *rámája* (*pe/rám*). A *perem* fordítva *emper*. A régi bölcselőknél az *empireum* a világ legfelsőbb része, *pereme*, ahol összegyűl a tűz. Az *empire* – birodalom, azaz nagy kiterjedésű széles *peremmel* bíró ország. E szó az ősmag(yar)-nyelv szavainak fordíthatósága nyomán jött létre.

pereputty – *Család, rokonság, háznép.* [? szláv] Nézzük a CzF Szótárt: „Azon igen nagy számú öszvetett szók osztályába tartozik, melyek ugyanazon fogalmat némi változattal kétszeresen fejeznek ki, p. gyimgyom, ringyrongy, hebehurgya, serteperte, retyemutya, dinomdánom, hátahupás, csürccsavar, gézengúz stb. stb. A ‚pereputty’ családot jelent, melyet a sarjadzó ivadékok, gyermekek, kisdedek alkotnak, honnan a család nem egyéb, mint a családapa és anya szülőttei együtt véve, miért a pereputtyot megkülönböztetjük amazoktól, midőn így szólunk: nincs pereputtya, pereputtyostul elment stb. [...] Az egész szónak eredeti jelentése a magyar nyelvből érthető, mert mindkét alkatrésze kicsit, aprót teszen, t. i. a pere hangváltozattal am. piri, pirinyó, pirinkó; a putty pedig am. a pöttön (piczi) gyöke pött, vastaghangon pott, putt, lágyítva: potty, putty; rokon hozzá a mozgékony kis embert vagy gyermeket jelentő firty az öszvetett fityfirty szóban, továbbá a poronty, és a cigány gyermekekre alkalmazott purdó; a putty-hoz gyökre hasonló az apró gyermekek neve puzsér. Ez elemzés szerint pereputty am. piri pött, azaz: apró piczi, csiribiri, iczipiczi, és a pereputtyos am. ijasfijas, kinek sok ijafija, sarjadéka van. Hasonló hozzá az olcsárló pittypotty, mely alatt a maga nemében valami hitványat, csekélyet, kicsinyest értünk, pl. pittypotty ember.” Nos, régiesen szólva: itt minden el vagyon mondva. Még annyit, hogy *per* – körértelmű is, vagyis a nagy családi kör, az azt jellemző *pergő*, *pörgő*, pezsgő mozgalmasság életvitellel együtt. Nincs itt egy ijafija szláv elem sem, az egész *pereputty* magyar.

perfekt – *Tökéletes.* [nk: latin] A *per* kör, vagyis ép, kerek. A *fek* gyök a *faktor*, azaz tényező, alkotó. Vagyis ép, kerek készítő, s ami kerek az tökéletes. A szóvégi *kt* párossal *alkotható* szó a *köt*, mely fordított gyökként a tak, ták, tek, tők stb. gyökökben az alkotásról szól. Ez esetben: *tökéletes körű kötés*. Ez is ősmag(yar)-nyelvi elemekből összeálló szó.

perforál – *Orvos átlukaszt. Átfúródik.* [nk: latin] A *per* gyök körmozgásra utal: *perdül*, *pörög*. A *for* a *forog*, *fúr* gyökszava. Kétszeres az ősmag(yar)-nyelvi gyök jelenlét. Tehát ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült szó, mely visszatért a magyar nyelvterületre. De ugyanúgy érthető, ha a még rövidebb *átfúr* szót használjuk.

perje – *Laza bugájú fű.* [szláv] A CzF Szótár leírása: „Népies nyelven jelent holmi burjánféle növényt, mely kivált a parlagon hagyott, vagy hanyagul mivelte földeket borítja el, honnan e tréfás közmondás: Szántatlan földet Perje Péter birja. Perjének nevezi a nép különösen a taraczkot, mely nála másképp: lábas perje, búzalevelűfű, ebgyógyítófű; növénytani néven: taraczkbúza (*triticum repens*). Gyöke a körös mozgást vagy terjedést, növekedést jelentő *per*.” Amint a CzF Szótár is megjegyzi, a *perje* *terjed*. A szó *rj* párosa erre utal: *terjedő*, mert *erjedő* erő van benne. Ilyen a *burján*, a gyom, a föld édes gyermeke. Erre az ízléstelen szlávozásra válaszul néhány *rj* párossal alkotott magyar szó, melyek mindegyikéből kiérzik a benn *rej*lő, növekvő belső erő. Íme: *borjú*, *burján*, *cserje*, *erjed*, *férj*, *gerjed*, *hajrá*, *kurjant*, *marja*, *sarj*, *terjed*, *túrja*, *virjad* és még vannak mások is. Az *rj* páros hangjai fordítva a *jár* szót alkotják. Az *rj* páros hangjaival *alkotható* a *rejt*, *rej*lő, *rajz*ó, melyek szintén az *elrejtett* vagy épp kiszabaduló erőről beszélnek.

permet – *Apró cseppekben szétszórt, permetezett folyadék. Permetező eső.* [?] Itt elfogyott a szláv puskapor. Pedig a szláv nyelvek *szprej* szavában a gyök *p* és *r* hangjai jelen vannak. Az angol *spray* *perm*, *vapor* is kéznél lett volna. A német *sprühen* is. Tulajdonképpen a *permet* lassan eleredő esőt is jelent. Érdekes módon az olasz *permette*, román *permite* – *megenged* szavakban is hasonló értelem rejlik, az eleredő eső, mondjuk: *elengedi* magát és lassan *permetezni* kezd. Vagy a *pemetéből* szórás esetén a szálak *elengedik* a vízcseppeket. Mindkét nyelvénél az ősmag(yar)-nyelvi jelenlét észlelhető e szavak nyomán, mivel a szó csak magyar nyelven bontható világosan érthető elemekre. A *per* körértelmű, de fordított gyökként a *repül*, száll jelenség leírója. A *met* *nedvet*, vizet jelent, akár a *harmat* esetében. Az *rm* páros jelen van a csordogáló *csermely*, de a *harmat*, *sperma* szavakban is. Az *rm* páros szétágazó jelentésű különböző hangokkal való kölcsönhatás, összefüggés következményeként: jellemzők, képződmény, cselekmény, állapot stb. leírásában.

- pernye** – *Elégett anyag könnyű, szállongó maradványa, hamuja.* [szláv] Az **rny** páros lágy **ny** hangja a tűz (**per**) erejének megtörését, **ernyedését** jelzi. A **pernye**, a már kiégett, belső energiáját vesztett anyag **ernyed**t darabja, mely a szél hatására a levegőben cikornyás pályán szálldogál. Hol itt a szláv nyelvi elem?
- persely** – *Keskeny nyílással ellátott, pénz gyűjtésére való doboz. Csapszeget, tengelyt körülvevő csőszerű alkatrész.* [német] Az **rs** páros is érzékeny különböző hangok jelenlétére, a szavakban való kölcsönhatásoknál. Ez okból különböző, szétágazó értelmű szavak alkotóeleme. A *CzF Szótár* a **bőr** szóval hozza kapcsolatba. Nem lehetetlen, mivel a bőr egyik ősmag(yar)-nyelvi neve a **lepel** szóból rövidült **pel**. Innen a latin nyelvek **pel** gyökű bőr jelentésű szavai. Lehetett **persely**, mert mind a tároló **tarsoly**, mind a pénztárca **pelből**, azaz bőrből készült. A **persely** szóban belső tartalmú körértelem is rejlik. Forgásról, mozgásról van szó. Ez még a pénz**persely** esetében is érvényes, hiszen nem örökre marad ott, hanem a gyűjtés befejeződése után kiveszik és forgalomba helyezik. A síkcsapágy szerepében körforgásról van szó. Ilyen körforgás értelme van a **borsó**, **orsó**, **korsó** szavaknak.
- perzsa** – *Tömegében Iránban élő, indoeurópai nyelvű nép.* [latin] Amikor a **perzsa** név megszületett a latinok még sehol nem szerepeltek a történelem színpadán. A **perzsák** a tűz népe, tűzimádók voltak. A tűz (**perzs**, **pörzs**) mellett **rep**kedve táncoltak. Nevüket ősmag(yar)-nyelven kapták. Az **rzs** páros a **perzsel**, **porzsol**, **pörzsöl** szavak tengelyhangzója.
- pest** – *Kemence.* [bolgár] A *CzF Szótár* bő leírást ad: „A régi nyelvben, sőt ma is némely tájakon, pl. Nyitravölgyében am. kemencze. Ferenczi J. szerint a székelyeknél régi neve a kemenczének. Incze József szerint a ‚pest’ szót magára Háromszéken nem használják, hanem csak más szókkal öszveköttetésben, pl. pest alatt am. kemencze alatt; pest alja am. kemencze alja; a pest alá = a kemencze alá; pest mögé = a kemencze mögé; pest mögött = kemencze mögött. Olyan vagy mint egy pest, azaz elhízott nagy testű. (mind székely szólamok). Hasonló hozzá a szláv pecz, mely talán a pecsjem, sütök, égetek igével rokonítható; azonban a pest gyöke a perzsel, pergel, pernye stb. rokon értelmű magyar szókban is megvan; [...] pessbúz v. pezzsbúz a székelyeknél am. persbúz, nyárs MOLNÁR A. szerint és tájdivatosan: nyáss stb. tehát egész épségében perst, pesst volna; [...] E szerint pest = perst, v. pesst, t. i. tüzelő hely. Hihetőleg innen vette nevét hazánk legnagyobb városa Pest (talán tégláégett kemenczéktől).” A **pest st** párosa is magyar szóként azonosítja. Szavak melyek hasonlóak kötődnek meleghez, **test**hez, **siütés**hez: **füst**, **kóstol**, **lusta**, **mester**, **nőstény**, **nyest**, **palást**, **rest**, **sistereg**, **sustorog**, **test**, **testvér**, **tüstént**, **üst**, **üstöllést**, vagy az **st** páros hangjaival **siüt**. Semmilyen bolgár nyelvelem nincs a szóban. Ha azon a nyelven így mondják, akkor az ősmag(yar)-nyelvi örökségük.
- petárda** – *Robbanóanyaggal töltött tok.* [nk: francia] Nem magyar szó, csak az **rd** páros végett írtam be. Az **rd** páros oly szavakban, mint **bárd**, **dárda**, **gepárd**, **horda**, **kard**, **korda**, **ordas**, **ordít**, **ördög**, **párduc**, **szurdok**, **zárda**, **zord**, **fegyverek**, **fenevadak**, **kellemetlen körülmények**, **állapotok** leíró szavak meghatározó hangpárosa. Tehát a teljesen idegenben (Kína) képzett szó sem mentesült az ősmag(yar)-nyelv szóképző hangzástörvényétől, nem nélkülözhetette az **rd** párost. Nincs köze a Petárda nevű, Trianon előtt a Magyar Királysághoz tartozó helységhez.
- petrence** – *Szálas takarmányból két rúdon vagy egy villán vihető kisebb rakás, csomó.* [? szlovák] A **petrence** magyar szó. Valaha lehetett **pedrence**, mint **összopedrett**, **sodrott szénacsomó**. A **tr** párossal is találó, mert **összekotrott szénacsomó**. De ilyen csomóértelmű a **katrincába** gyűjtött akármí, a **matringolt** fonal. Az **nc** páros játékos hangulatot ad, a **bukfenc**, **gubanc** szavakban, de képet is arról, hogy a **petrence** **gubancolt** szénarakás, mely a kazalba buktatható. A *CzF Szótár* így ír róla: „A lekaszált fűből vagy gabonából egy kis rakás, melyet két ember két dorongon, úgynevezett petrenczefákon elbír vinni. Több petrenczéből egy baglya kerül ki. Minthogy a petrencze a levágott fűrendek öszvehárítása, pergetése, s mintegy pederítése által keletkezik: legvalószínűbb, hogy gyöke a kanyarítást jelentő peder, ebből lett: pederencze, pedrencze, petrencze, azaz öszvepederített v. perdített kupaczká.” Nos meg kell keresni a szénaszálak közt valahol a belevesztett szlovák nyelvi elemet, biztosan nagyon elkeveredett.
- pézsma** – *Közép-ázsiai szarvasfajtának illatszer készítésére használt mirigyváladéka. Pézsmapocok prémje.* [vszó: ...sémi] A szarvas vagy a pocok régen a sémi nyelv kialakulása előtt már nevet kapott, és a **zsm** páros, mint minden ilyen kötött mássalhangzó-páros ősmag(yar)-nyelvi eredetét igazolja. A *CzF Szótár* a büzzel hozza kapcsolatba, és valóban itt kell keresni a névadás okát. Íme az idézet: „Ragadós, sötétbarna, igen erős szagu, szétdőrsölhető, keserű izü, tűz által gyulékony

test, mely az úgynevezett pézsmály v. pézsmáallat köldöke körül levő zacskóban található. Szélesb ért. némely állatokból kifejlődő, kigőzölgő, pézsmaféle erős szag. Ilyen a bivalokon, és bivaltejben érezhető szag. Némi hasonlatnál fogva több növények, illetőleg gyümölcsök is neveztetnek róla. [...] A sémi nyelvekben bászám, bészem, basám, bosem, erős illatot, zamatot jelent, honnan némelyek a latin-hellen balsamum-ot hozzák vele párhuzamba. De kétségtelenül ide tartozik a görög-latin muscus, németül Moschus gyöke is. Közelebről a pézsmá németül: Bisam, csehül és lengyelül: pizmo. Habár hajlandók vagyunk is hinni, hogy a szóban levő szagos szernek nevét közvetlenül a héberből, vagy ha tetszik német-szlávból kölcsönözték őseink; mindazáltal azt is kénytelenek vagyunk észrevenni, hogy törzsökéhez nyelvünkben igen rokon a búz szó (persául: báz) mely nemcsak rosz, hanem általán más szagot is jelent, pl. e mondatban: se íze, se büze. A pézsmá v. pézma magyarosan büzme lehetne, melylyel egyezik a hellen osmh is.” Tehát **zsm** vagy **zm** páros az azonosító, de mindenképp ősmag(yar)-nyelvi. A héber (kever, habar, hebre) nyelv jóval később, valamivel az írott történelem középtáján alakult ki. Ők vettek át sok szót az ősmag(yar)-nyelvből, és írásjeleik is az első ősnyelvi írásjelek átalakításából születtek. VARGA CSABA: *Idő és ABC* című könyve 41 – 52 oldalán érinti e témát.

piac – *Napi szükségleti cikkeknek, különösen élelmiszereknek erre kijelölt helyen, téren folyó rendszeres adásvétele.* [**olasz**] A CzF Szótár leírása: „Közvetlenül egyezik az olasz piazza szóval, melylyel rokon a német Platz, sőt a latin platea és görög plateia is, mely utóbbiak utcát, utat jelentenek; valamennyinek törzse a görög platuV (= téres), melylyel ismét egyeznek a germán platt, plad, flad, flat, francia plat, olasz piatto stb.” Csakhogy a görög nyelv az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve, és a szó a **lapos** torzója. Az eredet mindenképp ősmag(yar)-nyelvi. A települések alapításának elsődleges feltétele a víz léte. Bár a települések általában patakok, folyók mentén alakultak ki, valaha a kezdetekkor minden helységnek volt egy közös kútja a település közepén. Ha elemezzünk a **piac** szót, a kiejtés szerinti hangzásával, a **pijac**-cal, akkor a **pi** – víz és a **ja jac, játsz** szóalakhoz érünk. Az ilyen terek lehettek **fijak**, ifjak **játszó**terei (**fijátszó**) is, régi – a mindennapi élet mozzanataiból összeállított – játékokkal: lovaglás, bajvívás stb. Az is elképzelhető, hogy a játszótérnek előbb nem volt köze a vásárhoz, de később „egymásra” találtak. Kellott egy hely a vásártérnek, és ez a piac alkalmasnak találtatott. E területen gyűlt össze a vásári sokadalom népe. A **piactéren**, vásártéren vásárok alkalmával egyébként is megjelentek a mutatványosok, bűvészek, szemfényvesztők stb. Tehát nem volt idegen a tértől a játék hangulata. A tér egyenes, **lapályos** (hangzás: pija, pálya) kellett legyen. Van Székelyföldön, Oklánd és Vargyas közti erdős részen egy lapos tisztás, melyet **Lapias** tetőnek neveznek. A vásártér olyan helyen lehetett, ahol víz (**pi, pü**) is volt a közelben, embernek, állatnak egyaránt. A **piac** neve ezen jellemzők nyomán alakulhatott ki valaha. Az utódnyelvek piazza, Platz, platea, plateia szavai ebből valók.

piál – *Szeszes italt iszik. Részegekedik.* [**cigány**] A kisbaba **pü** szava a vizet jelenti. A **pi, po** stb. ősgyökök beleépültek folyók neveibe. A **folyó** szó is **p > f** hangváltás nyomán alakult ki: **polyó**. Ez megtalálható az olasz **Pó** folyó nevében, de a magyar **lpoly** folyó nevében is. A **p** hang a vízzel kapcsolatos szavakban kulcshang. Idegen nyelvekben, például románul víz – **apa**. De a magyar nyelvben ugyanez a szó **d** bővítménnyel **apad**, vagyis esik a víz szintje, lead magából. A vízivás nem részegekedés. Hamisíthatatlan ősmag(yar)-nyelvi szó. Hogy a cigányok is használják? Az ő nyelvük is – mint minden nyelv – az ősmag(yar)-nyelvből ered.

pikkely – *A hal testét fedő vékony, kerek szarulemezek összessége.* [**? német < francia**] A CzF Szótár leírása: „Minthogy a pikkely minden értelemben valami élelet, illetőleg szuróást, bökőst jelent, legvalószínűbb, hogy gyöke pik rokon a magyar bök, latin pugno, pugio, szláv pichnem szókhöz, s am. pikkelő, bökölő.” A szó eredetének megállapításához a hangokat, gyököket kell megvizsgálni, melyekből egy sem véletlenül került a helyére. A nyelvnek vannak olyan belső felépítési és hangzástörvényei, melyek nem engednek teret fölösleges hangoknak, és a rögtönzött szóalkotásakor önműködően odakérik a hangot, ha szükség van rá az értelem végett. A nyelvújítók sok megalkotott szava elbukta ezt a vizsgát, csak az maradt meg, mely illeszkedett a nyelv íratlan hangzástörvényeibe. A **pi** gyök bővítményeivel többféle jelentésű. Lehet víz (**pi**si), de tűz (**pír, pik**) is. Lehet kicsi (**pici**), könnyű (**pille**), felületi (**pilis**), esetleg a **p** hangnak a kapcsolatok leírásában való fontos szerepéből eredően támasz (**pillér**). Az **ik** lehet **ék, sok**, sokadik, de kapcsolata van a mozgással is (**iklat**), **sikamlós**, a **k** kettőzése még az ősi kópírás szabályok szerint is **nagyot** vagy **sokat** jelent. Az **ely** lehet **hely, selymes, kehely, pehely** stb. jellemzőkre utaló. Magyarul bontható, magyarázható szó. Mi a hal **pikkelye**? Kapcsolata van a vízzel **pi**, látásra mintegy rátűzdelt **pik**, de a

kézzel vissza irányban simítva *tüskés* is (szúr, ég, *pék, páka, pokol*), könnyű *pici, pili, felületi pilis, sikamlós* s így előnyös az *iklatásban, sok* van belőle, *tapintása* fekvésirányban *selymes*, a hal testén az egész felületet, *helyet* lefödi. Hol vannak itt a francia vagy német (netán szláv csoda, hogy kimaradt) nyelvelemek? Föl lehet bontani érthető, megmagyarázható elemekre azokon a nyelveken? Ez az ősmag(yar)-nyelven kapta nevét valaha, onnan örökölték, torzították az utódnyelvek a saját hangzástörvényeik szerint.

piktor – *Festőművész. [latin]* A *piktor pik* gyökszava a *kép, e > i* hangváltott, megfordított alakja. A *kt* tengelyhangzó páros hangjai az *alkot*, vagy a *tak, ták, tek, ték* stb. gyöksor meghatározó hangjai. A *P-K* teremőgyök *tű, tűz, tűzdel* értelméből ez esetben a *piktor* ecsetjének a *tűzdelő, betűző* mozgatai is szóalkotó hatásúak: *piktál (pik – kip – kép)*, azaz festéket (fecsték, innen az *ecset*) *tűzdel (csatol, e/csetel)* a vászonra.

pislis – *Tonzúra. A kenyér gyürkéje. [szláv]* A CzF Szótár leírása: „az egész ‚pislis’ szó eredetileg am. fölös vagyis felső valami; ezen értelem rejlik a 2-ik értelembeli pislis, nyittravölgyiesen: piliske szóban is, mely t. i. a megszelt, levágott kenyérnek felsőrészét vagyis tetejét jelenti; vagy pedig a pil rokonítható vil gyökkel is, midőn valami világot jelent, milyen valaminek a kopasz, sőt az első vélemény szerint is általában felső része. Így a hé v. héj is jelent 1-ör felső takarót v. burkot, 2-or általában magasat, pl. a héja, fennhéjaz szóokban. Ezek szerént a kopasz, csupasz, pilis, értelemben rokonok, t. i. mindenik valami kilátszót mintegy világító tetejűt, általán fölszinűt jelent. [...] A szláv nyelvben is eljön ples és hihetőleg ezen törzsből plesivi am. kopasz, plesivosty kopaszság, plesina hézag. 4) Növénytani nyelven, azon kinövések, melyek sok virágban a rendes szirmokon kívül, vagy azokhoz növe talátnak, másképp DIÓSZEGINÉL: ták v. pót, v. toldalék. (Nectarium). GÖNCZY P. szerént részletesebben: szíromnemű levél vagy pikkely, mely a lepel vagy bokréta valamely részén vagy mellett, kívül vagy belül fejlík ki, s rendszerént mézedényül szolgál, amilyen van a sisakvirágban, hunyorban. Ez értelemben is a pilis valami felsőt vagy fölöset jelent.” Vannak vidékek, ahol a tejfölt is *pilínek* nevezik, *pislis* a tej, ha *föles*. Nem szláv eredetű, ők vették át a magyar nyelvből.

pillér – *Oszlophoz hasonló, szögletes keresztmetszetű, függőleges épületelem. [angol < francia]* A *pillér* szó is magyar eredetű, nem angol és nem francia. A *p* hangnak kulcsszerepe van a *tám/pont. alap, talap, kapcsolat, oszlop, cölöp* stb. szavakban is. A *pillér pil* gyöke a *cölöp* leharapott szóvégének megfordított alakja (*pöl, pil*). A *pillér* egyedül önmagában gyenge, ezt az *ill* gyök mutatja, *illó, ingó*. Az *ill* gyök az *illeszkedést* is leírja. Az *l* kettőzése a többek erejére vagy az egyedülinek gyengeségére utal. A hidak, épületek tartó *pillérei* nem lehetnek egymástól függetlenek, csak bekötve az egész rendszerbe tudják tartani a terhelést, és a tervezőnek nagyon oda kell figyelnie az egyes darabok megtervezésénél a teljes építmény súlya egy *pillérre* eső részének, minden külső behatás esetén való biztonságos elviselésére. Az *ér* gyök a szó végén azt is jelenti, hogy a levegő (*áér*) által körülvevett, vagyis esetenként nem beépített. Az angol és francia nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, és nem csak ezt, hanem temérdek sok más kifejezést is.

pince – *Földalatti vagy hegyoldalba vájt helyiség. [szláv]* A *pince pi* gyöke utalhat a helyiségnek a lakáshoz viszonyított kicsinségére. Az *in* gyök a *pincebén* tárolt, tartalékolt élelmiszerek vagy bor *finom* voltára. A *pince pi* gyöke nedvességre is utal, lehet *búvóhely* is, de nem csak *bunkerként* (bun – pin). Figyeljük meg a kisgyerekeket a homokozóban való játékuk közben vagy falun a szénában. Mennyire szeretnek ilyen *pinceszerű búvóhelyeket* készíteni. Az *nc* páros a jó kedv, játékosság megjelenítésére alkalmas kötött mássalhangzó-páros. Íme, a példa: *bukfenc, cincog, fincál, huncut, incifinci, kanca, katrinca, kence, kölönc, punci, tánc* stb. Vagy az *nc* páros hangjaival alkotható szavak: *cincál, cincog, cuna, cinege, cinke*.

pingál – *Fest. [latin]* A *pingál pi* gyöke kicsinséget feltételez. Az *in* az egyik legkellemesebb jelentéssel, értékkel bíró gyök, nem véletlen a *finom, csinos, csintalan, kinc* szavakban való jelenléte. A *gál* folyamati állapot: *ágál, álldogál, iddogál, szaladgál* stb. Hasonló a *mángál* szó is, mely a simogat, *simongat* szóalakból változott át. Ezt inkább Székelyföldön hallani. Ugyanúgy, mint a *pingál*, a simogat, *simongat, mángál* is oda-vissza, *ingó, kilengő* kézmozdulatokkal történik. A *gál* fordítottja: *lág, lóg*, azaz ez is *kilengő*. Az *in* ugyanakkor helyragként is érthető: valamín oda-vissza kézmozdulatokkal élvezettel (*in*) *keneg*et. Az eredet ősmag(yar)-nyelvi, a latin csak megörökölte a gyököt, de sem a *ping*, sem a *ting* esetében nem nélkülözhetette az *ng* párost.

pingvin – *A Déli-sark vidékén élő, repülni nem tudó, főlegyeneseve járó, fekete-fehér tollazatú úszómadár. [nk: angol < ?]* A *pingvin* nem kaphatta nevét alig másfél ezredév óta formálódó,

mindenhonnan kölcsönző, és kifejezéseiben ma is rendkívül szegényes, örökösen alakulató angol nyelven. *Pingvinek*, mint békésen totyogó gyalogmadarak, már az emberiség történelmének hajnalán emberközelen léteztek, és nevet is akkor kaptak. Két kötött mássalhangzó-páros áll összeolvadva a szó tengelyében: *ng* és *gv*. A *pingvin* nem repül, úszómadár, a *pi* gyök a vizet jelenti: *pi, pü, po* stb. Az *in* helyrag is, mely kétszer van benne a szó mai alakjában. Járása *ingadozó*, kis területen bolyong, csongolyog (ez is régies), és mintha mindig feszengve állna. A *pingvin* a parton nagy csoportban *pihenő*, *zajongó* madarak látványát nyújtja. Régiesen mondva: nyugvást ül. A vízben, a *tengerben* van elemében (pi, pü), neve lehetett *püingvin* is a kezdetekkor.

pintér – *Kádár. [német]* A *CzF Szótár* –, mivel ők nem elemezték mélyebben a gyököt, hangokat, és a kötött mássalhangzók rendkívüli jelentőségű szerepét nem ismerték – német eredetűnek vallják, és a Binder szóból eredeztetik. Azonban ez csak fordítva lehet igaz. A *pi* gyök folyadékkal kapcsolatos ősmag(yar)-nyelvi gyökszó. Az *nt* páros viszonyító, hasonító értelmű, de bizonyos *szintet* is jelent egy edényben. Eddig a *szintig pont* egy *pint*. A *pint* régi, mondhatjuk ősmagyar űrmérték, mai mércével 1,415 (kb. másfél) liter. A német nyelv sok más ősmag(yar)-nyelvi szóval együtt átvette a *pintér* szót is. Hemzsegnék az eltorzított ősmag(yar)-nyelvi gyökök a német nyelvben.

pióca – *Sekély vízben élő vérszívó, gyűrűs testű féreg. [szláv]* Vízrel való kapcsolatát a *pi, pió* is jelzi, de a szívó (szípó, szip/i/ó/ca) jellemzőjét is. A *CzF Szótár* az *ivó* régies *ió* szóalakjával azonosítja. A *pi* még a *picinységére* utalhat, de a *ca* is. Ősmag(yar)-nyelvi gyökre épülő szó.

pipa – *Az égő dohányt tartó fejből és a füst szívására való szárból álló dohányzási eszköz. [latin]* Ez nem latin, hanem a *szipákolás* (pi-pa) hangutánzója, így ősmag(yar)-nyelvi eredetű, nemzetközi szó.

pipere – *Ruházat díszítésére, szépségápolásra használt tárgyak, szépítőszerek összessége. [latin (< görög < óindiai szóból)]* Nézzük, mit mond a *CzF Szótár*: „Tulajd. ért. mindenféle cifraság, mely az öltözéket, kivált női viseletet himessé, ékessé, tarkává, bodros-fodrossá alakítja, cziczoma, csicsoma, ficsere. Divatszerű, finom izlésű, női pipere. Falusi nők, leányok piperéje. Átv. ért. írás-beszédbeli cifraság, czikornya. Kimaradt minden pipere írásából. (SZABÓ D.). E szónak gyöke pip v. píp, honnan pípes am. csicsomás, és begyes, rátartós, pipeskedik, cifrálkodik, és rátartja magát. Ha alapul azt vesszük, hogy a népies pipere kivált a fejkötőkön divatozik, melyeket hajdan búbosan feltornyozni szerettek; valószínűnek tarthatni, hogy a píp nem egyéb mint a finomítva kicsinyített púp, búb, bób, honnan bóbita, magas fejkötő, bóbitás menyecske, am. cifra, magas fejkötőben járó, s csakugyan MOLNÁR ALBERTnél púposkodik am. kevélykedik, azaz, pípeskedik, mint a bubját merengető madár.” Annyira magyar ez a szó, hogy nem kételkedhet senki benne. Megfigyelhető, hogy a szóhasonlatok majd mindegyike fordítható gyökű: *ficere* – *cifra, cikornya* – *kici, picic* – *cipi* (a bibliai MÓZES felesége a magyar nevű, nyelvű *Cippóra*). De a *cicoma, csicsoma, bóbita, búbocska, púpocska, pipiske*, mindannyi tükörgyökből indul: *cic, csics, bób, búb, púp, pip* vagy mások. Nem kell e szó megfajtásáért Bombayba menni. Bátran állítható, hogy a *borsnak* ma idegenül hangzó neve – *piper* – igazi ősmag(yar)-nyelvi szó. A női szépség savát-borsát a *pipere* adja meg. A *piperézés, szépítkezés*. A *pi* gyök a kifejezések eszköztárában, másban is kötődik a női nemhez.

piramis – *Egyiptomban a fáraók számára temetkezési helyül, illetve Dél- és Közép-Amerikában kultikus célt szolgáló, gúla alakú építmény. [nk: latin < görög < egyiptomi]* A *piramis* a feltörő tüzláng (*pir*) alakjáról kapta nevét. Ugyanakkor a *piramis* csúcsán látható elsőként minden reggel a felkelő nap fénye. A *pir* ősmag(yar)-nyelvi gyök, a *piros* a tűz színe, a tűz *pírja perzsel, piruló* hajnal. Innen a *piramis*, a *perzsa* nevek, de a *Pireneusok* neve is Ajánlom olvasásra VARGA CSABA: *A kőkor élő nyelve* című művének 275. 276. oldalán levő részt a *tűz*zel kapcsolatban.

piskóta – *Tésztából készült, puha, rendszerint töltött sütemény. Ilyen anyagból készült lapos rudacska. [német < olasz]* Az *sk, szk* kötött mássalhangzó-párosok cselekvést fejeznek ki... magyarul. A *pi* gyök itt kicsinységet jelenthet, de aki ismeri a *piskóta* készítésének módját, az tudja, hogy a jól felvert tojásfehérje határozza meg a tészta milyenségét, vagyis a *pipiske* tojásakája, és nem szabad nyitogatni sülés közben a sütő ajtaját, mert összeroskad a sütemény. Élesztő nélkül készíthető, egyszerű édes sütemény, babák kedvence, ezért becézett, kicsinyített – *piskóta*. Egyszerűségéből következtethető, hogy nagyon régi, ősi. Nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta. Tésztafélék cselekvésből eredő hasonló nevei: *galuska, laska*. Idegenben (biscuit – biszkuít) sem küszöbölhette ki az *sk, szk* párost.

pisze – *Rövid, egy kissé fölfelé hajló hegyű orr. [?]* A *pisze* a *picic* változata. A *sze* utalhat a *szép* vagy *szél* (orr – levegőjárat) kapcsolatára is.

- pisztráng** – Főleg hegyi patakokban élő, pettyes mintázatú hal. [szláv] A CzF Szótár ezt írja a **pisztráng**ról: „Minthogy ezen hal teste pettyegetett, és síma bőré; magyar nevét a petty, pitty, és simát kopaszt jelentő tar alkatrészekből elemezhetjük: petty-tarang, pitty-tarang, azaz, pettyes és tar.” Vagyis a testén levő pöttyök osztottsága (**pö-szt**) és pikkely nélkülsége (**tr – tar – pöszt, piszt**) az egyik névadó ok. Ebből ered a román nyelvben a **pistru**i szó, mely **szeplőst** jelent, és amely nem a latin nyelvből, hanem még az ősmag(yar)-nyelvből került a valachusok Ázsiából hozott nyelvébe. Továbbá a hal nevében levő **ráng** szóvége a másik jellegzetességéből, a hirtelen **rángó** mozdulattól van, amikor a hal nyugalmi helyzetében megzavarva, hirtelen **ingertől rángó** mozdulattal keringve elillan. Ugyanakkor van a **pisztráng**nak az a tulajdonsága, hogy a kövek alatt lappang. Hasonló **ng** párost tartalmazó halnevek még az angolna, **ingola** és mások. A szláv nyelvek a magyarból örökölték.
- pitvar** – Parasztházban: udvarról, tornácról nyíló helyiség. Könnyűklő, oszlopok nélküli tornác. [szláv] A **pitvar**, kis tér, **pit**, **piti**, vagyis: kicsi, a **var**, **udvar**, tehát még nem a belső tér, a ház, de már nem az **udvar**, inkább az átmenet, amolyan könnyen tisztán tartható **kisudvar**, **tornác**. Semmilyen szláv nyelvelem nem található a szóban. Ők örökölték a magyar nyelvből.
- plán** – Képsík. [francia < latin] A **plán** szó a **lapon**, **lapos** hangátvetett változata, eredete ősmag(yar)-nyelvi. Onnan vette át a latin majd a francia. A **pl** párossal alkotott szavak: **leplez** (lepellet), **napló** (sima lap), **paplan**, **pléh** szintén a sima lapos felületűek.
- platni** – Tűzhelyet fedő vaslemez. [német] Szintén a **lapos**, ősmag(yar)-nyelvi szóból (lásd **pl** páros).
- plecsni** – Nagy folt, szennyeződés. Pofon. [német] A **pl lapos**, **lapra** helyzettség. A petty, **pecsét** vagy **lepcsen**, hangátvetett alakú hangutánzó, főleg pofon esetén. Hasonló a ropogó hangú, racsoló **racsni**. A **csn** páros hangjaival alkotott szavak: **lepcsen**, **loccsan**, **reccsen**, **csen**, **csend**, **cseng**, **csingilingi**, **csín** többnyire a következményi hanghatást, esetleg a **csüng**, **ácsingózik** szavakban jelenlétet leírók. Semmilyen német elem nincs a szóban. A német nyelv örökölte az ősmag(yar)-nyelvből.
- pléh** – Bádóg. [német] Ez is a **lap** gyök hangugrott alakja. A **h** hang a lehelet hangja. Két nagyobb terjedelmű lemezt egymásra dobva, vagy egyiket a másikról hirtelen fölemelve, a kettő közt ki-vagy besuhanó levegő, **lehelet** hangutánzója. A **pl** páros a **leplez**, **paplan** szavakban ad értelmi párhuzamot. Nem német. Ősmag(yar)-nyelvi örökség, nemcsak a német, más nyelvek által is.
- pletyka** – Bizalmas, tapintatlan, felelőtlen híresztelés. [szláv] Székelyföldön ezt **lepetyelés**nek is mondják, vagyis a szó igazi első alakját őrzik. Kutya **lefetyeli** a híg ételt, ebben is van hasonlat. Van még a **lélötty**. A **pl** páros kapcsolata ezzel: **lapos**, értéktelen fecsegés. A **tyk** páros nem **komoly**, nem **rögzített**, esetenként nem **tiszta** dolgok megjelenítője: **butykos**, **bütyköl**, **fütykös**, **hetyke**, **löttyöl**, **potyka**, **szutykos**, **zötyköl** stb. Lehet, hogy a szláv asszonyok is **pletykálnak**, de a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- pogácsa** – Zsíros tésztából készült kerek sütemény. [déli szláv < olasz] Azért, mert **cs** hang van a szóban, nem kell rögtön déli szlávra fogni az eredetet. A **cs** hangnak a szláv nyelvek szavaiban jelen levő összes jellegzetességei ősmagyar nyelvi eredetre vezethetők vissza. A CzF Szótár ad feleletet: „Kerek, gömbölyű alakjánál fogva rokon a bog, bogács, boglár, boglya, bogya, buga szókhöz.” S tegyük hozzá, jelen van a **rágcsálás g** és **cs** hangja. A fogak közti **ropogá/c/sra** is utal. Hogy átvették a szerbek, horvátok, olaszok és a többiek? Váljon egészségükre.
- pogány** – Nem egyistenhívő. [szláv < latin] Az, hogy a **paganus** latin szó – elhíhető. Ám a latin nyelv is az ősmag(yar)-nyelv leánynyelve. Rá kell keresni a gyökök alapján az eredetre. A **po** gyök a vizes dolgok esetében a szennyes víz: **pocsolya**, **pocséta**. A gyenge minőség: **pocsék**. A hasznavehetetlen, életteleniséget a **por** szó jelöli. A **po**fa az arc lealázó megnevezése. A lelkek a képzeletbeli túlvilágon a **pokolba** jutnak. Vagyis a **po** gyök nem az elfogadott szintet jelöli. A szó második része **gány**. Ez a szó betegséget, utálatosságot jelölő gyökcsalád tagja. Hasonlóak: **genny**, **genyó**, **ganyé gúnya** stb. Jelen van a **szegény**, **cigány**, **vagány** (csavargó, munkakerülő) és más szavakban. Tehát nem latin, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű a **pogány** szó. Az Isten és emberek előtt elfogadhatatlan szint alattit jelöl. Erre még bizonyíték, hogy a magyar nyelv más értelemmel is használja: „**pogányul** csépele” (PETŐFI: *Szeget szeggel*), de a kegyetlen, cudar idő is **pogány** jelzővel illethető.
- pohár** – Kerek szájú, rendszerint üvegből készült kisebb ivóedény. [déli szláv < német < latin] A CzF Szótár felsorolja a **pohár** szó változatait néhány nyelven. Íme: „[...] a régi felső német **pehhar**, szláv **pehár**, pohár, román **peharu**, a rokon hozzá az általános német **Becher**, régi szász **biker**, svéd **bägare**, latin **poculum**, görög **baukalion**, **bikoV**, francia **bocal** stb. Alapját valamennyinek talán az

ivás, ital fogalma (latinul: *poto, potio*) teszi, melynek gyökhangja a görög, latin, szláv stb. és magyar nyelvekben közös, épen úgy, mint az evésre vonatkozó szóké. V. ö. PITI. A magyarból elemelve hangváltozati, és előtétí hasonlatnál fogva pohár lehet am. ivár, ihár, pivár, pihár, pohár; így módosul az *i* részint *p* előtét által ezekben: *iti piti, ityók pityók*, részint mély hangú szókban *o*-val váltakozva, [...] Az ár képző oly magyaros benne, mint a sugár, kosár, bogár, agár, madár, hinár, hajcsár stb. szókban.” Vagyis a szó még a nyelvrobbanás előtt kialakult, és úgy jutott tovább. Fő szerepe a vízzel való kapcsolata. Ez kiérezhető a *po* gyökből, de van egy másik oka is a megnevezésnek. Az üveg**pohár** drága kincs volt, akár a tükör, és csak módosabb házaknál lehetett. Az üvegtárgyak alkalmi fényessé varázslása, akár az ablak, tükör esetében, a *pohárnál* is a gyakorlatban rálehelés utáni törölgetéssel történt. Ismert a mozdulat. A *po* gyök jelenti a vizet, de talán a *ráfújás, fuvás, fuhás, púhás, pohás* cselekvési, képi látványa nyomán is kapta, akár a *h* hangot, a *lehelet* hangját.

pokol – *Némely vallás szerint a túlvilági örök szenvedés helye.* [déli szláv] A *pokol* tüze közhely. Meleg helyre utal, melyben sütnék, főznek. A szó többes száma *poklok, pok-lok* – *tűz helye, tüzek helye.* A CzF Szótár szerint: „a német *backen* törzse (*back*) is egyezik a ‚*pokol*‘ *pok* törzsével.” A *backen* jelentése *süt.* Ki süt? A **pék.** Vagyis a *pok* gyökünkől ered a **pék** szó is, mely szintén magyar. Így hát a *pokolban* fekete **pékek** vannak, akik sütnék.

pokróc – *Durva gyapjúból, szőrből készült vastag szövet.* [szláv] A *pokróc* a csomagolás, *pókolás, pókálás* (a *pók* becsomagolja, *pókolja, pókálja* áldozatát) gondolatából indul. Hangátvetéssel – *pokor/c* – hasonlít a *takar* szóhoz. A szóvégi *róc* a takaró kemény durva felületét jelzi, akár a *daróc* esetében. Talán hasonló a *bokros, cukros, csokros* szavak képzőihez, annak *s > c* hangváltott alakja. A *kr* páros hangjai a *kör* gyök alkotói. A *pokróc* is egy bizonyos *kört* terít le. Semmilyen szláv elem nem fedezhető fel a szóban.

polc – *Tárgyak elhelyezésére való, falra, állványra, bútorba erősített vízszintes lap.* [szláv] A *polc* általában deszkaanyagból való *léc, lóca*, mely függesztve van. Néhány szó az *lc* páros által fémjelzettek közül fenti elhelyezést sejtet. A *délc*eg ember magas, egyenes, a *nyolc* közel a tízhez magasan álló. Az *élc* is, mert kihegyezett megjegyzés. A *polc* is magasságot sejtet, ahová felnyúlsz (felnyólsz, nyólc), hogy elérd. Az *lc* párossal vannak még az: *álca, filc, pálca, tálca* szavak. Az *lc* hangjaival alkotható még a *cél* szó. A *polc* lehet egy elérni vágyott *cél*, mert ott a *tálca*, mely a jót kínálja, és ha eléri, akkor neki már *nyolc*. A *polc* magyar szó, minden vele kapcsolatos elem magyarul bontható, magyarázható.

polgár – *Feudalizmusban: a nemesi rendhez nem tartozó városi iparos, kereskedő.* [német] A *polgárt* mondják civilnek is. A *polgár, civil*, a *cselekvést* jelentő *csinál csi* gyökből indul és a *világos vil* gyökével folytatódik. Az a réteg, mely munkájával járul hozzá az intézmények fenntartásához, működtetéséhez. Nem a mai értelemben vett *polgárság*, hanem volt egy egyszerű (*vulgár*), de egyszerűségében nem *balga*, *gondolkozó, alkotó (lg > lk)*, értelmesen *fontolgotó, latolgotó, társalgó, beszélgető, munkával szolgáló, dolgos polgári* réteg, az összes termelőmunkát, főleg a kézműveket alkotók. A történelem folyamán csak az olyan nép hagyta maga után a műveltség mélyreható, ma is látható nyomait, mely tevékenyen foglalkozott a földműveléssel, kézművességgel, megfigyelte a körülötte történő eseményeket, és tapasztalatait írásban, rajzokban közölte utódaival. Eme megalkotott *dolgaival szolgálta dolgos polgárként* az élet emberibbé tételét. Magyar kifejezés. Lásd még a *civil* címszót.

poli- – *Idegen szavak előtagja. Sokszorosan, többszörösen.* [nk: görög szóból] Tegyük hozzá: *sokféle, sokoldalú, sokoldalú.* Az ógörög *pol* – *fel*, a magyar *fal* az addigi – az intim életet a világ szeme elől eltakaró – *lepel* helyét vette át, és elején *fakészítmény, később fakeménységű felemelt fa-* vagy *kőfal.* A ház *többoldalú*, legalább négy *fal* kell. **Több** ház *falából* állt egy *folu, falu*, ez a szó ment át az ógörögbe, és *polisz* alakban rögzült. **Sok fal**, sok ház, **több** összeépült *falu* – város – *polisz*. Minden *poli-* kezdetű szó ebből az értelmezésből indul.

pólya – *Csecsemő begöngyölésére való, hosszúkás, lapos párna.* [déli szláv] A *pólya* is a *pókálás* alapgondolatából indul. Az *ly* hang viszont a rendkívüli lágyság, kényelem jele. A *lya* szóvég fordítva *aly*, azaz *alj*. Vagyis a teljes borítás alul, fölül.

pompa – *Gazdagságot, ünnepélyességet kifejező látványos dísz, külsőség.* [nk: latin < görög] A *pompa pom* gyöke emelkedést jelent, legalább is Székelyföldön, ahol a pityókabokor (krumpli) tövét *felhompolják, pompolják, pumpolják*, azaz feltöltik. Az *mp* párost tartalmazó szavak egy része jelenthet fényűzést, figyelem felkeltést, megmutatkozási vágyat, feltűnést keltő tulajdonságot.

Ilyenek: *csempe*, kalimpál (*imponál*, innen az *impala* szépségének jelentése), *kolomp*, *lámpa*, *pempő*, *templom* stb. A *pumpa* szó is emelkedést jelent, persze nem fényűzőként. Ám ezek mind ősmag(yar)-nyelvi szavak, nem görög, nem latin.

pondró – *A cincérek lárvája [szláv]* A *CzF Szótár* leírja a szó feltételezett kialakulását. Íme: „Nyű, féreg, kukac, mely kivált avas húsból, szalonnában, sajtból, lisztben, továbbá gyümölcsben, pl. cseresznyében, szilvában, almában stb. terem, és tenyészik. Legvalószínűbb, hogy nevét élénk mozgékonyaságától vette, különösen magát öszvezsugorgató természetétől, mintha volna bongyoló, bondoró, bongyoró, mivel teste öszvebondorodik, bongyorodik. Hasonló gyök- és fogalomrokonság van a kukac, kukorodik, gugorodik; a féreg, firegforog; és a nyű nyüzsög között. E szerint a pondró igenév volna az elavult pondor, (= bondor) törzsből.” Ami még megjegyzendő a kötött mássalhangzó-párosok kapcsán. Az *nd* páros belső tér, körülvevő állapot, kicsinység, tartalom, minőség stb. értelemhordozója: *bendő*, *bunda*, *fickándo*, *fondorlat*, *göndör*, *inda*, *kondor*, *pinduri*, *ronda*, *sanda*, *undok*, *vakond* stb. A páros hangjaival alkotók: *nedű*, *nedves* szavak. A *dr* páros hangzó is utal a nedvességre a *gödrös*, *hidro-*, *medres*, *vidra* szavakban, és tudott, hogy a gyümölcsben vajt üregében, gödrében, nedves közegben éli világát a *pondró*.

pont – *A térnek igen kis kiterjedésű eleme, része. [német < latin]* A *p* hang a *tapadás* hangja. A *kép*, *oszlop*, *cölöp*, *záp* stb. mind a *p* állapot igazolója. Valamennyi egy *pont*-ban rögzül. A *vízcsépp* egy *pont*-ba esik le. A *csepp* – *pecs*, *pecsét*, *petty*, *pötty*, egy *parány*, *pici pont*. Az is jelenthet valamit, hogy valakit egy *pont*-ban érintünk. A testen vannak érzékeny, érzéki *pontok*. A *pa*, *pe*, *pi*, *po*, stb. gyökök bővítményei *pont*-okat jelölnek. Ugyanakkor az *nt* páros értelménél fogva viszonyító, hasonlító, minősítő is. Ez *pontosan* olyan legyen, *mint* az, mert meg kell felelnie valami gyanánt. Vagyis *mintakép* jelölje is alkalomadtán. Viszonyításkor bizonyos *pontok*-ban egyező, más *pontok*-ban nem. Két *pont* lehet *pontosan* azonos. A műszaki *pontos* is viszonyítás – meg kell felelnie méret, minőség erősség stb. hajszálpontosra megadott mintái követelményeinek. A német *pontos* is mindenki ismeri, nem vitás, de a szó ősmag(yar)-nyelvi. Sem a latin, sem a német nyelvben nem lehet felsorolni ennyi bizonyítékot a *pont* szó ama nyelveken eredése igazolására.

ponyva – *Erős, durva, sűrű vászon. [szláv]* A *ponyva po* gyöke egyezik a *pokróc* szótövével. A *ponyva* nehezen elnyűhető vászon. Az *ny* hang a *v* hanggal a *nyüvés* kifejező hangjai. Az *nyv* párossal alkotott szó az *enyv*, mely erős kötést biztosít. A *fenyves*, sűrű kötöttségben növekvő erdő, de a fa gyantája is erős kötőanyag, innen is kapta a nevét, vagyis egyik meghatározó névadó jellemző: *faenyv*, *faenyves*, *fenyves* vagy *faenyő*, *fenyő*. A *könyv*, mely szoros kötésbe fűzött, és *enyv*-vel ragasztott. A *pányva*, mely erős, nehezen elszakítható kötelék. Hol van itt a szláv nyelvi elem?

poroszkál – *Ló vagy más állat egyoldali lábaival egyszerre lép. [déli szláv]* A *poroszkál* egyértelműen a *por* szóra utal, *porban*, *poros úton* „mászál”, azaz *poroszkál*. Az *szk* páros egyik jelentése a mozgás, úgymond, azt jelöli, aki nem fér a bőrén. Íme: *ászkol*, *csimpaszkodik*, *csúszkál*, *ereszkedik*, *eszkábál*, *fészkel*, *iszkol*, *kapaszkodik*, *mászál*, *nyüszkölődik*, *piszkál*, *tuszkol* stb. A páros hangjaival alkotó szavak szintén ezt jelzik: *szökik*, *kaszál*, *kúszik*, *küszködik* és mások. Déli szláv? ! Megnevezték. Írjanak le ennyi bizonyítékot! Vagy a felét. Csak a negyedét. A *CzF Szótár* véleménye: „Legvalószínűbb, hogy nevét azon pár gyöktől vette, mely ‚paripa’ szóban is megvan s elemezve *por-oz-ka* = *porozga*, a gyakorlatos *porozg* törzsektől, mint *csúsz*, *csuszog*, *csuszoga*, *csuszka*; *úsz*, *uszog*, *uszka*; *mász*, *mászog*, *mászka*, *mászál*. Mind ezek szintén oly mozgásra is vonatkoznak, mely a haladási tért szorosan érinti, és horzsolja. Figyelmet érdemel a héber *paras*, mely am. ló.” Tehát a több jellemzőből összeálló megnevezés elve itt is érvényesül.

porozsnok – *(Akár romlott) záptojás, melyet a tyúk fészkeire tesznek, hogy oda járjon tojni.* (Ez a szó nincs benne a MÉKSz-ben.) [?] A *CzF Szótár* leírása: „[...] másképp: csaltojás. [...] illír nyelven *polozsk*. Értelemre és gyökhangra egyezik vele a szerb *polog*, melyből *polozsár* am. *polozsnalopó*. [...] tájszókások szerint sokféleképp változik: *pallas*, *palozsnak*, *palos*, *polozs*, *polozna*, *palizna*, *polozsnak*, *porozsnyak* stb. [...] ha a magyar *pállik*, *pállott*, *pállottas* szók törzsét (*páll*) figyelembe vesszük, (mint ‚*poloska*’ szónál is) szintén nem alap nélkül okoskodhatunk magyar eredetere: *pállós*, *pállósna*, *pállósna*, mintegy *pállott*, *büzhödt*, *romlott* valami.” Ettől eltérően én még sejtek egy másik eredetet is, mely szerintem sokkal találóbb, és velejéig magyar. A *parázna* szó a *páráz*-ból ered, a *parázna* állandóan pározza. De a *parázna* szó csábítást is kifejez: párosodásra csalogatás, csábítás. Mintha kérdeznék: pároznál? Itt vagyok én egynek, gyere mellém. A csali tojás a párosításra csalogatja a tojót: Ide toj, mert itt még van egy, a tied ez is, a tegnap tojtad. És a fészkekrakó ösztön működik a tojásban. Azért teszik oda a másik mellé, hogy legyen páros, azaz

párosnak, porosnok, porozsnok, porozsnyok. E szó még az egynyelvűség idején kialakulhatott, és később magukkal vitték az utódnelvek.

portéka – *Árucikk.* [német < latin < görög] Amit *hordunk*, a viselet, a magunkon *hordott* ruha is általunk cipelt *portéka*. Az *rt*, *rd* rokon páros. A viselet, ruha, amit magán *hord*, *p>h* és *t>d* hangmódosulás. Árut, *portékát* cipel, *hord*. A *fuvarozott*, *hordott* áru – *portéka*. A kifejezésnek árnyaltan van köze a *porhoz* is, amit viselünk, *hordunk*, az *porosodik* is. Lásd a fuvar, fuvallat – *portéka*, *por* párhuzamot. Az *rt* párosnak a *tart*, *tartó* szavakban való értelme is ott rejlik. A *portéka* szó a *ték* gyökkel jelzi, hogy munkával előállított *termékről* van szó. A *portéka* szó alapértelmében a szállítást (*hord*), a temérdek *forgó* árut is jelenti, ahogyan a vízi (légi) kikötők idegen – **port** – nevében is. Az *rt* páros még az *érték*, *mérték* szavakban érinti a *portéka*, áru fogalomkörét.

portugál – *Tömegében Portugáliában élő újlatin nép.* [latin] A *port* elsősorban *part*. Itt köt ki a hajó. Ahhoz, hogy **port** – *kikötő* legyen, elsődleges követelmény a *part*. Mert *part* nélkül nincs kikötő. A *mart*, *partra* módosuló, latinba átment alakjából alakult ki a *port*. Semmilyen értelme nincs a latin nyelvekben, csak szajkószó. A *mart*, *part* magyar szavak nélkül megfejtethetlen. Csak másodsorban kikötő! Modern mai értelemben vett kikötőket csak kikutort, meredek *marttal* képzett *partok* mentén lehet kialakítani. Ezért mondható, hogy a magyar nyelvű *part* jelentésű az első szótag *Portugália* nevében, melyet még a gallok adtak: *Porto Gallo*, Gall *Part*. Majd utána lett **port**. Igen, ez még akkortól, mikor a gallok a ma magyarnak mondott nyelv egy változatát beszélték. Ma erről úgy hallgat a hivatalos történelem, mint a szarzat a fűben.

portya – *Csapatnak több mérkőzésből álló szereplése. Hadi vállalkozás.* [német < francia] A *portya* eredeti értelme kötetlen, összevissza járkálás. Ilyen *portyákat* hajtottak végre a kuruc csapatrészek az osztrákok ellen. Vagy ilyen volt a Honvéd labdarúgó csapatának 1956 őszi dél-amerikai *portyája*. Ezt a lágy *ty* hang teszi érthetővé. Az *r* hang viszont erőről beszél. Vagyis egy *erőt* képviselő *csoport* laza, lötyögő, kötetlen jövésmenése. Ma már előretervezettség szükséges a *portyákhoz*. A laza jelenségekre ad párhuzamot *rty* párossal: *fortyog*, *hártya*, *hortyog*, *kártya*, *kortyol*, *szortyog*, *vartyog* stb.

posta – *Levelek, küldemények továbbításával foglalkozó állami intézmény.* [vszó: olasz] A *posta* *pos* gyöke a gyorsaságot érzékelteti. A *posta* fordítva *tapos*. Például: elküldtek egy csomaggal, és gyorsan *tapostál*, hogy idejében odaérj. A *posta* a feladott *portékát* hordja, szállítja tovább. A *p* ajakhang, mely esetenként felcserélődhet hasonló értelmi körhöz tartozó kifejezéseknél, például az *f*, *m* hangokkal. Ilyen a *most*, vagyis a *sürgető* (azonnal) értelmű szó. Vagy a gyomormenést jelentő sürgősségi helyzet: *fosol*, *fuss*, mert meg*fostat*. Lehet nevetni, de ez a nyelv. Az *s* hang a gyors, sebes, siet, és más szavakban is *sürgető* hang. A *posta* gyorsan *tapos*, és *pontosan* kell(ene) továbbítsa a küldeményeket. Az *st* páros párhuzamai a sebes mozgásra: *fostat*, *nyüstiöl*, *sistereg*, *tüstiént*, *üstöllést* stb. Kissé parlagiasan: feltettem a levelet, és a *posta* gyorsan tovább *fosta*. Nem latin, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

posztó – *Kártolt gyapjúfonalból szőtt, kallózott, vastag szövet.* [szláv] A *posztó osztóvátán szövítt szövet*. A szövés művelete az *osztáson*, keresztezésen alapuló. Az *sz* és *t* hangoknak, vagy együtt az *oszt* párosban van értelemalakító szerepük a szóban. A *CzF Szótár* leírása: „SZABÓ DÁVID elemzése szerint am. *osztóváltó*, minthogy a fonalakak mintegy *osztva váltva* szövi egybe.” (Kiem. K. S.) És ez így igaz. Ezt a szót szlávoknak írni nem is szakmaiatlanság, hanem nemzetárulás. Sem az *osztóvátá*, sem a *posztó*, sem *Szováta*, sem a *szövet*, *szöttes* nem *osztható* be eredet végett semmilyen nyelvbe. Tösgyökeres magyar szó.

pozdorja – *Tilott kender és len kórójának hulladéka.* [szláv] A *pozdorja*, törek, a *po* és *zúz* gyökökből, *porrá zúzott*, törmelékké váló. A *zd* páros *gazdasággal* kapcsolatos. *barázda*, *garázda*, *gazda*, *gerezd*, *kezd*, *küzd*, *pozdorja* stb. A *pozdorja* szó *orja* része külön szóként azt jelenti, hogy vannak benne olyan szártörmelékek, melyek hosszabbak, erősek, s mintegy *orja* kiállnak a többi közül. Vagyis a *pozdorja* jóval durvább összetételű, mint a polyva, pelyva. A *CzF Szótár*: „Azonban a magyarban is megvan saját elemzése, mely szerint *pozdorja* am. *foszdorja* v. *fosztorja*, a *foszt* törzsöktől, honnan *fosztor* am. mezéből kivetköztetett, meztelen, a *pozdorja* is jelenti a lennek vagy kendernek szárát, midőn szárait lefosztották, és így *fosztorra* tették. Alakra nézve nyelvünkben hasonlók hozzá *orja*, *perje*, *sürje*, *cserje*, *szederje*, s némely mások; és n utóhanggal, *burján*, *tátorján*.” A szlávok megörökölték a magyar nyelvből.

pöre – *Meztelen.* [?] A *p* ajakhang, a *b* a zöngés párja. Ha nincs rajta a ruha, akkor csak a *bőre*, *szőre* a teste *őre*, csak azok fedik – tehát pucér *pöre*. A *bőr* régi neve volt még a *pel*, a testet lepelként

borító. A *pel*, *per*, *pőr* körülvette a testet, megőrízve a külső behatásoktól. A *pőre* bőr érintésre érzékeny. Lehet kellemes testi örömet kiváltó is. Az ógörög nyelv az érintés örömét az *érosz* szóval írja le.

praktikus – *Ügyesen célszerű. Gyakorlati érzékű.* [nk: latin < görög] *Iparkodó, aprólékos.* A szó eleji mássalhangzó torlódás hangugrásból ered. A gyakorlati ember *oktatás*ban részesült, *lüktet* benne a tettvágy és rá van *szoktatva* a munkára. A *tk* páros hangjaiból épülnek föl a *tak*, *ták*, *tek*, *ték*, *tik* stb. cselekvést jelentő gyökök, de a szóban jelen van a cselekvésre utaló *tik* gyök külön is. A szó magyar szóelemekből áll.

prém – *Szőrmének feldolgozható szőrös állatbőr.* [német] Itt is hangugrás van, mert a *prém* bőr. A *br* hangok közül kiesett az *ő* hang, és a *b* hang *p*-re váltott. Lehetett valaha *pörme* (*pőr*, *pól*, *pél* – bőr), amint a *szörme*. Előbb *pörme*, majd *pörém*, végül *prém* lett belőle. De van *perem* jelentése is, hisz a széleket díszítik *prémmel*.

próba – *Cselekvés, eljárás, amellyel valakit, valamit kipróbálunk valamely képességéről tulajdonságáról meggyőződünk, valamit megkísérelünk.* [nk: latin] A kulcsszó az *apró*. Ha minőség beigazolása a cél, a *par*, *per*, *pőr* gyökbővítmény, és a *parázs*, *perdül*, *pörög* szavakból indulva kemény, mindenre kiterjedő, minden oldalról *roppant aprólékosan*, részleteiben, *apróban* vizsgálódó tüzes, *próbatétel*. A *por*, mennyiség, sűrűség, *iparkodni* a cselekvés eredményének megvizsgálása. Kezdőhangját elvesztő ősmag(yar)-nyelvi szó. A gyököt a latinok az ősmagyarból örökölték.

pufajka – *Vattakabát.* [orosz < ?] Ez biztosan nem magyar szó, de minden eleme magyar. A *puf* felfújt, *puffadt*. Az *jk* páros többnyire *játékos* hangvételi szavak értelemalakító páros hangzója. A *pufajkába*, *kabát* lévén, *belebújnak* – *bujka*, mondhatnánk: *pufajkabát*. De a *kacabajka* is hasonlóan *bujka* értelmű. A *jk* páros szavaiból: *ajka*, *bujka*, *csajka*, *dajka*, *dévajkodó*, *kacabajka*, *kalamajka*, *pajkos*, *sajka*, *szajkó* stb. A zárójelben levő kérdőjel helyébe az *ősmag(yar)-nyelvet* lehet írni.

pumpa – *Felfújható tárgyak levegővel való megtöltésére használt eszköz.* [vszó: holland] A *pumpa*, mellyel *felpumpolják*, vagyis degeszre tömik (töm, tem gyök, a *templom* is emelt magaslatra épül) levegővel a gumitömlőt. Úgymond: emelik a szintjét. Ez így a *pompa* értelmével is talál, mely emelt szintű fényűzés.

purde – *Cigánygyerek.* [?] A *CzF Szótárt* idézem: „Czigány purde. Hangmódosulattal: purgyé. Egyezik vele a szintén apró gyermeket jelentő puzsér, az utóbbi részt megfordítva: purzsé. Mint kicsit jelentő szó, gyökre nézve (pur) rokon ugyan a parány (= porány), poronty szókhöz; azonban figyelmet érdemel a persában púr és puszer v. piszer, melyek fiú-t jelentenek, Vullera szerint a zendben puthra és az ékiratokban putra, mely utóbbiak, ha azokban t (v. th) és r helyet cserélnek (porta v. purtha) még inkább egyeznek ‚purde’ szóval; és csakugyan a cigány nyelv az árja s különösen hindu nyelvcsaládból való.” Ami még hozzátehető, az *rd* párosból eredő: *ordít*, *szeleburdi*, *csorda*, *herdál*, *hord*, *tördel* és mások.

puska – *Hosszú csőből, elsiütő szerkezetből és agyból álló kézi tűzfegyver.* [? szláv <) német < latin < görög] A hangutánzó *pu*, *pus* gyökből induló szó. A *ka* kicsinyítő képző, mely a nagyot durranó ágyútól különböztette meg. De lehet a *puskál*, úgymond igei alakból rövidülve, s ez esetben a cselekvést kifejező *sk* párossal alkotott szavakban van párhuzama: *ágaskodó*, *áskál*, *bíráskodó*, *dúskál*, *kereskedő*, *leskelődő*, *torkoskodó* stb. Főnévi alakúak: *tuskó*, *tüske*, ezek kicsinyítő képzős szavak, és a *puska* is lehet ugyanilyen.

puszta – *Megműveletlen füves nagy síkság.* [szláv] A *p* és *f* ajkhangok rokonértelme következtében mindkét hanggal képezhető ugyanolyan értelmű szó, mely árnyalataiban különbözik. A *puszta* a teljes üresség, a *foszt* a *pusztává* tétel cselekménye. A *puszta* szóban a *p* hang azt a jelentést képviseli, mint a *pogány* szónál említett szavakban, az *u* hang a legmélyebb fekvésű. Az *szt* páros az *aggasztó*, *emészt*, *haraszt*, *omlaszt*, *riasztó*, *repsz*, *sorvaszt*, *vesztő* szavakban nyújt párhuzamot. A szóvégi *a*, mint határozott visszamatató. Nincs kifejezetten szláv elem a szóban.

putri – *Földbe vájt vagy sárból, vályogból rakott nyomorúságos lakás.* [?] A *putri pu* gyöke a *puszta*, *pogány* szavaknál említettekét képviseli. A *tr* páros a *botrány*, *gyatra*, *gyötrő*, *hátrány*, *ketrec*, *kotró*, *otromba* szavakban nyújt értelmi párhuzamot. A *CzF Szótár* leírása szerint: „Földbe ásott üreg, melyben emberek laknak, milyeket még némely vidékeken, kivált pusztákon láthatni. Putriban lakó szegény zsellérek, cigányok. Néhatt: burdó. I. PUTRA. Véleményünk szerint e szóban az üreget jelentő odor, udor rejlik. Tudnivaló hogy némely or ar végzetű szók majd gúnyból majd némi kicsinylésből ri alakban átvette használtatnak, mint: bodor bodri, czudar czudri, Andor Andri,

Bandri, Gábor Gábri, Sándor Sándri, stb. E szerint udor-ból képződhetett udri, s p előtéttel pudri, putri. És így az adu, odu, udu szókhoz is rokon.” Ehhez hozzátéve: a **pud** utalhat p > b hangváltással **bud, budi, büd, büdös** jelenségre is. Az elvándorolt **pud** gyökből ered a román **pudoare** – *szégyen* jelentésű szó.

puttony – *Fából vagy vesszőből készült, felül nyitott, háton hordozható edény.* [német < latin < görög] Lássuk a CzF Szótár leírását: „[...] a szőlősgazdák és borkezelők fa edénye. [...]. Szélesb. ért. háton hordozható hosszukás fa edény. Puttonban hordani holmi árukat a piacra. Vizes putton, melyben vizet hordanak. Rokon hozzá a vékony hangu bödön, ismét a vastag hangu bodon, a török putu, persa pute, pota, német Butte, Bütte, olasz botte, francia bouite, boutte, cseh pudny, görög piJoV, butiV, boution, héber bath stb.” A felsorolásból látható, hogy az utódnyelvek a put, but szógyökökből indulnak ki (románul hordó – **butoi**). Vitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredet. A szó **pu** gyöke itt a folyadékra utal, ha pedig a **b** hangos változatot, esetleg a **bod** gyököt vesszük, akkor a **dob** – **bod** alakból az edény domború **dob** alakjára is következtethetünk. A **puttony** háton hordható, mondható, hogy hátára *pattintja* a **puttony**.

püré – *Főtt gyümölcsből, zöldségféléből áttört pépszerű étel.* [nk: francia] Tulajdonképpen **porrátört**, **porított**, mondhatnánk: **pürített** állapotról van szó. A **por** ősmag(yar)-nyelvi gyökszónak franciásított alakja.

püspök – *Valamely egyházmegye élén álló fölszentelt főpap.* [vándorszó: latin < görög] A görög episcopus (episzkoposz) szóból torzult pispék, püspök alakra. Ám a görög nyelvnél rá kell keresni az ősmag(yar)-nyelvi vonatkozásra, hiszen utódnyelve. Mivel a püspök, episcopus nem volt nagy úr a kezdetekkor, hanem a hívek javára szolgáló, megbízott felvigyázó keresztény szolga, így az **szk** páros értelme a sok mozgás, utazás, imádságos életre utal, mely jellemezte a mindennapjait. Egy dologra lehetett büszke, arra, hogy Krisztus szolgája. Le kellett ereszkednie a hívekhez, értük és magáért fohászkodnia, illeszkednie a körülményekhez, üldözés idején menekülni, **iszkolni reszketve**. Gyülekezetekben történő bűnesetek, **piszkos** ügyek fölött ítélni. A **püspök** szó nyersmagyarított szóalak. A Magyar Királyság kezdetén már úr volt a **püspök**, királyi védelem alatt állt. Az **sp** páros is erre utal a névben, egyházi oldalon hasonló az **ispánhoz**, **pispek**, **ispán**. Ekkor már **dúskál** a jóban, **atyáskodó**, de **bírászkodó** is, ha szükség.

R

„Mássalhangzó: a felső foghúst érintő nyelvhegy 2-3 rezdületével **zöngés** folyékony hang.”

www.osnyelv.hu

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A huszonkilencedik betű a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában tizenhatszadik, kiejtve: er v. er. Erős, reszketeg hangot fejez ki, [...] az előre tolt nyelv hegye rázkodtatva a fogakhoz és inyhez verődik. A folyékony nyelvhang [...] legközelebbi szervrokona a maga nemében lágyabb hangzatu l, melylyel több esetben fölcserélődik, különösen a) midőn közvetlenül l következik utána, mint: orló, olló; sarló, salló; tarló, talló; [...]

a) közösebb szokás szerint némely másnemű szókban is, mint: szurák, szulák; furánk, fulánk; terep, terepédik, [...] Gyakran s előtt ehhez hasonúl, mint: korsó, kossó; borsó, bossó; borstörő, bosstörő; [...] más szervüekkel is cseréltetik, pl. бүрök, бүзök, nyurga, nyuzga (nyulyga). Néha csak közbetét, mint: csatrangol, csatangol, [...]. Eredeti l helyett áll a botránkozík, botorkál (botlánkozík, botolkál) szókban. Midőn az r-nek a szó közepén ajak- vagy nyelvhegyi, különösen d, t, vagy torokhangok előtt kellene állnia, többször hátra ugrik, p. ketrecz, (kertecz); fetreng, (ferteng); [...]. A szók belsejében az m (om, em, om) képzők előtt, továbbá az ny, k és g előtt (szintén o, ő, ö zárt önhangzók kíséretében) gyakran kiugratja az önhangzót, u. m. orom, (ormot; ormos, ormoz); korom, járom, czirom, szírom, [...] Mint gyökhang általában erős, légrázó, reszketeg hallamot utánoz számos szókban; különösen a) ráspol; reb, rebeg; recs, recseg; [...] Ide tartoznak még, melyekben az r alaphangot más hangok is előzik meg, mint: bar-czag, bar-bora, bur-okkol, bor-dó; [...]

b) Oly gyökszók alaphangja, melyek némi erőszakkal, s többször r hanggal járó rontást, metszést, vágást fejeznek ki, milyenek: rab, rabol, ragad, rág, ránt, ráz, [...]

c) Oly gyökszók alaphangja, melyek (ropogással, recsegéssel járó) tüzet, égést, és tüzszint, illetőleg vöröset jelentenek, mint: ragy (ragya, ragyog), rák, rát (rátotta), reg (regvel), réz [...]

d) Erős mozgásra, különösebben terjedésre vonatkozik ezekben: ár, ér, er (ered), ir (irány, iramlik); t előtéttel: ter (terít, terül) terj (terjed, terjeszt), sőt magára a terjedtségre is: tár, tér stb. bb) forgó, keringő mozgásra ezekben és ilyenekben: rem (remeg), resz v. rez (reszket, rezege), ür (ürög, fűrög), ber (bereg), [...]

e) Oly szók elő- vagy alaphangja, melyek valami magasat, emelkedettet jelentenek, mint: ra (ház-ra, rak), or (orj, orom), hór (hóri), gór (góre), mar (marj, mart), tar (tarkó), szár (szaru, szarv), stb.”

A szó elején kemény, ropogós **r**, a szó végén lágyabb, de egyik leghangsúlyosabb legfontosabb hangunk. Jelenléte sok tevékenység, fogalom, tárgy nevében uralkodóhang. Főleg ahol **erőről**, erő kifejtésről van szó. Nélküle nincs akarat, tér, körforgás. Viccesen mondva, a *Nincs szerelem bánat nélkül*, nincsen forgás **r** hang nélkül. Az erő a legfontosabb, világot alakító tényező.

Ott van, ahol valamilyen **erő** megbontja, megtöri a rendet: rág, recseg, ropog, forog, robban, robaj, rombol, háború, durran, dörej, dördül, dübörög, karcol, reped, rezege, reked, rándul, rian, rémít, remeg, retten, hörög, förmed, röhög, romlik, rohad, ráz, részeg, ribanc, ripacs, rücskös, mar, harap, ragadoz, sért, rossz, rozzan, rüh, ver, rőfög, rogy, rongy, ringyó, rohan, robog, rokkan, tör, örül, túr, rútít, rúg, rusnya, mérgecs, ró, rabol, rondít, ront, rámol, renyhe, rendetlenít stb.

Szövégi jelenlét: ár, bér, csűr, dér, ér, fér, gyér, húr, ír, jár, kár, kér, kór, mar, mér, nyár, nyer, nyír, orr, ör, pír, por, pór, sír, sor, sör, szór, szór, tor, tór, túr, úr, ür, vár, vér, zár, zúr, zsír stb.

rá – Valakinek, valaminek a testén, felületén levő helyre. [finnugor töből] A **rá**, **reá** igekötők, a **ra-**, **re-**, ragoknak mondott gyökök az **áer** fordított **re** gyökéhez kötődnek, mivel értelmükben fentről, a levegőből valamire **érkezés**, helyezkedés jelenségét írják le.

rab – Börtönbe zárt személy. [szláv] A **rab** erőteljes **r** hanggal kezdődik, de alapja az **ab** gyök, mely **kerek** alakot, adott esetben **ábrát**, arcot, embert jelent. A **b** ellentmondásos hang, de a **balos** oldali jelentése a szavakban nagyobb százalékot ölel föl. Az **r** hang az **erő**, más esetben **erőszak** hangja. A **ra** gyök lehet a **ragad** szótöve is, elragad, **elrabol**, magas hangon **b > p** váltással, **repít**. Lehet szerelem **rabja**, ez esetben jelképes a **rabság**. Lehet a szokások **rabja** is. A *CzF Szótár* leírása: „E szóban, amennyiben ‚rabol’ is innét ered, az erőszakos fosztás alapfogalma rejlik, s végső gyökeleme az **r** hang, mely általában erőt jelent (l. R betű); legközelebbi rokonai a ragad és ránt; hangáttétellel ide sorozható ármány is. Egyezik vele legközelebb a persa rabon (BEREGSZÁSZI) pehlvi repa, repia (ugyanaz), a szláv nyelvekben: rob (DANKOVSKY); továbbá gyökökben a latin rapio, rapina, áttétellel: privo, hellén arp-ax-w, arp-ag-h, francia ravisser, dé-rober, német: raffén, rauben, persa rub-aden, arab rabaa, finn rappaan és riöven (rabolok), raadan és raatelen (ragadok).” Az utódnnyelvekben való gyökegyezés a szónak az egynyelvűség idején fogantatását igazolja.

rabonbán – Egy hamisítványnak bizonyult krónika szerint a honfoglalás kori pogány székelyek választott vezére és főpapja. [? **rabbi+bán**] Hamisítványnak nyilvánították az 1848–49-es szabadságharc leverése után! De mit nem nyilvánítottak hamisítványnak akkor, ami magyarnak bizonyult? Hiszen magát a **magyar nemzetet is hamisítványnak nyilvánították** a császári kamarilla kinevezett házörző csahosai, magyarul nem is beszélő történészei, nyelvészei! Ezt mai napig fenntartják a hivatalos **Magyar Tudományos Akadémia** által fizetett megélhetési történészek, nyelvészek. Ilyen esetben, amikor hamisítványnak nyilvánítanak valamilyen régi magyar krónikát, oklevelet, régészeti leletet, akkor nagyon meg kell nézni, ki az aki, vagy akik hamisítványnak bélyegzik. Ha olyan hiteltelen egyén – legyen akárhány egyetemi oklevele, doktori címe – mint KOMORÓCZY GÉZA, aki azt nyilatkozta, hogy *'a magyar sumér rokonságot akkor sem fogadná el, ha bizonyítva volna'*, nos, az ilyeneknek a szavára nem kell beindulni, mert ez esetben az illető nem is magyar, csak beszél a nyelvet. Az sem mellékes, hogy SZÁDECZKY KARDOSS LAJOS rendes akadémiai taggá választásakor mondott székfoglalójában nyilvánította hamisnak a *Csíki krónikát*. Valószínű „előfeltétele” volt ez a rendes tagság elnyerésének, hiszen az köztudott, hogy akkor kik uralták az Akadémiát. A *Csíki krónikát* sem a *Pallas Nagylexikon*, sem a *Magyar Katolikus Lexikon* nem nevezi hamisítványnak. A *Pallas* „hitelét veszített”-nek írja. A *Magyar Katolikus Lexikon* szerint: „a Székely (csíki) krónika hitelessége vitatott.” Vagyis nem hamisítványnak nevezik! Hitelét veszített, vagy hitelessége vitatott a következő bizonyításig! Ennyi. De a **rabonbánról** nem csak a *Csíki krónika* írt, és ha csak az írt volna is. Ma olyan világot élünk, hogy amit elfogadottnak szeretnének nyilvánítani, arra egyetlen sovány bizonyíték is elég. Amit nem akarnak létezőnek tudni, arra ötven erős bizonyíték is kevés. Látható, mi megy végbe ma is a boszniai piramis körül, hogy a háttérhatalom letiltatta a bosnyák kormánnyal a további kutatásokat. Valakik nagyon félnek a magyarok, székelyek ősisége bebizonyíthatóságától. Reszketnek a világhossz fényétől. Íme, mit ír a *Pallas Nagylexikon*: „[...] a hitelét veszített *Csíki székely krónika* szerint ATTILA halála, sőt egy darabig a magyarok honfoglalása után is a székelyek választott kormányzója és főpapja volt, ki a nép nevében mutatta be az áldozatokat és pedig a népgyűléseken, midőn a nép határozatait szentesítette, hadban a népet vezette, békében igazgatta. Székhelye e forrás szerint az *Udvarhelytől* DNy-ra eső *Budvára* volt, míg az áldomásokat, vagyis gyűléseket ugyanazon vár alatt, a Küküllő mellett tartották. Az áldozatoknál állítólag használt kókuszdiós kehely, melyet a SÁNDOR-család őriz, XVI. sz.-beli készítménynek bizonyult. A fő R. mellett nagy és kis R.-ok is működtek a *Székely krónika* szerint, melyen kívül azonban e méltóságról egyetlen más adat sem szól. Ily kép kárba vesztett kísérlet volt a R. név magyaroztatása is, melyek közt legáltalánosabb hitelre mégis SZABÓ KÁROLY és TOLDY FERENC ama nézete tett szert, hogy a R. voltaképp ravoubánt, vagyis rovóbánt, olyat jelent, ki az írást (rovást) vezette.” (Kiem. K. S.) A *Magyar Katolikus Lexikon*: „a *Székely krónika (Csíki krónika)* szerint a székelyek legfőbb tisztje ATTILA hun király (ur. 434–453) halála s a magyarok honfoglalása után, I. BÉLA király (ur. 1060–63) idejéig. – Közakarattal mindig Apolt (Upolet) családjából választották. A ~ volt a székely nemz. főbírája és főpapja, vezette a hadat az ellenség ellen, kihirdette áldozattétel után a törv-eket, örködött azok megtartásán, halállal büntetvén azok megszegőit (*Székely krónika*, 276, 283. p). A fő~, a 6 székely törzs 6 nagy ~-ja, 3 nagy gyulája és 1 főharkásza alkotta a fő~ vez. főtörvényszéket. Minden törzsben 6 harkász, minden harkász alatt 6 kis ~, egy törzsben 30, a 6 törzsben össz. 180 kis ~, minden kis ~ egy lovas- és egy gyalog századosnak parancsolt. Az egész székely nemzetnek volt 360 századosa, s ha egy századra 100 harcost számítunk, 18 ezer lovas és 18 ezer gyalogos (össz. 36 ezer) harcost állítottak hadba a székelyek. A fő~ székhelye Budvára (Udvarhelytől DNy-ra), melyet BUDA vezér ATTILA birod-ának fölbonmlása előtt épített. E vár volt a székelyek pol. és vallási közp-ja. Az áldomásokat (áldozatokat, gyűléseket, tanácskozásokat, törvénykezést) e vár alatt, a Küküllő folyó mellett tartották. A ~ az áldozás alkalmával mindenkor nemz. gyűlést is tartatott. Ha a gyűlésen vallást illető rendszabályt hoztak, az csak a pohár és áldozat által nyert törv-erőt, úgy hirdették ki a közönségnek. Ekkor tárgyalták meg a nagyobb ügyeket, ítélték el a törvényrontókat és gonosztevőket. *Árpád* honfoglalásakor 895: *Zandirhám* volt a székelyek fő~ja, aki Pannónia meghódítására ÁRPÁDDAL szövetkezett. ÁRPÁDTÓL 6 kö-vértre metszett törv-t kapott, melyet Budvárán (in arce Bonda, hibásan Bouda helyett) áldozati szert. mellett a nemz. előtt fölolvastott, véráldozattal szentesített (*Székely krónika*, 277. lap). Vata fia JÁNOS lázadásának 1061-i leverése után I. BÉLA megszüntette a székelyek között a törzsi tisztségeket. – A *Székely krónikán* kívül a ~ méltóságot más forrás nem említette, névmagyarozata SZABÓ KÁROLY (1824–1890) és TOLDY

FERENC (1805–1875) szerint ravoubán v. rovóbán, olyan, aki az írást (rovást) vezette. – A ~ létezése, s egyben a *Székely (csíki) krónika* hitelessége vitatott.” (Kiem. K. S.) Ennek ellenére K. GRANDPIERRE ENDRE és GRANDPIERRE ATTILA kutatásaik nyomán olyan bizonyítékokat találtak, melyek alapján elfogadták hitelesnek. Ők SZABÓ KÁROLY történészt idézik, aki 1854-ben bebizonyította eredetiségét. Íme az idézet: „Ezen krónika latin szövegében több görög szó jön elő, melyek bár a többszöri értetlen másolás következtében eredeti alakjokból többé kevésbé ki vagynak vetkeztetve, nagyobb részben értelmökre visszavihetők, s mint részletes fejtegetésökből mindjárt meglátjuk, arról tesznek biznyságot, hogy e krónika szerkesztői előtt az általok használt latin irományok közt görög kéziratok, egyenesen a székely földön írt görög kéziratok, vagy legalább ezek kivonatai feküdtek.” (Kiem. K. S.) A szófejtésre visszatérve: a **bán** mindenképp nagyot jelent (lásd a **B** hang bevezetőjét), sőt nagyságon, tekintélyen nyugvót (-n). Ha a *Magyar Katolikus Lexikon* által említett SZABÓ KÁROLY- és TOLDI FERENC-véleményt vesszük, akkor sem sérül a **rabonbáni** méltóság, mivel minden egyéb teendője mellett a rovásírások tisztaságát is vezette, ellenőrizte. A székelyek főséget tisztelő nép volt, és oly belső szervezettség, önszegélyezési rend volt társadalmukban, hogy azt egyetemeken kellene tanítani. Ehhez kellett egy főméltóság, aki összehangolta, vezette, irányította. Ez volt a **rabonbán**. A szóban levő **rabon** nem a zsidó rabbi megfelelője. A zsidók még sehol nem voltak a történelem színpadán, amikor az ősmag(yar)-nyelvet beszélők már komoly belső megszervezettségben éltek. A szófordítás szabálya szerint **abronbán**. Itt előtűnik a **br** páros, mely az *összefogás, alkotás, világos látás, gondoskodás, büntetés* gondolatát összesíti. Íme a szavak, melyekben a **br** páros tengelyhangzó: *abrak, ábra, abroncs, abrosz, ámbra, babrál, cibre, ébren, fabrikál, göbre, ibrik, kobra* és még mások. A páros hangjaival alkotott szavak: *bár, bér, bír, bor, bór, burok* stb. Az **ab** gyök lehet az **aba** – **atya** rövid alakja is. Tudni kell, hogy **ÁBRÁM** (ÁBRAHÁM) még ősmag(yar)-nyelven kapott nevet, mely atyai méltóságot jelentett, magasztos atyát: Ábrám – abron – rabon. Az ősmag(yar)-nyelvűek közt, Úr városában nőtt fel, csak később vált el rokonaitól, és idővel, idegen népek közé keveredett. A **rabonbán** – **abronbán** is ilyen atyai méltóság volt, akire népe hallgatott.

racka – *Hosszúszőrű, dugóhúzószerűen csavart szarvú, parlagi juh fajta.* [? szerb–horvát] A megnevezés játékoságot mutat. Kedvelt juh faj lehetett. Valószínű a név hosszabb volt, de később csak a szó leharapott végét használták. A csavaros szarva miatt lehetett csavaracka, majd végül csak **racka**. Ahogy például a lapocka helyett néhol csak pockát mondanak, vagy a kekeckedőt csak keckenának. Vagy játékoságból a maszatos kisgyerekre malacka Lackót. A magyar nyelv játékos becézésekben nagyon gazdag szókinccsel rendelkezik. Íme a **ck** párossal néhány szó: *barack, bohóckodó, bucka, cicka, cickó, evickél, fickándozik, fickó, kackiás, keckena, kekeckedik, kocka, kuckó, lapocka, lecke, mackó, malacka, packa, palack, peckelődik, racka, tarack, vackol* stb.

rács – *Lécekből, rudakból, huzalokból hézagokat hagyva összeerősített, sík felületet alkotó, elrekesztő szerkezet.* [? finnugor] A **rács** egymásra keresztben **rácsatolt** lécek, rudak. A szóban az elkészítési mód, az **ácsolás** (kov/ácsolás) is jelen van. A *CzF Szótár* a rovással hozza kapcsolatba, mely vonalazott mintázat, de még lehet ezeken kívül más névadó jellemző is.

racsni – *Kilincsmű.* [német] Ha vasból van és szerkezet, az csak német lehet a szerkesztők szerint. Mondják még fogas koszorúnak, bordázott keréknek is. Működés közben kattog, rattog, **recseg**, **raccsol**. Hangutánzó teremtőgyökből R-Cs (**recseg** – **csörög** stb.). Innen a neve és nem a német nyelvből. Sőt más nyelvekben is ez a hangutánzó alapú ősmag(yar)-nyelvi szó torzója használatos. Nyelvtől független ösztöni gyökből induló.

radiátor – *Fűtőtest. Hűtő.* [nk: latin szóból] A szó sugárzót jelent. A sugár egy bizonyos pontból (gyökérpont) **eredő** kifelé tartó nyílegyenes vonal. Ezt **rádiusz**nak is mondják. Ez a **sugár**. Fordítsuk meg a **rádiusz** szót: szuidár, szudár, sudár, sugár. A **radiátor** hője egy pontból **eredő** hősugár (red – rad). Vagyis az ősmag(yar)-nyelvi eREDetű.

radikális – *Gyökeres megoldásra törekvő.* [latin] A **radiátor** címszónál említett gyökér, **eredet**. A szabad/os elvűek (liber/or/ális) által állandóan ócsárolt **radikális** nem akar egyebet, mint visszatérni az eredeti életmintához, erkölshöz – a gyökerekhez.

radio- – *Sugárzással kapcsolatos.* [nk: latin szóból] Kisugároz, egy pontból sugárirányba kibocsát. A **rad** – gyökér, az e**RED**ő, a gyökérre, az **eredő**re utal. Ebből kiindulva minden **radio** kifejezés értelemszerűen magyar gyökszármazék.

- rádl** – *Derelyemetelő. Recézésre való szerszám. [német]* A **rovás** alapgondolata a kiindulópont. Székelyföldön a szélek befaragását ma is **ródalás**nak mondják (ródlás – rádli). Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- rág** – *Fogaival folyamatosan apróra darabol. [? finnugor]* A **rágás** esetén elsősorban foggal **megrágad**, majd folyamatosan **darabol**. A **rá** gyök a **rovás** jelentését hordozza, a **g** hang a **rögzítés**. de a **rágás** közbeni **görgetés** is.
- ragad** – *Anyagának jellege miatt vagy apró horgokkal más tárgyhöz szorosan, szívósan tapad. [? finnugor töből]* A szóban az **r** hang az erőt, a **ra** gyök az **irányt** (rá), a **g** hang a **rögzítést**, a **d**, az **ad** gyök a két anyag **összeadását** jelenti. Ha a finnugor nyelvekben jelen van, akkor ez ott ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- ragya** – *Himlő után visszamaradt heg. [szerb–horvát]* Olyan nyom, mely kitűnik a felületből, eltér annak színétől, megbontja a látványi összhangot. **Ragyás** bőr, **ragyas** falevelek stb. A **ra** gyök részben a **ragad** értelme a szóban, a **gy** értékvesztést jelent, úgymond: minőségi **megrogyást**. A szó fordítva **agyar**. A **ragya**, ha mélyebb, olyan, mint bemart sebhely, mintha harapdálás nyoma lenne. A *CzF Szótár* leírása: „E szónak gyöke ragy, melyből a ragyog, és ragyiva származékok is erednek, s mindnyájokban alapfogalom a tüzi fényesség, mely vörös szokott lenni. Ezt vette alapul a latin uredo és carbunculus is. Rokonai a szintén vörösségre vonatkozó rozsdá, rovasz (ravasz), róka, rőt, idegen nyelvekben a szanszkrit: rads (pirosít), ráds (ragyog) stb.” Ez is, az is, de semmiképp nem szerb, és nem horvát.
- ragyog** – *Fényforrás, tükröző felület csillogva, tisztán fénylik. [?]* Itt szintén idézhető a *CzF Szótár* szövegének egy része, és ide még találóbb is. „E szónak gyöke ragy, melyből a ragyog, és ragyiva származékok is erednek, s mindnyájokban alapfogalom a tüzi fényesség, mely vörös szokott lenni.” A szóvégi **g** hang a fényforráshoz kötődés – **ég** – épp, mint a **fényesség** szóban. A **ragy**, az R-Gy teremtőgyök családból van, bővítményeiben jó és rossz jelentésű is lehet (**ragyog**, **vigyor**, **gyermek** vagy **gyarló**, **gyűrt**).
- raj** – *Méhraj. Más rovarok vagy madarak nagy csoportja. [szláv]* A **raj**, **rajzás**, **kirajzás** a hanghatás után kapta a megnevezést. E gyök hangfordítással: **jar**, **jár**, tehát bárhogyan forgatjuk magyarul érthető. Az ősmag(yar)-nyelvből ment át az ógörögbe, ezt őrzik az ógörög nyelv **roidz**, **roidosz** szavai, melyek jelentése – **zúgás**, **szüvítés**, de olasz: **rumore**, **rumorio** – **zaj** vagy a román **rumoare** szavak, melyeknek a magyarban gyakran használt **rumli** a megfelelője. Íme, az ősgyök magyar! Valaha a **rajzokat**, a jeleket is sziklafalakba **rótták** valamilyen ütleggel és éles vésővel, karcolóval, mely elég zajos munka lehetett. A **ro** gyök ezért maradt meg a **robaj** és a **rovás** szavunkban.
- rajkó** – *Cigánygyerek. [cigány]* A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A **rajkó** valakinek a jó értelemben vett **kölyke**. Csak a hangzást figyelve: **rajkó** – **köjke**. A **jk** páros **játékos** színezetet ad a szónak. Néhány példának: **bujkál**, **dajka**, **dévajkodó**, **hajkurász**, **kacabajka**, **kalamajka**, **pajkos**, **szajkó** stb. A cigány nyelv is az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve.
- rajta** – *Valakinek, valaminek a testén, felületén, illetve felső részén. [finnugor töből]* A **rá** címszónál említettem, hogy a **ra**, **re** gyökök, de bővítményeik is az **áer** fordított **re** gyökéhez kötődnek, mivel értelmükben fentről, a levegőből valamire **érkezés**, **helyezkedés** jelenségét írják le. A **re** gyök a **repül** szótöve. A **jt** páros a **jó**, **jár**, **jászol**, **jel** stb. **j** hangjának és a **tevékenység**, **pattanó tett**, **teremtés**, **titok t** hangának párosa. Értelme különböző hangok társaságában változó, sőt a **rajta** szó is érthető felszólításként: **rajta!** De megállapításként is: **rajta** van. Lehet a **kirajzó** méhek indulási **rajtja**, de meglehet: **rajta** van az ágon az egész **kirajzott méhraj**. Az **ajtót rácsukják** a nyílásra. A **bojtot rákötik** az ostorra, függönyre. A teheneket **kihajtják** a legelőre, a papírlap sarkát **ráhajtják** a **lapra**. Az ostorral **rásújtanak** a **lóra** stb. A **jt** páros egyes esetekben a szavakban: **mozdulat (jár)**, vagy annak eredményét jelzi egy **területen**. Példa még: **ejt**, **fejt**, **nyújt**, **szakajt** stb.
- rajz** – *Vonalakkal készített ábrázolás, kép. [német]* A kőfalba **rajzolás zajos eljárás** volt. Ezt érzékelteti a szóban levő **jz** páros is. A **jz** erőt rejtő páros, erről írtam fennebb a **pajzán** címszónál, és itt csak azért ismétlem, hogy kiússem a német fogat, melyet a szerkesztők ültettek vélt eredetként. A **jz** olyanról is **jelez**, amiben állandó készenléti feszültségben van a kitörni készülő erő. Ennek egyike a **felajzott íj**, a **rajzásra** készülő méhcsalád. Ilyen a hatalmas elemi erőt rejtő, izzó (a valóságban: **ijzó**), kitörni készülő, majd kitörő magma olvadék **lávája** (leve), vagy a szintén kitörő forró **gejzír**. Ezek mind az ősmag(yar)-nyelven adott megnevezések, még a nyelvrobbanás előtről.
- rak** – *Több egynemű tárgyat, darabos anyagot, több magatehetetlen embert egymás után valahova tesz, helyez. [? finnugor]* A **rak** ige cselekvés, de benne meg van jelölve a cselekvés eszköze is, a **kar**.

Ez is magyar nyelvi különlegesség, az isteni nyelv felsőbbrendűsége. **Karral felnyaláb**olunk (bála), ölelünk valamit, majd a **karból** kiengedve **lerak**juk. Lehet, hogy ezt a finnugorok is így csinálják, de az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a szót.

rák – *Vízben élő, kemény páncélzatú, zsákmányát ollójával megragadó, ízeltlábú állat.* [szláv] A CzF Szótár leírása: „Minthogy a rák, kivált a főtt, közmondásilag vörös héjáról nevezetes; innen valószínű, hogy gyökhangra nézve azon szókhöz rokon, melyek vöröset, pirosat, égettét jelentenek, mint, ragya, ragyog, rát, rátotta, rosda, róka, ravasz, stb.” Hozzájöhethet még a **rőt**, **rikító**, a régies **pirók** és mások. Nem kell a szlávokhoz fordulni a **rákért**.

rakonca – *Kocsi tengelyeinek, szán keresztgerendáinak a végéhez erősített, az oldalakat tartó, a rakományt támasztó rúd.* [szerb–horvát] A **rakonca** tulajdonképpen **kar**, **korlát** a **rakomány** megtartására, összekarolására. Erdővidéken rokinca, rókinca a neve. A **rakoncátlan** gyerek túllép az ésszerűen meghatározott szülői, nevelési **korlátokon**. Minden névadó jellemzője magyar.

ráma – *Kép, tükör, ablak kerete.* [német] A **ráma** leharapott szóvég jelenség nyomán létrejött szó. A **karám** olyan keret, mely az állatok viszonylagos szabad mozgásterületét határolja. A hivatalos nyelvészvélemények török szóként azonosítják, holott eredeti ősmag(ar)-nyelvi szó, mely az összekarolás gondolatából indul ki. A **karám** szóvégeből önállósult a **ráma** szó. De a **perem**, kalapkarima is tartalmazza. Nem német eredetű.

rang – *Kiváltságos társadalmi helyzet.* [német < francia < germán] A társadalom különböző szintjein való elhelyezkedés, **rendi** rétegződés alapján. A szó az őskori **ravás**, **rovás**, **réteg**, **rend** nyomán keletkezhetett és az emelkedő elhelyezkedést hivatott mutatni. Az **ng** páros az ácsingózik, csingiózik szavakban mutatja a felfelé kapaszkodást leíró mozgását. Az **ng** párossal van a legtöbb kifejezés a magyar nyelvben. Az **ng** és az **nd** párosok szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Például a **cseng** és **csend**, vagy a **reng**, **rend** esetében. A **cseng** folyamatos hangot jelent, a **csend** a hang teljes elhalása. Ami **reng**, az megrendül, esetleg kilendül. A **rend** a dolgok olyan beállítása, ahol mindennek meghatározott helye van. Ilyen a bolygók **kerengése**, **keringése**, bolygótársadalmi **rangjuk** szerint. A társadalmi **rétegződés**, bizonyos **rendek rétegződése**, ahol minden **rendi réteg** felelős valamiért. Az alacsonyabb **réteg** lehet épp oly értékes, de kevesebb a felelős megbízása. Minél fennebb van egy **réteg**, annál több felelősség terheli, többet bíznak **rá**, több kötöttsége van, több az elvárás. Az értékek viszonyítására, **arányítására** a legértékesebb, legaranyosabb, legrangosabb fém, az **arany** szolgált. A társadalmi **rétegek** bizonyos magaslatait külsőségek is szemléltették. A **ruházat rengése**, a **rajta levő sok csengő arany cafrang**. Ismerős kifejezés: **rangos** öltözet. Különböző – **rangos** külsőségekben bővelkedő – rendezvényeken a megjelenők **rangjuknak** megfelelő **sorrendben**, és **rangjukhoz** viszonyított méltósággal voltak **beharangozva**. A **harang** jelentése – **har hang** azaz magas **hang**. Csak a **rongynak** nem volt, nincs **rangja**. Az a hasznavehetetlen réteg, mind ruhában, mind emberben. A szó nem német, francia vagy germán, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

rapszódia – *Szenvedélyes hangú, csapongó gondolatmenetű óda.* [nk: latin < görög] A **rapszódia**, szárnyaló, érzelmileg hullámozó, de **odaadó** lelkiségű (óda, **rapszódia**). A szó a **repülés rep** gyökéből indul, annak az ógörögbe jutott **e>a** hangváltott alakjából. A **szó** gyök a tartalom, beszéd, **szó**, **szórást**, széles terjedésének értelmét viszi a **rapszódia** szóba. A szóvégi **dia** magyar nyelvben **cselekvés**, de az ógörögben **át** értelme is volt, vagyis **átad**. A zenei előadásmódja az ógörögöknél hasonlított a magyar regösök előadásához. Valaha egy töröl szakadt nép voltak. A **psz** páros a fizikai hullámozás nyomán kialakuló ösztönös indulatszavakban van jelen a magyar nyelvben: **hoppsza**, **ropsz**, **zsupsz**, tehát kötődik a hullámozó, szárnyaló értelemhez.

ráspoly – *Reszelőszerű, sok élű faipari szerszám.* [német] A **ráspoly**, **reszelő** hangutánzó. A **ráspoly**, mint nagyobb fogazatú, **harsányabb** hangot kiadó szerszám, a reszelő finomabb fogazatú csúsztató, szisszenő hangú. A **ráspoly rás** gyöke az **rs** kötött mássalhangzó-páros hangjaiból épül, mely a **herseg**, **nyers** szavak értelemhordozója, s mely szavak párhuzamot vonnak a **ráspoly** jellemzőivel. A szó **sp** párosa feszes keménységet leíró az **ispán**, **náspágot**, **spárga**, **ráspoly** stb. szavakban. A **ráspoly** – úgymond – „durva fegyelmezője” a megmunkálendő felületnek.

ravasz – *Másokat megtéveszteni akaró, illetve ilyen emberre, állatra jellemző.* [finnugor] A **ravasz rav** gyöke fordítva **var**, **ver**, **veres**. Van egy régi mondás: 'Veres kutya, veres ló, veres ember egy se jó.' A CzF Szótár a rókával hozza kapcsolatba: „[...] a ravasz, (tájdivatosan rovasz) és róka egy gyöktől származnak, t. i. azon ra v. ro-ból, melynek több származékai vöröset, vörnyegest, illetőleg égést, tüzet jelentenek. Hogy a róka szóval: vörösségnek alapfogalmát öszvekötni szereti a magyar,

mutatják a közmondások: Vörös, mint a róka. Rókát kapott a ruha, azaz, megpörkölődött. A ravasz szó képeztetésre olyan, mint kopasz, bibasz, csupasz, dobasz, horpasz, renkesz, melyekben az *asz* képző megfelel az *as* és melléknévképzőnek, a csángó nyelvben divatozó szokás szerént, kik így beszélnek *czendesz*, *kedvesz*, *édesz*, stb. Jászay a ró igével, mely metszést, bevágást jelent, hozza gyöki és fogalmi rokonságba; a rókának azon tulajdonságánál fogva, mely szerint harapós szokott lenni.” Az *asz* gyök érettséget, de kiterjedést is jelent (*ősz*, *asztag*), ami a *ravasz* esetében még a mindenre kiterjedő, érett, képzett, huncut körmönfontyságot is magában rejt.

rebellió – *Lázadás, zendülés.* [latin] A latin **bellum** – háború a **balos** kimenetelű események sorába tartozó. A **ba**, **be** stb. **nagy** jelentésű ősgyökkel kezdődő. Ilyen a **balhé** is. A latin szó az ősmag(yar)-nyelvi **bal** gyökből, annak értelméből bővült.

rece – *Finom rovátkák sor(ozat)a.* [latin vagy olasz] A **rece**, a **rovás** kicsinyítő becézése. Apró, vékony **rovátkák**. A **ro** gyök mély **o** hangja a magas, könnyű **e** hangra vált, hogy a könnyed finomságot hangsúlyozza. Ez a **recefica** szóból is kiérződik.

receptor – *Az idegrendszernek ingerek felfogására kialakult szerve.* [nk: latin] A **receptor**, felfogó, jelfogó. Vagyis **érzékeny**, fogékony, mintegy gyorsan **becseppen**, **csöppen** neki, vagy inkább azonnal **lecsap** rá, **elcsípi**, felfogja. Ugyanakkor az **érzékelés** **ér** gyökének fordítottja: **re**. A **pt** páros a **kaptány**, **kaptár** szavakban ad a befogásra párhuzamot. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült latin szó magyar nyelvbe visszatért alakja.

redő – *Kelmén; hullámszerű, tetszetős és szabályos be- illetve kitüremlés. A földkéreg rétegeinek gyűrődései.* [szláv] A **redő** **re** gyöke a **rece** gyökével azonos. Mindkettő a síkfelület hullámok általi megtörését leíró. A *CzF Szótár* szerint: „Gyöke **red** legközelebbi fogalmi rokonságban áll azon hasonló gyökű szókkal, melyek rovást, különösebben vonalazást, némileg sorozatot jelentenek, mint: **rece**, **rend**, a vastaghangu rács, rácsa, ráncz; továbbá mint szintén rovásra, bemetszésre vonatkozók: **rés**, **rét**, **réteg**.” A szóban levő **d** hang, **ed** gyök azt jelzi, hogy **kedvező** hatású, **tetszetős** (**d > t**) természetes vagy művileg előidézett jelenség.

redukció – *Csökkenet, korlátoz.* [latin] E szó a magyar **du** (gyü, gyű) gyök származéka. Az **összegyűlt** mennyiség a **dús** felhozatal csökkentését a magyar **le** igekötőből módosult **re** előtaggal jelzi. A latin nyelvben a ductio változatai: adductio, introductio, inductio, conductio stb. a közelítés, bevezetés, felvezetés, összevezetés értelműek, de mindannyi a **gyűl** ige értelmi köréhez tartozó. Vagyis a szó az ősmag(yar)-nyelv **du** gyökből ered, melyből van a **Duna** szavunk is, s mely **sok összegyűlt víz** jelentésű. (A Duna szóra magyarázatot a www.magtudin.org honlapon, a Nyelvészet rovatban, a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvem, *Keressünk elveszett ősnyelvi szavakat* fejezetében találunk.)

reflektál – *Megjegyzést fűz valamihez.* [latin] Ennek elsődleges **feltétele**, hogy érzékelje, meg**hall**ja. A **re újra**. Az **fl**, **fül** és **felel**. Vagyis: **reflektál** – **ráfelel**. Az **fl** párosnak a szóban való jelenléte ősmag(yar)-nyelvi eredetre vall. Kevés magyar szó van **fl** párossal, de annál számottevőbb a páros hangjainak gyökalkotóként való jelenléte. A magyar nyelvben a következő szavak gyökeinek alaphangjai. A **fül**, mely (**f > h**) **hall**, és **ráfelel**. Aki **fal**, az eszik. A **fal** (**felület**), mely házak, **falu**, (**f > p**) **palota** elemei. Továbbá **f > v** váltással **világ**, **világosság** (**világ**). Fordított alakja **fülalakú levél**, **f > p** váltással a **lepkék** szárnyainak **fülformája**. A **fül** ige (**f > sz**) **szél**, mely kapcsolatban van ezekkel. A lágyított **l** hanggal: **folyik**. A **fülformák**: **fül** – **fil**, **f > v**, **l > r** váltással **virág**, **v > sz** és **f > p** váltással a **fül** alakú **pehelyes szirmok**, valamint a kellemes érintésű **szőr**. Ezeknél a **szőr**, és a **szírom**, de a **cirógatás** összhangja is érezhető. És itt átmegegy a **szorzatok** területére, mert a felsoroltak **szorzati** értelműek is, hiszen mindannyiból temérdek mennyiség van. E kötött mássalhangzó-páros jelenléte a latin és utódnyelveiben jelentős, és még érthetőbbé teszi a jelenséget. Példa rá a latin **florulent** – **virágzó**, a **virens**, **virens** – **virágzó**, **virágos**. A **fol**, **pil** – **szőrrel** kapcsolatos alapszavak (románul **szőr** – **floc**). A latin **flora** a növényi élővilág, **leveleivel**, **virágaival**, hamvas, **pehelyes szirmaival**. A **flamen** – **fuvalat**, **szellő**, a **flamma** – **lángol**, **ég**, tehát **világít**. Románul **flamura** – **lobogó** (**v > b**), melyet **fül** a **fuvalat**, a **szél**, a **fluture** – **lepke**. A beszélőt **hall**ja a **fül**. A **fluid** – **folyékony**, **fluvial** – **folyami**, a **flux** – **áramlat**, **foliație** – a **levelek** elhelyezkedése a rügyben. Az **fl** páros a **Golf** áramlat nevében is jelen van. A **virág** megfelelői: az angol **flower**, francia **fleur**, galíciai, katalán, portugál, spanyol **flor**, olasz **fiore**, román **floare**. A **fal** angolul **wall**. Az **áramlat** franciául **flux**, latinul **flumine**. A **lepke**: angol **butterfly**, francia **papillon**, galíciai **bolboretta**, katalán **papallona**, olasz **farfalla**, portugál **borboletta**, román **fluture**, latin **papilionibus**, walesi **pili pala**. Meglehet nem mindent soroltam föl, de az **fl** páros (összes változataival) magyar nyelvi kifejező

erejére és az utódnelvekben való jelenlétére elég bizonyítéknak. Még hozzátenném, hogy a németnek kikiáltott **kifli** is magyar eredetű szó. A **fl** tengelyhangzója bizonyíték erre, alakja a **fültre** emlékeztet, eredeti szóalakja lehetett **kifüli** is. A **kifli**vel kapcsolatosan: a germánok, németek nem voltak családban élő nép, még szavuk sincs a család megnevezésére. Az ősmag(yar)-nyelvi eredetű, latin Familie szót használják erre, és ez bizonyíték, hogy a család intézménye külső hatásra alakult ki náluk. Akkor meg hogyan süttöttek volna – bensőséges családi légkör körülményeit, hangulatát igénylő – (pék)süteményeket az ősmag(yar)-nyelvet beszélők előtt, hiszen a **pék** szó is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Több mint valószínű, hogy az ősmag(yar)-nyelvet beszélő avarokkal (bavarok – bajorok) keveredve kezdtek otthonos háztartást vezetni az addig törzsegyvelegben élő, állandóan **ármánykodó**, vad **germánok**. Jelen napjainkban is Bajorország az a hely, ahol a művészetre, szépre, jóra legérzékenyebb német nyelvű nép él. A **kt** páros: a **beszélt**, **hallott** ismeretet **iktatja** a **lüktető** elmébe, és **ráfelel**. Összegzésként: a **reflektál** ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő kifejezés. A **kt** páros hangjaiból építhető a **két**, **kettő**, **köt**. *Megjegyzés és arra ráfelelés legkevesebb két személy közt zajlik.*

reform – *A haladást segítő, nem gyökeres átalakítás, változtatás. [nk: francia]* A reformo ősmag(yar)-nyelvi eredetű latin szó és nem francia. A **forma** – **alak**, eredeti magyar szó. Az **rm** párossal épül a **forma**, **termet**, és mindkettő **alakra** vonatkozik. A **for**, **forte**, **forca** – **erő**, **teremtőerő**, a **reform** esetében a **re** – **újra**, tehát **újraalakítás**, **ráalakítás**, **ráformálás**, **reformálás**.

refrén – *Vers, dal szakaszainak végén megismétlődő verssorok, dallamrész. [nk: francia]* A **refrén** **re** gyöke **újra** jelentésű. A **refrén** a dalok szebbik dallamú, visszatérő, ismétlődő része. Az **fr** páros a szépséggel kapcsolatos kifejezések értelemhordozója. Ilyenek a: **páfrány**, **Afrodité**, a szépség istennője, **Nofretete**, a szépségéről híres uralkodónő, **sáfrány**, melyet ma is sok helyen **afrodiziákumnak** tartanak, az **édes**, **kellemes** jelentésű **Eufrátesz** folyó. Jelen van a román **frumos** – **szép** jelentésű szóban. A **frankok**, **franciák** szerették a **cifraságot**, **cafrangot**, magamutogató nép voltak, de az **fr** páros ősmag(yar)-nyelvi eredetű, akár **frank** megnevezés.

reg – *Reggel. [finnugor]* A **reggel** az indulás, **eleredés**, az **eregelés** kezdete. Ehhez kapcsolódik a **nyereg**, **sereg**, melyek szintén az indulásra kész állapottal kapcsolatosak. A **reggel** a nap indulása. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

rejt – *Úgy tesz valamit valahová, hogy azt ne lehessen megtalálni. [finnugor töből]* Az alapszó az **ejt**. Ez a különböző irány függvényében lehet **le**, **fel**, **rá** irányú: **lejt**, **fejt**, **rejt**. A **rejt** fogalmához kötődik a **sejt**, azaz **sejt**elme van az **elrejtett** valami holléte felől. Adott esetben a **fejt** is, **felfedezi**, **megfejt**i a **rejtett** valami hollétének titkát. A **rejt** azt jelenti, hogy valamit (takarót) **ráejt**, ami **elrejt**i, **eltakarja** mások szemei elől.

rekapitulál – *Ismétlésképpen összefoglal. [latin]* A **rekapitulál** elemei magyar értelműek, a **re** jelentése **újra**. A **kap** – **fej**, **kapitul** – **kapi-tól** – **fejtől** (**kap**, **kapi**, **-tól**, gyök, rag – *Mi nem magyar itt?*), tehát a fejtől újra, előlről kezdve. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.

reklamál – *Sérelem miatt tiltakozik, panaszt tesz. [latin]* Ha **reklamál** – panaszkozik, **kér** (**rek** – **kér**) makacsul követel, kíván, igényel, vagy **reklám** esetén figyelmet **kelt** (**r** > **l**). A **re** – **újra**. A **kl** páros értelemhordozó, mely az **iklat**, **öklel**, **szikla** szavakban a sürgés-forgást, a kemény harcot – az erős ellenállást is legyőzni szándékát – jeleníti meg. A **kl** a **reklám** tengelyében ezt híven közvetíti. A páros hangjaiból épülnek, a **kalimpál**, **kel**, **kelep**, **kél**, **kulcs** szavak. Aki **reklamál**, az harcra **kél**, és addig **zaklat**, **kelepel**, **kalimpál**, amíg megtalálja a megoldás **kulcsát**.

rékli – *Könnyű, bő szabású, szűk nyakú női blúz. Ing fölött viselt mellényszerű női alsóruha. Csecsemőknek hátul nyitott kötött kabátkája. [német]* A **réklit** mondják még rütyükének, röppencsnek. A **kl** páros a legkeményebb és a leglazább hangok „szövetsége”. Mindkét irányt képviseli. A **reklamál** szóban a **keményesség** értelme az uralkodó, a **rékli** esetében inkább a **lazaság**. Bár **bekötött**, de mégis **laza** ruhadarab. Ellentétben a **kemény ökleléssel**, **sziklával**, ez képletesen olyan, mint a **laza** járás, **bóklászás**, **kullogás**, a **csukló** könnyed mozgása. Bizony nem német ez!

rém – *A babonákban: ijesztő külsejű szellem, kísértet. A felizgatott képzeletben: ijesztő, gyötrő látomás. [?]* A **ra**, **rá**, **re**, **ré**, **ri**, **rí**, **ro** stb. gyökök a **ráz**, **reng**, **rendül**, **remeg**, **rémít**, **riad**, **rí**, **robaj**, **romlás** stb. szavakban a nyugalmi állapottól eltérő jelenséget leírók. A **rém** **rémít**. Az **émít** – régiesen – fölébreszt. **Ímette** – ébrenlét. A **rémít** esetében valami képzelt vagy valós torz kép ráébreszt egy borzalomra. A **remegésnek** van köze a **rémisztő rémségektől** való félelemhez. A **CzF Szótár** által kifejtettek is erre utalnak: „[...] elvont gyök, mely külső rázás vagy belső rázkodás által okozott, s gyakran hangos mozgást jelent, honnan a remeg, remegés, reng, renget, rendít, rendül, s alkalmasint

remény, remél származékok is. Alaphangja a rázkodást utánzó erős reszketeg r, s ennél fogva rokonai a ráz, ránt, rezeg, reszket, retteg, és a megnyújtott rém, rémlik. Az idegen nyelvek között legközelebb áll hozzá a latin tremo, mely szintén erős hanggal járó mozgásra vonatkozik és így egyszersmind hangutánzó. [...] értelmi öszvefűggsben áll vele rémlik, pl. [...] valaminek homályos képe lebeg előttünk, így szólunk: rémlik előttem. [...] oly látvány, mely a képzelődésre ijesztőleg hat, s egész valónkat remegésbe hozza.” A *rém* hangjai alkotják az *rm* párost. Szavakba épülve szintén van *rémít*ő értelmük. Ilyen szavak: *ármány*, *dermed*, *dörmög*, *förmed*, *karmol*, *lárma*.

remek – *Kiváló, nagyszerű.* [?] Ha a *remek* szó előfordulási helyeit, kapcsolatait vizsgáljuk talán megértjük a szó jelentését, mondanivalóját. A *CzF Szótár* leírása visszavisz időben a jobb megértés végett: „MOLNÁR ALBERTnél, remekfalat am. offa, buccella, portio, vagyis levágott koncz, kiszabott enni való rész; leszelt darab, pl. a húsárusok vágószékeiben. PESTI GÁBOR meséiben is: „Egy remek húst gyorsan ellopának tőle a szatyorból”; [...] Jelent még a régieknél általán darabot. [...] Mesteri műdarab, melyet valaki készít, hogy az illető czéhbe mint mester bejuthasson. A csizmadiák remekként topánt, csizmat, a szűcsök ködmönt, bundát szoktak készíteni, a kovácsok hintót, szekeret vasalni, lovat patkolni stb. [...] Remeket készíteni; a remeket megbírálni, hibásnak találni s elvetni. [...] a maga nemében kitűnő, jeles, mesterséges, mennyiben t. i. a remekcsináló minden kitelhető módon rajta van, hogy minél jobbat készítsen. Ez remek mű, remek kép. [...] Alkalmaztatik az ész műveire is: Remek költemény, szónoklat, színmű. Az ily művek szerzői remekíróknak neveztetnek. Remekmű, remekmunka össze is íratnak. Minthogy a tulajdon anyagi értelemben vett remek bizonyos kivágott, kimetszett, kiszabott tárgyat jelent; innen gyöke rem azon rokon gyökhangu szók osztályába sorozható; melyek vágás, *metszés*, *szabás*, illetőleg *szabály* által keletkeztek [...]. Mesteri művet készít, hogy ügyességét ez által kimutassa, s az illető czéhnek tagjává avattassék.” (Kiem. K. S.) Ma is ismert, használt szó: *remek*beszabott. E szóból úgy tűnik, mintha a *remek egyetemes felsőfokú minőségi minta* lenne, és csak az találhat bele, mely annak körvonalai szerint van szabva. Ez a *teremt*és tág tere. A *teremt*tett dolgok, valamint a *mer*ész emberi alkotások összességére kiterjeszhető. Akkor lesz valami *remek*, ha teljes tudással alkotni *mer*ek (*remek* – *mer*ek). Ismerős mondás: a lángész a tehetség *mer*észége. A *remek* ősmag(yar)-nyelvi szó.

remény – *Bizalom abban, hogy amit óhajtunk, megvalósul.* [?] A *remélt* jóra fordulást, a rossztól (*rém*től) való szabadulás *remeg*ő várását a *remény* szó jelöli. Ez főleg a kétesélyes kimenetelű végkifejlet lehetősége esetén igaz. Az ezért való *remeg*és a *remény* bizonytalansága.

remese – *Vastagbél.* [?] Az evés *em*és is. Ezt az *em*észtés követi. Az *em*észtőrendszer része a *remese*, a vastagbél. Magyar szóelemek, magyarul magyarázható szó.

remete – *Erdőben, pusztában magányosan élő vallásos személy.* [olasz < latin < görög] A görög ermitikosz, ermetikosz (ερμητικός) szó tüzetesebb vizsgálata után a magyar *er* gyök az *er*ő gyökszava fedezhető föl, mely *er*ős valamire utal, a *mit* fordítva *tim*, *tem*, *töm*, jelentése tehát: *er*ős *töm*ítés – hermetikusz. A *tik* gyök tevékenységre mutató. A *remete* – ερημίτης – *eremitesz*. A *remete*élet teljes elzártságot, a külvilágtól, elkülönült életmódot jelent. Összegzésként: a *remete*, ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült, az ógörög nyelvben átalakult, majd a magyar nyelvbe visszatért szó.

rend – *Tárgyknak olyan állapota, amelyben mindegyikük a megfelelő vagy a szokott helyen van.* [szláv] A *rend* erő. A *rang* címszónál már volt szó a *rend*ről, ott a *rétegz*ődés szempontjából. A *rend* *re* gyöke a *red*ő, *rece* szavakban egyenes síkon húzott vonalat is jelenthet. Vagyis mindennek vonal szerinti *rend*je van, melyet be kell tartani. Tehát a *rend* – sor, ahogy a lekaszált fű is *rend*et alkot a réten, mezőn. Az *nd* páros belső tartalomra is utaló. Az *nd* páros hangjaiból épülnek a *nád*, *nadrág* szavak, melyek belső térrel bírók. Ez kiérződik a *rend*ben szóból is (-ban, -ben). Főleg, ha az *nd* páros véghangzóként kap ragot – *csend*ben, *gond*ban, *rend*ben – érződik úgy, mintha valaki a nagy (*nad*) *körönd* közepében állna. (A *csendr*ről, *gondr*ól már esett szó.) Mélyebbre menvén a *RE* az alap, eze*N* nyugszik a *D*. A *d* itt a jó oldalt szemléltető. Mindkettőnél *re*, *cse* az *e* hang elvont *egyensúlyi* értelme van jelen. A *reng* esetében ez *meginog* (a *g* itt *gördül*, *ng ring*), a *rend* esetében helyreáll. A *rend* a *vég*ső állapot (kellene legyen), ezt az *end* – *vége* jelentésű, idegenben tovább élő ősmag(yar), nyelvi eredetű szó is igazolja. (Az *end* és *fin* – *vég* jelentésű ősmag(yar)-nyelvi szavak az utódnnyelvekben ugyanezzel a jelentéssel élnek tovább.)

- renegát** – Az, aki átáll az ellenséghez, aki áruló. [nk: francia < olasz] A *re* jelentése itt: újra induló eredés. A *negat*, *nemleges*, *tagadó* (gat – tag/ad). Tehát megtagadja addigi önmagát, kiragadja addigi közegéből, és más azonosságra vált. Esetleg *renyhén*, *nemtelenül* megtagadja társait, elveit. Ösmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.
- reneszánsz** – A művészet újjászületése a középkorban. [nk: francia] A *re* itt is újraeredés. A francia *naissance* – születés. Csakhogy a francia, de a többi nyelvben is az ösmag(yar)-nyelvből örökölt kifejezés van jelen, melynek alapja a *nő* és a *szülés* (nőszülés – *naissance* – neszánsz) *Reneszánsz* – újjászületés. Vagyis, ösmag(yar)-nyelvi szó francia torzója.
- renyhe** – *Lusta, tunya. A rendesnél lassúbb.* [? finnugor] A *renyhe* olyan, mint az *enyhe*, csak a kezdet más. A *renyhe* kezdő *r* hangja *erőt* jelent, és ez azt jelzi, hogy a *renyhe* egy erősebb állapotból vesztett erejéből, és *lanyhult*. Az *nyh* páros egy lágyított hangból és egy lehelehangból áll. Vessük össze a *rekken* szóval, mely a nagy forróságot, az *enyhe*, *renyhe* a forróság megtörését leíró, és észleljük a hangok szerepét az értelem alakításában. Az ékszerűen verő hősugarakat szemléltető kemény *k* hangok helyébe a *nyújtózó ny* és a *pihegő h* lépnek (*rekke/n* – *renyhe*), melyek megtörik a kemény erőt. És ez nem, a soha nem létező finnugor nyelven, hanem az ösmag(yar)-nyelven fogalmazódott meg valaha.
- répa** – *Gömbölyded vagy kúp alakú húsos gyökerű természetű növény.* [szláv] A *répa* hasznos része a *repedően* törő, *ropogós*, nedvdús *gyökér*. A *p* hang, a *pa* gyök a nedvre is utal. Ha valaki látott *répát ropogtató* állatot, akkor tudja, milyen hangot ad ki e művelet. A *répának* a levele is *ropogva* törik. A *répa* neve tulajdonképpen hangutánzó szó. Szinte minden nyelvben hasonló a megnevezés. A *CzF Szótár* felsorol néhányat: „E szó a hellen rapuV v. rajuV, és latin rapa után [...] a németben: Rube, Rübe, az olaszban: rava és rapa, a francziában: rave, az angolban: rape, a szlávban: rippa, rjpa, repa. A persában: jarapa stb.” Minden nyelv az ösmag(yar)-nyelvből örökölte a nevet.
- repce** – *Olajos magváért természetű, sárga, keresztvirágú növény.* [szláv] Kétféle *repce* van a *réparepce* és a *káposztarepce*. Mind a *répa*, mind a *káposzta ropogva* törő. Így már tudható, hogy a *repce rep* gyöke a *ropogás* hangutánzója. Termését *becőnek* nevezik. Ez *benti* tartalomra utaló, és a *cő* (cő, ci círa, csíra) a mag. Egy-egy becőben 15–40 mag található. Valószínű, innen a szóvégi *ce*. Lehetett *repcő* is, majd *repce* – de magyarul.
- reped** – *Valaminek a folytonossága fokozatosan megszakadva, vékony vonalnyi rés keletkezik rajta.* [? finnugor töből] A *rep*, *rip*, *rop* hangutánzó gyökök, és a törés hangjai. A román nyelv által megörökölt változat, a *crăpătură* is örzi a *rep* gyököt, sőt – *crăpătură* – a *reped* szót egészében. De az olasz *crepa*, *crepatura* is. Talán azok is finnugorok?
- replika** – *Csattanós ellenérv, visszavágás, talpraesett válasz.* [nk: olasz és francia] Két érv is van az ösmag(yar)-nyelvi elemekből eredés mellett. Egyik a *repedés roppanó* hangja. A másik a *repül* gyökszava, hiszen a gyors, talpraesett válasz olyan, mint egy visszakéz (tenisz)ütéstől *repülő* (labda). A szóban levő *pl* páros fordítva a *lep* szót alkotó hangok. A gyors, talpraesett válasz *meglepő* is egyben. Az *ik* gyök gyors mozgást jelent, de egyéniséget is (Ki vagy? Ik vagyok.). A *p* hangot esetenként váltja az *f* hang. Az *fl* páros a *felel*, de *f* > *v* esetében *válaszol* szavaknak ugyanaz az értelmük.
- repül** – *Szárnyas állat szárnyai segítségével, légi jármű, eldobott vagy kilőtt tárgy röpi a levegőben, illetve űrrakéta az űrben.* [? finnugor töből] A *repül* az *áer* fordított szóalakjának (*reá*) *re* gyökéből induló szó. Különben a *szárny* is tartalmazza az *ár* gyököt, mely szintén az *áer* alkotója. Ez a *madár* szóban is jelen van, mely szó *levegőbe emelkedőt* jelent (lásd a *madár* címszót). Egyes idegen nyelveken a madarat jelentő szó az ösmag(yar)-nyelvi *rep* gyökből ered. Ilyenek a *repeső*, *repkedő* szavaink. Érdekes, hogy a latin utódnnyelvek nem a latin *avis* szóalaktól, hanem a fordított *repeső* – *pesőre* alakból torzult megnevezést használták, tehát nem a latin, hanem kelta vagy gall hatás érvényesült. A portugál *passaro*, galíciai *paxaro*, spanyol *pájaro*, román *pasăre* alakra. A román nyelvben még a római rabságba kerülésük előtti ázsiai nyelvükből eredő ösmag(yar)-nyelvi alakból torzulhatott a név. A *repdeső*ből a szárnyával *verdeső*, *berdeső*, *bördöső*, az angol *bird*. A többi nyelvekben a *libegő*, *szálló*, *bolyongó*, *kerengő*, *lengő*, *sivalkodó* tulajdonságból alakult ki a ma használt megnevezés.
- rés** – *Valamely tárgy, test részei vagy két tárgy közti keskeny hézag.* [német < francia] A *rés* ösmag(yar)-nyelvi szó. Valamikor régen, amikor még nem volt falakból épült ház, a *rés* volt a ki-, bejárat. Ez volt az elválasztó vonal a belső meghitt magánterület, és a külső világ közt. Épp mint a két összetett

mondatot elválasztó-összekötő határszócska: *és. Beeső, kieső.* – *Essék bé!* – szóltak ki, ami finomabbra fordítva azt jelentette: *tes/sék* bejönni. Megfigyelhető a méretarányosság, kívül-belül: *es-sé*, vagyis lépje át a választóvonalat, a küszöböt. A nyelv nem hazudik! Az *s* hangnak mindenképp fontos itt a szerepe. Az ajtón lehet *kileső, beleső rés*, a *résre* nyitott ajtón *beles*, esetleg *kiles*. Van *esélye* bejutni, kijutni a *résen*. *Résen* kell lenni, ha *első* be- vagy kilépő akarok lenni. A román *ușa* – ajtó, ez is ősmag(yar)-nyelvi örökségük. A *rés* átjáró. Erdővidéken Bardoc és Erdőfüle közti rövid szakaszra építettek a két falut összekötő középületeket, boltot, orvosi rendelőt és egyebeket. Az két falu közti átjáró, senkitől nem erőltetve, úgymond tréfás népi ihlettől vezérelten, a közbeszédben az *Ésfalu* nevet kapta. A *CzF Szótár* felhoz néhány idegen nyelvi hasonlóságot: „Rokonok hozzá legközelebb a persa *rés* v. *ris* (vulnus), szanszkrit *risz* (vág, metsz); továbbá, távolabb a latin *rima, ruptio, ruptura*, francia *brèche*, német *brechen, reisen, ritzen, Risz*. A finnugor nyelvekben BUDENZ JÓZSEF szerint: finn nyelven: *reikä*, és finnlepp ny. *raigge* (lyuk, nyílás), észt ny. *reig* (fris seb).” Még egy adat: a *rés törés* útján is keletkezhet. A *betörés*hez is *rés* kell. Hamurabi törvénye szerint a tolvajt az általa ütött *rés* előtt kellett felakasztani.

respektus – *Tekintély. Becsülés, tisztelet. [latin]* Ha a *re* gyököt nézzük, *újra* jelentésű, ami azt jelentené, hogy ismétlődő, azaz állandó. Ha viszont a *res* gyökből, annak fordítottjából a szorziati értelmű *ser* (*szer*) gyökből, akkor az ismétlődés mellett a tisztelet szorziati növekedését jelenti. A *spek, pek – kep*, látványra (*spectacol*), *képre* utaló (*spektrum*), vagyis *tekintetre*. Az *sp* párosról már volt szó fennebb, ez a feszességet is jelölő. A *kt* páros különböző jelentésű szavak tengelyhangzója, de mindenhol kiérződik kissé a *kötöttség, kötődés*, vagy a jelenséghez legkevesebb *két* részvevő szükségességének értelme. Összességében megállapítható, hogy ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.

rest – *Lusta. [?]* Mondhatnánk: a *restség*, lustaság, kellemetlen, *beste testi* baj. És a *rest*, *lusta* nem is *röstelli*, hogy ott *settenkedik, rostokol* az árnyékban, ahelyett, hogy *tüstént* ugrana a hívásra, és *üstölést sietne* oda, inkább lassan *sétál*. A bemutató szövegben az *st* páros és az *s* és *t* hangokkal alkotható szavak igazolják a szavak ősmag(yar)-nyelvi eredetét a zárjelben levő kérdőjel nélkül. Sőt a *CzF Szótár* által felsorolt utódnyelvi szóalakok igazolják ősmag(yar)-nyelvi eredetüket. Íme: „Rokonságba hozathatik vele az albániai *resst* (zaudern), francia *rester, arreter*, angol *to rest*, arab *vasaa* (fest, dauerhaft seyn), német *Rast, rasten*, a régi felső német *rast, rasta, resto, rest*, góth *rasta* (Meile), orosz *verst* stb.” Legtöbbjében az *st* páros is jelen van, mely a *rest* állapot *test*hez kötődését igazolja. De ez csak magyar nyelven bontható, magyarázható.

rész – *Valamely egésznek alkotó elemek közül egy, illetve az egészen vagy egy-egy nagyobb kategórián belül valamely sajátossága alapján megkülönböztethető kisebb egység. [finnugor]* A *rész* az *egész* megszégésekor a *szelő törésvonal* egyik és másik oldalán levő megosztott darab, mely *széttörés/z* nyomán jön létre. Az *ész* gyök kiterjedést, *széttérülést* is jelent. Az *r* és *sz* kulcshangok, bármilyen bővítmény követi (R-SZ teremtőgyök). A szófordított alakja szorziati értelemmel bír: *rész – szer* (*szer, szor*). Innen ered a *rassz* szó is. A *részeg* állapot is ilyen eset, amikor az (*rész*)*egész rész*be *törik* az elmét *megszegve*. A *részeg* már csak *részben* ember, *egész(sége)* *megszegve*, *megtörve* odavan. A *re* gyökből eredően még a *rezeg, remeg* is illik rá. Idegen nyelvekben a folyó két *partjának* hasonlata alapján nevezték meg: angol, katalán *part*, baszk, galíciai, olasz, spanyol, portugál, román *parte*, francia *partie*, latin *pars, partis* stb. *részt* jelentenek. A *part* fordítva *trap*, ami a *re, ré* ősgyök bővítménye, és a *rap, rop, rep* gyökcsalád származéka (ami *reped, részekre törik*). Románul *törött – spart*, olaszul *spartite* – elkülönített. Ezek mind visszavezethetők az ősmag(yar)-nyelvre.

rét – *Szénafű és más termények termesztésére alkalmas terület. [?]* A *rét tér*, nyitott, szabad térség. A *rét* és a *tér* is magában hordozza a többirányú nyitottság fogalmát, de a szóvégi *r* folyékony zöngéje nyitva hagyja a láthatárt, a pattanó *t* lezárja azt. Vagyis a *tér* (űr) végtelen, a *rét* véges. A *CzF Szótár* a *réteg, rész* szavakkal hozza kapcsolatba.

retek – *A keresztesvirágúak családjába tartozó, megvastagodott földalatti részéért termesztett konyhakerti növény. [szláv < germán < latin]* A szó a *gyökér, eredet* gondolatából indul. Mondhatták valaha e növényekre: jók a gyökere*tek*. A *retek* is – akár a *répa – törékeny, ropogós*. Benne foglaltatik nevében: *retek (ret – ter, tör)*. A *CzF Szótár* így ír: „Több, kevesebb módosulattal legtöbb európai nyelvben megvan, pl. a németben: *Rettig*, v. *Rettich*, angolban: *radish*, olaszban: *radichio*, szlávban *retkev, retykev, retykov*, francziában: *raifort* (közelebb a latin-görög *raphanus*-ból; egyébiránt) az elsőbbek közös törzse Adelung szerint a latin *radix*.” A latin, görög és a többi

nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, a magyar viszont eredeti alakjában megtartotta, és magyarázatot tud adni róla.

retesz – *Tolózár.* [szlovák] Alakulhatott a *rátol*, *rátesz*, *rekeszt* szavakból. Elzár, elrekeszt, **elretesz**el. A szlovák szavak csak magyarul bonthatók, magyarázhatók. Ez a szó nem szlovák, hisz a szótár sem tünteti föl ily alakban! Ősmag(yar)-nyelvi szó.

retrospektív – *A múltra visszatekintve összefoglaló jellegű.* [nk: francia (latin elemekkel)] A **retro** – hátra (tr), **spek** – **pek** – **kep** – **kép**, látással kapcsolatos, azaz tekint, *visszatekintő*. A **kt** páros egy bizonyos témához **kötöttség**. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.

retteg – *Sokáig nagyon fél.* [?] A **ret** gyök fordított alakja a **ter**, ez viszont a **terror** gyökszava. A **retteg** szóban a szóvég egyezik a **beteg** záró szótagjával. A halálos **betegség**től is **retteg** az ember. A **teg** fordított alakja **get**, hasonlóan a **gáthoz** a valamitől elzártságot sugallja, és ebből ered a **gettő**. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, melynek alkotó gyökei az utódnelvekben oda-vissza fordítottan megtalálhatók.

rév – *Vízi átkelőhely ott, ahol nincs híd.* [olasz] A **rév** védett hely is, ahol a hajó **véd**elmet lel. A *CzF Szótár* művileg elkészített kikötőhelyként azonosítja. „Nyelvünkben alig találunk más rokon gyökhangu szót, melylyel a rév alapfogalomban is megegyeznék, mint az alhangu ró vagy röv, miként LUGOSSY JÓZSEF is tartja; tehát rév annyi volna, mint rovott, kirovott, kivájt hely, különösen valamely folyóvíz partján. Egyébiránt hasonló hozzá az olasz riva, francia rive, rivage, latin ripa stb. Figyelmet érdemel a persa rev (itio, iter), revis (transitus), reh, v. rah, v. ráh v. rái (via, iter).” A felsoroltakból kitűnik, hogy egy gyökről származó szavakról van szó. Minthogy az első hajósok is ősmag(yar)-nyelvűek voltak (NOÉ), elképzelhető, hogy a művileg épített kikötő, a **kirótt**, **vájt**, **kirótt**, **rovott** öböl ősmag(yar)-nyelven kapta nevét. A szónak köze van a távolba nézéssel, a hajó érkezését várók távolba **révedő** tekintete kapcsán. Ugyanakkor a **rév** – **mód**, **út**, úton-módon, **rováson**, művileg, **terv** (**rv** – **rév**) alapján, **révén** **rovott** úton értelmű is. Valószínű a helyi mederfenék domborzatát kitűnően ismerő **révészek**, **révkalauzok** (cale – út, ez is magyar eredetű) segítségét vették igénybe az idegenből érkező hajósok, hogy azok segítségével **révén** (kitervelt úton) zátonyra futás nélkül, biztonságosan bejussanak a part közelébe. Itt a **rév út**, a **tervszerű** megoldás biztonságos **útja**. Oly **út**, mely mint veszélyeket áthidaló **rovott** vonal, a biztonságos **rév**be vezet. Szólni kell itt a hangátvetett szóalakról: **érv**. A jó **terv**, jó **érv** **révén** áthidaló megoldást találni vitatott **kérdésekre**.

reves – *Korhadat, redves.* [?] A **revesség**, **redvesség** a fánál a **nedvesség** miatt következik be. A **d** és **v** hangok és a **dv** páros végletekbe esők. A velük alkotott szavakat is így kell vizsgálni. Lehet **kedves**, **idves**, **üdvös**, kellemesen **nedves**, **vidám**, **védő**, **dévaj**, **díva**. De lehet: **redves**, **vad**, **vádló**, **durva** **vedelő**. A nyirkos környezetre **dv** párossal még a **nedves odvában** élő **medve** szavak utalnak.

réz – *Vörösréz, sárgaréz.* [?] A **réz** is az ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, a **rezgő**, jól **rezonáló** tulajdonsága nyomán. Volt még más neve is szintén a **ráz**kódás nyomán kiadott **rezgő** hangja miatt. Ez a **kápráz**. Valószínű valamilyen nagy, ütésre megzendülő, és a nagy **rezgés** következtében a fülre, fejre ható hanghatás **kápráz**tatóan nagy volt. Olyannyira, hogy meg kellett **ráz**nia a **kápját**, azaz a fejét az embernek, hogy látása helyreálljon. Ebből van a **káprázó** (vibráló) kifejezés. Ez a név az utódnelvekben él. A román **cupru** szóból érződik legjobban, de jelen van az angol copper, a baszk kobrea, dán kobber, francia cuivre, galíciai, portugál, spanyol cobre, holland koper, izlandi kopar, katalán coure, német Kupfer, norvég kobber, svéd koppar, walesi copr stb. szavakban is. A *CzF Szótár* leírása: „Ha a réznek azon tulajdonságát vesszük alapfogalomul, hogy kivált kinyújtott lemezes alakban kitűnőleg rezegő hangot ad, úgy a rez hangszóval azonosíthatjuk; annyival inkább, mert ‚réz‘ a ragozás és képzésben ékvesztő levén (rez-ek, rez-es stb.), eredetileg is rövid volt; azonban nevét egyszersmind a vörösség fogalmával is kapcsolatba hozhatjuk, s e tekintetben rokonai a röt, röstöl, röz, és a vernyeges tollu reznek tűzokfaj. A persában ró v. rói, v. rója am. a latin aes vel atannum fusum, (honnán róikar = rézgyártó, rézmíves); röz pedig am. fény; nap; és nappal (zend nyelven rucs, szanszkrit nyelven rucs am. fénylik); a törökben pirinds v. birinds am. sárga és barnaréz, innen származtatja ZENKER a ‚bronze‘ szót. A mongolban daisz v. diesz vörös réz; a szanszkritban ríti sárga réz.” A névadó jellemzők, és az egyező gyökök igazolják ősmag(yar)-nyelvi eredetét.

rezonál – *Azonos rezgésszámú rezgő testtel együtt rezegve hangot ad.* [nk: latin] **Rezonál**, **rezenél**. Itt is a **réz** **rezzenő** tulajdonsága tűnik ki. Kiváló fúvóhangszer alapanyag.

- rezeda** – *Fürtös vagy füzéres virágú gyomnövény.* [nk: latin] A **rezeda** megnevezésével biztosan nem vártak a latin nyelv megjelenéséig. Különbösen a latin neve – *reseda odorata* – is a kellemes illatát kiemelő. Az illatra célzást latin nyelv is a **d** hanggal rögzíti. Ez is ősmag(yar)-nyelvi vonás, melyen a **füzéres**, **gerezdes**, **rezdülő** virág a nevét kapta, hiszen minden az érzékszerveket ért hatás nyomán kapott rögtönzött nevet, és ha találó volt, fennmaradt. Ha megnézzük a jellemzőit leíró szavakat: **füzéres**, **gerezdes**, **rezdülő** mindegyikben jelen van a szókezdő **rez** gyök. Mivel fő erénye a kellemes illata, az **eda** szóvég erre utalhat. A **d** hang szaginger kifejező is (**doh**), ez esetben az **e** hang (**eda**) a kellemes illatra céloz. Mindenképp az ősmag(yar)-nyelven adott név.
- részút** – *Ferde irányban.* [?] A főútvonal kanyarjait rövidítve egy oldalágon, a fák közti **résen**, ferdén átvágva, mert úgy hamarabb. Valahogy így indult a **részút**, **részút** megnevezés. Hasonló az **ösvény**, mely az út és idő **megtakarítása** gondolatából ered (**fösvény**). Az **és** (**rés**, de az **ös** is, **ösvény**) kötőszóként is az összekötés gondolatát hordozza. Vagyis: rövidítő összekötő járat. Székelyül: **csapás**.
- ribillió** – *Veszekedésből, ijedelemből támadt zűrzavar. Felkelés, zendülés.* [olasz] A szó a **rebellió** „kisöccse”. **Kissé** kisebb zűr, de ez is a **balhé**, **balos** kimenetelű esemény megnevezése örökölt ősmag(yar)-nyelvi elemek felhasználásával.
- ribizli** – *Fürtökben termő, apró (piros) bogyójú, kellemesen savanykás gyümölcs.* [német] Ennek nincs német íze. Ősmag(yar)-nyelven kapott nevet. A **zl** páros is ezt igazolja. A **ribizli** ízletes gyümölcs. A **vörös** színű bogyói nyomán indul a **rib** gyökből (vir, vör, bör, bir, pir, rib, rub). Neve: **ízletes piros** (bogyó). Gyerekkoromban játékból **birizli** néven is emlegettük. Ez talán így volt régen a kezdetekkor is: **piros ízletes**, **pirizli** – **birizli** – **ribizli**. Játékos nyelv a magyar nyelv. A manapság sokszor terítékre kerülő **Nibiru** bolygó nevében is **pirosat**, **vöröset** jelent a **bir** gyök. **Nibiru** – **Nib** – **Nip** – **Nap**. A **biru** – **piros**. **Vörös Nap**. És ha már szó esett: érdekes a **nippon** név, **nip** – **Nap**, **nép**, **pon** – **fenn**. A felkelő **Nap népe** – a **japánok**.
- ricsaj** – *Nagy láрма, kiabálás.* [szlovák] Valószínű a tót atyafiak is **ricsajoznak**, főleg most a nagy történelmi küzdelmek idején, amikor hatalmas erőfeszítésekkel kell Ádámon is túlra visszavezetni a mindennél dicsőbb tót történelmet, de ettől még a **ricsaj** szó nem tőlük ered. A **ricsaj rics** gyöke fordítva **csír**, és ez a **csiripelés**, **csiribiri**, **csiricsaré**, hangoskodást kifejező szavak alapszava. De az **acsarog**, **csármál**, **csárog**, **cserfes**, **cserfel**, **csörög** szavakban is jelen van a gyök önhangzó váltással. Bizonyítékként még a **cs** hangnak a hangoskodást kifejező szavakban jelenlétére a magyar nyelvben: **csahol**, **csapkod**, **csacsog**, **cseveg**, **csivitel**, **csipeg**, **csipog**, **csicsereg**, **fecseg**, **loczog**, **lepcsel**, **cseverész**, **csivog**, **csemcseg**, **csámcsog** stb. Próbálják emelni tótul-szlovákul a mércét.
- rideg** – *Barátságatlan, kimérten elutasító és részvétlen.* [? német] Nem kell ezért Bécsig menni. A barátságatlan, testi **idegi** ingereket bántó körülmények közt az egyik a **hideg**. Emberi szempontból a **rideg** ugyanez a lelkiek terén. Használják még állatra is, mely nincs még hízásra fogva. Vagy kietlen körülmények jelzőjeként. A szó még valaha az egynyelvűség idején született és az utódnyelvek azt vitték magukkal. Íme: angolul **rigid**, franciául **rigide**, galíciai nyelven **rixida**, katalán, spanyol, portugál **rigida**, latin **edurus**, norvég **rigid**, román **rigid** stb.
- rigli** – *Retesz, tolózár.* [német] A **gl** páros ellentmondásos **g** hangja a lágy **l** hanggal együtt ez esetben a **gátló** szerepében van jelen. Záróról van szó, mely **gátat állít** a belépő elé. Tulajdonképpen a **rigolya** szóból rövidülhetett, mely különlegesség értelmű, és ez esetben elmés megoldást sejtet. Lehet, hogy németül is hasonlóan nevezik, de akkor ezt biztosan az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A **gl** páros laza kötések, kötődések, illeszthetőségek értelmét hordozza a szavakban. Ilyenek: **boglar**, **ideiglenes**, **nyegle**, **szagló**, **tégla**, **vonagló** stb.
- rigó** – *Erdei, de városokban is gyakori, rovarévő énekesmadár.* [?] A madár neve a **rikolt**, **riogó**, **rikkan** szavakból alakult ki. Ismerős mondás: korán reggel ritkán **rikkant** a **rigó**.
- rigolya** – *Megrögzött, rossz, különködő szokás.* [latin] A kacifántos, **görcsös** különlegesség az alapértelme a szónak, mely tulajdonság nevetségessé is tehet. A **rig** gyök a **rögzít** alapszava, ez esetben **rögeszmét** is jelenthet. A **rö** (re, ri,) ősgyök a **röhög**, **röfög** alapja is. A **g** **gubanc**, **bolydulás**, **goly**, **golya** laza, ingatag, **bolygó** lelkeséget árnyaló. A **CzF Szótár** így írja le: „Elavult szó, melynek rigolyás származéka még tájszokásilag él, s jelent rikoltó vagy rivalgó lármával járó veszekedést, perlekedést. Gyöke ri, melyből lett ri-og, öszvevonva rig, innen rigol, rigoló, rigola, s lágyítva rigolya. Egyezik vele a latin rixa.
- rím** – *Verssorok összecsengő utolsó szótagja.* [francia] Az első verselők az ősmag(yar)-nyelvűek voltak. A vers eltér a többi elbeszélhető alkotástól, a vers olyan, mint a szépen kivarrt hímzés, minden sora

be van szegve. A hímzésnek van színe és visszája. Aki sokat beszél, az hímez-hámoz. Az *m* hang érzelmi hang, az *im* érzelmi gyökszó. A *rím* összesimul a véghangban. A *hím* is ezt teszi a nő(nemű)vel. A *hímzés*nél a *hímek* összhangban kell legyenek, kell találjanak. A vers ugyanilyen, a sorvégi beszegésnek jól csengő csínyje, *híme* van, *stimmel*, azaz jól *rímel*. Ez a *stimmel* szó is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Az *st* páros a *tökéletes összhang* jelentését a *test*, *testvér*, *nöstény* szavakban villantja meg. A német nyelv csak átvette, és használja. A *rím* szó jelenlétéről idegen nyelvekben a *CzF Szótár* ír: „[...] a német Reim (olvasd: rájm) [...] meg van és meg volt több európai nyelvekben, ú. m. svédül, dánul, szintén rim, hollandul, lengyelül: rym, francziául: rime, régi felső németben rim, alsószászban: riem, ángolszászban: hrim, hrime, olaszban: rima stb.” Ez bizonyíték, hogy egy gyökérről fakadt kifejezés az összes az ősmag(yar)-nyelvből.

ringli – *Szardellagyűrű. Féméből, csontból készült kis karika. [német]* A *ring* körértelmű magyar kifejezés, a *kering* szó leharapott vége. A német *ringlispiel* – körhinta innen ered. A bécsi Körút, a *Ring* is. A *ringli gyűrű, kör*. A *gl* párosban a *g* gátló értelmét, fellazítja a *l*ágy *l*, és a *l*aza kötődést mutatja, akár a *boglar*, *ideiglenes*, *nyegle* szavakban. Az *ng* páros egy pontban kötöttség, bizonyos pályán való szabad kilengéssel. Ilyen az *inga*, *hajlong*, *dülöngél* stb. szavakban. Egyértelműen magyar eredetű szó! Hasonló a *ringló* is, bár van oly nézet, hogy ez a reine Claude francia szóból alakult, de ez csak egy pihent agyú kitalációja. A *ringlószilva* gömbölyű (kerek), és *ring, ing, lóg* a fán. Ugyanakkor az *in*, a *finom* íz értelemhordozó ősgyöke.

riport – *A helyszínen vagy helyszíni tapasztalatok alapján, az illetékesek megszólaltatásával készített tudósítás. [nk: angol < francia]* A *rip* gyök a *rap, rep, röp* stb. gyökcsalád tagja. Mint ilyen szemléltetheti a gyors mozgást (*repül, röppen*), a tolakodó *ripököt*, vagy az olcsó hatásokra, sikerekre törő *ripacsot*, és bizony a *riporter* szerepében, kevés kivétellel, ez mind benne van. A *port* szó *hord, hordoz*, *visel* értelmű is. Amint a szél fújja, *hordja*, gyorsan *repíti, röppenti* a *port* – innen a fuvar, transzport, szállítás – ugyanúgy *röppenti, hordja* a hírt, a *riportot* a *riporter*. Vagyis gyorsmozgású (hír)hordozó. Magyar elemekből épülő szó.

riposzt – *Vívásban visszavágás. Gyors, talpraesett válasz. [francia < olasz]* A *rip (rep, röp)* gyök a gyorsaság, az *oszt* a *kiosztott* viszontvágás, vagy válasz, felelet. Se nem francia, se nem olasz. Magyar szóelemekből álló kifejezés.

ripók – *Kihívóan szemtelen, pimasz. [?]* Aki nagyképűségében, úgymond *röpköd*, *ripp ropp pökhendi*, de nem *pirul*. Amolyan aszfaltparaszt. A *CzF Szótár* így ír: „[...] a ripók magáról azt hiszi, hogy ő derekabbul cselekszik másnál”

riska – *Kis termetű, vörös(tarka) szőrű tehen. [szlovák]* A *CzF Szótár* szerint is: „Vörös szőrű, s kurta szarvu tehen vagy ökör. Gyöke a vereset jelentő elavult ris = röt.” Meglehet, bár ismert szokás, hogy a teheneket nagyrészt nőnevekkel illetik. Nekünk is volt Sári nevű tehenünk. Ismerve a több névadó tényező létezését a magyar nyelvben, nem kizárt, hogy a kis tehen *riska* neve összehangzott a *Mariska* név leharapott szóvégével. Az *sk* páros magyar azonosító. Személynevek esetén kicsinyítő, más esetben mozgásra utal. Ez esetben a kis tehen fürge mozgására. Mindkettő lehet igaz, sőt egy harmadik is van, csak meg kell keresni. A megnevezés semmiképp nem szlovák!

ritka – *Aminek részei, alkotóelemei a szokottnál távolabb vannak egymástól. [szláv]* A *ri* gyök a *rikít, riad, rikkan, riog* stb. szavakban az *elvéte, itt-ott*, egymástól távol eső jelenségekre utal. Az *it* gyök a *títok*, a *kalitka, ritka* szavakban a többtől távoli, elkülönülő állapotot leíró. A szónak régen nem ez volt az alakja. A *t* hang lehet még a *tág, táv* maradványa a szóban. Lehetett *ritáv, ritág, ritga*. Az utódnnyelvek közül a szláv nyelveknél a *redka* alak él. Tudva azt, hogy a *gy* a *d* és *j* hangok bizonyos tulajdonságait egyesíti, mondhatjuk, hogy a *red* gyök a *gyér* fordítottja. Ez abból is érthető, hogy a *dereng ritkás* – halvány, alig észlelhető elötűnést jelent. A *CzF Szótár* szerint: „Ellentéte: több vagy gyakori. [...] magyar származtatással azon ri gyöktagu szókhöz rokonítható, melyek általán elválást, elszakadást fejeznek ki. Különösen ilyen a ‚rideg’ szó, melynek gyöke rid és a ‚ritka’ gyöke rit legközelebb állanak egymáshoz, azon különbséggel, hogy ez mély, amaz magas hangú ragokat és képzőket vesz föl. Egyezik vele a fordított irt. Tájdivatosan: retka, mint rideg is rédeg. [...] igenévből módosult melléknév, melynek gyöke lehetett az elavult ridog v. ritog, honnan ritogó, ritoga, ritga, ritka [...]” A *rit* – *irt* hangugrásos változat, s a *ritkített irtvány* esetében érződik a kapcsolat. Nem valószínű, hogy a szláv nyelvekben lehet ilyen magyarázatot adni a szó alkotóelemeiről.

- ritmus** – *Időbeli jelenségben megnyilvánuló szabályos váltakozás.* [nk: latin < görög] A szóban levő *tm* páros hangjaiból épülnek az *ütem* és *tempó* szavak. Lehetett valaha *rütem, rütm, rütmös*. Értelmük ugyanaz. Az ógörög nyelvben megragadt szó (*ritmosz*), de eredete ősmag(yar)-nyelvi.
- rivalda** – *A színpadnak a nézőtér felőli pereme és a függöny közötti része.* [?] olasz] Ha ezt a szót olasz nyelvből eredőnek vesszük, akkor viszont nyugodtan mondhatjuk, hogy oda meg az ősmag(yar)-nyelvből jutott, valószínűleg görög közvetítéssel. Mi történik a színpadi előtér pereme körül, a függöny előtt, a *rivaldán*? Itt fogadják a nézőtér tetszésnyilvánítását, lelkes ujjongását –, ha úgy tetszik – *rivalgás*át. Az ókori színelőadásokat álarcokban játszották. Amikor vége volt az előadásnak, a *rivalda* sávján állva levették az álarcokat. Ekkor derült fény, ki a szereplő *valójában* (*rivelare* – felfed, tehát *elvál*ik, ki vagy), és a nézők *rivalg*va *ámuldoz*hattak. Esetenként a színészek megtoldták egy-két sikeres párbeszédrezzel a darabból, a még nagyobb tetszés elnyeréséért. Valószínű, *boldog*ok voltak a szereplők és a nézők is. Az *ld* páros nagyobb részben kellemes érzelmeket keltő jelenségek értelemhordozója. Ilyenek: *áld*, *ámuldozik*, *boldog*, *föld*, *hold*, *ildom*, *köldök*, *küld*, *old*, *szemöldök*, *told*, *zöld*, *zsold* stb. Még hozzátehető, hogy az *ld* páros hangjaiból áll a *ledér* szó is, ami könnyelmű nők jelzője. Fordított alakja, a *dal*, *dali*, *deli* is köthető a színházhoz, *rivaldá*hoz. Nyugodtan elmondható: a szó minden eleme ősmag(yar)-nyelvi eredetű, mely elemek ógörög közvetítéssel juthattak más nyelvekbe.
- rizike** – *Rizikegomba.* [szlovák] A *rizike*gomba leírásából: „Narancsszínű, téglavörös kalapján körbefutó, sávós rajzolattal.” (http://www.gombavadasz.hu/gombak.php?id_gomba=143) Vagyis, nevét – még hozzá kicsinyítve – a felületén levő vonalas rajzolatok miatt kapta: *rizike*, *rajz*, *redő*, ezek mind magyar ősgyökről eredő szavak. Nincs ebben semmilyen szlovák nyelvelem.
- rizikó** – *Kockázat.* [német < olasz] A *rizikó*, *ráz*ós, kockázatos dolog. A kockát elvetés előtt megrázzák, aztán eldobás után lerajzol egy kört, majd megmutatja magát. Nézzük vissza, a kulcsszavakban jelen van a *z* hang. A *z* hang sokkal több kellemetlen, mint kellemes jelenség kulcshangja, de még a kellemes oldalon levőknek is megvan a kellemetlen párjuk: ízes – íztelen, biztonság – bizonytalanság, bizalom – bizalmatlanság. A *riz* gyök fordítva *zir*, ebből a *zűr*. A *rizikó* sokszor *zűr*ös helyzetet szül. Az *ik* – mozgás. A *rizikó*s helyzet miatt többnyire sokmozgásos állapot áll elő. Sokkal több kellemetlen jelenséget leíró kifejezésben van értelemhordozó szerepe a *z* hangnak, melyekhez hasonló a *rizikó* is. Például: zivatar, zímankó, zilált, zegzug, zúg, zümmög, zűr, zaklat, zakatol, zápul, zár, zárlat, zagyva, zaj, zargat, zavar, zűrzavar, zavarog, zötyög, zötyörög, zúdul, zenebonáz, zendül, zord, zordon, zörög, zörej, zökög, zokog, zúgolódik, zümmög, üz, zri, zápor, záporosó, zuhé, izdad, duzzad, garázda, gaz, gazfickó, gazember. A szóban levő *iz*, *zi* gyökök, a *ráz*ó, *rez*/eg, *riz*/ál, *roz*/zan gyökök és bővítményeik a bizonytalanság légkörét idézik. Ilyen magyarázat nem adható sem németül, sem olaszul..
- rizs** – *Vízzel elárasztott talajon termesztett gabonaféle.* [vszó: latin < görög...óindiai] A gabona magvak nevében jelen levő *z* és *zs* hangok a szemek jellemzőiről szólnak. A búza, rozs, rizs, zab elsősorban zizegő tulajdonsága alapján kapott ilyen nevet, és meglehet előbb mindannyi csak *z* hanggal. Amikor még az ősmag(yar)-nyelv volt a világ egyetlen beszélt nyelve, nem számított a világ mely táján nevezték meg, mert a jellemzők nyomán kapott név csak akkor terjedt el, ha pontos és találó volt. A *rizs* nevének egyik ősmag(yar)-nyelvi ihletője lehetett a hántolás nélküli szemek barnás-vöröses színe is, épp mint a *riska* esetében. Egyébként van néhány olyan megnevezés is, amelyek már nincsenek jelen a mai magyar szókészletben, csak az utódnyelvekben. Mindennek több megnevezése volt a jellemzők alapján, de különböző szempontokból. Ilyenek: *káposzta* – *borzas*. Egyik a fej (*káp*) *oszthatóság*ából, a másik a konyhakerti *borzas* külalaki látványból. Vagy az *üstöl* – csíp. Az *üstölő* – fokhagyma, a csípőssége kapcsán. A *borzas* szóalak ma a román nyelvben a *varza* – *káposzta*, az *üstölő*, csípős *fokhagyma* román neve az ősmag(yar)-nyelvi alakot örzi: *usturoi*. Ezért gyorsan, hamar a jelentése az *üstölést* szónak. Mert csíp (mint a füst)!
- ró** – *Vonalakat, jeleket, ezekkel szöveget vés, karcot valamibe.* [finnugor] A *rovás* erős behatás nyomán készül. Kőbe vésní, *róni* robajszerű hanggal jár. Ugyanakkor a szó fordítottja: *or*. Ez az *orot* kifejezésben vágást, nyesést jelent.
- rogy** – *Összeroskadva valahova esik, dől.* [?] A *rogy ro* gyöke *romlást* jelez, a szó egészében a méret vagy inkább a magasság csökkenését. A *fogy* is hasonló, a súly, tömeg veszteségét jelentő. A lágyított hangok minden esetben valamilyen erőtlenséget jelentenek. Ez esetben a *gy* hang, mely a *gagyog* *bugyog*, *rongy*, *ágy*, *begy*, *kegy*, *lág*y, *meggy*, *rügy*, *tógy* stb. szavakban alakját könnyen változtató vagy puha dolgokat leíró szavak értelem meghatározó hangja.

- rojt** – Szövött anyagnak keresztshálakkal és hosszanti shálakból álló csomózott szegélydísze. [?] A **rojt**, **bojt** közti különbség: a **rojt**, lehet romlott ruhaszegély, **rojtos rongy** vagy méret szerint összegyűjtött, sodort **rostok** összecsomózása, mely díszíti a szegélyt (**jt** hangzás). A **bojt** viszonylag nagyobb tömegű, a szó a **bo** gyökből indul, **bogba** összegyűjtött, alul **bomolva** hagyott shálakból. Mindkét esetben **ejtő** irányú csüngés.
- róka** – Vörös bundájú, bozontos farkú ragadozó állat. [finnugor töből] A **róka** neve jöhet a piros shínből (**piróka**), **ravasz**, **rabló**, s ez okon **rovott** jelzőjéből. A **rókának** (a farkasnak is) volt még más neve is ősmag(yar)-nyelven a ravasz tulajdonságuk okán. Ez a **lf** páros jelenlétét magyarázza az angol **wolf**, német **Wolf** szavakban, s mely a magyar **csalfa** szó tengelye, s mely a ravaszdi tulajdonság tekintetében kissé összemosza a két kártevő ragadozót. Ugyanez a minősítés érződik ki a latin **vulpes**, máltai **volpi**, olasz **volpe**, román **vulpe** szavakból, és ezt az **lf** > **lp** váltás annyival színezi, hogy az **lp** páros a **lapít** szóban szintén **rókára** jellemző tulajdonságot ír le. Ugyanakkor a **lop** ige a rókára, de a farkas – **lupus**-ra is találó (a **lupus**-ra TOMORY ZSUZSA hívta fel figyelmemet), mert az is **lopós**, s mely tulajdonságról beszél a lett **lapsa**, litván **lapé** is. A dán **raev**, a svéd **rav** a **ravasz** megnevezést, a spanyol **zorro**, a filippinó **soro** a **surranást** rögzíti torzó alakban. Az indonéz és persza **rubah** szavak talán a **rablót**. Ez azt is igazolja, hogy az egész világon beszélt ősmag(yar)-nyelven vidékenként adhattak más-más nevet növénynek, állatnak, természeti jelenségnek stb. jellemzőik alapján, s mely megnevezések eltorzult alakjai később megragadtak az utódnyelvekben.
- rokka** – Fonásra való, lábbal hajtott háziipari eszköz. [német] A **rokka** megnevezésről a CzF Szótár: „Ezen szó kisebb nagyobb hangváltozattal számos nyelvben megvan, olaszul: rocca, németül Rocken, angolul: rack v. rock, török-tatárul: öreke, ureke, finnül: rukki, lappul: rokkal stb. Adelung véleménye szerint e szóban alapfogalom a forgás, mely a kerekalaku testnek, eszköznek sajátos tulajdonsága; tudnivaló, hogy a forgásban levő szilárd testek rendszeren erős hanggal járnak, s mellékjelentéssel hangutánzásra is vonatkoznak. Tehát magyar elemzéssel foroga volna, mint Baranyában nevezik is hasonló fogalommal ‚pergő’-nek. Hangáttétellel egyezik vele kerek szó is.” A kör ősmag(yar)-nyelvi gyök a kő ősgyökből. Ebből ered a forgás, gördülés minden nyelven, így a körbeforgó, pergő **rokka**. A fonás még az egynyelvűség idején indult be, és minden utódnyelvi szóalakja ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- rokkan** – Halmoz folyamatosan összébb ereszkedik. [finnugor töből] A **ro** gyökből indul, a **roggyan** társa keményhangú változatban. A **k** hang azt jelenti, hogy kemény anyag **rokkan**. Ezzel ellentétes a **roggyan**, mely puhább anyag omlásáról szólhat. Hasonló még a **rozzan**. Mindannyi magyar szó.
- rokolya** – Bő, ráncos szoknya. [német] A **rokolya** szó a kör gyök bővítetténe. Valószínűleg a **köralj** szóból lett gyökfordítás nyomán **rokalj**, **rokoly**, **rokolya**. Ebből ered a német **rock**, a román **rochie**, az angol **skirt**, **kirtle** szavak, valamennyi körértelmet hordozó.
- rokon** – Valakivel legközelebbi kapcsolatban levő személy. [finnugor töből] A **rokonság** vérségi **kör**. A CzF Szótár szerint: „Ha e szónak régies ‚rakon’ alakját vesszük, annak legegyszerűbb törzsét a ‚rag’ szóban találhatjuk, mely általános értelemben együvé tartozót, valamely együttességet fejez ki; s ez tökéletesen ráillik akár a közelségi, akár a vérségi fogalomra.” Nem vonható kétségbe, mivel a **rokonságot** az egymáshoz **ragaszkodás** jellemzi. Sőt a **rak** szó is találó. Ez nem meglepő, mivel a magyar nyelvben a három névadó jellemző elve mindig érvényesül, vagyis minden szó, megnevezés legkevesebb három jellemzőn nyugszik.
- róla** – Valakinek vagy valaminek a testéről, felületéről, külső, illetve felső részéről le vagy el. [rá, rajta] Ezt azért írtam be, mivel ez a helyhatározó bizonyíthatóan az **áer** – **levegő** kapcsolatból származik (áer – reá). Így ez is bizonyíték, hogy az **áer**, **ájer** ősmag(yar)-nyelvi szó és nem görög. Lásd még az **áer** címszót. Ugyanakkor a **gurul** leharapott szóvégének értelmét is hordozza: **legurula rúla**, **róla**. Az ezt követő szavak a szótárban a következők:
- rolád** [nk: francia], **roletta** [német], **roller** [német], **rolni** [német], **roló** [német < francia] lennének, melyekre nem térek ki, csak megemlítem, hogy ezek mind körértelműek, és a **gurul** leharapott szóvégeből, tehát magyar gyökből eredők.
- rom** – Régen elpusztult építmény maradványa. [?] Az **om** gyök a szétmállás (**omlik**, **bomlik**), az **r** előtét, erő behatása, melynek nyomán **romlik** az állag, **rom** válik belőle, azaz **rommá** (**romvá**) válik. A **rom** – **mor**. A **mor**, **moare** a románul **halált** jelent (a muri – meghalni). Olaszul **morte** – halál.
- rombol** – Pusztítva darabokra tör, [? szláv] A **rombol** tengelyhangzó **mb** párosa tartalmazza: az érzelmi **m** és az ellentmondásos, de többnyire balos hangvételi **b** hangot. Az **mb** páros néhány kellemes dolgot, jelenséget leíró szóban is meghatározó: **bimbó**, **comb**, **domb**, **galamb**, **gömbölyű**, **jámbor**,

stb. A másik oldalon azonban: *bamba*, *bomba*, *bömböl*, *dörömböl*, *goromba*, *otromba*, *rombol*, *tombol*, *zsémbel* stb. A páros hangjaival alkotott szavak a *bomol*, *bumm*, kötődnek a *rombol* jelenséghez a kellemetlen oldalon. De: *bomlik* a férfiesz egy szép *comb* láttán már más hangzású. Úgy látszik a szótárírók beismerik, hogy szlávok *romboló*bb nép, de ezt a szót ők csak megörökölték a magyar nyelvből.

róna – *Síkság, alföld. [szlovák]* A *róna* és a *rónaság*. A *rónaság* egy nagy területű sík terület, melyet végig lehet *róni* keresztül-kasul, s melyre lehet *róni*, például kerék utat, ösvényt, árkot. Végigszelheti, *róhatja* lassú folyású folyó, melynek víztükre is *rónaszerűen* szétterülő. A szép egyenes sima papírlapra még a kisgyerek is azonnal *róna*, *rajzolna*. A *rajzol* szóban a *j* hang a jót, kellemest jelenti. A szép sima bőrfelület alkalmas, sőt kívánatos simogatásra, behatásra. Ilyen a *rónaság* is. A *Rajna* folyó is ősmag(yar)-nyelven kapta a nevét. Neve *Róna* volna (*Rajna*, *Róna*), mivel *átrója*, *rajzolja* a sík területeket, *rovást* húz középebe, felülete is *róna*, azaz sima, melyre szívesen *róna* valami *rovást*, mondjuk: csónakkal (a *na* a vizet is jelenti: *Majna*, *Szajna*, *Duna*). Ez volna a *róna*! Magyarul érthető, és bonthatóan magyarázható. Hogy mi mindent rá nem fognak erre a – történelmét tüként kazalban kereső – szlovák népre!

rondella – *Előreugró, csaknem teljesen kör alaprajzú bástya. [nk: francia]* Ez a francia szó az ősmag(yar)-nyelvi *körönd* szó leharapott végéből alakult ki valaha. Az *nd* páros bizonyos körön belüli tartalmat sejtető, vagy kört, gömbölyűséget leíró szavakban van jelen: *banda*, *bendő*, *börönd*, *bunda*, *csend*, *dundi*, *fondorlat*, *gond*, *göndör*, *pendely*, *penderül*, *rend* stb. Az *n* és *d* hangok a *nád*, *nadrág* szavak alaphangjai, melyek kör keresztmetszetűek és tartalommal tölthetők.

rongy – *Elhasznált szövetdarab. [? finnugor]* A *rongy* *ngy* párosának a nóta, nő, dalolható, zöngés *n* hangja és a gyengeséget is megjelenítő *gy*. A párossal alkotott szavak többnyire értéket megjelenítő szavak alkotói. Például: *ángy*, *göngyöleg*, *gyöngy*, *hangya*, *kalangya*, *kelengye*, *kengyel*, *langyos* stb. A párossal alkotható a *négy* szó. A *négy* a munka száma, a munkához kötődő a ruházat elnyűvődése, *rongyolódása*. A *rongy* szó a belsőben levő laza, megrongált kapcsolatot írja le. Az *nd*, *ng*, *ngy* párosok összefüggnek. A *rongy* a *rend* szóhoz kötődő. A *rend* feladása *rongálást* von maga után, és előbb vagy utóbb *ronggyá* válik. Azonban nem minden kötődésben ugyanez a jelentése. Esetenként jelent laza kötődést is: *göngyöleg*, *göröngy*, *gyöngy*, *hangya*, *kalangya*, *kelengye*, *kengyel* stb. Ez a tulajdonsága a *gy* hangnak, a *d* jelenségéből adódó: végletek kifejezésére képes.

ront – *Használati tárgyat, eszközt úgy koptat, pusztít, hogy használhatóságát egyre csökkenti. Kárt tesz valamiben, rombol valamit. [?]* A *ront* jelentése: rommá *tesz*. A *rom* szó *m* hangja átvált *n* hangra, és hozzájön a *tevékenységet*, *tettet* szemléltető *t* hang.

roskad – *Rogyadozik. [? finnugor]* Az *sk* páros esetenként mozgást, cselekvést leíró. A *ro* gyök a *rom*, *ront*, *rogy*, *rom* szavakban az enyészethez kötődő kifejezések szótöve. Az *sk* páros a *roskad* szóban lefelé irányt, az ágaskodik esetében fölfelé irányt mutat. A szóvégi *ad* gyök a *megadás*, *tűrés*: *rohad*, *szárad*. Az *ad* gyök a *d* kettősségéből eredően a *vigad*, *sarjad* stb. szavakban a teljes *odaadást* leíró.

rosta – *Keresztbe foglalt dróthálóból vagy átluggatott lemezből készült eszköz szemcsés anyag tisztítására, osztályozására. [szláv]* A *rosta* a *rossz* kiszűrését szolgálja. Az *st* páros kevés kivétellel kellemetlen hatást, kimenetelt leíró szavak alkotó eleme: *üstölő*, *sürgető*, *idegesítő* állapot stb. A *rosta* szóban az elkülönítés értelme van jelen. Hasonló elvont háttéri, elkülönülő, elkülönítő értelem rejlik a *kastély*, *istálló*, *kóstol*, *mustra*, *lista* szavakban is.

rossz – *Szervezetünkre kellemetlen, káros hatással levő. Igénynek, vágnak, szükségletnek nem megfelelő. [finnugor]* A *ro* gyök itt is az értékét vesztett valamit jelöl. Az *sz* hang a *száraz*, *aszott*, *haszontalan* értelmét viszi a kifejezésbe. Szófordított állapotában *szorziati* értelme van.

rotáció – *Körben forgó, körforgó. [latin]* A *rot* – *tor* fordítható gyökök bizonyítékai az ősmag(yar)-nyelvi eredetnek. Az *r* hang a *forgás* kifejezésének nélkülözhetetlen ösztöni hangja. Csak a kisgyereket kell megfigyelni, ha senki nem tanítja is neki, amikor forgatni kezd valamit, ösztönösen használja az *r* hangot, az egyedüli hangot, melyet pörgő kis nyelvvel folyékonyan, teljes hangzási értékkel használhat. A latin viszonylag fiatal nyelv ahhoz, hogy a forgás kifejezésére használt *r* hang azon a nyelven alakult volna ki. Egyébként is, a latin és általában a latin nyelvek nagyon hanghiányos nyelvek. Hiányzik egy sor olyan hang a hangkészletükből, melyet az emberi hangképző szervek képesek kiejteni, s ez tulajdonképpen bénaságot, fogyatékoságot jelent. Miért kellene egy olyan

nyelvnek, mely minden ember által képezhető hangot használ, ilyen béna, fogyatékos nyelvektől kölcsönöznie?

rozetta – *Stilizált rózsaszirmokat utánzó kerek díszítmény.* [**nk: francia**] Csakhogy a hasonlat alapja, a róza ősmag(yar)-nyelvi szó: róza, rózsa. És azt ne mondja senki, hogy az egyik leggyönyörűbb virág megnevezésével az ősmag(yar)-nyelvet beszélők akárcsak a latin nyelv megszületéséig is vártak volna. Lásd még a **rózsa** címszót.

rozmár – *Fókaszerű északi-tengeri nagy ragadozó emlős.* [**latin < norvég**] A **rozmár** név szintén ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A **zm** páros az **izmos** alkat és a durva, érdes bőrfelület (**dorozma**) értelmét közvetíti a szóban. Egy **rozmárról** szóló leírás igazolja a **dorozma** értelmét: „A csaknem teljesen csupasz és igen vastag bőr nemcsak redős, hanem valósággal bütykös is. A bőrön gyakran kiemelkedések vannak, amelyek valószínűen nem egyebek, mint hegek és egymásközi harcok, vagy főellenségükkel: a jegesmedvékkel vívott tusák, esetleg az éles jégtől okozott sebek és karcolások emlékei.” (<http://mek.oszk.hu/03400/03408/html/463.html>) Az ónorvég nyelv, mint olyan legfőljebb kétezer éve alakult ki, a latinok meg nem is biztos, hogy láttak valaha **rozmárt**. A **rozmárról** az első leírások az 1200-as években születtek. ALBERTUS MAGNUS (1200–1280) írt róluk. Érdekes a szerkesztők által megadott származási sorrend: *norvégból latinba*. A XIII. században a latin nyelv már szinte holt nyelv volt (bár Magyarországon szinte életre kelt). Hogyan ment vissza a megnevezés a latin nyelvűekhez? Talány!

rozmaring – *Halványkék, ajakos virágú, illatos, örökzöld félcserje.* [**német < latin**] Ha latin nyelvi az eredet, akkor azok csak az ősmag(yar)-nyelvből vehették. A szóban levő **zm** páros hangjaival alkotható a **zamat** szó, mely teljesen fedi a növénynek az ízesítésben való szerepét, jellemzőjét. A szóvégi **ng** páros a népies megnevezésben nincs jelen. Ha annak értelmét keressük, akkor talán az **ingó** – **ringó** – **hajlongó** lenne. A lexikonok szerint a **rozmaring**nek van kúszó növényváltozata is. Ez esetben van az **ng** párosnak párhuzama: **ácsingózik**, **csüng** stb. A latin megnevezést **tenger harmatjaként** próbálja azonosítani még *CzF Szótár* is. Lehet tekerni ide és oda, de ősmag(yar)-nyelvi eredetét nem lehet eredményesen cáfolni. A tenger valaha több megnevezést kapott, ezek közül egyik a **temérdek rengeteg rengő**, hullámozó vízmennyiség látványából egy valószínű **temereng** szóalak (innen rövidült a **tenger**), s melyből lettek az utódnelvek **mare**, **mer**, **mar**, **mere**, **more** szavai, és innen a kék szín idegen nyelvi **marin** neve is. Tulajdonképpen a **rozmaring** nevében a két alkotó szín is jelen van: **roz**, **marin**, azaz rózsaszín és kék.

rozs – *A búzánál igénytelenebb kalászos növény.* [**szláv**] A *CzF Szótár* leírása: „E szó kisebb-nagyobb hangváltozattal számos nyelvekben megvan; németül: Rocken, Roggen, Rogge, hollandul: roghe, roge, rog, angolul: ryge, rige, dánul: rugen, rug, angolul: rye, svédül rílg, irlandul rug, oroszul: rozs, dánul: rugen, rug, Pliniusnál latinul: arinca, wendül: ros, finnül: ruis, dalmátul raax, szerbül: rezs, illirül: razg, csehül: rezs stb. Valószínűleg mind ezen nyelvekben alapfogalomul vétetett azon nyers, ropogós keménység, mely a rozstól, leginkább az ebből készült eledelekben és kenyérben, a buzától megkülönbözteti; s ezt az r alaphang, mint a hangok legkeményebbike, jellemzi.” A leírásból kiviláglik, hogy a szó egy töről ered, indul, és pedig az ősmag(yar)-nyelvi **ro** ősgyökről. Innen a **ropogós**, **zizegő** magvak neve. De a **rozsdabarna** szín is lehet névadó jellemző.

rózsa – *Tüskés szárú, illatos virágú kerti cserje.* [**latin**] A **rózsa** **ró** gyöke a **szúrós** töviseit is jelenti, a **ros** gyök a **piros**, **vörös** leharapott szóvége. A **zs** hang a szóban, az édes érzelmi **zsongás** hangulata, mely az egyik legszebb virág látványára, illatára megéri az embert. A *CzF Szótár* leírása: „Köznyelvszokás szerént a rózsának színe alatt rendszeren pirosat v. vöröset értünk. („Pirulj rózsá, pirulj, de nekem ne virulj.” Népdal.); miért majd minden nyelvben a rózsá és pirosság, vörösség nevei fölcseréltenek, vagy éppen megegyeznek egymással, pl. hellenül: rodon, rodizw, rodieiV, rousioV; latinul: rosa, russus, rutus, rutilus; németül: Rose, roth, rosten; szlávul: ruzsa, risavi; finnül: ruusu, rusko, ruskia; magyarul: rózsá, rós, róska, röt stb. Tudniillik a rózsá azon r alaphangu köz gyöktől származik, mely tüzet, égést, egyszersmind pirosat, vöröset jelent a nyelvekben általán véve.” Vagyis ebben az esetben is egy közös ősnelvből eredő szónak bizonyul.

rozsdá – *Vas és más fém felületén oxidálódás folytán keletkezett vörösesbarna bevonat.* [**bolgár**] A **rozsdá** is a **piros** leharapott szóvégéből ered, és találabb is volna, mert az **ósdí** szó is ezt sugallja. Azonban ez a szó a hangzása alapján van leírva. A **zs** hanggal kevés kellemes kicsengésű szavunk van. A **zsd** páros a **tözsde** tengelye is, és hangjaival alkotható a **zsidó** szó. A *CzF Szótár* is hasonlóan ír: „Ha azt veszszük tekintetbe, hogy a rozsdásodásnak kiváltképpen a vas van kitéve, s hogy ennek rozsdája vörnyeges: úgy okszerűleg állíthatjuk, hogy gyöke ros v. rozs alapfogalomban vöröset

jelent, s azonos a vörösre vonatkozó rós, róska, riska, rőt szók gyökével. Ily fogalmi rokonság van a latin ruber és rubigo (ferrugo), továbbá a német roth és Rost, a hellen ernJroV, és erusibh között. Minthogy továbbá a rozsdá a vasat rontja, épségétől megfosztja, innen másod értelme a romlás, melyre annak részént átvitt, részént alkalmazott jelentései vonatkoznak, s e tekintetben rokonai: rohad, roshad, rohad. V. ö. RO, gyökhang. Mi származási kifejlődését illeti, a hasonlat nyomán ítélve, a ros gyökből lett az elavult ige rosd, s ebből az igeneves rosda, kiejtve rozsdá. Ily képeztetésük: ronda, monda, rohoda, sanda, sonda, dárda, ferde, és némely mások. Tudnivaló, hogy a d előtt az eredeti s úgy hangzik, mint zs, pl. ezeket, vesd, mesd, nyesd, keresd, mosd; így ejtjük: vezsd, mezsd, nyezsd, kerezsd, mozsd.” A **rozsdá** ősmag(yar)-nyelvi eredetű, és a valaha e nyelv egy változatát beszélő bolgárok nyelvében is fennmaradhatott az ősi szó.

rozsomák – A menyéttel rokon, északon élő kb. 1 m. nagyságú, bozontos szőrű, ragadozó állat. [vszó: keleti szláv < ?] Ha a **rozsomák** szót felbontjuk, a szóban rátalálunk jellemzőire. A **rozsomák mohó** állat, sokat **máhol**. A **rozsomák** neve is a **ro** gyökből indul, akár a **róka**, melynek nevében a **rabló** jelentés (lásd CzF Szótár: **róka** címszó). A **rozsomák** név összetételében a **sumákoló (zsomák) zsákmányoló** értelem rejlik. A **zs** hang a zsarol, zsvány értelem hordozója is. A **rozsomák** más **ragadozók zsákmányára** is igényt tart, elveszi tőlük. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

rőf – *Kelmék mérésére használt hossz mérték.* [német] A **rőf** ráfaragott **rovásokkal** osztott hossz mérték eszköze volt. A CzF Szótár is ezt írja: „Valószínűnek látszik, hogy e szó a ró gyökű szókkal áll eredeti rokonságban, mennyiben a rőf nem egyéb, mint rovásokkal jegyzett, rovásos v. rovott mérték.” Vagyis eredeti, magyarul magyarázható magyar szó.

rög – *Csomóba összeállt száraz földdarab.* [?] A **rög**: gördülő **göröngy**. Ősmag(yar)-nyelvi G-R teremtőgyökből, mellyel erre és arra irányba is lehet szót alkotni.

rőzse – *Tüzelőnek való száraz gallyak tömege, csomója.* [szlovén] A CzF Szótár így írja le: „Öszvevagdalt, vagy öszveszedett s nyalábba kötött ágbog. Fűzfa-, nyárfa-, akáczrőzse. Rőzsét szedegetni. Rőzsével fűteni. Tájdivatosan: rősgye v. rőzsgye, mélyhangon rásgya. Gyöke rő v. ró azon r hangu gyökszókkal rokon, melyek metszésre, vágásra vonatkoznak.” Az R-ZS teremtőgyök. A RőZSéből, ha elégett, lesz paRáZS, ZSaRát. Ebből látható, hogy mily nagy család a szlovén eredet megnevezés.

rubrika – *Rovat.* [nk: latin] Vonalazott (rovátkolt) felület **ablakocskákkal**, ahová bejegyzéseket írnak, a **rubrika** majdnem ugyanaz, itt **bl** > **br** váltás van. Az **ábra** – kerek (ab) **rajzolat**. A **rub** – **bur**, **burok**, körülvett tér. Ez esetben kis körülhatárolt terület. A szó eredete ősmag(yar)-nyelvi, a **rovás ru** gyökével induló. Az **ik** gyök itt **iktat** jelentésű. A **br** páros is nyomra vezető.

rúd – *Fából, fémből való, nem nagyon vékony, hosszú, egyenes tárgy* [?] A **rúd dorong**, régiesen **durung** (R-D teremtőgyök). Ez a **durva** gyökszava is. A CzF Szótár szerint hasonlít hozzá: „a latin rudis (dorong), latin-görög radix, német Ruthe, finn ruode, chaldaei rit stb.” Igen, hiszen mindannyi az ősmag(yar)-nyelv utóda.

rúg – *Lábával erős ütést ad valakinek, valaminek.* [? finnugor] A CzF Szótár szerint: „Ezen ige, mint alapértelme mutatja, úgy látszik nem egyéb, mint hangáttétellel: ugor vagyis, ugr, minthogy az állati rugás mindig kisebb-nagyobb ugrással történik, honnan neki rugaszkodni valaminek am. ugránczó léptekkel neki iramodni. Erre vonatkoznak az ily átv. értelmű mondatok: Mennyire rúg a költség? A kiadás száz forintra rúgott.” Az **ugrás, rúgás**, a **rugózás, ugrálás** egyazon értelmi kör. A termőföld **ugarolása** is a vetésforgó része, **átugrik** egy évet, szabadon, pihenni hagyván a talajt. Ugorjunk át a finnugoron, mert ez ősmag(yar)-nyelvi szó.

ruha – *Az ember testét takaró, rendszerint textilanyagból való készítmény.* [szláv] A **ruha** (női) **köré** értelmű, a testet **körülölelő, burkoló**. A szó román megfelelője **rochie**, fordítva **eichor**, kiejtve **kor**, ilyen a **bur** gyök fordított alakjából az orosz **rubáska** – **kabát**, mely szintén **beburkolja, körülöleli** a testet. A magyar **ruha** fordítva **ahur, köré** értelmű, ilyen a **hurok** is, mely **körülfog** (R-H, H-R). Hol van itt a szláv nyelvi elem, ha még a **rubáska (ruhácska)** is a magyar **burok** származéka?!

rukkol – *Nagyobb katonai egységben vonul valahova.* [német] A **rukkol** a **rúg** gyökhöz kötődő kifejezés. **Előrukkol** valamivel, annyi, mint hirtelen, **ugrásszerűen** előáll, azaz **előugrik**. A hé **rukk**, hó **rukk** indulatszók, melyeket **ugrás**, vagy nekiugrás előtt mozgás-összehangoló vezényszóként is kiáltanak. Magyar eredetű szó.

rumli – *Kavarodás, felfordulás.* [német] A **rumli** a **rom** gyökön alapszik. Az **ml** hangzó páros folyamatot is megjelenít: **áramló, bomló, hámló**, stb. szavakban. Egy **érzelmi** és egy **lág** hang az összetevői, és

az *emlő*, *emlék*, *zsemle* szavakban *kellemes* zöngét adó. Ennek ellenére mégis jelen van visszatetszést kiváltó szavakban is, mint: *káromló*, *romló*, *rumli*, *simli*, *tömlőc*. Ennek oka, hogy mindkét hang mélyen érzelmi, és a körülöttük levő hangok befolyása alá esve végletek kifejezésére képesek. De ezzel bizonyítják, hogy tősgyökeres magyar eredetű szavak a *rumli*val együtt.

rúna – *Régi germán rovásírás betűjele*. [nk: germán] A *rúna* olyan írásjel, amellyel írást csak az *rúna*, aki ismeri és tud *rúla*. Ósmag(yar)-nyelvi szó a *rovás* társa, s melyet megörökölték a germán nyelvek, és a szintén megörökölt írásjelekkel együtt hanghiányos nyelvükhöz torzítottak az idők folyamán.

rund – *Menet, forduló*. [német] Ez a szó az ósmag(yar)-nyelvi *körönd* szó leharapott végéből torzult németre. Az *nd* páros bizonyos körön belüliséget, tartalmat leíró.

rusnya – *Visszataszítóan, undorítóan csúnya*. [szerb–horvát] A *ru* gyök a *romboló r*, a mélyen *kúszó ú*, a süllyedő, sáros *s*, de különösen a *nyamvadt ny* hanggal, különlegesen visszatetsző külalakot ír le. Ez a szó nem szerb, és nem is horvát, hanem ósmag(yar)-nyelvi eredetű. Az *sny* kötött mássalhangzó-páros hangjaiból alakult a *senyved* szó, mely párhuzamot mutat a *rusnya* jelentésével.

rút – *Nagyon csúnya*. [? finnugor] A *rút* annyira csúnya, hogy *utálattá* válhat. Megfigyelhető az előnytelen külső megjelenés leírásánál az *u*, *ú* hangok jelenléte (*csúnya*, *rusnya*). Ez a legalsó szint és ezt a legmélyebb fekvésű hangjaival szemlélteti a magyar nyelv.

rúzs – *Az ajak színezésére való, rudacska alakú kozmetikai szer*. [francia] A *rúzs* a francia nyelvben *rouge*. Ez a *rózsa*, a *piros*, *vörös* színnevekből torzult *rouge* alakra, mely kiejtve *rúzs*. Vagyis: eredete az ósmag(yar)-nyelvi *piros rózsa*, *rúzs*a, tehát magyarul írható, kiejthető, érthető szó.

rügy – *Gömbölyded, vagy megnyúlt, fejletlen növényi hajtás*. [finnugor] A növény, amikor kihajtani készül, a kergén *gyűrődés* keletkezik, egy kis dudor, mint *gyürke* a kenyéren, majd kibújik a *rügy*, melyben az új élet sarjad. Köztudott, hogy az *ügy* – folyamat, a *rügy*ben is folyamat játszódik le, életfolyamat, életeredet. az *ered*, *red*, *regy*, *gyer*. Igen *rügy* a *gyermek* is. A *CzF Szótár* így ír a *rügy*ről: „Rosz *rügy* átv. ért. a székelyeknél am. rosz *gyermek*. Minthogy az első értelemben vett *rügy* rendszeren *piros*, *rőt* színű alakban vagyis héjban búvik elé: innen okszerűleg azon *r* gyökhangú szókhöz rokonítható, melyek *vörös* színre vonatkoznak, mint, *rőt*, *rüh*, *rós*, *róska*, *riska*.” (kiem. K. S.) A *rügy* pirosas színben *ered*. Érdekes nyelvi összefüggések, és minden *eredet* az ósmag(yar)-nyelvre vezet vissza. A fehér szín felbontásakor az első *eredő* szín a *vörös*. A *vörös*, *rőt* szín angol nyelven *red*. Akkor az honnan *ered*?

rüh – *A rühatka által okozott, erős viszketéssel járó bőrbetegség*. [? – rühes < ? román] A szótárszerkesztők szerint román nyelvi szó a *rüh*. Pedig a *rüh* nem a román nyelv kialakulása után jelent meg. Mert *rüh* volt már jóval a román nép megjelenése előtt is. A bőrnek az ósmag(yar)-nyelven több megnevezése volt. Egyik ezek közül a *hüd* (*hid*, *hud*). Ez a szóalak az északi utódnnyelvekben él tovább az: angol *hide*, norvég, svéd, dán *hud*, holland *huit*, német *haut* szavakban. A *ronda rühatka* által okozott *rüh* – *hür*, egyfajta *bőrbaj*. Az *ü* hang – esetenként épp a *h* társaságában – kellemetlen benyomás által kiváltott *hüledező* indulathang. Tehát itt – az ósmag(yar)-nyelvben – lehet keresni a szó kialakulásának gyökerét, és nem egy több évezreddel később több nyelvből összeálló utódnnyelvben.

„Mássalhangzó: nyelv szájpaddlás eleje közt képzett réshang, a zs **zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu s

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A harminczadik betű a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában tizenkilencedik, kiejtve; es v. ess. Legközelebbi rokonai az sz, zs, z és cs hangok; pl. sor szer (ragozásban: szor, szőr is), sekély csekély, sinór zsinór, sajog zajog stb. miről alább bővebben.

1) Utánzott természeti suhogó hang, [...] : sa, se, si, su, sü; innen sas, sáska (= sásogó); seb (celeritas), sebes, sebesség, sebbel (lobbal); siet, sudamlik, suhan, sugár, sólyom, sujt, sűrög, sirúl stb., és a hangzó előtételével es-, esik; os-, oson stb., innen a folytonosságot jelentő és, is kötszók.

2) Susogással járó hangutánzók sely, selyem, [...] a hibás nyelvüségre vonatkozó selyp, selypes, selypesség

3) Különböző természeti hangot utánoznak e következők: sese, susa, seseg, susog; sáp, sádog, sápit [...]

4) A csúszás, csiszárlás hangja [...]: sík, sikos, sikér, sikamlik, sikamít, sikamodik, sikár, sikárol, [...]

5) Indulathangokat, különösen fájdalmasakat utánoznak: saj, melyből sajna, sajnál, sajón, sajnos, [...] Örömhangiáltást jelent: salapol.

6) Szagló érzék susogását utánozzák: sajdít, sejt, sejdít, melyekhez rokon a szag, szagol, szimatol. Így a csipős, metszős izü testeket izlelő szájnak, ínynak, nyelvnek csemcsegését utánozza a sa v. so, melyből, saj, sajmege, sajt, sajtalan, sav, só, savany, savanyu, savó, sás, sóska, sóttalan, sóz, sózás erednek.

7) R gyökhanggal egyesülve rovó vagyis metsző v. metszett, vagy vonalazott részekből álló tárgyakat jelent ezekben: sarj (acies), sarabol, sarol, sarló; sér, sért, sérelem, sérés, sor[...]

8) Mint nyelvhegyi mással fölcserélhető, vagy föl is cseréltetik a rokon szervü cs, cz, sz, t, zs hangokkal, [...]

9) Fölcseréltetik h-val, [...] sunnyog = hunnyog; susnya, fiatal vessző = husnya, husáng, fordítva: suháng. A többi s hangu gyököket l. saját rovataik alatt.

'S vagy S kötszó, mely nem egyéb, mint a csonkított es (a régieknél gyakorta rövid e-vel) v. és, meg is, pl. ide s tova (= ide és tova [...])”

Az s hang súlyos hang, oly dolgokat jelöl, melyek nehezek, vagy alant helyezkednek el: *súly, sülyed, suvad, só, eső, salak, sár, vas, sérelem* és sok más kellemetlen, hátrányos dolgot is. Az *-es, -os, -ás, a -ság, -ség* képzők s hangja is a képzett szó értelmi 'súlyát' akarja kiemelni. Ugyanakkor a keskeny, sáv, sovány, sál stb. szavakban, a vékonyság értelmét. S hanggal kezdődik a *sanda, sajnál, sajog, sanyarú, savanyú, seb, selejt, selyp, senyved, sikolt, sír, sorvad, sovány, sunyi, süket, süvölt, sors, sánta* stb. többnyire hátrányt jelentő szavunk.

sablon – *Festett ábrák, jelek stb. tömeges készítéséhez használt kivágott, lyukasztott minta.* [német < holland < francia] A *szabni* ige alap gondolatából induló kifejezés. Ha csak a *bl* páros vesszük alapul, az is jelzi a magyar nyelvből kiindulást. Az *ab* – kerek. A *sablon*, általában egy *tábla*, s ha *belső* vonalra alkotott, akkor *ablakszerű*, közepén nyílással. Lehet külső vonalon rajzolható is. Kirajzolás után *ábrát* (*bl* > *br*) hagy maga után. Vagyis *ábra*, *azon* alapuló. Magyar nyelvi elemekből alkotott szó.

sáfár – *Anyagi javak felügyelője, gazdatiszt, ispán.* [német] A **SÁFÁR** megbízása az uradalmi jövedelem gyarapítása és megőrzése volt. Az s cserélődhet cs hangra, és lesz belőle *csafar, csavar*. A **SÁF** hangja is válthat p hangra – *sáp* –, és értelme is változik. A *sajtár*hoz hasonlóan a **SÁF** is gyűjtődény (medence, csésze) volt a régi magyar nyelvben, mely még ősmag(yar)-nyelvi örökség (innen a **SZÉF**). A **SÁF**ba gyűjtötték a *sápot* is, mint a *sajtár*ba a tőgyből kifejtett, *kisajtott* tejet. A **SÁFÁR** jól **FOR**golódó (*satrató*, *csatrató*), kellő *erélyt* (*for*) felmutató, sokat **FÁR**adozó, vezető, felvigyázó, az ispánhoz hasonló jószágigazgató, akinek munkája nyomán gyűlt a **SÁF**ba (széf) a vagyon. A **SÁFÁR** szóból is jöhet a **SÉF** (főnök), de a **SOFÓR** (vezető) is. Tehát a *sáfár* szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű, nem német.

sáfrány – *A nőszirmmal rokon, élénk színű virágot hajtó évelő növény.* [német < francia < latin < arab] A *CzF Szótár* leírásával kezdem: „A jóféle sáfránynak illatos, fűszeres szirmai. Sáfránynyal készített leves, becsinált. Szűken bánik vele, mint a sáfránynyal. Neve, valamint maga a finom sáfrány, keletről származott át hozzánk; arabul és persául: zahfarán, innen spanyolul: azafran, francziául: saffan, olaszul zofferano, németül: Saffran v. Safran stb.” A különböző nyelvekben levő hasonló gyök, a szavakban levő *fr* páros, a sok egybehangzás egyetlen töről való eredetre mutat.

Tehát lehet írni bármilyen eredetet, leszármazási vonalat, de a szépséggel kapcsolatos **fr** kötött mássalhangzó-páros orrba teremti a hamisítót. Ezen az alapon a görög, egyiptoni is jelen kellene legyen, de kimaradt. Az *édes, kellemes* jelentésű, ősmag(yar)-nyelvi Eufrátész folyó megnevezésekor hol voltak az arabok, latinok stb.? Az **fr, for, forte, forca**, erő, erőforrás. Ezek használt szavak voltak az ősmag(yar)-nyelvben. Az **fr** páros a **forte, forca** – erő gyökszavának alkotó hangjai, csak magyar nyelvi kötődésben, bontásban értelmezhető. Ott van, ahol a rendkívüli szépet, jót, kellemeset kell megjelölni. A szépség – emberi, állati, tárgyi, eszmei – hatalmas erő **forrása**. Az ógörög nyelv is magával vitte az ősmag(yar)-nyelvből: **Afrodité** nevében jelenik meg. A valaha még ősmag(yar)-nyelvet beszélő egyiptoniak szépséges királynője, **Nofretété** nevében is jelen van. Mi az, hogy **frenetikus**? A szépség ősforrásának elsöprő hatással tomboló, lelkiileg **felröpítő** ereje. Főleg a szépséget kedvelők számára. Ezt az érzést fejezi ki az utódnyelvi (angol, német) **freedom** – szabadság, (román) **fericire** – boldogság szavakban. Az **fr** páros, mint minden kötött mássalhangzó-páros (eddig kb 280 gyűlt össze), hangkieséssel alakult ki az ősmag(yar)-nyelv megváltozhatatlan belső hangzástörvényei szerint. Az utódnyelvek is használják, de magyarázatot csak a magyar nyelvben lehet adni hozzá. Például: **refrén** – a dal szebbik, ismétlődő része, **frumos** – szép románul. A **fru-fru frizura**, a **fríz** díszelemek. A **frankok** is az ősmag(yar)-nyelven kapták nevüket jellemzőik alapján: szerették a **cifraságot**, **bunkókkal** jártak, és ha beleolvasunk a gallokról szóló történetekbe, hát – **bunkóviselkedésük** is voltak. Játsszunk el egy kicsit a **sáfrány** szó hangjainak a nyelv által (annak belső törvényei szerint) megengedett felcserélhetőségével. Az **s** hang **sz**-re cserélhető (ógörög és csángó nyelvi sajátosság), az **f, p**-re (ajakhangok), a magánhangzó szabadon váltható. Íme: **sáf** – **szép**. A **rány** esetében, a legerősebb **r** hang sok-sok esetben cserélődik a leglágyabb **l** hangra. Az eredmény: **rány** – **lány**. Tovább tehát: **sáfrány** – **széplány**. Vagyis a **sáfrány** a **széplány** virága.

saját – *Visszaható birtokos névmás. Hangsúlyozottan a szóban forgó személyhez, tárgyhoz, dologhoz tartozó, birtokában levő, tőle származó, vele kapcsolatos. [?] A **saj** – **jas** maga az alany, esetenként a személy. Ez egyes utódnyelvi **én** (egyes sz. első szem.) megfelelője: a román, galíciai, portugál **eu** (**jeu**), olasz **io** (**jo**), spanyol **yo** (**jo**), az angol **i** (áj) igazolja. Az **-át, őt érintő**. Így például az **aljas** szó **alantas** személyt (**jas** – **saj**) jelent. Magyar eredetű szó.*

sajka, csajka – *Nagyobb evezős csónak. Kis csónak. [olasz] A **sajka** tengelyében levő **jk** páros a **játékos j** és a kemény **k** hangpárosa, úgy is nevezhetnők, hogy **játékos** vidám páros. Képzeljük el egy kemény alkatú férfi és egy kedves, kis, karcsú, vidám lány párosát (és a lány gyönyörű **ajkait**). Ehhez hasonló a **jk**. A nagyobb vízi járművek mellett a **sajka, csajka** fürge, fordulékony, kis csónak. Nem tudom, hol ebben az olasz nyelvi elem? A **jk** párosról bővebben a függelékben.*

sajt – *Szilárd lyukacsos tejtermék. Disznófő sajt. [török] A **sajt** létrejöttének legfőbb feltétele a gyűjtés általi tömörítés, esetenként nyomásgyakorlás. A **jt** páros kifejezi ezt a csomóba gyűjtést. A **bojt** sok fonalszál bogba gyűjtött, csomózott díszítő elem. A **sajtár** kifejt tej összegyűjtésére való edény. A szakajtót – mindamelllett, hogy a kiszakított kenyértésztát teszik bele kemencébe vetés előtt – használják még tojás vagy gyümölcsök összegyűjtésére is. A *CzF Szótár* okfejtése: „Minthogy a sajtnak anyaga savulás által készül, okszerűen állíthatni, hogy gyöke azon sajt, mely maskép sav azaz só, s melyből a sajttalan, azaz, sóttalan, és sajtmeggy szók eredtek. Ezen vélemény szerint létezett sajik (savik, savó) ige, melyből at képzővel lett saját, öszvevonva sajt. Alakra, és képzésre hasonlók hozzá: rojt, bojt, tajt, lejt, sejt, bëjt v. böjt [...]. Azon vélemény, mintha a sajt a sajtólással (préseléssel) volna fogalmi és elemi rokonságban, azért nem valószínű, mert a sajt lényegéhez nem tartozik, hogy sajtólt legyen, miután a sajtnak sajtóltatlan nemei is vannak, de igen a sajulás, azaz, savulás, mert sajtóltanyaga ez által fejlődik ki.” Tehát nem elsődleges névadó jellemző a **sajtóltás**, de mégis hozzátartozik. Viszont az egészben nem látszik sehol a török nyelvi elem, mivel magyarul bontható, magyarázható.*

sajtár – *Fejősajtár. Kisebb dézsa. [német < latin] A **sáf** gyűjtőedény volt az ősmag(yar)-nyelvi népnél. A **sáf**, a **jt** páros és a **tár** épült össze a **sajtár** kifejezésbe. A **jt** páros itt is a gyűjtés értelmét viszi a **sajtár** szóba, hiszen a **sajtár** a **kifejt**, összegyűjtött **tej** (**jt** – **tj**) **tárolására** való edény. Vagyis ez tősgyökeres ősmag(yar)-nyelvi szó, és nem az írott történelem közepe táján színre lépő népek nyelvéből való. Vagy talán az ősmag(yar)-nyelvet beszélők kiszopták a tehén tőgyéből a tejet, mielőtt a latinok, germánok megjelentek a történelemben?*

sajtó – *Laza anyag összenyomására, illetve nedv kiperéselésére szerkesztett gép. [? finnugor] A nyomásgyakorló **sajtó** neve a **súly, sújt, satuz, szorít** értelmi körből jön, de magyarul.*

- sakter** – *Metsző.* [jiddis] A **sakter** szó értelme a metszés általi **szak**aszolás. A szóban levő **kt** páros hangjai a **két**, **kettő** szavakban kulcshangok, és a **két** részre **szak**aszolás értelmét adják. Alapjaiban ősmag(yar)-nyelvi elemekből álló szó.
- sál** – *Hideg ellen nyakban hordott hosszúkás kendő.* [nk: angol < perzsa] Ez egy ősidők óta élő megnevezés. Ha egy vékony hasított szövetsávet tartunk kezünkben a szélben, az röpköd, **száll**. A **sál** hosszú, keskeny **szál sáv**. A perzsa nyelv átvette az ősmag(yar)-nyelvből, és elhíhető, hogy a perzsáktól szedték föl az angolok világhódító kalandozásaik során. A mai magyar nyelv nem az angoloktól vette át a szót, hanem még az ősmag(yar)-nyelvből örökölte egyenes ágon. Az **s** hang a keskeny, ösvény, fösvény, oson, **sallang** szavakban is a vékonyság értelmét viszi a szóba, és ugyanígy a **sál** esetében is. Az **s** > **cs** váltással létrejött **csálé** szó is az egyenestől letérő, ferde, keskeny félre útra céloz. De talán a példaként említett **sallang** szó és a **sál** közt is van ilyen értelmű kapcsolat.
- salak** – *Szén, kokszt elégetése után visszamaradó, rögökké összeolvadt anyag.* [német] Az **s** hang egy másik megnyilvánuló értelme – hangösszefüggések viszonylatában – a súly, süllyedés. A **salak** az alja a minőségnek, érték szempontjából lesüllyedt szint, bár megtörténhet, hogy épp a felszínen úszik.
- saláta** – *A fészkesek családjába tartozó, fodros leveleiért termesztett konyhakerti növény.* [olasz v. latin] A **saláta** annyira elterjedt, kedvelt növény, hogy majdnem minden nyelvben jelen van. Nevének eredete? Ahogyan a **káposzta** a fej (**káp**) **oszthatósága** nyomán kapta nevét, vagy másik neve a **borzas**, külalaki kép, látvány nyomán, ugyanúgy a **saláta** a nagy, tányérszerű – úgymond: a **tálas** (**tálas** – **salát**) levelei miatt. A minden nyelvben való jelenléte igazolja ősrégi használatát, és ősmag(yar)-nyelvi eredetét. A *CzF Szótár* is említi néhányat: „franciául salade, ángolul sallad, németül Salat, csehül: salat, olaszul salato, salata.”
- salétrom** – *A salétromsavnak robbanóanyag, műtrágya készítéséhez használt kristályos sója.* [latin] A salétrom sóféle. Egyfajta **sóléből** csapódik ki, kikristályosodva – sólé-trom. Kellemetlen, káros tulajdonságait régen megtapasztalhatták, és bár erről nincs írásos feljegyzés, a **salétrom** nevében rögzítette azokat a nyelvi. A szóban levő **tr** kötött mássalhangzó-páros jelenléte a savas **tartalomra** mutat a **citromban** is. A **tr** páros többnyire kellemetlen, **hátrányos** jelenségeket, dolgokat leíró szavak értelemalakítója. Ilyenek: **botrány**, **fetreg**, **gyatra**, **gyötrő**, **ketrec**, **otromba**, **putri** stb. A **trom** szóvég valamilyen **íz**, **alak**, **hang** stb. **hátrányt** jelölő lényegi **tartalomra** utaló rövidítés. Ilyen a **citrom**, **otromba**, **trombita** esetében. A **sólé** belső **vegyi trom***. A szó – **salétrom**, **sólétrom** – a latin nyelvénél jóval régebbi. Erre bizonyítékként a DR. HÁRSING LAJOS: *A balzsamozás* című könyvéből való idézet: „A balzsamozás technikája az **időszámításunk előtti második évezredben** volt a legfejlettebb. A megbízó anyagi helyzetétől függően három módszert alkalmaztak. [...] Sebészi beavatkozással eltávolították a belső szerveket. Fertőtlenítés után négy fedeles edénybe (kanopusz edények) helyezték, gyógyfüvek közé. A testüreget többféle illatszerrel töltötték meg. Ezután hetven napig **salétromban** tartották, majd gyantás vászonba göngyölték, és koporsóba tették. Végül az edényekkel együtt a sírkamrába vitték.” (Kiem K. S.) (<http://iqdepo.hu/dimenzio/22/22-16-06.html>) Nos, *i.e II. évezred!* **Salétrom** már volt, hol voltak ekkor a latinok?
- sallang** – *Keskeny szíjakból font, csomózott, rojtos, lelógó dísz.* [német] A **sallang** megfejtéséért nem kell Bécsbe menni. Ha ez a szó nekik megvan, akkor azt az ősmag(yar)-nyelvből, vagy esetleg a magyar nyelvből vették. A *CzF Szótár* szerint: „[...] fityegő czifraságul, czafrangul szolgálak. [...] Némelyek szerint egy eredetű volna szalag szóval, melyből suhogó hangon módosult a salag szó, s ebből sallang. De hihetőbb hogy az a sar gyöktől s közelebb sarol igétől ered, melynek fogalma a metélés, minthogy a sallang nem eredetileg úgy készült, hanem valamely egészből, pl. bőrdarabból van lemetélve, v. hasogatva. Származtathatjuk azon sar gyöktől is, melyből sarj, sarjadék és sarang v. sarjang származik.” Meglehet, hogy ez is és az is. Egy megnevezés többféle egybehangzó jellemző okán is keletkezhet (legkevesebb három). Például abból is, hogy **szabadon**, vékony **szálként szállongott**, **lengett**. A **sallang**, a **cafrang ng** párosa is magyar szóként azonosítja a németnek hazudott szót. Ugyanis a **sallang**, mivel **gyenge**, vékony így **csüng**, **hajlong**, **leng**, **ring** stb.
- sallárium** – *Munkadíj, fizetés.* [latin] A **sallárium** így ebben a formában tényleg latin szó torzója, de honnan került a latin nyelvbe? Kezdjük az elemzést az alapoktól, a gyöktől. A munkadíj az elvégzett munkáért járó fizetés. Ez a ledolgozott **szolgálat** díja – **zsoldja**. Ez nem a félremagyarázott római sópénz, ahogyan tanították nekünk régen. Nem ám. Az, hogy só is kaptak **zsold** fejében,

annyi, mint a jelenlegi, élelmiszerre beváltható utalvány. A *zsold* a *szolgálat* bére (*Zsolt* – *Solt*), ebből torzult a *sallárium*. Vagyis az eredet ősmag(yar)-nyelvi.

sampon – *Hajmosó por, oldat.* [nk: angol < indiai] A szappan oly régi találmány, hogy neve még az egynyelvűség idején született szó. A mai értelmezés szerint a *sampon* egy szappanoldat, ám a szónak kevés köze volt ehhez a valóságban. Az angolok a hindi nyelvből vették át. A *Wikipédia* DOUGLAS HARPER: *Online Etymology Dictionary*, 2001 kiadásából idézi: „A hindi *chāmpo*, ami a *chāmpnā*, „masszírozni” ige felszólító módú alakja, körülbelül 1762-ben került át az angol nyelvbe.” A hindi *chāmpo* mozgásról beszél, és nagyon hasonlít a *csámpál* (*kalimpál*) szavunkhoz. Az *mp* páros jelenléte sokatmondó. Semmi kétség nem fér hozzá, hogy ezt a szót a hindi nyelv, utódnnyelvként az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

sámli – *Támlátlan kisszék.* [német] A *sámli sám* szótöve a *tám*, *gyám*, *zsám* gyökök társa. Tulajdonképpen a *zsámoly* rövidebb változata. A szó tengelyében levő *ml* párosról tudni kell, hogy az érzelmi töltetű *m* és a leglágyabb *l* hangok kötött párosa. Alkatuknál fogva nagyon befolyásolhatók a környezetükben levő többi hang által. Ezért van, hogy oly különböző értelmet hordozó szavak tengelyhangzói. A *sámli* lábzsámolyként a nyugalmat szolgálja akár a széktámla vagy a *pamlag*.

sánc – *Védelmül épített töltés, gát, árok.* [német] A *CzF Szótár* idegen eredetűnek írja: „Idegen eredetű szó, olaszul: *scanso*, angolul *sconce*, németül: *Schanse* stb.” Azonban, ha jobban megfigyeljük az *s* hang a *süllyedés*, *ásás* szavakban a mélység felé haladást sejteti, tehát a *sánc* magyarul fogalmazódott, magyarul érthető szó. Az *nc* páros játékos hangulatot kölcsönöz egyes szavaknak, de jelölhet akadályt (*gubanc*), és mélységet is (*pince*, *szelence*, *ránc*). A *CzF Szótár* által idézett szavakat megörökölték, torzították azok a nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből.

sánta – *Hibás lábú, sántítva járó.* [szláv] Az *s* hang a hátrányos helyzetek leírásában is meghatározó. Elég, ha a *sanyarú*, *seb*, *selyp*, *senyed*, *sorvad*, *sovány*, *süket* szavakat idézzük. A *sánta nt* párosa viszonyító. Talán, mert a *sánta* úgy mozog, mint a *hinta*, vagyis *hintázva* halad.

sáp – *Tisztességtelen, jogtalan jövedelem.* [német] A *p* hang az eltulajdonítás leírására alkalmas. Van eset rá, hogy *kap* valamit, *lel*, *talál*, megajándékozzák. A tisztességtelen út: a *lopás*. A *lop l* hangja a *lapítást* jelöli – *lapítva lop*. Ezek a jelképes *tapadás* különböző vetületei. A *sápolás* olyan, mint a *síbolás* (*síbol* – *lobis*). Székelyföldön még használják a *hápol* szót. Mind a *sápol*, mind a *hápol* a *hamm*, a *bekap* jelenség lenne, mely miatt majd *sápítózni*, *sopánkodni*, *sápadni* lehet azért, mert valaki odáig *süpped*, hogy *sápol*. A gyök, a szó megvan a magyar szókészletben, szóbokra van. Nem német eredetű. Talán a németek kellene rákeressenek, honnan töltötték fel nyelvüket.

sápad – *Folyamatosan sápadttá válik.* [finnugor töből] A *sápad* szó az *s* hanggal alkotott kellemetlen jelenségeket leíró szavak egyike. Közeli hozzá a *sovány*, innen a *savószín*. A *soványság adta* *szín*, *sávad*, *sápad*.

sapka – *Fejhez simuló vagy lapos, karimátlan fejfedő.* [német < francia] A *sapka* fejhez simuló *lapka*, melyet köszönéskor *lekapkod* fejről az ember, ha meg mérges, akkor *odacsapkod*. A *pk* páros hangjaival alkotható szó a *káp*, *kopasz*, *kupa* stb. A *sapka* fordítva *kapsa*. Ez az utódnnyelvekben *kupakot* jelent (*kupak* – *capsa* románul). Nem lehet németnek hazudni a szó eredetét, mert nem német, hanem az ősmag(yar)-nyelvből örökölték az összes nyelvek. Majd minden nyelvben jelen vannak az alkotó hangok, különösen a *p* hang, mely a *tapadás* jelölője. A *CzF Szótár* szerint: „lengyel *czapka*, miként a *dsidasok* fővegét nevezik. Török nyelven *sapka* am. a francia *chapeau*.” Továbbá: japán *Kyappu*, azeri *sapka*, katalán *tapa*, román *șapcă* stb. Majdnem mindannyiban jelen van a *pk* páros.

sár – *Víztől lággyá, híggyá, ragadóssá vált föld.* [török] A *sár s* hangja súly (‘nehéz, mint a *sár*’), a sok (‘annyi van, mint a *sár*’), az *ár* a víztömegre utal, mely előidézi a föld anyagának *sárrá* hígulását. Ugyanakkor a *sár* szorziati szó, mintegy ismétlődő, hatványozódó, akár a *szar* (szorziat, napi ismétlődés, szaporodás), mellyel rokon. A *CzF Szótár* alapos leírást ad e témában. www.osnyelv.hu az *s* hangnál, a *sár* címszó alatt.

sarabol – *Sarabolóval sekélyen kapál.* [német] A *sarabol* szóban az *s* hang a *sár*, de a *sarló ar*, *arat*, *irt* állapot értelmét is viszi a szóba. A *sar*, akár a *sarló sarol*. Az *ar*, *arat*, *orot*, *nyír* stb. – vágás. A *rabol* – *darabol*. A *saraboló* a talaj felszínét *darabolja*. Ugyanakkor, mint munkafolyamat megnevezésének, a *sar* gyöknek szorziati értelme is van.

sarc – *A legyőzöttekre kivetett pénzbeli vagy természetbeni szolgáltatás.* [német] A *sarc* átvitt értelemben kemény vágás, rovás. A *sar* gyök bővítményekkel a *sarló*, *sarabol*, *sarkall* szavakban erőszakos

eljárást megjelenítő. A *harci* győzelem után kivetett *sarc* mennyiségével és milyenségével mutatja meg valódi *arc*át a győztes. Az *rc* páros a legerősebb hang és a kedvesen becéző, de ugyanakkor a másik végletben gunyorosan címkéző, cikiző *c* hang szövetsége. A kellemetlen kifejezések túlsúlya észlelhető ezzel a kötött mássalhangzó-párossal. Kemény *harc*, keserves kudarc, mélyreható szekercevagás, *karc*, magas, rideg *bérc*, magasra emelt *mérce*, *marc*angoló öntudat stb. Nincs semmilyen melegség e szavakban. A *sar* gyök, az *rc* páros s a fenti szavak igazolják a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét.

sárga – *A citrom, a kén színéhez hasonló.* [török] A *sárga* szín a fő színek közé tartozik. Ezek: vörös, *sárga*, kék. A *sárga* gyökszava a *sarjad*, *serény*, *sirül*, *surrán*, *sürgös* gyökcsaládhoz tartozik. A *CzF Szótár* szerint gyöke a *sár*. Íme: „E szónak gyöke sár, melyből lett az elavult ige sárog, s ebből a részesülő sárogó, sároga, öszverántva sárga, mint var, varog, (varr, varrog) varga, nyúz, nyuzga, pozsgog pozsga, fireg firge, ürög ürge. Több más hasonló képeztetésű szókban a g átváltozik kemény k-ra, mint a színeket jelentő, szőke, szürke, hóka, róka szókban stb. Törökül: szári, szanszkritul gauró, mongolul: sira (sárga) és sirga (fakósárga).” A fent említett színek gyökei a V-R, P-R (vör, pir) vagy S-R (sár) és K-K (kék) ösztöniek lehetnek, a szín látásakor, a valamihez hasonlósággal egybevetethetően, gyorsan, önkéntelenül ajakra toluló. Vizsgáljuk meg azokat a szavakat, melyek alkothatók az *rg* páros hangjaival, és kössük össze a *sár* gyökkel. Ilyenek: *sár-rigó*, *sárig rigó*, *sárgarigó*. A mese *sárig* kicsi kígyója, mely *serényen sirül*, *s/z/erpentinben* (sorkanyargón serpenderül) *sertepertél*, akár a *sárban* is. Vagy *sár-rög*, *sárög*, mely a *CzF Szótár* szerinti *sárog*. A *sárog* vagy inkább a *sárug* hangjaiból alakítható a *s/ug/ár*, a *napsugár*, a napfelkelte *sárga sugarainak* munkára *serkentő*, megvidámító színe. A fentiekből kitűnik, hogy a magyar nyelven bontható, összefüggéseiben magyarázható *sárga*, ősmag(yar)-nyelven kialakult szó, mely ilyen vagy olyan alakban jelen van az utódnyelvekben. A *sárgát halványnak* is mondták, fehér közelében szinte elvesz. Ebből a *halvány* megnevezésből maradt fenn némely nyelvekben a megnevezése, például a német *gelb*, a román *galben*, Az *rg* páros szerepét, összefüggéseit vizsgálva: van egy mondás: *elsárgul mérgében*, ugyanakkor lévén a vidámság, öröm, *sürgés* színe, ebből eredően *fürge*, gyorsan *forgoló*dó, mozgásra ösztönző (a taxik *sárga* színe – *sürgös*) szín. Az emberi testből kibocsátandó *sár/ga* is okoz néha *sürgösségi* állapotot. Egy nyelvben sincs ennyi összefüggés, az eredet ősmag(yar)-nyelvi.

sark – *Égitest forgástengelyének végpontja.* [?] A *sark*, *sarok* a kinövést jelző *sar* gyökből eredő. *Kisarjad*, *serdül*. A másik véglet a *sorvad*. A *k* hang *ék*, az a hegyes pont, mely az elfordulást lehetővé tevő, elméletileg *súrlódásmentes* rögzítés. Az *rk* páros összefüggésben van az *rg* és *rd* párosokkal. A *sarkon forgó fordul*. Aki álmából *serken*, *sürgösen serdül*.

sárkány – *Szárnyas, karmos, rendszerint többfejű kígyónak elképzelt szörnyeteg.* [török] A mesebeli *sárkány* visszataszító jelenség mind külalakra, mind jellemre. Az *rk* páros jelen van néhány – a *sárkány* jellemzőit leíró – szóban. Ilyenek: *acsarkodó*, *farkas*, *fondorkodó*, *kérkedő*, *torkos*. De jelen van a *boszorkány*, *orkán* szavakban is, melyek szintén kellemetlen hangulatot keltenek. A *sár* gyök jelentheti a tényleges *sarat*, hisz végül is kígyóról van szó, színt, de az *ártó* szándékot is. Jelenthet felemelkedőt is – *serken* – ez esetben a szóban jelen van a haragra *gerjed* értelme is. A *kány* a *kanyargó* mozgás, hasonlóan a *kánya* röptéhez, de a *sárkány* fondorlatos, *nyákos*, piszkos gondolataira is utalhat. Az *rk* páros hangjaiból alkotható a *róka* neve, mely nem áll távol jellem tekintetében a mesék álnok, ravasz *sárkányától*. A *sárkány* ősmag(yar)-nyelvi szó.

sarlatán – *Tudatlan, rossz orvos, kuruzsló.* [nk: francia < olasz] A *sarlatán* ősmag(yar)-nyelvi alapról induló szó. Az *orló sarló*hoz is hasonló, mert tevékenysége nyomán a beteg végleg kidől(het). A *sarlatán* kisajátítja jogtalanul a hivatás gyakorlását, tehát *bitorló*. Tudása *korlátolt*, eredménye *gyarló*. A szó nem lehet sem olasz, sem francia eredetű, azok örökölték valahonnan, és visszavezethető az ősmag(yar)-nyelvre. Ennyi bizonyító magyar nyelvi anyag nem hagy kétséget az eredet felől.

sarló – *Gabona, fű levágására és fölszedésére használt rövidnyelű, félköríves pengéjű vágószerszám.* [török] A *sarló* tősgyökeres magyar szó. Az *rl* páros révén olyan összefüggésben van néhány más szóval, mely nem enged a hamisítóknak. Például az ember fő tevékenységével, a mezőgazdasággal: *értelem*, *sarló*, *tarló*, *tárló*, *örölő*, ezek a szavak folyamatot leírók, a betakarítástól a lisztvé válásig, sőt, ha a foggal *örlést* is ide soroljuk, akkor a fogyasztásig. A *sarló* munka közben *sorozatban sarol*, *tarol*, *súrol*, *sért*. A *sar* gyöknek itt is van *szorzi* értelme, hiszen a *sarlózás* többszörösen, *sorozatosan*, ismétlődő mozdulatok folyamata.

- saroglya** – Szekérderéknak hátul illetve elöl elzáró rácsszerű alkatrésze. Rudas szállítóeszköz. Istállóban rúcsos etető. [német] A **saroglya** nevében megnevezi a helyét, szerepét. A szekérben, az istállóban elzár, elkülönít vele egy **sarkot** vagy **sarok** kialakítására, kihasználására való. Mai nyelven: valaminek a **sarokja**, **sarok** helye. A szekérsaroglyának a hátsó fele buktatható. Tehát forgatható **sarokkal** ellátott. Viszont van az a **saroglya** (némely helyen taraglya), mely kézi szállításra való, és az mást is tartalmaz nevében. Erdővidéken **soroglyának** mondják, de van oly vidék, ahol **sereglye**. Induljunk az alapról: mire jó a **saroglya**, **soroglya**, **sereglye**, **taraglya**? Elsősorban növeli a szállítás hatékonyságát. Sokkal több szállítható vele (**seregével**), mint kézben, jobban hasznosítható az ember kézi **ereje**. Itt a **sar**, **sor** gyök **szorzati** értelmű, és köze van a **szorgos**, **szorgalom**, **sorjáz**, **sorozat** értelméhez. Eszköz, amivel szaporábban **forog** a munkaerő, az anyag. Eredményesebben lehet dolgozni, mint pusztá kézzel. A német nyelv többek közt ezt, de a taraglyát, dereglyét is megörökölte, hiszen a Rajnán, Majnán előbb hajóztak magyar nyelvűek, mint ők. A **taraglya** szóból a **saroglya** felszíni, **terhelhető területének** értelme hangzik ki, vagyis az egész **területén terhelhető**. Nem úgy, mint a **dereglye** nevű hajó, melynek csak a **dereka**, közepe, különben feldől, és elsüllyed. Ezeknek egyike sem német eredetű.
- saru** – Egyszerű lábbeli: szíjjakkal, pántokkal a lábára csatolható talp. [török] A **saru** nem török, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Az **s** hang az **a** hanggal együtt **alsó** szintű, az **u** az **út**. A **sar** utal a **sár**ra, mellyel elsődleges a kapcsolata, de a **sorjázó**, **serény**, **sarkaló** léptekre is. A **saruval** könnyebb állni a **sarat**. A kezdetekkor, a mezítlábasok világában nem mindenkinek jutott **saru** – **uras** lábbelinek számított. Itt is érezhető a névadás harmóniája, azaz a három jellemző.
- sarzi** – Alacsonyabb katonai fokozat. [német < francia] A **sarzi** szó újkori eredete lehet német, lehet francia, de ... örökölték. Erre az **rzs** páros a bizonyíték. Ki és mi a **sarzi** a katonaságnál? Egy alacsonyrangú dörzsölt hetyke törzs, aki csak úgy – bunkó jókedvűből – égeti, pörzsöli a közlegényt (gúnyneve: sarzi). Az **rzs** páros hangjaiból épül a **zsarol** szó. A **sarzitól** nem állt távol az ilyen megoldás sem. Ez a szó az ősmag(yar)-nyelv íratlan hangzástörvénye szerinti. Kialakulhatott a kezdetekkor a **sors** **tehertételeinek** az egyénre nehezedő nyomása megnevezésére is, mely **tehertétel** **horzsolta**, és esetenként **felmorzsolta** az embert. A francia **charge** – **tehertétel**, **vád**, **roham**, **tisztség** értelmet takar. Hasonló a román **șarjă** szó is, mely izzó, olvadt fémet jelent (**perzsel**). Az **rzs** párost tartalmazó szavak valaha az ősmag(yar)-nyelven alakultak ki. A franciák, németek örökölték.
- sas** – Nagy testű, barnás tollú, kampós csőrű, ívelt körmű ragadozó madár. [finnugor] A **sas** neve valószínűleg repülés közben **suhogó**, **susogó** szárnyak hangjából van. A kerítések oszlopainak **sasként** megnevezéséről a CzF Szótár ír: „[...] a kerítések azon fa oszlopai, melyek a palánkfákat ösvetartják, s mintegy kiterjesztett sasszárnyakat képeznek [...]” A **sas** tükörgyök, oda-vissza ugyanaz értelmű. Nem lopható ki az ősmag(yar)-nyelvi eredetű gyökök, szavak közül!
- sás** – Mocsaras helyen tenyésző, magas szárú, hosszú levelű növény. [?] A **sás** is a **susogás** hangja nyomán kapta nevét. Ezt írja a CzF Szótár is: „[...] sáté és csádé, vagy csáté, valamint csuhu v. csuhi; eléjön SZABÓ DÁVIDnál császa is; valamennyien miként sás is, suhogo tulajdonságuktól kapták neveiket, minthogy hosszú ingatag leveleik a legkisebb szellő érintésére suhognak. Törökül: szaz, csagataj nyelven: szasz am. nád, sás (VÁMBÉRY Á.)” Ez utóbbi igazolja azok ősmag(yar)-nyelvi eredetét, bár WAMBERGER-VÁMBÉRY ezt fordítva gondolta.
- sáska** – Egyenes szárnyú, ugrólábú, tömegesen nagy kárt okozó növényevő rovar. [? török] A CzF Szótár véleménye: „Valószínű, hogy nevét suhogo repülésétől vette, és gyöke a szintén hangutánzó sás, melyből lett sásog, sásogó, sásoga, sáska, mint, fecseg fecske, locsog locska, csacsog csacska stb.” Az **sk** páros a **sáskák** terméspusztító, torkoskodó tulajdonsága miatt az emberből kiváltott ellenségeskedő érzést is érzékeltetik. Az **sk** párossal épül a **sok** szó, és ez is jellemző a **síkmezőn** megjelenő pusztító **sáskarajra**. A szó kezdetekkor lehetett **sásoka**, majd hangkieséssel **sáska**. Fordítsuk a **sásoka** szót: **sokasá/g**. A **sáska** szó értelme összefügg életjelenségeivel, körülményeivel: látvány, ok, okozat szerint is. Letagadhatatlan ősmag(yar)-nyelvi eredetű.
- sátán** – A gonoszsgot megtestesítő gonosz szellem, ördög. [latin < görög < héber] A bibliai **SÁTÁN** isteni erőt birtokló. A két szó mássalhangzói egyeznek: **S T N**. **ISTEN** vagy **SÁTÁN**. Itt érződik különböző hangok jelentéseltérése, és elhelyezkedésük fontossága a szóban, a végső értelem szempontjából. Az **i** hang az **ismeret**, az **e** hang az **egyensúly** hangja. A dühös **á** az **ártó átok** felkiáltása. Az **st** páros a súlyos **s** és a **tetteket** jelző **t** hang egysége. Együtt bizonyos elkülönülést is jelentenek. Ugyanakkor a **mester** szóban a magas fokú ismeret, képesség. Az **st** páros hangjaiból képződik a **sát** gyök, azaz a **Sátán** tőszava, mely a **sete**, s a mély fekvésű **u** hanggal **suta**, **sután**,

azaz balogozva. A *sat*, *sát* gyök sötétet is kifejező (lásd: *sátor*). Az *S* hang az *és*, a határvonal az ajtó, a küszöb (lásd a *rés* címszónál). Az *át*, a túloldal, a szembenállás, az *S* határvonalán, annak túloldalán álló által *átszóló* *átok* (*S/átán*). A *sátán* hangjai alkotják a *sánta*, és lágy hangzóval a *satnya* szót is. Visszatekintve: az összes *sátán* kapcsolatos szó a megfogyatkozás, fogyatékoság, *sötétség* értelmét nyújtja. Hol volt a héber nyelv az első kinyilatkoztatások idején, hiszen még Ábrahám anyanyelve is az ősmag(yar)-nyelv volt, és utódai is ezt beszélték még sokáig, majd idegen földre települve, idővel más nyelvekkel *keveredtek* a későbbi – vízen túli – héber (habar, k/ever, evre, ebre) nyelvre. A *sátán* szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

satnya – *Visszamaradt, csenevész.* [?] A *satnya tny* párosa a *tekintély*, *tettek t* hangja és a *nyugalom*, *nyúlás*, de főleg a *nyamvadtság ny* hangjának együtthangzója. A *satnyaság* szemben áll az egészséges valósággal. Az *s* hang az állapot súly(osság)a, az *a* alanti, *t* tehetetlen, *tny* – *tunya*. A *satnya sat* gyöke állapoti *sötétet* is jelent, nem derűs állapotot. Például ismert a *satírozás*, mely *sötétítés*. A *CzF Szótár* leírása: „Alapértelménél fogva rokon a sanyar, sanyarodik, senyved, sinlik v. sinylik szókhöz; és alkalmasint a sany törzsből lett sanyt v. sany-ott, mint sanyik elavult igének mult részeseülője (miként súnnyik-tól: súnnyt v. súnnyott), mely törzsből a (SZABÓ DÁVIDNÁL, SIMAI KRISTÓFNÁL) eléforduló, és hasonjelentésű sannnyad ige is származott; s áttétellel (ny és t v. tt helyet cserélvén) sat-nya v. satt-nya.”

sátor – *Vázra erősített vászonból, nemezsből, bőrből álló, szétszedhető, hordozható hajlék.* [török] Az első *sátorok* kör alakúak lehettek (tor – rot). Szerepük: a külvilág szeme elől eltakarni a bent levők életjelenségeit. A *sat* gyök *sötétet* is jelent: *satíroz*, *sötétít*. Egy hely, egy kör (tor – rot), mely mindent *eltakar* a kíváncsi szemek elől. Az *s* hang sok esetben jelent éles elválasztó vonalat különböző szavakban. Ilyen egy határsáv, az *és* kötőszó, a ki- és bejárati rész, ajtó, mely határvonal a kívül eső és a belül eső tér közt. Szándékosan írtam az *eső* szót, mert ebből alakult ki a román *ușa* – ajtó. Vagyis az *s* a *sátor* körvonala, határa. A *tor* körértelmű, de védelem is. Eme jelentése a *bátor* szóból érthető meg.

sáv, sávós – *Környezetétől elkülönülő, az alapszíntől elütő, hosszú, keskeny területrés, szélesebb csík.* [sáhos, sávós, kockamintás – sáh sakk < német ... perzsa] A *sáv s* hangja éles határ. Mondják még *sávoly*nak is. A *sávoly* szóban a *volly* a *vonat* rövidített, lágyított alakja. A *sáv választóvonal* is lehet két terület határán. Ilyen a határsáv. Kár a zárjelben bemutatott szóeredet bűvészmutatvány a szerkesztők részéről, mert a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Az első *szövés* minták *sávós* mintájúak voltak. A *CzF Szótár* leírása is erre utal: „A szöveteket különféle irányban *czifrázó* vagy *habos* vonalak, másképp: *sávoly* v. *sáholy*. Rokon hozzá a fonalszerű testeket jelentő *szál*, pl. *kenderszál*, *hajszál* szókbán. [...] A *vászon-* vagy *pamutszöveteket* különféle irányban *czifrázó* vagy *habos* fonalak; másképp: *sáholy*, vagy egyszerűbben: *sáv*. Asztalruhákat *törölköző* kendőket *czifrázó* *sávolyok*. [...] *Sávolyokkal czifrázott*, *vonalozott*, *diszített*; másképpen: *sávós*, melyet SZABÓ D. így értelmez: *vesszős*, *íratos*, *habos*, *virágos* (ruha, kezkenő, abrosz stb.). *Sávolyos* v. *sávós abrosz*, *asztalkendő*, *fátyol*.” (Kiem. K. S.) Vessük össze a gyököket: *sáv*, *sávoly*, *szál*, *szél*, *szövet*, *vászon*, *vessző*. A *sáv*: *czifrázó*, *díszítő* elem, mely idővel *kiváshat*. A *sáv* – *sáf* (v > f), a *sáf* – *szép*, lásd a *sáfrány* szónál. A *cifra cif* gyöke az *sz > c* és *v > f* hangváltásokból alakul ki. A *díszít* esetében a *szít* gyök a *tetszetős* külső kialakításával *érzelmet szít*. Tehát a *sáv sa* gyöke illeszkedik a *sa*, *sá*, *se*, *sé*, *si*, *sí* ..., *sza*, *szá*, *sze*, *szé*, *szi*, *szí* ... gyökcsaládba. A *sáholy* szóalak gyöke fordítva *has*, *hasít*. Ez rámutat: *sáv*, *szalag* lehet *kihasított* rész is. A fentiek összegezésül: a *sáv* (sávoly, sáholy) szó bontható, magyarázható magyarul. Értelme összefüggéseiben illeszkedik a magyar nyelv belső rendszerébe annak hangzástörvényei szerint, így nem kell sem Teheránba, sem Bécsbe, Berlinbe menni a szó értelmét keresni. Eredeti ősmag(yar)-nyelvi szó.

seb – *Szúrás, vágás, karcolás stb. okozta vérző nyílás a testen.* [?] A *seb* erőszakos behatás fájdalmas eredménye. A szó vizsgálatánál ez figyelembe veendő. Mi a *seb*? *Sérülés*, természetellenes *rés* a testfelületen. Mi okoz *sebet*, *sérülést*, *rést*? Éles tárgy, *kés*, *véső* stb. Mi érezhető keletkezések? Éles, *hasító* fájdalom. Látható az *s* hang, a *se*, *sé* gyökök szerepe a kifejezésben. A *b* hangról már többször volt szó, nagyobb részben *balos* kimenetelű dolgok értelemhordozó jelölője. A *seb* –, ha mély – okozhat *szövődményeket*, *betegséget*.

séf – *Főnök. Főszakács, konyhafőnök.* [nk: francia] A *séf* a *fő*, *főség* fordított alakja, magánhangzó váltással. De jöhet a *sáf* gyökből, mely bővítménnyel *sáfár*, azaz felügyelő, vezető. Innen a *sofőr* szó is. Az ókori fejedelmi, királyi konyhák konyhafőségének megnevezésével vártak egy alig több mint ezer éve kialakult nyelv megjelenéséig. Érdekes következtetés. Ősmag(yar)-nyelvi gyök.

- segéd** – *Kisiparos, kereskedő szakképzett alkalmazottja.* [finnugor többől] A *segéd se* gyöke a *sebesség* szóban is jelen van. Mi a *segéd*, a *segít* szó lényege? Az elvégzendő munka gyorsabb, *sebesebb* kivitelezése. A *g* hang itt ebben a szóban a *gördülékenység*. A szóvégi *éd* a segítség kellemes voltára utal. A régies *segéjtő*, melyből a *segéd* szóalak kialakult, szintén tartalmazott *jó* hatást leíró hangot, sőt: *megejtő*, az *édesnek* megfelelő érzést ír le. A *segéjtség* mindig jól jön – jó, kellemes és *édes* érzést vált ki. Végül más értelmezésben ragadt meg a nyelvben, de alapértelme ugyanaz.
- segg** – *Far, ülep.* [finnugor] A *segg* a *kerekség* rövidített szóalakja lehet. Ehhez kapcsolódik az *sz-ez* és *g > k* váltással a *szék*, melyre a *segg* helyezik.
- sejt** – *Ember, állat, növény szervezetének legkisebb alaki, élettani, fejlődési egysége.* [német] A *sejt* a legkisebb helyre összegyűjtött életerő, olyan egység, amely anyagcserére és szaporodásra képes. Meghatározása: az élet legkisebb élő egysége. A *sejt* valamit *rejt*, a *sejt*be van *beleajtva*, *elbujtatva* az életerő, onnan *hajt* ki a következő *sejt*. A *sejt* a *fajta* legkisebb meghatározó egysége. A fenti magyarázó szövegben hol lelhető a leghalványabb német nyelvi elem?
- sekrestye** – *Katolikus templomokban: a szertartáshoz szükséges tárgyak őrzésére s a pap öltözőjéül használt helyiség.* [latin] A szó tényleg a latinból jött vissza, de honnan jutott oda? A *sekrestye* elkülönített, *elszakasztott* hely, olyan, mint a *szekrény*. Hasonló értelmű a *szakasztolás*, a kenyér megszegése, a *szekercével* a fa *szakasztolása*. A *szekrény* az a bútordarab, ahol *száraz* helyen (*szek – szik*) a külvilágtól elzárva, *szakasztokban*, *rekeszekben különválasztva*, egymástól elkülönítve tárolhatók különböző használati tárgyak: ruhák, *titkos* (secret) iratok stb. A *sekrestye* a latin *secretio* magyarított alakja, mely *elválasztást* (*szelés*), azaz *szakasztolást* jelent. Ám ezt a szót a latin nyelv az *ösmag(yar)*-nyelvből vette.
- selejt** – *Hibás ipari termék.* [német] A *selejt* a jóktól *elválasztott* – úgymond: *leszelt*, és *ejtett* darab. Az *s* hang a süllyedés jelölőhangja, itt a minőségé. Van *selejt* ember is.
- selyem** – *Selyemhernyó váladékából keletkezett fényes, rugalmas, finom szál.* [vszó:...? kínai] A *selyem* nem kínai találmány, csak ők őrizték meg titkait. A *selyem* – a szó – semmiképp. A gyök ugyan talál a kínai *sikou*, japán *shiruku* szavakhoz, de az európai nyelvek legtöbbjénél is *se, si, so sel, sil, sol* gyök az alap. A román nyelvben a szó vége – *mätase* – őrzi az eredeti gyököt. Ez is bizonyíték, hogy valaha egy nyelvből induló szó volt. A thai nyelven *him*, a *h* érzelmi mélység, az *im* kellemes érintés kifejezője. A magyar nyelvben ami *hímes*, az finom is, ilyen a *selyem*. Az *em* gyök finom érzelmi kifejezés a testi kellemességek megjelenítésére: *em* az *ember* női párja, *emlő*, *szem*, *nemiség* stb. A *selymes*, *kellemes* hangzata majdnem azonos, de a *selyem* szóban az *l* lágyítva jelenik meg a finomság még tökéletesebb szemléltetése végett, és jelen van a simogatás *s* hangja. A *sely* gyök más szavakban is *lágypuha* jelentést ad. A tettetett *selypség* túlzott finomkodás. A *selyma* ember simulékony, huncut, hamis sunyi. Székelyföldön a *selymék*, *lágysüllyedős*, *süppedékes* talaj. Ebből kiérezhető, hogy a *sely* gyök, nyomásra könnyen engedő felületet jelent. Tehát a *sely* *ösmag(yar)*-nyelvi gyök.
- seprő** – *Borseprő, folyadék üledéke.* [török] A *seprő* a *préselés*kor még a mustban maradt *apró* részecskéknek a bor érése közben leülepedett maradványa. Az *alja*, a *söpredéke*, mely kidobható (*seprű*) volna, de ez is felhasználásra kerül, mivel erjesztés után ebből főzik a *seprőpálinkát*. A *pr* páros hangjai bontva az *apró por* szót alkotó hangok. A *por* jellemzője a *szaporaság*. A port *seprűvel* távolítják el. Ha a *seprő* megszárad, *por* lesz belőle. Hol itt a török nyelvi elem? Vagyis, nyelvünk egyedi – MAGYARÁzó nyelv –, nem török, nem finnugor. Önmagában tartalmazza a dolgok gyökerei titkainak világos MAGYARÁzatát!!!
- sereg** – *Hadsereg. Személyek, állatok, tárgyak többé-kevésbé egynemű nagyobb csoportja.* [török] A *sereg ser* gyöke *serény* eredést, indulást jelent. A szónak *szorziati* értelme is van, a *sar, sár, ser sér, sor, sürr* ... gyökcsaládkhoz tartozik. Az *ereg*, *eregel* – *járás, menés*. A hagyományos régi *hadseregnél*, a *huszároknál*, indulás előtt *nyereg* került a lovakra, mely szintén a *sereg* indulásának, *eregelésének* jele. Alapvető cél, amiért *sereget* állítanak: a hadba indulás. Ha az országot *sérelem* éri, a nép, az uralkodó *kesereg*. Ezért, hogy a *sérelmet* orvosolja, *felsorakozik* a *hadsereg*, és *sürgösen* hadra kész állapotba helyezkedik. Semmilyen török elem nincs a szóban és a kapcsolódó szövegekben sem. A *sereg* *ösmag(yar)*-nyelvi szó. A *CzF Szótár* a hasonlókról: „Gyöke *ser*, mely az együtt levő, mozgó állati sokaságnak suhogó pezsgését, s légrázó hangját utánozza. Rokonai a mongol *czerik*, tatár-török *cserik*, csagataj *cserig*, lengyel *szereg*, német *Schaar*, olasz *schiera*; továbbá a magyar *csorda*, Göcsejben *cserda*, német *Heer*, *Herde*, latin *grego* (*congrego*), *grex*, *cohors* stb.” Nos, ezek mind az *ösmag(yar)*-nyelvből örökölt gyök bővítményei.

- sérelem** – *Elszenvedett sértés. Jogsérelem. Sérülés.* [finnugor] A *sérelem* sértőn ható *elem*. Ami *sért, rést* üt. Fordítható gyök, ősmag(yar)-nyelvi szó.
- serif** – Az *Egyesült Államokban és Angliában közigazgatási, közrendészeti és bírói hatáskört betöltő tisztviselő.* [nk: angol] A *serif* nem magyar szó, de ősmag(yar)-nyelvi elemekre épül. Akár az egyént, akár a törvényt *sérelem* éri a *serif* kötelessége az orvoslás. A szó második része a *rovás* értelmét foglalja magába: *rov, rif*, vagyis a nyilvántartásra utal. Az angol nyelv hemzseg az ősmag(yar)-nyelvi elemektől.
- serke** – A *(fej)tetű petéje.* [török] A *serkéből serkennek* ki a kis tetűk. A *serke* a kis tetűk *burka*. A *rk* páros a növésben levő állapotot is megjeleníti a *csirke, gyerkőc, lurkó, serken* szavakban. Ugyanakkor *szorzi* értelme is van. Nem török eredetű szó.
- serleg** – *Díszes, nagyobb, talpas ivóedény. Emléktárgy, versenydíj.* [?] A *serleg* szó is többszöröződő értelmű. A CzF Szótár leírása: „Eredetire nézve gyöke rokon a hangutánzó szür v. ször gyökkel, szürcs vagy szörp törzsekben; innen jelentése mintegy szörpölő, vagyis szörpöleg, szörpleg. Tehát ezen származtatás szerint is olyan ivó edény, melyet nem egyszerre kiinni, hanem melyből csak mintegy szörpölgetni szoktak.” Talán jobban érthető, ha úgy írjuk: csak *szerleg* (szerre, apránként) inni belőle, *többszörleg* (ismétlődően többször is) inni belőle. A *serleg*nek mindig értéke volt a valóságban, de jelképesen is. Ha az uralkodói asztal *serlegeiből* kínáltak meg valakit, azaz hivatalos volt egy oly eseményre, melyen ebben részesülhetett, az számára felemelő érzelmi állapotot jelentett, és *serkentőleg* hatott. A mai *versenyszellemű* világban a *serleg* elnyerése *serkenti* a sportolót.
- serpenyő** – *Zsírban sütéshez, pirításhoz használt lapos, füles vagy nyeles edény.* [? szláv] A *serpenyő* *ser* gyöke az *rp* párossal a gyors fordíthatóságot jelenti. Az *rp* páros hangjaiból áll a *repül* gyökszava, és ez szintén a gyorsaságról szól. A *serpenyő ny* hangja a viszonyító *nt* párost váltja a szóban, hasonló a *serpentin* jelentéséhez: *serpentő – serpenyő*. A gyors (*serény*) ételkészítésre alkalmas edény. Semmi köze a szláv nyelvekhez, hiszen a *serpenyő* régebbi, mint a szláv népek történelme összesen.
- séta** – *Időtöltésül vagy egészségügyi céllal végzett kényelmes járás, gyaloglás.* [déli szláv] A *séta* lehet céltalan is, legalábbis az útvonalat illetően, olyan tétova, *se té, se tova*. Magyar szó.
- sí** – *Sílec, kötéssel, bottal.* [nk: norvég] A *sízés* lényege a *síklás*. A *sí, sík* gyökre épül majd minden nyelven, hangugrással: *ski*. Előfeltétele a *sima* felület. A gyors *síklás sí* gyöke a magyar nyelvben a *siet* szóban is jelen van. A *siker* a (végül *sima*) győzelem. Az *is*, a *siettető ismétlés* szava. Ősmag(yar)-nyelvi gyök.
- siet** – *Gyorsan megy, halad. Gyorsan csinál valamit.* [finnugor töből] A *siet si* gyöke a fenti *sí* kapcsán már szóba került, a *síkláló síelés* és a *sietés* közt is van értelmi kapcsolat. Az *i* és *e* hangok és a kiejtéskor közéjük furakodó, alig hallható *j* hang az *ijed* szót juttatja eszünkbe. A finnugor nyelv magyar vonatkozása annyira igaz, mint a dák – római elmélet. A *siet*, tősgyökeres ősmag(yar)-nyelvi szó.
- sík** – *Nagyobb kiemelkedések és bemélyedések nélküli sima, lapos felület, terület.* [?] A *sík* lehet kis, *sima* felület. A *síkság* is *sima* felület, melyen akadály nélkül *síklal*k végig a tekintet. Mégis benne van a *k* hang, amely *éket*, akadályt jelent. Az *esik* szóból indulva, tudjuk, hogy, ami leesik, az simán csúszik lefelé a levegőben, de van egy végpont, *akadály*, amely véget vet a *sima* esésnek. Tehát bármilyen *sík* terület lehet, mely végtelennek tűnő, de egy adott ponton véget ér.
- sikátor** – *Igen szűk kis utca, köz* [? latin] A *sikátor szűk átjáró*. Nincs köze a fenti *sík* gyökhöz. Jöhet a *kis – sík, szűk – sík* váltásból, valamint *át, átor*. Mint van a *pincegátor, gátor* esetében is. Esetleg a keskeny folyosó, *tornác* szótöve.
- sikér** – *Gabonaszemben levő, a liszt süítőipari értékét adó fehérje.* [?] A CzF Szótár feleletet ad: „Síklós, nyulós, ragadós, lágy anyag, pl. enyv, lép, mézga, gyanta, agyagsár, [...] Gabonák, vagy más lisztes anyagú testek tulajdonsága, melynél fogva *szívosak*, s kinyújthatók, honnan *sikeres* buzának mondják, melynek tömött szeme van, a lisztjéből finomra, vékonyra ki lehet a tészta nyújtani. Mindkét jelentésénél fogva alapfogalomban egyezik a *simát*, csuszóst jelentő *sík* gyökkel, és származékaival, mert ami *sikeres*, az egyszersmind csuszós, *síklós*.” (Kiem. K. S.)
- simli** – *Sapkaellenző.* [német] A *simli* külsőre *sima* és belső vonala a *homlokra simul*. Talán a *simuló – simló – simli* alakváltozás nyomán keletkezett. A nap fényét eltakarandó, a távolság *kémlő* ember tenyerét teszi oda a *homlokára simliként*. Az ősmag(yar)-nyelvet beszélő embernek volt esze hozzá,

hogy *sima* fakéregből, vagy más anyagból készítsen ilyen magának. Mindenesetre a napellenzőként alkalmazott, *homlok*ra illesztett lap régebbi a német, de még a germán népnél, nyelvnél is.

sín – *Vasúti vágány alkotórésze: a járművek kerekét vezető és a terhelést az aléptítménynek átadó hengerelt idomacél.* [német] A *sín sima* járást biztosít a vasúti járműveknek. A *CzF Szótár* szerint: „közvetlenül a hangutánzó sebes haladó mozgástól (se si természeti hangtól) is származhatott. Nyelvünkben is, mint számos szóból tudjuk, a se (sebes), si (siet) és su v. suh (suhan) gyökű szók hasonló értelműek.” Vagyis van alapja a magyar nyelvben a kifejezésnek, és nem kellett „lopkodni”, amint azt GLATZ FERENC hazudta.

sing – *A rőfnél rövidebb hosszúságú.* [német] A *sing* még az egynyelvűség idején született megnevezés. Később könyveknek is mondták. A karról, melynek a kezdetekkor lehetett *csüngő* a neve. Mindennek több neve volt az ősmag(yar)-nyelven. Talán az egész karnak is lehetett *csüngő* a neve, a váll, ahonnan a *hón csüng, süng, sing*, hisz ott van a *hónalj*. A *kéz* neve az észak-germán, német, angolszász nyelvekben *hand*. Hosszúságánál könnyű volt könyökből (vagy hüvelykkel) mérni. A könyök fennmaradt a könnyű szóban is. Arra a súlyra mondták, hogy könnyű, amit könyökből lehetett megemelni, nem az egész karból, derékből, testből. Visszatérve a *csüng – sing* szavakra, az *ng* páros jelenik meg legtöbbször a magyar kifejezésekben.

sintér – *Gyepmester.* [német] A *sintér* lehetett *sindér, sündér* is valaha. A *sintér nt* párosa a *sintéri* munkában: a gyepen *hentergeti* az állatot, mialatt *nyúzza*, vagyis *lebontja* bőrét. Az *nd* páros: a *bendőt* *kiontja*, a *bundát* *lenyúzza*, bizony *undok*, *ronda* munka. A *sintér* munkájához tartozik a kóbor kutyák befogása. Ez okon *sandán* figyel, *sündörög*, hogy hurkot dobhasson a kutyára. Ennyi összefüggést nem valószínű találni a német nyelvben. Inkább ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből a *Schinder* szót, melynek *nd* párosa is igazolja ősmag(yar)-nyelvi eredetét.

sír – *Sírgödör. Sírhalom.* [finnugor] A *sír* régiesen *sér*, verem. Talán a *sér* szóalak a találó ősrégi megnevezés, mivel fordítható, érthető: *sér – rés*. Az újabb kori *sír* megnevezésben azért már ott van háttéri értelemként a szomorú állapot érzelmi megnyilvánulása is.

sisak – *Harcban a fej védelmére való, gyakran rostéllyal ellátott fém fejevédő.* [török] A *sisak* valaha a *csúcsos* alakjáról kaphatta nevét, s lehetett *susak* is. Erdővidéken gyerekkoromban játékból készítettünk a fejünkre *suskát*, melyet *rácsúsz*tattunk a fejünkre. De bőrből készült *suskát* húztak a megsebzett ujra is. A *CzF Szótár* is hoz hasonlatot: „valamennyinek alapja a fordítva ejtett latin *cassis*, melyből a francia *casque* is származott. A magyar közkatonák, és köznép nyelvén *kaskéta*, betű átvetve: *saskéta*, [...]” A latin *cassis – sissac (sisak)* bizonyíték arra, hogy a szó fordított alakban jutott a latin nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből.

skalp – *A megölt ellenség lenyúzott fejbőre, mint diadalmi jelvény.* [nk: angol < óészak germán] A szó nem magyar, de megfigyelhető benne két ősmag(yar)-nyelvi kötött mássalhangzó-páros: *sk* és *lp*. Az *sk* páros hangjaiból áll a *siker* szó, melyet győztes érez. Az *lp* a *kálpag* (fejrevaló), *talp* (bőr) szavak alkotó párosa. Az *lp* páros hangjai jelen vannak a *lop* szóban. Vagyis joggalalan halottgyalázás, tetemestész eltulajdonítása. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.

skarlát – *Skarlátpiros.* [nk: latin < perzsa < arab < görög] A *skarlát* szó elemzésekor úgy érezni, hogy ez a szó töredék, és az eleje hiányzik, vagyis leharapott szóvég jelenség. Valószínű, a szintén töredék szóalak a *roskarlát* lehetett. Az *sk* páros több más jelentés közt élénk mozgást (atyáskodó, ágaskodó, áskál, bíraskodó, kereskedő), önzést (áskálódó, dúskál, leskelődő, torkoskodó) kifejező szavakban van jelen, hangjaival alkothatók a *sok*, *siker*, *sikkad* stb. szavak. Továbbmenve, a *roskarlát*, *piros-karlát*, *vörös-karlát* szavakban a *karlát* arra utal, hogy mesterségesen *akarták kavarrással* előállítani a színt: *kavarták*, ameddig a *ros-kar lett*. Az *rl* páros értelemmeghatározó tengely a *körlet*, *örló*, *párló*, *porlad* stb. szavakban, melyek a festék előállítás egyes mozzanatai is. És ezt még az egynyelvűség idején, mert a név rögzült a görög, arab, perzsa, latin stb. utódnyelvekben is.

skatulya – *Doboz.* [latin vagy olasz] A *skatulya* is leharapott szóvégből alakult. Általában kisméretű, mert ha nagyobb, akkor doboz a neve. A *skatulyában* apró, értékes és sűrűn használt tárgyakat tartottak. A *skatulyában* a *kat* a *kattanó* fedelet jelenthette, vagyis finoman megalkotott, akár lányoknak ajándékként is adható tárgy volt, melyben *sok kis (sk)* apróság elfért. Erdővidéken *kotolyának* is mondják. A *kot (ták, ték, tok, kot, köt* stb.) *alkotást* kifejező gyök, de emellett utalhat a benne keresgélő *kotorásra*, *kotorászásra*, *kotolyászásra* is. Neve lehetett *kiskatulya*, majd *iskatulya*. Vannak falvak Székelyföldön, ahol ma is *iskotolya* a neve. S ami még idetartozik:

ősmag(yar)-nyelvi szó, melyet a latinok, majd tőlük az olaszok és más utódnnyelvek is átvehettek (románul: **cutie**)!

skorpió – *Meleg égővi ízeltlábú, mérges harapású állat. [nk: latin < görög]* A **skorpió** nevében levő **sk** kötött mássalhangzó-páros alapvető jellemzőket takar. A **skorpió**: leskelődő, ágaskodó természetű, és méregtűskéje van. A szóban levő **kor** gyök körértelmű, és a felkunkorodó tulajdonság leírója. Az **rp** páros a **harapás**ra utal, mint a **hárpia** nevében is a marásra, csípésre. Ez a szó is még az egynyelvűség idején kialakult, mert a név rögzült az utódnnyelvekben.

skurc – *Festményen, rajzon: távlati rövidülés. [német < olasz]* A **skurc** magyarul **kurtítás**. Az **sk** páros a rövid távolságra a **keskeny**, **vakoskodó**, **tuskó**, **tüske** szavakban ad párhuzamot. Az **rc** is a rövidséget, kicsinységet hangsúlyozza a **perc**, **porcika**, **purc**, **sercen**, **derce** szavakban.

slampet, **slampos** – *Lompos, rendetlen. [német]* Ezek a szavak is példaként említhetők az idegen nyelvekben jelen levő elszármazott magyar kifejezésekre. Az **mp** páros kitörölhetetlen belőlük. Jelen van a német nyelvben is: **schlampig** – **lompos**, román nyelvben **șlampăt**. Az **sl** páros a **feslett**, **moslék** szavakban mutat párhuzamot.

slicc – *Ruhán zárható, gombolható hasíték. [német]* Az **sl** páros a **feslett** szóban ad párhuzamot a résre nyitható hasítékra, melyen ki és be lehet **lesni**. Valaha a **feslik** szóból alakulhatott a német **slicc**, mely tulajdonképpen **lik**, **luk**, **lyuk**, **rés**.

slukk – *Korty. Szippantás. [német]* Hol kortyol, szippant? A **lukon**, a száján. Hová jut mindkettő? A **lukba**: nyelöcsöbe, hörgőbe. Ősmag(yar)-nyelvi szó torzult németre.

só – *Kőszó. [? indoeurópai]* A **só** ösztöni kifejezés a **savanyú**, **sós** ízre, és az **első** kóstolt ízek közül való. A **só** ösztöni ősgyök. Az utódnnyelvekben már műveleti bővítménye jelenik meg. Tehát az eredet ősmag(yar)-nyelvi. Ezt bizonyítják az utódnnyelvekben jelenlévő változatok. A *CzF Szótár* felsorol néhányat: „[...] latinul: sal, görögül: alV, németül: Salz, francziául: sel, lengyelül: szol, csehül: szül, finnül: suola, votjákul: sd'lal, slal, vogolul: solvel, törökül: túz, mongolul: dabuszun stb.” Hozzátehetjük: olasz **sale**, román **sare**, angol, dán, norvég, svéd **salt**, bolgár, horvát **sol**, észt **sool**, galíciai, portugál, spanyol **sal**, holland **zout**, orosz **szoly** stb.

sódar – *Füstölt sonka, lapocka. [német]* A **sódar** neve nem lehet más, mint **sós darab** füstölve. A *CzF Szótár* felsorolja nevét néhány utódnnyelvben: „[...] német **Schulter**, angolul: **shoulder**, hollandul: **schouder** stb.” Nevetséges a németből eredeztetés, mikor a németek tele csomagtartóval hordták, hordják Magyarországról a füstölt húsárut. Ha tőlük eredne, akkor ők volnának a legjobb **sódar**, **sonka**, **kolbász** stb. készítőik. Ezzel szemben a helyzet teljesen más. A szászok is Erdélyben tanulták meg a hús feldolgozását, tartósítását. Ami igaz: nagyon jól megtanulták. Jó mondás: *finom ételt enni, Erdélybe kell menni*.

sodor – *Hajlékony anyagot, szálatat ujjai, tenyerei között forgatva csavar. Folyóvíz sodró ereje. [?]* A **sodor**, **sodrás**, gyors, de nem mindig forgató mozgás. Az **s** a sürgés, sebesség, a **d** a lendület, a **dor**, **tor** körmozgás. A *CzF Szótár*ból: „[...] gyöke lehet **sod**, mely a dörzsölés által okozott suhogó hangot utánozza, és képzőjére nézve azon igék és nevek osztályába tartozik, melyekben alapfogalom a forgás, forgatás, görbe hajlás, milyenek: **csavar**, **teker**, **peder**, **kever**, **kavar**, **zavar**, **kotor**, **bodor**, **fodor**, **guzsor**.”

sok – *Nagy vagy a kelleténél nagyobb mennyiségű, számú. [finnugor]* A **sok** **s** hangja a mennyiség kulcshangja. A **-ság**, **-ség** képzők tulajdonképpen a **sok** változatai. Ezt írja a *CzF Szótár* is: „Egyezik vele egészben a **ság** **ség** képző is, mint sokaságra vonatkozó, pl. **katonaság**, **papság**, **polgárság**, am. a **katonák**, **papok**, **polgárok** öszves serege, **sokasága**. [...] A héber nyelvben **suk** [...] Egyezik vele szintén egészben a török **csok**, **csagataj csok**, **tok**, **top** (VÁMBÉRY), a sínai tszúng **tszúng** [...] továbbá a mongol **czuk**, [...] honnan **czukcza** am. **halmaz**. [...] finn-ugor nyelvekben a rokon **hangu** szók értelménye: **sűrű**.” Vagyis a **csokor** is a **sok** egyik változata.

som – *Vadon termő növény, kora tavasszal sárgán virágzó, ősszel hosszúkás, savanykás, csonthéjas gyümölcsű, szívós anyagú cserje. [török]* A **som** utal a **savanyú** ízre az **s** kezdőhanggal. Például a **mosolyog** fordított változata, a **somolyog** alakjából kiérződik a **savanykás** színezet. A **som** szó kiejtésekor épp olyan arckifejezést mutatunk, mint a **gyümölcs** ízlelésénél, ami azt jelenti, hogy ösztöni, főleg az **s** hang, a **so** gyök miatt is. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

sonka – *Sertés combja, pácolva, füstölve. [német]* A **sonka** a **csonkolás** műveletének eredménye. Erre nem is kell hosszú magyarázat. A **sonka** (**csonk**) szóból kiérthető, hogy **csont** is van benne. Az **nk** páros esetenként fogyatékos jelentő kifejezések véghangzója. Például: **csonk**, **rönk**, **tönk**. Ha ezt ennyi bizonyítékkal a német nyelv is követni tudja, akkor hihető, hogy német **Schinken** után

képződött szó. Ám a cseh, horvát, szlovák, szlovén, macedón, szerb, ukrán sunka, román suncă, dán skinke, észt sink, finn kinkku, lengyel szynka, lett szkinkis, norvég skinke, svéd skinka elég bizonyítéknak az egynyelvűség idején az ősmag(yar)-nyelven kialakult, és az utódnnyelvek által átvett szóra.

sor – *Személyeknek, állatoknak, tárgyaknak egymás melletti vagy mögötti elhelyezkedése.* [finnugor] A *sor* szorziati értelmű szó: *sor* – *szer*. Ugyanakkor, ha fordítottját vesszük: *ros*, a *rovásra* emlékeztet, mely szintén lehet *sor*. A *CzF Szótár* több vonatkozást felsorol: „Jobbára egy jelentésű vele azon szër, mely mint mennyiségképző szór szor alakban is használtatik [...], mintegy sorban. Sőt ez önállólag is sort, rendet, ízt jelent, [...] Dunaszer am. Dunasor; töltésszer, töltéssor pajtaszer, a pajták sora, kertszer, a kertek sora. Ugyanezen értelmű a latin series, csagataj szora, török sz'dra, persa zara, finn sarja, mongol dzerge, mandsu dsergi, szláv csara, héber tur stb. [...] sok nyelvben a sort jelentő szók lényeges hangját az r alkotja, mely majd elül, majd hátul, néha a szó közepén is áll, ilyenek a magyar sor, szër, rend; a latin ordo, series; a szláv csara, rad; a német Reihe, az olasz és középkori latin riga, az angol ridge, a lithai redasz, a lapp raido, az eszth ridda, a persa rak stb. E megegyezésnek okát egy felsőbb elvben kell keresnünk. Ha a sor szóban alapfogalmul a huzást, vonalt vesszük, mely metszés, vágás által alakul: úgy azt azon szókkal tehetjük egy osztályba, melyek ily érteleme vonatkoznak, egyszersmind alkotó gyökhangjok r; milyenek a fenn elszámolt, s más nyelvekben is nagy számmal találhatunk, s ennél fogva e tekintetben is egyeznek egymással.” Ami még fontos, a fent felsoroltak is bizonyítják, hogy ugyanazon szülő gyermekei, egy nyelvből indult ki az összes kifejezés, az ősmag(yar)-nyelvből.

sors – *Életkörülményeink (szükségyszerű) alakulása.* [latin] A *sors* az élet *sora*, folytatólagos vonala, mely némi *szere*ncsével alakulhat jól, de *rosszul* is. Ez is *szorziati* értelmű. Ha valakinek jó *sorsa* van, jól megy *sora*, és így *szere*ncsés. Az *rs* páros a forgás értelmét adó egyes szavakban: *borsó*, *korsó*, *orsó*, *nyárs*. Vagyis az *rs* páros a *sorsnak* fordulatokkal tele *sorára* mutató.

sorvad – *Élőlény szerve(zete) térfogatában és súlyában csökkenve gyengül, pusztul.* [?] A *sorvad* *sor* gyöke egyenes vonalú folyamatra utal. Az *rv* páros erőteljes értelemmeghatározó azonosítója a meghatározásban leírtaknak. Jelen van az: *árva*, *hervad*, *lárva*, *murva* szavakban, és azt is leírja, hogy a *szerve*zetben állhat elő. Az *rv* páros hangjai hasonló értelmű szavak alkotói: *merev*, *reves* stb.

söntés – *Kocsma, vendéglő helyisége, ahol a pulnál mérik az italokat.* [német] A *söntés* nem a német *Schenktisch* magyar torzója. Fordítva történt. Mert mi a *söntés*? Mi történik ott? *Öntés*. Kizárólag az italoknak a poharakba *öntése*! Arra, hogy az *s* hang hogyan került a szó elejére, nem jöttem rá, hacsak nem volt valaha *sövé*nyyszerű mellvéd elválasztóként. Az *nt* páros **magyar eredetigazoló szerepe** azonban biztos fogantyú. A *söntés bent* van a kocsmában, a *söntés*nél lehet egy csinos, esetleg *csintalan* menyecske, aki az italokat *bontja*, *ontja*. Az emberek egymást felköszöntik, megszólal a *lant*, a legények *kurjantanak*, *nótáznak* is. Igen – a német *Schenktisch* a magyar *söntés* német nyelvre torzított alakja. Ahogyan a Gulasch, Paprikasch, Csardasch, Schinken stb. torzult. A német *essen* – *enni* szó is magyar nyelvi örökség.

söpör, seper – *Seprűvel összekapar, és folyamatosan eltakarít valamit. Elsöpör a szél, az ár valamit.* [török] A *söpör, seper* igazoltan ősmag(yar)-nyelvi szó. A szófordítás nyomán jön létre *seperő* – *repeső* szóalak, mely a kezdetekkor a madár egyik megnevezése volt. A madár a levegőt (ár) *seperi* szárnyaival, azaz *repes*. A *CzF Szótár* szerint hangutánzó. Ugyanott: „Arabul: szafara, törökül szüpur-mek, innen: szüpurge am. seprü.” Ám az irány: innen oda.

sör, ser – *Malátából készült, majd komlóval kezelt cefréből erjesztett sárga vagy barna színű, kesernyés szeszes ital.* [török < iráni] A *sör*, de inkább a *ser* az egynyelvűség idején keletkezett szó. Egyik alapvető tulajdonsága a készítés folyamán az *erjedés, serkenés*. A másik a felbontás pillanatában való *serkenés*, habzása, és fogyasztáskor a *kesernyés* íze. Nem kell ezért Isztambulba vagy Teheránba menni, magyar szó, nevét jellemzőinek összessége adja.

sörte, serte – *Vaddisznó kemény, merev szőre.* [török] A *sörte, serte* a *kiserkent szőr*, mely *szorziatok* sokaságával jelenik meg és *szerteszt* borítja be az állat testét. Benne van a *sertés* nevében is, mely azért *sertés*, mivel sok *sörtéje, sertéje* van. Ez a *serte* oly erős, hogy *felsérti* a finom bőrt.

sötét, setét – *Amit semmiféle fény nem világít meg.* [finnugor többől] A *sötét*ről már volt szó a *sátornál*. A *sötét*ben, *setét*ben *semmilyen tett* nem végezhető, vagyis: *se tett, se tét*, csak pihenés.

spárga – *Madzag, zsinog.* [olasz] A *spárga* nem olasz eredetű. Talán idegenül hangzó a *spannol, spengol*, de ha a *spárga* kifeszítésére gondolunk, már rémlik a magyar eredet. A *spárga* szóban levő

értelemhordozó két kötött mássalhangzó-páros bizonyítja magyar eredetét. Az **sp** a feszíthetőség, de az **rg** párossal együtt az elkészítési, gyártási módra is utal. A **spárgát** folytonos csavargatással, tehát forgatva, sodorgatva és közben állandóan feszesen – **spannolva** – tartva készítik. Ez a kötélverő mesterség lényege. A **sp** páros még más ősmag(yar)-nyelvi eredetű szavaink értelemhordozója is.

spektákulum – *Érdekes látnivaló, látványosság.* [latin] A **spektákulum** tényleg nem tűnik magyar szónak, holott két valódi magyar szó van benne. E szó példája lehet annak, hogyan torzultak és rejtőznek el elszármazott szavaink az utódnyelveinkben. **Spektákulum** – tegyük félre a kezdőhangot, marad **pektákulum**. S most szedjük elemeire: **pek** – **kep** – **kép**. A **tákol** ősi szó, jelentése **alkot**. Az **um** latinus végződés, a **-ány** megfelelője. Vagyis képet alkot, látványt készít. És az **s** hang? Az **s** hang a **szín**. Tehát színes látványos alkotás, **színes látványosság** – **spektákulum**. Az **sp** páros a látványosságot követők feszült figyelemére céloz.

sperma – *Ondó.* [nk: latin < görög] A **sperma** a **szaporodás** egyik összetevő tényezője, **s/za/perma**. A magyar **szap** gyökből, **szapora** (szorzati értelmű bővítmény), e szóból lett a **sperma**, **spóra**, **szaporít**, **sarjaszt** stb. az ógörög nyelv is innen örökölte. Az **rm** páros a szóban több jelentést is bevisz. A **sperma** egy folyamat indulása, **harmat**, **permet**, **csermely**, **származás**, **gyermek**. Nincs itt egy fia görög vagy latin elem sem. Ők örökölték és torzították el a szót. Hasonló a **spóra** (**s/za/póra**) esete is.

spiné – *Nő.* [cigány] Ezt csak a **spiné** elemzése végett. Az **sp** itt a feszes, de a **szapora** értelmét is adja. A **piné** majdnem a női nemi szerv finomabb megnevezése, mely a vízzel – **pi**, **pu** – **finommal**, **csintalansággal**, **na** a **nemzéssel** van kapcsolatban. A szóvég: **né**, **nő**. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.

spórol – *Takarékoskodik.* [német] Hogyan takarékoskodik, **spórol**? Okos, gazdaságos, ésszerű felhasználással **fels/za/porít**ja a már meglévőket. De ezt magyarul, nem németül.

sport – *Meghatározott szabályok szerint, időtöltésül vagy versenyszerűen folytatott testgyakorlás.* [német < angol < francia] A **sport** testedzés. A **spor** – **szapora** szorzati alapértelmű gyökből induló kifejezés, a test erejének rátermettségének növelése, fokozása, hatványozása (szorzása) állandó gyakorlatozás, testedzés, erőgyarapítás által: valamiért, mérték, **virtus** értelmében (**rt** páros). E szónak minden eleme magyar, vagyis az ősmag(yar)-nyelv törvényei szerint alkottatott.

stabil – *Szilárd, biztos, rögzített. Helyhez kötött.* [német < latin] A **stabil**, állandó. A **talap** **ta** gyökének jelenléte, főleg a bővítményekben adja a **talap** értelmét, ugyanakkor a kereket jelentő **ab** is egy állandó belakott hely körének kialakítását sejteti. A szóban levő **t** hang kötődés, sőt az **st** – **szt** páros kiosztott vagy választott hely, s az abba való beilleszkedés. A **stabil** ellentéte a **labil** – ingadozó, a szókezdő **lengő** **l** hanggal, és a **lógatható láb** hasonlatával. Az **st** – **szt** a **biztos**, **biztonság** (kiejtve **szt**) értelmét is hordozza. Magyar elemekből épülő szó.

studíroz – *Tanulmányoz. Tanulmányokkal foglalkozik.* [német < latin] A **studíroz** visszatért szó, és benne jelen van a **tud** magyar ige. Románul **student** – egyetemi hallgató. Bár ez visszatért szó, nem indokolt a használata, viszont látható, érthető: magyar a veleje. Ha jól **studíroz**, akkor **tudni** fog, nem lesz **ostoba**. Az **st** páros még a **mester**, **most**, **nyüstöl**, **üstöllést** szavakban mutat párhuzamot a tanulás **sürgető** szükségességével.

suba – *Pásztorok viselete: gyapjas juhbőrből készült ujjatlan, hosszú köpönyegféle.* [német < olasz < arab] A **suba** ősmag(yar)-nyelvi szó. A Magyar Néprajzi Lexikon szláv eredetűnek tartja. Az igazság: annyi féle eredetet hazudtak a magyar kifejezéseknek, hogy már nem tudják az emberek, mihez tartásuk magukat. A **suba** **su** gyöke alig észrevétlenül történő dolgokat is jelent. Például, hangutánzó: **suhan**, **surran**, **suppant**, **susog**, **súg** stb. Vagy titkos beszédet: **suttog**. Titkos rejteket: **sut** stb. A „**suba** alatt” sok minden történhet, vagyis titokban. Még a lány is befért a juhász **subája** alá, és ott titokban történhettek dolgok. Gyerekkoromban, mikor látatlanban cseréltünk játékokat, úgy mondtuk: **suppantsunk**. Székelyföldön a titokban kötött egyezkedésre mondják: **suttyomban**, **sutyiban** megegyeztek. A **ba** – **ab** kerek alakot jelent. A **suba** is kerek, kiterítve kör alakú. Ugyanakkor a **ba** nagyot is jelent (lásd a **B** hang bevezetőjét) Az, hogy jelen van más nyelvekben, azt jelenti: átvették az ősmag(yar)-nyelvből.

suhanc – *Nagyobb serdülő fiú, siheder.* [német] A **suhanc** **su** gyöke vagy a szó egészében a még észrevétlent, vagy alig észrevehető **elsuhanót** jelenti. A **h** lehelehang. A **suhancot** levegőnek nézik, alig veszik figyelembe. A **suhanc** fordítottja **husáng** lenne, ami vékony, markolható dorong. A **suhanc** is vékonydongájú, **suhanhat** erre, meg arra – alig adnak rá. A szóvégi **nc** páros, mint

véghangzó a játékoságot emeli ki. Semmilyen német elem nincs a szóban. A szerkesztők talán a **hanc** végett németesítették, ami hülyeség.

- súly** – *Valamely test tömegének nyomó vagy húzóereje, illetve ennek mértéke, nagysága.* [?] A **súly** hangjai: **s** süllyedés, **su** vadás (lefelé irány), **ú** a legalacsonyabb hangszint, **ly lyuk**, mélység.
- sumák** – *Sunyi, alattomos ember.* [szerb–horvát] A **sumák su** gyöke, melyről a **suba** címszónál írtam, itt is ugyanazt jelenti. A **mák**, fúrófaragó megoldás, ebből lett a **mekanika**, azaz **mechanika** szó. Vagyis **sunyi**, furfangos ember. A *CzF Szótár* így ír róla: „Göcseji tájszó s am. ostoba, tudatlan, együgyü, gyüge. Alapértelemre rokon a sunda szóhoz, s gyökre sum a suny, huny, kum gyökökhöz, mintha volna: sunyák.” Sem így, sem úgy nem szerb–horvát.
- summa** – *(Pénz)összeg.* [latin] A **summa**, **tumul**, **tumultus**, **tömény**, **tömeg**. A **summa** egy pénztömeg vagy **tömegnyi** pénz.
- surgyé** – *Szalmaszák.* [?] A **surgyé**, fekvőhelynek használt, összegyúrt, rogyasztott szalmával töltött zsák. A **su** alanti, a szó második fele a **gyér**, **gyúr** hangugrott változata. Az **rgy** páros jelen van a **bárgyú**, **gárgyul** szavakban, szétválasztott hangjaival alkotható a **rogy**, **gyér**, **gyúr**.
- suska** – *Csuhé, gubacs.* [szláv] A **suska** **tasakszerű** tok. A **sisak** címszónál már említettem, hogy Székelyföldön gyakran használt szó. Papírból készítenek **suskát** a fejükre a gyerekek. A sérült újra is **suskát** húznak, **csúsztatnak** (**suska** – **csúszka**), melyet mondanak **sutúnak** is. A székelyekről nem mondható, hogy napi kapcsolatban lettek volna tótokkal. A szó magyar eredetű, a szlávok átvették.
- susulyka** – *Hegyes-kúpos kalapú, sugarasan rostos vagy bordás, ráncos, barna mérgező gomba.* [? szláv] A **susulyka** alakra hasonlít a **suskára**. Talán inkább az **jk** párost tartalmazó kifejezések közé illene be, az alakja miatt. A **jk** páros a **játékos** hangulat kifejezője a magyar nyelvben.
- suszter** – *Cipész.* [német] A **suszter** így nem magyar kifejezés, de az ősmag(yar)-nyelv törvényei alapján képzett szó. A lábbelivel kapcsolatos kifejezés a csoszogás, amikor cipőjét **csúsztatva** csoszog, mint Csoszogi, az öreg **suszter** (csuszter). Az **s** hang a **súly**, **süllyedés**, **sár** stb. szavakban az alsó szintet vagy azt megközelítő jelenséget leíró. Az **u** hang a legalacsonyabb szintű önhangzó, az **sz** hang, **sziszegő**, **csusszanó** hangok utánzója. Vagyis ez a szó is ősmag(yar)-nyelvi gyökkel bír, mert mondhatták régen az egynyelvűség idején, akár viccesen is a cipőnek **csoszogó** és úgy került az utódnyelvekbe: német *Schuh*, angol *shoe*, dán *sko*, francia *chaussures*, holland *schoen*, norvég *skoen*, orosz *csisztka* alakban. A cipőnek sokféle neve volt még a csoszogó mellett: **toppanó** (szlovák *topánka*) **toppantó** (román *pantof* – *toflan* – *to/pantof*), **botló** (cseh *bota*, lengyel *but*, litván *batas*). A **tipegő**, **cipellő** oly régi kifejezés, hogy erről kapta nevét a még az ősmag(yar)-nyelvű Cippóra is, a bibliai Mózes felesége. Ő tipegő, cipellős széplány volt és a csipogó madárhoz is hasonlították. A **cipellő** nevet a szerb–horvát *cipela* is örzi.
- suta** – *Balkezes.* [szláv] A fogyatékos jelenségek egyik megjelenítője az **s** hang. Ilyen a szarv nélküli kérődző: **özsuta**, **suta** ökör stb. A balkezességet, ballábasságot is **sutaságnak** tudták be. A **su** az alsó szintet, a **ta** a **tapogatózó**, **tétova** jelenséget viszi a szóba. Más kifejezések is tartalmazzák. A **séta** nem céltudatos járás, a **sáté** nem jó takarmány. A **settenkedő**, nem jóban jár, a **rosta**, **rosota** kiválasztja az ocsút. A **suttogó** nem nyíltan beszél. És talán még volna más példa is rá. A szláv nyelvek csak örökös-ként jöhetnek szóba.
- süket** – *Aki nem hall.* [?] A **sükettség** is a **sutaságok** közé sorolható, minőségi **süllyedés**. Az **ük** hiányt, avultságot is jelentő. A **lüke**, **süsü** sem teljesen épeszű, a **szükség** hiányt jelent. A **ket** – **tek**, tevékenység, és együtt: **sü-ket**, **süket**, azt jelenti, hogy tevékenységre csak korlátozottan alkalmas.
- süllyed** – *Fokozatosan alacsonyabb szintre jut.* [?] A **süllyed süll süly** gyöke mélység felé tartó állapot. Ilyen a **süllő** nevű hal, mely a szint alá merülésből kapta nevét. A **süly**, mint betegség **lesüllyedt** egészségi állapot. A konyhában az étel a serpenyő alján **süll**, ami **odasüll**, leragad, értékét veszti, ehetetlen. A kenyér a kemence alján **süll**, mivel ott **üll**.
- sün** – *Sündisznó.* [finnugor] A **sün** ez alakban a kisállat azon tulajdonságát emeli ki, hogy **elsünn**yed az avarban, **eltűnik**. A *CzF Szótár* ír a tüskés tulajdonságáról: „Tüske vagy tövisforma kemény szőr némely állatok testén, vagy növényeken; honnan ez ösztetett szók: sülbige, süldisznó, sülhal. [...] Némely tájak szójárása szerint: sün. Nevezik még tövises disznó-nak; és SZABÓ DÁVIDnál eléjön szördisznó is. Rokon vele azon sör, melyből sörény és sörte származott, [...] a süldisznó másképp: szördisznó.”
- süpped** – *Laza, puha anyag a ránehezedő súlytól lefelé nyomódik.* [finnugor töből] A **süpped sü** gyökének értelme már ismert a fentiekből. A **p** hang a **tapadás**, a **ped padló**, mely alul van (**pedál**, **padló**, **pata**), vagyis **süpped** annak irányába.

- süt** – *Élelmiszert szárazon vagy zsírban sülni hagy. Kenyeret, süteményt készít. Lesüti szemét. Rásüt valakire valamit. [finnugor]* A **süt** ige **sü** gyöke a fent említettek értelmét hordozza. A szóvégi **t** hang **tett**, cselekedet. A **süt** a **tűz** fordított alakjának is mondható. A **tűz**ő nap **süt** nagyon. **Süt**: a természetestől alább való minőségre juttat, elszárit, megéget. Ez is mutatja, hogy a természetes nyers táplálék több életerőt képes a szervezetbe juttatni, ám ezt ma lehetetlen teljességében megoldani. A szemet **lesütni**, ez a *CzF Szótár* szerint a **sötét** állapottal rokon, szintén lefelé irányban haladó cselekvést jelent. A valakire valamit **rásütni**, erkölcsi értékének **süllyesztése**, megbélyegzés. A megbélyegzés a rabság jele is. Rabokat, állatokat jelölnek meg **besüített** bélyeggel.
- süv** – *Nővérünk férje, sógor. [török]* A **süv** szót, ha fordítjuk **vüs**, és ez hasonlít a **vő** (a lányt elvevő, ám a vevő vásárló, majd viselő is) szóhoz, mely a sógorsági állapot főfeltétele. A *Magyar Néprajzi Lexikon* szerint: „Erdélyben és a Dunántúlon ismeretes a **süv**, **sü**, D-Dunántúlon a **bér**, **rév** főnév is a sógor jelölésére.” (Kiem. K. S.) A **süv** szó **szüv**, **szöv** váltásban utal **szív**re, **szövetség**re. A *CzF Szótár* is ír erről: „Ezen **sü** v. **süv** szó legközelebbi rokona a sínai **su**, Schott szótárában így írva: *schu* (patris frater minor). Továbbá hangji és értelmi rokonságban van **sző** magyar szóval, honnan **szövetség** is származik. Innen jelentheti azt, kivel szövetségben (de nem vérségi rokonságban) állunk, ki **szövetségesünk**, épen úgy mint más nyelvekben is, például a francziában, **allié** jelent szövetségest és rokont, **allier** igétől, mely am. szövetséget eszközölni, és visszahatólag **s’allier** am. szövetséget kötni; és: sógorságba lépni. CURTIUS GYÖRGY jeles nyelvtudós szerint a latin **so**-ben a **so** gyök nem más, mint a szanszkrit **szva** (= övé).” (Kiem. K. S.) Ez nem török eredetű, hanem a török nyelvek is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.
- süveg** – *Magas, hengeres vagy csúcsos, rendszerint karimátlan vagy felhajtott peremű fejfedő. [? török]* A *CzF Szótár* leírása: „Hajdani magyaros férfi főveg, melyet a kalap behozatala előtt általán mindennapra viseltek. [...] Mindezekben az eg ag képző, és így a **süveg**ben is, melyet elvonva gyökül marad **süv** v. **sü**, vastaghangon **suv**, mely héjat, burkot jelent a **suvadék** származékban, s egyezik vele azon **sov**, melyből eredt a **sovárol**, azaz, valamit héjából, tokjából kifejt. Ide tartozik a **hüvely** gyöke **hüv**, mely szintén héjat, tokot jelent, [...] a **süveg**, mint fejtakaró, eredetre nézve a fennemlített gyökökkel rokon, mintha volna **sovag**, **suvag** v. **hüveg**.” (Kiem. K. S.) Annyi magyar nyelvi vonatkozása van a **süv** gyöknek, **süveg** szónak, hogy azt nehéz elvitatni a magyar eredetű szókészletből. A török nyelvek örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

„Mássalhangzó: a nyelv pereme és a felső foghús közt képzett réshang, a z **zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu sz

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „Az sz, harminczegyedik betű a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában huszadik. A fogak között vékony szellellettel kinyomott egyszerű mássalhangzó.

Mint sziszegő vékony gyökhang a természetet utánozza ezekben: szél, szellet, szellő, átv. ért. szellem; tovább., szender szendereg; szimmog; szisz, sziszeg, [...] szó; szuny, szunydikál, szunnyad; szusz, szuszog, szuszi, [...] szivási, illetőleg szaglási és izlési érzékek működése alatt támadó hangokat utánozza ezekben: szag, szesz, ész, szipa, szipák, szipákol, szippant, szimat, szimatol [...] kedélyből fakadtakat: szepeg, szeppen, szepelkedik; szán; szid, szitok; [...] sebes mozgással járókat: szalad, száguld, száll, szárny, szekér, szökik, [...] végre sziszegő hanggal működő eszközöket: szita, szitka, szűrő, szivattyú, szivornya.

Mint a nyelvhegy és fogak által képződött hang rokonszervü társaival néha fölcseréltetik, és pedig

a) t-vel; ide tartozik kétségtelenül a jelentős és jövődől mód második személyruga sz vagy önhangzóval elül: esz, asz is, pl. döntesz am. dönt te, állsz v. állasz am. áll te; továbbá, az egymástól távolodást jelentő sza sze gyökök am. ta te, honnan szana szét am. tana tét, azaz tovatét, szaka am. toka, s helynevekben Szárszó, Szikszó alkalmasint am. Szártó, Sziktó. Némelyek a parancsoló mód második személy sza sze todalékáról is azt tartják, hogy az am. te, honnan jer-sze, és jösz-te, ne sze és ne-te, no-sza és no-te, add-sza és add-te, hop-sza és hop te egyet jelentenek. Azonban ezen sza sze todalékok mind régiesen mind tájdivatosan más személyeknél is eléjönnek, miről lásd az illető cikket.

b., cz-vel, mint: szimbora, cimborá; szigony cigornya; szepel czepele; szulák czulák; szucza czucza; szikkad czikkad;

c) d-vel: cselekszik cselekedik, verekeszik, marakoszik stb. [...]

d) z-vel: szig szug, zig zug; szászpa zászpa; szamat zamat; szilál zilál; Szala Zala; Szarka Zarka; szarándok zarándok. e) s-vel: szárcsa sárca; szalag salang; szőr sörény sörte; szömöröcsök sömöröcsök; szuvat suvat.”

Az *asz* gyökben az *sz* jelenléte a száraz értelmét közvetíti, például az *aszály*, *aszal*, *aszú*, *aszó*, *aszal*. Az *asztaltet*ön *aszalt*ák a szilvát még az én gyerekkoromban is. Az *asztalon* felejtett kenyér, meg egyebek megszáradnak. A szél is *szárít*. Az *aszt* párosnak osztás értelme van az *asztal*, *asztag*, *esztendő* szavakban. Az *asztaltet*ő tér, melyen *osztanak*: ételt, italt, tanácsot, kártyát stb. Az *asztag* nagy terjedelmű.

Az *asz*, *ász*, *esz*, *ész* és a többi magánhangzóval alkotott gyökök, valamint fordítottjaik (*sza*, *sz*, *sze*, *szé* stb.) szétterjedést, esetleg **nagy** területre kiterjedést leírók. Ilyenek: *arasz*, *asztag*, *terpesz*, *kifeszít*, *szél*, *szór*, *osztat* stb. Ezt nevezhetjük *sz* jelenségnek is. Megfigyelhető az alábbiakban ez az *sz hatás* majdnem minden szóban. Az *sz* hangnak a *kiterjedés* jelölésében, sőt a hatványozott kiterjedés jelölésében való szerepére a legerősebb példa talán a *szér* gyök.

Az *sz* hang az érés jele is: *ősz*, *asszony*, *ész*, *esztendő* stb.

szab – *Lapszerű anyagot meghatározott méretű és alakú darabokra vág.* [?] A **szab** ige *sza* gyöke egyezik a *szakít*, de a *szel* gyökével is. A szó másik része: **ab**, kereket jelent. **Szabás**nál valamilyen **ábra** körvonalain halad a metszőeszközzel. Vagyis *szétszel*, *szakít* valamilyen körhatáron (**ab**, **ábra**). Az *sz* hang értelménél fogva szétterjesztést, terpesztést is jelent. A célszerű **szabás**nál több darab illeszkedik egymásba. Tehát az **összeszab** szóalak illesztést is jelent. Ezt az illesztést a **szab** szó fordított alakja, a **basz** is szemlélteti, sőt ez **nagy** összeilleszkedést jelent (ba). Bár ezt így nem illik használni, kerülendő, de a szó kifejező ereje végett tudni kell, ha **ba** gyökkel kezdődik egy szó, az *nagyot* jelent. (lásd a **B** hang bevezetőjénél). Nemzésről, teremtési folyamatról van szó. Ezt nem malackodásból írom ide, hanem a nyelv tömör kifejező erejét szemléltetendő. Ez sem a kezdetekkor sem most nem csak a nemi kapcsolatot jelentette, jelenti. A **szabás** is egyféle teremtő művelet. Ezért van, hogy ha valami nem jól sikerül: *elszabtuk*, akkor mindjárt a fordítottját is kimondjuk. Ami azt jelenti: nem jól illesztettük. Ám a művelt embernek illik kerülni ezt a szót.

szabad – *Másokra nem káros, tevékenységében, magatartásában, jogaiban nem korlátozott.* [szláv] A **szabad**: *kiszabott adomány*, ami számomra megengedett a saját körömben belül. A **szabadság** fogalma magában rejti a korlátokat is. A **szabadság** szó úgy lesz érthető, ha elemeire bontjuk. A **szab**, **ab** értelmi körből indulhatunk ki: **ab**, **ábra**, **kép**, **ember**. Tehát emberre **szabott** állapot. Sokan vagyunk, és mindannyian jogot tartunk a **szabadságra**. Adatik egy elméleti terület, melyből kikerekíthetem, **szabhatom** a magamét. Ám nem **szabhatom** úgy, ahogyan én akarom! Csak úgy, hogy mások körvonalait ne sértsem. Tehát kezemben a posztó és az olló, de úgy kell **szabnom**, hogy

a sok „*szabás*” ne okozzon egymás „mintáiba” való belekaszabolást. Vagyis a *szabadság* mindenkire vonatkozó részét *szabályozni* kell. Ne sértsük meg egymás *abjait*, *ábráit*, azaz *köreit*. A *kör* egy *szabályos* téridom – *törvényei* vannak (ö). Körvonala és benti oszthatósága mértani törvények által *szabályozottak*. Nem *szabdalhatunk* bele egymás köreibé. Valahogy így érthető a *szabadság*. Nem a liberálisok szabaccság mocsara, a pocsolya, benne minden erkölcsi mocsok, dancs, ocsú, ocsmányság, acsarkodás, csalás és erkölcsi csőd.

szád – *Üreg, üreges tárgy tág nyílása.* [**finnugor**] A *szád* alapszava *szá*, kiterjedést jelent, innen képződik *d* hanggal a *szád*, *j* hanggal a *száj*. A *szád d* hangja itt a *kerekded* alakra utalhat, közeli hozzá a *göd d* hangja. Megfigyelhető még, hogy azok a tárgyak, melyeknek *száda* van, kevés kivétellel magukban hordozzák a *d* hangot is: *hordó*, *kád*, *dézsza*, *vödör*, *gödör*, *kút* (*d* > *t*). A *d* hang kerekiségre utal (*ded*, *dundi*, *didí*).

szag – *Az orrban, mint érzékszervben keletkezett érzet, illetve az, ami ezt kelti.* [**? finnugor**] A *szag*, bizonyos anyagok levegőben szétoszlott, szétterjedt (*sz* jelenség) illórészecskéinek az orr *szaglószerveivel* való érzékelése. A *szag* fordítottja *gasz*, és nem véletlenül, mivel az ősmag(yar)-nyelvben nincsenek véletlenek. A *gasz* igazolja, hogy légnemű anyag tehát a *gasz* (gáz – levegő) szállítja a *szagot*. A *CzF Szótár* írása: „E szónak alapját teszi a szívás, vagyis az orron beszívott levegő hangja, [...] milyenek: szimat, szimatol, szamat, szipa, szipák, szipákol, szippant, a bűdös szagú szenny, az erős szagú szesz. - Egyezik vele az arab-persa *szok* (genus aromatis), továbbá a latin *sagire* (acute sentire, CICERÓNÁL), és ettől: *sagax*, szaglászó, szimatoló pl. canes *sagaces* [...] arab *szaf* és *szuf* [...]” (Kiem. K. S.) Az idézetből kitetszik, hogy azok a nyelvek az ősmag(yar)-nyelvi gyököt vették át. Az is idetartozó, hogy a *szagok* milyensége szerint vannak (finom) illatok, (kellemes – kellemetlen) *szagok* és vannak bűzök.

száguld – *Szemmel alig követhető sebességgel halad.* [**finnugor** töből] A *száguld* szó a *szál*, *szel*, *szág*, *szeg* gyökök értelméből indul. Mondják: jól szeli az utat. Itt is jelen van a terjedelemre vonatkozó *sz* hatás. A lassú, méltóságteljes *szálldos*, *szálldogál* ellentéte. A *száguld* szóba az *uld* gyök az *üldöz* értelmét viszi be. Ez azon kevés *ld* párossal alkotott szavak egyike, mely kellemes érzetet közvetít ugyan, de lehetnek kellemetlen utóhatásai (öld).

száj – *A fejen az emésztőcsatorna kezdeti nyílása a mögötte levő üreggel együtt.* [**finnugor**] A *száj*, *bejárat*, a *j* hang az *ajtó* hangja is. Az *sz* hatás képletes jelenléte érződik a *száj* és tettei kapcsolatában. A *száj* is *jár*, az *ajtón* ki-, *bejárnak*. A *szájon* a *szó jár*. Valaminek a *száda* annak *bejáratát* jelenti, az *á* nyitóhang. Az *sz* itt mind az ész (érvek), mind a szív (érzelem) jelölője is, mert szívvel érzünk, ésszel mérlegelünk, és a kettőnek összegzéséből kiszűrődő következtetés alakul hanggá, beszéddé, mely a *szájon*, mint *ajtón* jön ki. Lehetne mondani, hogy a *száj*, a *szívnek* és *észnek* (értelem) *ajtaja*, melyen *kiejtjük* azokat. A *szél* (levegő) által képzett hangok hagyják el az *ajkak*at, így *beszél* a *száj*. A *j* hang a *jót* is jelenti a szóban, és ez az *ízlelt*, *érzékelt*, *kibeszélt* dolgokra is vonatkozik. A *CzF Szótár* felsorol néhány utódnyelvi szóalakot: „[...] a török: aghz v. aghd'z, finn és észt *szuu*, lapp *csuv*, csodd (torok), finn-lapp *csod* (ugyanaz), latin *os* (megfordítva), melyből fejlett ki a szláv *usztó*. Figyelmet érdemelnek a németben *sagen* és *Mund*, hangokban amannak a magyar *száj* és *szó*, emennek a magyar *mond* felelvén meg, de fogalmakban mindenik rokon levén. (A mongolban is aman *száj*). [...] a hellen *stoma*, a szláv *huba*, a német *Mund* és *Maul* stb.; melyek a szájnak öblös nyílását látszanak utánozni, mennyiben t. i. a *száj* működéseinél, az evésnél, lehelésnél, szólásnál, *bámulás*nál annak ürege többé-kevésbé megtáguul vagyis tátong.” (Kiem. K. S.)

szajha – *Feslett erkölcsű nő.* [**?**] A *szajha* az erkölcsi csőd mélységének szélére (széj) jutott, dologtalan állapotban levő (*lajha*), nemtörődöm (*hejha*), bűnöktől *hajszott*, *szalajtott* (*hajsza* – *szajha*) életmód. A *CzF Szótár* szerint: „Képzőjére nézve hasonló a *lomha*, *lanyha*, *renyhe*, *csürhe*, *mostoha*, *turha*, *nátha* szókhöz, azon tekintetből is, hogy mind ezekben bizonyos roszalás vagy utálat alapfogalma rejlik. Gyöke *szaj* a félre csapásra vonatkozó *csa*, *csaj*, *cza*, *sa*, *sza* gyökű szókkal rokon, milyenek *csafrinka*, *csajvadék*, *czafra*, *czandra*, *sandra*, *safarina*, *szatyus*.” (Kiem. K.S.) A *szajha* szóban az *aj* gyök *alj* vonatkozású is lehet, akár a fizikai alsótest, akár az *aljasság* szempontjából. A *szajhaság* *sajnálatos* erkölcsi állapot.

szajkó – *Tarka tollazatú, a varjúval rokon, utánzásra képes énekesmadár.* [**szláv**] A *szajkó* egy hangulatos, *játékra* alkalmas madár, mely a saját *bujkájában* (*fészek* régiesen) *dajkálja* *pajkos* fi/j/ókáit. Hol itt a szláv nyelvi elem? A *CzF Szótár* szerint: „Nevét *zajgó* vagyis csacsogó természetétől kapta. Ha nyelvét fiatal korában fölmetszik, némely szók *kiejtését* megtanulja.” A

szajkó bizonyos beszédképessége végett kaphatta a **száj**vonatközös **szajkó** nevet. A **papagáj** nevében is a beszédképességre való hajlam van kifejezve.

szak – *Időtartam meghatározott része.* [finnugor] A **szak** gyök a **szakaszolás**, **részekre** osztás, időbeosztás (évszak, éjszaka), munkaterületi **szakma**, elhivatási **szakágazat**, valamiből kiszakítás stb. leírása kifejezéseinek szótöve. Az **sz** – **szét**, az **ak akad** – **szak**, **szakad**. Fordítva **kasz**, **kasza**, mellyel **kaszabolni**, **szakaszolni** is lehet.

szak – *Zsákalakú háló.* [szláv < latin < görög < héber] A **szak** – **zsák**. Fordítva **kászu**, mely belső üreggel rendelkező, kéregből készült edény. Ezekbe lehet belerakni (**szakolni**, **zsákolni**) a nagy egészből kiszakított mennyiséget. Innen a **zsákmány** szó is. A **szak**, **zsák** szót a héber nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből vette, mivel mindig az utód örököl az őstől!

szakács – *Ételkészítéssel hivatásszerűen foglalkozó férfi* [szláv] A **szakács** összetett szó. A **szak** gyök kötődik a **száj**, **szag** szavakhoz. A **szakács szakaszolja**, darabolja a főzni-, sütnivalót. Az **ak** vagy **ka** kötődnek a **kő** gyökhöz, mely minden nyelvben ugyanígy jelen van a **konyhával** kapcsolatos szavakban. Minden tűzhely, de főleg minden élelemkészítő tűzhely alap gondolata a **kő** körül forog. (lásd a **kályha**, **katlan**, **kemence** címszavaknál). Az **ács**, ez esetben nem a faanyag megművelője, hanem a **csinál** ige egyik változata, régen: **csiál**, **ácsial**. A **szakács** **ácsialja** a **konyhán** a kellemes **szagú** (inkább illatos), ínycsiklandó ételeket. Csak azért, mert **cs**-vel végződik egy szó, még nem szláv. Ilyenek még a **takács**, **kovács**, **barkács** stb., ezek mindannyian **ácsialnak** valamit, de magyarul. A **cs** hanggal végződő szláv megnevezések mind ősmag(yar)-nyelvi értelmet hordoznak, de azok csak magyarul magyarázhatóak, mivel ez –, mint az eredeti isteni nyelv egyenes folytatása – a világ titkainak magyarázó nyelve!

szakáll – *Férfiak arcán, állán növő szőrzet.* [török] A **szakáll** a férfiak **tokáján**, azaz **szakán**, **állán** nő. Ez időnként **lekaszál**andó, **leorot**andó, mely műveletet **borotválkozásnak** neveznek, mivel a **boronaszerű** szőrt **leorotva**, **változás** áll be az arckifejezésben, úgymond: új arcot (borotv) **alkot**. A *CzF Szótár* leírása: „Egyezik vele az uigur, török, tatár szakal, mongol szakhal (barbe, barb., ou filets de l'épi, fibres de racine; honnan; boghoidai jin szakhal, barbe du froment [kalász], khuluszun szakhal, grappe ou un épi de roseau); a wolgai finn sakal vagy sakala, továbbá a héber zakan, és arab dakan, melyek jelentenek állat is, szakált is (mertum, barba). Véleményünk szerint ugyanezen viszony létezik a magyar szaka (,toka' jelentéssel) és szakál között, minthogy a szakál tömege leginkább a tokát környezi, s annak kinövése; hasonlóan a ,szakál' szó nem egyéb, mint a megnyujtott, s mintegy kinőtt szaka. Innen kiindulva mind a szakál és szakhal, mind a zakan szót a magyar szóképzés szerint elemezhetjük, t. i. a) az al v. l újabb képzőnek is tekinthető; de ezen kívül is szokása nyelvünknek némely önhangzón, különösen a, e hangokon végződő szót a l betűvel megtoldani – pl. fő föl, nő nől, lopva lopval, sanda sandal, bandsa bandsal, kancsa kancsal, hangya hangyal v. tájdivatosan hangyál, és így szaka szakal v. szakál.” Az idegen nyelvi hasonló szóalakok elvitathatatlanul az ősmag(yar)-nyelvi eredet bizonyítékai, alátámasztói.

szakóca – *Jég meglékelésére való fejsze.* [szlovén] A **szakóca**, **szekerce**, **fejsze/kerce**. Ezek **szakaszoló eszközök** még a kezdetektől, az egynyelvűség idejétől. Ezt őrizte meg a szuahéli shoka, ukrán sokyra, angol ax, cseh, szlovák sekera és mások.

szakramentum – *Szentség.* [nk. latin] A **szakramentum** a **szak** gyökből indul, el**választást**, kiválasztást (**szakít**, **szel**), elkülönítést jelent, nem a **szenny**, hanem a **szentség** **mintája** szerint. A **kr** páros a **szekrény**, **szikra** szavakban ad párhuzamot. A **szekrény szakaszaiban** tárolhatók külön**választott** tárgyak, a **szikra** egy anyagból kiugró, önmagában égésben megsemmisülő **részecske**.

szál – *Hosszú, igen vékony, hajlékony anyag. tárgy, képződmény.* [finnugor] A **szál**, ami **felszál**, azaz magasra nő, és fújja a szél. A **szál l** hangja a **lengeség**. A *CzF Szótár* felsorolja idegen nyelvű változatait: „Rokon hozzá a mongol szal [...] a csagataj szal amivel a vízen átkelnek (Abuska); továbbá a finn szalko, mely póznát, hosszszabb rudat jelent; a héber (szálal), arab (schál) [...]. Továbbá alaphangra és fogalomra rokonai, a német Halm, latin calamus, culmus, persa: kalem, magasat jelentő culmen, collis, s magyar halom. Mi a szál szónak a többi pontok alatti értelmét illeti, azok a tulajdon értelmű szálhoz részént növésre, részént sudaras alakra hasonló tárgyakat jelentenek, minél fogva egyeznek vele szalag és sallang.” Vagyis, a **szál** ősmag(yar)-nyelvi szó, s jelenléte a többi nyelvben igazolja az átvétel irányát.

szála – *(Bál)terem.* [olasz < német] A **szála** mai neve terem. Ha a mai magyar **terem** nevet fordítjuk **meret**, ez a nagy **terjedelmére** utal – **méretes**. A név az ősmag(yar)-nyelvből indul és valaha a laza, könnyen lengő, **szállongó** lepelből készült nagyobb, levegősebb **szálláshely**, nyitott sátor neve

lehetett. A szilárd falakból készült építmények idején a *szállás* név fennmaradt. A *lepel* helyét a *felemelkedő fa*anyagú *fal* vette át. Ebből lettek a *paloták* (*f > p*), melyeknek nagyobb termét *ólnak* (aula, szála) nevezték. Ez aztán az utódnyelvekben megragadt. Ezért van, hogy különböző nyelveken hasonló a nevük. A *CzF Szótár* felsorol néhányat: „Olaszul, spanyolul, lengyelül: sala, francziául: sale, salon, németül: Saal.” De hasonlók: az albán *salle*, bolgár, horvát *sala*, cseh *sál*, dán *sal*, észt *saal*, finn *sali*, galíciai, spanyol *salón*, holland *zaal*, katalán *saló*, román *sală* stb. Ezekből is látszik, jól felismerhető az egy közös nyelvből – ősmag(yar)-nyelvből – eredés ténye.

szalad – *Nem teljes erőből, csak lazán fut.* [**finnugor** többől] Aki *szalad*, *lazán* fut, kicsit *szállong*, s csak úgy hozzáadogatja a lépteket, és *halad*. A *sza* a *szabad* gyöke. Aki *szalad*, *szabadul* valahonnan, valamitől, valakitől vagy saját belső nyomasztó érzéseitől.

szalag – *Vékony, hajlékony anyagból készült hosszú, keskeny csík.* [**finnugor** többől] A *szalag szal* gyöke egyezik a *szál*, *sallang* szavakkal a *CzF Szótár* szerint is. Ugyanakkor a *szel* ige származéka is lehet, hiszen *szalagot* egy nagyobb darabból *szelnek*. A szóvégi *g* hang a kötés, kötődés jelölőhangja (ragad). Az izmok *ínszalagjai* kötődnek a csontokhoz, a *szalaggal* kötözni is lehet (*göb*, *bog*). A finnugor kötődés fordítva igaz, hiszen az is az ősmag(yar)-nyelv utódai közt van.

szalámi – *Téliszalámi. Nyáriszalámi.* [**nk: olasz**] A *szalámi* szó alakulhatott ki bármely utódnyelven, de nem kerülhette el az ősmag(yar)-nyelv szóalkotási szabályait. Mi a *szalámi*? Oly hentes ipari termék, mely *szeletelve* fogyasztható. A kolbászból könnyedén törni is lehet, a *szalámiból* nem, azt *szeletelni* kell. Vagyis a *szalámi* szóban az alap ősmag(yar)-nyelvi *szel* gyök.

száll – *A levegőben mozog.* [**? szláv**] A *szal*, *szál* gyökök legtöbb esetben a könnyedséggel kapcsolatosak: *szál*, *szálka*, egy *szál* ingben, pendelyben. A pihe a *szél szárnyán* könnyedén *száll*, *szállong* a levegőben. A *szó* is *száll*. Itt az *á* a magasság bámulása, és az *l* hang *lenge* értelme érvényesül. Az *l* kettőzése a könnyedség hangsúlyozása akár az *illan* esetében. Ez a szlávozó szóeredetkezés szándékos ferdítés. Az embert a kezdetektől izgatta a magasba emelkedés varázsa. Ezért volt oly sok megnevezésük a madaraknak. A *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben írtam erről. Ez fellelhető a www.magtudin.org vagy www.kolumbansandor.ro honlapokon a *Keressünk elveszett ősnyelvi szavakat* fejezetben. A szövegből: „Az utódnyelvekben jelenlevő számos szóalak mutatja, hogy a levegőben könnyedén **libegő, szálló, repkedő, repeső, bolyongó, kerengő, lengő, sivalkodó szárnyasok** megragadták a földhöz kötött ember fantáziáját. A felsorolt jelzők egyben megnevezések is voltak.” Ehhez hozzájön még a **madár**. Vegyük ki ebből a **szálló** szót, mely akkor megnevezésnek is számított. Gondoljuk el – az egész földön beszélt nyelven különböző vidékeken különböző megnevezéseket adtak. Ezek egyike a **szálló**. Ismét a könyvből: „A **szálló**: levegőben úszkáló, uszálló, az olasz **ucello**, a katalán **ocell**, a francia **oiseau** (*oászó*), a koreai **sae**.” Az utódnyelvek közül ma ezek (és mások is) őrzik az ősmag(yar)-nyelvi szóalak torzóit. Felvetődhet a kérdés: és a szlávok? Tovább a könyvből: „A szárnyasok a **tik** (tyúk) osztályba voltak sorolhatók, a repülni tudó szárnyast megkülönböztették, így **repülőtik** lehetett, s mivel a szlávoknál tömörülnek a mássalhangzók a szó elején, a **reptik, ptik, pták, ptika** alakra torzult.”

szalon – *Vendégek fogadására használt díszesen berendezett szoba.* [**német < francia < olasz**] A *szalon* már volt említve a **szála** címszónál. Milyen szépen fölsorolják az eredetvonalat. Elébe tehettek volna a **latin**, az **etruszk** és az **ősmag(yar)** nyelveket.

szalma – *Kicsévelt gabona szára.* [**szláv**] A *szalma* a *szál*, *szár* gyökökből eredő. Az *lm* páros a felhasználásra utal. A *szalma* az ember és állat *alma*, melyen kellemes az *álma* (ha a gyomrában van egy *alma*). Én gyerekkoromban még *szalmazsákon* aludtam, *álmodtam*, de nem szlávul. A *CzF Szótár* felsorol néhány idegen példát: „Hangra, és jelentésre egyezik vele a csagataj **szalman**, török, nigur **szaman** (VÁMBÉRY); tovább., a szláv nyelvekben átvette divatos **szlama**, s a gabnaszárt jelentő német **Halm**, a latin **calamus**, caulis, persa **kalem**, arab **kalam**, szanszkrit **kalamasz**; ezek ismét oly szókkal állanak gyökhangyi rokonságban, melyek magasra meredést, nyulást, emelkedést jelentenek, mint a szanszkrit **kul** (halmoz); **kulan** (halom); német **Halde**, Hals; latin **culmus**, culmen, collis, collum; a magyar **szál**, **szár**, **halom** stb. [...] Minthogy továbbá a hangok átvétele az eredeti alaknak némileg elferdítése: tehát a magyar *szalma*, a német *Halm*, és latin *calamus* eredetiebb alakok, mint a szláv *szlama*. A latin *stramen* és német *Stroh*, mint a *sterno* és *streuen* igék származékai, a *szalmának* azon rendeltetésére vonatkoznak, mely szerént azt *alomul* használják, pl. a *barom* alá vetik, *hintik*; de maga az anyag eredetileg latinul: *calamus*, *culmus*, németül *Halm*, magyarul: *szál* v. *szár*.” A *ma* szóvégre a következő példákat hozza: „magyaros, mint a *duzma*, *szuszma*, *tutyma*, *fityma*, *elme*, *eszme*, *isme*, *böszme* s több másokban.” (Kiem. K. S.)

- szalonka** – *Hosszú, vékony csőrű, ízletes húsú madár.* [szláv] A fent említett *szálló*, *szállongó* megnevezés fennmaradt a *szalonka* nevében is. A *CzF Szótár* szerint: „Másképpen némelyek szerint: lebenke. Néhutt szaláng, szalánka, ID. MÁNDY P. szerint: szélkiáltó (l. itt alább). Legvalószínűbb, hogy nevét szalóngáló tulajdonságától kapta, melynek törzse: szalóng, rövid a-val: szalóng, s ebből lett szalóngó, szalonga, szalonka.” Oly egyszerű, mint a magyar nyelvben minden megnevezés eredete: *látvány, jellemzők*. E szónál *ng > nk* váltás van. Az *ng* páros jelen van más szavakban is, melyek hasonló jelenséget kifejezők. Íme: *bolyong* (a szélben), *csapong* (a denevér,) *kereng*, *kering* (a sas), *leng* (a pacsirta dalolva) stb.
- szalonna** – *A disznó bőre alatti vastag zsírszövet. Az ebből való eledel.* [szláv] A *szalonna* nevében, épp mint a *szalámi* esetében a *szelés, szeletelés* művelete van leírva. Csak úgy ehető, ha *szeleteled*. A *szalonnát* *leszelik* a disznóról, *szétszelik* darabokra, szakszerűen, ízlésesen *leszélézik*, majd pácolás, füstölés után *felszéletelve* tálalják és *széletelve* eszik. Nem találni egyetlen szláv nyelvelemet sem, csak azt, amit ők átvettek a magyar nyelvből.
- szaltó** – *A tornában, műugrásban a test hosszanti átfordulása a levegőben.* [nk: olasz] A *szaltó* a *száll* gyökből indul, és a *száll* fogalmi körhöz tartozó. A *szaltót* végző *száll* a levegőben, és rugaszkodás által irányt vált. Az olasz nyelvben rengeteg magyar gyökre épülő szó van. Tervemben van ezeknek egy könyvben való megjelentetése.
- szalu** – *Fa kivájására való, kapa alakú fejsze.* [finnugor többől] A *szalu, szelő*. *Kiszel* vele a fából, de úgy hogy az *alapon* lenn *húzza*. A művelet értelmileg hasonló a *gyalulás*hoz, csak ott a szerszám formája más, és tolvá működik. Ez esetben húzni kell.
- szám** – *Megszámolt egységekből álló mennyiség.* [török] A *szám* egyik legeredetibb ősmag(yar)-nyelvi szó. KISS DÉNES így ír erről: „Külön előadást kellene tartani a szám szavunk jelentőségéről, mert a magyar azt is mondhatja, hogy számomra. Ami azt jelenti, hogy nekem vagy részemre. A szám én vagyok tehát, és hogyha leszámolnak, elszámolnak velem, akkor tudhatom, hogy nem számíthatok másra, nem vagyok számottevő, különösen, hogyha megsemmisítenek, mert a semmi is szám, vagy számúznak. Vagy a számkivetés. Ebből is van körülbelül negyven szavunk, ami a számnak nagyon különleges jelentése és hogyha már itt tartok, a számadó szavunk nem jelent mást, mint azt, amit mond, hogy számot ad. Átadja a számot. A számadó juhász a botra rótt számot, amit felébe elvágta és amikor elszámolt ősszel a juhnyájjal, akkor így adott számot. Tehát ebből lett a számadó.” (<http://www.mmakademia.hu/ab/1/107.php>) Ez a törököző eredet – meggondolatlanúság. Az irány fordított.
- szamár** – *A lóval rokon, nála kisebb, hosszú fülű, szürke szőrű háziállat.* [olasz] Olasz nyelven inkább **asino ciucio**. A **somaro** viszont ősmag(yar)-nyelvből örökölt szóalak. A szőrös *szamár* ránézésre szürke, kis koszos állatnak néz ki. Ha fordítjuk a szó gyökét: *masz, maszatos*. A *szamár számba* vehető állat volt utazáskor, akár teherhordásra, akár *szamaragolás*ra. Jézusnak az irgalmas szamaritánusról mondott beszédében szó esik annak barmáról, melyen elszállította a sebesült embert. Erről általánosan elfogadott, hogy *szamár* volt. Meglehet, hogy a szelíd *szamár* a **szumérok**, a későbbi **szamaritánusok** kedvelt utazó és teherszállító állata volt, és innen is kaphatta nevét. A több jellemző nyomán kialakult megnevezés a magyar nyelv íratlan törvénye szerinti.
- szamaritánus** – *Az ókori Palesztina Szamária nevű tartományának lakója.* (Filisztea, a magyar nyelvű jászok földje. K. S. Magyar Adorján nyomán) [nk: latin] A szó nem latin, hiszen az asszírok által addigi hazájukból kitelepített békés, tudós **szumérok**, a *szem*, a *számok* népe leszármazottaiként saját nevük volt. a **szamaritánusok** tisztességes, becsületes, irgalmas nép voltak. Jézus nem ok nélkül hozta fel őket példának. ezért a becsületességükért utálták őket a zsidók, akik akkor is nyereszkes, mindenkit utáló, gögös nép voltak. A békés, tisztességes **szamaritánusok** később felőrlődtek az őket körülvevő becstelenség mindent megfullasztó tengerében.
- szamóca** – *Élénkpiros, zamatos, bogóyszerű kerti gyümölcs; földieper. Vadon is termő.* [szláv] A *szamóca* a *zamatos* ízéről kapta nevét. Ezt írja a *CzF Szótár* is: „Gyöke azon *szam*, mely a *szamat*, *szamatos* származékokban szagos, illatos ízt jelent. A *szamócza* is illatos, ízletes tulajdonságától kapta nevét.” A *számba* jöhető, *számba* vehető ízes gyümölcsök egyike a *szamóca*. Lám, mily többirányú értelme van a *szám* szónak itt is.
- szán** – *Sajnál valakit, valamit, szánalmat érez iránta.* [török] A *szán* szóból, az *n* és *m* hangok felcserélődésének gyakoriságából kiindulva, azt is mondhatnánk, hogy a **szumér számír** névben ez is belefoglaltatik. Jézus nagyon jól ismerte e nép sajátosságait, sokat tartózkodott köztük, és nem csak úgy kapásból hozta fel az irgalmas **szamaritánus** példáját a körülötte somfordáló sunyi,

rosszindulatú zsidók füle hallatára –, hogy bár tanulnának belőle. Aki megszán egy másikat, annak megindul a szíve rajta. Ez egy jó értelemben vett lelki csuszamló állapot. A CzF Szótár szerint: „[...] elszánni magát am. valamely szenvedésre, veszélylyel járó küzdelemre készen állani. E szó értelmében alapfogalomként a kedélynek azon hajlama rejlik, mely fájdalmas részvétre, vagy ösztönszerű rokonérzetre szokott gerjeszteni. [...] jelenti az akaratnak küzdelmét, midőn az érzékiséggel mintegy meghasonlik, s némi erőszak és önmegtagadás által kénytelen rajta erőt venni. E szerint alapértelemre rokon a sajnál, sajtat, szenv, szenved [...]. Csagataj nyelven szana-mak am. szánni, sajnálni (azt is teszi: számlálni); tovább., szan-mak am. vélni, sajdítani. (VÁMBÉRY).” Az elszán, elszántság, erős elhatározás. Ez is része. Ösmag(yar)-nyelvi gyök.

szán – *Havas, jeges talajon használt, elől felgömbített talpakon csúszó jármű. [szláv]* A *szán, szánt*, csuszamlásból eredő kifejezés. Ekével végzett talajforgatás. Csusszan. A *szántás* esetében is van egy olyan kifejezés: jól számlik. Lám ez is egyezik a csuszamlás szóban levő *szam* gyökkel. Amint az előző nem török, úgy ez sem szláv szó! A CzF Szótár szerint: „Mint könnyen csuszó, sikamló szer alaphangra rokon azon isz gyökű szókhöz, melyek sikamlást, elsurranást jelentenek, milyenek: iszkódik, iszamodik, iszánkodik, s valószínű, hogy a szán is eredetileg iszán volt, melyből az i idővel elmaradt, [...] A német nyelvben is a szán és iszamodás, iszánkolás (csuszkálás) nevei egy gyökűek: Schlitte, schlendern, schleifen stb., Egyébiránt eléjön a szláv nyelvekben is szanya, szanye, szanki.” A hasonló gyökök itt is az egynyelvűségből eredés bizonyítékai.

szanál – *Anyagi segítséggel a csódtól megment. [latin]* A *szanál* szó értelmében a *szán, szánakozás* rejlik. Más kérdés, hogy van ennek árnyoldala is. Az eredet viszont nem latin!

szandál – *Átlyuggatott vagy csak pántokból álló felsőrészű, könnyű, szellős cipő. Saru. [német < latin < görög < ? iráni]* A *szandál* *szá* gyöke a *szalad, szabad* szavak értelmét is közvetíti. A *szandál szabadon* hagyja a lábfelület nagyobbik részét, könnyű lábbeli. Az *nd* páros az *andalog, indul, kirándul, lendül, mendegél, menendő, örvend, penderül, vándor, zárándok* szavakban nyújt párhuzamot. Az *n* és *d* hangok a *nedves* szóban érintik a szandál egyik jellegzetességét. A szó ösmag(yar)-nyelvi eredetű.

szánt – *Talajt művelés végett ekével barázdákra hasogat. [?]* A *szántás* ráhatás, behatolás, erő kifejtés. Elszánta magát, hogy lehántsa a felszínt, feltárja a mélyebben fekvő dolgokat. A csuszamlás értelméből induló szó. A CzF Szótár párhuzamot is kínál: „Elemzésére nézve l. SZÁM, fn. Képeztetésre hasonlók hozzá: hánt, hint, ont, bont, önt, ront, melyekben a gyökbeli m könnyeb., kiejtés végett n-re változott. Ugyan ezen okból olvasható a *Debreczeni Legendáskönyvben*: szántalan, sőt itt eléjön szánkivetni is.” Tehát az *m.* > *n* váltás régebb is előállt, akár a különb, külömb szavakban.

szapora – *Sok utódot a világra hozó. [szláv]* A *szapora szap* gyöke sűrű, sokká váló. A szó szorzat (sz/ap/or/a) jelentésű. A szóban a *por* jelenlét a *porszerű* megsokszorozódást jelzi, akár a *gyarapodik* esetében is, mely régies alakban *gyaporodik*. *Szaporodik, gyarapodik, gyaporodik*, a *felaprózódással, parányisággal, sokasodással* kapcsolatos. A *szapora* cseppekben, *porszerű* sűrűséggel hulló *zápor*, kiadós, *szapora* eső. A szóban benne van a víz – *ap* –, de a *por* is sűrűségi hasonlatként, de amelyet a *záporos* szét is ver. Ha valaki túl gyorsan *sorjázza* beszédét: csak úgy *záporoznak* a szavai. A CzF Szótár leírása: „Gyöke szap mint sűrűséget jelentő, egyezik a *gyapor, gyapju, gyapott, továbbá a csepü, cseplesz, gyepü* szók *gyap, csep, gyep* gyökeivel.” Nincs ebben egy fia szláv nyelvi elem se, magyar elejétől végéig.

szappan – *Zsiradékából főzött, szilárd halmazállapotú tisztítószert. [szláv < ... germán]* A *szappan*, a *szap* gyöke a *szapora* szó alapja. Jelentése: *gyorsan, eredményesen, sűrűn ismétlődő*, és köze van a *szorzással szaporítás (sz/ap/or)* fogalmához, de *a* > *e* hangváltással – *szep* – az elválasztáshoz is, pl. a *szenny* elválasztása (*szeparál*, magyar gyök) a *szövevtől*. A *szappan*, az *ap* gyök révén jelzi a vízzel való *kapcsolatot*, de azt is, hogy a vízzel együtt képes (*pes* – *sep, seprűz*) a rátapadt szennyet *szaporán* eltávolítani. A *szapora* szóban is jelen van az *ap* gyök, mely utal a *szorzati gyorskapcsolatra*, de a vízzel való hasonlatként a bőségre is – sok víz. Hogy milyen régi a *szappan*, abból is látszik, hogy az utódnelvek mind megörökölték a gyököt, tehát azoknak kialakulása előtt már régen gyakorlat volt a *szappanfőzés*, mivel a gyök kezdettől beépült az ösmag(yar)-nyelvből kiágazó többi nyelv szókészletébe. A *szappanra* a latin nyelvek a magyar *szap* gyökszó torzóit használják: olasz *sapone*, spanyol *jabon*, francia *savon*, portugál *sabao*, de sorolhatnánk tovább is. Néhányat kiragadva: afrikaans *seep*, albán, bolgár, szerb, horvát *sapun*, angol *soap*, baszk *xaboia*, latin *sapo*, szuahéli *sabuni*, thai *sbü*, japán *sekken*, koreai *binu* (sa/binu, leharapott szóvég

jelenség), maláj, indonéz **sabun**, vietnámi **xà phòng**, walesi **sebon** és mások. Érdekességként, a szláv nyelvek közül a cseh, szlovák, lengyel *mydlo*, szlovén *milo*, a szenny fellazítását jelentő **málló** szóból vették a szappan nevét, tehát az ősmag(yar)-nyelven ez a név is használatban volt. A *CzF Szótár* is felsorol néhány példát: „számos ázsiai nyelvekben is feltaaláltatik, ú. m. latinul: *sapo*, görögül *sapwn*, németül: *Seife*, persául: *szabonu*, *szabun*, törökül, arabul: *szabun*, örményül: *szavaun*, hindu nyelven: *szabon*, *szavin*, mongolul: *szabong*.” És gondolják el: ezek mindannyian a még nem létező germánoktól, szlávoktól – GLATZ F. után szabadon – lopkodták össze a **szappant**.

szapul – *Szennyes fehérneműt meleg lúgos vízben áztatva tisztít.* [? **török**] A mosás kemény, asszonypróbáló munka volt. A **lúgos** áztatással **szapor**ábban, gyorsabban ment, mivel feloldotta a szennyet. Végül a patakon **sulykolták** ki a ruhából a szennyyel együtt a **lúgot**. Sulykoláskor **szapora** ütéseket mértek a nedves ruhára, **sz/íparkodni** kellett, hogy a munkának legyen **szapor**ája. A lányok, asszonyok versenyre is keltek: ki ügyesebb, ki **szapulja szapor**ábban a sulykolóval a vizes ruhát. A munka eredményessé tételét nagyban segítette, **szapor**ábbá tette a **lúgból**, zsiradékból főzött **szappan** használata. Amit kiszapultak az **szép**, **szep**lőtlen, **piszok** nélküli, **tiszta** lett (**szép** – **szíp** – **pisz** – **tisz** – **szíttya**). A **szapuló** szavunkban a **szap** szorziati gyök (**sz/ap/or/a**) a felfokozott hatékonyságra utal. Az **u**, mint legalacsonyabb fekvésű hang a bemerítést (**úszik**, **und**, **búvár Kund**) jelzi a **szapulóba**, azaz a **szappanos lébe**. A **szapul**, **ige**, a **szapuló**, főnév. Ez utóbbi a műveletet, de az azt végzőt is jelöli. Összetett szó, melybe minden beleértendő. Mivel a magyar nyelv nem csak nyelvtani, hanem nyelv bonctani szempontok szerint elemezendő, így bátran állítom, hogy mind az **öblít**, mind a **szapuló** szó, az utódnelvekben felvett alakja alapján is ítélnélhető úgy, hogy a **szapu-** a **szappant**, a **-ló** a **mosólé-t**, a vizet is jelenthette. A román **spală** – *mos* jelentésű szóban a **spa** a **szappanra** utal. A **lă** viszont a lére. Ebből látható, hogy a román nyelv nem a latin forrásból vette a **mosás** megnevezését, mivel a román nyelvben összevontan egyetlen kifejezésben jelenik meg a **szappan** és a **lé**, és ez a **szapulóra** hasonlít. A **spală** esetében, ha beillesztünk egy **a** hangot **s/a/pală**, a **szapuló** torzóját kapjuk. A többi latinutód nyelv a **mosás** műveletét külön írja le, melyre szintén a **lé** gyököt, a **lev**-et használja: ol. *lavaggio*, spa. *lavado*, fra. *lavage*, por. *lavagem*. A román nyelvnek nincs más szava a mosásra, tehát ez az ősmag(yar)-nyelvi **szapuló** szó ment át, még a valachusok római fogságba esése előtt Ázsiában élő őseik nyelvébe. Erőteljes bizonyíték erre még a francia **lavabou** – *mosdó* is, mely szóban a **lav** – *mos* (**lében**, **vízben**), **ab** – kerek. Latinul *lavabo* az ősmag(yar)-nyelvből. A vizes **tál**, **léöb**, **levab** az átmenet pillanatában merevedett, fagyott be, és végképp megőrizte addigi alakját. Ha boncoljuk, fordítanunk kell a gyöksorrendet: **lavabou** – **ablav**. Ez ugyanaz: **öb-lé**. A **mos** ősmag(yar)-nyelvi alakja lehetett **öbléz**, **öblíz**, benne az edény és a **lé**, **víz** egyetlen szóban. Ily értelemben jutott a latinba, onnan a fióknyelveibe, és ott maradt fordított gyökű „beszáradt” alakban a mai napig. Ezt őrzik az olasz nyelv az **ablunte** – mosó, **abluzione** – lemosás szavakban. Azonban ezek csak magyarul bonthatóak, magyarázhatóak. Vagyis alkotó hangjaikat titkaikat csak magyarul a magyar nyelvet értőknek árulják el.

szar – *Ürülék, széket. Nagyon rossz, gyalázatos.* [**finnugor**] A **szar** szó szorziati jelentésű, akár a **rossz** (**rossz** – **szor**). Naponta ismétlődő, akár többször is. Többször, több **szar**. A nagyon sokra mondják: mint **szar** a harctéren. A *CzF Szótár* említi néhány idegen nyelvi alakot: „Rokon hozzá a magyar sár (mongolul: *sibar*), mely némely ragozásokban megrövidül, pl. *sarat*, *sarak*, és az evvel egy értelmű tájdivatos csér, továbbá a csagataj csar (sár, *piszok*), a görög *saron* v. *saroV* (am. *söpredék*), *skwria* (*salak*), persza *szargin* (*stercus*, *fimus*), orosz *szor*, tót *szorem*, *szracska*, *szanszkrit szardh* (*pedere*), *szarasz* (*lacus*), latin *stertus*, és *cerda*.” Ezek mind egy töről fakadtak.

szár – *A növénynek az a része, mely a levelét, virágját, termését tartja.* [**finnugor**] A *CzF Szótárt* idézem: „Magból vagy gyökérből kihajtó, akár kúszó, akár felsudaradó növényasarj, [...] Búza-, kukoricza-, burgonyaszár. [...] a gyökéből nőnek, pl. a jáczint, tőkocsánoknak hívatnak. A kúszó szárak neve másképp: *inda*, [...] a szár tartósságára nézve *fűnemű* [...] A növénysszárhoz némileg hasonló tagok [...] Kezek, lábak szárai, azaz, csontjai. [...] Saruszár, csizmaszár, nadrágszár, gatyaszár, harisnyaszár. Pipaszár, kantárszár, fékszár, [...] Hangra és alapértelemlre legközelebb, áll hozzá a szál, s midőn lábszárta vonatkozik, egyezik vele a latin *sura*. Azon szók osztályába sorozható, melyeknek gyöki alaphangja *r*, *s* magasodást, vagy kinövést jelentenek.” A **szár** tartalmazza az **ár** gyököt. Ilyen a **har** – hegy, **ár** – magas víztömeg, **madár** – szárnyaló állat. Mindannyi a levegőben (ár) való felmagasodást jelent. Még idekívánkozó az a megállapítás, hogy a kezdetekkor az emberi **kar** neve a **hón** (*hand*) mellett **szár** is volt. Ezt onnan gondolom, hogy románul a **hónalj** – **subsoare**, melyből a **sub** – **alatt**, a **soare** – ez esetben **hón**. A **soare** hangzása **szár**ként is

felfogható, vagyis a **hónalj** – **száralatti**. A **hón** – **szár** és mindkettő **kar**. Erdővidéken a lábszár-ra is mondják csak magába: **szár**.

szárad – *Nedvességéből veszítve egyre szárazabb lesz.* [finnugor többől] A **szárad** sz hangja itt az elmúlás jelölője. Hasonló az **ősz**, **vész**. **Szárad**, aminek nedvanyaga eltávolodik, úgymond **leadja** azt, kevesedik, vízvesztést szenved el, mely szétoszlik (sz tünet). Úgy tűnik, hogy e szóban az **ár** a vízre utal, de az **ár**, **áer**, a levegő is **szárít**. Az **árad** esetében bőven jut vízhez (**ad**), a **szárad** esetében **elaszik** az **ár**, **leadja**. A **párolog** szóban szintén ez van leírva. A **párolog** boncolva: **p** – **parány**, **ár** – nedv, **olog** – veszteség. Az **olog**, mint külön kifejezés átjutott a román nyelvbe, ahol **olog** – **béna**. A **bénaság**, vesztes állapot, mivel valamitől megfosztatott. Tehát **párolog** – apró részecskék eltávozásával vizet, nedvességet veszít, miáltal **szárad**. Nem tudom, hogy ez „finnugorul” magyarázható-e?

szarka – *Fekete-fehér tollú, hosszú farkú madár.* [szláv] A **szarka** farka **tarka**. A **szarka** nevének kialakulása a csarogó, csárogó, csörögő tulajdonságából vezethető le, mint hangutánzó. Mégis a nevének végső kialakulás után a **szarka** névben levő **rk** páros fellelhető néhány rokon értelmű szóban, mely azt jelenti: él az értelmi párhuzam a nyelvben. Ilyenek a **szarka** fő tulajdonságai: **fondorkodó**, **fürkés**, **acsarkodó** hangjával **kérkedő**, **torkos**, „**markol**”, ahol **tud**, **lop**, mint a **szarka**. A *CzF Szótár* így ír róla: „Legvalószínűbb., hogy nevét csergő, erregő, zörgő hangjától kapta, mintha volna csarogó, csaroga, öszverántva: csarka. Hasonló képzetetésűek e hangutánzáson alapuló madárnevek is; csóka, babuka, szajkó, czinke v. czinege, fecske, csirke. Rokon vele legközelebb a mongol sarika (gracula religiosa); rokon továbbá a persa csark [...] valamint az orosz szoroka, lengyel szroka, cseh és tót sztraka is.” E nyelvekben való jelenléte igazolja ősmag(yar)-nyelvi eredetét, hiszen az utódnnyelvek innen örökölték, ami könnyű volt, mivel hangutánzó megnevezés.

származik – *Születés szerint valakitől veszi eredetét.* [?] A **származik** **szár** gyöke az eredet tövére is mutat, hiszen a **szár** gyökérből ered. A **szár** fordítottja **rász**, ez a fajra is utal: **rassz**, tehát e szó is magyar nyelvhez kötődő. Az **rm** páros idegen nyelvben, például a román nyelvben szintén megjelenik: **urmasi** – **utódok**, vagyis **leszármazottak**, kik hasonló **formát** vesznek föl. A **sperma** szó szintén a nemzéshez, így **származáshoz** kötődik, és a **gyermek**, **surmó** szintén. Ez a **természet** rendje. Hol itt a kérdőjel? A szerkesztők nem is próbáltak kutatni.

szárny – *Állatnak, képzeletbeli lénynek repülésre való testrésze.* [? török] A **szárny**, melynek segítségével **száll** a madár. Viszont a **szárny** erejét jelentő **r**-t az **ny** enyhíti, fellazítja, kiterjedő **ernyővé** teszi, mely védelmet is nyújt, például a kicsiny fiókáknak. A **szárnyban** levő **ár** gyök a levegőt jelenti: **ár**, **áer**, **madár**. A **madár** címszónál erről bővebben. A **szárny** a testből kiálló rész, egy **szár**. A **szár** lehet merev. Az **ny** hang, az **rny** páros megtöri ezt a merevséget, sőt **cikornyás** alakot is adhat. A **szárny képes ernyedésre** is. A **szárny seperi** az áert, így **repes** a **madár** az **áerben**. Ebből a **seperő** – **repeső** szóalakból alakultak ki a **pesőre** torzói, s melyek madár jelentésűek (**paxaro**, **pasäre** stb.). A **szárny ernyőként árnyat** tart. Ilyen épület a **szárnyék**, mely az állatokat védi az esőtől, tűzö naptól. Ezt a magyarázatot kérnénk a török nyelveken, s akkor elfogadjuk a török nyelvi eredetet, különben maradunk az ősmag(yar)-nyelvi eredet mellett.

szaru, **szarv** – *A szarv anyaga, mint ipari nyersanyag. Szarvból készült tok. Szarufa.* [finnugor < indoiráni] A **szaru** anyaga, **elszáradt** hámsejtek. Esetenként **u** > **v** hangváltás van, így lesz **szarv**, mely a fejen kinövő, külső felületén elhalt sejtekből álló **szaruképződmény**. Az elhaló, **száradó**, élettelen jelenséget az **rv** páros is érzékelteti a szavakban. Például: **árva**, **hervad**, **lárva**, **márvány**, **murva**, **sorvad** és mások. Az **r** és **v** hangokkal alkotott szavakban: **merev**, **reves**. Nem kell Indiába vagy Iránba menni ezért a szóért, különben azok is ősmag(yar)-nyelven kapták nevüket.

szavatol – *Szavatosságot vállal valamiért.* [déli szláv] A **szavatol** azt jelenti: adott **szavával** áll jót érte. Itt **d** > **t** váltás van, eredetileg **szavadol**, vagyis **szavát adja** rá. Esetleg **szavát áll**-ja. Ez a déli szláv eredetezés azért butaság, mivel a **szó** címszónál finnugor eredetet írtak. Akkor most a **szó**, **szava**, **szavával szavatol** nem egy eredetű? Viccnek sem jó.

szecska – *Apróra vágott szálastakarmány.* [szláv] A **szecska** **szétszeletelt**, **szakaszolt**, **összevágott** apró volta miatt kapta **-cska** kicsinyítőt a végére. A *CzF Szótár* szerint hangugrás után lett **szecska**: „Eredetileg szegcse szekcse, mint a szök igétől szökcsö, szökcső, átvette: szöcske szöcskö, sőt mondják ezt is: szecskö.” A **csk** páros a **bicska**, **farciskál** szavakban ad párhuzamot. A **csk** páros szétbontott hangjaival kicsinységeket ír le: **cseke**, **csekély**, **csikó** stb.

- szed** – *Apróbb tárgyakat termő, illetve lelőhelyükről egymás után elvéve, folyamatosan egy helyre tesz.* [?] **finnugor**] A CzF Szótár így írja le: „Ezen ige első értelménél fogva oly cselekvést jelent, mely által holmit elébb., helyétől, nyugpontjától eltávolítunk, s mintegy elszakasztunk, elválasztunk; minél fogva rokon a helyirány változására vonatkozó szét, széled, szédül, té, tétova, téved, és a részek elválasztását jelentő szeg, szel szókhoz. A helytől eltávolításnak, vagy elszakasztásnak fogalma rejlik a ved (vesz) igében is, mely a szed-nek ikertársa, s mintegy magyarázó gyanánt járul hozzá: szedved, szedivedi, szedtevedte.” A **szed** ige fordított alakja – **desz** – az utódnyelvek egy részében szintén ezt jelenti. A román nyelvben **des** – **szét**. Például: **desparté** – **szétválaszt**, **deschide** – **szétnyit**, **kinyit**, **descompune** – **szétbont**. Ez a **desz** a **deszka** gyökszava. A **deszka** a tőke többszöri szétnyitásának, szétszedésének eredménye. A **D-SZ** teremtőgyök. Idegen nyelvekben még a **desszert** alakban is jelen van, és **választékosan** finom ínycségeket jelöl.
- szeder** – *Apró bogyókból összenőtt, hamvas kék vagy fekete, savanykás, vadon termő gyümölcs.* [?] A **szeder** apró alkotó bogyói mintha **összeszedett** és **szétszedhető** alakzatot alkotnának. Valahol itt keresendő a **szeder** megfejtése, mely minden esetben nagyon egyszerű, hiszen a kezdetek idején, minden megnevezést a látvány, jellemzők szültek, keresetlen, ösztönszerű szavak megnyilvánulásaként. A CzF Szótár: „Minthogy a szeder, mint gyümölcs, bogyócsoportozatot képez, valószínű, hogy nevét ezen tulajdonságától kapta, miszerént gyöke széd valami öszszest, összetettet jelent, s rokon jelentésű volna a szem szóval, mely átv. értelemben a gyümölcsök egyes gümőit, golyóit is jelenti, pl. szilvaszem, szőlőszem, buzaszem, egy szem rozs, két szem árpa stb., Az m és d nem rokonszervű hangok, de szem és széd nem is egészben, hanem csak gyökükben szé, és ennek általános jelentésében egyeznek meg, [...]”
- szédül** – *Úgy érzi, minden forog körülötte, és nem tudja megtartani az egyensúlyt.* [finnugor] A **szédül** összetett szó: **széd** (szét) és **dül**, vagyis **dül**, **döl**, nem tudja tartani az egyensúlyt.
- szeg** – *Ruhaanyag szélét visszahajtja és levarrja. Szegélyez.* [finnugor] A **szeg** ige a **szegéllyel**, **széllel** kapcsolatos. Valami, amit **leszegnek**, azaz **leszelnek** a **széléből**, és így **szegett szegély** lesz. A másik, ha **megszegi** a törvényt, adott szavát. Ez esetben könnyen a társadalom **szegélyére** sodródik. A CzF Szótár sok hasonló szóalakot felsorol idegen nyelvekből, melyek az egyetlen forrásból eredés elvét támasztják alá. Íme: „Minthogy alapfogalomban metszést, törést, csonkítást jelent, rokon hozzá szel, s általán azon sze sza gyökhangu szók, melyek metszésre, hasításra vonatkoznak, különösbbe: szak, szakít stb., Többé-kevésbé rokon nyelvekben hasonlóak hozzá a mongol eszkikü (szegni), szöke szekercze és szeg, szughurkhai (szekercze), mándsu szukhe (szekercze), török szökmek (elválasztani), persa és török csakd' (zsebkés, tollkés), héber szakkin (culter), keleti török csak-mak (szúr-ni, harap-ni), votják cig-, cigd'l- (frangere), szürjén čeg-, eglal- (frangere), német hacken, latin seco, securis, secula, szláv szekám (vagdalok). V. ö. SZAK és SZEG főneveket. A gyökelem: sza, sze, honnan ezek is: szab (törökben: szap-mak vág-ni, bevág-ni), szel (mongolul: szal-khu v. szalo-khu), szalu stb.”
- szeg** – *Beverve rögzítésre való, egyik végén hegyes, a másik végén fejjel ellátott.* [finnugor] A **szeg**, **szög** főnév, a **szegzés**, rögzítés eszköze. Érdekes, hogy általában a **szegélyeken szegeznek**, **szögeznek**. A **szeg g** hangja, a rögzít, fog, ragad, gát, horgony szavak fő értelmi kulcshangja.
- szeg** – *Sarok, szeglet zug.* [finnugor] A **szeg**, **szög** harmadik értelme a **szöglet**, **szeglet**, ahol a **szegélyek** találkoznak. A **szeg**, **szög** gyökök bővítményeikkel is megmutatják, hogy a magyar nyelv szerves részei.
- szegény** – *Anyagi javakban szűkölködő.* [?] A **szegény** a társadalom peremén, úgymond **szegélyén** él. A **szegélyen** jobban éri a viszontagság szele. A **gény** gyök sem mond jót. Ez nem a legény szóhoz hasonló, mert az **a leg én** vagyok kijelentésből épült. A **szegény gény** gyöke a **ganyé**, **genny**, **genyó**, **gyúny**, **gúnya**, vagyis a megvetettség értelmi körébe tartozó. A CzF Szótár így ír: „[...] legvalószínűbbnek látszik, hogy gyöke szeg nem egyéb., mint a módosított szűk, mintha volna szükény, szikény, szekény; honnan szükös [...] szegény, és szükölködni am. szegény állapotban szenvedni, szegénykedni. Rokon hozzá törzsben a szintén szoros állapotra vonatkozó szigorú, szigorog. Legközelebb áll hozzá VÁMBÉRY szerint a csagataj szagin (nyomorult), ZENKERNél a keleti török csigan (pauvre).” Ez is, az is, de nem ismeretlen az eredete, hanem magyar.
- szégyen** – *Az a kínos érzés, hogy mások előtt nagyon kedvezőtlen színben tűntünk fel, illetve hogy saját magunk becslésére sem vagyunk méltók.* [?] A **szégyen szégy** gyöke a **szegy**, **szügy** nyomán a **szűre**, szívre is utal. A **gyen** gyök a **gyengeség**, az önmarcangoló, önmagunk **gyanú** alatt tartása, gondolatban állandó **gyónása**. A CzF Szótár szerint: „Eredetileg, s két első jelentésében

rokonságban áll a szenny szóval, minél fogva úgy vélekedhetünk, hogy talán csak ezen szóból módosult át, vagyis összébbvonva: szégy, ennek erkölcsi értelemében, t. i. az ny utób., gy-vé változott: szengy, ez pedig en toldalékkal lett szengyen, szégyen, [...] szégyen szem. Kétségtelenné teszi a szengy törzset a *Góry-codex*: „Hogy az úr Isten ... az örök szengyöntül megszabadojcsa.” (47. l.). Ugyanitt eléjön „szégyön” is. [...] Idegen nyelvekben rokonok hozzá a csagataj szigan-mak = szégyenel-ni (VÁMBÉRY), továbbá a sínai szien (pudor, rubor). Szlávul DANKOVSKY szerént: sztigjeni, JANCOSVICSnál: sztud am. szégyen.” Ezzel így kerek az értelme.

szék – *Egy személy részére való ülőbútor [török]* A **szék** oly kerekiség, melyre **segg**et helyezünk, s melyre rögzítjük magunkat. A **szék ék** a házban, oly **ék**, mely kötődést jelent. Valaha a leülésnek rendje volt: álló idősebb jelenlétében fiatal nem ülhetett le. A megtisztelt vendéget **székkel** kínálták, a nemkívánatos, nem tisztelt, nem **ékes** személyt még le sem ültették. Akit **székkel** kínáltak, annak **helye** volt a háznál, akit nem, azt nem várták vissza. Székelyföldön sértésnek számít, ha nem kínálnak székkal valakit. „Még le sem ültettek!” Az önérzetes székely oda többé sosem megy. A másik jelentéséről a *CzF Szótár* ír: „Minthogy a szék szó önhangzója hosszú, bizonyossággal állíthatjuk, hogy az két önhangzóból húzatott egyb., sze-ek vagy sza-ek, és így a gyök sze vagy sza azonos azon sza gyökkel, mely száll szónak is elemét alkotja. Innen szék eredeti értelme szállás, megszállás, a hol megszállunk, megüledünk, megtelepedünk. [...] egyezik vele közelebből a török szeki [...] persa szaku v. szóku [...], mongol szago-khu [...], honnan: szagodal v. szagolta v. szagori [...], továbbá szintén a mongol szeöke [...], arab szeken (szék, székhely, [...]; távolabbról a latin: sca-mnum és török iszkemle törzse. [...] De egyezik vele gyökben a latin sedes, sedeo, sella, solium, német sitzen, Sessel, szláv szedim, szedlo, szelo, franczia seoir, asseoir, siége stb. is.” Tehát a szék letelepedést jelent átvitt értelemben. Így hát a székely nép nem vándorló fajta volt, hanem székelő, csak kényszerűségből mozdult. A különböző nyelvekben jelenléte igazolja az egynyelvűség idején való keletkezését, mely aztán széteszlott az utódnyelvekben.

székács – *Örvös galamb. Harkály. Húsvágó bárd. [szláv]* A **székács szék** gyöke a **szegés**, vágás, **szakaszolás** jelölője. A *CzF Szótár* így írja le: „A szláv nyelvben szekács am. metsző, vágó; s a magyarban is szeg, szak a metszésre, szét választásra vonatkozó gyökszók. Innen úgy látszik, mintha székács a légnek mintegy szegésétől, azaz metszésétől vagy hasításától vette volna nevét, t. i. ezen fajta galamb a repülésben sebeseb., mozgást tesz, vagy látszik tenni.” A metsző, vágó tulajdonsága miatt a harkályt is e névvel illetik helyenként. Nem szláv eredetű, hanem ők vették át a magyar nyelvből.

székely – *Erdély délkeleti részében élő magyar népcsoport, illetve ehhez tartozó. [? török]* A *CzF Szótár* leírása: „A ‚székely’ szó úgy tekinthető, mint igerészesülő t. i. székelő, aki székkal, állandó teleppel bir valamely helyütt, [...] Ezen elemzést bizonyítja azon körülmény is, hogy a székelyeknél a megyék székeknek (mintegy telepeknek) hívatnak. ‚Székelő’-ből hangváltozattal lett székeli, székely, mint seregelő-ből seregély, erdőelő-ből erdély; hüvelő-ből hüvely [...] Arab nyelven szeken (szék, lakhely), szákin, székelő, vagyis lakó, lakos (incola), többese: szekene, székelők, lakók (ZENKER *Szótárában*) mind hangokban, mind jelentésben közel járnak a székely szóhoz. [...] Herodot szerént a persák a skythákat száikai vagy száikaj [...] néven nevezték, amit átiratokban száka alakban adnak vissza. KÉZAI SIMONnál zakuli am. székelyek.” A **székely** szó nem arra utal, hogy ez a nép csak úgy nyakába véve vándorló kedvét, kóricált volna a világban. Csak rendkívüli körülmények készíthették a helyük megváltoztatására. Letelepdedve élő, alkotó komoly közösség volt, oly belső társadalmi megszervezettségben, mely minta lehetne széles e világon. Addig, amíg a hatalom irigysége (BÁTHORYAK, ZÁPOLYA) nem kotort bele belső életvitelükbe, nem létezett köztük elesett ember, mivel soraikban élt a rendkívül jól megszervezett egymást segítő kalákarendszer. A **székely** hadak nem ismerték a vereséget. A székely nem meghalni ment hadba, hanem győzni. Ennek ellenére tudta, hogy megtörténhet, mégis azért voltak oly bátrak, mert tudta minden egyes katonája, hogy ha meg is hal, családja soha nem marad támasz nélkül. A **szék** a letelepedés eszköze, négy lábú, a négyes szám a munka száma. Ez a nép kemény munkához szokott nép volt, és mindig betartotta az uralkodónak tett ígéreteit, ameddig rendes életvitelét nem borították fel.

szekér – *Igaerővel vontatott, fából készült, teherszállításra való négykerékű jármű. [? finnugor <) ? iráni < ? dravida]* A **szekér**ért nem kell kimenni a magyar nyelvből, és oly hosszú úton keresni eredetét, mint ahogyan a szerkesztők ajánlják. A **szekér szék** gyöke hasonló **szekrény**éhez. Mindkettő lehet **rekeszt**, például: **szekér** – **rekesz** (Csíkban: **szeker**). A **szekér** belterülete három rekeszre osztható: első saroglya, derékrész, hátsó saroglya. A **szekérre** a szállítandó anyagnak egy

elkülönített, kiszakított részét rakják, amennyi ráfér. A *szekéren szék*elni, azaz ülni is lehet. A *szekér* a gazdaember *éke* és *értéke*. A *szekér* egy jól megalkotott *szerkezet*. Egy mondás szerint: *Szekeret*, s asszonyt ne *kérj*, s ne adj kölcsön. Eladó jó *szekeret keresni* kell. A *szekernek* (Csík), ha jó a *kereke* (*kereke*), nem *reked* el a sárban. A *szeker* fordítva *rekesz*, kerek *rekesz*, vagy *rekeszes* kerek. Nem kell e szó eredetért Teheránba menni, magyar minden eleme. A *CzF Szótárban* egy másik vetülete van leírva a névadásnak: „Legvalószínűbb, hogy a szekér haladó, mozgékony tulajdonságától kapta nevét, s gyöke szök- v. szökik, melyből lett szökő, szökér, vagy zök-től zökér, mint, csipő csipér, fűző fűzér, buvó buvár, futó futár stb. Az ő átváltozván rokon e-re lett szekér, mint ketény, ecsém, fedél stb. ezek helyett: kötény, öcsém, fődél.” Minden ősmag(yar)-nyelvi megnevezés, kifejezés legalább három jellemzőre épülő. A ősmag(yar)-nyelvben nincsenek véletlenek. Ha a dravida nyelvekben vagy az iráni nyelvben jelen van ez a szó valamilyen alakban, azt jelenti, hogy megőrizték az ősmag(yar)-nyelvi szóalakot.

szekerce – Rövid nyelvű, széles lapú, domborúan ívelt élű, faragásra való ács szerszám. [szláv] A *szekerce szakító*, fából kiszakító szerszám, mely régiesen: „érből való”. Az *rc* páros éles kifejezések értelemmeghatározója. Ilyen szavak: *bérc*, *érc*, *harc*, *karc*, *more*, *sarc* stb. A *szekerce harci* eszközként is ismert. A szlávok csak megörökölték, mint annyi más szavunkat.

szekrény – Használati tárgyak elhelyezésére való ajtószekrény. [francia] A *szekrény szakaszokra* osztott tároló. a *szek* gyök a *szek* ősgyökből induló szó, és a *szelés*, elválásztás (*e > a*), *szakaszolás* kifejezője. A *kr* páros ugyanezt az értelmet képviseli. A *bokros* terület nem összefüggő borítású, a *makrancost* nem fogadja be a közösség, a *pokróc* csak egy kis területet, szakaszt takar, a *szikra* az anyagból kivált, elkülönült elem. A *szekrény* ugyanakkor titkos szertár, tárhely, ahol *szekrényt* (elzárt titokként) tarthatóak a szigorúan személyi dolgok, titkos iratok. Ezt a titkolhatóságot őrizték meg az utódnyelvek a *secret* – titok szóban.

szekta – Valamely egyháztól, felekezettől elszakadt közösség. Pártban belső kis csoport érdekek mentén szerveződők. [nk: latin] A szó ez alakban valóban nem magyar, ám a *szekta szek* gyöke ősmag(yar)-nyelvi gyök. A *kt* páros hangjaival alkotható a *két*, *köt* szavak, a *szektajellegű* szervezkedés *kettészakadást*, valamint erős kisközösségi *kötődést* eredményez.

szel – Éles eszközzel simán vág valamely élelmiszerekből. [finnugor] A *szel* gyökről már volt szó a *szalonna*, *szalámi* címszavaknál. A *szel* gyök alig hallható, szinte hangtalan műveletet leíró. A *CzF Szótár* idegen nyelvi megfelelőit sorolja: „Egyezik vele mongol nyelven *szeil-kü* v. *szejle-kü*, v. *szejlő-kü* [...] tovább., mongol és mandsu nyelven: *szeleme* [...], ide sorozható mély hangon *szalga-khu*, [...] ezen igétől: *szal-khu* v. *szalo-khu* [...]; csagataj csal-mak lapp nyelven: *čole-*, vogul ny. *sil-* stb. V. ö. SZEG, VÁG, HASÍT. Gyöke azon *sze*, mély hangon *sza*, mely több szóban a részeknek egymástól elválását, vagy a testnek bizonyos iránytól távolodását jelenti.”

szél – Levegőnek a szabadban érzékelhető mozgása. Légáramlat. [török] A *szél* a levegőmozgás suhogó, sziszegő hangjának hangutánzó megnevezése. A felkel, feltámad a *szél* kifejezésből kiindulva, mintegy *élőről* beszél az ember. *Sziszegő*, suhanó, mozgó *élőről*. A *beszélt* szó is *élőszó*. A szó *bentről* jön, *szél*, azaz áramló levegő által. A *szellő* szóban a harmadik személy névmása áll a szó végén. A kellemes, üdítő légmozgás barátja volt az embernek, ezért beszélt mintegy *élőként* róla. A MÉKSz által írt török eredet nem való. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

szél – Tárgynak, testnek, területnek külső, valamelyik határvonalához, oldalához közeli része. [finnugor] A *szél*, akárminek *széle* legyen, azt éri előbb a *szél*. Egy csoport ember esetében is azokat éri a *szél*, akik a csoportosulás *szélén* állnak. Ezért furcsa, hogy a MÉKSz szerint a légmozgás török eredetű, a tárgyak, testek *széle* pedig finnugor. Ezzel lekentek egy pofont maguknak a szerkesztők, mivel a *kettő* összefügg az említett ok miatt. A *szél szegély*, *él*. Esetenként onnan *szelnek* le belőle, ha túl *széles*. Ha laza az anyagi nagy egészhez kötődés, akkor a *szél* a *széléről* bontja meg, hordja *szét*.

szelemen – A szarufákat alátámasztó vízszintes gerenda. [szláv] A *szelemen* gerendák az eresszel párhuzamosan, a tető *szélén* futnak, *mennek*, *szélén mennek*. Ugyanakkor *szelemen* néven nevezik a csúcson hosszan *menő* gerendát is, mely a szarufákat fogja össze. Ez lehetett valaha *hosszelem*, mely *hosszelemen* nyugodott a tető szerkezet, és felül az is zárta össze. A szó kialakulhatott a leharapott szóvég jelenség nyomán későbbi alakjára. A *CzF Szótár* leírása a *szelemen*ről: „A közönséges falusi épületeken azon gerenda, mely a tető ormán nyúlik végig, s vagy ágasokon, vagy ollófákon nyugszik. SZABÓ DÁVIDnál: általgerenda, mestergerenda, melyet (a ház két végén álló) ágasokra helyeztetnek, de, így szól, közönségesen ‚gerenda’ helyett is tétethetik. A hajósoknál: a hajótető hosszában *menő* gerenda, mely a tölgyfa hajókon a kukajárót tartja (First, Firstbaum,

Fürstbaum. KENESSEY ALBERT). Eredetileg talán szelevény volt a szel igétől, minthogy a tetőt (vagy felső padolatot) mintegy végig szeli, s annak élet képezi. JANCOSVICSnál szlávul: szlemä.” A szláv kifejezések jellegzetessége, hogy kihagyják az első szótag magánhangzóját, mássalhangzó torlódást idézve elő a szó elején. Itt a magyarból átvett *szelemen* esetében ugyanaz történt.

szelence – *Kisebb díszes fedeles doboz. Rugalmas falú, tagolt, zárt fémedény. [szláv]* A *szelencéről* így ír a *CzF Szótár*: „Fából kivájt, vagy más szilárd anyagból csinált váluforma tokocska, edényke, dobozka, melyben holmit tartani, hordani szokás. Borsos, paprikás, sós, burnótos szelencze. Olajos szelencze. Ha nincs ired, s szelenczéd, miért teszed magadat borbélylyá? [...] Valószínű, hogy nevét kivájt, kiszalult alakjától vette, milyenek a falusi konyhákban itt-ott látható fa szelenczék. E szerént gyöke *szel*, mély hangon *szal*, melyből *szalu*, *szalul* azaz, vájol, hornyol származtak. Innen érthető az orgonafának szelencze neve is, mennyiben székét vagyis belét könnyen ki lehet vájni, s szárát mintegy tokká alakítani. Némelyek erőnek erejével szlávva akarják tenni, minthogy a szláv nyelvben szolnicze, szolnicza sótartót jelent.” (Kiem. K. S.) Persze, az ilyenek minket is szívesen szlávva tennének, csak magyarok ne maradjunk. Az *nc* páros játékos értelmet kölcsönöz a szónak, ami természetes, hiszen az ilyen díszes dobozok, *szelencék* a háztartásban inkább a nőkhöz kötődnek, legtöbb esetben ajándékként kapják. Benne különböző *kencéket*, ékszereket, *láncocskákat*, gyöngysorokat, gyűrűket tartanak, és így kiemelten becsesek. Az *nc* páros játékosághoz kötődését mutatják még a: *bukfenc*, *fincál*, *huncut*, *incifinci*, *katrinca*, *punci*, *rakoncátlan*, *tánc* és más szavak. Az *nc* hangokkal különválasztva alkothatók a *cini*, *cuna* és más játékos szavak.

szelíd – *Akiben nincs semmi erőszakosság, vadság, durvaság. [?]* A *szelíd* szó elemzése csak a szó alkotó hangjai kedvező tulajdonságainak ismeretében lehetséges. Tulajdonképpen a *szel* gyökből ered, de lágyított hanggal (*r > l*), mely a *lelkiséget* domborítja ki. A szóban jelen van az *sz* hangnak kiterjedést, terpesztést leíró értelme, továbbá kedvező tulajdonságainak oldalán *látványként* a szuszimuzsi önfeledten játszó, majd elszenderedő kisgyerek, *érezkileg* a simogató a szellő, *érezkileg* a jó szív, ízként, *zamatként* a számóca stb. ad képet. Az *e* hang a lelki egyensúly hangja, az *l* a lengesség, a *lágú dallam*, az *íd*, *id idom*, *idomulás*. A *d* a kedvesség, *dundi*, *édi* stb. szavakban mutatja oldott hangulatú jó oldalát. Az ősmag(yar)-nyelvben a *dili* nem a mai bolondságot jelentette. A latin nyelvbe átment szó az akkori ősmag(yar)-nyelvi értelemét vitte, megőrizve azt a továbbiakban az utódnyelvben. Latinul *diligo* – *nagyra becsül, tisztel, szeret, értékkel, díjaz és szerelem* is. Németül *lied* (ejtsd: *líd*) – *dal, lágú* (lád) *dallam*. A *dal*nak lehetett az ősmag(yar)-nyelvben *dil* alakja is, mely aztán fordított alakban ment át némely utódnyelvbe (*líd*). Összegezve: a simogató szellővel szálló, *idves*, *kedves*, kellemes hangulatot keltő, ahhoz *idomuló*, elszenderítő lágú *dallamhoz* hasonlítható a *szelídség* fogalma.

szelindek – *Nagy, zömök testű, lecsüngő ajkú, tömpe orrú, erős kutya. [szláv]* A *szelindek* az ókorban harci kutyaként hírnévre tett szert, keresett állat volt, esetenként, csatát döntött el, és a római győzelmi felvonulásokon ott voltak a katonák mellett. Lásd: <http://www.dfskennel.hu/Mastino/> A *CzF Szótár* így ír róla: „Nagy mészároskutya, melylyel a szilaj futó barmot elfogatják. Ezen fajja hihetőleg Angliából szakadt hozzánk, legaláb., SZABÓ DÁVID így értelmezi: angliai nagy kutya; s öszvetett szónak látszik, melynek második alkatrésze dek egészen hasonló az ebet jelentő angol dog-hoz (olvasd: dag), az egész lehet am. sea-dog, (olvasd: szí-dag) am. Seehund, de eléjön magában is seal (olv. szíl) ugyanazon jelentéssel, tehát dog talán ezzel együtt is fordulhat elé: seal-dog (szíl-dag), talán hasonlalkjánál fogva. A szláv nyelvekben DANKOVSZKY szerént, különösen a cseh nyelvben GYARMATHI szerént szlednik, szlidnik am. canis sagax, Spürhund, magyarul: vizsla; azonban ‚szelindek’ nálunk határozottan csak mészároskutyát jelent.” Annyit lehet hozzátenni, hogy nem az angolok, hanem a ma magyarnak mondott nyelvhez hasonló nyelvet beszélő kelták használták harci kutyaként a *szelindeket*, tehát a szónak semmi köze az angol nyelvhez. Talán valaha mély hangon *szalundok*, *szalandok* neve is lehetett, mivel e szóalak jobban kifejezi tulajdonságait: jól *szalad*, hisz üldözőkutya, és elég *undok* (undög) látvány szegény *dög*. Az angol nyelv átvette a szót, és abból –, mint leharapott szóvégből – lett az ő *dog* szavuk. A szóban levő *nd* páros párhuzamot ad a: *bendő*, *bunda*, *kaland*, *kelendő*, *komondor*, *lendül*, *ronda*, *sanda*, *sündörög* szavakban. A *CzF Szótár* által leírt szláv nyelvi szavak mind hanghiányos kifejezések, semmiképp nem eredetiek, hanem a magyar *szelindek* torzói.

szem – *A látás érzékszerve. [finnugor]* A *szem* egyike a legrégebbi ősmag(yar)-nyelvi szavaknak. A *CzF Szótár* bő leírást ad a más nyelvekben található vonatkozásokról, melyek igazolják, hogy egy közös

ősnyelvből erednek, az ősmag(yar)-nyelvből. Íme: „Hasonlók hozzá a különféle finn-ugor nyelvágakban a finn **silmä**; mordvin **selmä**, lív nyelvbeli **silma**; a vogul **sem** (honnan semtál am. szemetlen, vak); a votják és szürjän **szin** [...]; a lapp **csalme**, **csalbm**e (oculus), **csalme** (foramen); tovább., a samojed **sei**, **seme**, **sima**, **saimo**, **saiwa**; a persa **csesm** (oculus; foramen; granum triticum); héber ; arab stb. - Mennyiben a szemnek működése a látás, rokonok vele a német **sehen**, **schau**en (szemlélni), **Scham** (szemérem), dán, svéd: **se**, góth: **saihwan**, [...] az arab-török ; (**szafi**, világos, tiszta, szép); a hellen **sebw**, **sebm**ai [...]. Egyébiránt valószínűnek tartjuk, hogy a szem, mint az arcznak csillogó fényes része, oly szókkal áll eredeti rokonságban, melyek fényre, csillogásra vonatkoznak, milyenek **szín**, régiesen: **szén** v. **szem**, pl. a LAJOS király idejébéli esküformában 1584-ből (*Régi Magyar Nyelvmélekek* II. kötet 336. lapon): „Isten **szén**jét te vég napodon úgy láthassad”, ma is mondjuk: Isten **színe** előtt (= szeme v. orcája előtt); továbbá: **szén** (égő parázs, mely másképp **szam** is lehetett, mert Göcsej egyik vidékén **szamaló** = **szemelő**, **szén**vonó); ide tartozik: **szép**, mint szemrevaló, a maga nemében fényes, valamint a német schön, schimmern és scheinen; [...]. Végelemzésben pedig azon **szí**, **si**, **zsi sü** hangutánzó gyökök szókkal rokonítható, melyek tüzre, égésre, mint fénylő, egyszersmind bizonyos hanggal jelenkező tüneményre vonatkoznak, mint: szít, sziporka, szikra, szirkó, sisereg, zszisi, süt. A mongol **nidün** v. **nidü** (= szem) a magyar **néző** szóval egyezik, valamint a szanszkrit **aksa** v. **aksi**, **íks** (= videre) szóval; s BOPP ugyanezekkel rokonítja a latin **oculus**, góth **augó** (német **Auge**), szláv **oko** szót is.” (Kiem. K. S.) És egy megjegyzés a szanszkrit **aksa**, **aksi** szavakkal kapcsolatban: Erdővidéken még ma is azt mondják annak, aki nem lát meg valamit: – Nyisd ki a **vaksit**! Kiinduló gyökök a látványkötődésű **szá**, **szá**, **szé**, **szé**, **szí**, **szí**. Ami kimaradt a *CzF Szótár* felsorolásából: **szemét**, erről alább. A **szem**, az egyik legfontosabb érzékszerv, ezért elképzelhető, hogy az egynyelvűség idején vidékenként eltérően nevezték meg, de a megnevezések a jellemzőket írták le. Később az utódnyelvek a saját hangzástörvényeik szerint torzították, köztük a finnek, lappok, észtek is, akik szintén az ősmag(yar)-nyelv utódnyelvei.

szemafor – *Mozgó karral vagy színes lámpákkal működő vasúti berendezés. [nk: görög elemek] A szemafor – forgalmi jelzőlámpa, szemmel érzékelhető színjelzést adó készülék. Vicesen mondhatjuk: akár mintha magyar rövidítés volna: szemed a forgalmon! Érdekességként a DEX (Román Nyelv Értelmező Szótára) a francia sémaphore-t adja forrásként. De adhatják akármelyik nyelvet, mert a szóban látható, hogy a látás szervének magyar nevéből a szemből indul még akkor is, ha a semn – jel volna a kezdőszótag jelentése, hiszen a fényjel felfogására látószervre, azaz szemre van szükség. Összegzésként: ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő kifejezés.*

szemeszter – *Egyetemi, főiskolai tanulmányi félév. [nk: latin] A szemeszter – félév, ez a hasonlat is az egy szem – félszem fogalomból ered, és így jutott át a latinba, a fél (szem – sem-, semi-) megjelölésére, az szt páros a kettéosztást jelenti. A latin az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve.*

szemét – *Haszontalanná vált apróbb szilárd anyag. [szláv] A szemét a szemet bántó dolgok közé sorolható. Tisztességes, igényes emberi érzéssel, mindenkinek bántja a szemét a szemét. A szófordítás és e,é > a hangváltás nyomán maszát. Erre van a maszátolás, elmeszelés szavak, bár ez utóbbinak kettős az értelme – takarás is. De az is igaz, hogy a szemét a szépet, kellemest takarja el, rúttító utálatosságával. A CzF Szótár írása: „Túl a Dunán töb., vidéken átvette meszet, vastag hangon maszát, a székelyeknél moszat, Vasban néhutt maczat, moczat, mely egyszersmind általán mindennemű mocskot, piszkot jelent. Úgy látszik, ezek az eredeti alakok, mert alap fogalomban egyeznek velük a mocs mocsok, lat. mucus, ném. Schmutz, mennyiben t. i. a szemét mocskossá, piszkossá teszi az illető testet, vagy tért, honnan miszitmazat am. mocsokpiszok, miszitelmaszatol mocskol, bezsiroz, beken valamit. Közvetőleg tehát rokonok vele a med, ned, máz, mint híg, folyékony, kenni való testek. Egyezik vele a tót szmety, és a német Miszt is.” Az itt idézett hanghiányos szlovák és német kifejezés a magyar nyelvből jutott oda. Az egyiknél mássalhangzó torlódás, a másikonál gyökfordítás és hangváltás nehezíti a felismerést.*

szén – *A gyémánt és a grafit anyaga, minden szerves vegyületben előforduló anyag. [? finnugor] A szén szembeötlő égő csillogásával került az ember látókörébe, ez állapotban találkozhatott először vele a kezdetekkor, így adott nevet. A szem címszónál idézett CzF Szótár-leírás is ilyen értelemben említi. Hasonlatként használt szavak: egy szem parázs és parázsló szemek, ami égő szénre utal. A CzF Szótárból: „Mennyiben a szén kivált égő, eleven állapotában csillogni, fényleni szokott, rokonságban van a hasonló gyökhangú, és fénylőt, a magok nemében világosabbat jelentő szókkal, u. m. szín, szőke, szem. stb.”*

- széna** – *Lekaszált és megszáritott első kaszálású fű.* [szláv] A **széna** sz hangja az, aszott, aszal, aszó asztag szavakban a szárazságot jelenti, de jelenti a sziszegést-zizegést is. Fordítottja **naszé** a neszre utal, minthogy a vele foglalkozáskor neszhangot ad. A *CzF Szótár* említi néhány utódnyelvi alakot is: „Hangra és érteményre egyeznek vele a finn heinä, lapp szuoine (HUNFALVY P.), szláv szeno, s előhanggi változattal a latin foenum, minthogy az sz és f hangok a susogó beszédben körülbelül hasonlóan hangzanak, s mindketten némi fuvással és sziszegéssel járnak, ennél fogva néha fölcseréltetnek, honnan a sűrög fürög, sohaj fohász, sül fül szók hanggi és fogalmi rokon volta. [...] VÁMBÉRY szerént a csagataj szong-mak mely am. fonnyad-ni, innen; szonak am. száraz fű.” Ez is igazolja, hogy az egynyelvűség idején már létezett a szó, és úgy örökölték az utódnyelvek. A szótárszerkesztők „megdicsőítették” a viszonylag fiatal szláv nyelvet az eredet ráruházásával.
- szenátor** – *Valamilyen szenátus tagja.* [nk: latin] A **szenátus**, vének, öregek, **ős**zek tanácsa. A két véglet a **junior** (ifjú) és **senior** (őszöreg), állapotjelzőként: **ifjan**, **ifjún** vagy örege, **őszen**. A rómaiak a ma magyarnak mondott nyelven beszélő etruszkoktól vették át nemcsak a szót, hanem az egész államvezetési formát is a nyelv és szokások mellett. Az etruszkoknál **őszen**, értelmesen, minden jóra **készen** lehetett bekerülni a vének tanácsába. A rómaiak a tőlük átvett társadalmi berendezkedés hivatali neveit latinosították és megőrizték. A **szenátor** leharapott szóvégből képzett szó.
- szenátus** – *Az ókori Rómában a legfőbb törvényhozó, kormányzó és bírói testület.* [nk: latin] A **szenátus** az etruszk vének tanácsának neve latin nyelven, azaz öszek, vének, öregek tanácsa, innen a **szenátor**. Az öszek, vének, öregek tanácsának tagja megnevezés, a tisztességben, becsületben megöszült népe javáért tevékenykedő tanácsai vén kellett legyen. Innen a **szenior** cím és az öregkori **szenilitás** megnevezése is
- szent** – *Vallási szempontból tökéletesnek tekintett.* [szláv] A **szent nt** párosa viszonyító. közeli értelmű a **szándék**, **szándok** (szánték). Mivel az **nt** páros az **ny** hanggal esetenként fölcserélhető, adódik egy furcsa társítás a **szeny** és **szenny**. Vagyis a **szenny** szen(y)vedtet. A **szent**, tiszta és kiválasztott, **szenny**től elválasztott, jó tettekre **készen**. A megszentelés, **szenny**telenítés. Székelyföldön még ma is használják a gyanú, sejtés helyett a **szent** szót. A *gyanútotta*, *sejtette*, *megérezte*, (*kiderítette*) helyett azt mondja: *megszentette*. Ez valami olyant jelent, hogy a sok többi jelenség közül kiválasztotta az igazi nyomravezető tünetet, felismerte a **szándék**ot. Az **sz** (pszt) a csendre intés, az **e** egyensúly, a titokzatos zöngéjű **n** hang, **nemzés**, a **t** titok vagy **tett**. A naplementét is nevezik e szóval: **napszentekor**, **napszentüléskor**, **lemegy**, **leszentül** a nap, vagyis egy tiszta út vége. Benne van az ártatlan kisgyerek **elszenderülése**nek értelme is a háttérben. A vallási értelemben vett **megszentelés**, tiszta életút **önszántú** választása, elkötelezés, **készenlét** a **tiszta** életútra. A **tiszta** tengelyében álló **sz**t páros is sokatmondó. A **megszent** – **gyanít** azonos értelem. A **gyónás**: a **gyanú**, **gyanakvás** a **sejtés**, **szentés** megszüntetése, feltételezve, hogy a **gyónó** **őszinte**, a jóra **készen**, a szennyt lerázva, a való igazat mondta, **fényt** (**sz** > **f**, **nt** > **ny**, **szentség** – fenség – fényesség) derítve a valóra. A **gyan** (gyón) gyök fordítva: **nagy**. A **szen**(y)vedőnek nem könnyű a **szenny**től elválni, **nyomorúságos** testi-lelki **nyavalyáitól** megtisztulni – **nagy** tett, önmaga **szentté** azaz tisztává tétele. (A *BIBLIA* is több helyen ír ilyen szövegösszefüggésben: 'lúggal mosott, szennytől elválasztott, megszentelt.' KÁROLI az akkori közérthető magyar nyelven fejezte ki.) A *CzF Szótár* említi utódnyelvi szóalakokat: „[...] a latin sanctus [...] francia saint [...] a szláv nyelvekben szvieti, szvāti, szvati stb.; [...] a zend vagyis azon ősz nyelvben is előfordúl, melyen a zendaveszta van írva, ú. m. szpenta, [...] mongolban is szain (fn. és mn. jó, szép, nemes) gyakran használtatik jelzőül a vallásos és isteni dolgokban, pl. szain edor, szép v. jó nap; és ünnep (szent nap, szent idő), szain dzarlik szép v. jó beszéd; és a vallás alaptudománya; ettől származik szaitai v. szaitu (jó, szép, igen szép).” Ezek igazolják egyetlen ugyanazon ősi nyelvből, az ősmag(yar)-nyelvből eredésüket.
- szenvedély** – *Sodró erejű érzélem, ösztönző vágy, erős, önkéntelen törekvés.* [?] A **szenvedély** elsodró erejű érzélem. Közé van a szemhez, látványhoz. A **szen** gyök már említett nesz alakja is beszédes. Kell egy rejtelmes **nesz**, egy belső szívbeli hang. Itt az **sz** hangnak a **kiterjedés** jelentése lelki téren teljes mértékben érvényesül. A **szenvedély** lángoló tűz. Ellentéte a **szenvedő**, mely lassan elhunyt, mint a **hamvadó** (**n** > **m**) parázs. Az **nv** páros jelenléte érdekes, de csak bontott állapotban ad magyarázatot a szóra. A feltételezett, tömören is rendkívül sokatmondó, kifejező ádami mondat: – Te **Né** Vagy! Próbáljuk elemezni: – t/E **NÉ**/ vagy (**Ené**/h), vagyis **nő**. – te /**NÉ** V/agy (**név**). – te, **n/É** VA/gy (**Éva**). Fordítva: **NÉ** vagy te (**né**, **nő**). **NÉ** V/agy te (**név**). **n/ÉVA**/gy te. (**Éva**). De azt is mondja: Te **EN**/y/**É**m vagy! Azaz: én nőm vagy. Hogy e tömören fogalmazott mondat **szenvedély**t kifejező volt-e? Ez talán nem kérdés!

szenzáció – *Feltűnést keltő, váratlan esemény.* [nk: francia < latin] A **szenzáció** – érzékelés, észlelés, érzés, latinul *senzatio*, az **nz** páros a *kínzó, önző, pénz, vonzó* szavakban vágyról, hajlamról, csábról, erőről beszél. Fokozott *sz* hang tünet. A latin **szenzitiv** – érzékelő, érzékeny, **szenzualis** – érzéki. A szónak a *szén, zen* ősmag(yar)-nyelvi gyökök az alapja és köze van a látáshoz, *szem*hez. Valami *szén*vedéllyel indul, *zendül*: akár látványi, érzéki, érzelmi okból.

szép – *Tetszést keltő, különösen a látás, hallás számára gyönyörködtető.* [? finnugor] A **szép**, a *szépség* fogalmához, a *sze, szi* gyökök kedvező értelmű bővítményei adnak párhuzamot: *szelíd, szellemes, szem, szent, szén*vedély, *szerelem, szín, szív* stb. A **szép** elsősorban *ép*. Az *sz* hang a szó elején ösztöni *szisszenés* hangja, melyet a *szépség* látványa kivált, de az *sz* *tünet*, a széles kiterjedtség jelölője is. Az *é ég*, magas hang, de itt az *é* hang tűzre (*ég*) is utal. A **p** a *tapadás* jelölőhangja. Az *épség* a *szépség* alapfeltétele. Ha az *sz > c, é > i* és *p > f* hangváltást alkalmazzuk: *cif*. Azaz: a **szép** *cifra*. A *CzF Szótár* az eredet feltételezés mellett megemlíti néhány utódnyelvi szóalakot is: „Mi eredeti jelentését illeti, legvalószínűbb, hogy nevét oly látható tárgyaktól vette, melyek ragyogó, fénylő, csillámló külsejök, színeik által különösen szembetűnnek, s mint olyanok tetszenek. Miszerént eleinte fényeset, himeset, színeset, kitűnő színűt jelenthetett; a minthogy *szép* és *szin* gyökelemekben *sze* vagy *szi* csakugyan egyeznek. Idegen nyelvekben egyezik a *szép* szóval, sőt legközelebb, áll hozzá a perzsa *zéb* (*szépség*), *zébá* (*szép*); továbbá hasonlók a szintén persa *zévar* (*czifra*), persa arab *száf* és *száfi*, mongol *szab*, mongolmandsu *szain*, lapp *čabbe*, *čabbes* (*csabbe*, *csabbesz*), finn-lapp *čabes*, *čabba*, német *sauber* stb.” A **sáfrány** szónál volt szó a **sáf** – **szép** jelentésazonosságról. Lám, az utódnyelvek vitték ezt a gyököt **szép** jelentéssel. De hozzátehetjük a **csáb**ot is. Ezek mind az egy közös ősnyelvből eredés bizonyítékai.

szeplő – *Arcbőrön napsütéstől keletkező apró, barnássárga vagy vöröses foltok csoportja. Kisebb erkölcsi hiba.* [? török] A **szeplő pl** párosa némely szóban a lefedés, takarás értelmét adja. Például: *leplez, paplan, pléh*, de a bontott hangokkal alkotható a *lap* szó is, mely szintén alkalmas takarásra. Mintha a bőr *szépség*ének eltakarása, vagy az erkölcsi tisztaság beárnyékolása volna a **szeplő** szerepe.

szer – *Eszköz, szerszám. Tornaszer.* [finnugor] A **szer** gyök *szorzati* értelmű bármilyen szóban is volna jelen. Számszerűen többről van szó, többszöröződő, többszöri használatra való. A **szer** gyök hangjai: az *sz* hang elsősorban a *szép* fogalmának képviselője, az arra törekvés lehető útjainak is kezdő- vagy meghatározó hangja. az *e* főleg az *egyensúly* (lásd www.magtudin.org *Ismerjük meg nyelvünk hangjait*), az *er, erő*). A *CzF Szótár* szerint: „[...] ezen *szer* szó alapfogalomban bizonyos egymásután vagy egymás mellett létező többséget, illetőleg folytonosságot jelent. Legközebb., rokona sor, s egyezik vele az ujjur *szüre* (*sorrend*), oszmanli-török *sz'dra*, jakut *szerge* (VÁMBÉRY); továbbá a persa *zara*, latin *series*.” A **kör, tér** gyökök után a **szer** a legnagyobb szóbokorral rendelkező gyök a magyar nyelvben. Hatása az utódnyelvekre óriási, ám azokban a **szer** gyök nem magyarázható. Az *sz* hangnak a *kiterjedés* jelölésében, sőt a hatványozott *kiterjedés* jelölésében való szerepére a **szer** gyök talán a legerősebb példa.

szeráf – *Hatszárnyú angyal.* [nk: latin < görög < héber] A **szeráf** is a **szer** gyök bővítménye, *származéka*. A **szer** hatványozó is. A **szeráf**: *éggő, égető, tüzes*. A magyar nyelvben a *serceg* (*serceg* a *gyertya*), *szercseg* (*székely*) szavak a tűzzel kapcsolatosak. A **ráf** – **fár** – **erő, fényerő**. A **fá** gyökből ered a *fáklya*, vagy az ősmag(yar)-nyelvből kivált ógörög nyelvű *fárosz*. A **fe** gyökből a *fény, fehér*. A *fényerő, fehér* szavakból ered a **feerie** (**fe/h/erie**) idegen nyelvi szó, mely *csodálatos, csillogó fényes* látványt jelent. A **szeráf** szó –, mint a *BIBLIÁ*ban található szavak jelentős része – ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

szerda – *A hétfővel kezdődő naptári hét 3. napja.* [szláv] A **szerda** szónak semmi a köze a *sztreda* szláv szóhoz. Az a **szerda** torzója. A **szer** gyök *szorzati*, vagyis ismétlődést jelent. A **szerda rd** párosa a legerősebb **r**, és a mindkét véglet kifejezésére képes **d** hang (*vád – véd*) szövetsége. Ha megfigyeljük azokat a szavakat, melyeknek értelemalakítói, első ránézésre látható, hogy nem szívderítő, kellemes kifejezések, inkább szigorúak. Egyik része mozgást leíró: *fürdő, fordul, gördül, perdül* stb. Másik része erőteljes tömeget vagy tömegmozgást leíró: *borda* (*hajó*), *csorda*, *dalárda*, *erdő*, *horda*, *hordó*, *irdatlan*. Ugyanakkor erőteljes, akár szoros határok közti állapotra is utal a *korda*, *szurdok*, *zárda* szavakban. Vannak harcot sejtetők: *bárd*, *dárda*, *kard* stb. Esetleg ragadozó *durvaságot*, *gepárd*, *ordít*, *ördög*, *párduc* és mások. Valaha *szerdai* napon ejtették *szerét*, *sorát* a *szertartások*nak, vagyis *szertartó* nap volt. Ebből a szóból ered *t > d* hangváltással a **szerda** megnevezése. A *szertartások* kötelező érvényűek lehettek, és valószínű, nem lelkileg felemelő tartalommal telítettek. Ezt az **rd** páros jelenléte igazolja a *mord*, *zord* szavakban. A *CzF Szótár*

szerint: „a szláv szteda, ezen szótól: szted, mely tulajdonképen középsőt jelent, minthogy a hét nap között, vasárnaptól számítva, a szerda közép helyet foglal.” Ha így van, egészségükre váljon a szlávoknak, de a *szerda* megnevezés nem tőlük származik.

szerelem – *A szeretett személy iránti vágyban és odaadásban megnyilatkozó, nemi vonzalmon alapuló érzelem.* [finnugor] A *szerelem* hatványozódó *szor*zattal növekvő vonzó érzelem, oly alkotóelem, mely az egyén testi-lelki világába beépül. Egy határt nem ismerő, széles lelki megnyilatkozás (sz hatás). Ez azt is jelenti, hogy a magasztos érzelem elmúlta után ez az *elem* minden töltete kihuny, nullára süllyed. Bár már írtam erről fennebb, de idekívánczok: a *sz*er gyök *szertartásra*, ünnepi hangulatra utaló gyök, és ez jelzi azt is, hogy aki nagyon *szerelemes*, az állandó ünnepi hangulat forratagában érzi magát.

széria – *Sorozat.* [nk: latin szóból] A *sz*er, *sz*or gyökök szoros kapcsolatban van értelmileg egymással. A *széria* szó használata – bár visszatért kifejezés – nem ajánlott, mert van jobban illeszkedő szavunk a mai magyar nyelvben. A francia (*série*), latin (*series*), román (*serie*) nyelvek nem tudják megmagyarázni a *sz*er gyökszó értelmét, a többszöröződő ismétlődés jelenségét saját felbontásban, csak szajkószóként ragadt nyelvükben.

szerpentin – *Éles fordulatokkal kígyózó hegyi út. Kanyargós út.* [nk: latin szóból] A *szerpentin* – kígyóút (székelyül: *sírülő*), *szor*zattal (*sz*er) növekvő kanyarok száma. Példaként arra, hogy ősmag(yar)-nyelven alakult szó, egy kérdés és egy felelet. Hányszor fordul? Hétszer *penderül* vagy ötször *pöndörül*. Ez lehetett az eredeti neve: *szerpender*, aztán a latin nyelv a saját hangzástörvényei szerint torzította.

szérű – *A gabonaasztagok illetve a cséplés számára előkészített terület.* [török] A *szérű* a cséplés helye, területe, ahol *sz*erét ejtették a cséplés utáni *szórás*nak is. A *szórás*t *szél*ben végezték *szóró*lapáttal, mely munkavégzésnél a *szél*ben *felszór*t gabona magvak közül a *szél* kifújta a pelyvát, polyvát, így *kiszűrődött* közülük a szemét. Kedvező időjárás esetén, a *szérű*n *szárít*ották a gabonát. Tehát a *szérű* egy *sz*er (életvitel fontos cselekvéseinek egy szakasza) művelet*sz*orozatainak lebonyolítási helye, ahol *szert* tesznek a következő időszak fontos táplálékára, kenyérgabonájára. A *szérű* szó *szor*zati értelmet takar, és az *sz* hangnak a *kiterjedés* jelentése is benne rejlik, mely csak magyarul magyarázható. A CzF Szótár leírása szerint: „Ha eredeti magyar szónak tekintjük, alakja azt mutatja, hogy az ő v. ü képző, a gyöke *szér* [...] Továbbá ha azt vesszük alapul, hogy a *szérű* tért (latinul *area*) jelent, úgy látszik, gyöke *szér* nem egyéb, mint a tompább nyelvhegyi hanggal kiejtett tér, és így *szérű* am. *térű*, t. i. hely. Vagy pedig, mivel a magyarok ősi szokás szerint a gabonát csűrökben, vermekben (sírokban) tartják, azt is vélhetnők, hogy *szűrű* am. *csűrű*, vagy *síru*, azaz *csűrökkel*, *sírokkal* ellátott tér. [...] legközelebb áll hozzá a *mandsu sori* [...], *mongolul* pedig *szűrű* am. *szín*, (SCHOPPEN, REMISE). VÁMBÉRY társunk szerint az *ozmanli szergi szönyeg*, melyen az áruczikkek kirakatnak, *sz*er-mek (kiteríteni) igétől, és a *csagataj szergü sík hely*, vagy *sík tér*, hová bizonyos nedves testek *szárításra* kiterítettnek.” Semmiképp nem török nyelvi eredetű szó, az viszont igaz, hogy az eredet forrása egy, azok is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

szesz – *Etilalkohol. Ezt tartalmazó folyadék.* [? török] A *szesz* a nevének cefreállapotában, erjedés közben kibocsátott hangok nyomán kapta. A CzF Szótár is ezt írja: „Minthogy a *szesz* szeszegő mozgás, pezsgés által szokott jelenkezni; innen legokszérüb., azon vélemény, hogy eredetre egy a hangutánzó *szesz* szóval. MOLNÁR ALBERT szerint jelent szagot, illatot is (főntebb a 2-ik értelemben). Ez úgy tekinthető különösebben mint az orron beszívott hangnak utánzása, s rokon a szag, szimat, szimatol, szí orrműködésre vonatkozó szókhoz.” További érvek: a *szesz* (épp mint a: szusz) tükörszó, önmagában bírja fordítottját is. Az *sz értelem* úgy illatban, mint hatásban érvényesül (széttérülő), s ami fő: mivel hangutánzó, ősmag(yar)-nyelvi eredetű és nem török.

szféra – *Hatáskör, működési terület, érdekkör. Magasabbrendű társadalmi, szellemi lét.* [nk: latin < görög] A *szféra* szót hangjai értelmének kielemezésével fejthetjük meg. Az *sz* hang *kiterjedés*, az *f* erő, az *é* legmagasabb hangként fölfelé mutat. Az *ér* gyök lehet *eredő terjedés*, vagy a *tér* szó töredéke, értelme ugyanaz. A *fér* jelenthet erőt, világosságot (*fehér*, az utódnelvekben *feerie* – fényesség). Az *éra* hangjaiból alkotható az *aér* – levegő. Az *szf* párost csak az ősmag(yar)-nyelvi *szuf*la szóban találtam, s csak bontva, mely lélegzet, levegő, lég értelmű. Az *sz* hang ez esetben is *kiterjedés*. A *szféra* szónak van *szor*zati értelme is (*sz/f/éra*). Ugyanakkor a magasabbrendűség értelmét alátámasztja, hogy egyetlen hangugratással a *sz*eráf szót adja, mely az angyali rangsor második foka. Összegzésként: a magyar nyelv hangjainak, gyökszavainak értelmét hordozó, magyarul magyarázható szó.

- szid** – *Indulatosan megrovó szavakkal támad.* [?] A *szid* *szí* gyöke lehet a *szigorú* elvek megszegése miatti harag *sziszegése*. A *d* hang itt a kellemetlen oldalát mutatja, nem *véd*, hanem *vádol*, *szid*. Azonban a *d* háttéri értelméből eredően: azért is *szid*hat *vádolva*, hogy *véd*jen a következő botlástól.
- szifon** – *Folyadékot továbbító szívócső.* [nk: latin < görög] A *szifon* nem magyar kifejezés, de letagadhatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete: *szif* – *szív* (*f > v*), de a fordított *fisz*, *fesz* gyökalakja a belső nyomás *feszültségéről* is hírt ad (*sz* tünet). A *szívás*nak van *vissza* iránya, tehát jelzi, hogy a nyomás újratölthető.
- szigony** – *Nagyobb hal vagy más vízi állat elejtésére való, horogban végződő, döfve vagy kilőve használt eszköz.* [?] A *szigony* átszegzi az elejtendő állatot. A szóvégi *ny* hang az *nt* viszonyító páros változata. Lehetne *szigont*, mely *szigént* azaz *szegként* hatol be.
- szigorú** – *A kötelességteljesítést megkövetelő, a hibákat, hanyagságot megbüntető, illetve ilyenre jellemző.* [?] A *szigorúság* leszögezett elvek mentén haladó életvitel megkövetelése. Székelyföldön a nehéz, rideg körülmények közt élő emberre mondják: sokat *szigorog*. A *CzF Szótár* szerint: „Szükölködő, szorult [...] szigorú a székelyeknél am. szigár (szikár), sovány, hitvány testű. 2) Átv. erkölcsi ért. a fegyelemnek erős neme, mely másokat szűk, szoros korlátba szorít, szétcsapongni nem enged; továbbá szoros pontosság bizonyos hivatali eljárásokban, melynél fogva mások irányában kötelességünket és jogunkat tágítás nélkül gyakoroljuk. Nevelői, apai, birói, felügyelői szigor. [...] jelentései, tovább., a szigorú, szigorog, szigorgat, szigorúság[...] alapértelme szorult, szűk, korlátolt anyagi vagy erkölcsi állapot, [...] egyik gyökmássalhangzóját nyelvhegyi *sz* v. *zs*, másikat torokhang *g* v. *k* teszi, tehát gyökeik: szeg, szug, szig, szük, zsig, zsik, zslug.”
- szíj** – *Állati bőrnek szalag alakúra hasított, megmunkált darabja.* [? finnugor] A *szíj* feszíthető (feszíjthető) akár az *íj*. Ősmag(yar)-nyelvi szó. A *CzF Szótár* bő leírást ad a *szíj*jal kapcsolatban: „Mi a *szíj* eredeti jelentését illeti [...] egy eredetű a testek fölét, kergét jelentő *hij*, *héj*, *haj* szókkal, minthogy hangszervi oknál fogva az *sz* és *h* hangok a nyelvekben általan fel szoktak cseréltetni, és így a *szíj* annyi volna, mint *hij* v. *héj*. [...] Baranyában am. *szijács*, fából hasított *szíj*, Kemenesalon pedig am. hasított vessző; szívókés, szívószék am. *kés*, melylyel a fáról *szíjakat* hasogatnak, és illetén késsel ellátott faragószék; szívós SZABÓ DÁVIDnál másképen: *szíjós*, am. *nyulékony*, *hajlós*, *rugalmas*, mint a *szíj*; [...] a *j* átváltozik *l*-re, honnan *szil*-fa am. *szijfa*, melynek rostjai, szálagai *szijasak*; [...] Gömörben am. *szijács*; *szilánkos* fának mondják, mely *szijas* rostjai miatt nem egyhamar törik, s erős inainál fogva nem enged az erőnek; [...] Végre minthogy az *l*-nek legközelebbi rokona az *r*, ide tartozik a *szírom* v. *szírony* néhutt: *szilong*), azaz *irhaszíj*, vékony szálakra hasogatott színes bőr(*szijom*, *szijony* vagy *szilom*, *szilony*), mind *hangra*, mind jelentésre nézve közel rokon *szilány* vagy *szilánk* szóval. [...] a *szíj* (*szíju*) szóval a finn *hihna* (*lorum*), *siisna* [...], *lív* nyelvbéli *siksöns*, *siksönös* (*szíj*) szót; VÁMBÉRY Á. pedig a *csagataj* *čij* szót, mely am. sásból készült öv a sátonak körülövedzésére, továbbá a telezsákot bekötő kötél.”
- szik** – *A tojás szikja, a csíra belseje, a növény szárának közepe.* [?] A *szik* szót a székelyek nem csak a csírára, a növény belső induló hajtására, hanem az örökösen megújuló képességre, állandóságra is értették. A borvízforrás a föld *szikjából* jön. Úgy mondták: *szikforrás*. Mindennek közepe a *szik*. A *szikár* emberben csak a lényeg, a *szik* van meg a fölösleges kövérség nélkül. A *szik* maga a *közép*, a *központ*, az élet, az élet *székhelye*. A *fészek* is *szik*. A *sziklán* levő *sasfészek* is *szik*. A *székely székhelye* is *szik*, a *székely* élettere fekszik ott, az édes *fészek*, az otthon, melyhez hűsége mérhetetlenül köti. Nem ismeretlen eredetű szó ez, ott született az ősmag(yar)-nyelv *szikjában*.
- szikla** – *Csupasz kőzetnek valamely hegy részét alkotó nagyobb tömege vagy magányosan álló darabja.* [szláv] A *szikla kl* párosát a legkeményebb *k* és a leglengébb *l* hangok alkotják, s ezért nagyon ellentmondásos értelmet közvetít különböző szavakban. A *csukló* kemény kötődésű ízület, de ugyanakkor rendkívül hajlékony, akár a régies *sikla* alakja. Az igazi szónoklatot szabadon adják elő, de szorosan kötődnie kell egy tárgyhöz és az előadó személyiségéhez. A *nyakló* nem szorítja az állat nyakát, de valamihez kötve tartja. A *sikló* alapja kemény, de rajta lazán csúszkálni lehet. A *szikla* kemény *kő*, de elmozdulhat helyéről, akár a *csukló*, és gördülve vagy *sikló* mozgásban indulhat a völgy felé. És egy nem magyarnak tartott szó, de amely örzi ősmag(yar)-nyelvi jellegét: *klasszikus*. A *klasszikus* irányzat: szoros, kemény kötődés valamely beosztályozott régi hagyományhoz. Mi a *klasszik*? A *kla*-sszik, *sszik*-kla, azaz *szikla*. A *kl* páros hangjaival alkotható szavak is olyan tárgyakat, jelenségeket írnak le, melyek felhasználhatóságuk okán kötődnek egy helyhez, de lazán eltávolíthatók: *kulcs*, *kalap*, *kalány*, *kelep* stb. A *CzF Szótár*ból: „Egyezik vele a szláv *szkala*, melyből lett *szkalicza*, magyarul *Szakolca* város neve. Hasonló hozzá a latin *silex*,

saxum is. Egyébiránt a magyar nyelvből elemezve: SZABÓ DÁVID szerént szilag v. szilak jelent valamely egésztől elszakadt, eltörött darabot, miből azt lehetne vélni, hogy szikla hangátvetés által ebből keletkezett, s eredetileg darabot, hasábot jelentett, honnan köszikla annyi volna mint köszilag, azaz kődarab, kőréteg.” KÁROLI GÁSPÁR **kőszálnak** is nevezi, de van a **szilánk** szavunk, mely **sziklából** kipattant rész, és a **szilárd** gyöke is kötődik a **sziklához**. A szó nem szláv, hiszen látszik a szláv hanghiányos szókezddőn, hogy a magyar **szikla** torzója: **szkala** – sz(i)kala. Egy olyan nyelv, mely minden beszédhangot használ (magyar), nem vehet át egy béna hanghiányos nyelvből szavakat. Ösmag(yar)-nyelvi eredetre vall a latin **silex** is.

szikra – *Égő, izzó vagy ütéssel egy ponton fölhevített testről lepattanó apró, izzó részecske.* [szláv] A **szikra szik** gyöke a **szak, szek, szik** ... gyökcsalád tagja, melyek elválasztás, leválasztás jelenségét leíró szavak szótövei. Ilyen a **szekrény** is, melyben szintén jelen van a legkeményebb **k** és a legerősebb **r** hangokból álló **kr** páros. A K-R teremtőgyök, a KÖR fő alkotója. A **szekrény** elkerített **rekeszekből** áll, a **szikra** egy **körből ugrik** (**k** > **g**) ki. A CzF Szótárból: „Egyezik vele a magyar sziporka; tovább, egyeznek vele a persa szikár v. szukár v. szakár (carbo, pruna ardens. Vullers); héber zohar (splendor), arab zahara (splenduit, luxit), szláv iszkra.” Valamennyi visszavezethető az egynyelvűségi szóalakjára.

szil – *Fogazott levelű, szárnyas termésű, nem gyakori fa.* [finnugor] A **szil** gyök jelöli a **szilfát**, de a **szil** gyök a **szilaj** szótöve is. Nem hiába kapta ezt a nevet a fa, mert valóban **szilaj** fa. Eötvös Károly a XVIII. századra fátlanná vált Alföld egyetlen jelenlévő keményfajaként emlékezik meg a szilről. „Van fája a síknak is. De csak puha fája. A nyár, a fűz, a rekettye. Szilaj fája csak a szilfa. Erős, kemény, szívós, viharokkal szembeszálló, a mit hajdan szilajnak nevezett az irodalom is, a népnek nyelve is. Gyümölcsöt nem terem, de éjszakára tanyát ad a varjúnak, seregélynek. A villám kikerüli, és ha beleüt is, nem árt neki. Legmagasabb csúcsára odaszáll a turul madár. Onnan nézi a napot s a legelésző, ficzánkoló ménest. Ágából, fiatal hajtásából faragták őseink az íjját... Századokon át élt. Kora miatt kihalt szilfát még senki sem látott.” A fent idézett CzF Szótári szövegből: „[...] rugalmas, mint a szíj; innen: megszíjosodni am. megszívósodni. Ismét a j átváltozik l-re, honnan szil-fa am. szijfa, melynek rostjai, szálagai szijasak [...]” A latin **silva** – *erdő* is e szóból ered (**silva** – **szilva** – **v** > **f** - **szilfa**).

szilánk – *Kemény anyagból való tárgy lehasadt, letört hegyes, rendszerint hosszúkás darabkája.* [szil ? hasít < ?] A **szilánk** a **szil** gyök bővítője, és a gyök értelmét hordozza. A **szilánk** kihat, reped a **szíjas, szívós** vagy **sziklakemény** anyagból, és megőrzi annak tulajdonságait. Az **nk** páros, ha véghangzó, gyakran állapotjellemzőkre is utal: **cenk, rönk, csonk** stb.

szilva – *Hamvas, sötétkék vagy vörös héjú, édes húsú csonthéjas gyümölcs.* [szláv] A **szilva lv** párosa a **lág, laza l** és a **változékony, végletek megjelenítésére alkalmas v** hangból áll. Ehhez a CzF Szótár ad magyarázatot: „Mi eredeti jelentését illeti, valószínű, hogy nevét szívós, szíjas rostokból álló tulajdonságától kapta, minthogy húsa más gyümölcsökhöz képest szijasabb., feslőbb, hasadékonyabb, legalább a közönséges magvaválóé. Legközelebb áll ezen értelmezéshez a göcseji szija = szilva. E tekintetben egyezik vele a halak kopolyúja alatt levő szilvány is, mely csakugyan rétegesen öszveszerkezett szíj-, vagy szalagforma lapocskákból áll. Egyezik vele egyébiránt a szláv szliva, sliva, másképen: szlúka.” Visszatérve az **lv** párosra, néhány szóban ad párhuzamot a gyümölcsre. A finom ízű **szilva élvezetes, szinte olvad a nyelven**. Ez is a névadó jellemzők része.

szimbólum – *Közismert jelkép. Sajátos bonyolult tartalmat közvetítő költői kép.* [nk: latin < görög] A **szimbólum** elsősorban **szemmel** érzékelhető, vagy lelki **szemeinkkel** elképzelhető az a valami, melyet képviselni, jelképezni akar. Az itt jelen levő **mb** páros **tömb** jelentésű, vagyis több jellemzőt összesítő kép. Mint jelkép, belső **bonyolultságából** eredően, szélesen kilengő (**imbolygó**) értékelésre ad lehetőséget. A **bo** gyök utalhat nagyságra is.

szimmetria – *Abból adódó szabályosság, hogy egy képzeletbeli síkkal vagy egyenessel két részre osztott tárgynak, alakzatnak e részei egymásnak tükörképszerűen megfelelnek, illetve egymáshoz nagyon hasonlítanak.* [nk: latin < görög] A **szimmetria szemmértékes** részarányosság. Ez a **szem-szem**, mint az arc függőleges, képzelt tengelyével elválasztott **szempár** hasonlatából ered. A **tr** (**tör**) talán a képet **megtörő** középvonal, ezt jelenti a latin **simetria bilateralis** – kétoldali **szemmértékes** részarányosság. Ösmag(yar)-nyelvi szóból torzult görög, majd latin szó

szimpátia – *Rokonszenv.* [nk: latin < görög] A rokonszenv valaki, valami irányába a **szemmel** érzékelhető kép után alakul ki. A **pát** forrása is magyar gyök. A **pátyolgat, táplál, ápol** gondolata

bújik meg mögötte. Akivel rokonszenvezünk, azt szívesen segítjük. Magyar elemekből épülő kifejezés.

- szimulál** – *Betegséget tettet, színlel.* [nk: latin] A *szimulál* szónak is köze van a *szem*hez, látáshoz. Aki tettet valamit, az olyannak akarja magát láttatni, mint amit a tettetésével kialakított képpel mutat. Ugyanakkor a *szimulálás* sunyin *simuló*, csaló magatartás. Magyar nyelvi elemekből épülő szó.
- szín** – *Anyagi jelenségeknek a különböző hullámhosszú fénysugarak visszaverésén alapuló, látással érzékelhető tulajdonsága.* [? török] A *szín* mindig a felületen, azaz *felszínen* mutatkozik. Az *sz* hang a szétterülés értelmét viszi a szóba. A *CzF Szótárban* így áll: „Mint eredetileg fénylőt, fényeset jelentő szó, rokonságban áll a szén (égőszén), és szép szókkal.” Ebből ered a német *schön* – *szép* jelentésű szó is. Ha a virágok *színpompás* látványát szemléljük, szinte *ünnepi* (*innap*) hangulatban érezzük magunkat. Az *in* gyök oly szavakban van jelen, melyek *hangulati* tényezők: *színes*, *finom*, *fincál*, *cinka*, *csinos*, *csintalan*, *pina*, *inger*, *innap* (*ünnep*), *hinta*, *hintó*, *indul* és mások. Ugyanakkor a már említett *hangulat*, *ünnep*, valamint *én*, *ének*, *zene* stb. Ezeknél az *n* az uralkodóhang, mely mindannyinál jelen van, és amely a *nő* szóban, de a *nem*, *nemiség*, *nemzés* szavakban is kulcshang. Itt semmi török nyelvi elem nincs, mert mind magyarul bontható, magyarázható szavak.
- szín** – *Részben nyitott oldalú gazdasági épület.* [szláv] A *szín* valóban nyitott oldalú, de tetején fődött gazdasági épület. Amolyan árnyéktartó szárnyék. A név eredhetett az árnyas *szín*változásból. Ám felhasználásának különböző *szín*változásaiból is eredhetett. Rendeltetése sokféle volt. A *CzF Szótár* szerint: „Kocsiszín, szekérszín, kapuszín, levélszín v. leveles szín, vásári szín (csizmadiaszín, szabószín). Levélszínre céloz Béla névtelen Jegyzője is [...] (Szabó Károlynál: leveles szín). [...] Szín alá betolni a szekeret. A kapuszín alá behajtani. Leveles szín alatt lakomázni, táncolni.” Amikor beindult a vándorszínészet, legtöbb esetben vidéki urak udvarházainak, kastélyainak gazdasági épületeiben mutatták be darabjaikat, oly *színekben* melyeknek egyik oldala – a nézők felőli – nyitott kellett legyen. Így hasonlított a *szín*re. A *szín* alatt játszó komédiásokat később *színészeknek* nevezték, bár ez csak egyik névadó jellemzője a *színész* szónak. Semmi *szín* alatt nem szláv az eredete a *szín* szónak.
- szirt** – *Kőszirt, kőszál.* [török] A *szirt* gyöke azonos a *szikla szí* gyökével. Az *rt* páros az erő *r* és a *tettek t* hangjának párosa. A *szir* gyök lehet *szorzati* értelmű, és talán előbb a vizekben levő kiálló *szirteknek* adták ezt a nevet azok a hajósok, akik hátrányait érezték. Az *irt* ugyanis *irtás*, rongálás értelmű: a hajók *kiirtója*, vagy hangugrással (vagy az *rt* páros bontva) *ritkítője*. Az *rt* páros ugyanakkor kiemelkedő vagy éles dolgok jelölője is. Például egyfajta magasság: *értelem*, *érték*. Hang: *kürt*, *pacsirta*. Tömeg: *csoport*, *fürt*. Testet védő: *sörte*, *vért* stb. stb. A nagy *kőszirt* is lehet védelem. Hol van itt a török elem?
- szirup** – *Sűrű cukoroldat.* [vszó: latin < arab] A *szirup* a szó ősmag(yar)-nyelvi alakja, de a *szörp* is. Ez *szorzati* értelmű, hiszen itt az ízek fokozása, többszörös *sűritése* a cél. Székelyföldön ma is *szirup*. A *szirup* tartalmazza az *ir* gyököt, mely a *nyirok* (írós, zsír) szóban az *ir* (nedv, gyümölcsnedv) *ínyre* kellemes (*nyirok* – *koríny*) hatását is leírja. A *szörp* is a távoli múltból való. Gyümölcsök *sűrűre* főzött édes nedvét nevezték *szörpnek*, melyből örömet okozó ízes üdítő lé, azaz *hörpölhető szörp* készíthető. A gyümölcsöt *betörték*, főzték, *leszűrték*. Bármely édes gyümölcsből hosszú idejű vagy többszöri főzéssel, párologtatással *sűrű*, édes *szirup* készíthető cukor hozzáadása nélkül. A *szörp* tisztán a gyümölcs lényegét tartalmazza, ami benne táp- és vitaminérték. Az utódnyelvekben a *szirup* szófordított alakjából van az elemi tisztaság fogalmának megnevezése: *pur* (*szirup* – *purisz*) A *szörp* szóból, e *sűritési* műveletből ered a *prés* szavunk: *szörp* – *prösz* – *prüsz* – *prés* (a székely *prüsz* – a tüszentés hangja, amikor mintegy túlnyomásként tör ki a szervezetből orronszáján át a levegő). A *szörp* szóvégi *p* hangja valószínű a nedvre (*püpi*, *pia*) vagy ragadós, *tapadós* tulajdonságára, de a finomságra is utal.
- szít** – *Tűz égését elősegíti, fokozza.* [?] A *szít* sziszegő fúvás hang. A *szív* a *visszaszívás*, a *szít*, *távolítás*, *taszítás*, levegő *taszítása*, vagyis oda irány. A tüzet fújással *szítják*, vagyis a levegőt *taszítják* a tűz irányába. A *CzF Szótár*: „E szónak alaphangja a szelletet és szívást utánzó *szí* hang, melyből lett *szí*-ít, *szít*; hasonló képeztetésük: *füt*, *hüt* hangutánzók.”
- szita** – *Dob alakú, lyukacsos, lószőr vagy drótszövedékből készült háztartási eszköz.* [szláv] A *szita* ideoda mozgatószó: *ti-ta-ti-ta*, és a munka közbeni *sziszegő* hangból eredhet a név. Székelyföldön, ha valaki rángat, azt mondják rá *cibál*, ha valami rázkódik *citál*. A *citerázó* kezének a húrokon ideoda mozgó keze is e látványt adja, és talán ez a névadója a hangszernek. Ettől nincs messzire a *szita*

megnevezés. Ebből az ide-(oda) mozgás hasonlatából alakult ki a latin **cito** – *idéz* (ide-oda). A *CzF Szótár* leírása: „E szónak gyöke a hangutánzó *szi*, melyből lett *szit*, s ebből *szító*, *szita*, t. i. azon vékony sziszegő hangot fejezi ki, melyet ezen eszköz ad, midőn valamit áteresztenek rajta, s alaphangban egyezik vele szűrő is. Szintén a mondott alaphang után képeztetett a német *Sieb* is. Egészen egyezik vele a görög *shJw* = *szítálok*; tovább. GYARMATHI SÁMUEL szerint szláv nyelvekben: *szito*, *szitto*, *syta*, *szyté*. Egyezik vele az *sz-nek t-re* módosultával a szanszkrit *titau* is.” Ez utóbbi, a szanszkrit **titau** az általam is említett **ti-ta-ti-ta** mozgást idézi. A *CzF Szótár* által említett többi nyelvek hasonló szavai bizonyítékai az ugyanazon forrásból, az ősmag(yar)-nyelvből eredésnek. Egyik sem a szláv eredet alátámasztója.

szittyá – *A magyarok és a hunok közös ősének tartott szkíta. Tősgyökeresen magyar. [latin]* A magyar nyelv akkor lágyítja a hangot, ha gyöngédséget vagy laza kötődést szemléltet. Ugyanakkor a lágyított hang kettőzésével rendkívül kiemel, hangsúlyoz. A **szittyá** szó a **tiszta** fordított alakja (*szitta*, lágyítva: **szittyá**), az említett okból lágyított **t > ty** hanggal és kettőzéssel nyomatékolva. A **szapulónál** említett: Amit *kiszapultak* az **szép**, **szep**lőtlen, **piszok** nélküli, **tiszta** lett. És itt az értelmi kapcsolat: **szép** – **szíp** – **piszok** nélküli – **tiszta** – **szittyá**. Vagyis az egyenes vérvonal. Nem a latinos **szkíta**, hanem a **tiszta szittyá** az igazi szóalak! A **szkíta** csak azoknak felel meg, akik nem beszélnek az ősmag(yar)-nyelv mai **tiszta** egyenes ágú örökös nyelvét, a magyar nyelvet.

szittyó – *Nedves réteken gyakori, levél nélküli vagy hengeres levelű, egyszikű növény. [szláv]* A *CzF Szótár* átfogó leírást ad a **szittyóról**: „A magyar szittyó rokon eredetű a *szij* szóval, mennyiben *szij* gyanánt öszve lehet fonni, fűzni, s oly alaki és képzési viszonyban állanak egymással, mint a faj és fattyu (faj-tyú), a hav és hattyú (hav-tyú) azaz hófehér vízi madár; így szittyó am. *szij-tyú*. Rokon eredetűeknek látszanak a galandot jelentő **szatyng**, a **szittyóból** kákából kötött **szatyor**, és a szalagforma pikkelyű **szattyú**. Egyébiránt GYARMATHI SÁMUEL szerint egyezik vele a cseh *szitho*, *szittyo*, vend *szite*, DANKOVSKY szerint az illyr *szitya*.” (Kiem. K. S.) Vagyis a szláv szóalak innen származik.

szív – *Összehúzóásával és kitágulásával a vérkeringést biztosító, izmos falú szerv. [finnugor]* A **szív** nem csak **szív**, **visz** is, vagyis távolít. Ugyanakkor nagyon **szívós** szerv. Egy életen át **szünet** nélkül dolgozik. Ez maga a csoda. A *CzF Szótár* leírása: „Régiesen és tájdivatosan *szü* és *szí*. Alakra hasonlók hozzá: *nyív* v. *nyűv* v. *nyű*, *hív* v. *hűv* v. *hű*, *mív* v. *műv* v. *mű*, melyeknek egyszerű gyökeik, *nyi*, *hi*, *mi* v. *nyű*, *hű*, *mű*, s ezek szerint a *szív* gyöke is *szi* v. *szü*. Egyezik vele a finn *szüö*, *szüvven*, és az *ostják* sem. Nyelvünkben eredetre rokonok hozzá, *szügy*, *szegy*, amaz a *lónak*, *szamárnak*, emez a *szarvasmarhának* azon előrésze, mely alatt a *szív* fekszik. Minthogy a *szívnek* működése folytonos öszvehúzással, szorongással jár, és alakra szögletes, ennél fogva azon rokon gyökhangú szók osztályáb., sorozható, melyek öszveszorulásra vonatkoznak, milyenek: *szük*, *szeg*, *szug*, *szigorú*, *zsigora*, *zsugor*, *csűcs*, *csűcs*. Vagy némelyek véleménye szerint egyszerűen maga a *szi* v. *szív* ige, noha ez alhangulag ragoztatik: azonban, mint felhozzák, ez más szóknál is előfordul, pl. *szík szíke* a *székelyeknél*: *szíkja*, *sír* régiesen: *sírek* ma *sírok*, vagy ha egész szókat veszünk: *szeg szög szug* (v. *zug*), *sejt sejdít* *sajdít*, *suppad süpped*, *sivítok süvöltök*.” A felhozott utódnyelvi (finn, *osztják*) szóalakok az egynyelvűség idejéből való gyök bővítmenyei, de semmiképp nem a bizonyíthatatlan finnugor elmélet igazolói.

szláv – *Az indoeurópai nyelvcsalád egyik ágához tartozó. [nk: latin < görög < szláv]* A **szlávok** egyesek szerint rabszolga állapotukból örökölték a nevüket **sclav** – *szolga*. Ebben az volna furcsa, hogy nyelvük hangzástörvénye szerint tömörítik a mássalhangzókat a szavak elején, mégis a **c** (**k**) kimaradt, így lett **szláv**? Ha a magyar nyelvből eredőnek vesszük, akkor az **szl** párosból a **szál**, **szel**, **szél**, **szol** gyökök nyomán, vagy a **láv** – **vál** gyökből indulva az ősmag(yar)-nyelvet beszélők rétegéről **leváló**, **leszelődő**, tovább**szálló** népről lehet szó. Ezt még népzenéjük szerkezeti felépítése is alátámasztja. Az indoeurópaiakhoz vagy netán az árjakhoz tartozás különleges, divatos, rangot jelentő állapot, ezért nagy a tolakodás. Epp akkora kérdőjel teendő e nyelvcsalád valóságtartalma elé, mint a soha nem létező finnugorságnál. Mesterségesen gerjesztett, igazolhatatlan dolgok. Rangkórságos, felsőbbrendűségi ágáló nyomor az egész. Verik a mellüket a germánok, angolszászok, latin utódok, a **szlávok** is, és egy komoly szóbonctani elemzés kimutatja, hogy az összes dicsekvő nyelvek eredete visszavezethető az igazi Eredőre, az **ÁRja hungÁR**, ősmag(yAR)-nyelvre. Az is világos, hogy ezek a nyelvek béna, hanghiányos nyelvek, olyanok, mint akinek hiányzik valamely végtagja, bár már annyira megszokta, hogy nem zavarja bénaságában.

- szó** – A nyelvnek meghatározó hangalakú és jelentésű, viszonylag önálló egysége. [finnugor] A szó a beszéd, régiesen besze, mely *ben*tről *szél*lel ad hangot. Itt is jelen van az *sz* kiterjedés értelem. A *beszél* régies alakja volt a *szólog*, (székelyül helyenként: *szólong*, *szólongat*) fordítottja *logosz*, mely aztán az ógörög nyelv leválásakor ott megragadt ez alakban. Az ógörögben még rögzült a *hangel*hordozó, szóvivő, hírnök, *hangelosztó*, mint *angelosz*, mely a magyar nyelvbe *angyal* szóalakkal tért vissza később. A *szó* osztható, amint az *angel* osztotta, vitte a hírt. A szó kiejtéséhez, tagolásához a levegőn kívül nyelvre is szükség van. A nyelv ott *lóg* a szájüregben a legizmosabb testrészként. Az ember *szólog*atott, vagyis nyelvével (*log*) szabályozta a levegő által képzett hangot. A CzF Szótár felsorolja különböző nyelvek *szó* jelentésű kifejezéseit. Íme: „Egyezik vele legközelebb., a mongol czoo [...], mandsu sze-me (szól-ni, mondani, nevezni); továbbá a finn sävele v. sävene (hang, zenei hang), vogul suj (szuj = szóhang), osztják sej (sej = Stimme, Laut), votják és szürjén su (mondani), csagataj szau (beszéd, szó), csagataj és török szöz (szó), török szöj-lemek (szólni), szöjlis (szólás); latin sono, sonus, szanszkrit szvan, szvanasz, szláv szlowó stb. Rokon hang-változattal ide sorozhatók a német schallen, Schall, hallen, szanszkrit: szall stb.” Vagyis, nem tagadható az egyetlen nyelvből eredés ténye a sok hasonlóság miatt.
- szoba** – Huzamosabb emberi tartózkodásra, különösen lakásra alkalmas, ablakkal, ajtóval ellátott helyiség. [szláv] A *szoba* az a helyiség, mely az emberpár meghitt együttlétének területe. A *szob*, *szab*, kijelöl, a *ba* nagyot jelent, az *ab* kereket. A *szoba* fordítottja *baszo*, itt a *ba* nagy, a *szo*, *szó* jelenthet meghitt *beszél*getést. Ez a *szoba*, különösen *hálószoba* esetében valóság. Ez a nyelv, ez van benne, mert a nyelv az intim életjelenségek rögzítője is. És ami fő: ebben semmilyen kérdőjel által jelzett bizonytalan eredet, de szláv elem sem fedezhető fel.
- szobor** – Emberi, állati vagy más alakot három kiterjedésben ábrázoló műalkotás. [déli szláv] A *szobor* neve valaha *állókép* volt. A *szob* gyök a *szab* rokona. *Kiszab*, *kikerekít*. Erdővidéken, ha egy munka jól sikerül, arra azt mondják: meg van *szab*va, vagyis meg van adva az alakja. A kereket jelentő *ab* gyökből jön: *sz-ab*, *ábra*, *kép*, *állókép*, *szobor*. Némelyek az oszlop (szoplo, de a régies oszlopszent is) szóból származtatják, mely valóban egyike a névadó jellemzőknek, lehet beszélni értelmi és képi párhuzamról, de nem kifejezetten abból származik.
- szokik** – Egyre természetesebbnek, kevésbé idegenszerűnek érez valakit, valamit. [?] A CzF Szótár a *sok* szóval rokonítja: „Értelemben összeüt *sok* melléknévvvel, mivel *szok* épen azt teszi, hogy *sok* ízben tesz valamit, pl. írni *szok*tam am. az írást *sok* ízben teszem. Rokon hozzá a mongol dzoki-khu (convenir, étre convenable, bienséant), honnan dzokisz (convenance, décence, bienséance), a kalmukban: zokesz (Schick, Schicklichkeit); alaphangokra rokon a latin suesco is. (Kiem: K. S.) Van a *kosz*olódik szavunk, mely a *kosz* gyökből származó, de nem feltétlenül *piszok* értelmű, bár az is. A *kosz*olódik szónak *kopik* értelme is van, a *kopás* *használati* következmény, s amit *haszná*lunk, ahhoz *hozzá*szokunk.
- szoknya** – Deréktől lefelé terjedő, a két combot illetve lábszárat együtt takaró női felső ruhadarab. [szláv] A *szoknya* szövött anyagból való *szokásos* női öltözet. A lágy hangok a szóban a laza kötődést jelentik, ez esetben az *ny* hang a legkeményebb *k* hanggal alkot párost: *kny*. A *szoknya* szorosán kötött, de általában lazán lengő ruhadarab. A CzF Szótár leírása a *szoknya* idegen nyelvi alakjairól: „Egyezik vele a szláv szuknya, és a posztót jelentő szukno, melynek törzse ugyan a szlávban szukati am. sodrás által fonalat készíteni, melyek gyöke legegyszerűbben a magyar szó v. szöv igével rokonítható.” A *posztó* magyar eredetű szó. A *szoknya* és a *szokmány* közt kell lennie kapcsolatnak, bár a *szokmány* kabátféle, de régebbi hosszú volt (*Magyar Néprajzi Lexikon* <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-126.html>). Mindkettőnek húzott (*szűk*ített) a dereka. Székelyföldön, ha valakinek panasa volt valamire, azt mondták: húzd meg magad, *szok*jad. A *szok* gyök a *szűk*ítéssel, összehúzással, tömörítéssel, bizonyos dolgoknak egy körben létevel kapcsolatos (*szokás*rend). A *kny* páros hangjai bontva, fordítva *nyak*, tehát a derékban húzott, mintha *nyakra szűk*ített volna (*szűk* – *szok*, *szűknyak* – *szoknya*). A *szoknya* magyar eredetű szó. A szláv szó még őrzi az eredeti magyar nyelvi szóalakat: *szűknya* – *szuknya*, és nem marad ki a *kny* páros sem, mely magyar eredetű kifejezésként azonosítja.
- szolga** – Háztartási, gazdasági vagy valakinek személye körüli fizikai munkára szerződött férfi alkalmazott. [szláv] A *szolga* az *lg* páros kapcsán kötődik néhány munkavégzőt kifejező szóhoz. Ilyenek: *dolgos*, *dolgozó*, *polgár*. Ezek esetében az *l* hang a lendület, a *g* a gördülékenység. A CzF Szótár véleménye: „Ezen szó egyezik a különféle szláv nyelvekben divatozó szluga v. szluha szókkal. Mongol nyelven a *szolga* boghol, mely összeüt a magyar fogoly szóval (a mongolban nincs

f betűhang). A régi magyaroknak is inkább, csak foglyaik valának: [...] némely derekabbakat magokkal vivén a háborúba, nekik a zsákmányból némi részt juttattak, némelyeket pedig különféle szolgálatra alkalmazván sátraik között szoktak tartani: ezen foglyoknak barmaik jövedelméből és csupán zsákmányból vala élelmök.” (KÉZAI után SZABÓ K.). Vannak kik a ‚szolga’ szót a török-tatár oghlan v. oglan szóval rokonítják, mely am. fiú, legény szolga (Sohn, Knabe, Jüngling, Bursche, Diener. ZENKER *Szótára*). Egyébiránt a törökben eljön még kul am. szolga, rabszolga; és: katona.” Nos, Erdővidéken, Bodosban, Kisbacsonban, a szomszédos falvakban és talán máshol is a gyermeket „kicsi szógám” (szolgám) megszólítással illetik, és ez nem megalázó, hanem inkább kedveskedő. A kezdetekkor a *szolga* kifejezést tulajdonképpen a paranccsal szólítható emberre alkalmazták. Más esetben – magas rangú, belső emberként – lehetett gazdája *szószólója*. Ezt az is igazolja, hogy az *lg* páros hangjai a *log* – *nyelv* alkotói. Az *lg* párost tartalmazó szavak párhuzamot adnak néhány vonatkozó jellemzőre. Íme: *balga*, *beszélget*, *dédelget*, *fontolgat*, *hivalgó*, *hízeltgő*, *kínálgat*, *latolgat*, *rivalgó*, *szemelget*, *uralgó* stb. Mindannyi cselekvést kifejező, de egy részük a megmutatkozás, a szóban megnyilvánulást megelőző (*fontolgat*, *latolgat*) és aközben viselkedést érintő. Lásd még a *polgár* címszó alatt. Ez a szláv eredetű szó a szótárszerkesztők szlávoknak *hízeltgő*, *balgatag* szolgalelkűsége.

szombat – *A hétfővel kezdődő naptári hét 6. napja. [szláv < görög < héber]* A *szombat*nak semmi köze a héber sabbat-hoz. A héber nyelv jóval az Özönvíz után kialakult keveréknyelv (héber – habar) Az ősmag(yar)-nyelv már régen létező volt, ÁBRAHÁM és utódai még sokáig azt beszélték, majd fogságuk idején az ilyen-olyan keveredések nyomán alakult ki a héber. A *szombat* megnevezés is létezett, ez torzult náluk sabbat alakra. Ahhoz, hogy a *szombat* nevet megértsük, ismerni kell az előzményeket, vagyis az előző napok neveinek értelmét, a megnevezések kialakulásának okait. A hét, hetes egyik legfontosabb szám a küzdelem, próbatétel, siker vonalán. A **hétfő**, **fő** induló nap. A **kedd** a **kettedik**. A **szerdai** nap **szertartó**. A **csütörtök** a kétségek, botlás, ingadozás ideje (lásd a **csütörtök** címszónál). A **péntek** szónak épp úgy nincs köze a bűnhöz, bűnbánathoz, mint a *szombat*nak a héber sabbat-hoz. Mert a **péntek** a fény tánra *penderítő* hangulatának örömteli napja. Nos, erre következik a *szombat*. A *szombat* szóban az *mb* páros *tömb* jelentésű. A heti eredmények összegzése, *tömbözése*, *számbavétele* (bizonyos értelemben egy addigi számviteli ür kitöltése) történt *szombaton* – kinek milyen fölöslege volt a *hombárban*, mennyire volt *domború* az erszénye, mert azzal másnap mentek a vásárba, **vásárnapon**. A **vásárnap**, a sokadalom napja, minden heti ünnep volt. A *szombat* a készülődés napja, a nagy találkozásra más vidékek embereivel, férfiaival, asszonyaival, ifjaival, lányaival. A legények meg akarták mutatni a különböző erőpróbákon, hogy a *leg én* vagyok! A lányok meg nagyon szépek akartak lenni, a vásári forgatag ékei, díszei. Egész héten *szomjúhozott* ünnepi előzetes lázas készülődő nap volt a *szombat*, de nem zsidó vallási értelemben. Mert *szomorú* csak az volt, aki nem tudott másnap elmenni a vásárba. A *szombat* szóban levő *ba*, nagyot is jelent. Vagyis *szombat* a hét nagy *számbavételi* napja.

szomj – *Szomjúság. Mohó vágy. [finnugor elemek]* A *szomj* szó régies alakja több magyarozással szolgál: *szomjúhozás*. A *szomj* ennek rövidített alakja. A *szom* gyök szívás értelmű (*húszom*), a **júh** a régies **joh**, mely a belső szerveket jelentette. Tehát valami belső üresség, hiány, vákuum érzése. A vákuum is magyar eredetű szó, a vak, vakság, üresség, hiány jelentéssel. Az *sz* hang (ez esetben üres) *terjedelem* jelentése is érződik. Az *om* gyök a *homorú* esetében befelé hajló üresség. A *szomjúhozás*ból a *hozás* egyszerűen azt jelenti, hogy vizet *hozván*, *hozzá* adván, elmúlik az érzet. A *szomj* szóban benne van a kielégítés módja is: *iszom*. A *CzF Szótár* hasonlóan jegyzi meg: „[...] lehet, hogy egy eredetű az *iszom* igével, mintha volna *iszomh* s ebből *iszomj*, azaz, ivásvágy, valamint éh am. evésvágy az *eszik* igével áll eredeti és fogalmi viszonyban. Némely régi emlékekben ‚szomj’ helyett *szomé* törzset találunk, pl. *szomé-hozik*, *szomé-ság*. (BENIGNA assz. imakönyvében a *Nádor-codex*ben stb.” Nem finnugor, hanem három magyar elemből, de több értelemből összetett tősgyökeres magyar szó. Az *sz* a szív, *szop* szavak ösztöni alaphangja, az *m* ajakhang, a *kisbaba m-m-m-m* tejkívánó kifejezése. Az *mj* páros az aranyat érő esők hónapjának, *május*nak nevében nem római eredetű, hanem annak ősmag(yar)-nyelvi öröksége. Még egy: az *eszem*, *iszom* esetében akár étellel, akár itallal az üres *szám*at és a benti ürességet (*hú/zom*) töltöm fel.

szomorú – *Lelki bánatot, fájdalmat érző. [? finnugor]* A *szomorú* szó a letört, kiüresedett lelki állapotra találó, mert összetételében csupa erre utaló (nem finnugor) elem van, melyet föllelünk az

utódnelvekben is ugyanolyan értelmet hordozva. A *szom* gyökről már esett szó fennebb: belső üresség az *omor* az utódnelvek némelyikében *gyilkolás* jelentésű, a *mor* – *halál* (román). A szófordítás törvénye szerint itt két lehetőség is van: *romosz*, vagyis *romos* lelkiállapot. Vagy *moroszu* – *morózus*. Egyik sem szívderítő. A *CzF Szótár* leírása: „[...] szompolyodik, szontyolodik származékokban is él. Képeztetésre hasonló a komor, csomor, homor, szigor, csömör, gömör s töb., másokhoz. Eredetileg komor v. borult, bús kedélyt jelenthetett s oly viszonyban áll a belőle származott szomorúság szóval, mint a nyomor és nyomorúság, szigor és szigorúság, sanyar és sanyarúság, [...] legközelebb áll hozzá: komor, melynek, úgy látszik, csak az *sz* hangban történt módosulata.” A szompolyog szóra visszatérve: a csángóknál azt jelenti: folydogál, (*szom* – egy befogadó *üres* tér felé *polyog*, azaz *folyik*). Lásd LAKATOS DEMETER csángó népköltő versét: „Ott születtem, hol a Szeret szompolyog” (<http://www.scribd.com/doc/22315067/Versmondo-2003-december-XI-evfolyam-5-6-szam>). A *szomorúság* is folyamat, mely üdítő gondolatokkal feltöltődés nyomán megszűnik.

szomszéd – *Mellettünk, a közelünkben lakó személy.* [**szláv**] A *szomszéd* szó is a *szom* gyökkel induló, mely ürességet jelent. Mondjuk, letelepülök egy üres térségre, építék egy házat, viszont mellettem üres minden. Ember vagyok, társas lény, vágyom a társaságra, úgymond *szom*júhozom azt, ám körülöttem minden *szom*, azaz üres szélteben minden, egyik oldalról sincs *véd*mem. Aztán valaki odajön, mellém épít, betelik, feltöltődik a *szom*, üresség, s ezután akarva-akaratlanul, kölcsönösen a rossztól, *széltől véd*jük egymást. Ettől kezdődően ő a *szomszéd*, akivel *beszéd*be elegyedhetek. De lehet *felszedett* értelme is: kit *szedtél* fel magad mellé? Szerintem a *szomszéd* szó ezeket foglalta magába a kezdetekkor. Ez nagyon régi, ősi szó, és eredetének semmi köze az alig több mint kétezer éves szláv nyelvekhez. Ja', mégis! Átvették a magyar nyelvből, és torzult nyelvükben.

szór – *Szemes, szálás anyagot úgy dob, hogy az viszonylag nagy felületet borítson be.* [**török**] A *szór* a *szó* gyökből indul. A *szót* is *szór*juk. A *szó* gyök fordítottja *osz*, az *oszt* gyökszava. Vagyis a *szorzás* az *osztás* ellentéte. Amit *szórunk*, azt *szétoosztjuk*. A *szór ór* gyöke az *apró* esetében annak fordítottja. Ha a követ vésővel *rójuk*, *apró por* (pr) keletkezik, melyet könnyen *szór* a szél. Bizony érdekes a magyar nyelv, és nem egy béna nyelv, hogy bármely más nyelv segítségére, támaszára legyen szüksége. Itt ebben sincs semmilyen török nyelvi elem.

szorít – *Izmait megfeszítve, erős nyomással körülfog.* [**finnugor** többől] A *szorít* tulajdonképpen azt jelenti, hogy *szor*zatokkal növelt *szűkítő erőt* fejt ki. Ezt teszi a *szű* (szív) is, *szűkülve szorít*ja ki a vért magából küldvén a sejtek felé. A *szűrés* művelete is *kiszorító* értelmű, egy bizonyos hányad nem juthat át. A *szárítás* szintén kiiktató folyamat. Aki *szorít*, nem engedi szétszóródni *szoros*an tartott dolgokat. Ugyanazzal a gyökkel, de bővítményei különbözőségével fejezi ki a két ellentétes fogalmat.

sző – *Egymást derékszögben keresztező fonalak, cérnák rendszeréből ezek összefűzésével kelmét készít.* [**finnugor**] A *sző* – *össz* (össz) ugyanúgy van, mint a fenti *szor* – *oszt*, csak itt nem ellentétes értelmű. Vagyis, amit *szőnek*, azt *összefűzik*. Mondhatnánk úgy is: *összeteszik* keresztben a szálakat, és itt megjelenik az a gyök, melyet az utódnelvek megörököltek: *tesz*. Ez a *szőttes* szóban is jelen van, és ebből alakult ki a *textil* vagy a francia tisser, galíciai tecer, katalán teixir, latin text, olasz tessere stb. Vagy a *köt* nyomán a japán ori kata, horvát tkati, makedón tkaat, orosz tkaty és mások. Ez utóbbiak a *köt* fordított alakja, *tak* (*tekstil*).

szőke – *A világos gesztenyeszínűnél is világosabb haj.* [**finnugor**] A *szőke* szó csak a *szősz* színe nyomán alakulhatott ki. Ez annál inkább is így van, mivel a *szőkének szőszit* is mondanak. A *szőke sző* gyökének fordítottja *ősz*, mely hajszínből szintén világos jelentésű, és némileg hasonló a *szősz* színéhez.

szőlő – *Gyümölcsként fogyasztott és bor készítésére is használható, ősszel érő, fürtös bogyótermés.* [**török**] A *szőlő* leginkább kúszó, *felszálló* tulajdonsága nyomán kapta nevét, akár a *szulák* vagy *paszuly*, *fuszulyka*, *faszulyka*. A *CzF Szótár* más tulajdonságáról is szól: „Ezen szó, alakjáról, s a nyelvhasználat nyomán ítélve, részesülőnek látszik, s gyöke valószínűleg: szűr ige, melyből eredett szűrlik, azaz, szüregény tulajdonsággal bír, s innen, szürlő, szüllő, szöllő, szöllő, fejlődött ki [...]”. LUGOSSY JÓZSEF véleményéből azt gyaníthatni, hogy ‚szőlő’ annyi volna mint szövíülő (t. i. felfutó növény), valamint ‚szulák’ am. szövílők, [...] PESTI GÁBOR meséiben: szőle.” Mindannyi lehet névadó jellemző, de egyik sem török eredetű.

szömörce – *Cserszömörce.* [**? szláv**] A *szömörce*ről egy leírás: „Szömörce, festékfa; levele 's fája festékszert szolgáltat. Balaton melléki szó.” (*Magyar Tájszótár*, 352. oldal, MTA kiadás 1838.

Magyar tájszótár - A Google Könyvek találat) A szó fordítottja: **möszörce**, és a **maszat** szóval van kapcsolata, mely nem áll távol a festékmázolástól. Nem szláv eredetű szó!

szőr – *Emlősök bőréből növő, szaruanyagból való szálak összessége, az emberi haját kivéve.* [finnugor] A **szőr** szorzati gyök. Se **szeri**, se száma. Egyébként a **szőr ör**. Amint a bőr a testfelület burkoló öre, úgy a **szőr** a bőr **öre**, védője. A keményebb **szőrt** **sörtének**, a hosszú **sörénynek** mondják. A CzF Szótár így ír: „Általán azon r gyökhangú szók osztályáb., tartozik, melyek növést, sarjadzást jelentenek, mint, serdül, sereng, sarj, szaru stb. Különösen egyneműek vele a sörte és sörény. Alaphangra és jelentésre legközelebb áll hozzá a mongol szor és szorma; rokonai [...] továbbá rokonokul tekinthetők a latin cirrus, crinis, görög xórrh, xórsh, orosz szerst, szanszkrit szirajasz, német Haar, héber szé'ár (, szá'ar igétől, mely am. érdes, borzas volt) stb.” Ez a sok gyökegyezés az egy nyelvből eredés bizonyítéka, de egyetlen nyelv sem ad magyarázatot a **szorzati** értelemre.

szösz – *A tilolt és gerebenezett len vagy kender rostjainak megfonható tömege.* [? finnugor] A **szösz** a középminőségű, rövidebb szálú rostmaradvány, mely fonásra nem a legalkalmasabb, bár megfonják. A CzF Szótár leírása: „A megtilolt és meggerebenezett kendernek vagy lennek középnemű szálai, melyek a kócznál hosszabbak és finomabbak, az úgy nevezett szálnál pedig rövidebbek, és gorombábbak.” A **szösz** tükörgyök, önmagában fordított, tehát vitathatatlanul magyar. Néhányat felsorol a CzF Szótár: „Azon eredeti, ősi, egyszerű szók egyike, melyek elülhátul ugyanazon mássalhangzóból állanak, mint: **bab, búb, pép, púp, csecs, csúcs, góg, gúg, sas, szesz, szusz** stb.” (Kiem. K. S.) Ezeknél nincs szófordítás. Eleve úgy születtek, és kihazudhatatlanok a magyar nyelvből.

szövétnék – *Kezdetleges fáklya.* [szláv] A **szövétnék** olyan zsinór, fonadék, mely éghető anyagban áztatott, és gyertyaként meggyújtható. A fonadék, **szövedék** nyomán kapta nevét. Semmi köze a szláv nyelvekhez. A CzF Szótár idézi ERDÖSY SZILV. *Biblia* fordításából a **szövendek, szövendek** alakot. Ezek még érthetőbbek, mivel az **inda** hosszúságának értelmét is magukba foglalják. A **szövétnék tn** párosa is mutat párhuzamot a **látnok, zsarátnok** szavakban, hol szintén kötődik a fényhez.

sztár – *Nagyon híres színész, énekes, sportoló.* [nk: angol] A **sztár** így, ez alakban nem magyar szó, de eredete ősmag(yar)-nyelvi. Az **oszt** páros igazolja eredetét. A csillogó csillag fényosztó, fényt **oszt a térre** (**fényosztó, osztár**). Az **Istár, Eszter** nevek hordozták értelmét, melyek egyike sem volt zsidó név, hanem magyar ajkú népektől erednek. A bibliai **ESZTER**nek más neve volt: Hadassa, de titkolni kellett (régóta keleti gyakorlat a kriptozsidó állapot), és így az ősmag(yar)-nyelvi **Eszter** nevet adta neki a nagybátyja, hogy az asszír király embereit becsapja, ne vegyék észre zsidó származását. Tehát a **osztár** ősmag(yar)-nyelvi elemekből álló szó, és csillogó fényosztót jelent.

sztepp – *Talppal és sarokkal erősen kopogva járt színpadi tánc.* [angol] A **sztepp** is magyar elemekből álló. Az **oszt** páros az **osztást** jelenti, a sok apróra **osztott** kopogást. A **tepp** a **tapodást, topogást**. A **sztepp** tehát apróra **osztott topogás**.

szú – *Az élő (beteg) fában járatokat rágó apró, kártékony bogár.* [finnugor] A **szú** részben hangutánzó szó. Másrészt a **szúrásból** eredő lyukra is utal. A CzF Szótár így írja le: „Alapfogalmánál fogva egy eredetű a bökésre vonatkozó szúr, szucza, szulák szókkal.” Tehát ez is, az is, de magyar.

szufla – *Lélegzet, szusz.* [francia] A **szufla szu** gyöke ugyanaz a **szusz** szónál is. Az **fl** páros hangjaival alkotható a **fúl** ige, mely levegőmozgást indít el, s mely által **fúlva** a láng, lángnyelv élénken leng. Lehetne még sorolni a **fújni** igével, a **fuvalat**, a légmozgás értelmi köre. A **szufla**, a **fúlás** halk hangját a **fúl** is érzékeli. A **fúvás, fúlás** egyúttal áramlat (**folyó, Golf**). A **fúl** gyök fordítottjából ered a német **luft**. Eredetre nézve semmi köze a francia nyelvhez.

szuka – *Nőstény kutya.* [északi szláv] A **szuka** megnevezés az állathívó hangból indulhatott: **kusz-kusz-kusz**. Ugyanakkor a nősténykutyával kapcsolatos sok **kuszáság** miatt is. A párzási időben való viselkedés, **szűkölés**. A **szuka** fordítva **kászu**, mely üreges befogadó edény. Ez a **szukára**, mint nőstényre is érvényes. Ezek a kezdetekben észlelt, az állathoz kötődő jelenségek nyomán adott nevek voltak, még az egynyelvűség idejéről.

szulák – *Csavarodó vagy heverő szárú, fehér vagy rózsás tölcéséres virágú gyom illetve dísznövény.* [déli szláv] A **szulák** a **szőlő**höz hasonlóan a **kúszó** tulajdonsága miatt kapta e nevet. Régies székelyes kifejezése a kúszás-mászásnak a **mászolódik, nászolódik, mászuly**. Lásd a **szőlő** és a **paszuly** címszavaknál. Ezeket egyik szláv nyelven sem lehetne átfogóan kibontani, megmagyarázni.

szúnyog – *Hosszú lábú, keskeny szárnyú kis vérszívó rovar.* [török] A **szúnyog**, nevét röptének hangjáról kaphatta. Székelyföldön az ilyen hangra mondják: **zsunnyog**. Vagy esetleg: **dunnyog**. A CzF Szótár

szerint is: „Nevét valószínűleg tompa zunyogó, zumogó hangjától vette, [...] Rokon hozzá VÁMBÉRY szerént a csagataj szunak (darázs), szingek (légy), az oszmanli-török szinek (légy), szivri szinek (szúnyog, szószerént: hegyes légy).” Hangutánzó az első beszélt nyelven, az ősmag(yar)-nyelven.

szuper – *Előtag. Valamit meghaladó, valamin felüli. [nk: latin]* A *szuper* így nem magyar szó, de az ősmag(yar)-nyelvből ered. Ha megfordítjuk *repusz*. Valami, ami magasan fent, a többi fölött, a légben *repül*. Így már ismerős.

szúr – *Hegyes tárgyat valakibe, valamibe mélyeszt. [finnugor]* A *szúr* szó a *sza, sze, szí, sző, szu* gyökökhöz tartozó *szú* gyökből indul. Hegyes *szárral szúr, szegez, szögez, szigonyoz*. Az *ú* hang a mélység hangja (*kút, búvár*).

szurok – *A kőszénkátrány lepárlása után visszamaradó, fényes, fekete anyag. [? finnugor]* A *szurok* rokona a *szutyok, szurtos, szartos*. Ezek mind magyar szavak. A *CzF Szótár* leírása: E szónak gyöke szur alapfogalomban egyezik a szurt, szurtos, szirtos, tovább., a czirom, czirmos, szurom, szurmos, szók gyökeivel, melyek mindnyájan valami ragadós, tapadó, olvadékony mocsokra vonatkoznak.”

szurtos – *Pizkos, mocskos. [?]* Ami *szurtos* fertőz, és árt az egészségnek. Magyar szó. Az *rt* párossal alkotható a *rút*, mely a *szurtos* jelenség jelző párhuzamát adja.

szuszek – *Gabona vagy liszt tartására való nagy láda. [szláv]* A *szuszek, szuszák*, hambár, hombár. A *szuszák* szóalak ad eligazítást a *szák* részében. A *szák, zsák* vagy a fordítottja *kászu, kászli* tartóedények. A *szuszek szu* gyöke viszont a *tuszkolást, szuszakolást* juttatja eszünkbe, ami az erőkifejtésre utal. Az viszont biztos, hogy nem szláv eredetű. A *CzF Szótár* leírása: „Deszkákból öszverovott, vagy vesszőből font, és sárral betapasztott szekrény, melyben gabonát szoktak tartani, máskép: szuszák, néhutt: hombár. Ahol ilyenén szekrény hiányzik, ott a kamara egyik elzárt szugába töltik a gabonát, honnan valószínűnek látszik, hogy szuszek am. szuszkó, azaz kuczko vagy sutko.”

szücs – *Kikészített szőrméből ruházati cikkeket készítő szakképzett iparos. [török]* A *szücs szöcs* alakja a *szörre, szűrre*, a *cs* hangja a *csiál, ácsiál, csinál* szavakra utalhat. Ezt a *CzF Szótár* bőven kifejti: „Legvalószínűbb., hogy e szónak gyöke szőr, mely nem csak állati hajat, hanem abból készített kelmét is jelenthetett, mint a szúr, honnan szücsölni a mentét, am. prémezni, prémmel bélelni. Aki tehát a szörkelme készítésével foglalkodik, szörös t. i. mesterember, mint a kötélgyártó köteles, az irhacsináló irhás, a kordoványkészítő kordoványos, a posztószövő posztós stb. A szörös-ből öszvehúzza lett szörs, szörcs, mint vakaros vakarcs, tekeres tekeres, habaros habarcs; így változott az s cs-re e szók végén is: bogás bogács, bordás bordács, kovás kovács, ordas ordacs, tanás tanács, kenős kenőcs stb. Végre r kihagyva lett szöcs szücs, mint, görcs göcs a boton, borstörő bostörő, mert székeleyesen mett. Egyébiránt így is elemezhetni: szőr-csi (csináló), mint zubbonycsi, s öszvehúzza: szöcs.” Az viszont holtbiztos, hogy nem török nyelvi eredetű.

szügy – *Nagyobb állat, különösen a ló törzsének a két mellső láb közti része. [? finnugor]* A *szügy* a régies *szű*, alakkal a *szívre* vonatkozatható, vagyis mögötte van a *szív* rejteke. A szép mellű nőre is mondják néhol: szép *szügye* van. Az *ügy* a mögötte levő szívben folyó érzelmi *ügyek*re is vonatkozhat. A *gy* hang a lágyságra utal, a lónál ott nincs csontozat.

szűk – *Kis belső méretű, átmérőjű, keresztmetszetű. [?]* A *szűk* fordítottja *kűsz*, ez lehet a régies *kűs, kis*. Viszont van egy olyan mondás, hogy átkűszködi magát a *szűk* helyen, vagy a tömegben, ahol szintén *szűk*ön van hely. Ez az alábbi *szül* szónál is hasonló.

szül – *Magzatát a méhéből a külvilágra juttatja. [finnugor]* A *szül* több szempontból elemezhető. A *szü szűk* csatorna, *szükség* kényszere, megszűnt egy állapot, szétvált a két test, új egyed *születik* (*szül – lüsz – lösz – lesz*). Mily bő értelmet takar e három hang!

szűnik – *Folyamat, tevékenység, állapot erejében, mértékében csökken. [török]* A *szűn, szűnik* a nyugalom előjele. Az *sz* a halk *nesz*, az elülő zaj, az *ű, ü*, leül, eltűn, az *n* a *nívó*, a *vonal*, a földszint, a megnyugvás helye. A *szűnnap*ból ered az *ünnep*, régiesen: *innap*. Az *in* ugyanakkor a tiltás szava is: nem szabadott dolgozni *innapon*, megszűnt (leintve) minden tevékenység. A *szűnik* azt is jelenti: *szűkül* a tér és idő *ik* számára, mígnem elfogy. Azt is jelenti: *szűn*, lassul az *ik*, az *iklatás*, mozgás. És azt is jelenti, hogy megszűnhet létezni *ik*, eltűnhet *ik* a létből, egyszer egy *ik*, majd más *ik*. Mert *kik* vagyunk, *kik* itt *iklatunk* mindaddig, míg *iktatva* vagyunk? Én egy *ik*, te más *ik*. De csak, míg *kiktattatunk*, s akkor *münk* (mi) megszűnünk. Nos, mely török vagy finnugor nyelv a magyar nyelv anyja? ! Mert feltételezhető, hogyha a származéknyelv apró dolgokban ily szétágazóan kifejező erejű, akkor mit tudhat az a nyelv, amelyből csak úgy satnyán leszarmazott, vagy GLATZ F. szerint lopkodta szavait? !

szűr – *Folyadékot lyukacsos eszközön vagy anyagon folyamatosan átbocsát, hogy a szennyező anyagoktól megtisztítsa. [török]* A **szűr szű** gyökből, mint a **szúk, szül, szűn**. Mindannyiban ott a lelassulás, csökkent tér, az átjutás üteme. A **szűr** esetében az **r** hang az erő igénybevételét jelenti, átkényszerít a **szűk** helyen, és lemarad, ami nem fér át. A *CzF Szótár* szerint: „E szónak gyöke szű, mint egy részről az elválasztást jelentő **szá, sze** gyökök mása, más részről, mint amely a szivárgó nedvnek természeti hangját utánozza, miként a német **seihen** is; az **r** cselekvést jelentő képző, s tájshokásilag **l**-re változik, honnan szüret néhutt másképp: szüet. A törökben szüz-mek am. szűrni; honnan szüzgecs am. szűrő. (VÁMBÉRY). Hangra rokon hozzá a magyarban azon szűr is, melyből szürcsöl, szürcsölget származott.”

szürke – *A fekete és fehér vegyületéből keletkezett színű. [? finnugor]* A **szürke** szín, lévén keverék, a *CzF Szótár* szerzői a **zür** szóból vélik eredni: „Minthogy a szürke vegyes színt jelent, magyar elemzéssel valószínű, hogy alapfogalmánál fogva egy eredetű a keveréket, vegyületet jelentő **zür** (zavar) szóval. Képeztetési alakra pedig hasonló ezen színre vonatkozókhöz: szöske, szőke, hóka, róka, riska, pirka, tarka, [...] Miszerint szürke annyi volna, mint szürögő (zürögő, zavargó) szüröge, öszvehúzva: szürke. Ezen értelmezést valószínűbbé teszi a Dunán túl divatozó züllik, zülled, am. zürlik, zürled, azaz, vénhedik, öregségre hajlik, vagyis öszbe csavarodik, szürkül a haja. Egyébiránt egyezik vele a persa **szirk**, [...] a lapp **čuorkok, čuorre, čörre, finnlapp čuorgad, čurgis, osztyák sur, vogul sarach.**” Az **rk** páros eltérő helyekről származók különleges találkozásainak, a valamiféle keveredésnek, kavarodásnak megjelenítője is egyes szavakban: **érkező, firka, mesterkél, orkán, pirkad, szerkezet, tarka, torkolat** stb.

szűz – *Olyan személy, különösen nő, akinek még nem volt nemi kapcsolata senkivel. Erkölcstiszta. [? finnugor]* A **szűz** tisztaság **elűz** minden szennyet. A **tűz** a megtisztulás jelképe. Ez nem a megégetést jelenti, bár fémek esetében igaz. A **tűz** fény, és a fényben minden jól, világosan látszik. Az átvilágítás próbatételekor minden szenny meglátszik, és csak az bizonyul **szűznek**, büntől mentesnek, érintetlennek, akin nincs szenny, azaz makulátlan (ez is magyar eredetű szó). A *CzF Szótár* véleménye: „E szónak eredeti jelentését tekintve némelyek azon nézetben vannak, hogy az **szű** gyöktől származik, mintha volna **szü-öz, szüv-öz, azaz, szüves, szüvel** vagy **szívvel** **biró**, t. i. kitünőleg (per excellentiam) a **szű** v. **szív** érzelmeivel **biró**, azoknak hódoló; így a **biró** szó is kitünőleg jelent igazságszolgáltatót. Alakban hasonló volna a **lemez, nehez, üdvöz, igaz, száraz** szókhöz, melyekben az **ez öz** az képző am. és **ös as**. Talán inkább., a **szép** szóval rokoníthatnók, legalább a **kettőt** gyökben (**sze** v. **szi**) egyezőnek tekinthetjük. [...]” Nem kajánságból, de a kifejezésnek nyelvileg minden jellemzőjét kell hoznia, a **szűz szűk** is. (Ugyanaz a még bejáratlan út: léptek a **szűz** havon. A még feltöretlen **szűzföld**.) Egy **szűz** kegyeiért, esetleg **szűvéért** megküzdeni **tűzes** lovagi tornán megtiszteltetés volt.

T

„Mássalhangzó: a nyelv elülső részével a felső fogsor mögött képzett zárhang, a **d zöngétlen** párja.”

www.osnyelv.hu t

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A T a harmincz kettedik bötü a magyar ábéczében, s a mássalhangzók sorában huszonegyedik, kiejtve té. Kemény **k, p** társaival a kemény, továbbá külső hangszervek tekintetében a nyelvhangok közé tartozik, s ezek közt legközelebb rokona a lágyabb kiejtésű **d**, továbbá a **ty**, [...] A t-vel kezdődő gyökszók száma a 150-et, a t-vel végződőké, mint: at, et, öt, út, üt, bat, bát, bet, bit, bot, böt stb. a 60-at fölülmúlja. Mint gyökhang

1) oly gyökszók, illetőleg származékok elején áll, melyek természeti hangot utánoznak, mint: tap, melyből taps, tapsol, tapicskol, tapad, [...] Tompább hangzóval: top, toppan, topog, toporzékol, tombol [...] tutul, tutyog, tutama, tücsök. Vékonyabb hangzókkal: tengelicz, tepiczkel, teper, tipeg, tipiczkel, tipor [...]

2) Távolítást, távolodást, terjedést jelentő szók alaphangja, ú. m. ta, honnan taliga, talicska, tasz, taszít, taszigál, tág, tál (patin, patet szótól), tályog (abscessus, apostema), tántor, tántorog, tántorít, tár, tát [...] Tompább hangzóval: to, tol, toliga, told, toldúl, tojik, toszít, tuszkol, [...]. Magas hangzókkal: te, teker, tekereg, telek, telep, tenger, tenyér, teng, [...] stb. Ide tartoznak a helytágulásra, kitágulásra, illetőleg tömötségre vonatkozó tüdő, tügy, tüttös, töm, teli, tölt.

3) Oly szók előhangja, melyek bizonyos testek takaróját, födelét, burkát jelentik, vagy burokhöz hasonlólag körösek, milynek: tajk, honnan tajkos = tekenősbéka, takar, takaró, ták, tok, [...]

4) Melyek alulról fölfelé távolodást, emelkedést, magasságot jelentenek, mint: tám, támasz, támaszt, támad, tombác, tuhad, túr (föhlányt földhalom), tető.

5) A belerő kifelé hatásának alapfogalma rejlik ezekben: tesz, tekél, tana, tanács, tanú, tud, tudakol. Mind a négy utóbbi esetben pedig az általános tova, Baranyában: taa, toa, [...]

6) Amely szókban más gyökhang is van, azok alapértelmére ennek is befolyása van, ha pl. r hangot veszünk fel, ennek jelentésében osztaoznak az erős reszketésű hangutánzó: teretura, terefer, tréfa, trufa, [...]

7) Nehány szóban pusztán előtétül jelenkezik ú. m. talabor = alabor, talp vagy talap = alap, tata = atya, torlik = orlik, tabajdok = abajdok. Ide tartoznak a bámuló, egyszersmind ostoba szájnnyílásra vonatkozó tájdivatos szók, melyekben t. i. alaphang a szájtató és bámuló a v. á, ugmint: tábértos, tácsó, tájbász, tandi, tatri, táté. Néha nyelvhegyi rokonaival ú. m. a **d, cs, gy, sz, s** betűkkel fölcseréltetik, pl. tömöszöl tömöcsöl, dömöszöl dömöcsöl, gyömöszöl, törzsöl dörzsöl, tob dob, toboz doboz, te a személyragokban d, pl. ház-ad kert-ed; tonka, csonka; tivornya, devernya; töpörödik, csöpörödik; tó, szó, mint Szikszó, szárszó; té szé; tarjadzás, sarjadzás; tunya sunya. Mint kemény mássalhangzó néha a többi kemény mássalhangzókkal is fölcseréltetik, pl. köp a székelnekél töp, próba terjedelmes szokással: tróba.”

Összességében a **t** hang a **Ten**, a **végtelen hatalom**, annak **törvényei**, a **titok**, az **értelem**, **tettek**, **törekvés**, alkotni **tudás**, **tér**, a **talapzat**, a **tér tágitása**, **tagolása**, a **tárgyak**, azok **tárolása**, valamint a **tanul**, **tud**, a (jó értelemben vett) **tákolás**, valamint a múlt idő, elmúlt dolgok, azaz **történelem** stb. fogalmak, kifejezések meghatározó, kulcsangja. Az érem másik oldalán az **ártó**, **átok**, és **testi-lelki ártalmak** jelölője.

tábla – *Négyszögletes lemez, amelyre írnak.* [latin] A **tábla** nem feltétlenül négyszögű. A szóban a **t** hang a **teret** jelzi, az **ab** kerekre utal. Ez az **ábra r>l** hangváltott alakjából is látható. Ismerős a **táblakép** (ábla – **ábra** – kép) kifejezés. A szóvégi **la** lehet a **lap**, **lapos** gyökszava is. A **bl** páros térben és úrben kiterjedésre utal. Íme: **ablak**, **köblös**, **öblös** stb. A **zabla** szóban viszont a behatároltságra, ami a **táblára** is jellemző. A **bl** páros hangjaival alkotható szavak is jelentenek nagy terjedelmet. Ilyenek a: **bála**, **bál**, **bél**. **bolond**, **boldog** szavak. Ez különben a **b** hang jellegzetességéből ered. Lásd a **B** hang bevezetőjét. *CzF Szótár* leírása az utódnyelvi jelenlétről: „[...] a latin tabula után [...]. a spanyol nyelvben szintén tabla, az olaszban tavola, a csehben tabule, tabulke, a francziában s angolban table (természet szerént az illető nyelvbeli kiejtéssel), német-, holland-, oroszban tafel, svédben taffel, tafla stb. sőt a persában is: tablah.” Ezek mind egyetlen nyelvből, az ősmag(yar)-nyelvből erednek.

tábor – *Katonai alakulatok ideiglenes megtelepedési helye.* [vszó: cseh] A **tábor** kifejezést a hangok, gyökök jelentése ismeretében lehet kibontani, magyarázni. A **t** hang a **tettek** hangja, a **tá** gyök a **táj**, **tág**, **tál**, **tám**, **tán**, **táp**, **tár** gyökbővítvények alapja, ezekből a **táj** a szabad térrel, a **tág** a terjeszkedéssel, a **tál** a mélységgel, szélességgel, a **táp** az evéssel, a **tám** a kölcsönös támogatással, a **tán/c** a szórakozással, a **tár** a **tárolással**, **határral**, **határtalansággal** kapcsolatosak. Az **ab**, **áb**, **táb**

kerek alakot (*habar, ábra, habit* – élettér) jelent, a *bor* körértelmű gyök egyik jelentése *bor/só*, innen a forgó orsó, gördülékenyen mozgó. A *bor* másik jelentése: erjedt ital. A *tábor* mindig gerjedt állapotban van, mivel nem egy állandó letelepültség, hanem örökösen készenléti állapot. Ebből eredően a *tábor tág határok* közt létező, kiterjedt, *kör* alakú, együtt tevékenykedő, *táplálkozó*, szórakozó, alkalmanként tovább gördülő csoportosulás. A kifejezés minden szótagja, hangja magyar nyelven külön magyarázható, érthető. A Bibliában említett *Tábor* helység és hegy az akkor ott élő magyar nyelvű népek által nevezett helyek voltak, melyek az izraeli törzsek térhódítása után is megőrizték nevüket (mivel akkor még ők is ezt a nyelvet beszélték). Ugyanúgy, mint a mostani pereszi felvásárlás után a Magyarországot előző, betelepülő zsidók magyar nevükön nevezik továbbra is a magyar helységeket, tájakat, folyókat, hegyeket.

tacskó – *Rövid lábú, hosszú testű, lecsüngő fülű kutya. [latin < germán]* A *tacskó* annyira germán – német eredetű, mint a *gulasch, paprikasch, csardasch, Piroschka*. A rövid lábú, lochos talaj, lanyak közeli, *lucskos, csatakos – tacsakos* kis *tacskó* neve biztosan ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. A *csk* páros sem engedi ki a magyar szóeredet területéről.

tag – *Testrészt, különösen végtag. Család, szervezet, testület stb. tagja.[?]* A *tag* valaminek leválasztott része, szakasza, de lehet alkotó eleme is. Ez okból arra gondolok, hogy a *tak, ták* stb. gyökcsalád *tak, tok* gyökének az *alkat, alkot* szóba beépült fordítottja, *k > g* hangváltással. Műszakilag: *alkatrész*, mely a nagy egésznek *alkotó tagja*. A *taglalás, tagolás*, részekre bontás. A *CzF Szótár* szerint: „1) Az állati testnek mintegy kisarjadzó része, melyet egy más részszel, illetőleg a deréktesttel csukló, vagy íz köt össze, milyenek a lábak, kezek, karok, ujjak stb. [...] 2) Szélesb ért. minden felbonczolt, darabokra, izekre választott rész, [...] 3) Átv. bizonyos testülethez, egyesülethez tartozó személy. Család, nemzetség, nemzet tagja. 4) Földbirtokra vonatkozva, am. bizonyos, terjedelmű földdarab, mely valamely egésznek (egész határnak) mintegy tagját teszi. [...]. 5) A szó szerkezetben egy-egy ízt jelent, melyet összetéve szótag-nak nevezünk. [...] Oszmanli-török nyelven tike rész, darab, pl. tike tike, darabonként, tikelemek, taglal-ni, szét darabol-ni. (VÁMBÉRY).”

tagad – *Azt állítja, hogy valami nem olyan vagy nincs, nem történt meg. [?]* A *tagadás* valaminek, valakinek, valamiben részes léte el nem ismerése. A *tagad* szóban a *g* hang az egy pontban kötöttség létét, a *d* az ellenvetést, a pontból kimozdulás elhárítását jelzi. A *tagadás gátat* (gát – tag) vet a titok fényre jöttének. A *CzF Szótár* véleménye: „[...] a tagad alapfogalomban am. valamit nemel, latinul negat, németül verneinen, t. i. amaz a ne, emez a nein tiltó tagadó gyököktől. Hasonlóan a magyar tagad gyöke lenne azon ta, mely távolodásra vonatkozik [...]” A latin *negat* fordítva *tagen* örzi ősmag(yar)-nyelvi gyökszavát.

táj – *Földrajza, növényzete stb. alapján egészséges vagy összefüggő terület. [? finnugor]* A *táj, táv*. A *j* hang *jót, kellemest sejtet*. Mint a *tej, játék, ajak, báj* stb. esetében.

tajték – *Forró, erjedő vagy hevesen mozgó folyadék felszínén keletkező hab. [?]* A *tajték* forrás vagy erjedés felhajtó ereje nyomán jön létre. A *taj* gyök talán a *tej* fehérsége hasonlatként. A *ték* mozgás, cselekvés, *tékolás*. Ez a *tajtékoz* szóból is kiérthető. A *tékozol* is cselekvés.

takács – *Szövéssel foglalkozó iparos. [szláv]* A *takács tak* gyöke cselekvés gyökszava. *Tákol* és *ácsol* – *takácsol*, vagyis *takarót* szó. Ősmag(yar)-nyelvi szó, még az egynyelvűség idejéből.

takar – *Úgy helyezkedik el, hogy az, aki, ami mögötte vagy alatta van, nem látszik. Takar, betakar. [?]* A *takar* szó bővítményeivel: *takarít, betakarít* stb. fontos tevékenység kifejezője. A *takar* összetett szó: *tak*, cselekvés, de amely a tető rákattanását is leírja. A *kar*, mint cselekvés eszköze, mellyel *rarakja* a tetőt. A *kar, akar, takar* – *eszköz, szándék, cselekvés* sor leírása, de ezt csak a legfelsőbb értelem által alkotott nyelven, a ma magyarnak nevezett nyelven lehet ily tömören kifejezni.

tákol – *Felületesen, elnagyoltan készíti, eszközével valamit. [? török < mongol]* A *tákol* mára már elsatnyult, elsilányult, és a rosszul végzett munka kifejezője lett. Valaha a pontos munkát leíró szó volt. Például: A *tákoló* kedvű *alkotó* jó *lakot*, és arra *lakatosként katonásan kattanó lakatot tákolt*, *alkotott*, mivel csak jól *kattanó lakattal lakatolt* lakásban lakhatott. Ha a *tak, ták* gyökkel ilyen mondat írható le, akkor a *tákol* szó pontos munkát jelentett a kezdetekkor. Ennek viszont csak annyi köze van a török, mongol nyelvekhez, hogy ők örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

taksa – *Megszabott díj. [latin]* A *taksa* a *tak* gyökből ered, és így csak magyar szó lehet. Később az utódnyelvben változott írásmódja *taxa* (taksza) alakra. A szóvégi *sa* rövidítés lehet: a *vása, vásár* szóra utalhat (bére, ára). A *taksa* magyarul kifejezőbb, mint a latinra nyomorított *taxa*, mivel a

munka (tak) is a szó része és a bér is. A *ks* páros a *boksa*, *kerekség* szavakban egységet leíró, felbontva a *kis*, *sok* szavakban közelíti a *taksa* által megjelenített összeg mennyiségét.

taktika – *Harcászat. Harcmódor.* [nk: francia < görög] A *taktika* két tevékenységre utaló gyököt tartalmaz: *tak*, *tik*. A *kt* páros mozgásra utaló a *baktat*, *lüktet*, *szöktet* szavakban is. A *taktika* esetében az *ik* gyök is mozgást jelöl, vagyis a *taktika* mozdulatokat is magában foglal. Ez annál inkább érthető, mivel fordítva: a/*kitkat*, vagyis valami *katonás* harcászati helyezkedés. Nincs ebben sem görög, sem francia elem. Magyar ez elejétől végéig.

taktus – *Zene. Ütem.* [nk: latin] A *taktus*ra a *kt* páros a *lüktet* szóban ad nagyon találó párhuzamot, és ez semmiképp nem latin, minthogy a fent említett *baktat*, *szöktet*, de a zenei ütem, *taktus* oktatása, az ahhoz *szoktatás* sem. De a *diktálva* *aktába* *iktat* sem. S ha a *kukta* jóllaktat – az sem. Ezek nem *vaktából* jöttek létre, hanem a nyelv törvényei szerint. Igen a *diktál*, *akta* is, csak meg kell keresni az eredetet, összefüggést: az ősmag(yar).nyelvi **dik**, **ak** gyökök körül.

talál – *Meglát, észrevesz valakit, valamit, aminek ottlétéről nem tudott.* [? finnugor töből] A *talál*, *lát*, *lel* hasonló. A szó fordítva: *lálát*. Ha magánhangzóit váltjuk, lehet *lelet*, de *lel*, *lát* is. Ha viszont a fordított *lálát* szóalak elé teszünk a *ta* gyököt: *ta-lálát*, *találát*, mely részarányos, szemmértékes (szimmetrikus) tükröszo. A *ta*, *tá*, *te*, *té* stb. gyökök bizonytalanságot is tükröznek a fosztóképzőkben vagy a *talán*, *tétova*, *tán* és hasonló szavakban. A *találás*, *találát* is bizonytalan – *talán talál*.

tálca – *Ételek, italok felszolgálására, edények be- és kihordására való lapos, keskeny peremű tárgy.* [olasz < arab] A *tálca*: egy kézben, akár tenyéren hordozható, játékos egyensúlymutatványokra is alkalmas kis *polc*. Az *lc* páros a leglágyabb, *dalolható*, és a legjátékosabb, *becéző* (és *cikiző*) *c* hangból áll. Vagyis az *lc* párossal alkotott szavak lehetnek játékosan *élc*előző hangvételiűek is. Van olyan akinek *tálca*n kínálja az élet a jót, míg nem *polc*ra jut, és akkor neki már *nyolc*, mivel a *léc* szintje fölé jutva elérte a *cél*ját. Ezt a példamondatot azért írtam, hogy az *lc* páros szerepére világítsak, és arra, hogy a *tálca* szó eredetéhez semmi köze sem az olasz, sem az arab nyelveknek, mivel minden eleme bontható, az *lc* páros révén önmagával magyarázható magyarul, és felhasználható más magyar szavakban. A *tál* gyökből indul, fordítva *lát*, mely nem a szemre, hanem a szemmel érzékelhető szélességre utal. A *szélesség* fogalmát az ősmag(yar)-nyelven *lát* szóval is kifejezték. Magyarázata: messzeség, ameddig a szem *ellát*, *messzelát*. Ebből indult a *latin* megnevezés is (széles, lapos), és jelen van a latinutód nyelvekben (románul: széles – *lat*). A *tál* széles, mély edény, a *tálca* szintén széles, csak nem oly mély, és a *táltól* a *ca* kicsinyítő képző szóvég különbözteti meg, mely azt is jelenti, hogy ötletes, játékos gondolat volt feltalálójától. Az arabok, majd az olaszok (latin) örökölhették az ősmag(yar)-nyelvből.

talicska – *Egykerekű, széles rakfelületű, kézzel tolt szállítóeszköz.* [szláv < ?] A *talicska* *tolócska*, *ingadozó*, *libegő* jármű, van neki egy széles (*tál* – *lát*) rakfelülete, mint a *targoncának* (*l* > *r*), *taligának*, egy keréken gördül és *tolni* kell. A *-cska* kicsinyítő magyar nyelvi jellegzetesség, a szlávok csak átvették. Kicsinység megjelenítésére a *cseke*, *csekély*, *csak*, *csikó*, *csikk*, *csók* stb. szavaink vannak, melyekből rövidültek még a kezdetekkor az ősmag(yar)-nyelven a *-cska*, *-cske* kicsinyítők. Bizonyíték a *csk* páros, mely nem csak kicsinyítőként van jelen a magyar nyelvben. Íme, néhány szó: *bicska*, mely a *bicsaklás*t *csukló* jelenséget leíró, *bocskor*, mely a bokával *luc*sokkal kapcsolatos. A *mocskol*, *pacskol*, *pocskondiáz*, *rücsköz* nem kicsinyítők. A zárjeli kérdőjel helyére az ősmag(yar) illik, de a szlávok egy része nem is onnan, hanem jóval közelebről, a magyar nyelvből örökölte.

taliga – *Emberi vagy állati erővel vont (tolt) egyszerű kétkerekű jármű.* [szláv < ?] A *taliga* is – mivel kétkerekű – ide-oda *lógó*, *libegő*. Ezt a tulajdonságot a *taliga* szóból fordítva *galita*, a román nyelv a lóbálható, *lógatható* vödör – *güleatű* szóban örökölte meg. A *taliga* tartalmazza az *iga* szót, mely azt is jelzi, hogy *igával* ellátható, *igába* fogható állattal vontatható. Nem szláv eredetű szó.

talp – *A láb alsó felülete.* [? finnugor] A szilárd *talp*, valami *alsó* részén, az, amin *áll*, az *al*apzatra *tám*aszkodó. Ez is *té*ren áll. A *tám*-fa, *tám*-fal, *tám*-oszlop. A *tám* még lehet *gyám* is. A *talp*, a *talap* szóból rövidült. Tulajdonképpen minden kötött mássalhangzó-páros hangkiesés nyomán képződött. Tehát *talp*, *talap*, *lapos* *tám*aszfelület az *alapon*. Az *lp* páros hangjaival alkotathók a *lap*, *lép* szavak, melyek köthetők a *talp* szóhoz.

táltos – *Mesebeli okos, csodás ló. A magyar ősvallás papja.* [finnugor töből] A *táltos* mindenre megoldást *talál*ó. A *táltos* *előrelátó*, A *táltos* *lt* párosának hangjaival alkotott szavak is a *táltos* jellemzőit írják le: *latolja* azaz mérlegeli, *előrelátja* a *léttel* kapcsolatos dolgokat. A régies *tátos* kifejezés talán még jobban megközelíti a valós értelmet. KÁROLI GÁSPÁR szerint a jövendőmondót

látónak mondták. *Biblia* ÉSAIÁS 30:10, 1 SÁMUEL 9:9. A **látó**, régiesen szemét **tágra nyitó, tátó**. Ebből kiindulva **tátós, tátos** volt, aki **előrelátott**. A **tátos titok tudója** is volt. Ezt a *CzF Szótár* is leírja a **táltos** címszónál. A **tát, tit, tut** stb. gyökök, valamint azok **t > d** hangváltott alakjai (**tud**) a **tít**ket és annak felfedési módját rejtik.

támad – *Váratlanul keletkezik, hirtelen kialakulva feltűnik.* [?] A **támad tám** gyöke valami olyan látványra, jelenségre utal, ami **tény, tett**, ami **ámulatot** is kelthet. Az **ad** adott helyzet. Tehát **támad, feltámad**. **Feltámad** a szél, **feltámad** poraiból a halott, **feltámad** hamvaiból a fönix**madár**. Ezek a gondolatok jönnek elő hirtelen a szó hallatán. A **t** hang lehet **ütközés, megütközés** (lelki vagy fizikai). A **támad** szó azonban még több mindent foglal magába. A **med**ve két lábra **emelkedik**, mikor **támadni** akar. „Székely **támadt**, székely bánja” – JÁNOS ZSIGMOND szavai, amikor a székelyek **felkeltek** jogaikért. A szárnyas állat **felemelkedik** a levegőbe. Főleg ez utóbbi fogta meg a földhöz kötött ember gondolatvilágát. Ebből a **támad** szóból alakult ki szófordítással a **madár** megnevezés: **madtá**, de a **t** hang beleolvadt a **d** hangba. A kisgyerek még így mondja: **matá**. A szó befejező része az **ár, áer**, levegő. A **med**ve esetében más jellemzők is beépültek a szóba. Lásd a **madár** és **medve** címszavaknál. A **tám t > d** hangváltással **dám**. Azt tudjuk, milyen **támaszt** jelent az **otthon**. A **tám, dám, dom** gyökből alakult ki az utódnyelvi **domus** szó, mely **otthont** jelent.

tambur – *Nagydob.* [nk: francia < arab] A **tambur** – dob, hímzödob, fékdob. Itt meghatározó az **mb** mássalhangzó-páros jelenléte, mely a **domb, domború, tömb, gomb** stb. szavakban is az ősmagyar nyelvi jelenlétet bizonyítja, mely a latin nyelvekbe átjutva azok hangzástörvényei szerint alakult. Például a francia **tambour**, olasz **tamburo**, melyekből ki nem törölhető az **mb** páros. A **tambur** oldala **gömbölyű**, tetején **tombolva dörömbölni** lehet. A fenti nyelvek csak örökösök!

tampon – *Vérzés elállítására, a sebre, vérző nyílásba dugott géz, gézzel bevont vatta.* [nk: francia < germán] A **tampon t** hangja **ütközés**, a lágy **m**, puha **p**, együtt **mp**, valamit erőtlenné tevészel való leállítás, **p**, egy pontban. A **tampon** lehet vasúti kocsik rugós szerkezetű **ütközője** is, mely tolatásnál, csatlakoztatásnál, leállításnál **tompítja** az **ütközés** erejét. Az **mp** páros ősmagyar nyelvi jelenlét a szóban, akár a **tompa, tömpe** szavakban is.

tánc – *Rendszerint zene vagy ének ütemére végzett ritmusos mozgás.* [német < francia] A **tánc**, a **tán** (**tántorog**) a **tá** magyar ősgyökből, mely bővítményekkel több irányba bokrosodik, ezek egyikéből, a **tántorgás tán** gyökből, a játékosan becéző **c** hanggal lett **tánc**. Ebből a német **tanz**, a francia **dance**, a román **dans**. Semmiképp nem fordítva, hiszen a **tán** gyök és bővítményei csak magyar nyelven bonthatók, magyarázhatók. Az első **táncok**at nem összebújva járták, mert akkor az **érintés**, az **inger in** gyöke lenne a szó tengelyében, hanem voltak külön férfi és női **táncok**, bár az **án** gyök is érzelmi töltetű. A **tánc** játékoságát az **nc** páros jelzi, más szavakban is: **bukfenc, cincog, fincál, gönc, huncut, incifinci** stb. A *CzF Szótár* felsorol idegen nyelvi alakokat: „A táncz kisebb nagyobb módosulattal majd minden európai nyelvben megvan; németül: Tanz, angolul: dance, olaszul: danza, francz. danse, románul: dantiu, a szláv nyelvekben: tanecz, tancze, taniecz; a sémi nyelvekben is héberül: dúcz (saltare, exultare), és arabul: dász. [...] a német tándeln, a svéd danka (= ideoda csapong), s a hellen donhsiV (= heves mozgás) szók [...]. Nyelvünkben pedig alapfogalomban hasonlók a támolyog és tántorog, magas hangon denczel, dönczöl, mint ideoda mozgásra vonatkozó igék [...] ennek közös elemei nyelvünkben is megvannak. Régi nyelvemlékeinkben különösen a *Müncheni codex*ben szökés, szökdösés, MOLNÁR ALBERTnél is: szökés, szökdécselés, szököllés szókkal fejeztetik ki; 'tánczolni' helyett is szökni, szökdécselni, szökdösni szókat találjuk; l. ezeket. Ropni ige pedig 'tánczolni' értelmében ma is divatos; [...] a régi árja nyelvek között a zendben tancs, másképp tacs, tak, am. teker, forgat; és tekereg, forog, melynek a szanszkritban tak és tancs, a persában pedig tákh-tan felel meg (VULLERS persa szótára alatt).” A fentiek mellett a japán dansu, a koreai daenseu és a többi hasonlóság, mind az egy nyelvből eredés bizonyítékai.

tangó – *Dél-amerikai eredetű, kétnegyedes ütemű, lassú társastánc.* [nk: spanyol] A **tangó**, melynek minden része érzelemről beszél, viszonylag új **tánc**. Bontva: **ta** – **tapintás, tan** – **tánc, tang** – érintési **inger, angó** – **ringó** – az érzelmek, a lélek **hangja**. Az **ng** hangpáros a **tangál** (érint), **tangó** szavakban meghatározó ősmag(yar)-nyelvi jelenlét. A **tangó** túlfűtött érzelmi töltetű tánc, a szoros **érintkezés** tánca, argentin eredetű, a kifejezés viszont ősgyökök hordozója, eredete időben a messzi távolban keresendő, mert mind a **ta, tapos**, mind a **tan, tántorog** gyök, mind az **ng, ingadozás**, a bensőséges **zöngés** hangpárosa jelenlétével ősmag(yar)-nyelvi jellegű. Ugyanakkor az **an, csikland**, az **érint, inger in** gyökének módosulata. Az, aki táncolt már **tangót** a félhomályban **andalító** zenére,

- tudja – miről szól a kifejezés. Az **ng** páros a legtöbb szóban előforduló a magyar nyelvben. A **tangó** érzelmiségéhez hasonlít az: **enged**, **hajlong**, **gyengéd**, **gyöngéd**, **inger**, **kering**, **leng**, **rajong**, **ring** stb.
- tanít** – *Ismeretet, tudást ad át valakinek. Ezzel foglalkozik.* [**finnugor** többől] A **tanít** **ta** gyöke a **táv**olra, terjedelemre, a **tan**, **tán** gyök **tan**ácsra, **tan**ács előtti ingadozásra (**tántorog**) mutat. Ha átváltunk rokonhangzókra: **tam** (támasz), továbbá **dam**, **dom**, mely előtéttel **idom**, azaz **tanít**, **idomít**. A **dam** fordítva **mad**, mely emelkedést jelent, a **mad d** hangját **g** rokonhanggal váltva **mag**, így eljutunk a csíráig, a lényegig, mely a **tanítás** célja. A **t** hangnak a **titok**, **tudás**, **tanulás** fogalomkörben kulcsszerepe van.
- tanú** – *Olyan személy, akinek valamiről közvetlenül szerzett tudomása van. Hivatalos cselekvéskor hitelesítő személy.* [**török**] A **tanú** vagy megerősíti (**t** – **támasz**), vagy megszünteti a **gyanút** (**gy** – **gyenge**). Eredhetett a **lát**am, **lát**am úgy volt **m** > **n** váltással, leharapott szóvégből. Lásd még a **mártír** címszót. A *CzF Szótár*: „Képeztetésre hasonlók hozzá: lapu, gyanú v. gyanu, ború v. boru, gyöpi v. gyöpi, csöpi v. csöpi s több mások. [...] Csagataj nyelven tanuk am. tanu, ujjur nyelven pedig tanuk v. tanu, am. tanuság, bizonyíték; és tanuk-mak am. tanúz-ni, tanuskod-ni. Ezek valamennyien a egyetlen forrásból eredés bizonyítékai.
- tanya** – *Község, város határában lakóházból, gazdasági épületekből álló kis gazdasági település.* [**óorosz**] A **tanya** szó oly régi, mint az ember, a nyelv, mint az **anya**. Ősmag(yar)-nyelven képzett szó. A szóban levő **ny** hang, az **enyh** fogalmát őrzi, mint az **árny**, **konyha** esetében. A **tanya** a letelepedett embernek a telep, **talap** **anyahelye**. Innen indult ki sugárirányba, és ide tért vissza. Itt volt a fészek, a **tanya**, benne a szülő**anya**, a melegség, mely visszavárta, melyhez visszavágyott, visszakívánta **enyh**ülést adó gesztjeinek **árnya**it. Fa, geszt **árnya** nélkül nincs **tanya**. A kezdetekkor geszt – **gesztenye** – volt a fa neve. A gesztek közt volt az osztott, választott szállása, geszthona, osztthona, **othona**, ahol volt asztala, asztaga, ahol a föld vizet fakaszt, asszonya lisztet dagaszt... Megfigyelhető alább, a *CzF Szótárban* az utódnyelvi szóalakokon, az **sz**t páros szerepe a **tanya** szó leírásában. Íme: „Nemzetünk hajdani életmódjából következő a tanya legeredetibb ősi szavaink egyike, melyhez alaphangban és fogalomban rokonok a sinai tang (= aula), a szanszkrit szthána (= hely), ez után a persa s több más nyelvben előforduló sztana, sztan képzők, melyek valamely helyet, lakhelyet, különösebben várost, országot stb. jelentenek, mint gülisztan (rózsás hely), márisztán (kigyós hely); Hindusztan, Turki-sztan, v. Turke-sztan, Kabuli-sztan stb. BOPP F. szerint (*Glossarium*. 3-ik kiadás) a szanszkrit sztána (alkatrészei: szthá am. állni, lenni stb. és ana suffixum) am. 1) állás, szállás, tartózkodás, (actio standi, versandi, morandi); 2) hely (locus). Rokonításba hozza hiberniai nyelven ezen szót; tan (a country, region, territory). Magyar elemzéssel gyökben (ta v. tany), egyezők a terjeszkedésre vonatkozó talaj, telek, telep és többek. [...] B. SZABÓ DÁVID a ‚tó’ szótól származtatja: tonya; a régi oklevelekben JERNEY *Nyelvkincsei* szerint következő alakokban találjuk: tune, tana, thone, tanya, tonya, leginkább ‚halásztelep’ (captura piscium, piscina, piscatura) jelentéssel; honnan Jerney szerint a Don folyó torkolatánál feküdt Tan (Tanais) várostól, mely a régi világ egyik leghíresebb halásztelepe és szárító hallal kereskedő helye volt, s melynek környékén egykor őseink a Dentumogerek laktak, hozák és kölcsönzék a ‚tanya’ nevet.” [...] De magyar nyelven általánosabb jelentése is van (főntebb 1) alatt), mely összevág akár a szanszkrit szthána (= hely), akár a magyar talaj, telep, telek szók jelentésével.” Végül a mai magyar nyelvből kimaradt a **sz**t kezdő, mivel hangzástörvénye nem enged mássalhangzó torlódást a szóelején. Maradt a **tanya**. Csak az **eszt**ena (juhásztanya) szónál maradt meg **e** hangelőtéttel.
- tányér** – *Széles peremű, kerek, lapos, homorú, evéshez való edény.* [**olasz** < **francia**] A **tányér** szó a tenyérből indul. Ameddig nem volt **tányér**, volt tenyér, abban a kenyér és egyéb enivaló. Nagyon finoman szólva: hülyeség ez a szóeredetre vonatkozó olaszozó franciázás. Azokban a nyelvekben a **lapos** szó értelmének megfelelő: **plaque**, **table**, illetve **piastra**, **piatto**. Egyiknek sincs köze a **tányér** szóalakhoz. A cseh **deska**, szlovák **doska** hasított fadarabra, deszkára hasonló, és az is magyar eredetű. Lásd a **deszka** szónál. A régi **fatányér**ra vezethető vissza, hiszen az első tenyérhelyettesítő, tenyérben tartható **tányér** fából **faragott fúrt** edény volt. Ez a román **farfurie** őrzi, mely a **faragott-fúrt** deszka megnevezése, és ez tényleg a kezdetekre emlékeztet. Azt is jelenti, hogy a **tányér** a nyelvrobbanás előtti étkészlethez tartozott, mivel az utódnyelvbe akkor belefagyott a kifejezés, de ott nem magyarázható csak magyarul. Végül a *CzF Szótárból*: „E szó csekély módosulattal több európai nyelvben divatozik, úgymint franciául: tailloir (fatányér), olaszul: tagliero, svédül: tallrick, orosz: talreka, itteni szlávul: tanyjer, németül: Teller, középkori latin

nyelven: talierium. ADELUNG a francia tailler-ből elemezi, minthogy azon az ételeket el szokták metélni, konczolni. - Mivel a tányér némely régieknél máskép: tálnyer, továbbá a tál és tálnyer között egyedül terjedelmi különbség van, vagyis a tál nagyobb, a tányér kisebb nemű tertyedt alakú edény: innen e két szót magyar elemzéssel egy gyökből származtathatjuk. T. i. a tányér v. tálnyer szó a székelyeknél: tángyér (= tálgyér).” Nem osztom teljesen a CzF Szótár véleményét az eredetről, bár lehet a **tál** szó is az alap egyik vonatkozásban, de akkor sem francia vagy olasz, mivel a **tál** magyar kifejezés. Ide kell még sorolni a fent említett francia **tailloir**, **tailleur** kapcsán a **tajkol** ősmag(yar)-nyelvi szót, mely *vágás, szabás* művelete, és a *szabó* megnevezése volt. Ebből van az angol **tailor** – szabó, vagy a román **taie** – vág.

tapad – *Szorosan, nehezen elválaszthatóan érintkezik valamely felülettel. (Személy) szorosan simul valakihez. [? finnugor töből]* A **tapad**, **tap** gyöke a *tapintás*, érintés gondolatából indul. Az *ad* odaadja magát, hasonló a **ragad** szóhoz. A víz a *talajhoz tapad*, *áradva támad* – *adja* magát. Ha fogy, addig *apad*, míg teljesen *eladja* magát – *elszárad* (*l > r, szállad*). Idegen nyelvekbe leharapott szóvéggel alakult a kifejezés. Íme: afrikaans *adhesie*, angol *adhesion*, francia *adhérence*, galíciai *adhésion*, horvát *adhezija* stb.

tapéta – *Fal belső burkolására való papírból, szövetből, selyemből készült mintás anyag. [német < latin < görög]* A **tapéta tapadó**. Egyértelműen ősmag(yar)-nyelvi szó idegenre torzított alakja.

táplál – *Élőlényt élelemmel lát el. [?]* A **táp**, **táplálkozás**, mely természetesen a *test*hez kötődik. A **táp** gyökben a *t* a *test*hez kötődő, az *áp* az *ápolás*, de a kisgyerek nyelvén mondott *papa*, *papi* – ételjelentésű gyök is kiérződik. Fordítva: *pátyol*.

tapló – *Taplógomba. [török]* A **tapló**, a fára *tapadó* élősvé neve látványból eredő. A **tapló** önmagát a fából *tápolja*, *táplálja*. Ha a hangjait fordítjuk a *lopta* szóalak is kiépíthető, ami épp jellemzője e gombafajnak. A CzF Szótár egy másik értelmezésre is rámutat: „a taplónak általános kelleke, és lényeges tulajdonsága tüzet fogni, akkor figyelmet érdemel a szanszkrit *tap* gyök, mely égést jelent (calefacere, urere), a görög *tujw* égetek, égek; latin *tepeo*, *tepor*, *tepidus*; persa *táb*-idan vagy *táf*-tan vagy *taf*-tan, égetni, égni; szintén persa *tábi*, fényesség, világ: *tábisztán*, *nyár*, (azaz égető, melegítő évszak); orosz *tepl* (calidus), *teplota* (calor. [...]) Ha a gyök ezen jelentését a magyarban is elfogadjuk, akkor *tapló* annyit tenne mint *éző*, *gyuló*; s gyöke a magyarban még rokon a régies *gyaponik* szó gyap gyökével. Egyébiránt más nyelvekben rokon a *tapló* szóval a finn *taula*, *takla*, észt *tael*, *tagel*, liv nyelvbeli *tagl*, *dagl*, lapp *tuovle*, finn *lapp duovle*, déli *vogul taploch*, *taplit*. (BUDENZ J.). A mongolban *uula* v. *ula* (= *tapló*) a *gyúl* szóhoz közelít.” Ezek mind az ősmag(yar)-nyelvi **tapló** szóból erednek.

tapos – *Talpával nyomkodva tömörít, sajtol. [? finnugor]* A **tapos tap** gyökéből fordítva **pat**, **pata**, mely szintén **tapos**. A **tapos** szóból ered, leharapott szóvéggként a román **apasă** – *ránehezedik*, a galíciai, portugál **pisso**, spanyol **pisada**. Hasonlít még az indonéz, maláj **tapak**.

tar – *Kopaszra nyírt vagy borotvált fej. [török]* Azért mert a törökök borotvált fejűek voltak, még nem jelenti azt, hogy a **tar** szó török eredetű. Az **ar**, **arat**, **tarol**, **tarló** mind ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Lásd az **akarát** címszónál. Hasonlók az **irt**, **orot**, **torol**. A CzF Szótár néhány utódnyelvi alakot mutat: „gyökül megvan a jakut taragai szóban (mely = kopasz), és persa *tar*-ás-*idan* igében is, mely *am*. a latin *radere*.”

tár – *Kaput, ajtót szélesre nyit. [? finnugor]* A **tár** ajtóra, kapura alkalmazott szó. Lehetett valaha **táror**, **kitáror** stb. Innen ered a német *Tür*, az angol *door*, a dán *dor*, a holland *deur* stb. A baszk *atea* az ajtót idézi.

tár – *Tölténytár. [? finnugor]* A **tár**, **táror** esetében a *t* hang a *tér* gondolatát, az *á* a nyitottságot jelzi, az *r*, akár az **úr** esetében azt az *erőt*, melynek befogadó és *megtartó* képessége óriási.

tarack – *Tarackbúza. A föld alatt dúsan elágazó hajtás. [szláv]* A **tarack** szóképzése hasonló a **racka** esetéhez. A játékos felhangú **ck** páros jelen van mindkettőben. A **racka** juh a *csavaros* szarváról kaphatta a valószínű *csavarocska*, *csavaracka* nevet a kezdetekkor, mely később rövidült. A **tarack** a *dús* ide-oda gyökérhajtások miatt a *tekerecke*, *terecke*, *tereck*, **tarack** nevet.

taraj – *Tyúkfélék fején húsos vörös lebeny. Némely állat fején, hátán kiálló tüskés, fogazott képződmény. [?]* A **taraj tar** gyöke hasonló a kiálló részek megnevezéséhez, melyek mindegyikében jelen van az *r* hang: **orr**, **orja**, **tarkó**, **marja** stb. Ha fordítjuk, mutatja felfekvési helyét is: **rajta**. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

tárca – *Tengelyen forgó korong alakú alkatrész. [német < francia < germán]* A **tárca tár** gyöke a *kiterülés*, *kitárolkozás*. Az **res** kötött mássalhangzó-párosa az **erős r** és a *csavaros cs* szövetsége,

hasonló egy erős és egy csalafinta ember kettősére. Ebből eredően utalhat különleges jelenségre, mint *furcsa*, *korcs*, de köröző mozgásra is: *habarcs*, *görcs*, *tekercs* stb. A *tárcsa* lehet forgó, esetleg vékony tengelyen forgó, melynek vékonyságát a *karcsú* szóban adja vissza. Ugyanakkor az *rcs* hanghatásra is utal a *szörcsög*, *szürcsöl*, *hörcsög* szavakban. Összevisszaságra, rendtelenségre, torzóra a *korcsma*, *korcsoma*, *höbörce*, *korcs*, *vakarcs* esetében. Az *rcs* páros hangjai bontva többnyire hanghatást leírók a *raccsol*, *recseg*, *ricsaj csárog* szavakban. Ezeket azért írtam le, hogy érzékeltessem: semmi közük a *tárcsa* szóhoz a germán nyelveknek vagy a francia nyelvnek. Netán csak annyi, hogy örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

targonca – Egy- vagy kétkerekű lapos rakfelületű, kézzel tolt, húzott szállítóeszköz. [? szláv] A *targonca* szó eredetének semmi köze a szláv nyelvekhez. Semmi. A *targonca*, mint eszköz, s mint szó évezredekkel a szláv nyelvek megjelenése előtt létezett. Egy rendkívül egyszerű, hasznos, viszonylag könnyen megalkotható szállítóeszköz. Gyerekkoromban én is készítettem targoncát. Jól néznék ki, ha a világ a szlávok megjelenéséig várt volna a *targonca* megalkotásával. A kerék feltalálása után az első járművek a *taliga*, *talicska*, *targonca* voltak. Benne a nevükben *tolhatóságuk*. A magyar nyelvben minden szó, amely az erőteljes *rg* párost tartalmazza, mozgásra utal vagy sarkall. Néhány közülük: *csavargó*, *csámborgó*, *csorgó*, *dübörgő*, *eszterga*, *fergeteg*, *forgalom*, *horgol*, *kavargó*, *kerge*, *nyargal*, *pergő*, *sárga*, *sürgős*, *szorgalom* stb. A többit lásd a függelékben a kötött mássalhangzó-párosok jegyzékében. És ezek kedvencek voltak az addig mindent a hátán cipelő ember számára. Ezt a kedvenc állapotot kicsinyítőképzős szóvégek árulják el: *taliga*, (-ka k > g), *talicska*, *targonca*. Az *nc* páros játékosságot jelentéséről már volt szó. Eszközök, amelyek a *targoncához* hasonlóan könnyítették a munkát: *lánc*, *raconca*.

tárgy – Különálló létezőként érzékelhető anyagi jelenség. [francia < germán] A *tárgy* a kezdetekkor oly élettelen valamit jelentett, ami kézben volt *tartható*. Az első *tárgyak*, melyekkel az ember találkozott, kisméretűek, kézben *tarthatóak*, könnyen forgathatók, *tárolhatóak* voltak. A *tárgy* lehet *gyártott*, azaz készített darab is. Látványként magába rogyott (*tárogy*), mozdulatlan test. E jellemzőből is jön a *tárgy* megnevezés. A *tárgy tár* gyöke az ajtó *kitárása* után élénk *táru*l *tér* elfoglalóját is jelenti, mely megfigyelés *tárgyá*vá válik. A latin nyelvek *obiect* – *tárgy* szava a darab leharapott végéből alakult ki. A *tárgyalási* alapot jelentő *subiect* inkább a *szab* gyökből. Mindkét esetben a *iect* szóvég a *tek* (ták, tuk) – *alkutevékenységre* (*tukmál*) utal. Egyes nyelveken a *tárgy* – *thema*, *tema*, mely az ősmag(yar)-nyelvi *mater* – anya (a *ter* itt a lelki befogadó *tér*), *matera* – anyag (*ter* – *tér*/foglalo – *tárgy*) fordítottja. A *CzF Szótár* még rávilágít a *tárgy* szó egy másik jelentésére is. Íme: „Régen jelentette azon célpontot, vagy célul kitett kör alakú testet, melyre a lövészek irányozni szoktak. [...] tárgyalni valamit, am. célba venni, mint DUGONICS közmondásai közt olvasható 2. R. 136. 1. Ha madárra tárgyalysz, íjadat ne pöngesd. 2) Újabb korban átv. ért. minden lény, melyre gondolkozásunkat, vagy érzékeinket, vágyainkat, vagy akaratunkat irányozzuk, [...] beszéd, értekezés, tanácskozás tárgya, amiről beszélünk, értekezünk, tanácskozunk; szeretet tárgya, bizonyos személy, vagy dolog, kire vagy mire szeretetünket irányozzuk; más tárgyat tüzni ki vitatkozásra; némely tárgyakra irányozni, másokról elvonni a gyermek figyelmét. Elemzésére nézve legközelebb áll hozzánk tárt vagyis tárult dolog, kitárult [...] előnkbe tárul, vagy mit előnkbe tártak. [...] a tárgyat szűkebb értelemben oly célpontnak veszszük, [...] azon jelentéséből is értelmezhetnők, melynél fogva valahova tartani, neki tartani a hegynek.” Ehhez még a fényképezőgép *céllencsége*, azaz *tárgylencsége* is hozzájön. És akkor hol itt a francia vagy germán nyelvi jelleg?

tarhonya – Apróra morzsált és megszáritott gyúrt tészta. [(szerbhorvát <) török < perzsa] A *tarhonya* a gyúrható, *porhanyó* tészta morzsált anyaga. A *CzF Szótár*ból: „Eredetére nézve úgy véljük, hogy a tarhó-ból származott, minthogy nem csak morzsáinál fogva hasonló a tarhóhoz, mely turóssá öszvefutott téjrészekből áll, hanem, mint láttuk, valóban aludt tejjel vagyis tarhóval is készül; [...] keleti nyelvekből [...] a persa tárkháne [...] a török-persa tarkháne [...]” Ezek a nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. Az *rh* páros a szó magyar azonosságát, eredetét bizonyítja. Példákk erre a valós vagy jelképes érdesség megjelenítése: *girhes*, *gyúrható*, *irha*, *porhanyó*, *terhes*, *turha*, *terhelt*, *vörheny* stb.

tarisznya – Nyakba vagy vállra akasztva hordott, nyitott táskaféle. [vszó: ... görög] A *tarisznya* szó utal *tárolásra*, *tartalomra*. A *risz* gyök a *nyakba* akasztott *tarisznya* járás közbeni *riszáló* mozgásra, az *isz*, *iszákra* hasonlóság. Az *szny* páros bontva a *szunnyad*, *asszony*, *nyisszant* szavak meghatározó alkotója. A *tarisznyában* *szunnyadt* az *asszony* által becsomagolt élelem, melyből *nyisszantani*

lehetett, ha gazdája megéhezett. Ezek mind névadó jellemzők. Az ógörög nyelv megörökölhette az ősmag(yar)-nyelvből.

tarja – *A sertés illetve a marha lapockája feletti zsíros hús, mint étel.* [finnugor] A **tarja** felnövekvőt, kiemelkedőt jelent. Hasonló az **orja**, **marja**, **sorja** stb. A **taraj** is A magyar nyelvben az **rj** páros erőteljes növekedést, emelkedést jelez. Ilyenek: **borjú**, **burján**, **cserje**, **erjed**, **gerjed**, **hajrá**, **marja**, **lajtorja**, **orja**, **perje**, **sarj**, **terjed**, **virjad** és mások.

tárkony – *Ürömmel rokon természetű fűszer- és gyógynövény.* [vszó: ... arab] A **tárkony** hangsúlyos, erőteljes, kesernyés ízű hatását az ételekre az erős **r** és a kemény **k** hangok alkotta **rk** páros jeleníti meg. Elfogadható a vándorszó megjelölés, de az **ősmag(yar)**-nyelvből kiindulva. Az **rk** páros élesen ható, jól látható, érezhető, erőteljes nyomot hagyó jelenségek meghatározó jelzője a szavakban. Például: **acsarkodó**, **barkó**, **boszorkány**, **erkély**, **erkölcs**, **fark**, **fondorkodó**, **harkály**, **horkol**, **hurkol**, **orkán**, **párkány**, **sárkány**, **szurkál**, **tarka**, **tarkó**, **torkos**, **törköly** és mások. Az **rk** bontva: **rikkan**, erős, jól hallható hanghatás. A szó fordított alakja a felhasználási helyet is megadja: **konytár**, vagyis a **konyha**.

tarló – *Az a föld, melyről a gabonatermést levágták.* [török] A **tarló** nem török szó. Az **érlel**, **sarló**, **tarló**, **tárló**, **örlő** sorba illeszkedő, az **akarát** fogalmi körhöz tartozó szó. A török nyelvek vették át. A termőföldhöz, mezőhöz, erdőhöz kapcsolódó még: **bérlő**, **bírlal**, **parlag**, **porlad**, **porló**, **zsurló** stb. **Ősmag(yar)**-nyelvi szó.

tárogató – *A klarinénál nagyobb, régi magyar fúvós hangszer.* [? szorb] A **tárogató** minden hangja, alkotó gyökszava magyar. A **tárogató** jelképesen **kitárt**, vagyis nagyon éles, nyílt, **kitáruló**, **kitárulkozó**, szívhez szóló hangú hangszer. Másik jelentése **riogató**, hangja is **riogó**, erről a bécsi udvari krónikák tudnak beszélni, mert a **tárogató** hangjától idegösszeroppanás közelbe jutottak a császári udvar strinflis, hózentrágeres, parókás, papucsos németjei olyannyira, hogy császári rendeletben tiltották használatát, és a Szatmári béke után rendeletileg minden **tárogatót** el kellett volna tüntetni a föld színéről. Lásd a mai párhuzamot, a gyáva elnyomó hatalom iszonyatát a jellegzetes magyar öltözetből: fehér ing, fekete nadrág és mellény.

társ – *Velünk együtt levő, együtt dolgozó személy.* [szláv] A nyitottságot jelentő **tár** gyök mellett az erőteljes **r** és a súlyos, serény **s** hangból álló **rs** páros a **társ** esetében a hatékony, gyors segítség értelmét rejt magában. Egy **tárban**, **térben** élő, esetleg ugyanazon sorsban levő **társak**. A szótár 1986-os kiadású, és ekkor még tombolt a szovjet fenék szélében, hosszában való nyalása. A **társ** szót akkor csakis az **elv** előtéttel illett használni és csakis szláv lehetett. Ezért van a szótárban annyi szláv eredettel jelölt szó. Minden ilyen megjelölés egy csiklandó nyelvcsapás volt a megfelelő szovjet helyen. Hát ez badarság, szolgálalkú kórság. A **társ** szóban levő **rs** páros arra is fényt vet, hogy **társak** közt lehet régiesen szólva **torsalkodás**, azaz **torzsalkodás**, harsány hangú **borsos** erejű civakodás. És a hosszú útra kelőnek a **tarsolya** is **tartalommal** bíró **társ**a, a **korsója** szintén.

tart – *Nem engedi mozdulni, leesni.* [? finnugor] A **tart** tér- és idővonatkozású, és az **akarát** fogalmi köréhez **tartozó** szó. Az **rt** páros: **erő** és **tett**, teljesítmény, kedvező, kedvezőtlen **értelemben** egyaránt. A *CzF Szótár* tíz pontban foglalja össze a szó vonatkozásait a **tart** címszó alatt. (<http://osnyelv.hu/czuczor/index.html>) Összegzésül írja: „Alapfogalomban a cselekvő erőnek oly működését fejezi ki, mely az ellenerőt különös megfeszítéssel lefogni, s egyensúlyba helyezni törekszik; minélfogva azon r gyökhangú szók osztályába sorozható, melyek erő kifejtésre vonatkoznak.” Az **rt** párossal alkotott néhány szó: **csoport**, **érték**, **értelem**, **gyakorta**, **házsártos**, **hóbort**, **mérték**, **sertepertél**, stb.

táska – *Kisebb tárgyak tartására való, kézben hordozható, bőrből, szövetből stb. készült használati tárgy.* [vszó: német < latin] A **táska sk** párosa esetenként képletes és valóságos tartalmat sejtető. A páros hangjaival alkotható a mennyiségre utaló **sok** szavunk. Ezt tartalmazza az **iskotolya**, azaz **skatulya** (**táskatulya**). Van, aki dúskál a jóban, azok közt **áskál**. Az **iskola** is tartalmat ad az elmének, léleknek a jövőre. A kereskedő nem az üres boltban dolgozik. A **pereskedő** az igazát keresi a törvény cikkelyeinek bőséges útvesztőjében. **Leskelődni** tartalmaz dolgok után szoktak – mondjuk: szép nők után. A **piskóta** finom ízzel tele, a **torkoskodó** teleeszi magát vele. A **vakoskodó** a sötét „bőségében” kutat. A **táska** ugyanakkor **társka** is. Főleg nők esetében, mert bugyrainak bőségében bizonyos titkaik őrzője, mely közt **áskálnak** dúskálva. Hol van a német vagy latin nyelvben ily bőséges értelmi bokrozódás? A *CzF Szótár* így ír róla: „Külsejére idegen eredetű szó, t. i. németül *Tasche*, olaszul *tasca*, svédül *taska* stb. Azonban ha azt vesszük, hogy az r az s előtt igen gyakran hasonul, vagy egészen ki is esik, pl. maga a **tarsoly** szó a régieknél s mai tájéjtés szerént is **tassoly**,

tasoly; akkor táska a legtermészetesebben és egyszerűbben lehet am. táraska, a székeleyknél tariskó.” Lám, a táriskó társikó is mindjárt megvan. Azt jelenti, hogy a *táska* szó már az ősmag(yar)-nyelvben létezett, és innen vitték tovább az utódnnyelvek, de a szó felbontásával magyarázatot csak a titkok magyarázó nyelvén, magyarul lehet adni rá.

tasli – *Pofon.* [német] A *tasli sl* párosa magyar nyelvi eredetre vall. A *tas* gyök a *ta* ősgyökből ered, mely a *tapad* szónak is gyöke. A *tasli* arcra *tapasztott tenyér*. Fordítva *sat, csat, csattan*. A tenyér *csattanó csatlakozása* az archoz. A *tasli* (csatli) is *csattan*, tudom, én is kaptam kölyökkoromban. Az *sl* páros a *búslakodó* szóban ad még párhuzamot. A *CzF Szótár* azt írja, hogy: „A *Tájszótár* szerént kéregető diák inasa.” Ez esetben a *társ* értelme is ott rejtőzik a szóban – társuló, társló. tásló, *tasli*. Így *csatlakozó, tapadó* stb. Talán ebből eredt egy kiskutya *Tasli* neve, melyet kisgyerekkoromban hallottam. Még van egy vonatkozása. Emlékszem, mikor *taslit* kaptunk nem szabadott bögni, mert akkor megkaptuk a *társát* is... a másik oldalra.

tat – *A hajó hátsó része.* [finnugor] A *tat* a hajó emelt, padolt farrésze, ahol a kormányos áll. A *CzF Szótár* leírása: „Hajó, dereglye, sajka, csónak fara, hátulja, hátsó része, mely régibb hajóknál laposan, újabbaknál gömbölydeden végződik. Kormányosnak tat a helye. (Km.). Minthogy a tat a hajónak magasabb része, valószínű, hogy egy eredetű a magas hangú tet gyökkel, melyből tető származott. Szélesb ért. foglaló keresztdezska a csónakon, mely ülésre szolgál.” Még annyit hozzá, hogy aki Székelyföldön hátra felé megy, az *fartat*.

tataroz – *Rendszerint építményt megjavít, rendbe hoz, felújít.* [?] A *tatarozás* a réginek *rátéte*ekkel való javíthatása. Székelyföldön ma is járja a *tatar* kifejezés. A *CzF Szótár* leírja: „A székeleyknél INCZE JÓZSEF és FERENCZI JÁNOS szerént am. rosz, rongyos, hitvány, alávaló. Tatar szerszám, eszköz, ruha, viselet. Tatar ember, hitvány, rongyos, kinek se esze, se külseje, se jó öltözetete nincs; székeleyesen szólva: tikombakom, torongy, tatarbatar ember, néhutt: koczipor, rongyember. Jelent még mindenből összetűzött-fűzöttet (FERENCZI J.), toldott-foldottat (TÚRY LGNÁCZ); továbbá KRÍZA J. szerént: akinek kezén minden elromlik; vagy aki ferde bánásu, rosz erkölcsű; honnét tatarozni valamit, am. toldozni foltozni.” Összegzésül a *tatar* állapot, értéktelen, tönkrement állapot. A *tatarozás*: a régi alapon maradó, de külsőleg, belsőleg *rátett*, rádolgózott anyagokkal való felújítás. Magyar kifejezés.

tavaly – *A mostanit megelőző évben.* [finnugor elemek] A *tavaly* a már elmúlt, *eltávolodott év*. A *CzF Szótár* szerint is: „Valószínű, hogy ezen észjárást követi a magyar taval is, melynek gyöke a távolságra vonatkozó *ta, s* ebből val névviszonyítóval lett taval, mint: nap nappal, éj éjjel, tavasz tavasszal, ősz őszszel, reg regvel, hol holval, melyek e kérdésre felelnek meg: mikor? Mi szerint taval annyi volna mint multtal, mult évben (értve a legközelebb múlt évet).” A *tavaly* egy év *távval* arrébb van.

tavas – *A természet megújulásának a telet követő évszaka.* [finnugor töből] A népdal szerént: „Tavaszi szél vizet áraszt...” A *tavaszt* a megolvadt hó utáni *tavacs*kák, tócsák jellemzik. A mondás szerént tavasszal: „Köböl eső, véka sár.” Mivel meleg van. hamar felszáradnak. A *CzF Szótár* szerént: „Mi e szónak eredeti jelentését illeti, valószínűnek látszik, hogy gyöke *tav, s* tavasz am. tavas, t. i. az évnek azon része, midőn tél elmúltával az olvadó hó tavakat képez.”

te – *Egyes szám második személy névmása.* [finnugor] A *te* szó, személynévmás értelmét az *egy* teszi érthetővé, mely minden számnak alapja. Az első ember szerént: *egy én* vagyok, innen az *egyen* szavunk. A *másik* személy, a *kettedik*, a *kettes*, kedves – *ked te* vagy, aki itt *én*mellettem vagy (*én* mellett *tem*, az *én* *tem* vagy).

tea – *A teacserje szárított rügyei és levelei, mint gyarmatáru.* [vszó: maláj < kínai] A *tea* id, idal, *ital* ősmag(yar)-nyelvi szó lehetett még az egynyelvűség idején, e szóból torzult később a kialakuló keleti nyelvek valamelyikén. Lehetetlen, hogy a több ezer éves egynyelvűség alatt ne főztek volna kellemes illatú, hatású üdítő *ital*okat. Gondoljunk a magyar nyelv egyedülálló szófordító képességére: *ita – tia – tea*.

teátrum – *Színház.* [latin < görög] Az *átrium* a magasan bekerített, kertelt, úgymond: *ketrecelt*, végül befödött épületrészt jelölte. Minden kezdet egyszerű volt. Az *átrium* más néven szín, lugas, mely előbb fedetlen, majd részben fedett *átjáró* volt. A játszva utánzást ilyen térségekben kezdték művelni görög földön, az akkor még az ősmag(yar)-nyelvhez nagyon közeli, *esz-ező* ógörög nyelven, melyhez a mai csángó nyelv még mindig nagyon hasonlít. Ehhez érdemes tájékozódni VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvéből. A rómaiak minden komoly építészeti fogást, megoldást, társadalmi, közéleti, politikai életmintát az etruszoktól, s a menekülő, letelepülő

trójaiaktól örökölték. Tehát adott a hely: **átrium**, mely *látra* való hely is. Minden színház két teret foglal magába: játszóteret és nézőteret. A szó eleji *te*, lehet *tér*, mely külön a tényleges játszóteret jelentette. A másik a nagyobb, ahol ide-oda *átjárás* volt, az **átrium**. Vagyis: tér-átrium – te-átrium – *teátrum*. A *tr* páros a *tar, tár, tér, tör* gyökök alaphangjai, a szintéren *történe*nek események, régi *történetek* visszaadása lejátszott képekben. De a *tragédia* is *tartalmazza*, mely szintén ősmag(yar)-nyelvi elemekből álló szó.

technika – *A műszaki és természettudományoknak az anyagi javak termelésében való alkalmazása.* [nk: francia < görög] Az ősmagyar *ták, tek* gyökből: *tákoló, tákász*, mely nem volt megalázó kifejezés akkor, *teknika*, ez volna a helyes alakja a *technika* helyett, hiszen hamisíthatatlan ősmagyar gyökbővítmény, minden olyan szó, melynek *teh, tech* azaz *tek* a kezdőszótagja, és vitathatatlan, hogy minden *teh, tech* gyökre épülő szó **magyar gyökből** indul a világ minden nyelvén. Még a latin *technicus* is, melyből a francia *technique*, az olasz *tecnico* torzult. Ha jelképesen akarjuk kifejezni: a magyar *tek* gyök az eredeti élővirág, a többi nyelvben másolat, művirág, szajkószó, hiszen nyelvükben nincsen rá magyarázat. A magyar nyelvben viszont még ma is egy sor kifejezés gyökszavai: *teker, tékozol, takarít, tákol, tokmány, tukmál, tökéletes, játék, jótékony, kártékony* stb. A *tökéletes* kifejezés például sokatmondóan összetett. Jelentése: értelmes alkotó munkával (régiesen: *tákkal*) töltött, emberséges módon, értelmesen élhető *élet*. A *tökéletlen* ennek ellentéte, élehetlenség, *tökéletlenség*. A manapság sokak által használt – sikeres munkára alkalmazott – *tökjő* kifejezés nem a herére utal, hanem az is a *ták, ték, tök* stb. gyökökből indul ki. A *nik, nika* bővítmény a *teknő* szóból válik érthetővé, *tek* – *tevékenykedik*, miközben *nő*, azaz fejlődik az alkotás. A *teknika* szóban benne van a *tek* – munka, a *ni* – *növekvés, ik*, a munkát végző egyén, *ika* – mozgás, *iklatás*. Ez műszaki eljárás, alkotói mód. A *teknikus*, műszaki szakember, aki *játékos* könnyedséggel, *teknőt* készít, *teker*csel, *taká*csként *tákolmá*nyt sző, melyből *dolmá*nyt *tajkol*, azaz szab-varr (innen az angol *tailor* – szabó). Szerszámain *tok*ban tárolja, ismereteit *ték*kában szerzi, ügyfeleivel előnyös szerződést *köt*, nem nyugszik, míg *tökéletes*et nem *alkot*, munka után *kitakarít*, utána *játék*ra is jut ideje, melynek *jótékony*, üdítő hatása van. Otthon a felesége által készített *étek*, a *tokány* a kedvence, de a *tik*monyt is szereti. Többlet jövedelméből *jótékony*kedik, de senkire nem *tukmál* rá semmit (*tek, ték, tak, ták, tok, tök, tuk*).

tégely – *Pohár vagy csészeforma kis edény vegyi anyagok keverésére vagy kenőcsszerű anyagok tartására. Olvasztótégely.* [német] A *tégely* nem német szó. A *tég* gyök *k > g* hangváltás nyomán alakult ki a *ték* gyökből, mely *tevékenységet* jelent. A *tegnap* (*teknap*) tartalommal telt, ledolgozott (*tek*) nap. A *tégelyben* *té*gelnek, *ték*olnak, azaz dolgoznak, mivel munkaeszköz, belseje olvasztás, kavarási helye. A *teg* gyök tartót, tokot is jelent (*tegez*). A *tg* páros, melynek hangjaiból alkotva a gyökszó, állandó mozgást jelentő szavak meghatározója. Íme: *állítgat, bizonyítgat, biztatgat, szólítgat*. A *tégelyben* ugyanez folyik le – *tevékenység*. A *CzF Szótár* hajlik az idegen eredet elismerésére, és hozza a példákat: „Németül: Tiegel, svédül: digel, lengyelül: tygiel stb.” Ez viszont azt bizonyítja, hogy a szó még az egynyelvűség idejéből van, mivel ezek az idegen szavak az ősmag(yar)-nyelvből megörökölt szó torzói.

tegez – *Nyílvevők számára való hordozható tok.* [finnugor] A *tegez* tartótok, melyet *degeszre* tömtek nyílvevővel. Ha bontva fordítjuk *gezte*. A fa hasznosítható belső része a *geszt*. A *tege*znek a belső része hasznos tárolásra.

tégla – *Agyagból rendszerint hosszúkás alakúra formált, keményre égetett építőanyag.* [latin] A *tégla* munkával (*ték*) készül. A *tég* gyök itt is tartalmazó, magába foglaló jelentésű. A *gl* páros állapotra vonatkozó értelmet visz a szóba. A *tégla* állapota ideiglenes ily alakban. Rendeltetése: *végleg* beépülve, falba foglalva, épület alkotóeleme legyen. A *CzF Szótár* szerint „a latin *tegula* után képeztetett, valamint a szláv nyelvekben: *tyehla, cehla, cegla*, olasz *tegola*, és a német *Ziegel*.” Ám ez nem úgy van, ugyanis jó bizonyíték, hogy az egynyelvűség idején már létezett a *tégla* és megnevezése, és a szóátvétel később fordítva történt, innen oda az irány.

tehén – *Szarvasmarhának már borjazott nőténye.* [?] A *CzF Szótár* leírása: „Minthogy a tehén tejének bősége által más nőtények között különösen kitűnő, valószínűnek látszik, hogy nevét a tej-től kapta, s eredetileg tején volt.” Ez nagyon is valószínűnek tűnik. Most gondolok vissza arra, hogy szülőfalumban kétféle kiejtés van: *tehen* és *tehén*. A *tehén* kiejtésekor a *h* mellé mindig behangzik a *j* hang. Ezenkívül még figyelembe veendő az *ünő* szó, mely a fiatal nőtény szarvasmarha neve. Az *Enéh* nőnévből is indulhatott. Valószínű, a *tehéntej* volt az első anyatej helyettesítő a messi

távolra, *tovamenni* jelenti a babának, ezt sugallja, *taszít*, *tuszkol*, *távolít*. Minden *tele-* gyökre épülő szó ősmag(yar)-nyelvből indul minden nyelven.

templom – *Istentisztelet céljára való nagy épület. [latin]* A **templom**okat mindig a *dombra*, *domború* magaslatokra építették, ha nem volt *domb*, összehordtak annyi földet, hogy *domb* legyen. Hordták, *tömték*, *tömpölték*, csak valamelyest magasabban álljon, mint a többi épület, mert így illett. Vagyis a **templom** *tömésre* – *tömegek* számára és mindig valamilyen istenség tiszteletére – épült. A belső nagy úr, mely lelket *tompítóan*, nyomasztóan hatott a megilletődő, az ismeretlen felsőbbbségtől féltő, annak erejét mélyen tisztelő egyénre, emberre, saját kicsiny voltára emlékeztette. A hang is *tompán* visszhangzott a nagy űrben. A szertartás komor, büntudatra ébresztő volt, és szigorú szabályok szerint folyt. Erre a kezdetek kori szertartó nap a *szerda rd* párosa is rávilágít (*korda*, *mord*, *zord*). A *pl* kötött mássalhangzó-páros többnyire oly szavakban van jelen melyeknek vezető vagy figyelemfelkeltő szerepe van. Ilyenek a vezetést, fegyelmet jelképező *gyeplő*, a hangos kereplő, a nép előtti *szereplő*, de az imádkozó *térdeplő* is. Ugyanakkor eredményes munka, hiánypótlás, ragaszkodás, védelem: *cséplő*, *táplál*, *tapló*, és *leplez* (változatai: *paplan*, *pléd*). A szóban levő *mp* páros összevethető a *p > b* hangváltás nyomán az *mb* párossal. (A **templom**hoz tartozik ma a *himbálózó* harang, a *jámbor* lelkész.) A **templom** az út, azaz *palló* az imádat kiteljesítése felé. A *plom* végződés ősi kifejezéseket rejt. A galamb valószínű ősnyelvi *pálom* neve a *pille*, a könnyen *szálló*, a *repül* leharapott szóvégéből is magyarázható. Innen a latin nyelvek némelyikében *paloma* – *galamb* szó eredete. A héber *szalom* – béke is ősmag(yar)-nyelvi eredetű, és a szabadon lebegő, *szálló galamb* látványának képére épülő szó (NOÉ – galamb-olajág – béke). A **templom** Istennel való megbékélés színhelyeként is számon tartott hely. Az ott töltött idő (*temp* azaz *tűnő pillanat* – *tünp* – *tümp* – *temp*) az isteni türelem (időfüggvény – *temperál*) elnyerését célozza, és felüdítő hatású(nak kellene lennie). A szavak sosem véletlenül alakultak ki. A nyelv szóképzése elsősorban ösztöni, csak másodsorban tudati. Az ősgyök hangja az első hatásra tört az ajkakra ösztönszerűen. Minden szóba belevitte az érzékszerveire ható első benyomást, a látvány, a jelenség összképi hatását, s majd a jellemzők következtek bővítésként, de soha egy hang sem véletlenül került a szóba. A **templom** ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

tempó – *Zenemű hangjainak abszolút időtartama... Cselekvési ütem, iram, sebesség. [nk: olasz]* A **temp** *idő*, *ideg*, *ütem* jelentésű is. A **tempó** *tem* gyöke fordítva *met*, az *idő*vel kapcsolatosak a *midőn*, *meddig*. A *d* a *t* hang zöngés párja, így a váltás nem természetellenes. A *tem* hangváltásokkal *tűn* – *tűnő* idő, *időtartam*. Az *időtartam* – főleg a zenében – szabályos időközök *ütemes*, *rítmusos* betartására kötelez. Az afrikai *tam–tam* is az ősmag(yar)-nyelvi gyökről indul, és *ütem*ről szól. *ütemesen* dobol. Az *mp* páros a *pumpa* szóban is *ütemes* mozgást érzékeltet. Vannak oly mozgások melyek megnevezéseiben az *mp* páros szintén bizonyos ütemességet szemléltet: *kalimpál*, *kolompol*, *komp*. Nem olasz, ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

tengely – *Forgó vagy lengő alkatrészeket tartó, rúd alakú alkatrész. [török]* A **tengely**, **tengelyvég** egy **csonk**, **tönk**, melyen lengő vagy forgó alkatrész mozog. A *ten* gyök *t* hangja a *tartó*. Az *en* helyragként, e *helyen*, *t-en*. A *g* kötöttség és *gördülés* együtt. A szó magva: *enge*. Ez laza kötődést, szabad mozgást jelent meghatározott keretek közt, például az *enged*, *gyenge*, *lenge*, *penget*, *tenger* stb. szavakban, de az *e > i*, *e > a* hangváltott *inga* alakja is. Például: *pingál*, *ringat* és mások. A *gely* szóvég a *gerenda* értelme lenne, de lágyított hang a szóvégén arra utalhat, hogy nem mindig erős kötésű a **tengely**, vannak oly helyek, megoldások, ahol a **tengely** is forog. Ha megfordítjuk a szót, elhagyjuk a lágyító hangot, és az *ng* párost ez alakban hagyjuk: *lenget*. Vannak *kilengő tengelyek*, *lengőkarokat tartó tengelyek*. A CzF Szótár leírása: „Törökül: *tingil*, csagataji nyelven: *töngül*, mongolul: *tenggelik*. Nálunk még némely, kivált palóczos tájéjtéssel: *tengő*, *töngő*, *tengű*, *töngű*. Magyar elemzéssel, minthogy a *tengely* nem egyéb, mint vékonyabb faderékhoz, azaz *tenk*hez (*tönkhöz*) hasonló hengerrud; valószínű, hogy gyöke *tenk* v. *tönk* (néha pl. MOLNÁR ALBERTnél is: *tönkö*), melyből *ely*, *öly* képzővel lett *tengély* v. *tengöly* [...] mint [...] *görendöly*, *zugoly*. [...] szűkebb ért. a *szekérnek nyele*. [...] VÁMBÉRY szerint a török-tatár *tingil* és *töngül* a *töngül*-mek forogni igéből származott, minthogy Közép-Ázsiában nem a *kerék* hanem a *tengely* forog a *kocsi* alatt (vagyis inkább a *kerék* együtt forog a *tengelylyel*). A *mongol tenggelik* szót a *mongol nyelv* után a *tengke* szóból lehet származtatni, mely *erőt*, vagy a *teng* szóból, mely *súlyegyent* jelent; mik a *tengelyre* mind ráillenek, minthogy a *szekérnek erejét* és *súlyegyentét* a *tengely* alkotja.” A fent idézett szóalakok hasonlósága, s az *ng* páros jelenléte, igazolja egyazon forrásból való eredetüket: az ősmag(yar)-nyelvből.

- tenger** – Nagy kiterjedésű sós állóvíz. [török] A *ten* gyök hatalmast jelent: *Isten*. Vagyis a *tenger* hatalmat szemléltető („...a víz az úr.”). A szó magva itt is *enge*, mely már volt említve a *tengely* címszónál: laza kötődést, szabad mozgást jelent. Ez esetben meghatározott partok közt. Az *ng* páros értelme itt is döntő. A *tenger* a vizek *rengetege* (*tenger* – *renget*). A *tenger* vize hullámmozgás *leng*, *ring*, *ringat*, vannak áramlatai, melyek *kerengnek*. A háborgó *tenger* borzongással tölti el a vizein csatangoló, hullámain dülöngélő hajó utazóit, de a partról szemlélőt is. A *tenger* távolba *vesző*, meddig a *szem* ellát (német See, angol sea, holland zee). A zárójelbeli szavak a magyar *széles* torzói is lehetnek. Hatalmas volta *merengésre* készítő (német Meer, francia mer, olasz, román mare, finn meri). Az irodalomnak, történelemnek külön fejezete lehetne a *tenger* partján *merengő* száműzöttekről: MIKES, OVIDIUS, NAPÓLEON stb. A *CzF Szótár* fölsorol változatokat: „Idegen nyelvekben többé-kevésbé egyeznek vele az utóhangokban csekély változással a mongol tengiz [...], mandsu tenggin, csagataji tengiz, oszmanli deñiz. [...] keleti török szó: tengí. A szintén rokon hangu tenggeri, tengri, tegri szók a mongol nyelvben és némely tatár szójárásokban ezt jelentik: ég; istenség, isten; pl. a mongolban: uszun tegri vízisten, vizek istene, ghadzar un tegri föld(nek) istene, ghal un tegri tűz(nek) istene; továbbá tegri jin edzen ég(nek) ura, tegri jin oroi ég(nek) orma, tetőpont (zenith) stb.” Ezek bizonyítják, hogy egy nyelvből erednek valamennyien.
- tény** – A valóság egy mozzanata, az ami van, megtörtént, amit megtettek. [finnugor] A *tény* leharapott szóvég. Arról van szó, ami már megtörtént. A szóvégi *ny* adott esetben a viszonyító *nt* párost váltja. Itt is az *történt* – *tént* – *tény*. Ha nem *történt* meg a várt esemény, akkor kénytelen vagy *ténytelen* távozni.
- tenyér** – A kézfej belső oldala.[?] A *tenyér* ama eszköz, mellyel *tényeket* követünk el. Jól áll benne a kasza-, kapanyele (*r > l*, *nyere* – ér – szál – rúd). Ezzel dolgoztuk végig a *nyarat*, *nyerve érte* (*ér-te* – *te/ny/ér*) *kenyeret*, *aranyat*, mely végül a *tenyeret* érte. Mindkettő jól áll a *tenyérben*, ha már letettük a szerszámnyelet. A *tenyérben* *tenyészik* a jövedelem. A nyitott *tenyér*, (*nye*)*reménytelen* várakozás. Ezzel kerül *nyereg* a lóra, ezzel lehetünk *nyersek* az érintésben, de *enyelgőn* (*r > l*) simogatók is. A *tenyér* volt az első *tányér*, mely innen kapta későbbi nevét. Erre kerül a legfőbb testi *nyereség*, az (*ny*)*eledel*.
- tép** – Hevesen ráncigál. [? finnugor] A *tép* a *te* gyökből ered, mely a *test* gyök szava is. Az *ép* gyök sértetlent jelent: *szép ép kép*. Ugyanakkor a *p* hang a *kapaszkodni*, *tapadni* szavak egyik kulcs hangja. A *tép* szóban a *t* hang a *törni*, *távolítani* értelem hordozza. Egy *ép* tárgyból *kapaszkodás*, *tapadás* műveletével *távolítok el tépve*. Ez esetben az anyag *ropogva reped*.
- tepsi** – Sütőben való sütésre használt, fémből készült, négyszögletes, alacsonyoldalú edény. [török] A *tepsi* aránylag széles, nagy alapterületű edény. A *tap*, *tep* gyökből indul, és a nagy területű, alapú *lap* értelmét adja. Némileg hasonló a *tesped* szóhoz, mely szintén *testi* szétterülést leíró. A *tapsi* – *tepsi* szavakból kiérződik a *lapos* felületek érintkezésének hangja. Az *s* hang, akár az *sz* hang, a szóban a szétterülés jelölője is. Székelyföldön régebben, amikor még minden háznál kemencékben sütöttek kenyeret, volt egy kalácsféle, melyet *tepsiben* sütöttek, és *tapsiás* volt a neve. Vajjal, ízzel kenve fölséges falat volt. A *ps* páros, eredetigazoló, és nem engedi ki a magyar nyelvterületről. A török nyelvek örökölték a szót az ősmag(yar)-nyelvből. A *ps* hangjai alkotják a *paskol* szó *pas* gyökét. Mondhatjuk: *laposan tapsolva paskolja papsiját*. Viccnek sem felel meg a törökből eredeztetés! Csak hát ezért bele kellett volna mélyülni kutatva a magyar nyelvbe, és az valószínűleg szégyen egy finnugrista nyelvésznek. Nem sülyedhet le olyannyira. A *CzF Szótár* leírása: „Minthogy ezen edény más tálakhoz képest tertyedtebb, laposabb alakú, magyar elemzéssel valószínű, hogy gyöke azon *tep*, változattal *tap*, mely az állati talpnak is laposságát jelenti; honnan *tapsi* v. *tapséros* am. *talpas*, pl. a medve; így laposság fejeztetik ki a *tapsifüles* szóban is, legközelebb pedig a *teps* törzsből. [...] Egyébiránt a mongolban is megvan ugyanezen alakban, és rokon értelemben: *tebsi*, pl. *münggün tebsi*, ezüst *tepsi*. Törökül: *tepsi* v. *tebszi* és persául, arabul: *tebsi*.” Ezek igazolják az egy ugyanazon töről eredést, nevezetesen az ősmag(yar)-nyelvből.” Érdekes, szülőfalumban is *tepsi* a neve.
- tér** – Más irányba kezd haladni. [török] A *tér* csak igekötővel, vagy raggal ad ily értelmet: *letér*, *feltér*, *áttér*, *eltér* stb. Raggal: *térül*, *terül*. De: *réten*, *téren téreng*, *terjeng*. Egyike a legnagyobb szóbokorral rendelkező gyököknek. Semmi köze a török nyelvhez eredet szempontjából.
- tér** – Fér. [finnugor] Ha van elég *tér*, akkor *betér*, és talán *eltér* (elfér). A *tér* mindenképp egy hely, bizonyos *tér* elfoglalása ott, ahol *eltér* (fér). A *fér* szó már erő bevetését is feltételezi (*forte*), vagyis

úgy **fér** át a résen, s majd a **téren**, ha kissé **forogva** helyet csinál. E fogalmat képviseli a **férj** szóban is. A **férj** be kell **férjen** asszonya szívébe, kegyeibe és testébe is.

tér – Az *anyag létezésének az a formája, amelyet a háromirányú kiterjedés jellemez.* [?] **finnugor**] A **tér** hasonló az **ürhöz**, **tartalmat** fogad be. Hangátrendezéssel: **ért**, mely *elem* elmei **tárhelye** (**ért-elem**), **tartalom** **tárolásának** befogadó **tere**. Fordítva: **rét**. A **rét** is **tér**. A **tér** határtalan, a **rét** behatárolt. A pörgő **r** mintegy röpülésre nyitva hagyja a láthatárt (tér), a lepattanó **t** lezárja azt (rét).

terasz – *Épületnek földszinten, lapos tetőn stb. levő tartózkodásra alkalmas, nyitott része.* [nk: francia] A **terasz** a magyar **tér** gyökből eredő szó, benne **térségről**, **területről** van szó, a **térnek** egy kisebb **része**, melyről kilátás nyílik a **térre**. Az **asz** gyök kiterjedést jelent (asztal, asztag stb.).

térd – *A comb és az alsó lábszár közti ízület.* [török] A **térd** a lábszár és a comb egyenes vonalának **töréspontja**, **törde**, **térde**. Az **rd** páros még ad párhuzamot egyenes vonaltól eltérésre: **ferde**, **fordul**, **gördül**, szavakban. A **térd** szó nem török eredetű, hanem a török nyelvek vitték tovább az ősmag(yar)-nyelvből. Törökül nem valószínű a fentihez hasonló magyarázat.

terem – *Növény életre kel és kifejlődik.* [?] A beletáplált életerő folytán **tért** nyerve növekszik, és gyümölcsöt hoz. A **terem** sokatmondó: **kiterjedés**, **teret** nyitó, **terményt** adó, ez irányba **terelő**. Az **er** **erőt** sugárzó **érzelmi** gyök is. A **terem**, **teremt emberre** vonatkozó **érzelmi** része, az **erő**, a **remény** (**termésért remegő remény**). Ahhoz, hogy **teremjen** kell a négy főelem: **föld** (tömör anyag, alap, ágy), **víz**, **levegő**, és **tűz**(ő napfény). Ez utóbbiak **termésre** ösztönző alapvető tényezők. De csak akkor, ha van már élet. Élethez életerő, **tőerő**, **teremtőerő** kell. Ahhoz, hogy jól **teremjen** valami, kell hozzávaló **ismeret**. Az **is**, **Isten** szó gyöke, a **meret** fordítva **terem**. A nyelv tudja a valót. A tudomány viszont –, hogy ne kelljen Isten létezését elismerje – évszázadok óta mindenféle hazugságokkal szédíti az emberiséget, annak ellenére, hogy a reáltudományokon kívül, még semmit nem tudott egyértelműen bizonyítani. Irdatlan mennyiségű mellébeszélést tanítanak bizonyított tudományként, kétségbeesetten hívván segítségül a mérhetetlen időt. A magyar nyelv szavaiban van elrejtve a teremtés mikéntjének egésze.

terem – *Nagy épületben tágas hely.* [szláv ? török] A **terem méretes** szoba. A **terem** szó a **tér** gyök származéka. Nagyobb **méretű** belső **tér**: **méret** – **terem**. Nem is török, nem is szláv.

tergenye – *Teherhordó számárra való nyereg.* [?] Írják még **terhenye** alakban is. A teher laza (henye, genye) kötésű állapotban. A CzF Szótár szerint: „Mindenféle podgyász, retyemutya, úti nyaláb, melyet teher gyanánt fölraznak valamire.” Az **rg** páros a mozgás megjelenítője: **csavargó**, **forgalom**, **forgó**, **fürge**, **járgány**, **kanyargó**, **kavargó**, **nyargal**, **nyergel**, **sürgős** stb. Az **rh** páros **teherre**, szállításra utal: **marha**, **mérhető**, **terhes**, **terhelt** és mások.

termo- – *Előtag. A hővel, hőmérséklettel kapcsolatos.* [nk: görög szóból] A szóelőtagként az utótagnak hővel, hőmérséklettel való kapcsolatát jelzi. Az első ilyen hővel kapcsolatos jelenségek **természetes** forrásokból, a Föld **természetes** belső erőforrásaiból **származtak**. A **terma**, **termo-** kifejezések a **természet** és a **származás** szavak összevont alakja. Már az ősmagyar nyelvben kialakulva, a magától **termő hő** kifejezés jutott át később az ógörög nyelvbe, az őt megszüülő ősananyelvről való leválása idején, és ott torzult el. Az **rm** páros a belső erő kivetítésének – megmutatása, továbbvitele, származtatása – megjelenítője. Példaként: **csermely**, **dermed**, **forma**, **förmed**, **gyarmat**, **gyermek**, **harmat**, **harmónia**, **kormány**, **lárma**, **sperma**, **termál** stb.

terror – *Erőszakos, kíméletlen módszer. Rémmuralom.* [nk: latin] A **terror** lelki-fizikai **törés-zúzás**. A **ter** gyök fordítva **ret** és a **rettenet** bővítményben adja vissza a **terror** lényegét. Ősmag(tar)-nyelvi gyökre épülő szó.

test – *Élőlénynek, különösen az embernek külső megjelenési formája.* [?] Mi a **test**? A **test** anyag. Ez érvényes minden élő vagy élettelen fizikai testre. Induljunk ki abból az állásból: Mi volt akkor, amikor még nem volt tapintható anyagi **test**? Teljes súlytalanság! Nézzük a többit ebből a szempontból. Melyek a **TEST** fő jellemzői? Íme: **Tapintható** – **Egységes** – **Súlyos** – **Térfoglaló**. Több irányba terjedő térfoglaló. Ez a – **TEST**. Ezt lehet vitatni, de ezt mondják a hangok ... és a tények. A CzF Szótár szerint: „Ezeknél fogva test vagy am. tetes, azaz látszatos, látszó, szembeötlő v. külső valami, melyben az utóbbi t és s helyet cserélve v. áttéve (minta p és s tesped = tepsed szóban) s az utóbbi e elhagyásával lett: tes-t; vagy pedig ily helycsere nélkül annyi volna mint tetszet, és szintén azt jelenti: látszatos valami, öszvehúzva tetszt, s változattal test, mint a met, metsz igéből lett mesgye, azaz metgye v. metszgye, vagyis metszett, hasított vonal két szomszéd telek vagy határ között. Sőt, mint tudjuk, maga tessék nem egyéb, mint átalakult tetszjék v. tetjék. A gyökelem mindenesetre te, melynek eredeti alapjelentése: tova, azaz terjedés.” Vagyis: **feltetsző**,

megmutatkozó alakzat, mely ha nem elesett esetenként settenkedni (teszthez kötődő esetek a test szó hangjaiból épülve), azaz mozogni is tud.

testvér – *Egyazon szülők gyermekeinek egyike, a többihez való viszonyában.* [egy test, egy vér] Ezt a szót csak az *st* páros szerepe végett írtam be, különben jó a meghatározás. Az *st* páros –, mint fennebb már írtam – bizonyos elkülönülést is jelez. Például a nősténytől elválik a magzat teste szüléskor. Az utódok, testvérek – egy test egy vér –, de különállóak. A nőstény úgymond testéből istápolja (tápolja, táplálja) a testéből szakadt utódait melyek ekkor kóstolják az élet első ízeit. Az *st* páros többek közt a román nyelvben ősmag(yar)-nyelvi örökségként jelen van az **a naște** – szülni, naște – szül, naștere – szülés szavakban. De más nyelvekben is, esetleg a *t* hang vált más hangra. Születés: olaszul *nascita*, angolul *nascency*, franciául *naissance*. Lásd még a **negyven** címszónál: egyvér – egyveng.

tesz – *Cselekszik.* [finnugor] Tehát a *tesz* jelentése: cselekszik. Valami változik, létrejön, lesz. Ennek nyomán feltetsző, látható jel a **tett** (főnév). A *tesz, lesz* terjedést is jelentő *sz* hangja a *nesz* szóból érthető jobban. Ez a teremtés neszező hangja, a hirtelen szösszenetként feltetsző, meglátszó új megjelenése.

tészta – *Lisztből egyéb anyagok hozzáadásával készült pépes massa.* [szláv] A *tészta, liszt, asztal, dagaszt, növeszt* (keléskor), *fogyaszt, emészt*, de az *asztag* szóban is, a táplálkozáshoz kötődő bizonyos jelenségek leírásának meghatározó hangpárosa az *sz*t kötött mássalhangzó-páros. Az *sz*t párosra rengeteg példa van a magyar nyelvben, és nem szláv jellegű. Az *sz*t párosok a szláv vagy bármely más nyelvben ősmag(yar)-nyelvi örökség. Ez a szlávozás viszont szakmaiatlan ökörség. A *CzF Szótár* ír a szó valószínű kialakulásáról. Íme: „Mi magyar elemzését illeti, ha alapfogalomul azt vesszük, hogy mindenféle tészta gyúrás, dagasztás, dörzsölés által készül: valószínűnek látszik, hogy gyöke *tész* egy a *gyeszöl, gyeszetöl, csesz, cseszel, cseszelődik* szók gyökeivel, melyekhez hasonlók *tosz, toszogat*; mi szerint *tészta* annyi volna, mint *gyeszette, toszotta* (a ‚rátotta‘ hasonlatára), vagyis öszvegyeszettölt porhanyú test, változattal: *gyesztő, gyeszte* vagy *tosztó, toszta*, honnan alakult: *teszta, tészta*. Egyébiránt szintén egyezik vele a szláv *tyeszto* v. *czeszto* v. *czeszto*, melyekkel viszonyban látszanak lenni: *tyeszni* szoros, *tyeszni*t vagy *tyisznút* szorítani, szorongatni, mely ismét rokon a magyar *toszogat* igével, honnan némely tájszólásban *toszogatott kolbász*, am. bélbenyomogatott, tömött, szorongatott, begyúrt vagdalékhús. A német *Teig* és izlandi nyelven *teyga* (kneten, gyúrn) mind érteményben, mind származási viszonyban szintén hasonlók hozzá.” Ez előbbi idegen változatok az ősmag(yar)-nyelv maradványai azokban a nyelvekben, hiszen annak utódnyelvei.

tetem – *Holttest vagy állati hulla.* [finnugor többől] A *tetem*, a régiesen ejtett *test, tet* alakjából ered. A *CzF Szótár* ezt így írja le: „Szélesb ért. állati test, honnan *Calepinus* magyarázójánál *tetemetlen* am. *testetlen* (asomatos). Továbbá, tagok, úgymint a lábak, kezek, melyeknek fő alkatrészét a szárcsontok *teszik*. Mint az elavult *tet-ik* származéka hasonló a *foly, kell, él, híz, kel* igékből származott *folyam, kellem, élem, huzam, Kelem* (föld) főnevekhez.” Ősmag(yar)-nyelvi szó.

tétova – *Határozatlanul ide-oda, bizonytalanzkodva.* [finnugor elemek] A *tenni* igéből indulva, talán a *tét*, de *hova*, vagyis *tenné* kezét, lábát, szemét, de *hova* (?) állapotból rövidült, alakult a *tétova* szó. Ha fordítanánk: *avotét* – *hova tedd* értelme jön elő, *tenné tova*, de *hova*? A *t* hang többek közt a *tapos*, az ellentmondásos *v* hang a bizonytalan irányt kifejező hang. Figyeljük meg szerepét a *válás, válasz, völgy, vélemény* stb. mind a több irányba indulás lehetőségét mutatja. Ugyanakkor a *véletlen* is legalább kétesélyes. A *vágás, kettészelés*. A *v* hang végletekbe eső: *vád* – *véd*. Minden eleme magyar a *tétova* szónak.

tetű – *Emberen, állaton élősködő apró, szárnyatlan rovar.* [finnugor] A *tetű*t a *tapadás*, régiesen *tepedés*, megbújás, szem elöl *eltűnés, tűszerű* szúrás, csípés jellemzi, és a neve is ebből ered... magyarul.

teve – *Ázsia és Afrika pusztáin teherhordásra használt, nagy testű, púpos hátú, kérődző emlős.* [török] Ennek az állatnak még az ősmag(yar)-nyelven adták a nevet, mely a súly *rátevéséből* ered. Ennyit rá *teve*, annyit rá *teve*, és *rátéve* vitte a *teve*. A még az ősmag(yar)-nyelvet beszélő emberek világában a történelem hajnalán, a kis számár mellett ez volt a nagyobb terheket elbíró, megbízható jámbor szállítóeszköz. A török nyelvek megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

téved – *Irányt veszítve, szándéka ellenére valahova jut.* [finnugor többől] Itt szintén a *tétova* értelme jön elő. És a *v* hang is jelen van az *útvesztő* állapot, sőt a *d* is az ellentmondásos állapot kihangsúlyozására, élethű megjelölésére. A *tév* – *vét* fordítás is beszédes, mert aki *téved*, az *elvét* valamit.

textil – *Fonalból szövással, hurkolással stb. készült kelme.* [nk: angol és francia < latin] A *textil* szó, hangzás szerinti bontásban: *teksztíl*. Talán *szőttes*, *szövet* volt előbb. Az *sz* páros az *osztováta*, *osztóvető*, *posztó* értelmi kulcsa. A szövésnél minden az *osztáson*, *beosztáson* dől el. A készterméknél a minta *osztottsága* adja az öltözet hangulatát. Minél több a minta, annál nagyobb a *választék*. A szövet, *textil*, azaz *teksztíl*, a *takács* – *szövőmester* – *ták*olmánya. Ez ősmagyar – etruszk – latin, de van ógörög oldalág is (*tek*, *ték*, *tak*, *ták*) Az *sz* páros meghamisíthatatlan, letagadhatatlan ősnyelv azonosító páros! VARGA CSABA írja az *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvének 216. oldalán: „A takács is tákoló: tákász, a szövet is tákolmány, de a szöveg is az, innen a latin szóegyezés: *textor* – takács, *textum* – szövet és *textus* – szöveg.” (*tek*, *ték*, *tak*, *ták*, *tok*, *tök*, *tuk*, *tik*) Az *sz* páros jelenléte mind a szöveg, mind a szövet esetében az *osztás*, *választás*, *illesztés* valamelyikét képviseli. Mindkét szóban benne van az *öv* gyök (*szövet*, *szöveg*), az *öv* körülvesz, körülölel, befog, épp mint a *föveg*, *süveg* a fejet. Ez lehet fizikai (szövetbe öltözünk), de jelképes is (szavak ölelésében éljük életünket). A *szövet* szerkezetében sok kis *öv* van, a *szövet* egymást *övező* szálak özöne. A szóvégi *et*, de főképp a *t* hang a *tettre*, *tákra*, *munkára* utal. Ezt az értelmet nem adja vissza csak a magyar szó.

textus – *Szöveg.* [nk: latin] A *textus*, *szöveg* is hasonló, egymást *övező*, *ölelő* hangok, *szövevényesen* leírva *szövetszerűen* szétterülő betűk özöne. A *szövegíró*: *szöveg**ták*oló, *rovás**ták*oló. Végezetül: a *ksz* páros állandó mozgást jelöl a szavakban: *cselekszik*, *furakszik*, *igyekszik*, *mosakszik*, *tolakszik* stb. Kivétel a *fekszik*, de az is mozgás nyomán előálló nyugalmi állapot.

tézsla – *Szekérrúd meghosszabbítására való rúd. Az eketaliga vagy borona elé akasztott rúd.* [déli szláv] A *tézsla* segédeszköz, mely bizonyos munkavégzésnél használatos. A *zsl* páros a tevékenységükben segédeszközt használók, vagy épp a segédeszközök megnevezésében van jelen, esetenként különválva is. Ilyenek: *kuruzsló*, *varázsló*. Vagy a *vizsla*, de a vízduzzasztó *zsilip* is. Az Istenhez közelítő *zsoltár*, *zsolozsma*. A délszláv nyelvek nem eredők, csak megörökölték.

ti – *Többes szám második személyű személynévmás.* [finnugor] A *ti* személynévmás régies alakja *tik*. Ez hangváltással benne van a ragozott szavakban is. Akkor meg hogyan lehetne bármilyen más nyelvi eredetű, hiszen olyan, mint egy test vérkeringése, jelen van mindenhol. A *CzF Szótár* példákat is felsorol. Íme: „Midőn viszonyállapotba lép, állandóan k-val jön elé, és *ték*, *tök*, *tok* alakban váltakozik, pl. egyes és többes birtokban, fejeték, fejeiték, fürtötök fürteiték, nyomotok nyomaitok, sarutok, saruitok, a névviszonyító ragokkal: tiéték, tiéiték, nekték, bennetek, rajtatok, nálatok, belétek, rátok, hozzátok, belóleték, rólatok, tóleték, érettetek, veleték, [...] Az igeragozásban szintén a főnebbi alakokban és állandóan k-val jön elé: nyerték, ültök, láttok; nyereték, ületék, látatok; nyertetek, ültetek, láttatok; nyerendtek, ülendtek, látandtok; nyerjeték, üljeték, lássatok; nyernetek, ülnetek, látnatok; nyerneték, ülnötök, látnotok. A *tök*-féle változat szabatosan csak akkor használatos, midőn közvetlenül ő vagy ü előzi meg, pl. körötök, bűnötök, öltök, ültök, ellenben: köreiték, bűneiték, ölhettek, üthettek.” (Kiem. K. S.) Erdővidéken ma is használatos *ti* helyett a *tük* változat. Például *titeket* helyett azt mondják: *tüktököt*. Nincs itt semmiféle finnugor eredet, magyar ez ízig-vérig.

tigris – *Ázsiában honos, nagy testű, fekete csíkos bundájú macskaféle ragadozó.* [nk: latin < görög < iráni] A *tigris* valaha az ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, az egynyelvűség idején, amikor még nem volt sem iráni, sem görög, sem latin nyelv, ... csírában sem. Erre bizonyíték a *gr* páros jelenléte. Sőt – bármily hihetetlen – a *tigris* nem lehetett ragadozó, mivel a magyar nyelvben fellelhető, *gr* párossal alkotott szavak egyikében sincs erőszakra való utalás, inkább játékoság jellemzi. Íme, az összes eddig általam föllelt: *bogrács*, *bögre*, *bugris*, *egres*, *grádics*, *igríc*, *m/ agrár*, *szegről-végről*, *tigris*, *ugrál*, *ugrabugra*, *végre gr* párost tartalmazó szavak. A páros hangjaiból alkothatók: *gar*, *gör*, *gördül*, *görög*, *gurul* és talán még mások. A későbbiekben már megjelenik a *gr* páros erőszakra utaló szavakban is az utódnyelvekben. Például a latin *agressivitas* – erőszak, erőszakosság, vagy *aggressio* – erőszakos cselekvés, melyek az *ugrás* szóból torzultak. A *gr* páros idegen nyelvi jelenlétéről a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben írtam *A hangkörnyezet értelemváltoztató hatása a hangpárosokra* fejezetben. Lásd a www.magtudin.org nyelvészet rovatában, vagy a www.kolumbansandor.ro honlapon.

tiló – *Kender és len tilolására való, lábakon álló házipari eszköz.* [török] A *tiló* valaha az erősebb *r* hanggal létezhetett, és lehetett neve *törő*, *tiró* majd *tiló*. Sokszor van oly hangváltás, hogy a legerősebb *r* hang átmegy a leglágyabb *l* hangba, sőt ha a kisgyerek hanghasználatából indulunk, mely nagyon is mérvadó, akkor előbb volt a lágy hang és utána az erős. Viszont itt már a fejlődés

korai szakaszán túl voltak, és rájöttek a rostot adó len és kender hasznos voltára. Arra is, hogy zúzva, pozdorjára **törve** leszedhető a héj, háncs, és alatta van a hasznos anyag. A *CzF Szótár* némileg másképp magyarázza: „E szó, mint alakjából kitűnik, eredetileg részesülő az elavult til igéből, mely valószínűleg nem egyéb, mint a tal tol s talán lágýtva gyal, honnan gyalu am. famívesek azon szerszáma, melylyel a fának fölületéről szijácsokat, szilagokat szelnek mintegy tolnak le; hasonlóan a tiló is am. taló toló, mert vele a kender- és lencsyalakról a pozdorját letolják. VÁMBÉRY szerint csuvas nyelven: tíla, szintén am. a magyar tiló; továbbá csagataj nyelven til-mak am. **tör**-ni, **darabol**-ni, s tilim, valamint az oszmanli dilim am. darab. Eléjön a francziában is tiller v. teiller am. tilólni és tillote v. tillotte v. tillole am. tiló.” (Kiem. K. S.) Szerintem, átnéztek kissé fölötte, mert a **törés** nem tolás, és ahhoz hogy a héj pozdorjára hulljon, nagyon össze kell **törni**. Tudom, mert és is **tiloltam** kendert és lent. A fenti okfejtés jobban megközelíti a valót. A pozdorját végül nem letolják, hanem kihúzzák, kifésülik gerebennel. Ettől eltérően a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű, nem török.

tímár – *Nyersbőr kikészítését végző iparos illetve szakmunkás. [óorosz]* A **tímár** **timsó**val dolgozik, abból kapta nevét a szakma. A **timsó**, **tömsó** neve összehúzó, **tömörítő** tulajdonságából ered. A szó fordítva **mártí**. A **tímár** szakma egyik fontos tevékenységi szakasza az áztatás, **bemártás**. A *CzF Szótár* német, a MÉK Sz óorosz irányba vinné a teljesen ősmag(yar)-nyelvi eredetű szót.

tincs – *Hajfűrt. [?]* A **tincs** **ti** gyöke a kicsinységet jelenti (**pití**, **típeg**, **töpörödött**). Az **in** gyök a fűrt **fin**omsága, az **ncs** páros körülkötést, csomósodást, csavarodást, szorítást jelentő szavak vagy szorítandó dolgok értelemadó hangpárosa. Például: **abroncs**, **bakancs**, **bilincs**, **bogáncs**, **gáncs**, **kancsal**, **kilincs**, **mancs** stb. Ugyanakkor az **ncs** hangokkal alkotható a **csüng** szó. A kedvesünk bodorodó **hajtincse**, **csüngő** hajfűrtje látványként is simogatásra ösztönző, mindkettőnk közös szerelmi **kincse**. És tegyük hozzá, hogy a már közülünk végleg eltávozott kedves gyermek **hajtincse** is esetenként egy kis szelencében **kincsként** van őrizve, kezelve az anyuka vagy az őt szeretők részéről. Ősmag(yar)-nyelvi szó ez még valaha a kezdetektől.

tinó – *Fiatal ökör. [török]* A **tinó** **ti** gyöke is kicsit, **pití** fiatalat jelent. Ugyanakkor az **in** gyök a viszonylag **fin**omat, oly állatot, mely még nem durva, nagy ökör. Ám az **in** jelentheti egy fejlődési szakasz végét is (**fin** – vég, lásd a **finom** címszót), ahonnan már elkezdődik a következő szakasz, az ökörré válás.

tinta – *Írásra használt, rendszerint sötétszínű oldat. [latin]* A **tinta**, **tenta** **színes** folyadék. A **tin** **ten** gyökök fordítva **nit**, **net** – folyadékot jelentenek, ez esetben **színeset** (Lásd a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben, a Keressünk ősnyelvi szavakat fejezetben, a víz ősi megnevezéseit. www.magtudin.org Nyelvészet rovat vagy www.kolumbansandor.ro honlapokon.). Az **in** gyökről már volt szó fentebb: **finom**. Itt **színező** is. Az **nt** páros viszonyító: olyan, **mint** a ... Úgy tűnik a névből, hogy többféle **színt** kavartak, és valamilyen természetben megtalálható **színt** **mintaként** használtak. A **tinta** előbb kelmefestésre használt **színező**, mellyel különböző **mintákat** is festettek. Meglehet a **pingálás**ra kis **szórtincseket** használtak, melyekkel **tincseltek**, **tintálták** az anyagot (Erdővidéken ma is használatos szó: **tincsel**, **tincselget**). Innen maradhatott fenn különböző nyelvekben, egymástól távol eső helyeken. Példaként: a latin **ping**, **tingu**, baszk **pintura**, filippino, galíciai, katalán, portugál, spanyol **pintura**, francia **peinture**, ír **peinteáil**, welszi **paent**, japán **peinto**, koreai **peinteu** és talán még sok más. Megfigyelhető az **nt** páros jelenléte ősmag(yar)-nyelvi azonosítóként. Némelyiknél van hangváltás, vagy közbeiktatva más hang is, mely ama nyelv hangzástörvényei miatti. Az egyik latin szó a **pingálni** igéből indult. A *CzF Szótár* is összehasonlít néhány kifejezést: „Eredetre egyezik a német Tinte, a szint jelentő olasz tinto, és franczia teinte szókkal, melyek Adelung szerint a latin tingo, tinctura, középkori latin tincta szókból eredtek stb.” Az eredet forrásaként említett latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvből merítette. A **tinta** ősmag(yar)-nyelvi szó. Az **nt** párosnak az utódnelvezetben való jelenléte igazolja az ugyanazon nyelvből való eredetet. Megfigyelhető, hogy az **nt** páros viszonyító szerepe mellett, ha **i** hanggal épül össze hangulatot leíró. A **színek** is hangulati tényezők. Íme, néhány példa: **csintalan**, **érint**, **hinta**, **int**, **kacsint**, **palacsinta** stb. A páros hangjaival épül a **nóta**, mely szintén hangulati, vagy a **nőtlen**, mely felkelheti a nők fantáziáját.. Egyetlen ellenpélda a **sintér** szó.

tiszafa – *Lapos, túlelű, húsos piros termésű fenyőféle. [szláv + fa]* Nem elhíhető sem a MÉK Sz szlávozó, sem a *CzF Szótár* latinozó eredetre utalása. A **tisz**, hasonlóan a **tész**, **tíz**, **tűz** gyökökhöz, magyar. A **tisz** gyöknek nagy szóbokra van a magyar nyelvben, ha ez volna az eredet. Ám van egy másik feltételezés: „A folyó neve a vaskorban (Kr. e. 7–6 sz.) a mai Szeged területén megtelepedett

agathürszosz és szignünna népcsoportoktól származhat: a „tjah” (ejtsd: *tidzah*) szó folyót jelenthetett. A szöke jelzőt a benne lévő iszapról kapta.” Ezt olvastam legalább 9 – 10 helyen, ahol rákerestem a hálón a Tisza névre. Itt viszont két irány lehetséges. A *tidzah* – folyó, e név lényege egyezik a háromszéki Feketeügy nevével, mely Feketeid volt valaha. Lám: *tidzah*, Feketeid. Az *id* mindkét esetben *víz*, *folyó* jelentésű. Adalékként: az **agathürszosz** és **szignünna** törzseket, **ágtörzs** és **székelyek** néven azonosítja BÍRÓ LAJOS: *A magyar régmúlt titkai*, című könyvében. Ez esetben pedig magyar nyelvű népekről van szó. A másik dolog, mely jellemzi a folyót: a világos színű *iszap* (*tisza*(p)). A szó másik fele: *fa* – *felnövekvő*, *feszes* növény.

tiszt – *Egyenruhás testületekben magasabb képzettségű parancsnok.* [szláv] Amint fennebb is volt említve, a *tiszt tiszt* gyöke, hasonlóan a *tész, tűz, tűz* gyökökhöz és magyar. A *tisz* gyöknek nagy szóbokra van a magyar nyelvben. A *CzF Szótár* leírása: „Véleményünk szerint e szónak eredeti első jelentése az erkölcsi fényre, kitüntetésre, ékességre vonatkozó dísz, (decus, ornamentum), melyből t utóttéttel lett diszt, s keményebb hangoztatással tiszt. [...] Tudniillik szokása nyelvünknek az sz, s, cs véghangú gyököket és törzsöket t-vel vagy k-val megtoldani, mint: válasz választ, arasz araszt, eresz ereszt, [...] Továbbá a d keményebb t-re szeret változni, mint: dobzódik tobzódik, dukmál tukmál, [...] A tiszt tehát, mennyiben a diszt gyökből származik, észtani rendben jelent először diszt adó, erkölcsi becscsel járó társadalmi állást, rangot, honnan a tiszt, tisztesség, tisztel, tisztelet, tisztelendő származékok.” Semmilyen szláv nyelvi jelleg nem érezhető.

tiszta – *Amiben nincs szenny.* [szláv] A *tiszta* is a *tisz* gyök bővítménye. A szóban levő *isz* gyök a szennytől való *iszonyodás*, a szóvégi *ta*, *tá*volodás. Az *szt* páros az elválasztás értelmét is hordozza. A *tiszta* elválk a szennytől, *kosztól*. Nézzük meg a *CzF Szótár* leírását a *tiszta* tekintetében: „A fentebb elsorolt érteményekből kitűnik, hogy a *tiszta* tulajd. érzéki vagy anyagi jelentése a testek látható minemiségére vonatkozik, melynél fogva azok minden idegennemű vegyülék, keverék, tapadék nélkül saját szerű külsejökben, tüneményeikben ötlenek szemünkbe. Minthogy továbbá a testek jobbra vagy gyakran részint más testrészek odatapadása, részint közbevegyülése által mocskosak, illetőleg homályosak, zavarosak lesznek, s valódi színöket különféle csiszolás, dörzsölés, vagyis az idegennemű részek eltávolítása, elválasztása által nyerik vissza: innen okszerűleg állíthatni, hogy eredeti magyar fölfogás szerint a *tiszta* szóban a csiszolás, dörzsölés alapfogalma rejlik, s gyöke *tisz* egy azon csisz gyökkel, [...] s az illető testek tisztítására, fényesítésére vonatkoznak. [...] Alapfogalomban rokona: dísz, mennyiben részint külső, részint erkölcsi csint, fényességet jelent, honnan disztelen am. külsőleg vagy erkölcsileg csúnya, mocskos, tisztátalan.” A *tiszta* szláv megfelelője csiszti, mely a *csiszol*, *taszigál* műveletből ered a magyar nyelvből. Vagyis nem a magyar nyelv örökölte a szlávoktól, hanem a szlávok a magyar nyelvből. Az új mindig a régebbitől örököl. Az erkölcsileg, fizikailag *tiszta* férfi, de főleg nő *tisztelet* érdemel.

titok – *Mások előtt elhallgatott, leplezett tény, dolog.* [finnugor töből] A *titok* fogalma külön is megér néhány mondatot. Az erőltetett grammatika szerint a *t* hang tárgyrag, vagy a múlt idő jele, esetleg képző. Ezt nem vitatja senki, ám a *t* hangnak a magyar nyelvbonctan szerint sokkal mélyebb jelentése is van. A *t* hang az elrejtett ismeret, a *titok* kifejező hangja. A *titok* értelme – elrejtett világosság, valaha lehetett: *tett-ok*, a *tettek rejtett oka*, *tetok*, *titok*. Az *ok* a fényt beengedő *lyuk*, (latinul *oculus*, románul *ochi*) de előtte *fátyol* van, ami takarja. Az *i* ismeret (*Isten*), a *titok*, elzárt, (*tit*) *tok*ba helyezett ismeret. A kulcs a *t* hang, a *tít*. Ez a *pszt*, csendre intő szócskában is jelen van. A szó elején levő *t* fontos, mivel megfigyelhető a *t* hang szerepe a *titok* értelmi hangzójaként a *rejt*, *sejt*, *fejt* stb. szavakban. Mi a *t*? A *teremtés*, *tér*, *természet*, *test* rejtélyei és más *titkok*at rejtő ismeretlenek kulcsa? Valaha az ősmag(yar)-nyelven az *elrekesztve*, *elrekeszelt* (nyilvánosság elől) kifejezés is élt, melynek szófordított alakját a *szekrény* őrzi. Az utódnelvek egyik része ezt örökölte meg, és ebből torzította a *secret* – *titok* szavukat. Több utódnyelvben előjön a *táj* gyök, így a román *taină*, a cseh *tajemství*, bolgár, horvát, makedón *tajna* stb., melyek jelentése: *titok*. Ez a szó az ujjal lezárt *szájra* utalhatott, és így ismét a *t* hang *zárt* jelentése, annak fontossága tűnik ki. A *titok* a látó szemek elől eltüntetett igaz valóság. A grúz *saidumlo* a *szájra* és a beszédre – *dumlo* – a szájból kibomló *dumára*, szóra utal. A *duma* is ősmag(yar)-nyelvi szó. A *titok*, létező, de elrejtett erőkre vonatkozik. Aki ezeket elrejtette, *rejtékbe tette* (*tett*, *tok*), biztonságban őrzi. Ha felfedné, kellő ismeret, erkölcsiség, felkészültség hiányában e *titkok* pusztító erők lennének alkalmatlan kezekben. Van, amit megengedett felfedezni az ember által. Tudni akarta: mit tesz vele, ha *birtokába jut*. Ott áll-e az ember az *érettség* és *erkölcs* magaslatán, hogy kizárólag embertársai

javára, hasznára alkalmazza azokat? (És az emberiség bebizonyította, hogy politikai, üzleti vezető rétege sokkal aljasabb, önzőbb, becstelenebb annál, hogy a jó irányba használja fel az eddig feltárt nagyszerű **títkok**at. Elsősorban mindent a **pusztítás** céljaira alkalmaznak, fejlesztenek a haditechnikában. A becstelen önzés, hatalomvágy, nem vagy alig enged teret másra. Ebből eredően elmondható, hogy a felfedezések több kárt hoztak az emberiségnek, mint hasznot. Sokkal többet. Az eddig feltárt **títkok** birtokában az ember szétrombolná a Földet. Annyi **pusztító** erőt halmozott fel, mely a gyönyörű Föld, mint égitest, százszoros el**pusztítás**ára elegendő.) A megfejtés kulcsa: a **tít tok**ba helyezett ismeretanyagának kibontására le kell ereszkedni az alázatos **a** szintjére. A **ta** ősgyök által képviselt értelem ennek nyitja. Az **n** oly hang, melynek kiejtések az egész koponya enyhén rezdül, tehát az elme igénybevételére van szükség. Ugyanakkor, mint helyrag mutatja: a **ta-n** nyugszik a rejtély felfedése, **tan ulni** kell. Hosszú idő után **jut** el oda, hogy a **tít, tan** fogalmakban, a legmélyebb szintet képviselő **u** megjelenjen, elfoglalja az **i, a** (tit – tan – tut) hangok helyét, és a **t** hang a **du** értelmét jelölő **d** hangra válts on – **tud**. Az **ud** vizet jelent, de alámerülést is. Az ismeretekben alámerült állapot a **tudlás**. Ez továbbá **beásás** is a mélybe. A **tut** (t > d tut – tud) szóalak a **mindent** is jelenti. Sok utódnelv használja is e szót ily értelemben. Például: olaszul **tutti**, románul **tot**, spanyolul **todos**. A **títok – tudok** fogalmának kibontását folytathatnánk a végtelenig, hisz ez egyik leginkább érdekesítő dolog az értelem szempontjából. De talán érintettük a lényegét.

tivornya – *Fékevesztett mulatozás.* [latin] A CzF Szótár is hajlik latinból eredeztetni a **tivornya** szót. Csakhogy ez épp fordítva történt valaha. Ha **ívásról**, mulatozásról van szó, az majdnem mindig **vitába** torkollik. A **tivornyákról** a Kislexikon a Pallas Nagylexikont idézi: „Tivornya vagy dózsölés, társas összejövetel, melynek célja szeszes italok élvezete. A görögöknél a T. (symposion) evés után vette kezdetét és a T. vezetésére főnököt (symposiarch) választottak aki büntetéseket is szabott ki. A szimpozion alkalmából tréfás kérdéseket és talányokat is adtak fel, fuvolás és citerás nőket, táncosnőket, szemfényvesztőket, komédiásokat és komédiásnőket szerepeltettek.” (<http://www.kislexikon.hu/tivornya.html>) Megfigyelhető a szöveg kulcsszavaiban a sok **v** hang (tivornya, evés, ívás, élvezet, fuvola), mely a **vígság, vétek, válság, vihar, vita, verekedés, vezeklés** stb. szavak kezdőhangja. A **tivornyához** kellett egy megfelelő **környezet**, hangulat. A lexikon szerint elsősorban az **íváson** volt a hangsúly (majd az **íváson** is). A **tivornya ny** hangjának szerepe a **rinyák, luvnyák**, azaz **könnyű** nők, **könnyelmű** férfiak jelenlétében mutatkozik meg. Aztán voltak kérdések, talányok, vagyis volt **vita** (**tiv** – vit), volt **kornyikálás**, **cikornyás** szemfényvesztés, majd a végén jelképesen törött **szárnyú** madárként, **kornyadozó – gernyác hernyó**ként vonaglás, miközben rájuk **virnyadt** a hajnal. Másnap **szörnyű** fejfájás, **vernyogás**. Ezek mind a **tivornyához** kapcsolódó melléktünetek. Az ilyen **ívók**, kocsmák nem a tisztességesen dolgozó, munkájukat végző, istenes emberek közt jelentek meg először, hanem a dózsölő, semmittevők (urak) közt, majd később a kikötők környékén, a külvárosok fertőjében. Az **rny** páros szerepe már kivehető volt a fenti példákban. A páros hangjaival alkotható szavak által kifejezett fogalmak is köthetők a **tivornyákhoz**: **arany, renyheség, erény** hiánya, rossz erkölcsi **irány**, félre **kanyar** (latinul curva) stb. Tehát a **tivornya** szó minden eleme: lefolyás, következmények, azoknak jellemzői akár hangonként magyarázható magyarul. Már az egynyelvűség idején kialakult a züllésre alkalmas légkör. A latin csak átvette az ősmag(yar)-nyelvből.

tíz – *Kilencnél eggyel több.* [? **iráni**] Szám – **tíz** – a teljesség száma, mely jelképezi a teljesség **tisztaságát**. A minden fémet megtisztító őselem a **tűz**. Az emberi jellem **tisztessége**. Egy oly **dísz**, mely ott magasán, fenn ragyog, s melyért a küzdelem folyik egy életen át. A teljesség **dísze**, melyért csak **egy** szilárd erkölcsi alapról lehet indulni. Az eggyel kezdődő küzdelmi sor végpontja. Lásd a www.kolumbansandor.ro honlapon a **Kötött mássalhangzó-párosok** című könyvnek, A **számok mondanivalója** fejezetét vagy e könyv függelékét. Minden szám neve magyar eredetű.

tó – *Tengerrel összeköttetésben nem levő, állandó medrű, mélyebb állóvíz.* [**finnugor**] A **tó** vízlelőhely, fontos vízlelőhely, melyet saját forrás táplál vagy vízvesztését folyó pótolja. A **pótol** szó a vízzel kapcsolatosan keletkezhetett, mivel a **p** hang, a **pó** gyök víz jelentésű (**püpi**, az olasz **Pó**, a magyar **Ipoly** folyók). A **pótol** szófordítással **tópol**, tápol, táplál. A levegő után a víz a legfontosabb elem az emberi test számára. Ezért volt a neve a vízlelőhelynek: **fontos** vagy **fontó**, mely vizet **ontó**. Ezt örökölte a latin nyelv, és torzította **fontanus** alakra, ebből ered az olasz **fontana**, a román **fântână**. A CzF Szótár szerint: „A tó és tenger alapfogalomban rokonok, miszerint nagyobb kiterjedésű, s látszólag álló víztömeget jelentenek. [...] némely nyelvekben csekély különbséggel azonos nevekkal bírnak, p. a német der See tó, die See tenger. Valószínű, hogy valamint a tenger a tenyér

és tenyész szókkal mint szétterjedésre vonatkozókkal egy eredetű: hasonlóan a tó a tág, tát, tár, távol, tétova, vagyis a to v. ta helyi távolságra vonatkozó szókkal áll származási viszonyban. Egyezik velök az uralaltáji nyelvek közül a szamojed to, toa, tu, tuú, a tengert jelentő werchoturi ut, utá; BUDENZ J. szerint az osztják teu, touk, tokh, votják td', vogul tuo, túr, finn szuo, észt szoo, lív szuo. Ide sorozhatók a sínai sču (lacus), sũi (aqua), továbbá a török szu és mongol uszun, melyek általában vizet jelentenek. Sőt hasonlók hozzá a német Teich és See is. Némely helynevekben magyar nyelven is szó, mint a Szikszó, Szárszó, Berekszó (azaz Szik-tó, Szár-tó, Berek-tó) helynevekből gyaníthatni." Még hozzáteendő, hogy míg a *szem ellát víz* gondolatból is születhetett az ősmag(yar)-nyelvi alakja. Vagy a német See, az angol sea – tenger szavak az ősmag(yar)-nyelvi *széles* torzói lehetnek, hiszen az ősmag(yar)-nyelven a tengert minden valószínűség szerint nevezhették *széles* víznek is. Magyar film (*Körhinta*) dalrészlet: „A szerelem szélesebb a tenger vizénél.” A CzF Szótár névfelsorolása az ősmag(yar)-nyelvből eredést igazolja.

tojik – *Tojással szaporodó állat nőténye a kifejlődött tojást kinyomja magából.* [finnugor] A *tojás* neve a *kitolás* látványa nyomán keletkezett. Hol ebben a finnugor elem?

tok – *Valamely tárgy számára készült, annak alakjához igazodó védő, tartó.* [? török] A *tok*, mely védőburok, tulajdonképpen *takaró*ja *rejteke* valaminek. Az *iskotolya* is. A *kotló tokolva* (*takarva*) *kotolja* tojásait. Mi ebben a török, ha mindez oda-vissza forgatható, magyar értelmű gyökre épül? A CzF Szótár idegen nyelvi alakokat is felsorol: „Alapfogalomban, mint burokra, burkolásra vonatkozók, egyeznek vele a takar, tekenő, tegez szóknak tak, tek, teg gyökei; továbbá: dok, mibe a fonókerék csörlő orsóját teszik. Rokon vele a mongol duktui(tok), továbbá VÁMBÉRY szerint, a csagataj takar v. takao (zsák, lepel). Hasonlók hozzá a hellenlatin theca, latin tego, teges, tegmen, tegulum, német decken, Deckel, stb.” Ezek mind ősmag(yar)-nyelvi örökségeik.

toka – *Áll alatti zsíros húspárna.* [szláv] A CzF Szótár választ ad: „Gyökhangokra és alapfogalomra nézve rokona a dag, dagad, daganik, menyinyiben a toka természeténél fogva dagályos; tehát mintegy daga.” Ez viszont magyar gyök, kiterjedt szóbokorral.

tokány – *Vagdalt húsból készült, hagymán pirított, borssal fűszerezett, bő lével tálalt húsétel.* [román] A *tokány*, pörkölt, a *tok* gyök a munka jelölése, az *ány* (ánt) egy munkafolyamat, vagy érési folyamat bevégzett állapotát jelenti (költemény, alkotmány, leány, asszony stb.). Kész az *étek*, *tákolva* a *tokány*. A *tokány* szó *ny* hangja az *nt* viszonyítóval fölcserélhető. Ez jelentheti az elkészítési módot, és arra is gondolhatunk, hogy volt ehhez hasonló étel, melyet másként készítettek el. És volt is (pörkölt, gulyás stb.). Hangsúlyozom a *tákolás* nem a rosszul végzett munka jelölője volt a kezdetekkor. A *tek*, *ték*, *tak*, *ták*, *tok*, *tök*, *tuk* gyöksor rendkívül fontos kifejező értelmet hordozott a *tekintet*, *jóteknony*, *takács*, *tákol*, *tokány*, *tökéletes*, *tukmál* szavakban is. A román nyelv csak megörökölte, mint más nyelvek is oly temérdek mennyiségű kifejezést.

toklyó – *1 – 2 éves juh.* [török] A CzF Szótár ad választ: „Második esztendőbe menő bárány. Kostokló, nőténytokló. E szót kétféleképp elemezhetni. Ha azt vesszük alapfogalomul, hogy a bárány, miután egy éves elmúlt, úgy nevezett báránygyapjából kivetkezik, s helyette más szálút kap, azt vélhetnők, hogy gyöke azon átvitt értelmű tok, mely a madárfiak sarjadéktollát jelenti, miszerint toklik annyi volna mint tokgyapját elveti, valamint hámlik ami hámjából vedlik, küklik, ami tollaiból kivetkezik, s e szerint tokló am. tokgyapjából kivetkező. Helyesebbnek tartjuk SZABÓ DÁVID figyelmeztetését, aki azt tokjuh-val (azaz tokosodó juhval) azonosítja; melyből könnyen származhatott a szintén divatos toklyó, s ebből tokló.” S bár a török nyelvekben is van hasonló, az ősmag(yar)-nyelven vélhetően hamarabb nevet adtak, hiszen a török nyelvek évezredekkel később keletkeztek. Akár a *kly*, *kl*, *kj* párost vesszük, ez mind magyar eredetre vall.

tol – *Nyomással helyváltoztatásra készlet.* [finnugor] A *tolás* művelete: *t* távolít, *o* oda, *l* lökve. Jelen van a *talicska*, *taliga*, *tolattyú* nevében is.

toll – *A madár testén levő, vékony gerincből és ezen kétoldalt síkban sűrűn elhelyezkedő finom lemezes szálakból álló szaruképződmény.* [finnugor] A tollról a CzF Szótár azt írja, hogy: „A toll tehát = toló, mert a madarat tovább tolja.” Az utódnnyelvek egyik részében *pero*, mely fordítva *repo*, *repül*, *száll*. A *toll*, főleg a *pihetoll* is *repül*, *száll*. A madár is a toll segítségével száll.

tolmács – *Beszédet valakinek előszóval más nyelvre lefordító személy.* [török] A *tolmács* szerepe a szöveg átfordítása, majd *odatolása* a *másik* fél elé. Az *lm* páros az átfordíthatóságra ad párhuzamot:

az *álmos* ember átfordul alvásba, a *szalma* *almot* megfordítják frissítés végett, hogy szép legyen az *álma*, a *kelme* is fordítható, az *elme* gondolatai forognak, (és az *lm* bontva) a *lemez*nek is két oldala van. A *csatolmány* szóban az összekötés gondolata rejlik. Ugyanakkor figyelembe véve a *t* és *sz* hangok rokonhangzását, a *tol* lehet *szol*. Amikor egyik fél előadta mondandóját, akkor mondhatták a fordítónak: most *szólj másképpen*. Nem török eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi, és innen örökölték azok. A *CzF Szótár* felsorol néhány változatot: „Mongol nyelven: tolmacsi, honnan tolmacsila-khu, = tolmácsol-ni, tatárul: tulmas, oroszul: tolmacs, lengyelül: tłumacz, németül: Dolmetscher, (dolmetschen am. tolmácsolni,) [...]” Nem feltűnő a *t > d* váltás sem (zöngétlen > zöngés), a *lm* páros viszont a zömében jelen van, még ha bontva is. Továbbá a *CzF Szótár*-ból: „[...] török-persa-arab nyelven: tardsamán, tardsumán, turdsumán, ezen igétől: tardsama (= fordítani). A törököknél eléljön dragomán, drogemán, trugmán alakokban is.” Ezeknél a *fordít* igéből alakult ki a szó, és az *rd* páros a nyelvi folyamatosságot jelző útmutató.

tolvaj – Az a személy, aki lop vagy lopott. [? szamojét vagy vogul] A *tolvaj* szót a *CzF Szótár* a *dúl* igéből származtatja, vagyis: más tulajdonát *feldúlva* eltulajdonít. Szófordítással a második szótag *vaj* – *jav*, *javakról* szól. Aki más *javait* *eltolja*, azaz *tovább* viszi annak engedélye nélkül. A *CzF Szótár* szófejtése: „[...] a tolvaj szó közvetlen törzse lehetett a részesülő *dulva*, melyből j utóhangzással lett *dulvaj*, módosítva *tolvaj*; miszerint *tolvaj* = *dúló*, mint *csalva* szokottam *csalva* = *csaló*. [...] Egyébiránt a töröktatárban *tala-mak* am. rabolni. BUDENZ J. szerint pedig a déli *vogulban* *tolmakh*, a lappban *suol*, *suola*, a mordvinban *salaj*, *sald'*, [...]” Hát e szó eredetéért nem kell oly messzire menni. Az *lv* páros a valamivé válás gondolatát hordozza: *alvad*, *bálvány*, *csalva* (*csalva*). *halvány*, *jelvény*, *nyúlvány*, *olvad*, *utalvány* stb. szavakban. A <http://osnyelv.hu/czuczor/index.html> honlapon bővebben a **tolvaj** címszónál.

tompa – Aminek hegye, éle kerek vagy lapos. [szláv] A *tompaság* a **csonka**, **tonka**, **tönk** jellemzők állapotú következménye. A *CzF Szótár* leírása: „Gyöke azon *tom*, vékony hangon *tem*, melyből metszésre illetőleg *elmetszett*, *elvágtott* testdarabokra vonatkozó származékok eredtek. [...] Egyezik vele a tájdivatos *tonka*, és a köz használatu *csonka*, mely egyébiránt szűkebb jelentésű. Hasonló hozzá az elötétes német *stumpf*, mely jelent *tonkát* és *tönköt* v. *tenket*, valamint a magyar *tőke*, elötéttel németül: *Stock*. A *tompaság* alapfogalma rejlik a latin *stupet*, *stipes*, *stipula* szókban is, melyek gyökei az *s* kihagyásával: *tup*, *tip*, fordítva *put*, honnan *putare*, *amputare*, am. *elmetszeni*, *megtompítani*, és *mut*, honnan *mutilus*, *mutilo* am. *metszek*, *metélek*.” E fenti utódnyelvi szavak bizonyítják az egynyelvűség idejéből való eredetüket. A szláv nyelveken: *tupy*, *tup*, *tope* stb.

topolya – Fehér nyárfa. [szláv] A *topolya* szó vízhez kötődő kifejezés. a *p* hang, *püpi*, *poly*, *polyó*, *folyó*, az olasz *Pó*, a magyar *Ipoly* folyók nevei igazolják. A fehér nyár a folyók árterületeinek növényzetéhez tartozik, és innen kapta *topolya* nevét – *töve* a *po*-ban, *topog* a *nyirkos* helyen. A szláv nyelvekhez annyi köze van, hogy azok átvették a magyar nyelvből. Valószínű, hogy *Topolya* város neve is ehhez kötődő. Amiért Trianon óta *Topolya* Szerbiához tartozik, még nem következik az, hogy szláv neve van a városnak. *Topolya* akkor kapta nevét, amikor még egy fia szerb sem lakott a vidéken. Ez is olyan kerítéssel áteső, hasra csapott eredet meghatározás.

toportyán – Farkas. Medve. [? török] A *toportyán* *top* gyöke a *taposással*, járkalással kapcsolatos. A *portya*: bizonyos felhajtással járó kötetlen bolyongás, utazás. A vad a zsákmány utáni csatangolásai miatt kapta a *toportyán* melléknevet. Semmilyen kifejezetten török elem nincs a szóban.

tor – Lakoma. [? török] A *tor* a *torkoskodás* rövidített változata. Nem török.

tóra – Mózes öt könyve. [nk: héber] A *tóra* az ősmag(yar)-nyelvi *törvény* *tör* gyökszavából ered, de lehet a *törvények* *tára* is. Mózes idejében még a ma magyarnak mondott nyelvhez hasonló nyelvet beszéltek a zsidók. Valószínű, később, fogságaik idején torzult el teljesen, és akkor születtek írásaik is, már héberül.

torna – Testgyakorlás. [latin szóból] A *torna* *tor* gyöke *körértelmű*, a *tornázó* ide-oda *forog*. Az *rn* páros valamilyen tevékenység, jellemző segítségével valamivé válni, valahová eljutni. Ilyen: a *hírnök* hírvitellel, a *mérnök* pontos méretek szerint végzett munkájával, a *zsarnok* zsarolással. A *torna* gyakorlása által a test erőben *nő*, megedződik. A latin csak átvette. A *CzF Szótár* említi néhány utódnyelvi szóalakot: „Olaszul: *torneo*, francziául: *tournoi*, régi németül: *turney*, (Adelung), ma *Turnier*, közép latin nyelven: *torneamentum*, a latin *torno* igétől, mely általán forgatást jelent.”

tornác – Falusi háznak nyitott oldalú, gyakran oszlopos, folyosószerű része. [német (< francia vagy olasz)] A *tornác* olyan térség, előtér, melyen keresztül bejutnak, befordulnak a házba. Mondhatjuk: *beforduló*, *forgótér*. A szóvégi *c* hang, a *tornác* a házhoz viszonyított kicsinységét jelzi.

Székelyföldön *tornánc* a neve. Lánykéréskor, lakodalom esetén a *tornáncon táncolni* is szoktak. Semmi köze a német, francia vagy olasz nyelvekhez.

tornádó – Az Atlanti-óceánon és Észak-Amerikában pusztító forgószél, ciklon. [**nk: spanyol**] A *tornádó* ősmag(yar)-nyelvi gyökökből épülő szó. Magasra (*nád*) tornyosuló szélörvény. Az *rn* páros is jelzi az ősmag(yar)-nyelvi kötődését.

torok – A szájüreg és a garat közötti átvezető rész. [**finnugor** töből] A *torok* a *garat* fordított (*tarag*), hangváltott alakja. A *garaton legörgetik* az ételt, italt. Mind a *garat*, mind a *torok* körértelmű szó. Nem finnugor, hanem ősmag(yar)-nyelvi töből.

torony – Kis alapterületű, magas építmény vagy épületnek ilyen része. [**német < francia**] A *torony* az összetorlózott, magasra emelkedő *oromzat* képeinek látványából eredő. Az *or* ősgyök. Magasba *törő oromzat* (oronyzat). A német *Turm* és a francia *tour* is ősmag(yar)-nyelvi örökség.

torta – Krémmel rétegesen töltött, szeletekben fogyasztott finom sütemény. [**olasz**] Az igazi *torta* toronyszerűen magasított finom, értékes sütemény, akár egy lépcsőzetes torony (zikkurat). Az biztos, hogy a történelem folyamán nem a latin nyelvűek sütöttek először toronyszerűen magasított süteményt. Ha a szumér toronytemplomoknál tartott ünnepségek központi helyet foglaltak el, akkor azokhoz illő ünnepi lakomákat is rendeztek, melyek alkalmával ételeik díszítményeiben is igazodtak toronytemplomuk alakjához, azt szemléltetve. Ilyen lehetett egy *torony* alakú finom sütemény. Nem elhízhető, hogy az írott történelem dereka körül megjelenő nép hoz oly dolgot közhasználatba, melynek az addigi lét különböző eseményeihez köthetően jelen kellett lennie. Az *rt* páros jelenléte a szóban már gyanússá teszi a latin eredetet. A *torta* általában kavart tésztából, megfelelő mértékben használt anyagok felhasználásával készül. Valamilyen kavart mázzal van bevonva. Tetején szintén kavart krém, csavart mintájú díszek. Így készül a *torta*. A latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvet beszélő etruszkoktól vett át minden értékes dolgot a társadalmi, politikai berendezkedéstől le az utolsó konyhai fogásig mindent. Ezek közt a *torta* nevét és készítési módját is.

torz, torzó – A rendestől, természetestől visszataszítóan eltérő. Megcsonkult, megcsonkított szobor. Félbemaradt, befejezetlen műalkotás. [**nk: olasz**] A *torz* dolgok, *torzók* látványa felborzolja a kedélyt, s esetenként a szörzetet (Égnek áll a haj.). A gázai bombázások *torz* sérültjei, halottai látványa nyomán (leszakadt lábak, gyermekfejek stb.) borzalom érzése tölti el az embereket. Az *rz* párost csak a magyar nyelvből lehet magyarázni: erő és (lelki) zöngé. Hogy milyen zöngé, milyen rezdülés, az erőbehatás céljától, milyenségétől függ. Van érzelmileg viharzó szerelmi, esetleg kellemes párzó hatás, de van borzadályt keltő, fizikai-lelki fájdalmat okozó, testet torzító is. A CzF Szótár így ír a szó eredetéről: „Azon *tor* gyöke szók osztályába tartozik, melyek magasságra, fölmeredezésre vonatkoznak, mint torony, toromba, torlik stb. Ujabb korban leginkább öszvetételek által oly arcok, illetőleg festett képek jelentésére alkalmazzák, melyeknek vonásai idomtalanul összevissza vannak kuszálva s elrutítva: torzalak, torzkép.” Nincs itt semmilyen olasz vagy más nyelvi jelenlét. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

torzs – Lekaszált gabonának, fünek stb. földben maradt csonkjai. Torzsa. [**német < olasz**] A *torzsa* visszamaradt rész, a töréssel eltávolított valaminek visszamaradt darabja. Ilyen a morzsa, mely valamely törzs horzsolása, morzsolása következtében válik le. Ilyen a lehorzsolts rozsdapor is. S talán morzsaszerűsége vagy morzsolhatósága nyomán lett megnevezve a rizs és rozsa. Kétlem, hogy a szótárírók által eredőként megadott nyelveken ennyi párhuzam volna található.

tót – Szlovák. [**? kelta** vagy **illír**] Az ősmag(yar)-nyelvet beszélők minden rájuk tóduló idegenre ezt a szót használták. Ez azt is jelenti, hogy a szlávok rátódultak, rátótultak az ősmag(yar)-nyelvet beszélőkre. A nyelv csak a valóságot őrzi meg, az igazat, ami valóban megtörtént. A szót az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélő kelták is használták. Innen a *teuton* megnevezés. De álljon itt a CzF Szótár által leírt szöveg is: „Némelyek véleménye szerint a tót nevezet a bizonyítást vagy rámutatást jelentő to to (az az) szótól vette volna eredetét, melyet t. i. a beszélő szlávok ajkairól gyakran hallani. Így tréfás gúnynyelven a német neve sagterbakter, a felső dunai német hajósoké: hörögető. Úgy látszik, hogy a czinczár, hiencz népevek is szókijétsre vonatkoznak. Valamint egyes személyeket a népies nyelv szokás bizonyos szójárásairól nevez el: hasonlóan történhetett ez a szlávokkal, s különösen a szlovákokkal.”

tova – Távoli helyre vagy távoli helyen. [**finnugor** töből] A *tova to* gyöke: *t* a távol, *o* ott. A *va* gyök az elválás, valahová messzire távozás. Az *a* hang távolra mutató. Minden szótag, hang magyarázható magyarul.

- tő** – *Növény szárának a földben, illetve közvetlenül a föld felett levő része. [finnugor] A tő az eredet. Mondhatjuk úgy: eredő, ez d > t váltással erető, vagyis tőere, ere, eredete, indulása – tőindulása – tőve. Ettől lefelé gyökeredet, fölfelé a tőből eredő növény. Különben a tő gyök a méret és mennyiség leíró szavaiban bővítményeivel mindkét irányban jelen van a pöttömnyi tőtől a több, tömb fogalmakig. A CzF Szótár szerint: „[...] a tő alapfogalomban egyezik a cső, csöcs, csücs, csücs szókkal; de legközelebb áll hozzá, sőt azonos a hegyeset jelentő tú v. tő, mint vékony hegyü, szurós szilárd növénytörzs, honnan a tüvis v. tövis, túske, és a hegyes szuró eszközt jelentő tú v. tő, tör és török fogalomban rokonok. Mennyiben pedig a tő a fák és némely más növényekben vastag zömök alakúvá növekszik, innen a tőke, törzs, törzsök, csög, csök, tuskó és ducz alaphangban és fogalomban szintén egyeznek vele. Ide tartozik a gyökér [...] a gyök szabatosan véve anynyi volna mint tő v. csök, a gyökér pedig jelentené a tőből kinövő érforma rostos szálakat. Csagataj nyelven: tüb, pl. tag tübi hegy töve, oszmanli nyelven: dib. (VÁMBÉRY).”*
- több** – *Valamihez mérten nagyobb mennyiségű. [finnugor] A több összetett szó. A B hangnál kifejtetem, hogy szókezdőként a nagyság fogalmának kulcshangja. Ilyenek: bácsi, báty, bástya, bálvány, bánya, bölény, bivaly, bálna, behemót stb. A kisbaba a baba szót nem önmagára, hanem a vele szemben levő, az ő szemeiben nagyon nagy felnött személyre mondja. Nagyon nagy vagy az ő kis szemeiben, ezért ejti kétszer. Lásd a régi képi írásnál: nagyobb tömeg, többes szám, kettős jelölés. A kisgyerekekben teremtői ösztöni betáplálás nyomán (ba-ba). Az utódnnyelvekben is fellelhető: angol big, orosz bolsoj, román balena, bolovan stb. A több esetében a tő az eredeti tő vagy alapmennyiség állapota. A kettőzött bb: nagy, növekvő mennyiség. Vagy: van egy tőszám, s ez annak nagyra (bb) nőtt mennyisége. A szónak minden jellemzője ősmag(yar)-nyelvi eredetre vall.*
- tőgy** – *A kérődzők emlője. Nagy női mell. [?] A tőgyből kifejtett folyadék a tej. A tőgynél a tő valaminek az eredő tövét (akár a nemtő), a gy a puha tapintású lágyságot jelzi, de azt is, hogy meg kell dolgozni a kifejtéssel. A CzF Szótár így írja le: „Mi eredeti jelentését és gyökét illeti, valószínűnek látszik, hogy nem egyéb, mint a csöcs szónak módosított alakja, s gyöke a csövet jelentő tő v. töv, menyinyiben a tőgy több csövel van ellátva, azaz csős, változattal csőd, csögy, [...] ha alapfogalomul a tej szót vesszük, azt vélhetnők, hogy eredetileg tejed v. tejőgy volt, s ebből öszvevadás által lett tőgy, azaz tejes része vagy tája a nőtényállati testnek.” Mindenképp magyar eredetű szó.*
- tök** – *Kúszó indájú, tölcseres sárga virágú, kobaktermésű mezőgazdasági növény. [szláv] A tök gömbölyű, kerek keresztmetszetű. A kör, a kerekesség, a gömbölyű fogalma a kezdetekkor a gördülő kő képi látványából alkottatott. Itt kell keresni a tök szó eredetét. A tök görgethető, mint a teke. Belseje kivájva tokként is szolgálhat. Munka – ták, ték – folytán felhasználható, eledel készíthető belőle. A szó fordított alakja köt, mely más jellemzőket is leír. A tök kötve van a tőhöz, a szárhoz. A CzF Szótár szerint: „Mint hogy a tökről vett hasonlatok gömbölyű testekre vonatkoznak; innen legvalószínűbb, hogy e gyökszóban alapfogalom a gömbölyűség, s ennél fogva rokonságban van a szintén valami gömbölyűt jelentő, és hasonló gyökhangra teke, csök, csög, gyök, csok, csokor, tok, dok, továbbá a puffadtat jelentő dödő, túgy, tüdő, tüttös, dőme, dömsödi, dundi stb. szókkal.” Hogy ez szláv? Örökség gyanánt.*
- tölgy** – *Erős, magas törzsű, karéjos levelű, barkavirágzatú, makktermésű erdei fa. [?] A tölgy gyöke a keménykötésű tő, törzs. És valóban a tölgyfa kemény anyagú, időálló építőanyag. A szóban megjelenő két lággy hang az lgy páros hangjai, az l és gy azért furcsa, mert nem a fa anyagára illő, hiszen az nagyon kemény. Arra gondolhatunk, hogy inkább a növénynek valamilyen kellemes vonását takarja. Ha az árnyas völgy vagy egy szép hölgy jellemzőit vesszük, csak kellemes gondolat társul azokkal. A tölgyfa gyönyörű gömbkoronája akár látványként, de árnyat tartó növényként is kellemes. Az erdők fái közül ez van legközelebb az emberek lakta helyekhez. Régen istenek fája, a mediterrán térségben örökzöld fa. Ez lehet a magyarázata a két lággy érzelmi hangnak a növény nevében. A magyar címert is levelei övezik. A gy hangnak külön a megmunkálhatóságához is lehet köze (dia, gyia, gyalu, gyár). Székelyül: cserefa, leveles ágaiból készül a cserkoszorú. A CzF Szótár régi szóalakokat is felsorol: „Mennyiben a tölgyfák neme különösen szilárd, szívós, kemény, tömör állományu: valószínűnek látszik, hogy gyöke töl, alapfogalomban a tölt és töm igékkel rokon. Több vidéken egyszerűen töl, tölfa. Innen a tölös dunántúli tájszó és Tölös helynév. Régi iratokban is gyakran eléljön ily alakban: „Sub arbore ilicea quae vulgo dicitur Twl” (1265). „Arborem Tol vocatam” (1283). Tulfa, Thulfa 1015-ben, 1259-ben; Tiulfa, Tyulfa 1280-ban. PESTI GÁBORNÁL is tölfa, tölgyfa (TOLDY F. kiadása 116, 136. l.). De eléljön régente is Tulg 1181-ben, Tulgh 1235-ben,*

Twlgy 1251-ben, Tulgfa 1235-, 1295-ben stb. (JERNEY. *Nyelvkincsek*). Képeztetésre egész alakjában hasonló a völgy, hölgy, tárgy, rongy, bongy, göngy s némely más szókhöz.”

töm – *Anyagot nyílásba, üreges részbe nyomkod.* [**finnugor**] A **töm** gyök bővítményeivel jelentős szóbokrot alkot, de önmagában is értelmes szó. A **töm**és célja: minél kisebb térben, minél több, minél sűrűbben **zöm**ített, **gyöm**öszölt anyagot elhelyezni. Innen már érthető, hogy a **töm** **t** hangja a térhez kötődő. Az **ö** hang a központi maghoz minél közelebb vinni értelmű. Példaként: mivel az **én** az elméleti középpont, így mióta világ a világ, **ön**magam felé **töm**öríték. És mi köré? A **mag** köré, mely **magam** vagyok. Az **ö** hang az **össze**, **önös**, **kör**, **töm**, **zöm**ít, **gyöm**öszöl és sok más szóban is ezt az értelmet közvetíti. Tehát bizonyos térben **összesűrít** egy **mag** köré – **töm**. A *CzF Szótár* példamondataiban is jól érezhetőek a **töm** alkotó hangjainak szerepe. Íme: „ebből származtak a tér nagyságával megfordított arányban álló, vagyis téraránylag sűrűbb állományu testeket jelentő szók, mint: tömhűdt, tömlő, tömény, tömör, tömörzők, tömpe. Egyeznek vele a hasonló alapfogalmu **döm**, **gyöm**, **zöm** gyökök ezen származékokban: **döm**öszöl, **döm**öcsköl, **döme**, **dömbicz**, **dömsödi**, **gyöm**öszöl, **zöm**ök. [...] **Betöm**ték a száját kendővel. A **vánkost** tollal, a **pamlagot** szőrrel **megtöm**ni. A **sovány** mellett, **farm**, **lábikrát**, **czombot** **kitöm**ni. **Állatok** bőrét **kitöm**ni. Különösen, étellel **tölt**, **megett**; s **hizlalás** végett bizonyos **eledelt** bele **gyöm**öszöl. **Hasát** **tömi**. **Ludat**, **réczt** **kukoriczával** **töm**ni. Táj ejtéssel: **team**, [...] Alapfogalomban egy eredetű a **tele**, **telik** és **tölt** igékkel, azon különbséggel, hogy a **töm**és csak szilárd állományu testekre vonatkozik, s közvetlen célja minél több testrészt aránylag kisebb térbe szorítani. [...] Ugyanazon alapfogalom rejlik a latin **tomentum** (töltelék) szóban is. Mongolul: **tama-khu** = **töm-ni**.” A **team** szót azért emeltem ki, hogy az angol **team** – *csapat* jelentésű szó értelme világosabbá váljon. Az is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, és egy **csom**óba **összetöm**örített emberekről szól. A rómaiaknál a **beton** – **betum**. Vagyis **betöm**, amivel **betöm**ték a kövek, **törmelék** azaz **caementum** közti rést. Ez a **betum** szó az etruszkoktól maradt, hiszen magyarul érthető.

tömjén – *Egy meleg égövi fa kérgéből kivont, templomi füstölőszerű használt gyanta.* [**szláv < görög**] A **tömjén** **j** hangja a **jót** jelenti a szóban. Kellemes illatokat rejtett magában **töm**ény állapotban, melyet égetéssel adott ki. A *CzF Szótár* ad támpontot a növény nevével kapcsolatban: „[...] magyarul Párizspápainál: **balzsamfű**, **Diószegi-Fazekasnál**: **dém**utka.” Mint mindennek, úgy ennek a növénynek is több megnevezése volt az ősmag(yar)-nyelven. Az **mj** páros ősmag(yar)-nyelvi eredetet jelez.

tömlöc – *Börtön.* [**szláv**] A **tömlöc**, ahová **betöm**ték a bűnözőket, vagy a hatalommal szembenállókat. A szláv nyelv a magyarból vette át. A *CzF Szótár* is szláv eredet mellett van. Így írja le: „A régi **timnicz** alakból kiindulva szláv eredetű szó, mert **temni** (tyemni) tótul **am**. **sötét**, **homályos**, és **temnicza** (tyemnyicza) **am**. **sötét** **homályos** hely, milyen a **tömlöcz** szokott lenni.” Csak annyi az érdekesség, hogy **mn** párossal magyar nyelvű szó **nincs**, ami azt jelenti, hogy bár az ősmag(yar)-nyelvben létezett, de nem illett bele a mai magyar nyelv hangzástörvényeibe, s így kimaradt. Az ilyen szavakat az utódnelvek vették át. Az **ml** páros viszont létezik. Mivel két lágy, érzelmi töltetű hangból áll, így a körülvevő hangok befolyásolják értelemalkotó képességüket, és végletekbe vihetik. Így áll elő az a nyelvi jelenség, hogy az **emlő**, **zsemle**, **csillámló** mellett a **himlő**, **tömlöc**, **mamlasz** is tartalmazza az **ml** párost. De azt, hogy a **tömlöc** szó magyar eredetű, nem lehet kétségbe vonni. Néhány **ml** párost tartalmazó szavunk: **áramlő**, **bomlő**, **emlék**, **homlok**, **káromlő**, **kémlő**, **komlő**, **omlő**, **ömlő**, **rémlő**, **romlő**, **számla**, **támla**, **tömlő**, **zsemle** stb.

tör – *Szilárd, merev testet ütlegeléssel vagy más erőszakos ráhatással több darabra különít.* [?] A **tör** **t** hangja **tett**, **cselekedet** vagy **eset**. A szóból úgy ítéltető, hogy az első **tör**és a **kő**vel (**kör**) volt kapcsolatos. Mivel a **tr** páros a **tör** gyökből **ö** hangvesztéssel alakult, így az is érthető, hogy a **tr** párossal alkotott szavak miért közvetítenek hátrányos értelmet. Példaként: **botrány** – **botor** dolog, **csatrat** – **töret** valahová. Aki **fetreng**, arra mondják: **töri** a nyavalya. Vagy: akit **gyötör** valami, az **gyötör**ődik. Az utódnelvekben példaként a román nyelvben: **törni** – a **strica**. A román nyelv is **töm**öríti a szó eleji hangokat, de ha beiktatunk egy **ö** hangot a **t** és **r** hangok közé: **stör**ica, **sztör**ika. Azonban ez a román szó még az ősmag(yar)-nyelvi **széttör**ik kifejezésből ered (nem az utóbbi kényszerű együttélés idejéből), és ha kivesszük az **é** és **ö** hangokat, lesz **sztrika** – **strica**. Összegezve: nem vitatható a szó magyar eredete, vagyis a MÉKSz ?-e nem igaz.

tőr – *Két, három vagy négyélű rövid szúrófegyver.* [? **finnugor**] A **tőr** hegyes fegyver, mely a **tű** vagy régiesen **tő** gyökből ered. Az **r** hang az **ártó**, **irtó** voltát jelzi. A *CzF Szótár* felsorol néhány utódnyelvi változatot. Íme: „Egyezik vele a csagataj **tőr** (subula. Abuska); a finn **terä** (éle, hegye

valaminek), észt tera, terä, liv tera (ugyanaz), cseremisiz tür, él (acies stb. BUDENZ). Rokon vele a persa tūr is, melynek VULLERS szerint egyik jelentése: nyíl (sagitta sive jaculatoria, sive aleatoria); továbbá bármely egyenes vagy fölfelé álló faeszköz (quodvis lignum rectum vel erectum). Rokonnak tekinthető még a csagataj tuzak, (fogó, török); a jakut dogur (tör. VÁMBÉRY); a votják tūr (fejsze. BUDENZ).” Ez azt is jelenti, hogy a **tör** még az egynyelvűség idején kialakult szó, melyet örökölték az utódnyelvek.

tör – *Vadon élő állat megfogására való eszköz.* [**török**] A vadászatok kezdetén hegyes törbe léptették a vadat, mely sebzetten nem tudott menekülni, így könnyen elejthető volt. A későbbiekben a hurkot vagy vermet is **tör**nek nevezték. A fenti *CzF Szótár* idézetből: „[...] bármely egyenes vagy fölfelé álló faeszköz (quodvis lignum rectum vel erectum). Rokonnak tekinthető még a csagataj tuzak, (fogó, török); a jakut dogur (tör. VÁMBÉRY);”

történik – *Esemény, változás folyamatban van.* [?] A **történik tör** gyöke a *tar, tár, ter, tér, tör* stb. gyökcsalád egyike, és kapcsolódik a *teremteni* igéhez. Minden, ami **történik** a *teremtés tört* része. Az alkotási munka is a **történet** **töredéke**, része, de a *teremtett* dolgok rombolása (**törés**) is. Az *rt* páros az *erő* és a *tett* kulcshangjaiból áll. Jelen van jó és rossz kimenetelű dolgokat, eseményeket leíró szavakban, mondhatnánk: a folyó mindkét *partján*. Minden **történés** a *teremtés* következménye, annak **töredéke** is, mivel sem az alkotó – és sajnos –, sem a romboló munka nem áll le. A *CzF Szótár* megemlíti az *erős r* és a *lágyl l* sok esetben előforduló hangcseréjét: „[...] amennyiben a történet oly változatokat, s tüneményeket jelent, melyek telnek, múlnak, az idő fogalmát, illetőleg ürét mintegy betöltik azt vélhetnők, hogy gyöke eredetileg azon *töl* v. *tel*, melyből *tölt*, *telik* stb. származnak.” Vagyis ami időben **telik**, az **történik**, az **eltelt**, **eltöltött** idő minden része egy **töredéke** a **történelem**nek. Mondhatnánk úgy is: **történetek** sora **tölti** ki a **történelmet**. A *CzF Szótár* még felhoz egy érdekes nyelvi jelenséget a mongol nyelvből: „[...] a mongol *törö-* ige-törzs átható jelentésében am. szülni szülemzeni, világra hozni, eléállítani [...]” Vagyis a mongol nyelv a *teremteni* ige, a *teremtés történeti* jelenségeit a szüléssel példázva adja vissza. A világ teremtése a vajúdáshoz hasonlítva. A nyelv nem hazudik, mert a nyelv alakulását nem befolyásolták politikai, társadalmi, gazdasági érdekek. A nyelv a valóból merített, a nyelv tudja az igaz valót! Az *rt* páros cselekvést kifejező szavakban vagy cselekvés következményeinek leírásában van jelen: *ártó, birtok, börtön, csörte, értő, érték, fertő, irt, kert, márt, mérték, sertepertél, tart, virtus, zsörtöl* és mások.

törvény – *Az államhatalom legfelsőbb szervétől alkotott jogszabály.* [? **török** szóból] Kezdjük azzal, hogy az első **törvényt** nem az állam adta ki, hanem Isten, legfelsőbb alkotó hatalom. A **törvény tör** gyöke nem származhat a pálcatörés műveletéből, hiszen az igazságos **törvény** lényege nem a büntetés, hanem a viselkedés szabályozása egy főség által adott létező feltételek közt. Mit szabad, mit nem. A büntetés azok be nem tartásának következménye. A **test** szó alkotó hangjainak a jellemzőket felsoroló, magyarázó értelméből indulva (lásd a **test** címszót) lehet kibontani az ősmag(yar)-nyelvi **TÖR** gyök mondanivalóját. A *Tettek Összességének Rendje*. A **törvény** az élet különböző *fordulataira* (*örvény*) alkalmazható szabályozás rendszere. A **törvény** szó tengelyében meghatározó értelemalakító az *rv* páros. A hozzá kapcsolódó kifejezéseknél is megfigyelendő az *rv* páros kiemelkedő szerepe. Az *rv* páros az *erős r* és a *végletek* kifejezésére képes *v* hang értelmét viszi a szóba. A *végletek* változékonny *v* hangja, mely a jó és rossz megjelenítésére is képes, még az *erős r* hangot is befolyásolja az értelem alakításában. A szóvégi *ny* hang az *nt* páros váltóhangja ez esetben: **törv(k)ént** adatott (érvényes viselkedési szabályként), az **ény** véglegesítő értelmű. A **törvény** *erőt* mutatva *véd* és *vádol*. Aki *teremt*, *terv* szerint dolgozik, és *tervei* szerint épített javai *védelmében* **törvényt** is alkot. Aki **törvényt** alkot, az *érvényt* is szerez annak. A **törvény** ugyanakkor a *teremtett* javak használati utasítása. A *teremtés mérvadó törvénye* mindenre vonatkozik, ami *teremtett*: az atomoktól a csillagrendszerek legnagyobb égitestéig, a legparányibb egysejtű élőlénytől az emberig. A **törvény** ellen nincs hatékony *érv*. A **törvény érve** viszont világos: *Meg vagyon írva!* A **törvény** *hat* és *visszahat*. Megfigyelhető, ahogyan minden élettani **törvény** génekbe van *írva* megfellebbezhetetlenül (pl. a *darvak röpte*). Mindennek sajátos, pontosan meghatározott belső működési **törvénye** van! Aki, ami azt *durván* megsérti, rossz útra *tér*, azt elnyeli az **örvény**. A *ravasz* megpróbálja kijátszani a *merev* törvényeket, de ő húzza a *rövidebbet* (az *rv* páros hangonkénti jelenléte). Az *rv* párossal jó példa még az *orvos*, aki *szervezetünk szerveinek* gyógyítója (volna) az élettani **törvények** figyelembevételével. Aki az élettani **törvényeket** megpróbálja kijátszani, *rajtaveszt*. Példaként a káros szerek fogyasztói (dohány, kábítószer). A

szeszes italok túlzott fogyasztói is megpróbálják kijátszani az élettani **törvényeket**, de ők viselik szomorú következményeit. Végezetül: **törvény** az ősmag(yar)-nyelvet beszélőknek adatott elsőként, s így a szó is ősmag(yar)-nyelvi.

tőzeg – *Vízinövények korhadat maradványaiból képződött barnás színű anyag.* [**török**] A **tőzeg** szónak köze van a **tűz** és **főz** szavakhoz, a **tőzeg** érési folyamata: léghiányos, lefojtott, önmagában rohadás, **fővés**. Nem rohad el, mivel nem kap annyi levegőt, összepréselődik, és **tűz**elésre alkalmas szerves anyagként tárolódik a talajszint alatt. Az oxigénhiányos rohadó érlelési folyamat elvben hasonlít a boksákban égetett faszén előállításához. Mindkettő elégtelen, fékezett (érlelési, égési) folyamat eredménye, csak a **tőzeg** esetében a természet vezérli a folyamatot. Nem török szó.

tradíció – *Hagyomány.* [**nk: latin**] A hagyomány a gyökerekig, az **eredetig** visszamenő: rad, red – gyökér – ered. Vagyis **hátra** az **eredetig** – **tra**-ered, t/redeti, trad-iti, trad-íció. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből.

tragacs – *Targoncaszerű, egykerekű, kezdetleges szállítóeszköz. Elavult jármű.* [**szlovák < német**] A **tragacs** a **targonca** szóból alakult hangugrással és torzítva. Ennek ellenére nem megy ki a magyar nyelv hangzástörvényeinek kereteiből, mivel a **tr** páros a jármű **hátrányos** állapotára utal, lévén a **tragacs** rozoga jármű, mellyel könnyen **ot-t ragadsz** (hangzás. ragacc, innen t/ragacs) a sárban. A **tr** páros erre vonatkozó párhuzamot ad még a **gyatra**, **otromba**, **putri**, szavakban.

trágár – *Szemérmert durván sértő szó.* [**német**] A **trágárság** **botrán**nyos, **otromba**, **putri**hoz illő viselkedés. Ha a szó elejéről elveszük a **t** hangot, oda-vissza **rágár** – **rágó**. Mondhatnánk: tisztességbe **rágó**. A **tr** páros magyar azonosító. Különbözik a román **otrava** – **méreg** szóban is a **rágni** ige burkolt jelenléte észlelhető (**otrava** – **méreg**).

tragédia – *Kiváló egyéniségnek a fennálló viszonyokkal való összeütközését és bukását, nagy szenvedélyek vagy eszmék harcát bemutató dráma.* [**nk: latin < görög**] A **tragédia** szóban a **dia** cselekvést jelent. A **tr** páros a **hátrányra**, a **ragéd**, színmű esetén, eszmei **elragadtatásra** (**gé** – **ég**) célzó. Az élet mindennapjaiban történő **tragédiában** a **gyötrő** fájdalommal járó, életből való **kiragadás** eseményére, cselekményére utal, melynek fájdalmára csak az **égből** jöhet vigasz. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő, az ógörög nyelv által megörökölt szó.

trágya – *A talaj termékenységének javítására szolgáló anyag.* [**latin < görög**] A **trágya** a **gyatra** szó fordított alakja: **gya-tra** – **tra-gya**. A **tr** páros a **ketrec**, **kátrány** szavakban közelít. A **trágya** az állatok oljaiban, **ketreceiben** felgyűlő ürülék. Hol itt a latin vagy görög nyelvi elem? A **trágya** szóval még van egy érdekesség. A középkorban, ha egy ételt megszórtak valamilyen adalékkal (édesítő, tejföl, túró stb.), azt mondták: **megtrágyázzák**. A szórás művelete általában apró vagy részekre bontott dolgok terítése. Ilyen a **trágyaszórás**, magvetés, a liszttel, cukorral, sóval szórás, állatoknak rázott eledel készítése. Ez **rázással** is mehet végbe. Talán csak a műveleti hasonlóságból használták játékosan ezt a megnevezést. A **rázás**, rázkódás az ősmag(yar)-nyelvben a **tr** párossal is lehetett kifejezve, jelölve, mivel az utódnnyelvek egy részében **tr** párossal kezdődő vagy azt tartalmazó szó. Íme: olaszul **tremante**, románul **tremurături**, csehül **třepání**, horvátul **potresanje**, szlovénul **tresenje**, lett **trīce** és mások. Még a szuahéli **kutetereka** szóban is jelen van bontva. A liszt szitálásakor szokták ütögetni is a szita oldalát, ami **üt-ráz** (**ütráz**) szókapcsolattal fejezhető ki.

trakta – *Nagy evés-ivással járó vendéglátás.* [**latin**] A **trakta** az, amikor a vendéglátó gazda az asztalát jól, mutatósan, vonzóan, étvágygerjesztően **megrakta** étellel-itallal, mellyel jóllaktatta vendégeit. Lehetett **étrakta** a neve valaha. Annál is inkább, mivel a **vonzó** (mutató) el-, berendezést egyes utódnnyelveken, így az olaszul **attraente**, románul **atractiv**, franciául **attractif**, angolul **attractive**, németül **attraktiv** szavakkal fejezik ki, mely egy töről eredést feltételez. Magyar nyelvbe visszatérő szóval **attraktív**nak mondják. A **tr** párosnak, mely az **erő** és **tettek** párosa, van szerepe kellemes kijelentésekben is. Ilyenek: **katrinca**, **matring**, **petrence**, **pisztráng** stb. A **trakta** sok **traccsal**, **tréfálkozással**, rendetlenséggel (**terembura**) járó szórakozás is. Lásd alább a **tréfa** címszót.

traktor – *Mezőgazdasági gépek működtetésére és vontatására való erőgép.* [**nk: angol (latin szóból)**] A **traktor** az utána csatolt vagy **hátrakötött** szállítójárműveket magával **ragadja** (**g > k**). A **traktor** vontatójármű, a szóban levő **kt** páros az összekapcsolást kifejező: a **kettő** összekattan. Mondhatnánk úgy: **összeszoktatják** a kettőt. Az utánfutó vagy eke, borona, tárcsagép stb. rúdját a **traktoron** levő vonóhorogba **iktatva**, a **kettő** együtt **lüktet**. A **traktor** ősmag(yar)-nyelvi elemekből álló szó.

tréfa – *Jókedvből fakadó, nevetető célú viselkedés, tett vagy mondás.* [**olasz**] A **tréfa** szónak nem lehet más eredete, mint a jó hangulatú, kedélyes **traccsoló** (taracsol, terecsel) **terefere** rövidített alakja: **t/e/refe/re** – **terefere** – **tréfa**. Az ilyen **tréfálkozás** sokszor **vetélkedéssé** alakul át. Nézzük meg a szót

átfordítva: *afért*. Ezt idegen szónak mondják: **affér** összeütközés, régen *lovagias ügy, párbaj*, aminek fele sem *tréfa*. Itt bújik ki a **tr** páros értelme. A durva *tréfa* könnyen fullad *botrányba*, ami *hátrányos* lehet egyik vagy mindkét fél számára.

trehány – *Gondatlan, hanyag, rendetlen.* [szlovák] A *trehány*ság **hátrányos** megkülönböztetésre ad okot. Tulajdonképpen a **há-trá-ny** hangátvetett alakja volna: *trá-há-ny*. Hol itt a szlovák nyelvi elem, hiszen ez egy fordítható ősmag(yar)-nyelvi szó? !

trombita – *Hosszúakás alakban tekeredő csöví részfúvós hangszer.* [olasz] A *trombita* kissé *otromba* ébresztő (otrombita). Az **mb** páros **tömb** alakra utaló, de **bömbölő** hangra is. A szó nem olasz, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

tubus – *Hengeres, kupakkal zárható, összenyomható tartó, amelyben krémeket árusítanak.* [nk: latin] A *tubus* a **dob** gyökből indul, tehát eredete ősmag(yar)-nyelvi. Fordítottja *but, buté*lia, bár idegen szó, de eredete visszavezethető az ősmag(yar)-nyelvre, fordíthatósága is bizonyíték erre.

tucat – *Egynemű tárgyából 12 darab.* [német < francia] A *tucat* szónak köze van a **tud** gyökhöz. Mivel a tizenkettes számrendszerben a 12-es volt a teljesség száma, ez kötődött az élet sok más vetületéhez. Elég, ha tizenkét óra, tizenkét hónap, tizenkét agyideg lép ki az agyvelőből stb. jelenségekre gondolunk. Mivel a teljesség száma volt, így a **mindenség tudása** fogalmához is kötődött: *tud, tut, tot, tudsz*. Az egyiptomi **TUTANHAMON**, **THOTMESZ** fáraók nevében is jelen van, és a **tudásra** utal. Megfigyelhetők az utódnelvek egy részénél a **minden** jelentésű szavak: olasz **tutti**, portugál, spanyol, galíciai **todos**, katalán **tots**, román **tot** stb. Akár a *látszat* szavunk hangzásánál, itt is lehetett *tudszat, tutszat*, végül *tucat*. A szó nem az alig több mint ezer éves német vagy francia nyelven született, hiszen a tizenkettes számrendszer több ezer éves, jóval megelőzve e nyelvek kialakulását. Lásd alább a **tud** címszót.

tud – *Ismerete, értesülése illetve tapasztalata van valamiről, valakiről.* [finnugor] A *tud* szó **tu** gyök, **t > d** váltással, vagy fordítással **du**. Ennél mindenképp jelen van a **d** hangnak a **dús, dagad** értelme. A **tudás** egyik feltétele a befogadóképesség, készség. Lehetne *tut*, *mindet tudja*, innen az egyiptomi **THOT**, a **tudó**, és innen a latin nyelvek **minden** jelentésű szavai: francia **tous** les, olasz **tutti**, román **tot**, spanyol **todos** los, portugál, galíciai **todos**, katalán **tots** els. Lehetne **dud** is, ismerettől **dudorodó**. A szó ősmag(yar)-nyelvi, ezt mutatja az egyiptomi szóazonosság is. Lásd még a **titok** címszónál.

tukmál – *Valakire valamit rábeszél, ráfog, ráken.* [szláv] A *tukmál*, alkuszik, rábeszél. A megegyezés végett valakire valaminek a rábeszélése, *rátukmál*ása – **km** páros. Egyezés megkötése is. A szláv **dumál** is ősnyelvi örökség. Alkuszik, *tukmál*, **dumál**, megállapodik, alku vége, *rátukmálták* egymásra a megegyezés alapjaként jónak vélt álláspontot. A **km** páros valaminek tartalma, a magába foglalása értelmét nyújtja a szóban. Ilyenek: *cselekmény, okmány, szakma, tokmány, zsákmány* és mások. Semmi köze eredet szempontjából a szláv nyelvekhez. A *tak, ták, tek, ték, tik, tok tuk* stb. ősmag(yar)-nyelvi gyökök. A *CzF Szótár* török-tatár eredet mellett van, de nem ez az egyetlen eredetre vonatkozó tévedésük. Elképesztő, hogy még a legjobbak is mennyire könnyen tulajdonították más nyelvekből eredőnek az ősi magyar szavakat, kifejezéseket, nem vizsgálva mélyebben szerkezetüket, összefüggéseiket. Pedig náluk nincs szó áruulásról.

túl – *Valamely határvonaltól a beszélővel átellenes oldal.* [finnugor] Ami **túl** van, az eltolva **távol** van **tőlünk**. A pattanó **t**, a mélység **ú** hangja és a *lány, libegő, elszálló l* hang jól érzékeltetik a messzeséget. **Túlsó part**, a másik rész.

tulajdon – *Anyagi, szellemi érték, amellyel valaki vagy valamely közösség a sajátjaként szabadon rendelkezik.* [? finnugor töből] A *tulajdon aj* gyökszava, a **d** hang vagy egyben a **jd** páros, sőt az *ajd* együtt, melyen nyugszik (**ajd-on**) a *saját, ajnározott, dajkált, édes, kedves* birtokomban levő valami. Lehetett ez a megdolgozott javakra vonatkoztatott szó is. A **dolog** a **tologat** szóból ered. A **dologon, tolagon** nyugvó *saját javak* idővel összevont szóként: *dolagdon, toladon, toladon, tulajdon*. Talán az is idetartozó, hogy a *tulajdont* sokszor **dúlta duhaj** ellenség, mely **fájdalmas** érzésként maradt fenn. A szavak, kifejezések kialakulásának íratlan törvénye, hogy minél hosszabb egy összetett szó, annál hosszabb idő alatt alakult ki, annál változatosabb körülmények és több tényező játszott közre kialakulásában.

tulipán – *Tavasszal nagy, kehely alakú, piros, sárga, fehér vagy tarka virágot hozó, lándzsás levelű, hagymás dísznövény.* [olasz < török < perzsa] A *tulipán*ról ezt írja a *CzF Szótár*: „Olaszul: tulipano, spanyolul: tulipa, tulipan, francziául: tulipe, németül: Tulpe stb. A nyelvészek azt tartják, hogy a török-persa tulban v. tulbend v. dulbend (= turbán) szóból jött által az európai nyelvekbe,

minthogy ezen virág némileg a turbánhoz hasonló.” És valóban hasonlít valamilyen főhöz. Ha **tulpan** akkor a **kalpaghoz** is. Ha meg a **turbánhoz**, azzal viszont az a gond, hogy a **turbán** is bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi szó. Az a jelenség, hogy az utódnyelvekben szinte mind ugyanazt a névalakot viseli a növény, és némelyekben jelen van az **lp** páros, arra utal, hogy az egynyelvűség idején alakult szó, melyet átvettek az ősmag(yar)-nyelvből kirobbant nyelvek. Ismerve a virágot, annak szerepét a magyar díszítőábrázolásban, szólni kell az **lp** páros szerepéről. A **tulipán** erős kötődésű, **talpú** hagymagyökérből indul. Érdekes módon a román nyelvben van a **tulpina** kifejezés, mely **törzset** jelent. Például: **gyökértörzs – tulpina rădăcinii** (erős talpú gyökértörzs). Ez a kifejezés nincs meg a latin nyelvben, de a latinutód nyelvekben sem, és ez azt jelenti, hogy a román nyelvben még az iráni őshelyükön jelen volt, megőrizték római fogságuk alatt is, és ma is jelen van nyelvükben ez az ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Nézzünk meg még néhány idegen nyelvet. Az angol tulip, fehérorosz ciulpan, cseh, szlovák tulipán, dán, norvég tulipan, észt tulp, finn tulppaani, baszk, galíciai, katalán, portugál tulipa, görög toulipa, hindu tyulippa, holland tulp, indonéz, maláj bunga tulp, ír tiúlip. Vagy a japán Chiürippu, koreai tyullib, latin tulip, lengyel tulipan, lett tulpe, litván tulpé, máltai tulipani, svéd tulpan, szuahéli tulip, thai Tiw lip, orosz, ukrán tyulpan, velszi tiwlip elég széles nyelvi, földrajzi kör, melyen megragadt az ősmag(yar)-nyelvi név. Nagyon szeretett, mélyreható látványi, érzelmi nyomot hagyó, gyönyörű virág, hogy nevét magával vitte minden nyelv. Több neve is volt az ősmag(yar)-nyelven a virágnak, mert némely nyelvekben **lala**, **lalea**, **lale** stb. néven ragadt meg, s mely azt jelenti, hogy a virág dalra fakasztó szépsége nyomán adatott e név. A virág neve is alakulhatott lalapán, dalipán, dalpán, delipán, dulipán, **tulipán** nyomvonalon. Nem volna jelen a magyar faragott és festett képi ábrázolás díszítőelemeként oly széles körben, ha nem lennének mélyreható gyökerei a magyar népléleken. MICHELANGELO NADDEO olasz régész beszélt a tulipánrajzokról: „az úgynevezett híres magyar 'tulipánok', melyek Magyarországon mindenhol megtalálhatók. Egy olyan bronzkori mintából alakultak ki, amely a várandós anyaistennő szimbolikus ábrázolása volt. Az etruszk művészet már jóval azelőtt ezeket a tulipánmotívumokat használta, hogy a tulipán megjelent volna Európában.” (A magyarok igaz története – <http://mait.blog.hu/>)

tunya – *Lusta, lomha, tétlén.* [? szerb-horvát] A **tunya unja** (unnya) a mozgást. Inkább a **gúnyt** is elviselve **csúnyán sunyít hunyva**, **dunnyogva** a **dunya** alatt. Ebben a példamondatban az **uny** gyök megmutatja jelentését a magyar nyelvben. A **tunya** esetében a **t** a **tevékenységre** utal. Írhatnánk még a **lanyha**, **renyhe**, **hanyag** stb. szavakat, melyekben az **ny** hang ugyanezt az értelmet képviseli. Lásd az **any**, **ány**, **eny**, **ény**, ... **uny** gyökökről az **ny** hangnál. Semmi köze e szónak a szerb vagy horvát nyelvekhez eredet szempontjából.

túr – *Földet felforgat.* [? finnugor] A **túr t** hangja: **tol**, **tör**, **tesz**. A mély **ú** hang a bemélyedést, a **r** hang az **erőt** jelenti. Következésképpen a **felforgatott**, **borzolt**, **feltúrt** réteg **túr**ószzerűen egyenetlen felületű.

túr – *Dörzsölésből eredő seb.* [szlovén] A **túr** ez esetben **feltört**, **horzsolt** **sebvarrat**, mely egyenetlen felületű, ezért úgy néz ki, mintha fel volna **túrva**. Hol itt a kifejezetten szlovén nyelvi elem?

turbán – *Kendőből csavart keleti fejfedő.* [nk: olasz < török < perzsa] A **turbán tur** gyöke **kör**értelmű ősmagyar gyök, a kendőt **körbe** kell csavarni a fejen. Nem mi vettünk át kifejezéseket a törököktől, hanem, az ősmag(yar)-nyelvből kaptak minden kifejezést, mely hozzánk visszatért torz alakban. Az **rb** páros a **turbán** szóban a **fejfedő görbe**, **köröző**, **csavaró** mozdulatokkal való készítését érzékelteti. A **turbánnak** csak azon népek viseletéhez van köze, de nyelvükhöz szóeredet szempontjából nincs.

turbina – *Áramló víz, gőz, gáz mozgási energiáját lapátos szerkezet útján forgó mozgássá átalakító gép.* [nk: francia < latin] A **tur** gyök itt **körforgás** jelentésű. Az **rb** páros az egyenestől eltérő mozgásra, vonalra, hangra, állapotra, viselkedésre utal. Például: **cirbolya**, **csorba**, **dorbézol**, **görbe** stb. A szó ősmag(yar)-nyelvi alapról indulva torzult az utódnyelvek hangzástörvényei szerint.

turha – *Köhögéskor feltörő sűrű nyálka, köpet. Takony.* [?] A **turha rh** párosa esetenként kellemetlen kifejezések tengelye. Ilyenek: **csürhe**, **girhes**, **korhely**, **korhol**, **marha**, **vörheny** stb. A páros hangjaiból: **rohad**, **röhej**, **rüh** és mások. Bizonyos szempontból ugyanazon értelmi kör.

túró – *Aludttejből készített, darabos, morzsás állományú tejtermék.* [török] A **túrónak** annyi köze van a török nyelvekhez, mint a **turbánnak**. Használják, de nem tőlük ered. A felületi **morzsás** látvány **feltúrt** felszín képét adja. Innen a **túró** név. A *CzF Szótár* leírása: „[...] talán a gyúr igétől; ezt mutatja a közmondás is: akár turják, akár gyurják. Így a görögben turoV am. túró, és turew v. turew

am. gyúrok. Rokon vele még a mongol tarak, továbbá VÁMBÉRY szerint a csagataj turak (turó), t helyett k-val: khurut, (mint: töpörödik a székelyeknél: köpörödik); mandsu nyelven is kóru [...].”

turul – *Az ősmagyar mondavilágban sas vagy sólyomféle madár. [török]* A **turul**madár magasban **köröz**ő röptéről kapta nevét – **turul**, **kerecseny** – innen is látható, hogy a **tor**, **tur** **köröz**ő mozgásra utaló ősmag(yar)-nyelvi gyök.

túsz – *Megszállók által őrizetbe vett magas rangú személy. [?]* A **túsz** egyben zálog is. A **zálog száll**ó (száll – levegőben **úszik**) jegyet jelent, vagyis oly mozgatható, **utaztatható** becs, mely hiteles ellenértéke valaminek egy folyamat időtartama alatt, mígnem befejezést nyer az ügy, így vagy úgy. A **túsz** hasonló egy mérleg átcsúsztatott súlyzójához, mely a libegő (bizonytalan) egyensúly megtartását célozza. A **túsz** sorsa az egyensúly megtartásától, vagy kedvező billenésétől függ.

tutaj – *Folyón úsztatva szállított, egymás mellé kapcsolt szálfák sora. [?]* A **tutaj** az úsztatással szállítás eszköze (**úsztat**). A **tutajt** **tu**szkoló rudakkal indítják, irányítják. A szóban az **ut** gyök valószínű az **út**. A szóvégi **j** hang, **aj** gyök jelentheti a **jár**ást, a **tutajozás** élvezetét (**jaj**, de **jó!**) és a **bajt** is, mely vele jár, de jelentheti az **aljat**, melyre rakodni lehet.

túzok – *Mezőkön élő, a pulykánál nagyobb, zömök testű, nehéz röptű, sárgásbarna tollazatú madár. [török]* A **túzok**ról így ír a CzF Szótár: „Némely tájakon csak tűz, mint a vakandok vakand, a poczok pocz, a mocsok mocs. Magyar elemzéssel, mintha to-oz, tova-oz vagyis távoz szóból volna összehuzva, mert az embert megpillantva, legott távozni, tovaépülni törekszik. A szlávok is MIKLOSICH szerint így nevezik tűz, kicsinezve: tűzek. VÁMBÉRY szerint csagataj nyelven: tugdak és tujdak.” Vagyis a **túzok**, ha embert lát, **elhúz**, mert **űz**ve érzi magát. Nem kell elfeledni, hogy a **túzok tyúk**féle. A **z** hang itt az **űz**öttség félelméből eredő bizalmatlanságot jelzi. Amint embert lát **zugba** igyekszik. Ősmag(yar)-nyelvi szó, melyet továbbvittek azok az utódnnyelveket beszélő népek, melyek körül **túzok** is él, ám a hangok értelme nyomán csak a magyar nyelvben kapunk világos eligazítást.

tüdő – *Hólyagos szerkezetű páros légzőszerv a mellkasban. [finnugor töből]* A **tüdő** a **dagad**ó kebel **dudor**ítója. A **tüdő** lehetett **düdü** is, mely a **duda** részére szállítja a levegőt.

tükör – *Sima felületűre csiszolt, hátlapján foncsorozott üveglapból vagy fémlemezéből készült eszköz, mely visszaveri az előtte levő tárgyak képét. [török]* A **tükör** nem török nyelvi, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Az első **tükör** a sima állóvíz felülete volt, melyen **előtűnt** a fölötte, **körülötte** levő táj fordított képe, képmása, és amely csodálatos **tündöklő tün**eménynek számított. Rendkívüli benyomást keltett és kelt ma is a szemléelőben. Egy gyönyörű hegyi tó mozdulatlan vizében visszaverődő azt **körül**vevő táj, mindig művészeket megihlető látvány volt és marad. A **tükör**ben levő **ör** gyök, az **öröm** gyökszava. Ha szép táj, szeretett személyek vesznek **körül**, annak az ember **örül**. A **tükör** még visszamutatja ezt az **örömteli** pillanatot. A fénykép ennek „fagyasztott” változata. Az ősmag(yar)-nyelvben más neve is volt a **tükör**nek – valószínű: visszakép. Ezt a latin nyelvű alakja mutatja – **speculum**. A **speculum**-ban a **pec** fordított **kép**. Hasonló az olasz **specchio**, a német **Spiegel**. A **tükör** is fordítva mutatja a képet: **kép** – **pec**. Más nyelveken a szem ősi **ok**, **oka** megnevezésének a jelenléte mutatja ősnyelvi eredetét, a látáshoz kötődését. A román **oglin**da, **k > g** váltás (szem – **ochi**, kiejtve **ok**), a szláv nyelvekben is az **ok** van jelen: szerb, horvát, szlovén, bolgár **ogledalo**, de a cseh, szlovák **zrkadlo** is tartalmazza. A CzF Szótár leírása: „A tükör neve több nyelvben a látszatra, nézésre vonatkozó szókkal van eredeti viszonyban, [...] Valószínű, hogy magyar neve is a tünik (szembetünik), tündöklük, tündér, tüngös szókkal egy eredetű, s oly testet jelent, mely más testek képét elétünteti, vagy tünögteti, és mely a fénysugaraktól tündöklük. Ha alapul a gyakorlatos tünög igét veszszük, ennek részesülője tünögő, őszvehuza lesz tüngő [...] Lehet a ‚tündöklő’ szó összehuzása is: tündköl, tündkör, tükör. Mongol nyelven is: tüle am. láng, tüle-kü am. ég-ni; és toli am. tükör. Egyébiránt MIKLOSICH szerint régi szláv nyelven: tykrb. VÁMBÉRY szerint csuvasz nyelven: tügür és tügürt.” Ezek is bizonyítják az egynyelvűség idején keletkezett szó torzított továbbvitelét.

tünik – *Fokozatosan, észrevétlenül eltünik. [?]* A **tünik** **t** hangja a **táv**olra **távo**zás. Az **ű** hang **űr**, ami marad. A **nemleges n** hang után a mozgást jelentő, **iklató ik** gyök, mely személyt is jelenthet. Akár a **tündér**, mely elő- és **eltünik**.

tűr – *Ellenszegülés nélkül hagyja, hogy valami történjék vele. [török]* A **tűr** szó **t** hangja talán a **tétlen** állapot. Az **űr** a hatás és az ingerküszöb közti **üres** tér, mely késlelteti a hatás észlelését. Lehet a visszahatás hiánya. Nem török szó, ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

tüstént – *Azonnal. [? szláv]* A **tüstént** szó a **tűszúrás**, csípő fájdalomának hasonlati kifejezése. Az **üstöllő** szó egyébként **csípőst** jelent, ezért van a **füst** szóban is jelen az **st** páros. Ebből tudható, hogy a román **usturoi** – *fokhagyma* is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. A csípős tulajdonsága miatt valaha **üstöllő** névvel is illették a fokhagymát az ősmag(yar)-nyelven, akár a *hagymát* a *csípős* névvel, melyből a román *ceapă*. Az **üstöllést** is **sürgető** szó, akár a **tüstént**. Az **st** páros a serény **s** és a tevékeny **t** hangokból áll, mely a **lustát**, **restet** sietésre ösztönző eszközök megnevezésében is kulcshang. Ilyenek a **fustély**, **ostor**. Érdekes „kór-gyógymód” nyelvi összefüggések találhatók a magyar nyelvben.

tűsző – *Erszénnyel ellátott széles csatolt öv. [török < perzsa]* A **tűsző** sz hangja a használati eszközök, szerszámok és mindenféle szer gyűjtőfogalmi kulcshangja (tűszer). A **tűszőbe betűzhetők** a kisebb térfogatú használati eszközök. A *CzF Szótár* így ír róla: „[...] a tűsző oly készüllet, melybe holmit bele szoktak tűzni, azaz, szűrni, dugni, tehát am. tűző; továbbá gyűszű alakban lágyított kiejtés, mint tükör helyett gyükör. Egyébiránt keleti török nyelven tüse ZENKERNél am. mell (poitrine, Brust); tehát tűsző v. tűszü (tüsze-ü) eszközt jelentene, melyet a mellen, derékon szoktak hordani.”

tűz – *Égési folyamatnak fény- és hőjelenségben való megnyilvánulása. [finnugor]* A **tűz** őselem, a **tíz** a **teljesség** száma. A **tűz** a leghatékonyabb fémtisztító erő. Ami nem **tiszta**, **tisztességtelen** és **díztelen** is. A **tisztesség dísze** az aranyat érő **tiszta** emberi jellemnek. Az égető **tűz űző** hatással van, menekülésre, **tűnésre** késztet.

„Mássalhangzó: a *t* és a *j* hang mozzanatait egyesítő zár-rés hang, a *gy* hang *zöngétlen* párja.”

www.osnvelv.hu ty

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „[...] harminczharmadik bötü az ábécérendben, s külsőleg, öszvetett másállhangzó, mely kiejtve úgy hallik, mintha *t* és *j* (i) együvé olvadt hangokból állana, pl. ezeket: látja, válogatja, [...] szeretjük, eresztjük stb. stb. általában így ejtjük: láttya, válogattya, hasgattya, márttya, baráttya, gondolattya, [...]

Mint kezdő gyökbötü országosan csak egy-két szóban, a származékokat is ideértve, s egy-két helynévben, de középett számos szóban fordul elő. A palóczos tájbeszéd néhány más szó előhangjául is használja a rendes *t* v. cs helyett, midőn *í* v. *ü* következik utánok, u. m. tyino, tyísztel, tyíszteletes, tyizma, tyűkör, tyuszú. [...]

Mint gyökszók zárbötüje eléfordul ezekben: kity, koty, pity, poty, ponty [...], melyek mind természeti hangutánzók. A gyökszók nyomatékadó kihangzása vagy lágyítása ezekben: korty, forty, horty, szorty, [...]

A szók közepén, mint érintők, terjedelmes vagy általános szokással az eredeti *t*-nek lágyítása, mint: ata atya, batu batyu, portáz portyáz, tuti tutyi, ilyenek: bátya, gattya, hárttya, kutya, kátyol, fátyol, retye mutya, [...]

Különösen a *t*-vel képzett cselekvőigék részesülőjéből származott főnevekben, melyek jobbra valamely eszközt jelentenek a *tó* *tő* vagy ritkán *dó*, *jú* helyett *tyú* *tyú* vagy *tyó* *tyó* hangzik, majd országszerte, majd csak tájdivatosan, ilyenek: berrentyú, billentyú, brúgatyú, búgatyú, csaptatyú, cságatyú, csikolyú, csengetyú, csörgetyú, fergetyú, forgatyú, fattyú (faty-jú), fogatyú, fogantyú, hattyú (havatyú, havadó), kopolyú, kalantyú, kelentyú, keztyú (kéz-tevő, chirotheca), karmantyú, kösöntyú, koppantyú, leppentyú, nyirettyú, pergetyú, pattantyú, pengetyú, sikkantyú, sarkantyú, süvöltyú, satyú, szellentyú, szivatyú, tárigatyú, tőpörtyú, zörgetyú.

Tájdivatos kiejtéssel túl a Dunán némely vidékeken *j* helyett áll a *k* *p* keményhangok után *p*. raktya, vaktyában, böktye, aptya, kalaptya, haraptya, csaptya, s megfelel neki a lágyabb *gy*, a szintén lágyabb *g* és *b* után következő *j* helyett, pl. nadrággya, rággya, dobgya, szabgya. (VASS J.).

Palóczos beszédejtésben az *i* előtt álló *t* rendszeren *ty*-re változik, mint: ütyi, vetyi, kergetyi, [...] Katyi, Marótyi, Gyarmatyi, Komjáttyi, Kürtyi stb. Ugyanazoknál a lágyabb *d*, midőn *i* következik utána, *gy*-re változik: verekegyik, marakogyik, másogyik, harmagyik, Andógyi. Negyegyik, Farkasgyi, Zsigárgyi, Udvargyi stb. [...]

Midőn a *j* mint ragozási hang *t* után járul, kiejtésben *e* kettő összeolvadván, rendszeren *ty* gyanánt hangzik, habár nem úgy írjuk is, pl. múltja kiejtve: multya, foltja foltya, szántja szánttya, tartja tarttya, ütjük üttyük, érintjük érinttyük és több ezer meg ezer esetben; mint elül is érintők.

Noha a rokon északi és keletázsiai nyelvekben, érte az altajiakat, amennyire könyvekből ismerjük, az önálló *ty* kivált ily szaporasággal nem létezik s Európában leginkább a szláv fajok élnek vele, *t*-vel fölváltva, pl. otec otyec, wratit wratyit utekat utyekat, továbbá a románok is pl. frater fráttye, dominatio dominyáttye, mente minttye: mindazáltal ha a hangutánzó gyökök befolyását nem tekintjük is, a *t* *j* és *t* *i* egybeolvadásával, ami nálunk, miként mondók, ezer meg ezer esetben fordul elő, épen úgy keletkezhetett az önálló *ty* mint a francziáknál a moitié pitié, metier, amitié, Gauthier s hasonló hangelemü szókban, habár az írásban külön *ty* betűt nem használnak.”

Az alábbiakból kiérződik, hogy a **ty** hang nyelvünkben játszott szerepe, olyan, mint a lazán kötött hurok. Kivétel a kettőzött: **fütty**, **rittyen**. A kettőzött **tt** hang szilárdítja a hangot.

A **ty** hang magyar nyelven a **tyúk**, **tyuhaj**, **tyű** szavak kezdőhangja. Szóközi hangként az: **atya**, **batyu**, **battyog**, **fityeg**, **füttyög**, **gattya**, **hárttya**, **hortyog**, **kárttya**, **ketyeg**, **kotyog**, **kutya**, **löttyög**, **lottyán**, **motyog**, **motyó**, **potyog**, **pöttyög**, **rotyog**, **rittyen**, **szotttyán**, **tottya**, **tottyog**, **vartyog**, **zöttyög**, és hasonló szavakban fordul elő.

tyúk – *Házityúk*. Ennek nősténye. **[török]** A **tyúk** neve hangutánzó szó: **tik**, **tuk**, **kit**, **kot**. A **ty** hanggal kezdés a **tyúknak** kötetlen, bóklászó, össze-vissza járása, **löttyögése** folytán, és annak érzékeltetése miatt van. Ez a szó teljesen ősmag(yar)-nyelvi eredetű és egyike a legrégebbi szavaknak.

U, Ú

„Magánhangzó: felső nyelvéllású, ajakkerekítéses, hátul képzett rövid hang.”

www.osnyelv.hu u, ú

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „Az U harmincznegyedik bötü az abéczerendben, s tizenkettedik az önhangzók sorában. Vastag, tompa, mély hang, mely a szépszólas előnyére sokkal ritkábban fordul elő, mint az a o, vagy e i. A hanglejtőzeti változásban ellentéte az ü, pl. látunk ütünk, látjuk ütjük, lássuk üssük, lábunk kezünk, lapu kapu, köpü gyöpü, domboru gömbölyü, aluszik feküszik, vajudik szélhüdik. [...] Némely szók végén, kivált ha önhangzón kezdődő ragok s képzők járulnak hozzájuk, v-re változik (valamint az ü is), pl. adu odv odv-as; daru darvak, szaru szarv; hamu hamv; olu olv-ad; (enyü enyv fenýü fenyv). [...] A végső rövid u, (valamint ü, i) soha hosszuvá nem válik, pl. kapu, kapu-t, kapu-nak, kapu-k stb. Az ősnyelvben a mássalhangzóval végződő mély hangú szókban toldalékféle utóhangzás, mint: Undu Und; Kundu Kund; Tasú Tas; Borsu Bors; Bolhádu Bolhád; Hungu Hung (Ung); Pákozdu Pákoz; Szabolcsa Szabolcs stb. (mandsu nyelven is baturu bátor, kuka kék, dambagu tobák, niru nyil stb. általában a mandsuban minden szó, vagy önhangzón, vagy n mássalhangzón végződik). Hasonló utóhangzásnak látszik a gypaju, varju, sarju, borju, fagyju szókban; [...]

Az Ú, harminczötödik bötü a magyar abéczerendben, e tizenharmadik az önhangzók között. A magas hangú lejtőzeten megfelel neki az ű, pl. zúr zúr; csúr csúr; gyúr gyúr; csúcs, csúcs.”

Az **u, ú** a magánhangzók közül a legalacsonyabb fekvésű hang. **Eltuszkoló**, **távolító**, **mélységbe mutató**, **usztító**, **utálat hangja**. Az **ú** jelzők, melléknevek szóvégi erőteljes hangja.

uborka – *A tökkel rokon, arasznyi hosszúkás termésű konyhakerti növény.* [**szláv** < **görög**] Az **uborka u** hangja a legalacsonyabb fekvésű hangként mindenképp a növény alacsony, **kúszó** helyzetét jelzi. A *CzF Szótár* szerint: „Másképen: ugorka, néhutt buborka, umorka.” Vagyis tájanként **buborkának** is mondják, ami a **buborék** alakban jelentkező zsenge termésre vonatkozhat. Az **ugorka** szóban a **gor** gyök a **kerek** keresztmetszet. Az **rk** párosnak is van jelentősége a szóban, bár itt a **ka** kicsinyítőnek tűnő. Az **uborka** gyorsan elnyúló növény, az **rk** páros a gyors növekedésre az **iparkodik**, **serken** szavakban ad párhuzamot.

udvar – *Épület telkének beépítetlen, megműveletlen része.* [**szláv**] Az **udvar** összetett szó. az **ud** gyök **kedves otthon** jelentésű. Hasonló még az **odor**, **udor** is, mely belső (zárt) térre vonatkozik. Innen az ógörög **odeon** is még az ősmag(yar)-nyelvből eredően. A **var**, **vár**, kerített hely. A saját **udvara** mindenkinek **kedves**, **üdvös** hely, tulajdon. Képes azt **védve** meghalni is. A **medve odva** is **otthon**, az ő belső **udvara**. A MÉKSz szlávozása gusztustalan talpnyaló hazugság. A *CzF Szótár* felemlít néhány idegen szóalakat: „Az idegen nyelvek közül egyezik vele a zend (ó baktriai) **dvára**, szanszkrit **dvára**, az ékiratokban, dhuvára, melyektől származik a persa dar, [...] továbbá a szláv **dvor**, [...] ide tartoznak a német Thor Thüre, a góth daur, hellen durh v. dura stb. melyek ajtót, kaput, illetőleg ajtó- v. kapuüreget stb. jelentenek. Az udvar szó alapfogalmánál fogva mint üreget, öblöt képező zárt tér, saját nyelvünkben is elemezhető, mint KRESZNERICS és DÖBRENTEY is vélekednek, s törzse szeréntök azon udu, mely másképp odu v. adu, honnan a régies és tájdivatos odor vagy udor jelent üreget, különösen a székelyeknél jelenti a csúrben kétfelül azon ürességet, hová a gabonát rakják; tehát ‚udvar’ v. mint föntebb ‚odvar’ [...] Figyelmet érdemel, hogy az ‚udvar’ szó első részéhez (udv v. udu) hasonlít különösen a kalmuk öden és a mandsu uden [...] Anonymusnál is, mint érintők, uduor, kinél mint helynév eljőn Hymusuduor, melyet SZABÓ K. Hímös udvar-nak ír.” (Kiem. K. S.) Látható az idézet elején kiemelt **dv** párosról, hogy az idegen nyelvek sem nélkülözhatték jelenlétét, továbbá az **ud** gyököt sem, igazodva az ősmag(yar)-nyelv törvényeihez.

udvarnok – *Uralkodói udvarban kisebb tisztséget viselő személy.* [**szláv**] Az uralkodói **udvartartás** egyik hivatali állása az **udvarnok**. A fenti **udvar** szóból ered, mely teljesen magyar. Ezt átvették a Magyar Királyság körüli kis fejedelemségek is. A szláv nyelvek a szó elején tömörítik a mássalhangzókat, így az **u** hangot elhagyták. A szláv nyelvekben **dvornik** alakban maradt fenn. A román nyelvben **udvornic**, majd rövidülve **vornic** alakban használták főleg a moldvai fejedelmi **udvarban**. Az **rn** páros a valamire alkalmassá lenni, valamivé válni vagy állapot jelentését viszi a szóba. Ilyenek: **akarnok**, **hírnök**, **mérnök**, **zsarnok** stb. A páros hangjaival alkothatók: **rang**, **rend**, **ronda** és mások.

- ugar** – *Pihentetés végett bevetetlenül hagyott szántóföld.* [szláv] Az **ugar** körértelmű szó – *ger, gar, gör, gur.* Az **ugarolás** lényege az volt, hogy a vetésforgó rendszer keretein belül időszakonként pihenni hagytak területeket, tehát egy évet átugrottak (**ug/a/rottak**), **ugortak** (*o > a – ugartak*), csak **ugarmunkálatokat** végezvén a területen. Az **ugarolás** értelmes pihentetést jelent, az **ugar** nem tévesztendő össze a parlagon hagyott földdel. A szláv nyelvek átvették a magyar nyelvből.
- ugrik** – *Helyéről elrugaskodva a levegőbe veti magát.* [?] Az **ugrál, rúg** egy alapról ered. Az **ugrás, rugózás** a görbületből egyenesre törő mozgás. Aki **ugrik, rugaskodik.** Mindkét esetben begömbített térdállásból izomerőt kifejtve, a görbületből hirtelen kiegyenesedő lábakkal. A **g** hang jelöl gördülést, de kötöttséget, rögzített helyet is. Ez esetben kiugrási pontot, vagy **rúgás** esetén a célba vett helyet. Az **r** mindkét mozdulatnál erő kifejtés.
- úgy** – *Olyan módon.* [finnugor többől] Az **úgy** szó az **egyenes** fogalmából eredő: **úgy** van, **úgy** jó, de a **gy** kapcsán lehet egy ellágyuló ráhagyásra is lehet gondolni (lásd DOBZSE LÁSZLÓ).
- ugyan** – *Bizony.* [finnugor többől] Az **ugyan gy** hangja **cselekvést** jelentő: **gyia** (dia), **gya, gyak, gyár** stb. Ha az **-an** határozói ragnak minősül, akkor: **gy-an**, azaz **cselekvésen** (alapszik). Az **ugyan** a **gyanú** fogalmi köréhez is közelít: **ugyan, hogyan, ez gyanús.** Vagy: Felmerül a **gyanú: ugyan bizony hogyan** történt? Mely **gy-an**, azaz mely **cselekvésen** (alapszik)? A **hogyan** esetében a **gy** (**cselekvés**) helyét is keresi: **ho/l-gy-an.** A CzF Szótár néhány hasonlóságot sorol fel: „Megjegyezhetjük, hogy az ‚ugyan’ szóhoz még közelebb járó de magashangu mongol ünén szintén azt teszi: igaz, való; valóság. A mandsuban udu egyik jelentése obgleich, úgy’ pedig a mandsuban uttu, v. tuttu, és ‚így’ ede.”
- új** – *Rövid idő óta meglevő, nem régi.* [finnugor] Az **új** gyök az először látott tetszetős látvány feletti **ujjongás: újjé!** Az **ú** hang az **ujjongás** hangja, a **j** a **jó** kulcshangja. Az **új** is az előbbi okfejtés alapján keletkezett kifejezés. Valami, ami fiatal, **ifjú**, tehát **új**, s ami **új**, az a teles mélységig (**ú**) **jó**.
- ujj** – *Kéz, láb mozgatható végső nyúlványai közül valamelyik.* [finnugor] Az **ujj** a CzF Szótár szerint az **ifjú** szóból vezethető le. Az **ujjak** a kéz fiai, a **ju, uj** fordításból jött az **ujj** megnevezés. A hangok nyomatékolása, leírt alakban való kettőzése a fontosságot jelzi. A kisbaba első újdonságként az **ujjait** fedezi föl, és rendkívül örül nekik. A **j** hang itt is a **jót** jelenti.
- ultra** – *Szélsőség.* [nk: francia < latin] Az **ultra** jelentése: **túl** a kiértékelhető **téren, határon.** **Eltúlzott** valami, ami **átlépi** az emberi érzéssel felfogható, kiértékelhető **tér határát** (ultrahang, ultraszínék), **túlmege, túllép** egy kiértékelhető **mértéken.** Az **ért** a **tér** átvett hangjaiból álló kifejezés. Az **értelem** az emberi elme által átfogható, bejátszható **tér.** Két kötött mássalhangzó-páros van egybeolvadva a szóban: **lt** és **tr.** Az **ultra túllépte, túlnyúlt** a kiértékelhető **tér határain.** A kifejezés jelen van a kedvező és kedvezőtlen oldalon is. Ösmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó.
- un** – *Valakit, valamit érdektelennek, nehezen elviselhetőnek érez.* [? finnugor] Az **un** kedélyállapotot jelző szó. Itt a mély fekvésű, távolító **u** hang után, a különleges zöngéjével egyhangúságot is jelző **n** hang jön. Az ősmag(yar)-nyelvből az **un egyet** is jelentett, innen az utódnyelvek **un, uno, ono, one** stb. **egy** jelentésű szavai. Így az **un, unalom egyhangúság.** Az utódnyelvi **monoton** is jó példa rá. Az **n** hang kissé furcsa zöngéjű **hang.** Mondhatnánk: az **n** túladagolása kellemetlen mellékhatást vált ki.
- undok, undor** – *Visszataszító, kellemetlen érzést keltő látvány, szag.* [finnugor] Az **undok, undor** is az **un** gyökből sarjadók, és az **utálat** érzésének kiváltói. Az **un** gyök utáni **d** az ellenérzés hangja, **ok** végződés az állapot, az **or** az ellenérzés **erőssége.** Az **nd** páros a titokzatos zöngéjű **n** és a végletek **d** hangjának társulásából jön létre. Ebből kifolyólag a körülöttük levő hangok erősen befolyásolják az egyes szavakban kialakuló értelmet. Az **undok, undor** szavakban a legkellemetlenebb oldalukat mutatják. Nem csak a közvetlenül a páros mellett álló **u** és **o** hangok, hanem a **k** és **r** véghangok is. A **k** megütözést keltő, az **r** hang megálljt **parancsoló, visszahőköltető** (egyes helyeken az állatot megállásra szólító hang **brrr**).
- uniformis** – *Egyenruha.* [latin] Az **uniformis** ősmag(yar)-nyelvi elemekből épülő szó. Az **un, uni** – **egy.** A **forma** ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A szó azt is jelenti, hogy az egyenruha egyhangú öltözet, és látványként **unalmas** lenne. (Lásd Mao Kínáját.)
- unikornis** – *Egyszarvú.* [latin] Az **unikornis** szó hasonlóképpen ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll. A **korn, kornis** körértelmű és a szarv **görbületére** utaló. A latin nyelvben özönével állnak az ősmag(yar)-nyelvi eredetű szavak.
- unoka** – *Gyermeüknek gyermeke.* [szláv] Az **unoka** szónak annyi köze van a szláv nyelvekhez, hogy átvették a magyar nyelvből. Semmi több. A szó eredetét talán a régies **vonoka** alakból lehet

megfejteti, és ez magyarázza némely szláv nyelvi alakját is, ahol *v* hanggal kezdődik a szó. A *vonoka* valaki után *vonuló* sor, a leszármazók *vonulata*, a *vonokák* sora. Az egyszerű székely ma is az eredetihez közelálló *onoka* szót használja. Idővel a *v* hang elmaradt a szó elejéről.

unszol – *Kérlel, noszogat, biztat.* [? finnugor] Az *unszolás* lehet *unalomig* menő kérlelés. Az *unszol* második szótagja a beszédre *szólásra* is vonatkozik. Az *nsz* páros a *vánszorog*, *vonszol* szavakban is némiképp kellemetlen jelenséget leíró. Az *nsz* páros hangjai bontva a *noszogat* szóban is az *unszolás* értelmét adja.

úr – *Vagyonos, befolyásos ember.* [? török] Az *úr*, az alávető (*ú*) *erő* egyik vonatkozásának értelmezése, *ural*, *erőt* vesz rajta, *bír* vele, *bírlal*. Az *ural* szóban a mély fekvésű *u* hang az *r* erejével, valamint az *al* gyökkel zárva, a *megalázást* jelenti.

urbanisztika – *Városépítéssel, városrendezéssel és a nagyvárosi életformával foglalkozó tudományág.* [nk: latin szóból] Az *urbánus* szó gyökszava, első szótagja az ősmag(yar)-nyelvűek első nagy városának neve: *Űr*. Innen jutott a latin nyelvbe. A *bán* – *nagy* jelentéssel van jelen a szóban. Az *urbanisztika szt* párosa is ősmag(yar)-nyelvi azonosító, és tulajdonképpen a (feladat, összeg, hely stb.) megosztásról szól. Vagyis ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.

urna – *Szavazategyűjtő láda. Hamvveder.* [nk: latin] Az *urna* mélyen (*u*) kivájt, *kotort* edény, fordított alakja *runa* (rúna, róna), mely szintén mélységet, mélyre *rovást* jelent. Ez is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

úszik – *Vízben vagy víz felszínén bizonyos testmozgás révén halad.* [finnugor töből] Az *úszás* *ú* hangja mély fekvésű, lenti, alacsony, az *sz* hang *kiterjedés* értelme ezúttal a hosszanti testhelyzetre vonatkozik. Az *úszás* *hosszú*, vízszintes fekvő testhelyzetet kér a víz felszínén (*hosszú* – *ússzoh*). Ehhez hasonló a *csúszás*, *kúszás*, *mászás*, *iszamodás* stb. Az *úszás* vízszintes állapotban történik, a víz felszínén.

út – *Szárazföldi közlekedés számára épített, nagyjában egyenletes szélességű sáv.* [finnugor] Az *út* szóban az *u*, *ú* a lenti szintet, a *t* hang a *távolba* vezetőt emeli ki. A *kutatás* is *út*keresés. Aki *kutat* ás, az is *utat* keres a forrás, a víz irányába.

utál – *Undorodik valamitől.* [finnugor töből] Az *utál* az *undorhoz* kötődő érzés, az *u* az *undor*, a *tá*, *tá*-volítás, az *eltolás* érzését jelzi (*u-tol*, *utál*). Aki *utál* az *lát*ni sem kívánja *utálat*ának tárgyát. S bár talán nem erre vonatkozó, van egy szójáték is: *utáлом*, ha *utamban áll*.

utca – *Városban, falun kisebb közlekedési útvonal* [finnugor] Az *utca* az *út* kicsinyítő alakja.

úzus – *Szokás.* [nk: latin] Az *úzus* szó a *használ* igéből ered, vagyis ősmag(yar)-nyelvi eredetű szóból.

uzsonna – *Kisebb délutáni étkezés.* [szláv] Az *uzsonna* a CzF Szótár szerint: „Eredetere nézve, ha a magyarból származtatni szabad, talán *osonó*, azaz futó, rövid; mint szokták mondani: futó ebéd; [...] GYARMATHI SÁMUEL szerint oroszul: *ozsina*, *uzsin*, lengyelül: *juzina*, dalmátul: *uxina*; [...]” (Kiem. K. S.) A *futó*, *osonó*, *usgyi*, *uzsgyé* – *uzson*, *uzsonna*. A székely *ozsonnya* inkább hasonlít az *osonó* szóalakhoz. A szláv nyelvekben való jelenlét a szó egynyelvűség idejéről származását jelenti.

uzsora – *Mások kihasználásán alapuló, jogtalanul nagy anyagi ellenszolgáltatás, különösen kamat követelése.* [latin] Az *uzsora*. szó a CzF Szótár szerint: „A latin *usura* eredetileg am. *usus* (Fabri Thesaurus) azaz haszonvétel (PÁRIZ-PÁPAINál: valamivel élés, nyereség), különösen a kölcsönözött tőkepénztől járó kamat.” Vagyis a használatra adott pénz nyeresége. Ám a *zs* hang nem véletlenül került a szóba. A *zs* hang ugyanis a magyar nyelvben egy-két kivétellel, *utálatot* kiváltó kifejezések kulcshangja. Íme néhány példa: Lehet válogatni, melyik *utálatosabb*: *zsebes*, *zсарu*, *zsernyák*, *há-zsártos*, *zsembes*, *zsembelődő*, *zsembelős*, *zsembeskedős*, *zsörtös*, *zsizsik*, *zshivaj*, *zsinat*, *zсібaj*, *zсібвасár*, *zсír*, *zсúfol*, *zсібog*, *zsunnyog*, *zсug*, *zсáба*, *zсібong*, *gúzs*, *zсugora*. Esetleg a *zсарol*, *kapzsi*, *zсарnok*, *zсugori*, *guzsori*, *zshivány*, *uzsorás*, *uzsoráskodás*, *uzsorakamat*, *bankuzsora*, és más *utálatot* kiváltó *zs* hanggal kezdődő, azt tartalmazó szavak. Az *u* hang a legalacsonyabb fekvésű hang. E jelenség megítélésénél a *minden erkölcsi érték alatti szint*. Ez esetben az *uzsora* fogalmát, az *uzsorás* aljas voltát, az őt övező *utálat* érzését is kivetíti. A nyelvnek meg vannak saját eszközei a valóságghú kifejezésre.

Ü, Ű

„Magánhangzó: felső nyelvállású, magas, ajakkerekítéses, elül képzett, rövid hang.”

www.osnyelv.hu ü, ú

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „Az Ü harminczhatodik bötü a magyar abécérendben, s tizennegyedik az önhangzók sorában. Határos a magas lejtőzetű i-vel, honnan mind némely tájajtésben, mind az irodalomban, gyakran váltakozik vele, mint az irodalomban is: üdv, idv; ügyekszik, igyekszik; üdő, idő; üvölt ivölt; üzen izen; bükfa, bikfa; süker, siker; [...]. A régi nyelvemlékekben az ü helyett még az imént említettek kivül is i használtatik, pl. így = ügy, ill = üll, it = üt, (l. ezeket); mindenril = mindenrül, enyimbil = enyimbül stb. [...]

1.). Némely tájszokás ö helyett használja, mint ücsém, öcsém; pörül, pöröl; örül öröl; törül, töröl. Több szóban, illetőleg gyökben közszerint állandóan rövid, pl. üdő, ünő, üget, ük, ühög, ümög, üszög, üveg, süveg, üvölt, süvölt, üzen, üt, süt, fürög, gümő, lüktet, tütü, rüpok stb. továbbá a személyragokban: kérünk, kérjük, kértük, kérnünk, kezünk, fejünk. Különben a hosszú ú hang mértéke ingadozó és gyakran rövid ü-re változik a tájak különböző ejtése szerint. [...] Némely szók végén, midőn önhangzóval kezdődő rag járul hozzá, v-re változik, mint: enyü, enyv: fenyü, fenyv; tetü, tetv; ölü, ölv. Palóczos kiejtéssel üö, iö; még gr. Eszterházy M. nádor leveleiben is eléjön: szüökség (= szükség), kiöld (= küld) stb.”

Az Ű, harminczhetedik bötü a magyar abécérendben, s tizenötödik az önhangzók sorában. Hangzásra legközelebb áll a vékonyhangú hosszú í-hez, ezzel tájszokások szerint, de néha az irodalmi nyelvben is fölcseréltetik, pl. nyü nyí, mű mív, szü szív, ámbár ritkábban, mint a rövid ü. Mint kezdetang, alig egy-két szóban fordul elé, s országszerte értve csak az üz igében és származékaiban, de ezek közül is némelyek inkább röviden hangzanak, mint: üzekedik, üzér, üzelkedik. Némely egytagu szók, közepén rendesen hosszú, mint: búz, bűn, csüd, csűg, csűr, fűz (ige és név), fűr, gyűr, szük, nyűg, tűz, tūr, de ezek is ragozott állapotban gyakran megrövidülnek. [...] Tájdivatos kiejtéssel gyakran ő helyett használtatik, mint: ű (= ö), bűl (= böl), rűl (= röl), túl (= töl), dűl (= döl), bú (= bö), kű (= kö) stb.”

Az **ü** hang, indulásra biztató hang: **sür**get, **nyüs**let, **kü**ld. Az **ű** erőteljes: **űz**, és a **tűz**, **szűz**, **hű**, **mű** fogalmak jelölője. A melléknevek, és jelzők szóvégi **ű** hangja.

üdit – *Frissít, élénkít. [? török]* Az **üd**, **id** ösztöni ősgyökök a **hidegvíz**be nyúlás nyomán feltörő első ösztöni hangok, és ez csak ősmag(yar)-nyelvi lehet. Később **ü**d, **i**d jelölte a folyóvizet is, Ilyen folyó a mezopotámiai **Hiddekel** (**Mezo** – síkság, mező, **pota** – víz, áradat, **ám** – sokaság, nagy, azaz Nagy vizek mezeje, Nagy áradások síksága). A **d** > **gy** váltással **ügy**. Vannak folyó **ügyeink** az életben. A háromszéki **Feketeügy** folyó **üditő** vize is folyik.

üdv – *Üdvösség. [török]* Az **üdv** szóban két – végleteket kifejezni képes – hang a **d** és **a** **v** is jelen van. Amint az **üd** gyök magyar, úgy az **üdv** szó is. Az **üdv** kapcsolatos a **kedv**, **nedv** és más szavakkal. A szóvégi **v** hangnak van egy **körülövező** értelme. A **dv** páros oly valamivel kapcsolatos, ami belső tér, ami tartalommal bír, önmagában körül fog. Rossz értelemben ilyen a **dudva** is. Lehet egy férfi, aki egy nőt **védve** körüludvarol, vagy nő, aki **dévajkodó kedvességével**, **nedvességével** körül fog. A magyar nyelvben nem maradtak **vd** párost tartalmazó szavak, kirepültek az utódnelvékbe. Így csak bontva lelhető fel a **vad**, **vád**, **vedel**, **veder**, **vedlik**, **véd**, **vidám** és más szavakban. Ezek is tartalmazzák a belső tér, vagy hangulati tartalom általi **körülvétel** (d > t) értelmét.

ügy – *Valakinek személyét, valamely közösség érdekét érintő helyzet, kérdés, tényállás. [finnugor]* A fent már említett folyó **ügy**. Az **ügy** szóban az **ü** hangnak kellemes és kellemetlen irányba elmehet az értelme (**ünnep** – **üröm**), akárcsak a **gy** hangnak, mely lehet **gyönyör** és **gyalázat**, s mely egymást is követheti, ha **ügy** lesz belőle. Az **ügy** dagadhat, mint a folyó vize. A **gy** gyúrható. Az élet különböző **ügyei** hasonlóképp. Vitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete.

ük – *Valakinek ükanyja. Valaki nagyszülőjének nagyapja. [finnugor]* Az **ük**, többértelmű. Lehet **ik**, vagyis személy: egy **ik**, más **ik**. Ebből eredően lehet másod**ik** nagyszülő: **ik**, **ük**. Mint egyik**ük**, másik **ük**. Ugyanakkor, mint tiszteletet érdemlő vénséget ért személy, **éke** a családnak.

ül – *Testének megtámasztott alsó részére nehezedve nyugszik. [finnugor]* Ha az **u**, **ú** hangok a felszín, vagy az alábúvás, alábújás, akkor az **ü** a teljes alj, fenék, az **üledék**. Fordítottja: **lű**. Székelyföldön, aki lesántulva megy, arra mondják: sántál, **lűbbent**. Mondják még arra, aki dobbantva ugrott: akkorát **lűbbentött**, hogy a segge érte a földet. Vagyis az **ül** az alsó szint a **fű**, a föld. Az **l** hang **alanti**, **talaj** közeli állapot. Lám, mily sok **l** hang van jelen.

- ünnep** – Nagyobb közösségben jelentős esemény, személy emlékének, valamely eszme tiszteletének szentelt nap. [szerb-horvát] Az **ünnep**, **innap** igazolhatóan ősmag(yar)-nyelvi szó. Az **innap** lévén eredeti alakja a jelenség megnevezésének, hűbben fejezi ki a szó jelentését. Az **in** gyök a **csinos**, **csintalan**, **finom**, **ringat**, **hinta**, **pina** stb. esetében a rendkívüli kellemesség érzésének értelmét viszi be a szavakba. A szó második fele a **nap**, vagyis kellemes, élvezetes **nap**. Ugyanakkor az **in** gyök esetenként nemlegességet, tiltást is kifejező. Ez a jelentése az utódnyelvekben maradt fenn. Az **ünnepen**, **innapon** tiltva volt mindenféle **munka** (**m**, **mancs**, **mun** – kéz, **man**, **mun** kézen átmenő erő kifejtés). Ezt a **szünnap** fejezi ki jobban, **szünnap** – **ünnap** – **ünnep**. Van még egy változat: **idnap**. Erről a CzF Szótár tesz említést. Ha **ü** hangra váltunk: **üdnap**, mely azt jelenti **üdvösség napja**. Az **ünnep** szónak és változatainak semmi köze az említett szláv nyelvekhez eredet szempontjából. A nyelvészek bele sem kukkantottak a szóba, csak a hasukra ütöttek – szerb-horvát.
- ünő** – *Fiatal nőstény szarvas. Fiatal tehén.* [török] Az **ünő**, akár az üsző a fiatal kérődző **nőstényt** jelöli. Az ENÉH **nő** név. Különbözően már hallottam **Ünőke** lánynevet is. A IV. BÉLA által Magyarországra betelepített kunok királyának – KÖTTYÖNY – fia, TARJÁN, az ő feleségének neve **ÜNIGE**. Ilyen jelentést hordoz az a név is.
- úr** – *Tágas mélység, szakadék, üreg.* [? finnugor töből] Az **úr** tág tér, mélységet sejtet, mely lehet határolt vagy határtalan és alaki meghatározás nélküli. Például a világ**úr**. Végtelen, nincs határa, mert mi zárná le? Az **úr** **r** hangja rejtélyes erő.
- üres** – *Aminek belsejében nincs semmi.* [? finnugor töből] Az **üres**, **ürös** edény, tehát csak **úr**, és nincs benne semmi más.
- ürge** – *Sárgásszürke, kb. arasnyi, mezei rágcsáló állat.* [török] Az **ürge** megnevezése három irányból is megközelíthető. Egyik: **üreg**ben lakó állat. A másik, és talán ez a valós: gyors, **fürgesége** alapján. Harmadik: **morgó** hangjáról, s megtámadása esetén **mérges** viselkedéséről. Ezek mind ősmag(yar)-nyelvi szóként azonosítják. A török nyelvek csak megörökölték.
- üröm** – *Csöves virágú, fészkes virágzatú növénynemzetség.* [török] Az **üröm keserű**. Az **üröm** **m** és **r** hangjai benne vannak az **amara**, **amaro**, keserűt jelentő idegen kifejezésekben is. A **keserű maró** is. Az **ürmös** szóalak is megtalálható az utódnyelvekben. Figyeljünk az **rm** párosra! A CzF Szótár leírása: „Hangra hasonló a német **Wermuth** szó első (**werm**) hangjaihoz s lehet, hogy ebből kölcsönöztük. Adelung e hangokat az angolszász ‚Wormwood’ és ‚Wyrmwyr’ után a ‚Wurm’ szóval azonosítja, és azt mondja hogy némely német tájbeszédben valósággal ‚Wurmkraut’ a neve, mint a férgek, különösen bélféreg elleni szernek.” (Kiem. K. S.) A CzF Szótár téved abban, hogy mi örököltük. A kiemelt **rm** páros mutatja az ősmag(yar)-nyelvi eredetet. Az utódnyelvek örökölték e kifejezéseket. Az **rm** kötött mássalhangzó-páros a legerősebb bizonyíték erre!
- ürü** – *Herélt kos.* [török] Az **ürü** szó a **herélt** régies szóalakjából maradt fenn. Ha kivágták az állat **heréjét**, mintegy meg**üres**ítették, már nem volt képes **eredeti** hivatását betölteni, **eredetet** átörökíteni, nem volt benne az **erő**, amit áttöltsön a nőstény állatba, hogy **örökítsen** életet. **Üres** lett. **Kiürítették**, meg**üres**ítették, **ürü** lett. Nem török szó.
- üst** – *Főzésre, mosásra használt, domború fenekű nagy vas-, rézedény.* [? permi] Az **üst** permi nyelvi eredetű? És a **nyüst**, **füst**, az **üstölés**, a **tüstént**, a **früstök**...? Mert a **früstök** is ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó – friss, gyors (**üstölt**) reggeli. Ugyanis az **st** páros a csípést (**ostor**), csípős ételt (**üstöllő** azaz a fokhagyma ősmag(yar)-nyelvi neve, melyet a román nyelv **usturoi** alakban vett át), sürgető gyorsaságot (**posta**, **fosta**) jelzi a szavak némelyikében. A **füst**, **üst** viszont ok-okozati összefüggésben állnak. A CzF Szótár szerint a **sütő** is közös értelmű vele. Ez igaz, hiszen az **st** páros bontva a **sütő** szó alkotója.
- üstök** – *Homlok felett nőtt hosszú haj.* [?] Az **üstök** esetében az **st** páros a terjedelmi növekvést és főleg a hosszúságot is jelenti. Ilyenek a **nőstény**, **nyest**, **ostor**, **füstély**, **lista**, **istráng**, **palást** stb. Az **üstök** (**üstök** – **kötüs**) **köthető** is.
- üsző** – *Fiatal, még nem borjazott tehén.* [finnugor] Az **üsző** az **üzekedéssel** van értelmi kapcsolatban. Nemi ösztönétől **üzött** ünő – **üsző**.
- üt** – *Erős lendülettel, keményen hozzáér valakihez, valamihez.* [finnugor] Az **üt** **t** hangja **pattanó** hang, és jelen van oly kifejezésekben, melyek erős érintésnek vannak kitéve. Valaminek a **büte**, **bütüje**, **bot**, de a **bátor**, **botor**, **csattan**, **tőke**, **ütköző** és mások. Ha az **üllöt** vesszük alapul, akkor az **ü** hang a szenvedő oldalon van, de az ide **süss**, ide**üss** esetében is. Ebből az következne, hogy a **t** hang a szóban, egymagában a **támadó** elem. Az **ü** hang inkább a vonakodás, óvakodás hőkölő ösztöni hangja.

- üveg** – *Homok, mészkő, szóda megolvasztott keverékéből gyártott rideg, kemény, átlátszó anyag. [? alán]*
 Az **üveg** régies, vagy mai tájjellegű megnevezése: **éveg**. Az **ü** hang a **tű**körnél az **eltű**nik, **előtű**nik értelmet képviselte. Az **üveg** tűzben készül, így az **ég** ige jelenléte természetes. A **v** hang az ellentétek és bizonytalanság hangja. Az **üveg** tulajdonságai, melyeket a **v** hang képviselhet a szóban: egyik a végtelbe menő, hogy sziklakemény, de rendkívül törékeny, s törötten **vág**. A másik a **víg**, **vígság**, **világos**, **világosság**. Mivel az első házakon a sátorhoz hasonlóan a tetején volt az ok, a nyílás melyen bejött a világosság, ha volt mód **éveget** tenni, azon át látszott az **ég**. Az ősmag(yar)-nyelven törékeny **szikl**ának, **szt** párossal **sztikl**ának is nevezték. Az **szt** páros az osztódást jelentette törés esetén. Ez az utódnyelvi szavakból ítélhető így. A **sztikla** **szt**, **kl** párosa, esetenként **k** > **g** váltással **gl**, jelen van az: angol, norvég glass, fehérorosz, ukrán skla, bolgár stukla, cseh, szlovák sklo, dán, holland, svéd glas, észt klaas, horvát, makedón, szerb staklo, ír gloine, izlandi gler, lengyel szklo, lett stikla, litván stiklas, német Glas, orosz stekla, román sticla, szlovén steklo szavakban. Ez a sok hasonló kifejezés is az egynyelvűségből való eredetet igazolja, és azt is, hogy az üveget a nyelvrobbanás előtt már ismerték az emberek. Ősmag(yar)-nyelvi szó.
- űz** – *Futásra, menekülésre késztet valakit, valamit, illetve fut utána, hogy elfogja vagy megölje. [? török]*
 Az **űz** **ű** hangja a **tűz** esetében az égető sürgősséget jelenti. A **z** hang ez esetben zűrzavar. Valamilyen szakma, foglalkozás **űzés**ének követés értelme van, és inkább **űzemet** jelent. Az **űzem** szó **űzési mód**.
- üzen** – *Közvetítővel közöl, tudat valamit. [?]* Az **üzen** szó szelídebb, mint az **űz**, bár lehet úgy is érteni, hogy az **üzenet**, simán (net) **űzött**, vagyis valaki által küldött szó a címzett irányába. Régiesen, s tájszólásként ma is, néhol **izen**. Ez az **izgó**-mozgó küldönc által **íziben** küldött szó.

„Mássalhangzó: a felső fogsorral és az alsó ajakkal képzett réshang, az **f zöngés** párja.–

www.osnvelv.hu v

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A V a harmincznyolczadik bötü a magyar ábécze-rendben, a hangszervre nézve az ajakhangok (b, f, m, p, v) osztályába tartozik. [...] E hang változékony alakoskodása által nagy szerepet játszik nyelvünkben. Némely szókban, kivált a régieknél, némi gyöngé fuvalatként előtétetik, mint a régi Halotti beszédben: vimadjomuk vimádjamuk = imádjunk azaz imádkozzunk, vót (vöt) = öt stb.; továbbá a mai beszédben is kétképen divatosak: ihog vihog, [...] illog villog, illan villan stb. Ugyancsak a szók elején váltakozik

- a) b-vel: valaska balaska, vajludik v. vajudik bajlódik, velő bel, Veszprém régen: Beszprém, Valent Bálint;
 b) f-vel: viczkándozik ficzkándozik, virgoncz fűrgöncz, vinczároz finczároz, vaszok v. vaczok fészek, ivadék (progenies) ifjú, von fon;
 c) p-vel: vorczog porczog, vör (vër, vir) pör (për pir) pl. vörös v. veres piros, pörzsöl përgél villog pillog, villan pillan (mint a német btitzen és blicken);
 d) m-vel: Visegrád Misegrád, vézna mázna, vakog makog.

A szók közepén szintén fölcseréltetik más ajakhangokkal: tévelyeg tébolyog, leveg lebeg lefeg, levegő lebegő, zsvajj zsbaj, magvaváló magbaváló, kotyvál kotyfol, szivogat szipogat, sivít sipít, nyivog nyifog, kövecs göbecs; kivált a palóczos szóejtésben, mint: üveg übeg, zavar zabar; [...]

A szók legvégén

- a) átalakult igeneves ó ő, pl. ölö ölv, ötő ötv ötvös, merő merev, nyelő nyelv, védő védv, mérő mérv, sérő sérv, hi-ő (hi-vő) hív, oló olv, hamó homó (azaz omó) hamv homv, különben hamu homu;
 b) az olyanságot jelentő ó ő vagy u ü. (v. ú, ü) képzőnek változata. Keserű régiesen: keserő keserv, örü örv, nedü nedv, üdü üdv, adu adv, fenyü fenyv, enyü enyv, terü terv, elő elv, redő redv, kedü kedv, daru darv, szaru szarv, hiu hiv (vacuus, vanus), könyü könyv, tetü tetv, senyü senyv.”

A **v** hang bejártssa az egész pályát. Ellentétek, bizonytalanság megjelenítő hangja, majdnem ugyanannyi kifejezés van az érem mindkét oldalán. Tomboló vad viadal és vidám vigalom. Az avulást, a válást, választást és a vásárlás fogalmát is kifejezi.

Egyik oldal: *vágy, vidám, vidít, víg, vígság, vigadozás, vigyor, vihog, világ, világosság, virgonc, virág, virrad, virradat, vőlegény* stb.

De ugyanakkor durvaságot kifejező is: *véres várctaták, viták versengő viadala* is kötődik a **v** hanghoz, valamint *vacog, vicog, vitat, vad, vád, vág, vajúdik, vár, ver, ví, vicsorít, vív, vonít, vonyít* stb.

És: *vigyáz, vartyog, vonyár, választ, vackol, vonal, ványad, varrat, vall, ívik, vihar, vakság* stb.

A **v** hang, viselkedéshez kötődő jellembeli tulajdonságokat is jelöl: *vadóc, verekedős, vérengző, virgonc, dévaj, évődő* stb. oly tulajdonságok leírója, melyek a többségtől elkülönítenek, leválasztanak.

vackor – *Vadkörte(fa)*. [?] A **vackor** a kis **vacak** gyümölcs, mely **savanykás, fanyar, vonyár**, de éretten ehető. A **ck** páros a szóban játékos felhangot ad a **vackornak** akár a **barack** esetében. A **ck** páros az esetek túlnyomó többségében játékos hangzatú a szavakban. Néhány példa: **bohóckodó, bucka, cicka, cickó, evickél, fickándozik, fickó, kackiás, kekeckedik, kuckó, mackó, malacka** stb. A páros hangjai bontva is vidám hangulatot adók: **ciki, cuki, kacagány, kacag** és mások. A *CzF Szótár* más szemszögből is elemzi: „DUGONICS írásmódja szerint: vadzkor. A vad körtefának fanyar izü gyümölcse. MOLNÁR A. és SZABÓ DÁVIDNÁL s a *Tájszótár* szerint a székelyeknél a ‚vaczkor’ am. vadkörte. [...] Gyöke, úgy látszik: vad, melyből némi gúnyos kicsinző képeztetéssel fejlődött ki vadkó, s r toldalékhanggal: vadkor, vadzkor (mint DUGONICSnál), végre vaczkor. Vagy talán az utóbbi (-kor) szótagban a ‚körte’ szó rejlik.” Meglehet, de mindenképp magyar eredetű, magyarul bontható, érthető szó.

vacok – *Kisebb emlősállat alvóhelye. Szegényes emberi fekvőhely*. [szláv < német] A **vacok, vaszok, v > f** és **a > é** hangváltással **fészek**. A szláv, német és a többi utódnyelv is az ősmag(yar)-nyelv alapjaira épült, tehát nem csodálkozhatunk, ha tömegével találunk magyar ősgyökökre épülő szavakat azokban a nyelvekben. A **vacok** is így jutott azokba. Épp mint a **fészek** másik megnevezése a **bujka**, melyben **elbújik** pihenni az állat. Az örmény **buyn** is ezt jelenti. A román nyelvben fordított alakban találjuk: **cuib**.

vacsora – *Esti étkezés*. [szláv] A **vacsora** szó sem szláv eredetű. A **vacsora** a világosság **veszte**, a nap **veszte**, **eleste** utáni tevékenység. Ebből a nap **veszte**, **eleste** utáni az **este**. A nap **eleste, veszte, lecsorgása** utáni étkezés, **v/estebéd, v/ecsora, vacsora**, és ebből lett a szláv **vecsera**. A nap/**veszte**,

el/*este* utáni templomi **vecsernye** sem szláv, hanem a magyar nyelvből szlávokra torzított kifejezés. Még a **csernij**, **csernoj**, **čierny**, **černý**, **csornij** – *fekete* jelentésű szavaik is a nap lecsorgása nyomán előálló sötétségből ered. Az **rn** itt **rny**-re vált, jól látható a valós eredet. A **vecsernye** szóval összevetve még érthetőbb.

- vad** – *Természeti környezetben élő, nem gondozott, nem háziásított, nem nemesített állat, növény. Könnyen feldühödő állat. Indulatos, durva személy.* [**finnugor**] A **vad** szó, a **vád**-jában, azaz **medrében** fékezhetetlenül, megzabolázhatatlanul rohanó patak (**pat** – **vad**, **p** > **v**, **t** > **d**), folyó nyomán kialakult szó. Innen ered a székelyföldi **duvad** szó, mely **dús** és **vad** zúduló víztömeg mozgását jelenti.
- vád**, **vádol** – *Ama állítás, vagy azt állítani, hogy valaki tiltott, jogtalan, gonosz dolgot művelt, cselekedett.* [**szláv**] A **vád** szó alapján véve vizet, vizes árkot jelent, így a **vádol** szó igazi jelentése szembeöntés vagy *bemártás* is lehet. Van is oly szójárás, például Erdővidéken, ha valakit **vádolnak**: „belemártották valamibe, vagy rádobták a vizes lepedőt”. A **vád**, **vádol** szó eredete a Vízözön.
- vádol** – *Gyalog megy, gázol.* [**? német**] A **vád** – gázló, vízmeder, e szó értelmében vízhez kötődő, például az: **olvad**, **veder**, **vedel** szavakban is.
- vág** – *Szilárd anyagot éles eszközzel több részre választ.* [**finnugor**] A **vág** a **vá** gyökre épülő szó – **választ**. A **g** hang a szétválás pontját jelöli (akár az összeillesztésnél a találkozás pontját – **ragad**, **heged**).
- vagabundus** – *Vándor, csavargó.* [**latin**] A **vagabundus** **nd** párosa **vándor** szavunk meghatározó tengelye. Alapjában véve ugyanaz a fizikai külalaki látvány, csak a cél különbözik. A csavargónál nincs cél, a **vándornál** lehet, sőt van. A **vándor** mesterlegényeink, mint JELKY ANDRÁS, és a mi nagy **vándorunk**, KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR példa rá, akik nekivágtak a világnak. A kifejezés mindenképp ősmagyar nyelvi, a **va**, **vá** gyök a távozással, a megszokott közösségtől elválással kapcsolatos: megy **vándorolni** **valahová**. Ellentéte a **ve**, **jövel**, **vendég**, **jövend**. A latin nyelv hangzástörvénye alacsony fekvésű magánhangzók használatára kötelez. Így a valamikori ősnyelvi szavakból: **vág**, **kóbor**, **csavargó**, **vándor** – mely tettekre egyébként soha nem a jó, szívverítő életfeltételek miatt szánta el magát az ember – a latin nyelv a teljesen mélyhangzatú **vagabundus** kifejezést alkotta, használta. Némely utódnyelveiben az **u** hangot **o** váltja (**kóbor**) például francia **vagabond**, olasz **vagabondo**, román **vagabond**. A latin **vagabundus** kifejezésben és utódaiban több magyar szóból talál alkotóelemeket a vizsgálgató szem.
- vagány** – *Munkakerülő, kisebb törvénysértésre kapható, vakmerő, nagyhangú férfi.* [**német** < **latin**] A **vagány** szó magyarozatát a **vag**, **vág** gyökön át lehet közelíteni. A **vagány** valaha **csavargót** jelentett. A **vagányság** elsősorban: önzés, én központúság, **magam** (ego). A mai **vagány** mindig föltaalálja **magát**, és célja szellemeskedő, gördülékeny **magatartással** jól **bevágó**dni. Az **ny** az **nt** párost váltja a szóban, vagyis a **vagány** **vagánt** viselkedő, **vagént**, azaz **jóvágású** **lovag/k/ént** szeretné mutatni **magát**. Ehhez megenged **magának** vitatható eszközöket is. A szóban vagy annak körülírásában előforduló **g** hangok a **gördülékenységet** hivatottak képviselni. A meghatározásban szereplő **vakmerő** jelző igaz. A **vak** – **kav** fordítás (vak – vag) azt is mutatja, hogy a **vagány** mindig **kavar** valamilyen ügyet. Összegzésként: ősmag(yar)-nyelvi a szó eredete.
- vagon** – *Vasúti kocsi.* [**nk: angol** < **holland**] A **vagon** szó **vag** gyöke az ősmag(yar)-nyelvi **bog**, **bognár**, (kerekes, kocsi készítő) felé vezethető vissza. A német **Wagen**, **Wagner** ugyanazt a gyököt használja. Mindannyi a **bog** gyök bővítményeinek torzója. Lásd még a **bognár** címszónál.
- vágy** – *Hiányérzet kielégítésére való erős lelki törekvés.* [**finnugor**] A **vágy** a **táv**olba néz. A **gy** hang a képlékeny, **gyúrható** állapot. A **vágy** **vegyes** érzelmek tömkelege. A **vágy** **szenvedélyes kíván/y/ság**, de merészség kell a megvalósításhoz. Különbben a szó fordított alakja lesz jellemző a **vágyakozóra** (**vágy** – **gyáv/a**). Vagyis a merész **vágyak** megvalósításához bátorság kell.
- vaj** – *Tejszínből köpiült zsiradék.* [**finnugor**] A **vaj**, a **savó**ból (savaj) kicsapódó, attól elváló zsíros anyag. A szóvégi **j** hang a **jó** íz mellett engedelmes **jót** is jelent (mint kés a **vajban** – ellenállás nélkül).
- váj** – *Szilárd anyagba üreget ás, kotor.* [**török**] A **váj** is a **vá** gyökből indul, akár a **vág**. A **vájás** **vágások** sorozata. A **vályú** is **vájva** van, helyenként úgy is ejtik **vájú**. A **j** hang itt a **mély**, **búj**, **rejt**, **lejjebb** értelmében van jelen.
- vajákos** – *Kuruzslással, jóslással foglalkozó.* [**?**] A **vajákos** kuruzslása közben **jajgat**, **vájog**, **abajgat**, hogy növelje a hatást s a zavart. Innen a megnevezés, mely magyar szó.
- vajda** – *Kelet- és Dél-Európában némely tartomány fejedelme.* [**szláv**] A **vajda** a magyar **fejedelem** szó, **fejedelem** alakjának hangváltott, rövidített változata: **fejde** – **vajda**. A **fe** gyök **főt**, **felemeltet**, a **fej**

főiséget jelent. A *vajda* kifejezés a *fejedelem*, *fejdelem*, *fejde* rövidítésből, *v* > *f* és *e* > *a* hangváltással jött létre. A magyarok is használták, de a szlávok vették át a magyar nyelvből, akár a **kenézt** a **kendéből**. Mindkettőben (*fejedelem*, *vajda*) jelen van a **jd** páros, mely a tulajdon szóban ad párhuzamot az uralkodó alapvető birtokló jellemzőjére.

vak – *Testi fogyatékoság, fejletlenség miatt nem látó.* [?] A **vak**, sötét, **fekete** ürességet jelent. Hasonló az ősmag(yar)-nyelvi gyökű **vákuum**, légüres tér, a **vakáció** szintén üresség (lásd alább). A *CzF Szótár* más szemszögből magyarázza: „Ha tekintetbe vesszük, hogy minden vaknak lényeges sajátága, miszerént menésében akadoz, mozgásaiban a körülötte levő testekbe ütközik: ezen alapfogalomból kiindulva gyanítható, hogy azon ak gyöknek előlehes rokona, melyből akad, akaszt származtak.” Ez egyik vetülete, de megfigyelhető a *CzF Szótár* említette „akadoz” szónál, a **vak** *v/akadoz*, mert ő csak a **fekete** ürességet észleli. A hangra is érvényes. Mi a **vak** hang? A kutya is **vakkant**. Az emberre is mondják: egy **vak** hangot sem szólt. A **vak** hang tartalmatlan, értelem nélküli, e szempontból üres hang.

vakáció – *Hosszabb iskolai szünet.* [latin] A **vakáció** üres, tétlenségi időszak (**vakság**, **vákuum**). Az iskola esetében a falak közti üresség, csend. A latin nyelv átvette az ősmag(yar)-nyelvi gyököt, mely latin bővítménnyel visszatért.

vákáncsos – *Debrecen környékén: erdőirtó és erdőtelepítő szegény ember.* [latin] A szónak az ürességgel, s az üresség betöltésével van értelmi kapcsolata. Az **ncs** páros a **nemlegesség**, a valamin helyezkedés **n**, valamint a cselesség, **cselekvés** **cs** hangjának kötött párosa. A **vákán**, azaz ürességen (**án**)**csoló** – cselekvő. Nincs itt semmilyen latin nyelvi jelleg.

vakar – *Teste valamely részét viszketés enyhítésére valamely eszközzel kaparja.* [?] A **vakar** szóban a **karmol** **kar** gyöke, az **akasztott körmök**, **karmok** értelme is megbújik. A szókezdő **v** hang a **vonó** mozdulat: **vont** **karmokkal** kapar. Viszketéskor izgató telítettséget érzünk, ez a **vakarással** eltűnik.

vakol – *Falat habarccsal bevon.* [? német] A **vakol** szó jelentése: elrejt, eltakar. Bevon egy réteggel egy falat, hogy elrejtse annak egyenetlenségeit. **Elvakít** a valót illetően, többé nem látható a fal. Vagy: **fakóvá** tesz, **fakít** egy többszínű felületet, ugyanis a kiszáradt **vakolat** **fakó** színű. Nincs e szónak semmilyen német nyelvi jellege.

vákuum – *Légüres tér.* [nk: latin] A **vákuum** ez alakban nem magyar, de az alapja a **vak** üresség egyértelműen és vitathatatlanul ősmag(yar)-nyelvi. Latin bővítménnyel visszatért gyök.

válik – *Valamivé válik, átváltozik. Házasságát felbontani készül.* [finnugor] A **válik**, **válni**, **szétválás**. A **v** hang a **végletek** kifejezésének hangja. Olyannyira a szétosztás gondolatát képviseli, hogy maga a **válás** szó is kétféleképp értelmezhető. A **szétválik** esetében két oldalról van szó, melyek **különválnak**. **Választ**, **szétválaszt**, **elválaszt**, **kiválaszt**. A párbeszédben két oldal van: kérdés és **válasz**, a **válasz** is lehet kétirányú: igen vagy nem. A **völgy** is két hegyoldalt **választ** el, de a hegy is **választó**, **vízválasztó**. Van **válaszút**, **elágazás**. A balta vagy régiesen **valta** is **kettévágja**, **választja** a fahasábot. A **vágás** a víz által kimart árok, mely **kettéválaszt** egy földdarabot. A **vélemény** is kétoldali, van **ellenvélemény** is. A **vá**, **vé** lehet **vád**, **védelem**. Van **vagy-vagy** lehetőség. Ugyanakkor van az együvé **válás** fogalma, mely az előző ellentéte. Az össze szót régiesen **öszve** alakban ejtették, és nem véletlenül. Ez esetben is több összetevőről van szó, melyek egyvé,(egyvé), együvé, **összüvé** **válnak**. Volt példa rá, hogy ellenségek barátokká (barátokvá) **váltak**. Ez utóbbi **válás**, értelmében más. Ez **valamivé** **válás**, és nem **szétválasztás**. Ez a **válás** – bár ránézésre egyeznek – más, bár ez is **válás**, az előző állapotról **leválás**, átképződés. Az előző jellemzőktől való **elválás** újabb javára. Mélyebb, a **-vá**, **-vé** képzők által képviselt értelemről jön. Átalakulásról van szó, mely az alkotás (v/alkotás?), teremtés fogalmával egyeztethető.

vall – *Meggyőződéssel hisz, állít valamit. Bevall.* [szláv] A szótár a **vádol** igéhez utal az eredet végett, ahol szláv eredetet ír. A **vall** ige az igekötőivel teljesedik ki. Eredete ugyanaz, mint a **felel** igének. Alapja a **kétfelé** **választott** állapot, melynek egyik **felén** a **vallomást** tevő **fél felel**, **válaszol**. Ez a szláv eredetűzés butaság.

valuta – *Valamely állam pénzrendszere.* [nk: olasz] A **valuta** adás-vételi értékegyenleg vagy **váltó** eszköz (valuta – váltó – vál/u/tó). Ez ősmag(yar)-nyelvi szó olaszosra torzított alakja.

vályog – *Törekkel kevert agyagos sár, mint olcsó építőanyag.* [szláv] A **vályog** **felváj**t agyagos sár, melyet faltapasznak használnak. Mivel agyagról van szó így lehet szóösszetétel is a **váj** és az **agyag**, **váj**t **agyag**, összevont rövidítése is – **váj-ag**, **vályog**. A szóvégi **g** hang a rögzítés, ragadás. Valaha első földalapú építőanyag volt, így megnevezése ősmag(yar)-nyelven adatott. Ezt az is bizonyítja, hogy az utódnyelveken a **vályog** szó torzói jelen. A *CzF Szótár* így ír: „Gyöke magyar

elemzéssel: vāj illetőleg vāl, mennyiben vājott, s részekre választott agyagból áll. MIKLOSICH az ugyanazon jelentésű válek szót szlováknak mondja.” Mondani könnyű, bizonyítani már nehezebb.

vályú – *Hosszában homorún kivájt fatörzs, illetve deszkából, cementből készült hasonló tárgy.* [török] Az első vályú biztosan vājva volt, különben nem ez volna a neve. Az is biztos, hogy az ősmag(yar)-nyelvet beszélők adták a megnevezést, hiszen számunkra ma is érthető. Hogy a török nyelveken hasonló a szó, ez azt jelenti, hogy az ősmag(yar)-nyelvből ered. A CzF Szótár szerint: „a vāju törzse pedig vāj, mert ki van vājva, azaz, vésvé. Hasonló rokonságuak a válog és vājog. Vályu’ pedig akár egyik, akár másikból módosulhatott.”

vám – *Árunak valamely állam határán való átvitelért fizetett díj.* [perzsa] A **vám** szó nem lehet más, mint a **vevém** – **adám**, vagy **advám** szó csökevénye. Tehát **vásár**hoz kötődő. A régi időkben egyes helységeknek is volt árumegállítási joguk. Ilyenkor adni kellett vagy az áruból bizonyos részt, vagy annak arányában megváltó értéket. Cserében **véd**elmet kapott azon a területen. Az **ám** gyök az ősmag(yar)-nyelven **tömeget**, sokaságot is jelentett. **Vám**ot csak nagy árumennyiségre (**ám**) vetettek ki. A meg**vám**oltak **adván** adták, csak tovább mehessenek. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

vandál – *Népvándorlás kori keleti germán néptörzs.* [nk: germán] A **vandálok** eredetileg északon éltek, a dánok, norvégok, svédok, lettek és az északi vizek közelében. A **víz** svéd **vatten**, a norvég **vann**, az izlandi **vatn**, a dán **vand**, a lett **vanduo** nevei ősgyökeikben ugyanazok – **va**. Ugyanakkor jelen van mindegyiknél az **nd** páros vagy annak csökevénye. Az **nd** páros a **ned**, **nad**, víz jelentésű gyököknek is alkotó eleme. Ha komolyan elemezzük, akkor a **svéd** (**ved**, **veder**, **vedel**), a **dán** (**nad**, **ned**), **norvég** (**vég d** > g váltás) népek neveiben is jelen vannak a vízre utaló gyökök. Akármennyire hihetetlen, de a népek megnevezései az ősmag(yar)-nyelven történtek. A történészek, nyelvészek dolga volna megtalálni a vezérfonalat a **va** szógyök és az **nd** ősnyelv azonosító kötött mássalhangzó-páros mentén, a **vandálok** neve és története közti összefüggés kutatásában, figyelembe véve, hogy az **nd** páros ott van **Andalúzia** (v/Andalúzia) nevében is, ahol Afrikába menésük előtt éltek a **vandálok** egy ideig. Feltételezhető, hogy a **vand** – **víz**nek szerepe volt valaha a névadásban. Az is mérvadó, hogy az **nd** páros a magyar **vándor** szóban is tengelyhangzó, és a **vandálok** valóban **vándorló** nép voltak. A **víz** is örök **vándor**, lásd a természetben való körforgását. Az ősmag(yar)-nyelv rögzítette a valót! Ez is mutatja azt az alapvető szabályt, hogy a magyar szavakba kialakulásukkor legkevesebb három jellemző épült be. Még hozzátehető, hogy a **vandálok** nem voltak oly durva nép, mint azt – akárcsak a hunokról – a minden nép közé beépült zsidó történetírók állítják, másokat feketítve be, hogy saját népük kegyetlenkedéseiről eltereljék a figyelmet (Lásd GLATZ FERENC magyarokat becsmérlő írásait). A nyelv magában elrejtve őrzi az emberiség történelmét, és bármit is hazudnak össze-vissza a szélhámos, önző történészek, előbb vagy utóbb fény derül a rengeteg becstelen hazugságaikra és a való igazságra.

vándor – *Ide-oda költöző. Messziről jövő, messzire jutó.* [német] A **vándor** nem német eredetű szó. Ezt az **nd** páros szavatolja, mely egyike a magyar nyelvben leggyakrabban előforduló kötött mássalhangzó-párosoknak. Főleg a járással, utazással, **vándor**lással kapcsolatos szavakban: **andalog**, **börönd**, **bunda**, **esztendő**, **indít**, **indóház**, **indul**, **jövendő**, **kaland**, **kirándul**, **lendül**, **mendegél**, **menendő**, **penderül**, **szandál**, **vendég**, **zarándok** és még mások. A CzF Szótár által felhozott utódnyelvi szavak hasonlósága is ezt igazolja. Íme: „[...] a német **Wanderer**, **wandernd** szókkal. A német **wandern** és **wandeln** gyakorlatos jelentésűek s az előbbit Adelung a v előtét elhagyásával az olasz **andare** és svéd **andra**, másképp szintén v-vel **vandra** (gehen) szókkal egyezteteti. Heyse mindkettőt a **wenden** szóval hozza viszonyba, a mennyiben a **want** törzset (a régi felső-német **wantal** szóban) **wenden**’ szóval értelmezi.” A kiemelésekkel a jelenlevő, elhazudhatatlan párosokat tüntettem fel. Hiába minden ellenkező erőlködés, a **vándor** ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

vánkos – *Párna.* [szláv < német] A **vánkos** sem szláv, sem német. Íme: a szerelmes kis **cinka** **vánkos**án **siránkoz**va **bánk**ódik szerelméért, s **kapaszkod**ik bele, ajkait rányomva, mintha szerelmében **cinkosa**, bánatában segítséget nyújtó **mank**ója volna. Nos, szláv ez a szöveg, vagy német? Az **nk** páros jól áll a magyar eredetért. Nem lehet kihazudni a magyar nyelvből e szó eredetét. A CzF Szótár így ír róla: „Mi magyar elemzését illeti, mennyiben a **vánkos** tulajd. ért. véve valami kitömöttet, puffadtat jelent, rokonok hozzá törzsben: **pánk**ó és **fánk**, mint puffadt és töltelkes sütemények, s távolabbról azon ajakgyökhangú szók, melyekben a fuvás és puffadtság alapfogalma rejlik, mint: poh, pofa, pöffed, puffad, fú stb.” (Kiem. K. S.) Az **nk** és az általa a szavakban kifejezett értelem, nem enged a huszonegyből.

- ványadt** – *Fejlődésében elmaradt, gyenge, vékony, sovány.* [finnugor többől] A **ványadt** szóban a **v**, **ny**, **d** hangok sorrendi felcserélődésével, **v** > **f** váltással több változat létrehozható. Ez a magyar nyelv sajátos rugalmasságából adódó lehetőség. A **ványadt**, **fonnyadt**, **nyamvadt** szavakban az **ny** hang minden esetben az **ernyedtséget** jeleníti meg. A **ványad** a **vand** – víz szóból alakult, és az **n** hangnak **ny**-re lágyulásával a **nedv** elvesztését, az **elernyedést** jelzi. A **vány ad**, **vizet lead** értelmű, mondhatnánk: **soványad**, azaz vizet **leadvány** lesz **sovány** – **ványad/t**.
- vápa** – *Bemélyedés a talajban.* [szláv] A **vápa** vízlevezető árok. A **vá** gyök a szétválasztás értelmét, az **ápa** a víz jelentését viszi a szóba. A *CzF Szótár* leírása: „Láp, v. lápa, lápos hely, azaz, mocsáros lapály, vizállás, tócsa, fertő (SZABÓ D.). 2) Gödör, mélyedés, homorú szöget képező hajlás. Vápahupa, völgydomb, hegyvölgy, néhutt másképp: hápahupa, hátahupa, hátahoporja, LUGOSSYNál: hépe-hupa, a székelyknél: vápa-kotya, is. Térd vápája, hajlása. Vápa a bányában, árokforma mélyedés. - MIKLOSICH szerint vápa ‚stagnum’ jelentésben régi szláv. Azonban ‚lápa’ nála nem jön elé, pedig e két szó a magyarban azonos mert az l és v hangok benne úgy váltakoznak, mint lép és vép, lék és vék, láz és váz szókban.” Az ösztöni **püpi** mellett az ősmag(yar)-nyelvi **apad**, **apály**, **Ipoly** és más szavak is igazolják a **vápa** ősmag(yar)-nyelvi eredetét.
- vár** – *Tudatát valamely esemény jövendő bekövetkezése foglalkoztatja.* [finnugor] A **várni** ige magyarzatát a *CzF Szótár* megvilágítja: „Mennyiben a várás a kedélynek folytonos kíváncsiságában áll, úgy vélekedünk, hogy alapfogalomban és hangban azon kedélyszókkal rokon, melyek vágyat, kívánást fejeznek ki, mint: vágy vaj, vajh, vah, ah, áh, tehát elemezve, a vah v. vá indulathangot vévén alapul, melyből ‚vágy’ is származik, [...]” Aki **vár**, az **kiválik** a haladó tömegeből. Oly valamire **vár**, aki, ami **reményei** szerint **érkezik**. Amit még hozzátehetünk, az **r** hanggal kapcsolatos. Az **r** hang kifejtett **erőt** jelző folyékony kiejtésű hang. A cselekvést kifejező szavak végén az **r** hang jelentheti a kifejtett **erőt**. De jelentheti a leírt **tettnek** meg nem szűnő, hosszú ideig tartó folytonosságát. Például: **vár**, **varr**, **túr**, **kér** stb. Ugyanezt fejezi ki a **sűrű**, **sár**, **vásár**, **forog** és más szavak esetében is.
- vár** – *Falakkal, bástyákkal megerősített, katonai védekezésre alkalmas hely.* [iráni] A **vár**, mint **ör**hely, türelmesen áll a hegyormán hosszú évszázadokon át. A **har** hegyet jelent, az **orom** kiemelkedő magaslatot. Ezeknek értelme is jelen van a **vár** szóban. A **vár** körértelmű (**udvar**), **bekerített**, nehezen **verhető** védelmi **erőd**. A **v** hang szerepe a körülírásban is jelentős. Érdekes eredmény hangátvető játékkal: **árv**, azaz **árva**. Minden **vár** **árván** áll egyedül a hegytetőn. Ez az isteni tervezésű nyelv rendkívüli rugalmassága, kifejező ereje.
- varázs** – *Varázserő.* [szláv] A **varázs**, **varázslat** különös erő. A **v** hang a végletek, **vihar**, **verés**, **várakozás** stb. kifejező hangja. Az **r** erőt jelent, a **zs** megtévesztő hatású **zsvajj**hang. A **varázs** kapcsolatos a tűzzel: **parázs**, **zsarát**. A **v** hang ellentmondásos **kavarások** (**varázs** – **kavarás**), **végletek** leírására alkalmas hang. A **varázs** lehet veszélyes, szeszélyes, felemelő, tönkretévő, gyógyító és pusztító. A **zs** hang a magyar nyelvben többnyire kellemetlen hatások leírásában van jelen. Néhány olyan szó, ahol az **r** hang is jelen van: **házsártos**, **zsörtös**, **zsarol**, **zsarnok**, **uzsorás** és mások. A *CzF Szótár* így ír róla: „Bűbáj, vagyis rendkívüli, meglepő erőhatás, és tünemény, melynek oka a babonahitűek szerint megfoghatatlan, természetfölötti, s azt valamely titkos szellemi lénynek, nevezetesen, ördögnek, boszorkánynak, tündérnek stb. kell tulajdonítani. Ide tartoznak a különféle szemfényvesztő műtételek, kuruzslások, megrontások, igézések stb. Szelidehb s átvitt ért. titkos erő, mely kellemes, bájos módon lepi meg a kedélyt, elragadja s magához vonzza a lelket, pl. rendkívüli női szépség, szívhez szóló zene, kies vidék stb. MIKLOSICH szerint vrahati (varázsolni, bűvölni) régi v. ó szláv szó. (Az ó szláv a szláv nyelvészeknél többnyire bulgárt jelent, ezekről pedig történelmileg kétségtelen, hogy eredetileg turáni népség volt). Eléjön a magyarban vahorász v. vahoráz (SÁNDOR ISTVÁNNál, SZABÓ DÁVIDnál), am. bűbajoskodik (l. VAHORÁSZ), mely hangtanilag alig különbözik a varázs szótól, és egészen magyar elemekből áll vah-or-ász. - Némelyek a v előtételével orvos szóval rokonítják.” Vagyis: a **varázs** torzója a szláv nyelvekben az ősmag(yar)-nyelvből ered, melyet valaha a bolgárok is beszéltek.
- vargánya** – *Nagy, szürkés vagy vörösesbarna kalapú, józú gomba.* [szerb-horvát] A **vargánya** megnevezése a felületi látvány nyomán alakulhatott ki. Aki ismeri a gombát, tudja róla, hogy vörösesbarna, csíkos, felső részén finom, fehér hálózat található. Régiesen **vargált**. E szót ma nem használjuk, átment az utódnyelvekbe. Románul **vărgat** – csíkos, de benne jelen van a szót magyar eredetüként azonosító **rg** páros. A *CzF Szótár* is ezt fejti ki: „[...] mivel lemezei eresek, azaz,

barkásak, lehet eredetileg barkánya; végre lehet vargagomba, [...]” Semmilyen szerb vagy horvát jellege nincs a szónak, ha nekik ez megvan, akkor ősmag(yar)-nyelvi örökség.

variáció – Az a művelet, amellyel adott számú elemből kiválasztott elemeket minden lehetséges módon csoportosítunk. [nk: latin] A **variáció** a magyar **változat** szónak utódnyelvekben eltorzult, s így visszatért alakja, melyet főként azon különcök kedvelnek, akik nagyon művelteknek akarnak látszani.

varjú – A galambnál nagyobb, fekete tollú, erős csőrű madár. [finnugor] A **varjú** a **károgo**, **varrogó** hangja nyomán kapta nevét. A **j** hang itt színező, segédhang, mint a kurrogónál a kurjant. Az **rj** páros a gyakorta harsány hangra gerjedés. A **varjú** a friss szántás orján a földet **túrja** táplálékért. Az **rj** páros bontva kifejezője a **varjak** egyik tulajdonságának, a **rajban járásnak**. A **var** gyök fordítva **rav**. A **varjú** csőrével vág, csapkod, azaz **ró**, **rovások**at, **ravások**at vág.

varkocs – Hajfonat. [szlovák] A **varkocs** nem szlovák szó, pedig még a CzF Szótár sem vette föl elemzésre, idegen szóként kezelve. A szlovák **vrkôčik** (v/a/rkôč/ik) torzult a magyar **varkocs**ból. A szlovák szavak jó része magyar nyelvi eredetű, melyet ez esetben az **rk** páros jelenléte is mutat. A hajjal kapcsolatos a **barkó**, a lófarkas kötés, a **hurkás** göndörítésű haj. A hajzat a **tarkónál** ér véget. A szép hajfonat **kérkedésre** is okot adó. A haj **serkenve** nő, és ezt azért hozom föl, mivel **serken** szorziati gyökre épülő szó, akár a szőr. A szőr pedig haj. A fonott **varkocs** kibontva **hurkás** göndörítésűnek tűnik. Ha a szlovák **vrkôčik** nyomán ennyi jellemzőre való vonatkoztatást, magyarázatot tudnak adni a szerkesztők, akkor megadom magam.

varr – Két textilanyagot, bőrt tübe fűzött cérnával egymáshoz erősít. [finnugor] A **varrással** kapcsolatos szavakban jelen van az **r** hang: **férc**, **cérna**, **ár** stb. Ez erősített kötést és folytonosságot jelent. **Rávarr** azt jelenti: kötések hosszú sorával erősíti rá.

varsa – Vesszőből font, tölcser alakú népi halászati eszköz. [szláv] A **varsa** körértelmű, benne **kavarognak** a vízben, a halak. Az **rs** páros belső tartalomra ad párhuzamot a **koporsó**, **korsó**, **persely**, **tarsoly** szavakban. Átvitt értelemben tartalomra utaló a **fanyarság**, **farsang**, **sors** stb. szavakban is.

várta – Őrség, őrhely. [német] A **várta** szóban a **vár** mindkét értelme benne rejlik. Mint a **várnak** **vártáján**, **őrhelyén** egy terület fölött folytonosan **örködik**. Ugyanakkor **örködés** közben **várakozik**. A **vár** gyök semmiképp nem német, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű, hiszen bontani, megmagyarázni csak magyar nyelven lehet. Szóalkotó hangjai átrendezésével jellemzőjét mutatja. Lásd a **vár** címszót. Az **rt** páros azt sugallja, hogy a **várta** szóalak megvolt az ősmag(yar)-nyelvben. Mert örködni kellett a **vártán** az **ártó** kezek miatt a **birtok**, **érték**, **áru**, **portéka** fölött, de a **börtönbe zárt** rabok fölött is.

vas – Szürke, nagy fajsúlyú, magas hőfokon olvadó, jól alakítható fém. [finnugor] A **vas** nagy (**ba**, **va** – nagy) fontosságú súlyos, erős (**forte**) fém. A **vas** felhasználás szempontjából a legfontosabb fém a mindennapi életben. Használatkor **vásik**, azaz kopik. A **vas** erősségét a másik ősmag(yar)-nyelven kapott neve, a **ferős** mutatja ki, mely átment az utódnyelvekbe. Ez azt is mutatja, hogy a **vas** már az egy nyelvűség idején ismert fém volt. Vagyis a nyelv nem támasztja alá a különböző fémkorok egyöntetűségét. A felhasználási korszakok vidékenként változhattak, de nem világraszóló egyöntetűséggel. Az elpusztult művelt világ (civilizáció) idején, az Özönvíz előtt már ismerték a rezet, vasat.

vásár – Kijelölt helyen időszakosan tartott, áruk kirakodásával járó, nagyobb arányú adásvétel. [iráni] A **vásár** szóban több értelem bújik meg. A kezdő **v** hang már előre jelzi ezt a **változatosságot**, a **vá**, de inkább az **ás** gyökben a **vásár** nagy terjedelmét, de a cselekvést is. A termelés után az **áru**csere volt a legfontosabb foglalkozás. A szóban az **s** hang ezt a fontossági súlyt is képviseli. A **fontos** szó másképp is kötődik a **vásár**hoz, hiszen **fonttal** mértek, melynek nem véletlenül ez a neve, a **font on** gyöke **értékes súly** jelentésű (jelképesen is: **gond**, **mond** – a **gondolat** és a **kimondott** szó súlya). Az elkelt termékre azt mondták: **elvásott**, úgy **vásott** el, hogy **vasat** adtak érte. Vagyis **vasért** **elvásó**, tehát **vas** áru (**vasban** fizetendő). Mondták úgy is: **elkopott** (innen a kofa). A **vásni** szó tehát **tűnni** jelentésű is. Ez érvényes a **vaseszközökre** is: **elkopnak**, **elvásnak**, vagyis bizonyos részük nyomtalanul **eltűnik**. A **vas** másik párhuzama a **vásárral** az erős, sűrű tömörülés. Nagyon úgy néz ki, hogy az első **vásárok** szorosan kötődtek a legnagyobb gyakorlati értékkel bíró, legfelhasználtabb fémhez a **vashoz**, sőt az első fizetőeszköz a **vas** lehetett, és innen az a mondás: Nem megyek a **vásárba**, mert nincs egy **vasam** se. Az eladott **áru** értékét az eladó **felvasalta** a vevőtől, ám akadt olyan is, akinek nem volt egy **vasa** sem, és az **elvás** nélkül akart **elvasalni**. (Ahogyan mai napig

használatban van a magyar nyelvben a **megúsztuk** kifejezés, mely az Özönvíz magyar nyelvű túlélőinek ajkán született szó, tehát több mint négyezer éves, úgy a **vas**, **vas ár**, **vásár** és a hozzá kötődő kifejezések is élnek. És ezek még a **megúsztuk** előtti időből valók!) A nyelv nem hazudik, csak a valót rögzítette megfellebbezhetetlenül! (Nem a mai liberális pártérdek mentén fejlődött ki.) A **bazár**, mely úgyszintén ősmag(yar)-nyelvi szó a **vásárral** egy jelentésű. A különbség, hogy a **bazárnál** a **ba** gyök, a **vásárnál** a **vá** gyök jelent nagyot, és a **bazár** szó a tengelyében levő **z** hanggal a **vásári** zűrös hangulatot is megjeleníti. A **vásár á** hangjai a nyitott **állapotra**, de a **látványosságok szájtató ámulatára** is utalnak. A **vásár** két táborból áll, a mondás szerint is: a **vásár** kettőn áll. Ugyanis, **vevő** is kell, aki **veszi**, **viszi**. A **vevő vivő** is. Ezt a szóban levő **v** hang képviseli, de azt is, hogy **vásárban** megvan a **válogatás**, **választás** lehetősége: **vagy** ezt, **vagy** azt. Amit **vesz**, azt magára **felveszi**, vagy **megeszi**, de tulajdonává, részévé **teszi**. A meg**vásárolt** árut meg kellett **váltani**. Ennek egyensúlyát ketten döntik el alkuval, **fontolgatva**. A **fontolgtat** jelentését lásd a **font** címszónál. A **váltó** érték az áru **arányában** kellett álljon. Ezt az **arányt** egy idő után a **vas** helyett az **arany** képviselte. És a végére: egy másik, le nem tagadható jellemző: a **vásárban** nagy a **sár**. A **vásár** elmúltával a **vásártér árvás** képet nyújtó. Még egy idetartozó gondolat: Addig minden rendben ment, ameddig a termelő csak a felhasználóval találkozott. Ám később jöttek a nyerészkedők és a **vámszedő** állam.

vasárnap – A *hétfővel kezdődő hét 7. napja*. [**vásár+nap**] A **vasárnap** **vasárnap** volt a hét **várva** **várt** nagy (**vá**) napja, melyre minden épkézláb ember elment. A **vásár**, az **áru**csere, a megélhetés fontos részeként rangos, tekintélyes eseményként számon tartott **nagy** találkozások napja lévén, ünnepi hangulat uralta, és a forgatagban egymástól távol élő ismerősök találkoztak. A maga módján mindenki szórakozhatott is a mutatványosok **sátrainál**. A **vásár** a közösségi élet egyik fontos színhelye volt, nem csak árut, de véleményeket is cseréltek. Ide futottak össze, és innen futottak szét a hírek. Lehetne mondani: **adás-vétellel** egybekötött tapasztalatcsere. A **vásárt** szinte megszemélyesítették a hozzá kötődő dolgok. A **vásár**nak: napja, fia, szépe, legje (leg-én vagyok, vagyis legény) volt, van.

vásik – *Tárgy, súrlódás következtében folyamatosan simára kopik*. [**finnugor**] A **vásik** szó talán nem is a kopást jelenti elsősorban, hanem az örökös mozgást, melynek következménye a kopás. Ebből eredően érvényes a **vaseszközök**re is, melyek a sok mozgástól, igénybevételtől elkopnak, el**vás**znak, vagyis bizonyos részük nyomtalanul eltűnik. Lásd még a **vásár** címszó alatt. A **vásott** kölyök kifejezés is az örökmozgó gyerekekre illő, aki sok mozgásával csinál bajt is nemegyszer. Az **ik**, **iklat** a mozgást jelenti. A **vásik** még jelent **vágyat** is. Például: **vásik** rá a foga, de majd **belevásik**. Azaz: **vágyik** valami után (belső **vágy iklatja**, mozgatja), de majd megtapasztalja a fogait **vás**láló **savanyú** oldalát is.

vastag – *Viszonylag nagy átmérőjű, keresztmetszetű*. [**vas**] A **vastag vas** gyöke a tömörséget jelenti. Az **st** páros, összevethető a **zd**, **szt** párosokkal. Példaként: az ízzel, vajjal **vastagon** kent kenyér **gazdagon** ízesített. A szerűn álló **asztagok** **gazdagságot** jelentenek. A bőven megrakott **asztal** **gazdag** választékkal kecsgetet. A **vastag tag** gyöke **t > d** váltással **dag**, a **dagad** részarányos tükörszó **vastagodást** jelent. A **vastag**, rokon értelmű a **vaskos** szóval. Itt a **vas** szintén tömörséget jelent, a **kos** viszont jelentheti a hímjuh – **kos** – erejét, de fordítva lehet **sok** is. Az **st** páros utal nagy terjedelemre, a **kastély**, **istálló**, **palást**, **sistereg** (nagy nyomás), **üst**, **üstök** stb. szavakban.

vászon – *Len, kender vagy vékony pamutfonalból vászonkötéssel szőtt szövet*. [**? iráni**] A **vászon** **szöv**éssel készül (**vász** – **szöv**). Az **sz** hang kulcsfontosságú ez esetben. A **posztó**, **osztov**áta is tartalmazza (**poszt**– **sztov**) Az **osztov**áta kiharapott **sztov** szórészből a **stofa** – **szövet** románul.

váz – *Emberi, állati test megtámasztására, illetve védelmére való szilárd anyagú szervek szerkezete*. [**?]** A **váz** valaha **fáb**ól készült keret volt, vagyis **fáz**ott keret – **fáz** – **váz**. A **vézna** emberen kilátszanak alkotó **váza**, csontjai. A CzF Szótár szerint a **v** és **l** hangok váltják egymást, így a **váz** lehet **láz** is. A **láz** bokroktól megriktított hegyi kaszáló, legelő. A **váz** is **lazak**ötésű, hisz csak a keretből vagy belső tartóelemekből áll.

váza – *Lakás díszítésére használt virágtartó edény*. [**német < francia < latin**] A **váza** szintén oly értelmű, mint a **váz**, keretet biztosít a virágok szárának. A **vá** gyök utalhat vízre (vand, vád), de a **z** hang is.

vecsernye – *Délutáni, esti templomi ájtatosság*. [**szláv**] A **vecsernye** az estéhez kötődik. A **vacsora** címszónál volt már említve. Az este a nap eleste, nap **veszte**. Amint a **szóvesztegetést** **fecse**gésnek, valami hanyag **elvesztés**ét, **elvesztegetés**ét, **fecse**rélésnek nevezik, úgy a **nap veszte** is lehetett a kezdetekkor **nap vecse**, **vecser**e. Az **rny** páros az **árny**, **ernyed**, **kornyadozó** szavakban a leáldozó

nap párhuzamát is adja. A **ve** gyök után következő hang, az **sz** változik, például: vesd el, kótyavetye. Ez esetben **vecse**. Bele kell mélyedni abba a gondolatba: vajon hogyan ejthették ki valaha. Ehhez a legnagyobb segítség, ha megvizsgáljuk egy ősember beszédét. Az ősember mindenkinek kéznél van: a kisbaba. Minden szó eredetét, gyökeit a kisbaba nyelvében keresztül lehet vizsgálni, mert ő az ösztöni kifejezéseket mondja. A kicsi azt mondja: **vecsd** el. Esetleg: **elvecstetem**. Ő 'tudja', mert neki be van írva! (Például: a kisgyerekeknek a víz **püpi**. Mit tesz a víz? A víz **párol**og, így **apad**. A víz **tapad** a felülethez. A **p** hang jelen van folyók nevében, mert a víz, a **pü**, **polyik**, azaz folyik. Az **Ipoly** is **polyik**, a **Pó** is.) A valamikori pásztor ínycsés a pasztoráma – pasztráma – peccsenye. A **veszte** esetében az **szt** páros vált **cs** hangra (**vecse**), a **pasztrámánál** szintén **szt** > **cs** peccsenyére. A **vecsere** nyomán alakult ki az estebédnek **vacsora** elnevezése. A szláv nyelvek csak átvették a magyar nyelvből, hiszen átfogó magyarázat csak magyarul adható. Sajnos a *CzF Szótár* is idegennek írja, pedig ebben nincs igaza.

véd – *Valakit, valamit fenyegető veszélyt, támadást, károsodást elhárítani igyekezik.* [**finnugor**] A **véd** szó teljes megértéséhez a **víz** fogalmi körében kell keresni a kulcsot, akár csak a **vád** esetében. A dák **véd**várakat a **dava**, **deva** névvel illették (Ziridava, Tamaszidava stb.), és mára már közismert: a dákok a magyar nyelvhez közeli nyelvet beszéltek. Minden vár fő szükséglete a víz volt. Akár **véd**elmi árokként, akár az őrség vízellátása végett. Másik szempontból: a **vád** is kötődik a vízhez. A **vádol** szó folyót átgazol értelmű is. Lásd a **vád**, **vádol** címszavaknál. A régmúlt időkben a vízzel szentelést, vízbemerítést **védelem** végett gyakorolták, amolyan **beavatás** (**d** > **t**) oly körbe, ahol a **védelem** biztosított. A **v** és a **d** hangoknak jelentős szerepük van a **vád**, **védelem**, de **víz** megnevezésében is. (Idegen nyelvekben is jelen vannak a vizet jelentő ősmag-nyelvi gyökök. Például, lett nyelven a **víz** – **üdens**, dánul **vand**, litvánul **vanduo**, ez utóbbi kettő – gondolom – a folyó **vándorló** tulajdonságát is jelenti.) Már említettem az északi népek nevében is jelen van a víz: **svéd** (véd, vád, veder), **dán** (nad, nedű), **norvég** (g > d véd, ved), mivel valaha a népek megnevezése még az ősmag(yar)-nyelven adatott.

vedel – *Mohón iszik.* [?] A **ved** (vad, vád, vid, vüd) vizet jelent. A **ved** gyök változatai jelen vannak a **veder**, **vidör**, **vüör**, de a **vidra** (vízi állat) szavakban is. A **vedel del** gyöke a **döl** alakban sok mennyiség áramlását jelenti. Vagyis: **vedel** – víz döl – döl a víz belé.

vég – *Az a hely, pont, amelyen túl valamely térbeli dolog nem folytatódik.* [**finnugor**] A **g** hang **vég**letek kifejezője: **gördül** vagy **gátol**. A mozgás, nyargalás, száguldás leállása: **elég**, eddig volt, itt a **vége**. A szalag **elvágva**, **vége**.

vegzál – *Háborgat, zaklat.* [**latin**] A **vegzál** a **gz** páros jelenléte okán is ősmag(yar)-nyelvi eredetűnek nyilvánítható. A **gz** páros cselekvést kifejező: **légző**, **szegző**, **végző** stb. Ez esetben **mozgás** és **zűrzavar** jelentésű. A **gz** páros hangjaival alkotott szavak némelyike a **vegzál** értelmét adja. Például: **gaz**, **belegázol**, **gazol**, **gezemice**, **gizgaz**, **igazoltat** stb.

vehemencia – *Hevesség.* [**latin**] A **vehemencia** a **hév** gyök fordított alakjából indul. A **heves** – **vehemens**. Mondhatnánk **heve ment**, Idegei **hevét** adta. Az **nc** páros kissé játékos értelmet ad a szónak. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

vejsze – *Víz fenekére érő, nádfalakkból álló halfogó eszköz.* [?] A **vejsze** a halat **elejtő**, a hal utáni **hajjsza** eszköze, számára **elveszejtő hely**. Nádból vesszőből, venyigéből készül. A **vejsze** alakja **hajlított**, vagyis **kajjsza**. A *CzF Szótár*: „Vejész és vejcz szókból a vej hajlékonyságot látszik jelenteni; a midőn a mélyhangu haj gyökkel volna rokon.”

véka – *Szemcsés anyag mérésére való űrmérték.* [?] [**szláv**] A *CzF Szótár* leírása: „Talán a kivágott likat jelentő vék (= lék) szónak származéka, mennyiben a vékaféle űrmérő edény eredetileg üregesen kivájt, kivésett faderékből, tönkből állhatott. [...] Egyezik vele GYARMATHI S. szerint a román vike v. jike a finn vakka, s rokona a szintén finn vako barázda, vágány a földben, és vaku bölcső, mint vágányhoz hasonló mű.” A felsorolt nyelvekben levő szóhasonlóság az egynyelvűség idejéből való származást igazolja. A **véka vé** gyöke fordítva: **év**, **öv**. Tehát valamit tartalmazó, magába foglaló értelme is van. A **vak**, **vék** gyökök **űr**, **üresség** jelentésűek is.

vékony – *Kicsiny átmérőjű.* [**finnugor** töből] A **vékony** szó értelme az **ék** gyökből vehető ki. Az **ék** ható vége a két oldal síkjának összefutó, elhaló találkozási vonala. Ez két **sík vége**, **féke** (nincs tovább). Az **ny** az **nt** viszonyító változata, vagyis **vékont**, **ékként** elhaló (halató, haltyó hártya), elenyésző tapintású.

vél – *Valószínűnek, lehetségesnek tart, gondol.* [**finnugor** töből] A **vél**, **vélekedés** magába foglalja a **változatok** latolgatását. Tehát többirányú lehetőség, megoldási mód közti **válogatás**. Többek

többféle **véleménye** egyetlen dologról, nem zárja ki a másik **véleményt**, **véle** is számolni kell, mert így több irányt tesz **lehetővé**. A **vélekedés** olyan, mint sok út kereszteződése: több irányból érkeznek, több irányba futnak. A **v** hang ezt az **elmék élei** közti **változatosságot** hivatott szemléltetni.

vele – *Valakivel, valamivel, mint társsal megyek.* [? **finnugor** többől] A **vele**, vagy a **-val**, **-vel** ragnak mondott gyökuszavak személyi kapcsolatokban sokatmondóak. *Valakivel* együtt lenni, társként elfogadni, **vele** egy **elven** lenni. A **nevel** szóban legkevesebb két személy van, az egyiknek a másikra gyakorolt **kedvező** hatásáról, és a **felek elveiről** is szó van. A **kedvel** szóban ugyanaz a gondolat bújik meg: az **elvek** találnak. A **nyelvel érvel**, azaz **nyelvvel elvi véleményt nyilvánít** esetében talán **elvi** téren valami nem egyező, ezért a másik **fél elvi** álláspontját próbálja alakítani. Megjegyzendő, hogy az **el**, **fel**, **be**, **bele** igekötők az **e** és **l** hanghatás vonatkozásában mélyebb értelmi egyezést mutatnak a viszonyállapotot leíró **vele** szóval.

velő – *Csontvelő.* [finnugor többől] A *CzF Szótár* szerint: „A dolog természeténél fogva alaposan vélhetjük, hogy a velő nem egyéb, mint belő v. belű, vagy is belrész, ami a csontok belét képezi. Így lett a közepet jelentő latin medium-ból hasonló észjárás szerint a medulla.” A **velő** latin megnevezése, a medula más alapról is indulhatott. Például a **meder**, mely lehet üreg is. Ez abból is következtethető, hogy a latin nyelvek többségében a csontvelő –, mely üregben található – **med** gyökből indul. Például: román **măduva**, katalán **medul**, galíciai, portugál **medula**, spanyol **médula**, olasz **midollo**. Ezek arra utalnak, hogy az egynyelvűség idején, az ősmag(yar)-nyelven már létező szóból eredt. A **med** gyök **média** – **közép** jelentése a **de** kötőszóból válik érthetővé. A **de** mindig bevág a **vélemények** közé, azok közéjébe.

vemhes – *Méhében magzatot viselő nőstény emlős.* [?] A **vemhes mh** párosát csak a **lomha** szóban találtam meg. A **lomha** lassú mozgást leíró szó. A **vemhes** állat is **lomhábban** mozog. A magyar eredet bizonyítéka az **mh** páros értelméből erősíthető meg, mely páros hangjai bontva a **méh** szó alkotói. A **vemhes** állat **méhében** hordja magzatát.

vén – *Nagyon öreg.* [? **finnugor**] A **vén** túl van már sok **évén**. A *CzF Szótár* így ír: „Magyar elemzéssel, mennyiben a vén romlásnak indult, korhadó, a kortól megviselt embert vagy más állatot jelent, s a közmondás szerint a vénség maga betegség: ezen alapfogalomból kiindulva úgy vélekedünk, hogy azon vány gyöknek módosított mása, melyből ványad, ványadt, ványolodik és vanyiga származtak. [...] Lehet béna szóval is közös eredetű.” A **vénül**, **ványad**, **béna** szavak közt valóban van értelmi kapcsolat. A több jellemzőből eredés ősmag(yar)-nyelvi „születési bizonyítvány”.

vend – *Délnyugat Magyarországon és Szlovéniában élő szlovén népcsoport.* [német < ? **kelta** vagy **illír**] A **vend** nép neve a **vízzel** kapcsolatos. Tulajdonképpen az északi népek nevei, az összesé. Ilyenek a **dán** (nad, nád, ned/v), **svéd** (ved/er, véd), **norvég** (vég, d > g, véd), és onnan eredtek a **vandálok**, de a **litvánok** is (**litván/d**). Meglehet, hogy a **vendek** a szétszóródó **vandálok** hátramaradt utódai. Ezek mind vízi népek, és nevüket még ősmag(yar)-nyelven kapták, akár az örökösen gerjedező, ármánykodó germánok, a marcangoló angolok, flancoló franciák, mángoroló mongolok stb.

vendég – *Aki látogatóba érkezik.* [finnugor] A **vendég** szóban, várakozást jelentő **v** hang, az **engedelem en** gyöke, a kedvesség **d** hangja a meghatározó. Ha **vendég** **jövend**, **örvend** a háznép. Az **nd** páros a mozgással, utazással kapcsolatos jelenségek szavaiban meghatározó. Lásd a **vándor** címszónál. Ebből erednek a latin **ven**, az olasz **venire**, román **vine**, spanyol **venir** – *érkezik, jön* megfelelői. A **vendég** is utazó **vándor** bizonyos szemszögből nézve, hiszen útról érkezik.

venyige – *Szőlővessző.* [szláv] A **venyige** a **növény** szóból eredő: **növényke**, **növényge**, **venyige**, mely **szövevények** készítésére is alkalmas. Ugyanakkor az **ige** – szó, a beszéd^{szövevény} egyedi szála. A **venyige** a **növény-ige** szála. A **ven** gyök a **növény növekedésének** kifejezője (növendék – növ-ven-dék). A **venyige ny** hangja a hajlékonyságot jelenti. Lehet keresni a **venyigék** **szövevényében** a szláv nyelvi vonatkozások magyarozatát reggeltől estig. Nem lesz meg.

ver – *Hosszabb ideig többször erősen üt.* [? **finnugor**] A **ver** ige többirányú értelmezést kaphat a szöveg mondanivalójának függvényében. A **v** hang a rávisz, rávezet, a szóvégi **r** hang, mint folyékony erős hang, a folytonosság jelölője. A *CzF Szótár* kifejti: „Kiverni átv. ért. valamit elfeledtetni, mintegy az elméből kiűzni. Kiverte eszemből, amit mondani akartam. Ily gondolatot legjobb kiverni a fejből. Ellentéte fejébe verni valamit, megfoghatóvá tenni. 5) Bizonyos erőfeszítéssel csinál, alapít valamit. Fészket, feneket verni. Kötelet verni. Sátort, tábort verni. Az egerek nem sok fészket vernek az ő csűrében, azaz, szegény. 6) Képes kifej. adósságba verni magát; sok pénzt beleverni valamibe, sokat költeni rá. Élére veri a pénzt, öszvehalmozza, zsuporgatja. Valaminek árát fölverni. 7) Mint önható,

am. mozogva folytonosan ide-oda ütődik. Ver az óra. Ver a szive; alig ver az ere, vagyis szívében, erében a vér. V. ö. ÚT.”

vér – *Ember, állat testében keringő, a sejtek táplálását és anyagcseréjét végző piros nedv. [finnugor]* A **vér**, **veres**, **vörös** színéről kapta nevét. A **v** hang kifejezésbeli jellemzői, melyeket belevisz a szavakba: **visz**, **vándorol**, **virul** stb. Az **é** hang az **élet**, **érzelem**, **ég** stb. Az **r** az **erő**. Együtt ezeket a jellemzőket is felmutatják a **vér** szóban. A *CzF Szótár* leírása: „Mint piros, veres testet jelentő szó, színénél fogva közelebbről a **pir** szóval azonos. A persában a rokon **pór** szó am. piros szín (color ruber), és **pej** ló (equus rufus). Egyezik vele BUDENZ JÓZSEF szerint különösen a finn **vere** (vér), **verevä** (véres, fris, virágzó színű, piros), észt **vers** (vár), **verev** (vörös), lív **ver** (vér), **verri** (véres), lap **varr**, **varra** (vér), finn **lapp varra** (vér), **varras**, **varas** (fris pl. hal, hús), **varres** (fris, egészséges), osztják **ver** (vér), **verde** (vörös), **votják**, **zürjén vir**, mordvin **ver**, cseremiz **vür**, hegyi cseremiz **vir**; déli vogul **vujr**, **úr** (mind am. vér) **erza-mordvin värek** (nyers) stb. Ide sorozzuk még a görög **ear v. eiar** szót [...]” Ezek a szóegyezések bizonyítékai az egyetlen forrásból – az ősmag(yar)-nyelvből – származásnak.

veranda – *Villaszerű házon: kiugró, fedett, gyakran üvegezett helyiség. [nk: angol < portugál]* A **veranda** mibenléte elemeire bontva érthető. A **ver** gyök ez esetben **kör** – körül-, körbejárható jelent. Valaha viszont jelenthette az előtér oszlopai közti **vert** azaz döngölt földet, padlót is. Az **nd** páros esetenként kellemes dolgokat megjelenítő szavakban meghatározó. Ilyen az **andalog**, **andalgó**, **andalító**, **csend**, **csönd**, **vendég**, **örvend**, **penderül** stb. A **veranda** pihenőhely, esetenként **várakozóhely** (**várando** hely – **veranda**), és valamennyire az említett járhatóságot jelzi: körüljárható vagy finomabban: **kerengő**. E szempontból azonos a **körönddel**. Az **anda**, **andalgó**, **andalító**, vagyis pihenő, pihentető. A **verandán várando**va a **csöndben szundikálva andalító** zenét hallgat, vagy akár táncra **penderül**, **vendéget** fogad. A portugál, galíciai **alpendre** sem nélkülözheti az **nd** párost, mert az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. Vannak az utódnnyelvek közül, melyek egészében megörökölték: angol, dán, holland, olasz stb. De hasonló a **tornác** (székelyül: **tornánc**) is. Székelyföldön ma is járja a mondás, hogy akkora a **tornánc**, hogy táncolni lehet. A leánykérők ott táncoltatták meg a leendő menyasszonyt (**tornánc**: **tor** – **kör**, **tornánc** – **tánc**). Tehát **veranda** – **várando**, **körönd**, **kerengő**, **tornánc**.

verbális – *Igei jellegű. [nk: latin]* A **verbál** azt jelenti: beszél. Az **rb** az erős **r** és a **bolondos b** párosa. Létező még ma is helyenként az a mondás: **veri** a száját. Vagyis nem áll be a szája: **verbál**. A **veri** a száját, **lóbálja** (**billeg**) nyelvét – röviden. A szerelmesek a gerlékhez hasonlóan **turbékolnak**. Az **rb** páros használt **görb**ületek leírására is. Például idegen nyelvekben a kanyar **curba**. A beszédnek is van **görbéje**. A szó latinul **verbum**, **beszéd** románul **vorbă**. Az ősmag(yar)-nyelvi azonosító **rb** páros kikerülhetetlen az utódnnyelvek esetében is.

veréb – *Emberlakta helyeken tömegesen élő, apró szürkésbarna madár. [szláv]* A **veréb** a nevét kaphatta a szárnyának örökös **verdeséséről**, de a csiripelő – úgymond – **szájveréséről** is. A **veréb** korán **felveri** a csöndet, hangjával **ébreszti** az embert. Ugyanakkor a megtelepedett **verébrajt** egyetlen erős hang **fölveri** nyugalmából, és **szétrebbenti** őket. Csíkban **vereb** a neve.

verem – *Földbe ásott nagyobb gödör. [? alán]* A **verem** szó az **úr** nyomán keletkezett. Honnan a **v** hang? Az **úr** rovott, **vájt**, **vágott**, **véssett üreg**: **úr**, **ürem**, **üerem**, **vürem**, **verem**. Valami hasonló módon alakult ki a szó.

verőce – *Kis rácsos ajtó. [szláv]* A **verőce** úgy készül, hogy két darab párhuzamos deszkára léceket **vernek** (szegeznek) föl. Ezt a szöggel **ráverő** lécelt ajtót nevezik **verőcének**.

vers – *A nyelvi kifejezésnek szabályos ritmusos, kötött formája. [latin]* A **vers** azt jelenti **változat**, **fordulat**. Alszom még egy **verset**, azaz befordulok, és alszom még egy szakaszt. A **verseny** is szakaszra osztott, mint a **vers**. A **versnek sorai** vannak. Az **rs** páros hangjai bontva a **sor** szóban is jelen vannak, bár fordítva, de ez a magyar nyelv törvényei szerinti. A *CzF Szótár* leírása: „Ezen jelentésekben a ‚vers’ szót a latin **versus**ból kölcsönöztünk tekinthetjük, melyből az általán más nyelvekbe is átment, pl. a németbe **Vers**, a francziába **verse**, az olaszba **verso** alakban stb. stb. A latin **versus**-t pedig a nyelvészek a **verto** szótól származtatják, [...] E szerint az tökéletesen összeüt a magyar ‚vers’ törzs eredeti jelentésével is. I. **VERS**, (1). Mi nem azt teszi, hogy a latin a magyarból vette, [...]” Ezt írja a *CzF Szótár*. Isten ments, hogy a szent latin nyelvet annyira megalázták volna, hogy a magyarból jusson oda morzsa! Pedig bizony onnan örökölte, az ősmag(yar)-nyelvből. Hiszen a mindenek felettinek mondott latin nyelv összeomlana az ősmag(yar)-nyelvből vett alapszavai nélkül. Az **rs** páros is fényes bizonyítéka az ősmag(yar)-nyelvi

eredetnek. Az *sr* párossal nem maradtak a magyar nyelvben tengelyhangzós szavak, csak bontva van jelen nyelvünkben (*sarc, sár, ser, sérül, sirül, sír, sor, sör, sőre, surgyé, súrol, sűrű*). Jelenléte *szorzati* értelmű, és ez az *rs* párosra is jellemző. A mai magyar nyelv szavaiban bőséges bizonyítékok *sora* áll rendelkezésre, melyek a fordulattal, *serénységgel* kapcsolatosak. Ilyenek: *bors, borsó, harsány, gyors, korsó, nyárs, orsó, sors* stb. Bontva: *rest, rés, rosta* stb. A CzF Szótár által felsorakoztatott több nyelvben levő hasonlóság is az egyetlen ősből, az ősmag(yar)-nyelvből eredés bizonyítéka.

vért – *Harcos vállát, törzsét elül-hátul takaró páncél. Hadieszközöket védő páncéllemez. [? alán]* A *vért*, úgy tűnik két szó rövidült összevont alakja. a *vé* gyök *védelem*. Az *rt* páros az erős *r* és a *tett, törés pattanó t* hangjának párosa. A *védelem* az *ártalom* ellen kell. Ezek értelmé kissé kihangzik a *vár* szóból is. Az *rt* páros az *árt* mellett még a *csörte, fertő, házsártos, hóbort, irt, mart, sért, tört, vert* szavakban ír le védekezésre okot adó jelenségeket, melyek ellen jó *felvértezve* lenni. A CzF Szótár ad egy leírást: „E szó viszonyban áll a vérté szóval, mely a gömöri barkóknál házhomlokot, mintegy házvértetet jelent. Mindenik szóban a borítás, védés fogalma látszik rejleni, s vért (mellvért) talán am. borít v. borító (mell-borító) s vérté (házvérté) szintén am. borító, mely a ház előrészt borítja. Egyébiránt rokonnak tekinthető mandsu nyelven ertun am. gyámol, védelem és védett.” Lám, a mandzsú nyelvű *ertun* szóban is jelen van az *rt* páros. Egy másik vetülete az *rt* párosnak: jelen van oly szavakban, melyek *védelmet* igénylő dolgokat írnak le. Például: *birtok, börtön, érték, fürt, kert, part, portéka* stb.

vértanú – *Aki valamely eszméért életét áldozza. [német]* A *vértanú* életét, *vérét* adja, és halálával *tanúskodik* elveinek igazlété mellett. Ez a német eredetűzés felettébb érdekes, mert nem tudom eldönteni: a jelenség német különlegesség, vagy a szó, a szerkesztők szerint. Vértanút ugyanis minden más nép többet adott a németeknél. És azért is furcsa, mert a *vér* a szótárírók szerint *finnugor* szó, a *tanú* viszont *török*. Összetett szóként azonban szerintük *német*, a *mártír* eredete viszont szerintük: *nemzetközi: latin < görög*. Szóval hát, meg van ez kavarva alaposan. Remélem meg tudják magyarázni. Én nem próbálok. Lásd a két szó magyarázatát külön a *vér* és a *tanú* címszavaknál.

vés – *Kemény anyagban lyukat, mélyedést hoz létre megmunkálás végett. [finnugor]* A *vés* *v* hangja a *vág*, (szét)választ szavakban mutatja ez irányú értelmét. A *vés*essel *rést* üt az anyagon. A CzF Szótár leírása: „Alaphangra és fogalomra nézve legközelebbi rokonai a vastag hangú *vás, vāj*, és előhang nélkül, *ás, áj*, [...] *Törökül* is es-mek am. *ásni*. Továbbá BUDENZ J. szerint egyezik vele a finn *veistä-, vestä-* (farag-ni, *vés-ni*), *vesuime, vesime, veitse* (kés); észt *vesime* (*válu-vájó* bárd); *veitse* (kés), *lív veis* (kés), [...] *cseremiz voz-em* (írni). VÁMBÉRY Á. szerint a *csagataj* és *oszmanli ojmak* am. *vāj-ni, vés-ni, ojma* am. *vésemény*.” Vagyis az ősmag(yar)-nyelvből vett és átalakult szavak. A finn nyelv is az ősmag(yar)-nyelv utóda, onnan a hasonlatosság.

vese – *Emberi és fejlettebb állati szervezetben a víz és só mennyiségét szabályozó, vizeletet kiválasztó páros szerv. [? finnugor]* A *vese* húgyivari szerv. A bevezető *v* hangból indul: *vize, veze, vese*. Az *s* hang a *só, sav* szavak kulcshangja. A CzF Szótár így ír: „Mínt hogy a *vesék* a *vizelet* v. *pes* elválasztásának szervei: innen GYARMATHI a latin *vesica* (= hólyag, húgyhólyag) latin szóval rokonítja. A magyar nyelvből indulva ki, lehet a *pes* származéka különösen az *iménti okból*, és mivel azok a *bonczolt testből* kivéve *pes* szagúak. BUDENZ J. szerint az *erzamordvinban: piči*.” A *v* és *p* hangok a *víz* különböző megnevezéseinek kezdőhangjai. A latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

vesz – *Kézbe vesz valamit. [finnugor]* A *vesz* szó a *tesz-vesz* párosítással érthető meg jobban. Mindenképp a *kézzől* van szó, azzal *használunk eszközöket*, melyeket *teszünk-veszünk*. Az első hang az irányt jelöli. Ha *távolít, arrább tesz*, ha *közelít, vonz, vesz*.

vesz – *Végső romlásba, pusztulás állapotába jut. Odavesz. [finnugor]* A *vesz* (elvesz, odavesz) szó ez esetben a *vész* értelmét adja. Itt az ellentmondásos, széles kifejezési változatokra képes *v* hang a másik *végletet*: a *vihar, örvény, veszély, vér, vadság* kifejezésekben *hordozott* értelmét mutatja. Ugyanakkor az *sz* hang, mely itt nem a *kézbe vesz* mozzanatának *halk neszezése*, hanem a *süvítő szél háttéri* értelme, oly erőé (*veszedelem – veszett-elem*), oly elemé, mely mint *veszett állat, elveszi*, elorozza a továbbiak jóra való esélyét, és mintegy *örvénybe visz*. Az *sz* a *széleskörűség* mellett, itt *előrevetíti* az *utóhatást*, az esetet követő *szomorúságot* is.

vet – *Dob. Elveti magát. Gabonát, magvakat vet. Véget vet. [? finnugor]* A *vet* szónak rendkívül széles a felhasználhatósága. Számít az *igekötő*, a *hang-*, a *szöveggörnyezet* stb. Épp mint a *vág* szó

esetében. Ezt a **v** hang különleges, rugalmas kifejezési képessége teszi lehetővé. Ez esetben a szó fordított alakja is beszédes: **vet** – **tev**. A **tev** gyök itt nemcsak a **tevékenységet** jelenti. Emlékszem, gyerekkoromban, amikor **vetésből** jöttek haza a mezőről, otthon ezt kérdezték: Na, **eltevétek**? Ez azt jelentette, hogy **eltevék**, **elveték** a magvakat a földbe. Vannak oly szavaink: **magvető**, **vetőmag**.

vetrece – *Hosszúra vágott, pörköltszerűen elkészített főtt marhahús.* [?] A *CzF Szótár* leírása: „Alkalmassint átvett hangu szó, s eredetileg vërtëcce, a vër gyökről, melyből a vëres (vörös) származik, mennyiben a pirított v. pörkölt szalonna és más húsféle vernyeges színű. Hasonló hang átvétessel alakult szók: ketrecz, kertecz; fetreng, ferteng; setre v. sedre, serte serde; hetre, herte v. herde; petrencze, perdeneze.” Az eredeti szóalakban levő **rt** páros hangjai sorrendjének felcserélődése nyomán lett **tr** páros, melynek más a kicsengése és némileg értelme is. Míg az **rt** páros azokat írja le, melyeket védeni (birtok, érték, portéka), és amitől óvakodni kell (házsártos, hóbortos, lásd még a **vért** címszónál), addig a **tr** páros zömében már a következményekről beszél (botrány, fetreng, gyatra, gyötrő, hátrány stb.). A **vetrece** megnevezés, mint kedvenc, ízletes ételféle neve, többfordulatos becéző átalakuláson eshetett át. Ezt a szóban levő **c** hang is jelzi

vezet – *Személyt előtte, mellette menve, kézen, karon fogva segít haladni. Állatot pórázon irányít a haladásban.* [**finnugor** töből] A **vezet** szóban a **v** hang a vonz értelmét nyújtja. Tovább az irányító **kezet** találjuk benne. A **vez** gyök a fel/övez szóban is a szolgálatra irányító, azt végző (végez) tevékeny **kéz** értelmét rejti. Az **evez** szóban szintén az irányító **kéz** munkája mutatkozik.

vezír – *Mohamedán állami miniszteri rangú főhivatalnok.* [**török** < **arab**] A **vezír**, **vezér**, **vez** gyökön alapuló szó, ősmag(yar)-nyelvi örökség a török nyelvekben szinte hasonló jelentéssel. Lásd a **vezet** címszónál.

vézna – *Vékony csontú, nagyon sovány.* [**finnugor** töből] A **vézna** leírása a *CzF Szótárban*: „**Vékony** dongája, **vanyiga**, **sovány**, **nápicz**, **csenevész**, **satnya**, **hitvány** testü. Némely kiejtés szerint pl. SZABÓ DÁVIDnál is: **véznya**, **néhutt** **vészna**. Alapfogalomban és hangra nézve egyezik vele **váz**, mintha volna **vázna**.” (Kiem. K. S.) Valami, ami **vészesen** sovány, **csenevész**, mintha csak a váza volna. Ide találó a **v > f**, **e > o** váltással a **fosz** gyök, **foszló**. **Vézna**, mint egymagában a **pózna**. A SZABÓ DÁVID által használt **véznya** még kifejezőbb, mivel az **ny** hang kifejezője a **nyújtott**, **nyomorult**, **nyamvadt** stb. állapotoknak.

viadal – *Fegyveres küzdelem, harc. Lovagi torna.* [?] A **viadal** **vi** gyöke ösztönös támadó felkiáltás. Például: **vijjog** a vércse. A **d** a durvaságot is magába foglaló szembenállás. A **vi** gyök bővítményekkel több irányú lehet. Mindig a **vi** gyök utáni hangok hatása a döntő. Van egy kemény vonal: **vita**, **élénk** szóváltás. A latin nyelvekben a **vita** – élet. A **vívás** két fél közti kemény harc, ahol a két **v** hang jelzi a két felet, a **vi**sszavágást. A **vicsorít** esetében a **cs** és **r** a marásra kész **acsargás**. A **vihar** a természet **haragja**. A **vívódás**, a lélek, a belső értékek egymással való küzdelme (**v**, **d** kettősség), az önmagával való szembenállás, **önvád** és **védelem**, két **v** és a **d** hang (**vívódás** – az **óv** gyök fordított jelenléte). A **viadal** **vi** gyöke **ív** – élet. A **via** – út (életút, innen a latin **avis**, **útra** kelő madár), melyet a latin nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölt. A **viadal** nyomán két útra (**via**) nyílt kilátás: élet és halál. A **viadal** élet-halál küzdelmében **dölt** el, ki a jobbik. Így a **viadal** egyik értelme,

a **kiválasztás**, úgymond: **viasztás** (útosztás), **viadás**, mely szinte hasonlít a **vajúdás** szóhoz, ahol szintén küzdelem folyik az életért, miközben két test különválik. A **viadal** valaha lehetett **vijatal**, **vijadal** alakú szó is. A **d** hang, akár a **támad**, **vádol** – **véd** esetében a két fél szembenállása. A **viadalt** lehet összevetni a **viad** – **riad**, az **ijedelem**, **riadalom**, **sokadalom** szavak vonatkozó részeinek értelmével. A **vív** **ív** gyöke a küzdelem **ívét** jelenti, de benne lehet annak értelme, hogy valaha **ív**, **ij** (**vjás**) alakú fegyverekkel (**bumeráng**, ez is ősmag(yar)-nyelvi, lásd a címszót) álltak szembe egymással.

viasz – *Könnyen olvadó és égő, képlékeny, zsíros fényű, tapintású szerves anyag.* [**szerb-horvát vagy szlovén**] A **viasz**, **méhviasz** megnevezés eredetét jellegzetességeiben kell keresni. Kiejtés szerint **vijas**. Közismert, hogy az izzadással **kiválasztott** **méhviaszt** a méhek **rágással** képlékennyé teszik, így elveszíti átlátszóságát, és fehér színt kap. Vagyis a **viasz** **kiválasztás** (viasztás) útján jön létre, ezután még **szájukkal** megrágnak, mint az állatok a **jászolnál** a takarmányt a **szájukkal** **jászolják**. A **jászol**, mint ige régi kifejezés az evésre: **eszik** – **szájál** – **jászol** – **majszol**. A méhek is **jászolják** a **kivijasztott** anyagot. Így keletkezik a **viasz**. Az izzadás is **kiválasztás**, némely tájakon a kiejtésen érződik egy árnyalatnyi **j** hang: **ijzadás**. A **vi(j)aszt** is úgymond **kijzadja** a méh.

vicc – *Nevetető csattanóval végződő, kitalált rövid történet. [német]* A **vicc vi** gyökében a végletek **v** hangja kellemes oldalát mutatja. Ezt lehetővé teszi az **i** hang kettőssége, értelmi végletek kifejezési képessége is. Ilyenre példák: **vidám, vidít, víg, vigyor, vihog, világ, világos, virgonc, virág, virrad** és mások. Itt a **c** hang dönti el az értelmi irányt. Azt hogy nem **vihar, víta, vikota** stb., hanem csak **vicc**. A szóvégi **c** hangokkal van összefüggésben a székely **vicogás** szó, mely a jó hangulatú kacarászt jelenti. Fordítottja a **civakodás**, mely nem jelent feltétlenül veszekedést, ugyanis lehet játékos évődés is. A **c** hang a játékoság, esetleg **cikizés** jelentését viszi a szóba. Ezt a német, de a többi nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. A **c** hang játékos hangulatú, becéző szavak elengedhetetlen, értelemmeghatározó hangja: **Micimackó, Katica, Ágica, kacér, hercig, kackiás, cinka, kacarász, boci, icipici, punci, cunci, cici, cumi, cincog, ciripel, cinke, cica, cicoma, comb, paci, cuppant, vickándozik, cipellő, cipő, cirogat, cifra, cikornya** és még rengeteg szóban. A becézés magyar nyelvi jellegzetesség.

vidám – *Jókedvű, derűs hangulatú, tréfára, nevetésre hajlamos illetve ilyenre jellemző. [?]* A **vidám** szó **vid** gyöke tartalmaz három oly hangot, melyek mindegyike képes a legszélesebb értelmi kilengés megjelenítésére. Ez akkor is, ha az **i** hang **é, ő** vagy más önhangzóra vált. Például a **dévaj** menyecske **viselkedési kirívóságát** Erdővidéken úgy nevezik: **vívja** magát. A **dévajság** lehet **kedves évődő vidámság, vígság** (jelen van az **ujjongó j** hang). A **vidám vid** gyöke hangátrendezéssel **idv**, azaz **üdv**. E gyök fordított alakjából indul a **díva, divat**, melyek szintén magyar szavak. Hangváltással az **üdv udvar**, a saját **udvarán** kellemesen, **védve** érzi magát az ember, állat egyaránt. De még inkább az **odújában**, mely szó alapvetően szintén innen indul (odu – **odv**). Tehát az **odv, udv, üdv, idv, edv, vid, dév, div, vőd, véd** és még mások, kellemes állapotokat leíró, kifejező szavak értelemmeghatározói.

vidra – *Víz mellett élő úszóhártyás lábú, barna szőrű, halevő emlős. [szláv]* A kis **virgonc, vidám**, mozgékony **vidra** a **vízzel** kapta nevét. Az **id** – víz, aki a vízre ment, arra azt mondták: **idra** ment. A **vidra** is **idra** megy élelem után. A **vidra dr** párosa útmutató idegen nyelvekbe szakadt szavaink irányába. Nem lehet eltagadni magyar nyelvi eredetét a **hidra, cédrus, condra, nadrág** szavaknak. A vízzel, folyadékkal kapcsolatos idegen nyelvi előtag a **hidro-** szintén ősmag(yar)-nyelvi szó.

vigvam (wigwam) – *Bőrből készített indián sátor. [nk: angol < indián]* A **vigvam gv** párosa elárul valamit a szó ősmag(yar)-nyelvi kötődéséből. A dakota, lakota indián nyelvjárás magyar nyelvhez hasonlóságáról többen beszámoltak. Például DR. SIMON PÉTER: *Ósi magyar nyomok észak-amerikai indián földön* című írásában: „[...] léteznek részünkre „rácsoálkozni valók”, hiszen a magyarhoz nagyon közeli nyelvet beszél ott néhány törzs.” (<http://katalogus.eoldal.hu/weboldal/200864/lakota>) Mi a **vigvam**? Sátor, lakhely, nyugvóhely, de a férfi-nő vagy családi együttlétben a **vígság** helye is. A szóvégi **am, sajátom, enyém, birtokom** – **vigvam**.

vihar – *Aránylag rövid ideig tartó, csapadékkal, villámlással járó nagyon erős szél. [szláv]* A **vihar vi** gyöke már a kellemetlen oldal, a természet **vítája**. Ugyanakkor a **har** a **harag** gyökszava. A *CzF Szótár* szerint: „Göcsejben, az Őrségen, Balaton mellékén és Baranyában viher, viheder, vihetőr. Hasonlók hozzá, zivar, zivatar; s egyezik a vih gyökkel a német wehen gyöke, továbbá a szanszkrit vá gyök (flare, spirare, de vento) melylyel rokonítja BOPP F. a latin ventus, a szláv vé-ja-ti (flare), vé-tr (ventus) stb. szókat. MIKLOSICH szerént új szlávul: viher, vhar, vihér, szlovákul: vichor.” Ezek a gyök hasonlóságok mind az ősmag(yar)-nyelvből származás bizonyítékai, hiszen valamennyi a **vi, ve** gyökre épül. A MÉKSz szerkesztőinek még véletlenül sem fordult meg az agyukban, hogy netán a szlávok is átvehették a magyar nyelvből. Épp, ahogyan a szótár által szintén szlávnak jegyzett **viheder**, mely a bányalég, s ugyanúgy a **vihar, zivatar** egyik megnevezése.

víkend – *Hétfégi, munkaszüneti. [nk: angol]* A **víkend, weekend** – hétfég. Itt az **end** – vég jelentésű szót ragadnám ki, mivel az magyar eredetű. Erről már írtam a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben (www.magtudin.org, www.kolumbansandor.ro) A germán és angolszász nyelveken a **land** – **föld** (ország) jelentésű. Ez valaha a **lent, alant** szóból indult. A **t > d** hangváltás nem feltűnő, hiszen zöngétlen-zöngés rokonhangzók. A **lent, alant, land** azt jelenti, hogy alábbi **szint** már nincs, tehát ez végpont – **end**. A **Föld** megnevezés – tetszik, nem tetszik – teremtői szempontot tükröz. **Fönről** szemlélve: **áldott zöld**, ahol **oldott** életfeltételek volnának, és ahol **ildomos boldog** életet élhetnénk (ha!). Tiltakozhat ez ellen a szempont ellen a kommunista, ateista, kiröhögheti a liberális – mindannyian saját butaságuk, tudatlanságuk mértéke szerint – a tény, tény marad. A világ legkifejezőbb – Isten adta – nyelve több évezredes kifejezéseiben nem hazudik! A **föld** szóból tehát az is kiérthető, hogy ez esetben a **fönről** lefelé irányról van szó, elérte a földet, nincs tovább, itt **lent**

(*land*, angol nyelvi kiejtése: *lend*) legalsó *szint*, *pont*, a *végpont* – *end*. Idevágó még a *végez* szó régies alakja: *végezend*, azaz *végez-end* (*end*, *Ende*, *ende*, *einde*, *fund* – *vége*).

világ – *A tudatunktól függetlenül létező valóság a maga teljességében és összefüggésében.* [finnugor töből] A *világ vil* gyöke a *villanás* jelenségét leíró, azt a *pillanatot*, amikor *felvillant* a *fény*. A *világ* szóban a fokozás *leg* gyökének *á* hangos változata a *lág*, mely ugyanakkor fordítva a *fényes gála* gyökszava. A *világ*, mint *világosság*, annak *világít* értelmű, székely *vilángol* szóalakjába beépül a *láng*, vagyis a *fényforrás*. A *vil* gyök fordított alakjából van az angol *live* – élő, a *light* (*lájgt*) – *világosság*, *fény*. A *világ*, mint az élet és a történések tere szintén összefügg a *világosság*val. A *világ* és *virág* szavak bizonyos értelemben hasonlítanak, egyek. Ez az utódnyelvi szóalakokból is kivehető. A *világ*, *vil*, gyöke az utódnyelvekben *v > f* vagy *l > r* vagy esetenként *r > l* váltással jelennek meg. Például *világ*: angol – *world*, dán *verden*, holland *wereld*, japán *varudo* stb. De a román *flama* – *láng*, a *világosság* forrása is. A *virág vir* gyöke esetében *v > f*, *r > l* váltás. A *virág*: angol – *flower*, francia *fleur*, galíciai, katalán *flor*, haiti *flé*, latin *flos*, máltai *fjura*, román *floare* stb.

villa – *Szilárd ételhez használt többágú evőeszköz. Szálas takarmány, darabos anyag rakásához használt többágú, hosszúnyelű eszköz.* [szláv] A *villa* szó magában hordozza a *szétváló* ágak értelmét. Még a *vélemény* is legkevesebb kettő. A szláv nyelvek ebből a szóalakból vették át. Más nyelvekben a *belefűrődés* értelméből indulnak a megnevezések, melyek szintén ősmag(yar)-nyelvi eredetre utalnak. Például: angol *fork*, francia *fourche*, holland *vork*, olasz *forcella*, román *furca* stb.

vinkó – *Gyenge, savanyú bor.* [szlovák] A *vinkót* az *nk* páros magyar szóként minősíti. A magyar szavakban *nk* páros az esetek többségében kellemetlen hatást, hiányosságot, fejletlenséget leíró szavak értelemmeghatározója. Ilyenek a *vinkó* mellett: *bank*, *bánkodik*, *bunkó*, *cenk*, *cinka*, *cinkos*, *csonka*, *fajankó*, *fullánk*, *konkoly*, *link*, *mankó*, *ménkö*, *pálinka*, *siránczik*, *tönk*, *zimankó* és mások. Nem kell ezért a szlovákokhoz menni. Ők csak kimásolták a magyar nyelvből.

viola – *Illatos, lila, rózsaszín vagy fehér virágú kerti növény.* [latin] A *viola virág, jó (io) virág*, *felszálló, illanó*, szinte *dalra* fakasztóan kellemes érzést keltő *illattal*. E jellemzőkből alakult ki a név. A latin is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. A magyar nyelv rugalmassága révén (gyökfordítás, hangugratás, hangváltás) régebben az *ibolya* alakkal keverték: *viola, biolya, ibolya*. A *CzF Szótár* is említi: „Viola, néhutt ibolya néven legismeretesebbek 1) a tavaszi viola (*viola odorata*), másképp népiesen: kék viola, szederjes viola, martiusi viola, ibolya, kis ibolya;”

vipera – *Rövid, zömök testű, hátán zezugosan csíkos mérges kígyó.* [nk: latin] A *vipera* az a kígyó, mely meghatározó a kígyók családjában. A latin REPTilia – hüllő, a viPERa nevének fordított alakjából indul: viPERa – aREPIv. A *vipera* nevében a *per* gyök az égő, halálos marásra utal: *rep rap, harap*. A *vi* gyök ez esetben a kellemetlen oldalát mutatja: *vihar, vicsorít* stb.

virág – *A legfejlettebb növényeknek ivaros szaporodás céljára módosult hajtása.* [finnugor töből] A *virág* – *világ* kapcsolatról már esett szó a *világ* címszónál. Vannak még továbbiak is ezen a téren. Vizsgáljuk hangonként. A *virág v* hangja a *választás, változás, választék* stb. kulcshangja. Az *i* könnyű hang, *illanó, iklató*. A *vi* gyök ez esetben a végletek kellemes oldalán áll. Az *ir*: nedv, gyógyerő, lelki és testi üdv is. A *virág*, mint *viruló ág* egyúttal *irág* jó *irányba* mutató vessző, esetenként gyógyhatású főzetek alapanyaga. Ennek sok vetületét vizsgálhatnánk, ám ez most nem az a hely. A *virág* nagyon szép, hisz a növény ekkor éli szerelmi korszakát, a megtermékenyülés időszaka ez. Amint az emberi lét leggyönyörűbb szakasza a *viruló* szerelem, párkapcsolat, megtermékenyítés, megtermékenyülés, úgy a növény is átéli ezt az érzést *virágzás*kor. Ha valami kiemelkedően szép (bár van ellenpélda is), azt mondjuk: *kirívó*. A színpadi, porondi előadóművészek *rivaldafényben* forgolódnak, és *kirívóan* mások, mint az őket figyelő közönség. Ők az élet kiemelt, *kirívó* eseteit mutatják be a *rivaldafényben*. A *virágok világa* a *világok virága*. A *virágok* jelképesen *fényt* visznek az emberek életébe. A *vir* gyök a *virradat* gyökszava is, mely a *fény*, a *világosság* erősödésével kapcsolatos. Ebből is kitűnik a két fogalom kapcsolata. A *virág* szó egyben magába foglalja a *viruló szírmok* helyét is: *ág, viruló ág*. A *virág* oly fontos az ember számára, hogy egyik legszétágazóbb szóbokor szövevény alakult ki körülötte. A *világ* szónál említettem a *v > f* és az *r > l* hangváltást. A *virág* esetében még bővül (*v > p > b*). Ezt az utódnyelvekben lehet megvizsgálni. Abból kell kiindulni, hogy az egynyelvűség idején a Föld különböző pontjain élő emberek egymástól függetlenül neveztek meg növényeket, állatokat, jelenségeket, tárgyakat – mindannyit az általuk észlelt jellemzők szerint. A nyelvrobbanáskor minden vidék az általa használt megnevezést vitte bele az utódnyelvbe. A *virág* jellemzői: *szírmok*,

azok *színe*, *fül*formája épp, mint a leveleké, a bibék apró *szőr*szerű borítása, mellyel a hímport megkötik. A latin *effloresco* – *virág*, a *florulent* – *virágzó*, a virágszirmok *fül*formáját idézi, de létezik a *virent*, *virens* – *virágzó*, *virágos* kifejezés is. Japán nyelven *Furawā*. A latin *flora* – *flóra* a növényvilág. A germán nyelvekben, német *Blume*, dán, norvég *blomst*, svéd *blomma*, izlandi *blóm*. A *szirmok* kapcsán a simogatásra ösztönző finom *szőr*zet. A *szírom*, *szőr* mindannyi *szorzati* fogalom, rengeteg lévén belőlük. A *virág* *színes szirmaival* hódít, mikor a szellő segítségével *kirívóan* *riszálja* magát az ágon. Van a *szírom* és a *ciró*gatás összhangja. A *szőr* latinul *capilus*, románul *floc*. A már említett román *flama* – *láng*, a *világosság* forrása (*virágok* *világa*). A *színes lepke*, *pillangó*, melynek *szárnyai szirmokhoz* hasonlóak, angolul *butterfly*, albánul *flutur*, franciául *papillon*, románul *fluture*, észtül *liblikas*, finnül *perhonen* és még sok más. A végtelenig lehetne menni a fejtegetéssel, hiszen minden fogalom kapcsolódik a többihez. A *vér*, a *viruló* élet, mely élet az *élvezetek réve* lenne biztonságos körülmények közt. S így mehetnénk tovább.

virgács – *Fenyítésre való vesszőnyaláb.* [latin] A *virgács* semmiképp nem latin eredetű szó. A latin *virga* viszont bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Erre bizonyíték az *rg* páros, a szó tengelyében. A *virgács ágacska*, mellyel *elácsolják* a rosszkodó gyerek fenekét. A *virgács* –, mellyel a mérges, háborgó, morgó szülő, nevelő (azért mégiscsak némi *irgalommal*) *dorgál* –, lehet *horgas* is, helye viszont *bizsergően* fáj. Ebben a nyelvben rengeteg összefüggés van, az összefüggések végtelen láncolata. Az *egy* szótól elindulva végig lehet menni az egész nyelven az összefüggések kötődéseinek és válaszfutójain járva, mígnem visszaérünk az *egy*-re.

virgonc – *Játékosan fürge, eleven.* [?] A *virgonc* gyermek mozgékony. Az *rg* az erős *r* és a gördülő *g* hang párosa, és többnyire gyors mozgást jelentő szavak értelmi meghatározója. Ilyenek: *eszterga*, *fergeteg*, *forgalom*, *forgó*, *fürge*, *járgány*, *kavargó*, *kerge*, *nyargal*, *pergő*, *sürgős*, *zerge*, stb. A szóvégi *nc* páros a nőies *n* és a becéző *c* hangokkal játékos hangulatot nyújt a szónak.

virgula – *Vessző. Függőleges vonás.* [latin] A *virgula* szó inkább az *irkál*áshoz kötődik. *Irka* *virgula* az *árkus* papíron (*rk* > *rg*). Annyi biztos, hogy a latin nyelv az átvevő az ősmag(yar)-nyelvből, és nem az ajánlott vény szerinti latin – magyar a valóság.

virtus – *Könnyelmű hősködés. Vakmerő ügyes tett.* [latin] A *virtus* *rt* párosa az *erő* és a *t* hang által képviselt különböző dolgok (tud, tesz, támad, termel stb.) megjelenítésére képes. Ez esetben a *birtok*, *érték*, *csörte*, *szirt*, *házsártos*, *hóbort*, *sértés* értelme bukkan elő. De a *t* hang zöngés párja, a *d* társaságában a régi vitézi helytállás eszközeivel: *bárd*, *dárda*, *kard*, *perdül*, *szilárd* stb. Hol itt a latin nyelvi jelleg? Ősmag(yar)-nyelvi eredetű ez a szó!

viskó – *Alacsony szegényes lakóház, kunyhó.* [? szláv] A *viskó* nem feltétlenül szegényes kunyhó jelentésű. Az *sk* páros *sokoldalú*. Az *s* és a kemény *k* hangokból áll, ám hiába kemény a *k*, a csalfa, simulékony, sikamlós *s* áll elől, és oda viszi, ahová akarja. Így esetenként: kicsinységet (*tüske*, *laska*), finomságot (*piskóta*, *galuska*), kedveskedést (*apuska*, *atyáskodó*), bőséget (*dúskál*), felemelőt (*eskü*) és sok mást jelöl. Csak néhány szóban (*roskad*, *poloska*, *vakoskodó*) van némi hátrányt jelentő értelme. Lehetne a megviseltséget venni, de nem minden *viskó* megviselt. Talán a *vis* gyök fordításával lehetne a *sivár* értelmet megjeleníteni. De nem minden *viskó*ban van *sivár* élet. Akárhogy tornásznak a *viskó* szóval, még annyi *sk* páros társa van, hogy ebből a szóból semmilyen szláv eredetet kicsavarni nem lehet.

visz – *Valakit, valamit tartva, a beszélőtől távolodva megy vele.* [finnugor töből] A *visz* volt már magyarázva a *vevő* *vesz* igéje párhuzamában. Vagyis kiválasztja, *veszi*, *viszi*, ezt *kézzel teszi*. A *vesz* szóban az *e* hang az *egyén*, *ego*, vagyis maga felé. A *visz* esetében a *v* értelme hasonló, továbbá a változás, az *i* illan, *iszkol*, *ijed*, vagyis helyet változtat. Az *sz* hang a *száll*, *szállít*.

vissza – *Oda, ahol az előbb volt, vagy ahonnan indult.* [? finnugor töből] A *vissza* a *visz* ellentéte, és ezt az *a* hang mutatja ki. Az utódnyelvekben az *a*-, *an*- előtagként nemleges, ellentétes értelmet képvisel, mondhatjuk: *annak ellenében* értelmet hordozó. Ilyen az *anarchia*, mely a főség (ark) tagadása. De valaminek a hiányát is jelezheti. A mai magyar nyelvben az *-atlan* fosztóképzőnek mondott utótagban fejt ki az *a* hang ezt a hatást. A hitetlenkedés kifejezésekor Erdővidéken még ma is használják: *ahhá*, *hogyne!* *ahhogyne!* Tehát a *vissza a* hangja ez esetben, a gyökszó mondanivalójának tagadása. A *vissza* fordítva *asszív*, vagyis *szív* – *vissza* irány.

vita – *Két vagy több személynek szellemi küzdelme valamely kérdés eldöntésére.* [?] A *vita*, élénk szópárbaj. A latin nyelvben maradt meg a *vita* – *élet* jelentése. A *vita* oda- és *visszadobott* szavakból, *tanácsokból* áll. Ugyanakkor van a *vi* gyöknek egy életrevaló rugalmasság értelme is, melyet az *ív* gyök még érthetőbbé tesz. Ez a rugalmasság beépül a *vitéz*, *vítla*, *vitorla* szavakba is.

- vitéz** – *Hős katona. Bátor ember.* [szláv < germán] A **vitéz** is **vitázó**, de fegyverrel, legtöbb alkalommal életét (vita) kockára téve. A **vi** gyök jelen van a **ví**, **vív** szavakban, mely a **vitézi** élet jellegzetességei közé tartozik. A **vitéz** elmeileg, testileg rugalmas, hajlékony, harcainak **vívása** közben **elintéz** (téz – tesz) kockázatos, fontos dolgokat. A **ví** gyök –, melynek nagy szóbokra alakult ki a magyar nyelvben –, és vonatkozásai csak magyar nyelven magyarázhatóak, nem enged a hamisítóknak. Ez a szó semmiképp nem szláv és nem germán eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi.
- vitla** – *Vessző, illetve ebből font tárgy.* [szláv] A **vitla** engedékeny, rugalmas hajlékony ág, melyből sövény **szövetik**. Vagyis a **vitla** **sövény**szövetnek való **venyige**. A *CzF Szótár* szerint: „E szónak törzse: vit, v. mint ‚vityilló’ szóban vity, melylyel egyezni látszik vész v. vejsz mint a ‚vessző’ törzse, ennek pedig gyöke: vej; idegen nyelvekben talán a füzet jelentő német Weide, angol:with, [...] Ugyanezen gyök látszik rejleni lágyítva a vityilló (sövénykunyhó) szóban is.” A **tl** páros az erő hiányát (hajlékony), esetleg a vesszőfonás ismétlődő mozdulatait, az **ötletes** megoldást, a hiánypótló végerméket jelenti. Hol van ezekben a szláv nyelvi vonatkozás?
- vitrola** – *Szél felfogására, hajtóerejének kihasználására árbocra feszített vászon. Szélmalom forgó szárnya.* [szláv] A **vitrola** **vi** gyöke a **vihar** mellett az élénkséget jelentő **vita** gyökszava is. A **tor** gyök: **forgás**, **fordulat**. A **vitrola** mintegy **korlátot** állít a szél elé. A **tor** gyökhöz kapcsolódva az **rl** páros a szél erejének **torlódását** is jelenti. Mondhatjuk úgy is, hogy a szél erejét **bitorló**. A **bitorló** szó némileg az engedély nélküli igénybevétel értelmét is hordozza. Hasonlóan a **vitrola** is ezt teszi. Oly erőt állít szolgálatba, melyért nem ad árat. Ha a **torla** részt fordítjuk: **lator**. A **lator** is engedély nélküli **bitorló**. Oly dolgokat **bitorol**, melyet a törvény **megtorol**. Esetenként a természet is **megtorolta** a **vitrola** szélérő **elbitorlását**. Ezt a tengeri tragédiák sokasága bizonyítja. A fenti szöveg az ősmag(yar)-nyelv átfogó sokszínűségét, kifejezési gazdagságát bizonyítja. Nehéz a vitrola szót kilopni a magyar eredetű szavak közül. Lám, a *CzF Szótár* leírása: „Mennyiben a vitrola részént oly szövetet jelent, melybe valamit takargatni, gombolygatni szokás, részént oly eszközt, mely rendeltetésénél fogva a szél járása szerént ide-oda tekeredik, forog: innen magyar elemzéssel hihetőnek látszik, hogy közvetlenül egy eredetű és érteményű a fitor szóval, minél fogva vitrola annyi volna mint vitorló, fitorló, azaz tekeredő, csavarodó, t. i. szövet, szer vagy eszköz.” Ha szláv nyelvek valamelyikében ily átfogó magyarázatot lehet adni a **vitrola** szóra – akkor megadom magam.
- vitrin** – *Dísztárgyak tartására használt üvegszekrény. Kirakat.* [nk: francia] A **vitrin** egy világos belátható **ketrec**. A **tr** páros hangjaival alkotható szó: **tár**, **tér**, melyek alkalmasak kiállítható **tárgyak** **tárolására**. A szó vitathatatlanul ősmag(yar)-nyelvi elemekre épül. Ehhez hasonló a román **vatra**, mely tűzszekrény, és amely szintén magyar elemekre épülő szó.
- vitriol** – *Tömény kénsav.* [nk: latin] A **vitriol** megnevezés ősmag(yar)-nyelvi elemeket tartalmaz. A **vit** az élet, az ősi **vita** – élet jelentésű szóban. A **tr** páros: **botrány**, **citrom** (sav), **fetreg**, **gyötrő**, **hátrány**, **otromba**, **salétrom** (sav) szavakban utal jellegére, következményeire. Ez szintén magyar elemekre épülő szó.
- vív** – *Fegyveres harcot folytat.* [?] A **vi** gyök a harci **víjjogás** gyökszava. A **vív** két **v** hangja a szembenállást jelenti a szóban. A két összeolvadt szótag: **ví** és **ív**, a küzdelmet és a végkimenetel határát jelzi.
- víz** – *A Föld nagy részét borító, az élethez nélkülözhetetlen, színtelen, szagtalan, íztelen folyadék. Ennek bármely halmazállapotú változata.* [finnugor] A **víz** oly elem, mely a levegő után a legfontosabb az élőlénynek. Épp ezért rengeteg neve van. Csak a neveket sorolom föl, a jellemzőkről, melyeket a nevek takarnak, a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvemben olvashatnak a hálón a www.kolumbansandor.ro vagy a www.magtudin.org honlapokon. Íme a **nedű**, **pü**, **ud**, **üd**, **id**, **na**, **vand**, **ved**, **vod**, **med**, **lé**, **und**, **zsil**, **zsind** nevek, melyekre eddig rábukkantam, és amelyek fellelhetők az utódnyelvekben. Egyikben sincs jelen a **víz**, **zivatar**, zápor **z** hangja. A **víz** megnevezés az **özönvíz** után jelent meg, de mindenképp a nyelvrobbanás előtt, ősmag(yar)-nyelven. A *CzF Szótár* leírása a vízről: „A ‚víz’ szónak ős régisége kitűnik onnan, hogy különmemű nyelvcsaládokban rokon, még pedig többnyire ajak- és foghangokkal fordul elő; t. i. BUDENZ J. szerént finn nyelven; vete (nominatív: vesi), észt ny. vesi, lív [...] vogul ny. vit, ut’, ujt’, déli vogul ny. ujt’, votják ny. vu, mordvin ny. ved’, ved, erza-mordvin ny. ved, väd’, vetsa, vetsana (= híg), cseremis ny. vüt, hegyi cseremis ny. vit, vid, vüdän. (Ezek közül közelebből több egyezik a magyar ned v. med, gyökkel, nedv, nedves v. medves szókban). Továbbá góth nyelven: vato, norvég ny. vas, vatn, svéd ny. vatten, izland ny. vats, vat, vaten, angolszász ny. waet, waes stb. [...] A német Wasser, angol water

[...] Ide tartozik még a v ajakhang elhagyásával a mongol uszun v. uszu, (mely a BUDENZ J. érintette vogul ut, ujt, ujt' szókhöz is közel áll) és a török-tatár szu. Különösen a mongolban találjuk ezen kifejezéseket is: uszun üker vízi ökör azaz bivaly, uszunu tekerme, vízi malom, uszunu gharoma, vízcsatorna, vízvezeték, uszunu czorgho vízi cső, csatorna, uszutu mn. vízi (aquatique), vizű, pl. czükün uszutu csekély (v. kevés) vizű, uszuda-khu, vizesed-ni [...]"

viza – *A Fekete-tengerben élő, iváskor a folyókba vándorló, nagy vérteshal. [szláv < ?]* A **viza**, mint minden állat az ősmag(yar)-nyelven kapott előbb nevet. Az a kérdés csupán, hogy milyen jellemzőket takar a megnevezés. A **vi** gyök lehet a jövetel észlelésének ösztöni hangja (**vigyázz**, **figyelj**), a fogásnál: **vigyázz**, hiszen hatalmas állat, és nem adja magát könnyen. A kifejlett **viza** halászata nem volt könnyű móka. A visegrádi várban van egy kép a **viza**fogásról. Az **iz** gyöknek a kifogáskor átélt **izgalom** mellett köze lehet a hús **íz**éhez. A **vizahús** királyi, főúri asztalok kiemelt étke volt. A **vi** gyök, akár a **vidra** esetében szólhat a **víz**ről is, végül is **víz**állatról van szó. A szláv eredetre utalás a kötelező hazugságok egyike.

vizit – *Udvariassági látogatás. [nk: francia]* A **vizit** a **vá**, **ve**, **vi** ... gyökcsaládból gyökerező szó, és ez ősmag(yar)-nyelvi. Az is elképzelhető, hogy ily alakban létezett. A **v** hang a jövetel, az **iz** az érkezéssel járó **izgalom**. A **viz** gyök a látással kapcsolatos. Ez a **v** hangnak, **vi** gyöknek a látás leírásában való kifejező szerepe, a **világ**, **virág**, **vigyázat** szavakban. A **z** hangnak az észrevételek leírásában való szerepe: **figyelmez**, **vigyáz**, **elemez**. Vagy a **z** zöngétlen társa: **meglát** – **észrevesz**. Ugyanakkor a **vizit**, a látogatás egy bizonyos idő alatt **lefolyó** esemény (**víz**). Lehet úgy is mondani: franciásított ősmag(yar)-nyelvi szó.

vízum – *Útlevelé láttaozása, valamely állam követsége által a beutazás engedélyezésére. [német < latin]* A **vízum** **viz** gyökét már megérthettük a **vizit** címszónál, de említésre méltó a **néz** szavunk is. Csak az **-um** végződés idegen, de az is a **látta** **am** (am – um) megfelelője. A **vízum** egy **folyamat** – szabad utazás – elindítása (**víz**). Ezekben a szavakban a **z** hang, az **iz** gyök lehet a csatolás (**ízület**) vagy az **izgalom** megjelenítője.

vizsgál – *Alaposan, részletesen megnéz, figyel. Alaposan tanulmányoz valamit. [?]* A **vizsgál** **vi** gyöke a látás: **világosságnál** szemügyre **vesz**. A **zsg** páros a **nyüzsgés**, **pezsgés** szavakban érzékelteti a **vizsgált** állapot tömegjellegét.

vodka – *Szláv népek pálinkája. [nk: orosz]* A **vodka** jelentése: vizecske. Ez a **voda** – **víz** orosz szóból indul, kicsinyítővel. Ez a kicsinyítő érzékelteti, mennyire szeretik ők az efféle vizecskét. A **voda** szó az ősmag(yar)-nyelvi **id**, **ud**, **ved**, **vand**, **vod** szavakból indul. A **-ka**, kicsinyítő is ősmag(yar)-nyelvi jellegzetesség.

vokális – *Magánhangzó. Emberi hanggal létrehozott zenei előadás. [nk: latin]* A **vokál** **vok** gyöke a **vak** ősmag(yar)-nyelvi szóból ered, mely **hangot** jelentett ott. A **vakkan** szó a példa erre. Aki nem beszél, az nem ad egy **vak** hangot. Itt a **vak** nem a látásra utal, hanem a **vakog**, **vakant** gyökszava van jelen. Ugyanakkor a **vak** hang a mai magyar nyelvben az értelem nélküli üres, tagolatlan hangot is jelenti. A latin nyelv megörökölte, és torzította saját hangzástörvényei szerint.

von – *Valahova, valamerre, valamit húz. [? finnugor]* A **von** szóban a **v** hangnak a **vesz**, **visz** értelme van jelen. Az **on** gyöknél az **n** hang az **én**, **ön**(magam), **felém** (**n > m**). Vagyis nem **eltolom**, **távolítom**, hanem **vonom**, **viszem én-**, **ön-**, **v/on**magammal.

vonal – *Pontok sora, egy kiterjedésű térbeli alakzat. [? finnugor]* A **vonal** a **von** ige következménye: amit **von**, az **alant** nyomot hagy a **talajon**. Ez volt az első **vonal** története.

vő – *A leányunknak a férje. [finnugor]* A **vő** a lányt **vevő** és **vivő**. (A férjhez **menő** lánynak mondták: **menj**, mely **menny**-nek hangzik. És ő ment. Így lett **meny**. Azon az éjszakán eljött a földi **mennyország** számukra. A többi a körülményektől és tőlük függött, hogy pokol lesz-e vagy menny.)

vöcsök – *Hallal élő, hosszúnyakú, úszóhártyás lábú tavi madár. [finnugor töből]* A **vöcsök** neve a vizet idézi, az abban való **vacskolást**, **locsolást**, **pancsolást**. A **cs** hangnak szerepe van a **locsol**, **kapcsolat** és a **mocsok** fogalomkörben.

vödör, **veder** – *Folyadék, darabos anyag tartására való, lehajtható fülű, rendszerint lefelé szűkülő nagyobb edény. [szláv]* A **veder**, **vödör** székelyül még **vider**, **vidör**, **viüdör**. Ezek a szóalakok mutatják meg, hogy ősmag(yar)-nyelvi **ed**, **id**, **ud**, **öd**, **üd** gyökszavakból indulnak, melyek mindegyike vizet jelent. Ez is bizonyíték a hasra ütős eredet megállapításra. Meg sem vizsgálták a szó gyökét, nem elemeztek semmit. Oda sem figyeltek különösebben, de azt tudták, hogy oroszul voda. Erre csak úgy hasból mondták rá: – Szláv! Aztán ásítva dőltek hátra a szék támlájára: –

Megoldottuk, gyerekek: voda, Buda, veder, vodka – szláv. Ki fog felülrni minket, hisz mi vagyunk a nagybetűs SZAKIK.

völgy – *Hegyek, magaslatok közt alacsonyabban fekvő terület.* [? finnugor] A **völgy** szó a szétválás látványából eredt. A **völgy** hegyválasztó. A szóból az tűnik ki, hogy nem a meredek szurdok**völgy** adta a megnevezési ihletet, hanem szép, lankás, **lág**y ívelésű **völgy**. Ez az **lgy** páros jelenlétéből következtethető, melynek hangjai alkotják a **lág**y szót is. Az **lgy** páros még a felüdítő látványú, dús lombú, eredeti helyén örökzöld, **tölgy**, és a **hölgy** szóban van jelen. Ez utóbbi közbeszédi témaként is örökzöld. A felüdítő jelentésű **ld** páros **d** hangja birtokos esetben hangzásilag **gy** hangra vált: földje (fölgye), zöldje (zölgye) stb. A zöld **tölgyek lág**y **völgy**ében szép **hölgy**ekkel... Lehet továbbgondolni. A *CzF Szótár* leírása: „A völgynek egyik lényeges jegye, vagy tulajdonsága, hogy két magaslat között fekszik, s azokat egymástól elválasztja; a másik pedig mélyedő alacsnóság. Ha alapfogalomul az első tulajdonságot vesszük, rokon azon vál, fél gyökökhöz, melyek választásra, felezésre vonatkoznak, miszerént völgy annyi volna mint váladék, azaz választó mélység, vagy hely, s egyeznének vele a latin vello, divello, vallis, és a magyar valag (LUGOSSY J.) Ha pedig alacson fekvését vesszük tekintetbe, azt vélhetnők, hogy gyöke al, melyből lett algy, előtéttel valgy magas hangon: völgy.” Ez nem zárja ki sem a **lág**y hajlatot, sem az **lgy** más jelentését, inkább igazolja a három értelmezhetőség elvét. Lám, LUGOSSY kimondta azt, amit én fennebb nem, pedig nyelvileg ideillő, az **lgy** páros igazolásául: **hölgyek lág**y **völgy**e. Ez is a nyelvhez tartozó.

vulgáris – *Közérthető, népszerű, népies. Alantas, közönséges.* [nk: latin] A **vulgáris** szintén ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Erre az **lg** páros a bizonyíték. A **vulgár** népréteg volt a **dolgozó**, **szolgáló polgár** (Ez utóbbi nem mai értelemben. A **civil** címszónál érintettem a lényegét.) A **vulgár vul** gyöke fordítva **luv**. A **vul** egyezne a **civil vil** gyökével. A **vil** a **világosság**, a **vul** a munka (**luv** – olasz: **lavoro** – munka). Az olasz nyelvben a **vol** gyökből indulnak a **lendület** és **készségesség** szavak, bár az utódnyelvekben gyökről beszélni csak ősmag(yar)-nyelvi vonatkoztatásban lehet. Egyértelmű, hogy a **vulgáris** réteg a legalsó (al – ul) szinten élő **dolgozók** voltak. A **szolga** abban a korban magasabb rang volt. Azokat uraik **szól**ni is küldték saját nevükben. Amolyan, urukat képviselő **szóvivők** voltak. A **polgár** semmiképp nem sátorlakó, hanem falak közt élő: **fal**, **fal**u, **pol**u, **pol**isz. Ezek a szavak mind ősmag(yar)-nyelvi gyökerűek.

vulkán – *Tűzhányó.* [< német] A **vulkán** nevéből a **vulgáris** szóval összevetve, valami, ami alul, ez esetben a föld mélyén **dolgozik**, alulról tör fel. Az **lk** páros értelme ez esetben az **emelkedő** szóban ad párhuzamot. A láva kitör, **emelkedik**, később hegyet **alkot**. Az **lk** páros hangjai bontva adják a **lék**, **lik**, **luk** szavakat, melyek a **vulkán**ra jellemzőek. A **kán** hímségi, kiemelkedő magasra törő, esetenként istenségre utal (**Balkán** – Baál kán).

„Mássalhangzó: a nyelv elülső részével és a felső foghússal képzett réshang, az sz hang zöngés párja.”

www.osnyelv.hu z

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A Z kisded alakban z, harminczkilenczedik bötü a magyar ábéczerendben, s a mássalhangzók sorában huszonnegyedik; kiejtve: zé. A nyelvhegyi, vagyis, fogbötük osztályába tartozik, s lágyabb hangzatu mint legközelebbi szervrokona sz. Mint sziszegő, némely természetutánzó jellemhangja, nevezetesen ezekben: zaj, zajdúl, zajog, zajgat, zajlik, zajos; zakat, zakatol; zenebona, zenezuna, zeng, zendít, zendül; ziv, zivar, zivatar; zihál; ziz, zizeg; zok, zokog; zöcs, zöcsköl; zöp, zöpög; zör, zörög, zördít, zördül, zörren; zuh, zuhan, zuhog, zúdít, zúdúl, zúg, zúgó; supp, zuppan; zúr, zúr, zúrzavar, zurbol. Tájszokás szerént, kivált túl a Dunán, némely szók elején elhagyják, mint: acskó = zacskó, álog = zálog, ászló = zászló, ubony = zubony. Ellenben a záp szóban, midőn romlottat, büzhödtet jelent, előtét, [...] áporodik, [...]

Szervrokonaival gyakran fölcserélődik, nevezetesen:

a) sz hanggal, mint: zamat, szamat; zománcz, szománcz; zug, szug; [...] kivált mint középképző, kemény mássalhangzók előtt, p. porozkál, poroszkál; (rezged) reszket, (vizged) viszket; kapozkodik, kapaszkodik; [...]

b) cz-vel, mint: mozzan, moczczan; [...] és t-z, d-z összehuzásából: bonczol (bontozol); [...]

c) d-vel: csizmazia, csizmadia; bűz, bűd; az névmutatató régiesen: ad, csizma székelyesen: csidma; továbbá mint közép-igeképző gondolkozik, gondolkodik, szánakozik, szánakodik; csodálkozik, csodálkodik;

d) h-val: zabakol, habakol; zavar palóczosan: zabar, habar; zuppan, huppan stb. Többször a d-t előtétül, vagy nyomatékul szereti fölvenni, mint: fiazik, fiadzik; kölykezik kölykedzik; borjazik; borjadzik; [...]

e) ritkábban t-vel, p. rezzen, retten; zömöcsköl, tömöcsköl (v. d-vel dömöcsköl); zömök, tönkesz, (dömbicz). Némely nevekben az s képzőnek felel meg, milyenek: igaz, száraz, nehéz, [...]; hasonlóan némely d középképzőjü igékben az s mássalhangzóval azonos, pl. kapdoz, kapdos; fogdoz, fogdos; faldoz, faldos; [...]. A gyök- vagy törzsige végén a parancsoló módnak úgy a mutatómód jelenidejében a tárgyalási igeragozásnak j~ hangját magával azonosítja, mint: húz-z, üz-z, fűz-z, oldoz-z, hordoz-z, húz-z-a, üz-z-e stb.”

A z hang az érzelem, és az érzelemre, idegekre ható jelenségek kifejező hangja. Különösen az **rz** páros, mind kedvező, mind kedvezőtlen kimenetelt leíró kifejezésekben. Többségében a zűrös, zajos kellemetlen helyzeteket jelölő szavakban kezdő- és köztes kulcshang. A z hang a fizikai illeszkedés (ízület), de a lelki illeszkedés (bizalom) kifejezésében is kulcshang. Nem csak a **hazugság**, **zűr**, hanem az **igaz** szó, az **igazság** jelentős hangja is.

Kellemetlen jelenségek kulcshangja. Például: zizeg, zivatar, zimankó, zilált, zegzug, zúg, zümmög, zúr, zűröz, zaklat, zakatol, zakota, záp, zápul, zár, záros, zárlat, zagyva, zaj, zargat, zavar, zúrzavar, zavarog, zötyög, zötyörög, zúdul, zenebonáz, zendül, zord, zordon, zörög, zörej, zökög, zokog, zúgolódik, zúzmará, zümmög, üz, zri, zápor, záporosó, zuhé, izdad, duzzad, gaz, gazfickó, gazember stb.

zab – *Laza bugás virágzatú, hegyes szemtermésű pászitfűféle gabonanövény.* [szláv] A **zab** hegyes, de körkerülete gömbölyű (**ab**), z hangja a szemek zizegéséből eredő, mondhatnánk: zizegő **ab** – **zab**.

zabál – *Mohón, mértéktelenül sokat eszik.* [szláv] A **zabál** szó eredete: a ló **habar**ójával mohón **zabot** **habzsol**. A disznó, a kutya is **habzsolva** eszik. A **habzsolás**, **habarás** körértelmű, az ajkak körös alakja, mozgása. A **b** belevisz egy adag **bomlottságot**. A **zabál** szónak még van másik eredete is. A fogak, az élelmet zúzó **zápok**. A keményen álló kapuláb, oszlop neve Székelyföldön ma is **zábé**. Vagyis, aki mohón eszik, az **zápol**, azaz **zabál**, töri, zúzza **zápjaival**, régiesen **zábjaival** az ételt. Erdővidéken ma is mondják, ha valamit jóízűen fal: **zápjára** vette. A szláv nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették át, és torzították a **záp** szóból a **zuby**, **zubi**, **zubz**, **zob** – **fogak** jelentésű szavaikat.

zabla – *A lószerszámnak csuklósan összekapcsolt vaspálcikákból álló, a ló szájába tehető része.* [szláv] A **zabla**, **zabola** a **zápok**, **zábok**, azaz fogak nevéből eredő szó. Az ősrégi lovas magyar nép a szamaragoló szlávoktól vette a **zablát**. Jó vicc. Ismerős a „tótok lova” kifejezés. Ha a **záp** szót vesszük alapul, akkor **zapla**, melyhez jár a **gyeplő**, vagyis a **lépések** egyenes járásának irányítói. De a **bl** páros is találó: a **zablával** van **megszabva** a ló által követendő irány.

zabrá – *Lopva, rabolva szerez. Fosztogat.* [szláv] A **zabrá** **zavarosban** **babrá** összevont alakja, de nem csak erre, hanem helyenként a **zavaros**, összevissza beszédre (**habar**) is vonatkozik.

zacskó – *Papírból, műanyagból (vászonból) készült kis zsák.* [a **zsák**hoz utal, mely **német** < **latin** < **görög** < **sémi**] A **zacskó** tényleg **zsákocska** (zocska – zacskó) és a **szák**, **zák** kicsinyítőszóalakja. Elvitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete. Lásd a **zsák** szónál.

- zagyvál** – *Többféle folyadékot összevissza vegyít, kever.* [?] A **zagyvál** szó értelme a **gyv** párossal fejthető meg. Ez a páros az **egyveleg** szóban is értelemmeghatározó. A **gyv** páros a **gyenge gy** és a **viszály, örvény, kavar** szavak kulcshangjának, a **v** hangnak párosa. A páros hangjai bontva a **vegyít** szó meghatározó hangzói.
- zaj** – *Többféle hangos zörejek egybefolyó, kellemetlen vegyülete.* [**finnugor**] A **zaj** z hangja, amint a z hang bevezetőjében is látható, meghatározó az idegborzoló, **zavaros, zörgő** jelenségeket leíró kifejezéseknél. A **zaj aj** gyöke hangvonalhoz: **száj, jaj**, de a méhek **rajzása** által keltett **zaj** is (**zaj – ajz**, hangugrás). Ezek ősmag(yar)-nyelvi kifejezések.
- zákány** – *Nyálkás üledék vagy folyadékban lebegő szennyeződés.* [**szlovák**] A **zákány** magyar szó, tulajdonképpen a **nyák** szófordított alakja: **zákány – nyákoz**.
- zaklat** – *Kéréssel, követelésekkel alkalmatlankodva, sürgetve minduntalan zavar, háborgat.* [?] A **zaklat kl** párosa a mozgással kapcsolatos szavak tengelyhangzója. Ilyenek: **bóklászó, csikland, csukló, iklat, öklel, sikla, sikló** stb.
- zakó** – *Kiskabát.* [**német < olasz**] A **zakó** a székely **kurtazeke**. A **zeke** nem lehetett más, mint eredeti **székely** kabát, és ez ősmag(yar)-nyelvi szó, melyet az utódnelvek megörökölték és eltorzítottak. BENEDEK ELEK *Édes anyaföldem* írásában írja: „[...] **kurta zeke**, mely alól ki-kivillan a kendering, sőt az is oly kurta [...]” (<http://elek-apo.blogspot.com/2010/05/hatodik-fejezet-ebben-az-iro-regi.html>)
- <http://elek-apo.blogspot.com/2010/05/zalog> – *Kölcsön biztosítékául a hitelezőnek átadott vagy lekötött vagyontárgy.* [**szláv**] A **zálog, zár** alá került érték biztosítékként, bizonyos kölcsön ellenében, a **log** jegyet jelent (**bilog**, régies **bélyeg**, azaz **béjegyzett**). Ilyen a **zálog, zár** alá helyezett **log**, jegy, megjegyzett **zárolt** érték. Semmilyen szláv jellege nincs a szónak.
- zamat** – *Gyümölcsnek, italnak jellegzetes, kellemes íze, illata együtt.* [? **német**] A **zamat** összetett szó. A z hang az **íz**. A **mat** a **szimat**, vagyis az illat érzékelése. Lehetett valaha együtt **ízszimat, ízamat**, majd röviden **zamat**. A **zamat** annyira német eredetű szó, mint a **nefelejcs** vagy a **vértanú**. Valami nem smakkol (zamat németül: Geschmack), mert a szótárszerkesztők szándékosan kavartak a szavak többségénél, csak épp magyar eredetűek ne legyenek.
- záp** – *Nem csíráképes, romlott, rossz szagú tojás.* [?] A **záptojás** vagy bármi romlott, **zápult**, az **áporodott** szóból alakult. Ez viszont a **láp** állott, büzlő vízének hasonlata is, mely felzavarva még jobban érzik. Tehát zavaros **áporodott – záp**.
- záp** – *Létra, szekéroidal, saroglya keresztfája, foka.* [**finnugor**] Ez a **záp** más. Ez az erős gyökerű, mélyen ágyazott **záfog** hasonlata. Az **ap, áp** gyök **kapcsolatok** kifejezője: **alap, talap, csap** stb. De testi, érzelmi téren is erős kötődést leíró szavak értelmi meghatározója: **apolgat, ápol, táplál** stb.
- zápor** – *Záporosó.* [? **szláv**] A **zápor** a **szapora** szóból ered. A **zápor, szapora** eső. A **szapora** összetett szó: a **szám** talan és a **por** szavakból áll össze. A **szám** szóban levő **ám** a sok fogalmát rejti, az **m** külön is a sokasítás **meg** szavának kulcshangja, bár ez esetben kimarad. A **szap** ugyanakkor szorziati értelmű is, épp mint a **szappan, szapuló, szapora** szavakban. A **zápor szapulja**, azaz szétveri a **port**, de a **por** az esőcseppek megszámlálhatatlansága is. A több jellemzőből kialakulás itt is bizonyított. És erre írják, hogy szláv eredetű?
- zár** – *Nyílászárót alkalmas szerkezettel csukott állapotban rögzít.* [**szláv**] A **zár** szóra, fogalomra semmi más párhuzam nem található a magyar nyelvben csak a **beszár**. Ez találó. Ami **beszár**, az mozdíthatatlan. A jól **záró zárat rázhatod**, mert nem nyílik.
- zarándok** – *Távoli szent helyet, kegyhelyet hitbuzgalomból felkereső.* [**szláv**] A **zarándok nd** párosa nem enged a hamisítóknak. Az **nd** a járással kapcsolatos szavak kulcspárosa: **andalog, indul, kaland, kirándul, mendegél, menendő, menend, szandál, vándor** talán elég bizonyítéknak. A szó **zar** gyöke **szorziati** értelmű, és ez arra utal, hogy sokan vagy ismétlődően sokszor **rándulnak** a kegyhely irányába.
- zárvány** – *Ásványba bezáródott idegen anyag.* [**szláv**] A **zárvány** is igazolja a **zár** címszónál írtakat. **Bezáródott**, mintegy **beszár**adt annak közepébe. Az **rv** páros ezzel a **száradó** jelenséggel a **hervad, sorvad, murva** szavakban ad párhuzamot. A **bezártság** állapotára az **árva** szóban. Aki mindentől el van **zárva**, valahová be van **zárva**, az nagyon **árva**. A páros hangjai bontva a **merev** szóban nyújtanak párhuzamot. Semmi köze nincs a szónak eredet szempontjából a szláv nyelvekhez.
- zászló** – *Meghatározott színű, esetleg ábrával díszített, nyélhez erősített szabályos alakú kelmedarab mint valamely közösség jelképe. Jelzésre is használható.* [**szláv**] A **zászló** magyarázatához az **szl** páros a kulcs, de nem a szláv szóból!! A **zászló** egy szabályos alakú **kelmedarab**. Általában magasban áll, **oszlophoz** erősítve, hogy távolról könnyen észlelhető legyen. Az ősi népeknél nem volt ritka rajta az

oroszlán képmás, mint az erő jele. A **zászlót** a **szél** lengeti. Minden jellemzőjét le lehet írni, meg lehet világítani olyan magyar kifejezésekkel, melyek az **szl** pároshoz kapcsolódnak.

zászpa – A *liliomfélékhez tartozó bugás virágzatú növény.* [szláv] A **zászpa** nagyon szép, de mérgező növény. Régen elmebaj gyógyítására is használták. Erdővidéken a kótyagosra ma is azt mondják: meg van **zászpásodva**. Régi ősmag(yar)-nyelvi szó, ezt az **szp** páros is igazolja, mellyel a **szép** szó alkotható. A **zászpa szép** virág, de a neve nem szláv.

zátony – *Nagyobb víz medrének nem sokkal a vízszint alatti, hajózást zavaró kiemelkedése.* [szláv] A **zátony** nevében a **zá** gyök a zavar értelmét viszi. Az **át** gyök, **átony**, **sátán**, **átok**, talán ezt nem kell külön magyarázni, hogy a **zátony**ra futás legtöbb esetben végzetes **átok** volt a hajó számára. A szó nem szláv, hiszen az első hajósok hosszú századokon át ősmag(yar)-nyelvűek voltak, és megélték néhány **zátony**ra futást. Az első zátonyra futott hajó a NOÉ Bárkája, mely most is ott fekszik az Ararát hegyén (Ararát: Har – hegy, arát – árat, azaz árat meghaladó hegy). Zátonyra futott, de vele *élve megúszták szárazon* a nagy vizet.

zavar – *Folyadékot zavarossá tesz.* [?] A **zavar**, **zavarossá** tesz, ez **kavar**ással is elérhető, de a **kavarás** szó nem jelent egyértelműen **zavar**ást, hiszen a teát, kávét is **kavar**juk. A **zavar** esetében a **z** hang a meghatározó, mely a **zür** kulcshangja. Lásd a **Z** hang bevezetőjében.

zavár – *Ajtó, ablak stb. zárja. Kézi fegyver zárszerkezete.* [szláv] A *CzF Szótár* leírása: „Eredetére nézve vagy a zár szó megnyújtott módosulata, jött által nyelvünkbe, minthogy MIKLOSICH szerint eléjön szerb és szlovák nyelven: zavor, cseh nyelven: závora. BEREGSZÁSZI felhossa hasonlítólá a persa zavár szót vagy pedig zárfa szóból némi áttétellel származott; vagy végre a szláv nyelvek valamelyikéből [...]” A *CzF Szótár* itt téved. Ugyanis a **zavár**, a **zár** szó hosszabbítása a **ver** szótaggal, a két **r** hang összeolvadásával. Csak a hangzás végett váltott **á** hangra. A **zavár**zatot vagy rátolják, ráverik, hogy **zár**jon, vagy fegyver esetén, a **zavár**zatot felhúzza, a ravasz elhúzásakor az ráver. És a perzsák? Ők is a szlávoktól kapták? Oly sokáig éltek jószomszédi viszonyban. („Franciaország és India határos...” PETŐFI S.: *János vitéz*)

zebra – *A lóval rokon fekete-fehér csíkos afrikai állat.* [nk: portugál < ?] A **zebra** szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A **br** páros több olyan szóban van jelen, mely az összevisszaságot, kavarodást jeleníti meg. Székelyföldön ma is használt szó a mindent összezavaró, kapkodóra a **hubri** jelző. Aki meg összevissza beszél, arra azt mondják: **zabrál**, de a **zabráló** zavarosban is jár. Az **abradakabra** varázsszó is kavarással jellegű. A hirtelen **ébr**esztett ember össze van zavarodva, rendeznie kell gondolatait. Az **abrak** kevert takarmány. A **brancs** összevissza emberek csoportosulása. Az **abroncs** különálló darabokat fog össze. Az **abroszra** sokféle vegyes dolog kerül. A cibere – székelyül **cibre** – kevert összetételű és körülményesen elkészíthető leves. A héber nyelv keveréknyelv (**ebra**). Így a **zebra** megnevezés a fekete-fehér kevert csíkok nyomán született. Ugyanígy minden állatnak ősmag(yar)-nyelven adatott a neve, csak hosszú, komoly elemzés kell titkaik megfejtéséhez.

zefír – *Két szálból sodort vékony gyapjúfonal.* [német < francia < latin < görög] A **zefír** összefírt szálakból áll. Ebből a szóból rövidült végül **zefír** alakra. A hosszú sor elé oda kell írni az ősmag(yar)-nyelvet. Így: **német < francia < latin < görög < ősmag(yar)**. A többi onnan örökölte. Ez még akkor is így van, ha az enyhe (vékony) délnyugati szél neve is **zefír**. Ez a jellemzők jelképes hasonlóságából ered.

zeller – *Gyökeréért és leveléért termesztett, ernyős virágzatú, erős illatú konyhakerti növény.* [német < francia < olasz < latin < görög] A **zeller** különleges hatóerőt birtokol gyökerében. A **zel** lendületet jelentett átvitt értelemben az ősmag(yar)-nyelvben. Fordítva **lazaságot** is érzékeltet, és a kettőzött **ll** hang a **kelle**m felé irányítja a figyelmet. A www.hazipatika.com honlapon így ír róla: „A görögök már a középkorban fogyasztották gyógyító erejéért, és ezernyi jó tulajdonsággal ruházták föl. Széles körben elterjedt az a hit is, hogy a zeller nemivágy-serkentőként hatásos [...]” Ehhez még annyit, hogy az ősmag(yar)-nyelvet beszélők már jóval a görögök előtt ismerték, hiszen az ógörög az ősmag(yar)-nyelv gyermeke.

zelnice – *Zelnicemeggy.* [szláv] A **zelnice zel** gyöke a zöld színből is indulhatott. Nevei még a Wikipédia szerint: zelnice, csórmány, gerézdes-, kutya-, madár-, vad- vagy zsidócseresznye, gyöngyvirágfa, májusfa, tyúkszemfa, zelnicze, koczerka. A nevében levő **ln** páros irányadó a magyar eredethez. A *CzF Szótár* is kizárja a szláv eredetet. Inkább fordítva igaz.

zerge – *Sziklás hegységekben élő, gyors, ügyes mozgású, kecskéhez hasonló kérődző állat.* [török] A **zerge** nevét mozgékonyasága miatt kapta. Az **rg** páros értelmi meghatározó egyes, mozgást leíró szavakban. Ilyenek: csavargó, csámborgó, csorgó, eszterga, fergeteg, forgalom, forgó, fürge,

járgány, kavargó, kerge, nyargal, sürgős, szorgalom, ürge, vergődő stb. A *zerge* nyomán megzörren, zerren az ág, miközben fürgén, zergetve nyargal tova. Valahogy így alakult ki a megnevezés. A török nyelvek megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

zigóta – Megtermékenyített petesejt. [**nk: görög** szóból] A megtermékenyített petesejt elkezdi osztódni, azaz **tagozódik**. Vagyis szófordítás nyomán állt elő: **zigóta** – *ta-go-zi*. Ez az ősmag(yar) nyelvől jutott az ógörögbe.

ziliz – *Magas szárú, molyhos, lilás vagy rózsaszín virágú mályvaféle.* [**szláv**] A **ziliz** gyógynövényként húgyúti betegségek, vesegondok kezelésére jó. A neve ezért az ami, mivel a **zil**, **zsil** vizet jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. Hol voltak akkor a szlávok?

zimankó – *Förgeteges, hófúvásos idő.* [**ukrán**] A **zimankó** szót talán azért írták ukránnak, mert a **tél** – **zima** a szláv nyelveken. Azonban az is ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Megfigyelhető, hogy a **z** hang sok kellemetlen körülményt leíró kifejezés meghatározó hangja. Példaként néhány: **zivatar**, **zimankó**, **zilált**, **zúg**, **zümög**, **zűröz**, **zaklat**, **zakatol**, **záp**, **zárlat**, **zagyva**, **zaj**, **zargat**, **zavar**, **zürzavar**, **zötyörög**, **zúdul**, **zordon**, **zörög**, **zökög**, **zúzmara**, **úz**, **zrí**, **zápor**, **zuhé** stb. A **zöm**, **zömök** nagy **tömeg** **zömített** állapotát jelenti. Az ősmag(yar)-nyelven lehetett **zi**, **zo** vagy **zu** kezdettel kifejezés a hidegre, télre, amikor **zömmel** hideg (**zöm** – **zim**) van, **hózik** stb. Erre példa a **zivatar**, **zimankó**, **zúzmara**, **zord** szavak. Az **nk** páros is bizonyíték, hisz jelzőként ott van oly szavakban, melyek bénaságot, kellemetlen állapotot, hiányosságot, fejletlenséget leírók. Ilyenek: **bánkodik**, **bunkó**, **cenk**, **csonka**, **fullánk**, **mankó**, **ménkő**, **rönk**, **tönk**, **vinkó** és mások. A kellemetlen hideget, telet is jelentő **zima** szót a szláv nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

zivatar – *Villámlással, dörgéssel s rendszerint záporosóval, széllel járó heves légköri jelenség.* [**? szerb-horvát**] A **zivatar** ugyanazt a magyarázatot igényli, mint a fenti **zimankó**, azzal a különbséggel, hogy a **zivatar** nem kizárólag téli jelenség. A **zivatar** szóban megjelenik a **zűr**, a **sivárság** a **letarolás** értelménye is. Ennél rosszabb csak a **ka-tar-zis**, a szófordítás szabálya szerint: **zi-ka-tar**, s melynél a vihar **v** hangját a kemény **k** hang váltja fel.

zokni – *Bokán felül érő rövid harisnya.* [**német**] A **zokni** **kn** párosa bemélyedést, besüllyedést, elmélyülést, bejárhatóságot jelentő szavak értelmi meghatározója. Ilyenek: **akna**, **teknika** (technika), **teknő**. A **kn** hangok a **kanna**, **kantár** szavakban szintén ilyen értelmet hordoznak.

zok, **zokon** – *Valami rosszul esik neki, fáj.* [**?**] A fizikai **zokogás**, lelki **zökögés**. Valamit **zokon** venni, azt jelenti, hogy lelki egyenetlenséget idézett elő. Ezt **zokszóval** fejezik ki. Itt is a **z** hangnak a fentiekben említett tulajdonsága mutatkozik meg.

zománc – *Fémtárgyakra ráégetett sima, fényes üvegszerű bevonat.* [**német**] A **zománc om** gyöke érzelmi töltetű és az **em**, **im**, **om**, **öm** gyökökhöz tartozik. A **zománc tömör** (**töm**, **zöm**), **sima**, **finom** felület és kellemes érintésű. A szóvégi **nc** páros játékos hangzást kölcsönöz a szónak, s ugyanakkor elvágja a német eredet lehetőségét. A német nyelvben az **nc** végződés, becézés, de ez nem német nyelvi jellemző, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

zóna – *Övezet.* [**nk: latin** < **görög**] Az ősmag(yar)-nyelvben a **zon** keretet is jelentett. Ilyen a **zonda**, mely hímező keret, ráma. Ugyanakkor hangvonatkozású is, ameddig elhallik a hang (**zong**). Az ősmag(yar)-nyelvből ógörögbe, majd latin volt az útja.

zöld – *A szivárvány színei között a sárga és a kék közötti szín.* [**? alán**] A **zöld** szóban a **z** hang felüdítő szerepkörben van, a **bizalom** bensőségesége. Az **ö** az a megnyugtató **védett** övezet, amiről az **ö** hangnál írtam (öböl, öl stb.) Az **l** az élet, a **lenge**, **andalító**, a **d** a **kedélyállapot**, melyet ez esetben érez az ember az **édeni** környezetben. Az **ld** páros jelen van az **old**, **áld**, **boldog**, **ildomos** szavakban, és nem véletlenül. A magyar nyelv szavaiban minden hang kiveszi részét az értelem alakításában.

zöldség – *Valaminek zöld volta. Zöldségféle.* A szótár ezt a **zöld** színhez köti, és ez jó. Csak azért hozom föl, mivel a **zöldségekert** vagy a **zöldségek** látványa összevisszaságot jelentett, és megnevezésére volt egy ősmag(yar)-nyelvi szó: **zürzavar**. Honnan ez a gondolat? Egy búzatábla vagy bármely gabonaféle egységes szintű, színű. A pityóka (ez az egyedüli valóban magyar neve!) is egyenletesen terül el. A kukorica, répa, len, kender és mások is külön táblákban szép egyenletes magasságban és színben pompáznak. A zöldségekertben viszont mindenféle konyhakerti növény van. Egyik magas, másik alacsony, van kórós, van földön elterülő, esetleg magasra kúszó. Van zöld, sárga, piros stb. színű gyümölcs rajtuk. Tehát összességében zűrös összevisszaság jellemzi. Az hogy **zürzavaros** névvel is illették, az utódnyelvekből tudjuk meg. A román **zarzavat**, a lengyel **warzywa**, litván **daržovės** és talán még mások, mely szavakat a nyelvrobbanáskor vitték magukkal e nyelvek ősváltozatai. Az itt felsoroltaknál jelen van az **rz** páros is. Az összevissza beszédre használt

zöldséget beszél egyik vonatkozása. A másik a nyers állapotra mondott *sületlen*. A *sületlen* növény lehet frissen *zöld*.

zubzony – *Bő, csípőig érő, vászonból készült munkakabát. Egyenruha testhez álló kiskabátja.* [(szerb-horvát) < török < olasz < (arab szóból)] A szótári meghatározás rossz, mivel a **zubzony** nem testhezálló kiskabát. A **zubzony** nevében a *bő*ségre is utal: **bony**. Ez a **guba**, **suba** z kezdőhangos változata, mely más szabású lévén nevében is eltérő. A *CzF Szótár* által leírt **zubzony** abban az időben mást jelentett, mint manapság. Íme: „Más kiejtéssel: zubban, zubon, zubony. Különféle gyapjuszövetből, moldonból, flanérból stb. készült, az egész testet befödő, bő, szoknyaformájú köntös, milyent különösen a falusi kis gyermekek viselnek. Szélesb ért. akármiféle szabásu felső gyermeköltöny. SZABÓ DÁVIDNál gyapottal tölt ujjatlan köntös. Némely tájakon a z kihagyásával ubony. A magyarországi szerbeknél zubun. Idegen eredetű szó, francziául: jupon (olv. zsüpoñ), jupe, angolul: gippo, spanyolul; jupone, olaszul: giubba, giubbone, németül: Joppe stb. Mindezek, úgy látszik, a régi latin, supparus v. supparum módosulatai. Egyébiránt V. ö. SUBA”. Ebben csak az nem igaz, hogy idegen eredetű, mivel a sok azonosság az egy nyelvből eredés bizonyítéka. A szóban levő **bu** (ub) gyök, akár a **guba**, **suba** esetében a **burkol** értelmet is adja. A **bo** nagyot jelent. Mintegy rá**zubban**, **zuppan** a testre, és **beburkolja** azt. Eredeti ősmag(yar)-nyelvi szó.

zug – *Helyiségnek, zárt helynek nehezen hozzáférhető belső sarka, szöglete.* [finnugor] A **zug** kis lyuk, rejték. A z hang értelme jelen van a **zugot** jellemző szavakban is: zárt, nehezen megközelíthető. A **zug** jelképesen is rejték. A **hazug** oda, abba a **zugba dugja**, rejti el az igazságot, letakarja, leföldeli, bezárja, lelakatolja, és fél előhozni azt, csak a **gázság** látszik ki belőle. Lásd a mai kormányok minősíthetetlen titkosításait. Mennyi **zugba** rejtett igaz valóság – saját **zegzugos**, becstelen utakon elkövetett **gázságaik** –, melyre nem engednek fényt deríteni az aljas szemetek.

zúz – *Nagy erővel apróra tör valamit. Zúzódást okoz.* [?] A **zúz** tükörgyök és sok aprót, **ízinket** eredményező cselekmény. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

zúzmara – *Áramló ködös levegőből fagypont alá hűlt tárgyakra kicsapódott kristályos jég.* [szláv] A **zúzmara** sem szláv, minthogy a **zimankó**, **zivatar** sem az. A **zm** páros többnyire érdes, kidomborodó felületeket leíró szavak értelemmeghatározója. Például: doroz**ma**, iz**mos**, koz**ma**, roz**már**, zuz**mó**. Kivétel a csiz**ma**, de amely folytonos csiszolást követel meg, de azt épp azért, hogy ne legyen érdes (piszkos).

„Mássalhangzó: a nyelv és a szájjpadlás eleje között képzett réshang, az s hang zöngés párja.”

www.osnyelv.hu zs

A *Czuczor–Fogarasi Szótár*ból: „A Zs negyvenedik s végső bötü a magyar ábéczerendben, és a mássalhangzók sorában huszonötödik. Az s hangnak legközelebbi szervtársa, és lágyabb árnyalata. Ez oknál fogva a kiejtésben és írásban fölcserélődik a) s v. sz hanggal, mint: zsélye sélye; zsajtár v. zsetár, sajtár; zszisereg sisereg; zсібog sivog; zshivaj sivaj; zsugor sugor; zsúrol súrol; kivált oly szókban, melyek idegenekből módosultak, vagy azokkal köz eredetűek, zsák, saccus, Sack; zsálya, salvia; zsellé, sella; Zsigmond, Sigmund; zsinat, synodus; zsinagóga, synagoga; zszindely, scindula, Schindel; zszold, sold; zsemlye, Semmel, simila; zszompor, Simmer v. Simperl; pünköszd (v. pünköst) pentecoste; alamizsna, elemosyna, Almosen; kámzsa, camisia; rózsa, rosa; Balázs Blasius; bazsalikom, basilicum; József, Josephus; Erzsébet Elisabeth; izsóp, hyssopum stb.; b) ritkábban z-vel, mint: zszacska, zszacskó; zszuvat, zszuvat; zszong, zszong, és c) cs-vel, p. zszabrák csabrág, zszámbás, csámbás; d) d helyett ezekben: zsziók = diók; zszombék = dombék; zszong = dong. Némely tájakon, nevezetesen Vasvármegyében, a szók végén s helyett használják, p. Vaszvármegye, izs is, hüzs hü. Az s, mint középső, kivált gyakorlatos igékben, sokszor zsz-vel váltakozik, p. horzsol, morzsol, dörzsol, porzsol, torzsa, morzsa, tömörzsök, habzsol (babsol), lebzsel, kapzsi, bárzsing (bársony) stb. Általán, midőn a zsz után a szó közepén közvetlenül kemény mássalhangzó, u. m. f, p, k, t következik, akkor az a kiejtésben s-nek hangzik, p. rozsféreg, így: rozsféreg, darázskarcsu: darázskarcsu, gúzstekercs: gústekercs, rozsgolyva: rozsgolyva. Ellenkezőleg az s lágy mássalhangzók, b, d, g, gy, előtt zsz-nek ejtik, dúzgazdag így: dúzgazdag, okosbak: okosbak; keresgél: keresgél, usdi: usdi, mosdik: mosdik, rosda: rozszda, esdik: esdik; Osgyán: Oszgyán, Kosd: Koszsd, Ormosd: Ormoszsd stb. E tekintetben az s és zsz oly viszonyban állanak, mint az sz és z.

A zsz mint természeti hangutánzó előfordul több gyökben pl. ezen szók gyökében, vagy gyökeleiben: zszémb v. zszimb, zsziba, zszibaj, zszibong, zshivaj, zshivít, zszisereg, zszisi, zsziszik, zszörtöl. Előtt a baranyai kiejtésű zszazsag szóban, zszazsag helyett.”

A zsz több mint a z hang, a zsz majdnem egyértelműen utálatot kiváltó, nyugtalanságot okozó szavak meghatározó kicsengésű alaphangja. Ám itt is van néhány kivétel.

Lehet válogatni, melyik utálatosabb: zszebes, zszandár, zszaru, zszernyák, házszártos, zszémbes, zszémbelődő, zszémbelős, zszémbeskedős, zszörtös, zsziszik, zshivaj, zszinat, zszibaj, zszibvásár, zszír, zszúfol, zszibog, zszunnyog, zszug, zszába, zszibong, gúzs, zszugora. Esetleg a zszarol, kapzsi, zszarnok, zszugori, guzsori, zshivány, zszorás, zszoráskodás, zszorakamat, bankuzsora és más utálatot kiváltó zsz hanggal kezdődő, azt tartalmazó szavak.

Megfigyelhető, hogy a zsz hanggal kezdődő szavainkból kevés a rokonszenvet kiváltó. A kezdőhang utáni hangpáros a meghatározó, merre megy el a kifejezés. Ezekről kivétel a zszemle, zszenge, zszendül, zszong stb.

zszák – *Jutából, műanyagból stb. készült hosszúkás, egyik végén nyitott, hordozható tartó szemes, darabos anyagok tartására.* [német < latin < görög < sémi] A **zszák** az első csomagoló, melyben tárolni és szállítani lehetett. Mondják még **zszáknak** is. Arról ismerhető fel ősmag(yar)-nyelvi eredete, hogy fordítható szó. Ez csak ősmag(yar)-nyelvi jellegzetesség. A **zszák**, **zszák** – **kászu**, mindkettő ürrel rendelkező. A különbség, hogy a **kászu** kéregedény, fák kérgéből készül. A **zszák** zsz hangja a zszúfol kezdőhangja is. A **zszák**ba zszúfolható az anyag. Ha a **zszák**ot vesszük, úgy **zszuszakolható**. A zárjelben felsorolt nyelvek mind átvevők.

zszalu – *Ablak, ajtó külső oldalán szétnyitható párhuzamos lécekből álló elsötétítő berendezés.* [német < francia] A **zszalu laza** szerkezetű, szétnyitható borítás. A **zszal** gyök ezt még a **lazsál** szóban is mutatja, tehát fordítható gyök, mely bizonyítja ősmag(yar)-nyelvi eredetét. A **zszalugáter** szóban a **zszalu gátol**ja fényátersztést. Az összetevő alapszavak ősmag(yar)-nyelvi eredetűek.

zszálya – *Kék, lila, sárga vagy fehér ajakos virágú cserjeszerű növény.* [latin] A **zszálya** fájdalom fellazító hatása okán kaphatta nevét: **lazsálja** (**lazs** – **zszal**) a fájdalmat. Többek közt **zszájüregi** panaszokra is ajánlott. Ezek a jellemzők mérvadók voltak a kezdetekkor a megnevezésnél. Innen ered a latin **salvia** és nem fordítva.

zszámoly – *Támla nélküli, a széknél jóval alacsonyabb ülőbútor.* [német < latin] A **zszámoly** ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, melyet aztán a latin és a német nyelv is átvett, eltorzított. A *CzF Szótár* így ír róla: „[...] figyelmet érdemel, hogy hajdan a zszámoly jelentett gyámolt is, honnan Kónyinál: zszámolyítani; e szerint gyámoly, zszámoly és támasz egy gyökből v. törzsből elemezhetők. Zszám eljön mint helységek neve Temes megyében. V. ö. GYÁM, TÁM, SÁM..” Az **ám** érzelmi töltetű

gyök (ámul, mama) szolgál alapul akár *zsámoly*, *gyámolít*, *támogat* esetében. A *mol*, *moly* gyökök az ellazulás: *moly*, *mol*, *lom*, *omló*, a *zsámolyon* pihentetni lehet a lábat.

zsandár – *Csendőr*. [német < francia] Ha a *zsandár* szó tényleg a francia *gen de armée* szavak összeolvadása nyomán keletkezett volna akkor egy rendkívüli esettel állunk szemben. Kirívóan szerencsés egybeesés, mivel minden más vizsgálat ősmag(yar)-nyelvi jelleget mutat ki. A *zsandár* kezdőhangja a *zs* hang a magyar nyelvben, mint a bevezetőben olvasható, többnyire utálatot kiváltó szavak meghatározó hangja. A *zsandárok* nem élveztek osztatlan rokonszenvet mindenki részéről. A *zsan*, *zsen* gyökök olyan valamit írnak le, ami zavaró jelenlétével feszélyez. A feszélyezettség fojtó hatású. Így köze van a kényszerű *csend* fogalmához. Az *nd* páros értelem meghatározó a csoportosulások megnevezésében (*banda*, *dandár*). A *zsandárok* élete nem volt mentes veszélyekkel tele fegyveres kalandoktól. Akár a *pandúroké*. Ez a szó a magyar nyelvben a nyelv törvényei szerint alakult ki. Erre az *nd* páros is bizonyíték. Kétségtelen, hogy a fenti francia szóból eredt. Talán már előbb megvolt, csak később szolgálalkú nyelvészeink határtalan lelkesedéssel összemosták a francia kifejezéssel.

zsarát – *Hamvadni kezdő parázs*. [szláv] A *zsarát* nem szláv, hanem magyar szó. Bármely alkotó elemét vesszük a szónak, mind magyar A *par*, *per*, *pir* stb. gyökcsalád mind a *piros*, mind a *perzsel* szavakban adja a *parázs* képét. A *zsar* – *razs* gyök a *parazs*, *parázs* szavakban, de a jelképesen égető *zsarnok*, *zsarol* szavakban is indító gyökként van jelen. A *zsarát* szó azt is leírja, hogy a *parázs* (*zsar*) átmegy az izzásból a hamvadás felé. Ez a magyar nyelvbonctan.

zsarnok – *Korlátlan hatalmát erőszakosan érvényesítő, szabadságot nem tisztelő, kegyetlen uralkodó*. [német] A *zsarnok* *zsar* gyöke a *zsarátnok* fájóan égő hatását sugallja, az *rn* hangpáros az *erő* és – ez esetben – rossz *hangulat* kapcsolatát. A *zsarnok* jelképesen *karmol*, *mar*, *tarol* stb. Lelkivilága egyenlő a *baroméval* – állati. Az *rn* páros egy foglalkozási ág kiteljesítése értelmét, azon belüli valamivé alakulás gondolatát, összegzését is magában hordozza. Például: a hírvivőből *hírnök*, a mérőből *mérnök*, a *zsaroló*ból *zsarnok*. Az *rn* páros hangjaival alkothatók: *randa*, *rang*, *rángat*, *rend*, *ringyó*, *ronda*, *rongy*, *ront* szavak, melyek folyamatként vagy jellemzőként kötődnek a *zsarnok* életviteléhez.

zsarol – *Valakit erőszakkal, fenyegetéssel anyagi áldozat hozatalára, különösen pénz átadására, valaminek megtételére, eltűrésére kényszerít*. [német] A *zsarol* *zs* hangja *zsar* gyöke itt is a *zsarátnok* hasonlata, párhuzamba állítva a *zsákolás*, *zsebeléssel*, és a *harapás*, *marás* értelmi körével. A megzsarolt személy anyagi javainak elmarása, elorzása, és az ő testi-lelki *marosása*, tönkretétele, leégetése a cél.

zseb – *Kabátnak, nadrágnak stb. kisebb használati tárgyak hordására való lapos, zacskószerű része*. [török] A *zseb* szó a *zsák* és az *öb* hangjaiból összevont, azok jellemzőit kicsiben birtokló szóalakja: *zsöb*, *zseb*.

zselé – *Gyümölcskocsonya*. [nk: francia] A *zsel* magyar gyökszó, és *lazaságot* fejez ki, például a *lebzsel* szóban is. A *lazs* – *zsal* fordítható gyökök, és e családba önhangzó váltással a *zsel*, sőt a *zsol* (*habzsol*), *zsöl* (*dőzsol*) is beillik. A szót a francia nyelv torzította saját hangzástörvényei szerint, de az eredet ősmag(yar)-nyelvi.

zsellér – *Jobbágytelekkel nem rendelkező jobbágy*. [német] A *zsellér* *zsel* gyöke egy bizonyos helyen levőt, tartózkodót jelent. Itt *lebzsel*. A *leb* – *libeg*, *lebeg*, függő állapot. A *lezser* a fordított *zsel* gyökből indul és hanyag kötetlenséget jelent. Ez ősmag(yar)-nyelvi eredetű, értelmű szó, mely megjelenik az utódnelvek némelyikében is. A mai magyar *laza* jelentésének megfelelő. A *zsellér* ingatlanbirtok hiányában *lazán* (*lezs* – *zsel*) kötődött a helyhez. Ezt a *lazaságot* még az *ll* hang kettőzése is nyomatékolja. A hangkettőzés eredete is ősmag(yar)-nyelvi, nyomatékoló kifejezési mód, jellegzetesség. Nem német szó.

zsembel – *Jelentéktelen dolgok miatt elégedetlenkedve zsörtölődik*. [német] A *zsembel* *mb* párosa elégedetlenség kifejezésére más szavakban is ad párhuzamot. Ilyenek: *bömböl*, *dörömböl*, *rombol*, *tombol* stb. A *zs* hang a visszatetszést kiváltó szavak erőteljes kulcshangja.

zsemle – *Kis, kerek, domború, 5-6 dkg súlyú péksütemény*. [német < latin < sémi] A *zsemle* *laza*, foszlós, könnyen *omló*, *bomló* péksütemény. A *zse* gyök, főként az azt követő hangoktól függően, kellemes kifejezés előtagja. A fordított alakja, a *mezs*, melyről a *morzsa* jut eszünkbe. Mivel az *ml* páros két érzelmi töltetű hangból áll, így nagyon befolyásolható. Ebben az esetben az egyensúly *e* hangjai közt, de *zsömle* esetében akár az *ö* hang mellett is, a valós önmagukat nyújtják. Az *ml* páros bontva

értelmi meghatározója a: *mell* (*kellem*) *molnár* (*lazítás*) *málló* (*laza kötés*), *múlt* (hézagos *emlékezet*) kifejezéseknek. A zárjelben levő nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

zsén – *Kínos, feszélyezett helyzet.* [**német** < **francia**] A *zsén* magyar szógyök. Például a **zsenyeg**: lármáz, zajong, zsihong jelentésű. Ha fordítjuk még visszatetszőbb az értelme: *genyezs*. Ha csak a gyököt: *nyezs*, *nyüzs*. A kényelmetlen helyzetben nem találja helyét az ember – *nyüzsög*, *nyezseg*. Ezt a gyököt a franciák, németek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték meg.

zsendice – *Oltott juhtej felforralt túrós savója.* [**román** és **szlovák**] A *zsendice* szót csak az érti meg, aki látott már *zsendicét* forralni. A *zsen*, de ugyanúgy a *zen* gyök is, kezdetet jelent, és nem akármilyen kezdetet, hanem egy belső szunnyadó erő hirtelen feltörését. Felzsendül a zene, eső után zsendül a fű. Hirtelen és erőteljes, életre törő kezdetről van szó. Amikor a sajtkészítés után megmaradt savót forralják, hosszú ideig láthatóan semmi változás nincs, aztán egy adott pillanatban, hirtelen kicsapódik, feltüremlik a folyadék tetejére hófehér fölként az *orda* – így nevezik ezt a tejterméket székelyül. S így együtt nevezik az egészet *zsendicének*. Forrón, finom, ízletes, kanalazható étel. Ez olyan magyar szó, melyet nem lehet elhazudni, már csak az *nd* páros miatt sem. A *zsen zsend*, *zsi*, *zsin*, nedvességgel kapcsolatos tősgyökeres magyar szavak gyökei. Az *nd* páros hangjai bontva, *nedvességgel* kapcsolatos szavak értelmi meghatározói: *nadár*, *nedű*, *nád* stb. Amikor zsendül a növényben az élet, akkor az *életnedvek* áramlása kezdődik. A *zsendely*, *zsendely* a házat az esővíztől védi. Különböző a juhászattal kapcsolatos minden szakkifejezés, mely a román nyelvben megtalálható, egytől egyig, a legelsőtől a legutolsóig magyar eredetű, magyarul bontható és magyarázható szó. Itt is látható, hogy a szerkesztők nem elemezték a szavakat, hanem hasból vágták oda az eredethazugságot.

zsidó – *A Mózes tanításain alapuló vallás.* [**szláv** < **latin**] A *zsidó* megnevezés nem Mózes idejéből való, hanem a babiloni fogság idején a Juda törzs megnevezéséből általánosították: *Jud* – *zsud* – *zsid*. Akkor még nem voltak sem latinok sem szlávok. A szótárban a **zsidótörvény** címszó alatt megfogalmazott szöveg, mely szerint a zsidók jogait korlátozták, egyszerűen nem igaz. Csak a létszámuk szerint szabályozták részvételüket a hatalomban, felső szintű oktatásban stb. A többi szemenszedett hazugság!

zsiger – *Az anyagcserét vagy a fajfenntartást szolgáló belső szervek valamelyike.* [**török** < **perzsa**] A *zsiger* *zs* hangja, *zsi* gyöke (*nedv*, *víz* – *zsil*, *zsend*) a test életfenntartó nedve, a *ger gerjesztő erő*, *er* eredet. A *CzF Szótár* szerint a török, perzsa nyelveken hasonló: „Rokon vele a persa dsiger, persa-török dseger, (ZENKER szerint így olvasandó: dsejir v. dsijer.” Ez a hasonlóság az egy ugyanazon töről, az ősmag(yar)-nyelvből eredetet igazolja.

zsilip – *Meder elzárására, illetve a belőle kifolyó víz mennyiségének szabályozására való vízépítési műtárgy illetve berendezés.* [**szláv**] A *zsil* víz, a *zsilip* annak szabályozója. A *lip* talán *lép*, vagyis a víz mennyiségének, de sebességének, azaz *lépésének* is szabályozója. De lehet *lepkeszerűen* záródó is. A vízkerék meghajtására, vagy fák, rönkök úsztatása végett szabályozott vízmagasság *zsilip* segítségével. A hegyi patak egyhangúan zúgó, *zsihongó* hangjának utánzásából ered a magyar *zsil* gyök, mely kötődik a vízhez. A Déli-Kárpátokból eredő *Zsil* folyó is ilyen okon kapta nevét.

zsinat – *Vezető papi személyeknek fontos egyházi ügyekben döntő gyűlése.* [**latin** < **görög**] A *zsinat* ógörög nyelvi tág jelentése: **tanács**. Ezt az ősmag(yar)-nyelvből örökölték: *zsinat* – *tanizs*, azaz *tanács*. A *zsin* gyök jelent még *nyüzsgést*, *nyüzsgő* tömeget.

zsendely – *Tetőfedésre pikkelyszerű elrendezésben használt hosszúkás falemez.* [**német**] Amint a *zsendül* szó a növények erezetében beinduló nedvszivárgást jelenti, úgy a *zsendely* a háztetőre hulló eső levezetésére van. Tulajdonképpen egy leszivárgási folyamat eszköze. Az *n* hang itt a *d* hanggal *nedvre*, de mozgásra is utaló. E kettő párosa néha kiszámíthatatlan. A mozgással kapcsolatos jelenlét: *andalog*, *indít*, *indul*, *jövend*, *kaland*, *kirándul*, *lendül*, *mendegél*, *vándor*, *vendég*, *zarándok* stb. A *zsendelyt* hasítják a fából, azaz ősmag(yar)-nyelven *deszkendelik*, így lesz *szkindel* – *szindely* – *zsendely*. A szó több jellemzőt összesít az ősmag(yar)-nyelvi szavak kialakulási szabálya szerint (a szóképzés harmóniája). A német csak átvevő nyelv.

zsineg – *Több szálból sodort, kötözésre, csomagok átkötésére való anyag.* [?] A *zsin* gyök valamely dolgok összevonásának gondolatát hordozza. Ezzel az értelemmel van jelen a *zsendely* szóban, melynek a víz összegyűjtése és levezetése a szerepe. Fordított alakja *nizs* (*ánizs* – ízek tömény volta), *nyüzs*, *nyüzsgő*, egy helyen *nyüzsgő* tömeg. Ez értelemmel jutott át az utódnyelvekbe is. Példaként a *zsinagóga*, *zsinat*. A *zsineg* esetében is –, mint a jellemzésben áll – több szál összevonása, fonása (*n* szerep) adta a névadási ihletet. Az *in* gyök azt jelzi, hogy ötletes,

csínálmány. Ugyanakkor varrással különböző csinos dolgok készíthetők vele. A **zsineg** laza állapotában **leng**, **inog**, **ineg** – **zsineg**. Kifeszítve, mint az **ideg** (húr – ideg).

zsinór – A **zsinegnél vastagabb és finomabb fonott anyag**. [német] A **zsinór** más, mint a **zsineg**, mivel a **zsinór** díszelem is lehet valamely ruha, függöny stb. felületén. Tehát nem varrásra használt. Ebben a szerepében magában hordozza a **csín** értelmét is, hiszen **csinosító** szerepe van a ruhán, az **in** gyök ez esetben a külcsínre utal. A **nór** – **rón**, **róni**, írni, a **zsinórral** írásos minták készíthetők. Mely nép ruházatának díszleme a **zsinór**: **zsinóros** mente, atilla, dolmány, kacagány stb, talán a német? A parókás, fuszeklis, térdnadrágos, hószentgyéres bécsi mikor megláttak egy **zsinóros** díszmagyart, rosszul voltak tőle. Akkor meg mire jellemző, és honnan ered a szó? A **CzF Szótár** felsorol néhány hasonlóságot: „Rokon vele a görög zónáron (övecske) újjörög zónári, persa zonnár (funis), mely szó Vullers szerint az arabban is használtatik, s ugyanő azt összeveti a görög zónáron szóval is. Ide tartozik a német Schnur, s a szláv snura.” A **zsinór** díszelemként övezte a ruhát. A **CzF Szótár** által említett görög **zonárium** – **övecske**, **övez** szóból alakult a **zóna** – **övezet** szó. Ezeket mind az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

zsír – *Szobahőmérsékleten szilárd halmozállapotú, kenhető zsiradék*. [szláv] A **zsír** **ír**, kenhető. Azért **zsír**, mert kizsigerelés után nyerhető. A **CzF Szótár** leírása: „Menyiben a zsír olvadékony, enyeges testet jelent, alapfogalomban rokonok hozzá a magyar ír kenőcs, író, a vajnak sűrű leve, nyír, nyirok, nyers (nyirs) és virics. Egyébiránt rokon vele a görög stear (sztear = Fett), honnan a stearygyertya; továbbá a persa sír (am. tej).”

zsiráf – *Feltűnően hosszúnyakú és lábú afrikai kérődző állat*. [nk: olasz < arab] A **zsiráf** hosszú nyaka és lábai révén a magas fákról is szerez táplálékot. Neve így az ősmag(yar)-nyelven a **fáról** táplálkozásból indulhatott: **zsiráf** – **fárizs**. Székelyföldi kifejezés: ha valaki valami közt kotor, keresgél, azt mondják **varizsol**. A **zsiráf** a fa ágai közt **varizsolt** – **farizsolt** – **zsirafolt**

zsizsik – *A hüvelyesek magjában kárt tevő apró bogár*. [szláv] A **zsizsik** ott nyüzsög a bab, borsó között. A nevét ebből a nyüzsögéséből kaphatta: nyüzsik – **zsizsik**.

zsold – *Legénységi állományú katona illetménye*. [német < francia] A **zsold** a **szolgálatért** jár (**d** > **g** váltás). A **CzF Szótár** idegennek véli, pedig nem úgy van. Íme: „Idegen eredetű szó; olaszul: soldo, francz. solde, spany. sueldo, németül Sold stb. Eredetije a latin solvo-tól: solutio.” Ők sem vizsgálták behatóan. A felsorolt szavak hasonlósága egy helyről induló, azaz ősmag(yar)-nyelvi eredetre vall. Az **ld** és **lg** párosok kapcsolata e téren: aki **dolgozik**, annak **szolgálatáért** bér, **zsold** jár, melyből **boldogan** **éldegél**.

zsolna – *Zöld harkály*. [szlovák] A **zsolna** **ln** párosa valamilyen alaptulajdonságnak a mindennapi életbe, foglalkozásba, gyakorlatba való átvitelét leíró: **álnok**, **dalnok**, **elnök**, **molnár**, **szónok** (szól^{lnok}), **tollnok** stb. A **zsol** lehetett – a harkálykopogáshoz hasonló – valamilyen unalomig vitt tevékenység jelzője: **morzsol**, **varizsol** (kaparász, székely szó), **varázsol**, **habzsol** és mások. A **zsolna** az ily zavaró tevékenységet unalomig vivő. Nem szlovák eredetű.

zsolttár – *Az Ószövetség egyik könyvét alkotó vallásos énekek valamelyike*. [szláv < német < latin < görög] A **zsolttár** szó eredete ősmag(yar)-nyelvi – **szol-tár** (sz > zs hangváltás). Istennek címzett, eléje **tárt** fennen **szóló**, hullámozó hangzatok zengő dicsérő énekeinek **tára**. A **tár** gyök jelent zenei megnyilatkozást, példa rá a **táro**gató. Gondolataink, úgymond: lelkünk **kitárulását** is. Jelenti valamely dolgok összegzését, ez esetben dicsérő énekek **tára**. Ez ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó, melyet a fenti nyelvek megörökölték sok más ősmag(yar)-nyelvi szóhoz hasonlóan.

zsembék – *Mocsárból, lápból kiemelkedő tömör növénycsoport vagy elhalt növényi részekből keletkezett kis halom*. [szerb-horvát] A **zsembék** laza kötésű anyagok **domborulata**. Az **mb** páros több más szóban is a gömbölyűség jelölő kulcsa. Ilyenek: **bimbó**, **comb**, **domb**, **domború**, **galamb**, **gomb**, **gomba**, **tambura** stb. Nem enged hamisítani. A szlávok átvették, mint annyi más szót.

zsemboly – *Karsztban tölcser alakú, vízszintes barlangot a felszínnel összekötő mély üreg*. [német] A **zsemboly** megnevezés onnan eredhetett, hogy ezekbe az üregekbe be kellett **csombolyodni**, vagyis összehúzódva, **csombolyodva** juthatott át rajta. A **csombolyodni** kifejezés Székelyföldön ma is él. Ha szorosán **csomagolnak** valamit jól összec**ombolygatják**, hogy kis helyen elférjen. A **zsemboly** szóba a **zs** hang még beviszi a zsúfolás értelmét is. A szó eredete innen jöhet és semmiképp a német nyelvből.

zsembor – *Szőrös, szárnyasan karéjos levelű, sárga, keresztvirágú növény*. [latin] A **zsembor** valaha ősmag(yar)-nyelven kapta nevét. Erre az **mb** páros bizonyíték. Közkedvelt növény kellett legyen, ha idővel személynévvé vált. Az ember nem nevezi el bármiről szeretett gyermekét.

- zsugori** – *Pénzt zsugorgató, nagyon fősvény személy.* [finnugor többől] A *zsugori zsug* gyöke fordítva *gúzs*, ami körülköt, összeszorít. A *zsugorodás*, egy kis helyre való összehúzódás. A *zs* hang az összetömörítéssel kapcsolatos legkifejezőbb hang. Például a: *zsúfol*, *zsúp*, *zsák*, *zseb*, *zsilip*, *zsinór* stb. szavakban. A *g* a *gát*, *gátol* szavakban a visszafogás értelmét nyújtja.
- zsúp** – *Kézzel kicsépett és csomóba kötött, tetőfedésre való rozsszalma.* [német] A *zsúp* esetenként *zsúf*, az összeszorított, *zsúfolt* gabonaszálakat jelenti. A *zsúpkévéket* ház-, istállótetőre rakták, egymásra *zsúfolták* vizet levezetni, és tetőt takarni, védeni.
- zsupán** – *Délszláv nemzetségfő, fejedelem.* [szláv] A *zsupán* a magyar *ispán* szónak szlávok által torzított alakja, románul *jupân* – *zsupön*. Lásd az *ispán* címszónál a teljes magyarázatot.

Amiről még szólni kell

A legnehezebb lezárni egy ilyen könyvet. Az író tele van kételyekkel. Vajon mindent leírt, ami hozzátartozik a dolgok bizonyításához? Magam is így vagyok vele, de mégis oda kell tenni az utolsó pontot. Ha valami kimaradt, azt talán észreveszi a korrektor, és szól. Ha nem, majd egy következő kiadványban kitérünk rá.

Lektorhoz nem folyamodtam. Ma itt körülöttem mindenki a finnugor elmélet híve. Mit tud nekem mondani az ilyen beállítottságú nyelvész a nyelvbonctannal kapcsolatosan? Semmit a lekezelésen kívül.

Elsősorban ki kell fejeznem értékelésemet, nagyrabecsülésemet a CZUCZOR GERGELY és FOGARASI JÁNOS által szerkesztett szótár iránt, mely nagy értékű munka, és nagy segítségemre volt. Bár a szóeredet megállapításait néha vitatnom kellett, nem nélkülözhettem útmutatásait. Ha tévedtek is, róluk nem feltételezhető magyarellenesség vagy áruló magatartás.

Ugyanakkor MAGYAR ADORJÁN művei, melyekhez jórészt TOMORY ZSUZSA segítségével jutottam hozzá, aki a világhálón küldeményekkel segített, beleértve saját kutatásait is.

A másik nagy segítség a szóeredet megállapításban az általam felfedezett **kötött mássalhangzó-párosok**. Ezek rendkívül megbízható azonosítói az idegenbe szakadt magyar szavaknak. A kötött mássalhangzó-párosok az elfelejtett ősmag(yar)-nyelvi szavak alvó csírái!

Az idegen, vagyis utódnyelvekbe elszármazott szavak a kötött mássalhangzó-párosok segítségével fellelhetők, és visszavezethetők az ősmag(yar)-nyelv egyenes ágú örökösébe, a mai magyar nyelvbe. Ez minden ilyen kötött mássalhangzó-párost tartalmazó idegen szóval megtehető. Óriási erejű, hatékonyságú, egyszerű, könnyen kezelhető bizonyítóanyag került a magyar nyelv gyökereit kutató nyelvészek kezébe ezzel a felfedezéssel. Csak épp élni kellene vele.

Le kell szögeznem egy dolgot a finnugrizmus kapcsán. Nekem semmi bajom a finnekkel, sőt nagyra becsülöm őket! Bátor nép, mely szembement az oroszokkal, és nem engedte elfoglalni hazáját. De a vér- és nyelvrokonság más kérdés. Tudom, hogy nyelvrokonok, mint minden más nép is. De nem úgy ahogyan azt nekünk a finnugor elmélet kiagyaloí, mai művelői fennen hangoztatják. A finn nyelv is az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve.

Aztán itt vannak a szláv nyelvek. Meghatározó az a tény, hogy a MÉKSz 1986-os kiadású, és ekkor még tombolt a szovjet fenék szélteben, hosszában való nyelvi ápolása. Ezért van a szótárban annyi szláv eredettel jelölt szó. Minden ilyen megjelölés egy csiklandó nyelvcsapás volt a megfelelő szovjet helyen.

A szlovák nyelv, de összességükben a szláv nyelvek, mint oly sok más gazdasági vonatkozású, gazdaságban *használt* szerszámok megnevezését, egyszerűen átvették és nyelvi hangzástörvényeik szerint torzították. Ez természetes, senkinek nem lehet és nincs kifogása ez ellen. Az ordító hamisító hazudozások utálatosak.

Rengeteg új dologra derült fény e munka végzése közben.

Íme néhány:

A **B** hang **ba, bá, be, bé, bi, bí, bo, bó, bö, bó, bu, bú, bü, bű** gyökszavai főleg szókezdőként a **nagyon nagy** fogalmát leírók. A magyar nyelvben: *bálna, behemót, bivaly, bölény, bika, barom, bölcs, bőrönd* stb. Az utódnyelvekben is jelen vannak. az angol **big, bag, bull**, orosz *bolsoj* stb.

Az **SZ, S** és **Z** hangokkal képzett **asz, ász, esz, ész, isz, ísz, osz, ósz, ősz, ősz, usz, úsz, üsz, úsz**, és ezeknek csak **z** hangos változatai **nyításra, kiterjedés nagyságára** vonatkoznak. Magyar nyelvben: *arasz, eresz, terpesz, asztag, aszta, nász, vész, ész, ász, deszka* stb.

A **G** hanggal képzett **ag, ág, eg, ég, ig, íg, og, óg, ög, őg, ug, úg, üg, űg** gyökök emberi testi vonatkozású okokból **érzelmekre mélyen** ható testi jelenségek leírói: *mag, aggódás, aggság, ág* (kötődés), *egészség, beteg, retteg, ég, igaz, nyög, gög* stb.

A **R** hanggal képzett **ar, ár, er, ér, ír, ír, or, ór, ör, ör, ur, úr, ür, űr** gyökök főleg az erőnek térben és űrben való hatása különböző megmutatkozását leírók.

A **T** hanggal képzett **ta, tá, te, té, ti, tí, to, tó, tö, tő, tu, tú, tü, tű** gyökök a *tanul, tárul, teremtés, tér, titkok, a tudás, türelem*, stb. hangja.

A többi hang is hasonló. Ezekkel egy külön tanulmányban kell foglalkoznom. Az **E, É** hangokról szóló tanulmány kivonata itt a függelékben megtalálható.

Értelemadó hangnyalábok

Vannak oly szóalkotó elemek, melyeket megtalálunk különböző szavakban, de mindig ugyanazt az értelmet viszik bele, mely némileg árnyalódhat a körülvevő hangok, gyökszavak értelemalakító hatásának függvényében. Esetenként a hangok némelyike változhat. Ezeknek értelemadó szerepe csak a nyelvbonctan keretei közt magyarázható. Íme:

Az *apta*, *aptá* értelemadó hangnyaláb szerepe is ennek példája. A katona hamar összek*apta* magát, és *hapták*ba (feszés vigyázz) állt. A *kaptár*ban is rend van, akár a *naptár*ban. A *kaptány* kifeszíthető *csapda* (*t > d*). A *labda* (*lapta*) feszesre felfújt játékszer. A *kapca* feszesre tekerendő, különben felsérti a lábat.

Az *omor*, mely táguló belső üresség értelmű. Ilyenek: *nyomor*, *homorú*, *gyomor*, *komor*, *szomorú* stb. Az *omor* románul ölés, gyilkosság, mely szintén belső, értelmi, érzelmi üresség következménye.

A *gény* minősítő, mely beépül a *szegény*, *gúny*, *gúnya*, *genny*, *genyó*, *ganyé*, *cigány* és más szavakba. A *legény* más, mert annak jelentése: a **leg én** vagyok. Ám a nagyszájú, hősöködő nagylegénykedés már erkölcsi, értelmi *szegénység*.

Az *olog*, mely a *párolog* szóban a megfogyás, megfogyatkozás értelmét képviseli. A *tántorog* esetében járási bizonytalanság. A *háborog*, *korog*, *dübörög*, *dörög*, *zörög* kellemetlen hanghatás, mely a természetes életvitelben minőségi fogyatékos idéz elő. A *nyekereg*, (pillanatnyi) beszédbeli fogyatékos. A fenti *tántorog* szóhoz kapcsolódna *szédeleg* szó is. Lehetne ellenvetés, hogy például az *enyeleg* nem fogyatékos jelentésű. Nem, viszont a célja az egyensúlyból kibillentés. Ha a *képzeleg* szót nézzük, az sem tűnik úgy, és mégis. Csak VÖRÖSMARTYT idézve: „Ábrándozás az élet megrontója, / Mely, kancsalul, festett egekbe néz.” Aki ábrándozik – *képzeleg*, átvitt értelemben: kancsalul néz, mely fogyatékos jelenség. Az *olog* románul járási fogyatékos, *sánta*.

Az *orló*, mely egy folyamat megszakítása. Ilyen a *torlódó*, *korlát*, *vitrola*, *bitorló*, *megtorló*, *orló* (olló), *sarló* stb., melyek megállítanak, vagy elvágják valamilyen terjedést.

Az *aca*, mely minőségi süllyedés leértékelő értelmét közvetíti az *acat*, *kacat*, *pacák*, *vacak* vagy *c > sz* váltással az *aszat*, *maszat* és más szavakban.

A *trom* (valaha védelmi ormós toronyépítmény: torony, torom, trom) a *salétrom* (sólétrom) *citrom*, *otromba*, *ostrom*, *trombita*, *klastrom* (kalastrom), *monstrum* szavakban valamilyen – jelképesen és valóságban – kiemelkedő, nagy terjedeleme vagy folyamatos (innen az angol stream), nagy, hatalmas hatás értelmű lehet. Az *átrium* is lehetett *átrom* az ősmag(yar)-nyelvben. Ez *szín*, *lugas*, mely nagy terjedelmű, előbb fedetlen, majd részben fedett *átjáró* volt a bejárat és a ház közt. Később beépült a *teátrum* (teátrum) szóba. Az idegen hangzású *tromf* is tartalmat rejt: valamilyen magasabb *értéket*, *hatalmat* a többi fölött.

Az *enge*, mely az *enged*, *gyenge*, *lenge*, *penget*, *tenger*, *zsenge*, *zenget* stb. szavakban laza kötődést leíró.

Ezekon kívül még sok van, melyeknek magyarázata külön tanulmányt igényelne, ahhoz hogy szerepük érthetőbb legyen.

Néhány észrevétel:

Nyelvbonctani szempontból vannak olyan összetett szavak melyeknél a találkozási pontokon ugyanaz a mássalhangzó áll, ez esetben egygyé olvadnak. Az elemzésnél ezeket különválasztva kell vizsgálni.

A szavak, kifejezések kialakulásának íratlan törvénye, hogy minél hosszabb egy összetett szó, annál hosszabb idő alatt alakult ki, annál változatosabb körülmények és több tényező játszott közre kialakulásában.

Valószínű, hogy maradtak ki szavak, vagy nem tértem ki mindenre. De az élet nem áll le, és más kiadványokban még pótoljuk a kimaradó dolgokat.

Az ezzel kapcsolatos észrevételeket szívesen fogadom a kolumbansandor@gmail.com címre.

Függelék

Ősnyelv-azonosító kötött mássalhangzó-párosok és néhány a velük képezhető gyökszavakból

- bc** – *kabca*, mely a magyar nyelv hangzástörvényei szerint **pc**-re vált. Lásd a **pc** párost.
- bd** – *labda, labdacs, szabdal, ... bődön, bődül, budí, büdös, díbdáb, dob, dobál*
- bj** – *dobja, szabja, ... baj, báj, búj, robaj*
- bh** – *dobhat, szabhat, ... hab, háború, hebeg*
- bk** – *lebke, lásd pk*
- bl** – *ablak, blabla, deble, döblec, köblös, rabló, öblít, öblös, tábla, téblábol, zabra, ... bála, bál, bel, bél, billen, bili, bolond, boldog, buli, (bál, buli, mint a billen, büllen)*
- bly** – *gereblye, szablya, ... (különleges három hang: b, l, j, hangzása bj, csak b, l esetén alkothatja a boly, bója bol, bóla szavakat, mint a bála, göngyöleg, nyaláb)*
- br** – *abrak, ábra, abroncs, abrosz, ámbra, babrál, brancs (idegenül hangzó, de egy körről van szó a/brancs), bronz, cible, ébren, fabrikál, göbre, ibrik, kobra, szobrász, szobroz, ... barna, bár, bér, bír, bor, bőr, burok, бүрök*
- bs** – *ébség, kisebbség, rabság, többség, ... bús, bős*
- bv** – *szabvány, ... bővöl, bővít*
- bz** – *habzó, kobzos, ... biza, bizony, zubbony*
- bzs** – *habzsol, lebzsel, ... bizsereg*
- ck** – *barack, bohóckodó, bucka, cicka, cickó, evickél, fickándozik, fickó, kackiás, keckena, kekeckedik, kocka, kuckó, lapocka, lecke, mackó, malacka, packa, palack, peckelődik, pöcköl, racka, tarack, vackol, ... ciki, cuki, cáka, kacagány, kaciba, kacag, koca, koccan, kucibál*
- cl** – *cucli*
- cm** – *kecmereg, ... cím, cumi*
- cn** – *fecni, ... cin, cincog, cuna*
- csk** – *bicska, bocskor, bújócska, csacska, csicska, fecske, faricskál, fricska, fröcsköl, fucskó, kacskaringó, kecske, kukucskál, lucskos, macska, méricskél, mocskol, ócska, öcskös, pacskol, pocskondiáz, rücsköz, szecska, szacska, szöcske, tacska, zacskó, ... csákó, cseke, csekély, csikó, csík, csók, csuk, kacs, kacska, kacsó, kecs, kecssege, kicsi, kocs, kócsag, kocsány*
- csl** – *becslő, ... csal, csalé, csel, csillog, csolnak (locsan), csülök*
- csm** – *becsmérel, kocsmá, kucsma, ocsmány, pacsmag, ... csámcsog, csemcseg, csemege, csimasz, csimpolya, csomag, csomó, csömör, csoma*
- csn** – *plecsni, racsni ... lepcsen, loccsan, reccsen, csen, csend, cseng, csüng, csáng, csín, csont,*
- csp** – *lecspocs, csap, csáp, csepp, csép, csíp, csöpp, csupor*
- cst** – *becstelen, dicstelen, nincstelen, ... csata, csetepaté, csetlik, csutka, csutura*
- dj** – *adja, mondja, tudja, ... dáj, dia, (hangzás: di/j/a), dajnál, dajkál*
- dh** – *adhat, feddhet, szidhat, ... dűh, doh*
- dk** – *imádkozó, ... kád, köd*
- dl** – *hídlás, nokedli, nudli, padlás, rádli, vádló, vedlő, ... dal, dili, dől, dúl, dül*
- dm** – *engedmény, eredmény, ködmön, ... medve, dömött (mint tömött)*
- dn** – *bodnár, védnök, ... danol, dínomdánom, donga, dönget, dungó*
- dr** – *cédrus, cidri, condra, gödrös, hidro-, medres, nadrág, pondró, sodró, vidra, vedres, ... derű, dér, didereg, darab, dereng, dorong, dörren, durran, sudár*
- ds** – *galádság, szabadság, vesződség, ... dús*
- dsz** – *addsz, veddsze, ... deszka, diszke, dísz*
- dt** – *keshedt, ványadt*
- dv** – *beadvány, dudva, förmedvény, idv, kedv, maradvány, medve, nedv, odvas, pudva, ragadvány, szidva, tudva, udvar, udvarnok, üdv, védve, ... vad, vád, vedel, veder, vedlik, véd, vidám, devaj, divat, díva, duvad (suvad)*
- dz** – *bodza, edz, fogódzó, kérődző, lopódzó, madzag, pedz, ... duzzad*
- dzk** – *fogódzkodik, lopódzkodik, ódzkodik, ... zökken*
- dzs** – *bandzsít, findzsa, lándzsa, ... dézsa, dőzsöl*

fk – *cafka, döfköd, nyafka, ... fakad, fekete, fék, fekve, fekély, fika, kaffog, kefe, kifli, kufár*
fl – *kifli, mafla, szufla, ... fal, fel, fél, föl, fül, fullad, fül, füled*
fr – *cafra, cafrang, cafrinka, cifra, cefre, friss, lófrál, páfrány, sáfrány, (Afrodité, a szépség istennője, Nofretete, szépségéről híres. Románul szép – frumos, refrén, az ének szebb dallamú, kellemesebb része, mely ismétlődő. A frufru homlokra fésült frizura. Az Eufrátesz folyó jelzője: édes, kellemes.), ... farag, fárad, fér, féreg, fireg, firkás, forró, forog, fúr, fűrész, furdik, fűrög*
fs – *csúfság, ... fest, fos, füst*
gb – *öregbedik ... gebe, góbé, guba*
gcs – *hágcsó, rágcsál, tipegcsél, üvegcsé, ... göcs, gácsér, csög, csog, csiger, csiga*
gd – *ballagdál, fogda, fogdos, hágdos, nyögdécsel, rugdal, rugdos, sugdos, tipegdél, vagdal, vagdos, ... gödör, gida, gádor, dagad, deged, dög, dug*
gh – *böghet, hághat, lóghat, rághat, rúghat, súghat, vághat, véghez, zúghat, ... hág, heg, híg, hűg*
gj – *búgja, dugja, égje, fogja, hágja, magja, rágja, rúgja, súgja, szegje, tagja, vágja, zúgjajég, jog*
gl – *boglár, döglős, foglal, foglár, ideiglenes, míglen, nyegle, rigli, szagló, szöglet, szugló, tagló, tégla, végleg, vonagló, zugló, ... gála, gúla*
gly – *baglyos, boglya, dereglye, foglya, máglya, saroglya, taraglya, ... gálya, gally, gólya, golyó, golyhó, golyva*
gm – *dugmány, faragmány régies kiejtéssel, ilyen a magma, mely a Föld magva, a rögvest szónak is volt egy rögmént alakja (rögtön, menten), ... gam, gém, gím, gumó, gümö*
gn – *bognár, mágnás (az olasz signor), mágnes, mígnem, tegnap, ... gond, gönc, ganéj*
gr – *bogrács, bögre, bugris, egres, grádics, igríc, m/agrár, szegről-végről, tigris, ugrál, ugrabugra, végregar, girbegurba, goromba, gör, görbül, gördül, görög, gurul*
gs – *betegség, elégséges, melegség, öregség, tagság, ... gusa*
gsz – *megelégszik, nyugszik ... egész*
gt – *elégtelen, fitogtat, nyugta, remegtet, rotyogtat, régtől, szagtalan, vágta, végtelen ... gát, tag, tág, tegnap, tégla*
gv – *dugvány, faragvány, haragvó, magvak, nyögve, nyugvás, pingvin, rögvestvág, vég, víg*
gz – *ágzó, bagzó, bélyegző, bogzó, cseggő, fogzó, lagzi, léggő, magzó, összegző, rögzít, szegző, végző, ... giz-gaz, gázol, gazol, igazol, elágazó, fogazott*
gyb – *nagybani, tögybő, ... bágyad, begy, bigyó, bogyó, bugyi, bugyan*
gyh – *egyház, fegyház, kegyház, ... hagy, hegy, hogy, húgy*
gyk – *irigykedő, ügyködő, ... gyak, gyík, gyök, kigyó*
gyl – *egylet, fagylalt, kagyló, ügylet, ... gyalog, gyalu, gyilok, gyolcs, gyúl, gyül, gyüöl*
gym – *gagymota, hagyma, hagymáz, lagymatag, ... gyám, gyom, gyümölcs,*
gyn – *hogyne, ... gyanu*
gyr – *agyra, ágyra, begyre, bugyra, egyre, fagyra, hegyre, kegyre, tárgyra, tógyre, ügyre, vágyra, ... gyarló, gyár, gyér, gyűr, gyűr, gyarló, gyarmat, gyermek*
gys – *hegység, lágyság, ...*
gysz – *egyszerű, nagyszerű, vegyszer*
gyv – *egyveleg, egyveng (testvér), fegyver, hagyva, negyven, rogyva, zagyva, ... gyáva, özvegy, vagy, vágy, vegyít, vigyáz*
gyz – *hegyző, jegyző, nagyzol, ... győz*
jb – *hajbókol*
jc – *hajcihó*
jcs – *nefelejcs, rájcsújz*
jd – *fajd, fájdalom, gajdi, gajdol, hajdan, hajdú, kajdi, majd, sajdul, süjdő, tabajdog, tulajdon, vajda, ... dajka*
jf – *tejfől ... fej, fejt*
jj – *abajgat, jajgat, ... jég, jog*
jh – *csajhos, hajhász, hejha, lajhár, szajha, ... juh, haj, háj, hej, héj, hűj, húj*
jk – *ajka, bujka, bujkál, csajka, dajka, dévajkodó, duhajkodó, hajkurász, kacabajka, kalamajka (ösmagnyelvi szavak), pajkos, sajka, sajkó, tajkol, ... juk, ajak*
jl – *csajla, fejlett, fejlő, hajlat, hajlék, kajla, morajló, rejló, sejlő, vajlódó, zajló, ... jel*
jm – *bajmol, hajma, majmol, ...*
jn – *ajnároz, bajnok, dajnál, sajna, (Majna, Rajna, Szajna), ... jön*

jny – ejnye, hijnye ... *nyáj, nájas*
jr – újra, ... *jár, jer*
js – dévajság, újság, ... *jós, hajás, hajós*
jsz – bajsza, ejsze, fejsze, hajsza, hajszol, kajsa, kajsi, majszol, vejsze, ... *jászol*
jt – ahajt, ajtó, bojt, bujt, ehejt, ejt, fajta, fejt, gyújt, hajt, kujtorog, lajtorja, lejt, ojt, nyújt, pajta, rajt, rejt, rojt, sajt, sajtár, sejt, sújt, szakajtó, tajték, ... *jut, tajték, táj, tej, toj, tuja*
jv – csajvadék
jz – ajzó, aljzat, bajzó, fajzat, kukujza (áfonya), gejjír, pajzán, rajzó, ... *zaj, józan*
jzs – pajzs
ke – akció, cikcakk, fikció, ... *kacag, keceg, kocog*
kes – bakcsó
kd – bökdös, bukdácsol, bukdosik, lökdös, pökdös, szökdél, szökdös, szökdécsel, ... *kedv*
kf – bakfitty, bikfic, bukfenc
kg – akgat (ebből lett *k*. > *g* váltással aggat, vagyis akasztgat), rakgat (rakosgat, raggat, ragasztgat),
kh – lakható, nyikhaj, pökhendi, ... *keh, köhög*
kj – bakja, lakja, makkja, szokja, tokja, tokjó, zsákja ... *kaja, kéj, kujon*
kl – baklat, birtokló, bóklász, cékla, csikland, csikló, csukló, iklat, indoklás, lakli, nyakló, öklel, öklendezik, pakli, pokla, rékli, sikla, sikló, szikla, szónoklat, tokló, zaklat, ... *kalap, kalány, kel, kelep, kél, kulcs, kullancs kullog, kül-, küld*
kly – béklyó, csáklya, csuklya, csereklye, ereklye, fáklya, mereklye, toklyó, ... (klj, kj), *lyuk*,
km – cselekmény, okmány, szakma, szokmány, tokmány, tukmál, zsákmány, ... *.kamasz, kámzsa, kemény, kém, kémény, koma, kömény, kumisz*
kn – akna, technika (technika), teknő, zokni ... *kan, kanna, kantár, ken, kén, kín*
kny – baknya, nyiknyó, szoknya, üknyéd, taknyos, ... *kanyar, kenyér, kinyer, kónya, kunyerál*
kr – bokros, cukros, csokros, ikra, makranc, pokróc, szekrény, szikra, ... *kar, kár, kerék, kér, kor, kór, kör*
ks – baksa, boksa, buksi, kerekség, kuksol, síkság, szükség, taksa, vakság, ... *kas, kása, kese, kés, kis, kos, kosár, kösöntyű, kushad, küs*
ksz – cselekszik, fekszik, furakszik, igyekszik, mosakszik, tolakszik, ... *kászú, kész, kosz, köszön, kúszó*
kt – akta, baktat, bukta, diktál, iktat, kaktusz, kukta, laktat, lüktet, oktat, oktondi, szoktat, szöktet, vakta, *.katt, kettő, két, kot, köt, kút, tak, ták, ték, tik, tok, tök, tuk, tük*
kv – cselekvő, dicsekvő, csukva, gyanakvó, igyekvő, lakva, lekvár, menekvő, növekvő, rakva, ... *.kavar, káva, keve, kevély, kéve, kíván, kova, kóvályog, köves, kövér, kuvik, vak, vakar, véka*
kz – alakzat, ... *kazal, kezel, kéz, köz*
lb – kolbász, ölbő, ... *láb, liba, lob, lóbál, nyaláb, libben, lübben,*
lc – álca, délceg, élc, filc, nyolc, pálcá, polc, tálca, ... *léc, lóca, lúca, celecula, cél*
lcs – bölcs, bölcső, bulcsú, erkölcs, gyolcs, gyümölcs, kölcsön, kulcs, olcsó, sümölcs, szemölcs, tölcsér, ... *lecső, lecs-pocs, lics-pocs, locs, lucs, kalács, kulacs,*
ld – áld, ámuldozik, boldog, éldégél, föld, hold, ildom, koldul, köldök, küld, old, öldököl, példa, süldő, száguld, szemöldök, told, üldöz, zöld, zsold, ... *láda, ledér, lúd*
lf – balfa, csalfa, delfin, ... *lafog, lefetyel*
lg – andalgó, balga, beszélget, dédelget, dolgozó, fontolgat, hivalgó, hízelgő, kínálgat, latolgat, polgár, rivalgó, szemelget, szolgál, uralgó, ... *leg, lég, liget, lóg, lúg*
lgy – hölgy, tölgy, völgy, ... *lagymatag, lágy, légy*
lh – balhé, bolha, felhő, málha, tolha, ... *léha, liheg, lohol*
lj – aljas, teljes, ... lajtorja, *lejt, löjt*
lk – alkalmazott, alkat, alkot, alku, csúfalkodó, emelkedő, falka, fésülködő, filkó, fulke, gondolkodó, hivalkodó, hurcolkodó, kínálkozó, lelkes, ólalkodó, nélkül, nyalka, szálka, szilke, tálka, ülke, ... *lak, lék, lik, lok, luk, lüke*
lm – aggodalmas, alkalmazott, alma, álmos, almoz, cirkalmas, csatolmány, dalma, dolmány, elme, élelmes, élmény, értelmes, érzelmes, halmoz, kalmár, kelme, koholmány, malmoz, páлма, rágalmaz, szalma, száalmás, tanulmány, tolmács, ... *lemez, lim, lom*
ln – angolna, asztalnok, álnok, bálna, csolnak, dalnok, elnök, holnap, málna, molnár, szólnok, tollnok, ülnök, zelnice, ... *len, lent, lön*
lp – kalpag, talp, ... *lap, lép, lop*

lr – balra, *célra, dalra, félre, túlra, vállra, ... lárma, ler, lőre*
ls – alsó, álság, belső, első, felső, külső, mellső, utolsó, válság, ... *les*
lsz – alszik, félsz, kelsz, nyúlsz, ... *mállaszt, lesz, liszt, lösz*
lt – altat, által, áltat, balta, bolt, bonyolult, dőlt, fennkölt, folt, használt, holt, kelt, kiált, költ, leltár, méltó, múlt, nyílt, nyúlt, olt, ölt, pörkölt, sarvált, sarabolt, táltos, tölt, tömült, tumultus, ültet, üvölt, vált, váltság, volt, zilált, szoltán, zömült, ... *lat, lát, lét, lót-fut*
lty – emeltyű, kopoltyú, ... *lotyó, lefetyel*
lv – alvad, állvány, bálvány, emelvény, elv, élv, halvány, holval (régies hajnal, reggel), jelvény, nyelv, nyilván, nyúlvány, olvad, olvas, süvölvény, szelvény, szemelvény, szilva, szólva, tolvaj, utalvány, ... *.vall, válik, vél, világ, villa,*
lz – célzó, jelző, túlzó, ... *laza, láz,*
lzs – balzsam, elzsongít, ... *lazzál*
lyb – olybá, ... *n*
lyf – dölyfös, ... *folyik*
lyg – bolygó, csámbolygó, csombolygó, émelygő, gomolygó, imbolygó kóválygó, mosolygó, nyavalygó, somolygó, sompolygó, támolygó, viszolygó, zsivalygó, ... *bélyeg*
lyh – bolyhos, golyhó, kályha, kelyhe, molyhos, pelyhes, ... *hely, hülye*
lyk – hüvelyk, kevélykedő, olykor, pulyka, sulykol, susulyka ... *lyuk*
lym – selymes, selymé, sólymos, ... *selyem*
lyp – selyp, súlypát ... *pálya,*
lys – csekélység, helység, mélység
lyv – golyva, mályva, olyvá, ölyv, pelyva, polyva
lyz – helyzet, súlyzó, ... *helyez, gallyaz*
mb – ámbra, bamba, bimbó, bomba, bömböl, cimpora, cimbalom, comb, csámbolyog, csámborog, csimbók, csombolyog, csombor, csömbő, domb, domború, dorombol, dörömböl, ember, hombár, galamb, gémberedik, gomb, gomba, goromba, gömbölyű, himba, imbolyog, iromba, jámbor, limbál, némbor, otromba, rombol, sombolyog, szombat, tambura, tombol, tömb, zsámbék, zsembel, zsembék, ... *bamba, bámul, bim-bam, bomló, bumm*
mcs – csámcsog, csemcsog, dumcsizik, szemcse, ... *macs, mécs, moesok*
mf – bumfordi, somfordál, idegenből visszajött: *amfiteátrum, amfora, kámfor, nimfa* (ni, nim – nő, nem; tő – fa, ágazás; nimfa – nőfi – nőlány – nemtő)
mh – lomha, vemhes
mj – szomjas, tömjén, ... *máj, majom* (Maja, május, a föld szomja)
mk – címke, ... *makk, mák, mek, mokány, muk*
ml – áramló, bomló, csillámló, emlő, emlék, hámló, himlő, homlok, káromló, kémlő, komló, mamlasz, omló, ömlő, rémlő, romló, simli, számla, szemle, támla, tömlöc, tömlő, zsemle, ... *malac, malom, mál, mell, molnár, múl,*
mly – zsemlye, zsömlye, ... *csermely, mely, mily, moly*
mny – nyámmnyila, nyimnyám, ... *monyók, nyámmog, mennyi, meny, menny, csinálmány*
mp – csámpa, csempe, csimpánz, csimpolya, impala, kalimpál (imponál), kampó, kolomp, komp, kompót, lámpa, pampa, pempő, pimpó, pompa, pumpa, pumpol, sompolyog, templom, tompa, tömpe, tömpöl, ... *pempő, pemető, pimpó, pompa, pumpa*
mr – kamra (valaha *gamra*/ktár, azaz *magra*/ktár), ... *mar, már, mer, mér, morog, morzsa, murgó*
ms – emse, rémség, ... *.más* (állapot), *mese, mos, mosoly*
msz – számszer, szomszéd
mt – emtet, nemtő, nyomtat, ... *matat, metél, motoszkál, mutat, műt*
mv – hamvad, nyamvadt... *művi*
mz – címző, elemző, fogamzó, hímező, jellemző, nemző, szemző, szülemző, ... *máz, mez, méz, mozog, mező, mazlag*
mzs – hemzseg, kámzsa, ... *mazsola, mozsár,*
nb – ellenben, különb, ... *bán, béna, bont, bűn*
nc – berbence, bonc, bukfenc, cinciri, cincog, finánc, fincál, gönc, gubanc, harminc, henceg, huncut, incifinci, kanca, katrinca, kence, kilenc, konc, kölönc, különnc, lánc, lelenc, magonc, makranc, orbánc, petrence, pince, punci, rakonca, rakoncátlan, ránc, sánc, szelence, tánc, tornánc, zománc, ... *cin, cincog, cuna*

- ncs** – abroncs, agancs, bakancs, bilincs, bogáncs, brancs, csincsilla, dancs, fancsal, fincsi, foncsika, foncsor, furdancs, gáncs, gelencsér, gerencsér, incselkedik, kancsal, kilincs, kincs, lencse, mancs, narancs, nincs, pancs, parancs, roncs, sincs, szerencse, tincs, villáncs, ... **csángó, csen, csintalan, csont, csüing**
- nd** – andalog, andalgó, állandó, banda, bendő, bolond, bőrönd, bunda, csend, csikland, csönd, dandár, dundi, esztendő, fickándozik, fondorlat, gerenda, gond, gondol, göndör, inda, indít, indóház, indul, jövendő, kaland, kelendő, kender, kendő, kirándul, komondor, konda, kondér, kondor, kondul, körönd, legenda, lendül, mandula, mendegél, menendő, minden, monda, mondó, oktondi, ondó, örvend, panda, pendely, penderül, pinduri, pökhendi, rándul, rend, ronda, sanda, sündörög, szandál, szándék, szelindek, szende, szundi, tündér, undok, undor, vakond, vándor, vendég, zarándok, zendül, zsendely, zsandár, zsendely, ... **nadár, nadrág, nadragulya, nád, nedű, nedves**
- nf** – ténfereg
- ng** – angolna, ácsingózik, barangol, barlang, benge, bitang, bolyong, bing-bang, bong, borzong, böngész, búsong, cafrang, cingár, csatangol, csángó, csapong, cselleng, cseng, csilingel, csingiózik, csongolyog, csöng, csüng, dereng, dong, donga, döng, dülöngél, enged, fallangéroz, fellengőz, feszeng, fetreng, fíng, flangál, forrong, hajlong, hang, hanga, henger, hering, hőzöng, gézengúz, gyenge, gyengéd, gyöngéd, ing, inger, ingola, jajong, kacskaringó, katáng, kenguru, kereng, kering, kong, lappang, láng, lázong, leng, mangalica, marcangol, mángál, mángorol, matring, melenget, mongol, mongorol, mócsing, mosongat, mosingat, orángután, osongat, őrzöng, pang, peng, pingvin, pisztráng, rajong, rang, ráng, reng, rengeteg, ring, rohangál, sallang, szutyongat, tengely, tenger, térenget, töpreng, zajong, zeng, zongora, zöng, zsenge, zsibong, zsong, ... **negédes, nógat, inog**
- ngy** – angyal, ángy, göngyöleg, göröngy, gyöngy, hangya, ingyen, kalangya, kelengye, kengyel, langyos, ringyó, rongy, tongyó, varangy, ... **nagy, négy**
- nh** – bűnhődik, fennhéjáz, jonhó (régen benső érzélem, de belső szervek is)... **nehéz**
- nj** – bánja, szánja
- nk** – atyánkodik, bank, bánkodik, berzenkedik, bunkó, cenk, cinka, cinke, cinkos, csalinkázik, csicsonkázik, csonk, fajankó, fánk, ficánkól, fullánk, kankalin, kankó, konkoly, lábatlankodik, link, mankó, ménkő, mink, munka, nyalánk, nyúlánk, palánk, pálinka, pánkó, pisláncol, rimánkodik, rönk, settenkedik, siránkozik, szalonka, szánkó, szilánk, tilinkó, tönk, vánkós, vinkó, zimankó, ... **neki, néki**
- nl** – ajánló, egyenlő, különleges, özönlő, ... **nála, nélküle, nől,**
- nt** – bakafántos, bennfentes, bent, bont, csintalan, csont, dönt, elefánt, érint, font, fontos, gyanánt, gyanta, gyémánt, hentes, hint, hinta, int, jelent, kacifántos, kacsint, kantár, kint, köntös, köszönt, kurjant, lant, levente, ment, menta, mente, menten, mint, minta, ont, önt, palacsinta, palánta, péntek, pillant, pont, pánt, ránt, rettent, ront, sánta, sintér, söntés, szánt, szent, szinte, tinta, tüstént, viszont, vontat, ... **nóta, nőtlen**
- nty** – billentyű, csappantyú, fogantyú, fürgentyű, herkentyű, huzantyú, kallantyú, karmantyú, kentyefitye, konty, kösöntyű, leffentyű, nyisszentyű, pattantyú, perrentyű, pinty, ponty, sarkantyú, szerkentyű
- ns** – benső, bensőséges, biztonság, vénség
- nsz** – unszol, vánszorog, vonszol, ... **nász, nesz, nosza, noszogat**
- nv** – szánván, szenved, ... **van, vén, vón, vön**
- nz** – burjányzó, bronz, csimpánz, ellenző, kínzó, önző, pénz, utánzó, vonzó, ... **néz, nőz**
- nyg** – bizonygat, ... **nyűg, nyög, nyugat**
- nyh** – enyhe, gunyhaszt (gunnyaszt), gunyhó, konyha, kunyhó, kunyhad, lanyha, renyhe, ... **hanyag, henyé, huny**
- nyj** – anyja, csínyje, hányjon, menyjen, tényje, ... **nyáj**
- nyk** – lányka, menykő, savanykás, ténykedő, ... **nyak, nyák, nyék, nyikkan**
- nyl** – fénylő, ... **nyal, nyál, nyel, nyúl, nyúl**
- nys** – bizonyosság, fősvénység, hajlékonyság, lányság, legénység, soványság, szegénység szerénység, ... **fényes, kényes, nyes, nyest, nyüület**
- nysz** – hányszor, kényszer, ... **nyüszütöl**
- nyt** – aránytalan, fénytelen, hánytat, hánytorgat, kénytelen, ténytelen, ... **nyút,**
- nyv** – enyv, fenyves, könyv, pányva, ponyva, senyved, ... **nyavalya, nyávog, nyivog, nyuvad**
- nyz** – állványzat, burjányzó, kormányzat, leányzó, ... **fényez, kényeztet, nyúz**

- pc – *hapci, kapca, kelepce, repce, ... paca, pác, pocok, pöcköl, puca,*
- pcs – *kapcsol, lépcsél, lepcsén, lépcső, ... pacsí, pecsét, pöcs*
- pd – *csapdos, csipdes, harapdál, kapdos, lépdél, repdes, ... pad*
- ph – *csaphat, csíphet, kaphat, köphet, léphet, szophat, téphet, ... puha, páhol, páholy, pohár*
- pj – *gyapjú, kopja, lapjas, ... pajkos, pej*
- pk – *csapkod, csipke, csipked, kapkod, lapka, lepke, lépked, ... röpke, sapka, szipka, tépked, ... pak, páka, pék, pók, kép, kap, káposzta, kopasz, kupa, kúp,*
- pl – *caplat, csaplár, cséplő, gyeplő, kereplő, képlet, képlékeny, leplez, napló, paplan, pléh, pletyka, seplet, szeplő, szereplő, tapló, táplál, templom, térdeplő, ... palló, pálca, pálló, pele, pille, lap, lép, lop*
- pr – *apró-cseprő, epres, kapros, káprázat, prés, próba, seprő, tipró, töpreng, ... parancs, pára, pár, per, pír, por, pör*
- ps – *csöppség, épség, lápság, népség, popsi, szépség, taps, tepsi, ... pes, pis, pös, paskol*
- psz – *hoppsza, ropsz, zsupsz, ... pisz, piszka, piszkos*
- pt – *csaptat, hapták, kaptá, kaptat, kaptány, kaptár, koptat, köptet, léptet, lépték, naptár, röptet, szoptat, ... pát, tapos, táp, tép, toppan, töp*
- pv – *csapva, kapva, lopva, tépve ... páva, vápa*
- pz – *csapzott, képzelt, képzett, ... pöz,*
- pzs – *kapzsi, ... pezseg, pozsgás, zsúp*
- rb – *árbc, berbence, berbécs, borbély, borbolya, cirbolya, csorba, dorbézol, görbe, hurbol, korbács, nyirbál, orbánc, turbékol, verbál, zurbol, ... rab*
- rc – *arc, bárca, bérc, derce, durcás, érc, férc, gürcöl, harc, harcias, herce-hurca, hurcol, hurcolkodik, jérce, karc, korc, kudarc, lidérc, marcangol, mérce, morc, nerc, perc, porc, purc, sarc, sercen, szekerce, szömörce, tárca, turcos, ... rece, réce, ruca, cérna, ceruza*
- rcs – *bőrösök, farcsök, furcsa, görcs, habarcs, harsa, höbörös, höresög, karcsú, korcs, korcsolya, korcsoma, pörösök, szárcsa, szörcsög, szürcsöl, tárcsa, tekercs, vakarcs, vércse, ... raccsol, rács, recseg, ricsaj rücskös, csárog, cser, csíra, csór, csőr, csurran, csűr*
- rd – *bárd, borda, bumfordi, csorda, csordul, dalárda, dárda, erdő, érdem, ferde, fürdő, fordul, gepárd, gördül, herdál, hord, horda, hordó, irdatlan, járdá, kard, korda, kordé, mord, orda, ordas, ordít, ördög, párduc, perdül, purdé, szeleburdi, szilárd, szerda, szurdok, térd, tördel, verdes, zárda, zord, ... redő, rúd,*
- rf – *cserfel, férfi, hárfá, karfiol ... ráf, rőfög, rőf*
- rg – *árgus, borgó, bizsergő, csavargó, csámborgó, cserge, csikorgó, csorgó, csurgó, dorgál, dörgő, dübörgő, eszterga, fergeteg, forgalom, forgács, forgó, fürge, fürgentyű, gargalizál, háborgó, hergel, horgany, horgas, horgol, hörgő, hóbörgő, irgalom, járgány, kanyargó, kavargó, kerge, kérges, kesergő, korgó, kurgán, mérges, morgó, nyargal, nyergel, nyurga, pergő, orgona, sárga, spárga, sürgős, szivárgás, szorgalom, ürge, varga, vargánya, vergődő, virgács, virgonc, zerge, zörgő, ... ragad, rág, rege, rég, rigolya, rög, rúg*
- rgy – *árgyéhus, bárgyú, gárgyul, gyurgyalag, morgyol, purgyé, surgyé, tárgyal, ... ragya, rogy, rügy*
- rh – *csürhe, girhes, gyúrható, irha, korhely, korhol, marha, mérhető, porhanyó, tarhonya, terhes, turha, terhelt, úrhatnám, várható, vörheny, ... rohad, rohan, röhej, ruha, rüh*
- rj – *árja, borjú, burján, cserje, erjed, férj, férjen, fürj, gerjed, hajrá, kurjant, marja, lajtorja, orja, őrjít, őrjöng, perje, sarj, szederjes, tarja, terjed, túrja, varjú, virjad, ... raj, rejt, rojt*
- rk – *acsarkodó, árkád, árkos, barkácsol, barkó, bárka, berkenye, birka, botorkál, burka, boszorkány, cirkalmas, csirke, erkély, erkölcs, érkező, fark, farkas, firka, fondorkodó, fürkész, gyerkőc, harkály, horka, horkol, hurka, hurkol, iparkodik, irka, járkál, kadarka, kérkedő, lurkó, markáns, markol, mérközés, mesterkélt, nyirkos, orkán, park, párkány, pirkad, porkoláb, pörk, sarkal, sárkány, serken, szarka, szerkezet, szurkál, szurkol, szurkoz, szürke, tarka, tarkó, torkolat, torkos, törköly, uborka, varkocs, zárka, zárkózó, ... rak, rák, rekken, rékli, rikkancs, rikat, rokka, róka, rokon*
- rl – *barlang, bérlő, bírlal, bitorló, érlel, gerle, gyarló, hecserli, hírlík, kérlel, kóborló, korlát, körlet, örlő, parlag, pazarló, párló, perlő, pírló, porlad, porló, sarló, sárló, serleg, surló, susárló, tarló, tárló, törlő, vándorló, vásárló, vitorla, zárlat, zsurló, róla, rúla*
- rm – *ármány, böszörmény, cirmos, csármál, csermely, csormolya, dermed, dörmög, durmol, durmonyás, érme, forma, förmed, garmada, germán, gyarmat, gyermek, gyurma, harmat,*

- harmónia, karmantyú, karmol, kormány, kormorán, kormos, körmös, láрма, mormol, mormota, ormány, ormó, örmény, permet, sperma, surmó, származik, szörme, termes, természet, torma, törmelék, ürmös, ... **ráma, remeg, rém, rím, rom**
- rn** – akarnok, barna, borna, cérna, csarnok, csatorna, **hírnök**, lucerna, márna, mérnök, párna, tárna, torna, tornác, urna, vasárnap, zsarnok, ... **randa, rang, ránt, rándul, rend, ringó, ringyó, ronda, rongy, ront, rönk**
- rny** – árny, cikornya, devernya, ernyed, ernyő, gernyác, hernyó, hornyos, kornyadozó, kasornya, kaszárnya, környezet, környék, pernye, szárny, szárnyék, szedernye, szivornya, szörny, tivornya, tornyos, vecsernye, virnyad, vernyog, ... **arany, renyhe, erény, irány, kanyar, nyár, nyer, kenyér, nyír**
- rp** – árpa, cirpel, hárpia, horpasz, hörpöl, kárpál, kárpit, korpa, körpöl, serpenyő, (szerpentin), szörpöl, terpesz, törpe ... **reped, repül, répa, rippad, ropog, röpül**
- rs** – badarság, bársony, birs, bors, borsó, emberség, fanyarság, farsang, harsan, harsány, hárs, herseg, gyors, gyorsan, gyorsít, gyorsul, koporsó, kórság, korsó, mesterség, nyárs, nyers, orsó, őrs, persely, pörsen, sors, tarsoly, társ, torsa, varsa, varság, vers, ... **rest, rosta, sár, ser, sír, sor, sör, súrol**
- rsz** – cserszeg, csörszen, erszény, mersz, ország, persze, szerszám, ... **reszel, reszket, riszál, rossz**
- rt** – árt, birtok, börtön, csoport, csörte, csütörtök, ért, érték, fartat, fertály, fertő, furtonfurt, fűrt, göcsört, gyakorta, házsártos, hóbort, irt, ismert, kert, kevert, kürt, kurta, mart, márt, mert, mérték, tekert, pacsirta, part, párt, portéka, sertepertél, sertés, sért, szirt, szört, szúrt, szűrt, tart, tartalom, tárt, tért, torta, tört, történelem, túrt, túrt, várta, vert, vért, virtus, zárt, zsörtöl, ... **retten, rét, rothad, rőt, rút**
- rty** – fortyog, gyertya, hártya, hortyog, kártya, kortyol, portya, szortyog, toportyán, vartyog, ... **riútyen, rotyog**
- rv** – árva, darvak, durva, érv, érvény, hervad, írva, karvaly, kérvény, kurva, lárva, márvány, mérvadó, mogorva, morva, murva, nyervog, orv, orvos, örv, örvény, sarval, sérv, sorvad, szarv, szerv, szivárvány, szórvány, terv, törvény, zárvány, ... **ravasz, merev, reves, rév, rivall, rovás, rövid, var, vár, ver, vér, virul, virág, vörös,**
- rz** – berzenkedik, borz, borza, borzalom, cserz, érzelem, érző, karzat, korzó, körző, orzó, párzó, porzó, szerzet, szerző, szorzó, szörzet, torz, viharzó, zűr-zavar ... **ráz, rezes, réz,**
- rzs** – börszöny, dörzs, horzsol, morzsa, morzsol, perzsel, porzsol, pörzse, torzsa, törzs, ... **rizs, rozs, rozsda, rózsa, rúzs, zsarol, zsír, zsúr**
- sb** – erősbít, helyesbít, kevesbít, nemesbít, súlyosbít
- sd** – esd, jósd, küsdég, mosdó, ósdi, ... **sodor, dúsz,**
- sg** – babusgat, keresgél, olvasgat, rakosgat, ... **segg, sűg**
- sh** – eshet, keshedt, kushad, mosható, poshad, ... **sehol, siheder, sóhaj, suhujt**
- sk** – apuska, atyáskodó, ágaskodik, áskál, bíraskodik, dúskál, eskü, galuska, iskotolya, iskola, kereskedő, keskeny laska, leskelődik, piskóta, poloska, puska, roskad, sáska, sóska, suska, táska, torkoskodó, tuskó, túske, vakoskodó, vaskó, vaskos, viskó ... **siker, sík, sok, sük**
- sl** – búslakodó, fásli, feslett, haslag, jóslat, koslat, legesleg, máslás, moslék, nyüslet, pislog, tasli, ... **saláta, sál, süll**
- sm** – esmég, hasmánt, ismét, kasmatol, küsmő, pusmog, susmog, ... **sámán, sima, som**
- sn** – ásna, fosna, mosna, ... **sanda**
- sny** – harisnya, rusnya, tarisnya, ... **senyved, sunyi, nyüslet**
- sp** – aspirál, áspis, ispán, náspágot, naspolya, spárga, ráspoly, spanyol, spirál, tesped, ... **sapka, sápol, seper, sopánkodik, supákol, süpped**
- st** – beste, borosta, este, festő, fostat, fustély, füst, história, istálló, istápol, istráng, kastély, kóst, kóstol, kristály, lista, lusta, mester, most, mostoha, must, mustár, mustra, nőstény, nyest, nyüst, ostor, palást, pást, pest, posta, rest, rosta, rostokol, röstell, sistereg, sustorog, test, testvér, tüstént, üst, üstök, , üstökös, üstöllést, vastag ... **sata, sete, settenkedik, séta, suta, süit**
- sty** – aggastyán, bástya, borostyán, lestyán, ostya, sustya, ... **sutyomban**
- sv** – ásvány, fősvény, ösvény, posvány, taposvány, ... **sovány, süveg, sövény, vas, vásár, vese, visel**
- szb** – részben, ... **szab, szoba**
- szd** – cukrászda, csúszda, ... **szád, szed, szédül, szid, szodé, szöd**
- szf** – szféra, ... **szufla**
- szh** – mászható

szk – ászkol, büszke, csimpaszkodó, csuszka, deszka, diszke, ereszkedik, eszkábál, eszköz, fohászkodik, fészkel, illeszkedik, iszkol, kapaszkodik, keszkenő, küszködik, mászkál, nyüszkölődik, piszka, piszkos, poroszkál, reszket, ribiszke, tuszkol, üszkös, vaszkol ... **szak, szák, szekér, szék, szik, szikla, szakmány, szöke, szükség, szűk**, ... **szak, szák, szék, szik, szokni, szökni, szűk, kaszál, kászu, kész, kosz, köszön, kúszik, küszködik**

szl – boroszlán, észlel, foszló, foszlány, kászló, készlet, maszlag, miszlik, nyeszlett, oroszlán, oszlop, oszló, poroszló, zászló, .. **száll, szel, szél, szil, szól, szül**

szly – csoroszlya, ... (csak hangzás utáni): **száj, szj**

szm – eszme (-izmus), eszmélet, játszma, koszma, köszméte, pászma, pizmog, pöszméte, szöszmötöl, szuszmog, ... **szám, szem, szomj, mászik, meszel, mész**

szn – disznó, hasznos, kasznár, vászmas, ... **szán, szén, szín, szundít, szűnik**

szny – cseresznye, pirisznye, tarisznya, ... **szenny, szonnyas (szomjas, székelyül), szunnyad, szúnyog, asszony, nyeszlett, nyisszant, nyoszolya, nyöszörög, nyüszütől**

szp – zászpa ... **szép, szipog**

szr – észrevesz, rosszra (visz) ... **szar, szár, szírt, szoroz, szór, szőr, szúr, szürke, szűr**

szs – egészség, készség

szt – aggasztó, asztag, asztal, cesztet, csúsztat, dagaszt, degeszt, emészt, esztendő, eszterga, fagyasztó, fakasztó, fesztelen, fosztó, gerjeszt, geszt, gesztenye, giliszta, haraszt, illeszt, kaszt, kereszt, koszt, kotyvaszt, köveszt, liszt, növeszt, omlaszt, oszt, osztán, osztováta, ösztöke, ösztön, paraszt, pástor, pisztráng, posztó, pusztá, riasztó, repeszt, sikkaszt, sorvaszt, suvaszt, szalaszt, tészta, tiszta, tisztel, választ, velesztá, vesztő, zsbaszt, ... **szét, szita, szít, szöttes**

szty – kesztyű, ... **szatyor, szottyán, szutyó**

szv – ceszve, csúszva, kúszva, köszvény, mászva, öszve, öszvér, részvény, részvét, veszve, ... **szaval, szív, szövet, szuvas, szűv**

tb – útbán

tc – itce, utca

tf – hétfő

tg – állítgat, bizonyítgat, biztatgat, szólítgat

th – alkotható, gyógyítható, látható, mozgatható, nátha, rothad, ... **tahó, tehén**

tj – botja, csatja, hatja, látja, rétje, tétje, útja ... **táj, tej, tojó, tuja**

tk – atka, átkoz, botka, csutka, étkező, fabatka, futkározik, futkós, hivatkozó, kalitka, kotkodál, következő, mátká, patkány, patkó, ritka, szitkozódik, titkos, ütkező, vetkező, vétkező, ... **taknyol, tákol, teker, tékozol, tikog, tok, tök, tukmál, botóka**

tl – átló, botló, cetli, csatlós, csetlő, étlen, fedetlen, gátló, hütlen, idétlén, ismétlő, katlan, kétlő, kotló, lábatlan, nőtlén, ötlet, pofátlan, pótló, rakoncátlan, sótlán, szótlán, tétlen, vétlen, ... **tallér, tál, tele, tél, tilt, tol, tölt, töle, túl, tülök**

tm – alkotmány, bizottmány, ellátmány, építmény, illetmény, körítmény, ritmus (visszatért szó – ütem), választmány, ... **támfa, temet, téma, töm**

tn – látnok, zsarátnok, ... **tan, tán, tűn**

tny – árnyalatnyi, futamatnyi, kotnyeles, satnya, talpalatnyi, ... **tanya, tányér, tenyér, tény, tunya**

tr – botrány, citrom, csatrat, fetreng, gyatra, gyötrő, hátrány, istráng, kátrány, katrinca, ketrec, klastrom (kalastrom), kotró, létra, matring, ostrom, otromba, petrence, pisztráng, putri, salétrom, satrafa, satrat, satrantyú trombíta, vetrece, ... **tar, tár, terem, tér, tor, tör, túr, tűr, botor, bátor, lator, sátor**

ts – hátság, hátsó, rétség, rőtség, rútság, segítség, váltság, ... **táska, test, tüske, tüstént**

tsz – hatszor, hétszer, játszó, kétszer, látszó, metsző, tetsző, ... **tesz, tészta, tiszta, tús**

tv – bizonyítvány, borotva, hatvány, hatvan, hetven, hitvány, hitves, illetve, indítvány, kiáltvány, kötvény, látvány, patvar, pitvar, oltvány, orotvány, ótvar, ötven, ötvös, tetves, ültetvény, ütve ... **táv, teve, téved, tova**

tyf – klatyfol (kl – kal, körértelmű – kalatyfol)

tyh – kutyhad, lötyhed ... **tyűha**

tyk – butykos, bütyköl, füttykös, hetyke, lötyköl, pletyka, potyka, szutykos, zötyköl, ... **tyúk**

tyl – fátylaz ... **fityula, füttyül, fátylol**

tym – fityma, patymagol, pitymallat, totymoty, ... **matyó, motyó, mutyi, mütyür**

tyv – klatyvol kotyvalék, kotyvaszt

vh – ívhat, óvhat ... **vehet, víhat**

vm – vívmány ... **vám**,
vr – évről évre ... **vart**, **vartyog**, **ver**, **vér**, **virág**, **vörös**
zb – gazba, házba, kézbe, rézbe ... **zubbony**, **zab**, **zabál**
zd – barázda, buzdul, garázda, gazda, gerezd, kezd, küzd, mozdul, pozdorja, rázda, rezdül, ... **duzzad**,
zúdul
zg – birizgál, bizgat, borozgat, buzgó, igazgat, izgatott, izgága, mozgó, mezei, mézga, rezgő, szemezget,
utazgat, ... **zeg-zug**, **zúg**
zh – ázhat, bűzhödő, fázhat, házhoz, hozhat, kézhez, nézhet, rázható, ruházhat, ... **zuhan**, **zuhog**, **ház**,
hézag, **hízeleg**, **hízik**, **hoz**, **hözöng**, **húz**, **nehéz**
zk – alázkodó, búcsúzkodó, fogózkodó, gyalázkodó, győzködő, kalózkodó, kötőzkodó, rázkódó,
vigyázkodó, ... **zeke**, **zokni**, **zökög**
zl – bűzlő, gázló, hizlal, ízlő, közlő, mazlag, ribizli, vázlat, ... **laza**, **láz**, **lézeng**
zm – csizma, dorozma, izmos, kozma, rozmarin, rozmár, zuzmó, ... **zamat**, **zöm**, **zümög**
zn – fázna, gerezna, húzna, parázna, pározna, pózna, vézna
zny – gereznye, göröznye, göröznyöl, véznya ... **zunnyog**, **zünnyög**
zr – zri, ... **zár**, **zörög**, **zűr**
zs – gazság, igazság
zt – aztán, áztat, bíztat, biztos, búcsúztató, győztes, íztelen, köröztet, neheztel, ... **tíz**, **tűz**
zv – ázván, bízván, bízvást, özvegy, ... **zavar**, **zavár**, **zivatar**, **zuvat**, **vezér**, **víz**, **vezeték**
zsd – pezsdül, rozszda, tőzsde, ... **zsidó**
zsg – nyüzsgés, pezsgés, pezsgő, pozsgás, vizsga ... **gúzs**, **zsigora**
zsgy – mezsgye, uzsgyi
zsl – kuruzsló, tézsla, varázsló, vizsla, ... **zsiliz**, **tézsla**
zsm – pézma, ... **zsámoly**, **zsemle**
zsn – porozsnok ... **zsindely**, **zsenge**, **zsendice**,
zсны – rizsnok, ... **zsunnyog**, **nyüzsg**

Összesen **287** mássalhangzó-páros ... egyelőre.

A „leharapott” szóvég

Még van egy jelenség, ami megragadta figyelmemet. A *leharapott szóvég* jelenség, melyet a pedagógusok jól ismernek, mikor verset, vagy más szöveget rágnak a gyerek fejébe, és ő halkán magában mondja, majd csak az utolsó szótagot, esetleg a rímet ejti ki hangosan. Ez esetben, amikor az átvevő nyelv csak az utolsó szótagot viszi át, és abból képez új szót. Ezeket is érdemes kutatni, és nem nehéz, mert a leharapott szóvéggel ugyanazt az értelmet viszi tovább, alig változik, legfeljebb árnyalatnyi a változás. Az utolsó szótagból képzés példái főleg a román, de más nyelvben is:

pi**ROS** – ROȘu, ROȘe, rouge, red
töm**ült**, tu**MULT** – MULT, MULTum, multus, jelentése – sok
ivadék, ut**ÓD** – ODrașlă, jelentése – magzat, sarj
und**OR** – ORoare (rom)
ta**POS** – APASă – ránehezedik, rányom(rom)
lé**PÉS**, tapos, tapas – PAS, pasager – utas, pașaport, passport – útlevél
le**PEL** – PERdea (*l>r*), jelentése – függöny (rom)
le**PEL** – PIELe, PELe, jelentése – bőr
re**PES** – PASăre, PASaro – madár
öz**VEGY** – VĂDuv/ă, VEDova
ő**SZEN** – SENator – a vének tanácsának tagja
vo**NUL** – LUNg, LINia
áll, ta**POS** – POST – állás
jar**GAL** – aGALe – lassan sétál, GYALogol
gu**RUL** – RULant – gördülő
pa**TAK** – TECuci – ukránul: TECuci: pa**TAKOCSka**
do**BOZ** – BOXă – elkülönített hely, láda, doboz
a**DATA** – DATA – keltezés
eme**LET** – ETaj– rátÉT
nyar**GAL** – GALop
dó**LOG** – LUCru
ba**KÓ** – baCĂu – CĂlău
la**KÁS** – CASa – ház
kal**MÁR** – MERcant/il – kereskedői kalmárszellem
kapa**RÁS** – RAȘchetare
va**KAR** – sCARpină
tü**ZEL** – ZEL – túlbuzgóság
nyu**GALMi** – CALM – nyugalom, g>c (k) hangváltás
oroszl**ÁN** – LION, LEON, LEU
bet**EG** – aEGer, latin
hely**ZET** – SITuație
de**SZKA** – SCĂndură
if**JÚ** – IUvenis

... és még sok ezer hasonló, csak rá kell keresni.

TOMORY ZSUZSA ehhez fűzött megállapítása szerint ezek a *leharapott szóvégek*: „... az illető nép (nyelvi) *gyermekkorának emlékei lehetnek.*”

Megállapítása helyénvalónak tűnik, hiszen a leváláskor sok tétova próbálkozás lehetett, míg végül valamelyik kifejezés végképp megragadt az utódnelvben. Szerintem ez attól is függött, hogy a népcsoport tekintélynek számító személyisége, személyiségei, egyéniségei milyen szavakat, hogyan használták, és mivel a tekintély rendkívüli utánzásra sarkalló erő, a többi őket utánozva vitte tovább, az utánzás révén végül megragadva többé nem változott. A szlávós mássalhangzó torlódásokat is ilyen egyszerű jelenség következményének látom, akár az ógörög, görög -esz, -isz végződéseket. És lehet kutatni tovább.

A számunkra ma idegen –, de ősmag(yar)-nyelvünkől ’lekezett’ – utódnelvek által átvett gyökök miatt nem irigykedünk.

Használják egészséggel!

Sőt, annak örülünk, hogy a világ minden nyelvében jelen vannak nyelvünk *gyökszavai, kötött mássalhangzó-párosai*, és letagadhatatlanul bizonyítják nyelvünk ősi voltát, azt hogy a magyar nyelv egyenes ági leszármazottja, örököse az ősnyelvnek, az ősmag-nyelvnek, a nyelvek *magvának*.

A számok mondanivalója

Nemcsak egyszerű számnevek, jelentésük sokkal több a magyar nyelvben.

A természetes számok alapsora *egy*től *tíz*ig tart. Az *egy* a legfontosabb szám, a sor **alapja**. A végcél, az alaptól eljutni a csúcsra, mely a tisztességes teljesség *dísz*e, a *tíz*.

Nem a *számok* jelentése, rejtélye (misztikum), hanem a megnevezéseik vélt eredete, keletkezésük gyökere, annak magyarázhatósága érdekelt.

Az első ember *szám*ára semmi nem volt fontosabb, mint családja, ez volt legfőbb kincse, az övéi. A családtagok *száma*, akiket *egyenként* besorolt, mind *szám*ítottak, *szám*on tartott *személy*ek, magvak, sarjak voltak. Az első családok a családtagok *szám*ában képviseltek erőt, s az erő, hatalom, mellyel távoli célokat lehet elérni, tiszteletet szerezni mások előtt. Ezen okból kezdett el *szám*olni, mivel minden *egy*es *személlyel szám*olni kellett. Három dologban gondolkodott: **én**, a **család**, és a fenntartás **terhe**, küzdelme.

Önmagán kezdte, mivel ő volt az első.

EGY

Egy-en, de benne még pontosabban: egy *E-n* áll a világ! Fontos, hogy az *Egyben E* legyen, mert akkor *egyEs*. Vagyis: egy *E-n-es*, azaz egy *E-n*, az *Egyben* levő, mind**E**nható, mind E-n ható, első okon álló, (*Igaz Égi E-n*) nyugvó! Erre az alapra kell építeni, erről kell elindulni a megfelelő irányba. Ez a mag, a *szEm*.

Erről már írtam máshol is. A *GY* szerepe összetett. A *GY* kulcshang, az *eGY*, *aGY*, *naGY*ság fogalmi hátterében. A *GY* a *cselekvés*, *alkotás* kifejező hangja: *gya*, *dja*, *dia*, és mind az *EGY*, mind az *AGY* esetében elsősorban a *cselekvés*, *alkotás*, *teremtés*, és az ezek mögötti megfoghatatlan *naGY*ság fogalmát képviseli.

A *gy* hang a MÉK Sz szerint: „*Mássalhangzó: a d és a j hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a ty hang zöngés párja.*”

Ezt nagyon fontos megjegyezni, mert a továbbiakban sok esetben magyarázatot kapunk egyes jelenségekre e felbonthatóság nyomán.

A földi értel**E**m, az *Emberi lét*, *egy* férfival kezdődött. Az ő szempontjából ő volt az első, **EGY ÉN**, azaz *Egyén*.

ÁDÁM neve **EGYÉN**.

Ő volt a földi **EGY**. Első *GY*. Első földi alkotó, *cselekvő*. Első *Gyártó*, **ÉN – VAN – ON – EGY: EGYÉN**.

ÉN – ÉrtelmeN nyugvó, alapuló. Az **ÉN** a **VAN** fogalmi körébe tartozó. Ragozhatnánk így is: **ÉN vAN, TE léTEZel, Ő élŐ**.

Ha átváltunk *a*, *á* hangra, és a *gy* rokonhangzójára, a *d*-re, valamint *én* – *magam*, aki *szám*ít: **Ádám**. **ÁD** – alkot és juttat. **ÁM** – *szám*ossá tesz, sokasít, többszöröz. Ugyanakkor *számba* vehető, egy *szem* emberként *szám*ít – **EGY személy ÉN, EGYÉN**.

EGY, az emberi *szám*osodás kiindulópontja, alapja.

KETTŐ

Jön még egy *személy*, aki szintén *szám*ít: ő a nő. Ő is ember, mint **Egyén**, vele *egyenlő fél*, de ő *más*. A *más*ik *fél*, az *egy*(én) *fele*(sége), *párja*.

Az **Egyén** (Ádám) mindene, *kedv*ese (kettes, a *kedd* is kettedik)!

A *kettős* összetevőre (két komponens) tervezett élővilág *más*ik – a *szám*osodás szempontjából fontos – tényezője. Valójában az *egy* folytatása, a nagy *eg*(y)ész összetevője, *más*ik *fele*, hiszen a *kettő* szoros *együttműködése alkot egyet*. *Két* ujjal – hüvelyk és mutató – kört tudunk alkotni. Egy jelképes körön belül *két* ember szoros *kötődés*ben. Ezt szemlélteti a gyűrű.

EGY pár, melyben felek össze vannak *ketve*, *kötve*.

Ez a kör egy oly **EGY**ség, melyben külön-külön a kettő csak egy-egy fél, vagyis *alkotó* felek, elemek, az **EGY EG**ész részei! A *két* fordítva **ték**. A **ték**, **ták**, a *tevékenység*. Ez **KET**tőnek könnyebb, mint **EGY**edül.

HÁROM

A *har* hegyet jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. A hegyek *harmatja* áldás volt. A *harmat* szó, bontásban *har-mat*. A *mat, mad, med, ned* vizet jelentő gyökök. A *harmat* olyannyira volt értékes áldás, hogy az *áldás, kegyelem* szó a román nyelvben az ősmag(yar)-nyelvből átvett gyök – *har* – mind a mai napig.

Az *egyén* és a *kedves*, a *két fél* együttműködésének *kegyelmi áldása*, a *sarjadék*, a *gyermek*, a *harmad-ik*, mely a hegyek *harmat, harmad* áldásához hasonlítható. Ez is visszavezethető az *egy*hez.

EGY család.

Talán ez a jelentése a magyar címerben jelen levő titokzatos *három* halomnak. Ez a legerősebb jóra *serkentő, bátorító, ösztönző, sarkalló* (motiváló) kötelék. A három kulcsszám a nyelvi azonosításban is. Három összehangzó jellemző a kifejezés megszületésének feltétele.

Kiss Dénes: Az ŐSEGY titka 52. oldalán írja, hogy törökül a *három – ücs*, és párhuzamot von a kettő kapcsán. Ugyanakkor az unoka, *uno-ka, egy-ke*, egy *kicsi (öcsi)*. A cséplésnél az *ocsú, ucsú* (apró szemek) a *harmad* járás. Úgy tűnik, van kapcsolat a *három* fogalma és a *kicsi* (ics, ocs, öcs, ucs) közt.

NÉGY

A szám magyarázható. A teremtett világ négy fő jellemzője: teljessége, tökéletessége, összhangja, szilárdsága. Vagy a négy fő isteni tulajdonság: igazság, szeretet, hatalom, bölcsesség. A négy égtáj, négy évszak, négy őselem, a négy végtag, a négy ponton támaszkodás biztonsága stb. A *négy* mint megnevezés már nehezebben magyarázható, de mint minden számnak, a *négynek* is köze van az *EGY*hez.

A *NÉ!* rámutató felkiáltás, az *É* magasra, ez esetben a *GY* hangra utaló. A *GY* hang a cselekvés, *GY*akorlás, *GY*ártás ösztöni hangja. Lásd fent az *EGY* számnál.

Négy az *egyben*, egy a *négyben*, a *nagy végy, tégy, légy* (munka) a megvalósult *egy* összessége. Ugyanakkor az *n* hang a *növekvés*, az *é* az *égi* magasság, a *cél* kulcshangzója, a *gy* a *gyökér* a *gyenge sarj*, a *gyermek*. Csak ebben a megközelítésben lehet keresni azt.

A család, annak *nagyra – négy* tagra – növekedése is lehet a megnevezés kulcsa. A *nagycsalád* munkát, teljesítményt igényel. SZABÓ Szilvia írásszakértő (grafológus) szerint: „*a négyes a cselekvés, a munka száma*” (SZABÓ Szilvia: Az írás tükrében). A már említett *végy, tégy, légy* is munkához kötődő.

Ehhez talál a *kézzel-lábbal dolgozó* kifejezés, mely szintén *négy*, és talán ennek maradványa a Székelyföldön ma is használt kifejezés megjegyzésként többek kemény munkájára: – Na, jól *négyelik*. Vagy, ha a kisgyerek rosszkodik, mondják: – Ma meg*négyellek!* És még egy érv: a *négy* lábon támaszkodás biztonsága – szék, székhely, letelepedett állapot, építés, alkotó munka, művelődés stb.

Tehát: EGY nagy (négytagú) család.

ÖT

Öt érzékszerv. Az *ö* hang az *öl, öböl, kör, öv* szavakból kicsengő védelmi *övezet* kulcshangja. A teljesség, *tökéletesség* isteni *köre* (a betű alakjától függetlenül). A *t* hang a *tett*. *Felötlik*, hirtelen *előtűnik*. Jön az *ötlet*, *kiötöl*, *köt*.

Ha a család fogalmában maradunk, akkor szintén a *növekedést* jelzi: a *két* fél és a *három* gyerek egy meghitt családi *kör* védő *öle*ben, *növekvő övé*ben való *tökéletes kötődése*.

EGY nagycsalád, erős kötelék.

A *négy*nél több az *öt*. A négy ujj mellett, velük szemben ott az *ötödik*, mely rendkívül nagy segítség a fogásnál. Az *öt*tel már *kötöm* (fogom). Mégis az *öt*nél önkéntelenül jön a bizonytalanság érzete. A félúton leállástól való félelem. Mintha kérdés merülne föl: vajon képes vagyok rá? Meg tudom tenni? Mi kell ehhez, hogy sikerre vigyem? És *öööö, ötöl-hatol* tétován, holott *kéznél* a folytatás kulcsa. A népi mondásban a bölcsesség: ahogyan *egyről kettőre*, úgy *öttről hatra* kell jutni. Ezek döntően fontos küszöbök. Az *öt* már *kötött*, az eszközök megvannak, mintha egy újrakezdés, egy új kezdet indulna. Szerintem, itt van a tétovázó *ötölés határa!*

A nyelv azt mutatja, hogy mind az *öt* előtt, mind az *öt* után van tétovázás (ötovázás). A kéz csak az *ötödik* ujjal (hüvelyk) tud *kötöten* fogni. Viszont amihez nem elég a kéz *öt* ujjá, ott be kell lendülnie *hatodik*ként a *hatékony* karnak (*han*, hón – kar). Amihez nem elég az *öt* érzék, ott elő kell venni a *hatodik*at.

Tehát innen jön a szerepe a **ható hannak**, **hónnak** (A **hón** alatt: a **kar** alatt értelméből kikövetkeztethető régi megnevezés. innen a germán **hand** – kéz). A **kar hatékonyabb** a kéz **öt** ujjával együtt. Nagyobb **hatást** fejt ki.

HAT

A **hat** tökéletes szám, mivel osztható alkotóival: 1+2+3.

Olvassunk utána az előzőkben: EGY, KEDves, HARmad. Vagy: a nagy eg(y)ész, **EGY**, mely a **két** fél és a **három harmat**, azaz gyerek. Ama régi bölcselet szerint: egy az apának, egy az anyának és egy a hazának. Ez volt maga a **hatalom**.

Hatalom: bizonyos **határok**ig érvényre juttatható akarat **hatékony**sága, de csak abban az esetben, **ha** tényezője **határozott**, azaz **ha tározott** elég erőt magában.

Ez az **EGY** (család) **hatalma**, ereje.

A **hatalom hatóerő**. A szó eredete a **Szemúr** népéig visszavezethető, mely a kezdetektől, az **ÖSEGY**től, **ÖSMAG**tól örökölte. „A *szemerék (sumérok, sumírok) a hatos számrendszer szerint számoltak -- náluk a hat és ennek hatványai voltak a tökéletesség számai.*” (Tomory Zsuzsa)

A **hat** törzsi vén **hat** ülőalmon hozta meg döntéseit. A **hat alom** szentélye jelkép volt, a kötelezően tiszteletben tartandó döntések meghozatalának színhelyeként. Ami a **hat alom** színhelyéről származott az a **hat alom** kötelező érvényű utasítása volt, és **hatalommal** bíró az emberek mindennapjai, élete fölött.

Valami, ami **hat**, **hatást** fejt ki egy bizonyos **határig**, de csak addig fejthet ki **hatást**, ameddig a **hatalma** tart, addig **hatályos**, ameddig **hatálytalanítják**. Ami **hatályos** az **érvényes** is.

Úgy tűnik, hogy valamilyen **mérvadó** mérce szerint, ahhoz hogy **érvényre** jusson egy **határozat**, **hat érvet** kellett felhozni, mellyel alátámasztják.

Eljutottunk oda, hogy megvan a **hatalom**. A továbbiakban már a cél eléréséhez legyőzendő akadályokat jelölik a számok. Keressünk a népmeséinkben hasonlatokat.

HÉT

A **hetes** a **hatosból** következik. E két szám nyelvi jelentésben egymásra utalt! Főleg a **hét** függ a **hattól**. A **hét** a küzdelem jelölője a nyelvben, a küzdelemhez viszont erő, azaz **hatalom** kell.

A **het**, **hét** gyök fordítva **teh**, a **teher** gyökszava. A **tehet**, részarányos tükörszó, oda-vissza ugyanaz. A **tehetős** emberre több **teher** hárul. A **tehetetlen** nem képes **teher**viselésre.

Érződik a **hatosnak** a **hetessel** való erős kapcsolata (**alafa**, **eleve**): meg**tehet** valamit, **határozottsággal** elér**het** távoli célokat. Az **e** hang szerepe a **hetes** szóban is társul a legmagasabb fekvésű magánhangzóval, az **égi** magasságú **é** hanggal: **hét**. A **hét** szóösszetételekben, beépült gyökként arra utal, ami messze van tőlünk, vagyis elér**hetetlen** vagy felér**hetetlen**. Vagy inkább **nehezen** elér**hető** (**h** – belső odaadás). Emlékszünk, az a valami, mely oly nagy messzeségben levő, mint a mesebeli **hetedhét** ország. A **hetes** jelöl**het** legyőzendő távolságot, mivel mindig a messzeségre mutat – **hét** hegyen, a nehezen elér**hető**, szinte megközelí**hetetlen** **hetedik** hegyen túl.

De lehet értelmi magasság is, mely ér**hető** vagy ér**hetetlen**. Vagy megértési mérlegelési képesség, képtelenség: mér**hető**, mér**hetetlen**. Attól függ, mennyire **nyúlik** föl értelmi képesség!!

Fontos a **határozottság hatékony**sága, különben meg**tehetetlen**, elvégez**hetetlen**, kivitelez**hetetlen** stb. a feladat. Ha viszont megvan a **hatalom** fent kimutatott minden alapvető feltétele, akkor a távoli **hét** hegyen túli **hetedhét** ország sem elér**hetetlen**!

Itt már messzire jutottunk az **EGY**től, de nem szakadtunk el tőle (a hétheted is EGY, s a HEGY, Hétszer EGY).

Hatékony munkával képez**hető**, tökéletesí**hető**, fejleszt**hető**, ami azt jelenti, hogy egyre jobban távolodó a képtelen, tökéletlen, fejletlen állapottól. Ha viszont képez**hetetlen**, tökéletesí**hetetlen**, fejleszt**hetetlen**, akkor nincs elég átütőerő benne, á**that**olatlan számára a titkok fala, meghódí**thatatlan** számára a „**hetedik** ég”. Mivel **tehetetlen**, nagyon távol áll, meg sem közelíti, vagy soha nem is ér el a végkifejletig, azaz végére me**hetetlen**, nem éri el a teljesség, tisztesség csúcsát.

Mit kell tenni azért, hogy tovább jussunk? A cél, a csúcs kínálja magát: elér**heted**, tied lehet, csak **nyújtózni** kell, **nyúlni**, régiesen: **nyólni** határozottan az elérhetetlennek tűnő cél felé!

NYOLC

Az **ny** lágy hang lévén, az erőtlenséget kifejező **ernyedt**, **nyamvadt**, **hanyag**, **nyegle** stb. szavak mellett, kulcshangja a **nyújtottság**, a ráérő **nyugalom**, a terjeszkedő mozdulat, régiesen **nyól**, azaz **nyúl** (valamiért), **nyújtózás**, vagy **növekedést** leíró **nól**, **nyől**, **nyúl** (fölfelé) szavaknak is.

Az **o** hang természetéből adódóan oldottságot, kedélyállapotot kifejező, de bizonytalan kimenetelre utaló is. Ha a **boldog, bolond, borong, dohog, fodor, folyondár, fondorlat, korog, locsog, lomha, moco**rog, **motyog, nyomott, oldott, rotyog, totyog, zsong** szavakat vesszük, bizonyos hullámzó hajlam, egyhangúság, ingatag határozatlanság érződik. Az **o** lehet egy kitörő felkiáltás, de lehet beletörődő, egykedvű, halk sóhaj is.

Az **l** lágy, énekelhető hang.

A **c** címkéző, cégérellő, becéző de **célt** jelölő is.

Az **lc** páros az **álca, délceg, élc, filc, polc, tálc**a szavakban külön-külön minden jellemzőjét mutatja.

A '**nekem nyolc**' kijelentésben bujkálhat egy háttéri **álc**ázott állapot, egy kulcsíni **délce**gség tudatából eredő **élc**elődő, **hanyag, renyhe könnyelműség**, akinek csak a **polcra** kell **könnyedén fölnyúl**nia, mivel **tálc**án kínálja számára az élet a jót. Van, akinek ez **végcélnak** is megfelel, leáll, nem akar továbbjutni. Neki mindegy, azaz **nyolc**, a **nyolc** a **cél**, elég az, amit a már általa elért **polc** nyújt.

A dolgok teljessége úgy válik **érthetővé**, ha **határozottsággal** erőt fejtünk ki, **nyújtjuk** érte kezünket, **nyúlik** értelmi képességiünk is a teljesség megismerése irányában. A déli nap földi, emberi szempontból a legmagasabb pont, a **délceg** ember magas, **felnyúlhat** magasra, **elérhető** számára az értékeket tároló **polc**. Ha elég **határozott**, **elérhetővé** válik számára az ott rejlő érték, ám **nyújtóznia, nyólnia** kell érte.

A **nyolc**, a **nől, nyől, nyúl** jelentéséből adódóan azt fejezi ki, hogy bár a **hét** is messzire mutat, van tovább is, még nincs vége a küzdelemnek. Még **nyúlik** a küzdelem a tökéletes teljes tisztességig.

Tehát a **hatékony**ság, a cél **elérhető**ése érdekében **nyújtóznia** kell, **nyólni** kell még tovább. Csak így közelíthető a cél, a csúcs.

KILENC

A **kell** jelentése itt válik érthetőbbé. A cél előtt mindig van valamilyen **gubanc**. A **kilences** az utolsó **külön/c**/leges próba a mesékben. Az utolsó fal, kapu, akadály, **küszöb**, melynek **leküzdéséhez** kapaszkodóra, fogantyúra van **szükség** (kell). Eléréséhez föl **kell nyúl**ni, **nyólni** magasan, az addig végcélnak hitt **ny/p/olc** fölé. Fogózkodni **kell**. **Kell** egy **kellék**, a **kilincs** (székelyül **kelincs**), mely egyúttal nyitja is az utolsó zárt a cél előtt, s mely segít átb(k)**illen**(c/él)ni a **küszöb**ön.

TÍZ

A **tíz** a teljesség **tisztasága**, a minden fémet meg**tisztító** (őselem) **tűz**. Az emberi jellem **tisztessége**. Egy oly **dísz**, mely ott magasan, fenn ragyog, s melyért a küzdelem folyik egy életen át.

A **szűz** állapot is ilyen, sőt az **sz** hangból kiindulva szorzati fontosság jelentésű.

Összegezve:

A teljesség **dísz**e, melyért csak **egy** szilárd erkölcsi alapról lehet indulni a **két** félnek, **kétkedés** nélküli **harccal**, a **harmaddal**, sarjakkal egyetemben, **négy**elni kézzel-lábbal, a kemény családi **kötés** kölcsönözte **hatalommal**, **hét** próbát is kiállva, erőt kifejtteni, **nyól(c)**ni, megkapaszkodni a **külön**leges segítségként ott levő **kil/i/enc/s**/ben, mígnem eléri a **tisztesség díszét**, a továbbiakhoz is erkölcsi erőt adó célt, a **tűzet**.

A magyar nyelv hangjai

E, É

Hangjaink értelme, mély mondanivalója, jelentősége

A Tisztelt Olvasóhoz!

Néhány szó hangfejtő, szóbontó, nyelvbonctani munkámmal kapcsolatosan.

Kutatásom tárgya a ma beszélt magyar nyelv hangjai, azoknak jelentése, jellemzőik, a mögöttük levő mélységben rejlő értelem, a hangok szellemisége, egymás iránti viszonyuk, hogy gyökökbe, szavakba beépülve hogyan hatnak egymásra, e hatások milyen jellemzőiket domborítják ki, hogyan érvényesítik azokat.

Minden ember hangokkal fejezi ki érzéseit. Mit mondanak a beszédhangok? Mennyivel értünk meg többet belőlük mi magyar nyelvűek, mint a más nyelveket beszélők?

A beszédhangok az emberiség közkinccse. E kutatások – a hangok értelmének feltárása – minden magyarul beszélő, és nem beszélő ember javára is szolgálnak. Mindenkinek tudnia kellene: mi az a hang, amit kiejt, mi az értelme önmagában.

Mitől más a magyar nyelv a többi nyelvnél?

A magyar nyelv nem azért oly csodálatos, mert magyar, hanem mert magas szellemi erő tudatos tervei alapján tökéletesre alkottatott ősmag-nyelv jellegzetességeit őrizvén, annak egyedüli továbbvivő örököse, és minden ízében, egész rendszerében, felépítésében teljesen más az összes többi földi nyelvnél.

A magyar nyelv hangjaiban, tőszavaiban, kifejezéseiben rendkívül mély értelmet hordozó. A tőszavakat alkotó **hangok** egyéni jellemzőinek erőteljes *értelmező, színező, árnyaló* szerepe van a gyökszó mondanivalójában. Továbbá az összetett szavakat felépítő **ősgyököknek, gyököknek** a kifejezésen belüli külön-külön *értelmezhetősége, fordíthatósága, hajlékonysága, rugalmassága, összeépíthetősége*, és értelmük közreadásával való részvételük a szavak, kifejezések végső értelmének kialakításában, mely utolérhetetlen, sajátos, egyedi magyar nyelvi jellemvonás.

Példaként a gyökök összeépíthetőségére a **RÁGALMAZ** szó. Mit tesz? **RÁG**, és hol kezd ki? Az alapoknál, az **ALOM**nál. **RÁGALOM**, amikor valakit, valamit már az alapjainál kikezdenek, és folytonosan **RÁG**ják. A **RÁGALMAZ** szóban még van egy mondanivaló. **ALMAZ**, vagyis almot készít, megveti valaminek az alapját, mondhatjuk azt is: megágyaz, vagyis a másik alapjainak kirágásával saját maga számára akar alapot készíteni, kivetvén arról a helyről a másikat, miután hiteltelenné tette, meg**RÁG**ta, teherviselésre képtelenné tette alapjait.

ALOMRÁGás. Aki falun, tanyán nőtt föl, ismeri azt a jelenséget, mennyire szeretik az állatok, amikor új szalmaalmot tesznek alájuk. Olyankor szájukkal felveszik, ide-oda rakják, és közben **RÁG**ják is, így **puhítva** az **ALOM** friss szálait.

RENDÍTHETETLEN, valami, ami **eRős E** fogalmi alapon áll: **REN**. A **DÍT** ez esetben **DÖNT** értelmű. A **HET** azt jelenti, hogy bármilyen erős, **E** fogalmi alapon kívülről jövő (**ET**) behatásra **HÉT**szer is ellenállni képes. A **LEN** a **nélkül** gyökének fordított alakja. Tehát legyen bármilyen **ETLEN** a hatás, a **REN** alapjaihoz való kötődés oly erős, hogy nem **DÍ**thető, azaz nem dönthető, még **HET**edik próbálkozásra sem. (Az **E** fogalomról alább az **E** hangnál.)

A legfontosabb magánhangzóink az **E, É** és **A, Á**. Így ezek lesznek az elsőként bemutatott hangok. Az **A** hangnak határozott rámutató szerepe van.

Példaként még vehetjük az **AKARAT** szavunkat is. Első és köztes hangként a leghatározottabb rámutató hang van jelen, az **A** hang.

Az alkotó mássalhangzók a legkiemelkedőbb emberi hangok: a legkeményebb **K**, a legerősebb **R**, és a távra utaló, alkotásra, *tettre* rugalmasan pattanó, teremtő **T**.

Az, hogy a határozottan rámutató **A** hang áll minden hang előtt – **AK, AR, AT** – erőteljesen hangsúlyozza a jelenlevő mássalhangzó mögött rejlő értelem szerepét.

AK: kell a hatékony *ék, kő* kemény hatás. **AR**: a mindent elsöprő *erő*, mely *tarol, sikert arat*. **AT**: tüzesen *kattan, pattan* a teremtésre, *tettre kitartóan* a táv befejeztéig. Az **AKARAT** a legerősebb mozgató hatás, és ezt a részvevő hangok sugallják is. Ezekkel a hangokkal fejezi ki a magyar nyelv az életfenntartáshoz szükséges legfontosabb alaptevékenységeket: **ARAT, TAKAR, RAKAT, RAKTÁR**. Ha megfigyeljük, ezek a legfontosabb tevékenységeket leíró szavak az **AKARAT** alkotó hangjainak átrendezésével jönnek létre, és az **A** hang mindenhol hangsúlyos rámutató. Erről többet az **A** hangnál.

Mivel a magyar nyelv a világ egyetlen nyelvével sem vethető össze, így nem lehet csak az azokra alkalmazott szokványos nyelvtani törvények szerint kutatni, boncolni.

A szülőnek nem a gyermek alkot viselkedési szabályt! Így az anya-nyelv nem a lánynyelvek törvénye szerint elemezendő. Esetében szükségszerű minden más nyelvtől eltérő, teljesen más alapokon nyugvó, átfogó hang- és gyökértelmi elemzés, melynél a hangok, gyökök mélyén levő, sőt a mögöttük rejlő értelmet vizsgálják.

E nyelvet csak úgy lehet eredményesen kutatni, ha magas fokú értelem által előre tudatosan megtervezett alappal rendelkező isteni eredetét mindig szem előtt tartjuk! Aki nem ilyen szemszögből vizsgálja, eleve kudarcra van ítélve, mert nem ért meg belőle semmit. E nyelv nem hitetlen, csaló istentagadóknak szánt nyelv! Szavainak szerkezetébe beépítve oly mélyreható, következetes erkölcsi tanítás, intelem, útmutatás rejlik, hogy döbbenet ereje lesz úrrá azon, aki komolyan belemélyül.

A mai magyar nyelv csodálatos összetettsége a bizonyíték arra, hogy milyen pazarul gazdag lehetett kifejezésekben az ősmag-nyelv. Minden tárgynak, állatnak, fogalomnak több megnevezése volt azok jellemzői alapján. Ehhez hasonló megnevezések csak jelzőként vannak jelen a mai magyar nyelvben, de megnevezésként tovább élnek az utódnyelvekben.

Az **egér**, megnevezése jellemzőiből indult: *fürge, surranó, motoszkáló, mászkáló, rágszáló*. A magyar **egér** a *fürge, firege, egeri* nyomán. A francia **souris**, román **șoarece**, a *surranó* nyomán. A spanyol **ratón**, a *rágszáló* nyomán. A latin **mus**, angol **mouse**, német **Maus** a *motoszkáló, mászkáló* tulajdonsága nyomán.

Összehasonlítási alapot keresve, mondják a magyar nyelv fizetett akadémikus romboló ellenségei, hogy finn, türk, szláv (ez a kedvencük) stb. jövevényszó, holott a mienk volt, csak elment, majd némelyik hazatért idegenből egy kissé fura öltözetben.

Ilyen a **KÉMia**, mely az anyagok szerkezetének *kémleléséből* áll. Az **aTOM**, mely a *tömörített erő* rejteke, a **NEO**-szóösszetételek előtagjaként *újat* jelent, a **nem ó**, azaz *nem régi* szavakból rövidült ógörögben **NEO** alakra, két összevont ősmag(yar)-nyelvi gyökből. Az **eLEG**áns, **GÁL**áns, mely a *legényes legék* fogalmkörébe tartozó (az ógörög: *elegain* – e *legény*-ből), az **INTELIGENs** az **INTELEmre IGENt** mondó értelmes egyént jelenti. A **sPECTACOL** (látványosság, előadás), mely két magyar szóból áll: **kép** (*pec ford.*) és **tákol**, vagyis **képet**, látványt **készít**. A jó értelemben vett **ták-mák** valaha ezermestert jelentett, ma ez **TECHnikus-MECHanikus**, azaz helyesen **technikus-mekanikus** volna. **TECH**nika, helyesen magyarul **TEKNICA**, ami műszaki eljárási, *alkotói* mód. **TEK**nikus az, aki *játékos* könnyedséggel, *teknőt* készít, *teker*csel, *takács*ként posztót sző, *tákol*mányt *alkot*. A gyökök: **tak, ták, tek, ték, tik, tok, tők, tuk**, melyek jelen vannak: *tákol, tok, téka, köt, tők*életes, *alkot, kotal, takarít, játék, jótékony, kártékony, étek*, a *tokány, tik*mony, *tékozol, tuk*mál stb. szavainkban. A **FEUD**ális, mely a *földről* szól. Az **AGR**ár, **MAG**azin, melyek a *mag* gyökkel kapcsolatosak, s amelyek az átvevő nyelvekben soha meg nem magyarázhatóak, ugyanis a francia is *föd*nek olvassa a **feud** szót, de ő a hűbére gondol, mert nem ismeri eredetét, kötődését, tartalmát, jelentését. A **magasint** raktárnak ismeri, de azt nem tudja, hogy a szó a *mag* népének, a *magyar* népnek *mag* gyökéből indult, és **magtár** volt előbb a neve. **A nyelv nem hazudik, őrzi a meghamisíthatatlan történelmi igazságot!**

Az egyik legfurább számársága a magyartalanságnak: a **Magyar Tudományos (!) Akadémia** kiadásában megjelentetett *Magyar Értelmező Kéziszótár* részéről a **beszéd** a szónak a szlovákból való származtatása. Olyan ez, mintha valaki az ostort a szíj végénél fogva akarná használni.

A **BESZÉD** szó felbontása megközelítőleg: **BE**, *bentről*, **SZÉ**, *szívből*, ésszel mérlegelve, szájon át, tagolt hanggá, szóvá téve, *szél*, azaz levegő által. Az *e* a nyelv, az *é* értelem. **ÉD**, saját, *édes, kedves* tulajdonom, *dal*olva vagy *durván* *mond*om, úgy *ad*om elő, ahogyan *tud*om, folyékonyan (*id*) *mond*om, vagy *eldad*ogom, *vid*ulok, *vád*olok, *támad*ok vele, vagy *véd*em magamat, és melyet eltulajdonítani nem illik, csak *idéz*ni. Továbbmenve: **BESZ**, *indulat, magatartás* kifejezője, ezt a *basz, bosz, bösz, büsz* gyökök igazolják. **ESZÉ**, az elme, *ész* részvétele a kifejezésben, ugyanakkor az *sz* hang az érettség kifejezője (az *asz/onnyá* érett lány, *esz/es*, érett, *ősz*, az érések ideje) a gyökökben. Az *esz* **nagy** nyitást is jelent (terpesz). **SZEB**, a *beszéd* lehet *szép, szabatos*. **SZÉD**, amint *büszke* lehet valaki kiszólt szavai *dísz*essége okán, *szid*hat, de *széd*íthet is vele, s ez öntelt *széd*ületet is okozhat számára. Ám hozhat magára *szégy*ent is vele (gy – dj, MÉKSz). Sőt, *esztelen szavak* által *disznó*ként is azonosíthatja magát. Lehet elemezni tovább.

Minden állítás, következetes bizonyítást igényel! Ha ezt az elemzést a szlovák **BESZEDA** szóból szlovák nyelven így levezetik a MÉKSz szerkesztői, akkor elhíhető a többi bődületes *bösz*meségük is.

Az ősmag-nyelv tökéletes alappal bírt. A teremtett világ megismerésével párhuzamosan növekvő szókincsének bővülésével tökélyre fejleszthető volt. Mai egyenes ágú örököse – a magyar nyelv – talán háromnegyed részben sem birtokolja ősgyökeket, de megőrizte szerkezeti felépítését, gyökrendszerét, és bár kétszáz éve tudatosan irányított rombolási folyamat bomlasztja, nem bírnak vele tönkretévői. Végképp soha nem tudják tönkretenni! Nincs arra hatalmuk! Ha beleőrülnek, akkor sem.

A magyar nyelv első rombolói* – akarva, akaratlanul – azok voltak, akik a viszonylag fiatal és nagyon szegényes, gyatra német és latin nyelvek nyelvtani szabályainak kereteibe erőltették bele, azoknak szabályait húzták rá, mint egy spanyolzubbonyt. Ez olyan, mintha egy kisgyerek ruháját akarnánk ráadni az anyukájára.

Nem arról van szó, hogy nem kellene a szabályok. Kellene, de magyar nyelvi szabályok! A magyar nyelvre nem lehet más nyelvek szabályait ráerőltetni. Nem melleleg, az erőltetett rideg, idegenszerű, túlbonyolított, okoskodó, fontoskodó száraz, aszott grammatica szabályok nem a nyelvtan szeretetét oltják a tanulóba. Itt is érvényes a *'kevesebb több volna'*.

Az ős-, anya-nyelviség bizonyítéka az is, hogy e nyelv tudatosan tervezett alkotó elemei fellelhetők a világ nyelveiben, melyek a nyelvrobbanás nyomán jutottak az utódnyelvekbe. Ezek az ősmag-nyelvi **gyökök**, és a **kötött mássalhangzó-párosok**. Bár ezek a mai magyar nyelvben is jelen vannak, de rengeteg szétszóródott, átment az utódnyelvekbe, abba a közel 3000 nyelvbe, melyeket a világ népei beszélnek ma. A magyar nyelv „élő, lélegző” nyelv, és évezredek óta használt kifejezéseiben oly szándékosan elhomályosított történelmi dolgokra ad választ, melyek az áltudományok által tudatosan mellőzöttek, és szemétkosárba lettek dobva. Ezek a nyelv által őrzött bizonyítékok oly fontosak, oly nyomatékkal bírók, hogy azokat egy külön könyvben fogom feltárni.

A beszélt nyelv nem a vak véletlen** műve. Egy ilyen összefüggő, szabályos szerkezetű, „logikus és tökéletes felépítésű”, „ősi erőtől duzzadó nyelv”, melyben „minden szabályosság, tömörség, összhang, világosság” megvan, nem lehet a vak véletlen műve! Nem dadogva, akadozva jött létre, hanem, mivel az

* Főleg a francia forradalom idején, és utána kezdték nyelvészeink majmolni a nyugati 'nagy nemzeteket', ami akkor sem hozott, és most nem hoz semmi jót. Egyébként – ugyan mitől volnának 'nagyok' azok a nemzetek? Talán attól, hogy több népet tettek rabbá, becstelen, embertelen módon végigrabolták, gyilkolásták a világot, földrésnyi népeket teljesen kiirtottak: Amerika, Ausztrália, Tasmánia stb., más népek kincseit, megvalósításait összelopkodták, értelmiségét elszívták?

** A huszonegyedik század embere nagyon jól tudja, hogy semmilyen tökéletes munkát nem lehet létrehozni előzetes komoly tervezés nélkül. Tervezéshez értelemre, s minél bonyolultabb az alkotás, annál magasabb értelemre van szükség. Minden megvalósítás, ami körülvesz ma bennünket – legyen művészi, műszaki, elméleti – hosszas, komoly töprengés, gondolkodás, tervezés eredménye, és a terv kivitelezése, megvalósítása, gyakorlatba ültetése is rendkívüli figyelmet, szakértelmet, következetességet igényel, azért, hogy valóban a terv valósuljon meg.

A természet tökélyét, az élővilág bonyolultságát, nagyszerűségét, csodáit emberi alkotás még nem közelítette meg, és nem is fogja megközelíteni. Annak létrejöttét vak véletlenek sorozatának tulajdonítani nem tudományosság, hanem a mélységes tudatlanság.

Véletlenek? ! Emlékszünk milyen apró „véletlenen” múlt a Challenger űrsikló végzetes balesete? Mit eredményezett ott a „véletlen”? Egy csodálatos mű döbbenetes pusztulását, rombolást, halált.

Az eredeteket kutató, magukat megtéveszthetetlen tudósoknak nevező, Istent tűz-víz tagadó sarlatánok, akik a mérhetetlen időt és a vak véletlenek sorozatát hívják segítségül, melyekkel, mint görbe karókkal próbálják alapöckölni száználisan gyenge lábon álló eredetelméleteiket. Ezek még egymásnak is ellentmondanak, egymást is mérhetetlenül utálják, és a sok foggal-körömmel küszködésük ellenére még nem jutottak sehová kétszáz éve tákolt elméleteikkel.

Sehová!

Az irányítatlan véletlen és a céltalanul múló idő még soha nem alkotott maradandó értéket. Ami viszont körülötte van, a romboló hatás által uralt enyészet megállíthatatlan folyamata.

Csak azért küszködnek térdel-könyökkel az egymást túllícitáló istentagadásban, mert csak így dobnak koncot eléjük a még náluknál is istentelenebb pénzvilág urai, akik a mai elaljasult világszemlélet mozgatórugói. Ugyanis, ha elismernék Isten létezését, akkor törvényeit is alkalmazni kellene életükben, mely nem engedné folytatni a gaz, becstelen, erkölcstelen, népnyzó életmódot.

Ezért fizetik meg e sarlatánokat, akik szívesen veszik a martalékot, melyért ontják a sok oktondi hazugságot. A mai eredetkutató tudományosság a reáltudományokat kivéve hasonló a politika ocsmány, aljas hazugságaihoz.

Ezek az alakok, fennen lobogtatott alkalmassági papírjaik ellenére csak tündökölni, szerepelni vágyó, kicsinyes, okoskodó senkik, akik elméleteikkel s támogatóikkal együtt letérve a fővonalról, vakvágányra tévedve kergető birkaként forognak saját tengelyük körül, eredménytelenségeik sártengerében körözve, s becstelenül becsapva az emberiséget a sok hamissággal.

ember beszédkészséggel volt teremtve, s az ismeret bővülésével növekedett a szókincs, s annak minden új gyöngyszeme hézag nélkül beilleszkedett az előre megtervezett nyelvi rendszer szerkezetébe pontosan a maga helyére.

Az a nyelvész, aki ennek ellentmond, nem ismeri a magyar nyelvet, annak mélységesen bölcs, belső rejtett titkait. Felületes ismeretei a mai tudatosan elsilányított magyar nyelvoktatásnak finn-ugor vakvágányra terelt bénaságát, gyenge eredményeit mutatják. Az ilyen nyelvész a hatalomnak való szófogadásával a finnugrista irányba terelt nyelvutatást is csak pénzkereseti, megélhetési forrásnak tekinti. Olyan, mint az a régész, aki parancsra szándékosan nem a lelet irányába ás, és így csak a kiásott föld mennyiségére kap fizetést. Következésképpen, azok a mai magyar nyelvészek, akik az említett vakvágányok közti melegágyak oktatási talaján nőttek föl, nem is ismerhetik a magyar nyelv valós szellemiségét, mivel nem tanították meg nekik azt. Mondhatnánk azt is, hogy nem tudnak teljesen, helyesen magyarul, kimondanak egy szót, de nem ismerik annak alkotó részeit. Bosszantó kijelentés, de így igaz!

A *Kötött mássalhangzó-párosok* című, még ki nem adott könyvemben összegyűjtöttem az általam fellelt párosokat, és az azokat tartalmazó kifejezéseket, valamint az azokkal alkotható szavakat. Ez még további kutatást igényel, mivel a magyar nyelvből kimaradt, s a világ nyelveibe szétszóródott kötött mássalhangzó-párosok, valamennyien az **ősnyelvi gyökök alvó csírái!!!** Azokból elveszett szavakat lehet újraépíteni. Lásd a *bujka* (fészek), *érzika* (csalán, csihány), *borza* (káposzta) és más elfelejtett kifejezéseket.

Nem feltűnési viszketegség hajt, nem a hírnevet keresem, nem pályázom babérra, senki érdemeit nem kívánom csorbítani (csak a hazug csalóké). Egyszerűséget kedvelő ember vagyok, aki kutat, mélyre ás, és szeretné közkinccsé tenni mindazt, amit a felszínre hoz.

Nem keresem senkinek tetszését sem helyi, sem országos, sem nemzeti, sem világszinten, ennek ellenére örülök, ha felismerik kutatásaim értékét. Ezt sem értem, személyemért – a tárgyért, a nyelvért.

Nem kapok támogatást senkitől, nem húzok anyagi hasznot, nem ebből tartom fenn magam. E sorozatot is saját költségen adom ki.

Nincs sem megélhetési, sem megfelelési kényszerem, csak a való igazságnak és saját lelkiismeretemnek vagyok lekötelezve Isten és ember előtt. Nekem elég az a csendes öröm, hogy én áshattam, és kincseket hozhattam belőle a felszínre. Jutalmam a jól végzett munka öröme, és az eredmény szemlélése.

A magyar nyelv helyes irányú kutatása nem bomba üzlet. Aki ezzel elmélyülten foglalkozik, annak tudnia kell, hogy szembe megy a világ mai vezető erőivel, s a műveletlen hatalom és siserahada ellenérzését váltja ki. Hogy miért a magyar nyelvvel szembeni izzó ellenérzés, ez hosszabb magyarázatot igényel. Ám azt, aki nagyon szereti ezt az isteni nyelvet, mely a teremtett világ nyelveinek anyja, azt a legkevésbé érdekli a hatalom haragja. Főleg, ha ez a nyelv anyanyelve, melynek már a bölcsőtől ismeri édes, dallamos zsongását, és amely elkíséri a sírig.

Senki gúnyolódása nem tántorít el szándékomtól, és nem is érdekelnek a nagyképűség, megvetés, gúny lekezelő hangjai, melyek valakik hiányos ismeretéből, talán irigységéből, esetleg magyartalan rosszmájúságából erednek.

Viszont nem vagyok sem kevély, sem gögös, sem hajlíthatatlan, így az építő párbeszéd, az építő bírálat nagyon érdekel, mivel abból sokat tanultam eddig is, és ezután is tanulni fogok. Rengeteg tanulnivalóm van még. Egyik óráról a másikra változnak, bővülnek ismereteim a feltárt nyelvi értékek nyomán.

A kérdésekből még nem fogytam ki, és amíg élek talán soha nem is fogok, s nem szégyellem föltenni azokat, mert még az egyszerű szántóvető embertől is lehet tanulni. Sőt attól lehet még igazán tanulni, mert az ismeri a valós természeti környezeti, gyakorlati élet minden csínját-bínját!

És micsoda érintetlen ősi kincseket őriznek még ma is a mindennap beszélt nyelvezetükben!

Kívánok Önöknek kellemes böngészést, és minél több ismeretet

a Szerző

A beszédhangok mély értelme a magyar nyelvben

A beszédhangok egyszerű, de mégis sokat mondó, bonyolult ismeretközlési eszközök, belső rezdüléseiknek tartalmi, értelmi árnyalatait a rendkívüli alázattal kutató is csak részben érti meg, sok-sok hajnali, tisztaelméjű töprengés nyomán! Olyan ez, mint egy séta a kora reggeli csendben az ébredő erdő fái, harmattól üde növényzete közt. A fenséges csendben a hatalmas fák közt, alig kitapintható törpének érzi magát az ember. Csodákat lát maga körül, de elméje csak részben fogja fel azokat, mert oly nagy az ismerethalmaz, hogy mindenre figyelni sem tud, és amit lát, azt sem bírja mind magába fogadni, mivel elmélyedni legfeljebb csak egyes apró részletekbe képes.

A hangok világa olyan, mint az emberek világa. Az ember egyedül céltalan, nincs értelme életének. Ahhoz, hogy értelmes életet éljen társra, társakra van szüksége, hogy egyénisége teljes terjedelmében kibontakozhasson. Minél többen vannak, annál eredményesebbek, gyümölcsözőbbek.

Egy hang nem ér semmit önmagában, értelmetlen, vagy korlátolt értelmű kifejezés. Társakra van szüksége, hogy értelme legyen. Társakkal kifejezőbb, értelmes szóvá, szavakká alakul. Ha többen vannak, sokatmondóak, és mély értelmű fogalmak kifejezői.

A hangok közül a **mássalhangzók** egy része erőteljes, kemény, pattanó, melyek irányt mutatnak, de a lágyabbak is értelmi meghatározók. Vegyük úgy, mintha azok **férfiak** lennének. Ezek két nagy csoportja a zöngés és zöngétlen. Továbbá ajak-, fog-, szájpaddás- és gégehang. Ezen belül: zár-, rés-, zár-rés-, pergőhang.

A **nő** lelkivilága érzelmileg gazdagabb, jelképesen virágok színét, illatát, a gyöngédség szellemét viszi a társaságba, mely érzelmet gerjeszt. A nő „fészekrakó”, van egy külön kis világa. A nőiség párhuzama megtalálható a hangokban: minden **magánhangzó** folyékony zöngéhang, az érzelmek igazi kifejezői, a beszéd színét, muzsikáját adják, *szótagképzők*, mindegyiknek külön zöngéje van, és oda-vissza vonzással keresik a mássalhangzók társaságát. S amint nő nélkül sivár, üres, színtelen a férfisors, úgy magánhangzók nélkül értelmetlen a beszéd. És magánhangzók nélkül nincs dallam!

Az ősmag(yar)-nyelvben a megnevezéseket az első benyomásra képződő ösztöni hangalak adta. Ez az ősgyök. A továbbiakban, mint például a mai magyar nyelvben, a gyökökkel bővülő kifejezésekben egy *személy, tárgy, jelenség* nevét képező alkotó hangok saját jellemzőikkel bővítve írják körül, és jellemzők összességével alakul ki az a kifejezés, mely jelöli azt a későbbiekben. Úgy is mondhatnánk, hogy a hangok – mintegy kalákában, közös erőfeszítéssel – részt vesznek a végső értelem kialakításában.

A magyar nyelvben az ősgyökök, gyökök, kifejezések alkotó hangjai az általuk megjelenített élőlény, tárgy, fogalom fő jellemzőiről vallanak. Erre erőteljes példa a TEST szavunk.

A test fő jellemzői:

Tapintható

Egységes

Súlyos

Térfoglaló

Ugyanakkor az ősmag(yar)-nyelv tömöríteni tudott több jelentést rövid szövegben, akár a mai magyar nyelv is. Például vegyük az Évához intézett, feltételezett első Ádámi mondatot: *Né vagy te, Te né vagy*. Ebben benne van egy másik női név is: t-**E** **NÉ**(h) vagy. De a NÉV szó is: te **NÉ** **V**agy. Ugyanakkor az ÉVA név is: te **nÉV**Agy.

Arra, hogy ez így elhangozhatott, bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvi eredetű, román nyelvben rögzült *feleség* jelentésű NEVASTA (*Né vasz te, Né vagy te*) szó. NEvasta (né), NEVasta (név), nEVAsta (Éva). A NEVASTA szó visszafordított alakja VENA/STA, melyben jelen van a másik ősi női név (ősmagyar)

Ena, Enéh, de a **N/Éva, Vé/n/a is**, mely latinosan **Vénusz**. A **V** hangnak* kulcsszerepe van a nőiséggel kapcsolatos szavakban: kedves, elbűvölő, varázslatos, vonzó.

Az oda-vissza szófordítás gyakori magyar nyelvi jelenség, főleg kedves lények, fontos fogalmak, érdekes vagy sűrűn használt tárgyak esetében fordul elő. Mivel a világon létező lények közül a férfi számára a nő a legkedvesebb, így a vele kapcsolatos kifejezésekben a szófordítás rengeteg változata alakult ki az ősmag(yar)-nyelvben, és él mai napig az utódnelvekben.

Kisgyerekként nagyanyámtól hallottam egy ritkán használt kifejezést: vasztok. Amikor az udvar zugaiba behúzódó, elbújó, **vackolódó** csirkéket kereste, kérdezte: Hol **vattok**? Itt **vasztok**, **vaszkolódtok**?

Érdekességként: románul a **lenni** ige **van** alakja **este** (j/eszte), melyben szintén megjelenik az **st – szt** páros. Ha innen a megyünk a **lett, lesztek** szavaink nyomán a **vagytok, vattok, vasztok** irányába, és a **v** zöngétlen párjára, **f** hangra, az **a** hangot **é**-re váltva, a **vasz**ból **fész** lesz: **fészek**. A **vaszok** is **fészek**, **vaszkolódik**, **vackolódik**, aki helyet készít magának. Az **sz** hang itt jelentős értelmi kulcs: **vac/sz/kolódik** **fész**kében, **szöszmötöl**, **szedelőzködik**. A nő **ösz**tönből eredően „**fész**ekrakó”. **NEVASTA** – né vasz te, né vagy te, szülő, **fész**ekrakó, **vasz**okrakó ÉVA, ENA, ANA, Anya.

Azonban a román fülnek ezek az alkotó gyökök nem mondanak semmit, mivel ez a szó ott csak egyetlen jelentéssel bíró, kihangsúlyozott vonások nélküli, arctalan betűalakzatba összeállt szóként van jelen, melynek alkotó elemei csak magyar nyelven hívhatók elő, fejthetők meg, csak magyarul érthetőek.

Mondják néha egy-egy bámulatos tehetségre: *honnan ez az írói, zenei, festői stb. véna?* A **véna** itt az öröklődő tehetség **vonala**, **vérvonal**, eredet, származás, mely visszavezethető akár **N/Éva Vénáig**. Érdekes módon a latin nyelv megőrizte ezt az ősi kifejezést, mert az **eredet**, **forrás** szavakat **ver** szóval fejezi ki. Az ősi **vér** szó értelme: e **vér**ből való, innen **ered**.

A nőnek alapvető szerepe van a családalapításban, és ebből következően a leszármazási vonal alapja, családfák, nemzetségek nemtője. A **VENASTA** szófordított alakból a **NASTA**, a **diNASTiA** szó része.

És itt érdekessé válik a szófejtés!

A kötött mássalhangzó-párosok felkutatása közben figyeltem föl az **st** párosnak a **test**, **testvér** (egy **test**ből eredő, ugyanaz a **vér**, egy **test**, egy **vér**) **nöstény** szavakban való jelenlétére. Ám ez jelen van a román **naște** – **szűl** szóban, de az **st** (**szt**) változata a **NEVASTA** szóban is. Az **szt** páros a magyar nyelvben a **tisztel** szó tengelyhangzója is. A jó feleséget megilleti a **tisztelet**.

Az **st – szt** páros a **VENASTA**, **DINASTiA** szavakban is kulcs, és a kiemelt résznek kapcsolata van a **nász** szavunkkal, de idegen nyelvi **szűl**ni jelentéssel is. Ezt alátámasztani látszik a **nas/z/ta** szóban levő **szt** páros, mely az **osztás** tengelye, és a szülés folyamán ez történik: egy előből még egy élő. (Az **szt** párosról bővebben a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvben)

Tagadhatatlan a fentiekben felsoroltak közti értelmi kapcsolat, mert ezek a kifejezések ugyanazon fogalomkörhöz tartozók, ám felbontani, magyarázatot adni mindezekre csak az eredő **vér**nyelvbe, a ma magyarnak mondott nyelvbe visszahelyezve lehet. De ez egyben azt is jelenti, hogy a hasonló alakban már létező ősmag(yar)-nyelvi szó sodródott át idegenbe, megőrizve alkotó részleteiben a magyarul érthető voltát.

Az ősmag-nyelv kifejezési gazdagságára példának felhozhatók a **víz** jellemzői szerinti megnevezései is: **nedű**, **pü**, **h/id**/eg, **üd**/e, **vánd**/or, **ved**/el, **med**/er, **lé**, vagy a **zsil**, **zsind**, mely hangvonatkozás.

A **madár** esetenként szófordított megnevezései is: repeső – **pesőre** (passaro), **verdeső** (bird), lebegő, lefegő, **fegőle** (fogel), **lendülő** (lind), **bolyongó** (burung), **szálló** (ucello), **térengető** (tori, vultur), **sivalkodó**, **visalkodó**, **aviskodó** (avis) megtalálhatóak az utódnelvekben. Bővebben a *Kötött mássalhangzó-párosok* című könyvben. Egyébként a **sivalkodó** gyerekekre mondják: **viselkedj!**

* A **v**, **n** mássalhangzók mellett ilyen hangok még a **c**, **h**, **d**, **l** és mások is. A Biblia első könyveiben két női nevet említ: Hada és Czilla. Ezek akár ma is beillenek a magyar női névtárba. Egyébként a Bibliában levő, Özönvíz előtti összes nevek magyar hangzásúak, csak héberre torzították, de komoly hang- és gyökelemzéssel magyarul megfejthetőek, mivel akkor még az ősmag(yar)-nyelvet beszélték.

A mai magyar nyelv ősmag(yar)-nyelvi kötődése a gyökök, szavak fordíthatóságán kívül a **kötött mássalhangzó-párosok** jelenlétéből is látható. Mind az ősnyelvben, mind a mai magyar nyelvben – gyök-, vagy teljes szófordítással – képezhetők azonos értelmű szavak. A gyökfordíthatóságot a kutatásban figyelemmel kell kísérni. Rengeteg ősmag(yar)-nyelvi szó jutott az utódnyelvekbe fordított gyök alakban. Komoly, elmélyült kereséssel idegen nyelvekben megtalálhatók ezek a szavak. A keresésben segítenek a már említett **kötött mássalhangzó-párosok**, melyek rendkívül megbízható azonosítók.

Egyik példa erre az **erdő** szavunk az **rd** párossal. Az **erdő** románul **codru**, **pădure**.^{**}

E két szó első látásra nem úgy néz ki, mintha az **erdő** megfelelője lenne, és az egyik tengelyében **rd** helyett **dr** páros van, ami nem mindegy.

Ám fordítsuk meg a szavakat: **urdoc**, **er/u/dă/p**, és rögtön ismerős lesz, mivel az azonosító **rd** kötött mássalhangzó-páros is fordul. Ez azt jelenti, hogy a szófordított alak jutott át az utódnyelvbe. A magánhangzók hangváltása – e > u, ő > o –, az öröklő nyelv hangzástörvényei miatt van, bár ha a **szurdok** szavunkat vesszük, annak fordítottja **kodru/sz**. Léteznek **szurdok**völgyi erdők és talán innen fordult a név.

Egy kis kitérő: a mély **szurdok**völgnél az **u** hang mélysége a kulcs, az **r** a rengeteg, a **d** a folytonosság, esetleg a völgyben folyó patakvíz (id) – **rd** – erdő. Azt, hogy ez egy különleges erdőféle, az **sz** hang, a **szu** gyök sugallja, a **szug**, **zug**, **szöglet**, székelyül: **szegélet** szavakban (Pest ilyen **szögletei Szugló, Zugló**).

Ám a **codru** eredete sem így, sem úgy nem kétséges.

Ugyanígy a már említett madár, mely **repes**, s melynek egyik ősi neve a **repeső**, ennek egy szótagfordított alakja a **pesőre**, s mely alapja lett egyes nyelvekben a madarat jelentő szónak. A portugál **passaro**, galíciai **paxaro**, román **pasăre**, spanyol **pájaro** stb.

A másik, teljes fordított alakja: **repes** – **seper**. A **repeső** madár az **áert seperi** szárnyaival, majd az **áerből reászáll bujkára**, azaz fészke. A **bujka** a fészek egyik ősi neve.

A **bujka b** hangja **boldog** jelentésű, az **u**, **ú** legmélyebb hangjaink (**búvár**, **úszó**, **kúszó**, **kút**), a **j** hang a **jót** jelenti. Fészkünkbe **bújni** jó, a kisgyerek anyukájához **bújik**, mert nagyon szereti őt.

Szótag-fordított alakja **kujba**. A **cuib** – **fészek** románul. Ha tovább fejtegetjük: a szerelmesek fészkükbe (**bujka**) **bújnak** el a világ szeme elől **összebújni**, **bujázkodni**, **bujtatni**. A **buja** szó gyöke **buj**, fordítsunk rajta, **jub**. Románul **szeretni**: a **iubi**.

A finnugristák a görög **bio** szóból eredeztetik a **buja** szavunkat. Persze, van is kapcsolat... csak épp fordítva. Ha viszont a fenti eszme-futtatást (**bujkában összebújni**, **bujázkodni**, **bujtatni**) le tudják vezetni akár új-, akár ógörögül, akkor le a kalappal.

Komoly kutatással, ezrével lehet ilyen megfordult gyökökből idegenbe szakadt szavakat találni, de azokban a nyelvekben nincs magyarázat az alkotó hangokra, gyökökre, csak magyarul.

Minden beszédhang külön egyéniség, vagyis egyéni jellemzőkkel bíró kifejezési hangalak, és értelme kizárólag csak az ősnyelvhez legközelebb álló magyar nyelven boncolható, magyarázható.

Az embereknek is különbözőek a jellemzőik, és nem mindegy kikkel társulunk, mert minden kapcsolatban más és más jellemzőink domborodnak ki. Van oly társ, aki jóra, és olyan, aki rosszra ösztönöz. Nem mindegy, hogy mi vezetjük életünket, vagy más vezet minket. Kapcsolatainktól függ életünk értelmes – értelmetlen volta.

Ez érvényes a hangoknál is. Mivel minden hang külön egyéniség, mely sajátos jellemzőkkel bír, így szóalkotás közben, más hangokkal társulva, azok hatására különböző jellemzői domborodnak ki. Még az

^{**} A fent említett román nyelvű szavak egyike sem latin eredetű. Latinul **feleség** – **uxor**, **marita**, **erdő** – **saltus**, **silva**, **madár** – **avis**, **fészek** – **angulus**, **nidum**, **szerelem** – **amor**.

Az is megjegyzendő, hogy ezek a román szavak nem a két nép erdélyi egymás mellett élése idején átszívárgott, torzult szavak, hanem ősmag-nyelvek, még a nyelv szétrobbanása idejéből valók. A román nyelv közel fele jóval régebbi a latin nyelvnél, és visszavezethető a mezopotámiai nyelvrobbanásig (**mezo** – **mező**, síkság, **pot** – **víz**, **ám** – **számos**, nagy, **Nagy vizek mezeje**, **Bóvizű síkság**). E nép nyelve jó részének eredetét valahol a perzsa térségben kell keresni, ahonnan a rómaiak rabságba hurcolták elődeiket.

sem mindegy, hogy valamely hang előtt vagy után foglal helyet a szóban, vagyis ő vezet, ő a kulcshang, vagy másodlagos – vezetik.

Különösen az ellentmondásos **d** és **v** hangoknál ütközik ki a hanghelyezkedés nyomán előálló értelemváltozás, vagy a társult hangok hatása. Például: **vad**/ul, **vád**/ol avagy **véd**, **ved**/el, **vid**/ul

E két hang az **u**, **a** és **r** hangok társaságában **durva**.***

Nem mindegy, hogy a **d** hangot milyen oldalról éri az **e**, **é** hangok hatása, lehet ellenálló **de**, ám ha körülveszik – **édes** –, akkor jóra ingerlik, ha két **d** közé áll az **e** hang, akkor kellemes a hatása: **ded** (kerek**ded**). Az **i** hanggal **didi**. Ám ha a második **d** hang helyett a lengő **l** hang lép be, akkor **dili**.

Az **e** hangok az ellentmondásos **dv** hangpárost körülölelve, is jó hatást gyakorolnak: **kedves**. A **k** hang kemény beható hang – **ék** –, de itt a **k ékes**, vagyis hatékony szépség jelentése domborodik ki. Ha a **k** hangot – a vízzel kapcsolatos szavakban kulcsszereppel bíró – **n** hang váltja, már más az értelem: **nedves**. S ha az **r**, a romlás, rombolás kulcshangja, akkor viszont: **redves**.

Ugyanígy az **ü** és **ö** hangok is: **üdvös**.

Az **o** és **a** hangok már más irányba terelik a **dv** párost: **odvas**.

Tehát a hangok jellemzői, azok egymásra gyakorolt kölcsönhatása adja meg a kifejezés végső értelmét.

Van azonban egy érdekes hangunk, egy magánhangzó, az **E** hang mely különös jelentőséggel bír rendkívüli kifejező ereje okán. Mind az ősnyelvben, mind a mai magyar nyelvben legtöbbször előfordul magánhangzó. Hogy miért? Az alábbiakban választ kapunk erre.

Az **E** nem csak hang!!! Mély értelmű fogalmi tényező!

E e, **É é** „Alsó nyelvállású, ajakkerekítés nélkül elül képzett rövid, illetve hosszú magánhangzó.”
Idézet a MÉKSz-ből.

Az **E** hang közelre mutató szó: **e**, **ez**. Helyvonatkozású irányt mutató: **be**, **fel**, **le**, **el**. Kérdő szócska: **-e?**, **-é?** Leggyakoribb magánhangzónk. Az **e** hanggal kezdődő szavaknál az **e** mutat rá a lényegre. Az **e** hang jellem vagy állapot megnyugtató egyensúlyhelyzetét is jelzi. Az **é** hang szerepe helyenként *ujjongó*, *figyelemfelhívó kedélyhang*, máshol magasra mutató, *élettel*, *értelemmel*, *értékkel*, *mértékkel* kapcsolatos. Az **é** birtokot jelölő hang is: **Évié** Feri, **Ferié** Évi.

Az **E** hang határozott előre, hátra vethető mutatószó, bemutató hang a szó elején, közepén vagy végén: **E** nélkül, nélkül**E**, **EmErrE**. Amikor **E** hanggal mutatunk, olyankor már megközelítettük a bemutatandót. Az **EmEz** a **szám**os többi hasonló közül a legközelebbi.

„*Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.*” JÁNOS ev. 1:1

Ma is vannak oly vidékek, ahol az **ég íg**. Tehát a KÁROLI GÁSPÁR idejében beszélt nyelvezet szerint hosszan ejtették az **íge** szót. Ez felbontva azt jelenti: **ígE**, **égE**, **égi E**.

JÁNOS evangélista írja az 1:3. versében: „*Minden őáltala lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett.*”

HERMESZ TRISZMEGISZTOS szerint Isten nem személyesen teremtette a világot, hanem a Szó által. Azaz az **Íge**, **Ígi E**, vagyis az **Égi E** által.

MAGYAR ADORJÁN szerint az ősmagyar hitvilágban: „*A Nagyisten neve mindig egy mássalhangzós, Ég, Egy.*”

Ebből következően, ha a **G** a fizikai világ valahol létező forgási tengelypontja, akkor a szellemi világ tengelye az **E**.

*** Egy kis kitéréssel megjegyzendő: nem mindegy, hogy egy nyelvet, hangzástörvényei szerint alacsonyfekvésű, vagy magas fekvésű magánhangzók urálnak.

Ha az ógörög nyelvet nézzük, azt a magas vagy középfekvésű magánhangzók uralják, szóvégződéseik is: -asz, -esz.

A latin nyelvre alacsonyfekvésű magánhangzók túlsúlya jellemző, szóvégződéseik: -usz.

Ezek szerint a két nép nyelvéből az is kiviláglik, melyik volt közülük fogékony a művészetek iránt, és melyik volt kegyetlenül, durva, vérengző történelme során.

Ha végigtekintünk a két nép történelmén, a görög nép vívott háborúi ellenére (egy nép sem volt mentes harcoktól) magas minőségű művészi alkotások ezreit hagyta maga után. A rómaiak – a történelem egyik legkegyetlenebb népe – után azonban mindenhol vér folyt, és alig maradt nyoma a művészetnek. Ami viszont maradt, azt vagy rabolták, vagy az is görög művészek kéznymait viseli

Mély értelmű hangként, az **E** hang az **Erő**, az **ŐSEGY** hatékony **Erejének** kifejezője a nyelvben! **Erő**, **Emberség**, **Erény**, **Erkölc**s, **Egység** fogalmak kifejezéseinek meghatározó kulcshangja.

A **GY** szerepe összetett. A **GY** kulcshang, az **eGY**, **aGY**, **naGY**ság fogalmi hátterében. A **GY** a **cselekvés**, **alkotás** kifejező hangja: **gya**, **dja**, **dia**, és mind az **EGY**, mind az **AGY** esetében elsősorban a **cselekvés**, **alkotás**, **teremtés**, és az ezek mögötti megfoghatatlan **naGY** erő fogalmát képviseli épp, mint a **leGY**en szóban. A **GY** hang a MÉK Sz szerint: „*Mássalhangzó: a d és a j hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a ty hang zöngés párja.*” Ezt nagyon fontos megjegyezni, mert a továbbiakban sok esetben magyarázatot kapunk egyes jelenségekre e felbonthatóság nyomán.

Az **EGY** ugyanakkor a két véglet összefoglalása: **Erő** és **Gyengeség** (gyöngédség).

Megjegyzendő: **egy hang többféle értelmet vihet be egy kifejezésbe, akár hármat is, különböző belső értelmi jellemvonásait mutatja más és más hangok társaságában.**

Az **egyenes**, **egyenletes** szavak olyan valamit sugallnak, mintha a magasugró léce lenne, egy oly szint, melynek megfelelni vagy nem megfelelni a kérdés. Akár a mérleg **egyenlegnyelve**. Ez az **Elfogadott** szint. A magyar nyelv **E elven** alapuló nyelv. Ami **E** mértéknél magasabban van az a **léptékekkel** magasabb, kiemelt **Érték**.

Az **E** hang az emberi agy két féltékéje közti működési egyensúly szabályozóhangja, a tökéletes egyensúly mérlegnyelve az e nyelven gondolkodóknál. Lehetett bármilyen származású tudós, ha ő magyar nyelven gondolkodott, csodákra volt képes. A **siker titka a nyelv** és a hozzá tartozó műveltség, melyből meríthetett! E meghatározó szereppel leggyakoribb magánhangzó az ősmag(yar)-nyelvben, és a mai magyar nyelvben is az. Rendkívül jelentős, mert fogalmak mély értelmi hátterének megjelenítője. Az **E** hang eme meghatározó jellemzőinek kibontásán keresztül láthatunk bele a kezdetekbe, a megnevezések eredetibe, a történések okaiba.

Az **E** viszonylatú szavak mély értelműek. A legfontosabb ősmag(yar)-nyelvi kifejezés az **E** hanggal: **EGY**. (Kiss Dénes: Az **ŐSEGY** titka)

ÁDÁM neve **EGYÉN**.

Ő volt a földi **EGY**. **Első GY**. **Első földi alkotó, cselekvő. Első GYártó ÉN – EGYÉN**.

ÉN – ÉrtelmeN nyugvó, alapuló. Az **ÉN** a **VAN** ige fogalmi körébe tartozó. Ragozhatnánk így is: **ÉN** **vAN**, **TE** **léTE**zel, **Ő** **élŐ**.

A földi értel**Em**, az **Emberi lét**, **egy** férfival kezdődött. Saját szempontból ő volt az **EGY ÉN**, azaz **Egyén**. **ÉN**, magas **értelem** alapján álló, nyugvó. Ha átváltunk **a**, **á** hangra, és a **gy** rokonhangzójára, a **d**-re, valamint **én** – **magam**, aki **számít: Ádám. ÁD** – alkot és juttat. **ÁM** – számossá tesz, sokasít. Ugyanakkor **számba** vehető, **egy szem** emberként **számít – EGY személy ÉN, EGYÉN**.

Az **e** hang más kifejezésekben is megjelenik, de az **egy**, **egyenes**, **egyenletes** fogalomkör legfontosabb, legmélyebb értelmű jelentéshordozó hangja. Jelen van mind a kedvező, mind a kedvezőtlen kifejezésekben, és a szavakban lévő társult hangok, kölcsönhatásuk révén, vagy gyökalkotóként árnyalják, segítik a kifejezés végső értelmének kialakulását.

Az **egyenes** azt jelenti, hogy az **EGY**en, de azon belül egy **En** áll a súly, tehát mily**Enségről**, mily-**En**-ségről szól. Az **egyEnletes** ennek folytatása, az **egy-En**-létes, az **egy En** lét, az azon való szétterült nyugvás állapotának leírása.

Az **E** hang által a nyelvben megjelenített **Erő**, **EGY**ségnyi meghatározó súlyhordozó kifejezés a világmindenségben! Az **E** hang a súlyhordozó. A **E**-t követő, helyragnak tűnő **n** hang értelmi társ, mintegy árnyékhang, nyelvtanilag helyrag. Az **egyEnsúlyban** –, akár mintha a kötéltáncos **egyensúlyozó** rúdjának középpontján volna egy **E** betű –, az **E** a **billEnő** **pont**.

Elvont értelemben **Egy En** áll a világ! Fontos az, hogy az **Egyben E** van, mert így **egy-Es**. Továbbmenve: **egyE**nes, **egy En**-es, azaz **egy En** álló, nyugvó. Az **egyenletes**, **egy En** létes, egyszintű, hullámmentes, sima állapot.

Az első ember hasonlítás alapot keresett minden megnevezéshez. A víz első megnevezése **id** (**ü**d/e, h/**i**d/eg). Az **egyenletes** hasonlata innen jön: **idenlétes**, **idenletes**, vagyis hasonló a sima, nyugodt víztükör felszíni állapotához. Ez az **ŐSEGY** **jelenléte**. („...és az Isten lelke lebeg vala a vizek felett.” 1 MÓZES 1:2)

Fontos, hogy *E* alapon nyugvó, vagy sem a kifejezés, hogy a szóban van *E*, vagy nincs *E*. Ez öskérdésként is így hangzik: van-*E*, nincs-*E*? Mert ha nincs *E*, vagy volt, de kiesett, esetleg kiütöttük, akkor *E*tlen, *E* nélküli, és nemcsak a kifejezés, hanem egész értelmi háttére!!!

Előrebocsátom, hogy az *-etlen*, *-atlan* fosztóképzőknek a *hat* és *hét* (nem tőszámnévi jelentésben) gyökökkel való kapcsolatukban széleskörű értelemmélyítő szerepük van. Ezt a hivatalos nyelvtan meg sem említi, mivel a hivatalos nyelvtan csak száraz szabályokkal foglalkozik, és nem néz a hangok, gyökök rejtett értelme mögé.

Visszatérve az *E* hangra, megjegyzendő, hogy nyelvünkben egész sor kifejezés van, mely leírja az életben mutatott magatartásformákat. Többek közt: *emberies* (emberes, emberséges), *egyenes*, *engedelmes*, *kegyelmes*, *értelmes*, *érzelmes*, *kellemes*, *jellemes*, *fegyelmezett*, *figyelmes*, *rendes*, *fejlett*, *szeretetteljes*, *lelkes*, *kedves*, *becses*, és még sok más *E* fogalomkörbe tartozó kifejezés, melyek az *ŐSEGY* által meghatározott egyéni, személyi, erkölcsi viselkedési tartásformák!

Az *engedelmes*, *kegyelmes*, *értelmes*, *érzelmes*, *fegyelmezett*, *figyelmes* szavakból kiérezhető, vagy leírva látható a gondolkodáshoz, *elmé*hez kötődés.

A *kellemes*, *jellemes* szavak, tengelyükben a *meleg* fordított gyökével vonzó emberi tulajdonságokat jelenítenek meg.

Ha ezek *E*tlenné válnak, akkor megbomlik az *egy En* álló *egyEnsúly*. Akkor *E*tlenné, vagyis *E* nélkülivé, *E*netlenné, *En* nyugvó súllyal nem bíróvá válnak: *egyEnE*tlen, *engedE*tlen, *kegyE*tlen, *értelmE*tlen, *érzelmE*tlen, *kellemE*tlen, *fegyelmezE*tlen, *figyelmE*tlen, *rendE*tlen, *fejlE*tlen, *szeretE*tlen, *lelkE*tlen, *kedvE*tlen, továbbá *emberTE*tlen, *jellemTE*tlen, *becsTE*tlen lesznek.

Figyeljük meg a fenti kifejezéseket a hangok értelme, s azok kölcsönhatása, gyökalkotó volta függvényében. Előrebocsátható, hogy *-etlen*, *telen* fosztóképző *-len* végződése a *nel*, *nél*/kül jelentésű gyök fordított alakja. Ez a *-atlan*, *-talan* esetében is érvényes (*e > a*).

Az *egyenetlen* szót alkotó elemeire felbontva érdekes jelenségekre bukkanunk. A *netlen* különvéve azt jelzi, hogy *net nélküli*. A *net*, a *ned* (lásd fennebb: *id*, *üd*, *ed*, *nedv*) rokongyöke, és a *sima*, *világos*, *fénylő*, *csillogó*, *tiszta* jelentése a vízfelület hasonlóságából indul, tehát felületvonatkozású. E jelentéssel jutott át az utódnnyelvek közül a latinba (*nít*, *níteo*, *nítida*), származéknyelveibe (román: *net*, *neted*; olasz: *netto*, *nettamento*, *nettare*; francia *nettement* stb.). A *netlen*, durva felületű, nem *sima*, nem *tiszta*, nem *fénylő* stb. Ez a *kenetlen* esetében is érvényes, mely szintén felületi vonatkozású.

Ha a *gy* hangra is kiterjesztjük az elemzést, mely a munka, alkotás kifejezője is, s annak a szóban rejlő értelmét akarjuk látni, akkor úgy is elemezhetjük: *gyenetlen*, vagyis felületileg megmunkálatlan. Példaként: a fa felületi *gyenetésének* szerszáma a *gyalu*.

Az *engedetlen*, szóban találjuk az *ede*, *ded* (*d > t*), *édes*, *kedvesre* utaló gyököt beépülve – az *edetlen* ezen tulajdonságok hiányát jelzi. Tovább menvén a gondolattal: ha az *engedelmes E*tlen, *engedetlen* lesz, megromlik, így *engedelmes elme* hiányában elveszíti az *E* vonatkozását, s egy másik állapotba tagolódik be: *_ng_d*, azaz *IngAd*, vagyis *IngAd*-ozó lesz, elveszíti egyensúlyát, azaz az *egy-En*-súlyát, súlytalanná, nyomaték nélkülivé válik, könnyen billenő libegővé.

Az *értelmetlen* esetében is jelentkezik az *elme* szavunk, *elmetlen*, *elmét nélküli*.

Az *érzelmetlen* szóban szintén az *elmé*re utal, de a *z* hang különleges zöngéje vezeti be, mely az *elme* érzelmi, lelki illettségét mutatja akár az izgalom, zavar, zene, zokog stb. szavakban.

A *fegyelmez* szóban is jelen van az *elme* és a *z* hang, ám itt nem bevezeti, hanem követi: *elmez*, *elméz* (tanácsol, szigorít), *elmé/s/z*, vagyis a *józanészre* térítés gondolata bújik meg a kifejezésben. Ha *-E*tlen, akkor nincs eredménye az *elmézésnek*. Ha erélyesebb *ráhatással* sem, akkor *fegyelmezhetE*tlen. *Fegyelmezhet*, mert úgyis *E*tlen.

A *figyelmetlen* nem azt jelenti, hogy *elme nélküli*vé válik, hanem az *egy célpontra irányítás hiányára* mutat, *-metlen*. A *met* – *tem* a *figyelem*, a *vigyázati elem* tömörítése, összpontosítása egy célra.

A **fejletlen** szó az **életrevalóság** még el nem érése, **letlen**, a **létre** készség **nélküliség**, a **befejezés** hiánya.

A **kellemetlen** szóban a **kellem** második szótagja a **lem** a **meleg mel** (**mell**, **emlő** is ehhez kapcsolódó) gyökének fordított alakja. A **kellemetlen**, **lemetlen** e valós vagy jelképes **melegségnek** a hiányáról beszél. A **kellemes** szó tartalmazza az **emes** szavunkat is, mely a női **emlőre**, terhesség **emelésére** utal, az áldott állapotra, mely valaha **kellemes** érzéssel töltötte el viselőjét, és a későbbi **emetésre** (szoptatásra) is utalt.

A **szeretet** **szorzatokkal** (szer-szor-ször) növekvő vonzó érzelmet, és az ezt igazoló **tettek** értelmét sűríti magába. A **szeretetlenség** esetében megszűnik mind az érzelmi hatványozódás, mind a vonzalmat igazoló **tettek** (-tétlen) is.

Mivel a **szerelem** ugyancsak hatványozódó **szorzati** értelmű, és az egyén testi-lelki világába beépülő ihlető, alkotó**elem**ként írja le a kifejezés, akkor eme **érzelem** elmúlta után ez az **elem** minden töltete kihuny, nullára süllyed. (Hasonlít az **élelem** szó felépítésére, mely az **élet** fenntartásához szükséges **elem**, ami fizikailag beépülő **elem**.)

A **kedvEs** is **Es**. Itt a jó életkedvre utal, ami persze kivetítődik a környezetben élőkre is. Ha **E** értékét veszti, **kedvEtlén** lesz, ez viszont rossz irányba tereli **érzelmileg** (érző elme a szívre hat), ám hosszú távon testileg is betegségek, romlás előidézője lehet, nem csak az egyén, de környezete számára is. A **kedvEsség** esetében, de minden **-Esség** esetében is (éd**Esség**, női**Esség** stb.), az **s** hangsúlyozása a kifejezés rendkívüli (jó) voltát jelenti.

Ha a **rendEs Etlenné** válik, **rendEtlén** lesz. Ha az **e** eltűnik, marad a **r_nd**. Ez esetben az **ürt** egy másik hang tölti ki, felcserélődik, lehet **rond/a**, majd **d > gy** hangváltással még tovább romlik, **gyűrődik**: **ringy-rongy**, **ringy/ó**.

A **kegy**, **kegyelem**, az **ŐSEGY**től jövő bizalmi **elem**, mely lelki visszahatást feltételez. A **k** a **hatékony ék**. Mind az **l**, mind az **m** lágy, **kellemes**, érzelmi hangok. Ha a **kegy etlenné** válik, az **etlén kegy**, **k_gy**, **kegyetlen** lesz, **gyalázkodó**, **gyűlölködő**, **gyilkos kigyó**.

A **felEség** szó is **Es**. Ez nem az a **fél**, mely az egész megtörése nyomán előálló **elem** (lásd alább). Ez olyan **fél**, mely az egy, az egész építő alkotó része. Nem az egytől elváló **fél**, hanem az egyet alkotó összeillő felek egyike. Ez az állapot **Es**, **tiszteletteljEs**, azaz **tiszta étellel teljes**, és az **ég** által is elfogadott **E** vonatkozású, minthogy a **tisztEsség** is **Es**, **tisztEs égiEs**. Egyszerűbben: **tisztEsségEs**.

A szerelmesek **EgyEtlénEm** megszólításában a másik fél fontosságát emeli ki, s jelzi, hogy sem az **Egy**, sem az **Em(ber)** nem tartalmaz **E**-t tehát **Egyedül** számára nem célravezető az élet, hogy társ kell ahhoz, hogy betöltse szerepét a Földön. Vagyis: te **Egy Etlén** vagy **nélkülem**.

Ugyanakkor vannak tekintélyfüggőséget kifejező szavak, melyekből kiérezni, hogy megvalósulásuk egy **hatalom**tól, vagy **hatalomra** érvekké váló **ráhatástól** függ. Ha **hatásos** az érvekre alapozott kérelem, akkor a **hatalom** szerint is megengedhető. Adott esetben a **hatalom** tapintatos **ráhatással** engesztelhető, ez esetben **hatásos** az érvekre alapozott kérelem, azaz **kérhető** a siker reményében.

Ha a **hatalom** szempontjából elfogadhatatlanok az érvek, akkor részéről megengedhetEtlén, a kérelem tárgya. Ez okból a **hatalom** engesztelhetEtlén, kérlelhetEtlén keménységű lesz, és nemhogy a **hat** érvre, hanem a **hetedikre** sem, sőt **hetvenhetedik** érvre sem enged, mert vagy a kérelem – a kérés eleme, tartalma – vagy maga a **hatalom Etlén**, nem **E** viszonylatú.

Az **EGY**, a benne levő meghatározó **E**- nélkül csak **-GY** marad (A **gy** hang a **d** és **j** hangok bizonyos tulajdonságait egyesítő hang – Magyar. Ért. Kéziszótár)! Az addigi teherviselő **E** nélkül az egy**Ensúly** megbomlik és a súly a **GY**-t terheli, mely magában (**E** nélkül) **gyenge** (gy/enged), **gyámolításra** szoruló.

Ez történik az **EGY**énnel is, ha **Etlén**-né válik, ha nem az **E**-n nyugvó súllyal bír, akkor súlypontját veszítve könnyen billen, elfordul az **ŐSEGY**-en nyugvó állapotról. Ha az **E** elkülönül, **fél** lesz, **félremegy**,

átkerül a **GY** másik oldalára (gye), és az ellentmondó **d** hang mellé társul – **dE** – már nem egy**E**nes, hanem ferd**E** lesz, szembehelyezkedő az **ŐSEGY**-gyel. A **ferde** az egyenestől eltérő irányú. Az **rd** páros a **ferde**, **herd**ál, **horda**, **korda**, **mord**, **ordas**, **ordít**, **ördög**, **zárd**a, **zord** szavakban nem kellemes sugallatú.

E **félségi** állapothoz kötődő kifejezés, a **félelem**. Az addigi egészséges lelki **EGY**ség **fél**betörik, az **E** helyén egy másik **elem** jelenik meg, mely már nem egész, hanem **fél**: **félelem**. E szót nem lehet **Etlenné** tenni – nincs **félelmE**tlen, **félelemTE**len szavunk –, ez maga az **Etlenség** félel**ME**Tes állapota, azaz az **ŐSEGY**től elszakadt, **Etlenné** vált **E/GY**én/ge/ **elme** **TÖM**ör riadalma.

Az **Etlenné** vált **k/Egy elem** helyét átveszi a **fél elem**.

Továbbiakban **EGY** helyett, a **d** társaként – **dE** – (**d > gy**) **GYE**-ng-**E**, leng-**E** **E**-ként **tEng**ődik. A **teng** a **tengely**, mely körül **kileng**, az **inga**, a **kilengés** **tengelye**, mely a bizonytalan **ingatagságot**, és nem az erős, egyenes tartást szemlélteti.

A forgás tengelye más. Ez az **ŐSEGY**, a világ legfontosabb pontján álló, minden titkot birtokló, akin fordul a világ sorsa, aki körül a világmindenség elforog. E **TEN**gely nem eng**Ed** a **dE** ellentmondásának, csak az **egy E**-n létező, végbemenő, egy-**En**-létes, azaz **egy-En**-létes, **egyenletes** körforgást enged.

Az **ŐSEGY** **tEng**elye körül csak a **RE**-n nyugvó megrendíthetetlen (**rendön**thetetlen) **d** lehet meghatározó (**rend**), és nem az ellentmondó **d**. Nem eng**Ed**, s csak az **enged**-**elmes**, azaz **elmés**, vagyis az **ésszerűen gondolkodó** foroghat el **tengelye** körül. Csak az **enge**-**delmes** lehet végül **diadalmas**.

A **d** (és a **v**) ellentmondásossága itt is kitűnik, lásd: **véd** – **vád**ol.

Az **ŐSEGY** az egység megőrzése, az irány tartása végett jelt állít. Egy jelképes **feszesség**, mely egyenesen áll, és egyenes utat mutat. Az **f** ugyanakkor az erő kulcshangja (**for**/te). Így az **f** az **ŐSEGY** erős jelmutatójaként **egy**enget az úton – **fegyelmez**, **figyelmeztet**: **így** járj, **fegyelmeztet**en, mert ez az **f**/egy**E**nes irány (**e**, **i** értelmi együttműködés). Ez esetben megtart **fesz**esen **EGY**ként, **EGYÉN**ként, erős (**forte**) **EGYÉN**iségként.

Ha nem tartod az **EGY**enes irányt – **fedd**. A **gy > d** hangváltás és kettőzés, bekeményítést jelez. De a **d** hang itt a **védelem** jele is! A **fedd**éssel **véd** a rossztól, büntől.

Lehetne folytatni, és ezt mindenki megteheti.

Az **E** hang a **hely** szóban is **helyettesíthetetlen** meghatározó értelmi kulcshang. A **hely** adott esetben érzelmi töltetű fogalmi kifejezés. Ezt a **h** és **ly** hangok okán bizonyítottnak vélem. Erről alább.

Egy **hely** lehet **esetleges** vagy **kijelölt**. Az esetlegesség kifejezés tartalmazza létrejötté körülményeit – oda **esett** az **E**. Az **s** itt a súly (az **eső**nél súly mellett még a **suhogó**, ismétlődés **-és-s-s-s** hangja is). Véletlen esetén (esetlegesség) oda**EJ**tették, így oda **EJ**tve, ott lett véletlen (**vél** – **gondol**, véletlen – előzetes megfontolás nélkül) **hEJe**, azaz **helye**.

Az emberi történelem hajnalán a **hely** kijelölése lelki tényezőktől függött. A **hely** bensőséges viszonylatú volt, és mint ilyen, erkölcsi magaslat. Mire jelöltek **helyet**? *Otthon*, *imádat*, *végső nyugalom* céljaira. Mindannyi bensőséges hangulatú, „magyarul”: intimszféra. Ezeken kívül a testi szükség dolgnak helye, ahol szintén egymagában illő lennie az embernek.

Mi a **h** és **ly** hangok értelmi sugallata? Mindkettőről írtam az *E nyelvben győzni fogsz* című könyvben.

A **h** oly **hang**, mellyel legbelső önmagunkat adjuk. Mélyről jön, a mellkas közepéből, a lelki, szívbeli érzelmek, indulatok – a jó vagy rossz **hangulat** félszke közeléből. A **h** hangot a Czu-Fo szótár is kedély**h**angként jelöli. A **h** meghatározó a **fohász**, **óhaj**, **sóhaj**, **kehely**, **hüvely**, **lehelet**, **méh**, **hit**, **hála**, **hűség**, **háborgó** stb. szavakban. Kipróbálható – a **h** kiejtésénél szinte egész belső önmagunkat adjuk.

Az **ly** hang meghatározó hang a **lyuk**, **mélység**, **vályú**, **kehely**, **hüvely**, **rejtély**, **bélyeg** stb. szavakban, ahol értelmi háttére többirányú, de a **hely** kifejezésben főleg a **mély**ségre (érzelmi), és a **bélyeg**re vonatkoztatható. (A **bélyeg** szó eredete: állat farába **bé**-égetett **jegy**, **bé-jegy**, régiesen még **bilog**, **bi-log** innen a **logó** is, azonosító **jegy**.)

Vannak szavak, melyekben a magánhangzók változhatnak, és a tájak nyelvei ezt be is igazolják. Ám a **hely** mindenhol **hely**. Kérdőszóval lehet próbára tenni. **Mely hely**?

A bensőségesség meghatározója a **h** hang: **hon**, **otthon** stb. Kérdőszavai: **hol**, **hová**, **honnan**, esetleg a táji **hun**, **hunné** stb.

A **helyes** azt jelenti, hogy a **hely Es**, vagyis tartalmazza az **Et**, így tiszteletre méltó.

A **hElyTE**len nem azt mondja, hogy nincs meg már az **E** (nincs hely**Et**len szavunk sem), hanem azt, hogy valamely **tettünk** nem arra a **helyre** illő, vagy valamit nem jó **helyre** /ej/**tettünk**, nem jó **helyen** vittünk véghez. Mert mivel ott az **E helye** van, oda más nem illő, vagyis ill**Et**len lenne (az **E** értelmi háttere a fontos!!! – **ŐSEGY**). Tisztelet nélkül ill**Et**tük a **TE** méltóságát (lásd alább: ember**TE**len, jellem**TE**len). Ahogy egy régi mondás tartja: '**TE**mplomban nem illik **fütyülni**.' Vagyis nem ott van a **helye** a **fütyülésnek**.

Tehát meg kell őriznünk, védenünk **hely**ünket, és óvnunk kell nem oda illő tettektől, tárgyaktól, mert **személyi**-fizikai értelemben **mély**ségesen legfontosabb tényező az életünkben. **Bélyeg**ünket (**mély** jegyünk **helyét**) hordozza, és **bélyegét** hordozzuk mi magunk.

Tökéletes – összetett szó. A cselekvést jelentő régies **ták, ték, tik, tok, tök, tuk** teremtőgyökök, és ilyen vagy fordított alakban beépülnek: a **ták**ol, **játék** (jó, kellemes munka – jó **ték, játék**), **érték** (magas minőségű termék), **jó**tékony, **kárték**ony, **teker, köt**, **rostokol, tokány, kotol, tukmál** stb. szavakba. A **tök**öl szó nem feltétlenül útszéli értelmű, nemi szervre utaló. A **tök** gyökfordított alakja a **köt**. A **tökéletes** szó a cselekvés eredményét írja le: **életes, életre** való munka, oly munkaeredmény, mely tele van **élettel**. A **tökéletlen** ennek ellentéte, **életre**valóságot **nélkülöz**ő. A **tökélE**tes esetében az **E** a minősítés, a **t** a **tevékenység, teremtés** jelölőhangja, összességében **tök életes**, azaz: **tök** jó. A **tökélE**tlen, **élet nélküli**, nem **életre**való, sőt van egy olyan kicsengése, hogy **életlen, él** nélküli, ami nem vág – tompa.

Az **É** a legmagasabb fekvésű magánhangzónk. Az **ÉS** nyílás (**rés**) ahonnan fény áramlik. Térelválasztó, mely a dolgok titkát, nyitját takarja. Csak rajta átjutva **IS**merhető ki a temérdek titok, mely nem mindenkié!

Az **és** kötődés is (szavak, mondatok közt). Az **s** hang a súly szó kulcshangja. A **T tett, teremt, lét, történet, múlt**. Az **ÉS** az **E**-n nyugszik, még inkább a **TE**-n (**Teremtő Erő**). Rejtvényyszerűen is leírható:

ÉS
TE

Azaz, a titkok nyitja az **ÉS**, a **TE**-n nyugszik, ez lehet **ÉSTEN, ISTEN**. A **TEN** végtelen **Teremtő Erő, ŐSERŐ, ŐSEGY**, a végére me**het**etlen hatalom, mint a **TEN**ger.

A **Teremtő Erő** birtokolja, így ő nyitja ki a titkokra rálátás **rÉS**ét, és csak annyit enged láttatni az ember számára, amennyit ő akar.

Az isten**TE**len a vég**TE**lenből a **TE**-hez való kötődéstől fosztja meg magát. De ugyanígy az ember**TE**len, jellem**TE**len, becs**TE**len.

Egyes magánhangzók értelmi közös kifejezőkészsége az **ISMERET** szóból, tájszólási alakjaiból látható. Például: **ismeret, üsmeret, ösmeret, esméret** szavak mind ugyanazt fejezik ki. Ám mégis van egy árnyalatnyi különbség köztük. Az **is-** a folytonos újrázást (**ismét**), az **üs-** az elmélyedést (**sü**llyed, az **üst** is mélység, az **úr** fogalomkörébe tartozó), az **ös-** az átfogó teljességet (**körös**), az **esméret** a teljességhez való **esméglő, mérhető** hozzáadás halvány árnyalatát tükrözi.

Az **E** hang szerepe – fennebb volt szó róla – a **hetes** fogalmi körében is társul a legmagasabb fekvésű magánhangzóval, az **é** hanggal: **hét**. A **hét** szóösszetételekben – beépült **-het-** gyökként – arra utal, ami messze van tőlünk, vagyis elér**het**etlen vagy felér**het**etlen, vagy adott esetben elér**het**ő, felér**het**ő.

Mérlegelés: mér**het**ő vagy mér**het**etlen. A **mérték** oly szint, akár a magasugró léce, amelyhez föl kell emelkedni, és csak úgy érzük, nyerjük el a célként kitzúzott m/**érték**et, mely lehet **ért**elmi magasság, **érthet**ő vagy **érthet**etlen, ez **képE**sség (**E** függvény) kérdése. Az **é** égi magasság. Az **értelem ér** gyöke arra utal, hogy a magasan levő **érték**hez felér**ni**, növekedni, nyúlni, nyújtóznni kell, **er**őt kifejteni. Az **értelem** oly **ékes érték elem**, mely az **elme** tartozéka, szellemi **terjeszkedésre, bővülésre, nyújtózásra** való **képE**sség, hogy fölér**jen** a nagyon magasan levő **ékes értéke**gig. Ez esetben fölér**het**, elér**het**ővé válik az addig elér**het**etlennek tűnő, kutatott, magasan levő **elem**.

Az **é** az **ék**. Az **ék** akkor **szép**, ha **ép**, és **épp** ott **ékeskedik**, ahol valamilyen **szépség ék**ességét emeli ki.

Az **ék** eszköz, **haték**ony, erőt kifejtő, ahol be kell hatolni valahová. A szép nőt **ékít**ő **ék**, a férfi szívébe hatoló.

A szerszámként használt műszaki **ék hatékony**, fizikailag **hatol** be a kijelölt helyre.

A **hetes** jelölhet távoléti állapotot, mivel mindig a messzeségre mutat. Emlékszünk, az a valami, mely oly nagy messzeségben levő, mint a mesében a **hetedhét** ország.

Esetleg a figyelemfelhívások sokaságát: **hetvenhét**szor szóltam.

A témérdek sokat: **hét**száz**het**ven**hét**ezer-**hét**száz**het**ven**hét** darab.

A megte**het**etlen, elvégez**het**etlen, kivitelez**het**etlen stb. azt jelenti, hogy a feladat meghaladja az alany **hatékony**ságát, erejét, képességét. A **képE**sség, **tökéletE**sség, **fejletts**ég szempontjából valaki lehet képtelen, tökéletlen, fejletlen, de **ráhat**ással képez**het**ő, tökéletesíthető, fejleszt**het**ő, ami azt jelenti, hogy **hetes** léptékkel távolítható a képtelen, tökéletlen, fejletlen állapottól. Ha viszont képez**het**etlen, tökéletesíthetetlen, fejleszt**het**etlen, akkor nincs ereje a **ráhat**ásnak, nagyon távol áll, meg sem közelíti, vagy soha nem is ér el a végkifejletig, azaz végére me**het**etlen a **ráhat**ási folyamat – oktathatatlan. A tanítás nem fejt ki **hat**ást.

Itt már ismételtelen egy másik számmal, a **hat**ossal találkozunk. Erről az **a** hangnál.

A fenti bontásból részben megismerhető az **E** hangnak az összes többi magánhangzó közül ki**EmElkEd**ő rendkívüli jelentése, jelentősége, fontossága van az emberrel kapcsolatos kifejezésekben.

Más hangok „társaságában”

Az **eb** szó: **e** bolond **esz**ik **b**omolva, **habz**solva, közben az udvaron **lebz**sel. **Eb**ül jött vagyonnak **eb**ül kell vesznie. A **bec**stelenségre utal.

Az **éber** szó **é** hangja a magas figyelmi készség. A **be** gyök a **becs**, **becs**es dolgokra való figyelés. A **béke**, **békesség** összetett szavak, de ez alakban az állapot **ékesség**ét dicsérik. A **béke** két fél kapcsolatának **éke**, s bár a szó kialakulása más eredetű, ez is benne foglaltatik.

A **c** hanggal előtte címkéző: a **cécó** felhajítás, s ezt a két **c** hang közé ékelve emeli ki. A **cecc!** (cicc), macskariasztó.

A **cenk**, **céda** szavakban **n** és **d** hangok társulnak, és ez nőre utaló. A **cenk** szóban az **nk** kötött mássalhangzó-páros meghatározó jelzőként áll a tisztességes életútról levált erkölcsi bénaságot jelölve, akár a fizikai: **tönk**, **csonk**, **rönk** szavakban. Az **enk**, **En k**, az **E** vonatkozás **kár**hozata.

A **c** hang társaságában kellemetlen hangulatra is utaló: **ecet**, **kecmereg**, **kec**etel (folyamatosan koccanó hangot ad). A **rece** erő behatása által végzett eredményt ír le, és itt a **c** játékos hatása érződik, lásd: **rece**face. A **kacér**, **cérna** (**c** hatás) valami finom, akár játéokra, elérhető **értékes** jóra utaló. A **cérna** kettőt összeölt, az **rn** páros a **párna** szóban is kettőt jelez (pár). A **kacér** árnyékvetülete a **cicerézés**.

Az ellentmondó **d** hang kettőssége hatással van: **kerekded**, **édes**, **ledér**, **kedves**, **éden**, **védenc**. Az érem másik oldalán: **de**, **dermed**. A **dermed** szóban az **rm** páros tengelyhangzó. Az **r** a legerősebb, az **m** (**mol**, **málé**) egyik leglágyabb hang. Az **rm** párosban, akár a **d** hangban is, oly erős ellentmondás van, hogy az **e** hangok nem tudják ellensúlyozni. Jelenlétével a szavakban is fele-fele arányban képvisel ellentétes értelmet. Csak ha a **lárma** – **mormol** szavakat vesszük.

A **dereng** – világosodik, mintha a lélek is belereng, a **dér** el-, előtűnő **fehér**. Az **ng** végcsengő, megvalósulás. Ilyen a **hang**, **reng** stb.

Az **f** hang az erős **fesz**es (**forte**) jelenségek leírója. A **fe** ősgyök értelme a bővítményektől függ. Lehet: **fedd**, **fegyelem** (**d** hatás), **fehér** (a **h** könnyeddé teszi), **fejt** (**j**, **jó**), **fekete**, **fekély** (sötét), **fék** (erős hatású akadályozó **ék**, **k** hatás), **feleség**, **félelem**, **fél** (életre kihatók, **l** hatás), **fenség** (**En** nyugvó). A **fertő** (erősen ártó, **r** hatás), **fess**, **festék** (kellemesen mutatós, **s** hatás), **fesz**es (szíjas). A **fejsze**, **fejtő** (**f**) **szekercével** erővel apró (**ce**) szakaszokra **szedik**, **szelik** (**sz**).

A **h** hang mélységből jövő: **éh**, **henger**, **hely** (úrhatás), **hecc** (lélekre ható **ciki**), **fehér** (**felhő** színe, felszálló, könnyű), **méh**, **here** (úr, öserő, eredet), **hév** (**hő**), a **v** lendület (**vita**, **vitalitás** – életrevalóság)

A **j** hang a **jókedv** felkiáltó hangja: **jééé** (ujjongás), ez lehet egy **jel**, ha viszont az **e** hang van elől, akkor **ej**, mely lehet indulatszó: **ejnye!** Az itt jelen levő **nye** gyök nem feltétlenül rossz. A ló **nyer**ítése lehet öröm jele, de a **nyer**, **kenyér** sem kedvezőtlen értelmű. Az **ej** az **ejtés** gyöke. Bővítmények esetén szintén a

társult hangok „szólnak” bele a végső értelem kialakulásába. A **tej ej** de **jó kifejtett feje**r folyadék. Az **f** az erő (**forte**), a **t** hang a **tett**. Különbösen az emlő a **tej forrása**. A már említett irányjelölő szerepéből jön a **le** ősgyökből a **lejt**, mely szintén **ejtés**, de **lág**yabb. Ezt az **l** hang érzékelteti.

Az **e** és **m** hangoknak jelentős szerepük van a nőiség kihangsúlyozásában. A **mell**, **emlő**, **emesség** (terhesség) **emelése**, **emetés** (szoptatás), ezek mind **kellemes** érzést kelteket. Innen az **Emese**, **Emőke** nevek. Régiesen a női **mellet** **mejn**ek mondták, így a szóban benne volt a **tej**re utaló **ej** gyök.

Az **ember** szóban az **em** a nőt jelenti. Az **ember** a legkiemelkedőbb az összes földi lények közül. A **nemzet** szóban is a **nő**re utal (ne, né, nő), a **z** hang az ehhez fűződő érzelmeket jelenti a szóban. Az **em** gyök az **érzelem** legmélyebb kifejezője.

A nők inkább őrzik az **emlékeket**. Az **émik** régiesen **ébred**. Fel**ém**lik – **ébred** az **emlékezet**. Az **emlék** szóban a **lék** gyök az elmúltakra való rálátás megnyíló rése, **léke**, **ablaka**. Az **em** gyök az idegen nyelvi, **nő** jelentésű szavakban is megjelenik. **Femme**, **femeie**, **femina**, **damen woman** stb.

A sokasítás **meg** szava a **mag**ból jön, de a **szem** többes számú alakjába – **szemek** – is beépült. Jelen van a **gyermek** szóban is, ahol szintén a **mag**, **meg** értelmét hordozza.

A birtokos eset egyes szám első **személyben enyém**, részes esetben **részemre**, **nekem**, helyhatározói esetben **bennem**, **belőlem**, **tőlem**.

A tagadás **nem** szava szintén egyes szám első **személyre** szabott.

Az **n** hang szerepe az **indul**, **nógat**, **noszogat**, **na**, **no**, **unszol** stb. szavakban serkentő szerepű. A **nem**, **ne** esetében ennek szöges ellentéte. És ez a világ nagyon sok nyelvben.

A **p** hanggal kis dolgokat (por), vizet (pü), ponthelyzetet (kép) jelölő szavakban társul. Például: A víz elapad, a föld **eped**, és **reped**. Az **epe** is folyadékkal kapcsolatos. Az **eper lepergő** szemei. **Szép** a **kép** ha **ép**. A **p** itt **pont**, melyre tekintenek, az **é** érték. Az **érték** emelt mérték szerint készült minőségi munka (ták, **ték**) eredménye. A **perc**, **perce** **kerek**. A **gyepen** **lág**y, **puha** a **lépés**. A **pehely**, **pihe** szóban a **h** hang a **lehelet** könnyedsége. A **pete**, kis **pont**, **sejt**, a **t** hang **további történést** **sejtet**. És még: **penész**, **pemete**, **gép**, **pele**, **per**, **repes**, **seper**, **telep**, **terep**, **tép**, **perem** stb.

Az **r** hanggal együtt **erőt**, mozgást feltételező – **repe**s. Az **r** hanggal való viszonyát azért érdemes boncolni, mivel az **r** hanggal együtt mutatkozik meg legjobban az **e** hangnak **erőt** megjelenítő szerepe.

A **remél** – a megoldás világosságára **remegőn**, de mégis **lelkierővel** várakozó **élni** akarás, **életvágy**. Az **em** az **érzelem** omló **lágysága**.

Az **ér** eredet. A **rezen** z hangja valamilyen érzelem. (Rezen a bokor – PETŐFI)

Az **erő** néha gyengül. A nyelvnek van eszköze a megjelenítésére. Ezek a **lág**y mássalhangzók, melyek enyhítenek a merevségen.

Például **ernyed**. Hasonló a **szár**hoz, mely merev, de az **ny** hanggal **szárny**, és mint ilyen, lehet **hajlékony**. A **szárny/ék** megtöri a nap erejét, **árnyat** nyújt, mely **enyhíti** a **hőt**. A már említett **enyhe** szó a **renyhe** esetében **erőt** megtöri, a **lág**y **ny**, és a **lehelet** **h** hangjával.

A **seper** a **repe**s fordított alakja, a **se-**, **-es** ismétlődés (**es**még).

A **serken** szó az **erjedéssel**, **gerjedéssel** (**erő**) kapcsolatos, és tulajdonképpen szorzatokkal növekvő. Hasonló a **gyermek**, mely **gerjedő**, **serkenő mag**, majd **serdülő**, hatványozódó (**szer**) növekedéssel. A **lág**y kezdőhang a **gyarló** (**gyerlő**) kicsinységet szemlélteti.

Az **ész é** hangja a magasság, az **sz** hang az érett állapot. Az **esztendő** az **évek** sorának **észérlelő** munkájáról szól. A **szél** is szárít, vagyis érlel. Az **évek észérletté** avatnak, **esztendenek**. Az **ősz érleli** a gyümölcsöt, ami **érett** aszalódott, **száraz**, a cséplésre **érett** gabona asztagban áll. **Asszonnyá érett** – mondják. Itt a lány házasságra **érési** folyamatának végét jelöli az **sz** hang. A **kész** lesz az **érési** folyamat végének ígérete, a **rossz**, az **elrontott**, **elromlott**, **túlérett** vég bejelentése.

Az **étek** evésre készített, **tákolt** táplálék, ami lehet **tokány** is. Az **etetés** is **tett**. A **tettetés** is (erős **t** hatás).

A **rettenet** esetében az **r** hang a kulcs, de valamilyen **történet** kapcsán (tör, ter-ret, erős **r** és **t** hatás).

Zene, a **z** hanggal társulva érzelmi töltete van. A **zene** szóban jelen van az érzelem, és a **nő** (ne). **Zeng** az **ének**. Ené, az első nő neve – zeng **Enének**. Az **ének** szó nagyon fontos kifejezés, hiszen a **zene**, **ének** az élet megszépítői. Az **é** hang a magasban szárnyalást is jelenti. Bontva: **én** tőlem, **neked/ves**. Lám, a **ne**, **nő** is benne foglaltatik.

A *zs* hang a *zsendül*, *zsenge* szavakban *e* hatásra kellemes kifejezés, mert a többi *zs* hang által uralt szavunk mind kellemetlen fogalmakat takarnak (házsártos, zsörtös, gúzs, zsarol, kapzsi, zsarnok, zsugori, zshivány, uzsorás stb.).

Lehetne folytatni az *e*, *é* hangok többi hanggal való kapcsolatait, együtthangzás viszonylatában árnyalódó értelmét rengeteg más szóban. Az ősmag(yar)-nyelv egyetlen hangja is oly temérdek titkot rejt, melyeket egy életem át kutatva sem tudunk mind feltárni.

•

Felhasznált irodalom azokon kívül, melyeket megjelöltem az egyes szavak kibontásánál:

BIBLIA

MAGYAR KATOLIKUS LEXIKON

PALLAS NAGYLEXIKON

ARANY JÁNOS: *Toldi estéje*

BENEDEK ELEK: *Édes anyaföldem*

BÍRÓ LAJOS: *A magyar régmúlt titkai*

CZUCZOR GERGELY – FOGARASI JÁNOS: *A magyar nyelv szótára*

Dr. CEY-BERT RÓBERT GYULA: *A magyar bor szellemisége*

DR. HÁRSING LAJOS: *A balzsamozás*

DR. SIMON PÉTER: *Ősi magyar nyomok észak-amerikai indián földön*

GLATZ FERENC: *Magyarok krónikája*

KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres*

KISS DÉNES: *Az ŐSEGY titka*

KISS DÉNES: *Bábel előtt*

KISS DÉNES: *Bábel után*

KISS DENES: *Emberszám*

KODÁLY ZOLTÁN: *Visszatekintés*

MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről*

MAGYAR ADORJÁN: *Ősműveltség*

MICHELANGELO NADDEO: *A magyarok igaz története*

KÁROLI GÁSPÁR fordítású *Szent Biblia*

ORTUTAY GYULA (szerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon*

OTTO http://sermones.elte.hu/?az=356tan_plaus_szdaniel_-_ftnref4 VON FREISING: *Krónika vagy történelem (Chronica sive Historia)*

PETŐFI SÁNDOR: *A kutyák dala, Szeget szeggel*

ROLAND VON BAGRATUNI: *A magyarság és a Kelet*

SZABÓ SZILVIA: *Az írás tükrében*

TERESCSENYI GYÖRGY: *Hősök*

TIMARU KAST SÁNDOR: *Kelta magyarok, magyar kelták*

TOMORY ZSUZSA: *Létünk és nyelvünk közös alapja*

VARGA CSABA: *A magyar szókincs titka*

VARGA CSABA: *A kőkor élő nyelve*

VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv*

